

2. YILINDA

OHAL'İN

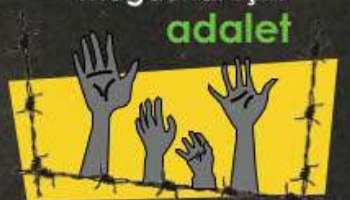
TOPLUMSAL

MALİYETLERİ

ARAŞTIRMA RAPORU

OCAK 2019

mağdurlar için
adalet

İKİNCİ YILINDA OHAL'İN TOPLUMSAL MALİYETLERİ

**MAĞDURLAR İÇİN ADALET TOPLULUĞU
(RAPOR)**

OCAK 2019

“Bizler güçlülerin haklı olduğu değil, haklıların güçlü olduğu bir ülke ve dünyayı arzu ediyoruz. Öncelikli olarak ülkemizde ve daha sonra da dünyada dil, din, ırk, etnisite, cinsiyet, yaşam tarzı, sosyal, siyasal, kültürel, ideolojik tercihlerinden dolayı haksızlığa uğramış insanlar karşısında, daima, mağdurdan veya mazlumdan yana taraf olmayı tercih ediyoruz.”

“MAĞDURLAR İÇİN ADALET” SUNUŞ

Ülke yönetimlerinde, sosyal, siyasal ve ekonomik ilişkilerde haksızlık veya adaletsizliğin sıradanlaştığı bir yapı oluşmuş ise bu durumun tabiatı gereği, o düzenden çıkar ve güç devşiren birtakım kişi veya gruplar da mutlaka oluşmuştur. Genellikle, açıklık, şeffaflık ve de hesap verebilirliğin olmadığı; adalet, adil yarış ve serbest rekabetin bulunmadığı ortamlarda, sosyal, siyasal ve ekonomik gücü, bir takım oligarşik yapılar ellerinde bulundurur ve de bu zorba yapılar hegemonyalarını devam ettirebilmek için, halkları çeşitli manipülasyonlarla bölerek, güçsüz bırakacak ve de kendi istedikleri yöne yönlendirecek ağırları da mutlaka oluştururlar. Hegemon oligarşi, kendi çıkarlarını, statülerini ve zenginliklerini devam ettirebilmek için güçsüz, azınlık veya kendilerinden aşağı gördükleri tüm bireylere ve toplumla baskıcı, ezici veya kısıyıcı uygulamalar yapmaktan da çekinmezler. Oysa ki insanların; dil, din, mezhep, ırk, etnisite, cinsiyet, yaşam tarzı, sosyal, siyasal, kültürel, ideolojik tercih farkı gözetmeden; adalet ve hakkaniyet çerçevesinde, güçlülerin değil, haklıların üstün olduğu bir yönetim yaklaşımı ile yönetilmelerinin esas olması gerekir. Ancak, güç ve varlık sahiplerinin doymak bilmeyen hırsları ve sosyal statülerini geliştirme konusundaki şeytani becerileri; güçsüzlerin ise bilinçsiz ve örgütsüz durumları sebebiyle, "hak ve adalet", daima, zayıfların arzulanı, ancak ulaşmaları mümkün olmayan bir ütopya olarak kalmaya devam etmektedir.

“Mağdurlar için Adalet” topluluğu olarak bizler “güçlünün haklı olduğu değil, haklının güçlü olduğu bir dünyayı arzu ediyoruz”. Öncelikli olarak ülkemizde ve daha sonra da dünyada dil, din, ırk, etnisite, cinsiyet, yaşam tarzı, sosyal, siyasal, kültürel kimlik veya ideolojik tercihlerinden dolayı haksızlığa uğramış insanlar karşısında, daima, mağdurdan ve mazlumdan yana taraf olmayı seçiyoruz. Gücün sağlayacağı nimetler veya tehditlerle karşılaşınca, adalet çizgisinden ayrılmayı, çıkar için, adaletsizliğe göz yummayı gayri ahlaki buluyoruz ve bu yolda aynı anlayışı benimseyen herkesle birlikte çalışmak arzusundayız.

Adalet üzerine inşa edilmeyen hiçbir sistemin varlığını uzun süre devam ettiremeyeceğinin bilincindeyiz. Haksızlığa uğrayanların, kimliklerine bakmadan, daima yanlarında olacağız. “Mağdurlar için Adalet” topluluğu, ezilenlerin, ötekileştirilenlerin, sömürülenlerin tarafındadır. Bizler, kimsenin mağdur ve mazlum olmaması için varız. Hep birlikte, huzur içerisinde, insanca yaşamak için, herkes için "ADALET" istiyoruz.

Dr. Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Mağdurlar için Adalet Sözcüsü

ARAŞTIRMANIN KİMLİK ÖZETİ

Yöntem: Araştırmada nitel ve nicel, karma araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Veriler, internet üzerinden on-line araştırma tekniği ile toplanmıştır.

Yapılış Tarihleri: Araştırma 2 Ağustos 2018- 23 Eylül 2018 tarihleri arasında yapılmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yerler: Araştırma, Türkiye'nin 81 ilinden 3589 kişi ve dünyanın 39 ülkesinden 187 kişinin katılımı ile yapılmıştır.

Örneklem Büyüklüğü: 3776 kişidir.

Yapıldığı Yer: İnternet, On-line, (Küresel katılıma açık)

Güvenilirlik Derecesi ve Hata Payı: Araştırma %95 güvenilirlik derecesinde ve $\pm$ %1,59 hata payı aralığında analiz edilmiştir.

Cronbach's Alpha (Güvenilirlik) oranı: %98,1'dir (Mükemmel araştırma oranı).

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) (Örnek Yeterlilik) Oranı: %96,4'dir (Mükemmel araştırma oranı).

Bartlett's Test of Sphericity (Sayısal Analiz Edilebilirlik /Genellenebilirlik) Oranı: Sig= 0.000 (Mükemmel araştırma oranı).

ARAŞTIRMA SUNUŞ

Bu çalışma 15 Temmuz 2016 tarihli menfur darbe girişimi sonrasında, hükümet tarafından, muhtemelen, 3 ay bile sürmesine gerek duyulmadan kaldırılacağı beyanları ile ilan edilen, ancak ilk 3 ayı dolduktan sonra, 7 sefer daha uzatılarak toplamda iki yıl süren OHAL'in ortaya çıkardığı bireysel ve toplumsal mağduriyetler kapsamında, ülkede yaşanan, sosyal, siyasal, ekonomik baskı ve hak ihlallerinin boyutlarını araştırmak üzere "Mağdurlar için Adalet" topluluğu tarafından tasarlanmış ve yürütülmüş sosyal bir araştırmadır.

Araştırma, Mağdurbilim (Viktimoloji) inceleme ilkeleri çerçevesinde tasarlanarak yürütülmüş ve toplumdaki, birincil¹, ikincil² ve üçüncül³ mağdur, tüm kesimlerin OHAL'le ilgili mağduriyet, deneyim ve algılarını ölçebilecek bir çerçevede gerçekleştirilmiştir.

Belirtilen çerçevede, araştırmamıza;

- **OHAL ve/veya KHK mağdurları**
- **OHAL ve/veya KHK mağduru yakınları**
- **DOĞRUDAN mağduriyeti olmayan bireyler;**

kategorilerinde olmak üzere OHAL uygulamalarına muhatap olmuş tüm toplumsal kesimler dâhil edilmiştir. Böylece, belirlenen, üç kategorideki katılımcıların OHAL'de yaşanan olaylar, durumlar ve hak ihlalleriyle ilgili mağduriyetleri, problemleri, deneyimleri, algıları ve yargıları arasında anlamlı sayılabilecek ilişki veya farklılıkların olup olmadığının da istatistiksel olarak ölçülmesi imkânı da elde edilmiştir.

Yukarıda belirtilen amaca uygun olarak, araştırmada, her grubun kendi şartlarına uygun soruların sorulması yanında, "Toplumsal algılar/yargılar" bölümünde Likert soru tekniği kullanılarak, farklı katılımcı kategorileri arasındaki algı/yargı farklarının tespit ve ölçülmesini sağlayabilecek şekilde çok sayıda müşterek sorular da sorulmuştur. Bu şekilde OHAL ve KHK'larla yapılan uygulamaların toplumun farklı kesimlerinde nasıl algılandığının da ölçümlenebilmesi hedeflenmiştir.

Araştırmada yüz-yüze, telefon, posta yolu ile vs. araştırma teknikleri kullanmak yerine, on-line (çevrimiçi) araştırma tekniğinin kullanılmasının temel nedeni, bu tekniğin, çok küçük maliyetlerle "Mümkün olan, en fazla sayıda katılımcıya ulaşma olanağı sağlamasıdır. Bunun

¹ OHAL'in doğrudan mağdurları

² Dolaylı mağdurlar. Genelde, OHAL'in, birincil mağdurların yakınları ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler.

³ Doğrudan veya dolaylı OHAL mağduru olmamakla birlikte, OHAL ortamından yaşamları, hayat tarzları ve iş ilişkileri olumsuz etkilenen kişiler.

yanında; on-line tekniği, katılımcılara kendilerini güvende hissedebilecekleri bir ortamda, gizlilik standartlarına uygun, rahatça ve de “anonim” bir biçimde kendi deneyim ve algılarını kolaylıkla ifade edebilme imkânını da sağlamaktadır.

Öte yandan, online-araştırmaların sağladığı güven ve gizlilik fırsatını kötüye kullanılarak, araştırmamızın bilimsel güvenilirlik ve geçerliliğine zarar verebilecek girişimlerin önlenmesi için, araştırmamıza katılanlar veya katılmayanlar tarafından da çok sayıda şikâyetin yapılmasına sebep olan, oldukça fazla detayları içeren bilgilerin sorulması ve birbirinin tekrarı gibi görülen bazı çaprazlama soru tekniklerinin fazlaca kullanması zorunluluğunu da doğurmuştur. Araştırmamıza katılanlardan, aşırı detaycılık ve çapraz sorularımız hususunda verdiğimiz rahatsızlıktan dolayı özür dilemekle birlikte, kendilerini temin ederiz ki bu uygulamamız sayesinde araştırmamızın bilimsel geçerlilik ve güvenilirliği oldukça yüksek tutulabilmiştir. Bu hususta bir örnek vermek gerekirse; detaycılığımız sayesinde, mağdur veya mağdur yakını katılımcıların sehven yaptıkları veri giriş hataları dahi, ayrıntılı bilgiler ve bu bilgileri kullanarak yaptığımız çapraz analizlerimiz sayesinde kolayca tespit edilerek düzeltilebilmiştir. Diğer yandan, çok eksik, yetersiz, hatalı, tutarsız veya hileli davranış sergilediği belirlenen katılımcıların verileri de araştırma analizlerimizin dışında tutularak araştırmanın bilimsel güvenilirlik ve geçerlilik kalitesi korunabilmiştir.

Araştırmanın kapsamı, OHAL sürecinin yarattığı tüm sosyal sorunları ve süreçleri içerecek şekilde, mümkün oldukça geniş tutulmaya çalışılmıştır. Ancak bilinçli olarak araştırma kapsamı dışı bıraktığımız bazı konular da bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, çok fazla sayıda soru olduğu şikâyetlerine konu olan bunca sorulara rağmen, araştırmamızın, OHAL’in bireylere/topluma yaşattığı mağduriyet ve travmaların tamamını kapsayıcı olamadığının da farkındayız. Bu durumun farkında olarak, bu araştırmamıza paralel olarak “*OHAL’de Yaşanan Mağduriyetler Sonucu Ortaya Çıkan Bebek, Çocuk, Yetişkin Ölümleri, Travmalar, İntiharlar, Hastalıklar, İş-Trafik Kazaları, Saldırı, Taciz, Yağma, Kaçırılma Olayları, Kamu veya Özel Sektörde Çalışma Engellerinin Toplumsal Derinliği*” araştırma çalışmamızı da yürüttüğümüzü ve belirtilen çalışmamızın sonuçlarının da ayrıca yayınlanacağını bildirmek isteriz.⁴

Derinlikli araştırmamızda yer alan başlıklar aşağıdaki gibidir:

OHAL’in BEBEK / ÇOCUK MAĞDURLARI /MAZLUMLARI: Anneleri ile birlikte nezarethane /hapisaneyle tanışan; hapsedilmiş ebeveynlerinden ayrılık sorunları yaşayan, **biyolojik/koruyucu** ailelerinin ellerinden alınma travmaları yaşatılan; yoksulluk, göç, dışlanma sorunları ile yüzleşen, ailelerinin mağduriyetinden etkilenip algı, öğrenme, konuşamama, yürüyememe gibi sosyal, bedensel, ruhsal, psikolojik sorunlar yaşayan mazlum çocuklar.

⁴ https://tr.surveymonkey.com/r/OHAL_Magduru

BEBEK / ÇOCUK / YETİŞKİN ÖLÜMLERİ (Tutukluluk durumu, mağduriyetlerin getirdiği stres, üzüntü vb. yolu ile ortaya çıkan ölümler veya ŞÜPHELİ ÖLÜMLER): OHAL'de tutukluluk altında kasıt veya ihmâl neticesi ortaya çıkan ölümler, şüpheli ölümler; üzüntü, stres, neticesi çocuk düşürme, ölü doğum vakaları; travma, derin elemle ortaya çıkan, nükseden, ağırlaşan hastalıklar neticesi ölümler.

İNTİHAR / İNTİHAR GİRİŞİMİ VAKALARI: OHAL /KHK mağduriyetlerinin getirdiği sağlık sorunları, travmalar veya bunalımlar neticesi ortaya çıkan intihar vakaları.

HASTALIKLAR: OHAL mağduriyetlerinin meydana getirdiği tutukluluk, hapis, işsizlik, güvencesizlik vb. gibi şartlar, derin elem, stres, travmalar, tedaviye erişme vb. sorunları neticesinde artan, nükseden veya ilk defa ortaya çıkan fiziksel, zihinsel, ruhsal hastalıklar.

İŞKENCE / KÖTÜ MUAMELE VAKALARI: OHAL'de yaşanan işkence veya kötü muameleler neticesinde ortaya çıkan fiziksel, ruhsal, zihinsel travma, sakatlık veya ölüm olayları.

UZUN SÜRELİ VEYA HUKUKA AYKIRI TUTUKLAMA / GÖZALTI: OHAL'de "hukuk devleti" ilkelerine aykırı olarak yapılan tüm tutuklama ve gözaltı mağduriyetleri.

FİİLİ /FİZİKİ SALDIRILAR: OHAL'in yarattığı sosyal, politik veya psikolojik ortam neticesinde ortaya çıkan fiili saldırılar darp, dayak, yaralanma sakatlanma veya ölüm olayları.

CİNSEL SALDIRI veya TACİZ: OHAL'in yarattığı sosyal /politik kutuplaşa neticesinde KHK'lılara veya yakınlarına yönelik ortaya çıkan cinsel saldırılar veya cinsel taciz vakaları.

SÖZEL SALDIRI: OHAL /KHK mağdurlarına veya yakınlarına yönelik aşağılama, hakaret, küfür, sözle taciz olayları.

MADDİ HAK GASPLARI /MADDİ VARLIKLARA ZARAR /MALLARA EL KOYMA: OHAL /KHK mağduriyetlerinin istismarı yolu ile haksız kazanç sağlanması, mağdurların haklarının -mallarının gasp edilmesi, soygun, el koyma veya yağmalanması yoluyla maddi zarara veya hak kayıplarına uğratılma vakaları.

İŞ/MESLEK /YOL /TRAFİK KAZALARI: OHAL mağdurlarının veya yakınlarının yaptıkları işler/meslekler, ziyaretler, nakiller, seyahatler vb. esnasında yaşanan kazalarda yaralanma, sakatlanma veya ölüm vakaları.

KAÇIRILMA / REHİN ALINMA VAKASI: OHAL ortamı dolayısı ile ortaya çıkan /yaşanan kaçırılma olayları.

KAYIP & KAYBOLMA VAKALARI: OHAL dolayısıyla yaşanan kayıp /bulunamayan kişiler.

GÜVENLİK SORUŞTURMASI MAĞDURİYETLERİ: Kamu sektöründe veya özel sektörde iş alımlarda veya sonrasında güvenlik soruşturması gerekçesiyle, bir KHK/OHAL mağdurunun yakını olsun veya olmasın, ülkedeki "ötekileştirilen" herkese karşı yaşatılabilen güvenlik soruşturması mağduriyetleri.

OHAL /KHK MAĞDURLARINA KARŞI YAPILAN 'SİVİL ÖLÜM' UYGULAMALARI: OHAL /KHK mağdurlarına özel sektör alanlarında dahi çalışma, iş kurma, lisans-izin-ruhsat alma yasakları; eğitim, sınav, sosyalleşme gibi birçok alanlardaki "insani ve vatandaşlık haklarını" kullanmalarında kendilerine yaşatılan ayırmacılıklar, ambargolar.

OHAL /KHK MAĞDURU YAKINLARININ "ÇALIŞMA HAKLARINA" YÖNELİK AYIRIMCILIK veya ENGELLEMELER: KHK'lı yakınlarının, güvenlik soruşturması, mimleme, ötekileştirme vb. gerekçelerle kamuda veya özel sektörde işe girme, çalışma, iş kurma veya diğer haklarının engellenmesi / ayırmacılığa uğrama vakaları.

BYLOCK / MOR BEYİN vb. gibi uygulamalar yoluyla yaşanan mağduriyetler.

OHAL /KHK MAĞDURLARINA veya YAKINLARINA KARŞI, YAKIN AKRABALARI, İŞ veya SOSYAL ÇEVRELERİNCE UYGULANAN DIŞLANMA, YALNIZLAŞTIRMA veya HASMANE TUTUMLAR: Sosyal izolasyon, sosyal stigma, damgalama, sosyal gerilim veya kutuplaşma vakaları

OHAL /KHK MAĞDURİYETLERİNİN veya BASKILARININ, MAĞDUR AİLE FERTLERİ ARASINDA YARATTIĞI "AİLE İÇİ" SORUNLAR: Aile bölünmeleri, boşanmalar, eşler, anne-babalar ve çocuklar arası şiddet, kavga, gerilim, uyumsuzluk, ilişki veya iletişim sorunları. Ayrıca, iktidar veya sosyal çevreden gelen baskılara dayanamayarak, istemeyerek de olsa, boşanma veya eşinden ayrı yaşamak zorunluluğu hisseden eşler arasında ortaya çıkan mecburi boşanma veya ayrılık (ayrı yaşama) vakaları.

DİĞER MAĞDURİYET VAKALARI: Yukarıdaki kategorilerde yer almayan mağduriyet vakaları.

En son olarak; araştırma çalışmalarımıza katılıp, zaman ve emek sarf eden tüm katılımcılara teşekkürü bir borç biliriz. Ayrıca, araştırmalarımızın, OHAL ve KHK mağdurlarının yaşadığı tahammülü oldukça güç olan sıkıntılar ve hak ihlallerine ulusal, uluslararası düzeyde farkındalık yaratmasını ve de mağdurların önemli bir kısmının iki yılı geçkin olarak çektikleri sıkıntılarından bir an önce kurtulabilmelerine vesile olmasını dileriz.

Mağdurlar için Adalet ⁵

⁵ İletişim: magdurlaricinadalet@gmail.com

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar ve Terimler.....	XXVI
Rapor Özeti	XXVII

BÖLÜM I

Araştırma Genel Analizleri ve Değerlendirmeler

Giriş.....	1
Katılımcıların Genel Sosyo-Demografik Göstergeleri	
2	
Araştırma Katılımcılarının Mağduriyet Durumu Kategori Analizleri.....	3
Katılımcıların Cinsiyet Durumları.....	6
Katılımcıların Öğrenim Durumları.....	7
Katılımcıların Medeni Durumları	8
Evlilik Hayatı Yaşayan Katılımcıların Çocuk Sayıları	9
Katılımcıların Yaş Kategorileri	10
Katılımcıların, OHAL Mağduriyetleri "Öncesi" ve "Sonrası" Bireysel Olarak, Aylık Ortalama Gelir Durumları	11
Katılımcıların "Hane Halklarının" OHAL Mağduriyetleri "Öncesi" ve "Sonrası" Aylık Ortalama Gelir Durumları	12
Katılımcıların Kendilerini İnançsal Olarak Tanımlamaları	14
Katılımcıların OHAL Mağduriyetleri Öncesi ve Şimdiki Çalışma Durumları.....	14
Katılımcıların OHAL Öncesi Çalıştıkları İş Kolları	16
Katılımcıların Kendilerini Etnik Olarak Tanımlamaları	17
Katılımcılar Kendilerini Siyasal Düşünce Olarak Nasıl Tanımlamaktadır.....	18

OHAL / KHK Uygulamalarının Siyasal Tercihlere Yansımaları	19
Mağdurlarının Yerleşim Yerleri ve OHAL Sonrası Mekân Değişirme Durumları.....	20
Katılımcıların Engellilik Durumları	21
Katılımcıların Yaşadıkları Konut / Mesken Türleri	21

Araştırmanın Nitel ve Nicel Veri Analizleri Dışında Bırakılan “Çekingen Katılımcı” Verilerinin İncelenmesi ve Araştırmaya Katılım Davranışlarının Değerlendirilmesi
22

Araştırma Analizleri Dışında Bırakılan “Çekingen Katılımcı” Davranışlarının Genel Analizi ve Değerlendirilmesi.....	23
OHAL ve/veya KHK Mağdur ‘Yakınlarının’ Katılımcı Davranışlarının Değerlendirilmesi	25
OHAL ve/veya KHK Mağdurlarının Katılımcı Davranışlarının Değerlendirilmesi	36
Doğrudan OHAL ve/veya KHK Mağduriyeti Olmayan Bireylerin Katılımcı Davranışlarının Değerlendirilmesi	75
Trol /Manipülatif Katılımcı Verilerinin Değerlendirilmesi.....	77

Araştırmaya Tam Katılan Katılımcıların Veri Analizleri

BÖLÜM II

OHAL ve/veya KHK Mağdur Yakınlarının Veri Analizleri

Giriş.....	80
My01- Mağdur Yakınlarının, OHAL / KHK Mağdurları ile Yakınlık Dereceleri.....	81
My02- Mağdur Yakınlarının, Akrabaları İçerisinde, Toplamda Kaç Kişi OHAL veya KHK'lar Nedeniyle Doğrudan Mağdur Edilmiş Durumdadır	82
My03- OHAL ve/veya KHK'lar Vasıtasıyla, Yakın Akrabalar, Nasıl Mağdur Edildiler ve Hangi Türden Muamelelere Tabi Tutuldular.....	84
My04- Mağdur Yakınlarının, Akrabaları Hakkında, OHAL ve/veya KHK'lar Vasıtasıyla Ne Türden Adli İşlemler Yapıldı.....	85
My05- Yakınlarının Beyanlarına Göre; OHAL / KHK Mağdurları Hangi Türden Sıkıntılar Yaşadılar	86

My06- Birincil Mağdurların Yaşadıkları Mağduriyetlerden Dolayı, Onların Yakınları da Tıbbi /Psikolojik Bir Destek Almak İhtiyacı Hissettiler mi.....	87
My07- Yakınlarının Yaşadığı Mağduriyetler Dolayısıyla, OHAL Mağdur Yakınlarının Kendileri Ne Türden Psikolojik Sıkıntılar Yaşadı / Yaşıyorlar	88
My08.0- İkincil Mağdurların Yakınlarının KHK veya OHAL Mağduriyeti Yaşadıkları Kurumlar ve Meslek Grupları	90

Mağdur Yakınlarının İfadeleriyle; OHAL’de Mağdurların ve Yakınlarının Yaşadıkları Sıkıntılar ve Olayların Anlatımları

91

My08.2- OHAL & KHK’lar Nedeniyle, Doğrudan Mağdurlarla Birlikte Yakınlarının da Nasıl Mağdur Edildikleri, Neler Yaşadıkları ve de Ne Türden Sıkıntılar Çektikleri Hakkındaki Anlatımlar	92
--	-----------

BÖLÜM III

OHAL ve/veya KHK Mağdurlarının Genel Veri Analizleri

Giriş.....	142
A02- OHAL /KHK Mağdurlarının, Mağduriyetleri Öncesi Görev Kategorileri	143
A03.0- Kamu Sektörü Çalışanlarının Mağdur Edilme Yöntemleri	144
A03.0 Kamu Sektöründe Çalışan; OHAL / KHK Mağdurlarının Mağdur Edilmeleri ile İlgili İlave Açıklamaları	145
A03.1- Kamu Sektörü Mağdurları Hangi KHK veya OHAL Yetkileri ile Mağdur Edildiler	150
A03.2- Kamu Kurumları Mağdurlarının Çalıştıkları Alt-Sektörler	151
A03.3- Kamu Sektörü Kurumlarında Çalışmış KHK / OHAL Mağdurlarının Görev Yaptıkları Kurumlar ve Meslek Grupları	152
A04.1- Özel Sektörde Çalışan; OHAL / KHK Mağdurlarının Mağdur Edilme Yöntemleri.....	153
A04.2- Özel Sektörde Çalışan Mağdur Katılımcıların Mağdur Edildikleri KHK’lar & OHAL Uygulamaları	154
A04.3- Özel Sektörde Çalışan; OHAL / KHK Mağdurlarının İşyerlerinin Kapatılma, Kayyım Atanma ve İşsiz Bırakılma Süreçleri ve Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Anlatımları	155

A04.4- Öğrenci Mağdurların Mağdur Edilme Yöntemleri	163
A04.5- Öğrenci Mağdurların Okullarının Kapatılması veya Diğer Mağduriyet Süreçleri ile İlgili Yaşanan Olaylar ve Sıkıntılar Hakkında Açıklamaları	164

BÖLÜM IV

Mağdurların Geçirdikleri İdari, Adli ve Cezai Soruşturma Süreçleri

Giriş.....	167
A05-A06- KHK/OHAL Mağdurlarının Geçirdikleri İdari Soruşturmalar	168
A06.1- Mağdurların Geçirdikleri İdari Soruşturma Süreçleri ile İlgili Yaşadıkları Olaylar ve Sıkıntılar Hakkındaki Anlatımları.....	169
A07-A08- Mağdurların, OHAL Öncesi Geçirdikleri Adli/Cezai Soruşturmalar ile OHAL Sonrası Muhatap Oldukları Adli / Cezai Soruşturmalar Arası İlişki Analizi	202
A08.01-02- Mağdurların, 15 Temmuz 2016 Sonrası Geçirdikleri Adli / Cezai Soruşturmalar Sırasında, "Savunma ve Delil Sunma Haklarını" Kullanabilme ve Soruşturmaların "Adil Yürütülme" Durumları	203
A08.03- Cezai Soruşturmalar İçin, Poliste, Mağdurların, İfadelerinin Alınması Esnasında, Bir Avukat Bulundurmalarına Müsaade Edildi mi	204
A08.03- Mağdurların, Müdafî Bulundurma veya Bir Müdafiden Yararlanma Haklarını Kullanabilme Durumları Hakkındaki Açıklamaları	205
A08.04- Mağdurlar, Gözaltına Alındıktan Kaç Gün Sonra Kendi Avukatları veya Bir CMK Avukatı ile Temasa Geçip Görüşebildiler	207
A08.05- Mağdurların, Müdafileriyle Görüşürdükleri Yer, CMK 154'e Uygun Olarak "Konuşulanları Başkalarının Duyamayacağı Bir Ortam" mıydı.....	208
A08.06- Mağdurların Müdafileriyle İlk Görüşürdükleri Yer ve Ortamda İfadeleri Alınırken Müdafilerinin Tutum ve Davranışları Nasıldı	209
A08.07- Mağdurlar, Sorgulanmaları Öncesinde veya Esnasında, İtirafçı Olmaları Konusunda, "İtirafçı Ol, Yoksa Tutuklanırsın" gibi Bir Telkin veya Baskı Yaşadılar mı	250
A08.08- Mağdurların Sorgulamaları Öncesinde veya Esnasında, "İtirafçı" Olmaları Konusunda Gördükleri Telkinler veya Baskılar Hususundaki Açıklamaları.....	251

A08.09- Mağdurlar, "İtirafçı" Olmaları İçin Baskı Gören, Başkalarına Tanık Oldu veya Duydular mı	277
A08.10- Mağdurların, Baskı Gören Diğer Mağdurlar Hakkında Tanıklık veya Duyum Açıklamaları	278
A08.11- Mağdurların, Geçirdikleri Adli/Cezai Soruşturma Süreci ile İlgili Yaşadıkları Olaylar ve Sıkıntılar Hakkındaki İlave Açıklamaları	306
A09.0- OHAL Sonrası, Geçirdikleri Cezai Soruşturmalar Nedeniyle, Mağdurların, Meskenlerinde Yapılan Aramalar	354
A09.3- Mağdurların Ev & İşyerlerinin Aranması Hususundaki Açıklamaları	355
A10.0- OHAL'de Yakalama veya Gözaltı İşlemine Tabi Tutulan Mağdurlarla İlgili Analizler	368
A12-A13 Mağdurların Gözaltında İken Kötü Muamele Görme Durumları	369
A13.0- Mağdurların, Gördükleri Kötü Muamele, İşkence veya İçerisinde Tutuldukları Kötü Şartlar Hususundaki Açıklamaları	370
A13.1- Mağdurlar, Kendilerine Kötü Muamelede Bulunanlar Hakkında Herhangi Bir Şikâyet veya Suç Duyurusunda Bulundular mı	373
A13.2- Mağdurların, Gördükleri Kötü Muamele, İşkence veya İçerisinde Tutuldukları Kötü Şartlar Hususundaki Açıklamaları	374
A14- Mağdurlar, Gözaltında Tutulurken Yaşadıkları Kötü Muamelelerden Dolayı Ortaya Çıkan Psikolojik Sorun Belirtileri	381
A15.1- Mağdurların Gözaltında Yaşadıkları Kötü Muamele veya İşkencelerden Dolayı Aldıkları veya Almak İsteyip de Alamadıkları Tıbbi & Psikolojik Destekler Hususundaki Açıklamaları.....	383
A16.0- Mağdurlar, Gözaltında Tutulmakta İken, İfade Alma Sırasında Bir Avukatın Hukuki Yardımından Faydalanma Durumları	387
A16.2- Mağdurların, Gözaltı ve Nezarethane Süreçlerinde Yaşadıkları veya Şahit Oldukları Muameleler Hususundaki Açıklamaları.....	388
A17- Adliyeye Sevkten Sonra, Cumhuriyet Savcılarının, Mağdurlara Karşı Tutumları	398
A18.2- Mağdurların, Cumhuriyet Savcılığı Süreci ve Savcılığın Kendilerine Yaptığı Muameleler Hususundaki Açıklamaları	399
A20.0- Sulh Ceza Hâkimliklerinde, Mağdurlarının Gördükleri Muameleler ve Karşılaştıkları Tutumlar	409

A21.1- OHAL Mağdurlarının Tutuklanma Gerekçeleri	410
A21.2- Mağdurların, Sulh Ceza Hâkimliklerindeki Yargılanma Süreçleri, Karşılaştıkları Tutumlar ve Kendilerine Karşı İleri Sürülen Deliller Hususundaki Açıklamaları.....	412

BÖLÜM V

Mağdurların, Cezaevi (Hapishane), Süreçleri Tutukluluk Şartları, Gördükleri Muameleler ve Üzerlerinde Kalan Travmatik Etkiler

Giriş.....	422
A22- Tutuklu Mağdurların Gönderildikleri Cezaevlerinin İleri, Tutuklu Kaldıkları Süreler ve Cezaevi İdarelerince Tabi Tutuldukları Muamele Durumları.....	423
A24-A25.0 Mağdurlar, Cezaevinde İken Yakınları ve/veya Avukatları ile Görüşebilme Durumları	424
A25.1- Tutuklu Mağdurların Avukatlarıyla Görüşmelerinin, Gözetlenme & Denetleme Durumları.....	425
A26.1-A27.1- Mağdurların, Yakınları ile Görüştürülme Durum ve Şartları	427
A27.2- Mağdurların, Cezaevinde İken Yakınları veya Avukatlarıyla Yapabildikleri Görüşmeler, Hapishanedeki Diğer Adli/Siyasi Mahkumlarla Karşılaştırıldığında, Uğratıldıkları Haksızlık veya Ayırmacılık Hususundaki Açıklamaları.....	428
A28.0- Mağdurlar, Cezaevinde İken Savunmalarını Hazırlayabilme Durumları	437
A28.1- Mağdurlar, Cezaevinde İken Kullanımlarına Engel Olunan İnsani ve Hukuki Hakları	438
A28.2- Mağdurlar, Cezaevinde İken Kullanımına Engel Olunan İnsani ve Hukuki Hakları, Yaşatılan Sıkıntılar ve Kötü Muamelelerle İlgili İlave Açıklamalar.....	441
A28.3- Tutuklu Mağdurların Cezaevinde Disiplin Soruşturması Geçirme Durumları.....	447
A28.3- Cezaevinde Geçirilen Disiplin Soruşturması ve Mağdurlara Nasıl Bir Muamele Gösterildiğine Dair Açıklamalar.....	447

A29- Ceza İnfaz Kurumlarında, Mağdurların Gördükleri Muameleler, Tutuldukları Ortam ve Yaşatılan Hak İhlalleri Konularındaki Deneyim, Algı ve Tutumları

449

Giriş.....450

A29.01- Mağdurlar Ceza İnfaz Kurumlarında Tutulurken, Yaşadıkları Ortamdaki Şartlar ve Deneyimlerine Dayalı Olarak "Cezaevlerinin Fiziki Şartlarından ve Cezaevi İdaresinden Kaynaklanan Hak İhlalleri" Konularındaki Algı ve Tutumları

456

A29.01.01- Cezaevinde Bulunan Mahpus Sayısının, Kapasitesinin Üstünde Olup Olmama Durumu.....457

A29.01.02- Çok Sık ve Ani Bir Şekilde Oda / Koğuş Aramaları Yapılıp Yapılmama Durumu.....457

A29.01.03- Kış Aylarında Isınma Sorunu Olup Olmama Durumu.....458

A29.01.04- Yaz Aylarında Yüksek Sıcaklıkların Sorun Olup Olmama Durumu.....458

A29.01.05- Cezaevinde Suların Düzenli Akıp Akmama Durumu 459

A29.01.06- İçme ve Kullanma Sularının İnsan Sağlığı İçin Uygun Olup Olmama Durumu.....459

A29.01.07- Sağlıklı Bir Yaşam İçin, Sıcak ve Temiz Suyun Yeterince Sağlanıp Sağlanmama Durumu 460

A29.01.08- Ortak Alanlara Düzenli Çıkartılmada Sıkıntı Yaşanıp Yaşanmama Durumu.....460

A29.01.09- Hobi Faaliyetlerine İzin Verilip Verilmeme Durumu 461

A29.01.10- Cezaevinde, Hobi Faaliyetlerini Gerçekleştirecek Yeterince Alanın Olup Olmama Durumu.....461

A29.01.11- Fiziki İmkanları Kullanmada Keyfi ve Hakaretamiz Bir Tutumla Karşılaşıp Karşılaşmama Durumu 462

A29.01.12- Hapishanenin Fiziki Koşullarının Mahkûm Yaşamına Uygun Olup Olmama Durumu.....462

A29.01.13- Hapishane Personelince, Tutuklulara Yapılan Muamelelerin, İnsani Olup Olmama Durumu.....463

A29.01.14- Buldukları Cezaevinde Sosyal ve Fiziksel Aktiviteler Gerçekleştirebilip Gerçekleştirememeye Durumu.....	463
A29.01.15- Kantinde Satılan Ürünlerin Yeterli Çeşitlilikte Olup Olmama Durumu....	464
A29.01.16- Kantindeki Fiyatların, Hapishane Dışındaki Piyasanın Fiyatlarında Olup Olmama Durumu	464
A29.01.17- Yemeklerin, Yeterli Besin Değerine Sahip ve Makul Çeşitlilikte Olup Olmama Durumu.....	465
A29.01.18- Kitap, Gazete, Dergi Temin Edebilip Edememe Durumu	465
A29.01.19- Günlük Gazetelerin Gününde Bulunup Bulunamama Durumu.....	466
A29.01.20- Gazete, Dergi, Kitap vb. Kısıtlamalarının Olup Olmama Durumu	466
A29.01.21- Tutuklu Mektuplarının Zamanında Gelip Gelmeme Durumu	467
A29.01.22- Tutuklu Mağdurların, Havalandırmaya Düzenli Çıkartılıp Çıkartılmama Durumu	467

A29.02- Mağdurlar Ceza İnfaz Kurumlarında Tutulurken, Yaşadıkları Ortamdaki Şartlar ve Deneyimlerine Dayalı Olarak "Sağlık Hizmetlerine Erişim Haklarının Engellenmesine İlişkin İhlaller" Konularındaki Algı ve Tutumları
468

A29.02.01- Tutuklu Mağdurların, “Sağlığa Erişim Haklarını” Rahatlıkla Kullanıp Kullanamama Durumu	469
A29.02.02- Hapishane Revirinde Yeterince Hekim Olup Olmama Durumu	469
A29.02.03- Hapishanede Sağlanan Tıbbi Bakım Hizmetlerinin Yeterli Olup Olmama Durumu.....	470
A29.02.04- Hapishanede İhtiyaç Duyulan Tıbbi Destek Hizmetlerini Rahatlıkla Alıp Alamama Durumu	470
A29.02.05- Sağlık Sorunları Olduğunda Hekim Kontrolünde Özel Diyet Yemeği Verilip Verilmeme Durumu.....	471
A29.02.06- Hastaneye Gittiklerinde Kelepçeli Tedavinin Dayatılıp Dayatılmama Durumu	471
A29.02.07- Dış Hastanesine Gidildiğinde Kelepçeli Tedavinin Dayatılıp Dayatılmama Durumu	472

A29.02.08- Hastalandıklarında Revirde Rahatlıkla Tedavi Olup Olamama Durumu .	472
A29.02.09- Tutuklu Mağdurların Hastaneye Sevkleri Gerektiğinde, Rahatlıkla Sevk Alıp Alamama Durumu	473
A29.02.10- Hastaneye Götürülürken veya Hastanede Kötü Muameleye Maruz Kalıp Kalmama Durumu	473
A29.02.11- Acil Sağlık Sorunlarına Kısa Sürede Müdahale Edilip Edilmeme Durumu	474
A29.02.12- Mesai Saatleri Dışında da Acil Sağlık Desteği Sunulup Sunulmama Durumu	474
A29.02.13- Hasta Mahpusların Hastalıklarına Özgü Beslenme İhtiyaçlarının Karşılanıp Karşılanmama Durumu.....	475
A29.02.14- Hastalık Tedavilerinin Düzenli ve İstikrarlı Bir Şekilde Yapılıp Yapılmama Durumu	475
A29.02.15- Tedavilerde Keyfi ve Hakaretamiz Bir Tutumla Karşılaşılp Karşılaşılmama Durumu	476
A29.02.16- Hapishane Kameralarının Özel Yaşam Alanlarını da Kapsayacak Şekilde Mahpusları Gözetleyip Gözetlemediği & Özel Hayatın Gizliliğinin Korunup Korunmadığı Durumu	476
A29.02.17- Hapishanedeki Mekân ve Üst Aramalarının İnsan Onuruna Aykırı Olup Olamama Durumu	477
A29.02.18- “Çıplak Arama” Uygulamasına Maruz Kalıp Kalmama Durumu	477
A29.02.19- Tutuklu Mağdurların Aileleri ile Görüşmelerinde & Ziyaretlerde Sorun Yaşayıp Yaşamama Durumu	478
A29.02.20- Tutukluların Aileleriyle İletişim Haklarının (Telefon, Mektup) İhlal Edilip Edilmeme Durumu	478
A29.02.21- Ailelerine Mümkün Olduğunca Yakın Hapishanelerde Tutulup Tutulmama Durumu.....	479
A29.02.22- Ailelerinden Kilometrelerce Uzaktaki Hapishanelere Nakledilip Nakledilmeme Durumu	479

A29.03- Mağdurlar Ceza İnfaz Kurumlarında Tutulurken, Yaşadıkları Ortamdaki Şartlar ve Deneyimlerine Dayalı Olarak "Savunma Haklarının Engellenmesine İlişkin İhlaller" Konularındaki Algı ve Tutumları

480

A29.03.01- İhtiyaç Duydukça, Yasal Çerçevesi Dahilinde, Avukatlarıyla Görüşebilip Görüşememe Durumu.....	481
A29.03.02- Tutuklu Mağdurların, Lehlerine Olabilecek Delilleri Toplamakta Güçlük Çekip Çekmeme Durumu.....	481
A29.03.03- Yargılandıkları Davalarla İlgili Belgelere Rahatlıkla Ulaşabilip Ulaşamama Durumu	482
A29.03.04- Savunma Haklarının Kullanılmasında Keyfi veya Hakaretamiz Bir Tutumla Karşılaşp Karşılaşmama Durumu	482
A29.03.05- Avukatlarıyla İletişimlerinin Kısıtlanıp Kısıtlanmama Durumu.....	483
A29.03.06- Avukatlarıyla Görüşmelerinin Kamera, Ses Kayıt Cihazları ile Kayıt Altına Alınıp Alınmama Durumu.....	483
A29.03.07- Avukatlarıyla Görüşmelerine Müdahale Edilip Edilmeme Durumu	484

A29.04- Mağdurlar Ceza İnfaz Kurumlarında Tutulurken, Yaşadıkları Ortamdaki Şartlar ve Deneyimlerine Dayalı Olarak "Dilekçe, İletişim ve Haberleşme Haklarının Engellenmesine İlişkin İhlaller" Konularındaki Algı ve Tutumları

485

A29.04.01- CPT, AİHM, BM gibi Uluslararası Kurum ve Kuruluşlara Yazılan Dilekçelerin, ÇIK İdaresince, Makul Bir Sürede Ulaştırılıp Ulaştırılmama Durumu...	486
A29.04.02- Uluslararası Kurumlara Verdikleri Dilekçelerin Akıbetini Öğrenip Öğrenememe Durumu.....	486
A29.04.03- Tutuklu Mağdurlarca, Cezaevi İdaresine Verilen Dilekçelerin Takibini Yapmanın Mümkün Olup Olmama Durumu.....	487
A29.04.04- Tutuklu Mağdurlarca Gönderilen Mektupların, Kontrolden Sonra Muhataplarına Makul Bir Sürede Ulaştırılıp Ulaştırılmama Durumu	487
A29.04.05- Tutuklu Mağdurlara Gelen Mektupların, Engelsiz Verilip Verilmeme Durumu.....	488
A29.04.06- Tutuklu Mağdurların Yaşadıkları Sorunların Çözümü İçin Cezaevi Yetkilileri ile Görüşmenin Mümkün Olup Olmama Durumu.....	488
A29.04.07- Tutuklu Mağdurların, Hapishane İdaresi & Çalışanlarla, Sorunların Çözümü İçin Yaptıkları Görüşmelerde Olumlu Yaklaşımlarla Karşılaşp Karşılaşmama Durumu	489

A29.04.08- Tutuklu Mağdurların, Yasal Görüş Haklarından, Kısıtlamasız, Faydalandırılıp Faydalandırılmama Durumu.....	489
A29.04.09- Tutuklu Mağdurların, Radyo Kullanabilip Kullanamama Durumu	490
A29.04.10- Tutuklu Mağdurların, Kol Saatlerini Takabilip Takamama Durumu	490
A29.04.11- Tutuklu Mağdurların, Okumak İstedikleri Gazetelere Ulaşabilip Ulaşamama Durumu	491
A29.04.12- Tutuklu Mağdurların, İstedikleri TV Kanallarının İzleyebilip İzleyememe Durumu	491
A29.04.13- Tutuklu Mağdurların, Açık ve Kapalı Görüş Sürelerinin Keyfi Olarak Kısıtlanıp Kısıtlanmama Durumu.....	492
A29.04.14- Cezaevinin Kütüphanesinin Olup Olmama Durumu	492
A29.04.15- Tutuklu Mağdurların, Dışarıdan Kitap Getirtebilip Getirtememe Durumu	493
A29.04.16- Tutuklu Mağdurların, Kürtçe Kitaplara da Erişebilip Erişememe Durumu	493
A29.04.17- Tutuklu Mağdurlar, Hapishanedeyken İntihar Etmeyi Düşünüp Düşünmeme Durumu	494
A29.04.18- Tutuklu Mağdurların, Hapishanede Kaldıkları Mekanların İnsani Şartlara Uygunluğunun, Bağımsız İzleme Kurulları Tarafından Denetimine Şahit Olup Olmama Durumu	494
A29.04.19- Başvuru ve Şikâyetlerin Herhangi Bir Kısıtlama Olmaksızın Gerekli Mercilere Ulaştırılıp Ulaştırılmama Durumu.....	495
A29.04.20- Adli ve İdari Mekanizmaların, Tutuklu Mağdurlarca Yapılan Başvuru ve Şikâyetlerle İlgili Etkin Soruşturma Yürütüp Yürütmeme Durumu	495
A29.05- Mağdurlar Ceza İnfaz Kurumlarında Tutulurken, Yaşadıkları Ortamdaki Şartlar ve Tecrübelerine Dayalı Olarak "Ceza İnfaz Kurumlarında Tutuklu / Hükümlü Hamile, Yeni Doğum Yapmış, Bebekli veya Çocuklu Kadınların Yaşadıkları Sorunlar ve Hak İhlalleri" Hakkındaki Bilgi, Algı ve Düşünceleri	
496	
Giriş.....	497
A29.06- Tutukluluk Yaşamış Mağdurların, 5275 Sayılı Kanun'un Hamile ve Yeni Doğum Yapmış Kadınlarla İlgili 16-(4) Maddesinin Nasıl Uygulandığı ile İlgili Anlatımları	498

A29.08- Tutukluluk Yaşamış Mağdurların, Bildikleri & Yaşadıkları Kadarı ile Tutukluluk Şartlarında "Doğum Yapmak Zorunda Bırakılmış" Tutuklu & Hükümlü Kadınların ve Yeni Doğan Bebeklerinin Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Anlatımları..... 502

A29.10- Tutukluluk Yaşamış Mağdurların, Bildikleri & Yaşadıkları Kadarı ile Tutukluluk Şartlarında "Düşük Yapmış & Düşük Tehlikesi Yaşamış" Tutuklu & Hükümlü Kadınların ve Bebeklerinin Yaşadıkları Sıkıntılarla İlgili Anlatımları..... 504

A29.11- Tutukluluk Yaşamış Mağdurların Tecrübelerine Dayanarak "Hamilelik & Doğumunu Tutukluluk Şartlarında Geçirmek Zorunda Bırakılmış" Tutuklu & Hükümlü Kadınların, 5275 Sayılı Kanun'un Hükmü Gereğince "İnfazlarının Ertelenmesi" Hususunda Yapılanlarla İlgili İlave Anlatımlar..... 505

A29.12- Mağdurlar Ceza İnfaz Kurumlarında Tutulurken, Yaşadıkları Ortamdaki Şartlar ve Tecrübelerine Dayalı Olarak "Ceza İnfaz Kurumlarında Tutuklu / Hükümlü Hamile, Yeni Doğum Yapmış Kadınların Yaşadıkları Sorunlar ve Hak İhlalleri" Hakkındaki Algı ve Tutumları
506

A29.12.01- Kadın Mahkumların, Anne-Çocuk Sağlığı ve Doktora Erişim Haklarını Rahatlıkla Kullanabilip Kullanamama Durumları 507

A29.12.02- Hapishane Revirinde, Kadın Mahkumlara ve Bebeklerine Bakabilecek Yeterlilikte, Yeterince Hekim Olup Olmama Durumları 507

A29.12.03- Hapishanede Anneler ve Çocuklarına Sağlanan Tıbbi Bakım Hizmetlerinin Yeterli Olup Olmama Durumları..... 508

A29.12.04- Hapishanede, Anneler ve Çocuklarının Sağlık Sorunları Olduğunda, Hekim Kontrolünde Özel Diyet Yemeği Verilip Verilmeme Durumları 508

A29.12.05- Hastaneye Gittiklerinde Annelere Kelepçeli Tedavi Dayatılıp Dayatılmama Durumları..... 509

A29.12.06- Hastaneye Sevk Gerektiğinde, Hamile-Çocuklu Mahkumların, Rahatlıkla Sevk Alıp Alınamama Durumları..... 509

A29.12.07- Hamile-Çocuklu Tutukluların, Hastaneye Götürülürken veya Hastanede Kötü Muameleye Maruz Kalıp Kalmama Durumları 510

A29.12.08- Hamile-Çocuklu Tutukluların Acil Sağlık Sorunlarına Kısa Sürede Müdahale Edilip Edilmeme Durumları..... 510

A29.12.09- Hamile-Çocuklu Tutuklulara Mesai Saatleri Dışında da Acil Sağlık Desteği Sunulup Sunulmama Durumları..... 511

A29.12.10- Hasta Tutukluların Hastalıklarına Özgü Beslenme İhtiyaçlarının Karşılanıp Karşılanmama Durumları	511
A29.12.11- Hamile-Çocuklu Tutukluların Hastalık Tedavilerinin Düzenli ve İstikrarlı Bir Şekilde Yapılıp Yapılmama Durumları.....	512
A29.12.12- Hamile-Çocuklu Tutukluların Tedavilerinde Keyfi ve Hakaretamiz Bir Tutumla Karşılaşıp Karşılaşılma Durumları.....	512
A29.12.13- Hamile Tutukluların Hastaneye Doğum İçin Götürüldüklerinde Aileleri ile Görüşmelerinde & Aile Ziyaretlerinde Sorun Yaşayıp Yaşamama Durumları	513
A29.12.14- Hamile Tutukluların Hastaneye Doğum İçin Götürüldüklerinde Ailelerinden Birilerinin Refakatçi Olmasına Müsaade Edilip Edilmeme Durumları...	513
A29.12.15- Tutukluluk Şartlarında, Çocuktan veya Anneden Kaynaklanan Sebeplerle, Yeni Doğum Yapan Annelerin "Bebeklerinin Emzirilememesi" Sorununun Yaşanmasına Müsaade Edilip Edilmediği. Çocukların "Anne Sütü" ile Beslenme Hakkının Korunması İçin Gerekli Tedbir ve Kolaylıkların Sağlanıp Sağlanmama Durumları.....	514
A30.0- Mağdurlar Cezaevinde İken Psikolojik Baskı, Şiddet veya Kötü Muamele Görme Durumları	515
A30.2- Mağdurların Cezaevinde Gördükleri Kötü Muameleler veya İşkenceler Hususundaki Açıklamaları.....	517
A30.3 – Cezaevinde Kötü Muamele Gören Tutuklu Mağdurlarda Ortaya Çıkan Psikolojik Belirtiler.....	519
A30.4- Mağdur Tutukluların Cezaevinde Buldukları Süre Boyunca Yaşadıkları Psikolojik Durumlar.....	520
A30.5- Mağdurların, Cezaevinde Yaşadıkları İşkence veya Kötü Muamelelerden Dolayı Tıbbi veya Psikolojik Destek Alma İhtiyaç Durumları.....	521
A30.6- Mağdurların, Cezaevinde Yaşadıkları İşkence ve Kötü Muameleleri Resmî Kurumlar veya Sivil Toplum Örgütleri Aracılığı ile Tespit Ettirebilme Durumları.....	522
A30.7- Mağdurların Cezaevinde Yaşadıkları, Tutuldukları Ortam, Koşullar ve Kendilerine Gösterilen Muameleler Hususundaki Açıklamaları.....	522

BÖLÜM VI

OHAL'in İkinci Yılında Adli Soruşturmaların Gelebildiği Nokta ve "OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu'nun İşleyiş Durumu"

Giriş..... 525

OHAL'in İkinci Yılında Adli Soruşturmaların Gelebildiği Nokta 526

A31.0- Mağdurların, Haklarında İddianame Düzenlenme, Duruşmalarının Yapılma & Yapılmaya Başlanma Durumları Nedir..... 527

A31.1- Mağdurlar Hakkında İddianamelerinin Düzenlenmesi, Kendilerine Yöneltilen Suçlamalar, Dosyalarındaki Delillerin Mahiyeti ve Yargılanmaları Süreçleri Hakkındaki Açıklamaları..... 527

A31.2- Mağdurların Davaları Sonuçlandı ve İlk Derece Mahkemesi Bir Hükme Vardı İse Sonuç Ne Oldu 539

A31.3- Mağdurların Yargılanma Süreçleri ve Mahkeme Kararları ile İlgili Açıklamaları..... 540

OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu'nun İşleyiş Durumu, Başvurular ve Sonuç Analizleri 547

A31.4- OHAL Mağdurlarının, "OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu"na Başvuru Durumu Analizleri..... 548

A31.5- OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonuna Yapılan Başvuruların Reddedilme Gerekçeleri 550

A31.6- Mağdurların OHAL Komisyonu Müracaatları, Dosyalarındaki Deliller ve Komisyonun Kararları ile İlgili Düşünce ve Açıklamaları 551

BÖLÜM VII

OHAL'in Toplumsal Yükleri

Giriş..... 569

A32.0- OHAL Mağdurları ve Aile Üyeleri Ne Türden Sıkıntılar Yaşadılar..... 570

A32.0- OHAL Mağdurlarının, Kendileri ve Aile Üyelerinin Yaşadıkları Sıkıntılarla İlgili İlave Açıklamaları	571
A32.1- OHAL Sürecinde Yaşanan Aile Bölünme ve Dağılmalarına OHAL Mağduriyetlerin Etki Etme Durumu	582
A33- OHAL Mağdurlarının, OHAL'de Yaşadıkları İşlerinden Atılma /İhraç Edilme /Gözaltına Alınma /Tutuklanma gibi Sıkıntılar Sonrası Yaşadıkları Psikolojik Sorunlar	582
A34- Mağdurların OHAL'de Yaşadıkları Olaylar & Gördükleri Muamelelerden Dolayı Tıbbi & Psikolojik Destek İhtiyaçları ve Karşılatabilme Durumları.....	589
A35- OHAL/KHK Mağduriyetleri Sonrasında, Başta Kendi Aileleri ve Yakınları Olmak Üzere, Sosyal Çevrelerindeki İnsanların, Mağdurlara Karşı, İlişki /Tavır ve Tutumlarındaki Genel Değişimler	590
A35.8- OHAL Mağduriyetleri Sonrasında, Başta Kendi Aileleri ve Yakınları Olmak Üzere, Sosyal Çevrelerindeki İnsanların Mağdurlara Karşı Olan Genel Tutumlarında Meydana Gelen Değişiklikler Hakkındaki Açıklamalar	592
A36- Mağdurlar OHAL'de İşlerinden Olduktan Sonra Geçimlerini Sağlamak İçin Neler Yaptılar /Yapıyorlar	662
A37.0- Mağdurlar, 15 Temmuz Sonrası, OHAL Döneminde Devletten Gördükleri Muameleleri Kendi Özlerinde Nasıl Değerlendirmektedir.....	663
A37.1- Mağdurların, OHAL Sürecinde Devlet Tarafından Kendilerine Yaşatılan Olaylarla İlgili İç Dünyalarında Yaşadıkları ve Duyguları	664
A38.0- Mağdurlar, 15 Temmuz Sonrası, OHAL Döneminde Toplumdan /Yakın Çevrelerinden Gördükleri Muameleleri Kendi Özlerinde Nasıl Değerlendirmektedir	761
A38.1- Mağdurların, OHAL Sürecinde Toplumdan /Yakın Çevrelerinden Kendilerine Yaşatılanlarla İlgili İç Dünyalarında Yaşadıkları ve Duyguları.....	762
A39- Mağdurlar OHAL Sürecinde En Çok Nelerden Sıkıntı Çektiler / Çekiyorlar	809
A40- OHAL'de Yaşadıklarının, Mağdurların Kişilikleri & Psikolojileri Üzerine Ne Türden Etkileri Oldu.....	810
A40.1- Türkiye'de Yaşadıkları Olaylar veya Travmalar Sonrasında, Türkiye Dışına Çıkmak Fırsatları Olsa İdi, Mağdurlar, Yabancı Bir Ülkeye Gitmek ve Orada Yaşamak İsterler miydi	813
A40.2- Mağdurlar Türkiye'den Ayrılmak ve Yurtdışına Gitmek İçin Herhangi Bir Girişimde Bulundular mı	816

A40.3- Mağdurlar Türkiye'den Ayrılıp Yurtdışın Çıkış İçin Herhangi Bir Girişimde Bulunma Durumları veya Girişimde Bulunmama Sebepleri	816
A40.4- Tek Başlarınıza veya Aileleriyle Birlikte Türkiye'den Ayrılma Girişiminde Bulunan Mağdurlar; Yakalanma, Hapis, Kaza, Ölüm gibi Riskleri Neden Göze Aldılar	824
A40.5- Yabancı Ülkede Bulunan Mağdurların, Ailelerinin ve Çocuklarının Yaşadıkları Sorunlar Hakkındaki Açıklamaları.....	829

BÖLÜM VIII

İkinci Yılında “OHAL” Uygulamaları Hakkında Toplumsal Algılar ve Yargılar

Giriş.....	833
41.01- OHAL'in Sıradan Vatandaşların Hayatını Etkileme Algısı.....	839
41.02- OHAL Yönetim Düzeninin, "Devlete" ve "Adalete" Olan İnancı ve Güveni Artırma Algısı	840
41.03- OHAL Sayesinde Devlet Kurumlarının Daha Etkili ve Verimli Bir Şekilde Çalışma Algısı	841
41.04- OHAL'in İki Yıl Sürmesinin Ülkenin Yararına Olma Algısı	842
41.05- OHAL'in, Örtülü Olarak, 3 Yıl Daha Sürdürülmesinin Ülkenin Yararına Olma Algısı.....	843
41.06- OHAL Sebebiyle Hiç Kimsenin Mağdur Edilmeme. OHAL'de, Herkesin Hak Ettiği Muameleyi "Adilce" Görme Algısı	844
41.07- OHAL'de Kapının / Zilin, Kimsenin Beklenmediği Bir Saatte Çalması Halinde "Polis/Jandarma" Olabileceği Endişesine Kapılmadan Açma Algısı	845
41.08- OHAL'de Devlet Yetkililerinin "Suçlu /Hain" İlan Ettiği Kişileri Gerçekten "Suçlu ve Hain" Olarak Görme Algısı	846
41.09- OHAL /KHK'ların Hedefindeki Kişilerin “Ağaç Kabuğu Yemeyi/ Yedirilmeyi” Hak Etme Durumları Algısı	847
41.10- Kamuda İşe Girişler İçin Yapılan "Güvenlik Soruşturmalarının" Adil Yapılma ve de Hiç Kimsenin Mağdur Edilmeme Algısı.....	848

41.11- Kamuda İşe Alımlarda ve Yükseltmelerde Kullanılan "Mülakat Sistemi /Usulünün" Oldukça Adil Olma ve Adil İşletilme Algısı	849
41.12- OHAL KHK'larına Resmen Son Verilmesi ve İşten Atılmaların Bakanlıklara Devredilmesinin, Çalışan Personelin İş Güvenliğine Zarar Verme Algısı	850
41.13- OHAL'in Resmi Olarak Sona Erdirilmesi ile Katılımcıların Kendilerini Daha Fazla Güvende ve Özgür Hissetme Algısı	851
41.14- Geçen Yıllarla Karşılaştırıldığında Ülkenin Geleceğinin Daha İyi Olacağından Emin Olma Algısı.....	852
42.01- OHAL Hukuku ile Hapse Konulan Kadınların Gerçekten Başlarına Gelenleri Hak Etmiş Olmaları Algısı	853
42.02- OHAL Hukuku ile Hapse Konulan Yaşlıların Gerçekten Başlarına Gelenleri Etmiş Olmaları Algısı.....	854
42.03- OHAL Hukuku ile Hapse Konulan Engellilerin Gerçekten Başlarına Gelenleri Etmiş Olmaları Algısı	855
42.04- OHAL'de Terör Örgütü Üyeliğinden Tutuklananların Tümünün Mutlaka Suçlu /Terörist Olmaları Algısı.....	856
43.01- Hapishanelerde Tutuklu Olanlara, Hapishane Personelince Gerekli İnsani Muamelelerin Yapılma Durumu Algısı.....	857
43.02- Hapishanede Tutuklu Olanların İnsani Şartlarda Tutulma ve Tüm İhtiyaçlarının Tam Olarak Karşılama Algısı	858
43.03- Hapishanelerdeki Sanıkların / Şüphelilerin Kendilerini Rahatça Savunabilmeleri İçin Gerekli İmkânların Kendilerine Verilme Algısı	859
43.04- Sanık/Şüpheli Avukatlarının Herhangi Bir Taciz veya Tutuklama Endişesi Taşımadan, Rahatça, Müvekkillerini Adliyede, Nezarethanede, Hapishanede Görebilme ve Savunabilme Algısı	860
43.05- Cezaevlerinde Bazı Mahkûmların/Tutukluların Sağlık Hizmeti Alamamaktan/ Tedavisizlikten /Bakımsızlıktan Dolayı Öldükleri İddialarına İnanma Algısı.....	861
43.06- Cezaevlerinde Bazı Mahkûmların Kötü Muameleden Dolayı İntihar Ettikleri İddialarına İnanma Algısı.....	862
44.01- Hamile, Yeni Doğum Yapmış ve Küçük Çocuklu Kadınların, Çocukları ile Birlikte, Hapiste Kalarak, Tutuklu Yargılanmasını Onaylama Tutumu	863
44.02- 5275 Sayılı Kanun'un "Hamile veya Bebekli Kadınlar" Hakkındaki Hükümlerinin OHAL'de ve Sonrasında, Terör Örgütü Üyeliği İddiası ile, Hapse	

Konulan Kadınlar İçin Uygulanmamasını Onaylama Tutumu	864
44.03- Engellilerin, Tutuklu Yargılanmasını Onaylama Tutumu	865
44.04- Yaşlıların, Tutuklu Yargılanmasını Onaylama Tutumu	866
44.05- Örgütsel Suçlardan Yargılanan Şahısların, Hapiste, Yanlarında Olan Küçük Çocukları İçin Kumanya/Yiyecek Verilmemesini Onaylama Tutumu	867
44.06- Örgütsel Suçlardan Yargılanan Şahısların, Hapiste, Yanlarında Olan Küçük Çocukları İçin Yatak Verilmemesini Onaylama Tutumu.....	868
44.07- Annesi & Babası Örgütsel Suçlardan Yargılananların Engelli Çocuklarına Engelli Aylığı veya Bakım Ücreti Verilmemesini Onaylama Tutumu.....	869
44.08- Türkiye'den Başka Ükelere Sığınmak İçin Kaçak Olarak Seyahat Ederken Kaza, Boğulma Sonucu Ölenlerin Cenazelerinin Mezarlarına Taşınmaları İçin, Belediyelerce "Cenaze Aracı" Verilmemesini Onaylama Tutumu	870
45.01- OHAL'de, Darbeci Olmakla Suçlanıp Tutuklu Yargılanan Sanıkların/Şüphelilerin Tamamına Yakınına Gerçekten Öyle Görme Algısı.....	871
45.02- OHAL'de Tutuklu Yargılanan Sanıkların/Şüphelilerin Tamamına Yakınına Gerçekten Örgüt Üyesi veya Yöneticisi, Suç İşlemiş Kişiler Olarak Görme Algısı.....	872
45.03- Devletin, Özel Sektör Şirketlerinde/Kurumlarında Örgüt Üyesi Olduğunu Değerlendirdiği Çalışanların İşlerine Son Vermeleri İçin Özel Kurum Sahiplerine /Yöneticilerine Baskı Yapmasını Onaylama Tutumu	873
45.04- Devletin, Özel Sektör Şirketlerinde Örgüt Üyelerinin Yakını/Akrabası Olduğunu Değerlendirdiği Çalışanların İşlerine Son Vermeleri İçin Özel Kurum Sahiplerine Baskı Yapmasını Onaylama Tutumu.....	874
46.01- OHAL'de "Silahlı Terör Örgütü Propagandası Yapma, Terör Örgütüne Üyelik veya Terör Örgütüne Yardım Suçlarından Tutuklanan Gazetecilerin Gerçekten "Terörist" Olduğuna ve Teröre Destek Verdiklerine İnanma Tutumu.....	875
46.02- Hükümet Politikaları Aleyhine Yayın Yapan, Muhalif Medyanın Yayınlarına İnanmama /Güvenmeme Tutumu	876
46.03- Türkiye'deki Olaylar ve Gelişmelerle İlgili En Güvenilir Haber Kaynağı, Olarak Hükümetin Kontrolündeki "Havuz" Medyasını Görme Algısı.....	877
46.04- Sosyal Medyada Fişlenme, Soruşturma Geçirme, Tutuklanma vb. Korkusu Olmadan Katılımcıların Kendilerini Özgürce İfade Edebiliyor Olma Algısı	878
47.01- Türkiye'yi Bir Hukuk Devleti Olarak Görüp, Tüm Şüpheli İfadelerinin Karakollarda Herhangi Bir Baskı veya Kötü Muamele Yapılmadan Alınması Algısı..	879

47.02- Nezarethanede Gözaltında Tutulanlara Polis/Jandarma Personelince İnsani Muamele Yapılma, Karakollarda Kötü Muamele İşkence Olmaması Algısı....	880
47.03- Nezarethanede Gözaltında Tutulanların İnsani Şartlarda Tutulma ve Bütün İhtiyaçlarının Tam Olarak Karşılanması Algısı	881
47.04- Türkiye'nin Bir Hukuk Devleti Olarak, Tüm Şüpheli İfadelerinin Savcılıklarda, Herhangi Bir Baskı, Kötü Muamele Yapılmadan Alınma Algısı	882
47.05- Türkiye'nin Bir Hukuk Devleti Olarak, Adli Soruşturmaların Açık, Şeffaf ve Adil Bir Şekilde Yürütülme Algısı	883
47.06- Türkiye'de Adalet Mekanizmasının Sanıkların Mağduriyetlerine Yol Açmayacak Şekilde ve Süratte İşleme Algısı	884
47.07- Türkiye'de Adalet Kurumlarının, Mahkemelerin, Hâkimlerin İktidardan, Bağımsız Olarak Çalışma ve Karar Verme Algısı.....	885
47.08- Türkiye'de Adalet Kurumları, Mahkemeler, Hâkimler İktidar Söylem ve Politikalarından Etkilenmeden Tarafsız Olarak Karar Vermektedir	886
47.09- Terör Örgütüne Üyelik İddiası ile Yargılanan Sanıklarının/Şüphelilerinin, Yargılamalardaki Gözaltı ve Tutukluluk Süreçlerinin Bir Cezalandırma Yöntemi Olarak Kullanılma Algısı	887
47.10- Adli Yargılamalarda Davalar ve Kararların Hak ve Adalet İlkelerine Uygun Bir Biçimde Adil Bir Şekilde Yürütülme Algısı	888
47.11- Sanığın/Şüphelinin Lehine ve Aleyhine Olan Tüm Delillerin, Adilce Toplanma ve Tüm Tarafların Denetimine/Bilgisine Sunulma Algısı	889
47.12- OHAL'de Adalet Teşkilatına Olan Güven Algısı.....	890
48.01- Bir Şahıs/Kurum Hakkında Örgüt Üyeliği İhbarı Yapıldığında, Herhangi Bir Adli İşlem Yapılmadan Önce; İhbarın Gerçekliğinin Önceden Araştırılıp Kimsenin Kuru İftira Mağduru Olmasına Müsaade Edilmeme Algısı	891
48.02- Adli Süreçlerde, “Kuru”nun Yanında “Yaş” Olanların Yanmasına Müsaade Edilmeme Algısı.....	892
48.03- Tutuklu Yargılananların Tamamını Gerçekten Örgüt Üyesi ve Yöneticisi Görme Algısı.....	893
49.01- KHK'lıların Rahatlıkla Özel Sektörde İş Bulabilme Algısı	894
49.02- KHK'lıların Rahatlıkla Kendi İşlerini /İşyerlerini Kurabilme Algısı	895
49.03- KHK'lılara Devlet Kurumlarında Önyargı ile Bakılmama, Ayrımcılık Yapılmama Algısı.....	896

49.04- KHK'lılara Toplumda Önyargı ile Bakılmama Ayırmacılık Yapılmama Algısı...	897
49.05- KHK'lı Yakınlarının Rahatlıkla Özel Sektörde İş Bulabilme Algısı.....	898
49.06- KHK'lı Yakınlarının Rahatlıkla Devlet Kurumlarında İşe Girebilme Algısı	899
49.07- KHK'lı Yakınlarına Toplumda Önyargı ile Bakılmama; Kendilerine Ayırmacılık, Dışlanma vb. Yapılmama Algısı.....	900
49.08- KHK'lı Yakınlarına Devlet Kurumlarında Önyargı ile Bakılmama; Kendilerine Ayırmacılık, Dışlanma vb. Yapılmama Algısı	901

BÖLÜM IX

Son Analiz ve Değerlendirmeler

Giriş.....	903
Katılımcı Cinsiyetleri.....	904
Katılımcı Medeni Durumları	904
Katılımcıların Çocuk Sayıları.....	904
Katılımcıların Öğrenim Durumları.....	904
Katılımcı Yaş Grupları	904
Katılımcıların Engellilik Durumları	904
OHAL Mağdurlarının, OHAL Mağduriyetleri “Öncesi” ve "Sonrası" Aylık Ortalama, Bireysel, Gelirleri (TL).....	905
OHAL Mağdurlarının, Hane Halklarının, OHAL Mağduriyetleri “Öncesi” ve "Sonrası" Aylık Ortalama Gelirleri (TL).....	905
OHAL Mağdurları ve Yakınlarının, OHAL “Öncesi” ve "Sonrası" Bireysel Olarak Aylık Ortalama Gelirleri (TL)	906
OHAL Mağdurları ve Yakınlarının, Hane Halklarının OHAL “Öncesi” ve "Sonrası" Aylık Ortalama Gelirleri (TL)	906
OHAL Mağdur Yakınlarının, Birlikte Yaşadıkları Hane Halklarının OHAL “Öncesi” ve "Sonrası" Aylık Ortalama Gelirleri (TL).....	907
Doğrudan OHAL Mağduriyeti Olmayan Bireylerin, Birlikte Yaşadıkları Hane Halklarının OHAL “Öncesi” ve "Sonrası" Aylık Ortalama Gelirleri (TL).....	907

Araştırmaya Katılanların, Kendilerini, Siyasi Düşünce Olarak Tanımlamaları	908
Katılımcı Gruplarına Göre, Araştırmaya Katılanların Kendilerini, Siyasi Düşünce Olarak Tanımlamaları.....	908
15 Temmuz Sonrası Yaşananlar, Katılımcıların, Siyasi Duruşlarını Etkiledi mi	909
15 Temmuz Sonrası Yaşananlar, Siyasi Parti Tercihlerini Etkiledi mi.....	909
Katılımcıların, Kendilerini, Etnik Olarak, Tanımlamaları	909
Kendilerini İnançsal Olarak, Tanımlamaları	909
Kendilerini, Mezhepsel Olarak, Tanımlamaları	909
Katılımcıların Yaşadıkları Yerleşim Alanları	909
OHAL /KHK Mağdurlarının; Mağduriyetleri Öncesi, Çalıştıkları Sektörler	910
OHAL /KHK Mağdurlarının; Mağduriyetleri Öncesi, Çalıştıkları İş Kolları.....	910
OHAL /KHK Mağdurlarının, Mevcut, İş/Geçim Durumları.....	910
Katılımcıların Yaşadıkları Konut / Mesken Türleri	911
OHAL /KHK Mağdurlarının Mağduriyetleri Öncesi, Yaşadıkları Yerlerle Bugünküler Aynısı mıdır	911
Araştırmaya Türkiye Dışından Katılan 187 Katılımcıların Bildirdikleri Yer veya Ülke Adları	911
Araştırmaya Türkiye İçinden Katılan Katılımcıların İlleri	911
OHAL/KHK Uygulamaları Nedeniyle Mağdurlar ve Mağdur Yakınlarının Yaşadıkları Deneyimlerin, İnançları, Sosyal & Siyasal Benlik Algıları ve Tutumları Üzerindeki Etkileri Analizi	912
A50- OHAL’le Geçen İki Yılın Sonunda Ülkede Yaşananlar ve Bireysel Gözlemlere Dayalı Olarak "OHAL’de Mağduriyete Uğratılanların Profillerinin" Resmi Söylemde İfade Edilenlere Uygunluk Değerlendirmeleri	923

BÖLÜM X

Sonuç ve Öneriler

Sonuç ve Öneriler	942
--------------------------------	------------

KISALTMALAR VE TERİMLER

- KHK** : Kanun Hükmünde Kararname.
- FETÖ** : Fethullahçı Terör Örgütü.
- PDY** : Paralel Devlet Yapılanması. Fethullahçı Terör Örgütüne bağlı çalışan bir bölüm.
- AİHM** : Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
- CMK** : Ceza Muhakemesi Kanunu
- Birincil Mağdur** : İşlenen suçlardan veya hak ihlallerinden “doğrudan” etkilenen kişi veya grup. Bir suç/haksız fiilin veya hak ihlalinin bizzat hedefinde yer alan, suçun, fiziksel, psikolojik, ekonomik veya ruhsal olarak “doğrudan etkilediği”, zarar verdiği kişiler, gruplar.
- İkincil Mağdur** : Birincil mağdurlara karşı işlenen fiillerden “dolaylı olarak” negatif etkilenen, travma yaşayan, sosyal-ekonomik hakları zarar gören bireyler veya gruplar. Birincil mağdurlara ekonomik ve/veya psikolojik olarak bağımlı olan aile bireyleri, bakmakla yükümlü oldukları kişiler; birincil mağdurla yakın duygusal bağ kurmuş olanlar, ikincil, “dolaylı mağdur”lardır. Birincil mağdura karşı işlenen suçlardan etkilenen tanıklar da ikincil mağdurlardan sayılmıştır. Devletler veya toplumsal kesimlerce yaratılan mağduriyetler, çok derin ve geniş çaplı sosyal, siyasal ve ekonomik ikincil mağduriyetler yaratabilmektedir.
- Üçüncül Mağdur** : Üçüncül mağdurlar, özellikle devletler tarafından yaratılan geniş çaplı baskı, şiddet ve mağduriyet ortamı nedeniyle, sarsılma, korku, kaygı, ürküntü, hak kısıtlamaları veya kayıpları yaşayarak, “yaşam tarzlarını”, sosyal, ekonomik veya kültürel ilişkilerini değiştirmek zorunda bırakılan toplum kitlelerini ifade eder. Bunlar genelde mağdurların, arkadaşları, uzak veya yakın akrabaları, hatta mağdurlarla hiç ilişkileri olmadığı halde, birincil ve ikincil mağdurların yaşadıkları baskı ve mağduriyet ortamından, sosyal, ekonomik veya psikolojik olarak olumsuz etkilenen, maddi ve/veya manevi kayıplara uğrayan kesimlerdir. Devletler tarafından yaratılan mağduriyetler genellikle üçüncül mağdur kategorisini de doğurur. Bu gibi durumlarda “ülke halklarının” yani “vatandaşların tamamı” üçüncül mağdur kategorisinde yer alabilirler.

RAPOR ÖZETİ

- Araştırmaya, 2862 ‘OHAL /KHK mağduru’, 591 ‘mağdur yakını’ ve 323 ‘doğrudan mağduriyeti olmayan birey’ kategorilerinde toplamda 3776 kişi katılmıştır.
- Katılımcıların 1051’i kadın, 2725’i erkektir.
- Katılımcılar arasında 103 engelli bulunmaktadır. Bunlardan 86’sı erkek; 17’si kadındır.
- Katılımcıların yaş ortalamaları 36’dır.
- Katılımcıların %94,6’sı, mağdurların ise %98,7’si yüksekokul /fakülte /yüksek lisans veya /doktora mezunudur.
- Katılımcıların %84,5’i evli veya bir evlilik yaşamıştır. Ortalama çocuk sayıları 2’dir.
- KHK/OHAL Mağduru katılımcılar OHAL mağduriyetleri öncesine göre ortalama aylık (3500 TL) gelirlerinin %77’sini kaybetmişlerdir (800 TL). Mağdur yakınları da çeşitli sebeplerle %50 gelir kaybına uğramışlardır. Ayrıca hem mağdurların hem de mağdur yakınlarının hane halkı gelirlerinde ortalama %60’lık gelir kayıpları oluşmuştur. Ancak OHAL, doğrudan mağduriyeti olmayanları da ortalama %25 oranında fakirleştirerek, onları da OHAL’in “üçüncül mağdurları” kategorisine yerleştirmiştir.
- 15 Temmuz 2016 sonrası, işsiz bırakılan KHK/OHAL mağdurları arasında, mevcut (şimdiki) işsizlik oranı %50’dir. Bir işte çalışanların çoğunluğu sigortasız ve/veya düşük kazançlı işlerde çalışmaktadır.
- KHK/OHAL mağdurları, inançsal olarak, %93,4’ü Müslüman ve %88,4 Sünni’dir.
- KHK/OHAL mağdurları, kendilerini etnik olarak, %58,3 oranında Türk, %13,7 oranında Kürt ve Zaza olarak tanımlamıştır. Mağdurların %25,4’ü ise kendilerini “Herhangi bir etnik aidiyet hissetmeyen” olarak tanımlamıştır.
- KHK/OHAL mağdurları ağırlıklı olarak ‘Muhafazakâr-Demokrat’ kesimlerden oluşmaktadır.
- KHK/OHAL mağdurlarının %95,8’i kentsel alanlarda yaşamaktadır ve %50’si, 15 Temmuz 2016 sonrasında, buldukları evlerden, mahallelerden, şehirlerden göç etmek zorunda kalmışlardır.

- ⇒ Mağdur yakını olarak araştırmaya katılanların %49,7'si eşler, %21,5'i kardeşler, %9,3 çocuklar ve de %7,8'i ise anne-babalardır.
- ⇒ Mağdur yakınları, akrabalarının %86,6'sının doğrudan KHK listeleri ile mağdur edildiğini, geriye kalanların ise diğer OHAL yetki veya yöntemlerle mağdur edildiklerini beyan etmişlerdir.
- ⇒ Mağdur yakınları, akrabalarının %43,8'inin halen tutuklu olarak yargılamalarının devam etmekte olduğunu belirtmişlerdir.
- ⇒ Mağdur yakınlarının çektikleri sıkıntıların en büyüğü ekonomiktir (%95,3). İkinci sırada, itibarsızlık ve sosyal dışlanma (86,6); üçüncü sırada ise psikolojik (%84,6) sıkıntılar gelmektedir.
- ⇒ Mağdur yakınları yaşadıkları mağduriyetler nedeni ile %53,6 oranında tıbbi/psikolojik destek alma ihtiyacı da hissetmişlerdir. Ancak, bu ihtiyaç, sadece mağdurların "eşleri" ile sınırlandırıldığında, bu oran %65,3'ü bulmaktadır. Fakat, mağdur eşlerinin, büyük bir kısmının, artık, sağlık güvenceleri de kalmadığı için %67,7'si herhangi bir tıbbi /psikolojik desteğe de ulaşamamaktadır.
- ⇒ Tutuklu yakınları bulunan OHAL / KHK mağduru aileler, tutuklu yakınlarının, kendilerinin ikamet ettikleri yerlerden, yüzlerce kilometre uzakta tutuldukları, bu sebeple onları ziyaret edebilmek için 1000 km'ye kadar yol gidip gelmek durumunda kaldıkları, bu durumun yarattığı maddi külfetlere ilave olarak, trafik kazası geçirebildikleri veya riskler yaşadıkları konusundan oldukça şikayetçidirler.
- ⇒ Muvazzaf asker veya askeri öğrenci olarak askerlik mesleğini icra etmiş olan mağdurların yakınlarından /ailelerinden önemli bir kısmı, dikkat çekecek şekilde, "Eşimi, Oğlumu, Kızımı... 'Terör saldırısı var', 'Kalkışma var', 'Tatbikat var', 'Gece görevi var' ... gerekçeleri ile 'karargâhlara çağırdılar', '... yere gönderdiler' böylece **'tuzağa düşürdüler'** ardından da **"Darbeci oldukları gerekçesi ile 2 yıldır hapisteler"**. **"Bizler hain, darbeci, terörist değiliz! Vatanımızı seviyoruz..."** mahiyetinde çok sık beyanlarda bulunmuşlardır. Bu türden beyanların adli, idari veya siyasi yetkililerce ciddiyle, dikkate alınarak detaylıca araştırılmasına önemle ihtiyaç bulunmaktadır.

- OHAL /KHK mağduru aile fertleri yurt dışında bulunan, yurtdışı ile iş/ikamet bağlantısı olan, mağdur yakınlarından önemli bir kısmı “Pasaport yasağı /iptalleri” nedeni ile yurtdışında bulunan aile fertlerinin yanına gidemediklerini, işlerini yapamadıklarını, bu sebeple ailelerinin bölüdüğü, kendilerinin ve çocuklarının birçok maddi, manevi sıkıntılar yaşadıklarını beyan etmişlerdir.
- Araştırmaya katılan OHAL/KHK mağdurlarının %93,2’si, kamu sektöründe çalışan / hizmet veren mağdurlardandır.
- Kamudaki OHAL/KHK mağdurlarının %94,5’i KHK ile işlerinden atılmışlardır. Geriye kalanlar kurumlarınca mağdur edilmişlerdir.
- Özel sektör mağdurlarının %61’i çalıştıkları kurum KHK ile kapatılmak, %15,5’i çalışma /meslek lisanslarının iptal edilmesi sureti ile işsiz bırakılmak suretiyle mağdur edilmişlerdir.
- KHK/OHAL ile mağdur edilenlerin %51,3’ü öğretmen, akademisyen gibi ‘eğitim sektörü’ çalışanlarıdır. Tüm mağdurların %83’ü doktor, mühendis, eğitimci diğer sivil memurlar vb. gibi ateşli silahlarla ilgisi olmayan sivil alanlarda hizmet veren çalışanlardan oluşmaktadır. Güvenlik hizmetleri alanında çalışan mağdurların (Asker, polis, özel güvenlik), tüm mağdurlar içerisindeki oranı sadece %17’dir.
- KHK/OHAL yetkileriyle işlerinden atılan mağdurlarının %99,64’ü, 15 Temmuz 2016 sonrasında muhatap oldukları adli veya cezai soruşturmalardan hiçbirisine 15 Temmuz 2016 öncesinde muhatap olmamışlardır. Yani, 15 Temmuz sonrası mağdurlar aleyhine açılan idari /adli soruşturmalar tamamen konjonktürelidir. Geçmişle ilintisi veya temelleri bulunmamaktadır.
- KHK/OHAL mağdurlarının %93,7’si OHAL’de geçirdikleri adli & cezai soruşturmaların adil yürütülmediğini beyan etmiştir.
- OHAL’de gözaltına alınan mağdurların %79’u ‘iki’ veya daha fazla gün (en fazla 30 güne kadar) gözaltında tutulmuşlardır.
- Adli süreçlerden geçen OHAL mağdurların önemli bir kısmı emniyette, adliyede ve mahkemelerde geçirdikleri tüm süreçler boyunca, önyargı ile muamele gördüklerini beyan etmişlerdir.

- ⇒ “Modern/Pozitif hukukun “*Masumiyet karinesi*” ilkesi gereğince, “İddia edenin iddiasını da ispat yükümlülüğü ile şüphelinin/sanığın işlediğini iddia ettiği suçları da kanıtlaması” gerekirken. OHAL/KHK mağdurları için hukukun bu temel ilkesi işletilmemiş ve “*Kendi masumiyetlerini ispat*” zorunda bırakılmışlardır. Bu baskı ortamında suçlu olduğunu kabul etmeyenlerin birçoğu, “*suçunu / suçluluğunu gizleme*”, “*inkâr etmek*” veya “*örgütsel davranış*” sergilemekle itham bile edilebilmişlerdir.
- ⇒ OHAL’de tutuklanan mağdurların büyük bir kısmı nezarethanelerde, hapishanelerde, “*sistemik işkenceye varan*” hak ihlallerine uğramış ve kötü muameleler görmüştür. Serbest bırakıldıklarında da gördükleri kötü muamelelerin ortaya çıkardığı kalıcı psikolojik hasarların tedavisinde de büyük sıkıntılarla karşılaşan mağdurlar, ayakta kalma veya hayatta kalma mücadelelerini, dışarıdaki, tüm “*sivil ölüm*”, “*sosyal güvence yokluğu*” ve “*açlığa terk edilme*” uygulamalarına rağmen devam ettirmeye çalışmaktadırlar.
- ⇒ 5275 sayılı “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun”un "hamile, yeni doğum yapmış veya bebekli kadınlar" hakkındaki hükümlerinin OHAL’de ve sonrasında, terör örgütü üyeliği iddiası ile, hapse konulan kadınlar için uygulanmaması hem annelerin hem de bebeklerin hukuki & insani haklarını kayda değer ölçülerde ihlal etmiştir.
- ⇒ Mağdurlardan, OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonuna itiraz başvurusu yapıp, başvurusu karar bağlananlardan “Göreve iade” kararı verilenlerin oranı yalnızca %3,55’dir. OHAL komisyonu %96,45 oranındaki “Ret” kararların verirken AIHM veya Avrupa Konseyi, Venedik Komisyonu’na önerilen hukuki /objektif kriterleri kullanmak yerine siyasi iktidarca belirlenen “siyasi kriterleri” kullanma usulünü tercih etmiş görünmektedir.
- ⇒ OHAL /KHK süreçleri mağdurların, aile-içi ve yakın akrabalık ilişkilerine önemli ölçüde zararlar vermeleri yanında; komşuluk ve arkadaşlık ilişkilerine de çok büyük zararlar vermiştir. Ayrıca mağdur aileler arasındaki bölünme, gerilim ve boşanmaları da artırmıştır.
- ⇒ Mağdurlar OHAL /KHK’larla kendilerine devletçe ve toplumca yaşatılanların tamamen ‘haksızlık’ olduğunu düşünmektedirler.
- ⇒ Türkiye’de yaşadıkları olaylar veya travmalar sonrasında, “Türkiye dışına çıkmak fırsatları olsa idi ne yapmak istedikleri” sorusuna, OHAL/KHK mağdurlarının %83,9’u yabancı bir ülkeye gitmek ve orada yaşamak istediklerini beyan etmişlerdir. Bunlardan

%9,9'u hukuki veya gayrinizami yollardan ülke dışına çıkmak için fiili girişimde bile bulunmuştur. Mağdurların, %98,7'sinin oldukça yüksek eğitimli ve yüksek nitelikli kişiler oldukları ve edindikleri vasıflara ulaşabilmek için harcadıkları zaman ve emeğin maliyeti göz ardı edilmiş olsa bile, bu şahısların yurt içinde ve yurtdışında aldıkları lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin ekonomiye maliyetlerinin yüz milyarlarca doları geçtiği dikkate alındığında, bu kadar yüksek mali ve beşerî sermaye kaybını kaldırabilecek, dünyada, çok az ekonomi bulunmaktadır. Türkiye'nin böylesine ağır bir yükü kaldırabilme kapasitesinin varlığı ise oldukça tartışma götürülebilecek bir konudur.

⇒ OHAL'in ülkede yarattığı hukuk, adalet ve özgürlük sorunları yalnızca bireysel veya toplumsal mağduriyetler yaratmakla kalmamış, ülkenin, yenilikçilik, yaratıcılık, bilimsel araştırma, dünyadaki yeni gelişmelere uyum, üretim ve rekabet kapasitesine de önemli ölçüde zararlar vermiştir. OHAL uygulamaları nedeniyle ülkenin yaşadığı kayıpların ilk işaretlerinden birisi olarak, 3 yıl önce, dünya sıralamalarında ilk 300'e girebilen 3 üniversite varken artık bir tane bile kalmamıştır. OHAL öncesi ve sonrasında Türkiye kaynaklı tıp, mühendislik, fen bilimleri, sosyal bilimler vb. tüm akademik çalışma alanlarında yapılan yayınlar %30'a varan oranlarda azalmıştır. Bu görünüm, yaratılan mağduriyetlerin, artık zararları sınırlı kalan, minör toplumsal mağduriyetler olma sınırını da çoktan aşmış, milli güvenliği de tehdit eder bir hale geldiğinin bir işaretidir.

⇒ Tüm OHAL/KHK mağdurları, iş bulma, iş kurma, yurtdışına çıkma engelleri ve üzerlerine yapıştırılan "stigmalar" nedeniyle, tam bir "*sivil ölüm*", "*sosyal güvencesizlik*" ve "*açlığa terk edilme*" uygulamaları ile karşı karşıyadırlar. Maruz bırakıldıkları ağır itham ve muameleler karşısında, birçoğunun, dayanma, ayakta kalma güçleri veya hayatta kalma şansları her geçen gün azalmaktadır.

⇒ Katılımcı gruplarının tamamına, OHAL'de yapılan eylem ve işlemlerin önemli bir kısmı hakkındaki algı veya yargılarının (tutumlar) ne olduğu hususunda sorulan ve aşağıda sıralanan 63 soruya verdikleri cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde; hiçbir soruya verilen cevapta, OHAL'de yapılan uygulamaların 'yerinde bulunduğu', 'doğru görüldüğü', 'onaylandığına' yönelik herhangi bir eğilime rastlanmamıştır. Bazı sorulara verilen cevaplar arasında katılımcı grupları arasında birtakım tutum farkları gözlemlense de ne mağdur gruplarından ne de doğrudan mağdur olmayan gruplardan, OHAL'de yapılan uygulamaların yerinde bulunduğuna dair herhangi bir eğilim görülmemiştir.

Tüm katılımcılara sorulan, onların OHAL hakkındaki algı ve yargılarını ölçmeyi amaçlayan, 63 adet, Likert tipi sorular aşağıdaki sayfada sıralanmıştır:

- OHAL'in sıradan vatandaşların hayatını etkileyip etkilemediği;
- OHAL yönetim düzeninin, "devlete" ve "adalete" olan inanç ve güvenlerini artırıp artırmadığı;
- OHAL sayesinde devlet kurumlarının daha etkili ve verimli bir şekilde çalışıp çalışmadığı;
- OHAL'in iki yıl sürmesinin ülkenin yararına olup olmadığı;
- OHAL'in, kaldırılması sonrasında, örtülü olarak, 3 yıl daha sürdürülmesinin ülkenin yararına olup olmayacağı;
- OHAL sebebiyle mağdur olan kimselerin olup olmadığı veya OHAL'de, herkesin hak ettiği muameleyi "adilce" görüp görmediği;
- OHAL'de kapıları & zilleri, kimseyi beklemedikleri bir saatte çalındığında "polis & jandarma" olabileceği endişesine kapılmadan "sütçü, kapıcı, komşu, postacı, kargo..." olduğundan emin olarak, kapılarını açıp açamadıkları;
- OHAL'de devlet yetkililerinin "suçlu & hain" ilan ettiği kişilerin gerçekten "suçlu ve hain" olarak görülüp görülmediği;
- OHAL & KHK'ların hedefindeki kişilerin "ağaç kabuğu yemeyi & yedirilmeyi" hak edip etmedikleri;
- Kamuda işe girişler için yapılan "güvenlik soruşturmalarının" adil ve de hiç kimseyi mağdur etmeyecek şekilde yapılıp yapılmadığı;
- Kamuda işe alımlarda ve yükseltmelerde kullanılan "mülakat sisteminin & usulünün" adil olup olmadığı & adil işletilip işletilmediği;
- OHAL KHK'larına resmen son verilmesi sonrası, işten atılmaların & ihraçların bakanlıklara devredilmesinin, mevcut olarak, çalışan personelin iş güvenliğine zarar verip vermediği;
- OHAL'in resmi olarak sona erdirilmesi sonrası, kendilerini daha fazla güvende ve özgür hissedip hissetmedikleri;
- Geçmiş yıllarla karşılaştırıldığında ülkenin geleceğinin daha iyi olacağından daha fazla emin olup olmadıkları;

- OHAL hukuku ile hapse konulan “kadınların” gerçekten başlarına gelenleri hak edip etmedikleri;
- OHAL hukuku ile hapse konulan “yaşlıların” gerçekten başlarına gelenleri hak edip etmedikleri;
- OHAL hukuku ile hapse konulan “engellilerin” gerçekten başlarına gelenleri hak edip etmedikleri;
- OHAL’de terör örgütü üyeliğinden tutuklananların tümünün mutlaka suçlu & terörist görülüp görülmediği;
- Hapishanede tutuklu olanlara, hapishane personeline gerekli insani muamelelerin yapılıp yapılmadığı;
- Hapishanede tutuklu olanların insani şartlarda tutularak, ihtiyaçlarının tam ve eksiksiz olarak karşılanıp karşılanmadığı;
- Hapishanelerdeki sanıkların & şüphelilerin kendilerini rahatça savunabilmeleri için gerekli imkânların kendilerine verilip verilmediği;
- Sanık & şüpheli avukatlarının herhangi bir taciz veya tutuklama endişesi taşımadan, rahatça, müvekkillerini adliyede, nezarethanede, hapishanede ziyaret ederek, savunmalarını yapıp yapamadıkları;
- Cezaevlerinde, bazı mahkûmların & tutukluların sağlık hizmeti alamamaktan & tedavisizlikten & bakımsızlıktan dolayı öldükleri iddialarını doğru bulup bulmadıkları;
- Cezaevlerinde, bazı mahkûmların kötü muameleden dolayı intihar ettikleri iddialarına inanıp inanmadıkları;
- Hamile, yeni doğum yapmış ve küçük çocuklu kadınların, çocukları ile birlikte, hapiste kalarak, tutuklu yargılanmalarını onaylayıp onaylamadıkları;
- 5275 sayılı “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun” madde 16/4’ün "Hamile veya bebekli kadınlar" hakkındaki “Hapis cezasının infazı, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır” hükümlerinin OHAL’de ve sonrasında, terör örgütü üyeliği iddiası ile, hapse konulan kadınlar için uygulanmamasının onaylanıp onaylanmadığı;

- ↪ Engellilerin tutuklu yargılanmasının onaylanıp onaylanmadığı;
- ↪ Yaşlıların tutuklu yargılanmasının onaylanıp onaylanmadığı;
- ↪ Örgütsel suçlardan yargılanan şahısların, hapiste, yanlarında olan küçük çocukları için kumanya & yiyecek verilmemesinin onaylanıp onaylanmadığı;
- ↪ Örgütsel suçlardan yargılanan şahısların, hapiste, yanlarında olan küçük çocukları için yatak verilmemesinin onaylanıp onaylanmadığı;
- ↪ Annesi & babası örgütsel suçlardan yargılananların “engelli çocuklara” engelli aylığı veya bakım ücreti verilmemesinin onaylanıp onaylanmadığı;
- ↪ Türkiye'den başka ülkelere sığınmak için kaçak olarak seyahat ederken kaza, boğulma sonucu ölenlerin cenazelerinin mezarlarına taşınmaları için, belediyelerce "cenaze aracı" verilmemesinin onaylanıp onaylanmadığı;
- ↪ OHAL’de, darbeci olmakla suçlanıp tutuklu yargılanan sanıkların ve şüphelilerin tamamının gerçekten öyle görülüp görülmediği;
- ↪ OHAL’de tutuklu yargılanan sanıkların ve şüphelilerin tamamının gerçekten örgüt üyesi veya yöneticisi olarak suç işlemiş kişiler olarak görülüp görülmediği;
- ↪ Devletin, özel sektör şirketlerinde & kurumlarında örgüt üyesi olduğunu değerlendirdiği çalışanların işlerine son vermeleri için özel kurum sahiplerine & yöneticilerine baskı yapmasının doğru bulunup bulunmadığı;
- ↪ Devletin, özel sektör şirketlerinde örgüt üyelerinin yakını & akrabası olduğunu değerlendirdiği çalışanların işlerine son vermeleri için kurum sahiplerine baskı yapmasının doğru bulunup bulunmadığı;
- ↪ OHAL’de "silahlı terör örgütü propagandası yapma, terör örgütüne üyelik veya terör örgütüne yardım suçlarından tutuklanan gazetecilerin gerçekten "terörist" olduğuna ve teröre destek verdiklerine inanıp inanmadıkları;
- ↪ Hükümet politikaları aleyhine yayın yapan, muhalif medyanın yayınlarına inanç & güvenlerinin olup olmadığı;
- ↪ Türkiye'deki olaylar ve gelişmelerle ilgili en güvenilir haber kaynağının, hükümetin kontrolündeki "havuz" medyası olarak görülüp görülmediği;
- ↪ Sosyal medyada, fişlenme, soruşturma geçirme, tutuklanma vb. korkusu olmadan kendilerini özgürce ifade edip edemedikleri;

- Türkiye'nin bir hukuk devleti ve tüm şüpheli ifadelerinin karakollarda baskı veya kötü muamele yapılmadan alınıp alınmadığı;
- Nezarethanedeki gözaltında tutulanlara polis & jandarma personeline insani muamele yapıp, karakollarda kötü muamele işkencenin olup olmadığı;
- Nezarethanedeki gözaltında tutulanların insani şartlarda tutulmakta ve bütün ihtiyaçlarının tam ve eksiksiz olarak karşılanıp karşılanmadığı;
- Türkiye'nin bir hukuk devleti olarak görülüp, tüm şüpheli ifadelerinin savcılıklarda, herhangi bir baskı, kötü muamele yapılmadan alınıp alınmadığı;
- Türkiye'nin bir hukuk devleti olarak görülüp, adli soruşturmaların açık, şeffaf ve adil bir şekilde yürütülüp yürütülmediği;
- Türkiye'deki adalet mekanizmasının sanıkların mağduriyetlerine yol açmayacak şekilde ve süratte işleyip işlemediği;
- Türkiye'deki adalet kurumlarının, mahkemelerin, hâkimlerin iktidardan, bağımsız olarak çalışarak, karar verip vermedikleri;
- Türkiye'deki adalet kurumlarının, mahkemelerin, hâkimlerin iktidar söylem ve politikalarından etkilenmeden tarafsız olarak karar verip vermedikleri;
- Terör örgütüne üyelik iddiası ile yargılanan sanıkların & şüphelilerin, yargılanmalardaki "gözaltı ve tutukluluk" süreçlerinin bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılıp kullanılmadığı;
- Adli yargılmalarda davaların ve kararların hak ve adalet ilkelerine uygun ve adil bir şekilde yürütülüp yürütülmediği;
- Adli süreçlerde, sanıkların & şüphelilerin lehine ve aleyhine olan tüm delillerin, adilce toplanıp, tüm tarafların denetimine & bilgisine sunulmakta olup olmadığı;
- OHAL'de adalet teşkilatına olan güvenin artıp artmadığı;
- Bir şahıs & kurum hakkında örgüt üyeliği ihbarı yapıldığında, herhangi bir adli işlem yapılmadan önce; ihbarın gerçekliği önceden araştırılıp kimsenin kuru iftira mağduru olmasına müsaade edilip edilmediği;
- Adli süreçlerde, "kuru"nun yanında "yaş" olanların yanmasına müsaade edilip edilmediği;

- ↳ Tutuklu yargılananların tamamının gerçekten örgüt üyesi ve yöneticileri olup olmadıkları;
- ↳ KHK'luların rahatlıkla özel sektörde iş bulup bulamadıkları;
- ↳ KHK'luların rahatlıkla kendi işlerini & işyerlerini kurup kuramadıkları;
- ↳ KHK'lulara devlet kurumlarında önyargı ile bakılarak, ayırimcılık yapıp yapılmadığı;
- ↳ KHK'lulara toplumda önyargı ile bakılarak, ayırimcılık yapıp yapılmadığı;
- ↳ KHK'lı yakınlarının rahatlıkla özel sektörde iş bulup bulamadıkları;
- ↳ KHK'lı yakınlarının rahatlıkla devlet kurumlarında işe girip giremedikleri;
- ↳ KHK'lı yakınlarına toplumda hiçbir şekilde önyargı ile bakılıp; kendilerine ayırimcılık, dışlanma yapıp yapılmadığı;
- ↳ KHK'lı yakınlarına devlet kurumlarında önyargı ile bakılarak; kendilerine ayırimcılık, dışlanma vb. yapıp yapılmadığı;

Toplamda 63 adet olan, tüm Likert sorularına, 3776 katılımcının verdiği cevapların genel toplam analizleri ve katılımcı grupların göre ayrıştırılmış, karşılaştırmalı özel analizlerinin görselleri “İkinci Yılında OHAL Uygulamaları Hakkında Toplumsal Algılar ve Yargılar” bölümünde yer almaktadır.

Sonuç olarak: OHAL/KHK mağdurları, modern hukuk ve yönetim normlarına göre hiçte “adil” muameleler olarak görülemeyecek olan keyfi kararlar ve/veya hukuka aykırı idari/adli soruşturma süreçleriyle çok ciddi hak ihlallerine uğratılmışlardır. Adli süreçlere de konu edilerek, gözaltı, nezarethane veya hapisane süreçlerini de yaşayan mağdurların çoğu, gözaltında, nezarethanelerde veya hapisanelerde iken “**sistemik işkenceye varan**” kötü muameleler ve/veya hak ihlallerine maruz bırakılmışlardır. Tutukluluk sonrası serbest bırakılan veya hiç tutuklanmadan dışarıda yaşamalarına müsaade edilen mağdurların çoğunluğu ise “**sivil ölüm**”, “**sosyal güvencesizlik**” ve “**açlığa terk edilme**” uygulamalarına muhatap edilmişlerdir. Tutuklansınlar veya tutuklanmasınlar, OHAL'de kurban seçilenlerin tamamı sosyal ve siyasi baskılarla yalnızlaştırılmış, tümüne psikolojik, fiziksel, ruhsal ve varoluşsal olarak egemen irade karşısında, tamamen sindirilmeleri veya çökertilmeleri hedeflenerek yapılmış olan

birbirine bağılı pek çok, ilintisizmiş gibi görünebilen fakat araştırma bulguları çerçevesinde izlendiğinde, belli bir kaynaktan yönlendirildikleri belli olan, hangi muamelelerin, kimlere, nasıl yapılacağı önceden veya olayların gelişim süreci içerisinde aynı merkezden detaylıca tanımlanmış veya tasarlanmış acımasız bir süreç yaşatılmıştır ve yaşatılmaya devam edilmektedir. Mağdurlara yapılan muamelelerin benzeri muameleler veya süreçler, mağdur yakınları için de uygulanmıştır. Onlar da aynı uygulama ve propaganda süreçleri çerçevesinde toplumdan soyutlanmış, “ötekileştirilerek” toplum içerisinde yalnızlaştırılmış, böylece siyasal erkin kendilerine uygulayacağı her türlü kötü muameleler ve saldırılar karşısında yalnız ve savunmasız bırakılarak, ezilmeye devam edilmişlerdir. Bu şekli ile OHAL uygulamaları, mirası ve zihniyetinin hiçbir insani, vicdani ve etik desteği yoktur ve bulunamaz.

OHAL uygulamaları, zihniyeti ve mirasının, ülkedeki, hiçbir kişi veya kurumun hukuk güvencesini bırakmadığı ortadadır. Bu sebeplerle, bütün kalıntı ve sonuçları ile birlikte OHAL mirası ve zihniyetinin terk edilerek, acilen; insan haklarına saygılı ve hukukun evrensel ilkelerine bağılı, temel hak ve hürriyetleri koruyan, adaletli bir hukuk düzeni kurmak ve sürdürmek hususunda kendini yükümlü sayan, “**Hukuk Devleti**” anlayışına geçiş yapılması gereklidir. Bu talep ütöpik, bir düşünürü veya kurgusal bir talep de olmayıp tamamen akılcı ve gerçekçidir. Çünkü adalet, özgürlük ve hukuk güvencesinin olmadığı, ülkelerde, yenilikçilik, yaratıcılık, bilimsel gelişme, dünyadaki yeniliklere uyum, üretim, kalkınma ve refahın da olamayacağı insanlığın tarihsel tecrübesi ile sabittir. OHAL ve onun mirası uygulamalar ülkedeki sosyal sermayeyi, üretimi, ticareti, ekonomiyi çökertmeye başlamış ve ülke kaynaklarını da yok etmeye devam etmektedir. Artık dünyada ilk 300’e girebilen bir üniversitemizin bile kalmadığı gibi, dünya ile uyumlu ve rekabet edebilecek bir ekonomimizin de kalmayacağı bir noktaya doğru hızla yaklaşmaktadır. Bu türden kötü gidişatı durdurulabilmek için atılacak ilk adım, “**Hukuk Devleti**”nin acilen inşasıdır. Bu bir sosyolojik gerçekliktir ki hukukun olmadığı ülkeler asla barış, huzur ve refaha da kavuşamazlar. Aksini düşünmek dünyanın sosyal ve siyasal tarih birikimini bilmemek veya görmezden gelmek anlamına gelir.

BÖLÜM I

ARAŞTIRMA GENEL ANALİZLERİ VE DEĞERLENDİRMELER

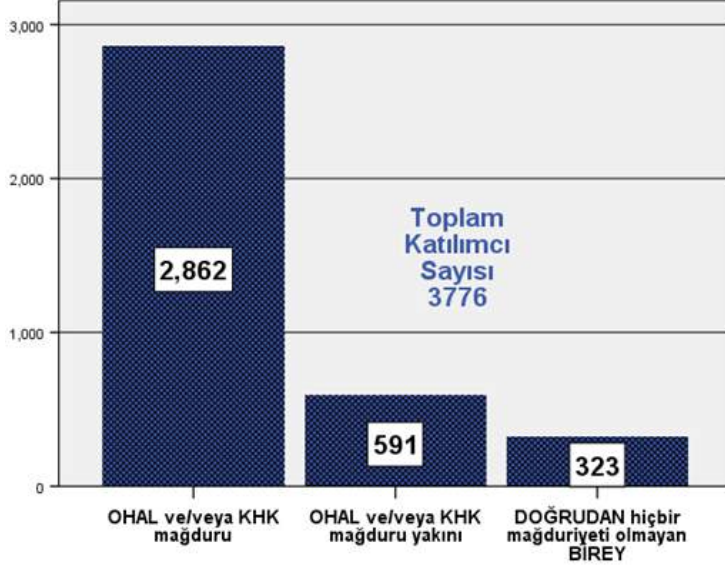
GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, iki farklı analiz yapılmıştır. İlk olarak, “Katılımcıların Genel Sosyo-Demografik Göstergeleri” alt bölüm başlığı altında; araştırmaya katılan 3776 katılımcının mağduriyet durumu kategori analizleri, sosyo-demografik kategori analizleri, cinsiyet analizleri, öğrenim durumları analizleri, medeni durumları analizleri, katılımcılardan herhangi bir şekilde evlilik hayatı yaşayanlarının çocuk sayısı analizleri, katılımcıların yaş kategori analizleri, katılımcıların, OHAL mağduriyetleri "öncesi" ve “sonrası” bireysel olarak ve “hane halklarının” aylık ortalama gelir değişim durumları analizleri, katılımcıların kendilerini inançsal olarak tanımlama analizleri, OHAL öncesi çalıştıkları iş kolları analizleri, katılımcıların kendilerini etnik ve siyasi düşünce olarak tanımlama analizleri, katılımcıların yerleşim yerleri ve OHAL sonrası mekân değiştirme durumları, engellilik durum analizleri ve katılımcıların yaşadıkları konut / mesken türleri analizleri yapılmıştır.

İkinci olarak, bu bölümde, “Araştırmanın Nitel ve Nicel Veri Analizleri Dışında Bırakılan “Çekingen Katılımcı” Verilerinin İncelenmesi ve Araştırmaya Katılım Davranışlarının Değerlendirilmesi” alt bölüm başlığı altında; araştırmaya katılım linkini başlangıçta tıklayan, hatta önemli sayıda bir kısım sorularımızı cevaplayan, ancak kendilerince cevaplamaları beklenen bazı bilgileri tam olarak girmedikleri için araştırma analizleri dışında bırakılan 5698 “çekingen katılımcının” davranışlarının genel analizi ve değerlendirilmeleri yapılmıştır. Bu alt bölümde, katılımcı davranışları dört farklı kategoride incelenmiş ve çekingen davranışların sebepleri hakkında birtakım yorum ve değerlendirmeler yapılmıştır. Belirtilen analizler bağlamında, OHAL ve/veya KHK ‘*mağdur yakınlarının*’ katılımcı davranışları, OHAL ve/veya KHK ‘*mağdurlarının*’ katılımcı davranışları, doğrudan OHAL ve/veya KHK ‘*mağduriyeti olmayan*’ bireylerin katılımcı davranışları ve de ‘*trol /manipülatif*’ katılımcı verilerinin değerlendirilmeleri yapılarak araştırmanın geçerliliği, güvenliği hususlarında gerekli görülen yorum, değerlendirme ve açıklamalarda bulunulmuştur.

KATILIMCILARIN GENEL SOSYO-DEMOGRAFIK GÖSTERGELERİ

ARAŞTIRMA KATILIMCILARININ MAĞDURİYET DURUMU KATEGORİ ANALİZLERİ

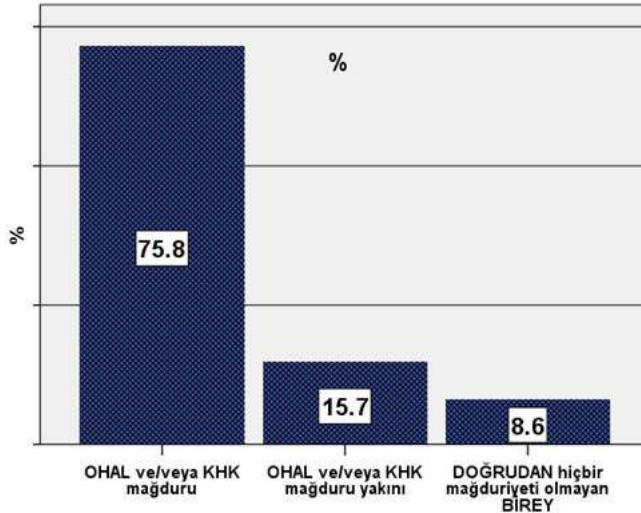

A01- Katılımcı Kategorisi

Araştırmamıza üç farklı kategoride toplamda 3776 kişi katılmıştır. Katılımcılardan 2862’si OHAL ve/veya KHK mağduru, 591’i mağdur yakını ve 323’ü “doğrudan mağduriyeti olmayan bireylerdir.

Oransal olarak, katılımcıların %75,8’i OHAL ve/veya KHK mağduru, %15,7’si mağdur yakını ve %8,6’i “doğrudan mağduriyeti olmayan bireylerdir.

Katılımcı kategorileri sayısal olarak incelendiğinde OHAL /KHK mağduru katılımcı sayıları (2862) ile mağdur yakını (591) ve doğrudan mağduriyeti olmayan birey (323) sayıları arasında belirgin farkların olduğu görülmektedir. Bu durumda, katılımcı kategori sayıları arasındaki dikkate değer farkların analiz sonuçlarını etkilemesi beklenebilir. Ancak analizlerimizde “Parametrik olmayan”⁶ analiz teknikleri kullanılarak bu sorun bertaraf edilmiştir.

A01- Katılımcı Kategorisi

Parametrik olmayan” istatistiksel analiz teknikleri, kategorik ‘verilerin oransal olarak uyumlu olması’, ‘normal dağılımı’ ve ‘grup varyanslarının eşit olması’ gibi hipotezlere bağımlı olmadan analiz yapmak üzere tasarlanmış tekniklerdir. Diğer bir ifadeyle ‘Parametrik olmayan testler’, gruplar arası sayısal veya yapısal farklardan fazlaca etkilenmeden, her grubu bir diğeri ile eşit ağırlıkta/değerde kabul eden bir ölçme/ölçekleme yaklaşımı

kullanır. Böylece gruplar arası sayısal farkların önemi de minimize edilmiş olmaktadır.

⁶ Non-parametrik yöntemler.

Parametrik olmayan testler için yalnızca örneklemin bağımsız ve rastgele seçilmiş olması yeterlidir ki bizim verilerimiz de bu yöntemle toplanmıştır. Ayrıca, araştırma verilerimizdeki tüm kategorilerde, “Parametrik veya parametrik olmayan” istatistik analizlerinden hangisi kullanılırsa kullanılsın, bu analizlerin yapılabilmesi için, minimum gerekli olan ‘birim’ sayılarının oldukça üzerinde bir örneklem sayımız da bulunmaktadır. Örneğin; ‘OHAL ve/veya KHK mağduru’ kategorisinde yer alan 2862 katılımcı sayısı tek başına analiz edildiğinde %95 güvenilirlik, $\pm 1,83$ hata payı ile; ‘Mağdur yakını’ kategorisinde yer alan 591 katılımcı sayısı tek başına analiz edildiğinde %95 güvenilirlik, $\pm 4,03$ hata payı ve de ‘Doğrudan mağduriyeti olmayan birey’ kategorisinde yer alan 323 katılımcı sayısı tek başına analiz edildiğinde, %95 güvenilirlik, $\pm 5,45$ hata payıyla bu gruplar hakkında genel geçer genelleme yapmaya olanak verebilmektedir. Tüm kategoriler bir arada analiz edildiğinde ise 3776 katılımcı sayısı %95 güvenilirlik, $\pm 1,59$ hata payıyla katılımcıların, ‘OHAL ve/veya KHK uygulamaları’ ile ilgili Türkiye genelindeki ‘toplumsal algıları/yargıları’ konusunda genelleme yapmaya olanak tanımaktadır.

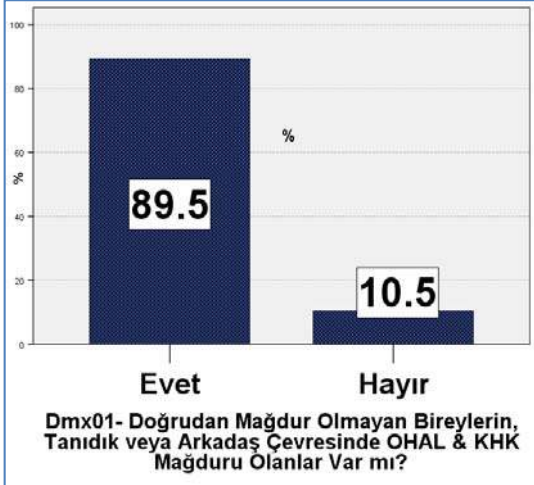
Araştırmamızda, Türkiye’de; “Evrensel İnsan Hakları ve de Evrensel Hukuku İlkelerine” aykırı bir şekilde uygulamaya konan ve 20 Temmuz 2016 sonrası, 2 yıl süre ile icra edilen, OHAL ve/veya KHK uygulamalarına muhataplık kategorilerine göre; ‘Mağdur’, ‘Mağdur yakını’ ve ‘Doğrudan mağdur olmayan’ ana kategorilerinde veriler toplanmıştır. Her kategori grubuna durumlarına uygun soruların sorulması yanında, mağdur olsun olmasın, OHAL /KHK’lar hakkında tüm katılımcıların genel olarak cevaplayabilecekleri mahiyette, müşterek, sorular da sorularak, gruplar arası OHAL /KHK algı/yargı farklarının da analiz olanağı elde edilmiştir.

Katılımcıların üç farklı kategoriye ayırarak inceleme ve analize tabi tutmamaya çalışılmasının temel sebebi; ‘Mağdurların’, ‘Mağdur Yakınlarının’ ve ‘Doğrudan mağduriyetleri olmasa da’, araştırmamıza katılmak isteyen bireylerin, OHAL uygulamalarından ne kadar etkilendiklerinin /zarar gördüklerinin ayrı ayrı tespiti yanında; toplumun OHAL’de yaşanan sayısız hak ihlalinin ne kadar “farkında” olduğunun ve medeni dünya insanları için dehşet verici birçok OHAL /KHK uygulamalarının “toplumsal desteğinin” hangi boyutlarda olduğunu da anlamaya çalışmaktır.

Gerçi OHAL’de, mağdurlara ve yakınlarına yapılan hukuksuz uygulamalar konusunda toplumun geneli, ‘sessiz’, ‘kabullenici’, ‘onaylayıcı’ ve ‘duyarsız’ bir görüntü sergilemiştir. Ancak, bu sessizlik gerçekten, toplumun üzerindeki bir “ölü toprağı” olarak mı algılanmalıdır, yoksa sessiz gibi görünse de altında, yavaş yavaş ‘basıncı yükselen bir ‘düdüklü tencereyi’ mi barındırmıştır? Bu sorulara cevap bulmak önemlidir. İki yıl süre ile toplumu içten içe sarsan/yaralayan ve sosyal maliyeti oldukça yüksek olan, OHAL /KHK’larla ilgili birçok soru işaretine bu araştırmamızla cevap bulunmaya çalışılmıştır.

Araştırmada, mağdurların ve mağdur yakınlarının, aktif veya pasif olarak OHAL karşıtı bir tutum geliştireceği hipotezi kabul edilmiştir. Ancak, “doğrudan OHAL mağduriyeti olmayan bireylerin”, yani 2 yıllık OHAL’in ‘hedef tahtasında’ doğrudan yer almayan bireylerin OHAL ve KHK’lar karşısındaki tutumları, özellikle incelenmiştir. Bu grubun görüşleri, doğrudan OHAL uygulamalarından etkilenmemiş veya zarar görmemiş gibi görünen kesimlerin OHAL’le ilgili algı ve tutumları hakkında bilgi edinmemizi sağlamıştır.

Belirtilen bağlamda, elde edilen verilerin analizlerinde ortaya çıkan görünüm aşağıdaki şekilde olmuştur: Katılımcı kategorilerinin algı veya yargıları arasında bir takım küçük varyasyonlar bulunmuş olsa da tüm katılımcılar, hemfikir olarak, OHAL /KHK’lar ile Türkiye’deki bireylere ve topluma yaşatılan sıkıntılara/kısımlara destek vermemiştir. Bu durum mağdurlar ve onların yakınları açısından oldukça sevindirici olmuştur. Çünkü toplumsal desteği arkalarında tutamayan siyasal iktidarlar veya ‘egemenlerin’ hukuksuz ve baskıcı uygulamalarını devam ettirebilmeleri hukuken de fiilen de mümkün olamaz. Bu sebeptendir ki siyasal iktidarın “OHAL uygulamasını... milli güvenliğimizin ve vatandaşlarımızın huzuru tam olarak tesis edilene dek sürdüreceğiz. Bu ...ortam ...vatandaşlarımızın huzur ve özgürlüklerini güvenli bir ortamda yaşamalarını garanti altına almaktadır.”⁷ beyanı ile herhangi bir vade belirlemeksizin OHAL’i sürdürme iradelerini kırmış ve ikinci yılın sonunda OHAL ’i sonlandırmak zorunda kalmışlardır.

Yukarıda bahsedilen çıkarımlarımızın esas kaynağı ‘Doğrudan mağdur olmadıkları halde’ araştırmamıza katılıp fikirlerini beyan eden katılımcıların ‘tutumları’ olmuştur ki detayları raporumuzun ilerleyen bölümlerinde verilmektedir. Araştırmamıza ‘Doğrudan mağdur olmayan’ sıfatıyla katılanların, ülkedeki OHAL /KHK uygulamalarından birçoğuna, en az, ‘mağdurlar’ ve/veya mağdur yakınları kadar karşı oldukları görülmüştür. Diğer yandan, ‘Doğrudan mağdur

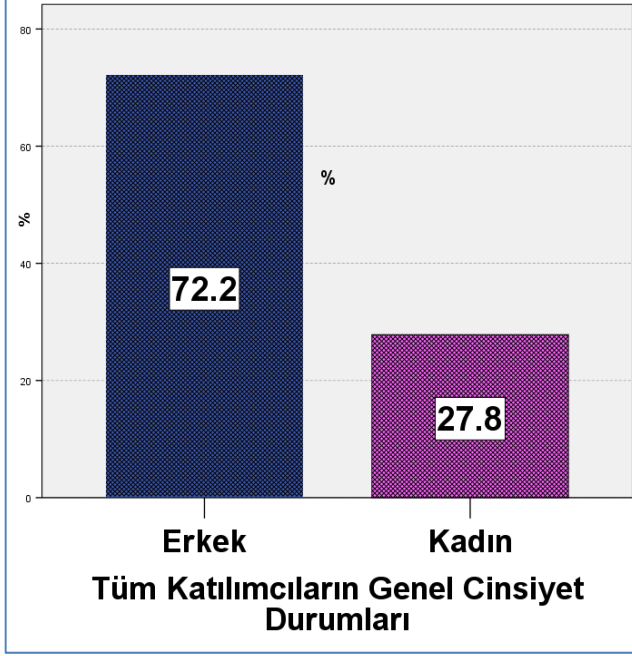
olmayan’ katılımcıların algı ve yargılarını değerli kılan özellik ise %89,5’inin yaşadığı çevrede, en azından, tanıdık, bildik OHAL /KHK mağdurlarının bulunmasıdır. Bu veri, bizler için iki şeye işaret etmektedir. Birincisi, doğrudan mağdur olmayanların algıları/yargıları geniş bir tecrübe/gözlem alanına dayalı olarak ortaya çıkmıştır. İkincisi ise, OHAL ve/veya KHK baskı ve kısımları, aşağı yukarı, toplumun tüm katmanlarına ulaşacak, etkileyecek ve onlara dokunacak kadar yaygın bir hal de almıştır.

⁷ Ak Parti, Cumhurbaşkanlığı Seçimleri ve Genel Seçimler Seçim Beyannamesi, 2018, s. 30.

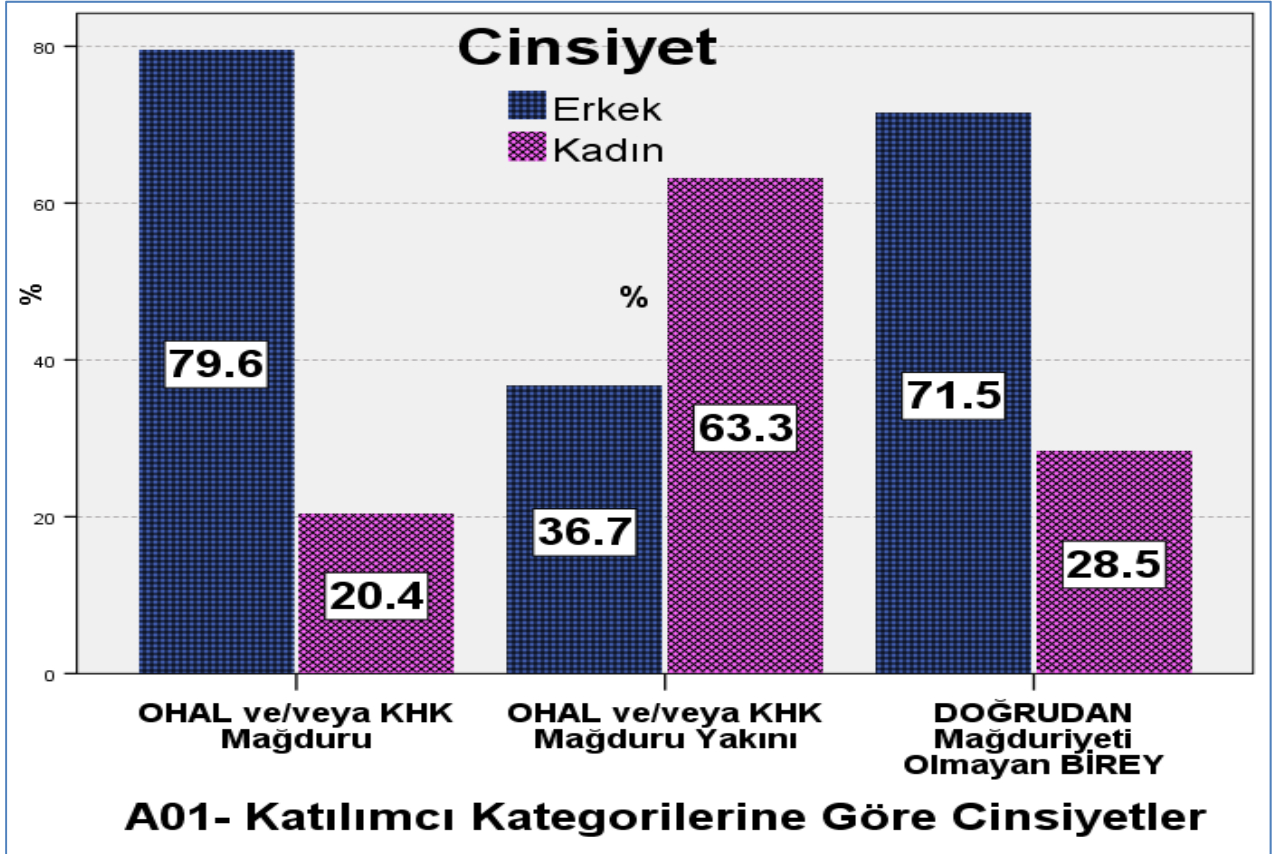
ARAŞTIRMA KATILIMCILARININ SOSYO-DEMOGRAFİK KATEGORİ ANALİZLERİ

KATILIMCILARIN CİNSİYET DURUMLARI

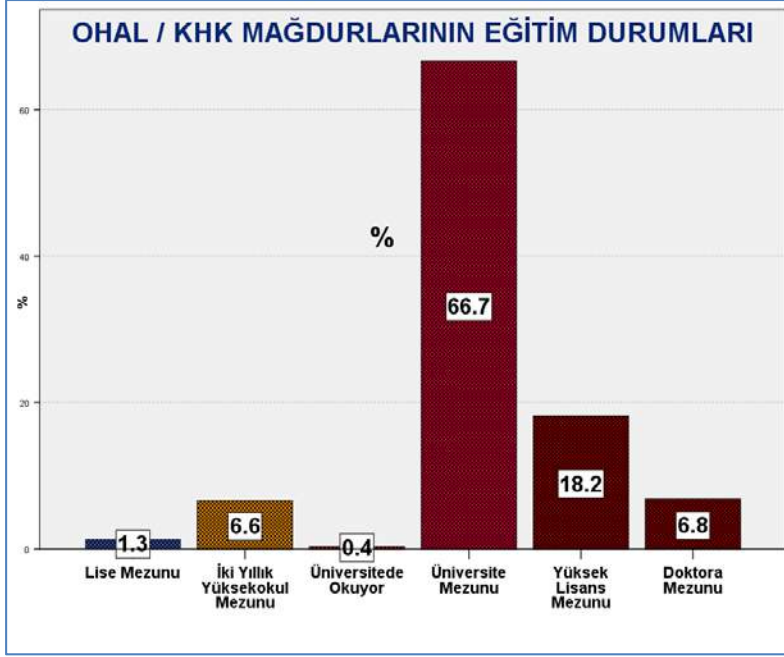
TÜİK verilerine göre, Türkiye nüfusunun %49,8'ini kadınlar oluşturmaktadır. Ancak, araştırma katılımcılarının oranları cinsiyet açısından incelendiğinde, kadın ve erkek katılımcılar arasında önemli oransal farklılıklar gözükmemektedir. İlerleyen bölümlerde daha fazla detaylandırılacağı üzere, bu farklılığın temel sebeplerinden birisi, kadın katılımcıların katılımda ve araştırma sorularını tam cevaplamada erkeklere göre biraz daha fazla tedbirli veya çekingen davranışları olabildiği gibi, kadın mağdur ve/veya çalışanların oranlarının erkeklerden daha az olmasından da kaynaklanabilmektedir. Ancak yapılacak analizlerde, her iki katılımcı grubu arasındaki

oransal farklılıkların, birbirleri lehine veya aleyhine sonuç doğurmaması için, analizlerimizde, her iki gruba da %50 / %50 eşit ağırlık tanıyan non-parametrik analiz yöntemleri kullanıldığından, bu durum analiz sonuçlarının geçerlilik ve güvenilirliği açısından herhangi bir sorun doğurmamıştır.

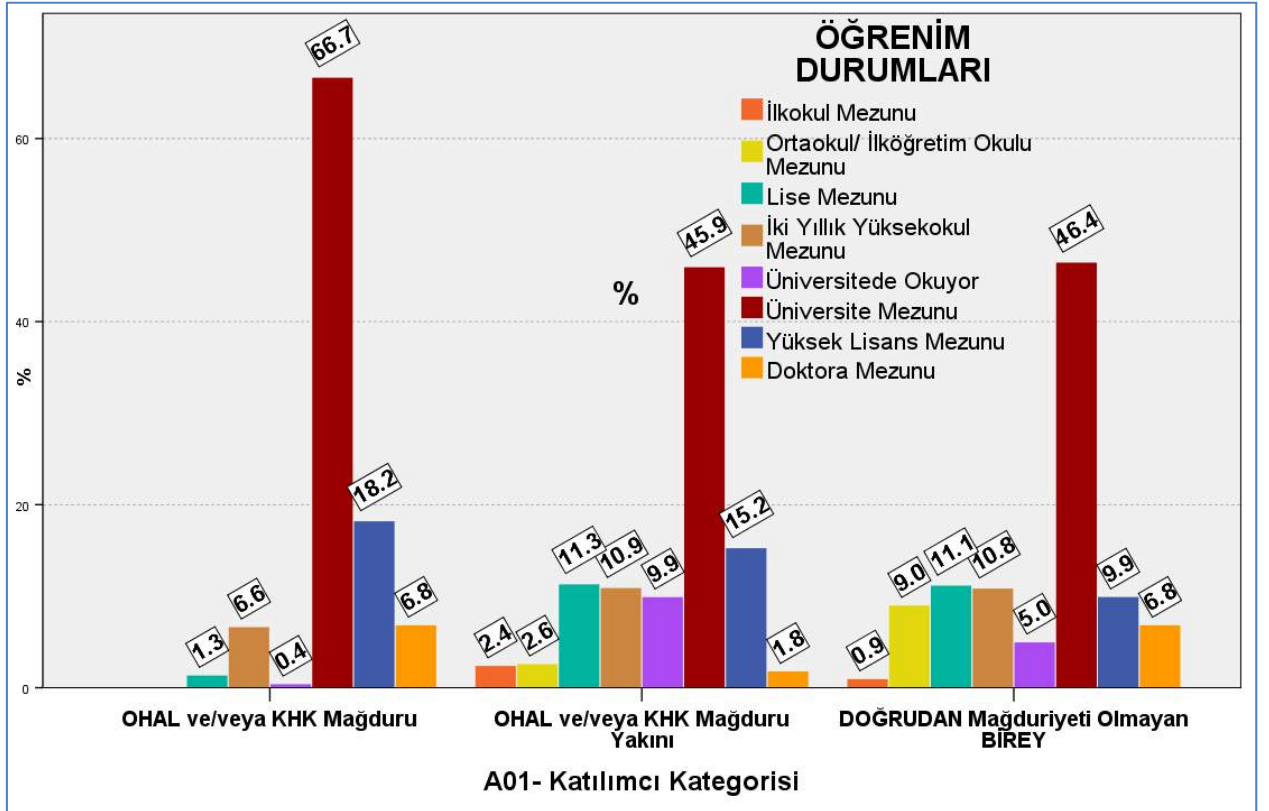

KATILIMCILARIN ÖĞRENİM DURUMLARI

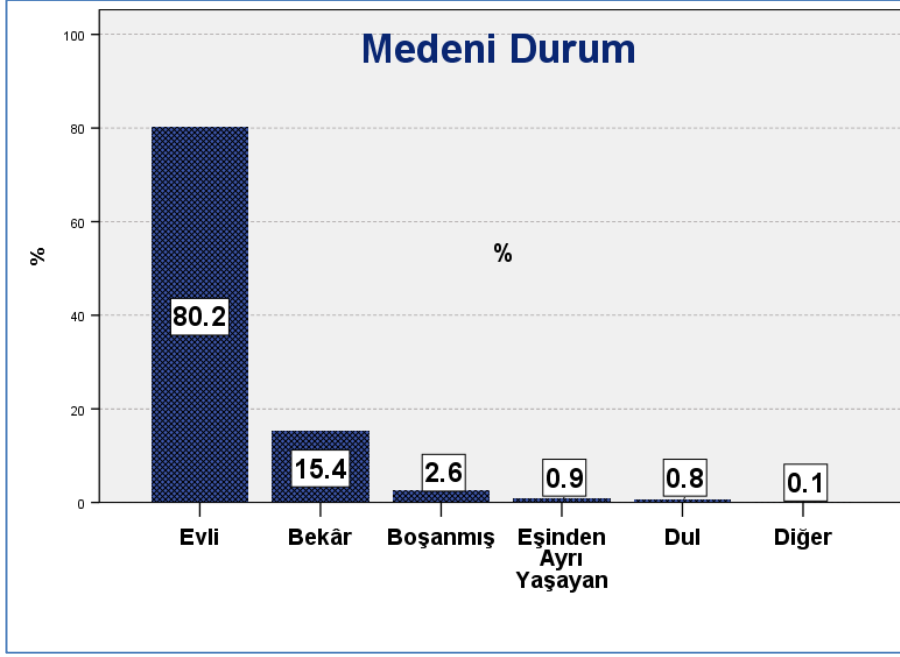

TÜİK verilerine göre Türkiye’de, toplam nüfus içerisindeki, Yüksekokul / Fakülte / Yüksek Lisans ve / Doktora mezunları toplamının genel nüfusa oranı %17’yi geçmez iken; araştırmamıza katılan mağdurların %98,7’sinin yüksekokul ve üzeri okullardan mezunu olmaları, hatta bunların %25’inin yüksek lisans ve doktora mezunu oldukları dikkate alındığında, OHAL ve KHK’ların ülkenin en eğitilmiş ve de dünya ile rekabete en açık

kesimlerini mağdur ederken, ülkenin beşeri sermayesine de çok büyük zararlar verdiğini göstermektedir. Bu görünüm ülkenin geleceği ve rekabetçiliğinin korunması açısından oldukça endişe vericidir. Ayrıca, oldukça yüksek nitelikli olan mağdur kişilerin, edindikleri vasıflara ulaşabilmek için harcadıkları emek ve zaman göz ardı edilmiş olsa bile, bu kişilerin yurt içinde ve yurtdışında aldıkları lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin ekonomiye maliyetleri yüz milyarlarca doları geçmektedir ki bu kadar yüksek mali ve beşerî sermaye kaybını dünyadaki çok az ülke ekonomisi kaldırabilir. Türkiye’nin bu yükü kaldırabilme gücünün varlığı ise ciddi bir inceleme, araştırma ve tartışma konusudur.

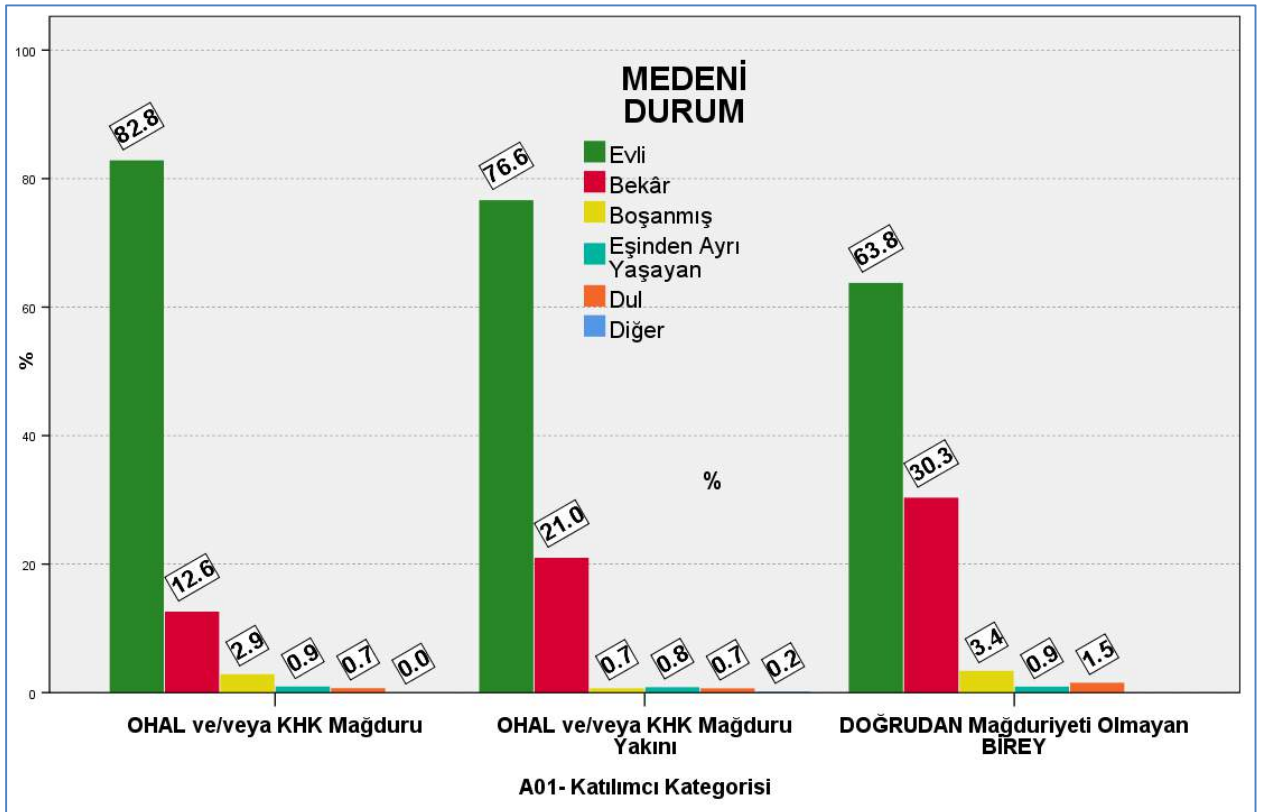

KATILIMCILARIN MEDENİ DURUMLARI

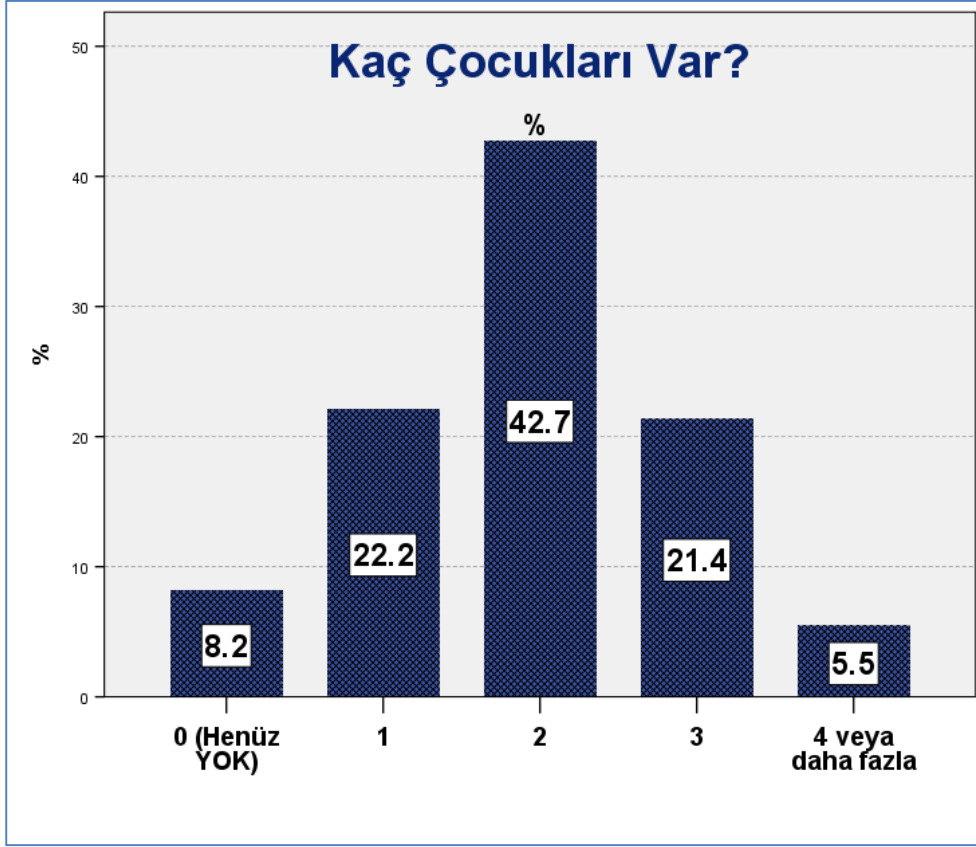

TÜİK medeni durum istatistiklerine göre, Türkiye'deki 15 yaş ve üzeri nüfusun yaklaşık %64'ü evlidir. Araştırmaya katılanların %80,2'si evlidir. OHAL ve/veya KHK'ların hedef aldığı kesimlerin, ağırlıklı olarak yükseköğrenimini tamamlamış ve

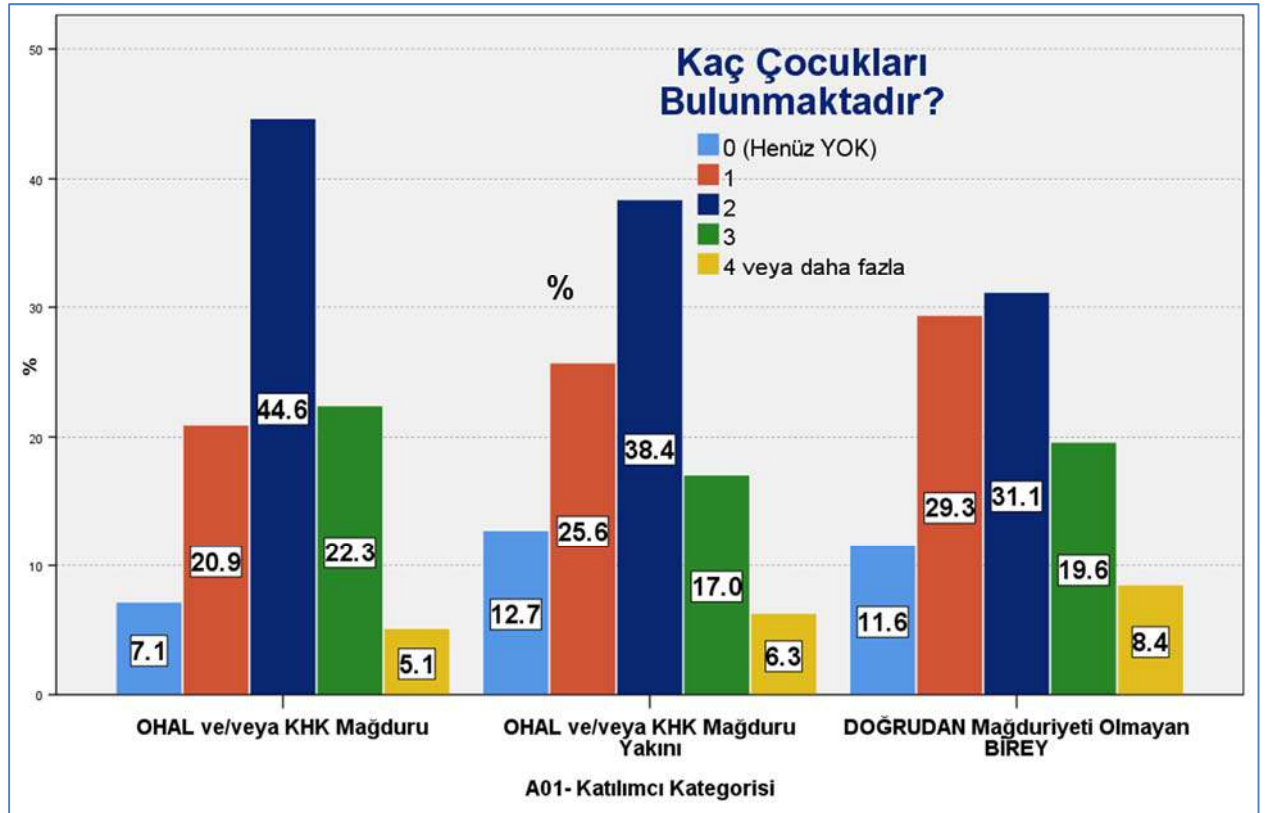
geçimini sağlayacak bir işe girmiş olan kesimler olması nedeniyle araştırmamıza katılan mağdurların evli, boşanmış, eşi vefat etmiş, birlikte veya eşinden ayrı yaşıyor olanların oranlarının %87,4'ü bulması olağan bir durum olarak görülebilir. Çünkü genel eğilim olarak eğitimlerini tamamlayıp, bir işe girenler, bunların hemen arkasından evlilik planları da yapmaya başlamaktadırlar.

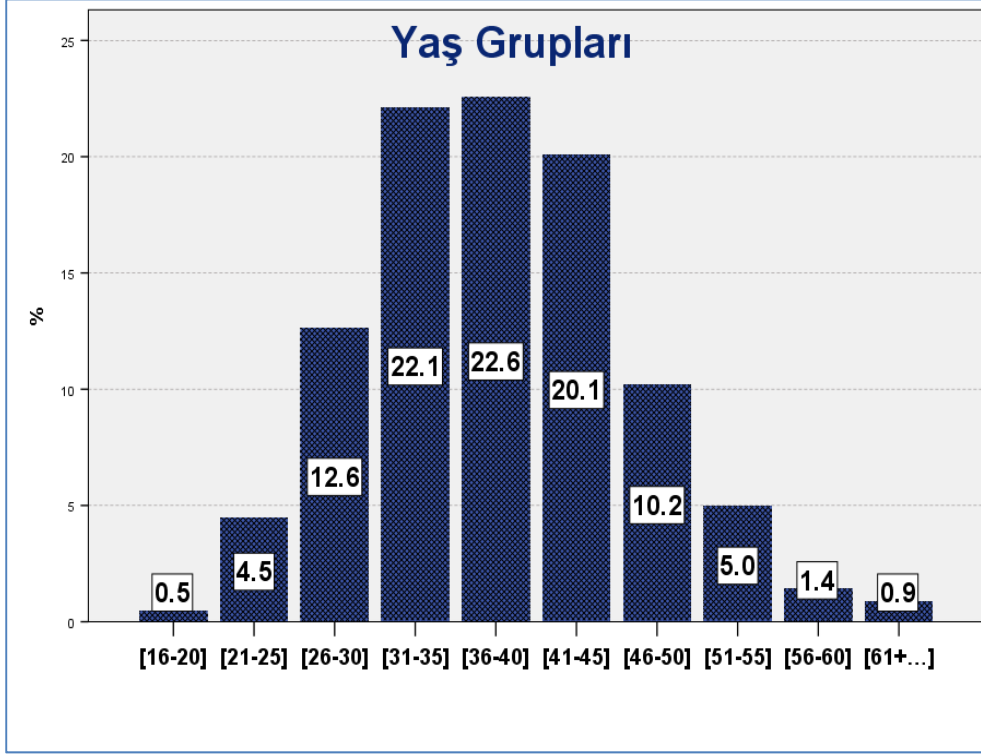
EVLİLİK HAYATI YAŞAYAN KATILIMCILARIN ÇOCUK SAYILARI

TÜİK verilerine göre, Türkiye’deki kadınların genel ortalama doğurganlık oranları, yıldan yıla küçük varyasyonlar göstermekle birlikte, yaklaşık 2.14 çocuk civarındadır. Araştırmamıza katılan ‘evli /daha önce evlilik yaşamış’ olan bireylerin ortalama çocuk sayıları da 2’dir.

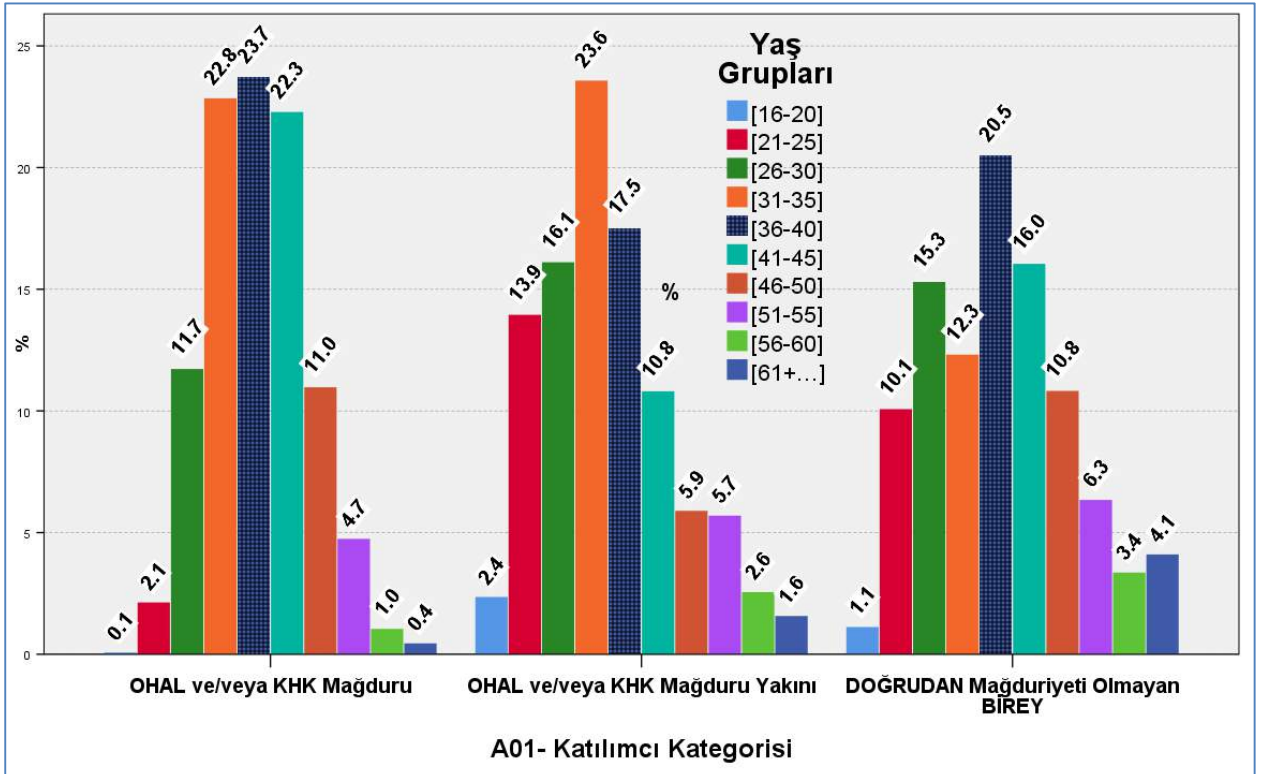

KATILIMCILARIN YAŞ KATEGORİLERİ

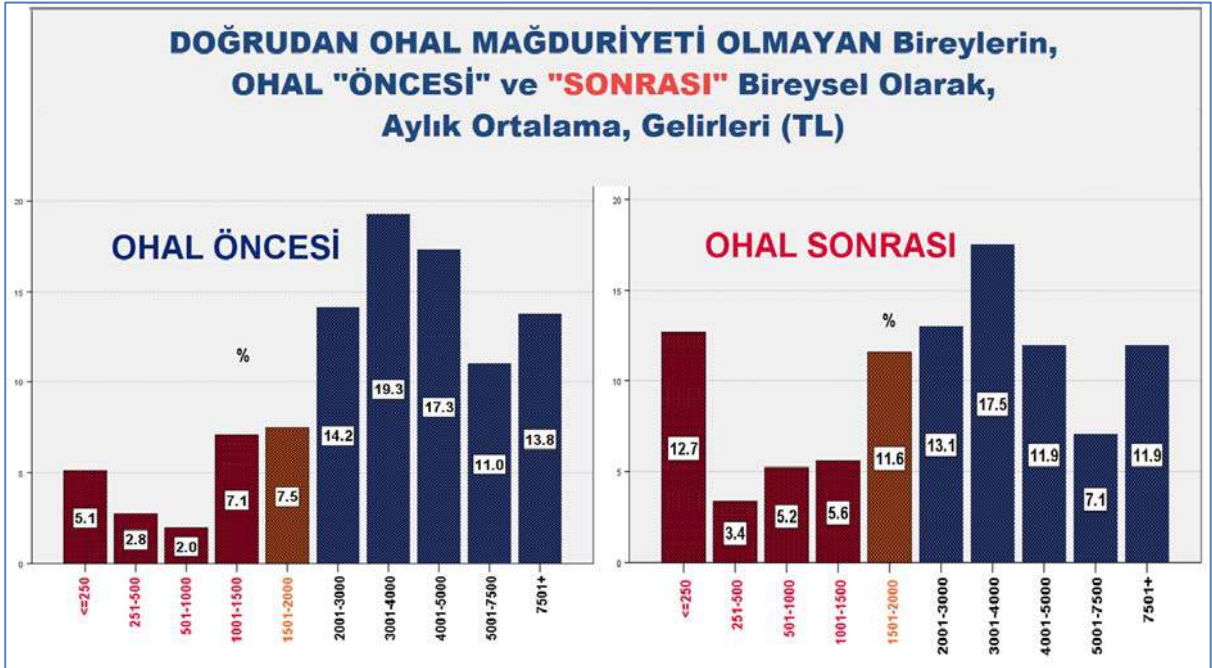
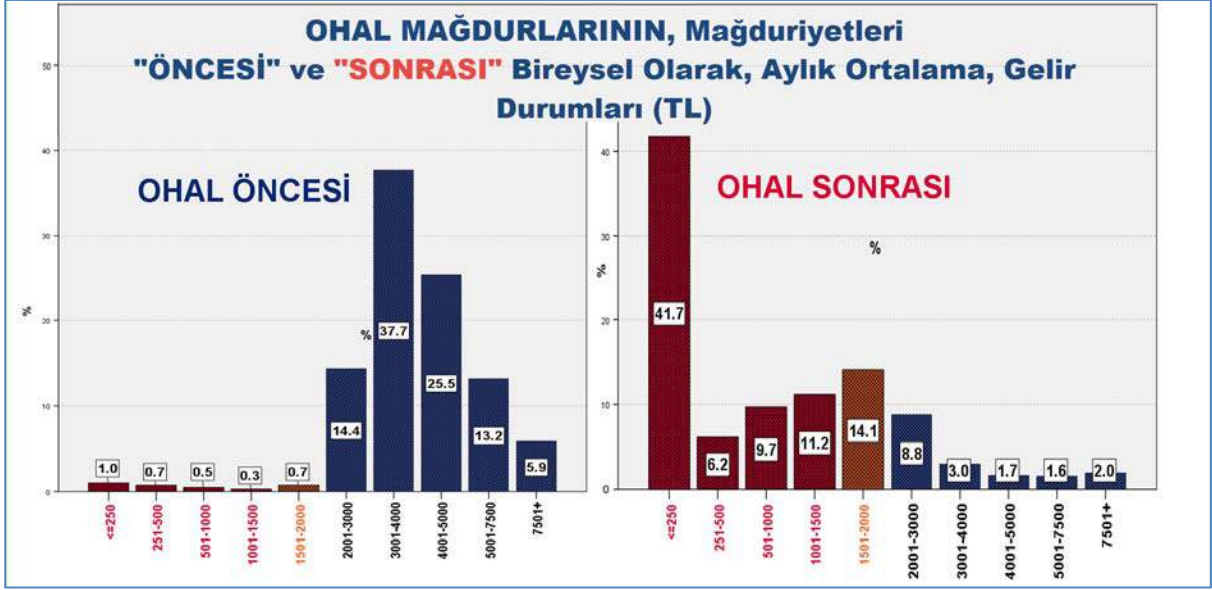
İstatistiki veriler göre Türkiye'nin ortalama yaşı yaklaşık 30 iken, araştırmamıza katılanların ortalama yaşı yaklaşık 36,5'dir. Araştırmaya katılan, OHAL / KHK mağdurlarının ortalama yaşı ise 37,5 dur. OHAL /KHK'ların hedef

aldığı kesimler dikkate alındığında, bu görünüm olağan gözükmemektedir.

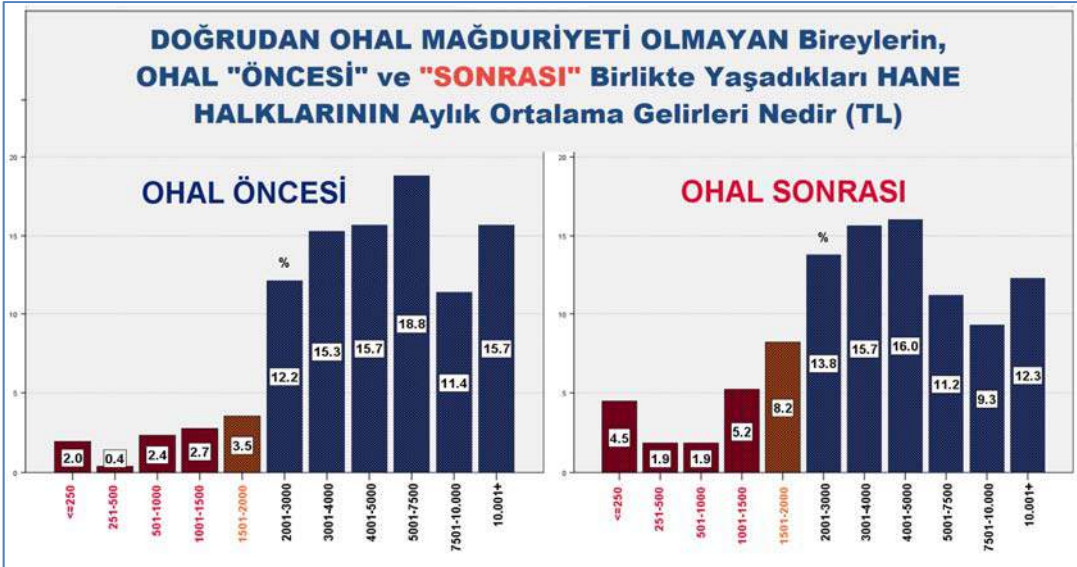
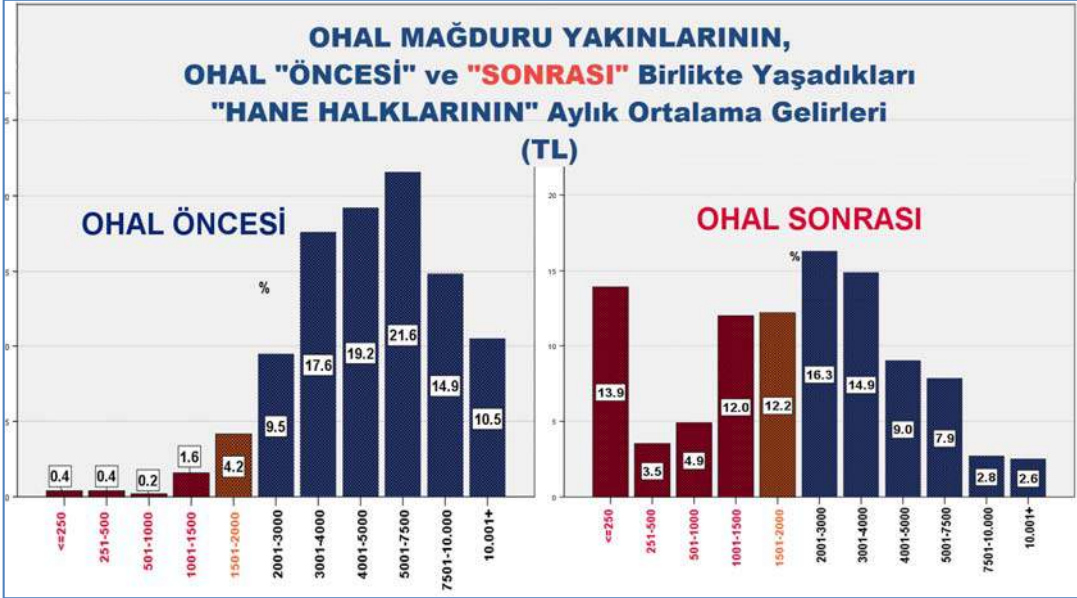
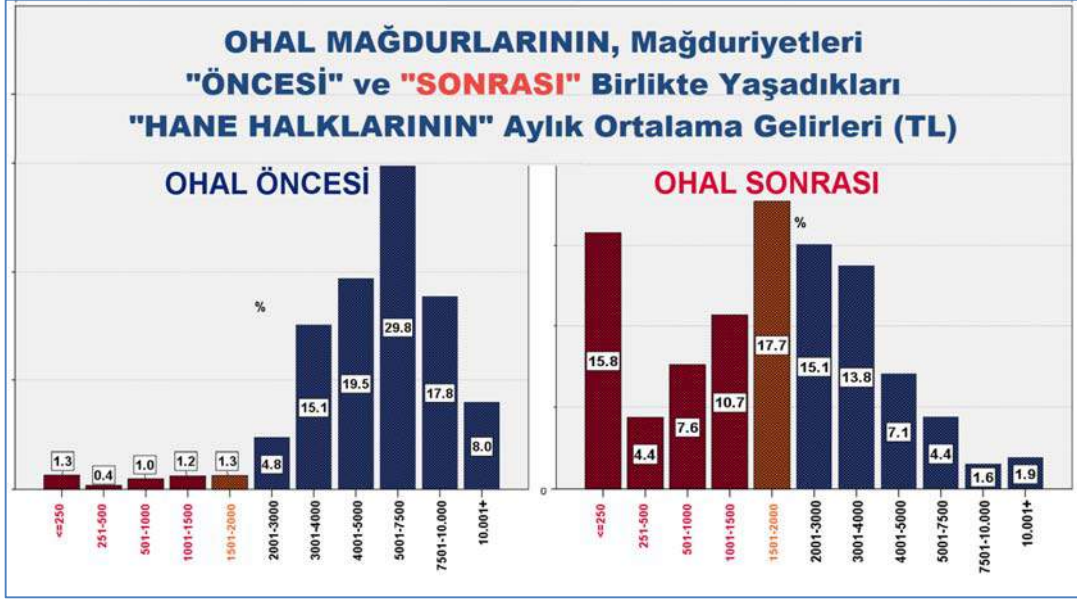
KATILIMCILARIN, OHAL MAĞDURİYETLERİ "ÖNCESİ" ve "SONRASI" BİREYSEL OLARAK, AYLIK ORTALAMA GELİR DURUMLARI

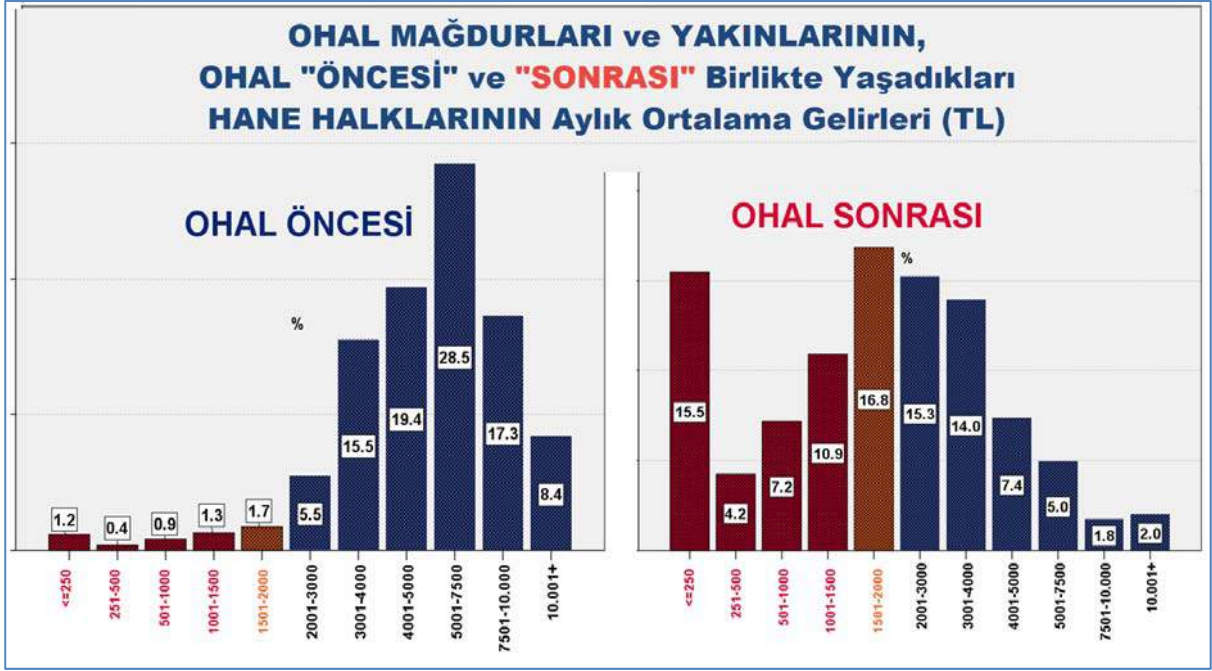
Katılımcıların OHAL öncesi ve sonrası gelirleri, karşılaştırmalı analize tabi tutulduklarında, yukarıdaki görsellerden de belirgin bir şekilde anlaşılacağı üzere, OHAL /KHK mağdurları çok önemli derecede gelir kayıplarına uğramışlardır. Yapılan detaylı analizlerde, OHAL /KHK mağduru katılımcıların mağduriyetleri öncesi ortalama aylık bireysel gelirleri 3500 TL iken, mağduriyetleri sonrasında ortalama bireysel gelirlerinin %77 oranında azalarak, 800 TL'ye kadar düştüğü görülmüştür. Ancak bu düşüş oranı hesaplamaları, ülkede yaşanan enflasyonun ortaya çıkardığı değer kayıplarını da dikkate alarak yeniden yapıldığında, gelir kayıpları %90'ı aşmaktadır.

OHAL ortamının getirdiği ekonomik dalgalanmalardan, doğrudan OHAL mağduriyeti olmayanların da etkilendiği görülmektedir. Onlar da ortalama aylık gelirlerini %25 oranda kaybederek, %25 fakirleşmişlerdir. Yani OHAL toplumdaki herkese ağır bir bedel ödemiştir.

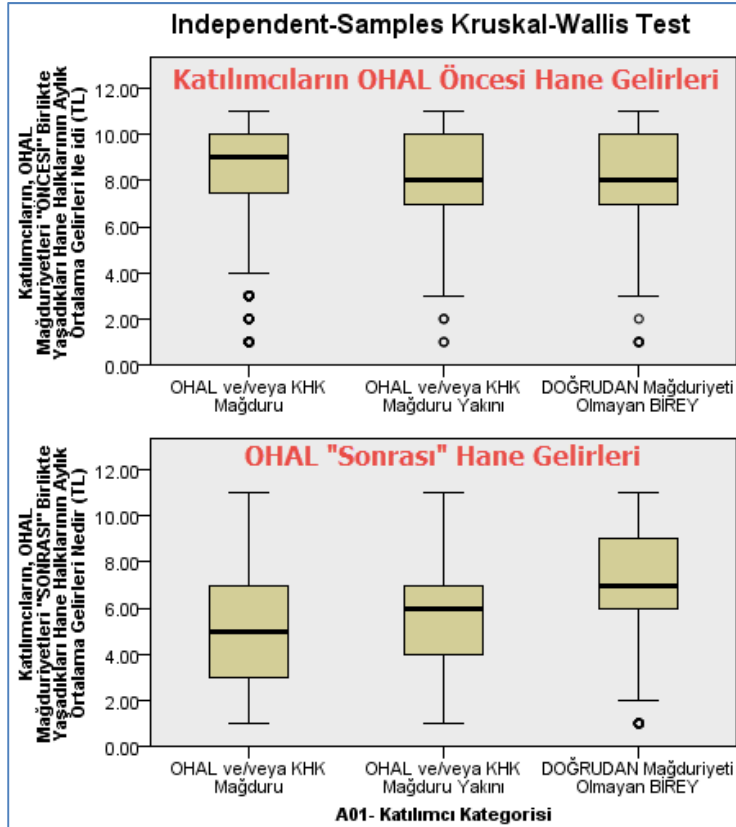
KATILIMCILARIN "HANE HALKLARININ" OHAL MAĞDURİYETLERİ "ÖNCESİ" ve "SONRASI" AYLIK ORTALAMA GELİR DURUMLARI

OHAL'den, ekonomik olarak, en ağır şekilde, mağdur ve mağdur yakını hane halkları etkilenmiş ve çeşitli sebeplerle ortalama %60 oranında gelir kaybına uğratılmışlardır. Ancak OHAL'de doğrudan mağduriyet yaşamayanların aileleri de OHAL'den ekonomik olarak zarar görmekten kurtulamamış ve %25 oranında onlar da fakirleştirmişlerdir. Bu sonuç, OHAL gibi, devletlerce uygulanan, geniş çaplı baskı ve mağduriyet ortamlarında hiç kimsenin “üçüncül

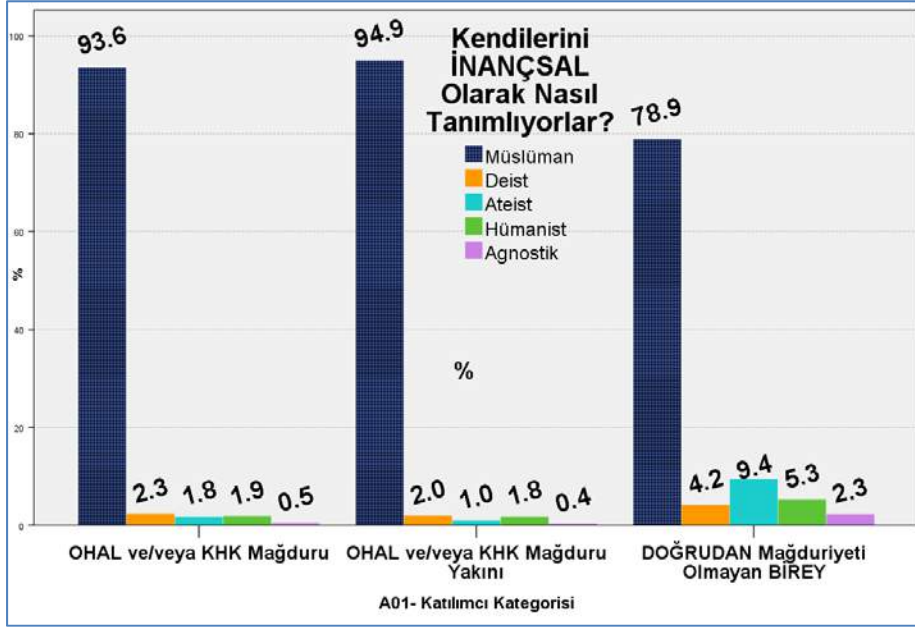

mağdur” olmaktan kurtulamayacağını bir kanıtıdır. Katılımcıların ve ailelerinin, OHAL öncesi ve sonrası gelir değişimi durumunun istatistiksel, olarak anlamlı (geçerli) olup olmadığıyla ilgili yaptığımız ‘Bağımsız Örneklem Kruskal-Wallis Testi’ de bu değişimin tesadüfi olmadığını doğrulamıştır.⁸ Kısaca, OHAL ve KHK’lar mağdurlar ve ailelerini çok ciddi oranlarda fakirleştirmiştir. Ancak, doğrudan OHAL mağduru olmayanların da ortalama gelirleri düşmüş ve fakirleşmekten kurtulamamışlardır.

⁸ Asymptotic Sig. (2-sided test)=.000, N= 3, 456

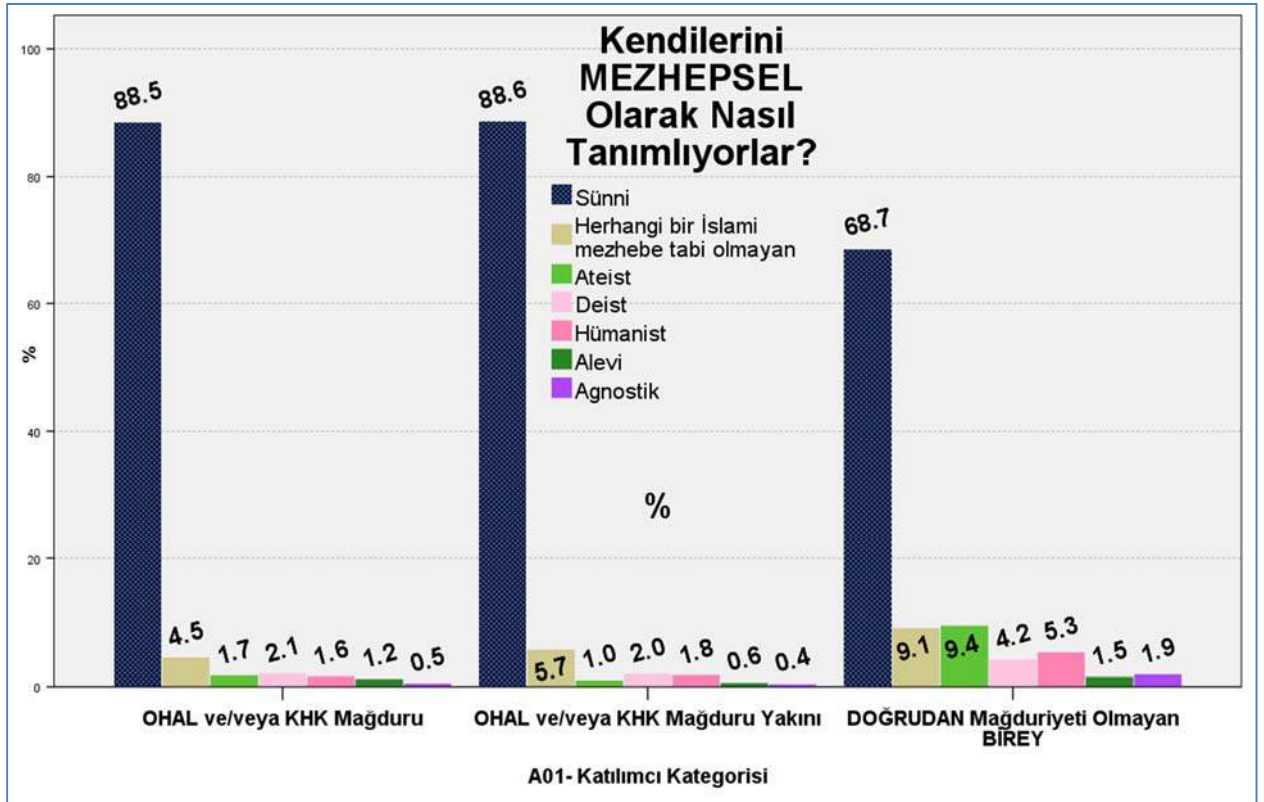

KATILIMCILARIN KENDİLERİNİ İNANÇSAL OLARAK TANIMLAMALARI

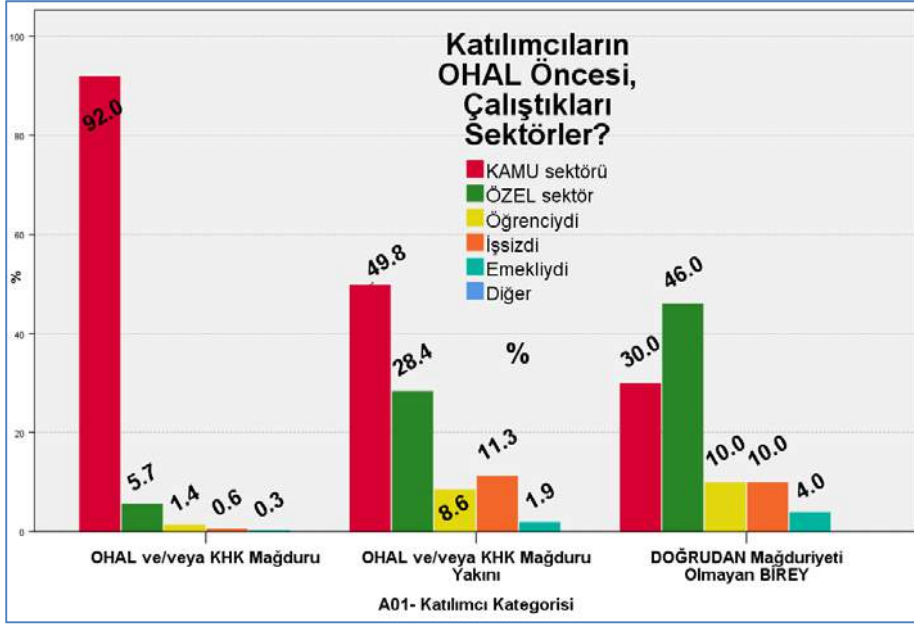
Araştırmamıza katılan OHAL /KHK mağdurları ve yakınları, kendilerini %94,2 oranında ‘Müslüman’ ve %88,6 oranında ‘Sünni’ olarak beyan etmişlerdir.⁹ Doğrudan mağdur olmayan katılımcılar arasında ‘Müslüman ve Sünni’ olma oranlarının %78,9 ve %68,7’ye düşmesi ve “Herhangi bir İslami mezhebe tabi olmayan,

Ateist, Deist, Hümanist, Agnostik” oranlarındaki artışlar, kendilerini “Muhafazakâr / Dindar” olarak tanımlayan kesimlerin OHAL /KHK mağdurları ve yakınlarının adalet çığlıklarına daha mesafeli durdukları anlamına gelmektedir. Bu durumda mağdurlar ve yakınlarına oransal olarak daha belirgin seviyede sahip çıkan kesimlerin, kendilerini Sosyalist, Hümanist, Deist, Agnostik, Ateist /Demokrat olarak tanımlayan kesimlerin oldukları söylenebilir. Bu tespitlerimiz hususunda özel bir analiz de yapılacaktır.

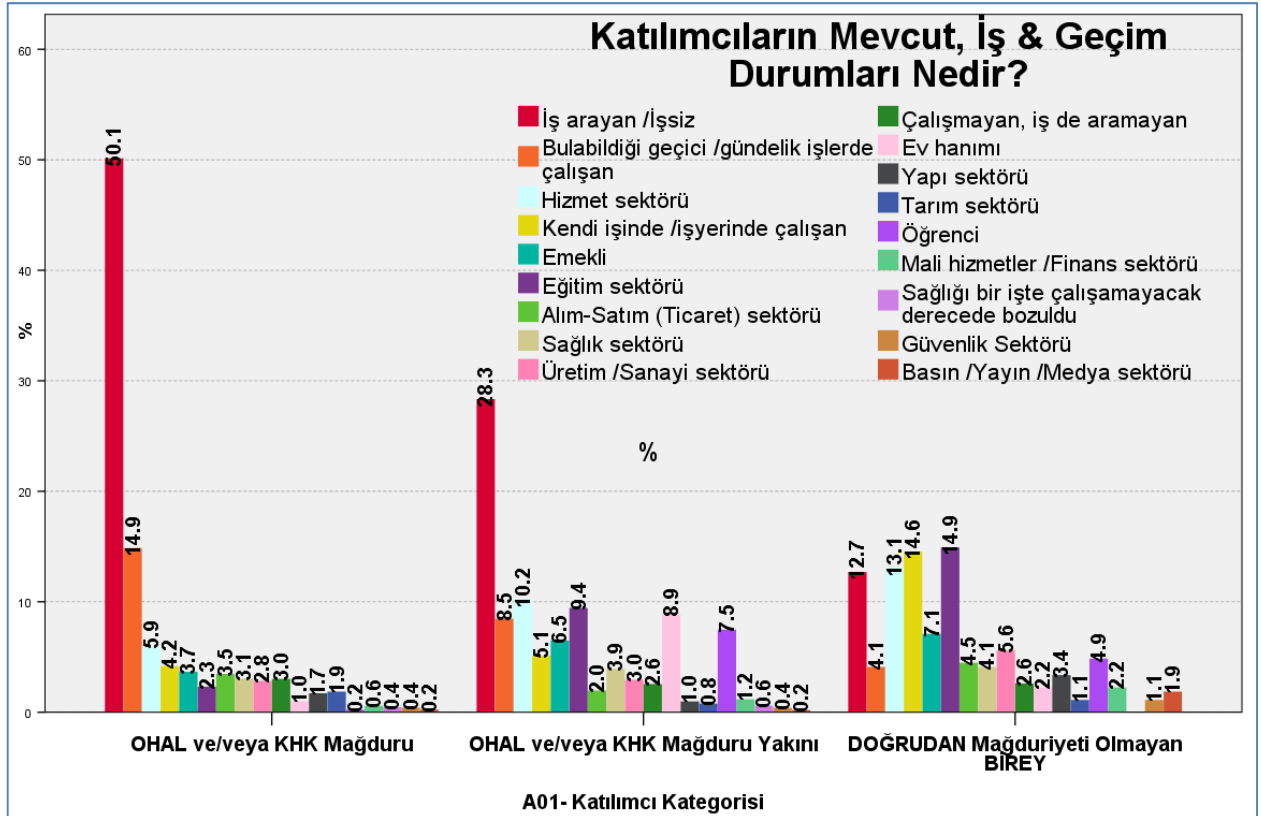
⁹ Din seçenekleri arasında Hristiyan, Yahudi, Zerdüş seçenekleri de bulunmaktadır. Ancak, katılımcılar arasında bu yönde beyanda bulunanlar sayıca çok az olduğu için o gruplar görsele dâhil edilmemiştir.

KATILIMCILARIN OHAL MAĞDURİYETLERİ ÖNCESİ VE ŞİMDİKİ ÇALIŞMA DURUMLARI

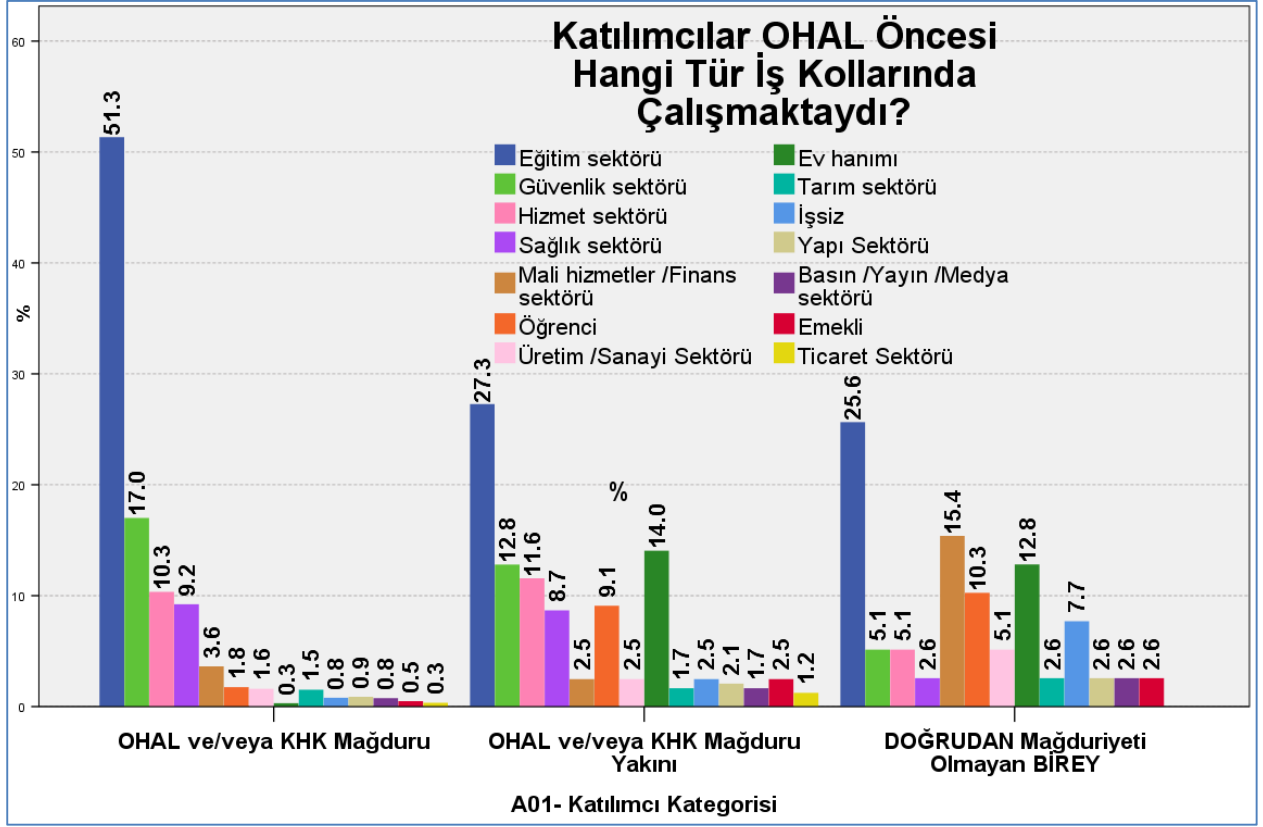

Mağdur ve mağdur yakını katılımcıların önemli bir bölümünün, OHAL mağduriyetleri öncesinde kamu veya özel sektörde çalıştıkları ve işsizlik oranlarının düşük olduğu görülmektedir. Bu görünüm, mağdur ve mağdur yakınlarının OHAL mağduriyetleri sonrasında, neden, büyük bir işsizlik ve yoksulluk çıkmazı ile

karşı karşıya kaldıklarını da açıklamaktadır. Diğer yandan, OHAL sonrası, doğrudan mağdur olmayanlar arasındaki işsizlik oranları Türkiye ortalamasındayken mağdurlar arasında bu oran %50,1'dir. Mağdur yakınları arasında ise %28,3'dür. Bu görünüm mağdur yakınlarının da OHAL'de işe alımlarda ciddi bir ayrımcılıkla karşılaştıkları anlamına gelmektedir. Diğer yandan, OHAL öncesinden bir işte çalışan mağdurların bir kısım, sonradan, emekli veya ev hanımı olduklarını beyan ettiklerinden, işsiz kategorisinde yer alacakların oranı nispeten düşmüştür.

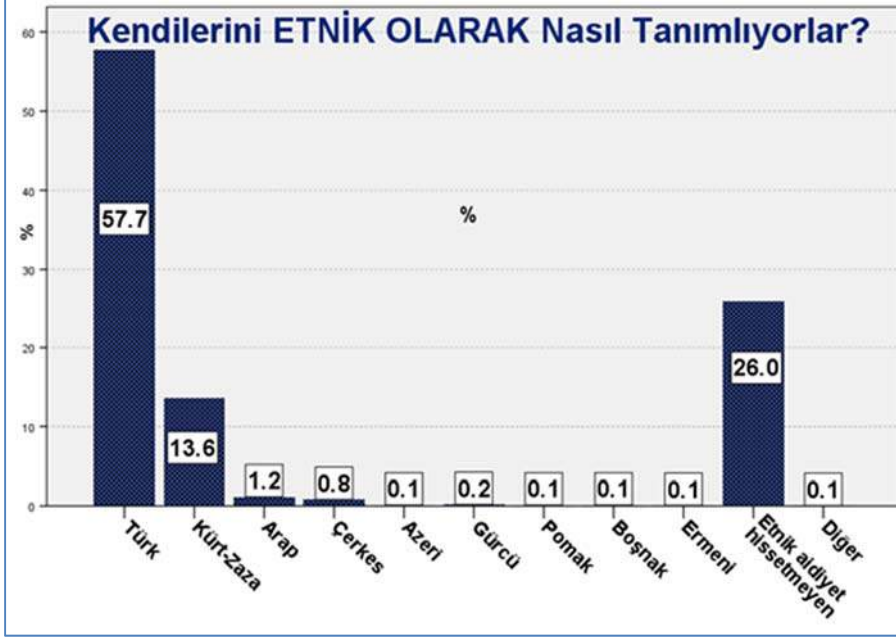
KATILIMCILARIN OHAL ÖNCESİ ÇALIŞTIKLARI İŞ KOLLARI

OHAL ve KHK'larla doğrudan mağdur edilen kesimlerin, OHAL mağduriyetleri öncesi ağırlıklı olarak 'Eğitim', 'Güvenlik', Hizmet' ve 'Sağlık' sektörlerinde çalışanlar oldukları görülmektedir. Kesinlikle hiçbir grubu peşinen itham etmek niyetinde olmamakla birlikte; 'Güvenlik iş kolunda çalışanların (%17)', buldukları ortam itibarı ile 'teorik olarak' silahlı kalkışmaya karışma ihtimalleri bir kenara bırakıldığında, geriye kalan %83'lük 'sivil kesimin', aslında, bir bakıma, buna güvenlik sektöründe çalışmış olanlar da dahildir, daha önceden hiçbir adli, istihbari ve güvenlik biriminin denetimlerine takılmadan, nasıl olup da birden "Darbeci" ve "Terörist" olarak ortaya çıkabildikleri akılları kurcalayan bir soru olarak görülebilir. Verilere bakıldığında, darbe nedeniyle, en fazla kıyım uğratılan kesimlerin de eğitim sektöründe çalışan 'öğretmenler' ve 'akademisyenler' oldukları dikkat çekmektedir. Belirtilen bağlamda, bu kadar eğitimci eğer "Darbeci, terörist /teröre yardım ve yataklık eden kişilerden idi iseler; 'Nasıl olmuştur da bunların yıkıcı/bölücü/ihanet faaliyetleri o güne kadar 'idari, adli, istihbarat veya güvenlik kurumlarının' hiçbirinin dikkatini çekememiştir?' sorusu ilk akla gelen sorulardandır. Diğer yandan ilerideki bölümlerde de açıkça görülebileceği üzere, araştırmaya katılan mağdur ve mağdur yakınlarının anlatımları; güvenlik sektöründe çalışanlar da dahil olmak üzere, bu insanların kahir çoğunluğunun, ülkelerine/devletlerine ihanet faaliyetleri içerisinde olmaları ile değil "çalışkanlıkları, başarıları ve özverileri" ile dikkat çekenlerden oldukları görülmektedir.

Araştırma çalışması, "15 Temmuz 2016 darbe girişimini "Kim ya da kimler yapmıştır?", "Kalkışmadan kimler sorumludur?", "Kimler darbeye destek vermiştir?" "Kimler vermemiştir? gibi sorulara cevap bulmak amacını gütmemiştir. Ancak, OHAL ve KHK'ların en çok hedef aldığı kesimlerin eğitimciler ve sivil kesimler oldukları dikkat çekince, silahlı kalkışma sonrası ihraç edilen kesimler ile darbe girişimi arasındaki ilişkiyi sorgulama ihtiyacı da doğmuştur. Bu soruların cevabını, elbette ki "İnsan hak ve hürriyetlerine uygun olarak yapılan yargılamalar verecektir. Ancak, bizler, OHAL ve KHK'ların doğrudan ve dolaylı mağdurlarının seslerini kamuoyuna duyurmak gibi bir vazifeyi gönüllü olarak üstlenen 'İnsan, Mağdur ve Mazlum Hakları' savunucuları olarak bu soruları sormak ve herkes için "adil yargılanma/ adil muamele görme ve adalet talep etme" misyonumuz gereği bu soruların sorulmasına lüzum olduğuna inanıyoruz.

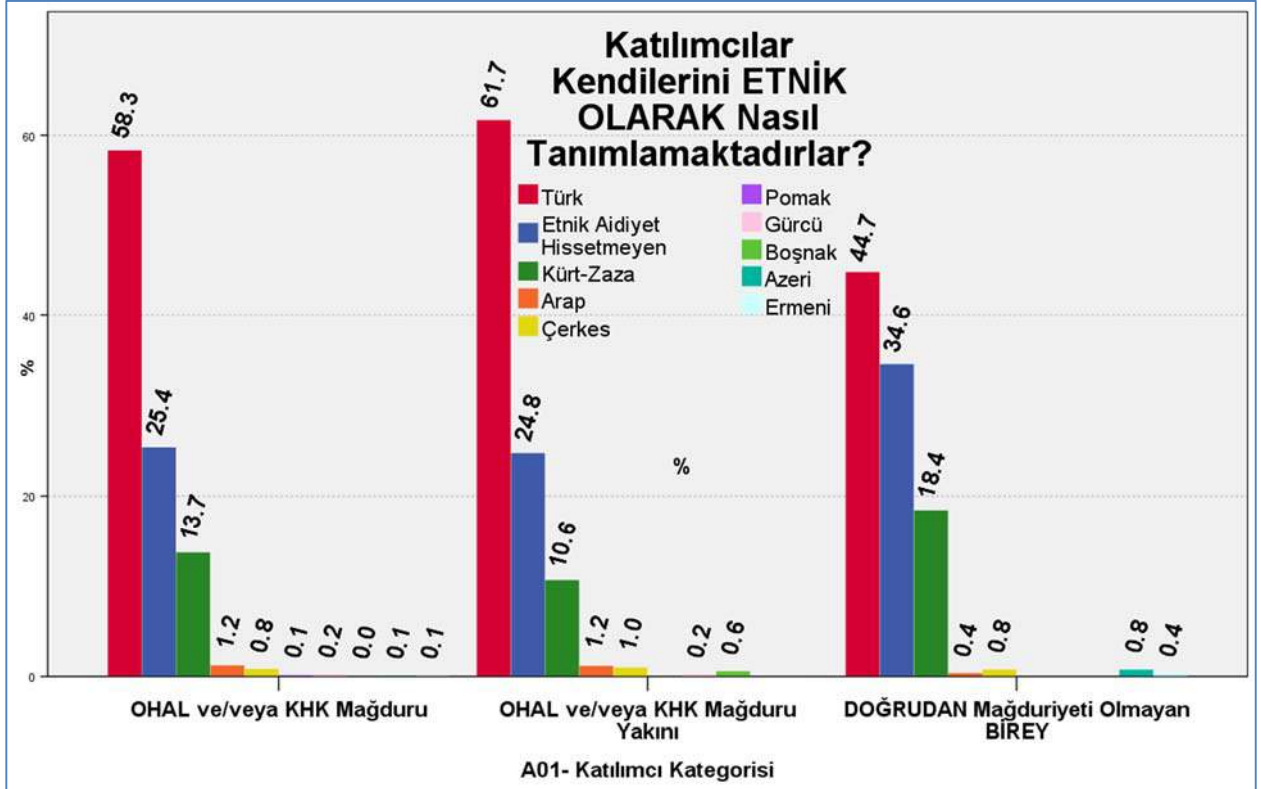
KATILIMCILARIN KENDİLERİNİ ETNİK OLARAK TANIMLAMALARI

Türkiye’de etnik köken tanımlamaları hususunda yapılan araştırmalarda kendilerini Türk olarak tanımlayanların oranının yaklaşık %80, Kürt-Zaza olarak tanımlayanların ise yaklaşık %18 olduğu bilinmektedir.¹⁰

Araştırmaya katılanların etnisite oranları da muhtemelen bu oranlara yakındır. Ancak, OHAL /KHK mağduriyetlerinin yarattığı aşırı tepkisellik

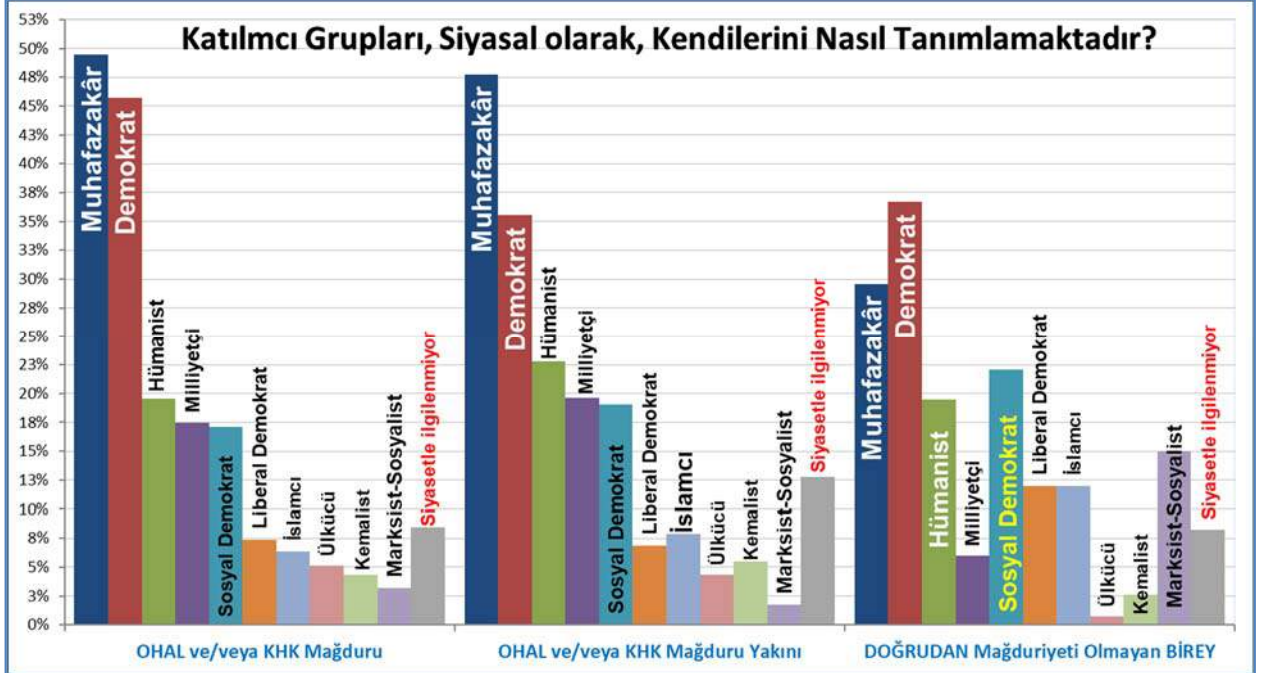
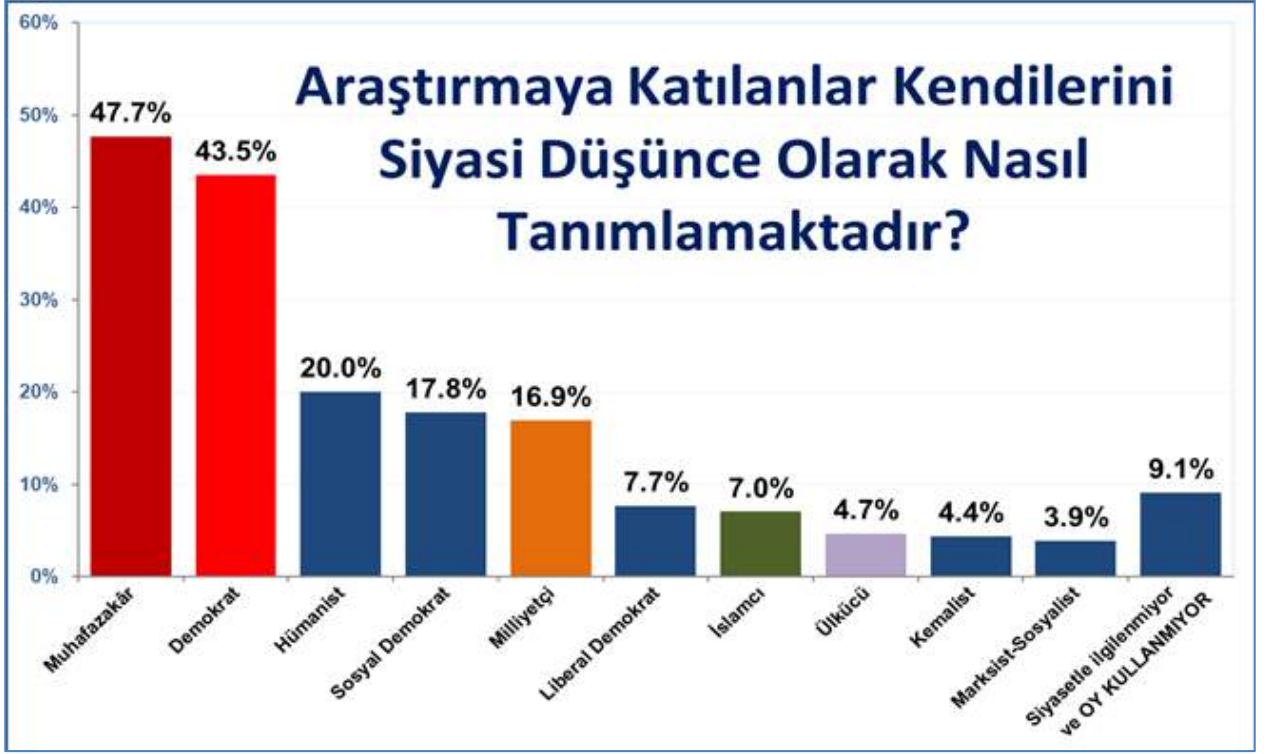
nedeniyle katılımcılar arasında “Annem, babam Türk. Ama ben artık Türk değilim”. ‘Artık dinden, Müslümanlıktan, mezhepten soğudum.” “Artık, hiçbir dindara, mezhebe inanmıyorum /güvenmiyorum” gibi tepkisel ifadeler kullanarak kendilerini etnik /dinsel /mezhepsel olarak farklı kategorisinde sınıflandıran katılımcıların olduğuna dikkat çeken sayılarda rastlanmıştır. Bu bulgularımızla ilgili ayrı bir analiz de yapılacaktır.

¹⁰ Konda Araştırma ve Danışmanlık (2006), Toplumsal Yapı Araştırması, Biz Kimiz?; Konda Araştırma ve Danışmanlık (2011) Kürt Meselesi’nde Algı ve Beklentiler, İletişim Yayınları; CIA World Factbook 2016

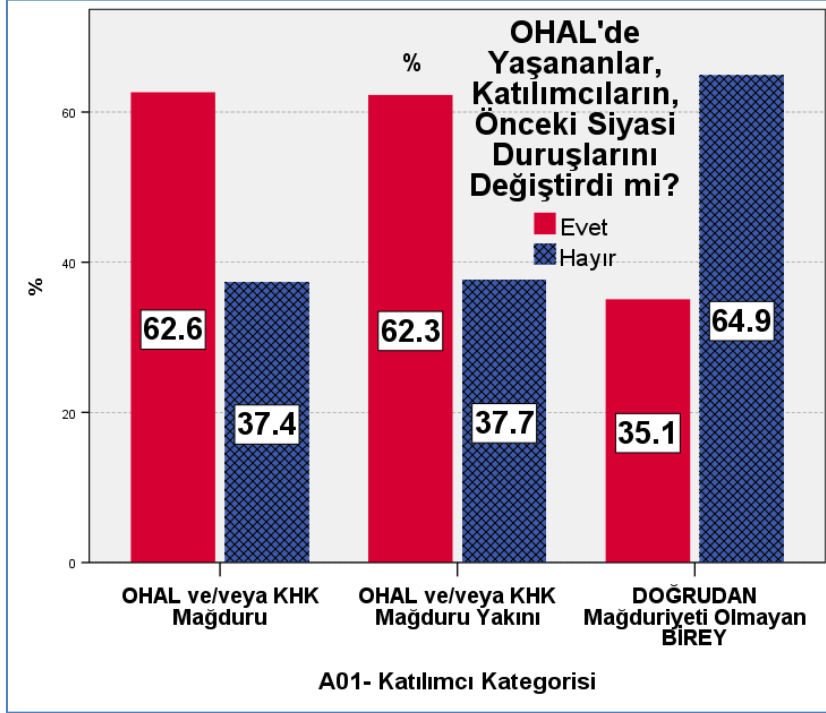

KATILIMCILAR KENDİLERİNİ SİYASAL DÜŞÜNCE OLARAK NASIL TANIMLAMAKTADIR

Önceki sayfalardaki ‘din, mezhep, etnik köken’ kategorilerinin kesit analizleriyle ‘siyasal tanımlama’ veri analizleri bir bütün olarak ele alınarak değerlendirildiğinde; OHAL /KHK’larla mağdur edilenlerin ağırlıklı olarak “Milliyetçi/Muhafazakâr/Demokrat” kesimler oldukları görülmektedir. Öte yandan, ‘mağdur kesimlerin’ adalet çılgınlıklarına bariz bir biçimde cevap/destek verenlerin ise “Milliyetçi /Muhafazakâr *OLMAYAN*” Demokratlardan oluşan; Sosyalist, Hürmanist, Deist, Agnostik, Ateist Demokrat” kesimlerden oldukları da dikkat çekmektedir. Artık ‘siyasetle ilgilenmeyenler de önemli oranlara gelmiştir. Belirtilen çerçevede, “Milliyetçi /Muhafazakâr /Demokrat”ların dünyanın başka yerlerindeki mağdur ‘kardeşlerinin’ seslerini duyabilirken ‘kendi yakınlarındaki mağdurların yardım çılgınlıklarını duyamadıkları, mağduriyetlere sessiz ve duyarsız kaldıkları aşikârdır. Bu hususta ayrı bir analiz yapılacaktır.

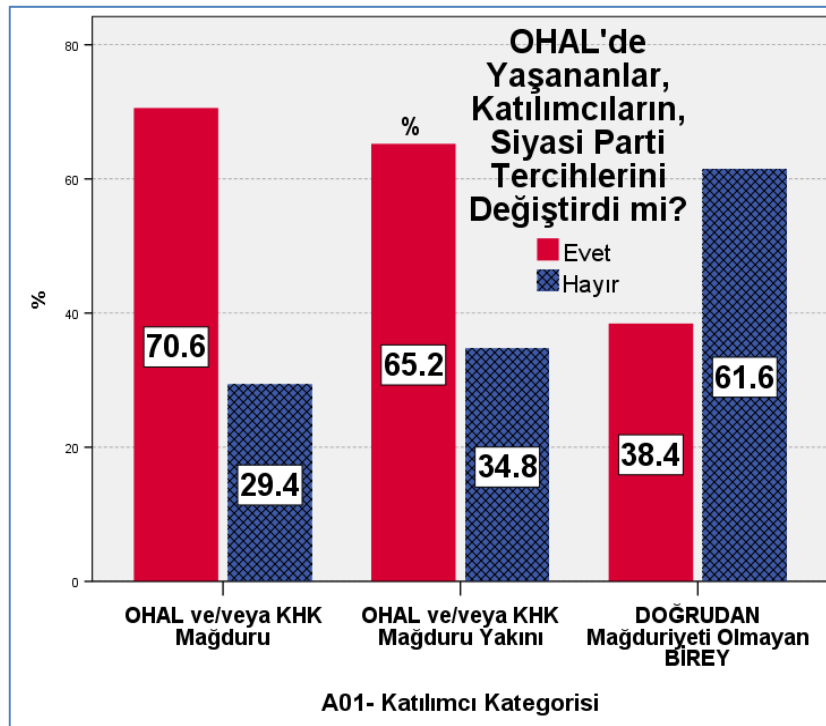
OHAL / KHK UYGULAMALARININ SİYASAL TERCİHLERE YANSIMALARI

“Mağdurlar için adalet” araştırmasının önceliği, OHAL uygulamalarının, mağdurların, mağdur yakınlarının veya doğrudan mağdur olmayanların partilere oy verme davranışlarını nasıl etkileyeceğini araştırmak olmamıştır. Ancak, OHAL ve KHK’ların seçmen davranışlarını etkileyeceği de sosyolojik bir gerçekliktir. OHAL’den olumlu / olumsuz etkilenenlerin o güne kadar sahip oldukları ‘siyasal algı ve yargılarını’ da etkilenme durumlarına göre

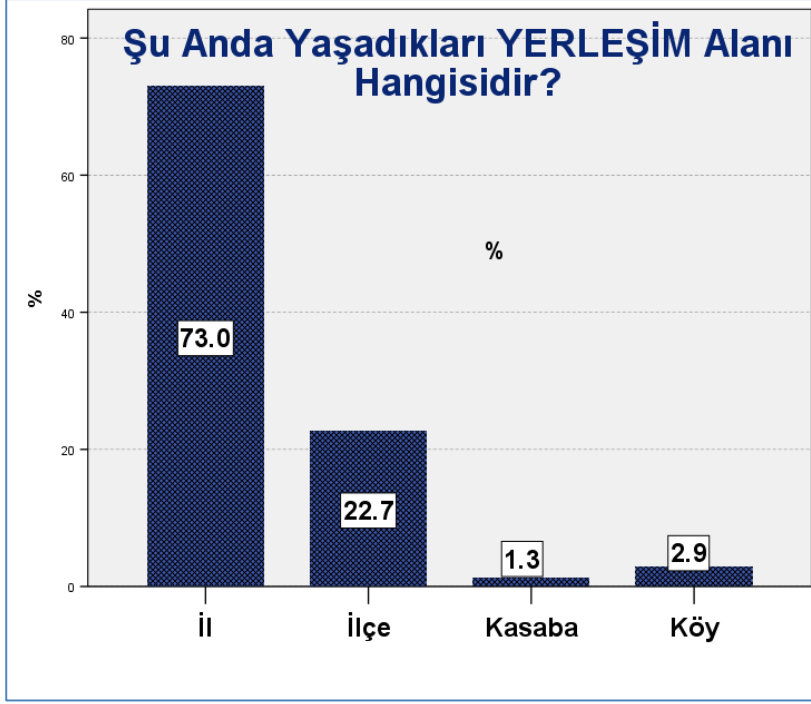
sorgulayarak yeni tutumlar belirlemeleri muhakkaktır. Bu sebeple, araştırmada, doğrudan siyasal duruş ve siyasal parti tercihlerinin içerisine girmemek için, katılımcılara geçmişteki siyasal duruşlarının ne olduğu ve hangi partiye oy verdikleri veya gelecekte hangi partiye oy verecekleri sorulmadan; yalnızca OHAL’de yaşadıklarının /yaşananların siyasal duruş ve siyasal partilere oy verme tercihlerini etkileyip etkilemediği sorulmuştur.

Öngörüldüğü üzere, özellikle, mağdur ve mağdur yakınlarının çok büyük oranlarda siyasal

duruşlarını ve siyasal parti tercihlerini değiştirdikleri ve önemli ‘zihinsel dönüşümler’ yaşadıkları anlaşılmaktadır. Bu tercih değişikliklerinden hangi partilerin yararlanacağını tam olarak kestirmek mümkün olmamakla birlikte; ‘mağdur edilen kesimlerle’, mağdur eden kesimlerin siyasal duruşları dikkate alındığında, bu durumdan hangi partilerin yarar veya zarar göreceğini kestirmek pek de güç değildir. Sonuçta da ‘Özgürlükçü Demokrasinin’ kazanacağı rahatlıkla belirtilebilir.

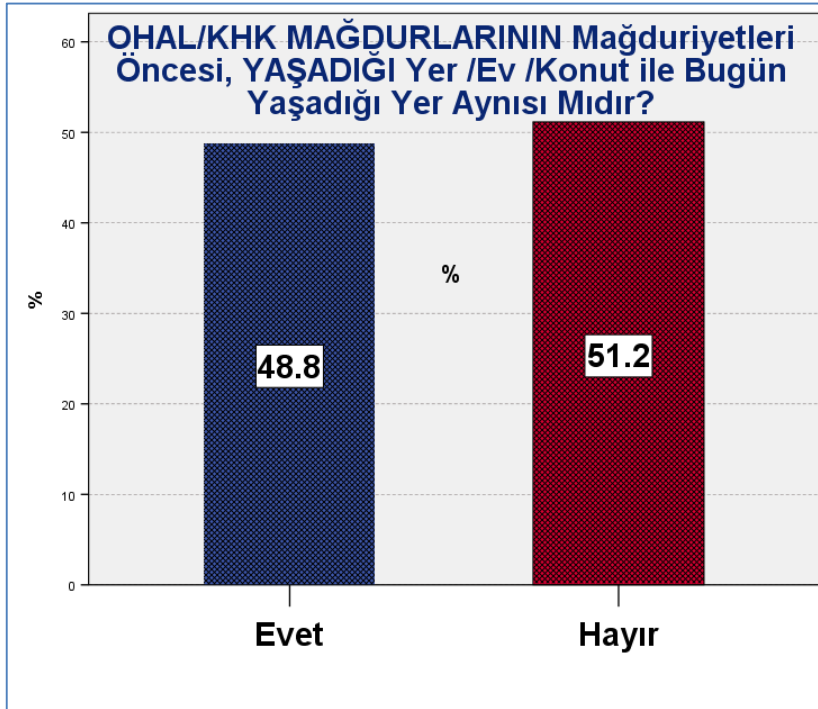
MAĞDURLARININ YERLEŞİM YERLERİ ve OHAL SONRASI MEKÂN DEĞİŞTİRME DURUMLARI

Türkiye’de kentsel / kırsal nüfus dağılım oranları %80 / %20 dolaylarındadır¹¹. OHAL ve KHK mağduru kesimlerin tamamına yakınının, OHAL mağduriyetleri öncesi, kentsel alanlardaki (il ve ilçeler) kamu sektörü işyerlerinde çalışıyor olmaları dikkate alındığında katılımcılar arasında kırsal kesimde yaşayanları temsil oranlarının oldukça düşük olması olağan görülebilir. Bu görünümün bu şekilde olmasına, ülke ortalamasına göre, kırsal kesimde

yaşayanların, daha fazla muhafazakâr, daha az eğitilmiş ve dünyaya da az açık olmaları katkıda bulunmuş olabilir. Ancak bu görünüm veri kalitemizi ve analizlerimizi önemli ölçüde etkilemeyecektir

Mağdurlara bu sorunun sorulmasının temel amacı OHAL / KHK’lar nedeniyle işlerinden,

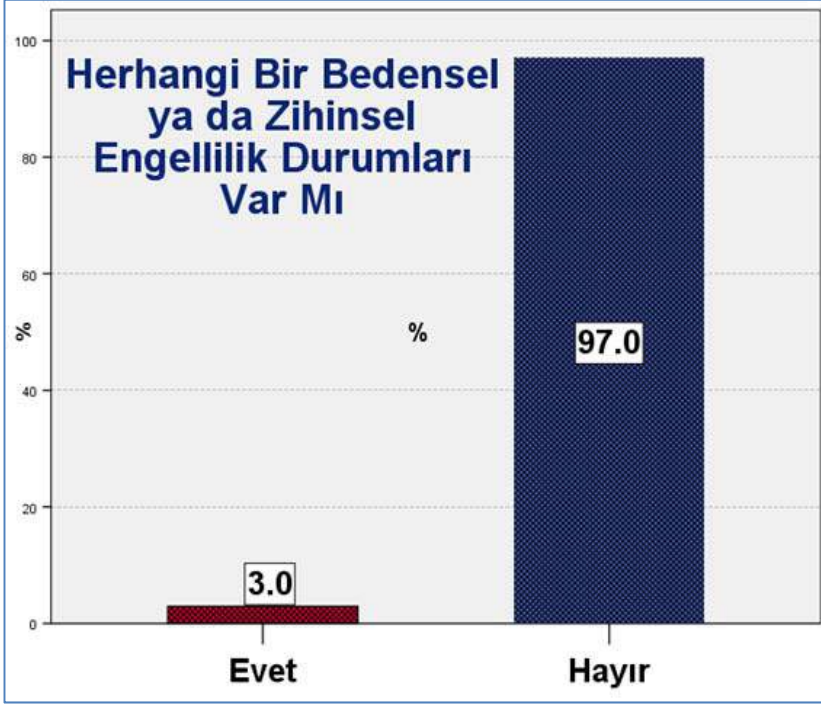

ayrılmak zorunda bırakılan mağdurların ne kadarının oturdukları mekânlarını /meskenlerini değiştirmek zorunda bırakılıp sosyal çevrelerini de tek etmek zorunda kaldıklarını ölçümleyebilmektir. Elde edilen veriler, OHAL / KHK mağduriyetlerinin, hem mağdurları hem de yakınlarını yaşadıkları mekânları yüksek oranlarda terk etmeye zorladığını göstermektedir.

¹¹ Eğitim Bilişim Ağı, Sosyal Eğitim Platformu Türkiye’de Kırsal Nüfus, <http://www.eba.gov.tr/dunya/detay/4520>; Murat Yılmaz (2015) Türkiye’de Kırsal Nüfusun Değişimi ve İllere Göre Dağılımı (1980-2012) Doğu Coğrafya Dergisi. 20. 161. 10.17295/dcd.71070.

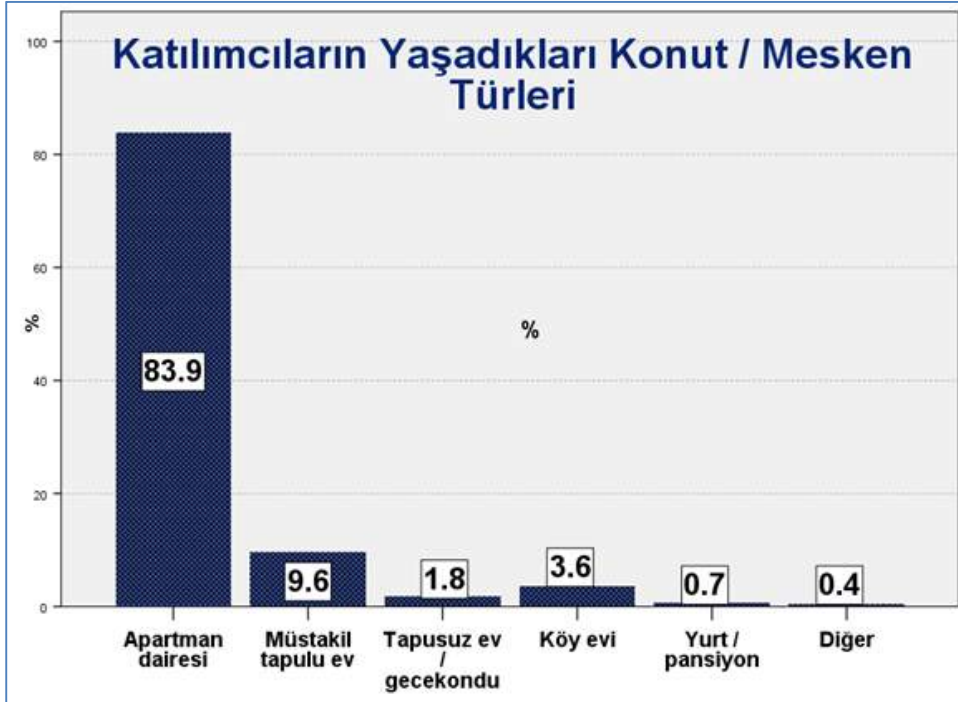
KATILIMCILARIN ENGELLİLİK DURUMLARI

TÜİK verilerine göre, Türkiye’de engellilerin genel nüfusa oranı %12,29’dur. Ancak, araştırmamıza katılan engellilerin oranının %3 olması onların ne kadar az istihdam edildikleri ve/veya OHAL /KHK’lardan ne kadar ilave mağduriyetler yaşadıkları ile alakalıdır. Ülkemizdeki engellilerin, çok büyük bir kısmı, maalesef, hâlâ işe girişte, eğitimde, sosyal ve siyasal hayata katılımında, ulaşımında, sosyal faaliyetlere erişimde ve de sosyal hayatın farklı birçok

alanlarında çok büyük sıkıntılar veya engellerle karşılaşmaya devam etmekte olduklarından dolayı, aralarında çalışma şansını elde edebilenlerinin oranı oldukça düşüktür. Engellilerin bu durumları araştırma çalışmamıza da yansımıştır.

KATILIMCILARIN YAŞADIKLARI KONUT / MESKEN TÜRLERİ

Araştırmamıza katılanların çok büyük bir kısmının illerde ve ilçelerde yaşayanlardan olmaları hasebi ile %83,9 gibi bir oran ‘apartman dairesinde’ yaşadıklarını ifade etmişlerdir. %9,6’lık bir kısım ise müstakil evlerde yaşadıklarını ifade etmiştir. ‘Diğer’ konut türlerinde

yaşadıklarını ifade edenler; kendilerine kalıcı bir mekân bulamayıp, işyerlerinde, pansiyonlarda, mülteci kamplarında geçici olarak barınan evsizleri temsil etmektedir.

**ARAŞTIRMANIN NİTEL VE NİCEL VERİ
ANALİZLERİ DIŞINDA BIRAKILAN
“ÇEKİNGEN KATILIMCI”
VERİLERİNİN İNCELENMESİ VE
ARAŞTIRMAYA KATILIM
DAVRANIŞLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ARAŞTIRMA ANALİZLERİ DIŞINDA BIRAKILAN “ÇEKİNGEN KATILIMCI” DAVRANIŞLARININ GENEL ANALİZİ ve DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırma raporumuz 3776 kişilik katılımcı verilerinin analizi yapılmak suretiyle hazırlanmıştır. Ancak, araştırmaya katılım linkimizi tıklama sayısı, gerçekte, 9474’tür. Diğer yandan, araştırmamızın katılım duyurularının yapıldığı dönem içerisinde, grubumuzun Facebook sayfasını 43.054 kişi ziyaret etmiş, Twitter mesajlarımız 79.700 kişi tarafından okunmuştur. Bu sayılara, Facebook ve Twitter mesajlarımızın, takipçilerimiz ve destekçilerimiz tarafından sosyal medyada, “retweet” ve/veya “repost” yolu ile milyonlarca kişiye duyurulması dahil edilmemiştir.

Bütün bu gayretlerimiz sonucunda 9474 araştırmaya katılma eğilimini göstererek, linkimize tıklayıp, form sayfamıza ulaşmıştır. Ancak, araştırmaya katılma niyetini veya eğilimini gösteren 9474 kişiden, 3776 (%39,9) kişi, araştırmamıza başından sonuna kadar tam olarak katılıp sorulan sorular ve demografik bilgiler kısımlarını tam olarak cevaplandırabilmiştir (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1

Kategorilerine göre Katılımcıların “Mağdurlar için Adalet” Araştırmasını Tamamlama Sayıları ve Oranları			
Katılımcı Kategorileri	Tam Katılımcı Sayıları ve Oranları	Çekingen Katılımcı Sayıları ve Oranları	Satır/Sütun TOPLAMLARI
OHAL ve/veya KHK mağduru	2862 (38,9%)	4496 (61,1%)	7358 (100%)
OHAL ve/veya KHK mağduru yakını	591 (40,3%)	875 (59,7%)	1466 (100%)
DOĞRUDAN mağduriyeti olmayan BİREY	323 (36,3%)	327 (63,7%)	650 (100%)
Toplamlar	3776 (39,9%)	5698 (60,1%)	9474 (100%)

Araştırmaya katılarak kendileri ile ilgili tüm sorulara cevap veren 3776 kişinin haricinde kalan, 5698 (%60,1) kişinin, “‘neden’ kendi irade ve tercihleri ile çalışma linkimize ulaşip, katılma iradelerini gösterdikleri ve de birçoğunun araştırma sorularımızı cevaplandırmada belirli bir noktaya kadar geldiği görüldüğü halde; ilerleyen soru süreçlerinde, ani bir davranış değişimi göstererek özellikle ‘algı/yargı’ ve ‘demografik bilgileri’ aktarmak konularında çekimserlik gösterdikleri” davranışlarının cevabını bulabilmek için özel analizler yapma ihtiyacı doğmuş ve belirtilen soruların cevabını bulabilmek için gerekli olan analizler bu bölümde yapılmıştır. Bu analizlerin yapılması ‘bilimsel araştırma etiğimiz ve tutarlılığımız açısından’ gerekli görülmüştür.

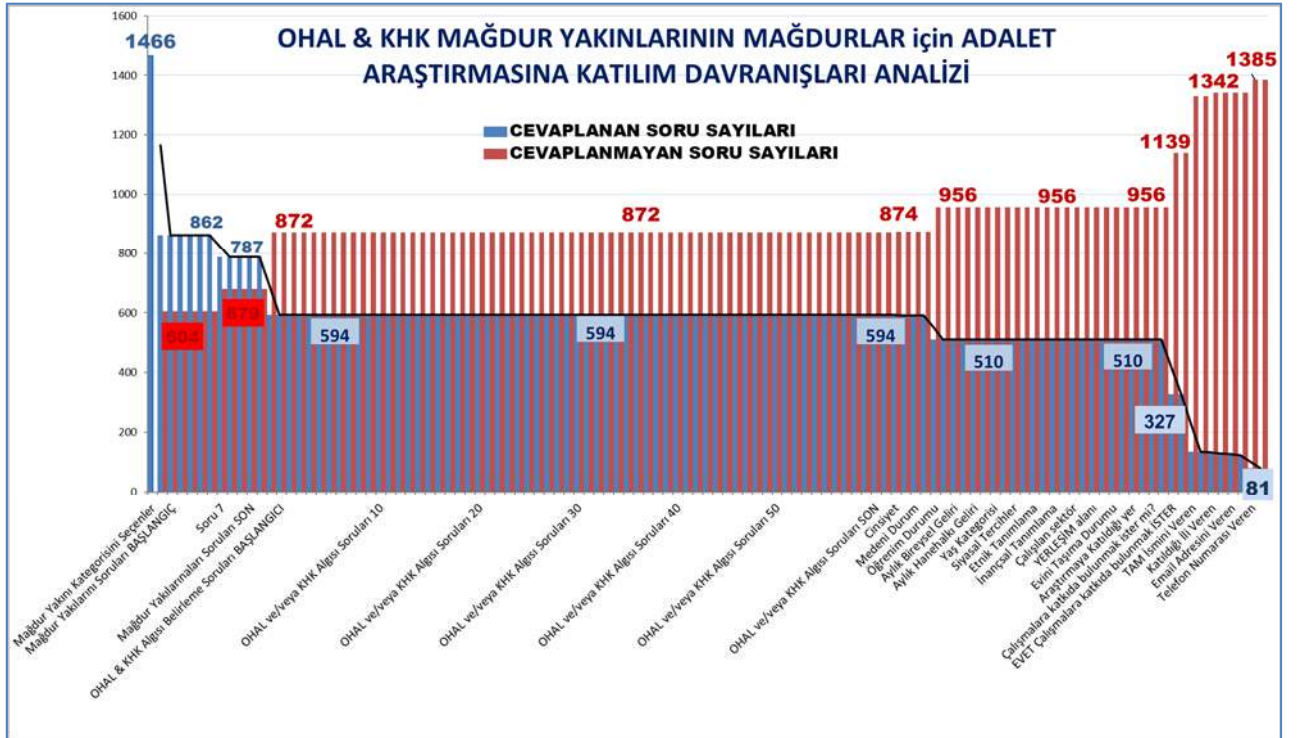
Belirtilen analizler 4 farklı başlık altında yapılmıştır;

- OHAL ve/veya KHK mağdur ‘yakınlarının’ katılımcı davranışlarının değerlendirilmesi.
- OHAL ve/veya KHK ‘mağdurlarının’ katılımcı davranışlarının değerlendirilmesi.
- Doğrudan OHAL ve/veya KHK ‘mağduriyeti olmayan’ bireylerin katılımcı davranışlarının değerlendirilmesi.
- Trol / Manipülatif katılımcı verilerinin değerlendirilmesi.

OHAL ve/veya KHK MAĞDUR ‘YAKINLARININ’ KATILIMCI DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırma formunu ‘tamamlama’ veya ‘yarım bırakma’ davranışı verilerinin incelemesi ‘mağdur yakınları’ çerçevesinde yapıldığında, araştırmaya katılan 1466’si mağdur yakınından sadece 591’inin (%40,3) araştırmayı tamamladığı görülmektedir. Araştırma linkimizi tıkladığı halde, araştırmayı tamamlamaktan imtina eden toplamdaki 875 (%59,7) kişinin arasında 604 kişinin, yakınları hakkında sorulan ilk soruları görünce, cevaplamaktan kaçınıp, araştırmaya katılmaktan o noktada çekildikleri görülmüştür (Bkz. Görsel 1). Ancak, geriye kalan ve sayıları 787’yi bulan katılımcılar ise hem yakınları hem de yaşadıkları sorunlarla ilgili tüm soruların tamamını cevaplamaktan kaçınmamıştır. Ancak, belirtilen, 787 kişi arasında, 196 kişi araştırmanın bütünlük/çapraz kontrol kistaslarına uygun olarak tasarlanan “toplumsal algılar/yargılar” ve “demografik bilgiler” bölümlerini tamamlamaktan kaçındıklarından dolayı araştırma analizleri dışında tutulmak durumunda kalmışlardır.

Görsel 1

Tanımlanan tablo içerisinde, araştırmamızdan haberdar olarak ‘Mağdur Yakını’ sıfatı ile araştırma linkimize ulaşmış, araştırma beyannamemizi okuduktan sonra araştırma formumuzu tam olarak bitirmeden ayrılan mağdur yakınından %59,7’sini araştırmamızı tamamlamaktan alıkoyan sebepleri bulmak bilimsel etik ve duyarlılığımız gereği, bizim için bir vazife halini almıştır.

Belirtilen çerçevede, araştırmamıza ulaşan, 1466 mağdur yakınının araştırmaya katılımını birinci aşamada, 787'ye; ikinci aşamada ise 591'ye düşüren sebeplerin neler olabileceğini tespit etmek, mevcut ve ileride yapacağımız mağdur çalışmalarımızın bilimsel tasarımı ve veri kalitesinin korunması açısından da büyük önem arz etmektedir.

Bu durumda ilk akla gelen sorular; araştırma sorularımızın konuyla uyumsuz /yersiz /yetersiz bulunup bulunmadığı hususu olmuştur. Belirtilen bağlamda;

- Araştırma soruları katılımcıların, katılımlarını yarıda bıraktıracak kadar fazla mıydı?
- Araştırma ifadelerimiz katılımcılarca kolayca anlaşılabilir tarzda mıydı?
- Araştırma dili muhataplarımızın zihinsel algılarına uygun muydu?
- Araştırma soruları muhataplarımızın problemleri ile uyumlu muydu?
- Araştırma dilimiz muhataplarımızın psikolojik durumlarıyla ne ölçüde uyumluydu?
- En önemlisi de yukarıdaki soruların tamamı ne ölçüde muhataplarımızın sosyal / psikolojik / zihinsel koşullarına daha uyumlu olarak tasarlanabilirdi? gibi öncelikle kendimizi sorgulayan sorular sorulmuştur.

Aslında bütün bu soruların cevapları araştırma grubunda önceden çokça tartışıldığı, pilot çalışmalar yapılarak, birçok alternatif arasında bilinçli tercihlerle verildiği için belirtilen riskler hesaplanarak ve göze alınarak yola çıkıldığı belirtilmelidir. Diğer yandan bu araştırmamız geçen yıl “Hak ve Adalet Platformu” ile birlikte 2173 kişinin katılımı ile yapılan “15 Temmuz 2016 Sonrası “OHAL”de Yaşanan Toplumsal Sorunlar ve Hak İhlallerinin Sosyal Boyutları” araştırmamızın geliştirilmiş versiyonu olduğu için belirtilen hususlarda yeterince tecrübe sağlanmıştır. Yani soru sayılarımızın normal bir alan araştırması sınırını çok çok aşacak kadar fazla olması; soru dilinde ‘*mağdurların dili*’ yerine ‘*iktidar seçkinlerinin dilinin*’ kullanılması; birbirini tekrar eden veya çaprazlama soruların, mevcut soru sayısını oldukça artırması, aşırı detaycı soruların bulunması vb. gibi konular araştırma tasarımı esnasında yanlışlıkla veya tecrübesizlikten kaynaklanan hatalarla ortaya çıkmış durumlar olmamıştır.

Bütün bunların hepsi, özellikle, çalışmaya ‘trol / manipülatif’ grupları tarafından gelmesi muhtemel saldırıların bertaraf edilmesi, ‘bilimsel veya siyasi otorite’ sahipleri tarafından gelebilecek eleştirilerin bertaraf edilmesi ve özellikle ‘duyarlılık sahibi/gerçek’ katılımcılarla araştırmamızın ‘geçerlilik ve güvenilirliğini’ sabote etmeye yönelik faaliyet içinde bulunabilecek ‘suni/sahte/manipülatif’ karakterin ayıklanabilmesi için ‘bilinçli bir tasarım’ tercihi olarak yapılmış manevralardır.

Belirtilen çerçevede hazırlanan araştırmamızın linkine tıklayarak 1466 mağdur yakınından, 787'si kendileri için özel hazırlanan soruların tamamını cevaplamıştır. Ancak, bu soruların cevaplanması bitirilip, OHAL ve/veya KHK'lar nedeniyle kendilerine ve ülkeye yaşatılan hak ihlalleri ile ilgili ‘algı, yargı ve değerlendirmeleri’ içeren ikinci bölüme geçildiğinde bu sayı birden %25'lik bir kayba uğrayarak, 591'ye düşmüştür.

Veri incelemelerinden görünen odur ki 787 mağdur yakınının tamamı; mağdur akrabaları, onlarla ilişkilerinin mahiyeti, akrabalarının nerede çalıştıkları, ne türden sıkıntılar yaşadıkları hakkında bilgileri vermekten çekinmemişlerdir. Ancak, mağdur yakınlarının, OHAL algıları/yargıları bölümü sorularına geçtikleri anda, verdikleri cevapların, ‘siyasal iktidar elitlerinin’ eline geçmesi durumunda, kendilerine ve/veya yakınlarına daha büyük zararlar gelebileceği endişesi ile katılmaktan /fikir beyanından çekindikleri değerlendirilmektedir.

Bu kaniya nasıl bu kadar rahatlıkla varılabildiği sorusunun cevabına gelince: Bu kanaatin çok sayıdaki delilleri hem verilerimiz hem tarafımıza ulaşan katılımcı şikâyet ve görüşlerinden, hem de tarafımıza doğrudan ulaştırılmasa da sosyal medyada araştırmamız hakkında yapılan yorumlarda gözlemlenmiştir. Şöyle ki; demografik bilgiler dâhil araştırmamızın tüm sorularını tam olarak cevaplama cesaretini kendilerinde bulmuş olanların dahi “Detay vermekten çekiniyorum”, “Bu araştırmanız ne kadar güvenli?”, “Fişleniyor muyuz?”, “Daha fazla Bilgi veremem. Çünkü acaba fişlendim mi diye anketi bile tedirginlikle doldurdum”, “Artık kimseye güvenimiz de kalmadı”, “Bazı bilgileri korkudan girmedim”, “Bu zamanda hiç kimseye güvenim kalmadığı için bilgileri veremiyorum”, “Eşime zarar gelmesinden korkuyorum”, “Bilgileri vermek istiyorum, ancak korkuyorum”, “Kimseye güvenim yok, maalesef”, “Vermek istemiyorum sıkıntı olabilir”, “Söyleyemeyeceğim bunu, korkuyorum”, “Yıllar önce yurtdışına çıkmış olmama rağmen... bu anket bile başıma bela açabilir diye düşünüyorum” diyenler yanında, kendi ismini vermek yerine, “Yoğurdu üfleyerek yiyen adam...” mahiyetindeki çok sayıdaki cevap ve yorumlar, belirtilen kanaatimize ulaşmamızı sağlamıştır.

Yukarıdaki kanaatimizi güçlendiren diğer deliller ise katılımcılara sorulan açık uçlu sorular arasında bulunmaktadır. Bu sorularda, mağdur yakınlarına, kendilerinin ve yakınlarının ne türden mağduriyetler yaşadıklarını serbestçe ifade etmeleri istenmiştir. Bu sorulara verilen cevaplarda ve öncesindeki sorulara verilen cevaplardan katılımcıların cinsiyeti, mağdurla yakınlık dereceleri, sosyo-ekonomik durumları çoğunlukla anlaşılabilir. Bu kapsamda, mağdur yakını katılımcılar tarafından kim olduklarına dair tarafımıza ilave hiçbir bilgi verilmemesine rağmen, bunların çoğunluğunun; ‘eşleri, sevdikleri, yakınları hapiste olan’ **“kadınlar”** olduğu rahatlıkla anlaşılabilir.

Konunun muhataplarımız tarafından daha rahat anlaşılabilmesi açısından bazı örnek beyanlar devam eden sayfalarda sunulmuştur:¹²

¹² Bu bölümdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, katılımcıların kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ *“Eşim, 1000 km uzaklıktaki bir cezaevinde kaldığı için yol masrafları ekonomik olarak yoruyor. Çocuğumuz açık görüşlerden çıkmak istemiyor. 4 yaşında, belki de en kötü çağı bu durum için. Hatta bir görüşte çocuk babasını bırakmayıp ağladığında mahkumlardan biri “Allah bu çocukların hakkını soracak” gibi bir cümle kurduğu için 1 ay görüş yasağı verilmiş ve hukuki soruşturma başlatılmış.”*
- ❖ *“18 Temmuz 2016 tarihinde, subay oğlumuzu, sabah işine gittiğinde tutukluyorlar. Arabasına el koyuyorlar. 1 hafta haber alamadık. Almanya’daki görevinden yeni dönmüştü. Haber aldığımızda işkence gördüğünü öğrendik ve ben stresten olacak düştüm ve ayağım kırıldı. Alçıya aldılar. Hemen sonra CMK avukatına ulaştık. Haber aldık ama eşi ve çocuğu perişan olmuştu. Lojmandan çıkmasını istediler, en kısa zamanda. Bir depoya eşyalarını koyup eşini de yakınlarının yanına koyalım derken, toplanmış, paketlenmiş eşyaları aramak için gelmişler. Her şey yeniden ortaya dökülmüş. Gelinimiz ve torunumuz çok kötü oldular. Psikolojik tedavi gördüler. Torun o yıl okula gidemedi. Babası ve ben çok kötü olduk maddi sıkıntılar, yaşlılık, çocuklarımızın durumları çok ağır travmalar yaşadık. Hemen peşinden büyük oğlumuzu ihraç ettiler, sonra gelinimizi. Onların kızı TEOG sınavına giriyordu. Çok yüksek bir puan almasına rağmen özel okullar burslu kabul etmediler. Horlandık, aşağılandık. Gelinimiz de açıkta kalınca, maddi olarak çöktük. Emekli bir memur maaşıyla hepsine yetismeye çalıştık. Sağlık güvenceleri yok başka gelir yok. Hapishane ziyaretleri, mahkumlara harçlık, yol parası ve iki yaşlı insan. Ben anneleri, bel fitiği ameliyatı, iki diz protez, bilekler ameliyatlı. Bu ay stresten... yoğun bakıma yattım. Ölümünden döndüm. Bizler Cumhuriyetçi, Atatürkçü vatan sever Türk vatandaşlarıyız. Çocuklarımızı ne FETÖ’nün okullarında ne de evlerinde yetiştirmedik. Onları tam bir vatan sever, Türk genci olarak yetiştirdik. Bunları hakketmedik. Hiçbir mağdur masum hakketmiyor. Çok mağdur gördük, şahit olduk. Çoook yazık hiçbiri hakketmiyor. Suçu bulusun, kanıtlasın sonra cezalandırsınlar. Bu olanları masum insanlara yaşatmasınlar. Bizim torunumuz üzüntüden gözünü kaybediyordu. Sağlık güvencesi yok diye bize kıyıp söylememiş, fark etmesek tek gözünü kaybediyordu.”*
- ❖ *“Eşim, 2013 ve 2014’te iki kez başvurduğu ve 2014’de, birinci sıradayken, rektör, kendi yeğenini almaya çalıştığı için... 6 aylık mücadele sonrası yerleştiği kadrosundan... cemaat yapılanmasını ve torpilli alımları BİMER’e¹³ şikâyet ettiği bir rektör tarafından Bank Asya hesabı bahane edilerek ihraç edildi. Bu rektörün yerel gazetelerde FETÖ ilişkileri çarşaf çarşaf varken, çok önemli bir kuruma başkan oldu... Biz ... (mezhepteniz). Ailemde eşim dışında hiç kimse ihraç değil. Zaten hayat görüşümüz farklı olan bu yapıyla, eşimin girdiği sınavlarda cemaatçileri alan... FETÖ’cü rektörleri şikâyeti var. FETÖ bağlantısı olsa neden şikâyet etsin?... Daha ne yapsaydı? Bir gün tüm gerçekler ortaya çıkacak elbet. Geçmişte Pennsylvania’ya gidecek listelerde kendilerine yer bulanlar, şimdi masumları ihraç edip, “çok ihraç yaptı” diye ödüllendirilip “Başkan” olanlar da hesap verecek. Bu inanç içindeyim. Kim diye merak ederseniz ... Üniversitesi eski rektörünün ilişkilerini araştırın. Yerel gazete haberlerine bakın 2013’den sonra.”*
- ❖ *“Hayattan beklentimiz kalmadı. Öz yurdumuzda kendimizi garip hissediyoruz. Çocuklar babaları için gözyaşı döküyor... Olan ve olacak hiçbir acı duruma üzülemez oldum.”*
- ❖ *“Güneşe göç var da kalan biz miyiz?’ mısraları iki yıllık hayatımızın özeti oldu. Yoluna giren hiçbir şey olmadı. Tutukluluk devam, işsizlik devam, korku devam... Adalet bile adaletsiz dağıtılıyor... Yakınlarım hâlâ hapiste. Umutsuzluk ve mutsuzlukla dolduk ve taşık...”*

¹³ BİMER: Başbakanlık İletişim Merkezi

- ❖ “Çocuklarım olmasa çoktan depresyondan ölmüştüm. Ne akraba ne eş ne dost ne komşu kaldı. Dün balkonumda halı yıkadım diye komşum zabıtaya şikâyet etmiş. Üst komşum balkonumda çamaşırlarım olduğu halde üstüme balkonunun pisliğini akıtıyor. Söyleyince de ihracımızı hatırlatarak hak ettiğimizi ima ediyor. Biri üç, diğeri dört yaşındaki çocuklarımızın oyun parkında kendi çocuklarıyla oynamalarına izin vermiyorlar. Akrabalar akrepten beter oldu, sevinçlerini gizlemiyorlar... Hayattan bezmiş ümidini kaybetmiş biriyim. Ölüden beteriz ama “Aman, daha çok sevinmesiler” diye belli etmemeye çalışıyoruz. Nafile, her gün azar azar ölüyoruz. Suçumuz neydi bizim?”
- ❖ “Bir gecede hayatları alt üst oldu. İnsanlara olan güvenim azaldı. İnsanların bu kadar vicdansız olmalarına... dayanamıyorum. Konuşmuyorum anlatmıyorum. Bir dönem ağlamadığım gün yoktu. Şimdi hissizleştim. Bazen şaka gibi geliyor. Bu kadar haksızlık olamaz gibi geliyor. İnsanlar göz göre göre bu kadar haksızlığa izin veremez gibi geliyor. İnanamıyorum. İnsanların, yakından tanıdıklarına rağmen başkaları hakkında kulaktan dolma bilgilerle kurumlara, emniyete, savcılara gitmelerine inanamıyorum. Nasıl bir hırs, kin ben bilemedim. Ben bu süreci mazlumun ahını başka bir mazlumdan alma gibi gördüm. ...Kopyala yapıştır mantığı ile verilen cezalar ...Uygulama kullanmadığı onaylanmış, emniyetten temiz raporu gelmiş, fakat en üst sınırdan ceza kesilmiş. Avukatlar şaşırılmış durumda neye karşı neyi savunacaksınız. Kimse demiyor ki olmayan bir uygulama ile böyle bir ceza nasıl kesersin... Emniyetten gelen rapor da yok, listelerde yok ama sonuç değişmiyor yeter ki ceza verilmek istensin kopyalayıp yapıştırılıyor. Kimle konuşsak olmaz böyle bir şey diyor. Muhakkak bozulur diyor ama hayat bir kere mantar olmuş. Babamın annemin gözü hep yaşlı. ...Hiç kimsenin adaleti getirmeye gücü yok gibi geliyor.”
- ❖ “Eşimin, devletin kurulumuna izin verdiği bir sendika üyeliğinden dolayı hiçbir sorgu sual edilmeden ihraç edilmesi çok acı verici. 20 yıllık mesleğinin, 8 yılını tek öğretmen olarak yapmış ve terörden kapalı okulu açmış birisi olarak kesinlikle adaletsiz. Büyük mağduriyet yaşıyoruz ve mağduriyetin bitmesini ümitle bekliyoruz. Bütün aile bireylerimizin psikolojisi bozuldu. Olmayan hastalıklar çıktı. Nedenini üzüntüye strese bağladılar... Çocuğumun ayakkabısı patlamış, “paramız yok” diye söylememiş bizlere. Bunları neden yaşıyor benim çocuğu? Eşimin hiçbir suçu günahı yok. Bir kalemde attılar. Şu an “suçsuzluğunuzu kanıtlayın” diyorlar. Gerçekten çok zor. Maddi manevi çok zor. Günler geçiyor, “zehirden acı geçiyor” delerek ezerek geçiyor.”
- ❖ “Eskişehir'den, 13 kursiyer pilot sağlık taramasındayken, 14 Temmuz'da aranarak, İngilizce sınavları olduğu söylenerek 15 Temmuz sabahı, Akıncı üssüne giriş yapmaları gerektiği bildirilmiş. 15 Temmuz akşamı da çıkış yapmalarına izin verilmemiş ve o gece Akıncı üssünde kalmışlar ve o malum gece yaşananlar. Gencecik çocuklarımız hiçbir şeyden habersiz Akıncı üssü kapanında kaldılar. 2 yıldır tutuklu olarak yargılanıyorlar. Hayalleri ümitleri ve gelecekleri demir parmaklıkların arkasında kaldı. Baba olarak vücudumun tüm hormonlarının alt üst olduğunu hissediyorum. Gencecik evladın suçsuz yere oradayken bir şey yapamamak, bir baba olarak cilt cilt kitap yazsam ifade edemem diye düşünüyorum. Tek dayanma gücüm manevi duygularım. Her şeyi, herkesi Allah'a havale ediyorum.”
- ❖ “Hiçbir yerde iş veremiyorlar. Şu an haftanın altı günü sabah dokuz akşam yedi arası bir kurumda 750 liraya çalışıyorum. Eşim bizden 650 km uzakta tutuklu. Mahkemesi başka bir ilde biz buradayız. Bir çocuğum var 450 lira ev kirası veriyorum. Hem çocuğuma hem eşime yetmeye çalışıyorum. Bu süre zarfında eşimin yanına gidip gelirken yolda yaşadıklarımın dolaylı kaygı bozukluğu başladı. Yolculuk lafını duyunca hastalanıyorum eşimi en son üç ay önce gördüm. Kızım babasını çok özledi...”

- ❖ *“Ben Rusya vatandaşı olup, Türkiye’ye hayranı olduğum için ısrarla eşimle buraya yerleştim. Eşim, Rusya’da, Dağıstan’da görev yapıyordu. O, sizleri, Türk halkını, bizlere sevdirdi. Hâlâ annemin evinde Türk bayrağı dalgalanır. Eşimi özel okulda çalıştığı için tutukladılar. Herkes işsizlik parası alırken eşiminkini kestiler. Sosyal yardımlardan yararlanamadım. “Yabancıyım, 3 çocuğum var, yalnızım sürünüyorum” dedim. “Size yardım yok” dediler. Çocuğuma (kendisi 2 buçuk yaşındaydı o zaman) bir bardak süt bulamadığım günler oldu. Canımı feda etmeye hazır olduğum Türkiye beni ve ailemi açlığa yoksulluğa sürükledi. Defalarca sinir krizleri geçirdim. Yemekleri durmadan yakıyordum. Kimseyi tanıımıyordum. Kızım, 17 yaşında, dayanamadı intihara kalkıştı, çizikler hâlâ kollarında bacaklarında. Çok sevdiğim bu ülke hak etmediğimiz acıları yaşattı. Ama eşim için buradayım. Direneceğim. Eşimin ne kadar vatansever olduğunu biliyorum, şahidim.”*
- ❖ *“Zulüm nasıl anlatılır? İş bulamama en büyük sorundu. Kimseye masumiyetini anlatamamak, kendini savunamamak. En kötüsü evladımın hakkı olanlardan mahrum kalmasıydı. Onun suçu neydi?”*
- ❖ *“En kötüsü itibarımızın sarsılması. İnsanların şüpheli, hatta suçlayıcı tavırları. İnsanların uzaklaşması. Tecrit etmesi. “İlla ki bir şey vardır. Yoksa böyle olmazdı” demesi. Demese bile aklından geçirmesi. Aslında kıyamam. Sahi ben de öyle değil miydim? Belki de toplumun bu kadar nefret dolu hale getirilmesine tahammül edemiyorum. Artık hayal kuramıyorum ben. İmanlı bir şekilde bir an önce ölmek istiyorum. Şevkim umudum hayata dair isteklerim yok artık. İnsanlara silah sıkan, havadan mermi atan, soru çalan, bile bile hak yiyen, adam kayıran herkesi hep beraber lanetleyelim ve cezalarını en ağır şekilde çeksinsinler. Ama hakkında soruşturma bile olmayan insanlara hakkında hiçbir hüküm ve elle tutulur delil bulunmayan insanlara zulüm yapılmasın. İşinden atıp, “terörist” demek nedir ya? Bu nasıl ağır ve haksız bir muameledir? Sonra mahkemelerde cezaevlerinde süründürmek nedir? Bu süreç, fırsatçı ve belki de çok az şeye yarayan avukatlara yaradı. Yazık ki değişime dair hiçbir beklentim yok. İçler acısı.”*
- ❖ *“Eşim dokunulmazlık hakkına sahipken OHAL’den önce anayasaya aykırı bir şekilde hukuksuz olarak gözaltına alındı ve tutuklandı. 2 ay sonra hiçbir gerekçe gösterilmeden hücreye konuldu ve 20 ay iddianame yazılmadı. 3. Duruşması 16 ekimde yapılacak tutuklu yargılanıyor. Hayatını barışa ve eğitime adanmış, Danıştay’ın tek profesör üyesi olan eşimin terör örgütüne üye olmaktan yargılanması hem kendisi hem benim için travmatik bir etki yaptı. Eşim mesleğinden dolayı bulundurma hakkı olan silahı bile hiçbir zaman almadı. “Hapisten bir gün kurtulurum. Asıl bu pislikten temizlenmek önemli” diyor. Allaha olan inancımız, vicdanımızın müsterih olması ve yaşadıklarımızın bir imtihan olduğunu kabul ederek ayakta kalabiliyoruz. En büyük üzüntü kaynağı ise bir takım akraba eski dost ve toplumdaki duyarsızlık.”*
- ❖ *“Eşim açığa alındı ve bir sabah meslektaşları tarafından, çocuklarının önünden... kendilerini vatan aşkıyla büyüten babalarını terör suçlusu diye alıp götürdüler. Sonra cezaevinin ne olduğunu anlayamayan çocuklarım, babalarını iki ayda bir 700 km yol giderek, yarım saat görmek için saatlerce bekleyen çocuklarım, doğuştan kalp hastası çocuğumu nasıl tedavi ettireceğim diye yıkılan ben, sosyal yardımlaşmaya başvuran ve aylarca bekletilen engelli maaşı çok görülen bir yaşında FETÖ’cü ilan edilen çocuğum. Akrabalarına muhtaç olan, 4 çocukla ortada kalan, 3’ü okula giden, nasıl okul masraflarını çıkaracağını bilemeyen ben. Evladımın askeri lise hayalleri yıkıldı. Okuldaki öğretmenlerin “Yoksa sende mi FETÖ’cüsün? diye dalga geçtikleri arkadaşlarına babasının cezaevinde olduğunu söyleyemeyen ve içine kapanan evlatlarım...”*

- ❖ “Kucağında 9 aylık bebekle ve 2.5 yaşında kızıyla tek başıma kaldım. Hayat arkadaşımı çaldılar benden. İhraç da olunca lojmandan atıldık. Bir başımıza taşınma işleriyle uğraştık. Çocuklarla, bilmediğim bir şehirde, oradan oraya çok zorlandım. Ev hanımıyım, gelirim yok, eşim içeride, o da yetmezmiş gibi insanların dışlamaları, dost bildiklerimizin düşmanca tavırları bizi çok yıprattı. Kızımın ve benim psikolojik sorunları ortaya çıktı. Babam da ihraç olduğundan ancak kendilerine yetebildiler. Şu dönemde küçücük çocuklarla, ceza evi yollarında yaz kış soğuk sıcak aramalar, ne eziyetler çektik. Bir ara kızım “Anne, babama giderken neden popomuza bakıyorlar?” dedi. Şaşırıp kaldım çocuğun karşısında. Çocukları komşuya bırakıp çarşı işleri için sırf otobüse para vermeyim diye kaç km yürüdüğümü bilirim. Sabah çıkıp akşam eve dönüp bütün günü bir çubuk krakerle geçirdiğimi bilirim. Geçim sıkıntısı yaşadık. Ev borcumuz vardı. İnşaattan girmiştik, ortada ev yoktu oturacak. Ama borç ödüyorduk. Alacaklarımız çok sıkıştırdı. Oradan buradan yardım edene sevindik. Çocuklara getirilen eski kıyafetlere sevinir mi? İnsan olmayınca seviniyor işte. İş başvuruları yaptığım yerler “Yakın çevrenizde açığa alınmış ihraç kimse var mı?” dedi. Ben söylemesem dahi bulup kabul etmediler başvurumu. Yardım başvurusunda bulundum, “Normalde var, ama FETÖ’ye yok” dediler. Ceza evi şartları da aynı, PKK’lı teröristler, katiller, hırsızlar, tecavüzcüler eşimden daha rahat şartlarda ceza evinde kaldılar. Eşimin suçu olmamasına rağmen daha ağır şartlarda cezaevinde kaldı. Eşim 18 ay sonra cezaevinden çıktı, ama mahkeme ceza verdi. Şu an durumu belli değil. İş de bulamıyor maddi sıkıntı da var. Kızım okula başladı bu sene. Kimseye bir şey anlatmaya gelmiyor. Okulda çocuklar arasında bile dışlanma yaşadı küçücük yavrum. Annem şizofreni hastası. Bu dönemde ilerledi, çok sıkıntı çekti babam. Daha neler neler, anlatmayı bile istemiyor canımız. İnşallah bir gün daha güzel şeyler yaşayacağız diye beklemedeyiz.”
- ❖ “Eşim işyerinde sevilen dürüst birisiydi. 18 Temmuz 2016’da uzmanlık sınavı vardı yoğun bir şekilde sınava çalışıyordu. 15 Temmuz akşamı da aynı şekilde sınava çalışıyordu. Hiçbir şeyden habersiz hiçbir alakası yokken. 27 Temmuz 2016’de açığa alındı... Çalıştığı kuruma bile girmesi yasaklandı ve 672 sayılı KHK ile hiçbir gerekçe sunulmadan ihraç edildi. İhraç haberini kendimiz yayınlanan listeden öğrendik. Yıllarca emek edip kazandığı işi bir anda elinden alındı. Daha bir yıllık bile evli değilken evimizi bozup eşyalarla memlekete getirdik ve ailesi ile yaşamaya başladık. Kendi evimizi kuramadık maddi sebeplerden dolayı. Bu süreçte eşim iş bulamadı. Ben iş aradım çalışmaya başladım. Kısa süre sonra hamile kaldım. Ben 6 aylık hamile iken eşimi bir sabah polisler sordu. Eşim şehir dışında idi. Bir gün sonra kendisi gidip teslim oldu. Belki bir şeyler açığa çıkar masumiyeti kanıtlanır diye. Fakat işler daha da karışık hale geldi. 14 gün gözaltında kaldı. Bu süreçte hamile olan ben psikolojik olarak çok yıprandım. 14 gün sonra eşim tutuklandı. Tutuklanmasını tahmin etmiyordum. Çok üzüldüm, bebeğime bir şey olacak korkusuyla yaşadım. Hayatıma eşsiz devam etmek çok ağır geldi. Doğuma kadar çıktı çıkacak derken doğum yaptım tek başıma. İlk çocuğumuzu kucağıma aldığımda eşimin benim doğum yaptığımdan haberi yoktu. Cezaevi yönetimine rica etmeme rağmen doğum yaptığımı bildirmedi. Doğumumda dikişlerime rağmen doğumun 4. gününde eşime yavrumuzu göstermek için 2 saatlik yola rağmen görüşe gittik. Ruh halim hiç iyi değildi. O zor dönemlerimde eşim yanımda değildi. Ben ruhsal olarak kötü olmama rağmen eşime destek olmak için görüşlere hep gitmeye çalıştıkça daha da yıprandım. Şu an kızım 12 aylık ve eşim 17 aydır içeride. 5. mahkememiz olacak bu sefer çıkacak derken sürekli erteleniyor. Karıncayı bile incitmeyecek kadar hassas olan eşim silahlı terör örgütü üyesi olarak yargılanıyor. Akıl alacak gibi değil...”

- ❖ *“Ailem parçalandı. İki yıldır çocuklarım ve ben eşimi görmüyoruz, görüşemiyoruz. Kayın validem vefat etti. Eşim cezaevinde yattı. Oğlum üniversiteye gidemedi. Kazandığı halde. Diğer oğlum fen lisesinde okurken kaydını sildirmek zorunda kaldım. Aslında daha çok şey var da bunları yazmak bile üzüyor beni.”*
- ❖ *“Suçsuz yere ve sebebini belirtmeden, herhangi bir yargılama süreci olmadan, itibarının elinden alınması çok kötü... İnsan eli kolu bağlı oturamıyor. Çünkü suçsuz olduğuna emin. 31 yıl bilfiil çalıştığı kuruma ihanet edecek herhangi bir davranışı yok. Hiçbir örgütle toplulukla ilgisi yok ama rütbesi elinden alınıyor. Bu insanı bitiriyorlar...”*
- ❖ *“Kardeşim itirafçı olması için 15 gün nezarethanede tutuldu. İtirafçı olması için tutuklandıktan sonra bir hafta tek kişilik hücrede tutuldu.”*
- ❖ *“Çocuğumu 07 Ağustos 2016’da idari izne diye gönderdiler. Sonra KHK ile ihraç edildi. Çocuğum, eşim ve ben maddi sıkıntıların yani sıra psikolojik birçok sıkıntı geçirdik. İtibarımız zedelendiği gibi üzerimize vatan hainliği damgasını da vuruldu. Yani hem mağdur olduk hem vatan haini.”*

Yukarıdaki ifadelerden iki yıl süren OHAL ve/veya KHK kısımlarının aileler üzerinde yarattığı travmalar ve bu travmaları yaşayanların demografik profilleri bütün berraklığı ile anlaşılmaktadır. Ancak, ifadelerinden herhangi bir profil çıkarmak mümkün olmamakla birlikte, ifade sahibinin ciddi ruhsal bunalımlar yaşadığını açıkça belli eden anlatımlar da katılımcı metinleri arasında mevcuttur:

- *“Açığa dahi alınmadan neyle suçlandığını dahi bilmeden işinden atılan kardeşimin durumu ailemizi çok yıprattı.”*
- *“Aile darmadağın oldu. Anne baba hapiste. Çocuklar ortada kaldı.”*
- *“Ailece maddi ve manevi sıkıntılarımız oldu. Eşim kendi ailesiyle bile konuşmuyor.”*
- *“Bu süreci yaratanları, Yaratana havale ediyorum.”*
- *“Çocuğum ceza evine girdikten sonra sekiz aydır psikolojik tedavi görüyorum.”*
- *“Bu ülkenin bir yurttaşı olmadığımızı düşündük, soyutlandık, kimseden bir destek bulamadık, psikolojimiz bozuldu.”*
- *“Çok zor günler geçiriyoruz. Oğlum gözümün önünde eriyor ve ben bir şey yapamıyorum.”*
- *“Emekli maaşları verilmedi. Tazminatları verilmedi. Çalışma hayatları bitirildi.”*
- *“Hiç kimseye güvenim kalmadı. Dini ortamlardan sıkılıyorum.”*
- *“Hayatımız altüst oldu. Psikolojimiz bozuldu. Hiçbir kriterimiz yokken ne olduğumu anlayamadık.”*
- *“Maddi, manevi, sosyal olarak çöktük. Bizi toplumsal linçe uğrattılar.”*

OHAL ve KHK nedeni ile mağdurlar ve mağdur yakınları tarafından yaşananları, yukarıdakiler gibi kısa cümlelerle yapılan anlatım örnekleri yanında, el yazısı ile birkaç sayfalık kâğıdı dolduracak kadar yaşananları uzunca aktaran örnekler de araştırma verileri arasında bulunmaktadır.

Bu noktada, böylesine içten, böylesine duyarlı, böylesine zulme uğramış ve eşlerinden / evlatlarından / sevdiklerinden koparıldıkları için ayrılık acısı çeken, travmatize olmuş, çile dolu kadınların, bir anda tüm duygularını kaybedip, birden tüm hassasiyetlerini yitirerek, kendilerinin ve yakınlarının çektiği sıkıntıları aniden unutup, 3-5 dakika fazla zaman harcayacakları gerekçesiyle araştırmaya katılmayı o noktada yarıda bırakabileceklerini varsaymanın çok büyük bir çelişki olacağı ortadadır.

Şu hâlde “Bu mağdur edilmiş, travmatize olmuş ama eşleri, çocukları ve aileleri için bütün güçleriyle ayakta kalmaya çalışan bu kadınları veya mağdur yakınlarını “araştırmaya katılmaya devam etmekten alıkoyan şey nedir?” diye ilave sorgulamalar yapıp bunların ipuçlarına bakmak ihtiyacı doğmuştur.

Mağdur yakını kategorisindeki anlatımlarında, içlerinde buldukları psikolojik durumları, çelişkileri, duygu çatışmalarını betimleyen ifade örnekleri analizlerimizde ortaya çıkartıldığında, mağdur yakınlarının yaşadıkları paradokslar ve iç çatışmaları anlamak için yeterli izler bulunmaktadır:

- *“Her şeyden korkuyorum. Konuşmaya korkuyorum. Düşünmeye korkuyorum. Adaletin olmadığını düşünüyorum. Devlete hükümete güvenim yok...”*
- *“Sesimizi çıkarmaya korkuyoruz.”*
- *“Her an başımıza bir şeyler gelecek korkusuyla neredeyse dışarı çıkamayacak duruma geldik.”*
- *“Devletimiz bizi de suçlu ilan edecek mi diye korkuyla yaşıyoruz.”*
- *“Suçluymuş gibi korkuyoruz, çekiniyoruz. Sosyal statümüzü kaybettik.”*
- *“İnsanlara olan güvenimi tamamen kaybettim.”*
- *“Devlete, adalet ve hukuka güvenim kalmadı.”*

Yukarıdaki ifadelerden özetle anlaşılacağı üzere, mağdur yakınları; büyük bir baskı altında olduklarını algılamakta, endişe ve korku hissetmekte; insanlara, adalete, devlete, yöneticilere güvensizlik içerisinde bulunmaktadır. Ortaya çıkan bu ‘psikoz /psikolojik buhran /çıkamaz’ durumu, onlarda, her şeyden şüphe eden ve herkese karşı güvensizlik duyan’ bir ruh hali oluşturduğundan, “Mağdurlar için Adalet” topluluğunun araştırma çalışmasındaki “Toplumsal algılar/yargılar” bölümü sorularını cevaplamaktan çekinmişlerdir. Mağdur yakınlarının, ‘toplumsal algılar/yargılar’ bölüm sorularını, içlerinden geldiği şekilde cevapladıkları takdirde, bu cevaplarının devlet kurumlarının/otoritelerinin eline bir şekilde geçmesi/sızdırılması durumunda, kendilerine, hapisteki veya dışardaki yakınlarına daha büyük zararlar gelebileceği endişesine kapılarak, geriye kalan soruları cevaplandırmaktan kaçınmış olduklarını rahatlıkla söylemek mümkündür.

Bu hususta katılımcılarca yapılan açık itiraflar da bulunmaktadır:

- *“Eşime zarar gelmesinden korkuyorum.”*
- *“Bilgi vermek isterim. Ancak korkuyorum.”*
- *“Bunlar tekrardan bizi mağdur ederler diye gerçekten çok korkuyorum.”*
- *“Bilgileri korkudan girmedim. Ailemin huzuru kaçacak.”*
- *“Korkuyorum. Çünkü adalet yok ve can güvenliği hiç yok.”*
- *“Yazarsam başıma bir şey gelir diye korkuyorum.”*
- *“Yazamam. Onlar adına korkuyorum. Başlarına bir şeyler gelebilir.”*

Bahsedilen korkunun diğer bir işareti ise, mağdur yakınlarının ‘açık/tam isimlerini’ tarafımıza vermekten çekinmeleridir. 1466 kişi arasından, ancak 591 kişinin tüm soruları cevaplayabildiği bir mağduriyetler araştırmasında sadece ‘81’ kişi gerektiğinde kendilerine ulaşabileceğimiz için gerçek bir isim ve telefon numarası bırakabilme cesareti gösterebilmiştir. Bu durumun esas kaynağının ne olduğunu da mağdur yakınlarından birisi açıkça itiraf etmiş durumdadır: “Öyle bir güvensizlik ortamı var ki adımları ve iletişim bilgilerimi vermekten çekiniyorum.”

Bir mağdurun veya mağdur yakınının, ulaşılabilir olmaktan çekinmesinin nedeni, ‘paranoya’ derecesine varan “korku” duygusundan, hatta “dehşet psikolojisi” içerisinde yaşamasından başka ne olabilir? Çünkü onların haklarında herhangi bir adli/idari soruşturma başlatılmış veya herhangi bir kurumca suçlu da bulunmuş da değildirler. Onların, bir mağdurun talihsiz yakınları olmaktan başka bir ‘suçları/kabahatleri’ de bulunmamaktadır. Ama belli ki ‘paranoya’ya varacak şekilde dehşetli korkmaktadırlar. Belli ki kendileri hakkında değilse bile, daha çok, yakınları için korkuyorlar ve bu korku ortamında da maalesef kimseye de güvenemiyorlar! Çünkü birçoğu öncelikle kendi yakınları tarafından ikincil mağduriyetlere uğratılmış, dışlanmış, itham edilmiş kişilerden oluşmaktadır. Bu durum ve şartlar altında hayatta kalma mücadelesi veren mağdur yakınları, bir bilgisayar ekranının arkasındaki, hiç tanımadıkları, kişilere nasıl güvenebilirler ki?

Bu psikolojinin yarattığı paranoya, çaresizlik, kadercilik ve bir şey yapamamanın verdiği, kendilerine uzanacak bir kurtarıcı el bekleme psikozu içerisinde, kendilerince eğer, egemenleri rahatsız etmez, ses çıkarmaz, görünmez hale gelirlerse, belki sevdiklerinin kendilerine bir lütufla döndürülebileceği beklentisi ile yaşamaya devam çalışmaktadırlar. Bu tespitimizin ne kadar yerinde veya yersiz olduğu, bir sonraki başlıkta, OHAL ve/veya KHK mağdurlarının ‘katılımcı davranış’ analizlerini yaptığımızda çok daha belirgin olarak anlaşılacaktır.

Mağdur yakınlarının birçoğunun beyanlarından, ‘cinsiyetleri’, ‘medeni halleri’, ‘çocuk sayıları’, ‘ekonomik durumları’ vb. gibi birçok sosyo-demografik profil göstergeleri açıkça anlaşılabilirdiğinden dolayı, biz de eğer isteseydik kendilerinin tamamlamaktan çekinip dolduramadıkları demografik alan bilgilerini rahatlıkla tamamlayabilirdik. Çünkü analizlerimizi, genel olarak iki kategoride yaptığımızdan dolayıdır ki bunlar “Katılımcı kategorisi” ve “Cinsiyet”tir; bu durumda katılımcıların kendi beyanları çerçevesinde, zaten, ‘katılımcı kategorileri’ ve ‘cinsiyetleri’ ortaya çıkan bu kişilerin bu bilgilerini “veri temizliği /düzeltme” işlemleri aşamasında manuel olarak girerek katılımcı sayımızı daha da yüksek gösterebilirdik. Ancak, sımsıkı bir şekilde uymaya çalıştığımız, bilimsel etik, objektiflik, tarafsızlık, şüphecilik vb. ilkelerimiz gereğince, yukarıda aktarılan katılımcı beyanlarının sahiplerinin, demografik ve diğer kontrol verilerini, kendi serbest iradeleri ile girdikleri açık veriler üzerinden çaprazlama / doğrulama / kontrol etme imkânımız ortadan kalktığı için bu kişileri raporumuzun 3776 kişilik bilimsel veri analizlerinin dışında bırakılmak zorunda kaldılar.¹⁴

Diğer yandan, belirtilen bilimsel yaklaşımımız, veri kalitemizin çok yüksek tutulmasını da sağlamıştır. Bu davranışımız sayesinde ki araştırmamızın iç tutarlılık, dış tutarlılık, örneklem sonuçlarının genel popülasyona genellenebilme oranları, birçok sosyal bilimsel araştırma için tutturulması oldukça zor olan, ‘mükemmellik’ seviyesini yakalayabilmiştir. Örneğin, araştırmamızın, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örnek yeterlilik oranının¹⁵ %96,4 olmasının yanında, Cronbach's Alpha¹⁶ güvenilirlik oranının %98,1 gibi mükemmel yükseklikte çıkması tesadüf değildir. Ayrıca, verilerin bilimsel analiz edilebilirlik /genellenebilirlik seviye testi olan Bartlett's Test of Sphericity¹⁷ oranının, Sig=0.000 (Mükemmel) seviyesinde çıkması da araştırmamızın yakalayabildiği mükemmellik derecelerinin göstergeleri olmuştur.

¹⁴ Analize tabi tutmaya değer bulduğumuz verileri incelerken bazı anlatımlar ile, analiz dışı bırakılan bazı mağdur/mağdur yakını anlatımlarının aralarındaki yakınlıklar dikkatimiz çekmiştir. Bu durumdaki veriler karşılaştırıldığında, bazı mağdur ve/veya mağdur yakınlarının, araştırmamızla ilgili ilk yaşadıkları çekincelerini veya korkularını zamanla yenerek, araştırmamıza tekrar dönüş yapıp, katılımlarını tamamladıklarını da sevinçle müşahade etmiş bulunuyoruz.

¹⁵ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin): Araştırma verilerinin örneklem sayısının istatistiki analizler için ne kadar yeterli olduklarını ölçer ve 0-1 arasında değerler alır. Değerin 1'e yaklaşması iyidir.

¹⁶ Cronbach's Alpha: Araştırma verilerinin birbirleri ile iç uyumunu/tutarlılığını ve güvenilirliğini ölçer. 0-1 arasında değerler alır. Değerin 1'e yaklaşması iyidir.

¹⁷ Bartlett's Test of Sphericity: Araştırma örneklem verilerin istatistiki olarak analiz edilebilirlik ve sonuçlarının genel popülasyona genellenebilirlik seviyesini ölçer. Değerin 0'a yaklaşması iyidir.

Arkadan gelen birkaç soruyu daha cevaplandırıp kendilerinde, daha fazla devam etme iradesi bulamayan çekiniklerin sayısı sırası ile 1969, 3286, 3619 ve 4487'ye ulaşmıştır. İlginçtir, sayıları 868'i bulan büyük bir katılımcı grubu büyük bir sabırla, kendileri, meslekleri ve yaşadıkları sıkıntılar hakkındaki, toplamda 60'ı bulan tüm soruları tamamen cevaplandıkları halde, araştırmanın bütünlük kıstaslarına uygun olarak “toplumsal algılar/yargılar” ve “demografik bilgiler” bölümlerini tamamlamaktan kaçındıklarından dolayı araştırma analizleri dışında tutulmak durumunda kalmışlardır.

Araştırmamızdan haberdar olarak ‘OHAL ve/veya KHK mağduru’ sıfatıyla araştırma linkimize ulaşip, araştırma beyannamemizi okuduktan sonra araştırma formumuzu tam olarak bitirmeden ayrılan, yaklaşık, her 5 mağdurdan 3'ünü araştırmamızı tamamlamaktan alıkoyan sebepleri bulmak bilimsel etik ve duyarlılığımız gereği, bizler için bir zorunluluk halini almıştır.

Belirtilen çerçevede, araştırmamızın linkini tıklayan 7358 mağdur sayısını 2862 sayısına düşüren sebeplerin neler olabileceğini tespit etmek mevcut ve ileride yapacağımız mağdur çalışmalarımızın bilimsel tasarımı ve veri kalitesinin korunması açısından da büyük önem arz etmektedir.

Bu durumda ilk akla gelen araştırma sorularımızın konuyla uyumsuz/yersiz/yetersiz bulunup bulunmadığı hususu olmuştur. Belirtilen bağlamda;

- Araştırma soruları katılımcıların, katılımlarını yarıda bıraktıracak kadar fazla mıydı?
- Araştırma ifadelerimiz katılımcılarca kolayca anlaşılabilir tarzda mıydı?
- Araştırma dili muhataplarımızın zihinsel algılarına uygun muydu?
- Araştırma soruları muhataplarımızın problemleri ile uyumlu muydu?
- Araştırma dilimiz muhataplarımızın psikolojik durumlarıyla ne ölçüde uyumluydu?
- En önemlisi de yukarıdaki soruların tamamı ne ölçüde muhataplarımızın sosyal / psikolojik / zihinsel koşullarına daha uyumlu olarak tasarlanabilirdi? gibi öncelikle kendimizi sorgulayan sorular sorulmuştur.

Aslında bütün bu soruların cevapları araştırma grubunda önceden çokça tartışıldığı, pilot çalışmalar yapılarak birçok alternatif arasından bilinçli tercihlerle verildiği için, belirtilen riskler hesaplanarak ve göze alınarak yola çıkıldığı belirtilmelidir. Diğer yandan bu araştırmamız geçen yıl “Hak ve Adalet Platformu” ile birlikte 2173 kişinin katılımı ile yapılan “15 Temmuz 2016 Sonrası “OHAL”de Yaşanan Toplumsal Sorunlar ve Hak İhlallerinin Sosyal Boyutları” araştırmamızın geliştirilmiş versiyonu olduğu için belirtilen hususlarda yeterince tecrübe sağlanmıştır. Yani soru sayılarımızın normal bir alan araştırması sınırını çok çok aşacak kadar fazla olması; soru dilinde ‘*mağdurların dili*’ yerine ‘*iktidar seçkinlerinin dilinin*’ kullanılması; birbirini tekrar eden veya çaprazlama soruların, mevcut soru sayısını oldukça artırması, aşırı

detaycı soruların bulunması vb. gibi konular araştırma tasarımı esnasında yanlışlıkla veya tecrübesizlikten kaynaklanan hatalarla ortaya çıkmış durumlar olmamıştır.

Bütün bunların hepsi, özellikle, çalışmaya ‘trol/manipülatif’ gruplar tarafından gelmesi muhtemel saldırıların bertaraf edilmesi, ‘bilimsel veya siyasi otorite’ sahipleri tarafından gelebilecek eleştirilerin bertaraf edilmesi ve özellikle ‘duyarlılık sahibi/gerçek’ katılımcılar ile araştırmanın ‘geçerlilik ve güvenilirliğini’ sabote etmeye yönelik faaliyet içinde bulunabilecek ‘suni/sahte/manipülatif’ karakterin ayıklanabilmesi için bilinçli bir tasarım tercihi olarak yapılmış davranışlardır.

Belirtilen çerçevede hazırlanan araştırmamızın linkine tıklayan 7358 mağdurdan, 3739’u kendileri için özel hazırlanan soruların tamamını cevaplamıştır. Ancak, bu soruların cevaplaması bitirilip, OHAL ve/veya KHK’lar nedeniyle kendilerine ve ülkeye yaşatılanlarla ilgili ‘algı, yargı ve değerlendirmeleri’ içerecek olan ikinci bölüme geçildiğinde bu sayı birden %23,2’lik bir kayba uğrayarak, 2871’e düşmüştür. Hatta, tüm algı ve yargı sorularını cevapladıkları halde, 9 kişi daha, demografik soruları cevaplamaktan çekindikleri için bu sayı 2862’ye düşmüştür.

Veri incelemelerinden anlaşılan odur ki 3739 mağdurun tamamı; çalıştıkları kurumlar ve OHAL’de yaşadıkları mağduriyetlerle ilgili tüm bilgileri vermekten çekinmemişlerdir. Ancak, OHAL algıları bölümü sorularına geçip, soruları gördükleri anda, bu sorulara verdikleri cevapların, iktidar elitlerinin eline geçmesi durumunda, kendilerine daha büyük zararlar gelebileceği endişesi ile katılımdan / fikir beyanından o noktada vaz geçtikleri görülmektedir.

Bu kaniya nasıl bu kadar rahatlıkla varılabildiği sorusunun cevabına gelince: Bu kanaatin çok sayıda delillerini hem verilerimizin içerisinde hem tarafımıza ulaşan katılımcı şikâyet ve görüşlerinden, hem de tarafımıza doğrudan ulaştırılmasa da sosyal medyada araştırmamız hakkında yapılan yorumlardan tespit edilmiştir. Şöyle ki; demografik bilgiler dâhil araştırmamızın tüm sorularını tam olarak cevaplama cesaretini kendilerinde bulmuş kişilerin dahi “Mağdurlar yeterince fişlendi, zulüm gördü. Umarım sizin bilgi güvenliği üst düzeydedir. Zira bu soru ve cevaplar şu anki Türkiye’de sakıncalı ne yazık ki”, “Tekrar fişlenmek istemiyorum”, “Bilerek ya da bilmeyerek insanları fişliyorsunuz”, “Artık kimseye güvenemiyoruz”, “Yoğurdu üfleyerek yiyoruz”, “Fişlenme ve kategorize edilme korkum var”, “Bu sitenin kaynağını bilmediğimden, cevap vermek istemiyorum”, “Kişisel bilgileri yazacak kadar ‘sazan’ birisi değilim”, “Kişisel bilgilerimi vermedim. İçinde bulunduğumuz durum itibari ile ‘veremediğim’ için kusura bakmayın, anlayışınıza sığınıyorum. İnşallah sesimiz olabilirsiniz ümidi ile bekleyeceğiz...” mahiyetinde çok sayıda ifade ve yorumlar, belirtilen kanaate ulaşmamızı sağlamıştır.

Yukarıda açıkça ifade edildiği gibi, yüzlerce mağdur ‘vicdanları’ ve ‘otoriteden korkuları’ arasında kalıp ne yapacağını bilemediklerinden dolayı bu sorulara cevap verme noktasında, büyük bir oranda, araştırmaya daha fazla katılmaktan çekinmiştir.

Mağdur davranışlarının sebepleri hakkında yukarıdaki kanaatimizi güçlendiren diğer deliller de katılımcılara sorulan açık uçlu sorular arasında bulunmaktadır. Bu sorularda, mağdurlara, kendilerinin ve ailelerinin yaşadıkları sıkıntıları serbestçe ifade etmeleri istenmiştir. Bu sorulara verilen cevaplarda birçok katılımcının cinsiyeti, sosyo-ekonomik durumları, çalıştıkları kurumlar çoğunlukla anlaşılabilir. Belirtilen çerçevede, katılımcılar tarafından kim olduklarına dair elimize ilave hiçbir bilgi verilmemesine rağmen, bunların önemli bir kısmının sosyal profilleri çıkartılabilecek durumdadır.

Konunun raporumuzu inceleyenler tarafından daha rahat anlaşılabilmesi açısından bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:¹⁸

- ❖ *“Ben iki çocuk annesi bir ev hanımıyım. Aynı anda hiçbir delil yokken eşimle ikimizi tutukladılar. Beni Muş savcısı tutuklattı, fakat tutuklandıktan sonra Muş’ta suç unsuruna rastlanmadı. (Bunun üzerine savcı) “Muhtemelen Van’da suç işledi” deyip dosyayı Van’a gönderdi... Van dosyayı kabul etmeyip Erciş’e yolladı. Erciş dosyayı yeniden Muş’a gönderdi. Altı aya kadar iddianame hazırlanamadı. Altı ayın sonunda gelen iddianame tam bir komedydi. Koğuştaki herkesin dalga konusu olmuştu. Sadece “Delil olmamakla beraber, ByLock kullanıldığı” diye bir satırlık suç isnat etmişler. Sekizinci ayda mahkemeye çıktığımda Hâkim dosyayı orda biraz kurcalayıp “Bu dosya niye burada? Eşin hâlâ tutuklu mu? Eşin hangi yılda nerde çalıştı?” deyip haftada iki gün imza karşılığında adli kontrol verip dosyayı yeniden Van’a gönderip tahliye kararı verdi. Çocuklarımız her hafta cezaevi kapılarında, on yerde aramalardan geçip bizi yarım saat görmek için çok sıkıntılar yaşadılar ve hâlâ aynı sıkıntıları yaşıyorlar. Psikolojileri altüst oldu.”*

Askeri okul öğrencisi çekingen mağdur anlatımları:

- ❖ *“Çevremde okulum kapatıldı diye bakmadılar. Direk hain damgası vurdular. İş imkânı bulamadık. Önyargılı davrandılar, işsiz kaldık suçsuz yere. Vatan sevdamıza bağlı olduğumuz için sesimiz çıkmadı. Annem bu duruma üzülmediği için hastanelerden çıkmıyor. Babamsa boynunu bükük geziyor. Her şeye rağmen vatan sağ olsun.”*
- ❖ *“Son sınıf öğrencisiydim. Bir ay sonra göreve başlıyordum. 15 Temmuz’da gözaltına alındım. 20 ay ceza evinde yattım. 2 Temmuz 2018’de beraat ettim. Bırakın görevi, tazminat dahi vermediler.”*

¹⁸ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ *“Mezuniyete bir ay kala ihraç edildik ve bize hiç gitmediğimiz sivil bir üniversiteden üzerinde "669 KHK kararıyla verilmiştir" yazılı bir diploma verildi böylelikle fişlendik.”*
- ❖ *“Okulum kapatıldıktan sonra bunalım geçirdim yaklaşık 3 ay evden dışarı çıkamadım. Uzak akrabalarım ile aram bozuldu. Sadece kendi ailem kaldı. Diplomamı aldım fakat diplomanın üstündeki ibare “669 KHK kararıyla verilmiştir" fişlemesinden dolayı iş bulamadım. Tekrar sınava çalışarak ...makine mühendisliğini kazandım. Baştan okuyorum. Şu an KHK nedeniyle 3 yılım boşu boşuna gitti. Tek hayalim üniformamdı, onu da aldılar.”*
- ❖ *“Hiçbir şekilde iş bulamıyorum. Polislik sınavında dahi askeri okuldan gönderilmeden dolayı kabul edilmedik.”*
- ❖ *“2 sene, KHK şerhi olduğu için iş bulamadım. İntihar girişiminde bulundum. Hayatım boyunca ne bir terör örgütüne ne de bir cemaate üye oldum. Suç işlemek bir köşede dursun. Ben hayatımda kabahatler kanununa göre bile bir suç işlemedim.”*
- ❖ *“Biz bu vatanın öz evlatları, hayalleri çalınan astsubaylar yaşayan ölü haline geldik...”*
- ❖ *“Devletimiz bize sahip çıkmadı. Soruşturma yapmadan ilişkimizi kestiler. Devlet memuru olamıyoruz. Kendi ülkemizde hain olduk.”*
- ❖ *“Terörist muamelesi gördüm, görüyorum...”*
- ❖ *“Şehit olmayı göze almış insanlara vatan haini gözüyle bakılması ne demek bilir misiniz? Bizler çok iyi biliyoruz.”*
- ❖ *“Çocukluğumdan bu yana kurmuş olduğum hayallerim elimden alındı. Okulda çok çalışmışım. Bölükte akademik alanda birinciydim. Emeklerim elimden alındı. Okulum kapatıldıktan sonra bizi mağdur etmediklerini düşünerek okulda okuduğumuz bölümlere göre tercih hakkı verdiler. Fakat o sene yaşadığım ruhsal çöküntü, insanların gözünde kötü bir konuma düşürülme ve üniformamın elimden alınması gibi birçok nedenden dolayı nakil edildiğim okulu okumadım. Benim hayalim elektronikçi olmak değildi. Hayalim astsubay olmaktı. 19. dönem PÖH sınavlarına girdim. Mülakatları geçtim. Asil yedek sıralamasında tüm askeri öğrenciler direk başarısız yazılarak elendi. Aynı şekilde PMYO'ya başvurduğum. Mülakatları geçtim. Oradan da eski bir askeri öğrenci olduğum için elendim. Şimdilerde iş arıyorum. Bir yandan tekrar üniversite okumaya çalışıyorum. Hayatım kaydı.”*
- ❖ *“Hiç kimse işe almıyor. İşe alanlar ise en kötü yerlerde çalıştırıyor. Sivil hayatta da mağdur olmamız sağlandı. Hakkım haram olsun.”*
- ❖ *“Haksızlığa uğradım ruhen bedenem psikolojikmen çöktüm. Hayallerimi istiyorum. Hayallerimizi verin bize.”*
- ❖ *“Fabrikalarda, inşaatlarda, sanayi ortamlarında çalışmaya başladık. Ayrıca psikolojikmen çökmüş durumdayız.”*
- ❖ *“Çevrem tarafından FETÖ'cü ilan edildim. Şu 2 yıl boyunca hiçbir aktiviteye katılamadım. Kendi içime kapandım. Çok kez intiharı düşündüm. Askeriye'ye girdiğim için kendime lanet ettim. Okuduğum yıllar boyunca en azından amelelik yapsaydım daha mutlu olurudum. Artık insanlara güvenemiyorum. Yaşım 23 ama bir gün FETÖ'cü deyip beni içeri atacaklar diye evlenip yuva kuramıyorum.”*

- ❖ “2015 yılında Jandarma Astsubay MYO’da askeri öğrenciliğe başladım. 1 Temmuz 2016 tarihinde yaz tatili iznine çıktım. İznim 13 Ağustos 2016 tarihine kadar devam ediyordu. Sonra 15 Temmuz hain darbe girişimi meydana geldi. Ben ve okul arkadaşlarım yaz tatili iznindeydik. Yani darbe girişimi ile hiçbir alakam yoktur. Bunun üzerine 31 Temmuz 2016 da 669 sayılı KHK ile bütün askeri okullar kapatılarak 16.000’den fazla askeri okul öğrencisi okullarından atıldı ve üniversitelere nakil edildi. Hakkımızda ne bir somut belge ne bir yeniden güvenlik soruşturması yapılmadan hepimizin elinden şanlı üniformamızı aldılar. Benim istediğim suçlu ile suçsuzun ayırt edilerek kim FETÖ bağlantısı ile girmiş kim kendi alın teri ile girmiş onların ayırt edilerek kazandığım hakkımın geri iade edilmesini istiyorum. Suçlu varsa en ağır şekilde cezalandırılsun. Ama suçsuzların hakları yenmesin. Ben bu okuldan atılmam yalnızca bu şekilde kalmıyor diğer kamu kurumlarına girmemi de etkiliyor. Örneğin polis olamıyorum. Yeniden asker olamıyorum. Buna bir çözüm yolunun bulunması lazım. Bu olay beni maddi ve manevi yönden çok etkiledi. İtibarım kalmadı.”

Özel sektörde çalışan çekingen mağdur ifadeleri:

- ❖ “Çalıştığım kurum kapatıldıktan sonra işsiz kaldım. Sektörde tecrübeli ve aranan vasıflara sahip olmama rağmen piyasada iş bulamadım. Hem içerdeki maaşlarımdan hem tazminatımdan oldum. Üstelik bir yıllık peşin kirasını, borç harç bulup oturduğum evimden 4. ayında çıktım ve kalan 8 aylık kiramı geri alamadım. Eşim kamuda çalışıyordu o da ihraç edildi. İki çocuğumuzla beş parasız kaldık. Tabi bunlar işin sadece maddi boyutu bir de işin manevi boyutu var. Her gün evimize baskın olacağı endişesi ve daha birçok sıkıntı...”
- ❖ “Hakkımda verilen yalan ifadeler yüzünden 23 Temmuz 2017’de tutuklandım. 8 ay cezaevinde kaldım, çıktıktan sonra 15 ay boyunca imza attım ve iki ay önce kaldırıldı. İçeride kaldığım 8 ayın 4 ayında aile ve avukat kısıtlama kararım vardı. Şu anda geçici olarak bir aile ferdimin yanında çalışmaktayım. Hakkımda 24 aydır ne takipsizlik ne de açılan bir dava mevcut. Bu durum ailem ve kendi açımdan, maddi ve manevi olarak ciddi sorun teşkil etmektedir.”
- ❖ “Tutuklandım ve işlerim sekteye uğradı. İflasın eşiğine geldim.”
- ❖ “Eşim Aralık 2016’dan beri Silivri’de. Bu süreçte çalışma iznim olmadığından SGK’lı olarak çalışamadım. Sağlık haklarından faydalanamadım. İnsanı şartlarda yaşamımızı sürdürülebilmek adına çok zorlandım. Bakmakla yükümlü olduğum bir kızım var. Evim kira. İlk 3 4 ay canım babam hep yanımdaydı ama bu acıya dayanamadı ve bu dünyayı terk etti... göçüp gitti.”
- ❖ “8 ay hapis yattım. Tüm mal varlığıma el konuldu. Hatta kiralık araçlara, babadan kalan mirasa bile.”
- ❖ “Psikolojik travma ve toplumdaki dışlanma yaşadım. Yaptığım 7 adet iş başvurum olumsuz sonuçlandı. Başvuru yaptığım firmalardan bir kısmı, “Seni işe alırsak şirketimizi kapatırlar, burada çalışan insanların hakkına girersin” dediler. “Geçmiş olsun” diye aramak isteyen eski iş arkadaşlarıma, atıldığım şirket baskı yaptı ve benimle iletişimi kesmek zorunda kaldılar. Avukatım baro tarafından tehdit edildi. Sağlık sigortam durduruldu. Sonunda yurtdışına çıkmak zorunda kaldım.”
- ❖ “Kendi ülkemizde ikinci sınıf muamele görüyoruz. İş yok, aş yok, sağlık hizmetleri yok. Devletin hiçbir imkanından faydalanamıyoruz. Bırakmıyorlar da gidelim. Biz ne yapalım ölelim mi?”

- ❖ *“Ben öğretmenim. Ustalık alanım bu. Elimden çalışma ruhsatım alındığında hiçbir şey yapamadım. Hiçbir yer beni almadı. Ben de hamallık yaptım. Ailem tarafından suçlu muamelesi gördüm. Çevrem, komşularım selam vermez oldu. Tamamen sosyal ölüme terk edildim daha ne olsun.”*
- ❖ *“Özel okullar ihtiyaçları olduğu halde çalıştırmaktan korktular. Fabrikalara başvurduk fakat “alamayacakları ve hükümetin baskı yaptığını” söylediler.”*
- ❖ *“2015 Şubat ayında çalıştığım kuruma kayyım atandı ve işsizliğe giden süreç başlamış oldu. Mobbing ve baskılara 2016 şubat ayına kadar dayandım. Sonra işsiz kaldım ve çalıştığım kurumdan dolayı farklı hiçbir kurum iş vermedi. Kimi kurum niteliksiz yakıştırmaları yaptı kimi kurumsa direk “Sizinle çalışmam başıma iş gelir” dedi.”*
- ❖ *“Toplum tarafından dışlandım. Akrabalarım dahi sahip çıkmadı. Maddi manevi sıkıntı yaşadım hâlâ ailevi problemler yaşıyorum kimse iş vermiyor.”*
- ❖ *“20 yıllık mesleğimiz bir günde elimizden alındı ve hiçbir kurumda çalışamaz hale geldik.”*
- ❖ *“İşten çıkarıldığım anda eşim hamileydi. Önümüzde doğum gibi maddi manevî yükler vardı. Buna ilave olarak ev borcu ödüyordum. Birden işsiz kalınca ciddi maddi sıkıntıya düştüm. Başvurduğum işler için mülakatlarda bu OHAL süreci ile ilgili olarak işimden çıkarıldığımı öğrenenler mülakatı hemen reddediyorlardı. Halbuki eğitimim çok çok iyi ve başvurduğum yerler kariyerime göre çok düşük seviyede olan yerlerdi. Kendi işlerini yöneten iki arkadaşım ancak kayıt dışı olmak kaydıyla beni işe alabileceklerini belirttiler.”*
- ❖ *“Sebepsiz, SGK Medula ekranım kapatılıp alacağım olan 4 aylık parama el konuldu. Ardından eşim tutuklandı. İlaç deposu borçlara karşılık davası açtı. 8 ay sonra param geldi, lakin ana paradan ziyade avukat paraları vergi ve faizlere gitti. Borcun bir kısmı kaldı. 2 yıl sonunda beraat edip SGK ya açtığım davayı kazandım, sistem açıldı. Ama depoya olan borcumdan dolayı ilaç alamıyorum batırıldım.”*
- ❖ *“Darbenin ertesi günü araştırma görevlisi olarak çalıştığım üniversite kapatıldı. 2 yıldır işsizim. Akademisyenlik hayal oldu artık. Şahsi eşyalarım halen üniversitededir. Bankada param var diye terörist ilen edildim. Şu ana kadar devletin balonunu dahi patlatmadım ben, devlet malıdır diye. Hakkımla kazandıklarım elimden alındığı yetmiyormuş gibi üstüne hapse girme olasılığım var. Sebep bir bankaya para yatırmış olmak.”*
- ❖ *“22 Temmuz 2016’da çalıştığım kuruma polis ve MEB yetkilileri geldi, “özel eşyanı al çık” dediler. “El koyduk” dediler. “Belgeniz var mı?” dedik. “Yolda geliyor, çok konuşma” dediler... Sonra 14 Nisan 2017’de ByLock şüphesiyle tutuklandım. 29 Aralık 2017’de ilk mahkemeye çıktım. Dinlemedi ve suratıma bile bakmadı hâkim heyeti. Sonra 5 mahkeme daha gördüm. 6 Temmuz 2018’de 6,3 yıl ceza alarak tahliye oldum.”*
- ❖ *“2 Yıldır işsizim. Pasaport alıp yurtdışında çalışmak istedim olmadı, pasaport verilmedi. 2 kardeşim hapiste ve ailem iyice yıkıldı. Küçük kız kardeşimin aşırı üzüntüden şu an kan kanseri olma durumu var. Bize bunları yaşatanlara artık “Allah ıslah etsin” demiyorum çektiklerimi çekmeden ölmesinler...”*
- ❖ *“Özel okulda öğretmendim. Çalışma iznim iptal edildi. Başka hiçbir özel kurumda bile çalışamıyorum.”*

- ❖ *“Zorla istifa ettirildim. İşten çıkmama rağmen, eşim benim yüzümden soruşturma geçirdi. Yurtçinde çalışmıyorum. Yurtdışında iş buldum ve pasaportlarımızın kapalı olması sebebiyle yurtdışına çıkamıyoruz.”*
- ❖ *“Kayyım atama süreci boyunca işyerimiz olan gazetenin her katında konuşlanan polis ve kim olduklarını bilmediğimiz birtakım gözetmenler gözetiminde çalıştık. Bu süreçte akla gelmedik psikolojik yıpratma ve kışkırtmalara maruz kaldık. Hukuksuz birçok muameleye tabi tutulduk. Bir çevik kuvvet çalışanının gazete bahçesi sınırlarında, personel kartımı gördüğü halde bana 'Canlı bomba olabilirsin kimliğini tekrar göster' demesi ve itiraz etmem üzerine çıkan olaylar, fiili müdahalede bulunması yaşadıklarımızdan sadece bir örnek.”*
- ❖ *“Mart'ta kayyım atandı. Maaşlarımız düzenli verilmedi. “Okullar devam edecek” diye kayyım bizi kandırdı, istifa ettirmedi. 15 Temmuz sonrası 667'den önce kayyım okulu kapatıp, kod 17 ile çalışanların işine son verdiği halde 667'ye de dahil edilip, KHK'lı yapıldık.”*
- ❖ *“Çalıştığım kurumdan en az 500 kişi benim gibi tehdit edilerek istifa mektubuna imza attırıldı.”*
- ❖ *“Ben 2007 üniversite sınavında Türkiye sözel 97'incisi oldum. 2012 de Marmara Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümünü bitirdim. Aynı yıl atanamadığım için özel bir kolejde işe başladım. 2013 babam vefat edince bir daha KPSS'ye çalışma fırsatım olmadı. Çalıştığım kurum maaşlarımızı Bank Asya'ya yatırıyordu. Baba olmadığından evlilik masrafları için ben de para biriktiriyordum. Bankaya yatan maaşın bir kısmını çekip gerisini bırakıyordum. Darbeden sonra bankaya el konulunca yıllarca çalışıp biriktirdiğim düğün parasına devlet el koydu. Bir de bu yetmezmiş gibi binbir zorlukla okuyup kazandığımız mesleğimizi de elimizden aldılar. İşe yaramaz ve beş parasız olarak ortada kaldık. 22 Temmuz 2016'da düğünüm vardı. Maddi sıkıntılardan dolayı erteledik. Yaklaşık sekiz ay sonra borçla ancak düğün yapabildik. Şimdi bir kızım var yakında bir yaşına basacak. Ben asgari ücretle bir yerde garsonluk yapıyorum. Yaklaşık 12 saat çalışıyorum günde. Düğün borçları ve diğer sıkıntılardan dolayı borcum artık ödeyemeyecek kadar arttı. Yaklaşık üç aydır kızımın ve eşimin temel ihtiyaçlarını karşılamadığım için kayınpederimin evine gitmek zorunda kaldılar. Aldığım asgari ücretle hem kirayı hem ailemin ihtiyaçlarını hem de borçlarımı ödemem gerekiyor. Ama maalesef imkânsız bu. TMSF'nin bloke koyduğu ve yıllardır biriktirdiğim emeğimi her yolu denememe rağmen bir türlü alamadım. Dünyadan hiçbir beklentisi olmayan bir harabeye döndüm. Maddi sıkıntılardan dolayı aylarıdır kızımı ve eşimi göremiyorum. Tek suçum atanamadığım için MEB'in onayladığı bir okulda çalışmak ve devletin açılmasına izin verdiği bir bankada hesabım olması. Böyle giderse yakın zamanda sıkıntıdan ölmezsem korkarım ki sonum intihar olacak.”*
- ❖ *“Kurum kapatıldıktan sonra eşim ve ben bir anda işsiz kaldık ve iş bulamadık evimi, memleketimi terk etmek zorunda kaldım çocuklarımın psikolojisi bozuldu. Bir anda okul, arkadaş, akraba her şeyden ayrıldılar.9 yaşındaki kızım okula gitmeyi reddettiğinden ve kendine zarar verdiği için antidepresan kullanmak durumunda kaldı bir yıla yakın.”*
- ❖ *“Ailemiz dağıldı. Eşim yurt dışına gitti. Bana yurt dışına çıkış yasağı koydular. Ciddi maddi zorluklara maruz kaldık.”*
- ❖ *“İşsiz kaldıktan sonra iş bulamama, aynı iş kategorisinde iş bulamama ve bulunan işlerde SGK'dan işyerine telefon açılıp işten attırma yaşadım.”*

- ❖ *“Benim ve eşimin öğretmen olarak çalıştığı kurum KHK ile kapatıldı. Öğretmenlik lisanslarımız askıya alındı. Öğretmenlik yapmamız imkânsız hale geldi. Eşim ne olduğunu bilmediği ByLock iddiasıyla 1 sene emzirdiği bebeğinden ayrı kalarak tutuklu kaldı.”*
- ❖ *“İzmir Karşıyaka’da KHK ile kapatılan bir kurumda edebiyat öğretmenliği yapmaktaydım. Bir yıl sonra... gözaltına alınıp... tutuklu yargılanmak üzere cezaevine gönderildim... Tutuklanma gerekçesinde; devamlı aynı kurumlarda çalışmak, ...sendikasına üye olmak ve Bank Asya’ya 1700 TL para yatırmaktan dolayı silahlı terör örgütü üyesi olma suçlaması vardı. ...bir üst mahkemenin tahliye kararı ile evime geldiğimde eşimin 2 gün önce göz altına alındığını ve %96 ağır engelli oğlumun evde 75 yaşında ayakta zor durabilen annemle terk edildiğini öğrenmiş oldum... Eşim 9 ay tutuklu kaldı. Oğlumun evde bakım ücretini 40 gün sonra kendi üstüme alma dilekçem üzerine kestiler ama hâlâ bağlamadılar. 2 aylık ücreti de geri istiyorlar üstelik. Eşime 6 yıl 10 ay ceza verdiler ve tahliye oldu. Özetle 2 yıldır iş yok, edebiyat öğretmenliği diplomamı kullanamıyorum. Eşim 9 aydır hapisteydi. 3 çocuğum var. En büyüğü yüzde 96 ağır engelli. 75 yaşında olan annem 30-40 saniyeden fazla bir yere tutunmaksızın ayakta duramıyor... 45 yaşından sonra maalesef işsiz, diplomasız, umutsuz ve silahlı terör örgütü üyeliği ile ağır cezada yargılanıyorum. Çocukluğum dahil bir serçeyi öldürme amacıyla bir taş atmadım. Ne diyeyim, kendim ve eşim adına neyse ama çocuklarım ve onların geleceği adına korkunç bir endişe ve umutsuzluk içindeyim. Allah vatanımda özgürce, ailemle birlikte bu vatan ve millete hizmet etmeyi lütfetsin.”*
- ❖ *“Çok sevdiğim matematik öğretmenliğimi özel de bile çalıştırmamak suretiyle elimden aldılar. 2005’de mezun oldum. Başörtümü açmamak için bu kurumlardaki dersanelerde çalıştım. Başörtüsü sorunu kalktığında sınava hazırlandım, olmadı. Devam etmek zorunda kaldım. Dini vecibelerimden ve bayanların dini hassasiyetine hitap eden bir kurum olmasından dolayı devam ettim. Öğretmenlikten başka hiçbir görevim olmadı. Son dönemde kayyım geldi birçok öğretmeni işten çıkardı ama kayyım “benimle devam edeceğini, artık bu kurumların devlet kurumu olduğunu” ...telkin etti. Ben de devam ettim. Sonra darbe oldu hemen istifamı verdim. Kayyım da kabul etti. İşleme koyamadan, 20 Temmuz’da lisansım iptal oldu. Çok ilginç ki kayyımın işten çıkardıklarının lisansları devam ediyor ama benimki iptal. Kayyıma gidip sorduğumda “O darbeden önceydi” diyor. Hayatım mahvoldu. Maaşın, tazminatın hepsi gitti. Rabbime imanımı, aklımı ve sağlığımı koruması için dua ediyorum. Örtünme yasağında da mağdur oldum. Bu darbede de mağdur oldum... Lütfen sesimi duyurun. Kayyım devlet tarafından görevlendirmiş birisiyse ve ben onunla çalıştıysam benim ne suçum var? Sonrasında orada çalışanlara mahkeme açıldı ben beraat ettim. Hakkımda herhangi bir suç duyurusu da yok... Ankara’ya MEB’e yazı yazdım, BİMER’e yazdım, hiçbir cevap yok. 3. eğitim-öğretim yılına giriyoruz ama bir sonuç yok. Ben hep Yeni Asya’yı takip eden, üniversitede derslerine giden biriydim... Ne olur sesimi duyurun...”*
- ❖ *“Son maaşımı alamadım. Bir yıl boyunca hiçbir yerde iş bulamadım. 20 yıllık emeğim boşa gitti. Ailem ve üç çocuğumla açlığa terk edildim.”*
- ❖ *Hiçbir yerde iş vermediler. Üç çocuk annesiyim ve üçü de öğrenci. Çocuklarımla psikolojisi bozuldu. Oğlum üniversiteye yeni başlamıştı haftalarca uyuyamadı ilaç kullanmak zorunda kaldı. Eşim de aynı şekildeydi. Görenler ne olmuş bu adama diyorlardı. Bende iki üç ay kadar antidepresan kullanmak zorunda kaldım. Tabi bunun yanı sıra yaşadığımız ekonomik sıkıntılar çabası...”*
- ❖ *“Ülkeyi terk etmek zorunda kaldım ailem ve vatanımdan uzaklara gitmek zorunda kaldım.”*

- ❖ *“Doktorasını yapmış bir birey olarak, hakkımda herhangi bir güvenlik soruşturması dahi yapılmamışken, aylarca işsiz kaldım. Değil üniversiteler, özel okullar, kurslar dahi bana iş vermek istemedi. 7-8 ay sonra küçük bir okulda öğretmenlik yapmaya başlayabildim.”*
- ❖ *“667 KHK ile kapatılan özel okulda çalıştığımız için ben ve eşim hakkında 27 Temmuz 2016’da soruşturma açıldı... eşim ile birlikte tutuklandık. İki kız çocuğumuz hiçbir akrabamızın, yakınımızın olmadığı bir şehirde yapayalnız evde kaldılar. Cep telefonlarımıza da elkoydukları için tutuklanma sonrası yakınlarımıza haber veremedik. Eşim başka bir şehre, ben bulunduğumuz şehirdeki hapishaneye gönderildim. Uzun süre çocuklarımdan ve eşimden haber alamadım. Haftalarca geceleri uyuyamadım. Yorgunluktan, halsizlikten uykuya dalsam da çok kısa süre içerisinde uyandım. Uzun süre kapalı ve açık görüşlerime hiçbir yakınım gelemedi. Çocuklarımla adresini öğrendiğimde yazdığım mektup cezaevinde kaybedildi. Durumu savcılığa ilettiğimde dağıtıcı postacının kaybetmiş olabileceği bildirildi. Ama benim ceza evinden aldığım raporda mektup çıkışının cezaevinden yapılmadığı görünüyordu. Bir yıl sonra mahkemeye çıktım. İlk duruşmada beş dakikada savunmamızı yapmamız istendi. Arka arkaya yirmişer gün ara ile yapılan üçüncü duruşma sonunda, (özel okulda çalışmak, çocuklarımla okutmak, gazete aboneliği olmak, Bank Asya’da hesap olması vb.) 6 yıl 3 ay ile tahliye edildim. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi kararı hemen onadı. Dosyam Yargıtay’da. Eşimin mahkemesi devam ediyor. Eylül ayı içerisinde ikinci duruşmasına çıkacak. Yıllarca benim ve eşimin çalıştığı kurumların Bank Asya’ya yatırdığı maaş birikimine... TMSF’ce bloke konuldu. Yerel mahkemelerin bloke kararlarının kaldırılması kararına TMSF bloke kararını mahkeme koymadığı için sürekli reddediyor... TMSF yönetimi isterse blokeyi kaldırır veya idare mahkemesi karar verirse blokenin kaldırılabilirliğini belirtiyorlar. Şu an çok zor şartlar içerisinde yaşam mücadelesi veriyoruz. Yargıtay’ın da mahkûmiyet kararını onaması durumunda benim ve eşimin tekrar hapse girme durumu söz konusu. Anayasamıza göre bir hukuk devleti olan ülkemizde, devletin izin verdiği yasal eylemlerin, keyfi olarak suç kabul edilerek; hakkımda hiçbir somut suç delili, şikâyet olmamasına rağmen, evimin aranmasından, tutuklanmamdan, özgürlüğümüzün, çalışma hakkımızın elimizden alınmasından, yıllarca bir kuruşunu bile israf etmekten çekinerek çocuklarımla geleceği için yapmış olduğum tasarruflarımın hukuksuzca bloke edilmesinden, ben UTANÇ duyuyorum. Maalesef ülkemizdeki ve uluslararası hukuka da adalete de artık güvenim kalmadı. Bu saatten sonra adalet ve hukuk geri gelse bile yaşanan trajedileri gidermesi çok zor...”*
- ❖ *“İşsiz kaldım. İnsanların gözünde terörist oldum. Bırak iş vermeyi, selam vermediler.”*
- ❖ *“3 ortaklı bir dış polikliniğimiz vardı. Kapatıldı. İtiraz için herhangi bir muhatap bulamadık. OHAL komisyonuna başvurduk hâlâ sonuç yok. Nisan 2017’de işyerine el koydular. Kayyım atanmadı, klinik kapatıldı. Birkaç ay sonrasında kliniğimizi ADASM’ye bağlı bir Semt Polikliniği yaptılar. Borca girerek yeni bir Muayenehane açtım. Hakkımda herhangi bir adli soruşturma olmadı. Şirketin defterlerine el koymalarına rağmen, Şirket Müdürü olmam hasebiyle, vergi beyannamelerini vermemem dolayısıyla ceza kestiler. Ayrıca Şirket kasa hesabında görülen fazla için vergi dairesi benim ve ortağım hakkında Alacak davası açtı.”*
- ❖ *“Hastanemize önce kayyım atandı. Sonra 23 Temmuz 2016’da hazineye devri yapıldı. Tüm mal varlığım hazineleştirilmiş oldu. Şu anda yurt dışındayım ve büyük mağduriyetler yaşıyorum. Doktor ortaklarım Türkiye’de hapishanede çürütülmeye terkedildiler.”*
- ❖ *“Bakanlık oluruyla açığa alınıp 15 ay açıkta bekletildim. 12.ay içinde 14 gün gözaltı sonrası serbest bırakıldım. Ne olduğu belli olmayan bir “Garson” müsveddeleri yüzünden soruşturmam sonuçlanmadan görevim son verildi. 9000 meslektaşımınla beraber.”*

- ❖ “Saçma sapan iddialarla 16 ay cezaevinde kaldım. Bizim vatandaş olarak darbe ile ne işimiz olur. Askerlik vazifesi dışında hiç silahım olmadı. Kim suç işlediyse onu yargıla, bir yere manevi duygularla yakınlık göstermek terör örgütü üyeliğine nasıl sebebiyet verir. Bir bankaya para yatırmak terör örgütüne yakınlıksa bunu kontrol eden devlet o tarihte ne iş yapıyordu?... Ekonomik, psikolojik ve toplumsal kayıplarımız ne olacak? ...”
- ❖ “Kolejde çalışıyordum, koleje el konuldu. Bunu anlarım. Ama sadece orada çalıştığım için savcılık tarafından gözaltına alındım. Denetimli serbest bırakıldım haftanın iki günü imza atmam gerek... Bu imza yüzünden sık sık işten çıkarıldım... Ben 2014 yılında Bank Asya’da olan yaklaşık 20 bin liramı çekerek Ziraat Bankası’na yatırdığım halde Savcı beyin gazabından kurtulamadım. Mağduriyetim hat safhada.”
- ❖ “Hak edişlerim verilmedi. Okulda kalan özel eşyalarım yasak gerekçesi ile el konuldu. Bir sonraki eğitim yılı çocuklarım için yaptığım ödemelerin geri ödemesi yapılmadı. Banka kartımın iptali neticesinde iade olan ödemelerle ilgili parayı kullanamıyorum. Bankadaki parayı çekemiyorum. El konulan bireysel emeklilik sistemi ödemelerini yapamıyorum. Millî Eğitim Bakanlığı’na yazdığım dilekçeye 9 ay sonra cevap verildi. Çalışma iznim KHK ile kapatılan bir okul da çalışıyor olmam nedeniyle iptal edilmiş. Bu iptali kaldıracak belge sunulmadığı için yasak devam ediyor. 19 yıl fiilen yaptığım öğretmenlik hakkımı devam edemiyorum. 12 ay cezaevinde kaldım. İki yıldan fazla bir süredir işsizim.”
- ❖ “Ekonomik birçok sıkıntı yaşadık taşınmak zorunda kaldım. İş bulamadığım için borçlarımı ödeyemedim. Evimi satmak zorunda kaldım. İnşaatlarda amelelik yaparak çocuklarımızın rızkını kazanmaya çalışıyoruz. Ama sağlık problemlerim ortaya çıkmaya başladı. İnsanlar bize teröristmişiz gibi bakıyorlar.”
- ❖ “Ben beden eğitimi öğretmeniyim okuldaki odamda oğlumu çalıştırdığım ok seti vardı kendime ait. 8 yaşındaki oğlum baba onu bari al dedi bana. Gittim okuluma bahçe kapısından içeri dahi alınmadım. Anlattım meseleyi verilen cevap buradan iğne bile çıkmayacak oldu. Memleketime taşıdım evi bari hakemlik yapayım dedim eski dostlar yüzüme bakmıyor kendi başları belaya girmesin diye. Oğlumun sınıf öğretmeni engelliydi dedim ki spor derslerinde yardımcı olabilirim dedim gönüllü olarak. Bu teklif sonunda adam “aman bizim de başımız yanar” falan dedi.”

Kamu sektöründe çalışan çekingen mağdur ifadeleri:

- ❖ “Sabah erkenden kapı vurularak uyandırıldım. Ne olduğunu anlamadan karakolda gözaltındaydım. 3. gün mahkemeye intikal etti ve ByLock kullandığım iddia edildi. Elleri bana dair hiçbir evrak yoktu, “böyle iletildi” dendi. “Tutuklanacağım” söylendi, “itirafçı olmazsam sonuçlarına katlanacağım” söylendi. Adli kontrol ile salındım. Hâlâ ByLock kullandığım ispatlanmadı...”
- ❖ “Kendimi çok aşağılanmış hissettim. Çok üzüldüm. Çok ağladım. Çevre tarafından dışlandık. Eşim ihraç olup cezaevine konulduğu için maddi sıkıntı çekmeye başladık. Eşim halende 16 aydır cezaevinde. Çocuğumun benim psikolojim bozuldu. Şu an hiç gelirimiz yoktur. Çocuğumla ortada kalıverdik.”
- ❖ “Hakkımda adli işlem devam ederken mahkeme sürecinde çalışmaya devam ettim. Sonrasında İstanbul 28. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından hakkımda BERAAT kararı verilmesine rağmen önce açığa alındım, sonra ihraç edildim. Hiçbir idari soruşturma geçirmeden.”

- ❖ *“Kurt kuzuyu yemeye çoktan karar vermiş zaten. Sonradan öğrendim ki kamusal mekanlarda, birtakım gruplar aleyhine açıkça sövüp saymayanları veya erk sahibi birileri lehine açıkça methiye düzmeyenleri "vatan haini" olarak fişliyorlarmış. Ben de saf saf kendi işimi en iyi şekilde yapmakla meşguldüm. Meğer vatansever sayılmak için işini en iyi şekilde yapmak değil birilerine “cazgırlık” veya “borazanlık” yapmak gerekiyormuş...”*
- ❖ *“Hem eşim hem kendim ihraç olunca kimse iş vermedi. Herkes selamı dahi kesti en yakın birkaç arkadaşın ifadesi ile gözaltına alındım ve şu an mahkemem devam ediyor. Tanıdık bir fırıncı bin yanına girdim ve günlük 13 saat çalışıyor ve karşılığında 65 TL alıyorum. Tabi ki sigortamız yok. Ayrıca MEB’de kadrolu çalıştığım 5 yıllık sigortam silinmiş durumda. Özel derslerim vardı ama maalesef onu da engellediler. Kalp hastası kızımın tedavisi ve ailemin huzuru için ümidimi hiç yitirmeden hayata devam ediyoruz.”*
- ❖ *“Hayatım karardı. 15 Temmuz’dan beri 2 kez gözaltına alındım. Şu an mahkemem var. Maddi problem yasamasam da her sabah acaba gelecekler mi? Acaba takip ediliyor muyum? korkusu beni bitirdi. Stresten nefes alma problemi çıktı. SGK’sız bir iş buldum. Bir senedir 1500 TL’ye çalışıyorum. Mahkemem var ama avukatlar 40-50 bin istiyor. Seni kurtarıyorum vaadinde bulunuyorlar.*
- ❖ *“İftira atanları dikkate alıp, hakkımızda kararı önceden vermişler. Elimde belgem var ama benim ne söylediğim soruşturma yapanlar için önemli değil. Kendimi kurban seçilmiş, birilerinin yerine harcanmış gibi hissediyorum. Hukuk fakültesinde tez konusu olacak bir durumum var. O kadar tuhaf bir suçlama. Ama yolun sonunu merak ediyorum bakalım nereye çıkacak. Ben FETÖ’cüysen vay memleketin haline.”*
- ❖ *“İki yıldır işsiz yardıma muhtaç yaşamaktan bıktım. Dahası çocuklarımın bile bu süreçte ötekileştirildiğini, ayrıma maruz kaldığını görmek bir babaya ve anneye çok ağır geliyor.”*
- ❖ *“Gözaltına alındım. 2 aylık bebeğimden ayrı kaldım. Onu yeterince emziremedim. Gözaltına alındığıma şahit olan diğer 3 çocuğum olumsuz etkilendi. Anaokuluna giden oğlum aylarca bana yapışık gezdi okulu bıraktı.”*
- ❖ *“İhraç edildiğimde 9 aylık hamileydim ağır bir doğum gerçekleşti. Kızım 40 günlükken adliyede ifadem alındı. Eşim, ben, eşimin abisi, yengesi ihraç edildik. Eşim abisi yengesi tutuklandı. Ben hiçbir suçum olmadığını bilmeme rağmen çalan her zilden telefonda korkar oldum. Akıl sağlığımı kaybetmeye başladığımı düşünüyordum. Çok emek, az ücretle eşim işe girdi. Tanımadığım, bilmediğim bir şehirde yaşamaya başladık. Kendimizi dışlanmış etiketlenmiş hissediyoruz.”*
- ❖ *“Gereksiz haksız yere 30 yıl emek verdiğim kurumdan atıldım. Hem de doğum günümde. Önce eşim isimlere baktığında şaka yapıyor sandım. Gece boyunca tansiyonum 22’den aşağı düşmedi. Kırıldım, ağladım, öldüm sandım. Bunu yazınca bile ağlıyorum. Ama çocuklarımın ağladığını görünce güçlü durmaya çalıştım. 30 yıldır dürüst bir şekilde bazen fazla bile çalışıyordum. Bunu hak etmemiştim. Bütün hastane evime yanıma geldi. “Üzülme biz senin dürüst olduğunuzu biliyoruz” dediler. Ama ben kendimi aşağılanmış itibarsızlaşmış gibi hissediyordum. Neşeli bir mizaca sahipken, içime kapanık biri oldum. BİMER’e, CİMER’e¹⁹ OHAL komisyonuna her yere başvurudum. OHAL var diye hep ret edilip komisyona sevk ettiler. Şimdi on gündür savcılıktan Adalet Bakanlığında “hiçbir suçu yoktur” belgesi aldım. Sağlık Bakanlığına iade edilmem için dilekçeyle başvurudum. Hâlâ cevap bekliyorum...”*

¹⁹ CİMER: T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi

- ❖ *“Cemaatler, dinciler çarpıştı. Biz arada kaldık.”*
- ❖ *“2010 yılında üye olduğum bir derneğin FETÖ ile alakasının olduğunu söylendi. Benim 2010 yılında bir derneğin herhangi bir terör örgütüyle irtibatlı olduğunu bilmem söz konusu dahi olamaz. Bu derneğe hiçbir zaman gitmedim, aidat falan da ödemedim. 2013 yılından itibaren başka ilde yaşıyorum.”*
- ❖ *“Kullanmadığım bir program yüzünden çok sevdiğim mesleğimden 19 aydır uzağın ve ilk mahkemem 2 hafta önce oldu ve uzadı. Beni ve ailemi terörist gibi çok aşağılayıcı bir zanla bu şekilde işimin ve haysiyetimin elimden alınması bana çok ağır geliyor. Bir an önce gerçek suçlular ile masumların ayıklanıp tekrar hastalarım ve hastaneme dönmeyi çok istiyorum.”*
- ❖ *“Savcı dinlemedi, delil göstermedi, hâkim tutukladı. Sebebini sorduğumuzda “kaçma ve delil karartma ihtimali” dedi. 6 ay cezaevi, sonra tahliye. Hâlâ iddianame yok, iki yıl oldu. Ara karar ile tahliye oldum. Sanırım tipik bir "pardon" vakası.”*
- ❖ *“Derdini anlatana kadar 10 ay hapis yatmak ve sonra bir şey olmamış gibi salıverilmek. Herhalde yeterince açıklayıcı olur. Tabi sonrası da ayrı bir problem.”*
- ❖ *“Beni kurum kanaati ve sosyal medyadaki paylaşımlarımdan dolayı ihraç ettiler. Eşim, Bank Asya çalışanı idi. Beni de sorgusuz sualsiz ihraç ettiler! Tarafıma, “Fakülte imamı” şeklinde çamur attılar... Uzun süre işsiz kaldım... Öz abim ortalık yerde tekme tokat dövdü ve benim için “Bunun kafasını kesin” diye çevremizi motive etti...”*
- ❖ *“Normal bir süreç olmadı. İnsana saygı yok. Hele FETÖ ise bir köpek daha değerli yanınızda. Bu hafta algıda öyle bırakıldı ki uyuşturucu satan tövbe eder “kandırıldım” der toplumda el üstünde tutulur. Hatta o işe devam etse de saygınlık görür. Ama bir FETÖ dendi mi dünyası bitti çok garip...”*
- ❖ *“Dosyam ile ilgili bilgi almam kısıtlandı. Savcılıkta ByLock ile suçlandım. Bunun hattımdan mı Wi-fi den mi olduğunu sorduğumda cevap verilmedi. Bilmediğim bir suçlama hakkında nasıl savunma yapabilirdim? Sonrasında da bu konuda bilgilendirilmedim. Sadece tahminler üzerine savunma yaptım. Yani neyle suçlandığımı tahmin etmeye çalıştım. Wi-fi mağduru olduğumu öğrendiğimde iş işten geçmişti. Halbuki öncesinde bu hususun araştırılmasını istemiştim ama araştırılmadığı gibi gözaltından sonra 11. Ayda ancak ilk duruşmam görüldü.”*
- ❖ *“Adıma kayıtlı hatta ByLock tespit edilmişti. Bu tespiti yapan makamlar o hattı kullanan kişiyi de tespit edebilirdi. Ayrıca savcılık soruşturma aşamasında dijital, elektronik eşyalara el koydu. Bunların bir kopyası anında bana verilmesi gerekirdi. Bir yıldan uzun süre bunların incelenmesini bekledim. Sonuçlar çıktığında savcı ile iletişimimizde dosyada bir sıkıntı olmadığını takipsizlik vereceğini söyledi. Ardından mahkemeye sevk edildim. Hakkımda isimsiz bir şikâyet dilekçesi mevcutmuş. Mahkemeye sevk edilme sebebimin bu dilekçe olduğunu tahmin ediyorum. Dilekçeyi yazan kişiyi %99 ihtimalle bildiğimiz halde mahkemeye isim veremedik. Çünkü süreç daha da uzayacaktı. Yargılama çok uzun sürüyor.”*
- ❖ *“Ben KESK üyesiydim. Basın açıklamasına katıldığım için idari soruşturma geçirdim. Tamamen hukuksuz ve adil olmayan saçma bir soruşturma. Barış için bir basın açıklamasına katıldık. Bizi teröre destek vermekle suçladılar. Beni ilk önce sürgün ettiler. Evimden 100 km uzakta. 1 ay sonra KHK ile ihraç ettiler.”*

- ❖ *“Ben sadece aile içi husumet yüzünden, bana ve akrabalarımın iftira atılması nedeniyle memur olduğum için hiç araştırılmadan tutuklandım. 4,5 ay cezaevinde, 8 aylık bebeğimle tutuklu kaldım ve 7 yaşında da kalp hastalığı olan kızım vardı. Kızımın ilaçlarının dozu bu surede arttı. Çünkü ben bir anda gittim, onu bıraktım. Bebeğim de cezaevi ortamında çok zorluk çekti. Sağlık sorunları çok oldu ve hâlâ onun sıkıntısını çekiyor. Ben hiç suçsuz yere tutuklandığım için çıktuktan sonra ve hâlâ her kapı çalışında ve telefon sesinde korkuyorum. Her gece orada yaşadıklarımı düşünüyorum. Rüyalarım hep böyle. Mahkemem bitti, beraat ettim. Ancak çevre buna bakmıyor. Bir kere lekelenmişim. Gizli tanığın mahkemede iftira attığı anlaşıldı. Ama çevrem bu ayrıntılara bakmıyor. Kızım 2. sınıftaydı, öğretmeni bile bu yüzden ona kötü davrandı. Manevi olarak yaşadıklarımı yazmam anlatmakla bitmez maddi olarak da kredi borçlarım vardı ödeyemedim. Eşim asgari ücretle çalışıyor, ev kira, 2 çocuk. Avukat tutmuştu ailem. 6.500 TL ödeme kalmıştı. Onu da tazminat alınca ödeyeceğim diye anlaşmıştık. Tazminat olarak 6.500 TL verildi. Ona da itiraz ettim. Eğer itirazım reddedilirse onu da avukata ödeyeceğim. 9.000 TL’lik arabam vardı, geçinemedik sattık. Evlilik alyansına kadar sattım. Artık hiçbir şeyim kalmadı. İş arıyorum, bulamıyorum. Maddi yönden çok sıkıntı çektik, çekiyoruz da. Ama manevi boyutu çok daha fazla. Sadece bir kincinin iftirası ile hayatım karardı, yıkıldı. En ağır da işimi gerçekten çok severek yaparken ve hakkını vererek çalışırken ve vatanımı bu kadar çok severken bir kişinin iftirası ile vatan haini, terörist olarak tutuklanmak oldu.”*
- ❖ *“Ankesörden sadece bir kez kim olduğu belli olmayan 12 saniyelik bir arama nedeniyle sözleşmem feshedildi. Ben ne aramayı ne de arayanın kim olduğunu bilmiyorum 4 yıl öncesi bir arama.”*
- ❖ *“Eşimin adına olan kapalı haldeki banka hesabı ile ilgili 2014 yılında para hareketliliği olması sebebiyle idari soruşturma geçirdim. Gözaltına alındım. Hiçbir işlem yapılmadan 5 gün gözaltında kaldım. Anket gibi sorular ile ifademi alan savcının, “Sen neden geldin ki buraya” sorusu ile karşılaştım. “Eşimin banka hesabından dolayı açığa alındığımı” söylediğimde de “Hah buldum işte! böyle söylesene!” cümlesindeki sevincini görmeniz gerekirdi.”*
- ❖ *“Yaşanan bu sürecin 19 ayını hapiste geçirdim. Açığa alınıp akabinde, tutuklandım. Savunmam alınmadan bu idari süreç işletildi. 2800 hâkim ve savcı hiçbir gerekçe gösterilmeden ihraç edildi ve bu kararlar kesinleşti. Matbu kararlarla beni hiç ilgilendirmeyen, benimle alakası olmayan birtakım iddialarla bu ihraç kararım alındı. Bu işleme karşı açmış olduğum dava Daniştay da derdest durumda.”*
- ❖ *“16 Temmuz sabahı medyadan yaklaşık 2500 meslektaşım ile birlikte açığa alındığımı öğrendim. İsmim Facebook ve gazetelerde yazıldı. Bu durum fişlemelerin çok öncesinden başladığını göstermektedir. Meslektaşlarımın hukuksuzca gözaltına alındığını öğrenince evimde kalmamaya karar verdim, açığa alma kararından kısa süre sonra ihraç edildim. HSYK kararına posta yolu ile usulen itiraz ettim, itiraz reddedildikten sonra AİHM’e posta yolu ile müracaat ettim, iç hukuk yollarının tüketilmesi gerektiğinden bahisle müracaatım reddedildi. Memlekette hukukun olmadığını kendileri de çok iyi biliyor, ne yazık ki siyasal ve konjonktürel kararlar veriyorlar. O dönemde meslek grubumuz ile ilgili olarak iç hukuk yolları net değildi. Kendi üyelerini ihraç eden Anayasa Mahkemesine de müracaat ettim, Müracaatım iç hukuk yollarının tüketilmesi gerektiğinden bahisle reddedildi. Daha sonra İdare Mahkemesine dava açtım, dava devam ediyor. Davaları ailem aracılığıyla açmak zorunda kaldım. Zira, dava açmak için mahkemeye gidersem tutuklanacağımı biliyordum.”*
- ❖ *“Zor ile korkuyla itirafçı yapmaya çalıştıkları insanları.”*

- ❖ *“Aldığım her nefes içimi acıtıyor”*
- ❖ *“On kişilik cezaevinde otuz kişi kaldık. Adli soruşturma konusu olarak “örgüt üyesi” olarak suçlandım. İddianamede şahsım ile ilgili beş satır yazı vardı. Geri kalan elli sayfa standart “kopyala yapıştır”.”*
- ❖ *“Muamele sürekli aynı. İlk önce, iyi davranıyorlar. Sonra itirafçı olmazsa sövüyor, dayak her şey var. Yakalanan şahsın hanımlarına küfreden insanlar bile var.”*
- ❖ *“Öz hakiki FETÖ’cü müdür, hayatım boyunca hiç ilgimin olmadığı FETÖ ile iltisaklı olduğumun tespiti ile ilgili A4 kağıdını bana verdi. Sonrası gözaltı. Bir yıl boyunca karakola imza. Olmayan ByLock yüzünden selam vermeyen insanlar engelli oğluma “annen darbe yaptı atıldı” diyen sınıf arkadaşları. Sonra PARDON sende ByLock yokmuş 697 ile göreve iade.”*
- ❖ *“Yalnız kaldım; hâlâ yalnızım. Ekonomik sıkıntılar, hâlâ işsizim, kimse iş vermiyor. Öğretmenlik yapmamız hâlâ mümkün değil. Ciddi bir depresyon halim var. Hayattan lezzet alamıyorum. Ümidim ve isteğim yok hiçbir şekilde. Devletime ve milletime karşı çok ciddi bir hayal kırıklığı içerisindeyim.”*
- ❖ *“Uzun yıllar KESK sendikasına bağlı Diyarbakır Tüm Bel Sen Şube başkanlığı, KESK genel meclis üyeliği Türkiye Barış Meclisi, Demokrasi Platformu benzeri birçok sivil toplum platformlarında çalışma yürüttüm. OHAL 'e kadar hakkımızda birçok soruşturma ve dava açıldı. Ancak hepsinden beraat ettim. Sabıka kaydım yoktur. Halen yoktur. 2016 yılının sonlarında 2006 yılında kurulan çalışmalarını açık ve kamuoyu önünde yürüten A... Parti dahil birçok siyasi partinin aydın ve yazarların çalışmalarına katılım sağladığı sivil ve demokratik bir platform olan Demokratik Toplum Kongresi içinde yaptığımız toplantılar paneller çalıştaylar konferanslar yasa dışı gösterilerek gözaltına alınıp tutukladık! Yani 10 yıl önce kurulan çalışma yürüten TBMM tarafından anayasa çalışmalarına davet edilen yine A... Partinin çözüm sürecinde bölgede yaptığı toplantılara davet edilen Eş başkanlarıyla başbakanlık ve bakanlar düzeyinde görüşmeler yapan sivil bir platform 10 yıl sonra yasa dışı ilan ediliyor!”*
- ❖ *“İhraç olalı bir yılı geçti halen neden ihraç olduğumu bilmiyorum.”*
- ❖ *“Bütün suçlamalar sübjektif söylemler üzerinden yapıldı. Burs, himmet ve destek oldunuz anlamında saçma algularla davalar açıldı. Kurtlar ve zalimler bizleri perişan etmeye önceden karar vermişlerdi. Cemaat ya da başka algılar bahaneleri oldu.”*
- ❖ *“Suçsuz yere evimiz arandı psikolojik destek almamız gerekti. Eşim intiharın eşiğine geldi. Şu anda ekmek alacak paramız yok. Evimizi kredi ile almıştık, değerinin altında satışı koyduk. 5 yıllık evliyiz çocuğumuz olacak, çocuğuma bir çorap alacak param yok. Suçsuz yere mağdur edildik. Darbeyi televizyon kanallarından öğrendik. Çocuğumuz olacak, onun heyecanını yaşamamız gerekirken biz her gün göz yaşı döküyoruz. Yavrumuza bez mama vs. nasıl alırız nerde oturur ne yer içeriz? Biz hak etmediğimiz bir suçlama ile karşı karşıyayız.”*
- ❖ *“...Bir MEB şube müdürü tarafından çağırıldım 1 gün öncesinden (pazar) gittim. Kaldığım öğretmen evinde alınarak 'program varmış' denilerek tutuklandım ve o ay içinde ihraç oldum. 9 ay ailemden 1500 km uzakta ceza evinde kaldım. Sonra o programın aslında olmadığı tespit edildi. 9 ay sonra mahkemece tahliye edildim.”*

- ❖ *“Evime Temmuz 2016 da polisler geldi. Sadece arama yapıldı. (Ne bir gerekçe ne bir delil hiçbir şey yok) Ağustos'ta açığa alındım... 2016 eylül sonu gibi 2. defa polisler geldi. 04.2017 tarihinde gözaltına alındım. Birkaç gün sonra ise çıktığım mahkeme tarafından 5 dk. içinde tutuklandım. Ne bir soru ne bir sorgulama hiçbir şey yok. Sadece tutuklamak için yapılmış formaliteden bir mahkeme. Açığa alındıktan 1 yıl gibi bir sürenin sonunda cezaevindeyken ihraç oldum. 11 ay tutuklu kaldım. Birkaç mahkemeye çıktım. Savunma yaptım. Saçma sapan şeylerin savunmasını yaptım. 2014 yılı öncesi okumuş olduğum okulun ve o okulun ücretinin ödenmesi için para yatırmış olduğum bankanın, saçma sapan ne olduğu belli olmayan bir gizli tanığın ifadesi, hiç kullanmadığım ne olduğumu bilmediğim saçma bir programın ByLock savunmasını yaptım. Sadece dinlendim karşı taraftan ne bir soru ne bir şey geldi. Genel geçer sebep olmadan Mahkeme ertelendi. 11 ayın sonunda ise zor şartlar!!! altında kaldığım yerden tahliye edildim. Mahkeme sürecim hâlâ devam etmekte. Ben ve ailem bu süreçte çok yıprandık. Telifisi asla olmayacak mağduriyetler yaşadım ve yaşadık. Psikolojim hiç iyi değil. Ağır travmalar oluştu. Korku ve panikatak oluştu tüm ailemde ve bende. Soruyorum ben ne yaptım. Benim gerçekten suçum ne. Okuduğum okul mu? Oysa şu an neden o okullarda okuyanlar başımızda? Olan biz garibanlara mı oluyor? Yoksa okulun ödemesini yaptığım bankadan dolayı mı içeriye girdim? O zaman neden bu bankayı açanlar başımızda? Bylock denen şey ne? Kullanmadığım bir şey yüzünden nasıl tutuklanabilirim? oysa ki hiçbir delil yokken! Sesimizi duyan mağduriyetlerimize cevap veren hiçbir şey yok. Bize sanki “ölün” diyorlar. Ben bu ülkenin vatandaşıyım. Ve ülkeme zararım değil her zaman faydam oldu. Çok fazla Mağdur edildim. Ailem de mağdur edildi. Suçum adil bir şekilde işimi en güzel şekliyle yerine getirmek mi? Hiç kimsenin hakkını yememek mi? Ne bir disiplin suçu ne bir olayım ne bir kavgam ne bir kimseyle tartışmam şu hayatta olmadı ama cezaevine girdim. İşimden atıldım. Toplumda vebalı konuma getirildim. Ki bu olaylar öncesinde büyük bir saygıyla bakılırken...”*
- ❖ *“Açığa alınma, gözaltına alınma tabi ki bu insani olmayan koşullarda ve hiçbir hakkın kullanılmaması. 18 saat ters kelepçe ile adliyede ayakta bekleme. Cezaevi, ama susuz yemeksiz. Tabi telefon hakkı, mektup hakkı vs. yok. Ben içeride iken babamın üzüntüden safrası patladı ve ben çaresizce ondan haber bile alamadım. Çocuklarım okullarından dışlandılar okulu mahalleyi değiştirmek zorunda kaldım. İş bulamadım hâlâ da bulamıyorum. Mecbur olmadıkça dışarı çıkamıyorum. Eşim günde 12 saat çalışarak 800 lira ücret alıyor ve ben bu psikoloji ile yaşamak zorundayım.”*
- ❖ *“Bu süreç ve sonrasında iş bulamadım. Çevreden bazıları yüz çevirdi. Ayrıca şikâyet eden şahıs da akrabam çıktı.”*
- ❖ *“Halktan, medyadan, siyasetçilerden (muhalifler de dahil) hiçbir yerden bize destek olur açıklama göremiyorum. "Bunlar suçsuz", "Suç delili nedir ki bunları işten atıyor, hapse atıyorsunuz?" demiyorlar. Dile kolay yüzbinlerce insana terörist diyor Türk yargısı. Koskoca hukuk hocaları ağızını açıp “yanlış yapıyorsunuz” demiyor. Bize her yapılanı çoğu kişi "Hak etmişsinizdir" diye görüyor. "Suçsuz olsa hapiste olmazdı", "Suçsuz olsa işten atılmazdı" laflarını duyuyoruz. Diyoruz ki sendika suç mu? Dinleyen yok. Hak veren kişiler ise konuşmaya korkuyor veya işten atılanların boşluğuna kendisi iş bulur, oğlu-kızı iş bulur diye düşünüyor.”*
- ❖ *“Yasalara göre suç olmayan yasal hakkımı kullandığım, sendika üyeliğinden tutuklandım. Anayasa ve AİHS tüm görevliler tarafından hiçe sayıldı. Başta Kaymakam ve İlçe Milli Eğitim Müdürü anayasal hakkımızı kullanmamıza rağmen beni ve sendika üyesi arkadaşları şikâyet ettiler. Savcı ve hâkim de günün şartları karşısında göz altına alıp tutukladılar.”*

- ❖ “Öncelikle nezarethane dönemi; Ocak 2017 Vatan Emniyet, Mali Şube; günde dört kez tuvalete çıkıyorduk. Her gün aynı konserve yemekler ve sabahları da aynı sandviç. Sıcak içecek yok. Sadece su. Ailemin getirdiği kitapları teslim almışlar ancak bana teslim etmediler. Bir de 17 gün boyunca hiç adli tabibe götürülmedik. Her gün gidenler vardı. Bizim savcı... öyle takdir etmiş. Bir girerken bir de çıkarken. 17 gün boyunca gün yüzü görmedik. Savcıya ifade de vermedik. Polis aldı. Garip garip sorular sordular. Çalıştığım kurumun Asya Termalde yaptığı, kurumun yarısından çoğunun resmi görevlendirme ile katıldığı toplantıyı sordular. Akçakoca’da bir otelde annem babam eşim ve çocuğumla yaptığım yılbaşı tatilini vs. sordular. Öncesinde hamaset dolu ifadeler olan sonu “vatan nedir?” diye biten acıklı bir soru sordular. Vatanımı o polisten daha az sevmiyordum halbuki. Bunun terazisi ne o savcının ne o polisin elinde olabilirdi. Tutuklandıktan sonra Silivri’ye gönderildik. Avukatımla görüşmem daima problem oldu. Girişte ötüyor diye nerdeyse çıplak olarak arandım 2-3 kez. Hapishanede hiçbir sosyal eğitsel ya da sportif hakkımızı kullanamadık. Kütüphaneden kitap kullanmaya bir aydan fazla süre sonra başlayabildik. Ailemin getirdiği ayakkabıdan bağcık çıkarıldı. Telefon hakkımız mahkemenin kısıtlamayı kaldırmasına rağmen haftada bir yaptırılmadı. Çamaşır yıkama hizmeti geldi. Ancak fiyatı 10 TL gibi fahiş bir seviyedeydi. 7 odalı Silivri 2 no’lunun bir koğuşunda 34 kişi kaldığımız günler oldu. Odamız 6 kişiydi. Avlumuzun üstü bile telle örtüldü. Avluda beton zeminde voleybol oynarken bileğimi kırdım. Ameliyat dedi doktor iki hafta sonra ameliyat oldum. Sonra kontrole için gün verdi götürmediler. Kırıktan sonraki ilk duruşmada tahliye etmedi hâkim. Bir sonraki duruşmada hâlâ kontrole götürmedikleri için olsa gerek tahliye etti. Yargılanmamda tek delil 251 adet Cgnat kaydı ile ByLock’tu. Adli bilişim raporu aldım. 155 adeti için belirtilen IP adresi o tarihte ByLock tarafından kullanılmıyormuş. Kalan 106 tanesi için de bilirkişi "kesinlikle ByLock kullanmış olamaz" raporu verdi. İlk duruşmada mevcut durumun -ki o tarihte Morbeyin vs. ortaya çıkmamıştı- tutuklu yargılanmama ve nihai olarak cezalandırılmama olanak vermediğini ifade ettim. İlk üç duruşmayı yapan heyet bizi ikinci heyete devretti. Onlar da iki duruşma sonra ceza verdi herkese ve bıraktı. Mütalaayı veren savcı dosyayı okumamış bile, hakimler öylesine dinliyorlardı. Cgnat kayıtları bile dosyamıza aylar sonra geldi. 8 ay 20 gün öylesine yattım. 6 yıl 3 ay verdiler. Bozulacağına olan inancım tam. Tahliye olunca polisler aradı. Yeşil pasaportlarımız vardı ailecek. Götürdüm teslim ettim hepsini. Buradayım. Bu ülkenin bir evladıyım. Ne hainim ne de kimsenin hakkını yedim. Bana iftira atanlara haksızlıklar zerre kadar katkısı olan kimseye hakkımı helal etmiyorum. Oğlum o kadar süre babasız bıraktılar, annem babam yaşlandı sürece.”
- ❖ “4 aylık hamile iken gözaltına alındım, Antalya Manavgat’tan. 4 gün nezarette kaldım. 3 polis eşliğinde eşimle beraber 1000 km uzaklıkta bulunan Kars’a ifade için götürüldüm. 2 yaşındaki kızımdan 1 hafta ayrı kaldım. Af edersiniz ama köpek bağlanmayacak nezaretlerde hamile halimle kaldım, çok kötüydü. Zalimlikten başka bir şey değil keşke adalet yeniden tesis edilebilse.”
- ❖ “İş bulamadım. Tüm arkadaşlarımla, arkadaşım olmadıklarını anladım. En yakın sandığım insanlar bana sırtını döndü. Beni tanıdıkları halde bunu yaptılar. Ailem manevi ve maddi anlamda çöktü. Mahalle baskısı denilen şey tam da burada cereyan etti. İnsanlar kutuplaştı. Kimse kimseye güvenmez oldu bu konuma getirildik.”
- ❖ “Hiçbir suçlama olmadan “güven ilişkisinin ortadan kalktığı” gerekçesiyle işsiz kaldım. İşten çıkarma gerekçeme iftira olarak “yüz kızartıcı suç” diye sicilime işlendiği için işsizlik sigortası ödemesi alamadım. İş bulamadım. Ailemin yanına sığınmak zorunda kaldım. Çevre tarafından parmakla gösterilen bir insan iken bir gecede terörist olarak çevredeki insanlardan tepki görmek çok ağırdu. Hâlâ da öyle.”

- ❖ *“Bir an önce mağduriyetlerin bitmesini istiyoruz. Çok fazla çocuk annesiz, babasız, evsiz ve aç kaldı. Toplumda vebalı konuma geldim. İş bulamıyorum. Evlenemiyorum. Ailem de ben de ağır travmatik sıkıntılar yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Takipsizlik belgesi sekiz ay olmasına rağmen daha gelmedi ve kurumum benim hakkımda FETÖ’ye dair hiçbir şey bilmemesine ve elinde delil olmamasına rağmen beni ihraç etti.”*
- ❖ *“Ankara Emniyet Müdürlüğü mali suçlar nezarethanesinde 3 gece boyunca ifade vermeyi bekledik. Bu süreçte nezarethanenin ayrı ayrı 4 bölümden oluşan 5 kişilik koşullarında 10-15 kişi kaldık. En baştaki koşu FETÖ şüphesi harici, adi suçlardan gelenler, diğer iki koşu bizler (erkekler) kaldık. Doğal olarak bu 3 geceyi, dönüşümlü olarak, yerlere bir kat battaniye sererek, dönüşümlü yatarak geçirdik. Şanslı olduğumuzu söyleyebilirim. Zira biz dönüşümlü de olsa yerde tek kat battaniye üzerinde uzanabilirken nezarethanenin kendilerine ayrılan tek ve yanımızdaki koşu bayanlar 30’a yakın kişi kalıyordu. Dolayısıyla onlar daha çok yoruldu. Ayrıca bazıları henüz bebek emziren bayanlardı ve en son koşudan kalkıp erkeklerin önünden geçerek ve istisnasız hepsi ağlayarak o sıkıntı içinde eğer vücutları hâlâ süt verebiliyorsa çocuklarını emzirip tekrar nezaretlerine geri dönüyorlardı.”*
- ❖ *“Her gün konserve barbunya verdiler. Öğlen ve akşam yemek yiyemedim hiç. Bebek emziriyordum. Günde 2 kez getiriyorlardı. Sütüm azaldı bu süreçte. Farklı konulardan nezarethaneye gelenler dışardan yiyecek getirebiliyorlardı ama bize yasaktı.”*
- ❖ *“Gözaltı sürecinde çok sıkıntı çektik. Nezarethanenin fiziki şartları çok kötüydü. Pislik korkuyordu. Ne ile suçlandığınızı bilmeden suçsuz yere yatmak. Hele hele terörist yaftası ile yatmak bundan daha kötüsü ne olabilir.”*
- ❖ *“O günlerin hesabının sorulacağı günün ümidi ile yaşıyorum. Bir anneye yapılacak en büyük kötülük çocuklarını görememesidir.”*
- ❖ *“Gözaltında darp cebir gördüm, tehdit edildim.”*
- ❖ *“Sıradan düz sade ve kimseye zararım olmadan yaşayan biriyken gözaltına alınmam sonrası, sanki bu ülkenin en aranan en tehlikeli insanı yakalanmışçasına muamele gördüm.”*
- ❖ *“Aileme gözaltında nerede tutulduğum bildirilmedi. Ama bize haber verildiğine dair kâğıdı okuyup imzalamamız istendi ve imzaladık. 4 ay cezaevinde tutuldum. Hiçbir delil sunulmadı. Babamın hastalığı sebebi ile sanırım tahliye edildim. Babamı hastanede ziyaret ettim. Ameliyat oldu. 5 ay sonra vefat etti.”*
- ❖ *“Hak etmediğimiz her şeyi yaşattılar bize. Maddi ve manevi sıkıntılar. Düzenimiz bozuldu. İşyerim kapatıldı. Herhangi bir yargı kararı olmamasına rağmen çalışma belgem pasife alınmış. En önemlisi sağlık sıkıntısı yaşamaktayım.”*
- ❖ *“7 aylık hamileydim. İlçemizde ilk önce sendikali öğretmenlerden gözaltı başladı. 2 gün, 9 bayan, 1 odada tutulduk. Daha iyi yer olarak kapalı spor salonuna götürdüler. 27 Temmuz’dan 2 Ağustos’a kadar savcıyı görmedik. Savcı “Suçunu biliyor musun?” dediğinde 10.30’da imzalarken okudum dedim. “İade-i itibarımı istiyorum” diye ekledim. Tiyatro gibiydi. Eşim hâkime “beni tutukluyor musunuz?” deyince “dua et karını tutuklamadım” demiş. 18 ay eşim yattı. Eşim olmadan doğum yaptım. Acı eşliğimizi çok yükselttiler. Haziran 2017’ye kadar sağlık güvencemin olmasına izin çıkmadı.”*

- ❖ *“Normal insan olduğum unutturuldu. Vebalı gibi tüm toplum bizden kaçtı. Hiç boş kalmayan evim ve sürekli çalan telefonum sustu. Hayatında karakol nedir bilmeyen bizler çok çok ağır ithamlarla suçlandık ve en acısı bizi bilen akrabalarımız sevdiklerimiz bunlara inandı, inanmayanlar ise sessiz kaldı.”*
- ❖ *“2,5 aylık riskli gebeliğe rağmen gözaltına alındım. Göz altında mide bulantısı sebebiyle kusmama rağmen ifade için savcıya çıkıp şikâyet edene kadar yiyecek verilmedi. Koğuşa almak için bile süründürdüler. Soğukta beklettiler. “Yaptıklarınız suç” dediğimizde “Bizim FETÖ’cülere yaptığımız hiçbir şeyden sorumluluğumuz yok” dediler.”*
- ❖ *“2016 yılı şubat ayında atandım ve aynı yıl 2016 eylülde ihraç oldum. Mesleğine yeni başlayan genç bir öğretmendim. Lakin çok uzun sürmedi. Bu zamana kadar hiçbir suça karışmadım. Sadece mesleğimi hakkıyla yaparak insanlığa faydalı olmak istemekten başka hiçbir suçum yok. Ailemin ilk çocuğuyum ve bir öğretmen yetiştirdiler vatana hizmet etmesi için ama annem ve babamın umutlarını yaktılar. Tertemiz yetiştirdikleri evlatlarına hain damgası vuruldu. Bunu yaşamayan anlayamaz. Hele o ilk açığa alınma kararını onlara söyleme/söyleyememe anım çok zordu. Açığa alındıktan iki gün sonra sorgusuz sualsiz adımla ihraç listesinde görmem ve bunu bildiğim halde aileme söyleyemediğim zor anlarım. Allah'ım kimseye böyle zor anlar yaşatmasın. Anlatılacak çok şey var, hâlâ imtihanın içindeyiz ve zorluklarla mücadele devam ediyor. Bir anne babanın sevincinin kursağında kalması, gencecik bir öğretmenin yolun başındayken tüm umutlarının yıkılması ve hayatını uzun bir müddet askıya alması ve onlarca zorluk ...”*
- ❖ *“Savcı hiç muhatap bile olmadı. Ağır ceza duruşmaları 5 dakikadan kısa sürüyor. Ne de olsa ceza verilecek, kaçış yok... İlk gözaltımdan sonra aynı durum için (ByLock) 2. defa yine gözaltına alındı. Dinleyen birini buluncaya kadar gözaltında bir günüm daha öldü.”*
- ❖ *“Polisler eve geldiklerinde ben evde yoktum. Bana telefonla ulaştılar, “ifademi almaları gerektiğini” söylediler. Ben de yarın gelebileceğimi söyledim ve ertesi gün kendim gidip ifade vermek istediğimi söyledim. Kendim gitmeme rağmen dört gün boyunca anlamsız bir şekilde nezarethaneye atılarak psikolojik işkenceye tabi tutuldum. Her pazar imzaya gidiyorum.”*
- ❖ *“Mahkemelerde savunma yapamıyoruz. Avukatlarımız tutuklanma ya da başka türlü bir ceza alma korkusu ile savunma yapmıyorlar. Mahkeme başkanını sinirlendirmemek için hep alttan alıyorlar. Niçin daha sert savunma yapmıyorsunuz dediğimde OHAL var bizi de içeri alırlar diyorlar.”*
- ❖ *“Mal varlığıma el konuldu. İş kuramıyorum. İş veren yok. Bu süreçte SGK kaydına 36 diye kod konulmuş, FETÖ’cü diye iş vermiyorlar. Tüm banka hesaplarıma el konuldu. Kredi kartı borcumu bile yatıramıyorum.”*
- ❖ *“Gözaltına alındıktan 3 gün sonra ifademiz alınıp mahkemeye çıkarıldık. Savcıyı hiç görmedim. Direkt Sulh Ceza hakimliği tarafından tutuklanıp cezaevine gönderildim. Memleketimizden 700 km uzaklıktaki başka bir cezaevine gönderildim. Ailem eşim ve çocuklarım ziyaretime gelip gitmekte çok sıkıntı yaşadılar. Bir nevi tecrit yaşamış olduk.”*
- ❖ *“Bulduğum nezarete yatacak yer yoktu iki kişilik divan vardı onun üzerinde 6 kişi kalıyorduk dolayısıyla uyumak mümkün değildi. Ayrıca banyo yoktu. Tuvalette yıkanmaya çalışıyorduk. Tuvaletin de kapısı kapanmıyordu. İnsanlık dışı karanlık koğuşlarda kalıyorduk ve tek tuvaleti bayan erkek herkes kullanıyordu.”*

- ❖ *“Kalabalık bir koğuşta yerlerde yattık. Tuvalet sıkıntısı yaşadık. 14 gün tuvaletimi yapamadım. Rahatsızlardım. Banyo ve sıcak su yoktu. Kasım ayında soğuk suya giriyorduk.”*
- ❖ *“Bir bayan polis nöbetçi olduğu gün bizi tuvalete çıkartmadı. “Sadece yemek saatinde çıkabilirsiniz. İstedığınız yere yapın” dedi. Mahkeme günü, 18. gün, beni dövmele tehdit etti.”*
- ❖ *“Maruz kaldığımız durumlar her gün yaşanıyor ve halen devam ediyor. En basit bir örnek: gözaltında nezarethanede yanınıza su verilmiyor. Su içmek istediğiniz zaman görevli polise sesinizi duyurup birde onun keyfi yetip de gelmesini beklemek zorundasınız. Tuvalet ihtiyacı için de aynı durum söz konusu. Kitap yasak. Hiçbir şeyle meşgul olamayınca zaman geçmek bilmiyor.”*
- ❖ *“%80 engelli olarak, engelli kadrosunda 20 yıl çalışmama rağmen emekli olamadım. Kanser hastası ve ortopedik engelli iken birde psikolojik rahatsızlık eklendi. Yapılan haksızlığı hazmedemiyorum.”*
- ❖ *“Tuvalete çıkarılmadım Sigara içmeme izin verilmedi. Yemek, su verilmedi. Kaba dayak, küfür, hakaret, hepsi vardı ...karakolu.”*
- ❖ *“İnsana yakışmayan şartlarda göz altında tutuldum. Hukuk diye bir kurumun da yok olduğunu bize yaşattılar. İfade alan polislerin bizi suçlayıcı tavırları ile karşılaştım. Niçin göz altında bekletildiğimizin bir sebebi de yoktu. Sabah ve akşam 100 gramlık bir ekmek ve reçel ve bolca su ile gözaltı sürecini geçirdik.”*
- ❖ *“Sosyal imkanlar, kısıtlı açık ve kapalı görüş, dini kitap yasağı, çıplak arama, ilaç vermeme, kalabalık koğuşlar, az yemek verme, zırt-pürt koğuş aramaları, kışın soğuk yazın sıcakta bırakma. Daha birçok...”*
- ❖ *“3 kişilik nezarete 6 kişi konulduk. İçerisi çok pisti havalandırma açık değildi. 24 saat ışık açık kaldı. Gün gece ayrımı yapamadık. Saat hiç yoktu. Saatin kaç olduğundan haberim hiç olmadı. Doktor raporu sürekli nezarethanede alındı Doktor nezarethane içerisine alınmadan, parmaklıklar arkasından sözlerle bizim muayene etti.”*
- ❖ *“Yakınlarımız durumumuzu bilmiyordu. Küçücük alanda 6-7 kişi kalmak zorunda kaldık. Kameralar kayıt yapamıyor diye ışıklar sürekli açık tutuluyordu.”*
- ❖ *“Cezaevinde dilekçe hakkı etkin kullanılamıyor. Verilen dilekçeler kayboluyor. Savunmada kullanmak için istenilen kanun kitapları bile verilmiyor. İnfaz hakimliğinin lehe olan kararları tebliğ edilmiyor, bekletiliyor. Mahkemede savunma hakkı kısıtlanıyor. İnsanlar hemen tahliye alayım, varsın hüküm verilsin durumuna mahkûm ediyor. Duruşmadaki talepler reddediliyor istenilen deliller getirilmiyor. Hemen sonuçlandırmak için tevsi-i tahkikat talebi yoktur diye sandığın ağzından çıkmayan cümleler araya yazılıyor. Avukatlar sadece para koparma derdinde. Düzgünce ilgilenmiyor, itirazları bile süresi geçtikten sonra yapıyor. Tutuklu birisi bu durumda mağdur oluyor.”*
- ❖ *“Adli soruşturma esnasında; hastaneye bile götürülürken ters kelepçeyle götürüldüm. Nezarethanede kilitli demir parmaklıklar arasında bile kelepçem çözülmedi. Verdikleri kumanyayı elleri kelepçeli yemek zorunda kaldım. Mahkeme salonunda bile ailelerimizle anlık göz temasına dahi müsaade edilmedi. Edilen küfürleri yapılan hakaretleri (Bazı jandarma personeline) saymıyorum.”*

- ❖ *“Darbe ile hiçbir ilgimiz olmamasına rağmen, eşim de ben de tutuklandık. Ben emekli öğretmen idim, eşim de 29 yıllık çalışmakta olan öğretmendi. Bir gecede hayatımız alt üst oldu. Yalova'da ikamet etmemize rağmen, kızımızın düğünü yapmak için Giresun'da bulunuyorduk, 15 Temmuz'da. Orada, babadan kalma bir evim vardı. Düğünden sonra evi satmayı düşünerek, o evdeki üniversite yıllarından kalan eski kitapları geri dönüşüme bıraktı eşim. Kitaplar çoğunlukla edebiyatla ilgili olmakla içlerinde bir tane öğretmen not defteri olarak kullanılmış bir ajanda varmış. Öğrenci isimleri ve yapılan etkinlikler yazılmış, notlar alınmış. Hiçbiri suç unsuru içermiyor. Bu sebeple eşim de ben de tutuklandık. Savunma, avukat haklarımız kısıtlandı, psikolojik işkenceye maruz kaldık. Cezaevi şartları oldukça kötüydü.”*
- ❖ *“Hiçbir soru sorulmadan gözaltında 1 hafta bekletildim ve kötü muamele gördüm tuvalet ihtiyacım olduğu halde yaklaşık 6 saat karşılanmadı. Yemek verilmemekle, susuz bırakılmakla ve tuvalete çıkarılmamakla tehdit edildim. Koğuşa getirilen bir sarhoş tuvaletini yaptıği halde, temizlenmedi ve 3 gün boyunca orada kaldı.”*
- ❖ *“Bir bahane bulunup işten atıldık. Ama illa ki hapse atmaya zorlamalarını anlamıyorum. İki yıldır mahkemeye uğraşıyoruz. Bank Asya kullandığım için ceza vereceklerini düşünüyorum inşallah olmaz. Bütün bunlar, mesleğe tekrar almamak içinse ben imza atmaya razıyım “tamam almayın” diye. Özel sektör yasağı da en acımasızca durumlardan birisi. 2 yabancı dil biliyorum. İnsanları hep okumaya ve iyilik yapmaya yönlendirdim. Ama toplumun en altındaki adi suçlulardan daha adi muamele görüyorum iş bulma konusunda.”*
- ❖ *“Hayatım altüst oldu. İş bulmak için yaşadığım şehri terk etmek zorunda kaldım. Önceden saygı ve sevgi duyan insanlar, benden uzaklaştı. Birlikte yediğimiz içtiğimiz arkadaşlarım bir gecede yabancı oldu. Yapayalnız kaldım hiç yapmadığım işlerde çalışmak zorunda kaldım psikolojik destek almak zorunda kadim ilaç kullandım. Sevdiklerimin üzülmesine sebep olduğum için kahroldum. Yaptığım iyiliklerden dolayı cezalandırıldığım için bu duygularım yok oldu dini inancım sarsıldı. Milli duygularım yok oldu. Ömrümü verdiğim değerlerden uzaklaştım. Aidiyet duygum kalmadı.”*
- ❖ *“Savcılar sırf psikolojik baskı ve zülim olsun diye zanlıları günlerce nezarete tutup ondan sonra ifadelerini alıyorlar ki "itirafçı veya iftiracı olmazsan buradan çıkman zor" imajı mağdur-şüphelilerin benliklerine yerleşsin.”*
- ❖ *“Beraber gözaltına alındığımız 2 kişi bize sürekli telkinlerde bulunarak her şeyi kabul etmemiz yönünde söylemlerde bulunuyorlardı. Ayrıca bizlerin yakını içeriye gelemeyen iken bu kişilerden birine sürekli eşi geliyor ve gıda malzemeleri veriyordu. Sonrasında bu kişinin daha önce gözaltına alındığını zaten 221'den faydalandığını eşinin de emniyetçe bilinen bir itirafçı olduğunu öğrendim.”*
- ❖ *“Ceza evinde iki aylık bebeği olan bir anne bebeğiyle geldi ve gözümüzün önünde aklını kaybedecek noktaya geldi. Cezaevi önlem almakta geciktiği için çok kötü şeylere 3 gün boyunca şahit olduk. Yaşadığımız zor şeyler bende psikolojik travmalara sebep oldu.”*
- ❖ *“Gözaltında nezarethane de 8 gün yerlerde yattık. Kalabalıktık, belirsizlik hakimdi. Sınırlı sayıda yakınlarımızın gönderdiği yiyecek içecekler veriliyordu. Tuvalet sıkıntılıydı. Duş imkânı yoktu. Hapishanede 6 kişilik odada 28 kişi kaldık. Koğuş değil toplama kampıydı. Yerlerde yattık. Tek tuvalet vardı. Sular kesiliyordu sık sık. Tuvalet aynı zamanda banyo idi ve haftada 2 gün 2 saat sıcak su veriliyordu. Ama genelde bu sureye dahi uyulmuyordu. Revire çıkmak imkânsızdı. Kitap verilmiyordu. Saat bile yoktu.”*

- ❖ *“Haksız bir şekilde görevimizden atıldık. Savunmamız hiç dikkate alınmadı. Darbeyi yapan askerler, bedel ödeyen bizler olduk. Suçun şahsiliği kavramı ülkemiz adalet mekanizması içerisinde hiçbir şey ifade etmiyor. Örgüt üyeliğinden işlem yapılıyor ama şahsım ile ilgili suç unsuru somut bir delil yok. Google Play den indirdiğim ByLock programının örgüt üyeliği ile ilgili sonuçlarının olacağını nerden bilebilirdim. Cemaat denilen organizasyonun siyasetçiler tarafından terör örgütü ilan edileceğini nerden bilebilirdim. Dünyanın hiçbir hukuk ülkesinde olmayan suçun başlangıç tarihinin yani milat denilen 17/25 Aralık diye bir tarihin olabileceğini nerden bilebilirdim.”*
- ❖ *“Hangi birinden başlayayım. Cezaevinde yerde yatmak, Revire 15 günde 1 çıkmak. Öyle ki arkadaşın bacağı kırıldı 2 gün sonra zorla götürdüler. İlk hafta hayatı idame malzemelerini vermediler yemekleri ellerimle yedik. Sular rutin haftada 3 5 gün kesik sepet su yetmiyor.”*
- ❖ *“Savunmalarım dikkate alınmadı. Ne söylersek ne talep edersek ret edildi. Ailem mağdur oldu. Evimizi kaynanamın evine eşim tek başına taşımak zorunda kaldı. Soruşturma sürecinde cezaevinde avukat görüşmelerimiz bir memur ve kamera eşliğinde oldu. Hukuksuz ve imzasız delil niteliği taşımayan evraklarla dosyam hazırlandı.”*
- ❖ *“Şu an psikolojim bozuk, doktora gidecek param yok. İş için tüm kapılar yüzüme kapatıldı. Çocuk yardımımız bile yok. OHAL komisyonu zamana oynatarak hakkımızı gasp ediyor. Lütfen OHAL komisyonunun adalet gelecek yalanına bir son verin., Lütfen AİHM yolunu bize açın. Zira ülkede hukuk saraya çalışıyor.”*
- ❖ *“Vatan emniyette nezarete adi suçlularla birlikte 22 gün kaldım. Ben umumi tuvalet kullanamam, normal hayatımda. Günde 5 defa falan tuvalet izni vardı ve yaklaşık 100 kişi bir tuvaleti kullandığından 1 dk. falan kalabiliyorduk. Bize kızıyorlardı. 14 gün tuvaletimi yapamadım. Doktora götürmek istemediler. 22 günde 8 kilo verdim. Bir seferinde birisi yalvarmasına rağmen tuvalete götürmediler. Adam ağlayarak bulunduğu yerde yaptı.”*
- ❖ *“Eşimin getirdiği giyecek bile içeri alınmadı. Çocuğumu bırakacak kimse yoktu. Onu merak edip sordum sadece. Her şey yasak. Görüş yok, bilgi yok, nezaretler kötü, tuvalete gitmek için gece kameranın önünde zıpladım resmen, gören yok!”*
- ❖ *“Nezarethane çok küçüktü ve çok kalabalıktık. Sadece birer battaniye verildi ve bana gelen battaniye kokudan üste alınacak gibi değildi. Yemekler çok kötüydü ve tuvalete polis eşliğinde gidiliyordu. Görevli polislerden biri şeker hastası yaşlı bir tezeyi “Çok tuvalete gidiyorsun. Seninle mi uğraşacağım” deyip dakikalarca bekletip yalvarttı.”*
- ❖ *“Bırakın gidelim artık yaşamak istemiyorum bu topraklarda. Ama onu bile çok görüyorlar. Pasaport meselesi önem arz ediyor. Lütfen takipçisi olun yoksa daha çok canlar gidecek.”*
- ❖ *“Darbe girişimi günü, yurt dışında, eşimin memleketindeydim. Bu darbeye katıldığıma dair TR'ye iade edilmem için, bulunduğum ülkede, soruşturma geçirdim. Ailem dağıldı, evimi arabamı satamıyorum, pasaportuma el konuldu...”*
- ❖ *“20 kişilik koğuşlarda 55 kişi kaldık. Toplama kampı gibiydi.”*
- ❖ *“Yargı mensuplarının beni mahkûm etmeye, kendilerinin mahkûm olduğunu yaşayarak gördüm.”*

- ❖ *“İnsan değil hayvan muamelesi gördük. İyi davranmak isteyen polisler de korkusundan kötü davranıyordu maalesef.”*
- ❖ *“İnsan olduğumuz bize unutturuldu. Başka bir ülkede bu muameleyi kesinlikle ama kesinlikle görmezdik. Çünkü diğer ülkelerde insan hakları var ne yazık ki.”*
- ❖ *“Yapılan en büyük işkence doğrudan terörist muamelesi görmektir. Bileğimden elimi ters çevirerek götürdü polis adliyeye ve hastaneye. Ağlayarak rica ettim elimi “Bu şekilde tutmasanız, insanların içinde” diye. Yani ne diyeyim söyleyecek söz bulamıyorum nasıl anlatırım parçalanmış ruh halimi bilemiyorum.”*
- ❖ *“Bilgim olmadan gıyabımda yapılmış olan adli soruşturma sonrası verilen takipsizlik kararını 16 Kasım 2017 tarihinde OHAL komisyonuna vermeme rağmen yaklaşık 10 aydır göreve iadem yapılmadı. Bu arada 2015 yılında resen emekli edilmiş emekli emniyet müdürü eşim 21 Mart 2018 yılında tutuklandı yaklaşık 5 aydır 16 kişilik koğuşta 5 kişinin de yerde yattığı 21 kişilik koğuşta Sincan T tipinde insani olmayan şartlarla sağlık sorunlarına rağmen tutulmakta. İmplant yapımı için diş ameliyatı olmuştu. Evimize döndüğünde gözaltına alınıp tutuklandı tedavisine müsaade edilmediği için yaklaşık 15 kilo verdi. Bypass olmuştu yürüme sıkıntısı var bunlara rağmen gardiyanların sigara dumanlarına ve mobbinglerine maruz kalarak su kısıtlamaları ile hijyen olmadan orda tutulmakta. Bir an önce tahliye olması gerekirken onun adına da bu anketinizi cevaplayacağım eş durumundan diye uydurulan suçlama ile işe döndürülmediğimi OHAL komisyonunu aradığımda öğreniyorum... 2 yıl oldu eşim tutuklu, maaşım yok. Eşimin maaşı bile KHK ile düşürüldü. Kirada oturuyorum. İki kızım lise çağında okuyor... hâlâ hukuk içinde hakkımın iadesini bekliyorum.”*
- ❖ *“Hâkim zaten tutuklamayı kafasına koymuş. Formaliteden müdafaa aldı. Boş yere 4 ay içerdi kaldım merdiven altlarında yattım ve daha neler neler. Beraat ettim.”*
- ❖ *“Emniyette ifadeden sonra, Savcılık ve tutuklanma talebi ile Sulh ceza hakimliğine sevk edildim. Orada adli kontrol ile serbest bırakıldım. Ancak 17 yaşındaki oğlum... bir sabah saat 7 civarı gözaltına alınarak sabah 7’den akşama kadar aç bırakılıp emniyette tek başına hücreye atılmak suretiyle benim hakkımda bilgi vermesi için psikolojik işkenceye muhatap olmuştur. Oğlum bu travma nedeniyle bir sene sınıfta kalmıştır. Oturduğumuz siteden çıkmak zorunda kaldık. Zira herkes aile olarak bizlere Terörist muamelesi yapıyordu.”*
- ❖ *“2 yaşından oğlum olmasına rağmen 10 buçuk ay tutuklu kaldım. Eşim de 25 aydır halen tutuklu. Tutukluluğumun 7. ayında eşimin cezaevine nakil parasını ödeyerek nakledilmeme rağmen eşimi hiç göremeden 5. cezaevine naklettiler. Ayrıca nedensiz yere mektup yasağına tabi tutulduk.”*
- ❖ *“10 kişilik koğuşlarda 18-20 kişi kaldık. Gardiyanlardan bazılarının tavırları aşağılayıcıydı. İstedikimizi kantinden düzenli olarak temin edemiyorduk. Doktora gitmek için haftalarca beklemek zorundaydık. Görüşme süreleri çok kısa tutuluyordu. 40 dk.”*
- ❖ *“Bu süreçte baronun görevlendirdiği, savunmanın yanında olması gereken bazı avukatların da kollukla iş birliği içinde itirafçı olmaya zorladıklarını gördüm. 7 gün boyunca banyo ihtiyacı ve diğer temizlik ihtiyaçları için izin verilmedi. Psikolojik baskı yapıldı.”*
- ❖ *“Böbrek hastası olmama rağmen su bile içermediler.”*

- ❖ *“Bir yaşındaki bebeğimi emziremedim 3 gün boyunca. 3 gün ne su nede yemek verildi. Adliyeye götürülmeden kısa bir süre önce sivil bir memur kimse görmeden su ve küçük bir parça ekmek verdi.”*
- ❖ *“Kime neyi şikâyet edeceğiz? Korku, baskı var. Ölümü göster sıtmaya razı olsun.”*
- ❖ *“Eşimin doğum yapmasına 3 ay kalmıştı, daha önceki çocuğumuz anne karnında vefat etmişti, tutuklayan hâkime durumumu anlattım fakat suç içermeyen sendika gibi gazete veya kitap gibi unsurlarla acımasızca tutukluluk kararı verdi. 6 ay tutuklu kaldım içeride de psikolojik sıkıntılarla hafif depresan ilaçları kullandım ne için tutukladıklarını somut delileri açıklamadılar. Aynı formatta yazılan kararları gönderdiler her ay umutsuzluk büyük bir bunalım yarattı. Hâlâ bu sıkıntılar devam etmekte. Hapishane koşulları malumunuz 25 kişilik, yerde yatıp, yerde yemek yiyorduk aynı yerde ibadet ediyorduk. Özellikle geçici koğuş diye kullandıkları bir yer var büyük bir hücre gibi orada da 20 kişi kaldık 6 gün elimizi yıkamaya sabun yoktu tuvalette tas yoktu. Her türlü sosyal hakkımızı sınırladılar ailelerimize bilgi vermeden görüş saatlerini değiştirdiler... Sonuçta bir gece yarısı dağın başında kapının önüne koydular ne avukata ne de aileme haber vermediler.”*
- ❖ *“Eşimle birlikte aynı anda gözaltına alındık o zaman 22 aylık bebeğimiz ortada kalacaktı. Şükürler olsun ki annem babam hayatta ve onlar çocuğuma sahip çıktı. Hayatta olmayabilirlerdi, ne yapacaktım o zaman? Aynı savcı aldı bizi. Karı-koca göz altı kararı verirken keşke aile bütünlüğüne dikkat etseydi. Çok yazık...”*
- ❖ *“Suçlamalar çok saçma. Adaletten hakkaniyetten yoksun. Neden sendikaya üye oldun? Neden gazeteye abone oldun? Neden eğitim derneğine yardım ettin? Neden Bank Asya’ya para yatırdın? Sorarım bunların suç olduğu nerde yazıyor? ...”*
- ❖ *“Üniversite öğrenimim 2016 yılında bitmişti. KPSS sınavına girdim ve 60 üzeri hiçbir puanım olmamasına rağmen 2016 yılı KPSS’de soru çalmak ile yargılandım ki ben işletme bölümü mezunuyum genel kültür genel yetenek sınavından aldığım bu puan ile bir kamu kurum ve kuruluşuna giremem imkansızdı.”*
- ❖ *“Çocuklarımdan ayrı kalmak çok zordu. Allah hiçbir anneyi evladından ayırmasın. Temiz bir hayat yaşarken birden terörle yargılanmak çok ağır geldi. Ayrıca çevre tutumu çok üzücüydü. Temiz, hak hukuk adalet anlayışıyla yaşam sürerken polis ve jandarmaların arasında bir suçlu muamelesi görmek onur kırıcı bir durum.”*
- ❖ *“Ailemden 6 kişi mesleğinden ihraç edildi. Annem sıkıntı üzüntü ve stres sebebiyle kanser hastalığına yakalandı, şu an çok şükür daha iyi. Hepimiz yurtdışına çıkmak, illegal olarak çıkmak zorunda kaldık. Almış olduğum psikolojik tedavinin heba olmaması adına birçok şeyi anlatmak dahi istemiyorum...”*
- ❖ *“Aç susuz, hep ışık açık, sersemleştığımız bir anda ifadeye alınıp öncesinde de tuvalete bile 8 saatte bir çıkarılıp, Mart ayının soğuşunda bir battaniye üzerinde yerde yatarak son derece sağlıklı bir ortamda gözaltı süremiz oldu.”*
- ❖ *“Kısacası, yapılanlar hayvan a dahi yapılmayacak uygulamalar.”*
- ❖ *“OHAL döneminde cezaevinde yatarken -15 ay- avukatımla görüşmelerim hem sesli hem de görüntülü olarak kayıt altına alındı. Savunma hazırlayabilmek için avukata verilmek üzere hazırlamış olduğum savunma özetini avukata vermeme engel olundu. İnfaz hakimine dilekçe yazdım ve en sonunda kısmen müsaade ettiler.”*

- ❖ “Ellerimi kelepçeleyip gözaltına aldılar. Temmuz sıcağında, 9 bayan, 9 metre kare bile olmayan bir yerde kaldık. Bir parça ekmek ve su. Başka yiyecek yok. Tek WC vardı. Bayan ve erkek o WC’yi kullanmak zorunda idik. Bayan polis kapıya vuruyordu. Kimse yoksa bayanlar WC kullanıyordu. Arama ve elkoyma kararları tebliğ edilmedi. Polisler cep telefonundan karar var diyerek ekran görüntüsü gösterdiler. Dijital materyallere imajları alınmadan el konuldu. İçine her türlü ekleme yapılabilir ve siz bunu ispat edemezsiniz. Bilgisayar ve cep telefonum keza. Yüksek yargı üyesi olan eşimin cep telefonu ve bilgisayarları da böyle alındı.”
- ❖ “Gözaltında çok kalabalık bir şekilde nezarete kaldım. 3 kişilik yerde 12 kişi kaldık. Cezaevinde 8 kişilik koğuşta 27 kişi kaldık. Dayanılmaz bir durumdu ve aylardan Ağustos idi. Çok sıcak ve çok kalabalık idi. Gereksiz bir şekilde cezaevinden nakil yaşadım. TV ve gazetelere erişim, kısaca habere erişim noktasında yasaklar oldu. OHAL nedeniyle avukat ve yakınlar ile görüşlerde kısıtlamalar söz konusu idi.”
- ❖ “Tanıkların beyanları çelişkili onlar dahi polise böyle dememiştim falan diyerek ifadelerini reddediyorlar ancak mahkeme polis ifadesini dikkate alıyor, yani aleyhimize ne varsa o kabul ediliyor. 2011 yılında açtığım ve içinde 1 kuruş dahi paranın bulunmadığı bir hesap var. Buna rağmen mahkemenin savcısı talimat zamanında hesap açıp talimat ile örgütü maddeten destek bulduğundan üyelikten cezalandırılmamı istedi. Bütün hesap dökümleri ve bilir kişi raporları ellerinde insan delirecek gibi oluyor. Konuşuyoruz, konuşuyoruz ama duyan yok.”
- ❖ “Hiçbir suçumuz olmadığı halde bizleri suçlu göstermek gayreti içerisinde idiler. Özellikle her ay Bank Asya’ya (2011 yılından beri inancım gereği faiz olayına girmediğim için rutin aylığımdan kalanı yatırdığım halde) abartılı bir şekilde suç işlemişim gibi banka hareketlerinin çok olduğu özellikle vurgulanmakta ve suç olmayan fiillerin suç sayıldığı bir haksız ortam ve yargılama yaşadım.”
- ❖ “Bu ülkeyi ve insanımızı seven bir vatandaşken adi bir vatan haini gibi karşılanmak ve peşinen her aşamada suçlu kabul edilmem beni ve ailemi çok yaraladı toplumdan dışlanmam, vebalı gibi insanlar tarafından görülmem, suçsuz masum olduğumuzu anlatamamak TV’lerde topluca aşağılanmamız, bunlar tarifi ve tedavisi imkânsız yaralar açtı yüreğimde işimi mevcut yasalar çerçevesinde en mükemmel bir şekilde yapan biri olarak insanımıza hizmet etme azmiyle yaptığımdan bu yaşadığım muameleyi hak etmediğimi düşünüyorum. İnşallah masum olduğumuz bir gün anlaşılır. Sizden başkada halimizi soran olmadı teşekkürler.”
- ❖ “Gözaltına alındığımda doğumuma 1 hafta kalmıştı. O yüzden aynı gün nöbetçi mahkeme ile serbest bırakıldım. Polisler çok iyiydi hâlâ dua ederim. Ama savcının etmediği hakaret kalmadı. Sonrasında da dava surecim başladı zaten.”
- ❖ “Emniyetteki işlemlerin ardından adliyeye çıkarıldığımızda Cumhuriyet Başsavcısı bizzat benim yanımda Dosyanın savcısına bu dosya boş bu dosyada hiçbir şey yok dedi ama öyle olmasına rağmen haftada 3 gün imza atmaya üzere adli kontrolle serbest bırakıldım.”
- ❖ “25 Temmuz’da açığa alındık, eşimle birlikte. 27 Temmuz’da tutuklandım. 21 Şubat 2018 de 6 yıl 10 ay ceza alarak cezaevinden çıktım. Dernek üyeliği, izinli basın açıklaması ve ByLock iddiası vardı. Eşimde hiçbir iddia olmamasına rağmen Kasım 2016 ihraç oldu. Ekonomik olarak mahvolduk. Kimse iş vermiyor. 2 Şubat 2018 kadar mallarımızda tedbir vardı. Şimdide kimse almıyor. Ben cezaevine girince annem 15 gün sonra vefat etti. Cenazesine bile gidemedim. Olmayan adaletle hak arıyorum bulabilirsem.”

- ❖ *“Geçirdiğim adli süreç sonrasında takipsizlik aldım. İki çocuğum var, iki yıl boyunca evde yapmadığım iş kalmadı gece yarılara kadar karın tokluğuna. Geceleri yorgunluktan yatacak yer bulamadım. Yaşadığımız psikolojik sıkıntılar malumunuz. İlçeye 58 km uzakta bir dağ köyünde ilkokulu birleştirilmiş sınıflarda dönem ortasında gelen vekil öğretmenlerle bitirdik. Ben ve kardeşlerim sonrasında ilçede akrabalarının yanında orta ve liseyi bitirdik. Babam ben 12 yaşındayken vefat etti, annem 36 yaşında dul kaldı dört çocukla. Annem köyde tek başına hayvan bakıp tarlada çalışırken biz de oluyorduk hâlâ teyze yanlarında kalarak. Sonrasında üniversite ve memuriyete başladık. Her anne gibi annem tabi ki mutluydu emeklerinin karşılığını almıştı. Ama sadece annem değil bu süreçte bize evini açan gönlünü açan akrabalarımız bir dilim ekmeğini paylaşan küçücük evlerinde o kadar çocuğu barındıran akrabalarımız, köylülerimiz...Bu süreçte hiçbir kimseden ya da kurumdan cemaatten burs yardım para vs. almadık tamamıyla annemin emeğiyle okuduk. KYK yurtlarında kaldık cemaat nedir bilmedik bilsek se ailemiz böyle şeylere çok karşıydı buralarda kalmamıza izin vermezdi. Gün geldi ve biz cemaatle ilişkilendirilen bir sendika yüzünden ben dünyalar iyisi kardeşim ve eşim. Kendime mi aileme yaşattığım travmaya mı bizleri o gruptan hep uzak tutan akrabalarımızın yüzünü yerde koymaya mı çocuklarımıza mı..... Bizleri çok seven arkadaşlarımız bizi terk etti yolda görseller başlarını çeviriyor. Yapayalnız sıkıntılarımızla baş etmeye çalışıyoruz. Dünya çekilmez oldu kendimi sıkıştırılmış hissediyorum, çok daralıyorum.”*
- ❖ *“Bu süreçte mühendis olmama rağmen sigortasız dahi iş bulamadım. İnsanlar korkuyorlar.”*
- ❖ *“Gözaltına alındığımız andan itibaren suçlamalara konu delil talebimiz hep “dosyada gizlilik kararı var” diye reddedildi ancak daha sonradan anlaşıldı ki dosyaya ilk gizlilik kararı biz tutuklandıktan 4 ay sonra alınmış. Yani bizim evrak bilgi ve belge talebimiz hiçbir şekilde yerine getirilmedi ceza evinden yazdığımız savunmalar hiçbir şekilde dijital ortama atılmadı duruşmalara katılma talebimiz ret edildi, duruşmalarda yaptığımız savunmalar SEGBİS²⁰ açmadıkları için duruşma tutanaklarına yazılmadı duruşmalarda hiçbir şey sormadan kendilerine göre bir ifade yazıyorlardı bu duruşma tutanaklarını itirazlar hiçbir şekilde dikkate dahi alınmıyordu duruşmalarda CMK’dan avukat dahi hazır edilmedi yazılı beyanlar sadece dosyaya konuluyor UYAP sistemine aktarılmıyor.”*
- ❖ *“10 gün nezarethanede yemek yiyemedim ekmeğin dörtte birini istedim vermediler boğazımdan kan geldi ancak kalp krizi geçirmem durumunda hastaneye kaldırılabileceğim söylendi. Birkaç gün sonra hastaneye kandırıldım. Çıkarken yemek yediğime dair imza attırıldı. Sonra tutuklandım.”*
- ❖ *“Gözaltında iken nezarethane çok kalabalıktı. 3-4 kişilikmiş normalde nezarethaneler. Ama yeri geldi 30 kişi içeriye doldurdular. Yatacak oturacak yer bulmak çok zordu. Ayrıca yaz mevsimi olduğu için içerisi havasız ve sıcaktı. Yemek ve su çok az veriliyordu. İsteddiğimiz zaman tuvalete gidemiyorduk çünkü nezaret kapısı kapalıydı. Banyo da yapamadık çünkü banyodaki musluklar kırılmıştı. Bu yüzden 13 gün gözaltında tuvaletteki taş üstünde bir kere yıkanmaya çalıştım. Pislikten ölüyordum o sıcakta çünkü. Doktor muayenesine götürülüyordum. Arada bir, açlık ve susuzluktan merdivenlerden inip çıkarken çok zorlanıyordum. Doktorlar her şey yolundaymış gibi rapor yazıyordu. Şikayetleri dikkate almıyorlardı. Çünkü alsalar onların da başına bir şey gelecekti. Bunu biliyorlardı.”*

²⁰ SEGBİS: Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi. Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatının, bağlı ve ilgili kuruluşlarının, adli ve idari tüm yargı ve yargı destek birimlerinin kullandığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi'nin (UYAP) bir uygulaması olan Video Konferans Sistemi

- ❖ “6 gün gözaltına alınınca, ister istemez, bir suçumuz olmasa dahi psikolojiniz bozuluyor. Büyük bir pişmanlık yaşamamız isteniyor. Etkin pişmanlıkta bulunmanın sizi kurtaracağına inandırmaya çalışılıyor.”
- ❖ “17 gün ailelerimizden bihaber gözaltında tutuldum. Bulduğumuz yer polis okulunun sığınak deposuydu. Güneş görmeyen 40 metre kare alanda 90 kişi yerde balık istifi, sırt sırta yattık. Her gün 3 öğün aynı yemeği verdiler birkaç gün sonra herkesin midesi bozuldu ishal oldu. 17 gün boyunca sığınanın banyosu olmadığı için tuvalette soğuk su ile hortumla yıkandık. Daha sonra ifade için gece yarısı alınıp götürüldük. Sabaha karşı uykusuz yorgun aç bir şekilde neyle suçlandığımızı bilmeden hâkim karşına çıkıp ifade verdik. Daha sonra polis okulunun yemekhanesinde saatlerce ayakta bekletildik. Kimileri dayanamayıp yemek masalarının üzerinde uyudu. 17 gün gözaltından sonra tutuklandık. Ceza evine gönderildik.
- ❖ “Mahkemede hâkim, savcı ve yardımcıları ne sanıkları ne de avukatları dinlemiyorlar. Kararlar daha önce veriliyormuş gibi bir izlenim var.”
- ❖ “Mahkemede bana ait olmayan HTS kaydı vardı. Birinci mahkemede reddettik, ama kabul edilmedi. Elkonulan dijitaler incelenmeden ByLock’la suçlandım. 4 defa ByLock sorgusundan aklanmama rağmen KOM’dan gelen yazıyla suçlandım. Mahkemede alaycı bir tavır vardı. İkinci mahkemede ceza aldım. Ama telefonum hâlâ incelenmedi bile.”
- ❖ “Cezaevinde kaldığım sürece işkenceye ve baskıya maruz kaldım. Kaldığım koğuş 10 kişilik olmasına rağmen 19 kişi kalıyorduk. Benim yatacak yerim olmadığı için koğuşumuzdan biri tahliye olana kadar yerde yattım. Dolabım olmadığı için eşyalarım poşette yerlerde kaldı. Sürekli sular kesiliyordu. Yazın sıcaklığında insani ihtiyaçlarımızı dahi karşılayamıyorduk. Bu insani olmayan işkenceye varan ortam benim psikolojimi iyice bozmuştu. Ailemin de kaldığı zor durumdan kurtarmak için ve yaşadığım bunca işkenceden kurtulmak için gönül rızam olmadan çıkartıldığını ilk mahkemede etkin pişmanlık 'tan faydalanmak ZORUNDA KALDIM. Etkin pişmanlıktan pişman olup üst mahkemeye itiraz etsem de itirazların dikkate alınmadı. İsmi söylediğim kişilerin aleyhinde verdiğim ifadeyi baskı altında verdiğini söylememe rağmen itirazlarım dikkate alınmadı.”
- ❖ “Emniyetin nezarethanesinde beraber aynı okulda öğretmen olduğum bir arkadaşım da vardı. Arkadaşımın eşini de tutuklayıp hemen karşısındaki nezarethane hücrelerine atmışlardı. Eşine günlerce itiraftçı olması yönünde polislerin ifade odasında bağırış ve azarlama sesleri geliyordu. İtirafçı olmaz ise ikisini de tutuklamak ve çocuklarının da perişan olacağı konusunda baskı ve işkenceye şahit oldum. Aynı zamanda yan nezarethane öğretmen bir bayan ve 1 yaşındaki çocuğu ile tehdit edilip ceza evinde büyüyeceğini konusunda baskıya maruz kalmasına şahit oldum.”
- ❖ “İlk tutuklanmam için gelindiğinde kitaplarım, telefonum, bilgisayarım alındı, çocuklarım annem- babam ve eşim, komşular ve muhtarın gözü önünde (eşim de benden 3 gün sonra, aynı olayı yaşamış) peşin suçlu olarak addedilecek şekilde ellerim kelepçeli araca bindirildim. Tuvalette kelepçelerim açılmadı. İlk sorgumu savcı yaptı, savcı peşin hükümlü olarak zaten karar vermiş bağırıp çağırarak psikolojik baskı yaptı. En son 1 gün önce akşam yemeği yemiştim, sabah 6 gibi baskın yaptılar, saat 17:00 ye kadar açtım. Hâkim koridorda 3-4 saat beklettikten sonra (ki önce savcıyla uzun bir sohbet ettiler) toplam içeri girip çıkışım 3-5 dk. sürdü hiçbir delil sunmaksızın “tutuklanmasına” dedi. “Neden?” dedim “ByLock kullanmışsın” !!!!! (Delil yok).”
- ❖ “Gözaltı süresince, eşim ile görüşmeme izin vermediler. Avukat ile zaten hiç görüşmedik.”

- ❖ *“Çok şey var. Ama anlatsak ne olacak. Pasaportumuzu versinler yeter. Valilik komisyonunda görevli din öğretmeni tutuklanarak bizim koğuşa geldi. Bize dedi ki, “Yahu biz burada yıllarca çalıştık şimdi bizi buraya koydular”. Cezaevinin kütüphane memuru, öğretmeni hepsi tutuklanarak bizim koğuşa geldiler. Gülmekten karnimiz ağrıdı.”*
- ❖ *“En büyük sıkıntım; eşimin de tutuklanması ve aylarca, çocuklarımdan, eşimden sağlıklı haber alamamak oldu. Büyük kızım TEOG sınavına girecekti. Yıllarca bu sınav için hazırlık yapmıştık. Daha sonradan haberim oldu. Çocuklarımı teyzeleri alıp yanına götürmüş. İki kızımı da okullara kayıt ettirmek için hem benden hem annesinden vekalet alması gerekiyormuş. 800-900 km uzaktan eşimin tutuklu olduğu şehre vekalet almak için gitmişler. O şehirdeki hiçbir noter vekalet için cezaevine gitmeyi kabul etmemiş. Akşama kadar yalvarmışlar. Sonunda birisi insafa gelerek yardımcı olmuş. Cezaevindeki kapalı görüşlerime ve iki ayda bir yapılan bazı açık görüşlerime maddi imkânsızlık, uzun yol vb. problemlerle hiçbir yakınım gelememi. Kılık kıyafet ihtiyaçlarımı karşılayamadım. Aylarca aynı kıyafetleri kullanmak zorunda kaldım. Yıllarca benim ve eşimin çalışarak kazandığımız paramız Vakıf katılım bankasına aktarılmış ve TMSF tarafından keyfi olarak bloke konulmuştur. Birikimimizi kullanmamıza ve mesleğimizi yapmamıza izin verilmeyerek, açlığa, yokluğa terkedildik. Hakkımda verilen mahkûmiyet kararının onanması ihtimaliyle birlikte yeniden benim ve eşimin hapse girme endişesi, çocuklarımla ihtiyaçlarını karşılayamamak ve onların geleceğini düşünerek kendi öz vatanımızda parya olarak yaşamaya mahkûm edildik.”*
- ❖ *“Hesaplarıma TMSF tarafından bloke konulduğu için avukat tutamadım. Gözaltına alındıktan sonra ve 13 aylık tutukluk süresince ilk derece ağır ceza mahkemesinde yargılandığım ve 6 yıl 3 ay ceza mahkûmiyet verilen duruşmalarda CMK avukatı dahil kimse ile görüşmedim. Mahkeme başkanı ilk duruşmada avukat talep edip etmediğimi dahi sormadan tutanağa avukat istemediğimi geçirmiştir. Bu eksikliği gidermek için Ankara Bölge adliye Mahkemesi usulen bir CMK avukatı görevlendirmiştir. Ben de duruşmadan bir gün önce sadece BAM'daki duruşma için, bir avukata vekalet vererek bu hakkımı kullanmaya çalıştım. Fakat bir günlük bir süre içerisinde avukat dosyaya tam hâkim olamadığı için etkin bir savunma yapılamadığı inancındayım.”*
- ❖ *“Hangi birini anlatsam, film olur yazmaya kalksam. Yüzlerce sıkıntılı durum var. Cezaevinde 21 saat sular kesikti. Sular akmadığı için tuvaletler tıkanıyordu. 6 kişilik yerde 18 kişi kalıyordu. 6 kişi yerde yatıyordu. Yere serecek alan yoktu. Tika basa balık istifi insanlar kalıyorduk. Alan olmadığı için dönüşümlü yatıyorlardı insanlar. Tek tuvalet banyo vardı ve 18 kişi vardı. Sıcak su 2 günde bir 45 dk. veriliyordu. Sıcak su kaynar oluyordu. Soğuk su kesikti. 18 kişi 45 dk. da banyo yapmak zorundaydı ve daha yüzlercesi, 10 saat anlatmakla bitmez.”*
- ❖ *“Çok pisti, çoğunluğu akademisyenlerden oluşan kalabalık bir toplulukla beraber yerin iki kat altında gece gündüz kavramının olmadığı bir ortamda idik. Uykumuz gelince yerlere battaniye sererek uyumaya çalıştık. Bazı polisler gerçekten teröristmişiz muamelesi yaptılar. Tuvaletler çok iğrençti, kahvaltı niyetine bayat poğaçalar, soğuk çorbalar yemek zorunda bırakıldık. 53 kiloyla girdiğim yerden çıkarken 47 kiloya düşmüştüm. Çok affedersiniz tuvalete çıkmamak için 10 günden sonra yememeye başlamıştım. Bayan polislerden birinin sırf inat olsun diye “Bir akşam eve gidince mangal yapacağını güzel bir masa donatacağını” söyleyerek bize psikolojik baskı uyguladığını unutamıyorum.”*
- ❖ *“Her an tutuklanma kaygısı ile uğraşmak zordu. Her mahkemeye valiz hazırlayıp gittim. 6 yıl 3 ay ceza alıp tutuklanmayınca rahat bir nefes aldım diyebilirim. Saçma belki ama Yargıtay'daki dosya sonuçlanana kadar evlatlarımla başında olduğuma şükrediyorum.”*

- ❖ “Kurumdaki komisyon, açığa alma ve ihraç yaptı. Bu komisyon ve rektör, rektör yardımcısına, daha sonraki dönemlerde, rektörlük seçimi vb. konularda FETÖ yöneticileri ile iş birliği yaptığı gerekçesiyle, ilde ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığında da soruşturma açıldı. Yani bunların yarası varmış. Kendilerini gizlemek için ihraç ettiler.”
- ❖ “Gözaltı süreci ile birlikte başlayan baskı ve olmadık ve anlayamadığım söylemlere maruz kaldım. Sanki azılı bir katılmışım ve 15 Temmuz gecesinin sorumlusu benmişim gibi muamele gördüm. Ankara’da 4 gün, başka bir ilde de 1 gün gözaltında kaldım. Ankara’da ailem tarafından gönderilen ihtiyaç valizi olduğumu tutuklandıktan 20 gün sonra ilk kapalı görüşte öğrendim. Çünkü bu valiz polisler tarafından alınmış ve tarafıma verilmemişti. Ankara’da gözaltı sürecinde rahatsız olduğumu söylememe rağmen gözülüğüm tarafıma verilmedi, yemekler oldukça yetersizdi, 4 günde birkaç kilo verdiğimi söyleyebilirim. Aileme gözaltı öncesi Ankara’da olduğum ve gözaltı bitimi sevkimin başka şehre yapılacağı bilgisinin yapılmadığını, yine ailemden biri tutukluluk sonrası 20. günde yapılan ilk kapalı görüşte öğrenebildim. Ailemi bilgilendirmem ancak koğuş arkadaşımın avukatı aracılığıyla 15 gün sonra olabildi. Gözaltında, nezarethane oldukça kalabalıktı. Gözaltı sırasında günlük sağlık kontrolleri polis nezaretinde yapılıyor ve hiçbir tıbbi ilaç desteği verilmiyordu. Günlük doktorlar değiştiği için gerekli ilaç getirilecek dense bile ertesi gün farklı doktor geldiği için ilaca ulaşamıyordum. Ankara sonrası sevk edildiğim Gaziantep’teki günlük sağlık kontrolü sadece sözlü ifade ile yapılıyordu. Ankara’da şiddet ve darp görenlerin ifadeleri sağlık raporuna geçirilmiyordu. Ankara’da emniyet ifadesi öncesi hukuksuz bir şekilde ön görüşme adı altında erkeklere baskı, cebir ve şiddet; bayanlara da hakaret ve küfürler yapılıyordu. Bu ön görüşmede diz üstünde eller arkadan kelepçeli bir şekilde baskı yapılıyordu. Gaziantep’e sevk sonrası İŞİD’li olduğu iddiasındaki birisi ile kalmak zorunda kaldım. İlk mahkeme sulh ceza hakiminin tamamen “Sen ne anlatsan da yine de tutuklayacağım” gibi bir tavrı ile bitti, sonrasında tutuklandım ve cezaevine gönderildim.”
- ❖ “Kendi evim bir kere daha sonra kızımın sığındım annemin evi 4 kere olmak üzere (bu rakamda erkek kardeşim için olan aramalar da var) toplam 5 kez, 15 yaşındaki kızım ve 60 yaşındaki annem aramalara maruz kaldı. Bunların içlerinde eve hışımla giren kızımın üzerine yürüyen ki o bir ergen, annemi ağlatan polislerle muhatap olduk. Son aramada emniyete götürüldüm. Polis otosunda bağırsıyla ifadem alınmak istendi. İtiraz edince kelepçe gösterildi. Ben yine de vermedim. Ama canımı en çok acıtan nezarethanede “Başını açacaksın” baskısıydı.”
- ❖ “İŞİD mensupları ile aynı nezarete tutuldum. Onlara 5’er battaniye verilip, banyo izni verilirken, vücudumda kırıklar olmasına rağmen bana 1 battaniye verildi. İçerideki fazla battaniler toplandı. İŞİD’lileri, bana battaniye vermemeleri konusunda tehdit edildi.”
- ❖ “Eşimle ve kendimle alakalı “bir daha gün yüzü göremezsiniz” ve “eşin bir daha dışarı çıkamaz” diye sürekli tehdit edildim ve bunlar özellikle kaydı olmayan yerlerde bana özellikle “bak burada kayıt kuyut yok” diyerek yapıldı.”
- ❖ “Sürekli tehdit baskı gördük. İnsanlık dışı kötü muamele gördük hemen yan odalarda işkenceler ediliyordu onları gördük. Aynısının bizlere de yapılacağını söylenmesi ve tehdit ile olmayan şeyleri söylememiz konusunda tehditler gördük.”
- ❖ “Haksız yere tutuklanarak, hayatımızın her anıyla tehdit edildik. Yavrumuzla, eşimizle, ailemizle, dostlarımızla vb. Hakaretler ve sıkıntılı günler unutuluyor da suç olmayan bir şeyden ötürü suçlanmak, çıldırarak şekilde çaresizliğe kapılmak bu unutulmuyor.”

- ❖ *“Takipsizlik (suçsuzluk anlamına gelir) almama rağmen görevime iade edilmedim. Soruşturmalar sırasında FETÖ’cülerin evlerinde kalıp her türlü ortamlarına giren kişiler itirafçı oldu, fakat itirafçı oldukları için görevlerine devam ettiler. Çok saçma sapan sorularla ve şüphelerle şüphe duyuldu. Mülakatta yüksek puan almanın suç olduğunu ilk defa gördüm...”*
- ❖ *“Hukuksuzluğun her türüsüne şahit olduk. Hasta olduk revire ya da hastaneye götürülmedik. Diş hastanesine 1-2 ay sonrasında götürüldük. Görüş haklarımız personel yetersizliği ileri sürülerek kısıtlandı. Görevlilerden hakaret işittik.”*
- ❖ *“İçerde PKK’lılar, tecavüzcülerin her hak var bize tabir yerindeyse su bile yok. 8 kişilik koğuş, 29 kişi, 4 kişilik koğuş 19 kişi. Banyo WC bir yerlerde 2 süngerde 3 kişi hem de mutfak kısmında iki haftada 1 telefon 10 dk. Çıktım iş bulamıyorum kimse iş vermiyor. Emniyet tamamen kişiyi örgüt üyesi yapmak için uğraşüyor zorla üye yapacaklar.”*
- ❖ *“Keşke İslam’da intihar serbest olsaydı düşüncesini aklımdan atamıyorum. Üç kez intihar için evden çıktım ama yapamadım.”*
- ❖ *“Gözaltına alındığımız gün eşimle beni ayrı şubelere götürdüler. Benim pardösümü ve başörtümü yasak diye aldılar. Namaz kılarken dahi vermediler. İlaçlarımı “raporun yok yanında” diye vermediler. 17 gün gözaltında hep ekmek arası getirdiler. Ortam ve tuvalet hiç temizlenmedi.”*
- ❖ *“Başımdaki başörtü adalet bakanlığının talimatı denilerek başımdan zorla alındı.”*
- ❖ *“Cezaevine girdim, annem üzüntüsünden vefat etti ve cenazesine bile katılmama izin verilmedi. “İzin çıksa bile, cenazeden sonra gidersin. Personel yok” dendi ve masraflar istendi ama izin de çıkmadı en büyük acıyı yaşadım.”*
- ❖ *“Hiçbir konuda adaletli davranılmadı. Her şeyin talimatla bir liste üzerinden yapıldığı alenen anlaşılıyordu. Hâkim ve savcıların büyük baskı altında oldukları ve aslında verdikleri kararlardan kendilerinin de memnun olmadıkları yüz ifadelerinden ve söylemlerinden anlaşılıyordu.”*
- ❖ *“Ne sorulursa “Dosyada gizlilik kararı var” diyor. Kendin anlat kendin dinle. Soluğu cezaevinde alıyorsun.”*
- ❖ *“Tutuklandıktan 8-9 ay sonra ancak iddianame hazırlandı. Bütün tahliye taleplerimiz şablon gerekçelerle reddedildi. 28 kişilik koğuşlarda 47 kişiye kadar kaldık. 14 ay yerde yattım, verilen yatağı yere sermek suretiyle. Koğuşumuzda annesi ölenler çocuğu vefat edenler vs. Yargılama esnasında saçma sapan sorulara maruz kaldım. Heyet baştan önyargılıydı. İşkence ile ifade veren ve bu ifadesinde de benim adımları veren kişi bunu defalarca belirtmiş bu konuda bütün yargısal sürece başvurup en nihayetinde AYM'ye müracaat ettiğini belirtmiş olsa da dikkate alınmadı ve kendisi halen tutuklu 2,5 seneye yaklaştı. Ben 16. ayımda tahliye oldum.”*
- ❖ *“Cezaevinde ailem ile 2 ayda bir açık görüş yapabildim. Görüşlerde kişi sayısı sınırlı idi. İki haftada bir 10 dakika telefon izni verildi. Özel avukat bir yılda 3 defa geldi. Görüşmeler video kayıt başladıktan sonra yapılabilirdi.”*
- ❖ *“Keşke başka ülkede yaşasaydım.”*

- ❖ *“Eşimin biz evlenmeden önceki banka hesabından dolayı idari soruşturma geçirdim. Neden mal bildirimini yapmadın? sen mi talimat verdin? gibi sorular soruldu. İşin ilginç olan kısmı biz o tarihte daha tanışmamıştık bile. Evlendiğimizde eşimin ne hesabı vardı ne de parası.”*
- ❖ *“90 kişi aynı yerde üst üste yattık. Her gün aynı şeyleri yedik tuvalette soğuk su ile yıkandık hastalandım doktora geç götürüldüm. Ailem ile görüştürülmedik avukat ile görüştürülmedik.”*
- ❖ *“Kurt kuzuyu yemeyi kafasına koymuş gerisi yalan.”*
- ❖ *“Su kesilmeleri, doktora götürülmedim. 8 kişilik koğuşta 31 kişi kaldık. Havalandırma kısıtlı, kapılar erken kapanıyor, görevliler hakaret ediyor, yetersiz yemek.....”*
- ❖ *“Günlerce her türlü psikolojik deneme yapıldı üzerimizde. Ayakta durursunuz gelir “otur” derler, oturursunuz gelir “ayağa kalkın” derler. Yaşadığınız ve ayakkabısız girdiğiniz ortama polis çamurlu botları ile gelip volta atar. Başınız ağrır ilaç vermez doktor. Gece büyük spot lamba söndürülmez tepemizde. “Konuşmak yasak” edilir. Oturma şeklinize karışıktır. Bazen 3-4 saat içerisinde tüm yemek öğünleri verilir. Yemek dedi isem buz dolabından çıkmış donuk pilav. Henüz gelmemiş bir tarihte üretilen ekmeğe, şaka yapıyorum örnek veriyorum. Bugün ayın 14’ü ekmeğin üzerinde üretim tarihi 16’si yazıyor. Sonrasında toplumsal dışlanma, iş bulamama, sosyal çevrenin seni yok sayması vb. bir sürü şey. Kısaca medeni ölü olmanız istenen bir rejim.”*
- ❖ *“Babamı da benden 15 gün önce tutukladılar. Ben de tutuklandım, ailem perişan oldu sudan çıkmış balığa döndüler. Bütün ailemiz paramparça oldu beni il dışına sürdüler. Ailem kapalı görüşüme hiç gelemedi. Bayram görüşüne bir kez gelebildi. 19 ay cezaevinde kaldığım süre boyunca babam da tutuklu olduğundan mektup dışında hiç görüşemedim.”*
- ❖ *“Cezaevinde psikolojik işkence ve hakaretler gördüm. Maddi sıkıntılar çektim. Olmayan deliller üretildi. Hakkımdaki tanık ifadesi savcı tarafından çarpıtıldı. Tanık mahkemede o ifadenin kendi ifadesi olmadığını söylemesine rağmen aleyhimde kullanılarak 6 yıl 3 ay ceza verildi.”*
- ❖ *“Her telefon geldiğinde, polis arayıp tekrar çağırarak diye ürperiyorum.”*
- ❖ *“Avukatlar bile korkudan bizleri savunmak istemedi. Duruşmalarda hakimlerin azarlamaları, lehe olan hiçbir delili değerlendirmemeleri. Yargılamaların formalite olduğu. Verecekleri cezaların yargılamadan hazır olduğunu yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Cezaevi koşulları zordu. Koğuşlarda 24 kişi kaldık. Havalandırmayı kapattılar. Eğitim faaliyetlerinden yoksunduk. Kitap yasağı vardı. Radyo yasağı. Ziyaret sayımız ve suremiz kısaltıldı. İkametimizin ve soruşturmanın olduğunu yerden 900 km uzağa götürüldük. Açık öğretimin sınavlarına girme yasağı vardı.”*
- ❖ *“İş bulamıyorum, Takipsizlik almama rağmen iade edilemiyorum. Beni her gören “Masumsan dönersin” deyip duruyor ama dönemiyorum.”*
- ❖ *“Savcı Bey ihraç edildikten sonra soruşturma açıldığını söyledi ve dosya da hiçbir şey olmadığı için takipsizlik verdi. Neden ihraç olduğumu hâlâ bilmiyorum. Herhangi bir şekilde ifadeye çağırılmadım takipsizlik aldığım halde hâlâ iade edilmedim.”*
- ❖ *“Suçlamamı dahi bilmeden ihraç edildim.”*

- ❖ “İlk zamanlar hiçbir avukatın bu davalara bakmak istememesinden paramla avukat tutamadım. Daha sonraları ve şu anda ise parasızlıktan avukat tutamıyorum.”
- ❖ “İhraçtan sonra üniversite içinde kurul oluştu beni suçsuz buldu iademi istedi. Rektörlük kabul etmedi. Aynı rektörlük ByLock çıkan kişileri senelerdir açıkta bekletiyor. Hatta cezaevinde olanı ihraç etmedi.”
- ❖ “İstihbari dinlemeler için üstlerimin emrini dinleyip imza attığım evraklar için idari soruşturmada ceza almadım. Ancak 2014 yılında adli soruşturma açıldı. Darbe sonrası KHK ile ihraç edildim ve 2014 yılındaki adli soruşturmadan dolayı 9 ay tutuklu kaldım. Sonra serbest bırakıldım, serbest bırakılmamdan 1 yıl sonra da mahkeme daha eksiklikler olmasına rağmen birden karar verilecek dendi ve 14 yıl hapis cezası verdiler. OHAL komisyonu hâlâ ne ret ne iade kararı veriyor. Mahkeme hiçbir delil ve gerekçe olmadan (hakkımda ne ByLock ne banka ne sendika ne ihbar ne SD kart fişlemesi ne ifade ne teşhis var) ceza verdi gerekçede bile bir şey yok ancak ceza verdi.”
- ❖ “14 ay 8 kişilik koğuşta ortalama 25 kişi bazen 28 kişi kaldık. 20 günde 4 kişilik koğuşta 12 kişi kaldık yer olmadığı için yerlerde yatakları birleştirip tuvaletin önünde merdivenin kenarında yattık. Yemek için masa için yer olmadığı için bazen 2 grup bazen ayakta yemek yedik. Namazı bazen tuvaletin kapısının önünde kıldık .14 ayda 6 koğuş değiştirdik. Her koğuş değişikliğinde eşyalarımızı bazen ranzaları taşımak zorunda kaldık. Bunun sebebini yazılı olarak sorunca yazılı cevap vermeyip sözlü olarak bizden bunu istiyorlar dediler. Açık görüşlerde çocuklara çok sert davrandıklarını eşim ben çıkınca anlattı. Beni en çok yaralayan da bu oldu 6 yaşındaki bir çocuktan ne ister bir insan. Bu insanların anneleri çocukları kardeşleri yok mu? Hiçbir kurumda iş bulamadım işsizim. Maddi manevi sıkıntılarım var. Antidepresan ilaçlar kullanıyorum. Beni en çok yıpratana bunu Müslüman görünümlü insanların yapıyor olması. Müslüman görünümlü insanlardan çok soğudum. Değer kriterim insan olmak Müslümanlardan ümidimi kestim. El kadar sabiye suçlu muamelesi yapanları ne insan ne de Müslüman olarak görüyorum. İnançlı bir insanım ama bunları görmek ve yaşamaktansa ölmüş olmayı istediğim zamanlar oldu. Babam hastaydı benim hapse düşmem onu daha da üzdü, hastalığı ilerledi, kahrından vefat etti. Sanki ben sebep olmuş gibi hissettim. Dünyanın bana dar geldiğini nefes alamadığımı hissediyorum. İçim yanıyor, yüreğim eziliyor. Yaklaşık 20 yıllık öğretmenim. Savunmamda hâkime bunca yıl çalıştığım okullarda bir öğrencim bir idareci, bir mesai arkadaşım devletime ve milletime yaptığım bir yanlışa şahitlik etsinler savunma yapmayacağım razıyım vereceğiniz cezaya ama cevap yok. Hissettiklerim çaresizlik, kırgınlık...”
- ❖ “2 yıl cezaevinde yattım. Mahkemem 2016’dan beri devam ediyor. Cezaevinde yattığım sırada zorla cezaevinden alınıp 1 ay TEM’de işkenceye maruz kaldım. Benimle ilgili olmayan birçok evrak zorla imzalatıldı ve 8 ay sonra mahkemeye çıkabildim. İmza attığım evrakları ve işkenceyi anlattım. 2 yılın sonunda da tahliye oldum. Fakat hâlâ korku içindeyim.”
- ❖ “Hangisini anlatayım, kâbus gibiydi. İfadeye kendim gittim. “Hemen dönerim” dedim çocuklara. 10 gün gözaltı sürdü. Ağustos ayı sıcaklık 50 dereceye yakın 10 m² yere 8 kişi. Sadece tuvalet izni o da günde 3 kez. Eziyet zulüm. Mahkeme sonrası 5 dakikada tutuklama Hapishane ardından habersizce başka şehre nakil. Zulüm, zulüm. Hayatımızda vergi, trafik borcu bile öderken hassas iken idari bir uyarı cezamız yok iken bir günde “terör örgüt üyesi” yaptılar.”
- ❖ “Eşime çok baskı yapıldı isim vermezsen eşini tutuklarız diye.”

- ❖ *“Boşanmış olduğum eşimin annesinin BİMER e yapmış olduğu asılsız ihbar ve ihraç sonrası HSYK tarafından eski eşimin ailesinin dinlenilmesi sonucu şu an halen devam eden soruşturma bulunmaktadır. Bu hususta... yargılanıp beraat etmeme rağmen soruşturma izin verilerek hakkımda idari soruşturma yapılmaktadır. Meslekten ihraç edildikten sonra 21,5 ay tutuklu kaldığım için ve avukatım herhangi bir bilgiye ulaşamadığı için bu soruşturma ne durumda bilgim yoktur.”*
- ❖ *“Eşim ve ben sendika üyeliği bahanesi ile ihraç edildik. 15 Temmuz sonrası 2 ay açıkta kaldık sonra ihraç edildik. 2 aylık ödenen maaşlarımızı da geri istediler. Onları da götürdüm kendi ellerimle yattırdım. Ben 17 yıllık öğretmenim, eşim 15 yıllık. Hiçbir şekilde öncesinde soruşturma geçirmedi, ifade alınmadı. İşsiz ve beş parasız bırakıldık. 2 çocuğumuz var. İş aradık kimse vermedi. Eşim eniştesinin yanında işe başladı. Allah razı olsun sahip çıktı. 8 ay idare ettik. Ama sigorta yaptıramadı. Çünkü sigorta yaptırımları arayıp işten çıkarmakla tehdit ediyorlardı. Korktuk. Sağlık güvencemiz yok. Şimdi yeşil kart çıkarttık. Elhamdulillah idare ettik. Bir sabah polisler evin kapısını yumrukladı. Zile basıyor ve yumrukluyorlardı “açın” diye. Eşim işe gitmişti. Açım 5 polis elinde kamera evimizi arayacaklarmış, eşim hakkında gözaltı kararı verilmiş. Eve girdiler hakaret ederek bağırarak. Eşimi aradım geldi. Bize teröristsiniz diye sürekli bağırıyorlar, hakaret ettiler. Çocuklarımızın kitaplarının yayınevlerine baktılar tüm evi aradılar. Eşim için eşya hazırlamamı istediler valiz hazırladım onu götürdüler tüm telefonlarımızı çocuğumun oyun için alınan tabletini götürdüler. 15 gün göstermediler aradım konuşurmadılar. Sonra mahkemeye sevk edilecek dediler. Sabah 8.30 da adliyeye gittik. Oraya getirdiler göstermediler. Camdan cama el hareketleri ile konuştuk. “Beni tutuklayacaklar” dedi daha mahkemeye çıkmadan çünkü zaten her şey belli formaliteleri uyguluyorlar. En yakın akrabamız şikâyet etti bizi. “Neden biliyor musunuz?” Eşimin eniştesinin yeğeni şikâyet eden. Bu kişi dayısından ve eşinden intikam almak istiyor bunun için bizi kullanıyor, şikâyet ediyor. Tam 50 kere şikâyet etmiş avukat bile inanmadı. 11 ay tutuklu kaldı. İddianamesi hazırlandı 3 mahkeme 6 yıl 3ay ceza şimdi temyizde bir sürü yalancı şahit. Şahidin birini hiç tanımıyoruz ama hâkim mahkemede sizi dinlemiyor, hatta savunma yaparsan azarlıyor. En ağırı da suçlama. “Terörist” demelerini de geçtim artık da eşim üye olduğu dernek kapsamında fakir öğrencilere yardım etmiş, ayakkabı kaban almış ücretsiz ders vermiş bu bizim suçumuz biliyor musunuz... Allah onları kendi adaletleri ile yargılasın.”*
- ❖ *“Bir gece ansızın evime baskın yapıldı ve ev araması yapılarak neyle suçlandığım dahi söylenmeden sadece FETÖ şüphesiyle açığa alındığım söylendi. Benim eşim de devlet memuru ancak onunla ilgili hiç şey yok fakat benim bu şekilde bir haksızlığa uğramam onu psikolojik olarak çok etkiledi ve bu durum göğsünde büyükçe bir kitle oluşmasına neden oldu. Yaklaşık 1,5 yıldır tedavisi devam ediyor ve doktorlar bir sonraki aşamanın göğüs kanseri olduğunu ve sebebinin tamamen psikolojik olduğunu söylediler. Benim kafamda oluşan yaralar ve tedavilerle birlikte maddi manevi çok sıkıntılarım oldu ve olmaya devam ediyor ve ben hâlâ suçum nedir öğrenemedim. Ayrıca devlet büyüklerinin suçlu suçsuz ayrımı yapmaksızın biz FETÖ damgası yiyenler için "Ben biliyorum ki benim vatandaşım bunlar içerden çıksalar bile bunlara gerekeni yapacaktır" gibi söylemleri sonrası komşularım tarafından peşin hükümlerle vatan haini vs. denilerek dışlandım ve linç girişiminde bulunmaya kadar gitti. Şu an ev arıyorum ve en kısa zamanda bulunduğum yerden taşınmak zorundayım. İş konusu zaten malum, korkudan kimse iş vermek istemiyor ve biz eşimin maaşıyla bir yandan geçinip diğer yandan krediyle aldığımız evin borcunu ödemeye çalışıyoruz. Çocuklar okula dahi gitmek istemiyor maalesef. Sıkıntı suçu dahi bilmeyen ben gibiler için bu kadar çokken bankaya para yatıran sendikaya üye olan gibi yasal olan durumlardan mağdur olanları düşünemiyorum bile...”*

- ❖ *“Ceza tayinine mahal yoktur” kararı almama rağmen ihraç edildim. Kendimi hiçbir insana ya da topluma ifade edemedim.”*
- ❖ *“Adeta darbeyi ben yapmışım gibi muamele gördüm. Herkes bana öcü gibi bakıyordu. Yazdığım itiraz dilekçelerini ciddiye almadılar ve hiçbirine cevap bile verilmedi.”*
- ❖ *“Bir günlük evli iken tutuklandım. 10 ay ceza evinde kaldım. Eşim benimle ilgilenebilmek için işinden ayrıldı. İkimizin mağduriyetini kim nasıl ödeyecek? Yetmedi 6 yıl 3ay hüküm yedim. İşimden, eşimden, evinden ayrı kaldım. Hâlâ mağduriyetlerim devam ediyor.”*
- ❖ *“OHAL'den önce ihraç etmek için saçma sapan gerekçelerle idari soruşturmalar açıldı. Fakat hiçbirisi işe yaramadı Allah'a şükür. İki yıl boyunca 5-10 civarında soruşturma açıldı. Sonradan da zaten darbe bahanesiyle ihraç ettiler.”*
- ❖ *“Memuriyetten atıldıktan sonra hiçbir yerde iş bulamadım ve iki çocuğumla, evim kira, ortada kaldım. Tamamen beni ve ailemi açlığa ölüme terk ettiler. Mahkemede hakkımı arayamadım AIHM'e de gidemedim, OHAL komisyonu kurdular. Şu an mahkemelerde sürecim devam ediyor.”*
- ❖ *“İmzasız basit bir ByLock Excel dosyasında ismim geçtiği için soruşturma geçirmeden direkt tutuklandım. Tutukluluğumun 5. ayında ihraç edildim. 8 ay tutuklu kaldım. Adli kontrol tedbiri ile serbest bırakıldım. 2 yıl geçmesine rağmen iddia edilen ByLock ile ilgili herhangi yeni bir delil gelmedi. İçerik yok. User ID eşleşmesi yok.”*
- ❖ *“Ben işçiyim, işçiyi açığa alınmaz. İş hakkı fesh edilir. Bunlar beni açığa aldı. İş mahkemesi “hukuka aykırı, göreve iade” dedi. Ertesi gün KHK ile ihraç oldum. Mahkemede atılı suçtan berat ettim.”*
- ❖ *“Eşimle birlikte 10 gün süren bir gözaltı sürecinin ardından sulh ceza mahkemesi tarafından tutuklanarak cezaevine gönderildik. İki çocuğumuz var ve küçüğü 15 aylık emzirme dönemindeydi. Çocuğumu emziremediğim için Mastit oldum ve günlerce ateşli yattım. 1 ay sonra görebildim çocuklarımı. Eşim de halen cezaevinde.”*
- ❖ *“Hakkımdaki tek iddia “Bylock kullanıcısı olmak”. Bahse konu olan telefon Savcılık tarafından incelendi ve kesinlikle Bylock olmadığına dair raporu Savcılık kendisi aldı. Telefonum savcılık emanette. Ayrıca ben de 3 ayrı yeminli Adli bilirkişiye telefonumu inceledim ve temiz raporu dosyamda. BTK'dan gönderilen Cgnat kaydında 3 kez ByLock'a girdiğimi iddia ediyorlar. Telefonda olmayan bir uygulamayla bu ByLock'a aynı telefondan nasıl bağlanabilirim? Ayrıca benim telefonuma yüklenmesinin teknik olarak imkânsız olduğu bilgilerini içeren Yeminli Adli Bilirkişi raporları dosyamda mevcut iken dava devam ediyor. Ne zaman bitecek bu çile inanın bilmiyoruz. Bu belirsizlik yaşama sevincimi aldı. Evliyim, 2 çocuğum var. Her gün canıma kıysam mı diye düşünüyorum. Çocuklarım üzülür diye vazgeçiyorum. Bize bu acıyı yaşatanları, düzeltmeyenleri ve çözüme engel olanları Allah'a havale ediyorum.”*
- ❖ *“Ben din görevlisiyim. Diyanet işleri bana idari ifademde şu soruyu sordu. Cümleyi aynen aktarıyorum: "Değişik yaş grubundan olan gençlerle camide toplandınız mı?" soru bu. Burada bu toplananların mahiyetine dair tek bir açıklama yok. Toplanan kişiler hakkında tek kelime bir isnat yok. Sadece bu. Yani "Gençleri toplayıp ta şunları şunları konuşmuşsun, şöyle demişsin, böyle demişsin" değil. Ya da "Malum örgütün gençleriyle camide toplanmışsın..." da değil. Sadece bu cümle üzerine Diyanet İşleri Başkanlığı'na ve ... İl müftülüğüne 5 sayfa kadar yazı yazdım.*

- ❖ “Evimdeyken gözaltına alındım. Evimin 15 metre uzağındaki karakolda, kaçma şüphesiyle 4 gün tutuldum. 4 gün boyunca gözüme projektör tutuldu. Gece gündüz ayırımı yapamadım. 15 ay tutuklu kaldım. 10 kişilik koğuştta 22 kişi kaldık. Hükümle beraber tahliye edildim.”
- ❖ “Hiçbir soruşturma geçirmeden, habersiz olarak önce açığa alındım, sonra ihraç oldum. Açığa alındıktan tam bir yıl sonra hakkımda FETÖ üyeliğinden soruşturma başlatıldı. 8 ay Adli kontrol ile haftada 2 gün imza verdim. Bank Asya’daki ticari işlemlerim gerekçe gösterilerek yardım suçundan 25 ay ceza aldım. Dosyam istinafta bekliyor. Bu süreçte maddi manevi çok sıkıntı çektim. Lekelendim, topluma hedef gösterildim, psikolojim bozuldu. 1 yıldır psikolojik tedavi alıyorum. Düzenle bir iş bulamadım. Hak arama mücadelem devam ediyor.”
- ❖ “Eylül 2017’de gözaltı tutuklanma. Aralık-2017, KHK 695 tutukluluk gerekçesi ile ihraç. Mart 2018 tahliye. Halen iddianame yok. Soruşturmam devam ediyor. İddia 2010 yılında 1 kez 40 sn. ankesörden aranma. İhraç oldum ve şu an çok zorda hayatımı idame etmeye çalışıyorum. Eşim kanser oldu tedavisi halen devam ediyor. 9 ve 11 yaşlarında 2 çocuğum var. İnşallah hak ve adalet yerini bulur. Allah vatana zeval vermesin. Adalet yerini bulsun. 26 yıl üniforma giydim sonu bu olmamalıydı.”
- ❖ “ATV haber ile ByLock listesi açıklandı ve akabinde o listede ben de varmışım. Kullanmadığımı ispat etmek için defalarca savcılığa müracaat ettim. Savcılık benim soruşturmamı hemen başlattı ama hâkim karşısına... beni hapse attılar ve dört ay sonra mahkemeye çıktım istihbarat ve emniyetin listesinde herhangi bir ByLock kaydına rastlanmadığı ortaya çıktı ama mahkeme erteleme yaptı ve suçsuz yatmaya devam daha sonra listeler güncellendi ve olmayan ByLock yine türeyiverdi ve bir yattıktan sonra 6 yıl 3 ay ile tahliye oldum iş YÖK selam veren yok.”
- ❖ “Açığa alındıktan sonra genel sekreter makamına davet etti, “FETÖ ile iltisakını anlat” dedi. “Elimizde deliller var” dedi. Ben de “suç delillerimi söyleyin” dedim. O “hayır söylemem sen anlatacaksın” dedi. Ben de “iltisakım yok” dedim. “O zaman emekli dilekçeni ver, istifa et” dedi. Ben kabul etmedim. 15 temmuzdan 4-5 gün sonra tüm daire başkanlarını, fakülte sekreterlerini ve şube müdürlerini toplantıya çağırıp elinde matbu istifa dilekçesini hepimize yazdırıp imzalatmıştı. Ben 3 ay açıkta soruşturmaya tabi tutuldum. Hakkımda herhangi bir delil bulunamadı. Göreve iade ettiler. Fakat bizden mobbing yaparak aldıkları istifa dilekçesini işleme koyup beni yöneticilikten alıp düz memur kadrosuna atamışlar. Ben de bu durumu kabullenmeyerek emekli talebimi vermek zorunda bırakıldım. Emekli olduktan bir hafta sonra evim mali şube polislerince sabahın karanlığında basıp karakola götürdüler. 7 gün emniyet nezarethanesinde işkence altında kaldım. Sonra Adliyeye götürüp tutukladılar. 9 ayı geçkin cezaevinde kaldım. Panik atak hastası olmama rağmen tahliye etmediler. Kullandığım ilaçları vermediler. Dava sürecim hâlâ devam ediyor.”
- ❖ “Eşim, TSK’da ²¹ görevli askeri personel olduğundan hakkında işlem yapılmadan tutuklanıp ihraç edildi. Bense TSK’da hakkında işlem yapılan personelin eşi olduğum için gerekçesiz ihraç edildim. Eşim beraat etti. Ama hâlâ biz dönemedik.”
- ❖ “2 yıl sonra berat ettim fakat iş işten geçti Meslek aşkım bitti tekrar dönüş olursa çalışır mıyım bilmiyorum oysa ben iliklerime kadar öğretemdim.”

²¹ TSK: Türk Silahlı Kuvvetleri. Türkiye Cumhuriyeti kara, deniz, hava askeri birlikleri.

- ❖ *“Görevimde çok başarılı bir personeldim.15’e yakın takdirim, okul 3.lüğüm, şerit rozetlerim sicilimde vardı. 20 yıllık görev yaşantımda bir defa dahi savunma almadım hep takdir edilen bir personel oldum. Amirim makam sevdasına bana sahip çıkmadı. Korku dünya menfaati. Aileme bağlı içki ve sigara vb. kötü alışkanlığım olmayan vatanımı canımı verecek kadar seven bir vatandaşım. Silivri’de 13 ay gözaltında sebepsiz yere tutular yargılama hâlâ devam ediyor program dediler bulamadılar. Netice 12 Ağustos 2016 da başlayan süreç 7 celse sonrasında Mart 2019’a gün verildi tam 8 ay sonraya. Burada yazmakla anlatmakla bitmez yaşananlar. Allah’ım bana eşime ve çocuğuma bunları yaşatanları ve onlara destek verenleri sana havale ediyorum.”*
- ❖ *“Hiçbir savunmam alınmadı. Neyden ihraç olduğumu bilmiyorum. İhraç olalı nerdeyse 2 yıl olacak adli olarak da hiçbir şeyim yok.”*
- ❖ *“Hz. Hüseyin’in Kerbela’da yaşadığını bizzat yaşadım. Tüm kapıları bize kapattılar. Aç ve susuz bıraktılar. Maalesef. İş güç yok eve aylarca kapandık. Ayrıldığımız kurumun kapısından içeri sokturmadılar. Hastanelere gidemedik. Ama yine de biz Hüseyin’i duygular besledik içimizde. Çok şükür Yezid olmadık.”*
- ❖ *“Vatan sağ olsun. Devlet bizim devletimiz ama adalet olmayan bir ülkede yaşıyoruz. Hiçbir şekilde detaylı bir araştırma yapılmadan sorgusuz sualsiz cezalandırma yapılıyor. Allah bile kulunu sorgulamadan cennete veya cehenneme koymazken bizim ülkemizde birkaç kişinin dudaklarının arasında geleceğimiz kaderimiz çiziliyor. “Tamam atin bunu içeri” ya da “atin bunu işinden” diyor tamam olay orda bitiyor. Adalet olmayan bir sistem çökmeye mahkumdur. Allah vatanımızı hainlerden korusun inşallah. Elbet adalet yerini bulacak bir gün. Suçlular cezasını çöksün ama eminim ki benim gibi yüzlerce vatan evladı suçsuz bir şekilde işinden oldu hayatı karardı. Emin olun acısı anlatılmaz yaşanır. İnşallah bizlere bu sıkıntıları yaşatanlar bu sıkıntıları yaşamadan ölmezler. İnsanları devlete küstürmeye çalışıyorlar kesinlikle bilinçli olarak yapılan bir şey olduğuna inanıyorum ama bizim devletimiz bu oyunların üstesinden gelecek Allah kimsenin yanına bırakmayacak bu yapılanları. Allah devletimizi ve milletimizi korusun inşallah yüce Türk milleti her şeyin üstesinden gelecektir Allah’ın izniyle. Ama ilk başta hükümetimizin bu yanlışlıklarını kesinlikle düzeltmesi gerekmektedir. Halkımız insanlarımız devletine küsmeden bir an önce suçsuz masum insanların gönlünün alınması gerekmektedir.”*
- ❖ *“İfadem bile alınmadan, hakkımdaki suç isnadının ne olduğunu bilmeden, milliyetçi duygularla girdiğim mesleğimden ihraç edildim.”*
- ❖ *“Muhakkikler (murakıp) ve iftiracılar kelle alma konusunda iş birliği içindelerdi. Sadece mevlit, cenaze, nikah gibi hizmet piyasasını ele geçirmek için, silahla ortadan kaldıramasalar da bizi iftiralarıyla ortadan kaldırdılar, sözüm ona HOCALAR (imam ve müezzinler)”*
- ❖ *“Belediye Başkanı kendi adamlarına kadro açmak için bizi ihraç etti.”*
- ❖ *“YÖK tarafından başlatılan idari soruşturmaya savunma bile yazmadan aynı hafta içinde açığa alındım, Gözaltına alındım, üç gün sonra tutuklardım, üç ay sonra KHK ile ihraç edildim. 17 ay 1 hafta tutukluluktan sonra tahliye edildim Mahkeme süreci halen devam ediyor.”*
- ❖ *“Çok yıprandım. Ben bu memlekete hizmet etmekten başka bir şey yapmadım. Hep ödülleri takdirlerim vardı. Çok üzüldüm bu süreçte bebeğimi kaybettim üzüntüden.”*

- ❖ “Hamile bayanlara, emzikli annelere yapılanlar çok acıydı.”
- ❖ “Anayasada yazılı suçlama tanımına uygun olmadan keyfi suçlamaya maruz kaldım.5 gün keyfi gözaltında tuttular. Suçlamam da Bank Asya’da işlem yapmam, Digitürk üyeliğini sonlandırmam, 1998 de 2 yıl bir dershanede çalışmam ve Aktif-sen sendikasına üye olmam. Siz hak arayıcılara sormak istiyorum bunların nesi suç? sigortalı bir işe giremiyorum, öğretmen olarak bakanlığın şerhinden dolayı bir eğitim kurumunda çalışamıyorum. Ben her türlü darbeye, hiçbir derneğe, hiçbir örgüte üye değilim. Ben terörizmin hepsini de lanetliyorum. Ben sivil ölüme terkedildim. Ailemin yardımıyla ayakta duruyoruz, nerde ise intihar etme noktasına geldik. Ne olur bu zulümden kurtarın.”

OHAL ve KHK nedeniyle mağdurlar tarafından yaşananları aktaran, benzer, yüzlerce daha fazla anlatım örnekleri de araştırma verilerimiz arasında yer almaktadır.

Bu noktada, mağdurların, devletten /toplumdan /çevrelerinden gelen birçok haksızlığa uğramalarına, kendi aileleri içerisinde bile birçok sorun yaşamış olmalarına rağmen, bir anda bütün sıkıntılarını unutup, 3-5 dakika daha fazla zaman harcayacakları gerekçesiyle araştırmaya katılımı yarıda bırakabilecekleri kararına varmanın çok büyük bir çelişki olacağı açıktır. Üstelik mağdurlara sorulan soruların ağırlıklı kısmını “toplumsal algılar/yargılar” bölümü değil, kendi yaşadıkları mağduriyetleri aktarma bölümü oluşturmaktadır. Yani, mağdurlar için çalışmayı ortalama tamamlama süresi 30 dakika ise bunun 25 dakikasını, zaten mağduriyetlerini aktarma kısmı almaktadır. Geriye kalan kısım onlar açısından, çok mekanik gelebilecek sorulardır.

O halde bu birçok haksızlığa uğramış/çevrelerinden dışlanmış /kendi aileleri içerisinde bile birçok sorun yaşamış olmalarına rağmen ayakta kalmaya çalışan mağdurları ‘araştırmaya katılıma devam etmekten alıkoyan temel faktör nedir?’ diye ilave sorgulamalar yapıp bunların ipuçlarına bakmak ihtiyacı doğmuştur.

Mağdur anlatımlarında, içlerinde buldukları psikolojik durumlarını, korkularını, güvensizliklerini, çelişkilerini, duygu çatışmalarını belli eden ifade örnekleri analizlerimizle ayrıştırıldığında, mağdurların yaşadıkları paradoksları /içsel çelişkileri anlamak için yeterli izler bulunmaktadır:

- “Öyle bir travma yaşadım ki isim vermek istemiyorum. İtiraf edeyim çok korkuyorum. Hapse tekrar girmekten ziyade, **işkenceden** korkuyorum.”
- “Böyle bir riski göze almam. Korkuyorum.”
- “Fişlenme ve kategorize edilme korkum var.”
- “Tekrar fişlenmek istemiyorum.”
- “Bilerek ya da bilmeyerek insanları fişliyorsunuz.”
- “Mağdurlar yeterince fişlendi işlendi, zulüm gördü. Umarım sizin bilgi güvenliği üst düzeydedir. Zira bu soru ve cevaplar şu anki Türkiye’de sakıncalı ne yazık ki.”
- “Umarım başıma bir iş gelmez.”

Yukarıdaki ifadelerden özetle anlaşılacağı üzere, mağdurlar; büyük bir baskı, endişe, korku, insanlara, adalete, devlete, yöneticilerine güvensizlik içerisinde bulunmaktadır. Ortaya çıkan bu ‘psikoz /psikolojik çelişki’ halinin, onlarda, her şeyden şüphelenen ve güvensizlik’ duyan ruh halini tetikleyerek, onları, “Mağdurlar için Adalet” topluluğunun araştırma çalışmasındaki “Toplumsal algılar/yargılar” bölümü sorularını cevaplamaktan alıkoyduğu düşünülmektedir. Mağdurlar, bu bölüm sorularını, içlerinden geldiği şekilde cevapladıkları takdirde, bu cevaplarının devlet kurumlarının/otoritelerinin eline bir şekilde geçmesi/sızdırılması halinde, kendilerine ya da ailelerine daha büyük zararlar gelebileceği endişesine kapılarak geri kalan soruları cevaplandırmaktan kaçındıkları anlaşılabilmektedir.

Bahsedilen korkunun diğer bir işareti ise, mağdurların açık isimlerini tarafımıza vermekten çekinmeleridir. 7358 kişi arasında, 2862 kişinin tüm soruları cevaplayabildiği bir OHAL /KHK mağduriyetleri araştırmasına sadece ‘577’ kişi açık adlarıyla birlikte telefon numaralarını bırakabilme cesareti bulabilmiştir.

Ayrıca geçen yıl ilkinin yaptığımız KHK mağdurları araştırmasına, “mağdurların neden katılmadığı” ile ilgili bir “KHK’lı Platformu” üyesi tarafından yapılan, ankete verilen cevaplar bizim teşhislerimizi büyük ölçüde teyit etmektedir.

KHK MAĞDURLARININ MAĞDUR ARAŞTIRMALARINA KATILMAMA NEDENLERİ	%
Zaten çok büyük sıkıntılar yaşadım. Devletten daha fazla şiddet görmekten KORKTUM	38.97
NE YAPILSA BOŞ	34.56
Baştakiler gitmedikçe UMUT YOK	3.68
Anketi uygun bir zamanda dolduracaktım, maalesef unuttum	10.29
Devletim elbet bu yanlışlığı düzeltecektir. Bana beklemek düşer	4.41
ÇOK UZUN OLDUĞUNDAN KATILAMADIM	2.94
İstenen özel bilgiler nedeni ile yarım bıraktım	2.94
Çalışmayı yapanlarla kendimi aynı mahalleden hissetmiyorum. Ben mahallemin dışına çıkmam	0.74
Katılmak istiyordum ancak mecburiyetten katılamadım	0.74

Kaynak: <https://www.facebook.com/groups/KHKMAGDURUMEMURLAR/search/?query=%C3%A7al%C4%B1ko%C4%9Flu>

Bir mağduru, ulaşılabılır olmaktan çekindiren şey, ‘korku’ duygusundan, hatta sürekli ‘dehşet’ psikoloji içerisinde yaşıyor olmaktan başka şey ne olabilir? Oysa ki onların kahir ekseriyeti herhangi bir suçtan hükümlü bulunamadılar. Ama belli olmaktadır ki dehşetli bir korku içerisinde, tekrar hapse atılmaktan, tekrar aynı kötü muameleleri görmekten korkmaktadırlar, korkmakta, sürekli bu korku ile yaşamaktadırlar... Kendi gelecekleri yanında, belki de daha çok aileleri için korkmakta, aile fertlerinin daha fazla travmatize edilmesinden çekinmekte ve bu korku ortamında da maalesef kimseye de güven duyamamaktadırlar! Çünkü birçoğu öncelikle kendi yakınları tarafından ikincil mağduriyetlere uğratılmış, dışlanmış, itham edilmiş kişiler. Bu durumda iken, bir bilgisayar ekranının arkasında bulunan, daha önce hiç görmedikleri, bilmedikleri, hiç tanımadıkları, kişilere güvenmelerini beklemek biraz hayalci olacaktır. Nitekim de öyle davranmaktadırlar.

Mağdurların birçoğunun beyanlarından, cinsiyetleri, meslekleri, medeni durumları, çocuk sayıları, ekonomik durumları vb. gibi birçok sosyo-demografik profil göstergeleri açıkça anlaşıldığından dolayı, biz de eğer istese idik kendilerinin tamamlamaktan çekinip dolduramadığı demografik bilgi alanlarını manuel olarak rahatlıkla tamamlayabilirdik. Çünkü analizlerimizi, genel olarak iki kategoride yapmaktayız ki bunlar “Katılımcı kategorisi” ve “Cinsiyet”tir. Bu durumda katılımcıların kendi beyanları çerçevesinde, zaten, ‘katılımcı kategorileri’ ve ‘cinsiyetleri’, hatta meslekleri yanında, görev yaptıkları kurumlar bile çoktan ortaya çıkan bu kişilerin bu bilgilerini “veri temizliği/veri düzeltme” işlemi aşamasında manuel olarak bizler girerek katılımcı sayımızı daha yüksek gösterebilirdik. Ancak, tarafımızın sağlam bir şekilde uymaya çalıştığı, bilimsel etik, bilimsel objektiflik, tarafsızlık, şüphecilik vb. gibi bilimsel araştırma ilkeleri gereğince, yukarıda aktarılan katılımcı beyanlarının sahiplerinin, demografik ve diğer kontrol analiz verilerini, kendi iradeleri ile girdikleri açık veriler üzerinden çaprazlama/doğrulama/kontrol imkânımız olamayacağı belli olan bu kişiler, raporumuzun 3776 kişilik bilimsel veri analizlerine dahil edilenlerin haricinde bırakılmışlardır.

“Doğrudan mağduriyeti olmayan Bireyler” üzerinde yapılan analizlerde, elimizde diğer iki analiz kategorisinde yer alan mağdurlar kadar nitel veri bulunmadığından, doğrudan mağduriyeti olmayan bireylerin davranış psikolojileri hakkında çok fazla detaylı bilgi üretmek mümkün olamamıştır. Ancak, tüm araştırma sorularını cevapladıkları ve de herkese genel yorum yapmaları için sorulmuş olan **“OHAL’de mağduriyete uğratılanların profilleri, resmi söylemde ifade edilen, ‘Türkiye ve demokrasisi aleyhine zararlı veya haince eylemlerde bulunan kişiler’ tarifine ne ölçüde uymaktadırlar?”** sorusuna bile cevap verdiği halde, demografik soruları cevaplamaktan kaçınan 4 katılımcının davranışlarına bakıldığında, ‘doğrudan mağdur olmayan bireylerin’ de demografik sorularımızı cevaplandıkları takdirde ‘karşılaşmaları muhtemel sıkıntılardan endişe duyarak’ araştırmaya katılımdan çekindikleri çıkarsamamızda bulunabiliriz. Bunlara ilave olarak; ihtiyaç duyulması halinde “Doğrudan mağduriyeti olmayan bireyler” ile de iletişim kurabilmek için “İletişim bilgileri” talep edildiğinde “Doğrudan mağduriyeti olmayanlar” da diğer mağdur gruplarına benzer davranışlar sergileyerek ‘açık/tam isimlerini’ tarafımıza vermekten önemli oranda çekinmeleridir. Araştırmayı tamamlayan 323 kişi arasından sadece ‘33’ kişi gerektiğinde kendilerine ulaşabileceğimiz için gerçek bir isim ve telefon numarası bırakmıştır. Bu davranışın esas sebebiyetinin de diğer mağdur gruplarına benzer gerekçeler içerdiğini değerlendirmek mümkündür.”

Tüm değerlendirmelerimize ilave olarak belirtmek isteriz ki; “Doğrudan mağduriyeti olmayan” bireylerin araştırmamıza dâhil edilmesinin esas amacı, OHAL ve KHK’ların ve de “siyasal elitlerin” propagandalarının ‘genel toplum’ algıları/yargıları üzerinde yarattığı etkinin anlaşılabilmesi için bir ‘kontrol grubu’ işlevini yerine getirmiş olmalarıdır. Belirtilen sebeplerle “doğrudan mağduriyeti olmayan bireyler” kategorisi iki işlevi yerine getirmiştir. Birincisi, “bu gruptaki bireyler, OHAL ve KHK’lar hakkındaki algılarında, diğer kategorilerimizde yer alan ‘OHAL /KHK mağdurları ve mağdur yakınlarından’ ne ölçüde “farklılaşmakta” veya “benzeşmektedirler” konusunda bilgi edinmemizi sağlamışlardır. İkinci işlevleri ise OHAL ve KHK’ların birincil muhatapları olan ‘mağdurlar’ dışında kalan **Kamuoyunun /Genel Popülasyonun, OHAL /KHK ‘algı ve yargılarının’** öğrenilebilmesi ve karşılaştırmalı analiz edebilme fırsatını sunmuş olmalarıdır.

Araştırmamıza katılan ve “doğrudan mağduriyeti olmayan bireyler” belirtilen amaçlara ulaşmamıza çok büyük oranda yardımcı olmuşlardır. Onların katkıları sayesinde **‘OHAL ve KHK’ların kamuoyunda nasıl algılandığı’** hususunda %95 güvenilirlik ve $\pm$ %5.45 hata payı ile çok değerli veri toplama ve analizler yapma fırsatı elde etmiş bulunuyoruz.

TROL /MANİPÜLATİF KATILIMCI VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmamıza toplamda katılan 9474 kişi arasında, form sorularının tamamını cevaplamadan araştırmadan çıkan bazı manipülatif kişiler de bulunmaktadır. Ancak bu kişiler zaten otomatik olarak analiz dışı kaldıklarından dolayı, belirtilen grup için özel bir analiz yapmak da gerekmemiştir. Fakat tüm sorularımızı cevaplama zahmetine katlanıp, analiz edilebilir veriler arasına sızmayı başaran 8 manipülatif kişi, çapraz analizlerimizle tespit edilerek araştırma verilerimiz arasından temizlenmiştir.

Sosyal medyada sayıları binleri bulacak kadar aktif olarak buldukları iddiaları dolaşan trollerden /manipülatif kişilerden, araştırma linkimize tıklayan 9474 kişi arasından, verilerimiz arasına sızabilenlerin sayısının yalnızca 8’yi bulabilmesi biraz garip görülebilir. Ancak, araştırma tasarımımızı en baştan bir trol /manipülatif saldırıya dayanacak şekilde tasarladığımız için bu rakamlar bizler için çok da sürpriz olmamıştır. Zaten bu gerekçe ile ki birçok katılımcımız için bıktırıcı sayılabilecek derecede uzun gelen bir araştırma tasarımı yaptık. Kolayca çaprazlanabilen birçok sayıda sorular sorduk.

Şimdilik, araştırmanın tüm güvenlik önlem detaylarını, bir sonraki araştırmamızda trollerin /manipülatif kişilerin bunlara karşı daha organize veya hazırlıklı olarak saldırıya geçmelerini önlemek amacıyla verememekteyiz. Fakat bu noktada, katılımcılarımızdan özür dileyerek, mazeretimizi tekrar beyan ediyoruz ki; ‘soruların fazlalığının, detaycılığımızın, tekrarlanan soruların’ esas sebebi aramıza/aranıza manipülatif kişileri sızdırmamaktır. Bütün tedbirlerimize rağmen, eğer, manipülatif kişiler, ısrarla araya sızmaya çalışırlarsa da onları kolayca yakalayabilmektir. Katılımcılarımızın, sabrı ve azimkar destekleri sayesinde, her iki amacımızı da başarılı olabilmekteyiz.

Özetle, katılımcılarımıza oldukça detaylı soruları sorarken, gereksiz bilgi toplamayı, zamanlarından çalmayı, onları fişlemeyi, onları kategorize etmeyi, rahatsız etmeyi hiç planlamadık / amaçlamadık. Sadece, ‘gerçek kişi /gerçek mağdur /gerçek mağdur yakını /gerçek özgür bireyler’ olan katılımcıları ‘sanal / sahte / manipülatif kişiliklerden’ ayırmaya çalıştık.

Gerçek katılımcılara verdiğimiz zahmetlerden dolayı tekrar özür diliyoruz ve kendilerine araştırmamıza katılımda gösterdikleri sabır ve karalılık için teşekkür ediyoruz. Bir sonraki araştırmamıza katılımlarında, belirtilen mazeretlerimizi dikkate almalarını, bizden daha az şüphe duymalarını, daha fazla güvenmelerini de ayrıca rica ediyoruz. Biz mağdurlardan /mazlumlardan yanayız ve de onlara hizmet için bir araya geldik.

ARAŞTIRMAYA TAM KATILAN KATILIMCILARIN VERİ ANALİZLERİ

BÖLÜM II

OHAL VE/VEYA KHK MAĞDUR YAKINLARININ VERİ ANALİZLERİ

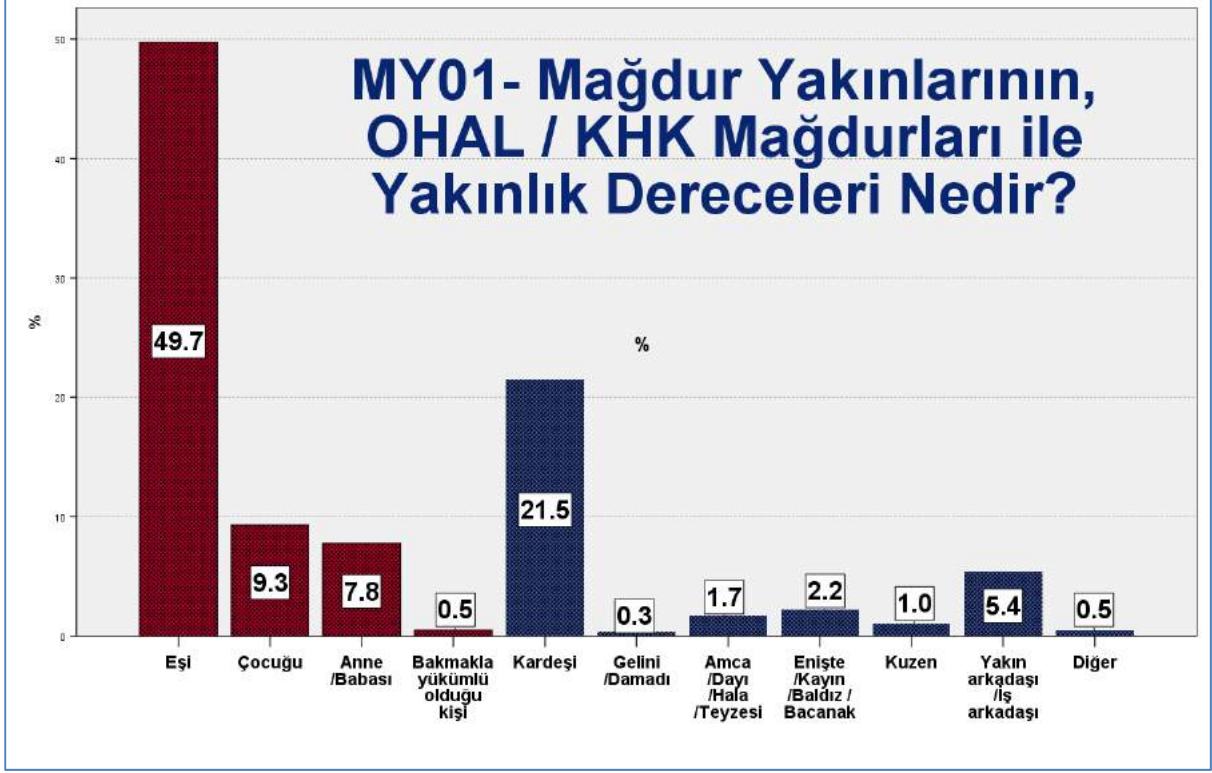
GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, OHAL ve KHK mağdurlarının yakınlarının yani ikincil veya diğer bir ifadeyle ‘dolaylı mağdurlar’ın, OHAL’in doğrudan, yani birincil mağdurları olan eşleri, kardeşleri, anne ve babaları, diğer akrabaları, iş veya yakın arkadaşlarının mağduriyetleri hakkında aktardıkları verilerin analizleri yapılmaktadır.

Bu bölümde, mağdur yakınlarından, öncelikle mağdurlarla yakınlık derecelerini tespit eden veriler alınmış daha sonra doğrudan mağduriyet yaşayan yakınlarının meslekleri, mağduriyet yaşadıkları kurumlar, nasıl mağdur edildikleri ve yaşatılan OHAL mağduriyetlerinin birincil mağdur olan yakınlarına olan etkileri yanında, mağdur yakınları olarak OHAL’in kendileri ve sosyal çevrelerini nasıl etkilediğine dair veri toplama, ölçüm ve değerlendirmeleri yapılmıştır.

Belirtilen bağlamda, OHAL’in ikincil mağdurları olan mağdur yakınlarının, OHAL ve KHK’ların birincil mağdurları ile yakınlık/akrabalık dereceleri, kendi yakın/akraba çevrelerinde toplamda kaç kişinin OHAL veya KHK’lar nedeniyle doğrudan mağdur edilmiş olduğu, OHAL ve/veya KHK’lar vasıtasıyla, birincil mağdur olan yakınlarının, nasıl mağdur edildikleri ve hangi türden idari muamelelere tabi tutuldukları, birincil mağdur olan akrabalarının OHAL ve/veya KHK’lar neticesinde ne türden adli işlemlerle de muhatap edildikleri, birincil mağdur olan yakınlarının OHAL / KHK mağduriyetleri neticesinde hangi türden sıkıntılar yaşadıkları, birincil mağdurlar olan yakınlarının yaşadıkları mağduriyetler sebebiyle ikincil mağdur olan kendilerinin de herhangi bir tıbbi /psikolojik destek almak zorunluluğu hissedip hissetmedikleri ve de ne türden psikolojik sıkıntılar yaşadıkları hakkında toplanan nicel ve nitel verilerin analiz ve değerlendirmeleri yapılmıştır..

MY01- Mağdur Yakınlarının, OHAL / KHK Mağdurları ile Yakınlık Dereceleri Nedir?

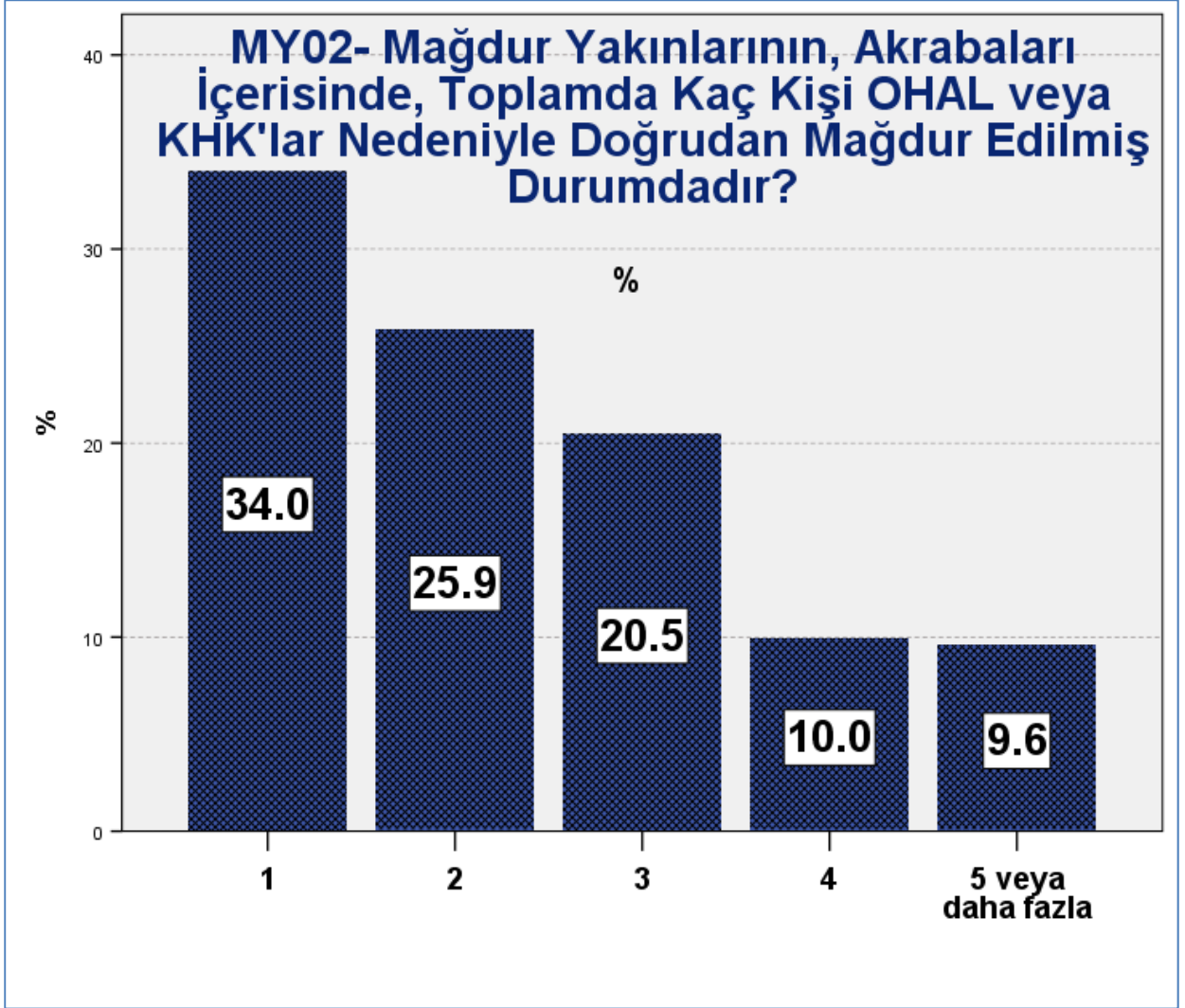

Mağdur yakını sıfatı ile araştırmamıza katılanların ağırlıklı olarak “Eşler” ve “Kardeşler” oldukları görülmektedir.

Araştırmamıza, “Diğer” kategorisinde katılanlar, kendilerini; yalnızca “Akraba” olarak tanımlamış ve detay vermemişlerdir.

Her ne kadar, “yakın arkadaş” ve “iş arkadaşı”nın, ‘nesep/hukuki bağ’ kavramında, “akraba” olarak, tanımlanmaları mümkün değilse de, biz onları “Doğrudan mağdur olmayan bireyler” kategorisine almak yerine, kendi “algılarındaki” tanımlamalarına uygun olarak bu kategoride tutmayı tercih ettik. Çünkü eğer onlar kendilerini “mağdur yakını” olarak hissediyorlarsa, bunun öyle kabul edilmesinin katılımcıların, psikolojik algı veya tercih tanımlamalarına daha uygun olacağını değerlendirmekteyiz. Çalışmamızda ve birçok sosyal medya örneklerinde görülen ‘anne/babaların, kardeşlerin’ bile kendi ‘mağdur’ evlatlarını ötekileştirip, reddederek ve de hatta kolluk güçlerine ihbar ederek onlara ikincil bir mağduriyet daha yaşatmaları örnekleriyle karşılaştırıldığında, ‘bir yakın arkadaş veya iş arkadaşının’, ‘bir mağdur’ ile insani/duygusal bir bağ kurup, kendilerini mağdur yakını olarak görmeleri, mağdurlar açısından oldukça anlamlıdır.

MY02- Mağdur Yakınlarının, Akrabaları İçerisinde, Toplamda Kaç Kişi OHAL veya KHK'lar Nedeniyle Doğrudan Mağdur Edilmiş Durumdadır?

Bu soruyla ilgili verilerimizde, ailelerin verdikleri ‘mağdur sayıları’ ile mağduriyet yaşanan kurum isimleri ve ailelerin yaşadıkları olayların anlatımları incelenerek bazı düzeltmeler yapılma ihtiyacı doğmuştur. Çünkü bazı mağdur yakınlarının, kendilerince haklı olarak, ‘mağdur sayısını hesaplarken’ yalnızca, OHAL/KHK’ların doğrudan hedef aldığı birincil mağdurları değil de OHAL/KHK’lar vasıtası ile “zarar gören /zarara uğrayan /ikincil mağdur” olan aile fertlerini de birincil mağdur sayılarına dâhil ettikleri görülmüştür. Örneğin, KHK’lı eşi bir kadın, üç çocuğu varsa, mağdur sayısını “5” olarak belirleyebilmiştir. Aslında, bu yaklaşım tarzı bizce de haklıdır ve geçerlidir. Belirtilen durumda gerçekten “5” mağdur vardır. Çünkü OHAL/KHK’lar yalnızca hedef aldıkları kişi ve kurumlara zarar vermekle kalmayıp, o kişiye, kuruma bağımlı/ilişkili olarak yaşayan “ikincil mağdurlara (dolaylı mağdurlara) da zarar vermektedir. Verilerimizin homojenliği açısından, biz gerekli gördüğümüz bazı düzeltmeleri yapmış bulunuyorsak da, OHAL/KHK’lardan zarar görenlerin gerçek sayısını hesaplamada en azından “mağdurun aile

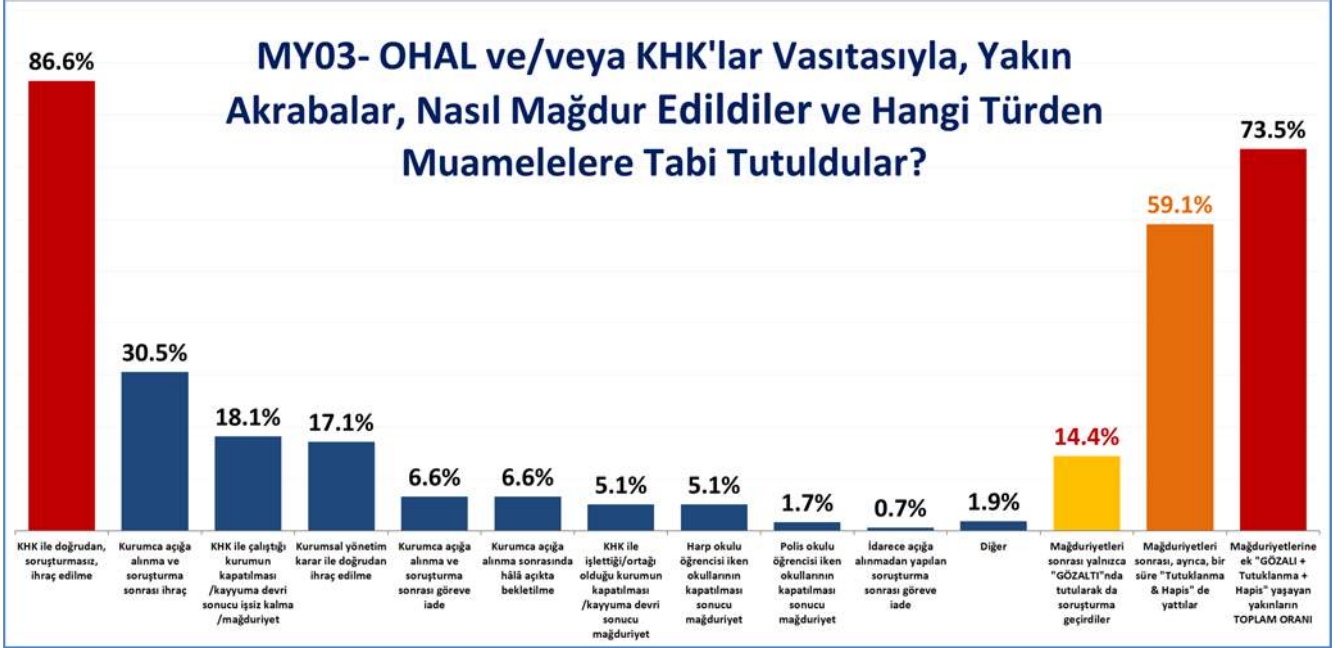
bireylerinin” yani “ikincil/dolaylı mağdurların” da hesaplamaya dâhil edilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu durumda, OHAL/KHK’ların mağduriyetlerine sebep olduğu insanların gerçek sayılarının hesaplanabilmesi için en azından; “bilinen mağdur sayısı çarpı (x) Türkiye’nin ortalama hane halkı büyüklüğü sayısı” formülünün uygulanması gerekmektedir. Tabii ki bu hesaplamaya, mutlaka, “ikincil mağdurlar” olarak sayılmaları gereken; ‘anne ve babalar /bakmakla yükümlü olunan kişiler’ dâhil değildir. OHAL sürecinde yaşanan streslerden dolayı meydana gelen ölümler, hastalıklar, bebek kayıpları, aile bölünmeleri, durumdan etkilenen diğer yakın akrabaların sayıları da ‘ikincil mağdurlar’ formülüne dâhil edildikleri takdirde, OHAL ve KHK’ların zarar verdiği insanların sayısı milyonları bulacak büyüklüğe erişmektedir. Tabiidir ki ortaya çıkan ölümlerin, hastalıkların, aile bölünmelerinin maddi veya manevi karşılıklarının hesaplanması mümkün değildir.

Diğer yandan, KHK’larda doğrudan isimleri yayınlanmadığı halde, OHAL/KHK yetkisi ile kapatılan kurumlarda çalışanların durumlarına da dikkat çekilmesi gerekmektedir. O kurumlardan geçimini temin eden insanların sayıları da oldukça büyük yekûnlar tutmaktadır. Çalıştıkları kurumlar kapatıldığı için işsiz kalma, lisanslarının iptali, çalıştıkları veya çalıştırdıkları işyerlerinin iflasa sürüklenmesi, yurtdışına çıkış yasağı veya pasaportların iptali, kurumları kapatılmasa bile OHAL ve kayyım atamaları nedeniyle işsiz bırakılanlar da olabilmektedir: Taşeron personel olarak çalışanların birçoğunun iş akitlerinin sona erdirilmesi vb. gibi örnekler de özel sektör çalışanları en az kamu çalışanları kadar OHAL/KHK’lardan olumsuz etkilenebilmektedir.

Çalışmamıza, KHK’lı olmayan, kurumları kapatılıp işsiz bırakılmayan, ancak çeşitli gerekçelerle açıkta, bekletilen, yani “Araf’ta” tutulan çalışanlarla ilgili bildirimler de gelmiştir: Çünkü açığa alınan ve açıkta bekleyen öğretmenler, memurlar, kamu personelleri, polislerin durumu da oldukça sıkıntılıdır.

Bu arada, ‘Harp akademileri, askeri liseler, astsubay okulları’ gibi askeri okulların öğrencilerinin durumlarını da hatırlatmak gerekir: Sayıları onbinleri aşan askeri öğrenci bu süreçte mağdur olmuş ve kendilerine mağduriyetlerini telafi yolu da tanınmamıştır. Ayrıca, pasaportu iptal edilen, özel güvenlik belgeleri iptal edildiği için işini kaybeden, çalışma belgeleri iptal edildiği için işlerini yapamayan birçok meslek erbabının, belediye şirketlerinde veya taşeron şirketlerinde sözleşmesi feshedilen insanların durumu da dikkate alındığında OHAL ve KHK’ların, ilk bakışta dikkat çekmese de tüm toplumsal katmanları ve sosyal sınıfları çok derinden etkilediği anlaşılmaktadır.

MY03- OHAL ve/veya KHK'lar Vasıtasıyla, Yakın Akrabalar, Nasıl Mağdur Edildiler ve Hangi Türden Muamelelere Tabi Tutuldular?

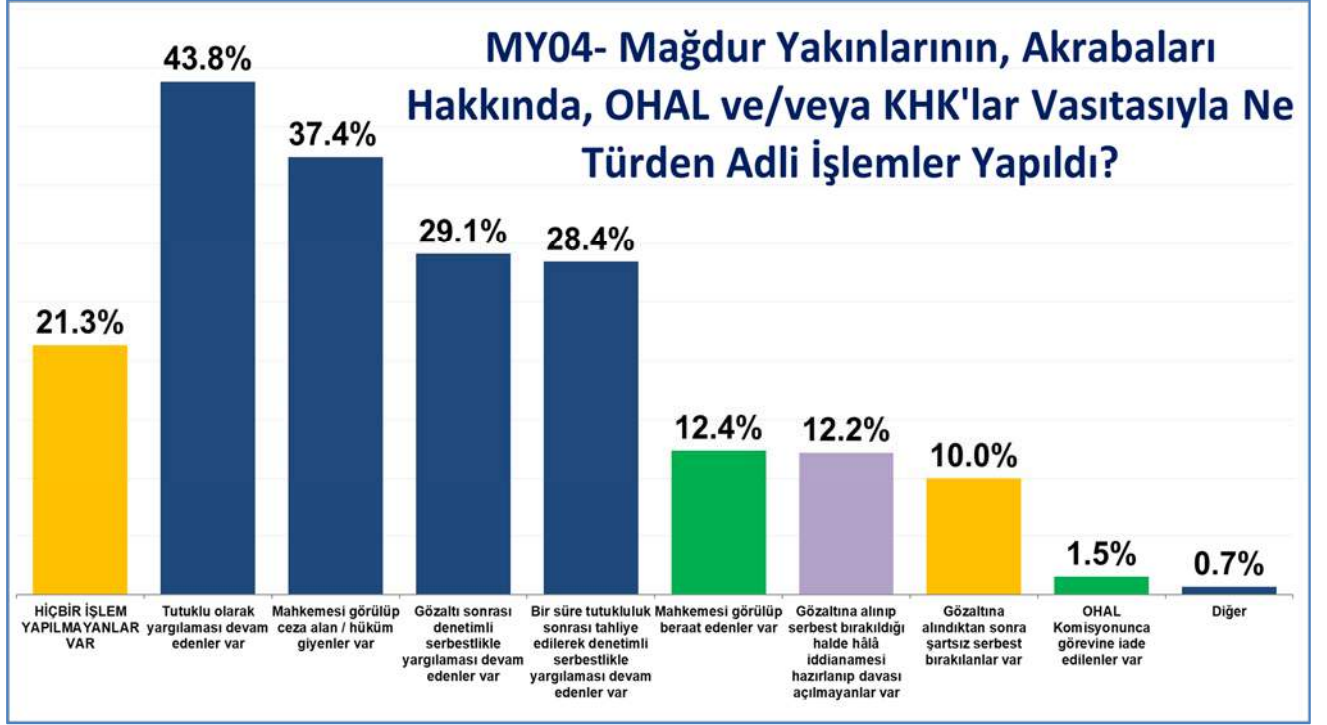
Araştırmamıza, mağdur yakını olarak katılanların büyük bir çoğunluğunun (%86,6) yakınlarının başlarına “KHK ile ihraç” edilme sıkıntısının geldiği anlaşılmaktadır.

Bu sorumuzda “Diğer” seçeneğini işaretleyen ‘mağdur yakınları’, akrabalarının, “Güvenlik Soruşturması sonucunda atanamama / işe alınmama /işini yapamama”, “Mülakatta elenme”, “KHK ile kadro hakkı kaybı”, “Kara Astsubay Meslek Yüksekokulu’ndan mezun olduğu halde, nasıplarının yapılmayıp, üzerinde ‘669 sayılı KHK kararı ile verilmiştir’ yazan sivil bir diploma ile, ömür boyu fişleme”, “Çalışma izninin iptali”, Çalıştığı özel kurum tarafından istifa ettirmek suretiyle işten çıkarılma”, “Polis meslek yüksekokulundan mezun olup, atamasının yapılmaması”, “Pasaport şerhi” mağduriyetleri yaşadıklarını beyan etmişlerdir.

OHAL / KHK mağduru olan yakınların %73,5’i, işlerini kaybetme mağduriyetlerine ek olarak "Gözaltı / Tutuklanma /Hapis" sürecinden de geçirilmişlerdir. Geriye kalan %26,5 hakkında hiçbir adli işlem yapılmamıştır. Bu görünüm OHAL ihraçlarının ne kadar keyfi yapıldığının önemli bir göstergesidir.

Bu noktada bir hususa bilgi vermekte yararlı görüyoruz. Görselin yüzdeler rakamların toplamı, “%100” oranını aşmıştır. Katılımcıların, birden fazla akrabalarının KHK ve/veya OHAL mağduru olma durumu ve de birden çok seçenekli olan sorunun cevaplarının da birden çok olabileceği dikkate alındığında, yüzdeler oranları toplamının da %100’lük sayı limitini aşabilir. Bu bilgi, birden çok seçenekli/cevaplı diğer görsellerimizin yorumlanması için de geçerlidir.

MY04- Mağdur Yakınlarının, Akrabaları Hakkında, OHAL ve/veya KHK'lar Vasıtasıyla Ne Türden Adli İşlemler Yapıldı?

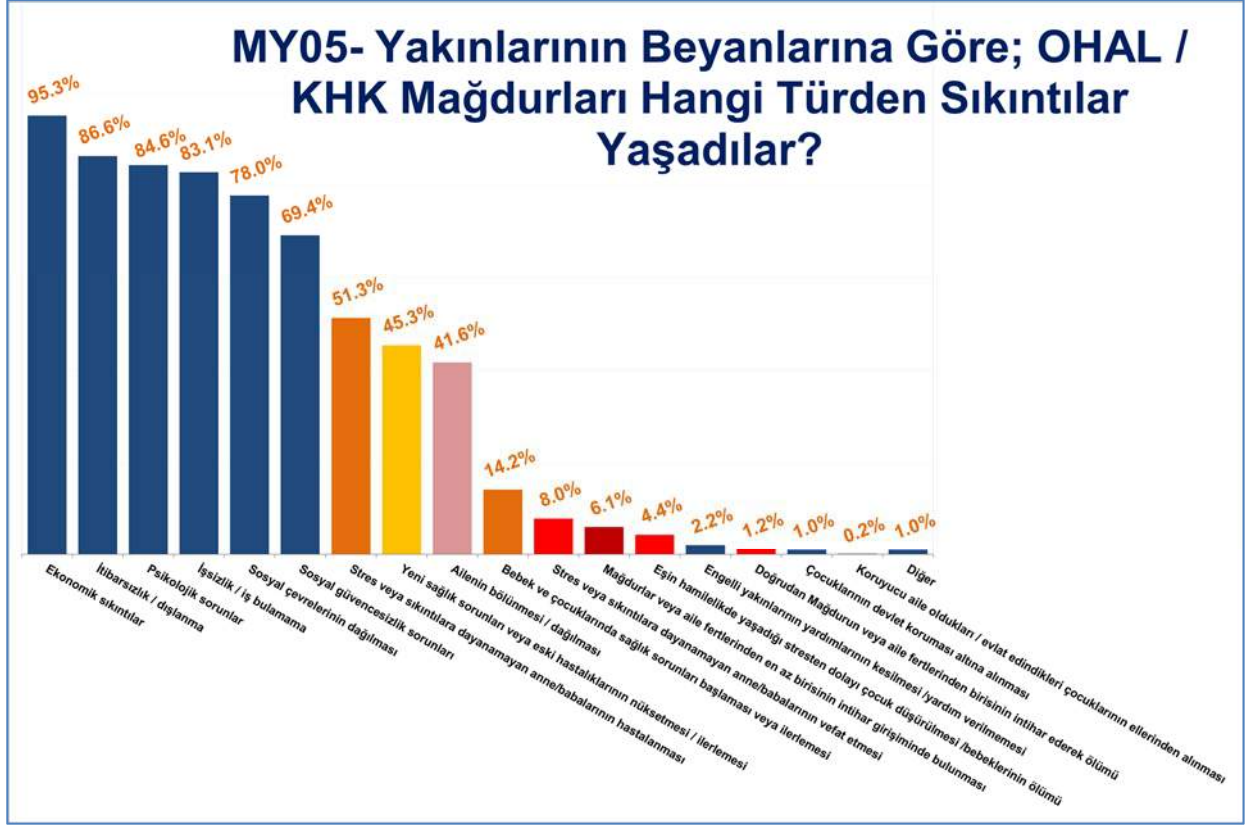

Mağdur yakını katılımcılardan, yakınları hakkında henüz hiçbir işlem yapılmayanların oranı %21,3'tür. Büyük çoğunluğun adli süreçleri devam etmektedir.

“Diğer” kategorisini seçenlerden bazıları, yakınlarının arasında “Mahkemede beraat ettiği ve yurt dışı yasağı kalktığı halde hâlâ pasaportunu alamayan”, “Beraat ettikleri halde hâlâ ihraç durumunda olan”, “669 sayılı KHK ile atamaları engellendiği halde, OHAL komisyonuna başvuruların dahi kabul edilmeyen” yakınları olduğu beyanlarında bulunmuşlardır.

15 Temmuz 2016 darbe girişiminden bu yana en az 27 aylık bir zaman diliminin geçmesine rağmen hâlâ sonuçlanan davaların sayısının oldukça az olması, OHAL'in mağdurlara maliyetini oldukça artırmaktadır. Hapse konulan mağdurlar ve aileleri ne zaman sona ereceği belli olmayan bir tutukluluk süreciyle baş etmeye çalışırken; tahliye edilenler ve tutuksuz yargılananlar ise sürekli bir belirsizlik ve endişe içerisinde yaşamak zorunda bırakılmaktadır. Ayrıca, bu süreçte mağdurlar hakkında uygulamaya konulan yurt içi ‘çalışma’ ve yurt dışına ‘çıkış’ yasakları yüzünden mağdurlarla birlikte aileleri de çok büyük bir çıkmaza sürüklenmiş durumdadır. Mağdurlar ve ailelerinin bazıları içerisinde tutuldukları, “çaresizlik kapanı” veya “çaresizlik döngüsünden” kurtulmak istediklerinde, maalesef hem kendilerini hem ailelerini ve de çocuklarını ölüm tehlikesi ile karşı karşıya bırakacak maceralara sürüklenebildikleri görülmekte, Ege denizi veya Meriç nehri facia haberlerine özellikle sosyal medyada sıkça rastlanabilmektedir.

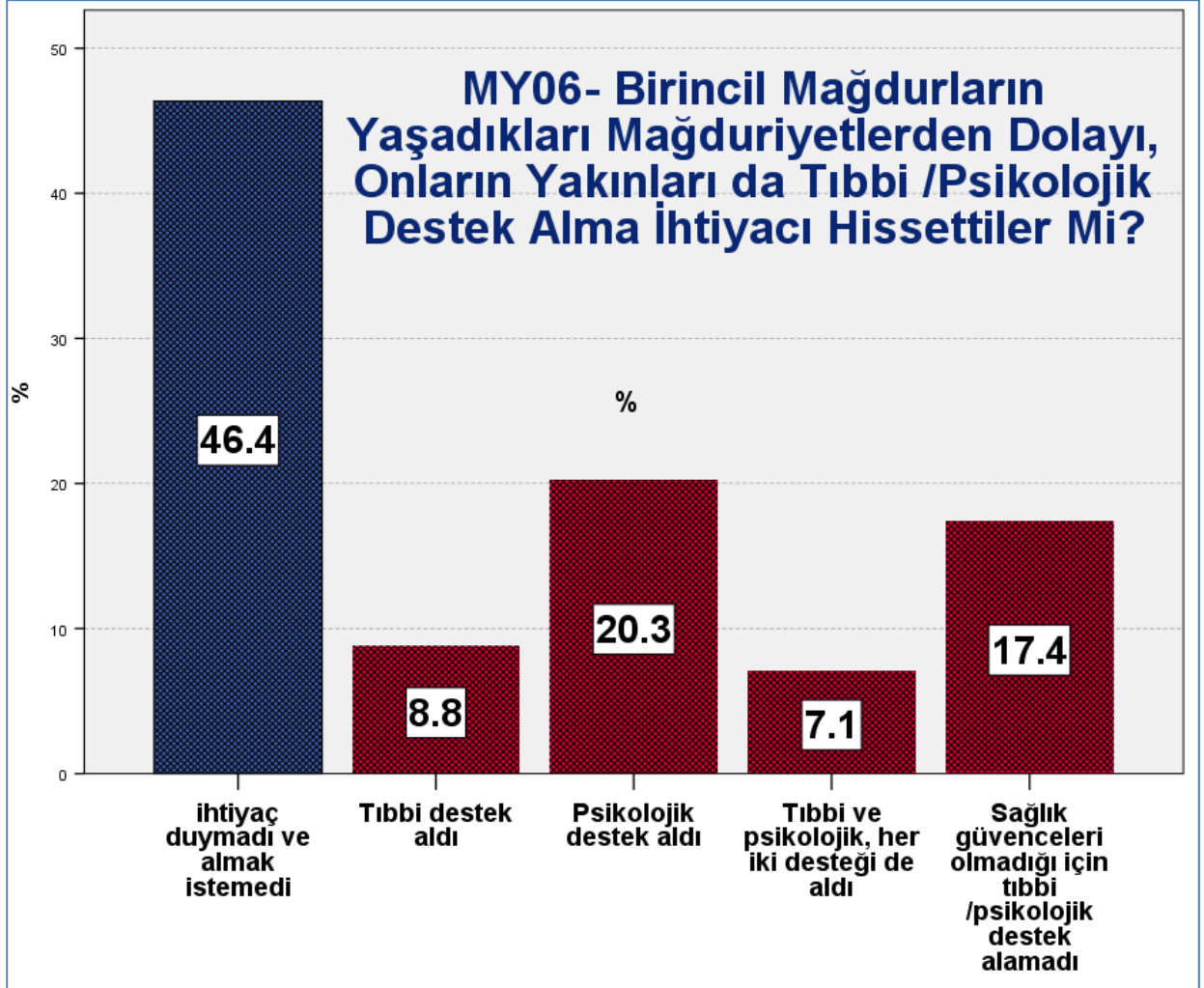
MY05- Yakınlarının Beyanlarına Göre; OHAL / KHK Mağdurları Hangi Türden Sıkıntılar Yaşadılar?

Yakınlarının beyanlarına göre, OHAL mağdurlarının çektikleri en büyük sıkıntılar, en yaygınından daha aza doğru, sırası ile şunlardır: “Ekonomik Sıkıntılar (95.3%)”, “İtibarsızlık & Dışlanma (86.6%)”, “Psikolojik Sorunlar (84.6%)”, “İşsizlik & İş Bulamama (83.1%)”, “Sosyal Çevrenin Dağılması (78.0%)”, “Sosyal Güvencesizlik Sorunları (69.4%)”, “Stres veya Sıkıntılara Dayanamayan Anne & Babalarının Hastalanması (51.3%)”, “Yeni Sağlık Sorunları veya Eski Hastalıklarının Nüksetmesi & İlerlemesi (45.3%)”, “Ailenin Bölünmesi & Dağılması (41.6%)”, “Bebek ve Çocuklarda Sağlık Sorunları Başlaması / İlerlemesi (14.2%)”, “Stres veya Sıkıntılara Dayanamayan Anne & Babalarının Vefat Etmesi (8.0%)”, “Mağdurlar veya Aile Fertlerinden En Az Birisinin İntihar Girişiminde Bulunması (6.1%)”, “Eşin Hamileliğinde Yaşadığı Stresten Dolayı Çocuk Düşürülmesi & Bebeklerinin Ölümü (4.4%)”, “Engelli Yakınlarının Yardımlarının Kesilmesi & Yardım Verilmemesi (2.2%)”, “Mağdurun veya Aile Fertlerinden Birisinin İntihar Ederek Ölümü (1.2%)”, “Çocuklarının Devlet Koruması Altına Alınması (1.0%)”, “Koruyucu Aile Oldukları & Evlat Edindikleri Çocuklarının Ellerinden Alınması (0.2%)”, Diğer %1.0’ dır.

“Diğer sıkıntılar” seçeneğini işaretleyenler; “KHK’lı yakını olarak kamu memur alımlarına bile başvuramadık, almazlar diye. Olaylar belki normalleşecek bir gün ama o zaman da bizim yaşımız tutmayacak.”, “Eşi hapishanedeyken doğum yapan kardeşime ‘kötü kadın’ muamelesi yapıldı. Çocuğunun başka birinden olduğu iddia edildi.”, “Engelli bebeğimin zorunlu sağlık sigortasını yapmadılar. Bebeğim vefat ettikten sonra o hakkı verdiler”, “Çocuklarımız eğitiminden geri kaldı”, “Çocuklarımız psikolojik sorunlar yaşadı”, “Açık görüşe giderken uzun yolda üç trafik kazası geçirdik” şeklinde belirtilmiştir.

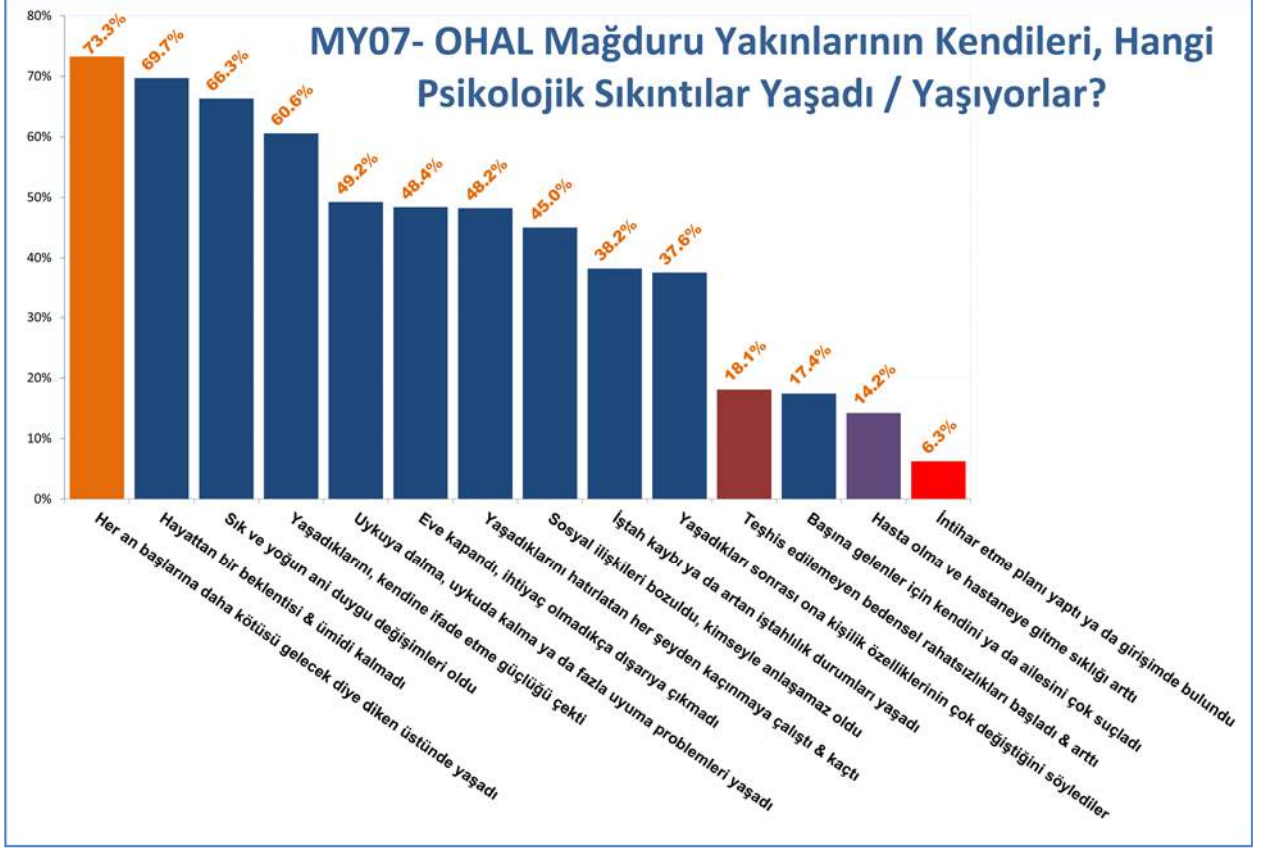
MY06- Birincil Mağdurların Yaşadıkları Mağduriyetlerden Dolayı, Onların Yakınları da Tıbbi /Psikolojik Bir Destek Almak İhtiyacı Hissettiler mi?

Yukarıdaki görselden anlaşılacağı üzere tüm mağdur yakınlarının “tıbbi ve/veya psikolojik destek” almak ihtiyacı hissetme oranı %53,6’dır. Ancak, belirtilen ihtiyaç oranları, yalnızca, mağdurların birinci dereceden yakınları ile sınırlandırıldığında; yani, “eşleri, çocukları, anne ve babalarının, tıbbi ve/veya psikolojik bir destek alma ihtiyacı duyma oranı %59,5’a yükselmektedir. Bu talepler, sadece, mağdurların “eş ve çocukları” ile sınırlandırıldığında ise tıbbi ve/veya psikolojik destek” almak ihtiyacı duyma oranı %62,2’ye yükselmektedir. Tıbbi ve/veya psikolojik destek” almak ihtiyaçları, sadece mağdurların “eşleri” ile sınırlandırıldığında ise bu oran %65,3’ü bulmaktadır. Detaylı analizler göstermektedir ki mağduriyetlerden en fazla mağdurların eşleri etkilenmekte ve en fazla onlar “tıbbi ve/veya psikolojik destek” alma ihtiyacı duymaktadır. Diğer yandan, eşlerinin mağduriyetleri dolayısı ile artık, birçoğunun, sağlık güvencesi de kalmayan eşler, ihtiyaç duydukları tıbbi/psikolojik destekleri çoğunlukla alamayabilmektedirler. Çünkü, mağdur eşlerin, önemli bir kısmının, eşlerine bağlı olan, sağlık güvenceleri de artık kalmadığı için tıbbi /psikolojik desteğe erişeme oranları sadece %32,3’dür.

MY07- Yakınlarının Yaşadığı Mağduriyetler Dolayısıyla, OHAL Mağdur Yakınlarının Kendileri Ne Türden Psikolojik Sıkıntılar Yaşadı / Yaşıyorlar?

Görselden anlaşıldığı kadarı ile mağdur yakınlarının büyük çoğunluğu “Her an başlarına daha kötü şeyler gelecek diye hep bir endişe içerisinde, başka bir ifade ile hep ‘diken üstünde’ yaşamaktadırlar (73.3%)” ve görünür gelecek için de “Hayatlarında yeni bir beklentileri veya ümitleri de kalmamıştır (69.7%)”, muhtemelen bu gerekçelerle iledir ki “Sık ve Yoğun & Ani Duygu Değişimleri yaşamakta (66.3%)”, “Yaşadıklarını, Kendine dahi İfade Etme Güçlüğü Çekmekte (60.6%)”, “Uykuya Dalma, Uykuda Kalma ya da Fazla Uyuma Problemleri Yaşamakta (49.2%)”, “Eve Kapanarak, İhtiyaç Olmadıkça Dışarıya Çıkmamakta (48.4%)”, “Yaşadıklarını Hatırlatan Her Şeyden Kaçınmaya Çalışmakta (48.2%)”, “Sosyal İlişkileri Bozulmakta, Kimseyle Anlaşamaz Olmakta (45.0%)”, “İştah Kaybı ya da Artan İştahlılık Durumları Yaşamakta (38.2%)”, “Yaşadıkları Sonrası Onlara Kişilik Özelliklerinin Çok Değiştiği Söylenmekte (37.6%)”, “Teşhis Edilemeyen Bedensel Rahatsızlıkları Başlamakta & Artmakta (18.1%)”, “Başlarına Gelenler için Kendilerini ya da Ailelerini Çokça Suçlamakta (17.4%)”, “Hasta Olma ve Hastaneye Gitme Sıklıkları Artmakta (14.2%)”, İntihar Etme Planı bile Yapabilmekte ya da Girişimde Bulunabilmektedirler (6.3%)”.

Görünen tablodan, OHAL ve KHK mağdurlarının kendileri ne türden sıkıntılar/travmalar yaşıyorlarsa, “Onların yakınlarındakilerin” birçoğunun da en az onlar kadar sıkıntı, travma, stres ve çaresizlik duyguları ile baş etmek zorunda kaldıkları anlaşılmaktadır.

Bu durum, OHAL’in, yalnızca, doğrudan hedefine aldığı insanları, mağdur etmekle kalmayıp, onların aile fertlerini, anne karnındaki bebeklerini, engellilerini, yaşlılarını, bakmakla yükümlü oldukları kişileri, sevdiklerini, diğer yakın akrabalarını da ciddi seviyelerde mağdur edecek derinliklere ulaştığını ispatlamaktadır.

Yukarıda sıralanan maddeler dışında farklı açıklamalarda bulunanlar aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır:

- *“Bizzat kendi ailem eşimden boşanmam için (bana) baskı yaptı.*
- *“Eşimin ailesini suçladım. Akrabaya verilen hatta ByLock çıktı. Sahip çıkmadılar, tepki göstermediler, sadece izlediler.”*
- *“Her gece ölmek için dua ettim.”*
- *“Kimseyle görüşmek istemiyorum.”*
- *“Kızım dört defa intihara kalkıştı. Ayakta durmak için elimden geleni yapıyorum. Kızım Allah’ın izniyle daha iyi.”*
- *“Sivil ölüme terk edildik. (Aradan) 16 ay geçti. Neler yaşadığımı ben bile unuttum.”*

MY08.0- İkincil Mağdurların Yakınlarının KHK veya OHAL Mağduriyeti Yaşadıkları Kurumlar ve Meslek Grupları

Çalışmamıza katılan mağdur yakınları, yakınlarının; Başbakanlık, Millî Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, HSYK, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, TRT, YÖK, Üniversiteler, Belediyeler, Özel Şirketler, Askeri Okullar, Polis Okulları, Özel Eğitim Kurumları” başta olmak üzere onlarca farklı kurumda çalıştıklarını beyan etmiştir.

Özel sektör kurumlarında çalışıp da kurumlarının kapatılması sebebiyle işsiz kalan veya kurumları kapatılmasa bile OHAL’in yarattığı hukuki/psikolojik ortam yüzünden çeşitli gerekçelerle işlerinden atılan mağdurların yakınları da araştırmamıza katılmıştır.

Mağdur yakınları akrabalarının meslekleriyle ilgili olarak, ‘üniversitelerde, araştırma görevlisinden, profesöre’; ‘Millî Eğitim Bakanlığı’nda, öğretmenden, müdüre’, ‘Sağlık Bakanlığı’nda, hemşireden, doktora’, ‘adli kurumlarda alt kademe memurlardan, yüksek hâkimlere, savcılara’, Askeriyede, Astsubay öğrenci /harbiye öğrencisinden, yüksek rütbeli subaylara; Emniyette, polis okulu öğrencisinden ve polis memurundan, emniyet müdürlerine, bakanlıklar ve belediyelerde, en alt kademe memurdan üst seviye müdürlere, uzmanlara, mühendislere’, ‘Diyanette, vaizlerden, imamlara’ kadar onlarca farklı mesleklerden yakınları adına çalışmamıza katıldıklarını beyan etmiştir.

Özel sektörde ise basın emekçilerinden, işçilere/emekçilere, öğretmenlere, esnaftan, sanatkâra, birçok mağdur yakını araştırmamıza katılmıştır.

Mağdur yakını kategorisinde araştırmamıza katılanların, gerçekten mağdur yakını olduklarını tespit edecek soruların, sorulmasından ve cevaplarının alınmasından sonra, tüm katılımcıların müştereken cevaplandığı Likert türü sorulardan oluşan “sosyal algılar/yargılar” bölümüne geçmelerine müsaade edilmiştir. Ancak mağdur yakınlarının, kendi yakınlarının ve/veya kendilerinin yaşadıkları sıkıntılarla ilgili hayat öykülerini ayrıca aktarmak isteyen katılımcılara bir bölüm daha açılarak, yaşadıkları sıkıntılarını aktarma fırsatı da kendilerine tanınmıştır. Belirtilen çerçevede, anlatılan hayat hikâyelerinden bazıları bir sonraki bölümde aktarılmıştır.

MY08.2

**MAĞDUR YAKINLARININ
İFADELERİYLE; OHAL'DE
MAĞDURLARIN VE
YAKINLARININ YAŞADIKLARI
SIKINTILAR VE OLAYLARIN
ANLATIMLARI**

MY08.2- OHAL & KHK'lar Nedeniyle, Doğrudan Mağdurlarla Birlikte Yakınlarının da Nasıl Mağdur Edildikleri, Neler Yaşadıkları ve de Ne Türden Sıkıntılar Çektikleri Hakkındaki Anlatımlar²²

- ❖ “Abim 1 yıl hapis yattı ve 6 yıl, 3 ay alarak çıktı ve hâlâ imza attığı için ne iş bulabiliyor ne de şehir dışına çıkabiliyor. (Çocuğunun) karne günü heyecanla imza atmaya unutmuş yüreğimiz ağzımıza geldi, yeniden içeri alırlar diye. Asla tolerans göstermiyorlar. Bu sıkıntıları yaşama sebebi ise sendika üyeliği olmasıdır. 1 yıl boyunca annem her hafta ziyaretine gitti yengemin psikolojisi bozuldu. Çocukları perişan oldular. Ablam ise şu an görevine dönmüş olsa da birisinin iftirası ile 1 ay o da tutuklu kaldı. Onun tazminat davası devam ediyor. Eşim ise 18 ay açıkta kaldı sonra işine döndü. 18 ay boyunca çıkan KHK'larla öldük öldük yeniden dirildik.”
- ❖ “(Askeri okulda öğrenci olarak okumakta iken okulu kapatılarak mağdur edilen oğlum) sudan çıkmış balık gibi şaşkın ve şok halindeydi. Hayata dair planları bir anda yok oldu. Kısıtlı imkanlarla okuduğu için aldığı eğitim bursunu nasıl ödeyeceğini düşünüyordu. İş başvurusu yaptığı yerlerde savcılık evrakı temiz olmasına rağmen, diplomadaki “669 sayılı KHK kararı ile verilmiştir” ibaresinden dolayı işe kabul edilmedi. Bir baba olarak oğlumu ezmek için harçlığını, o uyurken cebine koydum. 24 saat olan zaman diliminde benim uykum sadece birkaç saate düştü. Strese bağlı mide rahatsızlıkları yaşamaya başladım, doktor tavsiyesiyle antidepressanlar kullanmak zorunda kaldım, annesi hipertansiyona yakalandı, lise öğrencisi olan kız kardeşi kendisini ve eğitimini unutup abisinin, intihar girişiminde bulunması endişesi ile örgün eğitimi bırakıp, abisine destek olmak için geleceğini harcadı. Babaannesi bir anlık stres ile akıl sağlığını kaybetti ve sonrasında yaşı itibariyle de bakıma muhtaç engelli durumuna düştü. Her şeyimizi oğlumuzun hayata tekrar adapte etmek adına harcadığımız için şu anda hakkımda 5 ayrı icra takibi bulunmaktadır.”
- ❖ “10 gün içinde lojmandan çıktık emekli ikramiyemizi iki sene sonra mahkemeye alabildik 5 ay sonra ancak emekli olduk. O süre zarfında çocuğumuzla oturduk. Hiçbir şey yapmadan “terörist” damgası yemek bütün hayatımızı değiştirdi, adalete ve devlete güvenimi sarstı. İlaç kullanmak zorunda kaldım. Kardeşim 22 ay içeride yattı, hiç mahkemeye çıkmadan. Sonra ilk mahkemede çıktı. Annem üzüntüden zona oldu. O kadar çok ki mağduriyet. Herkesin işi gücü vardı şimdi hepsi işsiz. Sağlık güvenceleri yok. En kötüsü de bu durumu kimseye anlatamamak. Çünkü herkes suçlu görüyor. Bilmeyene durumumuzu söyleyemiyoruz.”
- ❖ “15 ay tutukluluğu boyunca (babamı) doktora götürürken çok sıkıntı çıkardılar. Bir başka yakınımın kanser teşhisi geç konulduğu için tedavide geç kalındı, daha yakında vefat etti. 56 gün sigortası eksik olduğu için emekli olamayıp pazarda biber satan dostumuz var.”

²² Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “14 gün gözaltının ardından (çalıştığı) kurumdan sorgulanan 40 kişi içinden... eşim tutuklandı. 9 ay sonra ilk mahkemede tahliye edildi. Bu acılı süreçte eşimle ilgilenen tek kişi bendim. Ailesi, annesi, avukat olan ablası ilgilenmeyi bırakın bir kez dahi aramadılar. Aramadıkları gibi bütün sülaleye bizimle ilgilendikleri, eşimin avukat işini hallettikleri ve ev kredisi borcumuzu kapattıklarını söylemişler. İnanılmaz bir mağduriyet ve yalnızlık yaşattılar dileğim o ki bize yaşattıklarını yaşamadan ölmesinler. Maruz kaldığımız onca iftira devlet eliyle suçlu ilan edilme, ekonomik açıdan inanılmaz zor bir süreç yaşarken bizi en çok üzen en yakınlarımızın akrabalarımızın tutumları oldu. Elbet bu günler geçecek ama biz bunları nasıl unutup hayatımıza devam edeceğiz bilmiyoruz.”
- ❖ “15 Temmuz’dan bir hafta sonra açığa alınma, devamında KHK ile ihraç. Ve gözaltına alınma. Tek bir kişinin ifadesi ve parça parça olan bir hayat. Bir avukat olarak yaşadığımız şehirde FETÖ’cünün karısı olarak ayakta kalmak, iş yapmak çok zordu, yapamadık en sonunda taşındık. Eşim börekçide çalışmaya başladı. Gelen turistlerle İngilizce konuşabiliyor olması takdirle karşılandı, tabi bunun bir önemi yoktu. Ne de olsa doktoralı da olsa bir garsondu. KHK’lı olduğu için tabi ki de sigortasız çalıştı. Evimiz ayrı ayrı zamanlarda tam 4 defa polislerce basıldı. Ailem ile görüşmüyoruz. Eşimden başka bir sürü arkadaşım ve yakınım ihraç edildi, tabiri doğrusya tecrit edildi. İçerik olmadığı ve Play Store’dan kendisinin indirdiğini ifade ettiği ve bu tespit edildiği halde 2016 Ağustos’tan bu yana halen cezaevinde olan yakınım var. 2016 Eylül’de düğünü vardı. Artık her kapı çalışında kalbimin sıkışmasından, her sabah korkuyla uyanmaktan, insanların bize cüzzamlı gibi yaklaşmasından ciddi psikolojik sorunlar yaşıyorum. Ve herkesin “hakketteler, yaşasınlar” demelerini kaldıramıyorum., Çünkü hiçbir hukuki delil olmadan sorgusuz sualsiz bugünlere geldik. Bu ülkede yaşamak o kadar zor ki.”
- ❖ “16 yıllık öğretmen eşim hiçbir adli ve idari soruşturma geçirmeden ihraç edildi. Hâlâ soruşturma yok. Benim çalıştığım KİT’ten iş akdim feshedildi... Ekim 2016’da bir kişinin ifadesi ve iftirası üzerine tutukladım. 18 ay sonra tahliye oldum. Abim mali müşavir FETÖ ye ait denilen şirketlerin resmi muhasebesini tuttuğu için 2 yıldır tutuklu. Eşi ve 2 çocuğu var. Çocukları perişan. Eşim ve 3 çocuğumla ortada kaldık. Sağ olsunlar ailem ve eşimin ailesinin desteğiyle ayakta durmaya çalışıyoruz. Babam bu olaylardan sonra kanser hastalığına yakalandı. Şu an hastanede. Yatalak durumda.”
- ❖ “İki aylık yeğenim annesiyle cezaevine girdi. Yeğenim 10 aylık oldu, halen cezaevindeler. Abim KHK ile ihraç edildikten sonra sadece tanık ifadelerine dayanarak tutuklandılar ve yöneticilikten 10 yıl 6 ay hüküm verdiler. Şahsım halen görevde olsam da birçok soruşturma ve baskıya maruz kaldım, kalıyorum.”
- ❖ “(Eşimi) 2 çocuğunun gözü önünde kelepçelenip götürüldü. Hem de başka bir şehre, haber vermeden. Onun, gözaltından sonra, çıktığı mahkemeye giderken sabah 9, gece 24’e kadar hiç durmadan ağlamasını. Sürekli bize uzaktan bakıp “Ben bir şey yapmadım” deyip haykırmasını, kızına dokunamadan ağlamasını; hele ilk kapalı görüşte, 3 yaşındaki kızının, camı tekmeleyip “Kır baba! Sen güçlüsün” demesini unutamıyorum. Kızım “Babama sarılmak istiyorum” deyip gardiyana yalvardı. Maddi sıkıntıların haddi hesabı yok zaten. Cezaevinde gördüğümüz muamele iğrenç. Her Çarşamba, Adıyaman’dan Elbistan’a gitmek hele... Hayatımızı bitirdiler.”
- ❖ “2013’de dini duygularla sohbetlerine katılmış olması sebebiyle ihraç edildi. 2014’de bırakıyor, ama yine de ihraç edildi. Devleti kandıran bu yapı hâliyle (sıradan) insanları da kandırdı, mağdur olmalarına sebep oldu. Devletimizden beklentimiz bu suçsuz insanların mağduriyetlerini gidermesi, adaletin tecellisi.”

- ❖ “(Eşim) 2014 Ocak-Aralık ayları arasında herhangi bir ay bankaya yatırılan 5 bin TL'nin FETÖ talimatı olduğu "düşünüldüğü" şüphesiyle önce açığa alma hemen ardından 672 KHK ile ihraç. 1 yıl sonra da eşimin, ismini 15 Temmuz'dan sonra duyduğumuz ve “Eğer bir gün bana da ByLock derlerse bu yargılama gerçekten çökmüştür” dediği bir zamanda hattı 2014'te 5 kez sinyal vermiş diye tutuklama. Avukat “Yargıtay'ın kararı var. Fakat o karara uyan mahkeme yok” beyanında bulunuyor. Elimiz kolumuz bağlı. Ben atanamayan öğretmenim. Bizler hayatımızın en güzel yılları olan 20'lerin sonlarında kültürden, sanattan, eğitimden, dünyadan konuşacakken, bugün mahkemedен hukuksuzluktan adaletsizlikten konuşuyoruz ve bu beni derinden yaralıyor.”
- ❖ “(Askeri personel olan eniştemin) 2016'dan bu yana tutuklu. Sadece bir ara karar için duruşması oldu... Eniştem olayların büyümesini engellemiş, karargahından başka bir yere çıkmamış kişidir. “Terör tatbikatı” uyarısıyla gidip, (karargâha) vardığında nasıl bir oyuna çekildiğini anlamıştır. Gerekli mercilere dilekçe ve taleplerde bulunduk. Olayın araştırılması yönünde. Yargı bağımsızlığına inanıyor yine de bir umut bekliyoruz... Bu süreçte haklı- haksız zaten kimse tam manasıyla dile getirmedi bazı şeyleri... Neticede bu ülkeye vatanına bağlı bireyleriz. Ne FETÖ ne başka bir örgüt asla karışılmadı. Torpil, kayırma olmadan yıllarca işsiz dolaştık... Biz haksızlığı sevmiyorsak isteriz ki bunu yaşatanlar da sevmesin.”
- ❖ “(Eşimin) tek suçu eski emniyet müdürü olması. 2017 Ocak'tan beri hapiste. Hâkim üç kez rapor aldı. Geçici heyet her seferimde 3 ay gün attı. 31 Temmuz'da hâkim bey izinde diye yine gün atıldı. Tam 20 ay oldu. Tüm evraklar geldi. 51 sinyali olan Cgnat kaydından başka bir delil yok !!!!”
- ❖ “(Bir cezaevinde şoför olan eşim), 25 gün gözaltı sonrası iki ay açıkta kaldı, sonrası 675 ihraç. Eşimin 6-7 ay uyumadığını bilirim. Hamilelikte yaşadığım stres sıkıntı, işsizlik, belirsizlik eş dost zannettiklerinin tek tek dağılması, kimsenin sizi anlamayıp sadece işsiz kalmak olarak görmeleri. Bir sene oldu beraat kararı alalı. Hâlâ işe iade edilmedik ve beraat kararı olmasına rağmen hâlâ arkadan duyuyoruz “bir şeyleri olmasa alınmazlardı” denilmesini.”
- ❖ “26 Nisan 2017 tarihinde babam açığa alındı hiçbir açıklama yapılmadan ve ardından en son çıkan toplu ihraç ile ihraç edildi bu süre zarfında ailemizde sürekli sinir krizleri ve babamda aşırı sigara tüketimi, konuşulanları geç algılama ileriye yönelik plan yapmama oldu. Emekli dilekçesini verdiği halde 2 buçuk aydır bekletiliyor. Bu süre zarfında borçlarımızdan dolayı bankalar icra yoluna gittiler ve şu anda ekmek bile alamaz olduk.”
- ❖ “26 Nisan 2017 tarihinde eşim açığa alındı. Yaklaşık 15 ay açıkta kaldı. Bu süreçte hiçbir şekilde adli ve idari işlem yapılmadı veya soruşturma açılmadı. 8 Temmuz 2018 tarihinde hiçbir gerekçe gösterilmeden 701 sayılı KHK ile ihraç edildi. Geçen zamanda psikolojik olarak çok etkilendik. 15 gün içinde lojmanı boşalttık. Eşimin ailesinin yanına geldik. Bir oğlum var ve 5 aylık hamileyim. Çevremiz tarafından dışlandık. İş bulamıyoruz. KHK ile ihraç edildiğimiz için iş vermiyorlar, maddi manevi sıkıntı içindeyiz. Toplumdan iyice soyutlandık. Tedirgin ve karamsar bir şekilde hayata tutunmaya çalışıyoruz. Hayattan bir beklentimiz kalmadı. Türkiye'deki adalete hiç mi hiç güvenmiyoruz. Gelecek kaygısı taşıyoruz. Eşimin sinirleri daha çabuk bozulmaya başladı. Eşim sürekli huzursuz. Hayattan hiç lezzet almıyor. Sıklıkla yalnız kalmayı tercih ediyor. Onun adına endişelenmekteyim. Aile huzurunuz da çok bozuldu.”
- ❖ “5.5 yaşında bir oğlumuz var. Eşim 1 buçuk senedir işsiz. Ben çalışıyorum, oğlumuz eşim bakıyor ve psikolojik olarak çok zor durumda.”

- ❖ “26 Temmuz 2016 tarihinde öğrenci olan kardeşimin eşyalarını almak için Denizli’ye gittiğimizde bir kişinin emniyeti arayarak “FETÖ evinden eldivenlerle eşya kaçırıyorlar” demesi üzerine eşim, ben, annem ve kardeşim emniyette ifade verdik ve kardeşim gözaltına alınıp ertesi gün serbest bırakıldı. Derken 3 Kasım 2016’da kardeşim tutuklandı ve Denizli D tipi cezaevine gönderildi. 19 Ocak 2017’de ilkokul mezunu ev hanımı annem gözaltına alındı ve 5 gün gözaltında tek başına tutulduktan sonra tutuklanarak Manisa E tipi kapalı cezaevine gönderildi. 3 Mart 2017 tarihinde gecenin bir vakti salıverildi. 14 Nisan 2017 tarihinde çocuğum dünyaya geldikten 12 gün sonra çocuğum yoğun bakımdayken babam gözaltına alındı ve 2 gün sonra tutuklandı ve Manisa T tipi cezaevine gönderildi. 9 Mayıs 2017’de de ben, emniyete ifadem alınmak üzere çağırıldım ve 2 gün gözaltında kaldım ve tutuklanarak Manisa T tipi cezaevine gönderildim ve annem tek başına dışarıda kaldı. Eşime ailesinin yanına gitmesini söylemişim. Babamla koğuştaki karşılaşım ve şok oldu, babam beni görünce. 11 ay aynı koğuştaki kaldım. 5,5 ay boyunca annem 3 gün imza, 1 gün Denizli D tipine kardeşimi ziyarete, 1 gün de Manisa T tipine babam ve beni ziyarete geldi. 12 Eylül 2017 günü kardeşimin tahliye olduğunu 15 Eylül 2017 açık görüşünde öğrendik. Aralık 2017’de 695 sayılı KHK ile babam 29 yıllık imam hatiplik görevinden ihraç edildi. 5 Nisan 2018 tarihinde de babam ve ben tahliye olduk tabii annem, babam ve ben aynı dosyadan yargılanıyoruz. Tahliye olduktan sonra uzman fizyoterapist olarak devam ettiğim doktoramdan atıldığımı öğrendim. Geçen hafta işe girecekken çalışma lisansımın iptal edildiğini de öğrendim.”
- ❖ “28 günlük gözaltı sonrası (eşim tutuklandı). 1 yıl iddianameyi bekledik. 1,5 yıl sonra ilk mahkeme. 2,5 yıla doğru gidiyoruz ve daha 3. mahkeme oldu hiçbir sonuç yok. Tutukluluk devam ediyor. Çocuğumla beraber çok ciddi psikolojik sorunlar yaşıyoruz...”
- ❖ “(Eşim) 677 KHK ile açığa alındıktan sonra 22 Kasım ihraç edildi. 10 Ocak’ta gözaltına alındıktan sonra tutuklu yargılanma ile önce Kars cezaevine, sonrasında Tokat cezaevinde kaldı. Yaklaşık 5-6 duruşma sonrasında 31 Ekim’de adli kontrol ile serbest bırakılıp tutuksuz yargılanmasına karar verildi. Haftada üç gün imza atıyordu. Yaklaşık dokuz ay sonra 5 Temmuz karar mahkemesinde 8 yıl 9 ay hüküm aldı ve tekrar tutuklandı. Bu bizim için yıkım oldu. Madem tekrar içeri alınacaktı niçin belli bir süre dışarda bıraktılar. Bu süreçte üç kez trafik kazası geçirdik. Şimdi yolculuk korkusu başladığı için görüşlere gidemiyorum. Ve eşim Ağrı Patnos cezaevinde kalıyor ben Kayseri de. Eşim Kayseri için nakil dilekçesi yazmış ret cevabı almış. Bizim yollarda ölmemiz mi gerekiyor. Özellikle de tutukluların ailelerine çok uzak cezaevlerine verilmesini konu alırsanız çok sevinirim. Çünkü açık görüşe giderken yolda trafik kazası geçiren ve muhakkak ölümle sonuçlanan o kadar çok haber alıyorum ki çevremden. Adalet istiyoruz biz!”
- ❖ “7 aylık hamile iken eşim alındı ve 4.5 yaşında duygusal açıdan babaya çok düşkün oğlumla bu durumla baş edebilmek çok zordu. Doğumda eşim yoktu. Gelir diye çok umut ettik ama olmadı. Aradan geçti 22 ay ve eşim 15 gün önce ilk mahkemesine çıktı. Bu dönemde oğlum psikolojik olarak zor günler yaşadı. Yeni doğmuş kızım babasını hiç tanımadı. Evimiz düzenimiz bozuldu. Ailemin yanına taşındım. Bu konuda şanslıydım çoğu arkadaşımın ailesi sahip çıkmadı. Bu durumda hâlâ ayaktaysak tek bir izahı var. Suçumuz yok. Alnımız ak, başımız dik!”
- ❖ “Abim kendi halinde öğretmendi önce gözaltı sonra ihraç. 2 senedir bunalımda. Hiçbir işe giremiyor. Her yerden dışlandı. Potansiyel suçlu muamelesi görüyor. Sırf ... (etnisiteden) olduğu için. Eğitim Sen’li olduğu için ihraç edildi. Bütün mağdurların dayanışması lazım. Binlerce insanın hayatı mahvoldu ama kimse bir araya gelip sesini çıkarmıyor. Çok yazık.”

- ❖ *“Abim bir yıldır tutuklu yargılanıyor. Ben iki kez açığa alındım. Diğer abim de bir kez açığa alındı. Cezaevindeki abim birçok sağlık problemi yaşıyor, psikolojisi de berbat durumda. İki çocuğu var. Oğlu okula gitmek istemiyor ve öfkeli. Okul başarısı çok düştü. Yengem ve ben psikolojik destek almaktayız. Anne ve babamın da sağlık problemleri arttı. Hiç kimseye hiçbir zararı dokunmayan aksine fedakâr, cefakâr bu insanlara bunların reva görülmesi bizi çaresiz bırakıyor. Yaşadıklarımızı anlatabilmemiz imkânsız. Maddi manevi zarar görüyoruz. İnşallah sesimizi duyan birileri vardır diye ümit ediyoruz.”*
- ❖ *“Ablam 2 yıldır tutuklu. Kuzenim yine öyle. Diğer ablam, kendisi hamile aynı zamanda ve eniştem her hafta imza vermek zorunda, denetimli serbestlik kapsamında. Diğer kuzenim işsiz. Nişanlısından ayrıldı. Kardeşlerim huzursuz, anne babamın psikolojisi bozuk, ben eskiden devlet üniversitesinde çalışıyordum. Ancak birkaç yıl önce doktora için başka bir ülkeye geçmişim, yakın zamanda benim de hakkımda suçlama olduğunu öğrendiğim için bitmek üzere olan doktoramı bıraktım ve ABD’ye geldim, burada doktora başladım. Bu süreç içerisinde nişanlım benden ayrıldı. 2 yıldır Türkiye’ye gitmedim belki bir daha da gidemeyeceğim. Hiç kötü bir şey yapmadım, yakınlarım da iyilikten başka bir şey yapmadı. Başıma gelen hiçbir şeye de üzülmedim, pişman değilim. Hayata yeniden gelsem yine aynı şekilde yaşamaya, hatta daha iyi bir insan olarak yaşamaya gayret ederim. Psikolojim de gayet iyi, yaşamdan bir beklentim hiç olmadı. Huzurluyum ve sıkı sıkıya da yaşama bağlıyım.”*
- ❖ *“Ablam belediyede meclis üyesiydi, ihraç edildi. Hakkında ağırlaştırılmış hapis cezaları (24 ve daha fazlası) sürekli katıldığı tüm basın toplantılarına ayrı ayrı davalar açıldı her basın toplantısı için önce 260 TL şimdi ise 1200 TL para cezası verilmekte. Çocuklarının “annemiz tutuklanacak” diye psikolojisi bozulmuş. Eşi daha önce vefat ettiği için maddi manevi anlamda oldukça zorlanıyorlar. Abim ise imam. “...(etnisiteden) olduğu, mezhebi Şafii olduğu ve namazı yavaş kıldırıldığı” gibi saçma sapan gerekçelerle cemaati tarafından şikâyet edilmiş. Fazla sonuç alamayınca OHAL sürecinde “FETÖ’cülükle” ihbar edildi ve şu anda soruşturma aşamasında ve bu ay savcılığa ifadeye gidecek. Diğer cezaevindeki kardeşim de cezaevinde farklı hak ihlalleri ile karşılaşmakta.”*
- ❖ *“Ablam ve eşinin sosyal hayat tercihleri, muhafazakârdır. Yaşam tarzları ve sendika üyeliğini bahane ederek, asılsız şikayetle valilik bildiriyle MEB’deki öğretmenlik mesleklerinden ihraç ettiler. Bu durum onları ekonomik ve sosyal olarak etkiledi.”*
- ❖ *“Ağır ceza mahkemesinde beraat almamıza rağmen kendimizi ifade edecek idari ve adli merci bulamadık.”*
- ❖ *“(Teğmen kardeşimi) “Acil durum” diye birliğe çağırıyorlar ve “darbeci” diye (güvenlik kuvvetlerine) teslim ediyorlar.”*
- ❖ *“(Eşim) açığa alındı. Tutuklandı. İhraç edildi. Şehir değiştirdik Psikolojik sorunlar yaşadık. İlaç kullandık. Eşim hâlâ kullanıyor.”*
- ❖ *“(Eşim) açığa alınıp ihraç edildi. İşsizliğe, açlığa, yokluğa mahkûm edildik.”*
- ❖ *“(Eşim) açığa alındı, gözaltı, tutuklama, ihraç, denetimli serbestlik ve tekrar tutuklama. Ailemiz bitti.”*
- ❖ *“Adaletle, devlete güvenim kalmadı. Öncelikle adaletle. Çünkü devletin hışmından insanlar ancak adaletle korunabilir. Adalet varsa korkmazdım ama, son 2 yıllık süreç mahkemeler için çok kötü bir sicil bıraktı. Adil yargılama yapamadılar.”*

- ❖ “Aile içerisinde birden fazla kuzenin görevinden atıldı. Ama en önemlisi eşi ve çocuklarına uygulanan pasaport yasakları.”
- ❖ “Ailem yıkıma uğradı Üzüntüden babam önce felç geçirdi sonra vefat etti. Adalet ve devlete olan güvenim sarsıldı. Psikolojik yıkıma uğradık. Haksızlık yaşadık, kimseye derdimizi anlatamadık...”
- ❖ “Ailenin ekonomisi çöktü. Üniversiteye gidiyorum ve (artık) maddi imkânım olmadığı için derslerimin dışında sınavlara çalışmak yerine mecburen birden çok işte çalışıyorum. Ailemin psikolojisi hepten bitik durumda. Ailemi çok yalnız ve bir başına hissetmeye başladık. Maddi sıkıntılardan dolayı ayrıca ruhen ailem perişan durumda.”
- ❖ “Akrabaya hat verilmesi, ByLock çıkması, açığa alınma, ihraç, polis baskını, gözaltı, toplumsal tecrit, adaletsizlik, çevrenin duyarsızlığı. En yakın arkadaşların bizden kaçışı... Ben görevdeyim ama değerlerimi kaybettim. İçim boşaldı sanki, tiksiniyorum. En yakınlarım hiçbir şey olmamış gibi ... partiye oy verdi.”
- ❖ “Amcam, 27 yıllık öğretmenlik hayatından hiç hak etmediği şekilde ihraç edildi. Çocukları ve eşinin sağlık güvenceleri elinden alındı. Kendisi ve ailesi ekonomik sıkıntılar yaşadı. Kuzenim 21 yaşında öğrenci iken, aynı evde kaldığı oda arkadaşının tabletinde bulunan bir programdan dolayı 10 aydır tutuklu ve ortada iddianame bile yok. Arkadaşım bir arkadaşının evinde tanıştığı bir öğretmenin polis sorgusunda 'Bu kişiyi de tanıyorum fakat FETÖ'cü diye nitelendirilemez' demesine rağmen 5 yıldır çalıştığı kurumundan da ihraç edildi. Kredi borcuyla karşı karşıya kaldı. Evlilik hazırlığı yaparken işsizlik nedeniyle iki yıldır evlenemedi ve 2 yıldır dava bile açılmadı. Kardeşim polis okulundan dereceyle mezun olmasına rağmen, sebep belirtilmeden göreve atanmadı ve büyük psikolojik travma yaşadı.”
- ❖ “Babam doktor. İhraç edildi, ailecek yeşil pasaportlarımız iptal edildi, 1 yıla yakın bir süre iş bulamadı, şimdi özel bir kurumda çalışıyor ama bu arada 1,5 yıl süren mahkemesi sonuçlandı ve 6 yıl 3 ay ceza aldı. İstinafa taşındı, sonuç bekliyoruz. Kardeşlerim ihraçlardan sonra yeşil pasaportlarını teslim edip bordo pasaport çıkartabildiler. Ancak ben üniversite eğitimi için bulunduğum ülkede konsolosluga aynı işlemi yaptırmak için gittiğimde bordo pasaport çıkartmadıkları gibi henüz 5 ay süresi olmasına rağmen yeşil pasaportuma sebep belirtilmeden el konuldu. İstersem Türkiye'ye dönebilmek için “seyahat belgesi” düzeyeceklerini söylediler. Ama ben o gün şok ve korkuyla hemen konsolosluktan uzaklaştığım için herhangi bir işlem yaptırmadım. Pasaport sürem biteli 3 ay oldu, bulunduğum ülkenin oturma izni de bitmek üzere. Ama ben pasaport çıkartmak için Türkiye'ye gitmeye korkuyorum. Yaşıttım olan üniversite öğrencisi arkadaşlarımdan tutuklu olanlar var ve ben bir haftalığına sadece pasaport çıkartmak için gelmek istesem bile aynı şeylerin başıma gelmeyeceğinden emin değilim. Ev arkadaşımın babası akademisyen, tutuklu. Annesi öğretmendi tutuklu. Anne ve baba farklı şehirlerde tutuklu, çocuklar başka bir şehirde annem ve dede tarafından bakılıyor. Arkadaşım dört yıldır ailesini görmeye Türkiye'ye gidemiyor. Ve ciddi psikolojik sorunları başladı, destek alamıyor. Annesi tutuklandıktan bir ay kadar sonra başka bir şehre sevk edildi, bir yıl aradan sonra mahkemesi yapılacak diye haber alıp bir ümit güzel haberler bekledik ama sevk edildiği şehirdeki mahkemenin, 'Bu bizim dosyamız değil' deyip davaya bakmaması haberi üzerine şok geçirdik. Bunun üzerine yakınları ilk tutuklandığı şehre başvurdu mahkemenin orada yapılması için, ama ondan da bir sonuç çıkmadı. Kardeşlerinden biri üniversite sınavlarına hazırlanıyor ve konuştuğu öğretmeni 'seni bu soyadıyla kimse işe almaz, boşuna hukuk psikoloji vs. eşit ağırlık bölümlerini düşünme' şeklinde aşağılayıcı ve onurunu kırıcı cümleler sarf etmesi üzerine okul motivasyonunda sıkıntılar yaşandı.”

- ❖ *“Artık din kisvesi altında konuşan kimseye güvenemiyorum. Çünkü “Bir çıkarları bir kötülükleri vardır” diyorum. Hiçbir şeyin iyiye gideceğine inanmıyorum.”*
- ❖ *“Asılsız bir telefon ihbarı sonucu çocuğum açığa alındı. Bu olayda pek bir travma yaşamadık çünkü herkes gibi kendimize güveniyorduk. Soruşturma sonucu “kovuşturmaya yer yoktur” kararı verildi. Daha sonra iki kişinin ifadesinde ismi geçmesi üzerine dava açıldı. Dava sonucu “BERAAT” almasına rağmen ihraç oldu. Bu olay çok büyük bir travma yarattı bizde. Hiçbir kişi ve kuruma güvenimiz kalmadı.”*
- ❖ *“Asılsız ByLock suçlaması. Kullanılmadığı kesin olmasına rağmen bir yılı aşkın tutukluluğun devamı. Her mahkemede çıkacak umudunu yaşayıp yıkılmak ailecek, özellikle çocuğunun üzüntüsünü paylaşmak bizleri kahrediyor.”*
- ❖ *“Asla ömründe yolunun çakışmadığı bir örgüte üye olmakla suçlanmak. Eşim bunu kabullenemedi intihar etmeyi çok düşündü. Çocukların bundan etkilenmemesi için hep uğraşmak, ekonomi olarak batmak, bunları hak edecek hiçbir şey yapmamış olmak ve halen hatanın düzeltilmesini beklemek...”*
- ❖ *“Avukat arkadaşlarımın lisansları iptal edilmek suretiyle avukatlık mesleğini icra etmeleri engellendi. Profesör olan arkadaşlarım buldukları üniversitelerden atılarak göz altına alındılar ve 2 yıldan uzun süren dava süreçleri yaşadılar. Mal varlıklarına tedbir konuldu. Seyahat hürriyetleri askıya alındı.”*
- ❖ *“Babam 23 aydır tutuklu yargılanmakta. Mesleğini hayatında çok önemli bir yere koymuş olan annem 23 aydır işsiz. Teyzem bir müddet işsizlikten sonra şu anda çalışmaktadır. Kendim OHAL sürecinde avukatlığa başladım ve pek çok mağdur dosyası takip ediyorum. Müvekkillerimden geçim zorluğu çekenler ve çocuklarının tedavi masraflarını borçla karşılayanlar var. Cezaevi nakilleri sonucu eşinden, çocuklarından ayrılmak zorunda kalan insanlar... Cezaevinde hastalık sahibi olup yanlış teşhis sonucu hastalığı ilerleyen müvekkilim var. 26 yaşındayım genç insanlar ne konuşur bilmiyorum. Hayatım sadece babamın tutuklu olması, yargılamalar ve haksızlıklar üzerine.”*
- ❖ *“Babam eniştem ve kuzenim aynı gün tutuklandı. Eniştem bir yıl cezaevinde yattı ve tahliye oldu. Kuzenim ve Babam hâlâ tutuklu. 2 yıldır bütün aile sakinleştirici vurulmuş gibi hissizleşmiş bir şekilde yaşıyor. Odak noktası cezaevi ve görüş günleri dışında yaşadığımız hayat; mecburen yaşıyormuşuz gibi “bomboş”. İliklerimize kadar yorulduk. Çoluk çocuk yazın çalışıyoruz, kışın okuyoruz. Hakkımız yendi ama hak yemedik. Kuru ekmek yeriz, haram yemeyiz!”*
- ❖ *“Babam her gün üzülüyordu açıkta beklerken. Tabi biz de üzülüyorduk. Bizim hiçbir suçumuz yoktu. 15 ay açıkta bekledi babam ve zaman zaman hasta oluyordu. Hep “iyi olacak” diyorduk. Ve hiç beklemeden ihraç oldu. Hepimiz çok üzüldük hiç kimse yanımızda değildi. Kimsenin desteği olmadı bize. Babam 20 yıl şerefiyle namusuyla polislik yaptı. Bunu hak etmedi. Babamın tek suçu VATANI SEVMEKTİ!”*
- ❖ *“Babam işini kaybetti. Yurtdışında yaşadığım için ve yurtdışı çıkış yasakları olduğu için düşünümüne gelemediler. Benim de hakkımda, belletmenlik yaptığım için, diğer arkadaşlarım gibi yakalama kararı çıktığından, sürgün hayatı yaşıyorum. Ailem ve arkadaşlarım gözaltında kaldılar. Arkadaşlarımdan bir tanesi 6 yıl, 3 ay hapis cezası aldı yargılama sonunda. Kuzenim mühendisti şu anda tutuklu. Psikolojik problemler yaşıyorum, ani duygu değişimleri ve güven problemi. Yurtdışında karşılaştığım hiçbir Türk’le konuşmak istemiyorum. Onları hayatımdan dışlama eğilimim var.”*

- ❖ “Babam incelenme olmadan açığa alınıp sonrasında KHK ile ihraç edildi. Sonrasında tutuklandı. 6 ay tutuklu kaldı, şartlı tahliye edildi. Tahliye edileli 11 ay olmasına rağmen iddianame yazılmadı. İmzası devam ediyor. Ablamın bir oğlu 15 Temmuz günü tutuklandı. Fiziksel birçok işkenceye maruz kaldı. Temmuz ayında çamaşırıyla sıcak asfaltta saatlerce bekletmişler. Hâlâ Sincan’da tutuklu. Diğer oğlu 3 ay önce tutuklandı. Şikâyet Ağrı’dan. (Birisi) “8 yıl öncesinden bir evde beraber kaldık” dediği için Ağrı’da tutuklandı. Maddi manevi zorluk içerisinde. Diğer ablam bebeğine hamileydi, düşük riski vardı gözaltına alındığı gün doktora gidecekti ifade alınırken stresten kanama başlayıp bebeğini düşürdü.”
- ❖ “Babam işten ihraç edildi. İhraçtan sonra psikolojik olarak bütün aile çöktük, maddi sıkıntılar çektik. Babam hiçbir yerde işe giremedi yaşı 42 olduğu için hiçbir yer babamı işe almadı. Bir tek ben çok zor şartlar altında çalışıp aileme baktım. Daha sonra kardeşim tutuklandı ve bu da bizim psikolojimize vurulmuş diğer darbeydi. Babam kalp hastası. Annem iyice çöktü. Çok mağdur olduk. Sesimizi kimseye duyuramıyoruz.”
- ❖ “Babam ...general ... Ergenekon’cu gizli tanıklarla açılan casusluk soruşturmasıyla tutuklandı. 1 yıl aradan sonra da çalıştığı eski personellerinin hazırladığı tahkikat ile darbe soruşturmasına dahil edildi. Ardından formalite mahkeme sonucunda da ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almıştır.”
- ❖ “Babam, 18 Temmuz 2016’da açığa alınıp 22 Kasım 2016’da kurumundan ihraç edildi. Aynı yıl lise’de son yılımdı ve üniversite sınavına hazırlanıyordum. Babam bulunduğumuz şehirde KHK ilke ihraç olduğu için herhangi bir iş bulamadığı için İstanbul’a çalışmaya gitti. 4 ay bu şekilde yaşadık sonra 24 Şubat 2017’de babam hakkında gözaltı kararı çıkmış. Sabah saat 7:30’da kaldığımız ev ve tüm yakın akrabalarımızın evleri polislerce arandı. Dedem (babamın babası) zaten Alzheimer ve Parkinson hastalıklarından mustarıpti. Bu olaylardan sonra hastalığı çok ilerledi. Aynı gün babam İstanbul’dan bulunduğumuz şehre gelip karakola teslim oldu. Bu olaylar üniversite sınavına girmeden 2 hafta önce gerçekleşti. Dolayısıyla bu süreçten fazlasıyla etkilendim. Herhangi bir yasal temsilcimiz olmadığı için (devletin atadığı avukatı saymıyorum) babamdan vekalet alıp bir yandan derslerimi çalışıp bir yandan da (hukuk eğitimim olmadığı halde) babamın AYM, AİHM gibi mahkeme başvurularını yaptım, mahkemelere dilekçeler yazdım ve babamın istediği sayfalarca hukuki dokümanı çıkartıp cezaevine gönderdim. Yaşıtlarımın üniversite sınavına çalıştığı dönemde ben, hem herhangi bir hazırlık kursuna gidemedim hem de sınava düzgün bir şekilde hazırlanamadım. Aynı zamanda babamın durumunu düşünmekten zihnim hep doluydu. Bir öğrencinin en önemli dönemlerinden birinde derslere odaklanamadım.”
- ❖ “Babamın emeklilik başvurusunun askıya alınıp işleme konulmaması ve bu yüzden Ağustos 2016 tarihinden beri maaş alamaması; Ev hanımı olan annemin babam KHK ile atıldığı için yurt dışına çıkışına müsaade edilmemesi; Yurt dışındaki konsolosluklarda KHK mağduru olduğumuz için işlem yapılmaması (vekalet verme ve yeni pasaport alma haklarımızın elimizden alınması- Pasaport sürelerimiz doluyor ve yeni pasaport alamıyoruz); Evli olan ablamın eşinden dolayı pasaportuna Eylül 2016 tarihinde havaalanında KHK sebebi ile el konuldu ve o tarihten beri yasal bir engeli olmadığı halde pasaportu geri verilmiyor.”
- ❖ “Benim için en kötüsü başımıza geldiğinde 7 aylık hamileydim eşim cezaevindeyken doğum yaptım (hâlâ cezaevinde) bebeğim 18 aylık oldu babasız büyüyor.”
- ❖ “(Evladım) barış akademisyenleri ile (birlikte, duyuruya) imza attığı için işinden atıldı.”

- ❖ “(Eşimin) beraat kararı olmasına rağmen, yani Allah’ın belası FETÖ terör örgütü ile bağlantısı olmadığı kanıtlandığı halde, resmen ihraç ettiler. Hazmedemiyorum.”
- ❖ “Babamın hiçbir suçu yok iken ispatı olmadan işinden atıldı. Babam, sadece bankada biraz parası var diye işinden atıldı. Babam ilk başlarda hiç iş bulamadı. Sonradan çok zorluk çekerek bir işe girdi. Orada bir ay çalıştı. Ama adam parasını vermedi. Başka bir tanıdık yoluyla daha başka bir işe girdi. Bu sırada ailecek hem maddi hem de psikolojik olarak çok sıkıntılar çektik. Babam bu işe başlayınca psikolojimiz düzelmeye başladı. Annem bu zor zamanımız da babama destek olabilmek için temizliğe gitti. Çok sıkıntılar çektik.”
- ❖ “(Oğlumuzun) Bank Asya hesabından ihraç olduğumu kardeşime bile anlatamadım gerisini siz düşünün.”
- ❖ “Ben 11 ay tutuklu kaldım. Şimdi de 6 aylık hamile eşim, Gebze kapalı ceza evinde tutuklu. 2 çocuk babasıym çocuklarımın psikolojisi bozuldu. Maddi sıkıntı çekiyoruz.”
- ❖ “Ben mağdur eşiyim. İlk duyduğumuzda; gözaltı nezarethane vs. şok geçirdim. İlk avukatımız tarafından dolandırıldık. Maddi manevi çok yıprandım. 2 aylık hamileydim. Şu an 3 aylık bebeğim bir de diğer oğlumla hayatta kalma mücadelesi veren anneyim. Aslında söyleyecek o kadar çok şey var ki yaşadıklarım kelimelere sığmaz. Sağlık sorunlarım, maddi manevi sıkıntılar vs. ... Biz bunları hak etmedik. Allah biliyor ya biz hep doğruyduk. Yanlış olanları bize yanlışlık yapanları önce Allah’a sonra Allah’ın adaletine havale ediyorum.”
- ❖ “Ben KHK mağduru eşiyim. Bizim başımıza düğünden 3 gün sonra (ilk sıkıntılar) geldi. Biz şehir dışındaydık, köylüler bizi aradı polisler camdan içeri girip evi aramışlar. Resmi izin belgesi olduğu halde orda eşimi firar yazıyorlar. Söylenmiş “müftülükte izin belgesi var. Düğün için gitmek zorunda kaldı” diye. Biz gittikten 1 hafta sonra Van’dan Bahçesaray ilçesine giderken çeviri vardı. Eşimi oradan aldılar. Beni de hastaneye kaldırdılar ve orda ne yapacağımı bilemedim. Kimseyi tanımıyorum etmiyorum 34 saat aç kaldım, sokakta kaldım, eşimden haber alamadım. Kış ortası yollar kapalı. İl, ilçeden 3 saat uzak oralarda perişan oldum. Bir gün sonra İl’e gittim oradan adliyeye. Denetimli serbestlik verildi denetimli serbestlikten 5 gün sonra (eşim) 24 Aralık’ta ihraç edildi hem maddi hem manevi sıkıntılar yaşıyoruz. Yeni gelindim. Gelinliğimi yaşatmadılar. Evimde kalamadan taşındık eşyaları yarı fiyatına verip çıktık. Van’dan Denizli’ye (eşimin) ailesinin yanına taşındık burada da sıkıntı çok. Nereye başvursak iş veren yok. Psikolojim sıfır. Bazen kendimi öldürmeyi bile düşündüm ama eşimi ailemi düşündüğüm için bıraktım. Allaha sığındım. “Buna da şükür” dedim. Eşim yanımda eşleri yanında olmayanları düşündüm bunu bizlere yaşatanlarla ahirette hesabım olacak.”
- ❖ “(Yakınlarım) beş parasız kaldılar, hapse girdiler, avukat bulamadılar, aileleri tarafından dışlandılar, çevreleriyle irtibatları hemen hemen kesildi, çocuklarının ihtiyacını bile göremeyecek hale geldikleri için maddi yardım yapmak zorunda kaldık. Hasta olup durumu ağırlaşan da var. Bu insanların hapiste olması hasebiyle moral vermek için sahte isimle mektup yazdık. Tarsus Cezaevi mektupları tutukluyla ulaştırmadı, Erzincan, Nevşehir gibi yerler ulaştırdı. Endişe ederek aileleriyle sık sık irtibat kurmak zorunda kaldık. Uyku düzenim bozuldu, sindirim sistemim etkilendi. Belki sürecin etkisinden dolayı sağlık sorunum ilerlediği için yakınlarda ameliyat olmak zorunda kaldım.”
- ❖ “Bir yıldır eşim tutuklu dört çocuk ortada. Eğitimden tutun sağlıktan çıkın her şey sorun.”

- ❖ *“Bir gecede (ailemin) tüm mal varlığına tedbir kondu ve birçok ekonomik sıkıntılar çektik.”*
- ❖ *“Bir akşam polis baskın ile bizim evden abimi aldılar. Evine baskın yapıldı. Kapıyı çilingirci ile açıp evini aradılar. 2 yılı aşkın tutuklu. Sürekli dava erteleniyor elde tutulur bir suç yok. İddianameleri 1 yıl sonra hazırlandı. Belirsizlik, adaletsizlik diz boyu. Maddi manevi zor durumlardayız bunları yapanlar ne bu dünyada ne de diğer tarafta yüzleri gülmesi cezalarını çeksinler inşallah.”*
- ❖ *“Bu süreç, binlerce kez ‘Elhamdülillah Müslümanız’ dedirtti. Bize bunları reva görenlere bakıp kesinlikle Müslümanlığı seçmezdim. Allah muhafaza.”*
- ❖ *“(Eşim) bir anda açığa alındı. 4-5 gün sonra ihraç. Sonra hayat cehennem. Hayatım tepe takla oldu. Okulum, evim bitti.”*
- ❖ *“(Evladım) bir ay süren (maaşsız) ücretli kursun ardından kurs belgesi için yapması gereken stajı yaptırmadan, öğretmenlik yaptırılmadı, sistemden çıkarıldı. Bir süre her gün göz yaşı içerisinde konuşabildi. Yakın çevresi de dahil suçlamalara maruz kaldık, psikolojisi bozuldu. Evimde stresi arttırdı çevreye bakış açımı değiştirdi, çevremdekilere güvenimi kaldırdı ve ifade edemeyeceğim duygular oluştu.”*
- ❖ *“Bir gece önce görev başında ölse şehit ilan edilecekken, şimdi sırf tek kişinin delilsiz ifadesi sebebi ile terörist ilan edildi. Üstelik milat sayılan yıllar arasında ismi geçmesine rağmen.”*
- ❖ *“Bir gece yarısı işten atıldığımı öğrendik. Küçük bir ilde yaşıyoruz. Ertesi gün yerel gazetelerde "işte hainler" başlıklı bir haber ve listede bir gün önce çocuklarına eğitim veren öğretmenlerin isimleri. Yetişkin çocuklarımız var ve sorgusuz sualsiz hedef gösterme bizi perişan etti. Eş olarak ben de çalıştığım kurumda rahatsızlıklar yaşadım. Ne yazık ki devletine sadık, gizli saklı yasadışı hiçbir iş yapmayan biz neden böyle bir muamele gördüğümüzü anlamış değiliz. Yazık çok yazık. Ben aralarında çok yakınlarımın da bulunduğu bu gidişe dur demeyenlere hakkımı helal etmeyeceğim. Başka çok daha büyük sıkıntılar yaşayanlar da vardır. Onlar için de çok üzülüyorum. Bir an önce hukukun ülkemize geri gelmesini OHAL, “Oyalama Komisyonu”nun devreden çıkarılıp mahkemelerce sürecin yönetilmesini diliyorum.”*
- ❖ *“Bir itirafçının “mışlı, mişli” ifadesi ile önce açığa alındı. Sonra göreve iade edildi. Daha sonra 17 Nisan da bakanlıktan gelen yazı ile tekrar açığa alındı. 14 Temmuz’da KHK ile ihraç edildi. Mecburen ikametgâh değiştirdik. Başka bir şehre taşındık. İş bulmada zorlandık. Çocuklarımızdan ayrılmak zorunda kaldık. Çünkü bakıcıya verecek paramız yoktu. Çocuklarımızı başka bir ilde olan annemin yanına gönderdik. Evimize hacizler geldi. Kredilerden kredi kağıtlarından 3 tane haciz geldi.”*
- ❖ *“Bir gün, bir kâğıt, “FETÖ’yle iltisakınız nedeniyle açığa alınıyorsunuz”. Başka hiçbir açıklama yok. Oğlum yeni evliydi, evliliklerini anlayamadılar. Birkaç ay sonra ihraç edildiğini öğrendik. Yine hiçbir açıklama yok. Karısı “Beni de ihraç ederler” korkusuyla boşanma davası açtı. Tabii oğlum, daha çok yıkıldı. Çocuğum TUS imtihanına girdi “belki özel hastaneler de görev alırım” umuduyla. Onlar da kabul etmedi. Böyle bir zulüm görülmedi şimdiye kadar. Elimiz kolumuz bağlı, hiçbir şey yapamıyorsun. Üstelik benim oğlum Hacettepe üniversitesini 150. sırada kazanan, İzmir fen lisesi mezunu, çalışkan çalışmaktan başka bir şey düşünmeyen biri.”*

- ❖ *“Bir kişinin adını vermesi sebebiyle kardeşim bir sabah evinden alındı. Bir hafta gözaltı süreci geçirdi daha sonra yurtdışı yasağı şartıyla serbest bırakıldı bu olaydan sonra yaklaşık 2 -3 ay civarı görevine devam etti daha sonra görevden uzaklaştırıldı. 6 ay da böyle geçti. 701' nolu KHK ile de ihraç edildi. Bu süre içerisinde hakkında ne bir suçlama ne bir iddianame oluşturulmadı. Gözaltı süreci hariç herhangi bir adli süreç de geçirmedi. Herhangi bir delil olmamasına karşın neye dayanarak ihraç edildiği hakkında bir bilgimiz yok. Biz aile olarak rahatız vatanımızı bayrağımızı seven, namus sayan insanlarız. Allah'a şükür kafamız dik halkımıza biz kurşun sıkmadık darbe vs. hiçbir şeyden haberimiz yoktu. Kardeşim o gün evdeydi iş de bile değildi. Ama halkımız bilinçsiz medya ne gösteriyorsa sorgusuz inanıyorlar. “Bir ilgisi olmasa idi atarlar mıydı?” diyen de çok. Ama haksızlıklar elbet bir gün son bulacak ben buna inanıyorum. En yüce adalet olan rabbimin adaletine sığındık.”*
- ❖ *“Birden arkadaş bildikleri yok oldu, sokakta görse bile başını çevirenler... Engelli çocuğunun hemen SSK'sını kestiler. Maddi olarak çok zor durumda kaldık, ev borcu vs. ... Psikolojik destek alıyor iki senedir.”*
- ❖ *“Birden fazla yakınımın aynı süreçte tutuklanması ya da yargılanması beni ve ailemi derinden etkiledi. En çok çocuklar nasibini aldı. Annelerinden ayrı kalan, Uyku ve iştahları kaçıp rahatsızlanan çocuklar en büyük mağduriyeti yaşadı.”*
- ❖ *“(Yakınlarımdan) biri eşinden boşandı psikolojisi bozuldu şehrini yerini yurdunu bırakıp gitti. Diğeri işsizlikle mücadele ediyor...”*
- ❖ *“Biz muhafazakâr ve milliyetçi bir aileyiz. Bu FETÖ iblisini sevmedik sevmiyoruz da. Ama devletimiz bizi bu iblisin taraftarı gördü ve terörist muamelesi gördük maalesef...”*
- ❖ *“Biz terörist değiliz. Darbeyi duyar duymaz eşim o gece abdest alıp şehit olma pahasına sabahlara kadar çalıştı. Ama sonuç, ihraç. Kimse iş vermiyor. Kimseyle tanışmak konuşmak istemiyoruz. Sosyal olarak içe kapandık zaten dışarı çıksak gezecek para da yok. Lütfedip keşke özel sektöre seslenselerdi; “KHK'lılar vebalı değil işe alabilirsiniz” diye. Çok doluyuz. Evimizden çevremizden kurulu düzenimizden olduk. Hem de yok yere. Onlardan olsak o gece darbecilerin tarafına geçmez miydik? Ama her şey bir yana rızık endişesi değil bizi yoran, zaten memurken de çok bol bir hayatımız yoktu ama en azından şerefimiz vardı onu aldılar bizden...”*
- ❖ *“(Bir askeri okul öğrencisi annesi olarak) bu acıyı anlatmak ve tarif etmek imkânsız. Yapılan haksızlık karşısında adalete ve devlete inancımız kalmadı. Çocuğumuzun psikolojisi bozuldu. Kısacası hayatları çalındı. Bizler anne babalar olarak çaresiz durumlara düşürüldük. Mezuniyetine 20 gün kala hain girişim sonucu çocuklarımızı hiçbir soruşturma geçirmeden öylece hain ilan edildiler. Üstelik babası da asker. Bu vatana yıllarca hizmet etmiş askerin çocuğu benim oğlum. Biz daha bilinçli olduğumuz için oğlumu hiçbir yapının içine sokmadım. Üniversite puanıyla ve hiçbir torpil olmadan hakkıyla okuduğu okuldan itibarsızlaştırılarak öylece kapının önüne konuldu. Darbe günü oğlum evdeydi. Hiçbir olaya karışmadı. Elbette o gün okulda olsaydı verilen Emirlere o da uymak zorunda kalacaktı. Bu olayda tek yüreğimi ferahlatan bu. Babası da Şırnak'taki görevinden döneli 2 gün olmuştu. Babası da o gün evdeydi. Darbeyi televizyondan öğrendik. Haklarımızı asla helal etmedik, etmeyeceğiz. Ben henüz doğmamış olan ilk çocuğumu Siirt'te görev yaparken bir çatışmada karnımda kaybettim. Biz bu ülkeye bedel verdik. Vatan millet bayrak aşkıyla yaşadık ömrümüz boyunca. Ama şimdi hiçbir şeye ne güvenimiz ne inancımız kaldı. Allah yar ve yardımcımız olsun.”*

- ❖ “Bizim darbeden 1 gün önce engelli bir bebeğimiz dünyaya geldi. Yoğun bakımdaydı. (Eşim) darbeden önce babalık iznine ayrıldı. Darbeden sonra da izinlerinin iptal olmasına rağmen biz gece gündüz hastanede yoğun bakım kısmında eşimle bebeğimiz için nöbet tuttuk. Eylül gibi eşim açığa alınınca diğer oğlumuz baktı. Ben hasta bebeğim ile Hacettepe’de idim. Kasım’da tamamen ihraç oldu. Sonrasında iş bulamayınca Ankara’dan İstanbul’a eşimin ailesinin yanında kalmak üzere taşındık. Ben Cerrahpaşa’da bebeğim ile hastanede devam ettim. Ocak ayında eşimi baba evinden götürdüler. Sonrasında sağlık hakları da dahil tüm haklarımız bize gelen talimat ile “elinizden alındı” dendi. Ben Gaziosmanpaşa kaymakamlığın kapısından çok kez kovuldum. “Git başımıza bela açacaksın” dediler. Tek isteğim vardı engelli bebeğimi devlet hastanesinde yatırabilmek için genel sağlık sigortasını yapmalarıydı. Yapmadılar. Hiç param yok. Başlarına bir şey gelecek diye akrabalarımın kimse aramıyor bile. Bebeğim gerekli tedavilerini olamadı ve 2017 Haziran ayında vefat etti. Sonra psikolojim bozuldu. Kayınvalidem ile aram açıldı ayrı eve çıktım. Oğlum ile beraber yaşıyorum. Evlere temizliğe gidiyorum. Manti yapıp, satıyorum. Eşimi her cuma görmeye gidiyorum. 19 ay oldu bekliyorum. Bir gün suçsuz olduğumuz açığa çıkacak. Birçok mağdur arkadaşlarımız gibi bekliyoruz sabırla. Allah büyük. Ama bu zulmü yaşatanları Allaha havale ediyorum. Rezillik içinde vefat eden bebeğimin, parçalanmış ailemizin, maddi manevi sıkıntımızın hakkını alsın Allah’ım ...”
- ❖ “Bu durum daha nasıl etkileyebilir ki nasıl anlatılabilir bilmiyorum. Yoruldum artık sürekli her fırsatta yeni bir haber duymaktan, beklemekten, maddi sıkıntılardan, çevredekilerin körlüğünden yoruldum. Ama şükretmeyi öğrendim. Büyüdüm, koca yürekli oldum. Bazı acıları kalbimde hissettim. Sadece susup gözlerle konuşmayı öğrendim.”
- ❖ “Bu durumdan kimseye bahsedemedim. Aynı hafta ile dışlanmak istemedim. Kardeşlerimin içinde olduğu durum yüzünden kendimi çok aciz ve çaresiz hissettim.”
- ❖ “Bu ülkeye dair hiçbir beklentimiz kalmadı.”
- ❖ “Bulduğumuz ili değiştirmek zorunda kaldık. Bir süre iş bulamadık ve şu an eşim başka bir şehirde çalışıyor. Biz oğlumla başka şehirde yaşıyoruz. Haftada iki gün yanımıza geliyor. İki yıldır bu şekilde yaşamaya çalışıyoruz.”
- ❖ “Buldukları illerde kalamadılar taşınmak zorunda kaldılar ve bu sorunlar iki yıldır devam ettiği için sürekli bir huzursuzluk durumumuz vardı. İki ay önce kardeşlerimden birisi tutuklandı. Anayasaya göre suç olmayan sebeplerden dolayı. Ailesi ve kendisi mağduriyet yaşıyor. Hepimiz içerdeyiz adeta.”
- ❖ “Bunlar kolay açıklanabilir veya ifade edilir şeyler değil. Yaşadığım tam anlamıyla bir “soykırım” gibi.”
- ❖ “Büyük korku ekonomik sıkıntı ve uzun sürecek bir hapis durumu sonrası “terörist” damgası, memurluk hayatının bitmesi, uzun sürecek bir adaletsizlik ve bunu tetikleyecek her şey. Yalnız kalma, gelecekle ilgili bütün planların yok olması ve bir sürü şey yaşadık.”
- ❖ “Deniz Astsubay meslek yüksek okulunu bitiren oğlum, 30 Ağustos’ta yemin edip göreve ataması gerçekleşecekti. Fakat olan darbe olayından sonra tüm askeri okullar kapatıldı. Haklı haksız ayırt edilmedi. Suçu günahı olmayan tertemiz yavrularımızı adete kapı önüne koydular. Ellerine KHK kararı ile verilen bir diplomayla hiçbir devlet kuruluşuna giremediler. Adeta mimmendiler. Çocuğum yıkıldı resmen bu Ülkeye inancı kalmadı, yarına inancı kalmadı, ellerinden alınan gönül verdikleri hayalleri meslekleri öylece bakakaldı. Hâlâ içi sızlar ve çok üzülür bu haksızlıkların son bulmasını istiyorum.”

- ❖ “Çalıştığım üniversite kapatıldığında hamile olduğumu da öğrendim. O yüzden hamileliğim psikolojik olarak çok zor geçti. Sonrasında eşim de ihraç edildi. Daha zor günler bizi bekliyordu. Ben iş bulamıyordum. En son ücretli öğretmenlik yaptım hamileliğimin son zamanına kadar. Eşim bu sırada evde psikolojik olarak çok kötüye gidiyordu. Daha sonra bir ayakkabı mağazasında satış elemanı olarak ise başladı. Hiç gocunmadı çalışmaktan. Çok iyi gelmişti bize hayatımıza aynı istikamette ve yeni yollar arayarak devam ediyorduk. Doğum yaptım. Yine de bir arada olduğumuz için mutluyduk. Bebeğim 1 aylıkken eşimi tutukladılar. Hem işinden oldu. Hem de ben daha kırkım çıkmadan adliye koridorlarından cezaevlerine kadar her yere koşturmaya çalışıyordum. Evimizde gözaltına alındı. Evimizdeki tüm elektronik cihazları aldılar. Buna rağmen eşimi tutuksuz yargılamadılar. 17 aydır içerdi. 10. ayında 9 yıl ceza verdi, İzmir 13. ağır ceza. 2 ay içinde istinaf bunu onayladı ve şu an Yargıtay aşamasında. Eşimin dosyasında sadece ByLock iddiası var. Mesleğinde 3. yılıydı. Ayrıca hep karakollarda çalıştı hiç kritik yerlerde çalışmadı bile. Dosyası çok daha kabarık olan ve yıllardır kritik yerlerde çalışmış olan birçok kişi bile daha az ceza alıp ya da mahkemesi hâlâ ertelenip tahliye edilenler oldu. Cezada kesinlikle şehre, bölgeye, hatta hâkime göre bir orantısızlık var. Adaletsizlik var. Ben bilgisayar mühendisiyim. Green kart başvurumu yapmıştım ve bu yıl çıktı. Zaten burada iş bulamıyorum. En azından yurt dışında iş bulurum diye düşündüm fakat pasaport engelimi varmış, Green kart hakkımı bile kaybettim. Kendi annem babam, damadı içeride olduğu için umreye bile gidemiyor. Kızım babasını tanımıyor. Eşime içeride kalp ritim bozukluğu teşhisi konuldu. Ben, kızımın, annemle kalabalık ve küçük sayılacak bir evde kalıyorum. Ve daha aklıma gelmeyen anlatamadığım bir o kadar sıkıntı...”
- ❖ “Çalışılan kurumun kapatılması, ev ve işyerinin araması, tutuklanma, hapsedilme, alıkonulma, dışlanma, işsiz bırakılma, işten uzaklaştırma, hangi birini sayayım? çok var çoook ...”
- ❖ “(Askeri teknik personel olan) çocuğum işinden oldu. Gözaltı yaşadı. Eşim beş ay, kendim on dört ay hapis yattık.”
- ❖ “Çoğu aile geçim sıkıntısı çekti. Birçok insan yurtdışına çıktı, kalanların tek umudu da yurtdışına çıkmak.”
- ❖ “(Kardeşim) çok başarılı biri iken aylarca işsiz kaldı. Özel derslerle idare etmeye çalıştı. Öğrenci bulabilmek için çok ucuz dersler verdi. Sonra sanayide bir iş buldu. Onlara destek olabilmek için biz evimizi değiştirdik. Daha küçük ve daha az kirası olan bir yere taşındık.”
- ❖ “(Yakınlarım) çok sıkıntılı iş bulamıyorlar. Buldukları işlerden çıkarılıyorlar.”
- ❖ “Daha ne söylenebilir. Biz Aydın’da oturuyoruz ve ben her hafta Ankara, Sincan cezaevine gidiyorum. Yaşlı annem ve babam kızımı zor zapt ediyor kızım maddi manevi her suiistimale açık.”
- ❖ “Çok zor günler yaşıyoruz. Üzüntü, ümitsizlik, yaşama sevincimiz azaldı. Mutsuzluk; işin özü, psikolojimiz, dengemiz bozuldu.”
- ❖ “Çok dışlanmış hissettim. Bir ortamda kendimi savunmaya geçtiğim an “Sen sus! Siz FETÖ’cüsün!” deyip bize kötü davranılıyor.”

- ❖ *“Darbe günü bebeğimiz oldu daha sevinç yaşayamadan 3 gün sonra eşim açığa alındı ve 15 gün sonra tutuklandı. 5,5 ay cezaevinde kaldı bu süreçte KHK ile işten atıldı. 2 çocukla eşsiz, parasız ortada kaldım.”*
- ❖ *“Darbeden 1 yıl sonra tanık ifadesiyle başlayan acı bir hikâyenin kahramanı da biziz. 13 aydır her günümüz üzüntü ile geçiyor. “Mağduruz” diye sesimi duyurmaya çalıştım ama dinleyen olmadı. Başbakan yardımcısına, bizzat yüzyüze sorunumu ilettim. Dosya numarası, çalıştığı birlik, rütbe, hepsi not alındı. Ama hiçbir dönüş alamadım. Babası gittiğinde 2 buçuk yaşında olan kızım, 14 aydır, ayda 45 dk. babasını görebiliyor. Bizi bu hale düşürenler daha beter olsun. Biz hain değiliz asla da olmayacağız!!!”*
- ❖ *“Darbeye karşı sabaha kadar mücadele verdikten sonra 1 Eylül’de ihraç edildi. Neyini ve nasılını anlayamadık. Adalete ilk başlarda güveniyorduk. Mahkemeye falan gittik ama hiçbir sonuç çıkmadı. Daha sonra geçen 2 sene içinde anladık ki adalet bu ülkede bitmiş. Psikolojimiz nefret ve kin ile dolu şu an.”*
- ❖ *“Değersiz, vatansız, hissettim kendimi. Sahipsiz kaldık. Büyüklerimiz yalnız bıraktı. Hiçbir şey yokmuş gibi davranıldı. Halimiz nice dir diye soran olmadı.”*
- ❖ *“Delilsiz ve usulsüz gözaltına alındılar ve takibinde aynı şekilde tutuklandılar 2 seneye yakın mahkemelerini bekledik ve ceza oluşturmayacak sebeplerden dolayı birisi ceza alıp tahliye oldu birisi de 8 sene 9 ay ceza aldı ve tutuklu kaldı bu süre zarfında hem maddi hem de manevi olarak sorunlar yaşadık. Suçsuz yere insanlar mesleklerinden oldu cezaevlerinde yatıyorlar ve biz de hiçbir şekilde hakkımızı arayamıyoruz. Bağımsız yargı yol edildi ve hak arama imkânımız kısıtlandı.”*
- ❖ *“Devlete ve bu zulme ortak olan ortalama Türk insanına, güvenim ve inancım köreldi.”*
- ❖ *“(Evladımın) devletimizin, milletimizin ve mesleğinin aleyhinde hiçbir eylemi ve söylemi olmadığı halde; mesleki ve adli sicilleri tertemiz olduğu halde FETÖ sepetine atılıp KHK ile ihraç edilip yargılandılar. “Hiçbir kanun ve yasa geriye yürümez” kuralı yok sayıldı. İrtibat, iltisak saikiyle mağdur edildiler.”*
- ❖ *“Devletin de desteğinde olan bankada normal bankacılık işlemi yapıldığı için ihraç oldu. Bu süreçte ben tıp fakültesinde sene tekrarına kaldım. Abim psikolojik haplar kullandı. Ailecek çöktük.”*
- ❖ *“Devletin izniyle çalışan okullarda çocuklarının okuması ve yine devletin denetimindeki bankada hesabımızın olması nedeniyle abim tutuklu. Maddi ve manevi sıkıntılarımız var. Yeğenlerim babalarından uzak büyüyor ve psikolojileri olumsuz etkileniyor. Gelecektekenden endişeli ve bu yaşananlardan dolayı çok umutsuzum.”*
- ❖ *“Devletin resmî olarak okullara “üye olabilirsiniz” dediği sendikaya, eski eş zoruyla üye olmak ve bu sendikadan darbe girişiminden tam 18 ay önce istifa etmek; işte tek suç bu maalesef. Eşim tam iki yıldır evde ve psikolojik sorunlar yaşıyor. Alıp başını gidiyor. Ben işe gidince aklım hep evde. Acaba kendine ne yapacak diye. Evde zaten düzen diye hiçbir şey kalmadı. Acının her türlüsünü, 1 Eylül 2016’dan beri, yaşayan, eşimin birebir şahidiyim ve ahirette de kendisine çektiklerinden dolayı rabbimin huzurunda şahitlik edeceğim.”*
- ❖ *“Devlet tarafından hiç yaşamıyor görülmek. Haksızlıkla, “vatan haini” damgası yemek, 24 yılın, yasal olan bir sendika yüzünden, yok sayılması...”*

- ❖ *“Dışlandık. Kimse bizimle konuşmadı. Eşim çok kez ölümü istedi.”*
- ❖ *“Dışlanma psikolojisi içindeyken babam iş aradı uzun bir süre bulamadı. Annem kronik akciğer hastası olduğu için hastane, ilaç masraflarını karşılamakta güçlük çektik. KHK ile kapatılan hastanede annemi takip eden doktorumuz vardı. Artık ona gidemiyoruz ve devlet hastanelerinde de yeterli ilgi olmadığı için mecburen özel hastanelere başvuruyoruz. Ben ve kardeşim KHK ile kapatılan okulumuzdan zorla ayrıldığımızdan dolayı YGS, LYS döneminde yeni bir okula alışma stresi yaşadık. Kardeşim psikiyatri desteği alıyor anksiyete bozukluğu teşhisi kondu ve antidepresan kullanıyor.”*
- ❖ *“(Eşim) bir Doğu ilinde görevliyken gözaltına alındı. Terörle mücadele ederken bir anda “teröristsin” dediler. 15 aydır tutuklu ve tek sebep bir kişinin 'Birinden cemaatten olduğunu duydum' demesi. 3,5 yaşındaki oğlumla kalakaldım. Tutuklandıktan sonra 13 ay boyunca açıktaydı dosyasına eklenen olumsuz bir şey olmamasına rağmen 13 ay sonra ihraç edildi. Çocuğum ve eşim için ayakta durmaya çalışıyorum.”*
- ❖ *“Doğuda birinci derecede terör tehlikesi olan bir ilin, terör bölgesi olan bir ilçesinde komando teğmen olarak görev yapan oğlum, üstlerinin operasyon emri ile emrinde olduğu tabur komutanlığı ile beraber emniyet tedbiri alma görevi ile ilçeden şehir merkezine getirilmiş. Şehir merkezinde terörist eylem olabileceği istihbaratı ile üstlerinin emri ile valilik binasının önüne emniyet almak için götürülmüşler ve kısa bir süre sonra vali, halk veya polis ile herhangi bir sorun yaşanmadan üstlerinin emri ile geri dönmüşler. Olaydan 2 hafta kadar sonra gözaltına alınarak tutuklandılar ve 2 yıl kadar tutuklu yargılandıktan sonra ceza aldılar. Mahkemenin elinde makul ve akılcı deliller olmadan, bir duruma, olaya dayanmadan ceza aldılar. Olay günü yaşananların kanıtları delilleri olmadan, askerlerin tamamen görev gereği verilen emirlere uyararak hareket etmesi ve halka zarar verecek emirlere uymadan olay yerinden ayrıldıkları, bu emirleri veren üst rütbelere karşı çıkıp emirlerine uymayacaklarını kendilerine söylediklerini ve verdiği emirlerin toplum yararına uymadığından yerine getirilmeyeceğini bildirdikleri olay günü orada olan bütün askerlerin ifadelerinde olmasına rağmen ceza almışlar ve doğuda bir ilde iki yılı aşkın bir süredir tutuklu bulunuyorlar. Gençliğinin en verimli döneminde, severek isteyerek vatan aşkına kara harp okulundan mezun olup, yine severek isteyerek doğunun adı terör ile özdeşleşen bir ilçesinde terörün göbeğinde, hayatının en verimli ve en güzel çağında vatan için görev yapan, o gün de tamamen görevini yaparak, verilen emri yerine getirdiğinde başına yukarıda anlattığım durumlar gelen, çok sevdiği mesleğinden ihraç edilerek tutuklanan, hayatı ve düzeni mahvedilerek sebepsiz, delilsiz olarak gençliği elinden alınan bu evlatların ve ailelerinin silsile halinde başından geçen bu olumsuzlukları burada anlatmak imkansızdır. Ailelerin birçoğu ekonomik imkanlarını zorlayarak hukuki işlemler için avukatlar tutsa da kendileri durumun nasıl işleyeceğini bilmediğinden... bir şey yapamamaktadır. Bununla beraber birçok aile de ekonomik durumları buna izin vermediğinden durumu tamamen olacağına bırakmış durumdadırlar.”*
- ❖ *“Doğuda görevini yapan vatan aşkıyla yanan bu evlatları, Vatan haini olarak ilan etmenin haksız öfkesini yaşarken, maddi ağırlığında çocuklarımızın geleceğiyle, maddi yetersizliklerin yaşattığı sağlık sorunlarının yanı sıra en önemlisi dost bildiğimiz insanların sosyal izolasyonunda boğulmak en büyük yaşanan olaylardan biri olmuştur.”*
- ❖ *“Doktor yakınım yurtdışına çıktı ailesiyle görüşemiyoruz. Öğretmen yakınım 2 yıldır hücrede tutuluyor. Kanseri olan kızı da tutuklu, tedavisi yapılmıyor. Ziraat mühendisi olan eşim darbeden 4 gün sonra tutuklandı 16 ay tutuklu kaldı. ...ruhsatı elinden alındı. Birçok yakınım kaçak yaşıyor.”*

- ❖ *“Doktor olan çocuğum işyeri hekimliği sınavına girdi kazandı ama sertifikası verilmedi. Yurtdışında mesleğini geliştirmek istiyor ama yurtdışı yasağı var Bank Asya’da bulunan son hali boş ondan öncesinde sadece 600 TL’ye ulaşmış ve daha sonra çekilmiş hesap dışında herhangi bir "delil" yok hakkında. Herhangi bir adli işlem olmamıştı kendisi gidip savcıya ifade verdi bebek bekliyor gerginlik ve stresten dolayı sıkıntıları oluyor.”*
- ❖ *“Düğünümüze on gün kala öğrendik. Haksız ve en önemlisi yargısız verilen karar sonucu neyle suçladığımız delilleri bilmeden itibarsızlaştırıldık ve maddi güçsüzlük içine itildik. Geleceğe umut ile bakarken bir gece de vatan haini damgası yedik. Kabul etmiyoruz dik durmaya çalışıyoruz.”*
- ❖ *“(Eşim) dünyaya küstü. Sürekli sinirli. Madden zor durumda kaldık. Küçük çocuğumuz da çok etkilendi.”*
- ❖ *“Duyarsız insanlara güvenim yok oldu. Adaletin bir ülke için olmazsa olmaz olduğunu yaşıyarak öğrendim.”*
- ❖ *“Ekonomik sıkıntılar, psikolojik sorunlar, dışlanma, aileden kopma, dağılma, iş bulamama; aklıma gelenleri yazdım. Bende özel bir okulda sınıf öğretmeni olarak çalışıyordum. Kurum kapatıldı. Ben de herkes gibi sıkıntılar yaşıyorum. En çok da ülkem ve mağdur olan herkes için büyük bir üzüntü duyuyorum.”*
- ❖ *“Eline silah bile almayı bilmeyen, vatan sevgisi ile yanan tutuşan, devletin tek bir kaleminde gözü olmayıp hak hukuk gözeten yakınlarımın sorgusuz sualsiz infaz edilmesi üzüyor.”*
- ❖ *“(Eşimin) emekleri bir anda silindi işinden atıldı.”*
- ❖ *“Emeklilik hakkı kazananlara gerek SGK gerekse bağlı olduğu emekli sandığı parayı vermemek için direniyor. 3 ay bekletti hâlâ devam ediyor. Gerekli yasal süreç başlatıldı.”*
- ❖ *“(Avukat olan) eşim 22 ay tutuklu kaldı... 17 ay iddianame yazılmadı. İddianamede bir başka avukatın, yalan beyanı vardı. HTS kayıtlarında telefonunda ByLock olan kişilerle telefon görüşmeleri çıktığı için suçlandı. Bu kişiler arasında müvekkili... avukat arkadaşları ve hatta oğlumuzu 4 yıl önce ameliyat eden doktor bile vardı. Avukatlık Bürosu haliyle kapandı. Engelli olan çocuğumun rutin eğitim faaliyetleri kesintiye uğradı. En önemlisi cezaevinde ileri derecede prostat kanseri olduğunu öğrendik... neyse ki 22 ay sonra 3. duruşmada yurtdışı çıkış yasağı konularak tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edildi. Bir diğer mağduriyet kardeşim. Sayıştay denetçisi iken ByLock kullandığı gerekçesiyle ihraç edildi. 15 ay sonra iddianame çıktı. Wifi’inde 3 sinyal vardı. Ev arkadaşı ByLock’a giriş yapmış. Fakat internet hattı kardeşimin üstüne olduğundan. Sıkıntıyı biz yaşadık. 19 ay sonra ilk duruşmasında o da tahliye edildi. Ancak işsiz. 30 yaşında, dopdolu bir genç. Düğün hazırlıkları yaparken hayatı karardı. Çok şükür ayaktayız yıkılmadık ama haksızlığa uğradık ve telafisi mümkün olmayan durumlarla karşı karşıyayız. Etrafımda bir sürü öğretmen arkadaşım Aktif Eğitim Sen üyesi olduğu için ihraç edildi... zor zamanlar yaşıyorlar.”*
- ❖ *“En temel problem maddi zorluklar, sosyal hayattan kopuş ve adli problem yaşama korkusu oldu.”*
- ❖ *“Eşim asılsız bir ihbarla ihraç edildi ve 11 ay cezaevinde yattı. Şu an sakıncalı er olarak Hakkâri Yüksekova’da askerlik yapıyor.”*

- ❖ “Eniştem ve ablam sadece 3 aylık evliyken eniştem gözaltına alındı ve ilk mahkemesinde ceza aldı. 7 sene 6 ay. Üstelik dosyasındaki deliller ceza alması için yeterli değildi. Eniştemin dosyasından daha ağır olan kişiler çıktı ama eniştem hâlâ mahkûm. Ablamın birçok sağlık problemi ortaya çıktı. Evini bırakıp annesinin yanına taşınmak zorunda kaldı. Diğer bir mağdur, kuzenimin eşi Polis. İki çocuğu var. Eşi ve çocukları bir başlarına kaldılar. Hem maddi hem manevi açıdan mağduruz. Aile yakınları olarak biz de psikolojik destek aldık. Mağduruz.”
- ❖ “(Kardeşimin) eşi yurtdışında kendisi ülkesinde ve aile bölünmüş durumda. Babası çocuğunun doğumunu göremedi. Çocuk 1,5 yaşında şu an. Ailecek hepimiz psikolojik sorunlar yaşıyoruz. Genel olarak sinirlilik ve gerginlik durumu hâkim. Maddi sıkıntılar zaten mevcut.”
- ❖ “Eşim 11 aydır tutuklu. Benim de yakalama ve tutuklama kararım var. Kızımın birlikte eşimi Türkiye’de bırakıp Meriç’ten kaçmak zorunda kaldım. Şu an yavrum babasından uzakta. Ben ise dilini, kültürünü bilmediğim bir ülkede mülteci olarak yaşayıp kızımın tüm bu olanları yansıtmamaya çalışıyorum. Ama çok yoruldu. Yurtdışında 3,5 yaşında bir çocukla yalnız kamplarda yaşamak çok zor. Ama çok şükür kızımın birlikteyim. Babası tutuklu bir de beni kaybetseydi çok daha kötü olurdu. Eşim hem KHK ile lisansı iptal oldu. Hem de kendi kullanmadığı bir hat yüzünden mahkûm. Ama umudumu asla kaybetmedim çünkü benim eşim ve diğer tüm tutuklular suçsuz olduğunu bildiğimiz için. Vicdanım çok rahat. Rabbim yavrumun baba hasretiyle akıttığı tüm göz yaşlarının hürmetine bitirsin bu hukuksuzluğu.”
- ❖ “Eşim 2 yıldır tutuklu. Aylarca tek yatakta iki kişi yattılar. Çocuğumuz var şu anda 5 ve 11 yaşındalar. Küçük çocuğum “Büyüyünce baba olmayacağım” diyor. O kadar çok çalışamazmış. Görüşe babalarını görmek istedikleri halde gitmek istemiyorlar kalabalıktan aramalardan bunalyyorlar. 6 yıl 10 ay ceza verildi “tutukluluk devam” dendi...”
- ❖ “Eşim 2017 Şubat ayından beri açıkta hiçbir adli işlem yapılmadı. Tarafımıza da herhangi bir bilgilendirme yapılmadı. Ne olacağına dair bir bilgimiz yok. Belirsizlik endişe veriyor. Beklemek de yoruyor nihayete ulaşması için ne yapmamız gerektiğini de bilmiyoruz. Tam 16 ay oldu.”
- ❖ “Eşim 22 ay tutuklu. Lise sondaki oğlum 5 aydır tutuklu. Oğlum 14 gün gözaltında tutulup baskı ve tehditlerle 3 kez ifadesi alınmaya çalışılmış. Üniversite sınavına girmesine izin verilmedi hâlâ tutuklu Maalesef oğlum için iki kez dilekçe yazdım, Cuma tahliye edin sınava girsin Pazartesi tekrar tutuklayın ama reddedildi yaşadıklarımız beni çok yordu.”
- ❖ “Eşim tutuklanalı 2 yıl bitti. 8 yıl, 9 ay ceza aldı. Bir kızımız var babası alındığında 3 yaşındaydı. Yaşadığımız il memlekete uzak kızımın tek kalıyoruz. Hiçbir yakınımız akrabamız yakınımızda değil. İki yıl zarfında hem maddi hem manevi çok etkilendik. Burada hangi birini anlatayım yanımda küçük bir çocukla bir yıl boyunca eşimin tutuklu olduğu ile gittik geldik, 12 saat süren yolculuk. Bulduğumuz yere istedik onlar iki saat uzaklıktaki başka bir İl’e getirdiler. Normalde kendi halinde bir aile idik şimdi kiminin gözünde hainiz, kimisi de acıyor. En yakın komşularımız arkadaşlarımız selamı sabahı kesti. Toplumdan tecrit edildik. Mesela en son kurbanda yan komşumun evinden kavurma kokusu geliyor kızım “anne ne güzel kokuyor” dedi. Düşünün Kurban Bayramı ama yan komşum bize kurban eti vermiyor. Aileler akrabalar arayıp sormaz oldu. Eşim ceza aldı kendi akrabalarından bir kişi arayıp sormadı iki senedir ne maddi ne manevi ilgilenmediler.”

- ❖ “Eşim 25 aydır tutuklu ihraç olduğu için maaşımız da yok. Arabamızı sattık. Borçlarımız vardı. Akrabalar bir miktar yardım ettiler ama artık bir yere kadar. Evimizin kredi borcu vardı evi sattık kredi borcunu kapattık. Eşim 8 ay Malatya’da tutuklu kalıp ...kapalı cezaevine nakil oldu onunla giden aynı suçlamalarla 15 emniyet müdürü hüküm alıp tahliye olurken eşim ve 3 arkadaşı hüküm alıp tahliye edilmediler. Halen cezaevinde bulunmakta benim 3 çocuğum var. Birisi İstanbul’da okumakta yardım için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına başvuramama rağmen diğer suçlardan eşleri mahkûm olanlara 780 lira verdikleri halde, bize vermediler. Ben eşimin ziyaretine gitmek için her ay 1000 liraya yakın masraf etmekteyim. Çocuklarım babalarını çok özlediler. Ama yolda çok perişan oldukları için artık gitmek bile istemiyorlar. Artık adalete güvenleri kalmadı. Özellikle büyük kızım Türkiye’de yaşamak istemiyor. Eşim emniyet mensubuyken siyasileri korumakla görevliydi hatta PKK tarafından ... (parti)’nin faşist polisi diye işaretlenmişti. Bana gelince, bende Asya Finans’ta hesabım var diye 2 defa sorguya alındım şu an 3’üncü mahkemem görüldü 4’üncüye gün verildi artık çok yorulduğum ne zaman son bulacak bu sıkıntılar bilmiyorum. Allah yar ve yardımcımız olsun. Ben kendim, etrafımda sıkıntı çeken insanları, yani karı koca içeri alınmış çocukları perişan kişileri gördükçe, bu halime rağmen, halimden şikâyet etmekten utanıyorum ne diyebilirim ki rabbime havale ediyorum.”
- ❖ “Eşim 25 Eylül’de gözaltına alındı. Aradan 23 ay geçti. Eşim giderken 10 aylık bir kızım vardı şimdi 3 yaşına girecek. Kızım etrafta gördüğü erkeklere “baba” diyor. Babasına alışması için binbir zahmetle her hafta görüşe götürdüm. Yakınlarım şehir dışında, çocuğumu ve eşimi tek başıma idare ettim etmeye de devam ediyorum. Kendim çalışmıyorum. Evim kira. Aile yardımıyla şu ana kadar idare ettim. Ama o da bir yere kadar. Psikolojik destek aldım, ama imkânsızlıktan bıraktım. Kızımın da yakın zamanda psikolojik desteğe, okula, eğitime ihtiyacı olacak. Ancak bunu nasıl yapacağım, hiçbir öngörüm yok. Çünkü bizim eşime ihtiyacımız var. Arabamız yok, ulaşım güç ve daha bir sürü zahmet.”
- ❖ “Eşim 5.8.2016 tarihinde tutuklandı, 675 ile ihraç edildi. Ben de Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfında sözleşmeli çalışıyorum. 2 yıldır toplamda 15 ay görevden uzaklaştırıldım, sebebi eşimin tutuklu olması... 1 yıl ailemin yanına sığındım. Limon yevmiyesine gittim, kimseye muhtaç olmamak için. Eşim hâlâ tutuklu karar verilmedi. Ben işe döndüm ama her an çıkartabilirler korkusu var.”
- ❖ “Eşim 672 KHK ile ihraç edildi. Aynı gün adli kontrolle serbest kaldı. İhraç, olduğu için lojman dan çıkarıldık. Anneme sığındım. İki çocuğumla beraber eşim 20 gün sonra tekrar tutuklandı. Toplamda 1 ay gözaltında kaldı. Bu arada bunalıma girdim. Akrabalarım yüz çevirdi.ve eşim 7,5 yıl ceza aldı 2.yildir tutuklu. En kısa haliyle yaşadıklarım.”
- ❖ “Eşim aylarca iş aradı. Kimse iş vermedi. Kredi kartı ve bankadan çektiğimiz kredi borcumuz vardı. Bu hayatta yaşadığım en büyük travmalardan biri oğlumun süt ve çikolata için ağlamasıydı. Bir küpem vardı eşime verdim sattı. Oğlumuz market alışverişi yaptı. Sonra beraber Kıbrıs’a gittik. Zar zor iş bulduk orada. 3 ay dolduktan sonra giriş çıkış yapmamız gerekiyordu Türkiye’ye geldik tekrar dönüş için bilet aldık havaalanında “yurtdışı yasağınız var” dediler geri gidemedik. Geri evimize döndük doğalgaz kombisi bağlayamadığımız için soğuk evde yazın gelmesini dört gözle bekledik. Aylarca su ısıtıp o şekilde banyo yaptık. Ben bir yıldır antidepresan kullanıyorum. Artık hiçbir inancım kalmadı. Oğlum üç yaşında ona ve onun gibi bebeklere çocuklara bu mağduriyeti yaşatanlar acaba gece rahat yatıyorlar mı?”
- ❖ “(Yakınımın) haksız yere işinden olması adalet duygumuzu köreltti.”

- ❖ “Eşim ByLock gerekçesi ile önce işinden atıldı sonra da tutuklandı. 7,5 yıl hüküm verildi ve ByLock olmadığı anlaşıldı. Ama buna rağmen tanık ifadeleri ile cezası onandı. 22 aydır tutuklu. Yaşadıklarımızın artık tarifi yok.”
- ❖ “Eşim 8 ay uzaklaştırma aldı bu süreçte herhangi bir dava açılmadı 701 no’lu KHK ile ihraç olmadan bir hafta önce mahkeme açıldığını öğrendik ihraç olana kadar herhangi bir mahkeme olmadı. Devletimize hep güvendik. Çünkü asker aileleri olarak şimdiye kadar bize güvenilen şekilde hareket ettik. Bunun karşılığı bu olmamalıydı. Geçmiş zamanda suç sayılmayan!!! herkesin alenen içinde bulunduğu!!! şu zamanın terör örgütü sayılan örgütlenmeyle dini bir sempatiden başka ilişkisi olmadı o da belirtilen tarihlerden çok daha önce bitmesine karşın yine de ihraç edildi. Hem çalıştığı kurumun personelleri hem de eş dost akraba bildiğimiz insanların içerisinde biz ne kadar “hain değiliz” desek de kuşkulu bakışlara arkamızdan edilen söylentilere maruz kaldık. Psikolojik olarak berbat durumdayız. Eşim ve ben bu mesleği onur şeref saydık ve görev hayatı boyunca devleti zor duruma düşürecek herhangi bir faaliyette bulamadık. Toplum içerisinde hak ettiğimiz davranış bu olmamalıydı. Asıl hainlerle aynı kefeye konulup ihraç olmak akıl alacak gibi değil.”
- ❖ “Eşim açığa alındığında üçüz bebelere hamileydim. 1 ay olmadan da hemen ihraç oldu. 40 haftalık sürmesi gereken doğum evresinin 26. haftasında stresten sancılarım başladı. Bebeklerimin ölüm riski ile doğumun gerçekleşeceğine karar verildi. Hastaneye yatış yapıldı ve 6 hafta içinde doğum gerçekleşti bebelere 2 ay erken doğdular. Kuvöz evresi çok zordu eşimin ve benim psikolojimiz bozuldu. 3 çocuk, beş parasız, sigortasız. 1 kutu mama 100 lira. Bez 25 lira. 3 çocuk var. Bu demek oluyor ki her gün 200 TL mama ve bez param olması gerekir benim. Şimdi soruyorum üçüzlerimin ve bizim vebalimizi kim ödeyecek. Bu sıkıntıların suçsuz yere çekilmesi hak mıdır? Daha neler yaşadık keşke karşımda muhatap bulsam ve anlatabilsem çok isterim. 2 yıl Mardin’de 5 şehit verdik ellerimizle gömdük. O eşler çocuklar nasıldı? Şehitleri yerine ulaştırdıktan 2 gün sonra aynı yere eşim gitti. Helalleştik ilk defa. Çünkü dönemeyebilirdi. Biz bu vatan için evsiz kaldık, eşsiz kaldık. Bu yapılanlar hak mıdır? Allah katında, sadece üçüzlerimin hakkını ödesinler yeter diyorum. Bizi perişan edenleri Allah’a havale ediyorum.”
- ❖ “Eşim Aralık 2015’ten beri tutuklu yargılanıyor. O alındığında 4 aylık hamileydim şimdi oğlum 2,5 yaşında. Ayrıca üç çocuğumuz daha var.”
- ❖ “Eşim de ben de hayatımız boyunca bahsedilen terör örgütü ve türevlerinden nefret eden hiçbir ilişkisi olmayan insanlarız. Bahsedilen hiçbir kritere dair hiçbir bağlantımız olmamasına rağmen 701 no’lu KHK ile de ihraç edildi. Görevli olduğumuz yerden ayrılıp ailelerimizin yanına geldik. Ben de işten çıkmak zorunda kaldım. Birikmiş paramız da olmadığından emekli babamız kiramızı ödüyor. Ailelerimizin yanında sığıntı gibi hissediyoruz kendimizi. Eşim her gece benden özür dileyip ağlayarak uyumaya çalışıyor. Ama bir yandan da vicdanımız rahat çünkü bunu hak edecek hiçbir şeyimiz olmadı. Biz liseden beri arkadaşız ve ben sadece eşimin değil en yakın arkadaşımın gözlerimin önünde yaşadığı haksızlıkla eriyişini izlemek zorunda kalıyorum. Başvurduğum çoğu yer eşimin durumundan bahsetmem sebebiyle işe kabul etmiyorlar. Üstelik Türkiye’nin en iyi okulundan mezunum. Birçok tanıdığımız insan bize manevi olarak destek oluyor. Çünkü suçlandığımız şeyle hiçbir ilgimiz olmayacağını biliyorlar ama biz çok ciddi bir travma içerisindeyiz.”
- ❖ “Eşim gözaltına alındı diye benim de FETÖ’cü olduğum yorumu yapılarak kurumumdan ihraç edildim.”

- ❖ “Eşim ...Adliyesi, Ağır Ceza Mahkemesi'nde zabıt katibiydi. 15 Ağustos 2016'da açığa alındı. 16 Ağustos'ta da gözaltına alındı. On günlük gözaltı süresinden sonra tutuklandı. Tutuklandığında biz henüz 1 aylık evliydik. Tutukluyken 2 ay açıkta kaldıktan sonra KHK ile ihraç edildi. Eşim 26 Ağustos'ta yalnızca bir gizli tanığın ifadesi nedeniyle tutuklanmıştı. Daha sonra ByLock programı kullanma suçlaması yöneltildi. Telefon incelemesinden temiz raporu verdiler. Bunun yanı sıra herhangi bir içerik ID ya da şifre bilgisi olmamasına rağmen yalnızca CGNAT kaydı ile (300 ip) 28 Mayıs 2018 tarihinde 6 yıl 10 ay ceza verdiler. Eşim 24 aydır cezaevinde tutuklu bulunmaktadır.”
- ❖ “Eşim düğünümüzden 2 ay önce abisinin ihracı gerekçe gösterilerek önce açığa alınıp sonrasında ihraç edildi. Düğün hazırlıkları sürecinde maddi ve manevi büyük sıkıntılar yaşadık. Daha sonra hakkındaki tek kişinin ifadesi sebebiyle önce 13 gün gözaltına alınıp sonrasında tutuklandı. Eşim tutuklandıktan sonra hamile olduğumu öğrendim. Şu anda 6 aylık hamileyim ve eşim de 5,5 aydır tutuklu. Tutukluluğuna itirazına tanığın mahkemede dinlenmediği gerekçe gösterilerek reddediliyor. Abim de ByLock mağduru olarak 9 aydır tutuklu. Ailelerimiz emekli ve ikişer çocukları mağdur olduğu için maddi destek konusunda yardımcı olamıyorlar. Tüm bu sıkıntılar da psikolojik sağlık sorunlarına sebep oldu. Maddi ve manevi problemler yaşadık, yaşamaya da devam ediyoruz.”
- ❖ “Eşim görevde iken birden açığa alındı bir ay sonra ihraç edildi. Kurumunca ihraç edildikten 25 gün sonra gözaltına alınıp ikinci gün tutuklandı ve ben 4,5 aylık hamileydim. Çok zor günlerimiz geçti. Hâlâ da problemler geçiyor. Birinci çocuğumu düşürdükten sonra bu sıkıntılarla baş ederken bebeğimin düşmemesi için elimden geleni yaptım ailemin yanında yaşamaya başladım. Evimiz kiradaydı ve boşaltmak zorunda kaldık ailem ve eşinin kaldığı cezaevi ayrı şehirdeydi 15 günde bir hamile halimle görüşüne gitmeye çalıştım. Doğumunda yanımda değildi. Bizi merak ederken cezaevini arayıp bilgi vermek istedim sadece “İyi olduğumuzu iletir misiniz?” dedim ama bunu dahi yapmadılar. Çocuğum bir buçuk yaşında ve eşim hâlâ içerde. Hüküm giydi, tutukluluğu devam. Ben çocuğumla hayat mücadelesi vermeye çalışıyorum. Onun ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyorum. Psikolojik olarak çökmüş durumda. Hayattan bir beklentimiz kalmadı maalesef. Benim eşim “terörist” değil “karıncayı dahi incitecek bir insan” değil. Vatanımız için canla başla çalışırken bu yaftayı yiyip hayata devam etmek öyle zor ki. Bu sıkıntılar maalesef çıktıktan sonra da devam edecek iş bulamayacak. Bir gün eminim beraat edecek peki bu giden zamanın kayıp olan zamanın oğlumun babasını tanımamasının hesabını kim verecek?”
- ❖ “Eşim Haksız yere ihraç edildi. Bir süre sonra tutuklandı. Göz altındayken işkence gördü. Kalp spazmı geçirdi. Biz insanların yardımıyla geçinmeye çalışıyoruz...”
- ❖ “Eşim hâlâ tutuklu, 3 yaşında çocuğum var ikimiz yaşam mücadelesi veriyoruz. Tek başıma yabancı olduğum bir şehirde yaşamaya ayakta kalmaya çalışıyorum.”
- ❖ “Eşim işinden atıldı terörist diye suçlandı ve hiçbir yerde iş bulamadı ve hâlâ sigortasız bir yerde ağır şartlarda çalışıyor. Bu durumda ben de zor durumda kaldım. Çünkü eşim ihraç edildiği için benim adıma da soruşturma açılmış. Kızımın yurt dışına çıkamadım. Çevremizdeki insanlar tarafından “Suçsuzsa geri işine döner” gibi cümleler duydum, özel sektör de savunma sanayinde çalışıyorum. Çalıştığım firma başka bir firma ya (Aselsan)'a göndermişti. Oradan da “burada çalışamazsınız” diye gönderildim ve bu çalışma ortamında beni derinden etkiledi. Hâlâ aynı firmadayım ve diken üstünde çalışıyorum. Bıttık artık bize yapılan damgadan. Eşim ve kendi adıma ve bu durumda olan herkes adına Devlet adına hiçbir şekilde bir suç işlemedik (işlemedim) Yeter artık adalet istiyoruz!”

- ❖ *“Eşim için 18 Temmuz 2016’da sabah 10 gibi görevden alındığını bildirdi valilik. 16 Ağustos Salı sabah 6 gibi ev aramasına 3 erkek polis gelmiş. Biz evde yoktuk, kızım ve oğlum varken her yeri aramışlar. Sonra 22 Ağustos tarihinde eşim ifade vermek için kendisi avukatıyla gitti, aynı gün tutuklayıp Kandıra cezaevinde 18 ay koydular. Bizim için çok zor günlerdi, Ankara da yaşıyorduk ve ziyarete gitmek hep sıkıntılıydı ve masraflıydı. Çünkü 1 Eylül 2016’daki KHK ile ihraç edildi meslekten. Bir taraftan 14 Ağustos da büyük oğlumuzun düğünü olacaktı. Salon ayarlanmış, davetiyeler dağıtılmış, ev kurulmuş her şey hazır. Ama oğlum 21 Temmuz’da çalıştığı kurum kapatılınca işsiz kaldı. Ben ne yapacağını bilemez halde kaldım öyle. Hızla karar değiştirip düğünü iptal edip, 3 Ağustos’ta nikah salonunda 30 kişiyle her ikisi de babasız ve akrabasız bir şekilde adeta gizlice evlendirdik. 200 kişilik salon kaporası ödenmişti ve o parayı alamadık. Her gün sosyal çevremizden “Onu da almışlar, tutuklanmış, şunu da tutuklamışlar” diye duyar olmuştuk. Çünkü kimse kimseyi arayamıyordu korkudan, herkes kendi telaşına düşmüştü. Düğün için de kimseyi arayamıyorduk dostlarımızı, akrabaları, duyulursa ya gelip düğünü basıp birilerini götürürlerse diye endişeliydik. Aynı şekilde her an eve gelip birimizi daha alacaklar korkusunu yaşadık. Aylarca, gece uykusu kalmamıştı. 15 ay iddianame hazırlanmadan esir tuttular eşimi. 18 ay olmaya yakın 2. duruşmada 6 Şubat 2018’de haftada 3 gün imzayla şartlı tahliye ettiler. İki ay sonra da yeniden yakalama kararı verdi üst mahkeme. O kapalı görüşler açık görüşler her biri bir ayrı sıkıntıydı. 30 metrekafe koşu 25 kişi kalıyorlardı. Personel yetersiz, ziyaretçi kalabalık saatlerce sırada bekliyoruz, yaşlılar, çocuklar perişan herkes, yazları küçük bekleme salonlarında ter döküyorsun, kışın Ankara’dan sabah yola çıkıyoruz Bolu’da kar yolları kapatıyor, hangisini anlatayım. Maddi sıkıntılar bir yana 3 evlat var biri üniversite öğrencisi, biri evlendi işsiz, kızım avukat oldu ama dava almaya korkuyor. Sadece babasının davasına bakabili. Kendim serbest eczacıyım, her an gelip beni de alırlar korkusu ile, çünkü birçok meslektaşımın eczanesi kapandı. Müşteri, hastalar hatta personelden bile eşimin durumunu gizledim, çünkü mahalle baskısına dayanamazdım, insanlar acayip öfkeli ve her an beni ihbar edebilirlerdi. Sevmeyen, kıskanan biri, belki komşum. Hasılı kâbus gibi günlerdi. En son eşimin duruşmasında benim de soruşturmaya dahil edilmem istendi ve ben de eczaneyi devretmek zorunda kaldım. Emekliliğimi bekliyorum yaştan dolayı. Evlenen büyük oğlum 2017’de yurtdışına gitti eşiyile. Dağıldık böylece.”*
- ❖ *“Eşim ihraç edildi. Evim taşındı. Şehir değişikliği oldu. 4 yaşındaki oğlumla ailemin yanına sığındık. Yuvam dağıldı. Eşimi görmeye ayda bir zor gidiyorum. Maddi sıkıntı var. Manevi sıkıntı çok. Acı çekiyorum.”*
- ❖ *“Eşim ilk önce işinden daha sonra özgürlüğünden oldu. 6 yıl 10 ay ceza aldı. Tüp bebek tedavisi oluyorduk. 6 yıl bunun için uğraştığımız her şey gitti.”*
- ❖ *“Eşim mübaşir olarak görev yaparken 2013 yılında istifa etti. Özel sektöre geçti. İş kurdu. 2016 Ağustos ayında adliye personeline yapılan operasyonda adliye personeli olarak gözaltına alındı. 25 aydır tutuklu. Bu durum bizi derinden sarstı. Memur olmadığı anlaşılınca bırakırlar zannettik. Derdimizi anlatamadık. Zaten dinleyen de dinlemek isteyen de yoktu. Hak hukuk da kimsenin derdi değildi.”*
- ❖ *“Eşim önce açığa alındı. Sonra ihraç edildi. Daha sonra gözaltına alındı. 15 günde bir imza karşılığı serbest bırakıldı. Günlerce iş aradı. İş bulamadı. Çevremizdekiler görüşmeyi kesti. Bize suçlu muamelesi yaptılar. Mayıs ayında ilk mahkemesi oldu. Suçlama banka ve sendika. Savcı cezalandırılmasını istedi. Hâkim duruşmayı avukatımız sayesinde Ekim ayına erteledi. Sonuç olarak ben, eşim ve 10 yaşındaki oğlum biraz aile yardımıyla ayakta durmaya çalışıyoruz. Bu mağduriyetimizin bir an önce son bulmasını istiyoruz.”*

- ❖ “Eşim KHK ile ihraç olduktan sonra, işsizliğin dışlanmışlığın ve çaresizliğin getirdiği çok zor günler geçirdik. 8 yıllık evliydik ve çocuğumuz yoktu, çok stresli günlerde bebek müjdesi aldık ama çok zor günler geçirdik. Bebeğim de ben de yoğun bakımda kaldık. Terapi ile destekledik kendimizi. Şu an eşim tutuklu yargılanıyor. 2 ay oldu, 9 aylık bebeğimle yalnızım.”
- ❖ “Eşim işten çıkarıldıktan sonra yaklaşık 9 ay birçok yere iş başvurusu yaptığı halde “Sizi alırdık ama biz de sıkıntıya gireriz” diyerek işe alınmadı. Sonra memlekette iken bir iftira sonucu gözaltına alındı. 7+4 gün gözaltı süresinden sonra tutuklandı. İlk mahkeme 6 ay sonra ikincisi Şubat'ta görüldü ve tutukluluğunun devamına kararı verildi. Avukatımız başkasının mahkemede tahliye olmasından ötürü hâkimlere “Bu da aynı dosya, neden tahliye olmadı?” dediğinde Hâkim Bey “O anki psikolojim öyleydi” demiş. Böyle bir şeyin hukukla izahı olabilir mi? Eşim tutuklu iken doğum yaptım. Bir çocuğum 3 yaşında. Yoktan yere babasız büyüyorlar. Büyük çocuğum babasını çok özleyiyor. Artık ziyaretine gitmek istemiyor. Ona babasının işte çalıştığını söyledik ama sorgulamaları başladı açıklamakta zorluk çekiyorum. Eşimin annesi kanser hastası. Başkaca rahatsızlıkları da var. Benim annem ve babam yanımda olmadıklarından onlar destek çıkıyorlar. Eşim şu an 26 kişilik bir yerde kalmaya çalışıyor. Hava çok sıcak ve dip dibe yatmak zorunda kalıyorlar. Salgın hastalıklar da oluşuyor. Hiç olmazsa sayılarını azaltmaları ve insanca koşullarda bulunmalarını istiyorum. Ama ne yapacağımı bilemiyorum. Dilekçelerin pek işe yaramadığını çok kez duydum. Bende psikolojik olarak çok yıprandım. Maddi olarak da rahat olamıyoruz ben çalışmadığından eşimin ailesi destek oluyor. Kısaca yaşadıklarımız bu şekilde. Bir an önce adaletin yerini bulmasını istiyorum. Haksız yere insanlar ailelerinden uzaklaştırılıyorlar ve apaçık bir işkenceye maruz kalıyorlar. Çocuklarımızın ailesiyle beraber mutlu bir şekilde yaşayabileceği günleri görebilecek miyiz bilemiyorum. Onlar adına eşim ve ailem adına endişeliyim. Yine de Allah büyük diyorum ve teselli yolları arıyorum.”
- ❖ “Eşim KHK ile ihraç 672, gözaltı sonrasında ceza evi. Onbir ay sonra şartlı tahliye. Daha sonra beraat. Ama iş işten geçti işsiz kaldı psikolojisi bozuldu, ailemiz dağıldı. Herkes başka yerlere, annesi vefat etti, çocuklarım iki yıldır babalarını göremiyor, kızımın psikolojisi bozuldu hep babasıyla ilgili hayaller kuruyor. Büyük oğlum üniversiteyi kazandı gidemedi. Küçüğü fen lisesinden almak zorunda kaldım anlatmakla bitmez.”
- ❖ “Eşim KHK ile ihraç edildi. Seçimde bile görev vermediler. Toplum tarafından suçlu muamelesi gördüm. Haksızlıklar karşısında işimi kaybetme korkumdan dolayı tepki veremedim.”
- ❖ “Eşim KHK mağduru olarak, büyük psikolojik sıkıntı yaşadı, üniversitedeki oğlum, panik atak hastası oldu. Evimizin aranması ve gözaltı durumu çok trajikti. Mahkeme süreci ve belirsizlik yaşama sevincimizi aldı götürdü. Esasen tekrar geriye dönmek ve yaşadıklarımızı hatırlamak istemiyorum bile.”
- ❖ “Eşim KHK ile ihraç edilip tutuklandıktan sonra, iki çocuğumun bakımı ve ailenin geçimi için çalışmak zorunda kaldım. Yaşadığımız lojmandan çıkarıldık, ev ararken bile başımıza gelen olaylar yüzünden ev sahipleri bize ev vermek istemedi. Çalıştığım kurumda iş arkadaşlarım tarafından mobinge uğradım.”
- ❖ “Eşim tutuklu. 9 aydır ben de özel sektörde cüzi bir ücrete çalışıyorum. 35 bin kredi borcumuz var. Avukat masrafları, borçlar. Kaldım tek başıma. Baş etmeye çalışıyorum. Bugün anayasa mahkemesine başvurduk o bile 300 TL. Mağduruz ama yine biz para ödüyoruz. Paran yoksa adalet arama.”

- ❖ “Eşim özel sektörde çalışan bir mühendis. Ben de hemşireyim. Eşim 19 Kasım 2017 tarihinde evden göz altına alındı. İki oğlumuz var biri 5 yaşında diğeri 1 yaşındaydı. Polisin evi araması, sorgular sualler, alıp götürmeleri hep onların gözü önünde oldu. Gözaltı 10 gün sürdü. 10 gün boyunca tabure üstünde gece gündüz ışıklar altında tutulmuşlar. 10 gün sonunda apar topar mahkemeye çıkardılar öyle ki avukatımız son dakika yetişti mahkeme 5 dk. sürmüş ve adil bir savunma hakkı verilmemişti. Eşime polis ve avukat itiraftçı olması konusunda baskı uygulamışlardı (kız kardeşini de tutuklarız diye korkutmuşlar) eşim bu yüzden çok stres altında kalmış ve bağırsakları bozulmuş. İlk mahkemede tutuklama kararı çıktı ve duruşma 7 ay sonraya 9 Temmuz’a ertelendi. Suçunun, iddianın ne olduğunu bile tam bilmiyordu 7 ay sonraya ertelenmesi gerekçesi de mahkemelerin yoğun olmasıymış. Ve böylece başladı kâbus dolu günler. Gözaltı süresini bekleyen eşimin iş yeri tutuklama kararı çıkınca iş sözleşmesini fesh etti. Yıllardır gece gündüz çalışarak kazandığı işi, kariyeri birkaç günde alındı elinden. Eşimin ve benim ailem maddi olarak her zaman yanımızdalar. Ailemiz olmasa ne yapardım bilmiyorum. Çünkü ben doğum sonrası işten ayrılmıştım. Evimiz kira, kredisi devam eden bir ev. Ben iş bulup çalışsam bile bütün bunların altından kalkamazdım. Büyük oğlum 2 ay sürekli baba diye ağladı. Hırçınlaştı, ağlama ve öfke krizlerine girdi. Her gün “babamı istiyorum” diye. En sonunda psikoloğa gitmek zorunda kaldık. Duygu durum bozukluğu teşhisi kondu. Bense çocuklar için güçlü durmaya çalıştım hep. Onlara her şey iyi ve yolunda gibi davrandım. İçime attım sıkıntılarımı bu yüzden uyku problemi yaşıyorum geceleri uyuyamıyorum. Eşimin annesi tutuklama sonrası antidepresan ilaçlar kullanmaya başladı başka türlü hayatına devam edemiyordu çünkü. Temmuz’daki ilk mahkemenizde büyük umutlar içindeydik çünkü iddianamedeki ByLock kullanılmış dedikleri telefonda böyle bir programın olmadığını bilirkişi ile ispatladık. Mahkemenin de tekrar bilirkişiye inceletmesini talep ettik ama savcı bunun suç kanaatini değiştirmeyeceği için gerek görmedi talebimizi ret etti. Avukatımız “Bir şeyi iddia ediyorsunuz madem alın siz ispatlayın biz de BTK raporları doğru mu? ne kadar güvenilir? görmüş oluruz” dedi ama hâkimin kararı değişmedi. Diğer bir suçlamada bankaya para yatırma. Onda da ev kredimiz Bank Asya’dandı ve eşimin kredi kartı vardı o dönem iş yerinin vermiş olduğu yıllık primi o hesaba yatırmıştı, borçlar kapansın diye. Bunu belgeleriyle sunduk ama burada niyet okuması yaparak talimatla yatırdığınıza inanıyoruz dediler. Ve mahkeme 9 Ekim 2018’e ertelendi.”
- ❖ “Eşim Tanık ifadesiyle ihraç... 2. Mahkemede beraat. Fakat göreve daha dönemedi. Komisyonunda incelemesi devam ediyor.”
- ❖ “Eşim tutuklandı. 10,5 yıl ceza aldı. İki çocuğumla tek başıma kaldım. Cezaevi değiştirildi. Görüşler için şehir dışına çıkmak zorunda kalıyorum. Kocamı ayda bir kez ancak görebiliyorum. Çocuklarımın psikolojisi bozuldu.”
- ❖ “Eşim tutuklandığında 6 aylık evliydik, ev sahibim evden çıkardı. İşe başladım eşimin durumu sebebiyle kovuldum. Avukat bulmakta çok güçlük yaşadık. Toplumda vebalı muamelesi görmek korkunç bir duygu. Maddi olarak aileme muhtaç kaldım ve açlık sınırında yaşamaya devam ediyorum. İş yerimiz kapatıldı ve vergi borçları üzerime kaldı hâlâ ödeme mücadelesi veriyorum. Asla komşularımla iletişim kurmuyorum “eşiniz nerede” sorusuna yalan söylemek zorunda kalmamak için. 25 aydır hiç aksatmadan Silivri’ye gidip geliyorum. Pes etmiyorum ama çok yorgunum.”
- ❖ “Eşim önce açığa alındı 5 gün sonra KHK ile ihraç edildi sorgusuz sualsiz. Çok üzüldü eşim mesleğine aşık biriydi. 23 yıllık mesleğini her zaman hakkıyla yaptı. 2 çocuğumuz var hepimizin psikolojisi bozuldu sonra eşim tutuklandı ve 19 ay oldu hâlâ tutuklu. 2 çocuğumla yaşam mücadelesi veriyoruz artık gerisini siz düşünün.”

- ❖ *“Eşim tutuklu. Bu süreçte annem vefat etti. 40 gün sonra eşimin annesi vefat etti. 4 tane çocuğum var. Büyük oğlum üniversite okuyor. Diğerleri ilk ve orta okul. Çocukların kafalarındaki soru işaretlerini aydınlatmak o kadar zor ki. Benim babamın suçu yok ki neden hâlâ çıkmadı diyorlar. Ve insanlar o kadar ön yargılı ki. “Suçlu” dendi diye “kesin suçlu” gözüyle bakıyorlar. “Su bile yok” dendi. “Ailelerine hasret bırakacağız” dendi. Ve hiçbir suçu olmadığı halde 25 aydır eşim tutuklu. Ben soruyorum. Neden? “Onlar aldatıldı” da benim eşim terörist muamelesi gördü. Ve kayınım yeni evli. Eşinin kafasında milyonlarca soru işareti. Belki de boşanırlar. Ve kardeşim, öğretmen sadece sendikaya girip çıkmış. Evli ve 2 çocuk var. 2 yıldır ihraç. Ben bu süreçte belki de ilk defa iyi ki ahiret varmış dedim. “Allah’ım kulların çok acımasızmış, merhametsizmiş” dedim. Hani Yunus diyor ya “Kahrın da hoş lütfun da”. Ama yaşarken kolay olmuyormuş. İnancım olmasa ne olurдум bilmiyorum. Bu yaşananları bize yaşatanları Allah’a havale ediyorum. Ne de olsa herkesin içini dışını biliyor.”*
- ❖ *“Eşim tutuklu. Öğrenci oğlum evin geçimini üstlenmek zorunda kaldı. Hem okuyor hem çalışıyor.”*
- ❖ *“Eşim üniversitede asistanken ihraç edildi 1 Ekim 2016’da tutuklandı ben çocuğumla kendi aileme sığındım. 23 Mart’ta 2 ay denetimli serbestlik verildi Mayıs 22’de tekrar tutuklandı. Ben hamile kaldım ve eşim Aralık ayında 7 yıl 11 ay ceza aldı. 6 Aralık’ta bebeğimiz doğdu, eşim yanımda olamadı. Bebeğini açık görüşte 3 kez ancak görebildi. Bebeğim 8 aylık işim yok. 2 çocuğumla annemlerin evindeyim. 8 kişi yaşıyoruz sağlık güvencem yok eşim halen tutuklu yargılanıyor.”*
- ❖ *“Eşim ve 4 akrabam tutuklu. Eşim 8 yıl hüküm aldı. Nezaretteyken hücrede tutuldu, ihtiyaçları karşılanmadı. Ben 3 çocuğumla ailemin yanına sığınmak zorunda kaldım. Hiçbir gelirim yok, uzun süre çocuklarımı doktora götüremedim. Evimi apar topar toplayıp yaşadığım şehirden çıkmak zorunda kaldım. Şu an evim yok, eşyalarım depoda ailemle yaşıyoruz. Eşim farklı bir şehirde biz farklı bir şehirde. Görüşlere gitmek maddi manevi külfetli. 7 yaşındaki oğlumda, geçmeyen, teşhisi konulamayan, bir yıldır devam eden karın ağrısı var ve daha nice şeyler...”*
- ❖ *“Eşim ve kardeşim tutuklandı babam ikimizin evine bakmakta çok zorlandı ben iş bulamadım gittiğim her yerde “size yardımcı olamayız” dediler çocukların okul masrafları için sosyal yardımlaşma kurumuna gittim “FETÖ’cülere yardım yok” dediler. Her türlü dışlandık ailem bile dışlandı. Çok zor dönem geçirdik hâlâ da aynen devam ediyor.”*
- ❖ *“Eşim yurtdışında görevliydi. Merkeze çağırıldı. Üç gün içinde eşyalarımızı toplayıp yurda döndük. Çocuğu orda okula yazdırmıştık 200 Euro peşinat vermiştik geri alamadık. Harcırah verilmediği için yurda dönüş masraflarını cebimizden karşıladık. Harcırah yurda dönünce verildi. Havaalanında küçük çocukla birlikte saatlerce gözaltında kaldık. Aktarmalı uçağımızı kaçırdık. 1000 TL vererek tekrar bilet almak zorunda kaldık. Onurumuz kırıldı. Ben devlet memuru olarak işime devam ettim. Ama her KHK’da acaba benim de ismim yazılır mı diye uykusuz geceler geçirdim. Bu yapı ile uzaktan yakından en ufak bir bağlantımız yok. Eşimin atılma sebebi olarak iş yerindeki sosyal çevresi gösterildi. Ne benim ne de eşimin ailesinden tek bir kişi bile işlem görmedi. Eşimi atan Bakanlığın bakanı sürekli TV de demeç verdi. Atılanların DEAŞ, PKK, DHKP-C üyesi gibi olduklarını söyleyip durdu. Sadece bakan değil hemen her görüşten (sol kesim dahil) dışişlerindeki temizliğin (!) çok haklı olduğunu söyleyip durdular. Dışişlerinden atılan memurların dışarıdaki kurumlarda çalışan eşlerinden hiçbirisi atılmadı. Çünkü gerçekten çoğu atılanın hiçbir ilgileri yoktu.”*

- ❖ *“Eşim yurtdışından gelemiyor. Türkiye’den bir vatandaş isim vermiş. Ondan sonra soruşturma açılmış. İddianamede sosyal medyada paylaştıkları yazılmış. Almanya’dan geldim havaalanında Pasaportumu iptal edildi diye elimden aldılar. Mağdurum, eşimden dolayı pasaportuma şerh koyuldu.”*
- ❖ *“Eşimden dolayı çocuklarıma pasaport verilmemektedir. Her iki küçük çocuğum sürekli ağlıyor. Babalarının yanına gitmek istiyorlar. Eşim yurtdışında iltica etti. Oturum aldı. Aile birleşimi üzerinden bizde yurtdışına yerleşmek istiyoruz fakat eşim bana vekalet gönderdiği halde çocuklarıma pasaport almıyorum. Bu yüzden yurtdışına gidemiyoruz. Çok kötü koşullara sahibiz. Bir an önce eşimin yanına gitmeliyiz. Ben bir ev hanımıym hiçbir suçum olmadığı halde çocuklarıma pasaport verilmemektedir. Oldukça mağduruz.”*
- ❖ *“Eşimi tutuklayan hâkim “5 isim ver çık git” demiş. Başka da tek kelime etmesine izin vermemişti. Ben de ev hanımı olarak göz altına alındığımda bir katil gibi resimlerim çekilip parmak izim alındığında, yaşadıklarımı asla unutamam.”*
- ❖ *“Eşimin 15 yıllık emeği bir gecede elinden alındı, evimiz dağıldı. Çocuğumun okulunu değiştirmek zorunda kaldık, sağlık güvencemiz kesildi.”*
- ❖ *“Eşimin hürriyetini, onurumuzu, şerefimizi, aşımızı, ekmeğimizi, evimizi, hayatımızı bitirdiler.”*
- ❖ *“Eşimin ruhsatlı av silahlarını satmıştık geri isteyip ekoydular. Apar topar lojmandan çıkardılar. Emekli yapmadılar. Emekli ikramiyesini bir buçuk sene sonra mahkemeye alabildik. Kardeşim 22 ay iddianame hazırlanmadan içeride yattı. İlk duruşmada serbest kaldı. Bunlar bende ve yakınlarımda adalete olan inancımızı bitirdi.”*
- ❖ *“Eşimin tutukluluğu nedeniyle çocuğumu yalnız başıma dünyaya getirdim, iki küçük çocukla yapayalnız kaldım. Yeni doğan bebeğimde sağlık sorunları oldu, tek başıma ilgilenmek üstesinden gelmek çok zor ve yıpratıcı. Evimize polis geldiği günden beri apartmandakilerin tavırları değişti. Melek ev sahibimiz bile bir anda aslana dönüştü. Çok yoruldum, çok yıprandım. Çocuklarım beni hayata bağlayan tek şey.”*
- ❖ *“Uzun gözaltı süresi sebebiyle 28 gün eşimden haber alamadık. 28 gün sonra gördüğüm adam, eşimden geri kalandı. 17 kilo vermişti, ayakta durmaya mecali yoktu. Aynı zamanda avukatı olduğum eşimle yaptığım avukat müvekkil görüşleri kayıt altında ve süre sınırlıydı. Hangi birini anlatsam bilmiyorum ki. Belki hepsini unutabilirim de gözaltındaki kötü koşullar sebebiyle uğranılan zararı unutamam. İçimde onarılmaz bir yara açtı ve hâlâ tutuklu olması sebebiyle kabuk bağlamayan bir yara.”*
- ❖ *“Etrafımda yakın çevremde çok fazla oldukları için hangisinden başlayıp nasıl bitirebilirim bilemiyorum. Yakınlarımdan başta anne babaları sağlıklarını yitirdiler. KHK mağduru kuzenlerim çorapçılık pazarcılık mobilyacılık işlerinde çalışmaya başladılar. Ama maalesef bazıları hapse girdiler. Çorap sattıkları günleri arar oldular. Geçim sıkıntısı başlıca problem. Çocuklarının okul sıkıntısı. Mesela bir arkadaşımın 8 yaşındaki oğluna herkesin içinde öğretmeni “senin baban hapiste mi?” diye sorabilen pedagoji özürülü o kadar çok eğitimciye rastladım. Para olarak yardım etsek bile hangi birine yetişsek bilemiyoruz. Ben 12 yıl önce yurtdışına çıkmış olmama rağmen Türkiye’ye gelmeye korkuyorum. Her an yakınımdan başkası içeri alınacak diye korkuyorum. Hatta bu anket bile başıma bela açabilir diye düşünüyorum.”*

- ❖ *“Etrafta herkes ‘savcı’ biz ise ‘sanık’ olduk. Silahla alakamız yokken ‘silahlı terör örgütüne üye’ ilan edildik. Akrabalarımız akraba olduğunu unuttu, parti korucusu oldu. İkiye bölündü en masum duygular bile. Dışlandık ki hem de nasıl. Tenhada yakalasalardı öldürüp, kazığa dikip bırakacak hale geldiler ve halen de öyleler. Çünkü birileri insan öldürmenin günahını unuttu siyasi çıkarlar cennetlikleri yeniden belirledi. Evlatlar ağladı ‘anne, baba’ diye. Analar inledi ‘yavrum’ diye. Herkes acısını kapısının ardında gizlice yaşadı. Çünkü dışarı çıkarsak canımıza okumaya hevesli bir toplum oluştu. FETÖ’nün adı nerde geçse gözler bize çevrildi sanki bizim bir ilgimiz vardı...”*
- ❖ *“Ev basıldı, çocuklarımın gözü önünde alıp gittiler.18 gün insanlık dışı gözaltı süreci, önce metris sonra Silivri. Açığa alındı, 7,5 yıl olmayan suça ceza verildi. Mahkeme 1,5 yıl sürdü her duruşma da umutla bekledik. Bekleye bekleye umudu yok ettiler. Çevremiz işin aslını bilmeden cüzzamlı gibi kaçtı. Dost, dost- olmayan ortaya çıktı. Çocukların okuma hevesi gitti çünkü. Silivri okumuş yazmışla doluydu. İnsanın insana ne kadar acımasız olduğunu öğrendiler, kimseye güvenmiyorlar. Gece kabusla uyanıyor ‘babamı özledim’ diye gözyaşı döküyorlar. Neyin ne olduğunu TV’den dinleyen büyükler ağır ağır laflar ettiler. Hem o lafları duymak hem de büyüğümdür deyip çay ikram etmek zordu doğrusu. Tabii para bitiyor ev de kira olunca dostlara bayağı borçlanıyorsunuz. Neyse ki borç bulacak insan kalan insanlar sağ olsunlar. Kurumdan arayan oldu mu? Yok herkes ‘aman bana dokunmasınlar da diğerine ne olursa olsun’. Sahabe efendimiz bir sohbet esnasında diyor ki ‘Bana yaşayan ölüleri neden sormuyorsunuz?’. Devamını Hayat’üs Sahabeden okuyabilirsiniz... Allah’a (c.c) inanmak hamdolsun ki ve öteleye inancı yani intihan ‘yarabbi hayır da şer de sendendir’ düşüncesi isyan ettirmedi, inşallah da ettirmez. Rabbim tez günde hayırlısıyla genişlik ferahlık versin. Yolundan da ayırmasın...”*
- ❖ *“Evden yakınımızı kaybettik üzüntüden. Evden dışarı çıkamaz olduk. Para desen iptal. En kötüsü de ‘vatan haini’ damgası. Kendimize yediremiyoruz.”*
- ❖ *“Evi aranarak, erkek arkadaşına haksızlık yapılmıştır. Arama olduğu gün polisler tarafından götürüldü ve işyerine gelemedi. İşyerinde bütün arkadaşlarıyla beraber ağlayarak dua ederek gelmesini umduk. Daha evini barkını kuramadı diye ağlayanlardan tutun da ‘işine vatanına bağlıydı’ diye ağlayanlardan tutun da ‘çok şaşırımdı’ diye kalakalanlara kadar. 8 gün gözaltında kaldı, onu beklerken ben de içime kapandım, Bedensel ve psikolojik rahatsızlıklarımınla mücadele ettim. Gözaltından çıktığında zayıflamış çökmüş bir vaziyette geldiğinde psikolojik olarak tekrar yıprandım. Daha sonra aylarca adliyedeki görevine dönemedi ihraç edilmişti. Bulabildiği işte çalıştı ve görevine iade edilmesiyle geri döndü mesleğine. Eylül’e atılmış olan mahkemesinin sonlanması için dua ediyorduk. Fakat, hiç beklemediğimiz anda tekrar Temmuz’da ihraç edildi. Kendisi, ailesi, sevdikleri, iş arkadaşları ve ben hepimiz şoka girdik. İnsanların hayatlarıyla dalga geçilmez, geçilmemeli diye düşünüyorum. Allah tüm mağdurların yardımcısı olsun. Çok yıprandık, evliliğimiz sürekli ertelenmek zorunda kaldı, çok zor bir durum.”*
- ❖ *“Evimiz dağıldı. Ailemin yanında yaşıyorum. Eşim, 1000 km uzakta. 1000 km’yi 14 aylık bebeğimle gelip gidiyorum.”*
- ❖ *“Gece yarısı yayınlanan bir KHK ile ihraç edildiğini öğrendik. Hiçbir soruşturma geçirmeden. Sonrasında eşim bunalıma girdi. Apar topar bir iş kurmak istedi. Çünkü yüzümüze bakan yoktu. Bankadan kredi çektik iş kurduk lakin öğretmen adam ne anlayabilir ki esnaftan. Zarar ettik. İş bırakmak durumunda kaldık. İki yıl oldu ihraç olalı. Bekliyoruz halâ umutla...”*

- ❖ *“Evin en büyük ve tek erkek çocuğu olan abim darbeden 2 gün sonra gözaltına alınarak tutuklandı. Evden sanki cenaze çıkmış gibi bir hava oluştu yani abim hayattaydı ama sanki değildi. Uzun süre ziyaretine gidemedim. Anne babam kahroldu yardım edemedim. Yaklaşık bir ay sonra ablam KHK ile açığa alındı. Her ikisinin durumu aileyi çok sarstı. Etrafta bulunan herkesin iki yüzlülüğü beni tiksindirdi. Askeri literatüre hâkim olmayan hâkimlerin yargılaması gerçekten trajikomikti. Diyanette ise murakıbin soruşturmayı keyfi bir şekilde yapması mide bulandırıcıydı. Muhafazakâr biri olarak diyanet gerçekten nasıl bu hale geldi ve nasıl göz yumuluyor bu çalışanlara merak ediyorum. En zor olan ise bir yıl sonra babamın kanserden ölümü oldu. Tek oğlu vazifesini yapamadı. Babam gözleri açık bu dünyadan ayrıldı. Babamın kırgınlıkları, abimin tek eliyle babamın üzerine toprak atması ve gözlerinde ki çaresizliği asla unutamam. İki yıldır psikoloji ve psikiyatri desteği alıyorum. Nereye kadar böyle devam edecek bilemiyorum. Buraya sığmayacak kadar çok şey yaşadık. Allah hepimizin yardımcısı olsun.”*
- ❖ *“Evlendiğimiz gece eşimin çalıştığı kurum kapatıldı. Düğünün ertesi sabahı uyandığımızda ikimiz de işsizdik. Daha önceden planladığımız için yurtdışına balayına gittik, bir hafta sonra yurda döndüğümüzde eşim gözaltına alındı. Balayından iki valizle eve kendim döndüm. Ağustos ayı boyunca operasyonlar yapıldığı için ve eşim de kapanan kurum personeli olduğu için geceleri korkudan uyuyamadık. Daha sonra gözaltına alındı ve tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Eşim iki yıldır işsiz, geçmiş CV'si yüzünden kimse iş vermiyor. Süren dava sonucunda ceza alıp cezaevine girme ihtimali her gün kendisini bir şekilde hatırlatıyor, diken üzerindeyiz. Sonunu bekleyen kurbanlık koyun gibi hissediyorum. İki yıl geçti hâlâ rüyalarımda evimde arama yapılıyor. Pek çok arkadaşım benimle iletişimini kesti. Eşimin çoğu arkadaşı onunla iletişimlerini tamamen kestiler. İnsanlar vebalıymışsınız gibi davranıyorlar.”*
- ❖ *“Evliliğini bitirmeyi çok düşündüm. Eşimin suçsuzluğunun da farkında olduğum için vicdanen bunu yapamadım fakat çevremden bu yüzden çok baskı gördüm. Maddi sıkıntılar ve psikolojik sıkıntılarım halen devam ediyor. Uyku problemimi çözemedim. Her şeyle kendi başıma mücadele etmeye çalıştım ve bu beni çok yıprattı. Eşim darbe gecesi emirle oraya gitmişti ve hatta başkaları tarafından vurulan sivillere yardım etmişti. Ancak bugün yardım ettiği o kişileri öldürmekle suçlanıyor. Masumiyetimizi kimseye anlatamıyoruz. Eşimin işi gereği emir altında olduğunu amacının kendi vatanına zarar vermek olmadığını kimseye anlatamadık. Kaldı ki o gece bunlar yaşanırken silahını kesinlikle kullanmamıştır. Balistik inceleme tertemiz. Savcı dahi kamerada eşimin yaralılara yardım ettiğini kendi görmek suretiyle iddianamede de yazılmıştır. Buna rağmen eşim hain ve darbecilikle yargılanıyor bu bizi aile olarak çok yıprattı. Maruz kaldığımız bu suçlamalar beni ve eşimi intiharın eşiğine getirmiştir. Kendim birçok kez bunu yapmayı planladım fakat cesaret edemedim. Bugün hâlâ ölmeyi herkesten çok istiyorum. Hayata olan bütün inancımı ve güvenimi yitirdim. Daha birçok maddi ve manevi sıkıntılarımız sürüyor. Üniversite mezunuyum fakat bir işe müracaat etmeye korkuyorum. Daha birçok şey var bunun gibi. Eşim iki senedir yargılanıyor ne bir delil sunabiliyorlar ne de suçsuz olduğunu söylüyorlar. Biz artık sırf kendi hayatlarımızı tekrar kurabilmek adına, iyi veya kötü haklı veya haksız bize bir şey söylenmesini istiyoruz. Yorulduk bittik tükendik artık bu haksız mahkemelerden.”*
- ❖ *“Faizsiz banka diye ve ilçede tek faizsiz banka olduğu için yaptırdığım 1.600 lira için işinden oldu. Hesapta benim üzerime. Her ikimizi de hayata ve adalete küstürdüler.”*
- ❖ *“(Eşim) gözaltına alındı. Denetimli serbestlikle serbest bırakıldı. Sonra, ihraç edildi. Savcılık “kovuşturmaya yer yok” kararı verdi hatta “mensubiyet, irtibat, iltisak dahi yok” dedi ama OHAL komisyonu kurum kanaati diyerek iade etmedi.”*

- ❖ “(Eniştemlerin) gece yarısı evleri polis ordusu tarafından basıldı. En büyüğü 17 ve en küçüğü 3,5 yaşında 4 çocuğun gözü önünde babaları darp edildi ve ters kelepçe takıldı. Evleri didik didik arandı. Gözaltına alındı. Kardeşimi de bir hafta sonra telefonla arayıp eşiniz savcılığa çıkacak kıyafet getirin diyerek emniyete çağırdılar ve orda göz altına aldılar. Meğer yalanmış. 29 gün eniştem, 17 gün kız kardeşim göz altında kaldı. Kardeşimi, enişte istedikleri kâğıdı imzalamadığı için tehdit amaçlı göz altına almışlar. Kardeşime de “Eğer bize isim vermezsen kızlarını bir bir getirir ve onlara yapacaklarımızı hayal bile edemezsin” diyerek tehdit etmişler. Savcıya çıkarılmadan direk mahkemeye çıktı ikisi de. Kardeşim haftada 3 gün imza ile bırakıldı ancak eşi tutuklandı. 2 yıl bitti hâlâ tutuklu. Savcı tahliye istiyor ancak sarayın hâkimi bırakmıyor. Kardeşim evini İstanbul'a taşıdı. Eşi Ankara'da tutuklu. 2 yıldır ziyaret ve mahkemelere gelip gitmekten maddi, fiziksel ve psikolojik olarak çökmüş durumda. İş bulamadı. Evini ve arabayı sattı. Onunla geçiriyorlar.”
- ❖ “Geleceğe yönelik hayalleri elimden aldılar. Umudumu tükettiler. Belirsizlik içinde bıraktılar. Her gece neden niçin soruları içinde ağlamama neden oldular.”
- ❖ “Gerçekte SUÇ olmayan uyduruk gerekçelerle hayatları karartıldı. Yapılan haksızlıklar karşısında içime kapandım, çocuklarıma çok güzel gelecek hazırlama planlarım suya düştü, çok zeki çocuklarım üniversite sınavından seviyelerinin çok altında puanlar aldılar. Çünkü onlarda çok etkilendi. Hiçbir tazminat çocuklarımin ve benim hayatımızdan çalınan bu yılları geri getiremez.”
- ❖ “Göreve 8 ay önce başlayan kardeşim 17/25 Aralık'tan sonra açığa alınma ardından bir yıl tutukluluktan sonra tahliye, sonra da ihraç edildi. 10 ay dışarıda kaldı ve 18 aydır yine hapis. Gencecik daha yeni göreve başlamış, yıllarını ders çalışmakla geçirmiş, zehir gibi bir zekânın 4 yılı bu saçmalıklarla geçmekte. Ailesi olarak maddi manevi sıkıntı yaşıyoruz en çok da yapılan haksızlıklar bizi kahrediyor.”
- ❖ “Günlerce süren gözaltı ve psikolojik işkence; panik atak ve kalp problemi yaşamasına sebep oldu. Tutuklandı. 18 ay sonra İlk mahkemede ceza aldı iki yıl oldu istinaf cezayı onayladı Yargıtay kararı bekliyoruz derdimizi kimseye anlatamıyoruz bu beni çok üzüyor kimseyi görmek istemiyorum.”
- ❖ “Güvenlik soruşturması nedeniyle eşim işine başlayamadı. Ailemden ve çevremden boşanmam için baskı aldım. Düşük yaptım streten.”
- ❖ “Hakkında herhangi bir iddianame hazırlanmadan soruşturma yapılmadan görevinden ihraç edildi. 16 Temmuz 2016'dan beri hiçbir suçu olmamasına rağmen hâlâ tutuklu yargılanıyor. Yargılama aşaması çok yavaş ilerliyor. İki seneyi aşkın bir süre olmasına rağmen dava hakkındaki gerekli belgeler mahkeme tarafından ilgili kurumlardan hâlâ temin edilemedi.”
- ❖ “Haksız tutuklama, gözaltı ve ihraç standart yapılanlar.”
- ❖ “Haksız, delilsiz, kimin neye dayanarak yaptığı belli olmayan fişlemelerle işlerini kaybettiler. Hâlâ iddianame bile yokken 2 yıldır tutuklular. Her seferinde sadece mahkeme erteleniyor. Dışarıdaki yakınları da tecrit yaşıyor.”
- ❖ “Hak yolcu ve Yazıcılar kurumda kıyım yaptı vahşice. Doktorali eşimi hiçbir somut delil yokken kanaatle attılar. Yaklaşık 2 senedir yaşam mücadelesi veriyoruz.”

- ❖ *“Hayata bakışım tamamen değişti. İnsanlara güvenim kalmadı. İnançları sorguladım.”*
- ❖ *“Hayata küstük.”*
- ❖ *“Hayata olan bakış açım değişti. Bütün umutlarımı askıya aldım. Artık sadece yüzyüze kaldığım acılarım vardı. Hiçbir beklentim yok. Huzurumu versinler başka bir şey istemiyorum.”*
- ❖ *“Hayatım boyunca unutulmayacak kadar kötü şeyler yaşandı.”*
- ❖ *“Hayatımda bu kadar aşağılanmamıştım. İşimizi, özgürlüğümüzü kaybettik. Çalışmadığım için ailemin desteğine muhtaç kaldım. Çocuklarım babasız büyüyor.”*
- ❖ *“Hayatımız bitti daha ne olsun ki? Hiçbir şekilde gelecek planı yapamıyoruz.”*
- ❖ *“Hayatımız bütünüyle bir anda alt üst oldu. Suçun yokken bir anda hain ilan ediliyorsun. Aylardır bunu kabul edemiyoruz ama ortada bir gerçek var iftira uğruna yanan hayatlar var.”*
- ❖ *“Hayatımız çalındı.”*
- ❖ *“Hayatımız karardı. Dünyamız yıkıldı. Eş, dost, akraba, abi, kardeş ilişkilerini kesti... “Devlete ihanet”: Bu hafta ile yargılanmak ceza almak, bizleri yıktı.”*
- ❖ *“Hayatımız mahvoldu.”*
- ❖ *“Hayatımızı başlı başına bir gecede değiştirmek zorunda kaldık. Eşimin bulunduğu ilde komisyon eşime “göreve dönebilir” demesine rağmen kaymakamlık tarafından kabul edilmediğini öğrendik. Evimizi taşıdık küçük bir ilçede yaşadığımız için iş bulmakta çok güçlük çektik. Hiçbir işte emeğimizin karşılığını alamadık. İkimizin aldığı maaş bir asgari ücret ediyordu. Borçlar ödemeler altında ezildik. Suçsuz olduğumuzu, basit dedikoducular ve iftiracılar anlatmak zorunda kaldık. Ama inandırmadık onların gözünde terörist olmuştuk hak etmediğimiz halde bu haftayı yedik. Bunu yaşayıp yola devam etmek çok zordu hem de anlatılamayacak kadar zor ancak çocuğumuz için devamlı dik durmaya çalıştık. Evimiz kira idi araba yok kenarında birikmiş borçtan ibaretti hayatımız. Aç kalmadık elhamdülillah. Kimseye el açmadık. Ama insan gibi de çalışmadık. Eşim içeri girdiğinde “baba” tabu kelimesi oldu çünkü sadece hüznün veriyordu. Ve kızım ile birlikte tek başıma yaşam mücadelesine devam ettim tam 14,5 aydır kendinden razı olduğum doğruluğundan zerre şüphe duymadığım eşim içeride basit bir programı delil kabul edip aldılar içeri. Ve ne zaman çıkacağı belli değil imtihan hâlâ bitmedi ve ben bir gün pes edeceğimden korkuyorum. Şu yaşanmışlıklar varken her gün bir yenisi daha eklenirken geleceğe Umutla bakmak çok güç. Yerini sadece ya daha kötüsü olursa korkusu alıyor.”*
- ❖ *“Hayatımızı cehenneme çevirdiler inanın bunu ifade edecek kelime bulamıyorum. Eşim ihraç edildi ailelerimiz sahip çıkmadı. Söylemlerden yapılan haberlerden etkilendiler. Sağlık güvencemiz iptal edildi sürekli kullanmamız gereken ilaçları alamadık sosyal yardımlaşmaya baş vurdum oradan beni aşağılayarak kovmaktan beter ettiler parasızlık çevredeki insanların size terörist gözüyle bakması birçok kişinin selamı sabahı kesmesi en ağır olanı da insanın çocuğunun “Anne ev kirasını verebildin mi? Bir ay daha kalacak yerimiz var değil mi?” diye sorması cezaevinden arayan eşinizin “Yiyecek bulabiliyor musunuz?” diye gözlerinin dolarak sorması.”*

- ❖ *“Hayatla bağlarım koptu, insanlara olan inancımı kaybettim geleceğe dair ümitlerimi yitirdim akrabalarım ve yakın çevrem tarafından amansızca eleştirildim ve bu süreçte çektiğim amansız sıkıntılar ve hüznlerden dolayı kalp rahatsızlığına yakalandım (Wolff Parkinson White hastalığı) ayrıca maddi olarak tükendiğim için ikinci ablasyon operasyonu olamadım. Kullandığım ilaçlarımı alamıyorum ailem temin etmeye çalışıyor ve hayatımın her alanı gerek ekonomik gerek kültürel olarak tükendi.”*
- ❖ *“Yakınlarımla, hayatları tamamıyla değişti, iş bulmak için başka şehirlere gitmek zorunda kaldılar. Düşük ücret ve daha fazla çalışmak zorunda kalıyorlar. Ailelerinden ve sosyal çevrelerinden uzakta yaşamak zorunda kaldılar.”*
- ❖ *“Hayatlarımızı elimizden aldılar.”*
- ❖ *“Hayatta hiçbir şeyin görüldüğü gibi veya tozpembe olmadığını anladım. İnsanların fani amaçlar uğruna ne kadar çirkinleşebileceğini ve hayvandan aşağı seviyeye düşebileceğini anladım. Kitlelerin manipüle edilmesi sonucu akıllarını yitirdiklerini ve hiç kimsenin çıkarı dışında bir değer gözetmediğini gördüm. Tüm bunlar bende umutsuzluk ve bıkmışlık uyandırdı. Ama yine de yaşamam gereken bir hayat var ve kafaya takmadan yaşayabiliyorum.”*
- ❖ *“Hep “FETÖ’cü” dediler ama bir soruşturma bile yapmadılar. Biz soruşturma istiyoruz. O zaman görecekler ne kadar büyük bir hata yaptıklarını tertemiz bir çocuğun hayalleriyle oynamak ve o çocuğun nasıl çöktüğünü ve nasıl bir yıkım yaptıklarını görecekler. Sadece bir soruşturma istiyoruz çok mu? Ben babasıym dünyamız yıkıldı olmadığımız bir şey için suçlandık ölene kadar hakkımızı arayacağız.”*
- ❖ *“Hepimiz psikiyatri ilaçları kullanıyoruz. Biz ailecek terör mağduruyuz ağır yaralandık. İki çocuğum gazi oldu, 9. yaş 11. yaşları... 22 yıllık polis memuruydu eşim. Adli idari hiçbir işlem yapılmadan ifadesine dahi başvurulmadan sorgusuz sualsiz ihraç ettiler. Yaklaşık iki senedir perişanız. Maddi-manevi çöktük evin içinde hiç huzur kalmadı.”*
- ❖ *“Hiçbir açıklama yapılmadan suçumuzu bile bilmeden ve ifadesine bile baş vurulmadan ihraç oldu. Şimdi öyle zor durumdayız ki kendimizi anlatamıyoruz kimseye ve en zoru da adı bir suçlu gibi horlanıp atıldık. 15 Temmuz gecesi Cumhurbaşkanımız “Sokaklara çıkın” dedi biz de sokaklardaydık. Allah yardımcımız olsun nasıl bu durumdan kurtulacağız bilemiyorum işsiz güçsüz ortada kaldık psikolojik ve ekonomik sıkıntılar yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Hiçbir gerekçe göstermeden ihraç. İhraç edilenden dolayı mülakattan elenen kardeş.”*
- ❖ *“Hiçbir gerekçe göstermeksizin işlerinden atıldılar, bütün herkes sırtını döndü bu insanlara. Ekonomik sıkıntılar yanında daha büyük sosyal sıkıntılar yaşandı. İnsanların bütün emekleri zayi edildi. Aralarında takipsizlik alanlar olmasına rağmen iade edilmediler.”*
- ❖ *“Hiçbir gerekçe ve kriter olmaksızın açığa alınma ve sonunda ihraç edilme.”*
- ❖ *“Hiçbir soruşturma olmadan, kurum amirinin talebi doğrultusunda atıldı. KESK üyesiydi.”*
- ❖ *“Hiçbir sosyal güvencesi kalmadı. Birlikte görev yaptığı arkadaşları iletişimi kopardı. 2 yıldır işsiz.”*

- ❖ *“Hiçbir suçları olmadıkları halde bir gecede terörist ilan edildiler bütün hayatları alt üst oldu tek tesellimiz Allah'a olan inancımız ve bu yaşananların bir imtihan olduğunu bilmektir Allah zalimleri kahhar ismiyle kahretsin.”*
- ❖ *“Hiçbir yargılama, savunma yapılmadan, her türlü kişisel bilgileri medyada yayınlanmak suretiyle ihraç edilip “vatan haini etiketi vurulması” bizi yaşarken öldürdü.”*
- ❖ *“Hiçbir araştırma ve soruşturma yapılmadan toptan bütün öğrencileri FETÖ'cü ilan ettiler. Sonra kendilerine göre eşdeğer saydıkları Bir diploma verip altına “669 sayılı KHK ile verilmiştir” ibaresiyle çocuğumu fişlediler. Hiçbir resmi ve özel sektöre işe giremiyor. Benim ailemin veya herhangi bir akrabamın FETÖ'yle irtibatı çıkarsa her türlü cezaya razı olup bulunamadığı taktirde bu duruma sebebiyet verenleri yaşadığım sürece affetmeyeceğim. Allah belalarını versin ne diyeyim başka saygılarımla...”*
- ❖ *“Hiçbir delil olmadığı halde şikâyet üzerine eşimi ve kardeşini tutukladılar eşim 7 aydır hiç mahkemeye bile çıkmadı.”*
- ❖ *“Hiçbir delil olmaksızın hüküm verildi.”*
- ❖ *“Hiçbir gerekçe gösterilmeden ihraç edildi sonradan savcılık tarafından yapılan soruşturma kararında sendika üyesi olduğu için ve başka bir kriter bulunmadığı için ihraç edildiğini anladık.”*
- ❖ *“Hiçbir gerekçe göstermeden işine son verilmesi eşimi beni ve ailemi perişan etti. Bu süreçte eşimin baş dönmeleri olmaya başladı. Bu durum tüm hayatımızı çocuklarımın hayatını geleceğini etkiledi.”*
- ❖ *“Hiçbir ilgileri ve suçları olmadığı halde ihraç edildiler. Ekonomik, sosyal ve psikolojik vb. sorunlar yaşadılar. Karakter değişimleri yaşadıklarını gözlemliyorum. Sürekli konuşma, bu durumu anlamaya ve anlatmaya çalışma çabası, paranoya, güvensizlik, umutsuzluk vs. halleri sergiliyorlar. Toplumdan dışlanıyorlar. Ben de onlara çok üzülüyorum, fakat bende de güvensizlik, tedirginlik, gelecek kaygısı vb. başladı. Özellikle bir arkadaşımın başına bu geldiyse hepimiz her an risk altındayız diye düşünüyorum, çünkü işini sahiplenen, işinde mükemmel olan, dürüst, saygın, merhametli bir insan. Hak etmediği şeyler yaşıyor.”*
- ❖ *“Hiçbir soruşturma olmadan bir ay sonra doğrudan ihraç edildiler. Çok başarılı bir öğrencilik hayatı oldu, çok dürüst ve Çalışkan biriydi. Yaşadığı ekonomik zorluklar bizi üzdü. Ona destek olmak için maddi olarak biz de zorlandık. Yeğenimin ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandılar. Bunların dışında daha kötüsü çevrede akrabalar ve komşular dahil terörist gözüyle bakmaya başladı. Bu durum çok sakin biri olan kardeşimde öfke kontrol sorunları ortaya çıkardı. Ben de sinirden şeker hastalığına yakalandım. Zaten yatkınlığım vardı bir anda üç ay içinde ortaya çıktı.”*
- ❖ *“Hiçbirimiz böyle bir şey yaşayacağımızı tahmin etmiyorduk. Şok geçirdik. Hayatımız alt üst oldu. Düzenimiz bozuldu. İnsan içine çıkamaz hale geldik. Suçumuz olmadığı halde böyle bir şey yaşamak zorumuza gidiyor. Mağdur olduk.”*
- ❖ *“Hukuksuzca ihraç edilip tutuklandılar ve 26 aydır iddianamesi yeni hazırlandı 28 Kasım 2018'de ilk duruşmasına çıkacak. Birkaç kişinin ifadesiyle 26 aydır tutuklu. Komiser olan yakınlarımın ailesi dağıldı çocukları psikoloji sorunlar yaşıyor iş bulamıyorlar.”*

- ❖ “Hiçbir suçlama olmadan yargısız ihraç edildiler.”
- ❖ “İçimiz vatan sevgisiyle dolup yaşarken vatan haini damgası yedik. Sosyal çevremize kendimize çocuklarımıza karşı utandık, içimize kapandık, hastalandık hem ruhi hem bedeni. Sosyal güvencemiz olmadığı için tedavi olamadık. Kendi vatanımızda bir mülteci kadar değer görmedik hem de hiç suçumuz yokken. Yaşamak istemedik önce sonra ülkemizi terk etmek istedik çünkü yapılan onca haksızlığa herkesin kör sağır dilsizi oynaması soğuttu bizi bu topraklardan.”
- ❖ “İdari ve adli soruşturma sonuçlanmadan KHK ile ihraç edildi, 1,5 sene tutuklu kaldı, bu süreçte hiçbir gelirimiz de yoktu, ev kira, sağlık güvencesi yok ve bulunduğu m ilde hiç tanıdığım ve akrabam yokken tek başımıza hayat mücadelesi verdik veriyoruz...gelecek kaygısı ve huzursuzluk, her şey de korku, karamsarlık ve tarifi imkânsız zorluklar yaşadık ve yaşıyoruz, iş bulamıyoruz vs.”
- ❖ “İhraç edildiğimizde 40 bin lira bankaya ev kredisi borcumuz vardı. Bir yıl boyunca eşim iş bulamadı ben hamileydim ve düşük riski olduğu için ben de çalışmadım. Ailelerimiz destek oldular ama bu sefer onlar bizim yüzümüzden bir sürü borca girdi. Kıt kanaat geçinen insanlar zaten. Çok şükür evimizin borcu bitti ama onlar borç ödemeye devam ediyorlar. Bu işsiz geçen bir yıl bizi çok yıprattı. Zaten psikolojik olarak bitmiştik birde maddi sıkıntılar bizi mahvetti. Bu bir yıl. Geçimimizi eşim patates, elma toplamaya, çırpı toplamaya giderek sağladık ama orada bile insanlar alaycı tavırlarla sürekli laf çarpmasıyla psikolojik baskı yapıyorlardı. Şu an bir işi var ama sigortası yok sağlık güvencemiz yok. Ben KPSS ye giriyorum sözlü mülakatta 52 puan veriyorlar. Yillardır memur olmasını beklediğimiz yavrumun hakkını yediler. Ben bu insanları Rabbime havale ettim. Hiç kimseye içimizi dökemiyoruz derdimizi anlatamıyoruz biraz anlatsak insanlar bizden kaçıyor yanımıza gelmeye korkuyorlar. En yakınlarımız bize terörist dedi. Daha ne anlatayım ki. Tabi insanların yaşadıklarının yanında bizimki ne ki.”
- ❖ “İhraç edilme, devlete, hukuka ve adalete güvenimi ortadan kaldırdı. Ben vatanini seven biriyim. Ancak bu kadar büyük miktarda insanın sorgusuz sualsiz ihracını haksızlık olarak görüyorum.”
- ❖ “İhraç olduktan sonra maddi sıkıntılar çektik Ailemiz dağılacak noktaya geldi psikolojik olarak da yıkıldık.”
- ❖ “İhraçtan sonra iş bulmakta çok sakıntı yaşadı. En yakınları bile bizim de başımız yanar korkusuyla selam vermedi. Maddi manevi çok zor zamanlar yaşandı.”
- ❖ “İkisi de ablam, biri öğretmen diğeri doktor öğretmen olan ilk liste ile açığa alındı daha sonra gözaltı akabinde ihraç. 1 yıl önce mahkemede beraat etse de değişen bir şey olmadı, doktor olan 2017 Şubat’ında açığa alındı iki ay sonra ihraç edildi 2017 Ramazan ayının İlk haftası gözaltına alındı 1hafta gözaltı sonrası imza karşılığı serbest kaldı. Aradan 8 ay geçti her ay düzenli imzasını atmasına rağmen İstanbul'da işe gitmekteyken hakkında tutuklama kararı var denilip alıkondu (24 Şubat 2018) Meğerse savcı ilk mahkeme kararına itiraz etmiş bir üst mahkemeye o da tutuklama kararı çıkarmış. Şu an hâlâ tutuklu 27 Eylül'de mahkemesi var bırakacaklarını umuyoruz tüm ailemizin 7 ay aklı başından gitti annem ve babam için bir şey olacak diye korkuyorum antidepresan kullanıyor annem ve tutuklama olayı olduğundan beri kafasının içinden motor sesi geldiğini söylüyor hastaneye gidip ilaç alsa da, azalma olmuş, ama ses gelmeye devam ediyor.”

- ❖ *“İkisi de ihraç edildi, damadım 472 gün cezaevinde kaldı. 6 yıl 3 ay ceza ile serbest kaldı. Şu an istinafta. Kızım ihraç. Dava sonucu beraat etti, ancak ikisi için de komisyondan bir ümidimiz yok.”*
- ❖ *“İlk KHK ile çıkarılanlardan olduğumuz için insanlar direk bize suçlu ve terörist gözüyle baktı eşimle birlikte gözaltına alındık ben 14 aylık bebeğimle bir hafta gözaltında nezarete kaldım. Diğer çocuğumu ablama emanet ettim. Durumu öğrenen annem acillik oldu bir hafta hastanede yattı. Eşim 15 gün gözaltında kalıp tutuklandı kilometrelerce uzaktaki cezaevine gönderildi. İki küçük çocuğumla ailemin yanına sığındım aylarca iki küçük çocukla kilometrelerce yol kat ettim eşim ihraç olduktan sonra elimizdeki kalan son parayla kurduğumuz iş, eşim tutuklanınca ortada kaldı. İşimizi kapatmak zorunda kaldık tutuklu eşime avukat bulmak için kapı kapı gezdim resmen avukatlar isi ticarete dökmüş maddi sıkıntı içinde zor zahmet uygun bir avukat tuttuk eşim şimdi dışarıda tekrar bir ise tutunmaya çalışıyoruz ama yine aynı şeyleri yaşamayacağımızın garantisi yok hep korku hep tedirginlik var davaların durumunun ne olacağını bilemediğimizden ileriye donuk plan yapamayız hayat standartlarımızı minimuma indirdik insanlardan uzak ve mesafeli bir şekilde kendi başımıza hayata tutunmaya çalışıyoruz.”*
- ❖ *“İlk olarak eniştemin açığa alınma haberini aldık gerekçe olarak sadece kira geliri ödenmesi için kullanılan Bank Asya hesabından abisine kira gelirini ödediği birtakım işlemler gösterildi daha sonra ihraç haberini aldık. Ailece perişan olduk. Eniştem aylarca bundan sonra ne iş yapması gerektiğini kaybettiği itibarını yıllarca verdiği emekleri düşünerek psikolojik sıkıntılar yaşadı. Ablam eniştemin ihraç olayından 2-3 ay sonra açığa alındı (öğretmendi). Onun açığa alınma nedeni ByLock'tu fakat kendisi öyle bir programın ismini dahi bilmiyordu. Kullandığı 2. el eski telefonuyla ilgili yanlış sinyallerden kaynaklandığı düşünüldü. Sonra ihraç edildi. Ablamım uykusuz ders çalıştığı geceleri verilen onca emeği hayallerini bir gecede harcadılar. Babamın ağladığını ilk kez o zaman gördüm annem zaten perişandı. Ablam ne iş yapıyor? dediklerinde hâlâ öğretmen dedim bir süre çünkü o benim için hâlâ öğretmen. Ablamlar Bursa'daki evlerini satıp Kütahya'ya yanımıza yerleştiler üst teras katına. Sonra ablam 7 gün göz altında kaldı. 21 yaşındayım ama o bir hafta içinde 40 yaş yaşlandım nerdeyse. Aklımdan hiç çıkmadı 1 yaşında bebeği vardı her akşam emzirmeye götürdü annemler nezarete. Sonra mahkemesi oldu denetimli serbestlik kararı alındı diğer mahkeme kararından sonra artık imza atmamaya serbest olmasına karar verildi şu an hâlâ mahkemesi devam ediyor. Diğer bir durumda polis olan eniştem kendisinin FETÖ'yle ilgili hiçbir alakası yokken dershanelerine vs. gitmemişken açığa alındı ve 1 buçuk sene açıkta kaldıktan sonra işine geri alındı onun gerekçesi ise Hakkâri'de Doğu görevini yaparken çalıştığı bölümün FETÖ'yle ilgili olmasıymış. Devlet bu polisi kendi atamadı mı? kim kendi iradesiyle eşini ve çocuklarını bırakıp Hakkâri'ye gitmek isterdi ki? o Hakkâri'deyken ne zorluklar yaşadı çocukları. Şimdi ablam ve eniştem maddi açıdan sıkıntı çekmekte ve bunca yapılan haksızlığın acısının dineceği günü bekliyorlar. 2 çocuğu var. Kızı 2. sınıfa geçti diğer oğlu 3 yaşında.”*
- ❖ *“İlk önce dayım açığa alındı. Bütün aile ona üzülürken ihraç edildiğini öğrendik. Sonrasında öğretmen olan teyzemin oğlu ihraç edildi. Dayım ve ailesi çok zor zamanlar geçirdiler. Edirne'deydi ihraç edildiğinde. Suçu Bank Asya'da cüzi bir miktar parasının olmasıydı. İş yerine gittiğinde odasına girmesine izin verilmedi başka yerlerde iş aradı “Sen FETÖ'cüsün bizde sana iş yok” denildi. Aynı şeyleri teyzemin oğlu da yaşadı. Görev yaptığı okula giremedi. Dayım psikolojik sorunlar yaşadı üzüntüsünden dolayı. En son çareyi psikoloğa gitmekte buldu hâlâ daha ilaç kullanmaya devam ediyor. Annem geceleri uyuyamıyordu ilk başlarda. Panik atak oldu. Ailede herkes çok üzüldü ama elden gelen bir şey yoktu.”*

- ❖ “İnsanlardan tiksindim.”
- ❖ “İnsanmışız gibi gelmiyor onlara. İş vermiyorlar. İşverenler de en düşük fiyata en ağır işi yaptırıyorlar. Aşırı derecede zayıfladı eşim. Geceleri sayıklıyor ve dişlerini gıcırdatıyor. Ağlayarak ya da bağırarak uyanıyor. Çocuklarımız olmasa yaşamak istemiyor. İnanıcı ayakta tutuyor.”
- ❖ “İş bulmak imkânsız hale geldi. Evlerini kapattılar, taşındılar. Mülteci gibi oldular. Hısum akraba aramaz oldu. Herhangi bir resmi kurumda işimiz olsa (Noter dahil) durumumuzu öğrendikten sonra bakışlar değişti. Tavırlar değişti. Düşene tekme atma yarısına girmişlerdi. “Neden halen hapiste değilsiniz? Dışarda yaşıyorsunuz” modunda davranıyorlardı. Bunlar genel şeyler. Özel olarak evi kapattık. 1 sene kadar sağda solda kaldık ailecek. Köyümüze gittik. Tarlalarda amelelik. Sonra bir yerden başlamalı deyip işe giriştik. Sosyal güvencemiz yoktu ama geçiniyorduk. Sonra ansızın bir gün tek evladımız vefat etti. Bu hepsinden beter yıktı bizi. Daha çocuğumuzun acısı dinmeden eşim tutuklandı. Ben de tutuklanacağım zamanı bekliyorum. Artık yaşamak için hiçbir beklentim kalmadı. Allah’ın mağdur ve mazlum iken emanetini almasını ve bu pislik dünyadan göçüp gitmeyi istiyoruz (eşimle). Yanlış anlaşılmasın intihar etmeyi düşünmüyoruz. İncamız buna mâni oluyor. Eğer inanmasaydık belki o zaman.”
- ❖ “İş yok. Pasaport yok. SGK yok. Sosyal baskı var.”
- ❖ “İşlerin bu noktaya gelebileceğini hiç, ama hiç tahmin edememiştim.”
- ❖ “İşlerini kaybettiler, yaşadıkları şehirden taşındılar, güvensizlik yaşadılar. Her an gözaltına alınma korkusuyla yaşıyorlar. Bunlara şahit olmak bizi ciddi sarstı. Maddi sıkıntıları olduğu için biz destek oluyoruz, bu da bizim bütçemize ek yük getiriyor.”
- ❖ “İşsiz bırakılıp sivil ölüme terk edildiler, haklarında dava açıldı, kaçırıldı 2 gün sonra bırakıldı yol çevirmesinde yakalandı 15 aydır tutuklu. Birinin de yakalama kararı var aranyor.”
- ❖ “İşsiz kaldı ve emekli ikramiyesini de alamadı.”
- ❖ “İşsiz kaldı ve bir süre sonra sigortadan dolayı gözaltına alındı sonrasında da tutuklandı. Tutukluluğunun 11.ayında ancak ilk mahkemesi görüldü. 15 ayı doldurduk. Elle tutulur hiçbir şey olmamasına rağmen tutukluluğu devam ediyor. Mağduriyeti uzayacak, tutukluluk süresi yılları alacak yahut hüküm almak suretiyle serbest bırakılsa dahi hayatı boyunca başkaca sıkıntılar çekecek diye çok korkuyorum. Ben artık başıma gelen kötü şeylere hiçbir tepki veremez oldum. Başıma gelen her kötü şey de başıma gelebilecek daha kötü şeye hazırlanmaya başladım. Bu anlattıklarım yalnızca mağdur olan tanıdıklarından biriyle ilgiliydi. Dahasını siz düşünün.”
- ❖ “İşsiz kaldı. Eşi ve çocukları yurt dışında, kendisi burada. Denetimli serbestlik. Haliyle derdi ile dertleniyorsun.”
- ❖ “İşsiz kaldılar, ekonomik sıkıntı yaşadılar. Psikolojileri bozuldu, içlerine kapandılar. İnsan olarak biz de üzüldük, maddi-manevi destek olmaya çalıştık.”
- ❖ “İşsiz kalmak. Terörist muamelesi görmek. İtibarsızlaştırma. Sosyal ve aile çevresinin dağılması. Hapiste yatmak. Bu nedenle psikolojik ve maddi sıkıntılar. Hükmen tahliye olmasına rağmen tekrar hapse düşme endişeleri yaşıyoruz.”

- ❖ *“İşsizlikten önce, “Terörist. Hem de eli silahlı" diye itham edilmek, suçlanmak çok ağır geliyor. Evine silahın oyuncağını dahi yaklaştırmadık şükür. Ömrünün kırk yılını okumaya ver. Onlarca öğrenci yetiştir, ülken için kendi alanın da makaleler, yazılar yaz sonra tutuklan iki yıldır maviden, yeşilden, çocuklarından, eşinden ayrı kal. (Hâlâ tutuklu) 701 no’lu KHK ile ihraç ol. İki çocuğun ve çalışamayan eş, ev kira... Allah’ım senden gayrisına muhtaç etmedin, etme yarabbi diye yapılan dualar...”*
- ❖ *“İşten atıldı 3 çocuk yabancı şehirde ortada kaldı. Çocuklara hissettirmemek için harcanan çabanın yanında maddi sıkıntılar başladı. Psikolojimiz bozuldu. Her şeye sinirlenir olduk. Havadan sudan sebeplerle sivil ölüme terkedildim. Trabzon’da ikamet ediyorum. Kalktım çocukların yanına geldim düzenim bozuldu. Bize zar zor yeten emekli maaşı ile 5 kişi daha geçinmek durumuna geldi. Kirada 3 küçük çocuk ana perişan oldu bütün aile cezalandırıldı. Evin erkeği olan oğlum hapse atıldı. Yani devlet evin erkeğini hapse attı evin kadını işten attı. Gidin ölüün dedi. Üstelik çalışmak da yasaklandı. 15 ve 8 yaşındaki çocuklar anneleri yabancı şehirde ve kirada ortada bırakıldı. Bunun üzerine hangi söz söylenebilir ki.”*
- ❖ *“İşten atıldıktan sonra şehir değiştirmek zorunda kaldı, besi yetiştiriciliğinde işçi olarak çalışırken tutuklandı, Aile daha önce böyle bir şeyle karşılaşmadığı için çok sıkıntı yaşandı, avukat ücretleri de cabası, aile 25 eylüldeki mahkemeden mutlu haberi bekliyor.”*
- ❖ *“İşten atıldılar, evinden çıkarıldılar. Maddi zorluk yaşadılar. İş bulamadılar.”*
- ❖ *“İşten çıkarılma, tutukluluk, ekonomik sıkıntılar yaşadılar. Beni en çok üzen şey elimden hiçbir şey gelmemesi. Onlar için hiçbir şey yapamamak oldu.”*
- ❖ *“İşten sorgusuz sualsiz savunmasız atıldı. Polis takibinde aranıyor. Her türlü sosyal haktan mahrum. İş yok. Aile olarak çok asabileştim. Derdimizi kimseye anlatamıyoruz. Bütün hayatımız alt üst oldu. Hayata tutunmaya çalışıyoruz.”*
- ❖ *“İşverenler korktuğundan dolayı iş vermiyor. Psikolojisi bozuldu. Çevresi adeta selam vermeye korkuyor. Ailesi ile arası açıldı.”*
- ❖ *“İşyerinde telefonunu bile şarj etmeyen eşim birdenbire terörist ilan edildi. Açığa alındı, bir süre sonra ihraç. Sebep sendika üyeliği. İfade için üniversiteye gittiğinde, güvenlik eşliğinde içeri girmiş ve çok samimi olduğu arkadaşları bile laf atamamış. Herkes kendisinden korktuğu için. Çok bunalımlı günler geçirdik. Çok şükür kanun önünde aklандık, takipsizlik aldık. Ama yaşadığımız sıkıntıların telafisi yok.”*
- ❖ *“İtibarımız, aile ve arkadaş çevremizi kaybettik. Gerçekten biz suçlu onlar masum mu sorusunu kendimize çok sorduk. Maddi ve manevi çok yıprandık. Sağlık problemleri yaşadık. İnsanlara, dini cemaatlere ve dindar görünümlü kişilere olan güvenimiz yok oldu. İnsanların bencil, nankör ve acımasız olduğunu çok iyi anladık. Çoooook yorulduk dünya ağır geldi. Çocuklarım dinden, dindarlara soğudu.”*
- ❖ *“İtibarsızlaşmadan ölüme kadar geniş bir aralıkta zarar gören yakınlarım var.”*
- ❖ *“İhraç olduktan sonra ceza evine girdi. Çıktı sigortalı iş bulma sorunu yaşadı. Meslekte 3. sınıf insan muamelesi gördü. Düşük ücretlere çok çalıştırıldı ve hakkını arama gibi bir girişimde bulunamadı çünkü olanı da elinden alınabilirdi.”*

- ❖ “Jandarma arabasını görünce tedirgin olan bir insan kelepçelenip götürüldü. İnsanların önünde suçsuz yere teşhir edildi. Kelepçeli olarak 3 defa hastaneye hükümet konağına götürüldü. Ailede kimsenin yaşama ümidi, devletine, insanlara inancı güvencesi kalmadı. Öyle ki; Azrail gelse bir anket yapsa ölümü seçecek kadar... Annem ev hanımı. Taa Rizelerden gelmiş; çay, odun taşımaktan bıkmış usanmış. Şimdi gündeliklere gidiyor. Hayaller umutlar yok oldu. Acı, stres, tedirginlik, nefret, beklentisizlik hepsi bir arada...Dedemin emekli aylığından verdiği bir miktar parayla kıt kanaat geçinmeye çalışıyoruz. Üstüne üstlük; gelir olmamasına rağmen gelir testi yapılmadı, yeşil kart verilmedi. GSS'ye para yatırırsak hastaneye gidebileceğiz.”
- ❖ “Kardeşim 24 Aydır tutuklu 6 yıl 7 ay ceza verdiler niye ceza verdiğini hâkim bile bilmiyor. Eşim 672 sayılı KHK ile ihraç edildi sonra beraat etti lakin komisyon görevine iade etmedi.”
- ❖ “Kardeşim 35 yaşında kocasından ayrıldı, üniversiteye girdi mezun oldu, iş buldu çocuklarını okuttu ve bu arada yüksek lisans ve doktora yaptı ve 2 yılda da doçent oldu. Çok yoğun çalışan, aldığı paranın hakkını vermek için ve devletine olan sevgisinden dolayı kimseden habersiz okulunun bayanlar tuvaletini bile temizleyen, borcunu ödemek için çalıştığı kuruma nerdeyse 24 saat akademik çalışma yapan, bir sürü yurtiçi ve uluslararası kitap ve makale yazan birisi bir anda rüyadan uyanmış gibi ortada kaldı, 4-5 ay sonra sığındığı evini satmak zorunda kaldı. Oğlu ve gelini cezaevine girdi, kızı ihraç oldu, aylarca iş bulamadı ve bu ülkeden nasıl kurtulurum hesabı yapmaya başladı.”
- ❖ “Kardeşim açığa alındı, 4 gün gözaltından sonra tutuklandı, cezaevinde ihraç edildi, 24 ay 10 gün tutuklu kaldı. İnsanlardan nefret ettim.”
- ❖ “Kardeşim ihraç edilerek mağdur edildi. Biz daha bunu kabullenmemişken KPSS'den yüksek puan almama rağmen mülakatta elendim.”
- ❖ “Kardeşim ihraç oldu ve hapse alındı. Ailesi bölünmüş durumda. Onlara üzülüyorum. Yeğenim daha bir yaşında. Onun geleceğini düşünüyorum. Abim açığa alındı bir sene sonra ihraç oldu. Kimseye iyi davranmıyor evde huzursuzluk var. Diğer abim ihraç edildi ve hapse girdi çıktı iş bulamıyor.”
- ❖ “Kardeşim ihraç. Eşi de şu an da hiçbir suçlama olmamasına rağmen hapisyanede. 6 ve 12 yaşında iki çocuğuna kardeşim bakıyor.”
- ❖ “Kardeşim işten atıldı Annemin dernek yöneticiliğinden soruşturması var Dayımın dernek yöneticiliğinden tutuklaması var Mal varlığına el konuldu Yeğenlerimin okuduğu Üniversiteler kapatıldı Yukarıdaki herkes yurt dışına çıkmak zorunda kaldı Bulduğum ülkede onlar için yeni bir hayat kurmaya çalışıyoruz.”
- ❖ “Kardeşim KHK ile öğretmenlik görevinden atıldı kendisi 2 senedir işsiz ve iş bulamıyor. Eski primleri hiç ödenmemiş görünüyor be insanlar korkularından iş vermek istemiyor. Ben yurtdışında yaşadığım için bende sadece psikolojik olarak sorunlar oldu.”
- ❖ “Kardeşim öğretmenken KHK ile doğrudan ihraç edildi. Mahkeme sonucu beraat etti ancak komisyona iade başvurusu henüz sonuçlanmadı. Bizler sabırla sürecin sonlanmasını ve adaletin tüm ülkede tesis edilmesini bekliyoruz. Zaten yapacak başka da bir yol görmüyoruz.”
- ❖ “Nefret ve sosyal soykırım suçu işlendi.”

- ❖ “Kardeşim önce açığa alındı, sonra hapis, hapisteyken ihraç oldu. 7 ay hapis yattı, ilk duruşmada tahliye oldu, ama davası devam ediyor. Hapisten çıkınca iş bulamadı, maddi zorluklar yaşadı. Sonra Meriç'ten Yunanistan'a kaçtı, sonra da Almanya'ya.”
- ❖ “Kardeşimin 2 tane çocuğu var. Hasta bir annem var. İhraç olan kardeşimle beraber çalışıp onların ihtiyaçlarını gidermeye çalışıyoruz. Yaşadıklarımızı burada anlatmanın imkânı yok. Kelimelere sığmaz, CİMER'e, BİMER'e, adliyeye, OHAL komisyonuna yapılan başvurularımız, bizi “vatan haini” olarak gördükleri için cevapsız kaldı. Toplumda yaşadığımız maddi ve manevi sıkıntıların ölçüsü boyutu yok. Her geçen gün yenileri ekleniyor. 1 kere bile adli olaya karışmayan bizler vatani için gerekli borçlarının tamamını eksiksiz yerine getiren vergilerini ödeyen, ödeyemezse de garibanlıktan olan bu insanları “vatan haini” ilan ettiler. Çalan, çırpan ülkenin güzel memleketimin içini boşaltanlara kimse ses etmedi. Garibanların yıllarca anasının babasının fedakârlıkları ile zor zahmetli okuyup mesleğini eline alan bu memleketin güzel çocuklarına kıydılar. Asıl suçlular nerde? Çaldıkları paralar ile sefa sürüyorlar. Allah a havaleler.”
- ❖ “Kardeşlerim ve eniştem tutuklandı. Babam kardeşlerime dayanamadı kansere yakalandı ve vefat etti. Annem üzüntüden hastalandı. Eniştem ve kız kardeşim yeni evlenmişti, eniştem tutuklandı. Abimin eşi iş bulamıyor, biz yardımcı olmaya çalışıyoruz. Eniştem abim ve kız kardeşim farklı illerde tutuklu oldukları için ziyarete giderken hem maddi hem manevi çok yıpranıyoruz. Abim ve kız kardeşim, babam vefat ettiği ve öncesinde babamla görüşemedi.”
- ❖ “Kari koca işsiz kaldı. Kız kardeşim, kucaklarında altı aylık bebeği ile. Yaşadıklarımızı hâlâ tarif etmede zorlanıyorum... insanın rızkından olması bu sürecin en basit ifadesi. Kendimizi hiçbir şekilde güvende hissetmiyoruz. Yaşadığımız hayal kırıklığı öylesine derin ki gelecek hakkında en küçük bir plan bile yapmıyoruz. Bu süreçte işimizi, öğrencilerimizi, akrabalarımızı arkadaşlarımızı evimizi düzenimizi her şeyimizi kaybettik.”
- ❖ “Kayyımın atanmasıyla işsizlik başladı eşimle ve ben ikimiz birden işsiz kaldık. Yeni evli olmamız sebebiyle maddi manevi zor süreçler başladı. Zaten evliliğimizden 4 ay sonra eşim tutuklandı. Ben ailemin yanında yaşamaya başladım şu an hiçbir gelirim yok.”
- ❖ “(Eşimin) kendi ailesi tarafından dışlandık. Cüzzamlı gibiymişiz gibi davranıyorlar.”
- ❖ “Kendi halinde yaşayan kendi yağında kavrulan insanların, bir gecede azılı bir düşman ilan edilmeleri, maddi-manevi zorluklara itilmeleri, bu stres ve gerginlikle aile içinde anlaşamama durumları, eğitimlerini tamamlamamaları beni o kadar çok derinden etkiledi ki. Bu olayın bir “soykırım” halini alması çok korkunç.”
- ❖ “Kendim de dahil olmak üzere gözaltı ve tutuklamalar oldu. Çocuklar psikolojik olarak etkilendi. Maddi sıkıntılar baş gösterdi. Hiç olmayan hastalıklar başladı.”
- ❖ “Kendim de sosyolog olduğum için, günde en az 3 (yakın arkadaş /iş arkadaşı) ile görüştim. Kimse aramıyor sormuyordu onları. Elimden gelen maddi manevi bütün desteği sunmaya çalıştım. İş, barınma sorunları, mahkeme süreçleri, her konuda destek olmaya çalıştım. Bu süreç beni şu şekilde etkiledi: Bir yıl pasif direniş gösterdim iş yapmadım, son 1 yıldır da toplamda raporlar falan 10 gün işe gittim sadece. Ne arayan var ne soran, böyle bir ahmaklık olamaz, majör depresyon teşhisi konuldu, tedavi görüyorum ve hâlâ destek olmaya çalışıyorum.”

- ❖ “Kendimden başlayayım. 26 yaşında evlendim. 3 ay eşimle geçirdikten sonra eşim tutuklandı. Eğitim hayatıma devam edemedim. Eşimin de tutukluluk dolayısıyla eğitim gördüğü kurumla ilişkisi kesildi. İşsizdim iş bulup çalışmaya başladığımda eşimin durumundan dolayı görüşler için izin vermediler. Benim de hakkımda soruşturma olabilir endişesiyle aylarca sigorta yapmadılar. Evli olduğum için ve eşimin sigortası da olmadığı için bana da sigorta yapmadıklarından sağlık güvencem yok. Panik atak hastası oldum. Antidepresan ve iki uyku ilacı kullanıyorum. Eşimin tutuklu olması sebebiyle hiçbir kamu kurumunda işe de alınmıyorum. Eşim de epilepsi hastasıdır. Aynı zamanda polis olan eniştem de tutukludur. Kuzenim iki çocuğuyla -biri iki yaşında- görüşlere gidememekte. Eniştem ihraç da olduğu için kuzenim öğretmenlik yaparak kazandığı parayla evini geçindirmeye çalışıyor ancak o okuldayken bebeğe bakacak kimsesi yok. Bakıcı tutmak için de maddi durumu yeterli değil. Çocuklara dönüşümlü olarak komşular bakıyor.”
- ❖ “Eşimi şikâyet eden eşimin amcasının oğlu. Trajikomik olan ise Mahmut Efendi cemaati mensubu. Hayatımızı mahvederek “cihat” yaptılar. Eski çalışanları telefon rehberinden sildiler. Görüşmek istemediler. Geçmiş olsun bile diyemediler. Görüşmekten korktular, toplum dışladı. Oturduğumuz siteyi terk etmek zorunda kaldık. Benim müşterilerim işlerini kestiler. Her gün yatarken “sabah gelip alacaklar” endişesiyle bekledim.”
- ❖ “(Yakınlarım) KHK ile ihraç. Anne ve babanın (ikisinin de) delilsiz tutuklanması sonucu çocukları ebeveynsiz kaldı. Okula gitmeyi reddettiler. Aşırı içine kapanma ve sağlık sorunları yaşadılar. Ailenin birbirini suçlaması sonrası, travma dolu günler sonrası, hapiste boşanma davaları da oldu. Yetersiz ve kapasitenin üstünde mahkûm barındıran cezaevleri; anlayışsız ve keyfi hareket eden cezaevi yönetimi ve gardiyanlar. Psikolojisi bozulmuş “kindar” ve “memnuniyetsiz” insanlar... Sürekli cezaevi değiştirdiler. 4. cezaevine alışmaya çalışıyorlar. Davalar sürekli erteleniyor. Tutuklu soruşturma ile hayatları heba oluyor.”
- ❖ “(Yakın arkadaşlarımın) kimisi anne-babası tarafınca dışlandı, 2 yıldır arayıp sormuyorlar çocuklarını (ki karı koca ihraç edilmiş ve engelli çocukları olmasına rağmen) Kimisi ev sahibi tarafından evden çıkartıldı. Kimisi akrabaları tarafından "terörist, örgüt üyesi" yaftası yedi. Kimisi iade olmasına rağmen görev yerinden apayrı bir bölgeye sürgün yedi. Kimisi iş bulamadığı için evde çocuğuna bakıp karısı çalışmak zorunda kaldı. Kimisi ... (mezhepten) olmasına rağmen FETÖ'cü olmakla suçlandı ve çevresinden dışlandı. Bütün bunları duyup nasıl huzurlu olunabilir ki... Memlekette adalet olgusuna inancımız kalmadı. Her geçen gün bir öncekini arattıyor.”
- ❖ “Kına gecemizde açığa alındığını öğrendik. Düğün günümüz cenaze gibi geçti. 14 ay açıkta kaldık. Evliliğimizden bir şey anlamadık. 14 ay sonra ihraç olduk. Bu süre zarfında Bebeğimi düşürdüm.”
- ❖ “Kızım çocukluğundan beri hep hedefleri için çalıştı ve başarılı oldu. Bir çırpıda tüm emeklerinin yok sayılması bizi çok üzdü. Arkadaşları aramıyor sanki vebalıymış gibi herkes uzak duruyor. Eğitimi yarıda kaldı ve yurt dışına çıkamadığı için ne yapacağını şaşırılmış durumda. Türkiye'nin en iyi tıp fakültesinden mezun olup mesleğini yapamamak kızımın depresyona girmesine sebep oldu.”
- ❖ “Kızımın tutukluluk süresinde 2 torunumla geçirdiğim zamanda torunlarımın “annem nerede? Ne zaman gelecek?” soruları ve cezaevinde annelerinden nasıl ayrıldıklarını anlatmak çok zor. Yaşlı insanların torunlarıyla birlikte ağlamaları ve cezaevinde bizlere terörist gibi davranmaları çok acı. “Biz ülkemizi seviyoruz vatan haini değiliz.” En zoruma giden bu “vatan haini” damgası.”

- ❖ *“Maddi manevi sıkıntı, çocukların baba bekleyişi, psikolojileri bozuldu. Onları gördükçe yaşamdan soğudum.”*
- ❖ *“...Üniversitesine bağlı hastanede (teknik eleman olarak) çalışan bir arkadaşım 8 Mart (Dünya Kadınlar Günü) etkinliklerine katıldığı gerekçesiyle hakkında soruşturma başlatıldı. Aynı arkadaşım KPSS puanı ile mühendislik kadrosundan başvurduğu MKE'ye tercihte bulunmuş ancak yaklaşık 8 sene önce beraat ettiği bir dava dosyası dolayısıyla güvenlik soruşturmasından geçirilememişti. Aynı arkadaş, ...Üniversitesine tayin oldu, ancak kısa bir sonra idari soruşturma açıldı ve KHK ile atıldı. Bir başka arkadaşım ise ...Üniversitesine öğretim üyesi için açılan bir kadroya başvuruda bulundu. İstenen ALES, ortalama ve dil puanı gibi talep edilen skorları ile ilk sıradan kurum sınavları için çağrıldı. Çağrıldığı yazılı ve sözlü sınavlarda en yüksek puanı alarak kadroyu almaya hak kazandı. Göreve başlaması için güvenlik soruşturmasından geçmesi gerektiği söylendi bir süre sonra güvenlik soruşturmasından geçemediği ve bu yüzden göreve başlayamayacağı kendisine bildirildi. Neden geçemediğine ilişkin bir gerekçe de kendisine bildirilmedi. Mahkemeye itiraz süreçleri sürmektedir. Bu durum kazanılmış haklara istenildiği gibi müdahale edilmesi, gerekçesiz işten çıkarmalar, evrensel olarak meşru olan (8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri gibi) durumları illegaliz etme gibi keyfi durumları yansıtmakta. Neyin hukuki, neyin hukuk dışı olduğunun, çok keyfi olarak belirlendiği hissine kapılıyorum. Güvende hissedemiyorum, fikirlerimi bildirme, belirtme noktasında ciddi ayrımcılık ve baskı hissediyorum. Özellikle akademik alanda olmak üzere çalışma hayatında ciddi bir tek tipleştirme ve fişleme olduğu görüşündeyim. Eleştirel davranmak neredeyse imkânsız hale getirilmiştir. Arkadaşlarımın ailelerinde ciddi psikolojik sorunlar yaşandı. Adalete ve topluma olan güven ve umut duygularımız ciddi bir biçimde zedelendi. Kendimi resmen bir “Distopya” filminde gibi hissediyorum.”*
- ❖ *“Komşularımız tarafından dışlandık, arkadaş ortamında dışladım. Abim iş bulamıyor psikolojisi bozuldu o yüzden eve kapandı. Küçük kardeşlerim içlerine kapandılar. Psikolojik sorunlar yaşıyorlar. Etrafa karşı sinirli ve agresif davranıyorlar ve güven problemleri yaşıyorlar. Annem 44 yaşından sonra geçimimizi sağlayabilmek için işe girdi. Babaannemin psikolojisi bozuldu. Herkese karşı nefretle doldu. Her kapı çaldığında korkuyoruz bunun nasıl bir duygu olduğunu biliyor musunuz? Bunun üstüne dedem vefat etti daha bunun gibi bir sürü şey yazmakla bitmez.”*
- ❖ *“15 gün gibi bir süre içinde lojmandan atıldık. Banka hesaplarımıza dört beş ay tedbir konuldu. Daha sonra ani tutukluluk ardından duruşmalara getirip götürülme halleri. Tam bir fiyasko. Silivri Cezaevinin şartları çok kötü olmasa da yönetimin tavrı çok katı. Örneğin kıyafetleri yalnızca etiketli kabul ediyorlar. Saymakla bitmeyecek kadar dehşetli bir çağ.”*
- ❖ *“Maaş alamayınca, bulunduğumuz ilden, eşyaları nakliye için, maddi gücümüz olmadığından eşyalarımızı satıp sadece özel eşyalarımızı alıp ailemin yanına yerleşmek zorunda kaldık. Hayatımızı mahvettiler hiçbir şekilde gelecek planı yapamıyoruz. Daha ne olsun ki. Çocuğumun bez parasını bile babamdan istemek zorunda kalıyorum.”*
- ❖ *“Maddi kayıplar, çevredekilerin itibarınızı kaybedince yalnız bırakması, mesleğimize verilen emeklerin harap olması. Suçsuzluğunuzu ispatlayamamanın verdiği çaresizlik duygusu çok ağır.”*
- ❖ *“Maddi manevi çok sıkıntı yaşadık. Akrabalar aramaya korktu komşular selam vermez oldu. Hamileydim ihraç edildiğinde, yeni öğrenmiştik. Canım bir şey ister alamayız diye dışarı çıkmazdım.”*

- ❖ *“Maddi manevi sıkıntılar. Hiç karakol görmemiş, karıncayı dahi incitmemiş insanların terörle suçlanması ruhen ve bedenen çok yıprattı.”*
- ❖ *“Maddi ve manevi destek olmak için stresli günler yaşadık. Ayrıca bu duruma nasıl gelindi bir türlü anlamıyorum. Bir de insanların çok vicdansız ve acımasız olduğunu ve haksızlık karşısında sustuklarını üzümlere gördüm.”*
- ❖ *“Malum kara geceden sonra hemen açığa alındık.4 gün sonra polisler evimizi bastı talan ettiler. Çevrem karşı bize davranışları aşağılar tarzda idi. Arkasından gözaltı, tutuklama ve hüküm. Çocuklarıma okulda baskı. Çevrede hakaretler gördüm daha neler neler. Hayatta kalmak yaşamak zorundayım. İki kız çocuğumla yalnız kaldım. Eşimin ailesi aramıyor sormuyor... Allahtan başka kimsemiz olmadığını iliklerime kadar hissediyorum.”*
- ❖ *“Mesai arkadaşları oğlumla telefonda görüşmek bile istemediler içlerinden sadece bir tanesi onu aradı ve nasıl olduğunu sordu. Karşılaştığı mesai arkadaşları "Biliyorum senin bu örgütle ilişkin yok Ama Bana da sızdır diye korkuyorum o yüzden lütfen beni arama" dediler. Oğlumun Stresten bir gözü dışarı doğru fırladı, muayene için gittiğinde 850 lira para ödedik. Düşünmemek için çok çalıştı Haftanın 6 günü, günde 10 saat sigortasız işlerde çalıştı, Ayrıca mesleğinden kopmamak için iki tane kitap çıkarttı. İnsanlara ve devlete güvenini kaybetti. Hiçbir kriteri olmadığı halde ve öğrenim hayatı dahil hiçbir zaman bu grupta ilişkisi olmadığı halde Başına gelenlere bir anlam veremedi. Bana gelince ben Çevremdeki insanların duyarsızlığı karşısında öfke nöbetleri, zaman zaman ümitsizlik ve en çokta hayal kırıklığı yaşadım. Uyku problemim ortaya çıktı oğlum 21 ay ihraçta kaldı ve şimdi işine iade edildi ama hâlâ uyku problemim devam ediyor. Oğlum zaten dindar biri değildi ama ben dindar biriydim ve inancım da ciddi sarsılmalar meydana geldi. Artık haberleri bile izlemiyorum, siyasilere güvenmiyorum. Bu süreçte sosyal psikoloji ile ilgili çok kitap okudum. Türkiye'nin siyasi tarihini okudum, İslam coğrafyasındaki iç savaşları ve siyasi tarihi okudum özellikle George Orwell'in 1984 ve "Hayvan Çiftliği" kitapları ile Zülfü Livaneli'nin "Son Ada"sını okudum. Yaşanan tüm bu süreçler bana Mustafa Kemal Atatürk'ün ne kadar haklı olduğunu bir kez daha ispatladı ve Atatürk'e olan saygım daha fazla arttı.”*
- ❖ *“Mücadele etmek ve yok olup gitmek arasında bocalamak. İlk mahkemede tahliye olan yakını nedeniyle ihraç olan eşimden dolayı, aynı sonu yaşama ihtimalini düşünmek. Endişe, korku, ne zaman ve daha neler olabilir diye düşünmek, düşünmek, üzülmek. İnsanlardan, “Dindarım deyip, namaz kılanlardan iğrenmek”. Çocuklarla beraber ölmeyi istemek. Dayanamıyorum artık. Meriç'e, Ege'ye ağlamaktan, insanların duyarsızlığından, görmeyenlerden tiksindim.”*
- ❖ *“Neye, kime inanacağımızı şaşırдық. FETÖ ile alakası hiçbir zaman olmamış bir arkadaştı.”*
- ❖ *“Oğlum tutuklandı ve ihraç edildi. En yakınlarım bile “vardır bir şey” demeye başladı. Yakın çevremde uzaklaştırma yaşadık. Oğlum içine kapandı. İşin ilginç tarafı kimse iktidarı suçlamadı. Oğlum 15 ay yattı. Yargı süreci devam ediyor. İş bulmakta çok zorlanıyor.”*
- ❖ *“Oğlum ve gelinim mecbur kalmadıkça evden çıkmadılar. Moralleri her zaman bozduktu. İş bulmada oğlum çok sıkıntı çekti. Bana da “terörist babası” gözüyle baktılar. Bense hiç kimseyle muhatap olmadım. İçime kapandım.”*

- ❖ *“Oğlum, işini çok sevdiği ve işine bağlı bir birey olduğu için böyle saçma sapan bir durum sebebiyle işinden ihraç olması ve özlük haklarının elinden alınması tabii ki onu çok sarstı. Çok şey yazılabilir tabii ki. Ancak, eğitilmiş bir ebeveyn olduğumuzdan oğlumuzda hep destek verdik. Yaşadığı şoku üzerinden atmasını sağladık. Biz ailecek birbirimize destek oluyoruz ve bu kötü zamanların son bulacağı ümidini hep taşıyoruz. Oğlumun sabırla işine geri dönmeyi beklemesi, bizim de sabrımızı artırıyor. Fakat komisyonun yavaş ilerlemesi bizi çok üzüyor. İşine iade olması hepimizin dileği. Olmazsa (ki bunu düşünmek bile beni üzer), oğlum hayal kırıklığı yaşayacak ve onun üzülmeye beni daha çok üzecek.”*
- ❖ *“(Anne ve babam) OHAL ve KHK yüzünden işsiz kaldılar 2 yıldır çalışmıyorlar. Babam soruşturma geçirdi ama hâlâ dava açılmış değil. Benim okuduğum üniversite kapatıldı ve başka üniversitede okumaya devam ediyorum.”*
- ❖ *“Okulun KHK ile kapatılmasıyla birlikte çalışma izni iptal edildi. Üzerinden geçen iki yıla rağmen henüz bir soruşturma bile başlatılmadı. Söylenene göre MEB’de bir komisyon oluşturulacaktı. Bu kapatılan liselerdeki öğretmenlerin büyük çoğunluğu sendikasız olduğu için birlikte bir hak arama gibi bir ortamları da oluşmadı, maddi ve manevi destek alabileceği bir kurum/grup da olmadı. Herkes kendi derdine düştü ve partnerim çok yalnızlaştığını hissetti. Elbette onun içinde bulunduğu durum beni de çok etkiliyor en başından beri. İki yıldır psikolojik olarak çökmemesi için elimden gelen desteği vermeye çalışıyorum, ama haliyle ben de insanım, işim gücümünden kaynaklı streslerim, hayata dair başka streslerim var, iki yıldır kendi hayatımı ötelemiş durumdayım. O üzülmeyin, o çökmesin, onun aklına abuk sabuk fikirler düşmesin diye uğraşıyorum. Elbette onun kadar olmasam da bu iki yıl beni de yıprattı. Neyse ki benim kaybetmediğim bir işim var da ekonomik olarak ayakta durabiliyoruz. Son dönemlerde iyice ümidi kesmiş durumda. Kendini işe yaramaz hissediyor. Çünkü çok sevdiği öğretmenlik mesleğini yapamıyor, elinden aldılar, hiçbir soruşturma, araştırma yapmadan. Bu çok büyük bir adaletsizlik ve aynı zamanda hırsızlık, ömrümüzden çalıyorlar.”*
- ❖ *“Ömrünü terör ile mücadeleye adanmış görevine bağlı eşime yapılacak en ağır iftira. Eşi olarak ben ve 3 yavrum zaten hep ona hasret yaşamıştık zaten. Ama ucunda şehit olma ihtimali yüksek olduğunu bilerek gönderirdik görevine. 1-2-3 ay gelmezdi. 20 yıl bu 2 yıl kadar ağır gelmedi. İlaçlarla biraz biraz çocuklarıma annelik yapmaya çalışıyorum.”*
- ❖ *“(Eşim) önce açığa alındı, sonra ihraç, daha sonra göz altı ve tutukluluk. Yaklaşık 2 senenin sonunda da hüküm verildi. Hayatım darmadağın oldu çocukların ve benim psikolojimiz bozuldu kimsem olmadan yabancı bir şehirde mücadele ediyorum ve eşimin geleceği günü bekliyorum.”*
- ❖ *“Önce babam açığa alındı. Neyse ki ihraç edilmeden emekliye ayrılabilirdi. Üzerinden bir ay geçmeden gözaltına alındı ardından tutuklandı. Tutuklanma nedeni “kaçma ve delilleri karartma şüphesiydi” ancak bizzat kendisi emniyete teslim olmuştu. Mahkemesiz geçen 10 ayın sonunda ilk mahkemesinde tahliye edildi. Ancak iki senedir yargılaması devam ediyor. Geçtiğimiz Mart ayında da annem tutuklandı. 54 yaşında olmasına rağmen, Muğla’daki en yaşlı tutuklu kadın olmasına rağmen 5 ay boyunca tutuklu kaldı. Son mahkemesinde hükümle birlikte serbest bıraktılar. Etrafımızda kimse kalmadı, resmen yalnızlaştırıldık. Kötü zamanlar geçirdiğimiz yetmiyormuş gibi cezaevindeki gardiyanlar da sanki bize hayatı daha da zorlaştırmaya çalışıyor gibiydi. Cezaevinde yaşadığım aksilikleri gerekli mercilere bildirmeme rağmen hep ben haksız buldum. 2 senedir antidepressan kullanıyorum ve panik atalarım geri dönmeye başladı. Öbür yandan ablam, annem ve babamın sırayla tutuklanmasından dolayı düğününü yapamadı. Diğer mağdurların yanında bizimki hiçbir şey ama olması gereken bu değildi.”*

- ❖ “Önce bacanağım açığa alındı, sonra ihraç edildi. Maddi sıkıntılar baş gösterince evini bir depoya taşıdı ve beraber tek evde yaşadık. Daha sonra bir şirkette iş buldu. 3 ay kadar çalıştıktan sonra kendine ev tuttu ve o sırada hamile olan baldızım ve 3 yaşındaki oğlu ile yeni evine taşındı. Birkaç ay sonra ise şirketin iş için gönderdiği Antalya’da otele gidip kayıt yaptırdığında polisler tarafından gözaltına alındı ve 1 hafta sonra tutuklandı. (2017 Ağustos) bu gelişme sonrası evini tekrar depoya taşıdık ve baldızımla tekrar aynı eve geçtik. 30 Kasım 2017’de baldızım doğum yaptı. 18 Aralık 2017’de ise eşim ve baldızım gözaltına alındı. Henüz bebeği 1 günlükken. 1 Ocak 2018’de tutuklanarak Bakırköy kadın kapalı cezaevine konuldu (eşim, baldızım, 3 yaşındaki oğlum, baldızımın 4 yaşındaki oğlu ve 1 aylık bebeği). İlk duruşma için verilen tarih ise 23.10.2018. Akif bebek şu an 8 aylık ve cezaevinde büyüyor. Babası ... ise Ağustos 2017’den beri tutuklu. Akif bebeğin bir de 4 yaşında abisi var. Murat, 1 yıldır babasından, 8 aydır ise anne ve babasından uzakta, anneanne ve dedesi ile yaşıyor. Cezaevinde neler yaşandığına gelirsek; Akif bebek Mart 2018 de sürekli kusmaya başladı. Cezaevi revirindeki doktor bunun normal olduğunu, sıkıntılı belirtiler taşımadığını söyledi. Fakat kusma arttı ve nihayet kanlı kusmaya döndü. Hastaneye sevk edildi. Yapılan tetkikler sonucu önce net bir sonuca varılamadı. İlaçlar yazıldı fakat ilaç temini 7-10 gün arası sürünce kusma devam etti. Tekrar hastaneye sevk edildi, kusma sebebinin alerjik olduğu söylendi. Kusma esnasında mide özsuyu yemek borusunu tahriş ettiğinden kanamalı kusma olduğu ve reflü oluştuğu söylendi. Peki Akif bebeğin neye alerjisi vardı? Bunu anlamak için doktor bir yemek listesi verdi, annesi her gün o listeye göre yemek yemeli ve bebeğe olumsuz tesir eden besin bulunmalıydı ki bu süreç cezaevinde işlemesi imkânsız bir süreç, hasılı işletilemedi. Bugün çok şükür ki Akif bebek ve annesi sağlık olarak iyi, Akif bebek ilaç kullanmaya devam ediyor. Reflü ilacı ve alerji için ilaçlar. OHAL’den ötürü hiç oyuncağı olmamıştı. İlk defa geçen hafta oyuncak verildi. Tabii ki çok sınırlı biçim ve sayıda ...”
- ❖ “Önce işten atıldı. Bir süre iş bulamadı. Buldukları asgari ücretten de azdı. İşverenler resmen kullanıp para vermeme taraftarı. Çalıştığı 2 işyerinde toplam 8.540 TL alacağını alamadı. Psikolojimiz bozuldu. Gazetede çalıştığı için “her an kapı çalacak” diye beklemek korkunç. Sabah çıktığında “akşam gelecek mi?” diye beklemek veya akşam geldiğinde “sabah evde olacak mı?” diye düşünmek zordu ve sonunda sabah çıktı ve akşam eve gelemedi. Silivri’ye gitti.”
- ❖ “Önce nedensiz açığa alınma durumu sonra 3 ay açıkta her gün göreve iade umuduyla hayata tutunma ve gece çıkan bir KHK ile ihraç olma. “Allah’ım daha kötüsünü alamaz” derken akşam iş dönüşü eve geldiğimde eşimin gözaltına alındığını öğrenmek. 18 ay tutukluluk üstünden geçen 4 mahkeme neticesinde 6 yıl 10 ay 15 gün ceza alarak tahliye olmak.”
- ❖ “(Asker) eşimi, “Gece görevi var” diye çağırıp, “Ayaklanma olduğunu” söylediklerinde vatanlarını savunacaklarına sevinirken “vatan haini” olarak ilan ettiler. Bir buçuk yaşındaki oğlum ile hayata tek başımıza bir buçuk sene en az hasarla devam etmeye çalıştık. Eşim tutuklandığı için evimizden çıkarıldık. Sadece eşim çalıştığı için maddi açıdan da çok mağdur olduk ve 15 Temmuz maaşlarının geri ödenmesini istediler. Birden ihraç edilip haksız yere atmak yetmeyip son maaşı da geri aldılar. Sosyal algı yüzünden yardım etmeye bile korkan akrabalarımız oldu. Bir buçuk yıl iş aradım ama bulamadım. Bir buçuk senede 3 kere ev değiştirmek zorunda kaldım. Anne ve babamı ben küçük yaşta kaybettiğim için sığınabileceğim kimsem yoktu. Özetle kendi vatanımda yabancı gibi gariplik çektim. Biz yastığa başımızı rahatça koyduk. Çünkü suçsuz olduğumuzdan eminiz ama bize bu iftiranın atılmasına sebep olanlar düşünsün ...”
- ❖ “Sadece Allah kimseye yaşatmasın diyebilirim.”

- ❖ “Öncelikle KHK’lıyız ya da tutuklu yakınıyız diye bankadaki işlemlerimizi bile elimizde vekalet varken yapmadılar. Eşime ait kişisel eşyalarını almaya giderken bir heyet yanımıza veriyorlar ki bize “hırsız” muamelesi yapmak “psikolojimizi bozmak” için. Bunlar ufak şeyler yazılacak çok şey var.”
- ❖ “(Kardeşimin ailesine) bakmak için işimden ayrıldım. Onları her ay ziyaret için 1000 km yol gidip geldim.”
- ❖ “Pasaportum iptal olduğu için ben ve iki çocuğum yurtdışında bulunan eşimin yanına gidemedik. Gideceğiz diye kiradaki evimizi boşaltmış, eşyalarımızı çöpe atmıştık. İşyerimden yerime yeni eleman bularak ayrılmıştım. İki çocuğumla evsiz, barksız, işsiz, kadın başıma, babamın yanına sığındık. Yıllar sonra iki çocukla baba evine dönünce, çevrenin olumsuz eleştirilerine ve bitmek bilmeyen meraklı dedikodularına maruz kaldık. Şehir değiştirdiğimiz ve ikamet sorunumuz olduğu için çocuklarımızı okula yazdıramadım. Nüfus müdürlüğü babasının vekaletini istedi, babası konsolosluk hizmet vermediğinden vekalet gönderemedi. Dolayısıyla bir yıl boyunca çocuklarım okula gidemedi. Babasının yanına göndermeye korktum, onlarında pasaportuma el konur diye çekindim. Eğitimleri daha fazla aksamasın diye, iki çocuğumu, bir yıl önce 2017’de babalarının yanına gönderdim. Çok şükür yurt dışına sorunsuz çıkış yapabildiler. Tekrar şehir değiştirip eski işyerime geri döndüm. Ev sorunum olduğu için kardeşimin yanında kaldım. Bir yıldır, ergenlik çağındaki 13 yaşındaki kızım ve 15 yaşındaki oğlumu göremiyorum. Yaz tatilinde giriş ve çıkışlarında sorun olur düşüncesiyle Türkiye’ye gelmediler. Özlemim dağ gibi, bağırm yanıyor. Çocuklarımın bana ihtiyacı var, sürekli telefonlarda ağlaşıyoruz. Ergenlik çağında iki yavrumun hayata dair ümitleri, beklentileri kalmadı. Bana çok güçlüsün diyorlar. Ama aynı şekilde çocuklarımın da güçlü olmasını mecburen bekliyorum. Yanlış bir şey yapmalarından korkuyorum. Tahditler kalktı dendiği halde eşimin yurtdışında olmasından dolayı, pasaportumdaki şerh kalkmadı. 1997 yılından beri bil fiil özel sektörde ülkem adına çalışıyorum, hakkımda hiçbir soruşturma, dava, üyelik vs. söz konusu değil. Seyahat özgürlüğüm kısıtlanıyor. Yapılan reva mıdır? Çalınan yıllarım ne olacak? Yıllarca ülkesi için çalışmış, çocuklarından koparılan bir anneye bunlar reva mıdır? Cumhurbaşkanı’nın “Eş durumundan bekleyenlerin pasaport şerhleri kalktı” açıklamasından sonra aynı işyerinden tekrar çıktım. Zannettim ki pasaportumu alıp, çocuklarımın yanına giderim. Ne şerh kalktı ne gidebiliyorum ama şu an yine işsizim. Hak mıdır? Adalet istiyorum. Hakkımı nasıl arayabilirim?”
- ❖ “(Kardeşimi) “PKK’nın kuruluş yıl dönümü” diye birliğe çağırdılar takviye kuvvet olarak. O gece sonrası soruşturma geçirdi suçsuz bulundu. 3 ay sonra onu serbest bırakan savcuyu içeri aldılar ve savcının serbest bıraktığı tüm suçsuz günahsız insanları. O günden beri içerde benim kardeşim ve müebbet cezası aldı şu an dosyası temyizde. Bizim başımız dik gönlümüz ferah. FETÖ’yle hiçbir bağlantısı yok. Cezaevinde bağlantısı olmadığına dair eline temiz kâğıdı da gitti. Ama hâlâ içerde tutuluyor. En kısa zamanda adaletin yerini bulmasını istiyoruz. Annem, babam, kardeşlerim, kızlarım herkes perişan. Bir an önce adalet yerini bulsun.”
- ❖ “Psikolojisi bozulan bir eş. Babası ihraç olduktan sonra tip 1 diyabet teşhisi konulan bir çocuk. Gelecek kaygısı. İşsizlik. Her gün “acaba bugün ne olacak?” diye ümitsizce bekleyiş. Sadece sabırla bekliyoruz daha ne kadar bekleriz bilememek.”
- ❖ “(Kardeşim) şikâyet üzerine ihraç. Yalan tanık ifadesi sonucu 6 aylık cezaevi süreci. Genellikle yakın akrabalar arasında dışlandılar. Çoğu ihraç yakınlarım maddi manevi anlamda sıkıntılar yaşadılar ve hâlâ da yaşamaya devam ediyorlar. Yakınlarımın bu durumları beni çok üzüyor ve yıpratıyor.”

- ❖ “(Eşimin) psikolojisi bozuldu, asosyalleşti, intihar girişiminde bulundu, agresif ve saldırgan oldu ailesine karşı... Hayattan tüm beklentilerini kesti, karamsar ve umutsuz oldu, uyku düzeni bozulmakla birlikte sürekli geceleri ağlıyor... Vatani görevini yıllarca yapıp ve Doğu’da PKK ile çatışırken oradan alıp "Sen FETÖ terör örgütü üyesisin" demeleri yetiyor zaten. Daha neler neler...”
- ❖ “Rüyadayız ama sonu gelmeyen bir kâbus gibi. Yaşadıklarımıza inanamıyorum. Bir gün uyandıığımızda bitecek duygusu içindeyim.”
- ❖ “Saçma bir gerekçeyle tutuklandı şok olduk hayatımız bir anda değişti kazanılmış Haklarımız bile verilmedi maaş hemen kesildi.”
- ❖ “Eşim, sadece bir tanığın “sohbete gittik” demesi ile 24 Kasım 2017’de gözaltına alındı. Bir hafta sonra tutuklandı. 9 aydır cezaevinde. Mahkeme 3. celsede evden alınan dijital materyallerin incelenmesine gerek görülmeden dosyada adı geçen hiçbir tanık dinlenmeden, “6 yıl, 3 ay ceza, tutukluğun devamı” kararı verildi. Dosya istinafta ben çalışıyorum işten çıkarılma korkusuyla işyerime söyleyemedim 1800 TL ücret alıyorum 35 bin banka kredi borcumuz var. Daha yazacak çok şey var özeti bu.”
- ❖ “(Eşim) sendikadan dolayı 21 Temmuz’da açığa alındı hiçbir yere gitmeden soruşturma için bekledik 29 Ağustos’ta sabah yedide evimize beş polis geldi üç saat arama yaptı bilgisayar tablet ve telefonu aldılar (iki senedir hâlâ gelmedi). Eşimi götürdüler beş gün gözaltında kaldı, spor salonunda. Her ihtiyacını biz götürdük. Polise verdik onlara ilettikler. 1 Eylül’de 672 KHK ile ihraç oldu. Ertesi gün, 2 Eylül’de mahkeme ve tutuklandı. Biz perişan olduk kızım onikinci sınıfta oğlum yedinci sınıf size onların durumunu anlatan bir kelime bulmam mümkün değil. Altı ay sonra ilk mahkeme oldu tutukluluk devam iki ay sonra ikinci mahkeme de serbest bırakıldı mahkeme devam ediyor iki yıldır maddi olarak bir birikimimiz yoktu. Ortada kaldık. Ev almıştık kredi borcumuz vardı ikibin yüz lira okul masrafları evin masrafları çevrenin bize bakışı ailelerin tepkileri sonra kayınpederim tarla sattı evin borcunu o şekilde ödedim. İhtiyaçlarımız için de oradan harcadım avukat tuttum taksitle hâlâ ödemeye çalışıyoruz. Bir tane bodrum katı evimiz vardı tedbir konu evimize banka hesabına benim Bank Asya da param varmış onu da alamıyorum. TMSF vermiyor. Eşim günlük işler yapıyor buldukça, iş yok. Kızım üniversiteye gidiyor aileler destekliyor hayat bu şekil de nasıl gider nereye kadar hiç bilmiyorum biz psikolojik destek alıyoruz daha neler neler çektiklerimi yazsam...”
- ❖ “(Kayınım) şikâyet üzerine işlem yapıldı. Suçsuzluğunu etrafındaki herkes biliyor ama “imtihan” deyip “limon sat” gibi ifadelerle teselli verenler oluyor. Hiçbir şekilde görüşmek istemeyenler var. Eş ve çocuklar maddi, psikolojik ciddi sıkıntılar yaşıyor. Her an bir korku içindeler. Daha birçok menfi durum var. Benim de kimseye güvenim ve hayattan umudum kalmadı. Bir kabustayım ve bitmesini istiyorum.”
- ❖ “(Babamın) şirketinde herhangi bir şey olmamasına rağmen ve MASAK’tan²³ temiz raporu gelmesine rağmen ilk önce iki tane daha sonra 3 tane kayyım atandılar. (Kayyımlar) 2 seneye yakın hiçbir iş yapmamalarına rağmen ikiyüzbin TL maaş aldılar ve şu ana kadar hiç zarar etmeyen iki milyonluk şirketi altıyüzbin lira içeri soktular ve hâlâ devam ediyor ama bir mahkeme dahi açmadılar.”
- ❖ “Sorgusuz sualsiz ihraç ve cezaevinde geçen onyediy ay. Ardından belirsizlikler dolu hayat.”

²³ MASAK: Mali Suçları Araştırma Kurulu.

- ❖ *“Tüm yaşantımız maddi manevi değişti. Standartlarımız, yaşadığımız şehir, çocuğumun okulu her şey değişti. Artık bir işimiz yoktu ve her şeyimizi bırakıp yeni bir hayata başladık. İtibarsızlaştırıldığımız için aileden hiçbir destek görmedik. Aynı yöne baktığımız dostlar müstesna.”*
- ❖ *“Sorgusuz sualsiz işlerinden atıldılar. Sadece sendikaya üye olmaktan müebbetle yargılanıyor. Bu durum sağlığını ve psikolojisini çok fazla etkiledi.”*
- ❖ *“Sorgusuz sualsiz işten atıldılar. Haklarında hiçbir iddianame olmaksızın 16 ay hapis yattıktan sonra kesinleşmiş 6 yıl 3 ayla denetimli serbest Yargıtay kararını bekliyorlar. Hiçbir yerde çalışmıyorlar. Onlar korkuyor. Onlara yardım etmek isteyen varsa onlar da korkuyor. Çoluk çocuk Mars gezegeninde yalnız kalırcasına sahipsizler. Hiçbir gelir ve sosyal dayanakları yok. Toplam 5 çocuklu iki aile...Bunun üzerine daha ne anlatılabilir ne söylenebilir ki.”*
- ❖ *“Toplum sürekli ağır incitici ithamlarda bulunuyor. Bizi sanki hiçbir işe yaramaz kötü insan olarak laf sokuşturuyor. Eşim gözaltında aşırı derecede kilo kaybetti. Şu anda hüküm aldı aynı dosyadan çoğu kaderdaşları hüküm alıp tahliye olurken eşimin olamaması halk nezdinde “Eveet bak, tahliye olmadınız. Herkes çıktı. Ama senin eşin çıkamadı. Siz suçlusunuz. İyi oldu ohhh” gibi laflara maruz kalıp psikoloji denilen şeyi yok ettiler...”*
- ❖ *“Sözüm 26 Nisan 2017 günü açığa alındı 15 ay açıkta bekletilme süresinden sonra 701 no’lu KHK ile 8 Temmuz’da ihraç oldu tüm bu yaşanan sebeplerden dolayı nişan evlilik gibi konuları erteledik kısacası hayatımızı erteledik ihraç sebebiyle askerliği de var artık askerlik süreci yeni iş bulma süreci derken hayatımızı biraz daha erteleyip yuva kuramıyoruz bütün bunların yanında psikolojik olarak da kötü zamanlar atlattığımız.”*
- ❖ *“(Arkadaşımız) suç teşkil etmeyen uydurma gerekçelerle tutuklu yargılanıyor ve arkadaşları olarak çok üzülüyoruz.”*
- ❖ *“Suçumuzun bile ne olduğunu bilmeden bir kere bile ifadeye çağırılmadan 15 ay açıkta bekletildik 15 ay sonunda yine sıfır bilgi alarak ihraç edildik. Aile düşmanlarımız tarafından iftiraya uğramamız neticesinde bunları yaşadığımız ifade vermek için emniyete çağırıldığımızda öğrendik ardından mahkeme tutuklu yargılamaya karar verdi ve şu an hâlâ babam tutuklu. Yukarıdaki ifadelerimde genelde çoğul konuştum çünkü her şeyi biz yaşadık, ben ve ailem. Üstelik babam hayatımda tanıdığım en dürüst insandır. Ben de bu ülkenin yetiştirdiği ve bu ülkeye hizmet edecek bir doktor adayım. Babam bu vatana yıllarca gerekirse bizden ayrı kalıp hizmet etti ve sonuçta şu an bir terör örgütüyle iltisaki bulunma ihtimalinin olmasından dolayı tutuklu. Bu benim bu ülkeye hizmet etme sevkimi son derece kırıyor. Geleceğe dair iyi niyetlerimi sömürüyor. Sürekli insanları masum olduğumuza ikna etmek zorunda hiss ediyorum kendimizi üzerimize bir kara leke atıldı ve bizim bunu temizlemeye gücümüz yetmez. Sürekli kendilerini kurtarmak için bize iftira atanlara ileride açacağım mahkemelerin hayalini kuruyorum. Fakat bildiğim bir şey varsa bu süreçte yaşadıklarımızın karşılığını hiçbir mahkeme veremez. Yine de onlar gibi olmayacağıma kendime söz verip duruyorum kimseye hukuka aykırı şekilde davranmayacağım ve davranılmasına da müsaade etmeyeceğim. Çünkü bu dünyanın en zor şeyi ve hiçimse bunu yaşasın istemiyorum. Bu süreçte beni ayakta tutan tek şey inancım o olmasa intihar etmeyi düşünebilirdim ya da sarhoş olup hiç ayılmamayı. Ama dinim bana bunları haram kılmış. Ve ona uygun davranmak zorundayım. Babamı aşırı özledim ve bana bu günleri Alzheimer bile unutturamaz yemin ederim.”*

- ❖ *“Toplumdan dışlanma, iş bulamama, psikolojik rahatsızlıklar (ani tepkiler, sinir krizleri). Onlar için elimden bir şeyin gelmemesi bende suçluluk ve ümitsizlik hissi yarattı.”*
- ❖ *“Sülalede devletine bir ömür veren, makamı aşmış bir kişi göster deseler aklıma ilk o gelir. “Abim” olması nefsimde hoş gelmesi hasebiyle yapılan bir değerlendirme ise Rabbim bu günahımı affetmesin huzuruna bu şekilde alsın âmin.”*
- ❖ *“Tanık ifadeleriyle açığa alındı bir hafta sonra gözaltı, sekiz gün gözaltından sonra tutukluluk, tutukluluktan bir ay sonra hakkında hiçbir somut suçlama olmamasına rağmen hatta Büro amirliğinden FETÖ'yle alakası yoktur resmi yazısına rağmen 677 KHK'yla ihraç oldu maddi hiçbir dayanağım evim arabam param olmadığı gibi kredi, kredi kartı borçlarımızla ortada bıraktılar eşimde tutuklu olduğum için iki küçük kızımın çıkamazla düşürdüler gerçekten de sefaletle mahkûm ettiler kızlarımdan dolayı işe giremedim ihraçtan 3ay sonra ise ByLock var dediler evet 15 ay tutukluluktan sonra denetimli serbestlik.”*
- ❖ *“Tanık ifadesi sonrası daha 2 haftalık nişanlıyken, eşim gözaltına alındı psikolojik baskı olsun diye tam bir hafta gözaltında tuttular eşimi. Denetimli serbestlik ile serbest kaldı. Daha sonra eşim görev yaptığı yerde ki vali direkt eşimi açığa aldı. Ben ek dersli çalıştığım için ve eşim de maaşın bir kısmını aldığı için kredi çekip düğün yapalım dedik. Bankalar kredi vermedi psikolojik olarak her yerden bizi vurmaya başladılar. Vali ile görüşmeye gittim. Beklerken vali sekreteri komiser ya da yardımcı komiser olan şahsiyetsizle konuşurken bu durum eşimi beni çocuğumu falan tüm etkileyecek böyle şeylerin (olmayan üyelik ya da sempatanlık) kötü olduğunu anlatmaya çalışırken bir anda telefonu çaldı yakınının trafik cezası için araya girerek “cezayı yazmayın” diyordu. Böyle pislikler bunlar işte. Her neyse eşimin ismini veren kişi ilk mahkemede eşim için örgütsel faaliyeti falan olmadığını söyledi 695 ile eşim ihraç olmuştu yalnız asıl sohbete giden diğer iki kişiden biri hâlâ açıktaydı diğer hâlâ Ankara genel komutanlıkta çalışıyordu açıkta olan da son KHK ile ihraç oldu yalnız diğeri hâlâ çalışıyor. Savcı pislği eşimin bunlarla aynı evde kalmadığını bile evde kalmış sohbete gitmiş gibi göstermiştir yeri gelecek o vicdansızlarla mahkemede görüşeceğiz.”*
- ❖ *“Teyzemin oğlu askerdi içeriye aldılar sonra bıraktılar sonra tekrar içeriye aldılar görevine son verdiler müebbet ceza verdiler. Yeni evliydi şu an eşi ve 5 aylık bebeği yalnız başlarına ve herhangi bir gelirleri yok. 2 amcamın oğlu biri memur biri askerdi ikisini de içeriye aldılar 10-15 ay sonra şartlı saldıları ikisi de ihraç birinin 3 birinin 1 çocuğu var. Eşimin teyzesinin oğlu TRT'de muhabirdi ihraç edildi içeri alındı hâlâ içeride. Dayısının damadı MEB'de öğretmendi ihraç edildi içeri alındı. Hâlâ içeride 9 yıl ceza aldı. Hepsinin çoluğu çocuğu eşi var. Hepsi çok güzel insanlar. Hak etmedikleri şeyleri yaşadıkları için çok üzülüyorum. Onlar adına elimden hiçbir şey gelmiyor.”*
- ❖ *“Tüm ailemiz olarak etkilendik. Hâlâ da etkileri devam ediyor.”*
- ❖ *“Tüm yaşananları açıklamak çok güç ama psikolojik olarak yıpranma, hayattan zevk alamama tüm duyguları yarım yaşama ve geleceğe dair umutsuzluk diyebilirim.”*
- ❖ *“(Abim) tutuklama sonrası işkence baskı tehditlere maruz kaldı evi dağıldı ailesi akraba yanına taşındı ziyaret için şehir dışından gelip gitmek zorunda kaldı yollarda geçti 27 ay hâlâ devam ediyor annem kanser başlangıç teşhisi konuldu maddi manevi birçok sıkıntılarla hâlâ mücadele içindeyiz hepimizin psikolojisi bozulmuş durumda.”*
- ❖ *“Yaratılan zulüm ortamı hepimizi derinden etkiliyor. Adaletsizlik, güvensizlik...”*

- ❖ *“Vatanımızı milletimizi seven hizmet eden insanlar olarak hiç hak etmediğimiz şeyler yaşadık. Ne devlete ne de millete küsüz. Ama bir an önce mağduriyetlerimizin giderilmesini istemekteyiz. Zalim zulmünde, mazlum zilletinde göçüp gitmeden.”*
- ❖ *“Tutukluluk süreci devam ediyor, maddi problem, kimsesizlik duygusu, hayatı tek başına sırtlamak zorunda kalmak, çocuğun yaşadığı pek çok sıkıntı, aile fertlerinin yük olduğumuzu özellikle hissettirmeleri, diğer yakınım anne baba tutuklu çocuğu denetimli serbest aile 3 farklı şehre bölünmüş durumda. Anne baba farklı şehirde tutuklu. Görüş günü çakışırsa tercih yapmak zorunda kalıyorlar.”*
- ❖ *“Ülkem ve bu insanlar için çok çok kaygılıyım. Birde güven duygum kalmadı. Ülkem için ümit duygum kalmadı.”*
- ❖ *“Üniversite sınavı ile kazanarak girdiği ve askeri doktor olmak isteyen yeğenimin emeklerini ve hayallerini çaldılar. Şu an da okulundan alınıp tutuklanan hocalarını, arkadaşlarını gördükçe endişe içinde. Bu gençlerin hayallerini ve emeklerini çalanları Allah'a havale ettik ve haklarımızı helal etmiyoruz.”*
- ❖ *“Usulsüz yöntemlerle, olmayan delilleri toplama. Avukatsız yargılama ve hüküm verme. Savcı iddianamesindeki iddiaların delillere dayanmaması. Mahkemeye ısrarla delillerin sorulduğu halde bir cevap alınamaması. Savcının tutuklu insanlara "isim ver seni serbest bırakayım " diyerek delilsiz ispatsız suçsuz insanların hayatlarını mahvettirmesi. Hâkimlerin gölgelerinden korkarak suçu olmayanlara beraat vermemesi. Hepsi yaşandı.”*
- ❖ *“Her kapı çaldığında eşi ile göz göze gelen, kapıyı açmakta güçlük çekip çocuklarını son kez görüyormuş gibi bakan ablam. Başlarda çevremizdeki insanlara söylemekten çekindik, bizleri suçlu psikolojisine soktular. Ancak zamanla bunu atlattık ve çevremizdeki insanlara bahsetmeye başladık. İnsanların tepkilerini görmekten ziyade kendimizi en olumsuz cevaba hazırlayarak bahsettik. Bu da ister istemez yeni insanlarla tanışmaktan, hayatımıza yeni insanları almaktan imtina etmemize neden oldu. Her tanışmadan “kaç kardeşsiniz”, “kardeşleriniz ne işle meşgul” soruları duymaya korkar olduğumuz bir süreçten, korkmadan başımıza gelenleri söylediğimiz ve insanlardan hiçbir beklentimizin olmadığı bir sürece girdik. Kendi adıma; geleceğe dair yoğun kaygılarım var. Birçok alanda mülakat olması, -üniversite öğrencisiyim- beni en çok ürküten şeylerden biri. Bu sebeple yurt dışında eğitimime devam etme yolları arar hâle geldim. Ablamın psikolojisi tamamen olmamakla birlikte daha iyiye gidiyor ancak insanlara /anlaşırsızlıklarına /bu anlayışsızlığın teşvik edilmesine tahammülü kalmadı. Çocuklar da bundan etkilenirler. Büyük yeğenim, -Yanlarında konuşulmamasına rağmen- gözaltı sürecinde bir komşuya "Biliyor musun ailem bir daha gelmeyecek" cümlesini kullanmış. Emmek zorunda olan küçük yeğenim için ise gözaltı sürecinde oradaki memurlar "Ne kadar getiriyorlar emzirmeye, cık cık cık" diyerek ablamın üzerinde psikolojik şiddet uygulamışlar. Söylenecek çok şey var elbette ama şimdilik bu kadarını söyleyebiliyorum.”*
- ❖ *“Uzun süren halen devam eden tutukluluk bizi kimsenin hakkıyla dinlememesi çok yıprattı aklımızı yitirmemeye çalışıyoruz ailecek çok yıprandı dağıldık.”*
- ❖ *“Uzun tutukluluk daha sonrasında iş bulamaması, eşi olarak benimde iş bulamamam maddi ve manevi sıkıntılar yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Üzüntü verici bir durum tabii ki kardeşten dolayı ihraç edildi eşim. Kızsan olmuyor işyerinde mobing uygulandı ve hâlâ uygulanıyor Allah sonumuzu hayır etsin.”*

- ❖ *“Yeterli delil olmadığı halde 2 yıldır tutuklu, adil olmayan bir yargı süreci geçirdi, soruşturma geçirmeden ilk KHK ile ihraç edildi, tutuklu kaldığı süre boyunca psikolojik işkenceye maruz kaldı, yargılandığı ve tutuklandığı ilden, uzak bir il deki cezaevine nakledildi...”*
- ❖ *“Vatan dan soğudum insanlardan soğudum. Çevredeki eş dost akrabaların Allah’tan değil de kullardan korktuğunu anladım. Etrafı tanımak için bu imtihan bize çok şey öğretti. Allah çooooook ama çooooook büyük bizim imtihan bunun yanında çok küçük. Müslümanın dünyası zindan olmalıdır. Allah’tan başka kimseden bu süreçte hiçbir beklentiye girmedik. Kula minnet etmeyi, Mevla’ım, bize çok şükür nasip etmedi. Ne gelirse kuluna Allah’ından gelir sabrederim gönül elden ne gelir. Mevla’ım neyler, neylerse güzel eyler. Aşk odunuyla yar odunuyla piştik bu süreçte olgunlaştık. Gözümüz açıldı uyandık. Rabbim bizim gibi ne kadar masum ve mağdur aile ve ailelere sabırlar ihsan eyle.”*
- ❖ *“Yakalama kararından sonra eniştem 2 yıl saklandı. Zindan hayatından daha beter bir durumdu. Kalp hastası olan ablamın rahatsızlıkları çok arttı, bu stres ve heyecanı çok zor yönetti. Geçen yıl dış doktorluğu diplomasını alan kız yeğenim 6 ay bir klinikte tecrübe kazandı. Asılsız bir şikayetle tutuklandı. Şimdi hapis yatıyor. Farklı bir kimlikle “Bir şey olmaz” diyerek riske giren enişte, öğretmen olan Oğlunu ziyarete gidince orada tutuklandı. O şimdi devamlı ertelenen mahkemesi ile Harran’da hapis yatıyor. Ablam ve öğretmen oğlu Sakarya’da ikamet ediyorlar. Öğretmen yeğenin başına bir şey gelir endişesi yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Yaşadıklarımız kelimelerle ifade edilmez.”*
- ❖ *“(Kocam) yaşadıklarından dolayı kendini içkiye verdi, psikolojisi bozuldu sosyal ilişkileri bozuldu ve kafasında kurguladıklarına inanır oldu çarpık ilişkiler yaşadı ve yuvamız dağıldı.”*
- ❖ *“Yasal sendika üyeliği nedeniyle daha önce istifa etmesine rağmen “kızım”; yasal sendika ve bankadan dolayı “damadım” ihraç edildi. Bütün borçlarıyla yeni doğmuş çocuklarıyla ne yazık ki 2 yıldır benim yanımdalar. Devlete almıyorlar tamam! Çalışma izinlerini verin de hayatlarını idame ettirsinler. Ben de emekliyim sıkıntımızı tahmin edersiniz. Bir de bizim FETÖ ile hiçbir ilgimiz yok sendikaya ve faizsiz olduğu için bankaya inançlarından dolayı girmişler bu deccalı devlet anlayamadı bu garipler nasıl anlasınlar.”*
- ❖ *“Yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Yaşamaktan ziyade ölmeyi istemek.”*
- ❖ *“Yaşanılan zor günler dolayısıyla biz yurt dışına çıkmak zorunda kaldık, kardeşim üzüntüden bebeğini kaybetti. Daha sonra tekrar hamile olduğunu öğrendiğinin ertesi gün eşi tutuklandı. Lojmandan ihraç, sosyal dışlanma, maddi sıkıntılar vs. 1 yıl hapisanenin olduğu şehirde yaşadı, tahliye olmayınca annemin yanına döndü. Şu an bebeği 1 yaşına girdi. 2 çocuğu var. 2 ayda 1 açık görüşe gidiyor. Her seferinde 1 çocuğunu götürebiliyor. Daha çok yazacak şey var...”*
- ❖ *“Yaşanmaması gereken ama yaşanan olaylar.”*
- ❖ *“Yaşarken öldürüldük.”*

- ❖ *“Yüzde doksan engelli kızım var. Kızım otistik ve babasına çok düşkün. Sürekli dışarı çıkıyor. Babasını sayıklıyor.”*
- ❖ *“Yeğenimin kazandığı üniversite kapatıldı gittiği yeni üniversitede arkadaşları tarafından dışlandı okula devam edemedi. Eniştem işsiz kaldı KHK’lı olduğu için başka bir iş bulamadı.”*
- ❖ *“Yeğenlerim annesiz babasız kaldı. Yeğenlerime 80 yaşındaki annem bakıyor.”*
- ❖ *“Yirmi dört yılını gecesini gündüzüne katarak vatanına milletine hizmet etmeye adanmış, görev süresince birçok takdir ve başarı belgesi almış, işi dolayısıyla ailesini ikinci plana atmış onurlu bir emniyet mensubunun ve ailesinin hayatının bir gecede başına yıkılışı, mesai arkadaşları tarafından evinin talan edilişi, ardından terörle mücadele için yıllarını veren birine “İhraç ve Terör” yaftası ve halen devam eden tutukluluk. 18 ay devam eden hukuksuzluklar silsilesi ve psikolojik sorunlar yaşamaya başlayan bir eş. Yargıya güveni kalmamış çocuklar bütün düzeni alt üst olan bir aile...”*
- ❖ *“Yıllardır çevresinde dürüst ve iyi bir insan olarak tanınan bir bireyin, gerekçesi dahi belirli olmayan bir karar ile, işten atılması üzerine çevresince nasıl dışlandığını ve yaftalandığını görmek insanlara olan güven ve saygımı yerle bir etti.”*
- ❖ *“Yıllardır verdiği emek birden elinden alındı. Daha ne olsun.”*
- ❖ *“Eşimi tedavi için Türkiye ye gönderdim. 10 ay oldu pasaport mağduru olduk. Kalktı kalkacak derken 2 bayram geçti. Çocuklara hem annelik hem de babalık yapmak zorundayım.”*
- ❖ *“15 Temmuz 2016 öncesi, yurtdışına eşimin ailesinin yanına gelmiştim. 4 Ağustos’ta konsoloslukta pasaportuma el koydular. Burada kaldım. Legal süreyi doldurduğumdan ve pasaport olmadığından oturum alamadım. Diken üstünde yaşıyorum.”*
- ❖ *“Eşim işsiz kaldı. Öncesinde de kayyım atandığı için 6 aydır maaş alamıyorduk. Kredi kartlarımızı ödeyemedik. Sosyal dışlanmışlık yaşadık. Çocuklarımızla arkadaşları ilişkilerini kesti. Ailelerimiz sahip çıkmadı. Taşınmak zorunda kaldık. Birikimimizi harcadık. Her çalan zilde polis mi endişesi yaşadık. Çocuklarımın özellikle küçük kızımın psikolojisi bozuldu.3 ay önce eşimin tutuklanmasıyla da zulüm son noktayı buldu. Gurbette ve 2 kız çocuğuyla yaşam mücadelesi veriyorum. Kızım kendini güvende hissetmediğini söylüyor. Komşuların haberi olmadığı için eşimle ayrıldığımızı konuşuyorlarmış. Bunlar ilk akla gelenler.”*
- ❖ *“Zulüm son bulsun.”*

BÖLÜM III

OHAL VE/VEYA KHK MAĞDURLARININ GENEL VERİ ANALİZLERİ

GİRİŞ

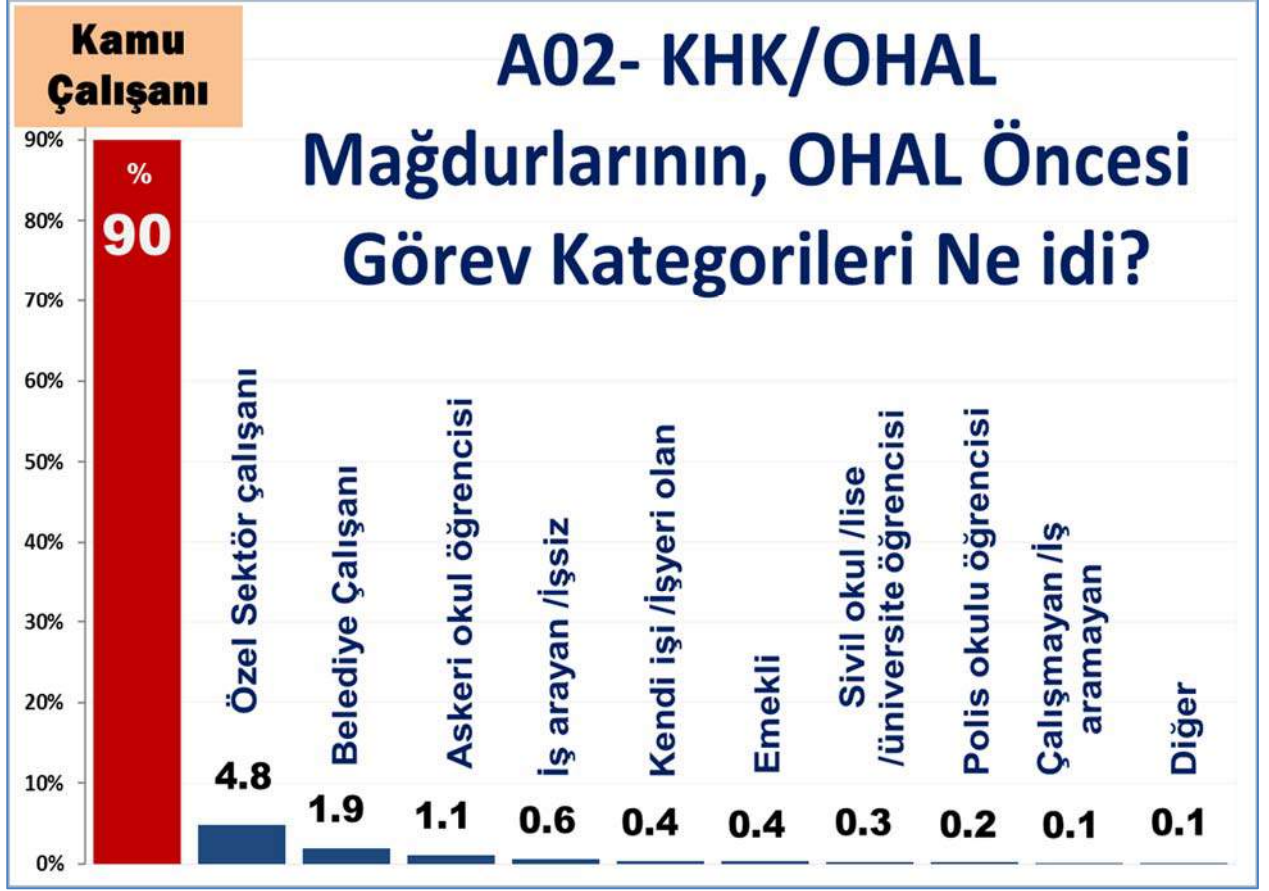
Araştırmanın bu bölümünde, OHAL /KHK mağdurlarının, OHAL mağduriyetleri öncesi buldukları görev kategorileri çerçevesine; mağdur edilme yöntemleri veya işsiz bırakılma süreçleri, hangi KHK veya OHAL yetkileri ile nasıl mağdur edildikleri, çalışanların hangi sektörlerde çalıştıkları, görev yaptıkları kurumlar ve meslek grupları ve mağduriyet süreçlerinde yaşanan olaylar, durumlar ve sıkıntılar hakkında yapılan açıklamalarla ilgili nitel ve nicel veri analizleri yer almaktadır.

Bu bölümdeki analizler, katılımcılardan, “Kamu Sektörü Çalışanları”, “Özel Sektör çalışanları”; “Belediye Çalışanları”, “Kendi işi /İşyeri olanlar”, “İş arayanlar /İşsizler”, “Çalışmayan /İş aramayanlar”, “Emekliler”, “Askeri okul öğrencileri”, “Polis okulu öğrencileri”, “Sivil okul /lise /üniversite öğrencileri” ve “Diğer” kategorilerine göre elde edilen verilerin, yorum ve değerlendirilmesi çerçevesinde yapılmıştır.

Bu bölümde elde edilen verilerde, darbe ve terörle mücadele amacı ile yürürlüğe kondukları ilan edilen OHAL ve KHK’ların en yoğun hedef aldığı kesimlerin akademisyenler, eğitimciler ve sivil görevlerde çalışanlar olduklarının dikkat çekmesi, teorik, pratik ve hukuki olarak terörle/darbeyle ilişkilendirilmelerinin izah edilmesi oldukça zorlama yorumlar gerektiren bu kesimlerin, OHAL’de çok yoğun bir şekilde darbe veya terörle ilişkilendirilerek mağdur edilmelerinin paradoksal durumu tartışmaya açmıştır. Bu sebeple 15 Temmuz 2016’de yaşanan silahlı kalkışma sonrasında en çok mağduriyet yaşayan sivil kesimlerin darbe ve terörle ilişkilendirilmeleri oldukça şaibeli olabilecek kitlelerden oluşması durumu, darbe girişiminin geleneksel tarafları olması gerekenler ile en çok mağdur edilenler arasındaki çelişkili sebep-sonuç ilişki veya çelişkilerini sorgulamaya açmıştır.

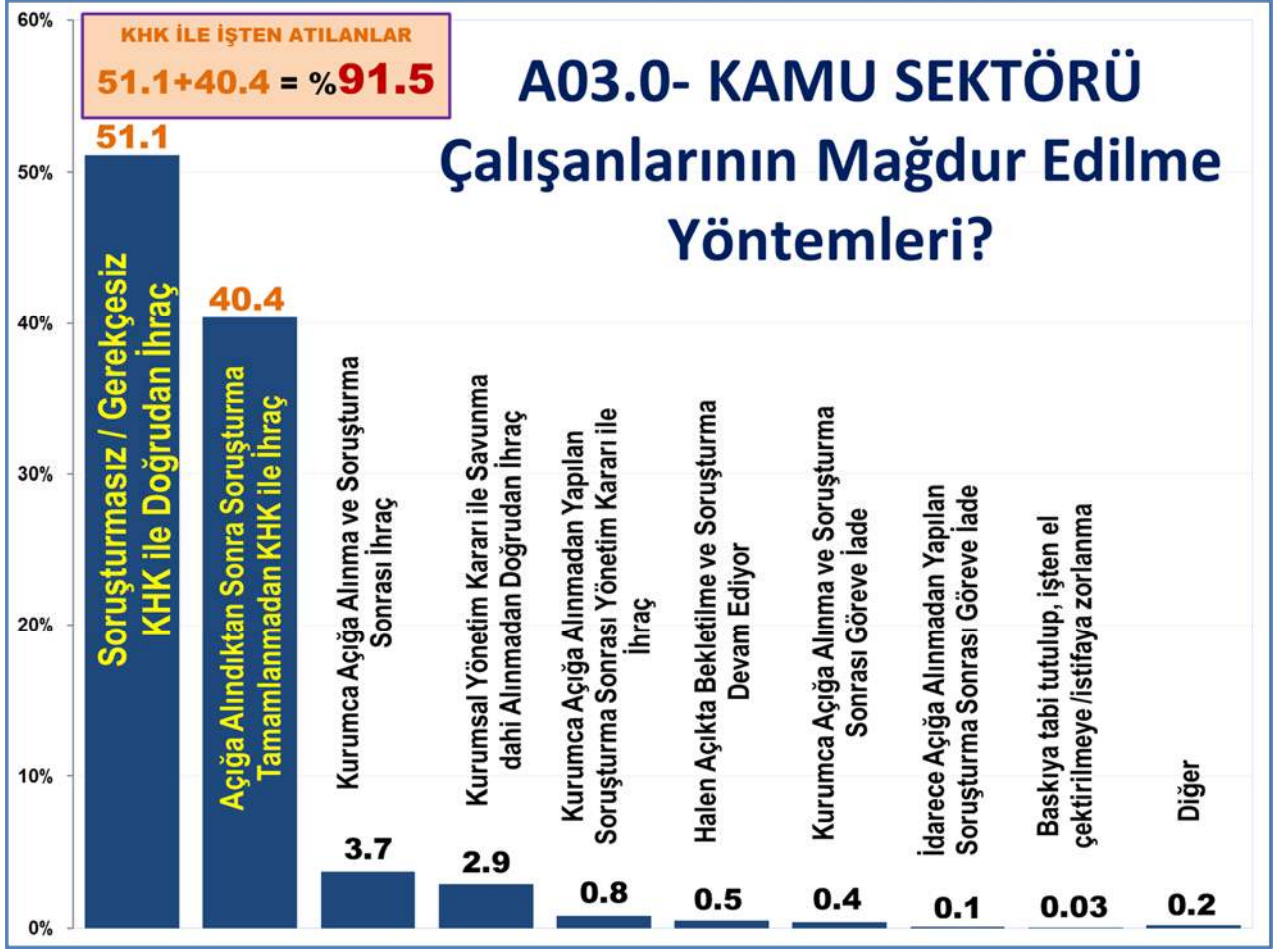
A02- OHAL /KHK Mağdurlarının, Mağduriyetleri Öncesi Görev Kategorileri

Araştırmamıza katılan OHAL & KHK Mağdurlarının büyük çoğunluğunu “Kamu Sektörü Çalışanları / Görevlileri (%90,0)” oluşturmaktadır. Arkasından “Özel Sektör çalışanları (%4,8)”; “Belediye Çalışanları (%1,9)”, “Kendi işi /İşyeri olanlar (%0,4)”, “İş arayan /İşsizler (%0,6)”, “Çalışmayan /İş aramayanlar (%0,1)”, “Emekliler (%0,4)”, “Askeri okul öğrencileri (%1,1)”, “Polis okulu öğrencileri (%0,2)”, “Sivil okul /lise /üniversite öğrencileri (%0,3)” oluşturmaktadır. “Diğer (%0,1)”, kategorisini işaretleyenler; “Ataması yapılmamış yeni mezun doktor”, “Güvenlik soruşturması sonucu göreve başlatılmayan biri sağlık personeli”, “Burslu Proje Çalışanı”, “Yurtdışında yaşayan ve ihbar sonucu ülkeye dönemeyen bir mağdur” açıklamalarında bulunmuşlardır.

Yukarıdaki tablo göstermektedir ki OHAL ve KHK’lar çalışan, çalışmayan, emekli, öğrenci, ev hanımı, kamu kurumu, özel kurum, asker, sivil, yurtiçi, yurtdışı farkı gözetmeksizin toplumun farklı katmanlarındaki farklı insanların hayatlarına bir şekilde dokunmuş ve etkilemiştir. OHAL ve KHK’ların ortaya çıkardığı mağdurlar, yakınları ve OHAL rejimi altında yaşamak zorunda kalan geniş toplumsal katmanlar üzerindeki travmatik etkileri uzun yıllarca boyunca da devam edecek gibi görünmektedir.

A03.0- KAMU SEKTÖRÜ Çalışanlarının Mağdur Edilme Yöntemleri

Kamu sektöründe çalışmış olup, araştırmamıza katılan OHAL / KHK Mağdurları; “Soruşturmasız /Gerekçesiz KHK ile Doğrudan İhraç (%51,1)” ve “Açığa Alındıktan Sonra Haklarındaki Soruşturma Tamamlanmadan KHK ile Doğrudan İhraç (%40,4)” mağduriyeti yaşamak sureti ile %91,5 oranında doğrudan OHAL / KHK mağduriyeti yaşamışlardır. Daha sonra büyüklük sırası ile “Kurumca açığa alınma ve soruşturma sonrası ihraç (%3.7)”, “Kurumsal yönetim kararı ile savunma bile alınmadan doğrudan ihraç (%2.9)”, “Kurumca açığa alınmadan yapılan soruşturma sonrası yönetim kararı ile ihraç (%0.8)”, “Kurumca açığa alınma ve soruşturma sonrası göreve iade (%0.4)”, “İdarece açığa alınmadan yapılan soruşturma sonrası göreve iade (%0.1)”, “Halen açıkta bekletilme ve soruşturma devam etmesi (%0.5)” ve “Diğer (%0.2)” mağduriyetleri yaşayanlar bulunmaktadır.

“Diğer” kategorisini işaretleyenler; “Güvenlik soruşturması” mağduru olduklarını beyan etmişlerdir.

A03.0 Kamu Sektöründe Çalışan; OHAL / KHK Mağdurlarının Mağdur Edilmeleri ile İlgili İlave Açıklamaları

- ❖ *“(Diyanet İşleri Başkanlığı çalışanı:) 20 Temmuz 2016’da açığa alındım. İdari tahkikat devam ederken 1 Eylül 2016’da 672 sayılı KHK ile ihraç edildim. Ama, tamamlanan idari tahkikat neticesi 677 ile göreve iade edildim. 5 Mayıs 2017 tekrar idari tahkikat açıldı ve 25 Aralık 2017’de 695 KHK ile 2. kez ihraç edildim.”*
- ❖ *“(Telekomünikasyon uzmanı:) 20 Temmuz 2016 Yönetim kurulu kararı ile iş akdimiz feshedildi. Devamında 672 sayılı KHK’ya isimlerimiz yazıldı.”*
- ❖ *“(Adalet Bakanlığı çalışanı:) 29.10.2016’da 675 sayılı KHK ile sorgusuz sualsiz ihraç edildim. Ertesi gün, savcılıkta ifadem alındı.”*
- ❖ *“(Sağlık Bakanlığı çalışanı) 3 ay açıktan sonra göreve iade edildim. 25 gün çalıştıktan sonra görevdeyken KHK ile ihraç edildim.”*
- ❖ *“(Emniyet Genel Müdürlüğü Çalışanı:)4 Ekim 2016 tarihinde herhangi bir adli-idari soruşturma olmadan açığa alındım. 06 Ocak 2017 tarihinde yine herhangi bir adli idari soruşturma geçirmeden 679 sayılı KHK ile ihraç edildim. Ağustos 2018, yani bugüne kadar halen herhangi bir adli-idari bir soruşturma da geçirmediğim.”*
- ❖ *“(TSK Çalışanı:) 672 sayılı KHK ile soruşturmasız ihraç. Kurum değerlendirmesi sonucu 675 ile iade. Tekrar açığa alınma ve ihraç yaşadım.”*
- ❖ *“(Belediye çalışanı:) Açığa alındıktan sonra kurum müfettişleri idari soruşturma yaptılar. İade yazım da yazıldı. Ancak belediye başkanı rapor sonucunu imzalayıp gereken yerlere bildirmediği için ihraç oldum.”*
- ❖ *“(Akademişyen:) Açığa alınma... gözaltı... ihraç.”*
- ❖ *“(Emniyet Genel Müdürlüğü Çalışanı:) Açığa alındım. Soruşturulduğum. Beraat ettim. İhraç edildim.”*
- ❖ *“(Emniyet Genel Müdürlüğü Çalışanı:) Açığa alındım. İdari soruşturma, ifade alma hiç olmadı. 1 ay açıktayken ihraç edildim.”*
- ❖ *“(Adalet Bakanlığı, hâkim:) Açığa alınarak tutuklandıktan sonra soruşturmasız kurul kararı ile ihraç edildim.”*
- ❖ *“(Millî Eğitim Bakanlığı çalışanı:) Açığa alınıp ne idari ne de adli hiçbir inceleme soruşturma yaşamadan savunma alınmadan ihraç yaşadım. Sebebini öğrenemedim.”*
- ❖ *“(Millî Eğitim Bakanlığı çalışanı:) Açığa alınıp savunma vb. herhangi bir şekilde muhatap alınmadan KHK ile ihraç. Fişleme listesiyle "görüntüye uydurarak" ihraç.”*
- ❖ *“(Adalet Bakanlığı çalışanı:) Adli süreç sonlanmadan ve idari soruşturma yapılmaksızın KHK ile gerekçesiz ihraç edildim.”*
- ❖ *“(Soruşturmasız, aile bireylerimden birisi gözaltına alındı diye iş akdim belediye OHAL Komisyonu kararı ile feshedildi.”*

- ❖ “(Emniyet Genel Müdürlüğü Çalışanı:) Bylock, ADSL, Wi-Fi mağduru olarak soruşturmam tamamlanmadan ihraç.”
- ❖ “(Açığa alınma sonrası, KHK ile ihraç akademisyen) Hakkımda sadece idari soruşturma varken evimi polis aradı, Cihazlarıma el kondu, valilik emri ile il dışına çıkmamız yasaklandı. Yerel gazetelerde “FETÖ'den açığa alınanlar” diye isimlerimiz bize bile bildirilmeden önce çıktı. Üniversiteden giden bir yazı üzerine hakkımızda adli soruşturma başladı. Soruşturma göreve iade olduktan sonra da devam etti. Soruşturmanın akıbetini sormaya savcılığa gittiğimde ilgili Cumhuriyet Savcısına “Nasıl bir sıra izlediklerini” sorduğumda “Hapistekilerle başlıyoruz. Tutuklanmak mı istiyorsunuz?” tehdidine maruz kaldım. Dosya kapandı ama sonucunu, bana bildirilmesine gerek olmadığına karar verdikleri ve benim de savcının “Buraya gelince daha çabuk biteceğini mi sanıyorsunuz?” alayı ve kaba tavrı nedeniyle gitmemem üzerine geç öğrendim... Açıklayıcı bir sonraki yıla aktarıla bilinecekler de dahil tüm yıllık izinlerimi kullandırttıklarını fark ettim... TÜBİTAK projemizden çıkartıldım. Oysa ki (açıkta da olsam) hâlâ üniversite personeli idim... KHK mağdurlarının yaşadıklarının yanında hiçbir şey sayılmaz ama sadece bilinmesi için yazıyorum. KHK'lı arkadaşlarımızla görüşmek bile suçlanma nedeni... Birçok üniversitede olduğu gibi burada da şahsi husumetler ve eski yönetim, yeni yönetim hesaplaşması güdülerek insanlara büyük haksızlıklar yapıldı... Hâlâ da bir sürü insana sırf eski yönetim zamanında işe alındı veya onlara oy verdi veya başka bir cemaate, sendikaya mensup değil diye zulüm yapılıyor.”
- ❖ “(Teknisyen:) Göz altına alınıp açığa alındım. İşe iade edilip, mahkemem dahi başlamadan KHK ile ihraç edildim.”
- ❖ “Gözaltı, hapiste açığa alınma tebligatı, hapiste idari soruşturma yazışma yoluyla bir kere savunma alınarak yapıldı. Tahliye sonrası ihraç. Sonra beraat ve göreve iade. Ancak başka bir üniversiteye ve başka bir alana iade edildim.”
- ❖ “(Öğretmen) Güvenlik soruşturması sonrası atama iptali yaşadım.”
- ❖ “(Emniyet Genel Müdürlüğü Çalışanı:) Kurumca açığa alınma, göreve iade edilme sonrası, ihraç edilme yaşadım.”
- ❖ “(Sosyal Güvenlik Kurumu çalışanı:) Kurumca açığa alınma ve herhangi bir soruşturma olmadan ihraç edilme yaşadım.”
- ❖ “(Üniversite çalışanı:) Önce yönetim kurulu kararıyla sonra KHK ile ihraç.”
- ❖ “Soruşturmasız /Gerekçesiz tek taraflı sözleşme feshi ile işten çıkarma, 40 gün sonra da KHK ile ihraç.”
- ❖ “(KHK ile ihraç bir Diyanet çalışanı) Rastgele bir ihbar. Tabii ihbar edenlerin arkasında siyasilerin olmasından dolayı kanunsuzluklar... Şahsımı ihbar eden şahıs “beni tanımadığını” ifade etmesine rağmen ihbarın geçerli kabul edilmesi... ve daha neler neler.”
- ❖ “Soruşturmayı sözde kendi içlerinde yapmışlar, idareci porsiyonundaki bayan ve 2 bayan hocanın lafıyla, savunmam alınmadan, telefonuma gelen bir mesaj ile atıldığımı öğrendim. Yoğun çabalar sonucu niye atıldığımı Belediye'nin sorumlu müdürü ile görüştüğümde öğrendim. “Devlet büyüğü hakkında konuşmuşsunuz” dendi.”
- ❖ “Takipsizlik alıp aklanmama rağmen ihraç.”
- ❖ “Taşeron personel olduğum için doğrudan işten çıkarıldım.”

- ❖ “(Doktor:) 675 sayılı KHK ile ihraç edildikten sonra ailem dağılma noktasına geldi. Kiramızı veremez duruma geldik. Ev sahibi bizi evden attı. Eşyalarımı kız kardeşimin bir odasına istifledik. Eşim gebe olduğu için bu süreçte sağlığı bozulmasın ve psikolojisi bozulmasın diye annesinin evine gitti. Bu arada ben iş aramaya koyuldum. İş arama sırasında bazı hastane sahipleri beni hastaneden dahi içeri almadılar. Bu hastanelerden daha önce birkaç defa bana teklif getirmelerine rağmen. Bu arada eşimin doğumu yaklaşmıştı ve cebimizde borçlar dışında bir şey yoktu (10 ay civarı çalışmışım). Eşim ile ekonomik ve psikolojik sebeplerden dolayı ayrılma noktasına geldik. Şu an çok zor şartlarda hekimliğimi devam ettirmekteyim. Bu sektörlerde çalışırken kendimi sürekli saklamak zorunda kalıyorum. İnsanların ve dost bildiğimiz arkadaşlarımızın bize bakış açıları çok farklılaştı. Telefon ile konuşmaktan dahi korktular. "Bizi bir daha aramayın başımızı belaya sokmayın" lafları işittik... Sadece şu an ailemin ihtiyacını gidereyim hamallık dahi yaparım. Ama korkuyoruz, bunu dahi engellerler. AİHM için birkaç şey söylemek gerekirse; bu adaletsizliği zalim ve zorba bir yönetime devretmesi uluslararası adalete olan güvenimizi çok sarstı. Artık hukuk adalet ve insanlık kavramı bana çok boş geliyor. Adaleti, ekonomi, siyasi ve mülteci krizi ile endeksli bir AİHM var karşımızda. Sadece adaletin yerine geleceğine umuyoruz ve inanmak istiyoruz ama günler geçtikçe umutlarımız tükeniyor.”
- ❖ “Bize öyle bir damga vuruldu ki toplum içinde hor görülür hakir görülür hale geldik. Bize hiçbir şey demeyen "Beni niye almıyorlar? Bize niye dokunmuyorlar? İşten atmıyorlar? Bir şeyin olmasa almazlar" gibi laflar söylüyorlar fakat bizim suçsuz olduğumuzu bilmiyorlar. Bir de mağdur ettikleri yetmiyormuş gibi özel sektör de seni çalıştırmaya korkuyor. İŞKUR TYP'ye²⁴ başvuruyorsun orada da çalıştırmıyorlar. En son eşim İŞKUR TYP kapsamında işe girdi. Onu da 16 gün sonra işten çıkardılar. Birileri bizim aç kalıp ölmemizi istiyor herhâlde. Ama Allah öl demeyince olmaz o da. Hiçbir suçum yokken 4 gün göz altında kaldım sonra serbest bıraktılar. 2 yıl oldu mahkemem olmadı ve dosyayı da bir türlü kapatmadılar.”
- ❖ “Herkes nazarında birden durduk yere hain ilan edilmem ve toplum tarafından dışlanmam bence tek başına yeterli. Okul müdürümün tepeden bakarak laf sokarak “atıldığımı” iletmesi iğrenç. Soruşturma için polisler tarafından evden alınmam utanç verici... İzlediğim ulusal kanal haberlerinden gördüğüm kadarıyla parktaki çocukları silahla vuranların bile serbest bırakıldığı bir hukuk sisteminde, eşim aynı suçlamalarla tutuklu ve evde 11 yaşındaki oğlum olduğu halde 1 gece nezarete olmamı anlayamıyorum. Sulh ceza mahkemesindeki hâkimin sürekli olarak “Cumhurbaşkanı sizi uyardı mı?” diye bağırması sinir bozucu... “Ne suç işledim ki ne için uyarıldım?” anlayamadım.”
- ❖ “Memuriyete girmeden önce, eğitim fakültesi mezunuydum. İhraç olunca öğretmenlik yapma istedim. Ama eğitim kurumları kabul etmedi. Başka işlerde çalışmak istedim, servis şoförlüğü yaptım, işveren durumumu öğrenince mağdur etti, son maaşımı vermedi. Zaten sigorta da yapmamıştı. Polis memuru olduğum için, bir yakınım inşaatında bekçilik yapayım dedim. Üç ay kadar bekçilik yaptım. Yakınım sigorta yaptığı için maliyeden teftişe geldiler. Oradan da ayrılmak zorunda kaldım... En son, yani şu an sanayide ağır işçi olarak çalışmaktayım. Patron çalışmamdan memnun. 6 ay oldu işe gireli 2 kez zam verdi sağ olsun. Ama durumumu bilmiyor. Öğrenince ne olur nasıl bir yol izler bilmiyorum...”

²⁴ TYP: Toplum Yararına Programlar. İşsizliğin yoğun olduğu dönemlerde veya yerlerde doğrudan veya yüklenici eli ile toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve bunlara geçici gelir desteği sağlamak amacıyla İŞKUR tarafından uygulanan programlardır.

- ❖ “Ölmüşüm gömülmemiş gibiyim. Araf’tayım, sosyal ölüm.”
- ❖ “(Öğretmen:) Sosyal çevreden tamamen koştum. Her arkadaşım korkusundan selamı bile kesti. Kariyer hayatım bitti. Yokluk içinde dışımı turnağıma takıp okuduğum, ne zorluklara rağmen kazandığım üniversite eğitiminin aslında bir hiç olduğu emeklerinin boşa çıkması düşüncesi beni mahvetti. Niye okudum ki? Niye geceyi gündüze katıp uğraştım ki? düşünceleriyle geceler boyu uykusuz kaldım, her gece ağlama krizlerine girdim. Maddi geçim derdi yüzünden aile hayatımın olumsuz etkilenmesi, eşimle sürekli hâkim olan gerginlikten dolayı evde huzursuzluk çıkması, aile desteğinin hiç olmaması yüzünden kimseye güvenim kalmaması... Tam bir yalnızlık buhranı yaşadım. Çocuklarımı bu durumdan kötü etkiledim. Tahammülüm yoktu. İşe yaramazlık düşüncesi yüzünden ezik bir psikoloji içine girdim. Öz güvenim tamamen yok oldu. Daha bir sürü şey ama en temelinde adaletsizlik devlete güvenim kalmadı. Onca insan haksız yere açlığa mahkûm edilirken bu ülkede yaşamak gelmiyor içimden.”
- ❖ “Maddi ve manevi çöküş yaşadım. İş bulamıyorum. İş başvuruları için gittiğim firmalar görüşmeye çağırıyor fakat KHK ile memuriyetten atıldığımı öğrendiklerinde iş vermiyorlar. Ve ben açığa alındığımı aileme söylediğimde babam bir anda çöktü ve akciğer kanseri teşhisi kondu 5-6 ay sonra vefat etti.”
- ❖ “(Askeri personel:) İş bulamıyorum. Vatana millete hizmet ederken ihraç edildim. Sayısız kez ölümden döndüm. Şimdi “terörist” olarak yaftalanıyorum bu çok ağırıma gidiyor. Çalışırken bir tek çalışma arkadaşım hakkımda olumsuz bir şey söylesin verilecek her cezaya razıyım.”
- ❖ “Özel okullara çalışma başvuru yaptım birden fazla kez beğenildim il milli eğitim müdürlüğü çalışma izni vermedi.”
- ❖ “(Polis:) Sağlık problemi yaşadım. İş aradım, korkudan kimse yardımcı olamadı. Onurum kırıldı. İsnat edilen suç kabul edilemez. Eşimle psikolojik sorunlar yaşıyoruz. Çocuklarım okulda, kuran kursunda bile hatta derece yaptığı spor dalında dışlandı. Sporu bıraktı. Kendi anne babam ve kardeşim bile TV’lerde anlatılan hususlarda manipülatif haberlerden etkilendiler. Yalnızlığa ve açlığa mahkûm edilmiş hissettim. Oysa çalıştığım her birimde birçok başarı belgelerim var. Ama vicdanım inancım hakkın tecelli edeceğine mutmain.”
- ❖ “Toplumdan ailecek resmen dışlandık. Ne bir arayanımız var ne de soranımız. Ben daha önce şark görevim esnasında PKK ile girmiş olduğum bir çatışmada “Gazi” olmuşum. 3 ayı operasyon geçirerek sağlığıma kavuştum. Yani şu anda vatanım ve milletim için kanımı akıtarak “Gazi olmuş, bir terörist” oldum. Ne kadar acı... Maddi anlamda çekilen sıkıntıları anlatmaya gerek bile duymuyorum. Hangi özel sektöre gitsek KHK’lı olduğumu duyan iş vermiyor. Yurtdışına çalışmaya gideceğim, yurtdışı yasağım var. Ne yapmam gerekiyor? Ailecek açlıktan ölmemizi mi bekliyorlar? Bir suçum günahım varsa idam etsinler onlar da kurtulsun ben de kurtulayım. Bir suçum yoksa benim ekmeğimi almasınlar. Ekmeğimi benden almasınlar. Ekmek ile oynanmaz. Bunun vebali çok ağır olur. Tam iki yıl oldu madem teröristtim neden bir cümle bile olsa benden bir savunma istemediler? Neymiş suçum? Ne yapmışım ben? Bana da bir söylesinler ben de öğreneyim. Anam babam memlekette her gün ağlar. Biz ailecek her gün gurbette ağlar... Ne olacak bu iş böyle? 2 yıldır bırakın memlekete gitmeyi evden çıkamıyorum... Daha ne anlatayım sayfalarca yazsam yazarım...”
- ❖ “Toplumdan tecrit edildim.”

- ❖ *“Toplumda bir suçluymuşuz gibi muamele gördüm. Hapse girdim. Çıkınca iş bulamadım. Ailem in psikolojisi benim psikolojim bozuldu. Umutsuz ve perişan bir durumdayım.”*
- ❖ *“Zaten emekli idik. Kendim ve ailemin Pasaportların el kondu. Rütbe alındı. Kurumlarda çalışmam engellendi. Emekli maaşında her ay 1500 TL kesinti yapılıyor...”*
- ❖ *“Sorgusuz, dayanaksız hiçbir suç isnat edilmeden tutuklama. 271 gün sonra senin suçun yokmuş diyerek tahliye. Eylül 2016, KHK 672 ile savunmasız soruşturma olmadan ihraç.”*
- ❖ *“Terörist muamelesi gördüm, iaşemi kazanmak için çalışmak istedim ama kimse iş vermedi.”*
- ❖ *“Toplumdan tecrit dışlanma maddi manevi soyutlanma iş bulamama dükkân açamama ruhsat verilmemesi. Her anlamda açlığa ve yalnızlığa terk edilme 2 yıl boyunca insanlar tarafından ön yargı ev vermeme iş vermeme ne yapalım ölelim evliyim 2.5 yasında bir çocuğum var benle beraber o da çekiyor onun suçu ne????”*
- ❖ *“Toplumsal tecrit. Arkadaş ve çevremdeki insanlar uzaklaştılar. Kardeşlerim uzaklaştı. Sıkıntılarımızı kardeşlerim dahil kimse dinlemek istemedi. O yüzden uzaklaştılar.”*
- ❖ *“Yaşadığım mağduriyetler buraya sığmaz ama kısaca bahsetmeye çalışayım. Eşim 22 aydır tutuklu. 4 buçuk yaşındaki oğlum bu süreçten sonra psikolojik destek alıyor ve atipik otizm teşhisi konuldu. İşsizim. Oğlumun tedavisi ve kreş masrafları için günübirlik iş bulabilirsem gidiyorum. Evim kira. Oğlum hasta. Eşim yok, işim yok. Hayatım bir çıkmaz durumda. 2 senedir uyku nedir bilmiyorum. Devamlı oğluma mutluluk rolü yapmaktan çok yoruldum. Eşime 7 buçuk yıl verildi ve tutukluk devam kararı aldı. Oğlum her sabah “Baba yarın gelecek” diye uyanıyor. Hepimiz ruhsal açıdan çöktük. Çok sevdiğim ve binbir zorlukla kazandım mesleğim elimden alındı. Bu süreçte herkes bir bedel illaki ödedi. Ama ben çok ağır bedel ödedim. Başta oğlumun sağlığı gitti. Eşim ve benim sağlığım da iyi değil. Artık ölmek istiyorum bunun için dua bile ediyorum.”*

A03.1- KAMU SEKTÖRÜ Mağdurları: Hangi KHK veya OHAL Yetkileri ile Mağdur Edildiler?

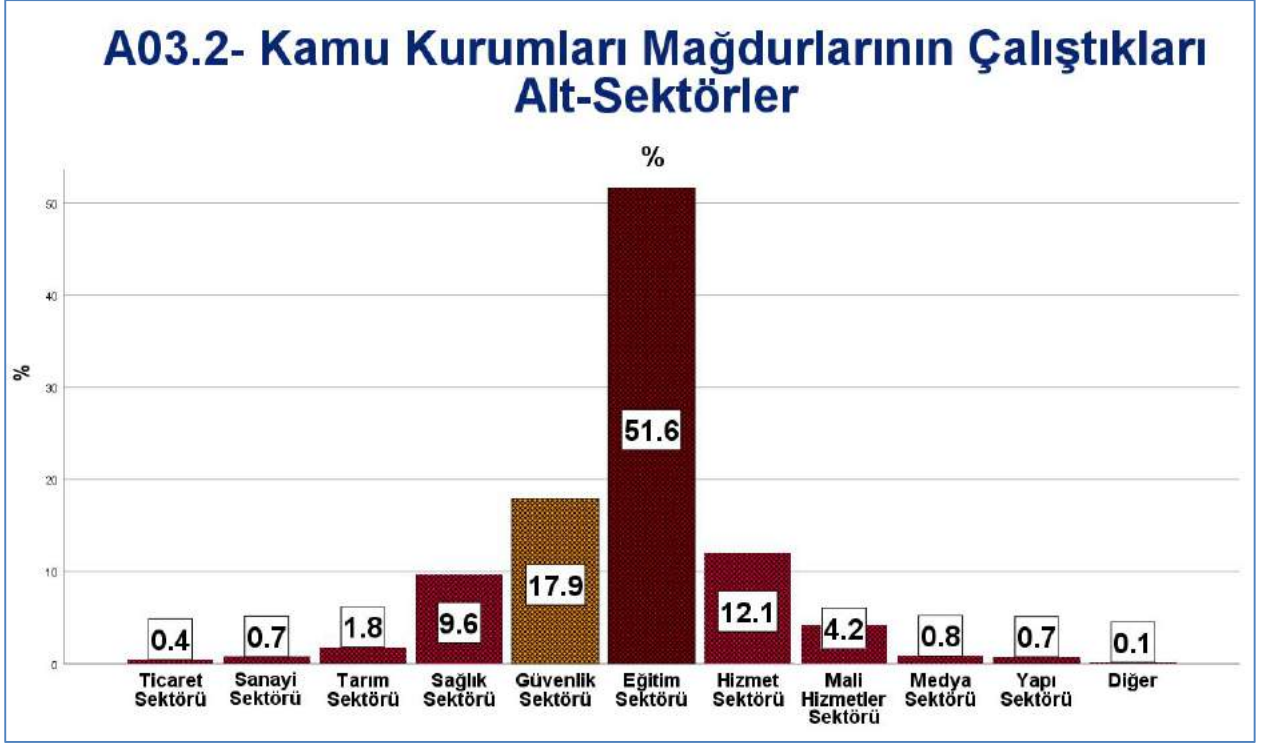
KHK'larla Doğrudan İhraç Edilen Memur Sayıları			
KHK NO	İHRAÇ	İADE	Darbeden Kaç Gün Sonra İhraç Oldular
667/3	4,208	78	8
667/4	41	0	8
668	1,684	0	12
669	1,389	0	16
670	2,692	0	33
672	50,684	0	48
675	10,131	74	106
677	15,653	155	130
679	8,400	277	175
683	367	124	192
686	4,464	17	207
689	3,974	235	288
692	7,348	312	364
693	928	57	406
695/696	2,756	115	527
701	18,632	148	685
TOPLAM	133,351	1,592	***

Araştırmamıza katılan, kamu sektörü, KHK mağdurlarının %51,4'lük kısmını 672 sayılı KHK mağdurları oluşturmaktadır. Bu KHK ile devlet üniversitelerden, eğitim kurumlarından, birçok bakanlık, diğer kurumlar merkez ve taşra teşkilatlarından on binlerce kamu personelinin işlerine son verilmiştir.

Yukarıdaki görseller karşılaştırıldığında, kamudan ihraç edilen KHK mağdurlarının sayıları ile araştırmaya katılanların oranlar arasında yakın bir ilişkinin olduğu gözlemlenebilmektedir. Bu noktada hatırlatılması gereken bir husus bulunmaktadır. Bazı mağdurlar KHK'larda doğrudan isimleri yayınlanarak mağdur edilirken, bazıları ise kurumlarının kapatılması, kayyum atanması, lisans iptali vb. sebeplerle mağdur edildiklerinden dolayı araştırmamıza katılan mağdurların beyan ettikleri KHK numaraları ile devlet memurlarının isimlerinin yayınlandığı KHK mağdur oranları arasında farklar oluşmuştur. Her iki listedeki bilgiler de doğrudur. Hatırlatılması gereken diğer bir konu da KHK/OHAL mağdurlarının gerçek sayısının 133.351'le sınırlı kalmadığıdır. Okulları kapatılan, mezuniyetleri geçersiz sayılan, askeri okullardaki öğrenciler, polis okulları öğrencileri, diğer kamu ve özel kuruluşlarda KHK'larla mağdur edilenlerin sayıları da yukarıdaki rakamlara ilave edildiğinde, doğrudan mağdur edilenlerin sayıları 250.000'i geçebilmektedir. İkincil mağdurlar, yani mağdur yakınları da bu hesaplama ilave edildiğinde mağdurların genel toplamı rahatlıkla 1.500.000'a yaklaşmaktadır.

KHK NO & Mağduriyet Sebepleri	Araştırmaya Katılan Mağdurların Oranları
667	4.0%
668	0.2%
669	1.3%
670	1.0%
671	0.4%
672	51.4%
673	0.6%
675	9.2%
676	0.2%
677	7.1%
679	4.5%
683	0.3%
686	3.6%
689	2.2%
692	3.8%
693	0.6%
695	1.4%
696	0.2%
701	6.5%
HSK Kararı	0.2%
İş akti fesih	0.3%
Çalışma izni iptali	0.3%
Kayım atama / İşyeri kapatma	0.4%
Güvenlik soruşturması	0.2%
Açıkta	0.3%
Toplam	100.0%

A03.2- Kamu Kurumları Mağdurlarının Çalıştıkları Alt-Sektörler

OHAL ve KHK'larla doğrudan mağdur edilen kesimlerin, OHAL mağduriyetleri öncesi ağırlıklı olarak 'Eğitim', 'Güvenlik', Hizmet' ve 'Sağlık' sektörlerinde çalışanlar oldukları görülmektedir. Kesinlikle hiçbir grubu peşinen itham etmek niyetinde olmamakla birlikte; 'Güvenlik iş kolunda çalışanların (%17.9)', buldukları ortam itibarı ile 'teorik olarak' silahlı kalkışmaya karışma ihtimalleri bir kenara bırakıldığında, geriye kalan %82.1'lik "sivil" kesimin, aslında buna, güvenlik sektöründe çalışmış olanlar da dahildir, daha önceden hiçbir adli, istihbari ve güvenlik biriminin denetimlerine takılmadan, nasıl olup da birden "Darbeci" ve "Terörist" olarak ortaya çıkabildikleri akılları kurcalayan bir soru olarak görülebilir. Verilere bakıldığında, darbe nedeniyle, en fazla kısıma uğratılan kesimlerin de eğitim sektöründe çalışan 'öğretmenler' ve 'akademisyenler' oldukları dikkat çekmektedir. Belirtilen bağlamda, bu kadar eğitimci eğer "Darbeci, terörist/teröre yardım ve yataklık eden kişilerden idi iseler; 'Nasıl olmuştur da bunların yıkıcı/bölücü/ihanet faaliyetleri o güne kadar 'idari, adli, istihbarat veya güvenlik kurumlarının' hiçbirinin dikkatini çekememiştir? sorusu ilk akla gelen sorulardandır. Diğer yandan ilerideki bölümlerde de açıkça görülebileceği üzere, araştırmaya katılan mağdurların anlatımları; güvenlik sektöründe çalışanlar da dahil olmak üzere, bu insanların kahir çoğunluğunun, ülkelerine/devletlerine/cumhuriyete/demokrasiye ihanet faaliyetleri içerisinde olmaları ile değil "çalışkanlıkları, başarıları ve özverileri" ile dikkat çekenlerden oldukları görülmektedir.

Araştırma çalışması, "15 Temmuz 2016 darbe girişimini "Kim ya da kimler yapmıştır?," "Kalkışmadan kimler sorumludur?" gibi sorulara cevap bulmak amacını gütmemiştir. Ancak, OHAL ve KHK'ların en çok hedef aldığı kesimlerin eğitimciler ve sivil kesimler oldukları dikkat çektiğinden, silahlı kalkışma sonrası ihraç edilen kesimler ile darbe girişiminin makul zanlıları arasındaki ilişkiyi sorgulama ihtiyacı da doğmuştur. Bu soruların cevabını, elbette ki "İnsan hak ve hürriyetlerine uygun olarak yapılan yargılamalar verecektir. Ancak, bizler, OHAL ve KHK'ların doğrudan ve dolaylı mağdurların seslerini kamuoyuna duyurmak gibi bir vazifeyi gönüllü olarak üstlenen 'İnsan, Mağdur ve Mazlum Hakları' savunucuları olarak bu soruları sormak ve herkes için "adil yargılanma/ adil muamele görme ve adalet talep etme" misyonumuz gereği bu soruların sorulmasını lüzumlu görüyoruz.

A03.3- Kamu Sektörü Kurumlarında Çalışmış KHK / OHAL Mağdurlarının Görev Yaptıkları Kurumlar ve Meslek Grupları

Çalışmamıza katılan mağdurlar kendilerinin; Başbakanlık, Millî Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, HSYK, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, İŞKUR, TRT, YÖK, TÜBİTAK, TAEK, BTK, BDDK, TÜİK, TSE TEİAŞ, TOKİ, TPAO, TKİ, Üniversiteler, Belediyeler, Devlet Bankaları, Askeri Okullar, Polis Okulları” başta olmak üzere onlarca farklı kurumda çalıştıklarını beyan etmiştir.

Mağdurlar meslekleriyle ilgili olarak, ‘üniversitelerde, araştırma görevlisinden, profesöre’; ‘Millî Eğitim Bakanlığı’nda, öğretmenden, müdürlere, müfettişlere’, ‘Sağlık Bakanlığı’nda, hemşireden, uzman doktorlara’, ‘adli kurumlarda alt kademe memurlardan, yüksek hâkimlere, savcılara’, Askeriyede, Astsubay öğrenci /harbiye öğrencisinden, yüksek rütbeli subaylara; Emniyette, polis okulu öğrencisinden ve polis memurundan, emniyet müdürlerine, bakanlıklar ve belediyelerde, en alt kademe memurdan üst seviye müdürlere, uzmanlara, mühendislere’, ‘Diyanette, vaizlerden, imamlara, İŞKUR, TRT, YÖK, TÜBİTAK, TAEK, BTK, BDDK, TÜİK, TSE TEİAŞ, TOKİ, TPAO, TKİ kurumlarda çalışan alt kademe memurlardan, mühendislere, yöneticiler kadar onlarca farklı mesleklerden çalışmamıza katıldıklarını beyan etmiştir.

Mağdur kategorisinde araştırmamıza katılanların, gerçekten mağdur olduklarının ayırım ve tespitlerini yapacak başlangıç sorularının, sorulmasından ve cevaplarının alınmasından sonra, tüm mağdurlara, OHAL’de karşılaştıkları idari /adli /cezai süreçlere bağlı olarak, durumlarına özel tasarlanmış, sorular sorulmuştur. Belirtilen çerçevede, mağdurların bireysel ve/veya ailece yaşadıkları mağduriyet bilgilerinin tespiti ve de bireysel ve/veya ailece yaşadıkları sıkıntılarla ilgili aktarmak istedikleri bilgi, deneyim ve açıklamalarının alınması sonrasında, tüm katılımcıların müştereken cevaplandığı Likert türü sorulardan oluşan OHAL’le ilgili “sosyal algılar/yargılar” bölümüne geçmelerine müsaade edilmiştir. Belirtilen çerçevede, elde edilen bilgiler, ilerleyen bölümlerde detaylı bir şekilde analiz edilerek aktarılacaktır.

A04.1- Özel Sektörde Çalışan; OHAL / KHK Mağdurlarının Mağdur Edilme Yöntemleri

Özel Sektörde çalışıyor olup, araştırmamıza katılan OHAL / KHK Mağdurları; en yüksek oranda “Çalıştıkları kurumun KHK veya OHAL yetkisi ile kapatılıp işsiz kalmaları (60.6)” yöntemiyle mağdur edilmişlerdir. Daha sonra büyüklük sırası ile “Çalışma /Meslek lisanslarının iptal edilmesi sureti ile işsiz kalma (15.5)”, “Çalıştıkları kurum tarafından işten atılma (sözleşmenin feshi) (9.2)”, “Sahibi /Ortağı oldukları işyerlerinin KHK veya OHAL yetkisi ile kapatılması (6.3)”, “Baskıya tabi tutulup, işten el çektilirmeye / istifaya zorlanma (3.5)”, “Sahibi /Ortağı oldukları işyerlerine KHK veya OHAL yetkisi ile kayyım atanması (1.4)” ve “Diğer (3.5)” yöntemlerle mağdur edildiklerini beyan etmişlerdir.

“Diğer” kategorisini işaretleyenler; çalıştıkları kuruma önce “Kayyım atandığını, ardından kurumun kapatıldığını ve ardından da çalışma lisanslarının iptal edildiğini”, “Pasaportlarının iptal edilmesi nedeniyle, ciddi maddi ve manevi kayba uğradıklarını”, “tutuklanmaları sebebiyle işlerinin bozulduğunu”, “Hak edişlerinin ödenmemesi nedeniyle iş yapamaz hale getirildiklerini” ve “Devletle olan kurumsal anlaşmalarının iptali nedeniyle iflas ettirildikleri” ifade etmişlerdir.

A04.2- Özel Sektörde Çalışan Mağdur Katılımcıların Mağdur Edildikleri KHK'lar & OHAL Uygulamaları

Özel Sektörde Çalışan Mağdur Katılımcıların Mağdur Edildikleri KHK'lar & OHAL Uygulamaları	Oran
667	55.50%
668	2.90%
669	2.20%
670	8.00%
671	2.90%
672	12.40%
673	1.50%
674	0.70%
677	2.20%
689	1.50%
695	0.70%
Kayım atandı / İşyeri kapatıldı	3.60%
İşyerleri kapatılmadı ancak işleri engellenip iflas ettirildi	2.90%
6749 sayılı kanun	0.70%
Bakanlar kurulu kararı	0.70%
Çalışma izni iptali	0.70%
TMSF kararı	0.70%
Toplam	100.00%

Özel sektörde çalışmakta iken KHK mağduriyeti yaşayan mağdurlardan araştırmamıza katılanların, %55,5'lik kısmını 667 sayılı KHK mağdurları oluşturmaktadır. 667 sayılı KHK ile çok sayıda özel sağlık kurum ve kuruluşları, özel öğretim kurum ve kuruluşları, vakıf yükseköğretim kurumları, özel öğrenci yurtları ve pansiyonları, vakıf ve dernekler ile bunların iktisadi işletmeleri, sendika, federasyon ve konfederasyonlar “Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen Fethullahçı Terör Örgütüne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisakı veya irtibatı” oldukları gerekçesi ile kapatılmıştır. Kapatılan kurumlarla birlikte, temizlikçisinden, kantincisinden, şoföründen, resepsiyon görevlisine, muhasebecisinden, özel güvenlik görevlisine, öğretmeninden, doktoruna, işçisinden, mühendisine çok sayıda çalışan da işsiz kalarak mağdur olmuşlardır. 667 sayılı KHK sonrasında

yürürlüğe konulan çok sayıda KHK'larla birçok dernek, vakıf, kurum ve kuruluşların kapatılmasına devam edilmiştir.

İki yıl süren OHAL sürecinde ilan edilen diğer KHK'lar, çıkartılan kanunlar, bakanlar kurulu kararları, TMSF kararları, diğer bakanlık, genel müdürlük, merkez ve taşra kurum ve kuruluş kararları, kayıyım atamaları, işyeri kapatmaları, çalışma izni iptalleri, kurumsal anlaşma iptalleri, kontrat iptalleri vb. gibi uygulamalar neticesinde de oldukça fazla sayıda özel sektörde çalışan esnaf, sanatkâr, uzman, emekçi, yönetici veya işverenler de mağduriyet yaşamışlardır.

Aynı süreçte, aynı gerekçeler kullanılarak birçok basın ve yayın kurumu da kapatılmış ve yüzlerce basın emekçisi de mağdur edilmiştir. İki yıllık OHAL sürecinde kapatılan basın-yayın kuruluşlarının sayısı 116'yı bulmuştur. Bunlardan 6'sı haber ajansı, 18'i televizyon, 22'si radyo, 50'si gazete ve 20'si de dergidir.

A04.3- Özel Sektörde Çalışan; OHAL / KHK Mağdurlarının İşyerlerinin Kapatılma, Kayyım Atanma ve İşsiz Bırakılma Süreçleri ve Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Anlatımları

- ❖ “(KHK ile işyeri kapatılıp işsiz bırakılan öğretmen) ...akrabaların yanında inşaatlarda çalıştım bir müddet şu an kardeşlerim ailem sağ olsun yardımcı oluyorlar hangi işi bulsam üç beş kuruş ne kazanırsam “bereket versin” diyorum ama en çok zoruma giden çocuklarım bir şey isteyince para yok alamıyorum. Kahrımdan ölesim geliyor.”
- ❖ “(KHK ile işyeri kapatılıp işsiz bırakılan öğretmen) 10 yıllık yaptığım mesleğimi yapamıyorum. Çalışma iznim hâlâ verilmedi. Devletin yatılı okulunda okudum devlet üniversitesini bitirdim. Devletin çalışmaya iznine tabi okulda görev yaptım. Suçum sadece bu.”
- ❖ “(Çalıştığım kurum) 2014 yılından beri devlet baskısıyla batırılmaya çalışıldı. 18 Temmuz 2016 tarihli TMSF kararıyla faaliyetler durduruldu ve Ağustos ayında ikâle²⁵ yoluyla işten çıkarıldım.”
- ❖ “3 ortaklı bir dış polikliniğimiz vardı, kapatıldı. İtiraz için herhangi bir muhatap bulamadık. OHAL komisyonuna başvurduk hâlâ sonuç yok. Nisan 2017’ de işyerine el koydular. Kayyım atanmadı. Klinik kapatıldı. Birkaç ay sonrasında kliniğimizi Ağız ve Diş Sağlığı Merkezine bağlı bir Semt Polikliniği yaptılar. Borca girerek yeni bir Muayenehane açtım. Hakkımda herhangi bir adli soruşturma olmadı. Şirketin defterlerine el koymalarına rağmen, Şirket Müdürü olmam hasebiyle, vergi beyannamelerini vermemem dolayısıyla ceza kestiler. Ayrıca Şirket kasa hesabında görülen fazla para için vergi dairesi benim ve ortağım hakkında alacak davası açtı.”
- ❖ “6 yıl çalışıp milletimize hizmet verdiğim okulumun birkaç gün içinde terör gerekçesiyle kapatılmasına hiçbir anlam veremedim. Şöyle ki çalıştığım okulda öğrencilerin yarıya yakını devlet teşvikinden faydalanıyordu. Devlet iki yıldır destek verdiği bir okulu, 2 günde nasıl terör ile ilişkilendirdi anlam veremiyorum. Okulumuz kapandıktan sonra toplumsal ve ekonomik bir travma yaşadık. 3 aylık hak ettiğim maaşımı ve tazminatlarımı alamadım. İki yıl önce İl Defterdarlığına yazdığım dilekçeye daha cevap verilmedi. İşsiz kaldığımız için evimizi ailemizin yanına taşıdık. 3 yıl oturduğum binamda hiçbir komşumu göremeden 2 gün içinde evimizi apar topar taşıdık. Memleketimizde insanların anlamsız eleştirilerine maruz kaldık. Kapatılan okulda çalışmam gerekçesiyle çalışma iznim iki yıldır iptal ve hiçbir eğitim ve öğretim kurumunda öğretmenlik yapmama izin verilmiyor. İki yılda birçok yere iş başvurusu yaptım fakat hiçbir yerde iş verilmiyor. Yazdığımız dilekçelere bir yıl sonra bir iki cümlelik hiçbir açıklayıcı bilgi vermeden cevap veriliyor. Şu an ne yapacağımızı ve hayatımızı nasıl idame ettireceğimizi bilemiyoruz.”
- ❖ “Adeta damgalandık, hiçbir yerde işe giremedik, girdiğimiz işlerde sigorta yapılmadı.”

²⁵ İkâle, sözleşme taraflarının karşılıklı uyuşan irade beyanları ile sözleşmeyi bozmaları anlamına gelmektedir. Ancak iş sözleşmesinin ikâle sözleşmesi imzalanarak tarafların karşılıklı anlaşmaları ile sona erdiği durumlarda, işçinin iş güvencesi hükümlerinden yararlanmasına olanak bulunmamaktadır. İşverenin, işçiye ikâle sözleşmesi imzalatmak istemesinin temel nedeni işçinin iş güvencesi hükümlerinden yararlanmasının önüne geçmektir. Böylece, işçi ihbar ve kıdem tazminatlarını alamayacak, söz konusu tazminatlar dışında, işe başlatmama tazminatı ve çalışılmayan süreye ait ücret ve diğer haklarını da talep edemeyecek, işsizlik sigortasından da yararlanamayacaktır.

- ❖ “Adıma kayıtlı fakat başkasının kullandığı telefon hattı yüzünden haksız bir şekilde tutuklanıp 4 ay, F tipi cezaevinde kaldıktan sonra suçsuz olduğum HTS kaydı, emniyet değerlendirme raporu, kendi ifadem ve hattı kullanan kişinin ifadesi sonucunda ortaya çıktı. Tüm bunlara rağmen cezaevinden çıktıktan yaklaşık 3 ay sonra çalışma iznim iptal edildi.”
- ❖ “Ailemin, tek gelir kaynağı maaşım kesildi.”
- ❖ “Babam yaşadığımız şehirde oldukça tanınmış birisi, OHAL ve KHK'lar sonucu işinden ihraç oldu ve tutuklandı. Ailesi olarak bize de baskı yapıldı. Babamın oğlu olduğum için işten çıkarıldım. Babamdan ve ailemden gurur duyuyorum.”
- ❖ “Başka bir özel sektörde sigortalı olarak çalışma engelim olduğu söyleniyor. Daha önce de girdiğim özel bir kurum maaş hesabı açtığı zaman sorun çıkmıştı kapatılan kurum sigortamdan dolayı.”
- ❖ “Başvuru yaptığım onlarca işyeri OHAL'den dolayı işe alamayacağını ifade etti.”
- ❖ “Bir gecede çalıştığım kurum kapatıldı maaşım tazminatım verilmedi. 2 yıldır işsizim.”
- ❖ “Bir suçluymuşum gibi evim basıldı, 2 hafta gözaltına alındım, 2 yıldır haftanın 3 günü imza veriyorum. 20 bin avukat parası ve işsizlik.”
- ❖ “Bir süre akademisyen olarak işsiz kaldım. Sonra yurtdışında bir üniversitede çalışmaya başladım. Sağlık sorunları yaşadım ve yaşamaya devam ediyorum.”
- ❖ “Biranda büyük suçlama ve ortada ne yapacağını bilemeden yapayalnız kalma. Eşinden dostundan sana karşı farklı bakışlar. Yalnızlık, suçluluk, aşağılanma hissi ile yaşamaya çalışma...”
- ❖ “Biz evde yokken evime girilip fotoğraflarıma kadar arama yapılmış. Ev sahibi bizi hemen evden çıkardı. Şehir değiştirmek zorunda kaldık. Küçük çocuğum depresyon tedavisi gördü okul ortamına alışamadı.”
- ❖ “... Holding Aş firmasında beyaz yaka personel olarak çalışmaktaydım Saçma bir sebepten dolayı, bilgisayar hard diskinin değiştirilmesi- ki bilgi işlemci değilim-ve bunu TMSF yetkililerine beyan etmediğim gerekçesiyle (iş sözleşmem feshedildi). Ben böyle bir olayı hatırlamıyorum. Ancak hatırlasam bile aynı yönetim zamanında kullandığım dizüstü bilgisayar yenilenmişti zaten. Bu süreçten sonra 70 gün iş bulamadım. İtibar kaybım ise hesaplanamaz. Ayrıca hiçbir özlük hakkımı vermeden İş kanunu 25/2. Maddesinden gönderdiler.²⁶ Bu süreçte sadece beni değil yaklaşık 10-15 kişilik bir grubu gönderdiler. Ancak hepsine daha sonra hem özlük hakları ödendi hem de bir kısmı işe iade edildi. Daha sonra güvenlik soruşturması yaptıklarını ve kardeşlerimden birinin malum bankada hesabı olmasından dolayı işe almayacaklarını, ayrıca özlük haklarımı vermeyeceklerini (kıdem/ihbar tazminatları) ifade ettiler.”
- ❖ “Bulduğum ilçede OHAL sonrası işyeri ruhsatı verilmeyerek işyerimi kapatmaya zorlandım.”

²⁶ İş Kanunu 25/2 madde kapsamında yapılan fesihlerde, işverenler, işçinin “Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller” sergilediği iddiası ile iş sözleşmelerini derhal sona erdirebilmektedir. “Haklı sebep” sayılan bu fesih türü sonucunda işçi herhangi bir tazminata hak kazanamayacağı gibi iş güvencesi hükümlerinden ve işsizlik ödeneğinden de yararlanamamaktadır.

- ❖ “Çalışma iznim olmadığı için hiçbir eğitim kurumu başvurumu değerlendirmeye dahi almadı. 15 yıl emek ve gözyaşı harcadığım ülkem beni bir kenara itti. Yaş ve kuru, suçlu suçsuz ayrımı yapmadılar. En yakın akrabalarım dahi bana suçlu muamelesi yaptı. Önceleri herkesten taktir görürken biranda “hain” oldum. En zoruma gideni de terörle suçlanmam. Açlığa mahkûm edildim.”
- ❖ “Maddi zorluklar yaşadık. Tazminat alamadan, “yüz kızartıcı suçtan” diyerek işten çıkardılar.”
- ❖ “Bir günde işsiz ve umutsuz kaldım.”
- ❖ “(Araç muayene istasyonu çalışanı:) Bütün kariyerim bitti. 8,5 yılımı verdiğim işyerinden tek kuruluş almadan atıldım ve SGK sicilime “gayri ahlaki davranıştan atılmıştır” diye geçildi.”
- ❖ “Çalışma iznim iptal edildikten sonra hiçbir yerde sigortalı çalışamadım. Hâlâ işsizim.”
- ❖ “(Öğretmen:) Çalışma iznim iptal oldu. 2 tane bakıma muhtaç çocuğumuz olduğu halde, anne baba tutuklandık. Ben 1 yıl tutuklu kaldım. Eşim hâlâ tutuklu. Hiçbir yerde çalışmıyorum. Babamın yanında kalıyorum. Hakkımızda hiçbir delil olmadığı halde terör örgütü üyesi olarak davamız devam ediyor.”
- ❖ “Çalıştığım kurum kapatıldı ve SGK kaydına bu işlenerek yeni iş bulmam engellendi.”
- ❖ “Çalıştığım okul kapatıldı ve çalışma izinlerimiz iptal edildi. Eşim 17 aydır tutuklu ve bir kızım var. Çalışmam gerekiyor ancak mesleğimi yapamıyorum.”
- ❖ “Darbeden sonra çalıştığım okul kapatıldı ve hiçbir hak talep dahi edemedik. Verdiğimiz dilekçeler karşılıksız kaldı. Tazminatlarımızı alamadık. Üstelik daha önce KHK ile kapatılan bir kurumda çalıştığımız ve sigortamız yattığı için devlet kurumlarına başvuru dahi yapamıyoruz. KPSS için başvuru yapmak istedim ama “daha önce 667 ile kapatılan kurumlarda çalışmıştır” yazısı ile karşılaştım. Daha sonrası ise daha felaket. Sırf bu kurumda bir zamanlar sigortalı gözüktüğüm için gözüktüğüme alındım. Bir haftalık zorlu gözüktüğümden sonra tutuklandım. Yaptığımız her şeyin yasal olduğunu anlatmamıza rağmen hakkımda tutuklama kararı çıkarıldı. Devlet bu okullara özel teşvik veriyordu. Ailelere yardım veriyordu. Birçok kişi bu yüzden bu okullara çocuklarını kaydettirmişti. Diğer bir suçlama ıslak imzam dahi olmadığı halde Aktif Sen üyesi gözükmem. Bir öğretmen haklarını korumak için sendikalı olabilir. Fakat bizim ülkemizde öğretmenler hükümetin sendikası değil de başka bir sendikada iseler bu sebepten hapse dahi atılabilirler. Başta da söylediğim gibi üye gözüktüğüm sendikaya tek bir ıslak imzam dahi bulunmuyor. Daha önce çalıştığım kurumda internetten bizi üye yapıp geçmiş olabilirler. Bu kadar basit sebeplerden dolayı hâkimin hakaretlerine maruz kaldım. İsterseniz hâkim ve savcıların isimlerini de verebilirim. Savcı da “günün şanslısı seni seçtim” dedi. Yani şanssız bir günümdeymişim. Hak ve adalet dağıttığını sandığımız insanlar insanların hayatları ile bu kadar basit oynuyorlar. Gerisi klasik hikâye. “İtirafçı ol, kurtul” baskıları. Tam 9 ay cezaevinde kaldım. Kaçak değilim darbeden bir yıl sonra kendi evimden gözüktüğüme alındım. İlegal hiçbir işe karışmadığım halde 9 ay tutuklu kaldım. Davam sürüyor. İnşallah beraat edersem savcısından hakimine hepsine tazminat davası açacağım...”
- ❖ “Çalıştığım üniversite kapandığından beri işsizim. İş başvurularından cevap bile gelmiyor. İnsanların nefreti de acımasızlığı da işin cabası.”

- ❖ “(Öğretmen:) Derneğimizi kapattular. İhtiyaç sahibi pek çok öğrenciyi ortada bıraktıkları gibi ben ve benim gibi pek çok kişi işsiz kalarak mağdur olduk.”
- ❖ “Doktorasını yapmış bir birey olarak, hakkımda herhangi bir güvenlik soruşturması dahi yapılmamışken, aylarca işsiz kaldım. Değil üniversiteler, özel okullar, kurslar dahi bana iş vermek istemedi. 7-8 ay sonra küçük bir okulda öğretmenlik yapmaya başlayabildim.”
- ❖ “Ekonomik birçok sıkıntı yaşadık. Taşınmak zorunda kaldım. İş bulamadığım için borçlarımı ödeyemedim. Evimi satmak zorunda kaldım. İnşaatlarda amelelik yaparak çocuklarımın rızkını kazanmaya çalışıyorum ama sağlık problemlerim ortaya çıkmaya başladı. İnsanlar bize teröristmişiz gibi bakıyorlar...”
- ❖ “Eşim 26 Eylül 2015 tarihinde ailece geçirdiğimiz bir trafik kazasında vefat etti. İstanbul’dan İzmir’e ailemin evine yerleştim. Burada bir özel okulda çalışmaya başladım. Yavaş yavaş hayatımız bir düzene girmişken ardından OHAL nedeniyle işsiz kalmam psikolojik olarak beni çok yıprattı. 23 Mart 2017 yılında 8 gün gözaltında kaldım. Depresyon yanında kaygı bozukluğu yaşıyorum. Her gün 3 tane ilaçla ayakta duruyorum. Şu an 12 ve 3,5 yaşındaki çocuklarıma hem annelik hem babalık yapıyorum.”
- ❖ “Eşim tutuklandıktan sonra ücretli öğretmenliğe başladım. Aralık 2016 da gözaltına alınma gerekçesiyle işten uzaklaştırıldım. Haftada 4 gün imza ile adli kontrol başlatıldı. Çalışmak zorundaydım çünkü bez mama almak zorunda olduğum oğlum vardı. İşsiz kaldım.”
- ❖ “Eşimle beraber aynı zamanda gözaltında kaldık. Eşim 1 yıl cezaevinde kaldı. Ev sahibi evden çıkardı. 2. taşındığını evde komşular suyumunu kesti. Oradan da taşındım. Çocuklarımla psikolojimizi bozuldu. Maddi sıkıntılar had safhada. Hep mutsuzum ama ümitliyim. Toplum tarafından tecrit edildik.”
- ❖ “Hiçbir gerekçe gösterilmeden sözleşmem feshedildi. 2 yıl boyunca işsiz kaldım. Psikolojik ve maddi yıkım yaşadım.”
- ❖ “Hiçbir hukuki gerekçe gösterilmeden işsiz kaldım. Çalıştığım özel okul kapatıldı. Sigortam kesildi. 2 yıldır hiçbir işyeri sigortalı çalıştırmadı. Tazminatımı alamadım. En önemlisi de çalışma iznim iptal edildi. Hiçbir eğitim kurumunda çalışmam yasaklandı.”
- ❖ “Hiçbir yerde iş bulamıyorum. Bulsam da dışlandığım için bırakmak zorunda kalıyorum.”
- ❖ “OHAL sonrası “makul şüpheli” olarak işten çıkarıldım. Hiçbir sosyal hak sahibi olamadım ve dava açamadım. (Pilot) lisansım ve pasaportuma el konuldu. 1 seneyi aşkın işsizim. 24 Temmuz’da Adalet Bakanlığı tarafından hakkımda soruşturmayı gerektirecek bir durum olmamasından dolayı lisansım serbest bırakıldı. Fakat THY’nin tedbir yazısı üzerine halen pasaportumda yurtdışına çıkış yasağı var. Dolayısıyla THY’den ilgili tavsiye mektubunu yazmasını beklemekten başka şu anda bir şey yapamıyorum. Dilekçelerle başvurumu yaptım. Lakin bir dönüş olmadı.”
- ❖ “(Uzman Doktor:) İlk etapta iş bulmakta zorlandım. Hatta başladığım bir işte banka hesaplarıma bloke konduğu için bloke nedeni sorulduğunda işyerimin kapatıldığını söylemek zorunda kaldım. Bana “Suçsuz olsaydınız iş yeriniz kapatılmazdı” denerek az bulunan branşta uzman doktor olmama rağmen işime 40 gün sonra son verildi.”

- ❖ “(Öğretmen:) İlk zamanlar iş bulmakta zorlandık ve memlekete taşındık. Burada da biraz işsiz dolaştık sonra otogarda çaycılık yaptım sigortasız olarak, sonra bir otogarda yazihanede bilet satışı yaptım bir müddet sigorta yatırdılar sonra da kestiler. İşten ayrıldıktan sonra bir maaşımı vermediler. Şu an hâlâ alamadım. Şimdi ise bir elektrikçide AMPUL satıyorum. Bunlar maddi sebepler esas olan eşimle aramızda geçen çok önemli sıkıntılardan. O ise, eşim 2 yıldır doğum izninde olmasına rağmen tahminen hiç aidat ödenmemiş olan ve darbeden 7 ay önce istifa etmiş olduğu sendikadan dolayı hem işten çıkarıldı hem de 10 günlük nezaretten sonra hâlâ iddianamesi yazılmadığından hakkındaki soruşturmayı bekliyoruz.”
- ❖ “(Çalıştığım işyerine) önce 2016 şubatta kayyım atandı. Sonra 22 Temmuz’da e-devletten KHK ile işten çıkarıldığımı öğrendim. Hiç kimse bana bir açıklama yapmadı. Ne tazminat ne maaş hiçbirini almadım.”
- ❖ “(Sigortacı:) iş yerim kapandı. Hakkımda yakalama kararı çıktı. Yurtdışında yaşamak mecburiyetinde kaldım.”
- ❖ “(Eczacı:) işlerim korkunç derecede düştü. Elden satış yapmaya çalışıyorum. Kapatmamaya çalışıyorum.”
- ❖ “(Öğretmen:) işsiz kaldım. Başvurularıma rağmen başka işyerlerine alınmadım. Eşim de aynı durumda olduğundan ailecek maddi ve manevi sıkıntı yaşadık. Çevremiz akrabalarımız ve toplum tarafından dışlandık. Çocuklarımız okulda psikolojik baskı yaşadılar. 2 çocuğum var. Kızımın söylediği” Bu ülke vatandaşlığından çıkmak istiyorum. Çünkü biz istenmiyoruz”.
- ❖ “İssiz kaldım. Başvurduğum kurumlar tüm yeterliliğime rağmen beni reddettiler. Tanıdığım birisi “Türkiye’de şansımı denemeyi bırakmamın daha iyi olacağını” söyledi. Yurtdışına çıktım. Bir sene dışarıda iş aradım. Epey maddi sıkıntı yaşadım.”
- ❖ “İşsiz kaldık. Aile düzenimiz bozuldu. “Terörist” yaftası yedik. Öğrencilerimiz bile telefonla tehdit edip dalga geçtiler.”
- ❖ “İşsiz kaldım. Diplomamız işe yaramıyor. Dernek üyeliğinden yaklaşık bir yıl hapis yattım.”
- ❖ “İşsiz kaldım. İnsanların gözünde “terörist” oldum. Bırak iş vermeyi, selam vermediler.”
- ❖ “(Mühendis:) işten ayrıldıktan sonra kurduğumuz yeni işimiz için gerekli bakanlık vizesi -Bank Asya’da (geçmişte) hesabımız olduğu gerekçesiyle- verilmeyerek tekrar işsiz bırakıldık.”
- ❖ “(Öğrenci yurdu çalışanı:) İşyerimize eşyalarımızı almak için giremedik bile kapı mühürlenmişti ve etraftaki komşular başımıza üşüşüp bizi “polis çağırarak” tehdit ettiler.”
- ❖ “(Öğretmen:) 2015 Ağustos’ta işyerinde göreve başladım. Mayıs 2016’da 2016 Ağustos’tan itibaren geçerli olan 24 aylık sözleşme yaptık ve devam eden sözleşmenin 8. ayının sonunda tek taraflı ve tazminatsız olarak işime son verildi. SGK’ya fesih sebebi olarak da “OHAL/KHK maddesine göre” bildirim yapıldı. Bu sebeple işsizlik ödeneği de alamadım. İşyerine açtığım davayı mahkeme reddetti, istinaf da mahkeme ile aynı yönde karar verdi. Şu anda karşı taraf bana 2600 TL’lik icra davası açmış.”

- ❖ “(Öğretmen:) kapatılan kurum da çalıştığımın dolayı bulunduğum ilçede kimse bize iş vermek istemedi. Girdiğimiz işlerden de 3 hafta içinde çıkarıldık.”
- ❖ “(Öğretmen; çalıştığımız kurum) kapatıldıktan sonra kişisel eşyalarınızı almamıza dahi müsadere etmediler.”
- ❖ “Kayyım atandığında bir süre maaş alamadım. İşyerim kapandığında almadığım maaş ve tazminatım da verilmedi. Başka bir yerde işe girmem de engellendi. Bu şekilde 5 ay yarı aç yarı tok kaldıktan sonra ülke dışına çıktım. Birikimim olan evi satarak farklı ülkelerde yaşadım. Birikimim de eridi. Şu an Türkiye dışında hem işsiz hem parasızım.”
- ❖ “Kayyım ataması yapılmış bir kurumda çalışırken, KHK ile kapatılan özel okul vasfındaki yerin kapanması ve lisans iptali ile iki yıldan beri mağdur ediliyorum.”
- ❖ “Benim kurs merkezim vardı. Dershane yani. Öğrencilerin arasında, veliler bir yanda, polis bastı kurumu. O çocukların, öğretmenlerimin gözyaşlarını unutamıyorum bir de korku dolu gözlerle bakan çocukları.”
- ❖ “(Çalıştığım) kurum 667 KHK ile kapatıldı. İşyerimdeki özel eşyalarımı, resmî belgelerimi (diploma, sertifika vs.), özlük dosyamı almaya bile fırsat verilmeden kapı dışarı edildim. Kanuni haklarım, maaş ve tazminat alacaklarım gasp edildi. Kullandığım odamda kişisel olarak yetiştirdiğim canlı çiçekler, laboratuvardaki deney hayvanları, akvaryumdaki balıklar, muhabbet kuşu açlık ve susuzluktan ölüme terk edildi. İş yerim iktidar taraftarları tarafından taşlandı, camları kırıldı. Ateşe verilmek istendi.”
- ❖ “Kurum kapatıldıktan sonra “vebalıymışız” gibi iş bulamadık. Hiç kimse iş vermedi veya pek çok kişi düşük maaşlara sigortasız işte çalışmak zorunda kaldı. Baskıdan dolayı son 2 yılda maaşlarımızı tam alamıyorduk kapanınca kalanları da alamaz olduk. Tazminatlarımızı da alamadık.”
- ❖ “Kurum kapatıldı. Tüm mallarına el konuldu. Kurumda olan mallarıma da el konuldu. Hiçbir şekilde itiraz ve müdahale edemedik. Tutuklanmaktan korktuk.”
- ❖ “Kurumum 667 KHK ile kapatıldı ve sigortama kod eklediler o zamandan beri çalışamıyorum.”
- ❖ “(Öğretmen:) Lisansım iptal olduğu için iş bulamıyorum.”
- ❖ “Maddi manevi sıkıntı yaşadık. Küçük bir ilde yaşadığımız için kimse bize iş vermedi. Tazminat alamadım. Ailemizin desteği ile idare etmeye çalıştım. Eşim 40 yaşından sonra zor şartlarda çalışmaya başladı. Çocukların psikolojisi bozuldu.”
- ❖ “Sosyal linçe maruz kaldım. Akrabalarım dahi beni dışladı. Maddi manevi sıkıntı yaşadım. Ailevi problemler yaşadım. Kimse iş vermiyor.”
- ❖ “2016 Mart’ta okulumuza kayyım atandı. Maaşlarımız düzeni verilmedi. “Okullar devam edecek” diye kayyım bizleri kandırdı, istifa ettirmediler. 15 Temmuz sonrası 667’den önce kayyım okulu kapatıp, kod 17 ile çalışanların işine son verdiği halde 667’ye dahil edilip, KHK’lı yapıldık.”
- ❖ “Yıllarca yapılan bütün emeğim yok oldu. İşsiz ve vasıfsız biri olarak işsiz kaldım. Toplumun düşmanca bakışlarından dolayı iş bulamadım hayatım alt üst oldu.”

- ❖ “Gözaltında tutulduğum 1 hafta süre zarfında işten atıldım ve maalesef işyerime dönemedim.”
- ❖ “Öğrencilerimi çok özledim. Başka da bir şeyin önemi yok.”
- ❖ “Özel kurumlarda çalışma iznim iptal olduğu için başka bir özel kurumda da çalışamayan bir öğretmenim. Eşim de aynı durumda. İki çocuğumuz var. İki yıldır işsiziz defalarca MEB’e ve valiliğe başvurduk bir sonuç alamadık. OHAL Komisyonu kuruldu kamuda olmadığımız için başvuru hakkımız da olmadı. Yani yokmuş gibi davranılan 22 bin kişiden biriyim. Kurumu kapatıldığı için çalışma izni otomatik olarak iptal olmuş biriyim. Bir süre işsizlik maaşı aldık. Sonrasında eve sabit bir para girmemeye başladı. Ben de eşim de 17 yıllık eğitimciydik. Kimseye bir zararı dokunmayan, öğrenci bir konuyu kavrayınca mutlu olan insanlardık. Daha kötü durumda olanlara bakınca bunları yazmaya da utaniyorum ama öğrencilerimi ve ders anlatmayı çok özledim.”
- ❖ “Özel okulda çalışan bir öğretemdim. 15 Temmuz’dan sonra okul kapatıldı. Kapatılan okullarda çalışıp lisansı iptal edilen 22.000 öğretmenden biriyim. Şimdiye kadar 3 tane komisyon kuruldu ve çok az sayıda kişi öğretmenlik lisansını geri alabilmiş durumda. Yeni bir komisyon daha kurulduğunu söylüyorlar. 3 yıl geçti ve öğretmenlik mesleğimin gasp edildiğini hissediyorum. Zaman çabuk geçiyor ama bizden de birçok şeyi alıp gidiyor. Devletin adaletine ve hukuka inancımız kırıldı. Geleceğe dair umudumuz gittikçe azalıyor.”
- ❖ “(Mühendis:) Pasaportum bu süreçte iptal edildi. Kurumum kapanmadı ama bulduğum 3-5 kritik iş fırsatı kayboldu. Pasaportumun el konulduğu gün gidemediğim işimden ötürü 50.000 TL zarar ettim.”
- ❖ “Son iki aylık maaşımı ve tazminatımı alamadım lisansım iptal olduğu için hiçbir yerde iş bulamadım ayrıca yıllardır KPSS ye girmeme rağmen yeterli puanı 2016 da alabildim bu sefer mülakatta elendim 2017’de tekrar sınava girdim yine yeterli puanı aldım fakat bu sefer sisteme tercih için girdiğimde “KHK’lı olduğunuz için tercih yapamazsınız” ibaresi çıktı. Arkadaşlarımın akrabalarımın çoğu benden kaçmaya başladı adeta terörist muamelesi gördüm.”
- ❖ “Tazminatım ve işsizlik maaşım verilmedi. Son çalıştığım yerden dolayı kimse iş vermedi. Çalıştığım şirketin maaşımı yatırdığı Bank Asya’ya el konulduğu için paramı çekemedim.”
- ❖ “Temmuz 2016 yılından bu yana işsizim. İş bulamıyorum. İmkânım olmadığından işyeri de açamıyorum. İş bulamadığımdan dolayı da evlenemiyorum. Psikolojik birtakım sıkıntılar yaşamaktayım.”
- ❖ “(Mühendis:) TMSF öncesinde gelen ilk kayımlar şirketin kasasındaki paraları yandaş firma ve avukatlardan sözde “danışmanlık hizmetleri” olarak sıfırladılar. İncelemek için götürdükleri bilgisayarların birçoğu gelmedi. Kayımlar çalışanları işten attılar. Tek kuruş vergi borcu olmayan şirketin SGK ve vergi borçlarını ödemediler. Hâlâ bu borçlar ödenmedi. Aylarca baskı ve korkular yüzünden çalışamadım.”
- ❖ “Tüm işlerim iptal edildi hak edişlere ve teminatlara el kondu. Kazandığım işler iptal edildi. İş yapamaz hale geldim. Şirketlerim elimde kaldı.”
- ❖ “(Öğretim üyesi, çalıştığım) Üniversite kapatıldı ve ben hiç güvenlik soruşturması geçirmediğim halde 2 yıldır hiçbir kurumda işe alınmadım.”

- ❖ “(Endüstri Mühendisi:) Piyasada mimlendiğim için yeni iş alamadım. Mevcut yürüyen projelerimden bazıları fışlendiğim için firmalar tarafından iptal edildi. Danışmanlığını yaptığım bazı firmaların devletten alacağı destekler kesildiği için projeleri iptal edildi. 2015’te 30’un üzerinde ar-ge ve yatırım projesi yürütüyor ve şirketimde 6 mühendis istihdam ediyorken 2016 yılı sonunda proje sayısı 5’e çalışan sayısı 1’e düştü. Hakkımda yapılan şikayetler ve iftiralar doğrultusunda iş yapamaz ve alacaklarımı tahsil edemez duruma geldim. Sadece bir örnek; ... Üniversitesi Rektörü ...çok yakın bir arkadaşım olurdu. 15 Temmuz olduğunda üniversiteyi arayıp "bu firmanın hak edişlerini ödemeyin" talimatını veren kişidir. Verdiği talimat ile 20.000 Euro alacağımı vermemiştir. Beni piyasaya “Bu "FETÖ’cü” diye daha da bağırap reklam edeceklerini bildiğim için alacağımın peşinden koşamadım hâlâ da koşamıyorum. Proje amacı “kayıt dışı istihdam ile mücadele” olmasına karşın proje kapsamında kullanılan 200.000 Euro AB hibesinin büyük bir kısmını anlaştıkları firmalar üzerinden yüksek fiyattan faturalandırarak "kayıt dışı" kullanmışlardır. Kayıt dışı ekonomi ile mücadeleyi "kayıt dışı" paralarla yapan bir zihniyet. Bu konunun üzerine gidilmesini canı gönülden isterim elimden gelen desteği vermek isterim. TÜBİTAK, KOSGEB, Kalkınma Ajansları proje danışmanlığı yapan şirketimle kimse çalışmak istemedi. En başta KOSGEB ve TÜBİTAK gibi kurumlar "FETÖ’cü danışman firmalar" diye defacto bir liste tutup onlardan gelen projeleri doğrudan reddettiler. 2015 yılından itibaren bazı danışmanlık firmaları Bilim Sanayi Bakanlığı uzmanları ile birlikte dolaşarak "Bakanlık Referansı" ile tanıtım yapmaya başladılar. ...Ankara merkezli ve bakanlıkla dirsek teması halinde olan danışmanlık firmaları; "projenizi biz hazırlayalım garanti olsun, bakanlıkla ortak çalışıyoruz" diyerek elimizden birçok projeyi çok daha pahalı fiyata aldı. Bakanlık alenen suç işlemiş ve işlemeye devam etmektedir. Bahse konu danışmanlık şirketleri tarafından hazırlanan projeler hiçbir sıkıntı yaşamadan onaylanmaktadır. Şirketler haliyle bu olaylara şahit oldukları için bu tarz firmaları tercih etmektedirler.”
- ❖ “(Muhasebeci; çalıştığım) vakıf hakkında müfettiş raporu yokken olmayan bir teftiş raporuna istinaden vakfa kayyım atandı. 21 Haziran’da müfettiş raporu tanzim edildi. Ama 7 Haziran’da bu rapora atıf ile vakfa kayyım atandı. Kronoloji tersine işledi. Kayyımlar da gerekçe göstermeksizin 30 Haziran itibariyle iş akdimi tek taraflı feshetti. Son maaşım ile tazminatımı da ödemedi. Daha sonra Vakıflar bölge müdürlüğüne 2 ayrı dilekçe vermeme rağmen hâlâ ödenmedi.”
- ❖ “Yaz tatilinde yıllık iznimi kullanıyordum. Üniversiteye kayyım atandı. Olağanüstü bir toplantı ile izinde olmayanları çağırdılar toplantı da herkesi tehdit etmişler sonra da darbe girişimi gerçekleşti ve bir sabah uyandığımda işsizdim. Eşyalarımızı almamıza izin vermediler. İşsiz kalınca, birden, maddi sorunlar yaşadım. Arabamı sattım. Evi boşalttım ve kayınpederin evine yerleştik. Uzun bir süre iş bulamadım, YÖK kapanan okullardan gelen hocaların çalışması için güvenlik soruşturmasından geçirilmesine karar verdi. Akademik kariyerim sonlandı. Uzmanlık alanımın dışında farklı işler yaptım.”
- ❖ “(Öğretim üyesi:) Zorla istifa ettirildim. İşten çıkmama rağmen, eşim benim yüzümden soruşturma geçirdi. Yurtiçinde çalışamıyorum. Yurtdışında iş buldum ama pasaportlarımızın tahditli olması sebebiyle yurtdışına çıkamıyoruz.”

A04.4- Öğrenci Mağdurların Mağdur Edilme Yöntemleri

Polis okulları üzerindeki operasyonların, OHAL'den bir yıl kadar önce, 2015 yılında, yapılmış olması ve de sivil örgün eğitim okullarda okurken, OHAL kararlamaları nedeniyle okudukları okullar kapatıldığından dolayı okul değiştirmek zorunda bırakılan öğrencilerin özlük haklarında önemli kayıplar yaşamamaları sebebiyle, bu gruptan, araştırmamıza katılanlardan, bu bölümde, önemli açıklamalar gelmemiştir. Bu nedenle, bu bölümdeki açıklamaların tamamı OHAL ve KHK'lar nedeni ile çok büyük hak kayıpları yaşatılan askeri okul/kurs öğrencilerinden gelmiştir. Bunlar; , Kara, Hava, Deniz Jandarma Subay ve Astsubay Meslek ve Teknik Yüksek Okulları; Kara, Hava, Deniz Harp Okullarında eğitim görmüş/görmekte iken KHK'larla, bir günde, okulları kapatılıp ailelerinin yanlarına gönderilenler, askeri okullardan mezuniyetleri sonrasında kadrolarına atamaları yapılmayanlar veya sivil lise/üniversitelerden mezun olup askeri kurumların/okulların, sözleşmeli/muvazzaf subaylık/astsubaylık sınavlarına girip subaylık/astsubaylık sınavlarını kazandıkları halde temel eğitim /sınıf eğitimi okullarına/kurslarına giriş işlemleri yapılmamak veya mezuniyetleri sonrası kadrolarına atamaları yapılmamak sureti ile mağdur edildiklerini beyan eden askeri okul/kurs öğrencileridir. Araştırmamıza katılan askeri okul/kurs mağdurlarının ağırlıklı çoğunluğunu 669 sayılı KHK ile mağdur edilenler, geriye kalan kısmını ise 675 sayılı KHK ile tüm okul/dönem arkadaşları ile birlikte, bireysel durumları ve hakları gözetilmeksizin, işe başlama ve çalışma hakları ellerinden alınıp toplu olarak, mağdur" edilenler oluşturmaktadır.

Tüm subay veya astsubay okullarında okuyan askeri okul öğrencilerinin, mağduriyetleri öncesi, kaçınıcı sınıflarda oldukları veya eğitimlerinin hangi aşamasında olduğuna dair sorumuza verdikleri cevaplar gruplandırıldığında, öğrencilerin, 1. sınıf, 2. sınıf, 3. Sınıf, 4. sınıflarda okuyan, öğrencilerden oldukları, bazılarının mezuniyetleri sonrası, bazılarının ise mezuniyetlerine bir, bir buçuk ay kala KHK'lar ile okullarından ilişkileri kesilerek mağdur edildikleri bulgularına ulaşılmıştır. Kursiyer subay adayı olduklarını beyan edenler ise ya temel/sınıf eğitimi kurslarına kaydı yapılmayanlar ya da kurslarını bitirdikleri halde kadrolarına atamaları yapılmayanlardan oluşmaktadır.

Çeşitli meslek dallarında, sivil üniversitelerden, mezun olduktan sonra, askeri okul/kadro sınavlarına girip "kursiyer subay/astsubay" statüsünü kazanan, ama KHK'larla kadro almaları engellenip mağdur edilen katılımcılardan birisi, askeri öğrencilerin içerisinde buldukları açmazı özetle şöyle ifade etmiştir: "KHK'da ismimiz geçmiyor, ama, subay, astsubay, kursiyer alımları iptal edildi. OHAL Komisyonuna başvuru da yapamıyoruz.". Takip eden başlıkta bu beyanda belirtilen sorunları yaşayan mağdur askeri öğrencilerin anlatımları yer almaktadır.

A04.5- Öğrenci Mağdurların Okullarının Kapatılması veya Diğer Mağduriyet Süreçleri ile İlgili Yaşanan Olaylar ve Sıkıntılar Hakkında Açıklamaları

- ❖ *“Hiçbir suçumuz olmadığı halde ‘hain’ damgası vuruldu hiçbir kamu kurum ve kuruluşlarına alınmıyoruz.”*
- ❖ *“Mezuniyete bir ay kala ihraç edildik ve bize hiç gitmediğimiz sivil bir üniversiteden üzerinde ‘669 KHK kararıyla verilmiştir’ yazılı bir diploma verildi böylelikle fişlendik.”*
- ❖ *“Diplomamda KHK şerhi olduğu için 2 sene iş bulamadım. İntihar girişiminde bulundum. Hayatım boyunca ne bir terör örgütüne ne de bir cemaate üye oldum. Suç işlemek bir köşede dursun. Ben hayatımda kabahatler kanununa göre bile bir kusur işlemedim.”*
- ❖ *“Şehit olmayı göze almış insanlara vatan haini gözüyle bakılması ne demek bilir misiniz? Bizler çok iyi biliyoruz.”*
- ❖ *“Sizin okul da mı FETÖ’nündü? Suçun yoksa niye attılar? ...”*
- ❖ *“2016 yılında okulumuz kapatıldıktan sonra hak kaybı yok denilerek sivil üniversitelere yerleştirildik. Ancak mezun olduktan sonra iş garantisi olmadığı için mağduriyet yaşamaktayız.”*
- ❖ *“2015 yılında Jandarma Astsubay MYO’da askeri öğrenciliğe başladım. 1 Temmuz 2016 tarihinde yaz tatili iznine çıktım. İznim 13 Ağustos 2016 tarihine kadar devam ediyordu. Sonra 15 Temmuz hain darbe girişimi meydana geldi. Ben ve okul arkadaşlarım yaz tatili iznindeydik. Yani darbe girişimi ile hiçbir alakam yoktur. Bunun üzerine 31 Temmuz 2016 da 669 sayılı KHK ile bütün askeri okullar kapatılarak 16.000’den fazla askeri okul öğrencisi okullarından atıldı ve üniversitelere nakil edildi. Hakkımızda ne bir somut belge ne bir yeniden güvenlik soruşturması yapılmadan, hepimizin elinden şanlı üniformamızı aldılar. Benim istediğim suçlu ile suçsuzun ayırt edilerek kim FETÖ bağlantısı ile girmiş, kim kendi alın teri ile girmiş ayırt edilerek kazandığım hakkımın geri iade edilmesidir. Suçlu varsa en ağır şekilde cezalandırılsın. Ama suçsuzların hakları yenmesin. Benim bu okuldan atılmam yalnızca bu şekilde kalmıyor diğer kamu kurumlarına girmemi de etkiliyor. Örneğin polis olamıyorum. Yeniden asker olamıyorum. Buna bir çözüm yolunun bulunması lazım. Bu olay beni maddi ve manevi yönden çok etkiledi. İtibarım kalmadı.”*
- ❖ *“Subaylık eğitiminde geçirdiğim süre askerlikten muaf olmama yeterli olmadığından 2 ay 12 gün kısa dönem er olarak askerlik yaptım. Subay olma hayalinden erliğe geçmek çok garip bir duygu tabii. Askerlik sonrası yine iş aramaya devam ettim... Sıkıntı üstüne sıkıntı yaşadık, yaşamaya da devam ediyoruz hâlâ. Acılarımızı hiçbir şey unutturmayacak. Benim de şu an ne iş yaptığımı soracak olursanız; hamallık yapıyorum. Kimseye muhtaç değilim en azından. Tırlardan yük boşaltıyorum.”*
- ❖ *“Akrabalarım dahil yakın çevrem bakış açısı kötü yönden değişti, iş verenler askeri öğrenci olduğumuzu duyduğu zaman güvensizlik ve suçlayıcı bakışlar oluştu. Devlet kurumlarına alınmamızı imkânsız hale koydular Kendim ve ailem maddi manevi sıkıntılar çekiyoruz ve psikolojik yönden içime kapanık bir hale bulunmuş durumdayım.”*
- ❖ *“Haksızlığa uğradım. Ruhem, bedenem ve psikolojikmen çöktüm. Hakkımı istiyorum. Hakkımı verin bana!”*

- ❖ *“Ailemin ekonomik durumu çok iyi değil. Babam ve annem işçi. Bana bir iş kurma veya dükkân açma gibi bir durumları yok. O yüzden okuldan tasfiye edildikten sonra tekrar üniversite sınavına girip fizyoterapi bölümünü kazandım, fakat özel bir okuldu. Okulun parasını kendim ödemem gerekiyordu. O yüzden okul sonrası bir markette çalışıyorum. Gece 1’de işten çıkıyorum ve sabah 8’de tekrar derse gidiyorum. Bu işten gelen para okul masrafını karşılamaya yetmediği için okulda ders aralarında okul yakınındaki bir halı yıkamada çalışıyorum. Geçen ay halı yıkamada çalışırken geçirdiğim bir trafik kazasında araçta büyük bir hasar oluştu ve önümüzdeki 3 ay onun maliyeti için çalışacağım. Bunlar yalnızca maddi sıkıntılar. Bunun yanında manevi sıkıntılar da var... Ama bilinmesi gereken bir şey var o da 2 senedir her gece yastığa başımı koyduğumda üniformalı fotoğraflarıma bakıp iç çekerek uyuyorum.”*
- ❖ *“Harp Okulundan ihraç edildikten sonra devlet beni beğenmediğim bir okula yerleştirdi ve yeniden sınava hazırlandım. Bu yüzden dolaylı yıllarım eridi gitti.”*
- ❖ *“Hayatım söndürüldü. Geleceğim karartıldı. Yaşayan bir cenaze gibiyim.”*
- ❖ *“Hiçbir kurum ve kuruluş iş vermiyor hiçbir yere müracaat edemiyoruz rütbemizi istiyoruz.”*
- ❖ *“Haksız yere üniformamızdan edildik.”*
- ❖ *“Jandarma Astsubayı olmak ezelden beri idealimdi. Ben Jandarma Astsubay olabilmek için çalıştım, çabaladım bileğimin hakkı, alnımın teriyle kazandım. Ben askeri okula (daha öncesinde) kazanmış olduğum sivil üniversitemden kaydımı sildirip gittim. Sivil üniversite okumak isteseydim, zaten okuyordum, bırakmazdım. Ayrıca Astsubay Meslek Yüksek Okulu Yönetmeliğinde okulu kazanan öğrencilerin 2 yıl sonunda başarı ile mezun olmaları durumunda atama beklemeksizin görevlerine başlayacakları yazısı mevcut. Bu taahhütlerle okuduk biz. 669 KHK sonrası okulun kapatılması ile toplu bir tasfiye olduk. Ayrıştırılmadık. Dava yok, mahkeme yok, soruşturma yok “Atıldınız!” dediler. Mezun durumunda olan öğrencileri, taahhütlerindeki gibi göreve başlatmayıp alakasız bir diploma verdiler. Ben ve benim gibi ara sınıfta olanları da uygun gördükleri bölümlere naklettiler. Jandarma öğrencilerini Adalet Meslek Yüksekokulu’na yönlendirdiler. Okulum bitti. Mezun oldum fakat iş bulamıyorum. Adalet mezunu ne iş yapar memleketimizde. Hele ki bu kara lekeyle. Gardiyan olamıyorum mübaşir olamıyorum, kâtip olamıyorum. Polis olamıyorum. Tekrar askeri okula giremiyor, sözleşmeli er dahi olamıyorum. Kamu kurumlarını yani devlet memurluğunu bir kenara bırakalım özel sektörde dahi iş bulamıyorum. Hangi kapıya gidip durumu anlatsam şüphe uyandırıyorum ve almıyorlar işe. E-devlet üzerinden “669 KHK ile OHAL kapsamında ilişkisi kesilmiştir” ibaresi mevcut ve bunu herkes görebiliyor. Eczaneden ilaç alırken bile “İhraç mı oldun?” sorusuyla karşılaşıyorum. Vatandaş mağduriyet nedir bilmiyor. Herkes terörist gözüyle bakıyor. Yargısız infazlara maruz kalıyorum. Bir terörist gibi sokakta bakışlar üzerimizde. Evlenmek istiyorum ona bile engel oluyor. Kim kızını FETÖ’den ihraç edilmiş birine vermek ister ki? Her adımımızda karşımıza çıkıyor bu durum. Devletimiz yapsın soruşturmamı. Araştırsın. Eğer benim bağlantım varsa elimi kolumu sallayıp gezmeyeyim sokakta, assın beni. Müebbet versin yargulasın çekeyim cezamı. Ama benim suçum yoksa versin bana alın terimi emeklerimi hayallerimi üniformamı... Gördüğüm eğitimlerin hakkını vereyim. Bitsin artık bu çile.”*

BÖLÜM IV

MAĞDURLARIN GEÇİRDİKLERİ İDARİ, ADLİ VE CEZAI SORUŞTURMA SÜREÇLERİ

GİRİŞ

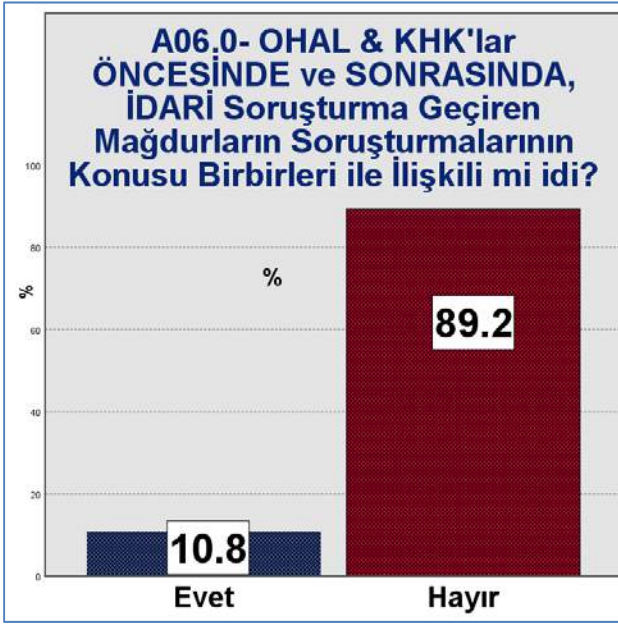
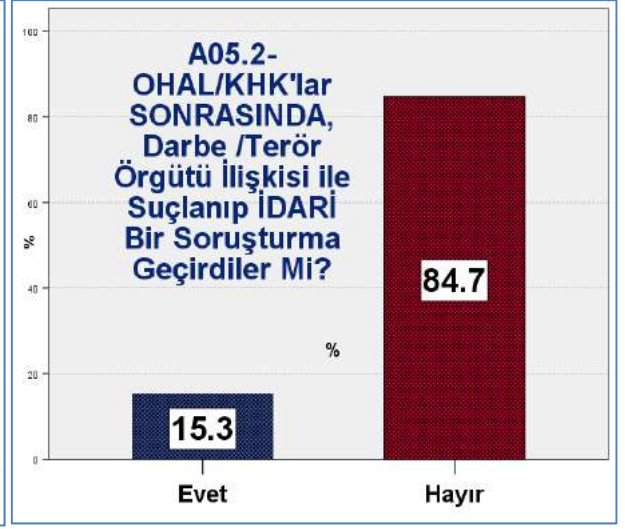
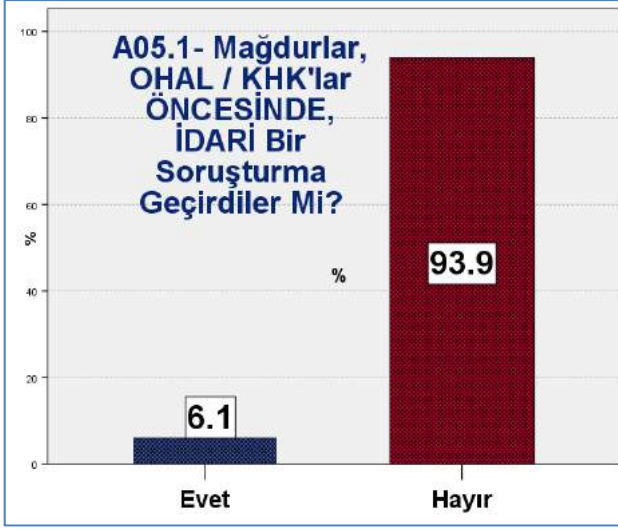
Araştırmanın bu bölümünde, mağdurların OHAL öncesi ve sonrası geçirdikleri idari, adli ve cezai soruşturma süreçlerinin karşılaştırmalı analizleri ile mağdurların OHAL sürecinde yaşadıkları adli soruşturmalar, gözaltılar, ev aramaları, nezarethanelerde, savcılıklarda ve mahkemelerde yaşadıkları muameleler, olaylar ve sıkıntılar hakkında toplanan nitel ve nicel verilerin analizleri yapılmıştır.

Belirtilen bağlamda mağdurların, OHAL öncesi geçirdikleri adli/cezai soruşturmalar ile OHAL sonrası muhatap oldukları adli / cezai soruşturmalar arasındaki ilişkiler ve çelişkiler; mağdurların, 15 Temmuz 2016 sonrası geçirdikleri adli /cezai soruşturmalar sırasında, "savunma ve delil sunma haklarını" kullanabilme ve soruşturmaların “adil yürütülme” durumları; cezai soruşturmalar için, mağdurların, poliste ifadelerinin alınması esnasında herhangi bir müdafî bulundurma, onların uzmanlıklarından yararlanmalarına müsaade edilme durumları; eğer müdafileriyle görüşmelerine müsaade edildi ise, mağdurların, müdafileriyle görüştükleri yerin, CMK’da belirlenen şartlara uygun koşullarda olup olmadığı; sorgulanmaları öncesinde veya esnasında, itirafçı olmaları konusunda baskılar yaşayıp yaşamadıkları; "itirafçı" olmaları için baskı gören, başkalarına tanıklık edip etmedikleri; geçirdikleri cezai soruşturmalar nedeniyle, meskenlerinde & işyerlerinin yapılan aramaların mahiyeti; gözaltında tutulmakta iken kötü muamele görme durumları ve muameleler karşısındaki durum ve tutumları, adliyeye sevkleri sonra, cumhuriyet savcılarının, mağdurlara karşı muameleleri ve tutumları; sulh ceza hâkimliklerinde, mağdurlarının gördükleri muameleler ve karşılaştıkları tutumlar; tutuklanma gerekçeleri hususlarında veriler toplanarak analizleri yapılmıştır.

Bu bölümde mağdurlardan elde edilen veriler, kendilerine sistematik bir şekilde kötü muamele edildiği ve birçoğunun işlemedikleri suçları kabule veya itirafa, oldukça manipülatif sayılabilecek yöntemlerle zorlandıkları yönündedir.

A05-A06- KHK/OHAL Mağdurlarının Geçirdikleri İdari Soruşturmalar

Görsellerde açıkça gözlemlenebildiği üzere, OHAL / KHK'lar “öncesinde”, idari soruşturma geçiren mağdurların oranı %6,1’dir ve aynı mağdurlardan OHAL /KHK'lar “sonrasında”, darbe /terör örgütü ilişkisiyle suçlanıp idari soruşturma geçirenlerin oranı %15,3’tür. Ancak OHAL/KHK'lar öncesinde ve sonrasında geçirilen, idari soruşturmalarının konusunun birbirleri ile ilişkili olup olmadığı hususundaki sorumuza sadece %10,8 olumlu yanıt vermiştir. Bu sayısal bilgiler,

katılımcıların genel sayılarına oranlandığında, OHAL öncesi ve sonrası benzer suçlarla suçlanarak idari soruşturma geçirenlerin oranları, katılımcıların toplamının %1- %1,5’ini geçmemektedir. Ayrıca açılan soruşturmanın da ne kadar hukuki temelden yoksun olarak açıldıkları, mağdurların geçirdikleri idari soruşturma süreçleri hakkındaki anlatımlarını içeren bir sonraki başlıkta açıkça görülebilecektir. Katılımcıların OHAL öncesi ve sonrasında muhatap oldukları soruşturmalar genel olarak dikkate alındığında, OHAL ve KHK’lar sonrasında mağdurların muhatap bırakıldıkları idari ve de ileriki bölümlerde detayları ile ele alınacak olan, cezai soruşturmaların mahiyetleri incelendiğinde, mağdurlar aleyhine açılan soruşturmaların kahir ekseriyetinin hukuki temelleri oldukça zayıf olan konjonktürel olarak açılmış soruşturmalar oldukları değerlendirilebilir.

A06.1- Mağdurların Geçirdikleri İdari Soruşturma Süreçleri ile İlgili Yaşadıkları Olaylar ve Sıkıntılar Hakkındaki Anlatımları²⁷

- ❖ “08.08.2016 tarihinde açığa alındım. 17.08.2016 tarihinde bir müfettiş tarafından ifadem alındı. Soruşturmanın sonucunu beklerken, 15.08.2016 tarihinde imzalanan 672 sayılı KHK ile ihraç edildim. İfadem alınmadan iki gün önce zaten ihraç edilmişim. İfadem alınması sadece formaliteden ibaretti.”
- ❖ “(Din görevlisi:) 13 Ağustos 2016’da açığa alındım. Yaklaşık beş ay sonra idari soruşturma geçirdim. Bir müftü ve bir murakıp tarafından soruşturma yapıldı. Soruşturmada “Bank Asya’da hesabın var mı? Gazeteye abone misin? Gezilere ve sohbetlere katıldın mı?” soruları soruldu. Daha açığa alınmadan önce ...parti mahalle temsilcisinin, “İlçe teşkilatında listeler var. Sizin de isminiz var. Görüşebilir miyiz?” diye bir talebi oldu. Görüştük. Söylediği şey şuydu: “Hocam sana saygım sonsuz, işyerim uzak olmasına rağmen ben senin arkanda cuma kılmak istiyorum. Yanlış anlama ilçe teşkilatından, bizden mahallemizdeki memurlarla ilgili rapor istiyorlar”. Görüşme nedeni bu idi. Arkadaş iyi niyetliydi, aleyhimde rapor verdiğini düşünmüyorum. Dikkat çekmek istediğim konu; partinin bütün ilçe teşkilatlarında isim listeleri vardı. Kurbanlar isteniyordu. O kurbanlardan biri de ben oldum.13 ay açıkta kaldım. 14 Temmuz 2017’de ihraç edildim. Açıkta olduğum 13 ay caminin lojmanında kaldım. Hiçbir insandan tepki görmedim. Ama bu durum benim için çok zordu. Caminin bitişiğindeki lojmanda oturuyordum ve camiye gidemiyordum. Müezzın arkadaşım müftülük tarafından aranarak benim namaz kıldırılmam gerektiğini söylediler. Çocuklarım okullarında sıkıntı yaşadı. Eşim özel sektörde çalışıyor ona söylenen şey; “Eşinin durumunu hiç kimse bilmeyecek yoksa sıkıntı yaşarsın”. Şimdi bir markette çalışıyorum.”
- ❖ “(Uzman Doktor:) 14 Şubat 2017 ‘de açığa alındım. OHAL’de olduğumuz için işin uzun süreceğini bildiğimden bir hafta sonra yurtdışında bir hastanede çalışmak üzere normal yollardan (kaçak değil) çıktım. 2 hafta sonra evime polisler geldi, sonrasında konsoloslukta noter işlemi yaptırmak üzere gittiğimde pasaportuma “işlem yapacağız” diyerek el kondu ve işlemlerim de yapılmadı. Eşime de 1,5 yıldır pasaport verilmiyor. Bu dönemde ihraç edildim.”
- ❖ “15 gün açıkta kaldım. Sonra elime “Kamu görevinden çıkarıldınız” kağıdını tutuşturdular.”
- ❖ “(Polis:) 17/25 soruşturması geçirdim. İşyerindeki benim olmayan bir PC ile ilgili suç atmaya çalıştılar. Kendi raporlarında açıkça gözüktüğü halde, PC benim olmadığı ve benim müdahalem olmadığı gözüktüğü halde üzerime suç attılar. Derdimizi anlatana kadar perişan ettiler. Ceza almadık ama bu (KHK) çuvalına attılar. O dönem operasyonel tüm birim çalışanları suçumuz yokken bu çuvala atıldık.”

²⁷ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “(Araştırma Görevlisi:) 15 Şubat 2017 tarihinde açığa alındım. Üniversite tarafından hazırlanmış 13 soruya bir hafta içinde cevap vermem istendi. Bu soruşturma üç öğretim üyesi tarafından yürütüldü. Öğretim üyelerinden bir tanesine ulaşabildim ve sözlü savunma yapmak istediğimi belirttim. Sözlü savunmaya gerek görülmedi. Diğer öğretim üyesinin ofisine gidip kendimi tanıttığımda ise kapıdan içeri dahi girmeme izin vermedi. Bir genç kız olarak bu durumun çok onur kırıcı olduğunu düşünüyorum. Açığa alınma sebebimi öğrenmeye çalışsam da OHAL bahane edilerek açıklama yapmaktan geri duruldu. 13 soru şahsıma yönelik sorular olmayıp tüm üniversite personeli için hazırlanmış sorulardır. “15 Temmuz darbe girişimi hakkında ne düşünüyorsunuz? Vakıf, dernek, okul, dersane, sendika vs. var mı? Fethullah Gülen hakkında ne düşünüyorsunuz?” gibi sorulardan oluşmaktaydı. Sadece 13 soruya vermiş olduğum cevaplar üzerinden değerlendirme yapılarak ve herhangi bir açıklama veya tebliğe gerek duyulmadan KHK ile meslekten ihraç edildim.”
- ❖ “(Herhangi bir idari veya adli soruşturma geçirmeksizin, doğrudan KHK ile ihraç edilen Sağlık çalışanı:) 15 günlük, bir aylık, iki aylık sürelerde usulüne uygun çeşitli davalar açtım. İdare, Danıştay AYM vs. hepsi de OHAL nedeniyle reddedildi. Üstelik eşim de ben de ihraç edildiğimiz için adli yardım talepli açmış olduğum tüm davaların mahkeme masrafları için tarafıma rücu edildi. Hiçbirini de yatıramadığımız için icraya düştük. Evimiz yoktu. Arabamız vardı. Satıp kira masrafı, çocuklar ve geçim masrafı olarak tükettik. Onlarca iş başvurusuna rağmen hiçbir işe alınmadık. Aile yardımıyla bir suredir geçiniyorduk. Ama onlarla da sıkıntı yaşamaya başladık. Yaptığımız onlarca başvuruya rağmen hâlâ çalışmıyor oluşumuzu kendi ailelerimize bile anlatamadık. “Bilmediğimiz ne suç işlediniz de sicilinizde ne kayıtlı ki kimse size iş vermiyor?” diye suçlandık. 1 yıl sattığımız arabayla geçindik ancak tabi ki yetmedi. Son bir yıldır ben evimde gözleme börek yapıyorum, eskiden öğretmen olan eşim de satıyor. Bazen günde 20 TL bazen 50 TL. Ama günlük hiç 100 TL olmadı. Günlük yemek yapacak masrafımız çıktığı surece günü kurtarmış olduğumuz için sorun yok yani. Ağlaya ağlaya yaptığım böreklerle serptiğim un sayısınca ah ediyorum. Sözde ümmetçilik edip yurt dışından akın akın gelen sığınmacılara bağrını açan ancak kendi vatandaşını diri diri toprağa gömmeye çalışan ülkeme ve ülke insanımıza kırgınım. Sürsünler bizi de hiç olmazsa sürünmeye devam ettiğimiz yerdekiler ecnebi deyip, Müslüman değiller deyip daha az üzülelim. Defolup gitmeye bile izin yok. Sadece geçmişte bankada hesabımız varmış. Öyle ya çok ağır suçluyuz. Elimize silah alıp saksaydık kesinlikle affa uğrardık. Bankada hesap açmanın hesabını veremiyoruz. Aynı acıları yaşamadan ölmesinler. Tüm aidiyetimi kaybettim. Evet milli manevi ne kadar beni bu topraklara ait hissettiren güç kaynağım varsa hepsi öldü. Maaş kesilince devlete küsülür mü diyenlerin tez zamanda aynı yollardan geçmesini canı gönülden diliyorum. Başka türlü anlayacağınız yok çünkü. Artık her sabah deprem olsa sel olsa da hep beraber topluca geberelim de dirilince ilk hesabı buradan verelim diyorum. Masumiyeti ve zulmü iliklerimize kadar yaşattınız. İlk ahiret sorgunuz biz olalım inşallah...”
- ❖ “(Hâkim:) 15 Temmuz darbe girişimiyle hiçbir ilgimizin olmamasına rağmen, salt vicdanımızı ve yasal mevzuatı esas alarak kararlar verdiğimiz halde, yanlı ve kasıtlı bir karar verdiğimizde dair tek bir isnat olmadan, hâkim/savcı teminatına aykırı olarak, soruşturma geçirmeden ve savunmamız dahi alınmadan Hâkim olarak görev yapan eşimle birlikte önce ihraç edildik, takriben 16 ay cezaevinde kaldım. Hükümle birlikte tahliye oldum. Eşim 10 günlük lohusa olmasına rağmen bebeğimizle birlikte gözaltına alındık, yargılama sonucunda eşim beraat ettiği ve bu beraatı kesinleştiği halde hiçbir mağduriyeti giderilmedi, ihraça dair davalarımız Danıştay’da sürüncemede bırakılmakta.”
- ❖ “15 Temmuz’dan sonra şikâyet üzerine soruşturma açıldı soruşturma bitmeden 30 Ağustos’ta ihraç edildim.”

- ❖ “(Mühendis:) 15 Temmuz gecesinin hemen akabinde, Pazartesi günü kurumumuzda fişleme listeleri hazırlanmıştı. Dolayısıyla bu olay bana aslında hazırlıkların çok daha öncesinden yapıldığını, 15 Temmuz gibi bir olayın beklendiğini düşündürdü. Zira daha olayın ne olduğu bile anlaşılmadan ilk çalışma günü benim de dahil olduğum 60 küsur kişi hakkında ve daha OHAL ilan edilmemişken adli soruşturma başlatıldı. Sıradan bir kamu kurumunda mühendis olarak görev yapan düz bir kamu görevlisi iken darbe girişimi ile benim ve arkadaşlarımla ne gibi bir ilişkisi olabileceği bir yana, kurumsal olarak isimlerimize nasıl ve hangi saiklerle ulaşıldığı, ne gibi somut deliller ile suçlandığımız vs. bu kadar ivedi davranılarak mahkeme kararı olmadan hakkımızda hüküm verilmesi zaten 15 Temmuz’dan önce de insanların fişlendiklerinin göstergesidir. OHAL ilanı akabinde adli soruşturma açıldı, klasik sorular (okul, dersane, yurt, Bank Asya vs.) soruldu. Sonra da 1 Eylül 2016 tarihli KHK ile ihraç edildim.”
- ❖ “15 Temmuz’dan aylar önce kapatılan bir STK olan dernek ve Bank Asya’ya para yatırma dolayısıyla açığa alınıp ihraç edildim. Fakat dernek aylar önce kapatıldığından butlan olması gerekirdi. Hesap ise babam ile ortak hesap ve 11 yıl önce açılmış.”
- ❖ “(Polis:) 17/25 sonrası yapılan uygulamaların güvenlik zafiyeti doğuracağını il emniyet müdürüne ifade ettiğim için sürüldüm. Sicilimi bozdular iki yıl ağır mobing altında kaldım. 15 Temmuz’da izinde idim.”
- ❖ “17/25 Aralık 2013’ün FETÖ/PDY soruşturmalarında milat olduğu söyleniyor. Ancak ben 2008 öncesi SSK kayıtları bahane edilerek açığa alındım. Ve daha sonra bu soruşturma bahane edilerek meslekten KHK ile atıldım. Eylül 2016 Ankara KOM şubede bulunan 212 bin kişilik ByLock listesinde adım yokken Şubat 2017 güncelleme adı altında bu liste 102 bin düşürüldü ve ben bu listeye girmişim. Tek satır indirme tarihi. OHAL komisyonu bunu bahane ederek başvuruyu reddediyor.”
- ❖ “18 Temmuz 2016’da açığa alındım. Ağustos ayında evime polisler geldi 8,5 aylık hamileydim, gözaltına alındım. Savcılıktan serbest kaldım fakat Eylül ayında ihraç oldum. O gün bugündür hâlâ hiçbir gelişme yok. Hesaplarım blokeli hiçbir işlem yapamıyorum.”
- ❖ “19 Temmuz 2016 tarihinde herhangi bir açıklama ve suçlama yapılmadan açığa alındık. Sonrasında OHAL ilan edildi ve 1 Eylül 2016 tarihinde 672 sayılı KHK ile ihraç edildim. Bu süre zarfında herhangi bir bilgi verilmediği gibi savunmam dahi alınmadı. Daha sonra kurumuma BİMER üzerinden ihraç sebebimi sorduğumda “bilgi veremeyiz” diye yazı gönderdiler. Bu arada Anayasa Mahkemesi, Danıştay, AİHM nezdindeki tüm başvurularımız iade edildi ve sonradan icat edilen OHAL komisyonuna başvurdum. Mayıs 2018 de Gayrettepe’de polise ifade verdim. Oysa bu tarihe kadar hakkımızda adli süreç işlediği hakkında hiçbir bilgi verilmedi. Meğerse kurumumuz, 2 Eylül 2016 da hakkımızda suç başvurusu yapmış. Soruşturma konusu Bank Asya kullanımlarım. Sadece kredi kartı kullandığım halde onun ödemelerini bankaya para yatırma ve yardım olarak göstermişler. Takipsizlik beklerken ne hikmetse 24 Haziran seçimleri sonrası savcının dosyayı ağır cezaya gönderdiği ve ağır cezada yargılanacağımı öğrendim. Ağustos 2018 de de OHAL komisyonunun başvurumu reddeden yazısı geldi. Bundan sonra ilk iş yetkili Ankara İdare mahkemesine başvuru ve sabretmeye devam. İşsizim.”
- ❖ “2 Mayıs 2017 tarihinde açığa alındım. Hakkında adli ve idari soruşturma başlatıldı. Ancak soruşturmalar devam etmekte iken 692 ile ihraç edildim. Adli soruşturmada takipsizlik idari soruşturma da ise karar verilmesine yer olmadığına dair karar verildi. Ancak bir sonuç elde edemedim. Halen beklemekteyim ve hiçbir şeyin düzeleceğine inancım kalmadı.”

- ❖ “2 yıllık bir öğretmendim. Hiçbir soruşturma geçirmeden ihraç edildim. Nişanlım masum olduğumu bildiği halde ailesinin baskısıyla ve kendisi de ihraç olmaktan korktuğu için beni bıraktı. 22 ay hapisten sonra çıktım. Keşke ölseydim. İntihar etmek haram olmasaydı kesinlikle yaşamazdım. Hiç kimse iş vermiyor.”
- ❖ “(Bilişim uzmanı:) 2 yıl önce açığa alınma ve 1 yıl öncede ihraç. Ne açığa alınma sırasında ne de ihraç sırasında hiçbir soruşturma ifadeye çağırma veya adli bir işlem yaşamadım. Zaten adli işleme tabi olacak bir hususta bulunmamaktaydı. Kurum başkanı sırf ...'ya yaranmak için meslek personelinin yarısını görevinden attı. Kendisi kurumda halen ...başkanı taklidi yaparak gezmektedir. Ayrıca kurum konularına da çok uzaktır... Bu kadar büyük bir pazarı yöneten kurumun başkanının bu şahıs olması ülkemiz adına gerçekten üzücüdür.”
- ❖ “2 Yıldır ne adli ne de idari soruşturma geçirdim. Ne arayan oldu ne soran. Tabi özel sektörde iş ararken işveren doğal olarak sizden çekiniyor. Aslında tam istediği elemanın siz olduğunuzu onlar da biliyor, fakat işe başlatmıyor. Bilhassa özel okullarda durum daha kötü, durumumu söyler söylemez “olmaz” diyorlar.”
- ❖ “20 Temmuz 2016 tarihinde açığa alındığımda “İstanbul valiliği hakkında soruşturma hazırlamış şu belgeyi imzala” dediler. Tabi ki ben imzalamadım ama şimdiye kadar herhangi bir soruşturma geçirmemişken ifadem dahi alınmadı iş mahkemesine dava açtım onlar da “yetkimiz yok” deyip kapattılar.”
- ❖ “2007 yılında 1 yıl çalıştığım kurumun FETÖ ile alakası olması benim açığa alınmamın ve idari soruşturmanın sebebi imiş tahminin ihraçta bu yüzdendir. El insaf diyorum Allah'a havale ediyorum.”
- ❖ “(Acun Karadağ, öğretmen, Ankara:) 2013'te örgüt üyeliğinden 6 ay tutsak kaldım. Tahliye olunca göreve başladım. 2018'de davadan beraat ettim. 2015'te Eğitim Sen'in kararıyla katıldığım 1 günlük iş bırakma eyleminden dolayı soruşturma geçirdim. (675 sayılı KHK ile 29 Ekim 2016 tarihinde) ihraç edildikten 1 yıl sonra maaş kesim cezası aldım. 2018'de mahkeme lehime karar vererek maaş kesim cezasını haksız buldu. İhraçtan sonra başladığım "**İşimi geri istiyorum**" eyleminde açılan örgüt üyeliği davasından da beraat ettim. Eylem sırasında, 2911 sayılı kanuna muhalefetten açılan 2 davadan, “suç ve suçluyu övme” davasından beraat ettim. Aleyhimde verilen elektronik kelepçe cezasını kelepçeyi çıkartıp eylem alanına giderek ihlal ettiğimde tutuklama talebi reddedildi, elektronik kelepçe cezası kaldırıldı. Halen eyleme bugün itibarıyla 739 gündür devam ediyorum. Kasım 2016'da başladığım ve yürüttüğüm eylemde 2017 Temmuz ayından beri her gün kabahatler kanununa muhalefetten 259 lira para cezası kesiliyor. Ödemiyorum.”
- ❖ “2013 yılında, 9. ayda yapılan ankesör soruşturması yüzünden adli işlem yapıldı, suç teşkil edecek hiçbir fiilde bulunmamış olmama rağmen bu gerekçe gösterilerek ihraç edildim aynı zamanda da mahkeme dosyam var.”
- ❖ “2014 sonunda rektör değiştikten sonra, 5-10 civarında soruşturma geçirdim. Hepsinden de alnımın akıyla çıktım. Saçma sapan bahanelerle soruşturma açılıyordu. Hiçbirisinden ceza veremediler. Soruşturma yapan idareciler bile bu duruma şaşırıyor ve gülüp geçiyorlardı.”
- ❖ “24 Ağustos 2016 tarihinde açığa alındım. 01 Eylül 2016 tarihinde KHK ile ihraç oldum. Adli ve idari soruşturma geçirmedim. Ama 21 Mayıs 2018 tarihinde, ek “kovuşturmaya yer olmadığına” dair karar geldi.”

- ❖ “Açığa alındıktan sonra kurum müfettişleri idari soruşturma yaptılar. Göreve iade yazım da yazıldı. Ancak belediye başkanı rapor sonucunu imzalayıp gereken yerlere bildirmedığı için ihraç oldum. Başkan imzalamadı. İmzalasaydı bir sonraki KHK ile bile dönerdik ancak imzalamadı.”
- ❖ “2016 öncesinde, son 1 sene boyunca tüm angarya görevler, özellikle şu anda ihraç olmuş olan araştırma görevlilerine verilmekteydi. Sorun, diğer araştırma görevlileriyle eşit şartlarda olmaması. Yoksa zaten bu görevleri her üniversitede araştırma görevlileri yapar. Yine son sene, saat 5'ten sonra üniversitede kalıp çalışmak isteyenlere izin verilmedi. Saat 9 ve 17'de imza zorunluluğu getirildi. 2 dakika geç kalana soruşturma açıldı. Yine son sene şu anda ihraç olan araştırma görevlilerine gerekli gereksiz soruşturmalar açıldı. (Kendi üniversitesinde doktora programı olmadığı için izin kullanıp sınava giden kişiler direk dekanlığa çağrılıp uyarıldı...”
- ❖ “22 Temmuz'da açığa alındığımda “FETÖ/PDY'ye destek ve sosyal medyada propaganda şüphesi olduğu” yazılıydı. Yazdığım itiraz dilekçesi işleme konulmadan iade edildi. 1 ay sonra kurum müdürü telefonda sorguladı. “Gerçekten alakan var mı, yok mu?” senin hakkında rapor yazmamı istediler dedi 1 Eylül KHK'sında adımları görmeyince biraz umutlandım. Ancak, 27 Eylül'de cezaevine aldılar. İddianame 8 ay sonra hazırlandı içeriğinde ByLock ve Bank Asya hesabı vardı. 25 Ekim'de ihraç edildim. 15 ay cezaevinde yattım. ByLock içerikleri çıkmadı. 6 yıl, 3 ay ceza verdiler. 20 Aralık'ta tahliye oldum. Dosyam istinafta bekliyor. Kendim avukat tutmadım ceza evinde iken vekaletle Anayasa Mahkemesine başvurmuştum ancak OHAL komisyonu kurulunca başvurum boşa çıktı Komisyona da kendim başvurdum. Hâlâ sonuç yok.”
- ❖ “25 Temmuz 2016'da açığa alındım. Tarafıma hangi suçlamayla açığa alındığım bildirilmedi. 14 Ağustos'ta üniversitede ön inceleme komisyonu tarafından soruşturmaya çağırıldım. Anket niteliğindeki 26 soruyu cevaplandırmam istendi. Hiçbiri bana bir suç isnat edilerek sorulan sorular değildi. Savunmam alınmadı. Ayrıca bu soruşturma haricinde farklı bir soruşturmanın daha yapıldığını sonradan öğrendim. Benim ismimin de olduğu listeler iş arkadaşlarına gösterilerek “Hangi isimler FETÖ'cüdür?” diye sorulmuş ve komisyon tarafından açığa alınma baskısı ile ifadeleri alınmış. Herkes ekmeği ile tehdit edilerek rektörün görevlendirdiği, kendilerinin farklı bir cemaatte oldukları bilinen komisyon tarafından ifadeleri alınmıştır... Komisyon şaibeli bir soruşturma yürütmüş ve savunmam bile alınmadan 672 no'lu KHK ile 1 Eylül 2016'da ihraç olduğumu öğrendim.”
- ❖ “28 Ağustos 2016 da açığa alınıp 1 Eylül 2016 da KHK ile ihraç edildim. Herhangi bir soruşturma geçirmedim. 2. yıl dolmak üzere. Maddi ve manevi olarak yıpranmış bulunmaktayız. Hiçbir terör örgütüyle irtibatımız olmamasına ve hiçbir kriteri taşımamamıza rağmen. Yaygın görüş idari tasarrufla ihraç edildiğimiz yönündedir. Görev yaptığım kurumdaki idari amirimin şahsıma mobing uygulaması ve haksız- hukuksuz tutumu karşısında tartışma yaşadığım için tüm bunların başıma geldiğini biliyorum. Hukukun yeniden inşan edileceğine inancım sonsuz, zira bu yola baş koydum.”
- ❖ “(Öğretmen:) açığa aldılar soruşturma geçirmeden kapı önüne koydular.”
- ❖ “Açığa alındığım güne kadar hiçbir idari soruşturma geçirmedim. Açığa alınma Bakan Olur'unda "Bakanlığımıza gelen bir İHBAR üzerine görevden uzaklaştırılmanız uygun görülmüştür." denildiği tarafına ifade edildi. İdari süreçlere ilişkin yazılı başvuruya rağmen, tarafıma, cevap ve bilgi verilmedi. Kurum personeli arasında farklı uygulamalar yapıldı. Geriye dönük tüm yaptığım iş ve işlemlerim incelenmesine rağmen suç unsuruna rastlanmamıştır.”

- ❖ “26 Nisan 2017’de açığa alınan polis memuruyum. Hakkımda hiçbir işlem olmadan 15 ay sonra, 701 sayılı KHK ile ihraç edildim, sorgusuz sualsiz.”
- ❖ “3 ay açıkta kaldım. 7 Şubat 2017 de ihraç edildim 22 Mart'ta gözaltına alındım. Bir hafta gözaltı suresinde etkin pişmanlığa yönlendirilip ifade verdim sonrasında tutuksuz yargılanma devam ediyor. Bylock ve sohbet gerekçe gösteriliyor ancak ne içerik ne kullanıcı adı vs. bir şey yok. Hâlâ mahkeme devam ediyor büyük ihtimalle HAGB²⁸ şeklinde sonuçlanacak. Şu an ise devlete hizmet yerine küçük bir bakkal ile millete hizmet ediyorum. Gelecek ümidim hayalim yok.”
- ❖ “28 yıllık işçiyim. 18 Temmuz 2016 akşamın 6’sında iş yerime acil çağırıp elime bir kâğıt tutuşturdular, o kadar. Bir satır yazı ile açığa alınmışım. 3 günde benim terörist olduğumu nereden biliyordunuz? 3 gün sonra oğlumun düğününü “terörist” yaftası ve üzüntüyle yaptım. 6 Eylül 2016’da jandarmada verdiğim ifade sonucu mahkemeye çıktık. Yurtdışı yasağı ile serbest kaldım. 3.08.2016’dan bugüne kadar geldik mahkeme yok, iade yok. Müfettişliğe sordum “suçumuzu”. Bank Asya ve Dernek’miş suçumuz. Milletvekili ...’nın bunların ziyaret edip, ...kalkınma ajansı ile ortak seminer verip sertifika dağıttığı ... adlı dernek. Tazminatı verilmedi 2 yıllık pirimim yatmadı. O yüzden 300 TL az emeklilik maaşı alıyorum düğün yüzünden borçlarım var.”
- ❖ “(Araştırma görevlisi) 29 Temmuz 2016’da gözaltına alındım. 5 gün gözaltında kaldıktan sonra çıktım. Sonrasında 5 ay boyunca hiç açığa alınmadım. Ancak gözaltından çıktıktan sonra idare tarafından herkese olduğu gibi bana da soruşturma açıldı. Ama soruşturmada benimle ilgili hiçbir banka, ByLock, sendika, okul, SGK, vb. kriter yoktu. Soruşturmada ne çıktığını bilmiyorum. 1,5 yıldan fazla oldu ve ben henüz niçin gözaltına alındığımı ve ihraç edildiğimi maalesef öğrenemedim! OHAL komisyonuna başvuruda bulundum. Fakat hakkımda bir suç unsuru olmadığı için neyi savunacağımı da bilmeden başvurdum! 13 ay boşu boşuna zaman ve maliyet kaybına sebep olan ağır ceza mahkemesi davasında BERAAT kararını aldım. Ama komisyonun, beraatmış, takipsizlikmiş, bu gibi şeylere bakmadığını da geçen sürede görüyorum. Hatta, hiçbir kritere bile bakmadan kendi fişleme dosyalarına (sosyal çevre, istihbarat, kurum kanaati gibi zirvalıklara) bakarak karar verdiklerini düşünüyorum. Aksi takdirde, komisyon şu ana kadar şeffaf çalışır ve her an bilgilendirme yapardı. Böyle olmamasından dolayı, çoğu dosyada kafalarına göre RET vermekte ve el altından iadeler yaptığını inanıyorum. Daha ne diyeyim! 1,5 yıldan fazla bir süredir hakkımda somut olarak ne ile suçlandığımı ve hakkımı nasıl arayacağımı bilemeden umutsuzca bekliyorum...”
- ❖ “(Memur:) 3 ay açıkta kaldım ve ihraç edildim. Müfettişe tam 8 saat yerimden kalkmadan ifade verdim.”
- ❖ “(Eşi de KHK ile ihraç edilen bir polis memuru:) 3 tane bebeğimi babasız büyütmeğe çalışırken tutuklanmadığıma şükrediyorum.”
- ❖ “Açığa alındıktan sonra hiçbir savunmamız alınmadan ihraç edildim.”
- ❖ “672 sayılı KHK ile ihraç edildim. Hiçbir soruşturma ve adli olay yaşamadım. Halen de yaşamadım. Bekliyorum...”

²⁸ HAGB: Hükümün Açıklanmasının Geriye Bırakılması; sanık hakkında hükmolunan cezanın belli bir denetim süresi içerisinde sonuç doğurmamasıdır. Sanık denetim süresi boyunca kasıtlı bir suç işlenmez ve yükümlülükler uygun davranılırsa ceza kararının ortadan kaldırılması ve davanın düşmesine yol açan bir hükümdür (Ceza Muhakemesi Kanunu, madde 231).

- ❖ “2012 yılında 1 yıllık gazete aboneliğim vardı. Üyelik bitimi akabinde haberim olmadan üye yapmışlar ve üyelik devam etmiş salt bu nedenle ihraç edildim.”
- ❖ “(Öğretmen:) Açığa alınmam ile birlikte bir soruşturma sürecine tabi tutulacağım tebliğ edildi. Ancak 657 ve diğer idare hukuku mevzuatı veya ceza kanunları hükümlerine uygun bir soruşturma geçirmedi. Ne bana ne çalıştığım kurum amirlerime bir şey soruldu. Suçlamayı bilmiyorum. Savunma yap(a)madım. İhraç edildim.”
- ❖ “(Öğretim üyesi:) 8 Ağustos 2016 tarihinde daha öncesinde hiçbir savunmam alınmadan ve hakkımda nasıl bir bilgiye sahip olduklarını bile söylemeden genel sekreterlik kalemi ile işten çıkarıldım. İşsizlik maaşımı vermediler. Yasal olarak yıllık izinlerimin maddi ödemelerini yapmadılar. Açtığım dava, 20 ay sürdü 3 hâkim değişti. 6. oturumda, 3. hâkim görevsizlik kararı verdi. İstinafa itiraz ettim. Yanıt bekliyorum. İşten çıkarılmamda hiçbir somut gerekçe sunulmadı. Ciddi Şüphe ile işlem yapıldı. İş başvurularıma geri dönüş alamadım veya işten çıkarılma sebebini hâlâ öğrenemedim.”
- ❖ “(Belediye çalışanı:) 96 gün açıkta bekletildim. Hiçbir suçlama yapılmaksızın, ifadem alınmaksızın 677 sayılı KHK ile ihraç edildim. İhraç edilmemi müteakip adli soruşturmaya maruz kaldım. Suçlamam daha önce ismini bile duymadığım ByLock. Numara ve IP içermeyen sadece ismen yapılan tek suçlamam bu. Okul, yurt, gazete, dersane, toplantı, banka, sendika, dernek, arkadaş hiçbirini yokken ve hatta bugüne kadar dini grupların hiçbirisine sempati dahi olmamışken. Çoğu zaman bu ve buna benzer tarikatlara söverek gezerken bu duruma düştüm. 11/01/2017 tarihli Emniyet KOM raporu ile ByLock kullanıcısı olmadığım, listelerde ismimin olmadığı tespit edilmiş ve dosyam tefrik edilerek hakkımda dava açılmamıştır. 21 aydır takipsizlik ve iade kararımı beklemekteyim.”
- ❖ “(Askeriyede sivil memur:) Açığa alındım. Kimse ne bir halimi ne de bir hatırıma sordu. Yillardır çalıştığım birliklere sorgusuz sualsiz girişim engellendi.”
- ❖ “(Bilgisayar operatörü, memur:) 2007 yılında FETÖ’ye muzahir kurumda asgari ücretli olarak çalıştığım gerekçesiyle 23.03.2017 tarihinde açığa alındıktan sonra 29.04.2017 tarihli 689 sayılı KHK ile ihraç edildim.”
- ❖ “Açığa alınmadan, her günkü gibi okula gidecekken, ne yazık ki sorgusuz, sualsiz ve savunmasız bir şekilde mesleğimden ihraç edildiğimi öğrendim.”
- ❖ “(Uzman memur:) Açığa alındım. Suçlamalar ve deliller hakkında bilgi verilmedi. Savunmam alınmadı. Kuruma, maaş aldığım ve diğer mali varlıklarım olduğu bankaya giriş izni verilmedi. Özel eşyalarım ve kitaplarım ve işyerinde tuttuğum diploma ve sertifikalarım verilmedi. İş başvurularında bunları kullanamadım. Devam eden Akademik çalışma dosyalarım verilmedi. İdareciler tarafından benimle irtibata geçmemeleri konusunda mesai arkadaşlarım uyarılmış, kimse geçmiş olsun diye aramadı. Sosyal olarak dışlandım. Mali haklarından mahrum edildim. Haksız yere suçlandım. Ailemle boşanma aşamasına geldik. Son anda kurtuldu. İntihar meyli oluştu. Çocuklarım ve ailem zor zamanlar geçirdi. Sürekli yakın çevrem tarafından “neden açığa alınmış olabileceğim” konusunda sorgulandım.”
- ❖ “(Üst kademe memur:) açığa alındıktan sonra kurumun müfettişleri tarafından sorulan sorular: Bank Asya’da hesabın var mı? Gazete aboneliğin var mı? Herhangi bir derneğe üye misin? Burs verdin mi? Suç soruları bunlar. 34 sene her kademede canını dişine tak çalış mükafatı buymuş.”

- ❖ “Açığa alındıktan sonra ...Kuvvetleri Personel Başkanlığı bünyesinde kurulan ATİİ Şube²⁹ tarafında bilgi alınması için Ankara’ya çağırıldım. Şubat 2018’de gittim ve tamamen hukuksuz bir şekilde teşkil edilmiş bir kurula ifade verdim. KHK ile ihraç etme yetkisi Kuvvet Komutanlığında idi. Onlar isimleri belirleyip bakanlar kuruluna gönderiyor ve ihraç ediliyordu. TSK ceza kanunu, TSK disiplin kanunu ve TSK yüksek disiplin kanunu yönetmenliğine aykırı hareket edilerek bir kurul oluşturulmuş, ifadem alınmış ve bana hiçbir şey tebliğ edilmeden ihraç edilmiş bulunmaktayım. “Fetömetre” denen tamamen hukuksuz olan kritere göre belli puanı geçtiğim için ihraç edildim. Bu ATİİ Şube kıyım yapmakta personeli tasfiye etmektedir.”
- ❖ “Açığa alındıktan sonra kuruma dilekçe ile başvurup anayasa tarafından güvence altına alınan savunma hakkımın sağlanması talep ettim. Ancak hiçbir savunma alınmadan ve Soruşturma yürütülmeden bir süre sonra ihraç edildim.”
- ❖ “Açığa alındıktan sonra soruşturma için ...Güvenlik Komutanlığı Ankara'ya çağırıldım. Hiçbir isnat edilen suç olmamasına rağmen 08 Temmuz'da ihraç edildim.”
- ❖ “Açığa alınırken En kısa sürede idarî rapor hazırlanacağı söylendi sonrasında süre uzatıldı diye! Tebligat yapıldı. Rapor hazırlanmadan hemen ihraç geldi.”
- ❖ “Açığa alınmam sonrasında çalıştığım kurum olan belediyeye girişim yasaklandı. İtibar cellatlığı yapıldı. Somut bir suçlamada bulunulmadan cezalandırıldık.”
- ❖ “Açıkta olduğum dönemde posta yoluyla ...Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığından gelen soruşturma evrakında OHAL sonrası KHK ile kapatılan bir kurumda daha önceki yıllarda çalıştığının tespit edildiği ve bununla ilgili savunma vermemi istemişlerdi. Belirtilen kurumda 2007-2008 yılları arasında toplam 14 ay çalışmışlığım vardı ve bu bilgilere her dönem SGK kayıtlarından ulaşılabilirdi.”
- ❖ “Adalet Bakanlığı çalışanları “Albatros” isimli gizli tanık tarafından fişlenip liste halinde ihraç olmaya neden olmuştur.”
- ❖ “Adalet ölmüş adil yargılama yok. “Kanunsuz suç ve ceza olmaz”. Suçun şahsiliği ilkesi. Suç uydurma... Adalet dağitanların siyasilerin ...'sı olduğu bir ülkede yaşamaktan utanç duyuyorum Vatanımı seven uğrunda gerektiğinde canımı dahi vereceğim canım ülkemde terörist olarak suçlanmamın acısını size tarif edemem. Ben 28 yaşında bir gencim bu ülkenin bir vatansever bireyi olarak üzerime atılı suçların hiçbirini kabul etmiyorum. Kimse bana terör örgütü üyesi diyemez. Ben eğer bir terör örgütü üyesiysem şu an “Ne istediniz de vermedik?” diyen... Filler sevişirken de güreşirken de ezilen hep çimler olmuştur. Bu kişi ve kişilere hakkımı helal etmiyorum Hakkımı da sonuna kadar arayacağım. Çünkü ben hiçbir zaman vatanıma ihanet etmedim ve hiçbir suç işlemedim...”
- ❖ “Anayasada suç teşkil etmeyen sebeplerden dolayı, eşimle birlikte ihraç edildik. Ben 9 ay, eşim 15 ay suçsuz yere cezaevinde kaldık, ceza aldık. Biz ve 2 çocuğumuz maddi manevi çok yıprandık. Sorunlarımız halen devam ediyor.”
- ❖ “Açığa alındım ama niçin alındım bilmiyorum tek soru sorulmadan ihraç edildim.”
- ❖ “Ansızın açığa alındım formaliteden kısa bir savunma alındıktan sonra tarafıma herhangi bir gerekçe sunulmadan bir gece KHK ile ansızın ihraç edildim.”

²⁹ ATİİ: Adli Takip, İdari İşlem ve İnceleme Şubesi

- ❖ *“Adli ve idari hiçbir soruşturma geçirmeden görevimden atıldım. Hiçbir yerde iş vermediler. İhraç olduğumuzu söylediğimiz anda vebalı damgası yedik iş vermediler. Eşim okulu yeni bitirmişti KPSS puanı ile kesin atanıyordu benim haksız ve hukuksuz yere atılmamı delil gösterip mülakatta elediler. Mahkemeyi kazandık yeniden baraj altı puan verdiler. Milli eğitim bakanı “terörle bağlantısı olanlara baraj altı puan verdik” diyor. Ne benim nede eşimin hiçbir terör örgütü ile bağlantısı yok. Hakkımızda idari ya da adli soruşturma yok. Anayasa ve kanunlara aykırı hiçbir hal ve davranışımız yok, ama siyasi irade kendisini mahkeme yerine koyup hukuka ve anayasaya aykırı işlem yapıyor...”*
- ❖ *“Babam ve kardeşim hakkında asılsız iddialar sonucunda başlatılan adli işlemlerden dolayı idari bilgi alma tutanağı hazırlanarak uzaklaştırıp 701 KHK ile ihraç edildim.”*
- ❖ *“Adli soruşturma sonrası formalite olarak idari soruşturma açtılar savunma istediler bir geri dönüş olmadı isim listesini(albatros) ikiye bölüp yarısını ihraç Edip yarışı açıkta bıraktılar açıkta olanların 5 tanesi tutuklu idi ama tutuksuz olanlar ihraç edildi tutuklu olup 6 ay cezaevinde kalanlar beraat Edip göreve döndüler listede ismi olup ta açığa bile alınmayan arkadaşlarım var bu arada takipsizlik aldık ama komisyon ret kararı verdi nerden baksan tutarsızlık nerden baksan haksızlık.”*
- ❖ *“... Astsubay Meslek Yüksek Okulunda Öğretim Görevlisi olarak çalışırken 1 kişinin, ben ve diğer 32 kişi hakkında savcılığa “FETÖ”cü olmalarından şüphelendiğini” yazılı olarak bildirmesi üzerine idari soruşturma geçirdik ve çalıştığımız yerden sürgün edildik. Tayin süremiz dolmadan ve kendi uzmanlık alanlarımız dışında olan yerlere gönderildik. Sonrasında KHK ile ihraç edildim.”*
- ❖ *“Bana gelen müfettiş benim 23.01.2018 açığa alınıp 23.02.2018’de göreve iade edildiğimi bilmeden direk ihraç ederim mantığı ile geldi. Dosyama bakma tenezzülünde bile bulunmadı, daha önce neyi bulamadılar da şimdi bularak 8.07.2018’de 701 KHK ile ihraç ettiler?”*
- ❖ *“Bana husumeti olduğu, çalıştığım Meslek Yüksekokulundaki herkesçe bilinen eski müdürümüz olan ve kendisi de FETÖ’den vaktinde nemalanan, “abi olan” ve “karısı tarafından bu durumu övünülerek dile getirilen” şahsın bana iftira atması sonucu daha 1 Eylül 2016’daki ilk ihraç listesine alındım. Bu şahıs tarafından kötülendiğim Rektör’e, seçimlerde de oy vermemem neticesinde hiçbir gerekçe gösterilmeden açığa alınıp ardından da 1 Eylül 2016’da ihraç edildim. Defalarca açığa alınma gerekçemi sormama rağmen hiçbir gerekçe gösterilmeyip "Allah'ın adaleti var hocam. Sen canını sıkma" denilerek başlarından savıldım. İşin etik olmayan tarafı da bana husumeti olan şahıs idari soruşturma komisyonunda savunmamı alan üç kişiden biriydi. Daha önce beni tehdit ettiğinden/mobbing uyguladığından savunmam sırasında kendimi baskı altında hissedip kendilerinin bana iftira ile soruşturma açtığını söyleyemedim. Kamera kayıtlarında şahsın bana husumetini anlamak ve benim de onun konumundan dolayı çekindiğim görmek mümkündür.”*
- ❖ *“Basın açıklamasına katılma ve A... Parti hakkında “Gün gelecek devran dönecek, A... Parti Halka hesap verecek” diye slogan atarak protesto amaçlı alkışlamaktan 3 yıl kademe durdurma cezası aldım. İtiraz edemedim ihraç oldum.”*
- ❖ *“Bir gece yarısı, sorgusuz sualsiz, savunmam alınmadan 25 yıllık mesleğimden atıldım.”*
- ❖ *“Belediye müfettişleri hakkımda soruşturma yaptı; FETÖ / PDY örgütü ile hiçbir bağlantısı tespit edilmemiştir, göreve iade edilmesi gerekir dendiği halde, ihraç edildim.”*

- ❖ “Bir mesajla işime son verildi, 11 yıllık Tazminatımı vermediler. Dava süreci devam ediyor. Hâlâ idare bana neden atıldığımı söylemedi. Üstelik eşim de içeri alındı, ihraç edildi görevinden ve hâlâ tutuklu. Maddi manevi çok zor günler gördük.”
- ❖ “(KHK 762 ile ihraç müdür:.) bir belediye başkanına devletin malını peşkeş çekmediğimiz için kendisi yalan ve iftira atmıştır.”
- ❖ “Benim açığa alınma sebebim KCK denen örgüt imiş yani muhalif olarak görülerek ihraç edildim. İdari soruşturmam sonucunda “Hiçbir suçu olmadığından iadesi uygundur” diye muhakkikçe olumlu görüş bildirilmesine rağmen genel sekreterlik kabul etmeyip ihraç etti.”
- ❖ “Benim ihraç olma sebebim eşimin önceki KHK’da ihraç edilmiş olmasıdır. 2 defa soruşturma komisyonu değişti. İlk komisyondaki hoca “Eşin ihraç olduğu için soruşturuyoruz” dedi ve benimle ilgili olumlu karar verdi. Daha sonra üst komisyon bu kararı kabul etmedi, komisyon heyetini değiştirdi. Bu komisyon 3 saat boyunca sorguladı beni ve ihraç kararı almışlar. Bana hep eşimle ilgili soru sordular. Sorgudan 3 ay sonra açığa alındık. 701 sayılı KHK ile ihraç oldum. Bir diğer mağduriyetim ÖYP³⁰ ile üniversite kadrosuna girdiğim için ODTÜ’de mastır dersleri almaktaydım. Benimle ilgili soruşturma açtıkları için 1 yıl boyunca ODTÜ’ye görevlendirmem yapılmadı eğitim hakkıma engel olmaya çalıştılar. Amaçları okuldan atılmamı sağlamaktı. Ama planları çökmüştür okuldan atılmadan derslerimi geçtim.”
- ❖ “13-18 yaş arası cinsel istismara uğramış çocukların rehabilitesiyle ilgili görevde iken çocukların daha önceki yıllarda kurum çalışanları tarafından istismar edildiğini tespit ettim. Bu konudan kurum müdürü ve il müdürünün bilgisi olduğu halde görev ihmallerini tespit ettim ve aynı ihmali görevimi yapmak isterken de gerçekleştirdiler. Bununla kalmayıp birçok baskı ve tehdit altında bırakıldım. Kendi dönemimde de çocuklara duygusal ve fiziksel ve psikolojik şiddet söz konusuydu. Bunlarla da mücadele ettim. Elimden geldiği kadar çocukları korumaya çalıştım. Ancak makamdaki adamlar kirli nüfuzlarıyla durumu kapatmak ve beni baskı ve tehdit altında tutmak ve mesleki yıldırma adına ellerinden geleni yaptılar ve birçok mağduriyetime sebep oldular. Çok büyük mesleki travmalarla karşı karşıya kaldım. Kurum içi istismar olayı hakkında soruşturma açıldı ve idari soruşturma söz konusu oldu. Ancak çok ilginçtir ki gelen denetimciler suçluları aklamak için gelmişlerdi ve çocuklar adına verdiğim ifade yüzünden beni disiplin cezasına boğdular. Muhafazakâr yapımdan dolayı beni o dönem aktif olan “paralel yapı” fesadıyla ilişkilendirecek kadar ileri gittiler. Maksatları bir şekilde çamur atıp benim ifadelerimi kapatmaktı. Hemen ardından da darbe olayı üstüne gelince. İstedikleri bahane ellerine geçmiş oldu. İftiralarını rahatça oluşturacakları zemini buldular ve bu bahaneyle de ihracımı sağladılar.”
- ❖ “Ben ihraç oldum ve Alman vatandaşı olan eşim sınır dışı edildi. Eşim ve oğlum Türkiye’ye giremiyor. Benim pasaportumda tahdit var çıkamıyorum.”
- ❖ “Eğitim Sen üyesi öğretmendim. 29 Aralık sendikal grevi ile ilgili müfettişler tarafından greve katılıp katılmadığım konusunda sadece teyit alınmıştı. İhraç olmamda okul müdürünün etkisi olduğunu düşünüyorum...”

³⁰ ÖYP: Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı. Yüksek lisans eğitiminden başlayarak doktora bitimine kadar uzanan bir süreçtir. Bu süreç içerisinde yurtiçi ve yurtdışı dil eğitimleri ve ayrıca yüksek lisansta ve doktora 12 ay yurtdışında eğitim olanağı vardır.

- ❖ “(İnfaz koruma memuru:) Bir idari soruşturma geçirmediyimi düşünüyorum. Cezaevinde bir kurul kurdular orda herkes birbirini şikâyet ediyordu beni de orda şikâyet etmişler.”
- ❖ “Bir şüphe üzerine tutukladım. Kurum bu tutuklama üzerine beni ihraç etti. 6 ay sonra iddianamesiz mahkemesiz adli kontrol ile serbest bırakıldım.”
- ❖ “Biri 2016'nın sonunda, diğeri 2018'in başında iki soruşturma geçirdim. Birinci soruşturmada müfettiş raporu FETÖ ile ilgimin olmadığını doğrularken ikinci soruşturma neticesinde FETÖ ile irtibatım ve iltisakım olmadığı bilindiği halde ihraç edildim. Eşimin ihraç edilmiş olması benim ihracıma sebep kılınmış olabilir diye düşünüyorum. Kocasını ilgilirse kadın da ilgilidir şeklinde genelleme yapıldı belki de. Bu da dine, akla ve hukuka uygun bir durum olamaz.”
- ❖ “Ben sadece belediye başkanının kişisel husumeti yüzünden, yani “kurum kanaati” yüzünden atıldım. Ben ve 2 arkadaş.”
- ❖ “Bizi atanlar, kendileri ve arkadaşları gözaltına alınıp ağır ceza mahkemesinde yargılanmaya başladıkları halde gönderilmedi. Biz de bu kişilerin kendilerini kamufle aracı olarak ihraç edildik. Ayrıca ... kurum teftiş kurulu başkanı, ...Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanının kızı aleyhine FETÖ'cülükten dava açıldığı halde kendi arkadaşının kızını korumuş, istifa ettirmiş, bir müddet sonra da aynı kişi Bakanlığın başka kuruluşunda göreve başlatılmış, kadroya alınmıştır. Bu ve buna benzer olaylar göstermektedir ki FETÖ'yle mücadele aşırı subjektif yürümektedir. Hakkında bir şey olmayan ben dışarıdayım (işsiz bırakıldım), dışlandım. Davası olanlar, itham edilenler, içeride (kurumda çalışmaktalar). Takdirinize...”
- ❖ “(Diyanet çalışanı:) çalıştığım kurum 17.08.2016'da telefonla arayıp, kaymakamlık yazı işlerinden beklendiğimi, birkaç soru sormak istediklerini söylediler. Beklemediğim bir durumdu şaşırdım. İki görevli bana soru sorup cevapları kayda geçirdi. Soruları ilk kez görmüş gibiydiler, okurken zorlandılar, bazı sorulara ciddiyetlerini bozmadan güldüler. Sorular bittikten sonra oradan ayrıldım. Ayın 19'unda açığa alındığım yazısını tebliğ etti kurumum. Sonraki hafta kurumdan tekrar arandım, bu defa da il müftülüğünde sorular sorulacak dendi gittim. Bir murakıp ve yazman ByLock'la ilgili sorular sormaya başladı. Benim üzerime olan bir GSM hattında kullanıldığı tespit edilmiş. Sorular bitince ayrıldım. Bir ya da iki gün sonra tekrar aradılar yine kaymakamlığa gitmem gerektiğini söylediler. Gittim, daha önce ifademi alan yazı işleri sorumlusunun da aynı sebeplerden ötürü görevinden uzaklaştırıldığını söylediler. Başka biri soruları sorup yazdı. Bu kez daha pratik gördüm çalışanları. Bu arada sorular birkaç gün önce il müftülüğünde sorulan sorularla aynıydı. Soru-cevap bitince kaymakam (eski kaymakamı gözaltına almışlardı vekaleten yeni mezun birini koymuşlardı yerine) beni görmek istediğini söyledi. Sonra da bana hakaret etmeye başladı. En son çok sinirlenip “Çıkarın bunu dışarı. Dosyasını da kapatın. Hapse mi atıyorlar ne yapıyorlarsa yapsınlar” dedi ve odadan çıkardı beni. Afallamış halde evime geçtim. İlk defa biri karşımda durup bana hakaretler ediyordu. 1 Eylül 2016 sabahı saat 6 civarında telefon sesine uyandım. Arayan bir arkadaşım, uykulu uykulu açtım telefonu. Arkadaş "KHK çıktı senin de ismin var işten çıkarılmışsın" dedi. “Anlamadım. Ne diyorsun?” dedim. Ağlamaklı bir sesle tekrar etti ihraç edildiğimi.”
- ❖ “...Belediyesi'nde taşeron işçi olarak çalışmakta iken 12 Ağustos 2016 tarihinde ağabeyim FETÖ'den gözaltına alındı diye belediye OHAL Komisyonu hakkımda komisyon kararı alarak ve ağabeyimi gerekçe göstererek taşeron işçi olarak çalıştığım işten çıkartarak iş akdimi feshettiler. Bunun üzerine iş mahkemesine dava açtım ancak ...Bölge İdare Mahkemesi 8 Hukuk Dairesi üye hakimlerinin oy çokluğu ile davam reddedildi.”

- ❖ “Çocuğumun okuduğu okul ve 2008 yılında açılmış banka hesabım ve kredi kartım soruşturma konusu yapıldı.”
- ❖ “(Üniversite çalışanı:) Daha önce çalıştığım kurumun açmış olduğu Bank Asya'daki maaş hesabım gerekçe gösterilerek ihraç edildim. Ancak, aynı gerekçeleri taşımasına rağmen farklı devlet üniversitelerinde eski iş arkadaşlarım çalışmaya devam etmektedir.”
- ❖ “Daha önce herhangi bir idari soruşturma geçirmedi. OHAL döneminde yapılan idari soruşturmada iddia ettikleri sebeplerin hiçbiri aslı astarı olmayan şeyler ve iftiralarla dolu cümlelerden oluşturmuşlar.”
- ❖ “Darbe girişimi sonrası açığa alındığım için itiraz dilekçeleri verdim cevap verilmedi, işleme konulmadı. Mal varlığıma el koyma kararı, yurt dışı yasağı, maaş hesabım askıya alındı. Arabamı satamıyorum. En önemlisi de itibarımı kaybettim. Dostum kalmadı.”
- ❖ “Darbe girişiminden 5 gün sonra açığa alındım. Açığa alındıktan 10 ay sonra ifadeye çağrıldım. Ve bana sorulan ilk soru "Niçin açığa alınmış olabilirsiniz?" oldu. Soruşturma esnasında komisyon başkanı bana yüksek sesle bağırarak “Terör örgütü üyesi olduğumu” söyledi. Bu ithamı kabul etmeyince odayı terk etti.”
- ❖ “Darbe girişiminden önce idari ve adli soruşturma geçirdim. Facebook üzerinden Terör örgütü propagandasından Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandım. Darbeden hemen sonra ilk duruşmada beraat ettim. Karar kesinleşti. İdari soruşturmada ise 1/2 maaş kesim cezası aldım. Bu karara idare mahkemesinde açtığım davada lehime karar vermesine rağmen Şubat 2017'de ihraç edildim.”
- ❖ “Darbe Girişiminin ardından açığa alındım, ardından tutuklanıp sonrasında savunmam dahi alınmadan tutuklu bulunduğum sırada ihraç edildim.”
- ❖ “Darbe öncesi Üniversite rektörlük seçimlerine gidiyordu. Ben de yönetimdeki kadrolara muhalif olduğumu açıkça deklare etmiş bir öğretim üyesiydim. Darbe girişimi sonrası kurulan ön inceleme komisyonunda ve esas komisyonda muhalif olduğum rektöre yakın öğretim üyeleri başkan olarak görev yaptılar. Esas komisyondaki diğer üyelerin tamamı da ya mevcut yönetime yakın isimlerden veyahut bizzat diğer muhalif rektör adaylarından teşekkül etmişti. İlgili yapıyla doğrudan münasebeti olan kişiler dahi aklandığı halde ben savunmamda belirttiğim doğrudan beni aklayacak deliller bir tarafa bırakılarak ve getirdiğim şahitlerime manipüle edici sorular sorularak ihraç edildim.”
- ❖ “(Din görevlisi:) Dedikodular dikkate alınmış ve devletin idari kısmındaki yöneticiler de maalesef kendilerini kurtarmak için tabir yerinde ise “gelene geç” demişlerdir ve sonucunda hukuk açısından kocaman bir facia. Şu anda hakkımda ileri geri konuşup ifade verenler gelip özür dileyerek af talep ediyorlar, fakat dava dilekçeleri hazır bekliyorum hem bu dünya hem ahiret için. Tabi ki ahirete inançları varsa. Hakkımda yalan ve iftira yapanların 5 kişi diyanette hoca kılıklı insanlar onu da not olarak düşelim.”
- ❖ “Dershane ve yurttan başka irtibatım yok. O da 10 yıl önce olan bir şey. Bunun dışında ben hep cemaatten kaçtım, onlar irtibat kurmak istediler. Buna rağmen “örgüt üyesi” deyip beni işimden ettiler.”
- ❖ “Devletin bilmesi gerekenleri tekrar bize soruyorlar. Böyle soruşturma mı olur? Önüme delil koyarsın, “Hadi anlat” dedin mi? Suçlu suçunu çeker. Nerde böyle durum.”

- ❖ “Eğitim-Sen olarak 29 Aralık 2015 grevine katıldığımızdan ötürü soruşturma geçirip ceza almıştık OHAL öncesi. OHAL sonrası tekrar okullardan evrak istendi. Hatta ben “okul idareci” sınavını kazanmıştım. Ancak greve katıldığım için atamam yapılmadı. Başka okula zorunlu sürüldüm. Ardından ihraç edildim.”
- ❖ “(Diyanet çalışanı: Açığa alınma sonrasında) Diyanet İşleri Başkanlığına, göreve iade dilekçemde bana bir cevap geldi. “Araştırıp inceledik bir şey bulamadık. Soruşturmanın tümü bitsin o zaman göreve başlatacağız” diye. Fakat daha idari soruşturma bitmeden ihraç kararı geldi, işsiz kaldım. Kuran kurslarında iş vermediler. Sonra 8 ay hapis cezası yattım. Çoluğum çocuğum mağdur oldu. Ev kira. Çocuklarım okulu bırakıp sanayide asgari ücretin altında çalışmaya başladılar. Ekonomik yönden çok sıkıntı çekiyoruz. “Hainler” diye akrabalar dahi yardım etmiyor. Mahkeme dışardan devam ediyor. Hep mahkemeyi erteliyorlar. Şimdilik ceza yok. Sadece tanık ifadelerine dayanıyor. Ben şu anda sanayide çalışıyorum. Asgari ücretle. Bu sefer benim çocuklarımdan iki büyük kızımı içeriye aldılar. 5 ay oldu iddianame daha yeni geldi. Dava günü belli değil. Bizim işimiz Allah'a kalmıştır.”
- ❖ “(Diyanet çalışanı: KHK 692) Dört yıl birlikte çalıştığım en yakın iş arkadaşım tarafından ihbar edildim. Düşüncelerimi paylaştığım mesajın çıktısını alıp eşiyle birlikte şikayetçi olmuşlar. Müftü Bey “Böyle bir şey için açığa alınılmaz” dese de “FETÖ’cülerini korumaktan seni de ihbar ederiz” deyince açığa aldı müftü... Bu olaylar olurken sekiz aylık hamileydim ve bu ağır travma nedeniyle erken doğum yaptım. Maddi ve manevi çok yıprandım. Hâlâ psikolojik destek alıyorum. İdari soruşturma yapanların yönelttiği suçlama; “İftara çağırılmışım, sohbet vermişim”, “Benim görevim bu” dedim. Sabırla ilgili ayetler tavsiye ettiler onlar da saçmalığın farkındaydı zannedersenem.”
- ❖ “(Emniyet çalışanı:) Eşimin adına olan kapalı Bank Asya hesabında 2014 yılında para hareketliliği olması sebebi ile idari soruşturma geçirdim. Görevden uzaklaştırıldım. En acısı 16 yıl görev yaptığım kurumuma görevden uzaklaştırılmam sebebiyle üst araması yapılarak alındım.”
- ❖ “Eşimle aynı kurumda çalışıyoruz. Ben ihraç oldum, o halen çalışıyor. O da soruşturma geçirdi. Sırf eşim olduğu için, olmadık hakaretlere uğradı, gözle ve sözle sataşmalara maruz kaldı/kalıyor...”
- ❖ “Evlendikten 1 ay sonra ihraç edildim Çok ciddi sıkıntılar çektim maddi manevi Geceleri düşünmekten uyuyamıyorum psikolojim bozuldu ruh halim karışık nereye kadar devam edebileceğini bilmiyorum.”
- ❖ “(Öğretim Görevlisi:) Figüranlar tespit edilmiş ve ellerine yazılı bir metin verilerek saçma sapan sorular sorularak soruşturma yapılıyordu. Örneğin; profesör unvanlı rektör yardımcısı "Hz. Muhammed kimdir?" tarzında bana bir soru yöneltti. Ben bu soru karşısında nutkumu yuttum. Yorumunu size bırakıyorum. Bunun gibi yüzlerce ipe sapa gelmez sorular.”
- ❖ “Dinine vatanına milletine faydalı bireyler yetiştirmek için uğraşırken vatan haini muamelesi görmek çok incitici bir durum.”
- ❖ “Geçirdiğim soruşturma 15 Temmuz’dan 1 hafta önce eşimin Bank Asya’daki hesabı ile ilgilidir ve benim olmayan eşime ait mevduat ile ilgili suçlanmamdır.”
- ❖ “Gerekçe ne olduğunu bilmeden matbu form ile ihraç edildim.”

- ❖ “Geçmişe dönük yirmi yılla ilgili her şeyin hesabını vermemiz isteniyor. 20 Temmuz 2016’ya kadar yasal olarak devam ettirilen kurumlarla iş yapmak " Silahlı Terör Örgütüne Yardım" kapsamında değerlendiriliyor.”
- ❖ “Gereksiz ve anlamsız soruşturma, beni ve aile fertlerinin psikolojik açıdan çok yıpratıcı oldu.”
- ❖ “Görev yaptığım birlikte 1 Aralık 2017’de açığa alındım. Açığa alındığımda beni ...kuvvetleri komutanlığından çağıracaklarını söylediler ve çağırmadılar. 24 Aralık Pazar günü adımı 695 sayılı KHK da gördüm.”
- ❖ “(Akademisyen:) Gözaltına alındıktan sonra açığa alındım. 17 gün gözaltında kaldıktan sonra adli kontrol şartı ile salındım. Bu süreçte Rektörlük açığa alıp hakkımda soruşturma başlattı. Açılan disiplin soruşturması kapsamında 13 soru ve sonradan ilave 3 soru ile yazılı savunma talep edilmiştir. Açığa alınan tüm akademik personele aynı sorular gönderilmiş ve yazılı savunmaları istenmiştir. Bu soruların cevaplarında olumsuz tek cevap adli işlem geçiriyor olmamdır. Onun dışında soru içeriklerine göre “iltisak” kabul edilebilecek kendi koydukları hiçbir kriter hakkımda mevcut değildir. Darbe girişimi sonrası somut bir delil veya gerekçe göstermeden bir çırpıda görevden uzaklaştırma işlemi yapan Rektörlük makamı üç ay süresince soruşturmayı tamamlayamayıp iki ay daha uzaklaştırma işlemi uzattı. Rektörlük makamınca alınan iki aylık görevden uzaklaştırma tedbirinin sonraki iki aylık süre dolmasına karşın göreve iade işlemleri yapılmamış ve en önemlisi de herhangi bir bilgilendirme işlemi de yapılmamıştır. Ardından olağanüstü hâl kapsamında çıkarılan 679 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle ihraç edildiğimi öğrendim. Rektörlük makamından hakkımda verilen kararlarda etkili olan “bilgi ve belgelerin” bir kopyasını istediğim halde olumsuz cevap verilmiştir. Açıkça idare kanunlar yok saymıştır. Rektörlük makamı hiçbir şekilde ne ile suçlandığımı açık bir şekilde belirtmemekle birlikte ellerinde bulunan herhangi bir delile yönelik savunma hakkını da tanımamıştır. Hakkımda yapılan işlemlerin sonucunda oluşan bilgi, belge ve kanaatin nasıl toplandığını, bu bilgi ve belgelerin ne olduğunu bilemeden hakkımda bir terör örgütü üyesi suçlaması yapılarak kamu görevime son verilmiştir. Dolayısıyla Rektörlük soruşturma evrakını inceleme hakkımı, disiplin kurulunda suç isnadını geçerli kılacak mevcut deliller üzerinden sözlü veya yazılı olarak savunma hakkımı kullandırmadan kamu görevinde çalışma hakkımı elimden alarak mağduriyetime sebep olmuştur.”
- ❖ “Gözaltından çıktıktan uzun bir süre sonra kurum tarafından idari soruşturma geçirdim. Yaptığım savunma henüz Ankara’ya varmadan, yani savunmam okunmadan ihraç edildim.”
- ❖ “(Üniversite çalışanı:) Güya göz altına alındım diye idari soruşturma açtılar. Soruşturma neticelenmeden ihraç edildim... Üniversitedeki ihraç komisyonu başkanı olan rektör yardımcısı ihraç edildiğimi bilmiyordu... Bu yüzden bunu yapanın rektör olduğunu ve keyfi bir karar olduğunu düşünüyorum.”
- ❖ “Hakkımda hiçbir suç delili olmadan soruşturma açıldı ve adli yargılama olmadan ihraç edildim.”
- ❖ “Hakkımdaki bir şikâyet sonrasında açılan adli bir soruşturmada dolaylı açığa alındım ve idari soruşturma başlatıldı. İdari soruşturmada savcılığın tarafıma suç olarak yönetmediği sosyal medya paylaşımlarım bile bana suç olarak yöneltildi ve soruşturma tamamlanmadan ya da bana tebliğ edilmeden ihraç edildim.”

- ❖ “(Akademisyen:) Hakkımda 'terör suçundan' ilaveten adli takip de başlatıldı. Evim iki kez polis tarafından basıldı. Kitaplarıma, bilgisayarıma vs. el konuldu. Pasaportum iptal edildi. Yurt dışına çıkış yasağı konuldu. İşsizlik maaşı başvurum reddedildi. Eşime bir süre pasaport verilmedi, yurtdışı yasağı konuldu. Hapisle, açlıkla, korkuyla, şiddetle, toplumsal dışlanma ve yalnızlaştırılma ile en ağır insanlık dışı cezalara ve zulümlere maruz kaldık.”
- ❖ “Hakkımda açılan idari soruşturma ihraç edildikten sonra kapatıldı. İdari soruşturma neticesinde herhangi bir karar verilmedi.”
- ❖ “(Akademisyen:) Hakkımda açılan soruşturmaya gerekçe gösterilen ihbar mektubu ve içeriğini, 2 yıl sonra, yani iddianame hazırlandıktan sonra öğrendim. İddianamede, ihbarda belirtilen konu ile ilgili hiçbir husus bulunmamaktadır. 5 ay cezaevinde tutuklu kaldım. Bütün özelime girildi ve el konuldu. 30 yıllık mesleki birikimim, fikri mülkiyet kapsamındaki değerlerim sıradanlaştırıldı. Patentlerimin hayata geçirilmesi engellendi. Projelerimin sonuçları âtil hale getirildi.”
- ❖ “Hakkımda herhangi bir suçlama yok. İddia, sadece, “örgüt üyeliği”. Kim demiş? Kim üye yapmış? Neye göre üyeyim? Bilmiyorum.”
- ❖ “Hakkımda hiçbir şekilde önce veya sonra soruşturma olmadı. Hâlâ da yok.”
- ❖ “(Akademik personel:) Hakkımda idari soruşturma açıldı. Bu süreçte 3 ay görevden uzaklaştırıldım. Doktora yapıyordum bu çalışmalarım kesintiye uğradı. Bu 3 ayın sonunda görevime tekrar döndüm. Bu sırada jandarmanın internet sitesine yapılan İsimli bir ihbar üzerine göz altına alındım. Hakkımda “Kovuşturmaya Yer Olmadığına” dair karar verildi. Bu kararın bana tebliğinden yaklaşık bir ay sonra, açığa alındıktan sonra göreve başlamamdan ise 6 ay sonra KHK ile ihraç edildim. İhraç edildikten sonra sadece dört buçuk ay iş bulup çalışabildim. C sınıfı iş güvenliği uzmanlığı sınavını kazanmama rağmen sertifika verilmedi. Doktora çalışmalarım tamamlanmak üzere olmasına rağmen tez danışmanının cesaret edememesinden dolayı askıda bekliyor.”
- ❖ “(Din görevlisi:) Hakkınızda şikâyet var” denilerek 26 Temmuz 2016 'da açığa alındım 1 yıl açıkta kaldım. Açıkta olduğum 1 yıl eşyaları lojmandan çıkaramadım. Toplamda 8 yıl oturduğum lojmanda 7 yıl evimi bilmeyen hırsız ya da hırsız-ımsılar 9 kez evimi yağmaladı. Olay yeri inceleme geldi, açıkta olduğumu öğrenince gülüp eğlendiler. “Buradan bir şey çıkmaz” dediler. Israrımızla neredeyse zorla parmak izleri aldırıldık. Tabi ki bir şey çıkmadı. Yani bize “Gidin buradan” diyorlardı. Camiyi yaptıran otel sahibi aynı zamanda kendini caminin de sahibi zanneden zat darbeden sonra 35 gün hapis yattı çıktı. Yargılaması devam etti. O hırsız-ımsıları evime gönderenleri tahmin etmek zor değil sanırım. Ha bir de bu otel-cami sahibi, açığa alınca, benden “lojmandan çıkmamı” da söylemişti...”
- ❖ “Hakkımda, eşim Bank Asya 'ya para yatırdı diye 18 Temmuz 2016'da idari soruşturma başlatıldı. Ancak cevap bile vermeden, illegal bir şekilde adlileştirdiler, 15 Temmuz 'u suç tarihi ve terörist ilan ettiler. Daha bundan 3 ay önce eşimi savcılık çağırdı ve “Bank Asya 'ya para yatırdın, eşinin haberi var mıydı?” diye sordular.”
- ❖ “Hakkımda hiçbir suçlama ya da idari soruşturma olmadı. 18 yıllık mesleğimden ettiler.”
- ❖ “Haksız yere ihraç edildim. Şimdi ise takipsizlik aldım. Hâlâ beklemedeyim.”
- ❖ “Hâlâ bir idari soruşturma başlatıldığı bilgisine sahip değilim.”

- ❖ “Hâlâ ne ile suçlandığımı bilmiyorum.”
- ❖ “(Üst kademe memur:) Halen neden olduğunu bilmiyorum. Tüm itirazlarıma rağmen henüz tarafıma iletilmiş bir gerekçe bulunmamaktadır. İdare mahkemesine başvurum olmasına rağmen komisyona havale edilmiş ve herhangi bir gelişme olmamıştır.”
- ❖ “Hepsi göstermelik soruşturma.”
- ❖ “Hangi fiilimizden dolayı suçlandığımız belirtilmeden önce açığa alındık sonra da ihraç edildik, hâlâ ne ile suçlandığımız belli değil, hakkımızda bir iddianame yok, ifademiz alınmadı...”
- ❖ “Hangi suçlamadan dolayı ihraç edildiğimi bilmediğimden dolayı OHAL Komisyonuna dilekçe yazarken “Basından duyduğumuz tüm suçlamalar bende yok” gibi ifade kullanmak zorunda kaldım. Masumiyet ilkesi ihlal edildi suç isnadı yok. 15 ay açıkta kaldım adli idari soruşturmam olmadı seçimden sonra ihraç oldum.”
- ❖ “Her aşaması zaten sıkıntı ile doluydu. Hayatında bir kere bile suçlanmamış en ufak bir soruşturması tutanağı dahi olmayan sürekli dürüst, aranan eleman olan şahsım, birdenbire “Terör örgütü” oldu ve başıma bu süreçte gelen bütün felaketleri en ince ayrıntısına kadar ben ve ailem küçücük günahsız çocuklarım yaşamıştır.”
- ❖ “Herhangi bir adli ve idari soruşturma ihraç edilmeden önce, ihraç edildikten sonra yaşamadım, geçirmedim.”
- ❖ “Herhangi bir idari soruşturma geçirmek bir yana idari muhatap bile bulamadım.”
- ❖ “Herhangi bir idari soruşturmam olmadı. Sadece OHAL Komisyonuna başvurabildim. Maddi olarak bitmiş durumdayım. Borç başını alıp gitmiş. Evimi satmak zorunda kalırsam işler daha da karışacak. İş bulamıyorum. Bel fitiği rahatsızlığımdan dolayı işçilik yapamıyorum. Psikoloji sıfırın altında.”
- ❖ “Herhangi bir kurum, şahıs, herhangi bir şekilde bir isnada bağlı olarak yapılan araştırma, soruşturma için savunma istemedi.”
- ❖ “(Sağlık çalışanı:) Herhangi bir sıkıntı yaşamadım. Tamamen amirimin inisiyatifi ile ihraç oldum.”
- ❖ “Herhangi bir soruşturma geçirmeden ifadelerini bile alınmadan ihraç edildim.”
- ❖ “Herhangi bir soruşturma geçirmedim. İhraç edildikten 1,5 yıl sonra, savcılık tarafından takipsizlik kararı verildi.”
- ❖ “Herhangi bir soruşturma geçirmedim. Yasal herhangi bir dayanağı olmadan tüm askeri öğrenciler olarak ihraç edildik.”
- ❖ “Herhangi bir soruşturma olmadan önce açığa alındım, bir ay sonra da ihraç edildim.”
- ❖ “Herhangi bir soruşturma olmadı, ama fişlendiğimi net biliyorum. Özel hayatım ve resmi kayıtlı faaliyetlerimiz kurum müdürlerinin elinde liste halinde yazılı idi.”
- ❖ “Hiçbir gerekçe ve delil sunulmadan asılsız ihbarla ihraç.”

- ❖ “(Akademisyen:) Herhangi bir soruşturma geçirmedim. Hakkımda açılan bir soruşturma olup olmadığını da bilmiyorum. İşten atıldıktan sonra yurtdışına gittik.”
- ❖ “Herkes sorulan 20 küsur soru bana da soruldu. Sunum yapar gibi slayttan soruldu, ben de cevapladım. Sözde soruşturmayı yapanların hepsi 6 kişi idiler ve hepsinin de farklı tarikatlarla ilişkili olduğu söyleniyor. Sözde komisyon ama soruları bir kişi okudu ben de cevapladım.”
- ❖ “Herkes sorulan matbu sorular soruldu. Soruları cevaplayan herkes bir şekilde iltisaklı olabilirdi.”
- ❖ “(Öğretmen:) Her şey gizli yapılmış. Savunmam alınmadı.”
- ❖ “Her şey gizli yürütüldü. Süreç yavaş ilerliyor. Suçum yoktu. “Şundan dolayı ihraç edildin” denmedi. Neyle suçlandık? Neyden takipsizlik aldık? Öğrenemedim. Ama bildiğim bir şey var FETÖ’cü olmadığım.”
- ❖ “Hiçbir adli ya da idari işlem geçirmedim.”
- ❖ “Hiçbir araştırma, inceleme, soruşturma yapılmadı.”
- ❖ “Hiçbir idari soruşturma geçirmedim. Açığa alındım, 672 KHK ile de ihraç edildim. Gözaltı, denetimli serbestlik, 2 yıl geçti iddianame de yok. OHAL komisyonu Ret gerekçelerinden birisi de soruşturma dosyasının bulunması.”
- ❖ “Hiçbir soruşturma geçirmeden ifademe hiç başvurulmadan açığa alınıp ardından ihraç edildim.”
- ❖ “(Belediye çalışanı:) Hiç kimseden cevap alamadım. Neden açığa alındığımı bile öğrenemedim. Süreçte babam akciğer kanseriydi acı üstüne acı yaşadım çaresizce. Hem onun eriyişini hem kendi eriyişime şahit oldum. Sevdiğim kişiden ayrı düştüm. Yuva kuramadım. İş bulamadım.”
- ❖ “(Dışişleri çalışanı:) Hiç soruşturma geçirmedim. Ancak 15 Temmuz sonrasında Eşim hamileyken yurtdışı görevden Türkiye’ye geri çağrıldık. Eşimin doktor raporu ile uçak seyahati yapması yasak olmasına rağmen Bakanlık bizim izin talebimizi kabul etmedi. Bebeğin yüksek düşük riskine rağmen mecburen risk alarak Türkiye’ye dönmek zorunda bırakıldık. En insani talebimiz reddedildi. Dönünce KHK ile atıldık. Tüm hayatımız alt üst oldu. İş bulamadık. Pasaport alamıyoruz. Birçok temel insan haklarımız hiçe sayılıyor halen. Darbeden sonra iki yıl geçmesine rağmen Geleceğimizle ilgili hiçbir plan yapamıyoruz.”
- ❖ “(Belediye çalışanı:) Hiçbir adli idari soruşturma geçirmedim. Kurumun usulsüzlüklerine ortak olmadığım için ve FETÖ’cülere karşı çıktığım için FETÖ’cüler tarafından hedef göstermek amacıyla önce açığa alındım 1 sene sonra da ihraç edildim.”
- ❖ “(Askeri Personel:) Hiçbir adli ve idari soruşturma geçirmedim. 35 defa CİMER’e yazdım ve “hodri meydan” dedim. “Benim herhangi bir cemaat oluşum vs. ile iltisakimi ispatlayın kendimi Kızılay meydanında yakarım” dedim. Ama tık yok. Siz 15 Temmuz’u FETÖ’cüler mi planladı sanıyorsunuz. TSK’daki zavallı FETÖ’cüler kullanıldı.”
- ❖ “Hukukun olmadığı bir ülkede ne desek boş.”

- ❖ *“Hiçbir adli/idari soruşturma geçirmedi. Hakkımı aramak için herhangi bir muhatap kurum ya da merci de bulamadım.”*
- ❖ *“Hiçbir delil, emare olmadan soruşturma başlatıldı. Komisyon bize “neden açığa alındınız?” diye soruyordu. Sonradan tanıklardan elde ettikleri duyumları soru olarak yönelttiler.”*
- ❖ *“Hiçbir idari adli soruşturma geçirmedi. Gereksiz, sorgusuz, sualsiz görevimden alındım.”*
- ❖ *“(Diyanet çalışanı:) Hiçbir idari sorgum olmadan 672 sayılı KHK ile ihraç oldum. “Listede adın var” deyip tutuklandım. Tutukluluğumun 90. günü ceza evinde idari sorgum oldu. 107 gün tutuklu kaldıktan sonra adli kontrol gerek duyulmadan tahliye edildim. İdari sorgumda 10’larca kurum görevlisi, öğrencilerim, hatta mahalle muhtarının ve komşularımın toplam 40 kişinin ifadesi alınmıştır. Kurum raporu “FETÖ ile irtibatı, iltisaki yoktur.” demiştir. Diyanet Vakfına kurban bağışlarım, kurum adına yaptığım çok sayıda çalışmalarım ve teşekkür belgelerim mevcuttur. Bunlara rağmen dava açıldı, ağır cezada yargılanıyorum.”*
- ❖ *“Hiçbir idari soruşturma geçirmedi. 3 ay açığa kaldım ve kendim OHAL bürosuna itiraz ederek dava açtım.”*
- ❖ *“Hiçbir idari soruşturma geçirmedi. Ne ifadem alındı nede araştırma yapıldı. Engelli memurdum yaşadıklarımın tarifi bile yoktur.”*
- ❖ *“Hiçbir idari ve hukuki soruşturma yapılmadı.”*
- ❖ *“Hiçbir ifade alınmadan ihraç edildik eşimle. Sadece sendika dediler.”*
- ❖ *“Hiçbir kriterim olamamasına rağmen çalıştığım kurumdaki bazı kişilerin iftirası ve sonrasında rektör kanaati ile ihraç edildim.”*
- ❖ *“Hiçbir soruşturma geçirmediğim gibi “Neden işten atıldığımı” araştırdığımda bütün kapılar yüzüme kapanıyor. İşsizim ve devleti yönetenler ile halka çok kızgın ve kırgınım. Eğittiğim öğrenciler Türkiye dereceleri alıyor haberlerini alıyorum. Meğer ben de okul çıkışı ücretsiz ders anlatmak yerine, meslektaşlarım gibi kahvehane köşelerinde olsa idim terfi alacaktım. Heyhat geç fark ettim. Madem teröristim, madem hainim bu açık cezaevinden elimi kolumu sallayarak gitmek istiyorum pasaportumu versinler arkama dahi bakmayacağım bu millet benim gibi bir insanı hak etmiyor!”*
- ❖ *“Hiçbir soruşturma geçirmedi. Geçmiş görevlerden bana husumeti olanların iftirasına uğradım sanırım ama hiçbir bilgi verilmiyor.”*
- ❖ *“Hukuk yok. Delil yok. Anayasa ve kanunlar işletilmiyor.”*
- ❖ *“İdari hiçbir soruşturma geçirmedi OHAL komisyonuna başvurduğum aylardır ses yok.”*
- ❖ *“Hiçbir soruşturmaya tabi olmadan önce açığa alındım ardından ihraç oldum. Açığa alındıktan tam 1 yıl sonra ifadeye çağırıldım. Hakkımda FETÖ üyeliğinden dava açıldı. 8 ay haftada 2 gün adli kontrole tabi tutuldum... Bu süreçte hedef gösterildim lekelendim. Maddi manevi çok zorluklar çektim. Bir yıldır depresyon tedavisi alıyorum. Sağlığım bozuldu.”*

- ❖ *“(Doktor:) Hiç kimsenin umurunda değiliz. “150.000 ver işine dön” diyenler haricinde tabii. 13 ay sonra ifadem alındı, 17 ay sonra savcının yanına gittim. Hakaretler işite işite beni kovdu. Takipsizlik kararını adresime göndermiş arkamdan. Hayatım boyu zerre kadar bir bağlantım olmadan ne ByLock, ne banka, ne sendika, ne dernek, ne sohbet, ne okul, ne dersane, ne gazete-dergi, ne tanıdık, ne selam, ne sabah... hayatım boyunca kıyısından kenarından geçmediğim bir yapıyla ilişkilendirildim. Önce sebebin bu olmasına sevindim çünkü “yüzde yüz aklandım” dedim, aklandım. Ama işsiz, açsız ve çaresizim.”*
- ❖ *“(Kamu yöneticisi:) Hukuka uygun bir savunma yapma imkânı tanınmadı. Halen ihraç nedenini bilmiyorum. Adil bir soruşturma yok. Açığa alınma tarihi 16 Temmuz 2016 saat 11:00. Açığa alınma sebebi "darbeye teşebbüs etme ihtimali". Daha sonra bu gerekçe hiçbir yerde görülmedi.”*
- ❖ *“İdari bir soruşturma geçirmedim. İhraç gerekçemizi bile bilmezken anlık tutuklanarak mağdur edildik ve bu şekilde savunmamız istendi.”*
- ❖ *“İdari değil adli soruşturma geçirip beraat etmeme rağmen ihraç oldum.”*
- ❖ *“(Sağlık çalışanı:) İdari değil ama; 5 Mart 2017 tarihinde gözaltına alınıp 4 gün sonra adli kontrole serbest bırakıldım. İfade aşamasında 4 soru soruldu, hepsi de hukuk içerisinde kurulum görev yapan kurumlarla ilgili idi (sendika, banka vs.). Bu süreçte garibime giden ise; açığa alındıktan sonra bir süre müdürlükten aranıp gözaltına alınıp alınmama konusunda bilgi alınması idi. Sanki her şey önceden planlanıp uygulamaya koyulmuş gibi idi. Çalıştığım kurum için söylüyorum.”*
- ❖ *“İdari hiç soruşturma geçirmedim. Adli soruşturma var. Her şeyim temiz çıktığı halde beraat alamadım soruşturma uzayıp duruyor.”*
- ❖ *“(Polis:) İdari soruşturma açılmadı ancak fiilen yöneticiler ayrımcı uygulamalar yaptılar. Beni ve ihraç olan kişileri darbe öncesi zaten fişlemişlerdi. Bu fişlemeler uygulamada açıkça görülmekteydi.”*
- ❖ *“İdari soruşturma adı altında görevden uzaklaştırıldım. Güya soruşturma vardı ama neyle suçlandığımı bile bilmiyordum sadece FETÖ olduğumu hissediyordum meşhur tabirle savunma bile istemediler, sonuçta ihraç.”*
- ❖ *“(KİT Çalışanı:) İdari soruşturma adı altında OHAL ile alakasız sorularla, özgeçmişim sorgulandı. Çifte standartlı kararlar şeflikten tenzil edilerek memur olarak sürgüne gönderildim.”*
- ❖ *“(Askeri personel:) İdari soruşturma adı ile yapılan işlemler tamamen MİT eliyle hazırlanan listelerde ismi geçen şahıslara yönelik mazeret üretme süreci. Hiçbir mantıklı delil, suç unsuru olmadan tamamen afaki senaryolar üzerinden suç üretme süreci.”*
- ❖ *“Hiçbir idari soruşturma geçirmeden ihraç edildim.”*
- ❖ *“Çok sıkıntılı ve zor günlerdi. Korku dağları ve adaletsizlik her yerde.”*
- ❖ *“İdari soruşturma başlamadan ihraç işlemi yapıldı.”*
- ❖ *“İdari soruşturma başlamıştı, fakat sonuçlanmadan ihraç edildim.”*

- ❖ “İdari soruşturma başlatıldığı bildirildi ancak hiçbir işlem yapılmadan 672 sayılı KHK ile ihraç edildim.”
- ❖ “İdari Soruşturma bile denemez. Belli soruları sorup geçtiler. Neyle suçlandığımı söylemediler. Sordukları tek somut şey Facebook'ta bir şeyi beğenmek!”
- ❖ “İdari soruşturma da tarafıma savunma hakkı ve suçlamalar hiç bildirilmedi.”
- ❖ “İdari soruşturma dediğimiz şey; sadece bir müfettiş geldi, sadece benimle görüştü dinlemedi bile, maksat adet yerini bulsundu, “Neden savunmasını almadınız?” demesinler diye atılmış bir adım.”
- ❖ “İdari soruşturma esnasında kuruluşu yasal olan bankadan kredi çektiğim için, bunu söylerken dahi utanç hissettim, belirli bir süre sonra yaptıklarınızın suç olduğunu düşünmeye başlıyorsunuz, medyasından devlet büyüklerine varınca kadar öyle suçlanıyorsunuz ki bir bankadan kredi çekmeyi, 2006 yılında bir eğitim kurumunda dershaneye gitmeyi siz kendiniz bile bu hatayı nasıl yaparsın diye kendinize kızılıyorsunuz, neden sonra kendinize geldiğinizde sizi o günün şartlarında nasıl bir psikolojinin içine soktuklarını fark ediyorsunuz, şahsen 16. yüzyıl engizisyon mahkemelerinde yargılanıp yakılmış gibi hissettim.”
- ❖ “İdari soruşturma formalite idi. İhraç edildikten sonra “soruşturmaya yetki yok” deyip kapatıldı dosya.”
- ❖ “İdari soruşturma geçirmeden ihraç oldum. İhraç olduktan sonra herhangi bir ifadem alınmadı.”
- ❖ “İdari soruşturma geçirmeden önce açığa alındım bir ay sonra da ihraç edildim.”
- ❖ “İdari soruşturma geçirmedim. Açığa aldılar ama soruşturma için çağırmadılar sonrada ihraç edildiğimi öğrendim.”
- ❖ “İdari soruşturma geçirmedim. Açığa alınıp 15 gün sonra hiçbir açıklama yapılmadan ihraç edildim. Ailevi düzenim altüst oldu. Eşimle boşanma sürecindeyim. Çalışmayıp eve katkıda bulunmamak beni psikolojik olarak çok yıprattı.”
- ❖ “İdari soruşturma geçirmedim. Adli soruşturmaya tabi tutuldum. İhraç olduktan 3 ay sonra takipsizlik kararım tarafıma tebliğ edildi. Ama buna rağmen geri dönemedim.”
- ❖ “İdari soruşturma sürecinde müfettiş ikamet adresime gelip en yakın komşularıma benimle ilgili tuhaf sorular; “Evinde sohbet olur muydu? Zaman gazetesi alır mıydı?” vs. sorarak şahsımı komşular nezdinde terör örgütü üyesi gibi göstermiştir.”
- ❖ “İdari soruşturma geçirmedim. Bir anda kapının önüne koyuldum.”
- ❖ “(Askeri personel:) 1 kez bile bir komutanımız beni karşısına alıp konuşmadı. Mobbing denmez, ıstırap denir. Hastaneye dahi göndermeye izin vermediler. Darbe gecesi nöbetçi olan şahsım canımı dişime takip silahlıkları mühimmatları kilitleyip “Vatanıma el değmesin” diye canımı ortaya koydum. Ama bunlar bile boşuna imiş. Amaçları belli sorgusuz sualsiz gariban Anadolu evlatlarına ve ailelerine bu lekeyi vurmak.”
- ❖ “Hiçbir bilgi, belge, delil olmaksızın ihraç.”

- ❖ “(Akademisyen:) İdari soruşturma göstermelik bir soruşturmaydı. 30 kişi aynı salona alınıp matbu soruların cevaplandırılması istendi. YÖK’e gönderdiğim dilekçemden bir bölüm: "Soruşturma sürecinde ne ile suçlandığım belirtilmemiş olup karşıma 18 soru konulmuştur. Komisyon üyeleri soruları kendilerinin hazırlamadığını belirtmişlerdir. Hakkımdaki işlemin neden yapıldığı bana bildirilmediğinden ki, -bu dosyayı inceleme hakkımın engellendiği anlamına gelir- savunma hakkım engellenmiştir. Bu süreçte yapılan işlemler ceza muhakemesi kanununun 129., 130. ve 153. maddelerine aykırıdır. Komisyon üyeleri soruşturma sırasında gösterdiğimiz tepkiler üzerine konunun kendileri ile ilgisi olmadığını, kararı kendilerinin alma yetkisinin bulunmadığını, baskı altında olduklarını belirtmişlerdir ki bu iradelerini kendilerine makam temin eden kişilere bir bilim insanına yakışmayacak şekilde ipotek altına aldıklarının ve soruşturmanın bağımsız ve tarafsız yapılmadığının bir göstergesidir. Soruşturma sırasında otuz küsur kişi aynı salona alınmış, önümüze konulmuş şablon soruların toplantı salonundan çıkmadan cevaplanması istenmiştir. Bu CMK'nın³¹ 285. maddesinde bulunan soruşturmanın gizliliği sürecine aykırı bir durumdur. Bu göstermelik soruşturma sürecinin ardından Yüksek Öğretim Kuruluna açığa alınan herkes ihraç talebi ile gönderilmiştir. Tarafıma yapılan tebliğde açığa alınma işleminin Devlet Memurları Kanununun (DMK) 137. ve 140. maddelerine göre yapıldığı belirtilmektedir. DMK'nın 140. maddesi haklarında mahkemelerce cezai kovuşturma yapılan devlet memurlarının görevden uzaklaştırılmasına ilişkin bir madde olup ihraç sürecinde hakkımda herhangi bir cezai kovuşturma bulunmamakta idi. Bu bile tek başına yapılan işlemlerin herhangi bir hukuku temelini bulunmadığının göstergesidir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6-2 ve anayasamızın 38-4 maddelerinde masumiyet karinesinin temel bir hak olarak belirtilmesine rağmen açığa alındığımızın ertesi günü kimliğimi teslim etmem, odamı boşaltmam, anahtarı teslim etmem dekanlık makamınca şahsımdan istenmiştir. Ayrıca rektörlük makamınca email adresim kapatılmış, kişisel web siteme erişim engellenmiştir. Şahsıma yapılan bu davranışlar suçluluğuma peşinen karar verildiğinin bir göstergesidir.”
- ❖ “İdari soruşturma göstermelik yapıldı. Hiçbir soruşturma kuralına uyulmadı. Sözlü çağırıldım, soruşturma tutanağı verilmedi, sonuçtan haberdar edilmedim.”
- ❖ “İdari soruşturma hakkında bana hiçbir soru yöneltilmedi. Mahkeme safhasında soruşturmadan haberim oldu.”
- ❖ “İdari soruşturma hiç geçirmedim. KHK ile ihraç öncesinde 15 Temmuz sonrası açığa alındığım dönemde de hiç soruşturma geçirmedim.”
- ❖ “İdari soruşturma kapsamı genel sorulardan bizden bilgi almaya yönelikti, doğrudan suç ile ilgili değildi. Sadece yazılı soruşturma yapıldı. Soruşturma sonucu dilekçe vermeme rağmen tarafıma iletilmedi.”
- ❖ “İdari soruşturma olmadan, 18 Temmuz'da, önce "Hizmetine ihtiyaç duyulmadığından" iş sözleşmeme son verildi. Sonrasında “İşe iade davası açarsanız savcılığa veririz” diyerek Borsa başkanının ağzından dolaylı olarak tehdit edildik. İşe iade davası açtığımda da savcılığa şikâyet edilerek soruşturma açıldı. İşe iade davasını İstinaf mahkemesinde kazanmama rağmen Borsa yönetimi şahsım adına tek delil olarak bir yıl koleje gitmemi ve kendi eliyle açılan savcılık soruşturmasını göstererek işten çıkarma gerekçesini hizmet ihtiyacı kalmaması değil FETÖ'ye dayandırarak dosyayı Yargıtay'a götürdü.”
- ❖ “İdari soruşturmada bile net bir şekilde neyle suçlandığımı anlamadım.”

³¹ CMK: Ceza Muhakemesi Kanunu

- ❖ “(Adalet Bakanlığı çalışanı:) 3 ay açıktan sonra ve ihraç olduktan sonra, idarece savunmam istendi. Sonra “Karar verilmesine yer olmadığına” kararı verildi. Buradan da anlaşılıyor ki kurumun ihraç ile bir ilişkisi yok. Yani elinde hiçbir delil yok.”
- ❖ “(Akademisyen:) İdari soruşturma süreci kalıp sorulardan oluşan; “Nerede doğdun? Okuduğun okullar? Gittiğin dersane? Kaldığın yurt?” vb. bir formdan oluşmaktaydı. Ne ile suçlandığımız ya da itham edildiğimiz söylenmedi. Ayrıca görev yaptığımız kurumlardan güvenlik personeli eşliğinde nahoş bir şekilde çıkarıldık. Ofisimizdeki kişiler eşyamız da dahil hiçbir şeyi almamıza müsaade edilmedi. Hâlâ kitap ve kişisel bilgisayar, cübbe, kıyafet vb. eşyalarına alamayanlar var. Ben bunları alırken tam bir rezillik yaşattılar. Fakültenin içine alınmadan öğrencilerimin ve fakülte personelinin gözleri önünde, kamera çekimiyle ofis eşyalarım el arabalarıyla fakülte önüne bırakıldı. Hayatımda bu kadar utanç verici bir durumu daha yaşamadım.”
- ❖ “İdari soruşturma yapan kişi ne yapacağını bilmiyordu. O dönemde kraldan çok kralcıların sorduğu karşıdakini direkt suçlu ilan eden soruları sordu. Hiçbir şekilde kendimi güvende hissetmedim.”
- ❖ “İdari soruşturma yürütülmedi. Suçlamalar paylaşılmadı. Savunma hakkı verilmedi.”
- ❖ “İdari soruşturmada Banka'da hesabımın olup olmadığı, bahsi geçen "Yapı"nın okullarında okuyup okumadığım veya 1. dereceden akrabalarım arasında o okullarda okuyanların olup olmadığı vb. sorular soruldu.”
- ❖ “İdari soruşturmada, şahitler, müfettişler tarafından, aleyhimde yönlendirildi ve 15 ay tutuklu kaldıktan sonra 2. mahkemede şahitler beyanlarını kabul etmeyip müfettişlerin kendilerini yönlendirdiğini itiraf etti ve tahliye oldum. Tamamen yanlı, önyargılı ve öfkeli bireyler tarafından sorgulandım.”
- ❖ “İdarî soruşturmayı aramız iyi olmayan müdür yardımcısına verdiler. Bir şey çıkmadı, soruşturma sonucu bakanlığa ulaşmadan bakanlar kurulu ihracı gerçekleştirdi.”
- ❖ “(Diyanet çalışanı:) İdari tahkikat esnasında ve daha sonra adli soruşturmada sorulan sorular: (1)- Ecevit'e beddua eden birisine "Ben ona beddua etmiyorum" dediğim (böyle bir konuşma geçmediği halde). (2)- İlçe Kaymakamı (İhraç) sana nasıl hitap ediyor? Cevap: Bey veya hoca diye olabilir. (3)- 2014 yılı mahalli yerel seçimler öncesi birisinin mevcut durumla ilgili sorduğu soruya taraf tutmadan cevap vermem ve buna karşılık "Yuvarlak konuşmuşsun???" yorumu.”
- ❖ “(Askeri personel:) İdari Tahkikat Komisyonlarında büyük zulüm yapıldı... Bir kişinin iftirasını kale alınarak gerçekten mağdur edildim. Ne yazık ki kurum hafızası bu tip kişilerin elinde oyuncak olmuştur. Hayatımız boyunca karşısında olduğumuz bir yapının üyesi olarak gösterildim. Allah cezalarını versin inşallah.”
- ❖ “(Askeri personel:) İfade alınmadı. Ağabeyim yüzünden idari izne ayrıldım. Ağabeyim beraat almasına rağmen suçum belirtilmeden son KHK ile ihraç edildim.”
- ❖ “(Polis:) İhraç olalı 2 sene olacak ne arayan ne soran var OHAL komisyonundan hakkımızda henüz bir karar çıkmıyor askerlik konusundan dolayı iş bulamıyorum artık canım burnuma geldi tek bir yetkili makama ifade vermedim hâkim karşısına çıkmak için dua eder olduk.”

- ❖ “İhraç edildikten sonra savcılık gizli soruşturma yaptı ve bu soruşturma sonucu, bir yıl sonra, “Kavuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir”. Şeklinde karar geldi.”
- ❖ “(Dışişleri çalışanı:) İhraç olduğum Eylül 2016'dan Ekim 2017'ye kadar herhangi bir hukuki soruşturma geçirmedim ve bu süreçte başvurduğum mercilerden herhangi bir cevap alamadım. Ancak Ekim 2017 tarihinde ikametimde bulunmadığım bir vakit hakkımda gözaltı kararıyla evimde polis araması olduğunu öğrendim. Hukuksuzluğun ve işkencenin alenen işlendiği bir ortamda, adil yargılanmayacağım endişesiyle, hukuk düzeni, evrensel standartlarda yeniden tesis edilene kadar adli makamlara teslim olmamayı tercih ettim. Mart 2018 tarihinde OHAL Komisyonunun, başvurumun reddine ilişkin kararını öğrendim, kararda gerekçe olarak "firari" olmam gösterilmişti! Akabinde posta yoluyla Ankara 19. idare mahkemesine, işlemin iptali başvurusunda bulundum. İdare mahkemesinde dava sürecim halen devam etmektedir. Ancak, Dışişleri Bakanlığının, davama ilişkin Temmuz 2018 tarihinde mahkemeye sunduğu savunma dilekçesinde, 672 sayılı KHK ile 2016 yılı Eylül ayında ihraç edilmemi, OHAL Komisyonunun 2018 yılında almış olduğu ret kararına dayandığını gördüm. Özetle Dışişleri Bakanlığı, 2016 senesinde 672 sayılı KHK ile ihraç edilmemin gerekçesi olarak "Ama OHAL Komisyonunu onun itirazını (2018 yılında) reddetti" demiş!”
- ❖ “(Bilgisayar operatörü:) İhraç olduğum günün ertesi günü emniyetten görevliler geldi “Arama iznimiz var. Evi arayacağız ve senin de tutuklaman var” dediler. İki gece nezarete kaldım o iki gece benim 10 yıllık ömrümü aldı. 3.günü savcıya ifademi verdim tutuksuz denetimli serbest ile 7 ay gibi imza verdim haftanın üç günü sonra bir güne düştü daha sonrada tamamen imza kalktı 2018 mayıs ayında soruşturmaya gerek olmadığına dair takipsizlik kara verildi. Bu süreçte 22 ay geçti iş aradım bulduğumda iş vermediler tanıdığım arkadaşlar selam vermedi görmezden geldiler Ateş düştüğü yeri yakıyor bu yaşananlar başka nasıl anlatılır bilmiyorum bu süreç beni ve ailemi çok yordu psikolojimiz tamamen bozuldu eşim ve ben ilaç kullandık çok şükür bu günleri de atlatacağız inşallah.”
- ❖ “İhraçtan 2 yıl sonra ifadeye çağrıldım. İfadeden 3 hafta sonra da duruşma günü verildiğini öğrendim. Kurbanlık koyun gibi günümü bekliyorum. Madem ben suçluydum 2 yıl neredeydiler? Uydurma şeylerden suç çıkarıp gün verdiler. Mahkemeden nasıl bir adaletsizlik çıkacak bekleyip göreceğim. Eşim de 3 yıl ceza aldı. Günü bitmiş olmasına rağmen hâlâ tutuklu. Denetimli serbestliğe çıkarmıyorlar ki bu zaten ayrı bir sorun. Maddi manevi bittik tükendik. 3 ayı geçti fazlasını yatırıyorlar. Cezaevinin yetkisine bırakmışlar KHK ile. Müdürün inisiyatifine bırakılmış bir şey. Ne biçim adalet!”
- ❖ “İlk önce KHK ile ihraç edildim ihraçtan sonra idari soruşturma açıldı savunmam alındı sonra da ihraç edildiğim için karar verilmesine yer olmadığı kararı verildi.”
- ❖ “İki kez açığa alınma, istifaya zorlama sonrasında ihraç. “Çok sağlam deliller var” denilerek zorlanılan ihraç sonrası mahkemede idari soruşturmadaki suçlamaların 3'te 2'si yoktu. Yani hayali suçlamalarla ihraç. Allah onlara da yaşatsın aynısını.”
- ❖ “İlk aylar stresli ve sıkıntılı geçti hep bir ümitle hakkımız geri verilecek diye düşündük git gide ümitler tükendi sonra “Bir yerden başlamak gerek” dedim mesleki olarak serbest çalışmak istedim sonra bazı yöneticilerin keyfi uygulamaları ile aynı meslekten mağdur arkadaşlara engel çıkarttiklarını duydum vazgeçtim bir buçuk yıl çay ocağı işletim memlekete dönerek. Şu an 5 ay oldu kendi mesleğimi yapıyorum şükür.”
- ❖ “İnsanlık Dışı muamele ile odam kilitlendi herkesin nezdinde bir anda terörist ilan edildim. Hapse girdim işkence gördüm. Yurt dışına kaçmak zorunda kaldım.”

- ❖ *“İmam-Hatip Lisesi, sınıfta, öğrencilere verdiğim performans ödevinde konu, Hz. Meryem idi. Hz. Meryem ile ilgili ayeti sınıfta okuttuğum için soruşturma geçirdim... Buna bir de hükümet hakkında bazı iftiralar eklemişler. Soruşturma konusu olan ayet; Hz. Meryem'e Cebrail (as)'ın erkek suretinde gelişi. Bendeniz bu ayeti okutmakla, Cebrail (as)'a “erkek” demek istemişim ve okulda, öğrencilerin “itikadını bozuyormuşum”. Bir de Cebrail (as) erkek, Meryem (as) bayan, baş başa kalması demek, bununla ben kız ve erkek öğrenciler baş başa kalabilir demişim. Bununla da öğrencilerin “ahlakını bozuyormuşum”. Tabi güzel bir savunma yaptım, rezil oldular, tam iki yıl sürdü bu ve ben okuldan tayinimi istedim, sümen altı ettiler, 1 yıl sonrada ihraç oldum...”*
- ❖ *“İş bulamıyorum, o dönem hamileydim ve çok sıkıntılı bir süreç geçirdim. İki çocuğum var maddi ve manevi sıkıntılarımız tavan yaptı.”*
- ❖ *“İsimsiz imzasız Asılsız ihbar ve iftira mektupları ile mağdur edildim.”*
- ❖ *“(Askeri öğrenci:) İsmimiz KHK'da direk geçmediği için OHAL komisyona başvuru yapamıyoruz.”*
- ❖ *“İstifa edilmiş dernek üyeliği nedeniyle açığa alındım. Müfettişe alalecele ifade verdik. Sonra ihraç oldum.”*
- ❖ *“(KİT Çalışanı:) İstihbari bilgilerle hukuksuzca attular.”*
- ❖ *“(Polis) İstihbari not kâğıdı ile tutuklandım. Bu not kağıdında da “Adli ve idari soruşturmalara gerekçe oluşturamaz” ibaresi yazılı olduğu halde tutuklandım. Savunmalarında defaten belirtmeme rağmen görmekte ve duymamakta ısrar edildi.”*
- ❖ *“28 Temmuz 2016 tarihinde gözaltına alındım ve 2 Ağustos 2016 tarihinde tutuklandım. Kurumum beni önce açığa aldı sonrasında ilk KHK ile 1 Eylül 2016 da ihraç etti. Hiçbir savunmam alınmadı.”*
- ❖ *“Kalıp sorular: Bank Asya hesabın var mı? Zaman gazetesine abone misin? Çocuklarınız dershaneye gitti mi? Kurumda ve emniyetteki sorgu da bu şekilde idi.”*
- ❖ *“Kanunda suç olmayan nedenlerle kişiler hakkında mahkeme açılıyor, görevlerinden ihraç ediliyor. Kanunda neyin suç olduğu açıkça belli iken devletin suç olmayan eylemleri suç isnat etmesi sonu olmayan bir hukuksuzluktur. Bu şekilde uygulamalar ile hiçbir vatandaşın güvencesi kalmaz. “Bugün bana, yarın sana” olur.”*
- ❖ *“Kardeşim ile ilgili sorular soruldu. Şahsımla ilgili hiçbir husus belirtilemedi. Çünkü hiçbir bağlantım olmamıştır.”*
- ❖ *“Kanunilik”, “masumiyet karinesi”, “hukuk karşısında eşitlik”, “kimse başkasının suçuyla suçlanıp cezalandırılmaz” ... vs. rafa kalkarsa, yasada olmayan şeylerle suçlanırsın, hiç olmayan, suç olmayan şeylerden, suçmuş gibi ceza alırsın, muz cumhuriyetinde bile olmayacak şeyler olabilir, sen ceza evinde istediğin kadar " Ben masumum" de. Sana ancak "Tabi! tabi! sen dinlenmene bak!" derler.”*
- ❖ *“Karar daha öncesinde belliydi. Kurumum “açığa alınma suresinin uzatılması” yönünde bir yazı yazmasına rağmen bakanlık direk ihraç etti.”*
- ❖ *“KHK ile işimden atıldım. Başka bir işlem olmadı.”*

- ❖ “Kardeşim zırhlı birlikler de kursiyer teğmen idi. 16 Temmuz’da gözaltına alındı. Ben de kurumuma kardeşimin durumunu bildirdikten sonra beni direkt suçlu olarak görüp sık sık bilgi alma tutanağı adı altında sanki hukuk eğitimi almışlar gibi ifademi aldılar. Keşke söylemeseydim. Bu süreçte eşim hamile idi onu memlekete göndermek zorunda kaldım bu olaylardan uzak kalması için. Temmuz 2016’dan, görevlendirme ile göreve gittiğim, Mart 2017’ye kadar sık sık bilgi alma tutanağı diye üzerime geldiler.”
- ❖ “Kardeşimin cep telefonu hattında ByLock uygulaması yüklü olduğu belirtildi. İlgili hat mor beyin hatalı listesinde çıktı ve gereken girişimlerde bulunmama rağmen görevime iade edilmedim. Dosyam OHAL komisyonunda bekliyor.”
- ❖ “(Sağlık çalışanı:) Kasım 2016’da atandım ancak güvenlik araştırmam bitmediği için işe başlayamadım. Olumlu /olumsuz hiçbir cevap verilmedi. Atandığım kurum halk sağlığı kurumu kapandı. Tam 12 ay sonra tekrar atandım ve güvenlik araştırmam olumlu çıktı şu an çalışıyorum.”
- ❖ “(Sağlık çalışanı:) Kendi kurumum ve çevremdeki insanlar tarafından adeta darbeyi şahsım gerçekleştirmişçesine muamele gördüm. Adeta bir canı muamelesi gördüm. Kurtuluşu oralardan ayrılıp kimsenin beni tanımadığı bir memlekete hamal olarak gittim. Ve hâlâ hamallığa devam ediyorum. Kurumum yapmış olduğum itirazların hiçbirine cevap vermedikleri gibi ciddiye bile almadılar. Rabbim tez zamanda masumiyetimizi açığa çıkarsın.”
- ❖ “(Sağlık çalışanı:) KHK ile ihraç sonrası 2 soruşturma geçirdim Birincisi, birisinin ihbarı üzerine. Ağustos 2016’da ihbar yapılmış Şubat 2018’de gözaltına alındım 3 gün nezarete kaldım sonra savcı karşısına çıktım. Bana sorulan soruların büyük çoğunluğu yasada suç olmayan ve resmi makamlarda kayıtları olan sorulardı. Aradan geçen 7 ay içinde dava açılmadı da düşürülmedi de hâlâ beklemedeyiz denetimli serbestlik dahi verilmedi. Eşim ev hanımı aynı şey onun içinde gerçekleşti. Evim didik didik arandı mahremime girildi bir binadan 4 aileye aynı işlem yapıldı bütün mahalle haberdar oldu. 5 ekip arabası yaklaşık 15 polisle gelmiş ben o sırada işte idim telefonla ulaştılar kendim Sincan emniyetine gidip teslim oldum ama sonrasında çalıştığım inşaat işinden de atıldım (inşaat işini bile çok gördüler). İkincisinde, sendika üyeliğinden dolayı geldiler. Mart 2018 de ...emniyette 7 gün kaldım benimle beraber 60 kişiye yakındı 12 m²’lik yerde 18 kişi kaldık emniyet ifadeleri alındı 7. gün adliyeye gittik savcılığa dahi çıkmadan imza karşılığı serbest bıraktılar 21 haziranda birinci, 12 Eylül’de 2. duruşmaya çıktım. Sendika üyesi olmak ve Bank Asya’da hesabım olmasından dolayı 15 kişi yargılanıyoruz. 1. duruşmada adli kontrol kalktı 2.’de duruşmalara katılma zorunluluğumuz kalktı hâlâ bekliyoruz ve mağduriyetimiz sıkıntımız her geçen gün artıyor.”
- ❖ “KHK ile ihraç olduktan sonra üniversite aynı zamanda beni doktora öğrenciliğinden de attı gerekçe ise KHK ile atılmak ve çevredeki insanların benim hakkımdaki düşünceleri.”
- ❖ “(Bilim adamı:) KHK’yla atılma sonrasında iş başvurularım reddedildi. Mecburen yurtdışını deneyeyim dedim ve ben çıktıktan sonra ailemi yanıma getirtmeyi istedim fakat eşimin çıkmasına izin verilmedi. Havaalanında sorguya çekildi. Yani özetle 2 yıldır eşimden ve 2,5 yaşındaki kızımdan ayrırım.”
- ❖ “Kimseye bir şey söylemediğim halde adım, "FETÖ’cü Hoca" ya çıktı. Mahallemdeki camiye gitmeye çekinir oldum. Eşim ve çocuklarım çok yıprandı. Babam öldü, en yakın arkadaşlarım taziyede bulunmadı.”

- ❖ “(Üniversite çalışanı:) OHAL gerekçesi ile hakkımda güvenlik soruşturması başlatıldı. Bu surecin sonunda güvenlik soruşturmanın olumsuz olduğu iddiası ile üniversite yönetimi hakkımda idari soruşturma açtı. Bu idari soruşturmanın sonucunda şu an sayısını hatırlayamadığım bir KHK’nın verdiği yetkiye dayanarak üniversite yönetim kurulu kararı ile 5 Ocak 2018 tarihinde kamu görevinden çıkarıldım. İşsizlik ve neden olduğu maddi, psikolojik vb. sorunlarla uğraşırken bir yandan da idari dava süreci işliyorken 8 Temmuz 2018 tarihinde yayınlanan 701 no’lu KHK ile olmayan işimden bir kez daha çıkarıldım. Bu trajikomik durumun yasal itirazın önünü kapamak için yapıldığını düşünüyorum. Yaşadığımız onca olumsuzluklara rağmen demokrasiye ve insan haklarına olan inancım bu süreçlerin lehimize sonuçlanacağını temenni ediyorum. Haksız yere işinden ekmeğinden edilmiş, psikolojik travmalar yaşamış ve toplumda tecrit edilmiş olmanın hesabını bir gün soracağımıza inanıyorum.”
- ❖ “Soruşturma komisyonu üyesi aynı zamanda iki ay önce hakkımda emniyete şikâyette bulunmuş.”
- ❖ “KHK ile ihraç olduktan 15 gün sonra tarafımı ifadeye çağırdılar. İfadede 2012-2014 yılları arasında teknik ve fiziki takibim olduğu söylendi ama herhangi bir şeyin tespit edilmediği söylendi. Bu şekilde ifademi verip çıktım. Birkaç hafta sonra savcılık takipsizlik verdi.”
- ❖ “Kurt kuzuyu yemeye çoktan karar vermiş zaten. Sonradan öğrendim ki kamusal mekanlarda, birtakım gruplar aleyhine açıkça sövüp saymayanları veya erk sahibi olan birileri lehine açıkça methiye düzmeyenleri "vatan haini" olarak fişliyorlarmış. Ben de saf saf kendi işimi en iyi şekilde yapmakla meşguldüm. Meğer vatansever sayılmak için işini en iyi şekilde yapmak değil birilerine “cazgırlık” veya “borazanlık” yapmak gerekiyormuş. Bu cehaletin(!) bedelini çok ağır ödedim.”
- ❖ “Kurum kararıyla açığa alındım. Hakkımda soruşturma yürüdüğünü arkadaşlarımdan öğrendim. Savunmam dahi alınmadı, hakkımda soruşturma yürütüldüğünü bilmiyordum bile.”
- ❖ “Kurum müfettişlerince sorgulama yapıldı. Ama sonucu belli olmadan atıldık.”
- ❖ “Kurum müfettişi, 15 Temmuz’dan sonra her şeyi suç sayan “İtiraf edin, nedamet duyun” şeklinde bir tavırla ifademi aldı. İdare bizi dernek ve sendikadan dolayı 3-4 yıldır takip ediyormuş yoksa bu kadar hızlı hareket edilmesi kamu da pek kolay bir şey değil. Suçlamaların hepsi cari kanunlarda suç olmayan legal sivil toplum çalışmalarındır. Okunan gazete, çalışılan banka suç sayıldı. Sendika ve dernek faaliyeti suç sayıldı.”
- ❖ “Kollukta ve adliyede bir ön soruşturmam oldu. O gün bu gündür arayan soran olmadı.”
- ❖ “Kurumum ne yazık ki soruşturma sürecinde haddinden fazla adam kayırma yaptı. ... Partiden ve sendikadan referansı olanları kayırdı. Hiçbiri ihraç olmadı. Benim gibi referansı olmayanları da ihraç etti.”
- ❖ “(Öğretmen:) İdari soruşturma tamamen formalite idi nihai amaç meslekten men.”
- ❖ “Müfettiş Bank Asya’nın dökümünü çıkarıp gelmiş. 10 yıllık banka kullanıcısıyım. Bütün hareketleri açıklamak zorunda kaldım. Yatırdığım kira ödemelerini bile aylık cemaate aktarılan yardım olarak algıladılar. Kime yatırıldığına bakmadan araştırmadan soruşturma esnasında bile suçlu muamelesi gördüm.”

- ❖ “Kurumda mesai yapmakta iken 28/07/2016 tarihinde gün ortasında ...Kurum Kampüsüne yapılan operasyonla 200 yakın memurla gözaltına alınmak üzere kelepçeleyip İl Emniyet Müdürlüğüne götürüldük ve 7 gün sonra Adli Kontrol şartıyla serbest bırakıldım. Sonrasında kurumum beni açığa aldı ve 6 ay böyle sürdü. Altı aylık sürecin sonunda ben her an göreve dönmeyi beklerken yıl sonundaki kuruma gelen kontrolörün beni kuruma çağırıp görüşmesi üzerine ısrarla benden isim istemesi ve benim “bu örgütle hiçbir ilgimin olmadığını” belirtmem sonrası ilk açıklanan KHK' da ihraç edildim. Sonrasında Savcılıktan takipsizlik kararı çıkması üzerine 10 ay geçmesine rağmen hâlâ görevime iade edilmedim.”
- ❖ “(Din görevlisi:) Kurumumca ifadeye çağrılanlar FETÖ'ye maddi yardım yapmakla (beni) itham etmişler. “Camiden kurban derisi ve himmet topladığını “duydum” demişler. Diyanet hemen hakkımda Cumhuriyet savcılığında soruşturma talep etmiş. İhracımdan sonra, evimin kapısını kırıp evimi aramışlar (Ben yoktum). Sonradan gittiğimde ifadeye götürdüler ve bıraktılar. Tam iki yıl sonra hakkımda “kovuşturmaya gerek yoktur” diye takipsizlik verildi. Komisyona başvuru yaptım bekliyorum.”
- ❖ “(Din görevlisi:) Mesleki olarak, hasımlarımdan hakkımda attıkları iftiralar dikkate alarak, kararı önceden vermişler. Elimde delil ve belgem var ama kimsenin beni dinlediği falan yok. Soruşturma tamamen formalite acaba bir şey tutturabilir miyiz havasında. Hiç alakası olmayan beni de FETÖ'cü yaptılar ya vay memleketin haline. Hukuk fakültesinde tez konusu olacak dava.”
- ❖ “(Askeriye çalışanı:) MSB tarafından kuruma gönderilen bir liste ile 24 Mart 2018'de açığa alındım. Hiçbir sorgu, sual, gözaltı, tutuklama olmaksızın 08.07.2018 tarihinde ihraç edildim. Kurum içerisindeki statükoculuğun bu süreçte de mükemmel şekilde birilerini koruduğuna şahit oldum.”
- ❖ “Müfettiş tamamen yasal olan banka, sendika gibi sorular sordu. Soruşturma sonucu tarafıma bildirilmedi, yazılı savunamama cevap verilmedi. İsmimi KHK da gördüm.”
- ❖ “(Askeriye çalışanı:) NATO da görev yaparken ihraç oldum. Darbe olduğunda elim bir trafik kazasından dolayı ailecek hastane yatıyorduk. İyileşmeme bile müsaade etmeden ihraç edildim.”
- ❖ “Ne adli ne idari hiçbir soruşturma geçirmedim, ifadeye bile çağırmadılar.”
- ❖ “Ne idari ne de adli soruşturma geçirmedim Sadece açığa alındım ve 45 gün sonra ihraç edildim.”
- ❖ “Ne ile suçlandığım somut olarak bildirilmedi. Derdimi kimseye anlatamadım. Bahsedilen hiçbir kriterim bulunmamaktadır. Sadece keyfi uygulama. Dilekçe yazdım “niçin görevden alındım?” diye verdikleri cevap: “Öyle değerlendirilmiştir”.”
- ❖ Neden ihraç olduk? Bizi neden hiçbir işe almıyorlar? Çalışma iznimiz var mı yok mu? MEB 'e bağlı herhangi bir özel kurumda çalışabilir miyiz? Gibi sorularımıza olumsuz cevap verildi yazılı belge istedik her kurum diğerine yönlendirdi. MEB başbakanlığa, Başbakanlık Valiliğe, Valilik İlçe MEM'e³², ilçe MEM, il MEM'e gibi...”
- ❖ “Ne ihraçtan önce ne ihraç olduktan sonra adli veya idari bir işlem görmedim.”

³² MEM: Milli Eğitim Müdürlüğü.

- ❖ “Neden ihraç olduğumu hâlâ bilmiyorum.”
- ❖ “Neden ihraç edildiğimize ilişkin başvuru ve dilekçelerimize Herhangi bir cevap verilmedi.”
- ❖ “Neyle suçlandığımı bu suçlamanın neye dayanarak yapıldığı söylenmeden verdikleri sorulara cevap şeklinde bir ifade alındı herhangi bir savunma hakkı verilmedi.”
- ❖ “Neyle suçlandığımı söylemeden ihraç ettiler. Okul ve ilgili banka bilgilerini suç kabul ettiler diye tahmin ediyorum.”
- ❖ “Bir öğrenci ile performans notu yüzünden tartışma yaşadık. Öğrenci ... Parti gençlik kolları üyesi idi. Şu anda ... Parti gençlik kolları yönetiminde. Beni “FETÖ üyesi dershaneye öğrenci yönlendirmesi yapıyor” diye şikâyet etti. Öğrenci okulda siyaset yapmaktan ceza aldı. Ben de 15 Temmuz'dan sonra açıkta iken kınama cezası aldım. Sonrasında 672 ile ihraç”
- ❖ “OHAL ilan edilmeden önce çalıştığım kurumun üst yönetimi tarafından (dayanaksız olarak) performans düşüklüğü bahane edilerek sözleşmem feshedildi. Takip eden süreçte de idari soruşturmaya bile maruz bırakılmadan ve 667 no'lu KHK ile ihraç edilmemiş olmama rağmen kurum tarafından sanki KHK ile ihraç edilmişim gibi emniyete bildirim yapılarak pasaportum iptal edildi.”
- ❖ “OHAL öncesi Barış İçin Akademisyenler bildirisi imzacısı olduğum için soruşturma geçirdim, soruşturmanın sonucu bize hiçbir zaman bildirilmedi. OHAL sonrası 7 Eylül 2016 tarihinde bir BİMER ihbarı üzerine FETÖ/PDY bağlantılı olma ve "darbeyi öven yazılar ve sosyal medya paylaşımları" yapma suçlamasıyla 3 aylığına açığa alındım. 3 ay dolmadan bu süre, süresiz açığa almaya çevrildi. 7 Şubat 2017'de gerekçesi açıkça belirtilmese de diğer barış bildirisi imzacısı meslektaşlarımla beraber ihraç edildim. Bir süre sonra üniversitenin beni savcılığa FETÖ'cülük şüphesiyle ihbar ettiğini öğrendim. Savcılık araştırmış ve FETÖ ile hiçbir ilgimin bulunmadığına karar vermişti. Yani bir BİMER ihbarı ile açığa alınmış ancak imza gerekçesiyle ihraç edilmişim.”
- ❖ “Ön yargılı bir araştırma ile baştan örgüt üyesi muamelesi gördüm.”
- ❖ “Önce açığa alındım 9 gün sonra da ihracım geldi daha neyle suçlandığımı bile bilmiyorum. Komisyona müracaat ettim bekliyoruz.”
- ❖ “Savunmam istendi ve KHK ile ihraç olduktan sonra dosya kapatıldı.”
- ❖ “Önce açığa alındım bir şey bulunamadı göreve iade edildim. Başka iddialar devreye sokuldu Disiplin cezası olarak kademe durdurma cezası aldım sonra mazeret tayini verdiler. Yeni yerimde aynı iddialar ile 2. kez cezalandırıldım. Görevime son verildi.”
- ❖ “Önce açığa alındım... 1 ay sonrasında da ihraç edildim, ihraç edildikten 2 ay sonra da hakkımda takipsizlik verildi.”
- ❖ “(KİT çalışanı:) Önce direk soruşturmasız işten attılar, geri aldılar, sonra açığa aldılar, sonunda KHK ile ihraç.”
- ❖ “Önce ihraç sonra kurum tarafından soruşturma. Kurum bana neden ihraç olduğumu sordu.”

- ❖ “Önce üstü kapalı hangi delil ve dayanağa bağlı olduğu bilinmeyen ve “FETÖ ile irtibatlı olduğunuz şüphesiyle” denilen bir yazı verdiler. Sonrasında delil toplamaya başladılar.”
- ❖ “(Askeri personel:) Sabah ise gidince, “Açığa alınıyorsunuz” dediler. Silahımı alıp gönderdiler. 1 ay sonra da KHK ile ihraç edildim.”
- ❖ “Saçma sapan suçlamalar. Sırf soruşturma yapmak için soruşturma yapıldı.”
- ❖ “Sadece açığa alındım soruşturma olmadan KHK ile ihraç.”
- ❖ “Sadece açığa alındım. Tek kriter Öz kardeşimin çalıştığı bankada olan olağan bankacılık işlemleri.”
- ❖ “Savunmam alınmadan ihraç edildim. İhraçtan sonra savunmam alındı. Bu konuda açtığım dava şu an AYM önünde.”
- ❖ “(Adalet çalışanı:) Savunmam alınmadan önce idari kararlarla memuriyetten ihraç edildim. Sonrada KHK ile tekrar ihraç edildim.”
- ❖ “(Adalet Çalışanı:) Savunmam alınmadı, iddialar tarafıma söylenmedi. Daha sonra öğrendiğim birkaç gerekçe halen görevde olan hâkim ve savcılarda da olmasına rağmen korunanlar var.”
- ❖ “(Adalet Çalışanı:) Savunmam dahi alınmadı, anayasal güvence olmasına rağmen gece yarısı evime baskın yapıldı, hakkımdaki iddialar hakkında bilgi verilmedi, hukuka hiçbir şekilde uyulmadan ihraç edildim, benimle ilgisiz yapılan darbeye bir şekilde bu yapıyla suçlanıp ihraç edildim.”
- ❖ “(Akademisyen:) Savunmam istendi. Ancak savunmamın okunduğunu bile zannetmiyorum. Savunmayı verdikten 1 hafta sonra ihraç oldum. Ayrıca 29 Haziran 2016’da doçent kadrosuna atamam yapıldığı halde 1 Eylül 2016 KHK listesinde yardımcı doçent olarak görünüyorum. Yani liste önceden yapılmış.”
- ❖ “Şikayetle gözaltına alınma ve uzun gözaltı sonrası somut delil olmadan tutuklanma. 6 ay sonra adli kontrolle bırakıldım. 2 yıldır iddianamem hazırlanmadı. İşime iade edilmediğim için maddi ve manevi olarak mağduriyet yaşıyorum.”
- ❖ “(Akademik eleman:) Sınavla kazandığım eğitim hakkım elimden alındı, uzmanlığımı tamamlayamadım, işsiz kaldım.”
- ❖ “Somut bir delil olmadığı halde silahlı terör örgütü üyesi olmadığımı “ispatlamamı” istediler.”
- ❖ “Sorgusuz, sualsiz, yargısız infaz...”
- ❖ “Soruşturma 3 kişi tarafından yapılmıştır. Kamera kaydı aldılar. Suçlayıcı bir yaklaşım sergilediler. Hakkımda bir “ihbar” olduğunu söylediler. İhbar edenin “gizli” olduğunu söylediler. Sanırım atmak için daha fazla delil toplamak istiyorlardı.”
- ❖ (Emniyet çalışanı:) Soruşturma dosyası boş. Bylock, Bank Asya, dernek, vakıf, öğrenim durumu vs. yok. 2002 yılına ait ifadede ismim geçmesi ve fişleme.”

- ❖ “Soruşturma açıldı. Yazılı ifade alındı. Açığa alınmadan direkt KHK ile ihraç edildim.”
- ❖ “Soruşturma geçirmedim. Eşim de aynı KHK ile ihraç. İki yıla yakındır farklı illerdeyiz. Ben iki çocukla akrabaların verdikleri 3-5 kuruşla geçinmeye çalışıyorum. Eşim sanık olarak aranyormuş. Uzun süredir telefon bile açmıyor ne halde nasıl yaşıyor bilmiyorum. İş de arayamıyorum çocuklardan. İlgilenmem gerekiyor. Ayrıca da sürekli korku içindeyiz her an bir polis gelebilir, gerekçe bile göstermeden beni de gözaltına alabilirler diye. Yani geçim sıkıntısı ve sosyal dışlanmışlık dışında bir de eşimle ayrı yaşamak çocukları tek başıma büyütme gibi bir zorunluluğum var. Neyi beklediğimizi ve ne kadar bekleyeceğimizi bilmeden bekliyoruz. Bu belirsiz bekleyiş hiçbirimizde yaşama sevinci, isteği, amaç, ideal bırakmadı. Ama her zamanki felsefemiz her daim geçerli “Allah var gam yok” ...”
- ❖ “Soruşturma geçirmedim. 3 ay boyunca her gün mesaiye gittim fakat hiçbir iş yapmadım mesai bitiminde kartı okutup çıktım. İdarenin tekbir suç unsuru yöneltmesi de yoktu zaten. Keyfi olarak işten çıkarıldım.”
- ❖ “(Askeriye çalışanı:) Soruşturma geçirmedim. Görev sonlandırma emrinde, 4 gün içinde dönmem emredildi. Bu sürenin yeterli olmamasından dolayı darbe sonrası ataması yapılan amirlerimin emriyle istirahat aldım. İlişik kesmeye yönelik yasal işlemlerimi tamamlayıp ailemle dönmek üzere hazırlık yaparken TSK’dan raporlu olmama rağmen hiçbir gerekçe gösterilmeden atıldım. Üzerine hakkımda firar davası açıldı.”
- ❖ “Soruşturma nedenleri tutarsızdı. İftiracı üç kişinin beyanları baz alınmıştı ve komisyonda etkili konumdaki şahıs olabildiğince kaba idi.”
- ❖ “(Akademik eleman:) Soruşturma öncesi ya da sonrası hiçbir bilgi verilmedi. Hiçbir hakkım hususunda bilgi verilmedi. Sanki baştan suçlu bir bireymişim gibi davranılarak dışlandım. Doktora eğitimim danışman hocama yapılan baskılar sonucu yarım kaldı.”
- ❖ “(Akademik eleman:) Soruşturma raporunda rektör, "Kendini sosyal çevresine ifade edemediği ve bu da şüphe uyandırdığı için" gibi komik bir gerekçe yazmış ve ihraç için YÖK’e yollamış.”
- ❖ “Soruşturma yapılmadı. Sorgusuz sualsiz yargısız infaz.”
- ❖ “Soruşturma safhasında aleyhime devlet kurumlarından gelen olumlu belge ve bilgiler olmasına rağmen, akıl sağlığı yerinde olmayan birkaç personelden ve benim ismimi bilmek dışında bir bilgisi olmayan kişiler tarafından soyut beyanlar alınmış, soruşturmanın tamamlanması beklenmeden 667 KHK ile ihraç edildim.”
- ❖ “Soruşturma sonucunda aklandım. Hatta raporda “herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır” yazıyor. Soruşturma usul ve esaslar açısından birçok hata taşınmasına rağmen. Mevzuat a aykırı şekilde 8 ay açıkta bırakılıp, sonra ihraç edildim.”
- ❖ “Soruşturma tamamen yasal sendikal faaliyetlerin sonucunda yapılan eylem ve etkinliklerle ilgiliydi. İdari soruşturma sonuçlanmadan KHK ile ihraç edildim.”
- ❖ “Suçlamanın ne olduğu belirsizdi. Hiçbir şey söylenmedi. Sorulan genel sorulara göre hiçbir kritere göre bir suçum yoktu.”
- ❖ “Sözün bittiği yer. Hukuk yok.”

- ❖ *“(KİT Çalışanı:) Soruşturma vs. yapılmadan yönetim kurulunca direk ‘iş akdimin feshedildiği’ bilgisi tarafıma 19.07.2016 günü izinden dönerken telefonla iletilmiş, ertesi gün işyerine vardığımda ise yazılı olarak ‘iş akdimin feshedildiği’ tebliğ edilmiştir. Ancak aynı gün söz konusu yazı ve fesih işlemi yönetimce iptal edilerek önce açığa alma, idari soruşturma ve akabinde KHK ile ihraç işlemi yapılmıştır. Ancak izinden dönerken direk iş akdimin feshedildiğini öğrenmem ömrüm boyunca unutamayacağım çok ağır bir travmaydı. Adeta dünya başıma yıkılmıştı. Sebepsiz ve suçsuz yere hayatım bir anda alt-üst olmuş dünyam yıkılmıştı. Korkunç bir boşluğun içine düşmüştüm ve ne yapacağımı bilmiyordum. Bu ruh hali bütün dehşetiyle günlerce devam etti. Zamanla hissettiğim acı azaldı ancak tamamen geçmesi imkânsız gibi.”*
- ❖ *“(Akademik Personel:) Soruşturmalar öncesinde yalancı şahitler belirlenmiş ve onların verdikleri ifadeler soruşturmacıları ikna etmese bile dosyaya eklenmiş. Yalancı şahitlerin ya eşi işe alındı ya da kendileri terfi etti. İçi boş gerekçelerle ihraç işlemleri yerine getirildi.”*
- ❖ *“Soruşturmanın içi boş. Yalnızca kılıf uydurma idi. İfade savunma alınmadı.”*
- ❖ *“Soruşturmayı yapan ekip ciddiyetsizdi. Aleyhimde şahitler dinlendiği halde lehimde olanları dinlemedi.”*
- ❖ *“(Askeri personel:) Tabi ki. Darbeye iştirak iddiasıyla tutuklandım. Katılmadığım çok aşıkardı ve ilk duruşmada tahliye oldum. Kurumum darbeye iştirak fiilim olmadığını biliyor. Yaptığı idari soruşturma ile bunu anladı ve olumlu raporunu mahkemeye de sundu. Sonrasında, babam ve kardeşimin cemaat bağlantısı şüphesi var diye idari soruşturma geçirdim. Psikolojik baskı şeklindeydi bu. Ancak şikâyet edecek bir konjonktür yok. Şikâyet etsem taltif edilecekleri açık, sustum. Bir süre sonra da ihraç edildim. Bu aralar da yeni bir adli soruşturma var hakkımda. Yıllar önce sabit hatlardan aranmışım! Arayanın bilinmediğinin soruşturmada yazması da komedi boyutu. Kim aradı? Belli değil ne konuşulmuş? Bilinmiyor. Ancak terör örgütü üyeliği için kuvvetli şüphe varmış. Kimin neyin hukuku anlayamıyorum. Çok doluyum. Ben 15 Temmuz 2016 sonrasında yaşıyor muyum ölü muyum hâlâ ayırımına varamadım. Bu arada babam ve kardeşlerim de ihraç oldu. Yani aile de kim kime yardımcı olacak öyle bir imkân bile yok. Yani yazdıklarım o kadar özet ki varın mağduriyet boyutunu siz düşünün.”*
- ❖ *“(Askeri personel:) Soruşturulduktan sonra heyet olumlu şeyler yazdı. FETÖ ile ilgili değil yazıldı. Başka birliğe atandım. Amirim şahsi menfaati için beni attırdı.”*
- ❖ *“Suçumu bilmiyorum.”*
- ❖ *“Tam olarak ne ile suçlandığımı bilmiyorum. İhraç edilme gerekçesi nedir bilmiyorum.”*
- ❖ *“Tamamen hükümet yanlısı bir jüri tarafından herkes baştan suçlu ilan edilmişti.”*
- ❖ *“Tamamen ...müdürünün iktidara yanaşma eğilimi.”*
- ❖ *“Tamamen idarecilerin on yargısı, bir akrabamın iftiralarına itibar edilerek aleyhimde hiçbir ifade olmamasına rağmen, delil atfedilen başka hiçbir unsur da yokken ihraç edildim. Tarafsız ve hukuk kurallarına uygun bir soruşturma değildi. Lehimde olan hiçbir ifadeye itibar edilmedi. İdareci memurlar en küçük sorularımıza dahi cevap vermekten imtina etti. Vebalı gibi kendisinden kaçılan bir insan oluverdik birden.”*

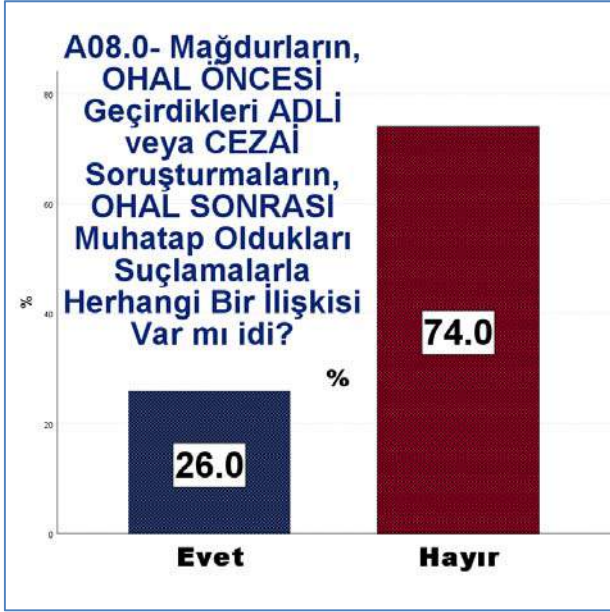
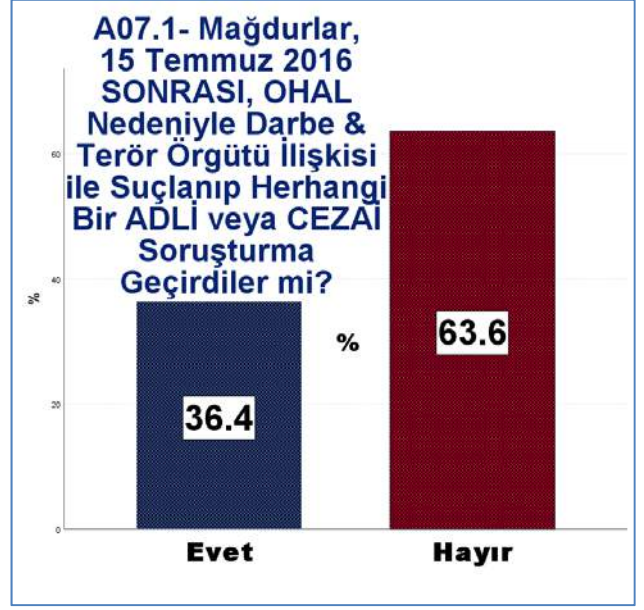
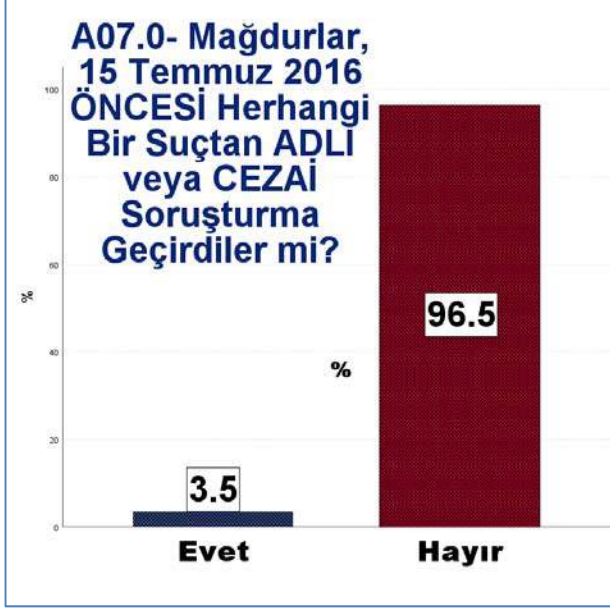
- ❖ *“Tek taraflı sorular. “FETÖ/PDY ile iltisaklı, üye olduğunuz iddia ediliyor ne diyorsunuz?” Önceden hazırlanmış 60 soru. Okul, dersane, banka, çocukların okulu, dershanesi vb. Herkese sorulan soru. İddia FETÖ sonuç F.to.”*
- ❖ *“Zulüm, ötekileştirme ve bir düzine haksızlık, gözaltı vb. süreçleri yaşadım. İdare tamamen siyasetin emrine girmiş. Hak arayışına bile engel olunuyor...”*
- ❖ *“Tekerlekli sandalye kullanan, engelli bir öğretmendim ve çok başarılıydım. Evli ve iki çocuk babasıyım. Daha ne diyeyim...”*
- ❖ *“Temiz raporum gelmesine rağmen 9 aydır görevime dönemedim. İşsizim, mutsuzum. Hayat şartları ağır ve ayakta kalmak için mücadele ediyorum ve en önemlisi de mağdurken bunları yaşıyorum.”*
- ❖ *“Toptancı yaklaşımına hiçbir gerekçe olmadan kurum görüşü.”*
- ❖ *“Tüm deliller lehime iken darbe sonrası fırsatçılık yapılarak FETÖ torbasına atıldım.”*
- ❖ *“(Akademisyen:) Üniversite rektörlüğü ve YÖK hiçbir soruşturma yapmadan ihraç etti. Ama üniversite adına yaptığım 7 makaleye 2 yılda toplam (2016 ve 2017) 200 atıf yapıldı ve yapılmaya devam ediliyor. Şu an ki yönetim benim yaptığım çalışmaların sonuçlarıyla “Yok şöyle birinciyiz”, “Yok URAP³³ sıralamasında şöyle birinciyiz” diye kendi reklamını yapıyor. Benim alın terim emeğim onların kendi reklamı oldu. Ama ben terörist damgası yedim. Hiçbir belge yok hiçbir somut veri yok. İddianame 2 kere kabul edilmedi. Zorlamalı iddianameyle yargılandım. Sonuç 6 yıl 3 ay.”*
- ❖ *“(Akademik personel:) Üniversite yönetimi bizi ihraç ettikten sonra, 1 Ekim’de gözaltına alındım. Gözaltında hakkımda üniversitenin 10 ay önce soruşturma açtığını ilk defa öğrendim. Hakkımda çalışırken soruşturma açmışlar ve benim haberim 10 ay sonra oluyor.”*
- ❖ *“Yargısızca ömrümden ömür gitti. Genç yaşta çirkin bir iftira ile yaşamak zorunda kaldım. Soruşturma esnasında doğru beyanlarımız “takıyye” diye değerlendirildi. Çocuklar çok etkilendi.”*
- ❖ *“(Akademisyen:) Usulsüz bir soruşturma geçirdim. İfade vermeye çağırıldığım gün ve saatte, öncesinde bir hazırlık yapmama izin verilmeden, hiçbir bilgilendirme ve somut suçlama yapılmadan ifade vermeye alındım. İfade işlemi tamamen göstermelik idi. Öğrencilerin kopya çekme işlemleri bile daha özenli soruşturulur. Sorulan sorular ve verdiğim cevapların çoğu ifadeye yazılmadı. Ne istedilerse onu yazıp, 20-25 dakikada 1 sayfalık ifade aldılar. Tamamen usulsüz ve art niyetli idi.”*
- ❖ *“(Akademisyen:) Usulüne göre bir soruşturma yapılmadı. Alelacele matbu soru ve cevap. Hatta en önemlisi zaten soruşturmanın açıldığı gün Rektörlük savcılığa suç durusunda bulunmuş, yani soruşturma sonucunu beklemeden!”*
- ❖ *“Uyduruk bir soruşturma, sonucu beklenmeden ihraç.”*
- ❖ *“Yakında 1 sene dolacak. Ne adli ne de idari işlem gördüm. Soruşturma geçirmedim. İfadem bile alınmadı. Halen ne polis ne savcı ne de hâkim yüzü görmedim.”*

³³ URAP: University Ranking by Academic Performance -Akademik performansa göre üniversite sıralaması

- ❖ *“Yapı biriminde makine mühendisi olarak çalışmaktaydım. Oradaki en kıdemli kişi olarak müdürlük görevini de ara sıra vekaleten yürütmekte idim. 2013 yılında, müdürlük görevinin kuruma yeni giren bir kişiye verilmesi ile her şey başladı. O ve onun üstleri beni istifaya zorlayacak baskılar uyguladılar. Yaşamaz hale getirdiler. Yaptığım kontrollü görev dönüşü işe 1 saat geç kalma bahane ederek hakkımda soruşturma açtılar. Sicilimi A dan B ye düşürdüler. OHAL’den önce de müdürlüğe bakan kişinin ortak çalıştığı (rüşvet çemberi) müteahhit tarafında BİMER’e hakkımda şikâyet dilekçesi verildi. Ticari zarara uğradığımda bahisle benim başka bir ile gönderilmemi istedi. Söz konusu dilekçenin art niyetli olduğu, gerçeklerle bir ilgisi olmadığı, hiçbir somut bilgi belge içermediği, tamamen iftira olduğu her ne kadar herkesçe bilindiği halde darbeden sonra işleme tabi tutularak adım adım FETÖ soruşturmasına çevrildi. Hırsız olan müteahhit ve kurum içindeki rüşvet çetesi amacına ulaştı. Kurumdan uzaklaştırıldım. Kuruma sürekli iş yapan o müteahhit ise parasını (800.000 TL +KDV) alıp ta yapmadığı bina ile rahatça dolanmaya devam etmekte. Söylediklerimin doğruluğu soruşturma dosyalarından da görülebilir. Müdürlüğe bakan kişinin ise bu müteahhitle bir olup iş çevirdiği yapılan denetimde ortaya çıkmıştır. Ancak bütün bunların hepsi benim işimi kaybetmeme sebep olmuştur. Ülkem için göğüs gerdiğim zorluklar ve dürüst çalışmam bana pahalıya mal oldu. İşimi kaybettim. Hem de uğruna mücadele ettiğim ülkemde terör örgütü üyesi olarak adlandırılarak. Ocak 2017’de sebep gösterilmeden ihraç edildim. Ekmek yediğim kapıya sonuna kadar canı gönülden fedakârca çalışarak hizmet ettim. Helal çalıştım, helal kazandım. İki çocuğuma helal para götürdüm. Er ya da geç adaletin yerine geleceğine inanıyorum. Ocak 2017’den beri beş kuruşumuz olmadan yaşadık. Kimse ne haldesiniz demedi. Sahip olduğumuz her şeyi bir anda kaybettik. Toplumsal itibarımız dahil. Yaşamımızı sürdürmeye ve mücadele etmeye devam ediyoruz. Çocuklarımın babası yok. Onlara ben bakmak zorundayım. Kendime bile bakacak gücüm kalmadığı halde onlar için yaşıyorum. İnşallah hak bir gün yerini bulur.”*
- ❖ *“Yaşadığım mağduriyetlerle alakalı herhangi bir soru sorulmadı ve devletin dahi çözemediği sorular yönetildi kasıtlı sorular sorularak beni zor durumda bıraktılar.”*
- ❖ *“Yazılı standart sorular soruldu, cevapları verdik. Sonucu ile ilgili veya ne ile suçlandığımız hakkında bile en küçük bilgi verilmedi.”*
- ❖ *“Yolsuzluğu engellemeye çalıştım. Müdür tarafından iftiraya uğradım.”*
- ❖ *“(Öğretmen:) Yurtdışı görevindeyken darbe teşebbüsü yaşandı. Yurt dışında olmama rağmen önce açığa alınıp yurda çağırıldım. Gelince de ihraç edildim.”*
- ❖ *“(Akademisyen:) Zaten yurtdışı görevindeydim. Türkiye’de evim basılınca geri dönmedim. Eşime Türkiye’de pasaport vermiyorlar ve ülkeden çıkıp yanıma gelemiyor. Emekliliğimi reddettiler. SGK iptal edildi. Emekli maaşım da olmayınca hanım ve çocuklarım Türkiye’de zor durumdalar.”*
- ❖ *“Tek ifadem alınmadan ihraç oldum arama gözaltı olmadı.”*

A07-A08- Mağdurların, OHAL ÖNCESİ Geçirdikleri ADLİ/CEZAI Soruşturmalar ile OHAL SONRASI Muhatap Oldukları ADLİ / CEZAI Soruşturmalar Arası İlişki Analizi

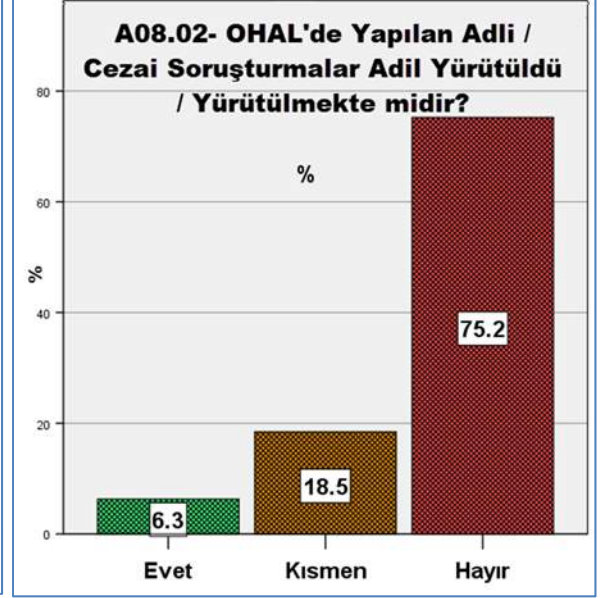
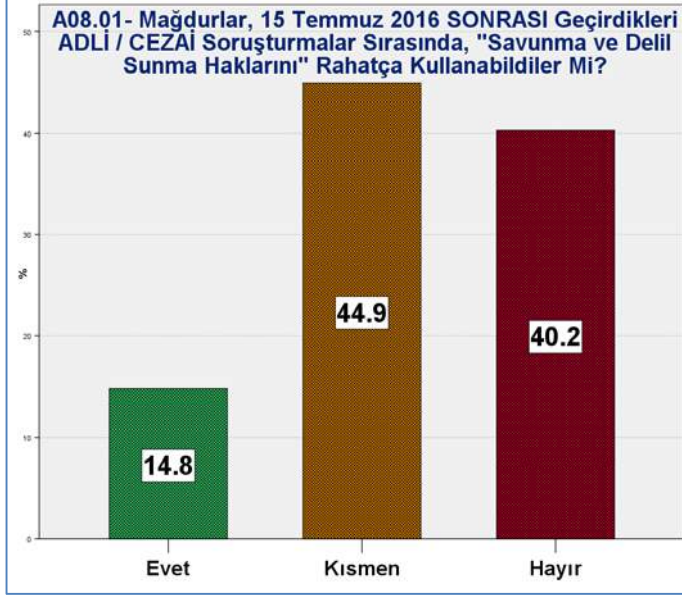
OHAL ve/veya KHK mağdurlarının %96,5'i, 15 Temmuz 2016 öncesi herhangi bir suçtan dolayı adli/cezai soruşturma geçirmemişlerdir. Ancak OHAL sonrası, mağdurların, %36,4'ü darbe veya terör örgütü ilişkisi ile suçlanıp adli veya cezai soruşturmalara muhatap bırakılmışlardır.

OHAL öncesinde ve sonrasında herhangi bir gerekçe ile cezai soruşturmaya konu olanların geçirdikleri soruşturmanın sadece %26'sının, birbiri ile ilgili olduğu dikkate alındığında, mağdurların %99,1'inin

OHAL/KHK'lar sonrası muhatap bırakıldıkları cezai soruşturmanın, geçmişten gelen herhangi bir hukuki temeli olmayan, konjonktürel olarak sonradan açılmış soruşturmalara muhatap bırakıldıkları değerlendirilebilir. Diğer yandan, "yargılananlar mutlaka suçludur" gibi bir önyargıya sahip olmamakla birlikte, OHAL sonrası, darbe veya terör örgütü ile ilişkileri olduğu iddiası ile kamu veya özel sektörde mağdur edilenlerden herhangi bir adli veya cezai soruşturmaya muhatap olmayan %63,6'nın durumlarına bakıldığında, onların 'otomatik olarak, 'hukuksuz ve delilsiz bir şekilde, 'keyfi' olarak ihraç edildikleri yargısına da ulaşmak mümkündür.

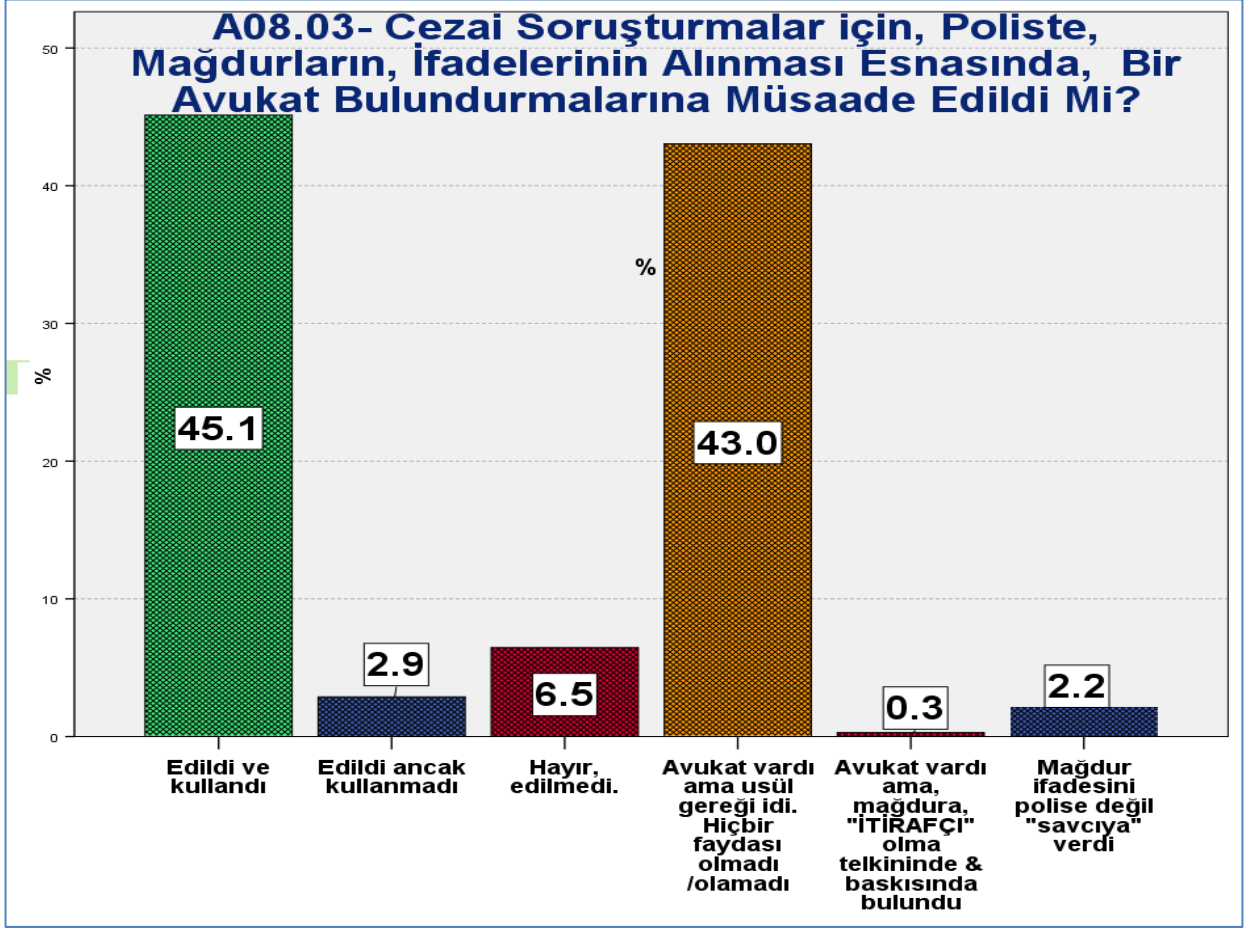
A08.01-02- Mağdurların, 15 Temmuz 2016 SONRASI Geçirdikleri Adli /Cezai Soruşturmalar Sırasında, "Savunma ve Delil Sunma Haklarını" Kullanabilme ve Soruşturmaların "Adil Yürütülme" Durumları

OHAL sonrası açılan cezai soruşturmalar geçmişten gelen hukuki bir temeli / kaynağı olmayan, yani konjonktürel olarak sonradan açılmış davalar olduklarından, OHAL'deki soruşturmaların icra usullerinin de muhtemelen "hukuk sınırlarını zorlayıcı" yöntemlerle yapılacağını beklemek de olasıdır. Bu sebeptendir ki, OHAL sonrası soruşturma geçiren mağdurlardan çok az bir kısmı (%14,8) geçirdikleri adli /cezai soruşturmalar sırasında, "Savunma ve Delil Sunma Haklarını" rahatça kullanabilme fırsatını elde edebildiklerini beyan etmemişlerdir.

Adli /cezai soruşturmalar sırasında, "Savunma ve Delil Sunma Haklarını" rahatça kullanabilme imkanını elde edemeyen mağdurların, haklarında yapılan adli veya cezai soruşturmalarda "adil muamele" görmelerini beklemek, hayatın olağan akışına aykırı olacağından, mağdurlardan sadece %6,3'ü "OHAL'de haklarında yapılan adli & cezai soruşturmaların adil yürütüldüğü veya yürütülmekte olduğunu beyan etmiştir. Diğer bir ifade ile mağdurların %93,7'si Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, madde 36'da belirtilen "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir" ifadesi ile tarif edilen haklarını; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 6'da sıralanan haklarını veya AİHM içtihatlarında yer verilen adil yargılanma haklarını ya da "şüpheli ve sanık haklarına" ilişkin temel hukuk ilkelerinde belirlenen haklarından faydalanamamışlardır. Bu görünüm OHAL sürecinde yapılan yargılamaların durumunun, en sade ifade ile 'vahim' olduğunu göstermektedir

A08.03- Cezai Soruşturmalarda, Poliste, Mağdurların, İfadelerinin Alınması Esnasında, Bir Avukat Bulundurmalarına Müsaade Edildi Mi?

Araştırma bulgularına göre, adli süreçlerde, şüpheli veya sanık konumunda olan mağdurların önemli bir çoğunluğunun, bir müdafî bulundurmalarına, hukuki prosedürler gereği, müsaade edilmiş görünmekte ise de müdafilerin mağdurlara ne kadar yardımcı oldukları veya olabildikleri konusu ciddi olarak sorgulanabilir durumdadır. Yukarıdaki görselde görünen tablo odur ki- şüpheli veya sanıkların %93,5'ine görünürde "avukata erişim" hakkı sağlanmıştır, ancak AİHM kararlarında yer alan "Suç şüphesi altındaki herkesin avukat vasıtasıyla kendisini *etkili bir şekilde savunması adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biridir*" prensibine³⁴ riayet de edilmemiştir. Mevzuatın açık emrine rağmen bir müdafî bulundurmalarına müsaade edilmeyen şüphelilerin "adil yargılanma haklarının" açıkça ihlali edildiği ise ortadadır.

Aşağıdaki bölümdeki mağdur ifadelerinden de rahatlıkla anlaşılacağı üzere, OHAL yargılama süreçlerinde, avukatlar, sanıkların haklarını koruma konusunda etkin bir rol oynamamış veya oynayamamışlardır. Zira OHAL hukuku ya da hukuksuzlukları karşısında kendilerinin de aynı durumları yaşama ihtimalinden çekinen veya kendi ideolojik tutumları sebebiyle, birçok avukatın işlerini, olması gerektiği gibi yapmamış veya yapamamış oldukları açıkça söylenebilir.

³⁴ Salduz/Türkiye [BD], B. No: 36391/02, 27/11/2008, § 51

A08.03- Mağdurların, Müdafî Bulundurma veya Bir Müdafiden Yararlanma Haklarını Kullanabilme Durumları Hakkındaki Açıklamaları³⁵

- ❖ *“Gözaltı süresince avukatla görüşemedim.”*
- ❖ *“Avukat gelene kadar ifadem tamamlanmıştı.”*
- ❖ *“İfade alındıktan sonra avukat çağırıldı.”*
- ❖ *“Resmi ifadede önce Avukat olmadan defalarca ifadem alındı (mülakat yapıldı).”*
- ❖ *“İlk yapılan ikna görüşmelerinde avukat yoktu ve gece yapıldı. 14 gün sonra avukat nezaretinde ifadem alındı.”*
- ❖ *“Avukatım olmasına rağmen ifade sırasında içeri alınmadı hakaret tehditlere maruz kaldım.”*
- ❖ *“Gözaltına alındığım ilk gün sözlü savunmam alındı. Cep telefonlarına gizli kaydettiler, avukat yoktu. 12 günlük gözaltınının 11.gününde alınan ifadede avukat vardı.”*
- ❖ *“Avukatım olmadan “itirafçı olmam için” 7-8 kişilik bir polis grubu tarafından zorlandım. Fiziksel olmasa da psikolojik olarak baskı altına alındım.”*
- ❖ *“Avukat istedim, “gelecek” dediler. Ancak biraz zaman geçince “biz ifadenizi almaya başlayalım avukat gelir” dediler ve ifade bitene kadar avukat gelmedi, tutanağa “avukat istemedi” yazdılar.”*
- ❖ *“Avukat vardı ancak, “varsa bildiklerimiz, itirafçı olmamız” için ısrarcı oldu. Başka faydası olmadı.”*
- ❖ *“Avukat sürekli, bir şekilde “İsim söylemen lazım bu gidişle tutuklanacaksın” diye telkinde bulundu. İkide bir sulh ceza hakiminin yanına gitti geldi, “Bu şekilde çocuklarına kavuşamazsın” diye baskı altında bıraktı.”*
- ❖ *“CMK avukatı düşman hukuku ile etkin pişmanlıktan yararlanmam hususunda polislerle birlikte iknaya çalıştılar. Masumiyet karinesi ve tüm insan haklarımı çiğneyerek tuzak sorular sorarak lehime olanları yazmayıp aleyhime olanları tutanağa geçirilerek...”*
- ❖ *“Yazılı ifade almadan önce bir polis nezaretteki herkesi tek tek kameranın olmadığı avukatın olmadığı bir odaya çağırdı psikolojik baskı kurmaya çalıştı bana “Tutuklanacaksın. Konuşmazsan buradan direkt cezaevine gideceksin” dedi. Korkutmaya yönelik konuşmalar yaptı. Sonra yazılı ifade alındığında avukatımla birlikte ifade verdim.”*

³⁵ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “Avukat sonradan geldi, varmış gibi evraklara imza attı.”
- ❖ “Bir CMK avukatı vardı. Ancak benimle ilgilenmek için gelmediği izlenimi verdiği için ben de onunla ilgilenmedim. Düşünsenize, avukat polisin çekmecesini karıştırıyor... Silahıyla oynamaya çalışıyor. Memura “Neden beni çağırılmıyorsunuz? Fazla para kazanamıyorum, abimin selamı var” gibi şeyler söylüyor... Ben de güya ifade veriyorum... Hatta bir ara odadan çıktı geri gelmedi, çok sevindim... Onsuz daha sağlıklı iletişim kurduk memur beyle.”
- ❖ “Avukat talep edildi ama avukat ben savunmamı verdikten sonra geldi ve sadece savunmamın altına imza attı ve gitti.”
- ❖ “Avukatla öncesinde hiç görüşmedim. Mahkeme salonunda oturan tanımadığım kişinin avukat olduğunu öğrendim.”
- ❖ “Böyle bir istek sorulmadı. Talep de etmedim. Mahkemeye çıkana kadar avukatım olmadı.”
- ❖ “Avukat bulundurmaya müsaade edildi ancak Avukat Bey kendisinin orada bir figüran olarak bulunduğunu dışarıda tarafıma ifade etmiştir. Avukat orada hakkımızı savunma adına bir katkıda bulunmadı.”
- ❖ “Gelen avukatların usul gereği geldiğini öğrendiğimden kendim avukat tuttum... Ancak o da (korktuğundan dolayı) pek etkili değildi.”
- ❖ “İfade alma esnasında avukat yoktu. Mahkemeye gönderecekleri zaman avukat çağırdılar, o da süs gibiydi, hiçbir faydası olmadı.”
- ❖ “Önce gayri resmi sorguladılar. Tehdit cebir şiddet ve işkence ile ifade aldılar. Sonra o ifadeyi avukat eşliğinde imzalatıp zapta geçirdiler.”
- ❖ “Polis nezaretinde iken 2 komiser eşliğinde ön soruşturma yaptılar 1 gün sonra avukat nezaretinde soruşturma yapıldı.”
- ❖ “Polise ifade vermedim. Keyfi olarak 5 gün hiçbir işlem yapılmadan gözaltında kaldım. Savcılıkta ifadem alınırken baro avukatı telefonunda Facebook ile ilgileniyordu. Benimle öngörüşme yapmadı. Hiçbir faydası etkisi olmadı.”
- ❖ “Poliste iki türlü ifadem alındı. 2 defa kamerasız ve avukatsız mülakat adı altında sorgulandım. Son olarak da avukat ve kameralar önünde ifadem alındı.”
- ❖ “Avukatla, savcılığa çıkmadan beş dakika önce ayak üstü görüşebildik.”
- ❖ “Soruşturma adil yürütülmediği için ve açık tutuklanma tehdidi olduğu için bir hukukçu bir dernek başkanı bir avukat olarak ülkeyi terk etmek zorunda kaldım.”
- ❖ “Zorunlu müdafaa tayin ettiler ancak avukatımla dahi görüştürmediler avukat ısrar edince polislerin yanında ayakta bir cümle konuştuk o da ailemle ilgili idi onlara iyi olduğumu merak etmemelerini söylemesini istedim o kadar.”

Mağdurların, müdafii bulundurma veya bir müdafiden yararlanma haklarını nasıl kullanabildiklerine ilişkin daha fazla açıklamalar “A08.06- Mağdurların Müdafileriyle İlk Görüştürüldükleri Yer ve Ortamda İfadeleri Alınırken Müdafilerinin Tutum ve Davranışları Nasıldı?” başlığı altında yer almaktadır (Sayfa 209)

A08.04- Mağdurlar, Gözaltına Alındıktan Kaç Gün Sonra Kendi Avukatları veya Bir CMK Avukatı ile Temasa Geçip Görüşebildiler?

A08.04- Mağdurlar, Gözaltına Alındıktan Kaç Gün Sonra Kendi Avukatları veya Bir CMK Avukatı ile Temasa Geçip Görüşebildiler?	
Nezarethaneye alınmadan ifadeleri alındı	11.4%
Aynı gün	15.8%
1 gün sonra	14.3%
2 gün sonra	8.2%
3 gün sonra	9.4%
4 gün sonra	7.2%
5 gün sonra	7.1%
6 gün sonra	5.0%
7 gün sonra	5.8%
8 gün sonra	2.9%
9 gün sonra	1.3%
10 gün sonra	2.3%
11 gün sonra	0.6%
12 gün sonra	1.5%
13 gün sonra	0.8%
14 gün sonra	1.0%
15 gün sonra	0.8%
16 gün sonra	0.1%
17 gün sonra	0.3%
18 gün sonra	0.1%
23 gün sonra	0.1%
28 gün sonra	0.2%
29 gün sonra	0.1%
Nezaret altında iken bir avukatla hiç görüştürülmediler	2.9%
Aranıyor / Firari durumlar	1.0%
Toplam	100.0%

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununu (CMK) Madde 149, şüpheli veya sanıkların müdafii seçimi, görevlendirilmesi, görev ve yetkileri hususunda;

“(1) Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın *her aşamasında* bir veya birden fazla müdafinin yardımından yararlanabilir; kanunî temsilcisi varsa, o da şüpheliye veya sanığa müdafii seçebilir.

(2) Soruşturma evresinde, ifade almada en çok üç avukat hazır bulunabilir.

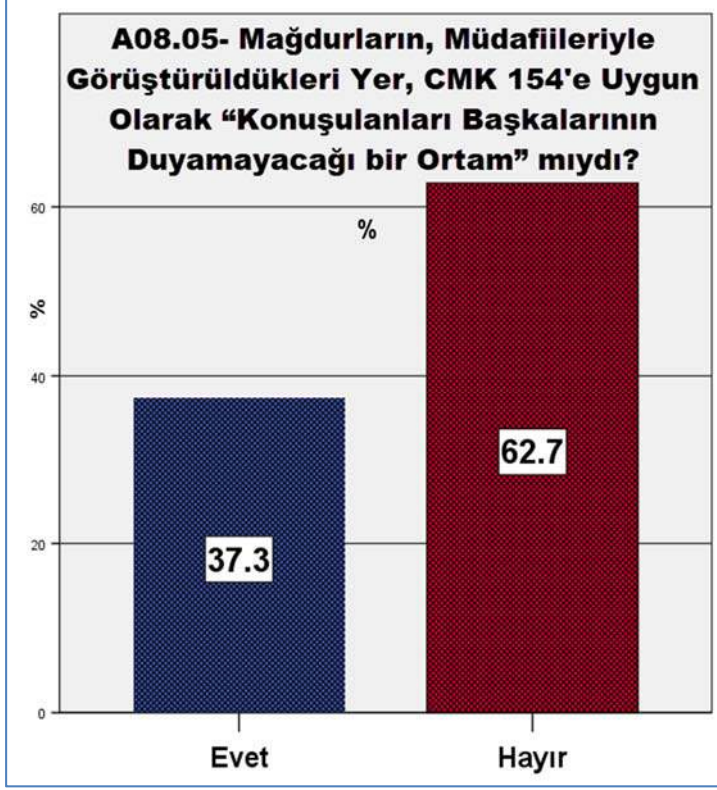
(3) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin *her aşamasında* avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince *yanında olma ve hukukî yardımda bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz*” hükümlerine yer vermektedir.

Ancak OHAL mağduru şüpheli veya sanıklara yapılan uygulamalardan anlaşıldığı üzere, kendilerine, CMK hükümlerinin uygulanması yerine 29 Ekim 2016 tarih ve 676 sayılı OHAL KHK’sı, madde 6’da karara bağlanan; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (TMK) hükümlerine yapılan atıflar uygulanmıştır. Böylece şüpheli veya sanık mağdurların avukatları ile görüşmelerine keyfi sayılabilecek nitelikte kısıtlamalar getirilebilmiş, görüşmeleri denetlenebilmiş, sınırlandırılabilmiş veya avukatları rahatlıkla baskı altına alınabilmiştir. Çünkü TMK yetkililere “toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürüldüğüne, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirildiğine, bu örgütlere emir ve talimat verildiğine veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletildiğine ilişkin bilgi, bulgu veya

belge elde edildiği” gerekçesini kullanarak görüşmelerin teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilme, avukatları ile yaptıkları görüşmeleri izleme, tutukluların avukatlarına veya avukatların tutuklulara verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tuttukları kayıtlara el koyabilme veya görüşmelerin gün ve saatlerini sınırlama yetkisi verebilmektedir. Bu uygulamalar AIHM içtihatlarına aykırı olarak yapılmıştır.

A08.05- Mağdurların, Müdafileriyle Görüşürüldükleri Yer, CMK 154'e Uygun Olarak “Konuşulanları Başkalarının Duyamayacağı Bir Ortam” Mıydı?

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, Madde 154 “Şüpheli veya sanık, vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir. Bu kişilerin müdafii ile yazışmaları denetime tâbi tutulamaz” hükmüne yer vermektedir.

Bu açık hükümden;

“1- Şüpheli veya sanığın, vekâletname aranmaksızın müdafii ile görüşebileceği;

2-Müdafii ile görüşmenin belli bir süreyle sınırlanmayacağı;

3-Avukat ve şüphelinin veya sanığın görüştüğü yerin, konuşulanları

başkalarının duyamayacağı bir ortam olması gerektiği;

4- Bu kişilerin müdafii ile yazışmalarının denetime tâbi tutulamayacağı” anlaşılır.

Ancak OHAL mağduru şüpheli veya sanıklara yapılan uygulamalardan anlaşıldığı üzere, kendilerine, CMK hükümlerinin uygulanması yerine 29 Ekim 2016 tarih ve 676 sayılı OHAL KHK’sı, madde 6’da ifade edilen; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (TMK) hükümlerine yapılan atıflar uygulanmıştır. Böylece şüpheli veya sanık mağdurların avukatları ile görüşmeleri denetlenebilmiştir. Çünkü 676 sayılı OHAL KHK’sı, madde 6 ve TMK yetkililere “toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürüldüğüne, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirildiğine, bu örgütlere emir ve talimat verildiğine veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletildiğine ilişkin bilgi, bulgu veya belge elde edildiği” gerekçesini kullanarak görüşmelerin teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilme, avukatları ile yaptıkları görüşmeleri izleme, tutukluların avukatlarına veya avukatların tutuklulara verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tuttukları kayıtlara el koyabilme yetkisi verebilmektedir. Bize ulaşan bilgiler ve mağdur beyanlarına göre, KHK ile getirilen bu düzenlemede öngörülen koşulların hiçbiri dahi oluşmadan, cezaevinde avukat ile görüşmelerin kamera ile kayda alındığı ve yanlarına iki infaz koruma memuru oturtulduğu şeklindedir. Bu uygulamalar AİHM içtihatlarına aykırı olarak yapılmıştır

A08.06- Mağdurların Müdafileriyle İlk Görüştürüldükleri Yer ve Ortamda İfadeleri Alınırken Müdafilerinin Tutum ve Davranışları Nasıldı?³⁶

- ❖ *“Avukatlar korkutulduklarından hakkımı savunma adına teşebbüste bulunmadı. Ailemize haber verilmedi. İfadeye ilişkin itirazım dikkate alınmadı. Benim ne söylediğimi değil, polisler istediklerini yazmaya zorladılar ve itirazlarımız kaleme alınmadı. Bu şekilde hak ihlallerine ilişkin 3 sayfalık tespitlerim dava dosyamda mevcuttur. Ancak mahkeme hiçbir işlem yapmadı.”*
- ❖ *“1 m² odada beş dakika baro avukatıyla dosyayı inceledik. Avukata “suçlamalarla ilgim olmadığını” anlattım. O da “aynısını ifade verirken de anlat” dedi. İfade sırasında yanımda durdu. Arada gizlice telefonuna benim göreceğim şekilde bilmediklerine, hatırlamadıklarına, “hatırlamıyorum”, “bilmiyorum” diye cevap vermeme yazdı. Bir de polise ifadenin “nereye gittiğini” sordu ve benim “suçlamayı kabul etmediğimi” tutanağa geçirmeleri gerektiğini söyledi. Polisten saçma sorular dışında herhangi bir kötü muamele görmedim.”*
- ❖ *“Soruşturmada CMUK avukatı vardı. Özel görüşmede ilk ve direk “Etkin pişmanlıktan yararlanmak ister misiniz” dedi. Sonra etkin pişmanlığın faydalarını anlattı. Ben “Bu olayların içinde değilim anlatacak ve pişman olacak bir şeyim yok” dedim. Avukat “Ama sohbetlere gittiğinize dair ihbar var” dedi. Ben de “Bu suç mu?” dedim. Avukat “Peki siz bilirsiniz” dedi. Savunma sırasında hiç müdahil olmadı.”*
- ❖ *“10 gün izbe bir nezarethanede tutulduktan sonra, bitkin halde, yazılı ifadem alınmak üzere polis memurunun karşısına oturtuldum. Pazar günü idi ve ben son kişiydim. Memur tatil günü de çalışmaktan şikâyet ederek ve gelen telefonlara “Son kişi bekleyin geliyorum” gibi ifadelerle bizi bir nevi baskı altına aldı. Çok baskı hissettim. Avukatı konuşurmadı. Avukat da baro avukatıydı ve o da artık bitsin diye bakıyordu.”*
- ❖ *“10 gün sonra (avukatımı görebildim). Onlar da bu dönemi fırsat bilip para kazanma kampanyası olarak değerlendirdiler maalesef. 15.000 TL alıp dilekçe dahi yazmayan, dosyanın içinde ne olduğunu dahi getirip bana vermeyen, savunma hakkımın elimden alınmasını sağlayan bir avukat. Her şey önceden hazırlanmış sadece “Konuş yazalım.” “İmzala git.” “Biz zaten bildiğimizi okuyacağız” denen bir ortamdı. Çünkü hakkımda uydurulmuş bir masalın kabul edilmesini istiyorlardı. Mahkemeye de sadece ben buradayım demeye gelen bir avukat. Bunun yanında dosyayı okumayan avukat, savcı ve hâkim üçlüsü. Daha neler neler. Davanın başından sonuna kadar horul horul uyuyan bir savcı vesselam.”*
- ❖ *“12 gün boyunca avukatla hiçbir irtibatım olmadı. Baro avukatı 12. gün geldi imza atıp gitti.”*

³⁶ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “10 Gün süren gözaltı sürem içinde hiçbir avukat ile görüştürülmedim. 11. Gün Tutuklanarak ceza evine konuldum. Ceza evinde avukat görüşmelerimiz kamera önünde görüntü ve ses kaydı ile ve en az 2 görevli eşliğinde gerçekleşiyordu.”
- ❖ “17 gün gözaltında kaldım. 17. gün CMK avukatı geldi. Avukat hiç ilgilenmedi. Polisler öncesindeki 17 gün baskı yaptılar. Zorla ve dayatma ile ifade aldılar. Gözaltından kurtulmak için istedikleri gibi ifade vermek zorunda kaldım.”
- ❖ “2 dakikalık bir görüşme oldu verimsiz geçti baskı altında görüştüm.”
- ❖ “3 gün avukatsız ifadem alındı son gün avukat gelip imza attı gitti.”
- ❖ “3 gün gözaltında tutuldum. CMK avukatı 3’üncü gün gelerek toplam 3 dakika görüştüktan sonra ifadeye direk geçildi. İfade esnasında, avukatın yanında, “itirafçı olmam” istendi. Hatta avukat bile bunu teklif etti.”
- ❖ “4 metrekare alanda en az 16-17 kişi bir arada gözaltında bulunuyorduk. İfadeler ofis ortamında 4 kişi aynı odada, farklı masalarda alınıyor, herkese aynı sorular soruluyordu ve “suçunu itiraf et” algısı ile hareket ediliyordu.”
- ❖ “5 gün gözaltı sonrası savcılıkta ifadem alındı. Savcıya ifade verirken avukat yanımda bulundu, prosedür gereği.”
- ❖ “5 günlük gözaltı sonrası bitkin ve çöküntü içinde ifadem alındı.”
- ❖ “500 gün sonra emniyete davet edildim. Polisler kibardı. Baro Avukatıyla rahat görüştüm. Bana itirafçı olmamam konusunda bilgi verdi. Ben de “Zaten suçum yok. Suçlu değilim. İtiraflık bir şey yok” dedim. İfade alınırken avukat yanımdaydı. Sorun yaşamadım.”
- ❖ “9. Gün, mahkeme günü, CMK avukatını görebildim. O gün de tutuklandım. CMK avukatının hiçbir şeyden haberi yoktu. Dosyada bakmamıştı bile. Çıkıp klişe birkaç savunma yaptı o kadar.”
- ❖ “Adaletin tesisinden ziyade usule uygun olsun diye avukat görevlendirildi.”
- ❖ “Âdet yerini bulsun diye birini yolladılar ne yapmam gerektiğini bile anlatmadı. Birçok avukatın yardım etme niyeti bile yokmuş...”
- ❖ “Avukatla, adliye koridorunda görüştük.”
- ❖ “Adliye koridorunda polis nezaretinde olmasına rağmen sağlıklı görüşme yapmamıza müsaade edilmedi.”
- ❖ “Ailem avukat tutmuştu. Fakat hiçbir şekilde savunma yapıp beni desteklemedi. Korkuyordu.”
- ❖ “Avukat diye bir şey yok. Emniyette polisler işlerini istedikleri gibi hallettikten sonra savcılık ile görüşüyorlar, ona istinaden avukat çağırıyorlar, gelen avukat da ben adliyeye geçiyorum deyip gidiyor, orada da savcılık ve mahkeme faslına süs gibi eşlik ediyor, haksız kazanç elde ettiklerini düşünüyor.”
- ❖ “Avukat ağzını bile açmadı. Süs kedisi gibi bir kenarda oturdu.”

- ❖ “Avukat aynen şunu söyledi görevliye, “Ben daha önce bir sürü sorguya girdim. Siz bu arkadaşşı neden aldınız anlayamadım” dedi. Ne ile suçlandığım bile belli değildi.”
- ❖ “...Emniyet Müdürlüğünün, Mali Suçlar bölümündeki bir nezarethaneye giden koridorda baro tarafından atanmış bir avukat ile görüştim. Polislerin de odalarının bulunduğu bu koridorda bulunan oturaklara oturduk ve hakkımdaki suçlamayı ilk olarak avukattan öğrendim. O zamana kadar suçlama ile ilgili bilgim olmadığı için avukat ile de pek fazla bir şey konuşamadık. Gözaltına alındıktan 5 gün sonraya kadar kimseyle görüştürülmedim. Bu yüzden avukata eşimin telefon numarasını verip iyi olduğum bilgisini, bazı ilaçlarımı ve temiz eşya ihtiyacımı iletmesini söyledim. O güne kadar ailem mutlaka gelmiştir ve bana temiz çamaşır, ilaç vs. iletmeye çalışmışlardır fakat içeriye kabul edilmemişlerdir diye tahmin ettim. Bu yüzden ifademi alan polis memuruna da özellikle sordum, “Eşim ve ailem bana çamaşır ve ilaç getirdiklerinde buraya alınacaklar mı? Hangi kapıdan girmeleri gerekiyor, sonra gelip bunları da veremedi gitmesinler” diye özellikle sordum ve avukatın da önünde bu bilgilerin de aileme verilmesini tembihledim. O gün temiz çamaşır ve ilacımı alabildim fakat gözaltından bir hafta sonra çıktığımda gerçekten de daha öncesinde geldiklerini ve emniyet tarafından bana verilmek üzere hiçbir şey kabul edilmediğini öğrendim. İfade alma sırasında avukatın yapabileceği bir şey yok gibiydi, zaten özel bir şey de yapmadı. Ben polisin sorularını cevapladım, bazı noktalarda özellikle bazı cümleler söylettirilmeye çalışıldı, “konuyla ilgili bilgim yok kendisini tanımıyorum” dememe rağmen bu polis memuru “Bu yapı bir terör örgütüdür ve Fethullah Gülen bu terör örgütünün lideridir” gibi ifadeleri yazılı ifademe eklemeye çalıştı, ben sonunda bu polise artık “Abi bilmiyorum ne diyeyim sana” dedikten sonra bu ısrarından vazgeçti. İfade alma işlemi bittikten ve avukat gittikten sonra sağlık taraması zamanı geçtiği için beni özel olarak doktora aynı polis memuru götürdü ve götürürken; ‘Kardeşim, şimdi yazılı ifade falan bitti de, bu cemaatle ilgili varsa bir şeyin söyle; bak küçük kızın varmış, ailene yazık etme” gibi dostça görünen ama tehditvari bir konuşmaya maruz kaldım. Ben de kendisine ‘Evet abi, ailem var, kızım var, olmayan bir şeyi nasıl var diye konuşayım” şeklinde cevaplamaya çalıştım.”
- ❖ “... Milli Piyango Ek Hizmet Binası Spor Salonunda 10 gün boyunca gözaltında tutuldum. Mahkemeden 2 gün önce 10. gün akşamı gece 10 gibi salondan idari kata ilk getirildiğim yere, polislerin olduğu bir odada bir polis ve müdafim eşliğinde ifadem alındı. Müdafim birkaç kelime etti ama çok faydası olmadı. O da rahat değildi. Benden daha sıkıntılı idi.”
- ❖ “Anlatırsam hayatım yine alt üst olur diye korkuyorum.”
- ❖ “...Barosu bir avukat vermiş ama prosedür gereği. Bana hiçbir faydası olmadı. Mahkeme sürecinde de avukat istemediğimi söyledim. Çünkü işe yaramıyorlardı.”
- ❖ “CMK tarafından gönderilen avukatla ifademi alan memurun odasında görüştük ve sadece birkaç dakika gibi kısa bir süre görüştük... Sadece bana “Senin için buradayım” dedi. Ben de önceki tecrübelerime dayanarak, avukata, cevap olarak “Hiç zannetmiyorum” dedim. Aramızdaki tek iletişim buydu...”
- ❖ “Avukatın tek dediği “Suçlu olduğumu kabul et. Her şeyi anlat”.”
- ❖ “Avukat babam tarafından tutulmuştu. 5 gün sonra görüştüğümüzde bana “Kırmızı ByLock’tan tutuklu olduğumu mavi olsam bir şeyler yapılabileceğini, tamamen inkara dayalı bir ifade veremeyeceğimi” söyledi. Bana inanmadı hatta kullandığıma dair beni ikna etmeye çalıştı. Ben de daha sonra emniyet ifademde avukat talep etmedim onlar da sormadı zaten avukat isteyip istemediğimi. Avukatsız emniyet ifadesi verdim.”

- ❖ *“Avukat bana suçlu muamelesi yaptı. Tutuklu bulunduğumuz ortam çok kötü idi bize azılı suçlu muamelesi yapılıyordu.”*
- ❖ *“Avukat baro avukatı olduğu için pek etliye sütlüye karışmadı. Sadece haklarımı hatırlattı.”*
- ❖ *“Avukat baro avukatı ve usulen vardı, hiçbir katkısı olmadı. Zaten avukatlar davaları kabul etmiyorlar, edenler de astronomik ücret istiyorlardı.”*
- ❖ *“Avukat Baro tarafından atandı. Bana “Eğer bildiğiniz bir şey varsa söyleyin, etkin pişmanlıktan yararlanın, bildiğiniz isimleri söyleyin” gibi telkinlerde bulundu. Ben hepsini reddettim. Polis ne dersek onu yazdı.”*
- ❖ *“Avukat baro tarafından gönderildi ancak bostan bekçisi gibi sandalyede oturdu ve hiç konuşmadı veya konuşulmadı.”*
- ❖ *“Avukat baskı altındaydı benimle bir avukat vekil ilişkisi gibi değil sadece olması gereken bir konu yerine getirilmesi için konu mankeni gibi duruyordu ve yanlış bilgi veriyordu.”*
- ❖ *“Avukat benim değil sanki emniyetin avukatıydı.”*
- ❖ *“Avukat benim değil savcının tarafında yer aldı, denebilir. Ayrıca hukuki olarak neredeyse hiçbir katkısı olmadı.”*
- ❖ *“Avukat benim soruşturmamdan sonra geldi ve sadece yazılı metin altına imza attı ve gitti.”*
- ❖ *“Avukat bile korkuyordu, fazla müdahil olmadan ifadenin bitmesini bekliyordu. Ayrıca CMK avukatı surf cezaevine benim ile görüşmeye geldi diye eşimden 300 lira para almış.”*
- ❖ *“Avukat biraz bilgi aldı benden. Polis acele hareket ederek ve psikolojik olarak beni sıkıştırarak ifade aldı.”*
- ❖ *“Avukat bir şey konuşmadı. Sadece usül gereği oradaydı.”*
- ❖ *“Avukat CMK avukatıydı ve formaliteydi. Yardım etme gibi bir niyeti de yoktu. “Bunları başımıza sizler getirdiniz” diyerek beni de suçladı.”*
- ❖ *“Avukat CMK dan verildi gereği gibi ilgilenmedi. Bizde kendisini baro’ya şikâyet ettik.”*
- ❖ *“Avukat çok korkuyordu ve çok çekingendi. Hiç yardımcı olmadı ama polisin tavrı gayet düzgün ve kibardı. O sordu ben cevapladım.”*
- ❖ *“Avukat da korkuyordu.”*
- ❖ *“Avukat da özellikle itirafçı olmam konusunda telkinde bulundu.”*
- ❖ *“Avukat daha çok iş almak için polisle iş birliği yapıyordu. Hiçbir faydası olmadı, “İtiraf et kurtul” diye yönlendirme yaptı. Polisler sürekli “İtiraf et serbest kalırsın” diyerek önceki durumlardan örneklerle yönlendirme yapıyordu. Avukat benimle konuştuklarını polise anlatıyordu.”*

- ❖ “Avukat destek vermek istemedi.”
- ❖ “Avukat elinden hiçbir şey gelmediğini hissettirdi. Formalite icabı gelmişti. Savunmamda düzeltme yapma isteğimi “gitmek zorundayım” diye geçiştirdi. Polisin hakaretlerine ses çıkaramadı.”
- ❖ “Avukat formalite gereği oradaydı herhangi bir katkısı olmadı olamadı.”
- ❖ “Avukat formalite icabı geldi ve hiçbir şey konuşmadı. Ben konuştum o sadece dinledi.”
- ❖ “Avukat formalite için vardı. “Etkin pişmanlığı kabul etmemin uygun olacağını” söyledi. Sonrasında kendisini hiç görmedim.”
- ❖ “Avukat formalitedendi zaten ifade verdiğim kameralı odada görüştük CMK avukatıydı.”
- ❖ “Avukat geldi tir tir titriyordu. Adımı dahi sormadan “Pişmanlık yasasından faydalan” dedi. Özel bir ortamda görüşmedik TEM şubenin koridorunda.”
- ❖ “Avukat geldi, onunla birebir görüşmem olmadı zaten. Orada formalite icabı olduğu belliydi, hatta ifadem alınırken telefonla oynuyordu. Gözlüğüm alınmıştı; o konuda destek istedim. Gözlüğümün derecesi yüksek göremiyorum dedim. Avukat hiç önemsemedi.”
- ❖ “Avukat gelmeden önce adına “mülakat” ismini verdikleri bir muamele ile karşılaştım. Bana polis “Bildiklerimi anlatmazsam tutuklanacağımı” söyledi ki dediği gibi de oldu.”
- ❖ “Avukat gelmeden önce bir polis sürekli “İsim ver yoksa tutuklanırsın, çocukların yalnız kalır” baskısı yaptı. Avukat benden önce polislerle bir odada görüştü. O da aynı şeyleri söyledi sürekli isim istedi.”
- ❖ “Avukat gelmeden saatlerce ifade aldılar sorular sordular.”
- ❖ “Avukat görüşü yapılan yerde ses ve görüntü kaydı yapıldı.”
- ❖ “Avukat hakkımdaki isnatlar nedeniyle “varsa eğer bildiklerimi anlatmam” yönünde ifade vermeme istedi.”
- ❖ “Avukat konu mankeni idi. Benimle muhatap bile olmadı. Gerekli imzaları attı, çıktı gitti.”
- ❖ “Avukat hiçbir şekilde yardımcı olmadı adeta süs eşyası gibiydi.”
- ❖ “Avukat hiçbir şeye karışmadı “Ne biliyorsan söyle” dedi ve “Etkin pişmanlıktan yararlan” dedi baro avukatı.”
- ❖ “Avukat hiç yardımcı olmadı/olamadı. Korkuyordu herhalde. Polisler psikolojik baskı ile ifade alıyorlardı.”
- ❖ Avukat ifade kısmında yoktu. İlk defa UYAP’dan aldığı görevmiş. Ben de bir şey bilmediğim için her şey kendince gelişti.”
- ❖ “Avukat ifade sonrası geldi. Prosedür gereği bulundu. Bir katkısı olmadı. İfade alan memur avukat gelince yumuşak tavırlar takınmaya başladı. Küfür etmedi bu aşamadan sonra.”

- ❖ “Avukat ifadeden sonra geldi ifademi okudu ve “uygundur” dedi.”
- ❖ “Avukat ile baş başa görüşmem gerçekleştirilmedi. Emniyet müdürlüğü terörle mücadele şubesi içerisinde mutfak-kafe tarzı bir yerde yaklaşık 15 tane polis yanımızda bulunurken, görüşme gerçekleştirdi, avukatımla alakalı sıkıntı olmadı, kendisinin de daha sonra FETÖ’den gözaltına alınıp soruşturma geçirdiğini öğrendim.”
- ❖ “Avukat ile görüşmemde sürekli kapı açık ve ses kayıt cihazı bulunduruluyordu bu benden çok avukatı tedirgin ediyordu.”
- ❖ “Avukat ile görüştürülmedim.”
- ❖ “Avukat ile konuşurken yanımızda polis vardı ve 10’dk görüştürüyorlardı.”
- ❖ “Avukat ile polisin olduğu bir ortamda konuştuk daha doğrusu konuşamadık.”
- ❖ “Avukat ilgisizdi ve korkuyordu.”
- ❖ “Avukat ilgisiz, sadece para almak için geliyordu.”
- ❖ “Avukat ilgisizdi. İfadeleri alınmaya başladıktan çok sonra geldi ve bir an önce gitmek istiyordu.”
- ❖ “Avukatın pek bir faydasını görmedim.”
- ❖ “Avukat “itirafçı ol kurtul” dedi.”
- ❖ “Avukat itirafçı olmam yönünde baskı yaptı. Onun haricinde ifade esnasında sorun yaşamadım. Ne söylediysem onu yazdılar.”
- ❖ “Avukat iyi niyetli idi ama usulen bulunduruldu.”
- ❖ “Avukat ısrarla “itirafçı olmam gerektiğini” söyledi neyi itiraf edecektim bilmiyorum.”
- ❖ “Avukat kendinden korkuyordu herkes gibi ifadede sadece imzası oldu başka bir etkisi yoktu.”
- ❖ “Avukat kısacası bize destek değil köstek oluyordu.”
- ❖ “Avukat konu mankeni gibiydi varlığı yokluğu belli değil.”
- ❖ “Avukat konuşmadı bile herkes çekiniyor.”
- ❖ “Avukat korkuyordu.”
- ❖ “Avukatla görüşmeden direk mahkemeye çıkarıldım. Polis sorgusunda avukat bulunmadı. Polis aile bireyleri ilgili çok fazla soru sordu. Baskı ve korkutma ile ifade aldı. 4 gün 2 kişilik yerde 13 kişi kaldık karakolda. Sandalyelerde sabahladık. Yakınlarımızla bile görüştürmediler.”
- ❖ “Avukatla konuşurken konuşmalarımızı gizli çekimle kameraya almışlar, sesli.”

- ❖ *“Avukat odası varken görüşme kamera ile kayıt yapılan KOM şubeye ait bir odada oldu. Avukat çok tedirgindi ve korkmuştu.”*
- ❖ *“Avukat laf olsun diye orada bulunuyordu, bir faydası olmadı.”*
- ❖ *“Avukat olduğunu sonradan öğrendim. Polis zannettim. Polisler sivildi çünkü. Bana hiçbir hakkımı hatırlatmadı.”*
- ❖ *“Avukat oldukça sessizdi. Polis hâkim gibi davranıyordu. Örneğin dernek üyeliği olmamasına rağmen belgelerde kanıtı olmasına rağmen üzerime üyelik yapıştırdılar. Avukat müdahale etti ama onlar sessiz kalıp gene bildiklerini yapmışlar.”*
- ❖ *“Avukat olmadan polis tarafından "mülakat" adını verdikleri bir sorgulamaya tabi tutuldum.”*
- ❖ *“Avukat öylesine gelmişti. Savunmak bile istemiyor. Polis sorguda seni aşağılıyor...”*
- ❖ *“Avukat polisle iş birliği yaptı ve varsa anlatıp etkin pişmanlıktan yararlanmamı telkin etti.”*
- ❖ *“Avukat polislerden daha sıkıntılıydı. Hiçbir Şey sormadan veya yardımcı olmadan bekledi avukat var mı? Var işte! ...”*
- ❖ *“Avukat polislerin arkadaşıydı, “İtiraf et” diye zorladı.”*
- ❖ *“Avukat polislerle kanka gibi tavır sergiledi.”*
- ❖ *“Avukat polisten daha beterdi. Destek ve moral vereceğine “işiniz çok zor” dedi ve ifade esnasında hiç müdahalede bulunmadı.”*
- ❖ *“Avukat sadece “âdet yerini bulsun” şeklinde işini yaptı. Beni savunduğunu söyleyemem. Benim söylediklerimi onayladı. O kadar.”*
- ❖ *“Avukat sadece formalite idi hiçbir şeye karışmadı. İfademi kendim verdim.”*
- ❖ *“Avukat sadece görüntüden ibaretti.”*
- ❖ *“Avukat sadece ifade mi alırlarken oradaydı müdahil olmasına müsaade edilmedi. Yani CMK avukatı istese de bir katkı sunma imkânı yoktu.”*
- ❖ *“Avukat sadece ifademi imzaladı ifade verirken yanımda değildi.”*
- ❖ *“Avukat sadece o ortamda bulundu; ertesi gün savcılığa gelmedi, başka avukat geldi. Boş olduğunu bende bildiğim için; avukattan beni savunması için bir talepte bulunmadım...”*
- ❖ *“Avukat sadece orada olması gerektiği için usulen vardı. Gözaltındayken polis ifadesi sırasında gördüm sadece.”*
- ❖ *“Avukat sadece prosedür gereği bulundu.”*
- ❖ *“Avukat sadece refakat etti darp cebir olmasın diye pek bir işe yaramadı zaten.”*

- ❖ *“Avukat sadece usulen bulundu.”*
- ❖ *“Avukat sadece vardı ama hiçbir şey yapamadı.”*
- ❖ *“Avukat sadece yasada bulunma zorunluluğu olduğu için bulundu. Beni hiç savunmadı sadece tutanağı imzaladı.”*
- ❖ *“Avukat sanki polislerin avukatı gibiydi.”*
- ❖ *“Avukat savcı odasında veya ifade alan polislerin yanında sadece fiziken vardı. Beni savunmadı. Benim savunmamı onayladı sadece. Beni savunmaya çekiliyordu veya önemsemiyorum. Geçirtiyordu. Bana haklarımı hatırlatması. İşlemediğim bir suçtan “itirafçı ol” der gibiydi.”*
- ❖ *“Avukat savunma yapamayacağını ve sadece ifade alınırken tanık olacağını söyledi.”*
- ❖ *“Avukatsız olarak sorgu yaptılar. Sözlü işkenceye maruz kaldım. Tehdit edildim.”*
- ❖ *“Avukat sizi savunmaktan çok itirafçı olmanız için uğraşiyor.”*
- ❖ *“Avukat soruşturma yapılırken biblo gibi oturdu.”*
- ❖ *“Avukatta korkuyordu. İfade sırasında hiç müdahale etmedi. Sadece izlemiş olmak için izliyordu.”*
- ❖ *“Avukat tamamen bir teröriste yardım ettiği şartlanması ile gelmişti. İfadelerimi, öncesinde “cebir ve işkence ile verdiğimi” söyledim. Ancak kendisi hiçbir şekilde yardımcı olmayacağını söyledi. Baronun atadığı formaliteydi.”*
- ❖ *“Avukat üstün körü olayları ve haklarımı anlattı fakat detay vermedi. “Bildiklerin varsa anlat” dedi, ama ifade alınırken bile ilk sorulan soru “Etkin pişmanlıktan yararlanmak istiyor musun?” sorusuydu. “Yok” dedim çünkü “Ben suç işleyecek kasti bir fiilde bulunmadım” dedim, ilk ifademi verdim. Sonra mahkemeye çıkmayı bekleme süreci 7 gün daha uzatıldı. Psikolojik olarak bunaldım oradan çıkabilmek adına tekrar ifade verdim. Çünkü içeride öyle bir ortam var ki gerçekten bilerek ve isteyerek bir suç örgütüne üye olmamış ama o insanlarla bir kere de olsun çay içmemiş, yemek yememiş insanlar bile gözaltından kurtulup bir an önce özgürlüğünü eline almak istiyor. Ben de öyle düşündüm. “Birkaç kere de olsa çay içip, yemek yedim, 2013-2014 yılında” ama örgütsel suç işleyecek bir faaliyette bulunmadım dedim. Darbe günü Didim’de tatildegdim. Hiçbir şeyden haberim yoktu. Bylock diye bir program olduğunu bile sonradan öğrenmiş bir insanım.”*
- ❖ *“Avukat usulen gelmişti. Suçsuzluğuma inanmıyordu zaten. Figüran gibiydi.”*
- ❖ *“Avukat usulen oradaydı. Hiçbir yararı olmadı.”*
- ❖ *“Avukat vardı ama formalite olarak. Hiçbir şey yapmadı ve savunmama müdahale etmedi.”*
- ❖ *“Avukat ve ben rahat değildik endişeliydik.”*
- ❖ *“Avukatım baro tarafından verildi. O da benden çok telefonuyla ilgilendi.”*

- ❖ “Avukat veya kolluk hiçbirisi 10 gün boyunca gözaltında olduğumu aileme haber vermediler. 10. Günün sonunda tutukluluk sonrası CMK Avukatı ısrarım sonrası aileme kendisi haber verdi.”
- ❖ “Avukat yalnızca usul gereği vardı. Ayrıca polise bilgi sızdırıyordu.”
- ❖ “Avukat yanıma oturdu telefonla oynamaya başladı ifade bitene kadar hiç konuşmadı daha sonra da kendisini hiç görmedim.”
- ❖ “Avukat zaten hiçbir şey bilmiyor. Polisler de ona söz hakkı tanımıyor.”
- ❖ “Avukat, beni değil de karşı tarafı savunur gibiydi.”
- ❖ “Avukat, bulunmuş olmak için oradaydı.”
- ❖ “Avukat, ifade esnasında usulen vardı. Avukatlar üzerinde korku hâkim olduğundan rol gereği vardı. Hiçbir hukuki yardımı olmadı. Birçok avukat zaten vekillik almaya korkuyorlardı ve almıyorlardı. Uzun süre kabul edecek avukat aradım. Tek kişilik nezarethanede 7 kişi yani 4 metre karede 7 kişi tikiş tikiş yerde yattık.”
- ❖ “Avukat, pasif ve sindirilmiş bir durumdaydı. Savcılıkta da durum aynıydı.”
- ❖ “Polis, avukata “Siz karışmayın” dedi avukat tehdit edildi.”
- ❖ “Avukata söz hakkı verilmedi ifadem okutulmadan imza arttırıldı.”
- ❖ “Avukatım gelmeden ifadem alınmaya başladı sonrasında gelince ifadeyi kesip avukatla görüşmeme müsaade ettiler. Avukatım ifade verirken bana yardımcı olmak için konuşmak isteyince hemen susturdular müdahale etmemesini istediler.”
- ❖ “Avukatım sadece yanımda bulundu. Sorgu sırasında savunma yapmasına izin verilmedi.”
- ❖ “Avukatımla emniyette görüştüğümüzde başımızda bir memuru bekliyordu. Bana ve avukatıma gözaltı ve soruşturmayla ilgili hiçbir bilgi verilmedi.”
- ❖ “Avukatımla özel görüşme yapamadım.”
- ❖ “Avukatın bir faydası olmadı. Alakasız suçlamalar yüzünden 2 ay tutuklu kaldım iş güvenliği sertifikam pasife alındı iş bulmam zorlaştırıldı halen işsizim.”
- ❖ “Avukatın gözlerinde ve davranışlarında, “biraz müdahale etsem yaşanan durumlar bana sıkıntı olabilir” durumu vardı. Yapılabilecek bir şey yok tavrındaydı.”
- ❖ “Avukatın hiçbir anlamı yok sadece usul gereği oradaydı. Genel olarak polisler iyiydi kötü muamele görmedim.”
- ❖ “Avukatım “şu an adalet yok, yapabileceğim bir şey de yok” diyebildi o kadar. Sonrası cezaevi.”
- ❖ “Avukatım ailemden biri olduğu için sıkıntı yaşamadım. Ancak rahat edeceğim bir ortam sağlanmadı. İki polis eşliğinde konuştuk.”

- ❖ “Avukatım CMK. Avukatı idi. Savunma esasında hiç müdahil olmadı. Telefonu ile meşguldü hatta. En sonunda söz alıp prosedürü uyguladı.”
- ❖ “Avukatım etkisiz elemandı.”
- ❖ “Avukatım fazla müdahale edemedi.”
- ❖ “Avukatım “Gerçekleri anlat kurtul” şeklinde telkinde bulundu. Polis ifadesinde ise eşim ve özel hayatımla ilgili ağır ithamlarda bulunuldu. Hatta polisin biri “Eşiniz sizi aldatmak için ByLock kullanmış olabilir” dedi sinir krizi geçirdim. Avukatım sadece orada müdahale etti çok kötü olduğumu görünce.”
- ❖ “Avukatım görevini korku nedeniyle tam olarak yerine getiremedi.”
- ❖ “Avukatım ile ilk olarak cezaevinde görüşebildim. Cezaevinde avukat görüş yerleri kamera ile kayıt altına alınmaktaydı. Dava dosyam başka şehirde bulunduğundan dolayı ilk ifadem SEGBİS ile alındı. Gözaltı sürem 1 gün olduğundan dolayı avukat tutamadık. CMK avukatı dava dosyamın bulunduğu mahkemede hazır bulundu. Bu sebeple ilk olarak ifadem alındığında hiçbir şekilde destek alma imkânım olmadı. Poliste ifadem alınmadı ve polisler tarafından herhangi bir kötü muamele görmedim.”
- ❖ “Avukatım ilk karşılaşmamızda ve sonraki süreçte de zaman zaman bu davanın siyasi bir dava olduğunu söylemekteydi. Dava sürecim hâlâ devam etmektedir. Şunu rahatlıkla söyleyebilirim: Hukukun askıya alındığı ve adalet duygusunun yitirildiği bir dönemde -sadece kendi avukatım için değil, gözlemlediğim kadarıyla genel durum bu- avukatımın davam adına şahsıma bir katkısı olmadığını rahatlıkla söyleyebilirim. Avukatım olmasa belki daha da iyi olabilirdi. Bu durumun avukatımın şahsı ile alakalı olmadığını ve ayrıca bu süreçte tanıdığım çoğu kimseler tarafından da dile getirildiğini belirtmek isterim. Ayrıca çoğu avukatlar arayış içindeki ailemi kapılarından geri çevirip ret ederken ve bazıları da -muhtemelen müdafii olarak beni tutmasınlar diye astronomik sayılabilecek miktarda para isterken- müdafim olan avukat bir ara davadan çekilmesi konusunda kendisine yapılan baskıya rağmen davayı sürdürmüştür. Ancak yukarıda da belirttiğim gibi bir değil bin tane de avukatım olsa sonucun değişmeyeceğine inancım kesindir. Zira hüküm kararı önceden verilmiş tiyatro bir davada savunulacak hiçbir şey yoktur.”
- ❖ “Avukatım “kurtulmak istiyorsan isim ver” gibi teklifte bulundu.”
- ❖ “Avukatımla görüşmeden önce, polis tarafından, avukatsız, “ön-mülâkat” adı altında uydurma görüşmeler oldu. Sonra avukatımla baş başa bıraktılar ama neyle suçlandığımı hâlâ ne avukatım ne de ben biliyorum. Görüşmede, görüşmenin dinlenmediğinden emin değildim. Sonra 7 maddelik standart sorular soruldu.”
- ❖ “Avukatımla önceden görüştürmediler. Sorgu sırasında müdahale ettirmediler.”
- ❖ “Avukatım olmadı.”
- ❖ “Avukatım sadece benim ifademi polisin tutanağa yazmasında yanlılık olup olmadığını kontrol etti.”
- ❖ “Avukatımla görüşmeme bile kısıtlama getirildi hatta 17 günlük gözaltı süresince hiç görüştürmedikleri oldu.”

- ❖ “Avukatım tedirgindi, savunmaya gelmeye bile korkmuş hali vardı. Bunu 1 yıl sonraki mahkemedeki tavırlarıyla kıyaslayınca çok iyi anladım. Ben “Ne söylersem aleyhime, ne söylersem lehime değerlendirilir” bilemeden ifade verdim. Ama sadece aleyhime olanlar dikkate alındı.”
- ❖ “Avukatımı hiç görmedim tanımıyorum bile.”
- ❖ “Avukatım yüzünden az daha kendimi yakıyordum. Bir hafta beni etkin pişmanlığa ikna etmeye çalıştı. En son “Sen sus. Ben kendi kendimi savunurum” dedim.”
- ❖ “Avukatıma, ben, emniyet müdürlüğünden polis tarafında adliye götürüldüğümde bilgi verildi ve savcılık makamının önünde görüştük. Ama konuşmadık. Avukatım da ben de konuşmaktan endişe ediyorduk ve yanımızda polis bulunmaktaydı.”
- ❖ “Avukatıma ulaşmak istedim ancak ifadeye kadar görüşemedim durumum hakkında aileme bilgi verilmedi.”
- ❖ “Avukatımı tehdit etmişler. Zaten kendisi söyledi. Polislerin yanında, ifade odasının kapısının tam önünde konuştum. Eşim şehit polis kızıydı. Benden haber alamadığı için onun ne halde olduğunu anlıyordum ve bunun için avukata eşimin numarasını verdim ve iyi olduğumu söylemesini istedim. Eşim ben 19 ay tutukluluktan sonra bana “Yıllarca hiç gelmeyeceğini bildiğim halde babamı bekledim. Sen sağsın ya bir gün geleceksin. Elbet beklerim” dedim diyerek duygularını anlattı.”
- ❖ “Avukatımın konuşmasına izin verilmedi.”
- ❖ “Avukatımız ve biz delillere rahat ulaşamıyorduk.”
- ❖ “Avukatımla az bir müddet yalnız kalmamız sağlandı ama o psikolojik durumda ne konuşacağımı bile bilemedim. Çünkü ne ile suçlandığım belli değildi. Terör örgütü üyeliği ama hangi isnatlara göre belli değildi.”
- ❖ “Avukatımla emniyetteki ilk görüşmemde, odada toplam 2 avukat, 2 sanık ve belindeki silahe gözüme sokan sivil giyimli bir polis memuru mevcuttu. Avukatım onun duyacağı bir sesle “Bu size yapılan bir terör suçudur. Hukuk yok ki ben size hukuki tavsiye vereyim” tarzı bir konuşma yaptı.”
- ❖ “Avukatımla görüşürüldüğüm odanın kapısı açıldı ve dışarıda polis memurları bekliyordu. Yani gizlilik mevcut değildi. İstanbul’da ...Emniyette bir kez de avukatsız bir şekilde karanlık bir odaya götürülüp etkin pişmanlıktan yararlandırılmak için ikna edilmeye çalışıldım ve tehdit edildim polis tarafından daha sonra bunu Ağır Ceza mahkemesinde dile getirdim ancak hâkim şaşırmadı bile.”
- ❖ “Avukatımla ifade alma esnasında görüşebildim ve çok kötü şartlarda ve tek kişilik hücrede 5 kişi kaldık. Hakkımızdaki suçlamalar ve delillere ulaşamadık. Üniversite ve bir sözde gazeteci ihbarı üzerine işlem yapıldığı ve yapılan soruşturmanın sonlanmasını beklenmeden savcılığa ihbar edildiğimizi öğrendim. İlk duruşmada adli kontrol şartı ile serbest bırakılmama karşın savcının itirazı sonucu üç hafta sonra tutuklandım ve 7 ay tutuklu kaldıktan sonra ilk duruşmada tahliye, ikincisin de ise beraat aldım. Ancak Beraatın ve yargının verdiği kararların hiçbir hükmü ve geçerliliği olmadığını yaşayarak öğrendim. Yalnız ben değil eşim ve 4 çocuğum hâlâ mağdur edildik.”

- ❖ “Avukatımla görüşme esnasında yanımızda kayıt cihazı ve bir görevli bulunuyordu.”
- ❖ “Avukatımla ifade günü görüşebildim. Oda kısa süreli oldu. Hakkımdaki iddiaları da ancak ifade esnasında öğrendim.”
- ❖ “Avukatımla ilk olarak cezaevinde avukat görüş yerinde konuştum. Kamera sistemi kurulu değildi benim yanımda bir infaz görevlisi konuştuklarımızı kameraya çekti. Yanında bir infaz görevlisi daha vardı.”
- ❖ “Avukatımla konuşurken yanımızda polis vardı. CMK avukatı olduğundan olsa gerek klasik bir iki şey dışında pek de bir şey söylemedi avukatım. Oldukça yavan bir görüşmeydi.”
- ❖ “Avukatımla rahat görüşmeme izin verilmedi.”
- ❖ “Avukatın bir faydası olmadı. Ben kendimi savundum.”
- ❖ “Avukatın bir önemi olmadığı için görüşme ihtiyacı bile duymadım.”
- ❖ “Avukatın bu süreçte bir etkisi yok. Bizim söylediklerimizin de bir etkisi yok. Her şey yazılıyor çiziliyor ve karar veriliyor.”
- ❖ “Avukatın faydası olamayacağını düşündüm. Tutmadım.”
- ❖ Avukatın hiçbir faydası olmadı. Olmasa da olurdu. Baro'dan gelen avukatlar hiç ilgilenmiyor.”
- ❖ “Avukatın müdahalesine kesinlikle izin verilmedi.”
- ❖ “Avukatın rolü sadece kanun gereği yanımda olmasıydı. Onun haricinde herhangi bir destek yardımı olmadı.”
- ❖ “Avukatım “Sen zaten suçlusun. İtiraf et kurtul” tarzında bir yaklaşımda bulundu.”
- ❖ “Avukatın tek derdi etkin pişmanlıktan faydalanmamdı.”
- ❖ “Avukatın umurunda değildim. “Bir an önce ifade bitse de, gitsem” havasındaydı. Polisler psikolojik baskı uyguladı. Tam bir rezaletti.”
- ❖ “Avukatın yüzüne bakmamıza bile müsaade edilmedi.”
- ❖ “Avukatın yüzünü sadece duruşmalarda görebildim. Devletin verdiği bir avukattı. Ekstradan yol, yöntem, savunma hazırlanması gibi konularda hiç irtibat kurmadı şahsımla...”
- ❖ “Avukatla baş başa görüşemedik.”
- ❖ “Avukatla görüşme odasında kamera kaydı vardı. Normalde olmaması gerekiyormuş. İfade verirken bir sıkıntı yoktu.”
- ❖ “Avukatla görüşmedim. Sadece savcılık odasında savcıya ifade verirken müdafaada bulundu. Bunun haricinde hiçbir şekilde görüşme olmadı.”

- ❖ “Avukatla polis ifadesinde ve sulh ceza hâkimi karşısında beraber oldum. Avukat mahkemede korku içinde ve benden daha ürkek çekingen bir haldeydi.”
- ❖ “Avukatla yeterli süre görüşmeye izin verilmedi. Kolluktaki ifadem aç ve yorgun bir şekilde Gece saat 5:00 gibi alındı.”
- ❖ “Avukatlar da yılmışlardı. En kötüsü de bu. “Konuş, eve git. Yoksa yatarsın.”
- ❖ “Avukatla sorgu esnasında görüştüm, CMK avukatı, prosedür gereği oradaydı.”
- ❖ “Avukatlar ifadelere katılmak istemiyorlardı. Soruşturma ve polis ekipleri tarafından korkutulmuşlardı. “İddia edilen delillerin hepsinin suç olmadığını ancak bu dönemin ömrü kadar suç vasfı taşıdığını” söyleyip durdular ancak hukuki manada yardımcı olmaktan çekindiler.”
- ❖ “Avukatlar “İtiraf et kurtul” mantığıyla çalışıyor. Hatta olmayan suçları (suç olmayan hususlar da dahil) “kabul et, etkin pişmanlıktan faydalan” düşüncesindeydiler. Genellikle suçlu olduğumuz kanısı avukatlarda da hâkim bir durumdur.”
- ❖ “Avukatlar mal görmüş mağrip gibi davranıyorlardı. Normal şartlar altında 3-5 bin liraya bakacakları davalar için 20-25 istediler.”
- ❖ “Avukatlar ön yargılıydı.”
- ❖ “Avukatlar prosedürü yerine getirmekten başka hiçbir şey yapmıyor/yapamıyordu.”
- ❖ “Avukatlar psikolojik olarak baskı altında idi. Sadece “görevimi yapayım da ne olursa olsun” gibi davranıyorlardı. Polisler ile diyaloga girmiyor. Klasik kelimeler kullanarak soruları geçiştiriyorlardı. Avukatlar nasıl olsa kişi tutuklanacak veya bir faydam olmayacak türünden görev gereği, kanun gereği orada bulunuyorlardı. Tam anlamıyla bir avukat savunması olmuyor veya olamıyordu.”
- ❖ “Avukatlar rahat değildi. Bizi savunmaktan korkuyordu. Ancak bizim söylediklerimizi tekrar ettiler. Zaten bu süreçte hiçbir etkileri olmadı. Her şey önceden hazırды. Yalnızca seyrettiler, psikolojik destek oldular.”
- ❖ “Avukatlar sanki hükümetin avukatı gibi davrandılar. Suçlu muamelesi yaptılar genelde.”
- ❖ “Avukatlar alelade savundu. Başka da çareleri yoktu. Savcılar kararını vermişti zaten.”
- ❖ “Avukatlar, ifade alma veya sorgulama esnasında, genelde, prosedür gereği varlar. Çoğu, kendilerinin de terör örgütü üyeliği veya destekçiliği ile suçlanmaması için pasif veya sessiz kalmayı tercih ediyorlar.”
- ❖ “Avukatlara müdahale hakkı verilmedi. Önceden hazırlanan ve önceden gayri resmi alınan ifadelerden resmi ifade aldılar. Farklı söylediğimiz şeylerde tepki gösterdiler. Kamera arkasında baskı yaptılar. Savcıyı yönlendireceklerini söylediler.”
- ❖ “Avukatım çok pasifti. Adeta misafir sanatçı gibi idi. Ben “Kanunlarımızdan yana tarafım”. “AİHM kararlarından yana tarafım” dediğimde savcı “Ben AİHM kararlarını tanımıyorum” dediğinde avukatım bu olay karşısında suskundu.”

- ❖ *“Avukatlar zaten çekiniyordu. Avukatların faydası olmadı.”*
- ❖ *“Avukatların bu davalarda eli kolu bağlı çünkü evrensel hukukta geçerli olan her şeyi söylemelerine rağmen dikkate alınmıyorlar.”*
- ❖ *“Beni il emniyet müdür yardımcısı avukatsız sorguladı.”*
- ❖ *“Ayak üstü savcılık kapısı önünde beklerken avukatı tanıdım. Bir dakika konuştuk. O karamsar ben karamsar.”*
- ❖ *“...Savcılığınca 28.08.2016 günü göz altına alınıp nezarete konulup 04.09.2016 Pazar günü akşama doğru KOM şubede artık ifadeye girmekten bıkmış bir CMK avukatıyla kapısı başka bir odaya açık bir odada görüştürüldüm. Avukat genç ve yeni bir avukattı ve bana doğrudan “İtirafçı olmamı, etkin pişmanlıktan yararlanmamı” önerdi. Ben de “Suç işlemediğimi, buna gerek olmadığını” söyledim. Daha sonra ifadem alınmak üzere başka bir odaya geçtik, orada ifade alıp bir an önce evine gitmek isteyen bir memurun sorduğu önceden hazırlanmış sorulara cevap vererek tamamladım. Bu esnada ifadeyi alan polise iki de bir gelen telefonlara tamam birazdan geliyorum, son ifade, az sonra orada olurum vb. ifadelerle cevaplar vererek ifade alma işlemimiz sık sık kesintiye uğruyordu, ben günlerdir izbe nezarete tutulmuş olmanın da verdiği yorgunluk ve bitkinliğin de tesiriyle soruyu bir kez daha sormasını istediğimde suratını asarak bir daha okuyup acelesi olduğunu, bıkkınlığını ima ederek tekrar okuyordu. Haliyle bunun baskısı ve bitkin halimle yoğun baskı ve stres altında ifade verdim. İfadeden çıktığımda gerek soruların suçlayıcılığı gerekse yaşadığım stresle tükenmişlik hali yaşadım. Tekrar oradan nezarete döndürülünce uzunca bir süre kendime gelmeye çalıştım. Çok rencide olduğumu hissetmişim.”*
- ❖ *“Bana baro tarafından verilen avukat aynı zamanda tanıdığım bir avukattı. Polis herhangi bir şekilde avukatımla beni yalnız bırakmadı. Avukat polisin bana soracağı soruları önceden bilmiyordu ve bütün soruları o an benimle birlikte duydu, bu durumda benim kendimi savunmamda hatalı davranmama neden oldu.”*
- ❖ *“Bana sunulan CMK avukatının hiçbir yardımı ve savunması olmadı ve gereksiz ve delilsiz suçlamalarla itham edildim değişen bir şey olmadı ve haklarım bana hiçbir şekilde bildirilmedi.”*
- ❖ *“Baro avukatı olduğu ve hemen darbe sonrası olduğu için avukatlar çok yoğundu sadece formalite icabı yanımızda durdular.”*
- ❖ *“Baro avukatı usulen bulunuyordu.”*
- ❖ *“Baro avukatı taraflı davranıyordu. İfadem alınırken yanımda durdu sadece. Faydası olmadı. Lehime olan hususlarda dahi yardımcı olmadı. Savunmama hiçbir katkı yapmadı. Polis “İtirafçı olmam” için baskı yaptı. Gözaltında kötü şartlarda 10 gün kaldım.”*
- ❖ *“Baro avukatı benim aleyhime çalışıyordu polisle beraber tıpkı bir sorgu memuru gibi sorular sorup yaptırım ve cezalarla korkutuyordu.”*
- ❖ *“Baro avukatı da korkuyor idi. O rahat olmadan bizim rahat olmamız da mümkün değildi.”*
- ❖ *“Baro avukatı geldi ama bana yardımcı olamayacağını söyledi.”*

- ❖ *“Baro avukatı geldi. “Bildiklerini anlat” tarzı telkinleri oldu. Müdafii zaten peşinen suçlu ilan etmişti beni.”*
- ❖ *“Baro avukatı idi bilgilendirme ve savunmaya yol gösterme sıfırdı.”*
- ❖ *“Baro avukatı idi ifadem alınırken yanımda idi o kadar herhangi bir özel görüşmem olmadı.”*
- ❖ *“Baro avukatı kollukla birlikte hareket edip itirafçı olmaya ikna etmeye çalışıyor.”*
- ❖ *“Baro avukatı savcının yardımcısı, memuru gibiydi.”*
- ❖ *“Baro avukatı usulen orada bulunuyor sadece “müvekkilimin serbest kalmasını istiyorum” diyor. Bu kadar banka sendika yasalara göre suç olmadığına göre müvekkilimi burada tutmak gereksiz bile diyemiyor.”*
- ❖ *“Baro avukatının bir yararını görmedim tamamen formalite.”*
- ❖ *“Baro avukatının hiçbir etkisi ve yardımı yoktu.”*
- ❖ *“Baro avukatıydı. Hiçbir konuda yardımcı olmadı. Tutuklanacağımı düşünmeseydim kendi avukatımı çağırırdım.”*
- ❖ *“Baro avukatları prosedür gözüyle bakıyor.”*
- ❖ *“Baro avukatları sadece usul gereği oradaydı hiçbir yararı olmadı.”*
- ❖ *“Baro gönderdi. İmza attı gitti zorla getirdiler zaten surat beş karış yüzüme bile bakmadı.”*
- ❖ *“Baro tarafından görevlendirilen avukat sendika üyesi olmam sebebi ile büyük ihtimalle tutuklanacağımı söyleyerek moralimi bozdu ve bu psikoloji ile ifadeye girdim.”*
- ❖ *“Baro tarafından atanan avukat ifade verirken yanımda idi ama hiçbir şey söylemedi sesini bile duymadım desem yeridir.”*
- ❖ *“Baro tarafından atanan bir avukattı beni dinledi ama pek bir savunma yapıldığını düşünmüyorum.”*
- ❖ *“Baro tarafından görevlendiren avukatın hukuki herhangi bir yardımı olmadı. Savunmamı kendim yaptım.”*
- ❖ *“Baro tarafından görevlendirilen avukat çok iyi niyetli ve önyargısız yaklaştı bana. Elinden geldiğince hukuki yardımda bulundu.”*
- ❖ *“Baro tarafından görevlendirilen avukat vardı. “Dosyada gizlilik kararı olduğundan içeriği hakkında bilgisi olmadığını” söyledi. İfade alma süreçlerinde benim yaptığım savunmalara hiçbir katkısı olmadı.”*
- ❖ *“Baroca verilen avukat tarafsız değildi.”*
- ❖ *“Barodan atanan avukat ifademde yanımdaydı fakat göz göre göre bana baskı aşağılama ve kötü muamele yapılmasına rağmen hiçbir tepki veya müdahalede bulunmadı.”*

- ❖ *“Barodan avukat verildi avukatı ilk olarak orda gördüm özel olarak görüşmedim avukatla ve böyle bir hakkım olduğunu bilmiyordum. Ancak avukat sadece “Bu kızcağızın o okuldan maaş almak dışında ne suçu var daha kısa bir süre önce Kamer Genç f. Gülen’e şarlatan deyince Bekir Bozdağ ona su fırlatmadı mı? Gidin önce onlardan hesap sorun” dedi.”*
- ❖ *“Barodan bana avukat verildi ama sadece usul gereği idi hiçbir şekilde yardımcı olmadı eğer itirafçı olursam benim çıkarıma olacağını söyledi sanki avukat değil de ifade mi almaya gelmiş bir polis gibiydi!!!!”*
- ❖ *“Barodan bir avukat çağrıldı. O da ifadenin sonuna yetiştii. İfade tutanağını bile okumadı, imzalayıp çıkıp gitti.”*
- ❖ *“Barodan bir avukat usulen gelmişti, ifadem gece saat 12’de alındığı için gelen Baro avukatı uykuluydu. Savunmama yardımcı bir husus ifade etmedi. Savunma öncesi usulen haklarım olduğunu ifade etti sadece.”*
- ❖ *“Barodan gelen avukat gözaltında ifadem alındıktan sonra geldi. Sadece imza attı gitti Duruşma esnasında ise savunmama hiçbir katkıda bulunmadı.”*
- ❖ *“Barodan gelen avukat sadece görevi olduğu için yanımda oldu. Hiçbir şekilde sürece müdahil olmadı.”*
- ❖ *“Barodan gelen avukatla TEM koridorunda konuştuk. İlgilenmedi. Sadece “Kriter neydi?” dedi. Bir daha ne TEM’de ne de savcılıkta tek kelime konuşmadı. Aynı anda ifadesi alınan iki kişinin avukatlığını yaptı. İfadem sırasında yanımda bulunduğu süre 1 dakikayı geçmez.”*
- ❖ *“Barodan gönderilen avukat ifade öncesi tutumuyla beni rahatlattı yardımcı oldu sağ olsun.”*
- ❖ *“Barodan ifade için gelmişti direkt kendi reklamını yaptı sürekli nasıl iyi bir avukat olduğunu anlattı. Kesin tutuklanacağımızı... anlattı.”*
- ❖ *“Barodan tayin edilen Avukat sadece gözlemci olarak bulundu.”*
- ❖ *“Baronun atadığı avukat “mutlaka itirafçı olmam gerektiğini aksi halde tutuklanacağımı” üç defa ısrarla belirtti.”*
- ❖ *“Baronun atadığı avukat sadece psikoloji olarak kendimi rahat hissetmemi sağladı.”*
- ❖ *“Baronun avukatı bana yapılan işkenceyi görmezlikten gelerek “İtirafçı olmamı aksi takdirde işkenceye devam edileceğini” söyledi.”*
- ❖ *“Baronun avukatı vardı emniyette ifadem alınırken. Fakat avukat sürekli “isim vermem” konusunda bana baskı uyguladı. O kadar ki bir ara ifade alan polis memuru dahi “Siz karışmayın” dedi avukata. Ben öğretmen olduğumu ve kimsenin talimatı ile iş yapmadığımı ısrarla söyledim avukata da polis memuruna da. Fakat avukat, adliyede de sürekli tutuklanacağımı söyleyip duruyordu. Zaten mahkemede de usulen birkaç cümle edip geçti. Ben tutuklandıktan sonra kendi özel avukatımı tuttum. Baronun avukatları talimatlı hükümet avukatı gibiler resmen. Sürekli etkin pişmanlık hükümlerinden bahsediyorlar.”*

- ❖ “Baronun avukatı olduğu için, prosedür gereği orada bulundu, mağdur olduğuma inanmadı, “pişmanlıktan yararlan” dedi.”
- ❖ “Baronun gönderdiği avukat bana yardımcı oldu.”
- ❖ “Baronun gönderdiği avukat beni suçlayıcı konuştu.”
- ❖ “Baronun gönderdiği avukat bir korku içerisindeydi. Bana itirafçı olmam durumunda kurtulabileceğimi söyledi.”
- ❖ “Baronun gönderdiği avukat ile emniyetin sorgu odasında tanıştım. Ve kısa bir tanışmadan sonra emniyet aşamasında özel olarak başka bir diyalogumuz olmadı.”
- ❖ “Baronun gönderdiği avukat var göstermelik orada duruyordu yalnız konuşmamıza müsaade etmiyorlardı bizi uzak oturtuyorlardı.”
- ❖ “Baronun gönderdiği avukatta itirafçı olmam gerektiğini söyledi. Benim değil devletin avukatıydı.”
- ❖ “Baronun göndermiş olduğu avukatın pek bir faydası olmadı. Benim bu yapıyla bir ilgimin olmadığını söylediğimde bu yönde ifade vermemi söyledi ve sonrasında bir daha görüşmedik.”
- ❖ “Baronun görevlendirdiği avukat ile bire bir görüşmem olmadı, kendisini savcı yanındaki ifademde gördüm, hâkim yanında ifade verirken de vardı ama bir faydası olmadı, prosedür gereği oradaydı.”
- ❖ “Baronun tahsis ettiği avukatlar usulen iş yapıyor. Hiçbir fonksiyonları yok. Ücreti mukabilinde savunmayı teklif ediyorlar.”
- ❖ “Baronun verdiği avukat polis ifadesi sırasında yanımdaydı. Beni teselli etti hukuki yönünü anlattı, fakat bunlar için polis bize uygun bir ortam sağlamadı, avukat boş bulunduğu bir odada ancak bu bilgileri aktardı.”
- ❖ “Başımızda bir polis varken ve kamera kaydı ile 5 dk. görüşme izni verildi. Polis konuşmalarımıza müdahale etti.”
- ❖ “Baskı ve suçlamalar vardı zorla olmayan şeyleri kabul ettirmeye çalışma ve tabii ki tutuklatmakla tehdit.”
- ❖ “Baskıcı bir ortam. İfade esnasında ağzım kurumuştı su istedim. Sadece avukata çay verdiler. Bana bir şey vermediler.”
- ❖ “Baskıcı korkutmaya yönelik tehditvari tutum söz ve davranışlarla muhatap oldum.”
- ❖ “Ben iki gözaltı yaşadım. Birincisinde avukatım hiçbir şekilde benimle görüşmedi. Hukuki desteği olmadı. İkincisinde adliye koridorunda 2 dakika görüştük. Hakkımda ByLock iddiası olduğunu bunu gözaltından 15-20 gün önce öğrendiğimi o dönemde ByLock iddiası olan herkesin tutuklandığını bilmeme rağmen kaçmadığımı anlattım. Avukatım sadece kafasını salladı. Sulh cezada söylediklerimi hâkime iletti. Hâkim sıkın bir şekilde kafasını salladı ve tutukladı.”

- ❖ *“Barodan gönderilen avukat zaten suçluğumuzu otomatik olarak kabul etmişti ve itirafçı olmamızı istiyordu.”*
- ❖ *“Ben jandarmada ifade verdim iradem alınırken bir şablon halinde hazırlanmış sorular soruldu orada sıkıntı yaşamadım baro avukatı geldi sorulara verdiğim cevaplarda bazı kelimeleri düzeltti ama ben zaten çok şaşkındım bir şey sormak aklıma bile gelmedi.”*
- ❖ *“Beni fazla dinlemiyorlardı ki. Zaten kafalarında seni suçluyorlar. Avukatın söylediklerini de dikkate almıyorlar ki. Hâkim çocuğunu azarlar gibi bağırıp çağırıyordu. Ben tutuklanacağını anlamıştım.”*
- ❖ *“Beni savunup destek olması gereken baro avukatı, daha çok, sessiz kalıp, tarafının sorguyu yapan polislerden yana olduğunu beden dili ve tavırlarıyla açıkça ifade etmekten kaçınmadı.”*
- ❖ *“Ben avukatım ile görüşürken ifadeyi alacak polis araya girerek sözümlü kesti. Avukatıma “Bizi bu hale düşüren vergi dairesinin başkanının 2 çocuğunun söz konusu cemaate ait okullarda yıllarca bedava okutulduğunu ve bu durumun MEB kanunu ve tebliğlerine aykırı olduğundan vergi müfettişlerince vergi inceleme raporu düzenlenerek vergi kaçakçılığı nedeniyle ilgili kuruma ceza kesildiğini, raporda çocuklarının isminin zikredildiğini, kendinin ortaya çıkmaması adına önüne gelene bu iftirayı attığını, vergi dairesi başkanı olarak terör örgütleri ile devletten vergi kaçırarak yıllarca dolandırdığını, ancak benim okul ücret ödemelerimi banka yolu ile yaptığım için böyle bir suçlamaya maruz kaldığımı, dürüst vatandaş olarak benim mi doğru yaptığımı yoksa bunlarla birlikte devleti vergi açısından dolandıran başkanın mı yaptığının doğru olduğunu anlatırken polisin sözümlü kesmesi üzerine Avukatımın tepkili bakışı sonrasında 'tamam' ben çıkıyorum. Görüşmeniz bittikten sonra çağırın diyerek çıktı. Anlatacak fazla da bir şeyim olmadığından avukatım polisi içeri çağırdı ve ifadeye başladık. Ancak önünde şablon şeklinde oluşturulmuş soru ve cevaplı ifade tutanağı olduğundan benim ifadelerim tam ifadem gibi tutanağa geçirilmedi yazılı şablona uygun olarak kısa cümlelerle geçirildi. Tutanak bittikten sonra ifadelerimin tam olarak geçmediğini gördüm. Avukatımla birlikte bazı kısımların ifademiz gibi değiştirilmesini tekrar istedik. Bir kısmını düzelttirdik bir kısmını ise neyse dedik geçtik. Çünkü acelesi varmış gibi koştura koştura ifade alınıyordu. Çokta sağlıklı bir ifade olduğunu söyleyemem.”*
- ❖ *“Ben ifade verdiğim sırada CMK avukatı telefonu ile oynuyordu. Pek ilgili olduğu söylenemez.”*
- ❖ *“Ben ifade verdim sonra avukat geldi imza attı. Hiç yardımı olmadı.”*
- ❖ *“Ben kendi savunmamı yaptım. Baro avukatı fazla müdahil olmadı. Gerek kalmadı.”*
- ❖ *“Ben nadir şanslılardan biri olarak CMK avukatından olumlu destek aldım sıkıntı yaşamadım.”*
- ❖ *“Ben tutuklu iken, yaklaşık 2 ya da 3 ay sonra avukatım geldi ve görüşebildik. Yanımızda gardiyanlar vardı. Avukatımla rahat bir görüşme yapamadım. Avukatım korku ve endişe içinde idi. Benim avukatım ve özellikle başka arkadaşların avukatları "isim verin kurtulun" telkininde bulunuyorlardı.”*
- ❖ *“Baro tarafından tarafıma tayin edilen avukat “Ben polisi savunmam” dedi psikolojik olarak beni baskı altında bıraktı.”*

- ❖ “Bir gün gözaltında kaldım. Yıllık izinde olduğum için köyde idim. Yokluğumda evimin kapı kilidi kırılmış ve yokluğumda evimde arama yapılmış. Biz ikinci gün evimize geldiğimizde eve giremedik anahtar değişmiş. Sonra emniyete gittik göz altına alındım. Bir gün sonra adliyeye sevk edildim avukatım geldi falan ayrı bir odada görüşemedik. Sonra yokluğumda yapılan ev arama tutanağını görmek istedim göstermediler. Herhangi bir suç tebliğ edilmedi. Ama ifadem o şekilde alındı. Adliyeye sevkimiz yapıldığı sırada nezarethanede ödenek yok gerekçesi ile yemek su verilmedi.”
- ❖ “Bir konuda avukata soru sorduğunda "Siz bilirsiniz ben bilmem" tarzı cevaplar veriyordu.”
- ❖ “Bir gün nezaret de kaldım ertesi gün savcı karşına çıkmadan baronun gönderdiği avukat savunmamdan birkaç dakika önce yanıma geldi ve savcının yanına birlikte girdik sadece klasik sözlerle prosedür gereği yanımda oldu başka bir şey yapmadı.”
- ❖ “Beni babamın açık görüşüne gittiğimde aldılar... bu arada babamda din görevlisi imam hatipti... Cezaevinde açık görüşümüz vardı... nasıl bir sevinç anlatamam! Kimlik, GBT kontrol noktasında hakkımda yakalama varmış... içeri girdim komutan bana dedi ki senin adın Bilal mi? Tabi anladım sıra bende... “Evet” dedim... "Kime geldin?" dedi "Babama" dedim... adam vefalı çıktı “Gir, gör, çıkışta yanıma gel” dedi... Ama hâlâ demiyor hakkında yakalama var diye... İçeri girdim tutukluların kapısı açıldı babama sarıldım tam ağlayacaktı dedim “Dur baba çıkışta beni de alacaklar” haberin olsun... Tabi öyle de oldu adam özlem gözyaşlarını akıtamadan “Eğer oğlan da içeri girerse geride 1 karı, 2 kız, 1 küçük oğlan ne yapar bunlar?” diye üzüldü durdu... Beni aldılar çıkışta. Sonra... aynı gün mahkemeye çıktım saldılar beni... Bir avukat geldi ama CMK vermiş. Konuya muvafık değil zaten... Ben polisle adliyeye girene kadar avukat yoktu zaten... savcının kapısında beklerken bir avukat gelmişti savcının huzurunda alındı ifadem. Polisle pek işim olmadı. Direk aynı gün mahkeme sonrası tutuksuz yargulandım zaten... sonra ağır ceza mahkemesine çıktım aylar sonra iddianame gelince orda da 15 dk. da 3 yıl 1 ay 15 gün örgüt sempatzanı diye ceza verdiler bana...”
- ❖ “Benim anlattıklarımı kendi kafasına göre kısaca özetliyordu polis. Tutanağı okutmadı “İmzala” diye önüme sürdü.”
- ❖ “Avukat benimle konuşmadı, tavsiyelerde bulunmadı.”
- ❖ “Bu noktalarda herhangi bir sıkıntılı durumla karşılaşmadım. Polis ifadesi tam olarak formaliteydi. Polis memuru gayet kibar ve işini yapmaya çalışan birisiydi. Bir anket gibi soruları okuyup cevaplarımı yazıyordu.”
- ❖ “Bu süreçte avukatlarımız bile kendilerini Hâkim ve Savcı yerine koydular bize suçlayıcı gözle baktılar.”
- ❖ “Cezaevinde bile avukatla görüşmelerim kayıt altına alındı. Hiçbir zaman baş başa özgürce görüşme şansı olmadı. Bu, tüm Türkiye'nin malumu. Daha ne yazılabilir ki.”
- ❖ “Cezaevinde OHAL KHK'sı gerekçe gösterilerek sayı ve süre olarak sınırlanıp, belge alışverişine izin verilmedi, kayıt altına alındı, başımızda beklendi, sesli ve görüntülü kayıt yapıldı.”
- ❖ “CMK avukatı etkin pişmanlıktan yararlanmamın tutuklanmam için tek çözüm olduğunu belirtmekten başka bir şey yapmadı.”

- ❖ “CMK avukatı ifade sırasında hazır bulundu tek isteği bir an önce gitmekti ifadem ile alakalı hukuki yardımı olduğunu söyleyemem kendi hukuki bilgimle kendimi savundum ve 18 aylık yargılanmam suresince başka hiçbir avukatın yardımını almadım ve beraat kararı almama rağmen ne savcılık nede idare beraat kararını tanımadı. Yine beraat ettim fakat vicdanlarda hapsoldüğümü anladım.”
- ❖ “CMK avukatı sadece formalite icabı ifade esnasında bulundurulduğu için hiçbir faydası olmadı. Hatta zararı oldu diyebilirim. Beni suçlu çıkarmak adına ifade verirken müdahalede bulundu birçok kez...”
- ❖ “CMK avukatı elinde telefon vakit geçirdi başka bir şey yapmadı aileme bile 4 gün sonra haber vermiş... o kadar ilgiliydi kendileri...”
- ❖ “CMK avukatı peşinen beni suçlu gibi görerek itirafçı olmamı söyledi.”
- ❖ “CMK avukatının ifade alındıktan sonra bir an önce gitmek isteyen hali vardı. İfade esnasında 4 emniyet görevlisi vardı. Avukat daha çok emniyete yardımcı oldu. Daha sonra iddianame yazıldığında ifade sırasında anlattıklarımın değişik anlamlar verilerek yazıldığının farkına vardım. Duruşma esnasında bu durumu sebepleriyle mahkeme heyetine anlatıp düzeltmeler yaptım.”
- ❖ “CMK avukatım en ufak bir faydasını görmedim. Emniyette 5 gün gözaltında kaldığım süre içerisinde kaç defa polislerden avukatla görüşme talebim olduysa da “Şu süreçte sana herhangi bir faydası olamayacaktır avukatın” dedi. Polislerin baroyu aradığını ancak çeşitli sebeplerden dolayı (müsait avukat olamadığı vs.) İfadem alınıncaya kadar avukatla görüşemedim. İfadem alınmadan önce CMK avukatıyla görüşme esnasında, “Avukata zarar vereceğim” gerekçesiyle görüşme yapacağımız odanın kapısı açık tutuldu. Psikolojik baskı yapıldı. Daha sonra kapı kapatıldı polisler hemen kapının arkasında durdular. Yani sağlıklı bir görüşme yapamadım. Kendi tuttuğum avukatımla cezaevinde görüşmelerim esnasında yine psikolojik baskı oldu. Üçüncü bir şahıs (gardiyana) görüşme esnasında hep yanımızda bekletildi. Savunma hakkımı hiçbir aşamada kullanamadım.”
- ❖ “CMK avukatıydı, ifade alınırken gördüm, “bildiklerini söyle” dedi sadece.”
- ❖ “CMK avukatıydı. Hiç orali bile olmadı. Dinledi ve çekti gitti.”
- ❖ “CMK avukatı beni suçlu psikolojisine sokmaya çalıştı.”
- ❖ “CMK avukatı benimle hiç görüşmedi.”
- ❖ “CMK avukatı “Bizim de yapabileceğimiz bir şey yok”. Hâkim ne söylendiyse onu uyguluyor, 4 kişiden iki kişi tutuklanacak gibi şeyler söyledi.”
- ❖ “CMK avukatı geldi. Savunacak bir şey yok dedi çünkü hiçbir somut suçlama yoktu.”
- ❖ “CMK avukatı geldi. Herhangi bir görüşme olmadan polisin ifademizi aldığı küçük bir odada tanıştık ve ifadem esnasında usulen orada bulundu. Polis benim anlattıklarımı kendi anladığı veya anlamak istediği şekilde yazdı. İfadem okuyup zorlayarak kendi ifadelerimi aynen aktarmaya bayağı uğraştım. Ayrıca “Kuruma girişte referans olan var mıydı?” diye sorulan soruya eski bir A... Parti milletvekilinin adını verdim. Ancak o kişinin ismini yazmadı ve soruyu geçiştirdi.”

- ❖ “CMK avukatıydı herhangi bir yardımı olmadı.”
- ❖ “CMK avukatı gelmeden ifadem alındı, ifademi okutmadan imzalattılar.”
- ❖ “CMK avukatı hiç konuşmadı.”
- ❖ “CMK avukatı idi ilgilenmediler. 2 dk. bir görüşme sağlandı, sonrasında savunmadı.”
- ❖ “CMK avukatı ifadede yanımdaydı sadece başkaca görüşmemiz olmadı.”
- ❖ “CMK avukatı ifadem alınırken bana çok yardımcı oldu. Bir sıkıntı yaşamadım.”
- ❖ “CMK avukatı ifadem boyunca sadece kendi telefonuyla uğraştı.”
- ❖ “CMK avukatı kısmen aleyhte tavır takındı. Savunmamama destek olmadı.”
- ❖ “CMK avukatı masumiyet karinesini çiğneyerek etkin pişmanlıktan yararlanmamı cemaat hakkında ne biliyorsan anlat telkin ve tavsiye edip durdu, polislerle birlikte ağızdan aleyhime olabilecek ifadeler almaya çalıştılar, yapmadığım olmayan şeyleri itiraf etmem istendi. Lehime olan şeyler duymazdan gelinerek aleyhime olabilecek ifadelerimi yanlış yönlü sorularla delil elde edilmeye çalışıldı.”
- ❖ “CMK avukatı olduğu için usul gereği yanımda durdu.”
- ❖ “CMK avukatı para benden almadığı için neredeyse hiç ilgilenmedi savunmayı çok kısa ve basit yaptı.”
- ❖ “CMK avukatı sadece alınan ifadeleri dinledi. Verilen ifadeye katıldığını söyledi. Tutanakları imzaladı.”
- ❖ “CMK avukatı sadece bulundu.”
- ❖ “CMK avukatı sadece iş olsun diye geldi.”
- ❖ “CMK avukatı sadece yasa gereği vardı farklı bir yardımı olmadı. En önemlisi daha hiç avukatımız olmadan güvenlik görevlileri mülakat adı altında üzerimizde baskı kurarak ifade almaya çalıştılar resmi ifadeden daha önce bir zamanda...”
- ❖ “CMK avukatı savcının avukatı gibiydi ve hiçbir faydası olmadı.”
- ❖ “CMK avukatı suçsuz olduğumu söylememe rağmen itirafçı olmaya zorladı.”
- ❖ “CMK avukatı vardı ama hiçbir destek ve yardımları olmadı.”
- ❖ “CMK Avukatımı sadece mahkemelerde gördüm 20 ay boyunca hiç görüşmedim. Ancak tahliyeden sonra yüz yüze görüşüp konuşabildim.”
- ❖ “CMK avukatını hiçbir faydası olmadı. Hatta sorulan sorulara bile cevap vermedi. Duruşma esnasında ise sadece “Müvekkilimin dediğine katılıyorum” demekle yetindi. Kendi avukatımız ise bizden 12 bin gibi bir para alıp hiç ilgilenmedi hâlâ da arayıp sormuyor.”

- ❖ *“CMK avukatı yanımda uyudu.”*
- ❖ *“CMK avukatının "itiraf et, etkin pişmanlıktan faydalan" baskısı gördüm.”*
- ❖ *“CMK avukatının polisle iş birliği yaptığını bizim yanımızda öylesine bulunduğunu gördüm.”*
- ❖ *“CMK avukatıydı ifade öncesi görüşme yapmadığı gibi ifade esnasında da hiç yardımcı olmadı.”*
- ❖ *“CMK avukatıydı ve oldukça ilgisizdi.”*
- ❖ *“CMK avukatıyla Çay ocağı gibi bir odada kısa süreli görüşebildik.”*
- ❖ *“CMK'dan gelen avukat hiçbir şey yapmadı.”*
- ❖ *“CMK'dan gelen müdafî sanki savcı gibi bana baskı yaptı.”*
- ❖ *“CMK'nın gönderdiği avukatla ifade alınırken görüştürüldüm. Daha öncesinde hiçbir avukatla görüştürülmedim. Her gün gece yarısı beni sorguya alıyorlardı. Saat 01:00 bazen 02:00'de çok korktum bu vakitlerde bir de haklarımı bilmediğim için söyledikleri her şeyi yapıyordum. Bu gözaltı süresince ailemden hiç kimseyle görüştürülmedim. İki tane bakıma muhtaç çocuğuma telefon dahi ettirilmedim. 4 kişilik nezarethanelerde 9-10 kişi kaldım. Yer olmadığı için mantomu serip yerde yattım.”*
- ❖ *“CMK tarafından atanan avukat göstermelik. İfade verirken zaten beni yargıladı, cezayı verdi resmen terörist ilan etti. Polislerin kankası olmuştu gide gele. Polisler avukat gelmeden ifademe başladı. Psikolojik baskı uyguladılar, avukat gelmeden. Baskıyla ifadem alındı. 2007 yılında yapmış olduğum bir telefon görüşmesi soruldu. Ben de “2017 değil 2007'den bahsediyorsunuz yani bundan 10 sene öncesinden yanlış mı duydum?” dedim. “Hayır doğru duydun” dediler. Bende bu sorunun çok saçma olduğunu söylediğimde beni korkutmaya ve baskı uygulamaya başladılar.”*
- ❖ *“CMK tarafından usulen orada bulunan hiç konuşmayan hatta ifade sonrasında kendisine danışmak için yanına gittiğimde cevap verme gereği bile duymadı avukat yok gibi bir şeydi.”*
- ❖ *“CMK verdiği avukat savunmaya gelmedi daha sonrada yardımcı olmadı kendi savunmamı kendim verdim.”*
- ❖ *“CMK'dan verilen avukat gezi olayları esnasında hukuk fakültesinde öğrenci imiş ve çok biber gazı ve cop yemiş biriydi. Bana her türlü desteği verdi. Kendisine müteşekkirim.”*
- ❖ *“CMK avukatı tutuklanma ve savunmanın tüm safhalarında itirafçı olmam için baskı yaptı. Hâkim duruşmada avukattan itirafçı olmam için beni ikna etmesini istedi. Duruşmaya ara verdi. Fakat hâkim ve avukat amaçlarına ulaşamadı. Ben de tutuklandım.”*
- ❖ *“Çok kısa görüştük avukatla ama ne ile suçlandığımızı bilmeden.”*
- ❖ *“Çok rahat olduğumuzu söyleyemem. Kasıt olmadığı halde suç aranır mı ne yaparsınız?”*

- ❖ *“Çok sessiz “bitse de gitsek” tarzında bir avukattı. Herhangi bir yardım konuşma bilgilendirme vs. olmadı. Saçma saçma sorular bağlantılar sudan nem kapan tavırda olan polisler ifade verdim. Gerçek manada bu örgüt ile 1,5 yıl önce alakamı kesmiş olduğum için canı gönülden bildiğim her şeyi anlattım. Zor olan bundan sonraki dönemlerde yaşadıklarım oldu.”*
- ❖ *“Çok sıkıntı olmadı ama beş gün sonra ifadem alındı.”*
- ❖ *“Çok yardımcı olmadı sanki mecburi orada gibi idi.”*
- ❖ *“Davet üzerine ifade vermek üzere savcılığa avukatımla birlikte gittik. Savcı önce nazik davrandı. Ardından benden isim vermeme istedi. “Bildiğim bir isim olmadığını” söyleyince hiddetlendi. Ve beni tutuklama talebiyle sevk edeceğini söyledi. Fikrimi değiştirmem için bana 2 saat süre tanıdı. Fikrim değişmeyince beni tutuklama talebiyle mahkemeye sevk etti. Açıkça bana şantaj yaptı. Mahkeme ise beni adli kontrol ile serbest bıraktı.”*
- ❖ *“Davadan 2 dk. önce barodan avukat geldi sağ olsun iyi davrandı “Konu, suçlama neymiş öğrenelim” filan dedi rahatlattı. Neyle suçlandığımı ben de bilmiyordum çünkü.”*
- ❖ *“Darbe girişiminden kısa süre sonra bulunduğumuz ilçede önceden yapılan fişlemelerle listeler oluşturulmuş ve istedikleri gibi ifade verecek kişiler ayarlanmış ki bu ifadelerdeki tutarsızlık ve yanlış bilgilerle kolayca anlaşılıyordu. İlk verilen liste ile eşim dahil bir grup alındık karakoldaki polisler de şaşkındı “ne oluyor?” diye çünkü alınanlar çocuklarının öğretmenleri tanıdıkları insanlardı. Tabi amirleri yaptığı şeyin bilincinde. Almış emri, hakaretler bağırma ters kelepçe taktırmalar; sonra kısım kısım gözaltı listeleri gönderildi insanlar evlerinden alındı. Tabi tecrübe de kazanınca zulüm insanlık dışı uygulamalar gözaltında hakaret bağırma çağırma küfür temel ihtiyaçlardan mahrum bırakma “yapabildiğini yap”, “psikolojik olarak çökert” sonra cezaevine 30-40 kişi bir koğuşa istifle orası ayrı zulüm. Mahkemeler savcı hakimler ayrı zulüm. Sana kimse masumdur gözüyle bakmıyor. “Teröristsin. Ama hayatında bir karıncayı incitmemiş silah görmemiş trafik kurallarını bile çiğnememişsin”, hangisini anlatalım bilmem adalet olmayınca her şey yanlış.”*
- ❖ *“Savcılığın dosyamı kendilerine vermediğini belirterek dosyamı ve suç sayılan paylaşımlarımı bana göstermediler.”*
- ❖ *“Sadece “avukat vardı desinler” diye vardı avukat işte.”*
- ❖ *“Devletin atadığı avukat beni çok korkutarak, “Bilmediğim konular dahil, itirafçı olmamı” istedi, benimle sorgu sırasında hiç ilgilenmedi.”*
- ❖ *“...KOM Şubede gözaltında bulunduğumuz süre içinde polisler tarafından itirafçı olmaya zorlandık. Ayrıca Polisteki ifademiz sırasında ifade almada görevli olmadığı halde içeride bulunan bir başka polis verdiğimiz ifadeye müdahalede bulunmuş ve bizi aleyhimize ifade vermek için yönlendirmek istemiştir.”*
- ❖ *“Dosyada gizlilik kararı olduğu için avukatımın hiçbir yardımı olmadı ne için gözaltına alındığımı avukat da ben de öğrenemedik.”*
- ❖ *“Duruşmaya çıkarılma öncesinde duruşma salonunda jandarmalarla beraber kameralı görüntü eşliğinde ... Barosundan bir avukatla görüştürüldüm.”*

- ❖ *“Duruşma öncesi, 5 dk. önce geldi avukat. Bilgi istedi kalıp savunma yaptı dinlenmedi.”*
- ❖ *“Edirne ilinde gözaltına alındım. 3. gün ...iline getirildim. Tuttuğum avukatla emniyet nezarethanesinde görüştim. 9 gün sonra ifadem alınıp savcılığa sevk edildim. Ardından tutuklandım. Tutuklayan Sulh Ceza hakimine HTS kayıtlarının tamamen iş görüşmesi olduğunu anlatamaya çalışırken, “Hep aynı şeyleri anlatıyorsun” diyerek beni tutukladı. Gece 01:00’da mahkemeye çıkacağım sırada KOM müdürü hakimle görüştü ve akabinde tutuklandım. Delil sunmama ve savunma yapmama müsaade edilmedi. Dijital materyallerim tam 7 ay sonra incelenmek üzere açıldı. İlk mahkemede tahliye oldum. Tanık ifadeleri lehimde olmasına rağmen “Geçmişimden emin olamadıklarından” dolayı, -hâkimin ifadesi- 6 yıl 3 ay hapis cezası aldım.”*
- ❖ *“Emniyet ifadesi sırasında avukatım geldiği halde dosyada gizlilik var gerekçesiyle ifade sırasında yanımda bulundurulmadı.”*
- ❖ *“Elindeki cep telefonu ile ilgilenip savunmanın bitmesini bekledi.”*
- ❖ *“Emniyet sorgusunda CMK avukatı hiçbir şeye karışmadı mahkemede ise fazla bir şey demedi.”*
- ❖ *“Emniyette bir sorun yaşamadım. Hâkim olduğum için polisler beni tanyordu. Ancak ... Başsavcısı, Emniyet Müdürü veya oradaki bir Şube Müdürünün emriyle, polisler bizi kelepçeli yürütmek zorunda kaldılar. Emir verilmiş “100 metre kelepçeli yürüt ve basına görüntü verilsin” diye.”*
- ❖ *“Emniyette bütün memurların içinde görüştü avukat benimle. “Seni biri patlatmış” gibi bir ifade kullandı avukat. “O ne demek?” dedim. “Adını vermiş birisi” demekmiş. Halbuki öyle bir şey yoktu ve banka hesabındandı soruşturma. Avukatı ben aydınlatıyordum o beni değil.”*
- ❖ *“Emniyette ifade alınırken barodan avukat istendi. Baş başa görüşme olmadı. İfade verirken herhangi bir katkısı ve yönlendirmesi olmadı. Telefonla oynadı. Sadece ifadeyi imzaladı.”*
- ❖ *“Emniyette ifade almadan 5 dakika önce geldi barodan görevlendirilen avukat. Herhangi bir şey konuşmadık. İfade alınırken yanımdaydı o kadar.”*
- ❖ *“Emniyette ifadem alınıldığı yere baro avukatı geldi. İfademi polisin yanında okudu ve bana “Serbest kalırsın” dedi tutanağı imzaladı ve çıktı.”*
- ❖ *“Emniyette ifademiz alınırken usul gereği barodan bir avukat bulundu.”*
- ❖ *“Emniyette ilk görüşmeyi yaptık. İfadem alınırken Yanımda bulundu.”*
- ❖ *“Eşimle beraber gözaltına alındık. İfadem alınmadan önce (savcılık ifadesi alınmadan, hâkim karşısına çıkmadan) eşimin tutuklandığı söylendi, psikolojik baskı yapıldı. Daha ifade alınmadan medya organlarına haber verilip, sağlık kontrolü öncesi bizi sıraya sokup terörist muamelesi yaptılar.”*
- ❖ *“Etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanmam yönünde baskı yapıldı. Avukat savunmaya yönelik herhangi bir girişimde bulunmadı.”*

- ❖ *“Etkin pişmanlık gerektiren bir durum olmamasına rağmen, hiçbir hukuki delil olmadığı halde, sanki “etkin pişmanlıktan yararlanmaz isem gözaltında uzun süre tutulacağım korkusu” verildiğinden, böbrek rahatsızlığımın da etkisi ile “etkin pişmanlıktan yararlandırıldım”. Şimdi de avukatlar buna gerek olmadığını, etkin pişmanlıktan yararlanmam gereken bir durum olmadığını, iki yıldır erteleme ile devam eden duruşmaların şimdiye dek takipsizlik ve beraat ile sonuçlanması gerektiğini bana belirtiyorlar.”*
- ❖ *“Etkin pişmanlıktan yararlanmam için yönlendirdim.”*
- ❖ *“Ev araması esnasında avukatımı aramak istedim polis “Senin için iyi olmaz” diye tehdit etti.”*
- ❖ *“Hiçbir faydası olmadı. Usulen, dostlar alışverişte görsün kabilinden. Polis ifademi aldı. Sıkıntı olmadı. Savcı görmedim. Tutuklanması istenenler önceden belirlenmişti.”*
- ❖ *“FETÖ/PDY davası olduğu için onlarda çekiniyorlardı. Fazla müdahil olamadılar.”*
- ❖ *“Fiziki koşulların iyi olmaması dışında herhangi bir problem yaşamadım.”*
- ❖ *“Formalitelere yerine getirildi. Usulüne uygun olsun diye.”*
- ❖ *“Gayet rahat samimi bir şekilde ifade verdim. Bu ifadeyle tutuklanacağım aklımın ucundan bile geçmemişti.”*
- ❖ *“Gayri ciddi bir ortamda matbu sorular sorularak geçirilen ve sonucu belli bir tiyatroydu.”*
- ❖ *“Gece saat 12’de polis tarafından sorguya alındım. Baro avukatı yaklaşık 1 saat sonra geldi ve “Durumumun kötü olduğunu ve etkin pişmanlık yasasını kabul etmem gerektiğini” söyledi. Beni korkutarak daha da stres yapmaktan başka bir işi olmadı.”*
- ❖ *“Gece yarısı uykudan uyandırılarak “ön mülakat” adı altında gayri resmî olarak sorgulandım. Psikolojik işkenceye maruz kaldım. Çocuklarımla tehdit edildim. Ertesi gün savcılık sorgusunda savcı tarafından oturduğum sandalyeden kaldırıldım ve ayakta ifadem alındı. Haklarım tarafıma okunmadı. Din ve vicdan hürriyetine ilişkin anayasa maddeleri çiğnenerek “namaz kılıp kılmadığım”, “babamın alkol kullanıp kullanmadığı” gibi sorular soruldu.”*
- ❖ *“Gecenin 4’ünde ifade verdim.”*
- ❖ *“Gelen baro avukatıydı. Hiçbir şeye karışmadı. İfade sonunda imza attı ve gitti. Ne ifade öncesi ne ifade sonrası tek kelime dahi konuşmadık.”*
- ❖ *“Gözaltında iken Avukat isteme hakkım dahi söylenmedi. Avukatsız ifadem alındı. Çünkü daha evvel başıma böyle olay gelmemişti.”*
- ❖ *“Görevimin başında iken ifadem alınması için avukatımla beraber emniyete davet edildim, savcılık ve emniyet aşamasında herhangi bir olumsuz durumla karşılaşmadım. Tek sorun; kurumumda benimle aynı şüphe unsuru/kriter sahibi kişilerin idari amirlerim tarafından kayırılıp/kullanıp savcılığa bildirilmemesi oldu.”*

- ❖ *“Gönderilen avukat beni savunmak için değil “bütün suçlamaları kabul edip itirafçı olmamı sağlamak için” çalışıyordu. Yani avukat değil savcı rolündeydi.”*
- ❖ *“Görevli avukat vardı. O da sadece göstermelik.”*
- ❖ *“Görüşme çok kısaydı, avukatın not almasına izin verilmiyordu.”*
- ❖ *“Görüştüğümüz yer konuşmalarımızın duyulacağı bir ortam.”*
- ❖ *“Görüşürülmedim.”*
- ❖ *“Gözaltı işlemlerinde baro tarafından sağlanan avukat ifademde hazır bulundu. Ağzını bile açmadı. İfade sonunda hiçbir şey demedi. Bana bilgi vermedi.”*
- ❖ *“Gözaltı sürecinde ifade alınacağı zaman baro avukatı geldi usul gereği ve başka bir faydası olmadı.”*
- ❖ *“Gözaltında hukuki yardımla ilgili fazla sorun yaşamadım. Fakat, fiziki şartlar çok kötüydü. Süre altı gündü.”*
- ❖ *“Gözaltında tutulduğum süre boyunca ifadem alınuncaya kadar avukatımla görüşemedik. İfade esnasında avukatımdan yeterli hukuki yardım alabileceğim ortam yoktu. Hem bana hem de avukatıma psikolojik baskı tavrı vardı.”*
- ❖ *“Gözaltı esnasında çorap giymek için gayriihtiyari hızlıca yatak odasına gittim. Hemen pesimden geldiler. Bir şey gizleyeceğimi sandılar. Şaşırdım kaldım. 4 gece gözaltı. Çocuğumu nezarete emzirdim. Yerlerde yattık. Tuvalet çok pisti. Parmaklıklar arkasında, yerde otururken, bize verilen yiyeceği yerken, doktorun dışarıdan geçip sağlık durumunu sorması bir öğretmen olarak benim için çok ağırdı. Bir suçlu gibi polis merkezinde fotoğraf çekilmesi çok onur kırıcıydı. Adliyeye götürülürken kelepçe takmadıkları için çok şanslıydım. Orada adliyede namaz kılmak için polise önümden çekilmesini söylediğimde önümden çekilmedi. Cevap da vermedi. Ben de öyle kıldım. Bize gıcık olduğu çok belliydi. Kararı beklerken tir tir titredik. Alışık değildim ki. Bir öğretmen bu hale düşmüştü. Aciz, ezik, süklüm püklüm.”*
- ❖ *“Gözaltında ciddi problemler yaşadım. 28 Temmuz gece saat 12 civarı evimize polisler geldi. Tüm eşyalarımızı didik didik aradılar. Polislerden biri eline aldığı Kuran’ı komiser beye göstererek “bunu alalım mı” diye sordu. Tüm dijitallere el koydular. Emniyete gittiğimizde ellerime kelepçe taktılar ve “Başımı açmam gerektiğini” söylediler. Nedenini sorduğumda “Emir büyük yerden” dediler. 4 gün gözaltında kaldım ve sadece namaz kılacağımız zaman kelepçeleri çıkardılar. Onun dışında kelepçeler hep bileklerimizdeydi. 6 kişiydik ve yerlerde yattık ki kelepçelerle çok zorlandık. Gözaltına alındığımın 3. günü ön-görüşme yapılacağını söyleyip beni bir odaya aldılar. “Avukatım gelmedi mi?” diye sorduğumda, “İfademi almayacağız, sadece mülakat yapacağız acelemiz yok” dediler. Bir gün sonrada ifadem alındı, eşimin gönderdiği avukat da “isim vermezsem buradan çıkamayacağımı” söyledi. İfademi alan polis istediği cevapları alamayınca çok sinirlendi. Psikolojik baskı yapmaya başladı. Çocuklarımla tehdit etti. “15 yıl ceza alırsın” falan dedi.”*
- ❖ *“Gözaltı süresinin 8. gününde ailemin uğraşları sonucu bir avukatla ancak görüşebildim ve 15. gün ifadem alındı. Aileme bilgi verildiği söylendi ancak daha sonra verilmediğini öğrendim...”*

- ❖ “Gözaltı 10 gün yerde beton zeminde gazete kâğıdı üzerinde yatma şeklinde oldu. Ne kimse “Avukat ister misiniz?” diye sordu. Ne bir ihtiyaç soran oldu. 10 gün banyo bile yaptırmadılar. Yakınlarımızın getirdiği tuvalet kağıtlarını bile kullandırmadılar. Ne avukatı ne savunması bu şartlarda hiçbiri önemli gelmiyor insana. “Bir an evvel bitsin de nasıl biterse bitsin” ruh hali vardı.”
- ❖ “Gözaltı arama işlemlerinde avukatımla irtibat kurdurulmadı.”
- ❖ “Gözaltı şartları tamamen psikolojik yıkımdı. İşkence görenler vardı. Ne zaman ne olacağı konusunda belirsizlik vardı. Fiziki işkence görmedim ama görenlerle aynı yerde kaldım. Alıp götürüp işkenceden geçirip getiriyorlardı. İşkenceye giden gelince bir şey anlatmıyor. Sadece “Çok kötü şeyler yaptı” diye mırıldanıyordu. Avukat baro avukatı idi. Beni ve suçlamayı bilmeden “itirafçı olmayı” önerdi. Kendisi daha önce Balyoz davalarında sanık olan bir generalin gelini imiş. Savunmamda da hiç yardımcı olmadı. Avukat olmayınca ifade almıyorlardı. Reddetmiş olsam gözaltı süreci uzayacaktı. Polis ifadesinde somut hiçbir suç isnadı yoktu. Hangi sosyal medya hesaplarını kullandığımız, ne ile suçlandığımızı bilip bilmediğimiz. İtirafçı olmayı isteyip istemediğimiz vs. vs. gibi genel, soyut sorular vardı.”
- ❖ “Gözaltı süresinin 9. gününde ifade almak için organize şubeye götürüldük. Avukatım yoktu “haber verdik, gelecek” dediler. “Seninle biraz sohbet edeceğiz” deyip bir şube müdürünün odasına aldılar, 4 kişi. Biri anladığım kadarıyla şube müdürüydü, “Artık gün yüzü göremezsin. İtiraf et. Bize isimler ver, kendini kurtar” diyerek tehdit etti. Ben “Örgüt üyesi olmadığımı dolayısı ile itiraf edecek bir şeyim olmadığı gibi vereceğim bir isim de olmadığını” söyledim. Sürekli tehditkâr ifadelerle “itirafçı olmaya” zorlandım. Sonra avukatım geldi ifade vermeye başladım. İfademi yazan polis memuru söylediklerimi önce dinleyip sonra yazıyordu, “yaptığının yanlış olduğunu, ifade müdahale edemeyeceğini, ne söylediysem onu yazmak zorunda olduğunu” söyleyince yazmaya devam ediyordu. Avukatım korkudan dili tutulmuş gibi hiçbir itirazda bulunmuyordu. İfade sırasında ifademini resmini çekip dışarı çıkıyor sonra tekrar gelip ifadeye devam ediyordu. Neyse mahkemeye çıkarıldım ifademi tekrarladım, hâkim “örgüt üyesi olduğuma dair herhangi bir somut bilgi belge ve emare olmadığı” gerekçesiyle tutuksuz yargılanmama karar verdi.”
- ❖ “Gözaltına alındıktan 1 gün sonra duvarları camdan bir odada avukatımla görüştim. Kapının önünde polis eşliğinde görüşmenin 5. dakikasında, “bebeğini emzirecek bir arkadaş burayı kullanacak” diye rahat vermediler. Sürekli “acele edin” diyerek görüşmemizi sabote ettiler. Avukatımla ertesi gün polis ifadesi öncesinde kısaca görüştim. Avukatım ısrarla “Eğer sohbet yaptıysanız itiraf edin” diyerek beni olmayan bir durumun itirafçısı olmam için zorladım.”
- ❖ “Gözaltına alındıktan 4 gün sonra ifade alma esnasında CMK avukatıyla görüşmem oldu. Suçlamanın içeriğinin ne olduğunu bilmediğimizden avukatla sadece usul açısından görüşmemiz oldu.”
- ❖ “Gözaltına alındım. İki gün nezarete kaldım. 2. günün sonunda savcılığa çıkarıldım. Önce başsavcı odasına aldı, konuşmam konusunda psikolojik baskı yaptı, tehdit etti, hakaretler savurdu. Odasında bulunan savcılardan birine: “Al götür. İfadesini al. Konuşmazsa gider yatar” dedi. Savcının odasında bir müddet CMK avukatının gelmesini bekledik. Geldikten sonra benimle hiç konuşmadan biraz ileride bir sandalyeye oturdu. Bu sırada savcı ifademi aldı. Aynı avukat mahkeme salonunda da benimle tek kelime konuşmadı.”

- ❖ “Gözaltı esnasında benimle ön görüşme adı altında ifade alınmaya çalışıldı. Ancak böyle bir durumu kabul etmedim. ...isimli polis memuru tarafından hakaret ve tehditlere maruz kaldım. Daha sonra suç duyurusunda bulunmama rağmen ilgili polis memuru hakkında takipsizlik kararı verildi.”
- ❖ “Gözaltına alınmadan tutuklandım. Hiçbir avukatla konuşma fırsatım olmadı.”
- ❖ “Gözaltında bulunduğum muhitte bilinen ve polisle arası iyi olan bir avukattan yardım alarak ifade verdim. İfade öncesi ve sırasında müdafii gerek içerik, gerek şekil konusunda bana yardımda bulundu ve görevli polis tanıdığı ve arası iyi olduğundan dolayı avukatın davranışlarına fazla karışmadı.”
- ❖ “Herhangi bir kısıtlama ile karşılaşmadım. Fakat avukatla yaptığım baş başa görüşme şartlarım hukuka uygun muydu? Sanmıyorum.”
- ❖ “Gözaltında iken avukat dahil hiç kimseyle görüştürülmedik. İfade alma işlemi başladığında avukat hazır bulundu. Ancak ifade işlemi öncesinde avukatla görüştürülmedik. 15 Temmuz sonrası sürecin yaydığı korku ikliminden dolayı avukatlar son derece çekingendi ve prosedür gereği formaliteden orada bulundular.”
- ❖ “Gözaltında görüşmedim. Emniyet ifadesinde barodan avukat gelmişti ama usul gereği yanımdaydı. Avukatla, ilk görüşmemi tutuklandıktan sonra yaptım. Öncesinde baro avukatları sadece ifadeye eşlik ettiler. Hiçbir destekleri de olmadı.”
- ❖ “Gözaltı sonunda, ifade sırasında CMK avukatı hiçbir konuda yardımcı olamadı.”
- ❖ “Gözaltında kaldığınız süre boyunca dosyanızı oluşturmaya çalışıyorlar. İlk alındığımda “Şikâyet var” dediler. Dosya boş olduğu için bekletip ByLock, Bank Asya gibi kriterler bulmaya çalıştılar. Avukatların bir yardımı olmuyor zaten gönülsüzler ve sizden sadece paranızı almaya çalışıyorlar.”
- ❖ “Avukatla, gözaltında tutulduğum spor salonunun kapısına kurulan bir masada oturan polisler birkaç metre uzaklıkta açık alanda görüşebildik. Kasıtlı bir dinleme çabasına tanık olmamakla birlikte özel bir önlem de alınmış değildi.”
- ❖ “Hem emniyette hem de mahkemelerde CMK avukatı sadece gözlemci olarak bulundu.”
- ❖ “Hepsi korku içinde idi.”
- ❖ “Her şey prosedür gereği idi kendimi tam ifade etmem hususunda bana herhangi bir faydası olmadı...”
- ❖ “Herhangi bir durum olmadı. 1 hafta gözaltında kaldıktan sonra avukat atanmış onunla görüşüp anlattım. Sonra ifade verdim fakat gözaltındayken polis memurları bizi odaya alıp tehditle konuşurmak istedi, sorguya çekildik.”
- ❖ “Herhangi bir polis odasında, 8. günün sonunda sadece 5 dk. verdiler.”
- ❖ “Herhangi bir sıkıntı yaşamadım. Barodan gelen avukatlarda bir umursamazlık vardı. Ancak ben şanslıydım.”
- ❖ “Herhangi bir sıkıntı olmadı. Lakin gözaltı süresi psikolojik baskı olsun diye 14 gün idi.”

- ❖ *“Herhangi bir suç işlemediğim ve ihraç olmam nedeniyle içinde bulunduğum ekonomik sıkıntılardan dolayı ücretli olarak kendim avukat tutamadım. Baro'dan talep ettiğimde ise baro tarafından soruşturma evresinde ayrı, kovuşturma evresinde ayrı avukat görevlendirildi.”*
- ❖ *“Herhangi bir terör örgütüyle ilgim olmamasına rağmen “Etkin pişmanlığın tek çıkış yolu olduğu” hissettirildi.”*
- ❖ *“Herhangi savunma yardımı almadım sadece ifadem esnasında bulunmakla yetindi.”*
- ❖ *“Her şey çok kötü idi. Avukatsız ifadeler günlerce ve gecelerce alındı.”*
- ❖ *“Her şey önceden belirlenmiş tiyatro gibiydi.”*
- ❖ *“Her şey prosedür gereği yapıldı. Potansiyel suçlu muamelesi gördüm.”*
- ❖ *“Heykel gibi durdu ve uyudu avukat bey.”*
- ❖ *“Hiçbir şey söylemedi. Ben sordum, “Davamı takip eder misiniz?” diye yok dedi. Sadece usulen orada idi...”*
- ❖ *“Avukatla hiç görüştürülmedim.”*
- ❖ *“Hiç kimse yardımcı olmadı. Bilgi de vermedi. Direkt suçlu ilan edildim.”*
- ❖ *“Hiçbir faydası olmuyor. Her işlem usulen. Tam bir yargı tiyatrosu. Önceden belirlenmiş karara giden tiyatral bir sahne. Her aşamada kötü muamele, insanlık dışı hareketler. Hukuk dışında her türlü eziyet verici uygulama. Kindarca yürütülen işlemler. Gözaltı işlemleri sırasında tartaklanma, aşağılama sıradan hususlar.”*
- ❖ *“Avukat, hiçbir şeye karıştırılmadı formalite gereği bulundu.”*
- ❖ *“Hukuk olmayan yerde, hakkını savunmak imkânsız bir şeydir. Diğer yazılacaklar sadece detaydan ibaret.”*
- ❖ *“Hukuk ve insanlık dışı.”*
- ❖ *“Hukuk yok.”*
- ❖ *“İfade alan polisler çok baskıcıydı ve barodan verilen avukat bu baskı karşısında tek bir kelime dahi etmedi, edemedi.”*
- ❖ *“İfade alınırken avukat yoktu. Sadece ifadeyi imzaladı. Mahkeme esnasında ifade değişikliğinde bulunup bulunmayacağımı sordu. Hâkime salıverilmem için talepte bulundu, hepsi bu kadar. CMK'dan gelen baro avukatıydı.”*
- ❖ *“İfade alınma sırasında, “Cuma vakti” ve “avukatın özel işleri” bahane edilerek yaklaşık 1 saat polislerle baş başa kaldım. Bu esnada baskıya maruz kaldım.”*
- ❖ *“İfade alırken bir avukat sadece ifadeyi dinleyip “Suçu yokmuş” dedi. Avukat bilmiyordu sadece polis sordu ben cevap verdim avukat da dinledi “Suçu yok” dedi bu kadar.”*

- ❖ “İfade alan polis memurundan birinin tutumu sert ve aşağılayıcı idi.”
- ❖ “İfade alma işlemi geç başlatıldı. Yaklaşık 4 saat ifade verdim. Avukatım bayandı ve açlıktan bayılmak üzereydi. “Bitsin artık” demeye başladı. Hemen hemen aynı tip sorular sorulmaktaydı.”
- ❖ “İfade alma sürecinde adli makamlar sıkıntı çıkarmadı ama tutuklandıktan sonra farklı bir şehre giderken minivan kasasında hayvan gibi ellerim kelepçeli şekilde 6 saat yol gittim. Polislere sitem ettiğimde “Sen şanslısın aynı yerde 20 saat giden var” dedi.”
- ❖ “İfade aşamasında CMK avukatı vardı. Fakat sadece sustu. Hiçbir yönlendirme yapmadı. Destek olmadı.”
- ❖ “İfade bitiminde hem polis hem de kendi avukatım “çok aceleleri olduğunu” söyleyerek ifademi okumama izin vermediler.”
- ❖ “İfadede savcı lehte bir değerlendirme yapmadığı gibi, somut herhangi bir veri olmadan kendi ifademde geçen “dershane” gibi ifadeler bile suçla ilişkilendirilerek dava sürecinde karşıma getirildi. Savcı gayri ciddi olarak ve yaptığı işi adalet sağlamak için değil bütün önyargılarıyla ve önkabulleriyle tarafı olduğu bir hususta karşı tarafı cezalandırıyor gibi davranmakta, yeri geldiğinde hakaret etmekten ve afaki olacak örneklerle “Sana valilik teklif ettiler mi darbeye?” gibi kendince aşağılamaktan geri durmuyordu.”
- ❖ “İfade esnasında baro avukatı vardı. İfade öncesinde “Söyle iki kişi, kurtul”dan başka bir şey demedi. İfadede de telefonuyla internetteydi.”
- ❖ “İfade esnasında Hiç ilgilenmedi. Sadece ilk görüşmede “etkin pişmanlığın” ne kadar faydalı olduğunu anlattı. Müdafilikle alakası yoktu.”
- ❖ İfade öncesi avukatımla hiç görüşmedim. O beni ben onu tanımıyordum. Ben ifade verirken ve sonrasında hiç konuşmadı.”
- ❖ “İfade sırasında polisler “Bu komünist lan bunu neden FETÖ’den aldık?” dediler.”
- ❖ “İfade verdiğim yerde önce polis “Etkin pişmanlıktan yararlanırsak gözaltından hemen kurtulacağımızı, yoksa o zamanki maksimum süre olan 7 güne kadar bizi tutacaklarını” söyledi. “Pişman olacak veya itiraf edecek bir suç işlemediğimizi ve hatta bunu onların da bildiğini” söyledikten sonra barodan avukat çağırdılar. Avukat gelince önce çağırıp bilgilendirme yaptılar. Bilgilendirme olarak etkin pişmanlığa teşvik etmelerini söylediklerini tahmin ediyorum. Çünkü avukat gelince o da ilk önce kendisine her şeyi açık açık anlatmamı “örgüt”le bir bağ, ilişki, sohbet, toplantı vs. varsa söylememi ancak bu şekilde beni daha iyi savunacağını söyledi. “Herhangi bir bağım olmadığını” söyleyince avukat önce nötr sonra da benim tarafımda davranmaya başladı. Anladığım kadarıyla avukatlara baskı ve/veya teşvik uygulaması yapılıyor. Yani muhtemelen etkin pişmanlığa yönlendirmeyi başaran avukatlara bir tür teşvik veriliyor bunu yapmayanlar da korkutuluyor. Sanıklar net bir şekilde suçlamaları reddedince objektif avukatlar sanığı savunma tarafına geçiyor gibi. Bir yerden bir yere transfer esnasında, hiçbir tehlike olmadığını bal gibi bilmelerine rağmen sürekli kelepçe takılıyor. İki kişilik nezarethane de üçüncü/dördüncü kişi gelince rahatlıkla içeri dolduruyorlar.”
- ❖ “İfadeler sırasında baro avukat ağzını bile açmadı.”

- ❖ “İfadem alınırken bana gösterilen sosyal medya paylaşımları ile mahkemede delil olarak gösterilen paylaşımlar tamamen farklı idi. Savcı benim olmadığı belli olan ve profili açık şekilde gözükten başka bir şahsın paylaşımlarını benim imiş gibi ısrar edip ceza istedi.”
- ❖ “İfadem alınırken CMK avukatı hiç karışmadı. Polis soru sordu cevapları yazdı avukat imzasını attı gitti. Avukatla görüştirmediler. Mahkeme öncesi de görüşmeye izin vermediler.”
- ❖ “İfadem jandarma nezaretinde onların hazırladığı önceki ifadelere benzer şekilde hazırlandı. Sonrasında baro tarafından verilen avukat geldi ifademim altına imza attı sadece bu kadar.”
- ❖ “İfademde dikkatli olmadığım anlarda ifadeyi alan memurun cümleleri kendi kalıplarına göre değiştirme, yönlendirmeye çalışma gibi davranışları olabiliyordu. İfade verenin ve avukatının yazılanlara çok dikkat etmesi ve yanlış bulduğu yerleri muhakkak düzelttirmesi gerekiyor.”
- ❖ “İfadem tamamlandıktan, sorgulandıktan sonra avukat ile görüştüm.”
- ❖ “İfadem alınmadan önce 2 polis beni ayrı bir odaya götürüp bağırıp çağırdılar “Her şeyi anlat” diye kötü muamelede bulundular.”
- ❖ “İfadem tek başıma verdim. Avukat son 10 dk. geldi imza attı gitti. İkinci olarak sanırım KOM şube müdürü bana, “Sizler okumuşsunuz bu nasıl cahillik” diye bağırıyordu nedeni ise devletin onay verdiği sendikaya üye olmamdı. İfadem alınırken de “iyi polis -kötü polis”i oynadılar.”
- ❖ “İfademim görüntülü olarak alınması istemim kabul edilmedi, tutanağa geçirilmedi. Yönetmeliklere göre bu hakkım vardı. Avukatım destek olmadı. İfadem alan polis memurunun kendinden emin bir şekilde “Kimin ne olduğunu herkes biliyor” deyip beni zam altında bırakması da cabası.”
- ❖ “Avukat, ifadenin başlangıcında vardı. Sonra gitti ve ifade sonrası geldi. Tutanağı imzaladı gitti.”
- ❖ “İhraç edildikten sonra parasını peşin verdiğim avukat, ben ByLock’tan gözaltına alındım diye haber verdikten sonra hiçbir bilgi vermeden eşimin her arayışında “Tamam geleceğiz, ben gelemesem de ordayım, ” diyerek gözaltı sürem boyunca gelmedi. Daha sonra öğrendiğim kadarıyla benim FETÖ ile alakam olmadığı için beni araştırıp o şekilde kabul ettiklerini ve ByLock’u duyunca siyasi itibarları için (şu an ...Parti ilçe merkez başkanı) korkup sessiz sedasız müvekkilliğimi bıraktıklarını öğrendim. 7 günün ardından ifadeye baro avukatı ile girmek zorunda kaldım. Paramı da iade etmediler. Baro avukatı polis ifadem sırasında sadece dinleyici oldu fakat bir yerde ByLock konusunda bazı telefonların Google Play’den indirilebileceği vs. gibi teknik konularda bilgi verdi. Şu anki avukatım ise sadece aldığı paraya bakıp suçsuzluğumu ispatlamaya yönelik girişimlerde bulunmadı. Cezaevindeki haksız tutuklanmam kararında da ziyaretime 109 günde sadece 3.kez geldi. Bu gelişleri de eşimin para vermesinin ardından oldu. Benim numaram da Morbeyin listesinde çıkana kadar suçsuz olduğuma inandığını gösterir bir söylem ya da bana moral verme gibi insanı bir tavır sergilememiş olması bu süreçte beni yıpratıcı bir durum olmuştur. Başka avukat tutacak param olmadığı için beraat alana kadar da 3 celsede aynı avukatla devam etmek zorunda kaldım.”

- ❖ *“İhraç ve ardından açılan ceza davası nedeniyle panik oldum ve hızlıca avukat aramaya başladım. Görüştüğümüz ilk avukat 25 bin TL isteyince ilk duruşmadan sonra bundan vazgeçtim.”*
- ❖ *“İlçede olduğum için polisler beni tanıyorlardı gayet kibar ve naziktiler, fakat savcı ifademi alırken suçlu olduğuma kanaat getirmişti formalite icabı sulh cezada hâkim karşısına çıktım ve tutuklandım. CMK avukatı ben savcıya ifade verirken geldi ifademde herhangi bir faydası olmadı.”*
- ❖ *“İlk avukatı baro atadı. Polis ifademi alırken avukat telefonla oynuyordu hiç müdahil olmadı ve hiç avukat ile yalnız görüşemedim tutuklandıktan sonra avukat tuttum fakat hiçbir zaman yalnız görüşemedim hep gardiyan yanımızda vardı ve görüşme 1 saati geçmiyordu avukatımın akşam veya hafta sonu gelmesi yasaktı.”*
- ❖ *“İlk defa böyle bir durumla karşılaşmıştım fiziki sıkıntı yoktu fakat psikolojik olarak çok baskı altındaydım.”*
- ❖ *“İlk gözaltı sürecinde barodan gelen avukat bana yardımcı olamayacağını söyledi. Çünkü davaların hukuki dava değil siyasi dava olduğunu söyledi. Akabinde de mahkemede kendi avukatım gelmesine rağmen savunma hakkı vermedikleri için savcıyla görüştürülmeden direkt tutuklandım.”*
- ❖ *“İlk gözaltına alındığımda ...TEM Şube spor salonuna götürüldüm. 5 gün boyunca hiçbir suçlama yapılmaksızın oradaki kötü şartlara ve muameleye maruz kaldım. Vücutlarında çok sayıda morluk bulunan 50-60 kadar askerin olduğu salonda kaldım. Duvarlarda kan ve kurşun izleri vardı. Yatmak için herhangi yatak, yorgan ve yastık olmadığı gibi 24 saat ellerimiz kelepçeliydik. Bize yapılan küfür ve hakaretin haddi hesabı yoktu ve bunun da ötesinde oradaki çoğunluk gibi ben de dayaktan nasibimi aldım. Oraya düşmüş olmamız onlar için suçlu olduğumuzun en net göstergesiydi. İfade öncesinde hapisane, çocuklarla ve eşimle tehdit edildim. Daha fazla detaylarına girmek istemediğim için bu kadarıyla yetiniyorum.”*
- ❖ *“İlk ifademde kısmen polis tarafından yönlendirildim. Bana "Bildiğin bir şey varsa söyle, tekrar tekrar ifade almalıyım" dendi. Ben bu durumdan etkilendim ve hiç söylemek istemediğim şeyleri söylemek zorunda kaldım. Ardından bu ifademe göre Başsavcılık, Ağır Ceza Mahkemesine iddianame hazırladı ve kabul edilip yargılanma sürecim başladı.”*
- ❖ *“İlk müdafiyi, gözaltının 4. Gününde, TEM Şube 'de gördüm. Hiçbir faydası olmadı, konu mankeni gibiydi. Ayrıca benim değil ifade alan memurun yanında benim karşımda oturuyordu. İkinci kez farklı bir müdafî ile CMK müdafisi ile sulh ceza hakimliğinin önünde adliye koridorları imkânları içerisinde görüşme imkânı oldu. Aynı müdafî 1'den fazla kişinin müdafisi idi. Avukat hanım “Tüm barolara baskı olduğunu, kimsenin bu davalara yanaşmadığını, çok korktuklarını” paylaştı. 4 gün gözaltı boyunca 2 kişilik (4 metrekare) nezarethanede sayımız 5/6 ya kadar çıktı. Su ve tuvalet ihtiyaçları için adeta yalvartılar. Sabahları bir poğaça ve meyve suyu, öğle ve akşam tavuk durum su ve ayran her gün aynı menü. Hakaretvare davranışlar ve söylemler işin cabası.”*
- ❖ *“İlk önce benimle ilgili avukatım gelmeden “mülakat” adı altında sorguya alındım. Ve o esnada “darp edildim”. Sonrasında benden edindikleri bilgileri soruya dönüştürüp avukatımla görüştükten sonra o soruları bana kendiler önceden biliyormuş gibi yeniden sordular.”*

- ❖ “İfadem alınırken polis bana şüpheli sıfatı ile değil de sanki suçluymuşum gibi davranıyordu.”
- ❖ “İfadem esnasında avukatımın söze girmesine hiç müsaade edilmedi. 4 gün o koşullarda 8 kişi yerlerde yatırılarak keyfi bekletildim. Kadın polisler iç çamaşırı gibi tabi bir değiştirme hakkımı bile kullandırmadılar.”
- ❖ “İlk sorgulamam 15 gün gözaltı süresinden sonra 2 polis memuru marifetiyle avukat olmadan yapıldı. Gözaltının 17. gününde kollukta verdiğim ifade sırasında CMK avukatı gelmişti, avukat sadece ifade alımında hazır bulunduruldu. Prosedür tamamlandı. Baro avukatı etkisiz elemandı. Avukat ile görüşmek için imkân verilmedi. Konuşmasına fırsat bile verilmedi. Avukat, sadece alınan ifade tutanağını imzaladı ve ayrıldı.”
- ❖ “İlk sorulan soru “Etkin pişmanlıktan faydalanmak istiyor musun?” oldu. Bu soru tam bir tuzaktı. Polisler bizim gözaltına neden alındığımızı bilmediği gibi hakkımda en ufak bir soruşturma bile yapılmadığı sorulan sorulardan belli idi. Bana babamın resmi gösterilerek onun kim olduğunu tanıyıp tanımadığımız soruldu. Cevabım polisi bile şaşırtmıştı. Bense çok gülmüştüm.”
- ❖ “İlk sulh cezaya çıkarılmadan önceki jandarmada alınan ifademde, ben ifade verirken usul gereği bulunan baro avukatı camdan dışarı bakıyordu. Daha sonraki zamanlarda kendi tuttuğum avukatla kayıt altında infaz memurun gözetiminde kısıtlı sürede konuşuyorduk derdimi tam anlatamıyordum, kaş göz işaretleri ve miniklerle konuşuyorduk. Bu günleri unutmuyacağım.”
- ❖ “İlk tutuklandığımda 7 gün boyunca elleri kelepçeli hastaneye girip çıktım. Nezarethanede 16 saat tuvalete çıkarmadılar. Anlatılacak çok şey var ama...”
- ❖ “İmkânım olmadığı için CMK avukatına mecbur kaldım. O da şekli bir formalite sadece. Hiçbir şekilde yardımı dokunmadı bana.”
- ❖ “İnsan yerine koymuyorlar.”
- ❖ “İfade vermek için 2 saat avukat bekledik. İlk gelen avukat FETÖ/PDY soruşturması olduğu için, geldi, reddetti, katılmadı gitti. 1 saat daha bekledik diğer avukat geldi. Onun eşliğinde ifade verdim.”
- ❖ “İşin açıkçası Eğitim Sen KESK yöneticisi olduğum için çok fazla avukat geldi. Görüşmede bir sıkıntı yaşamadım. Ancak savcı-polis “biz sizi alıp bırakacağız” dedi. “OHAL olmasa bir günde çıkardınız ancak OHAL var 7 gün tutabilirsiniz” dendi. Gizlilik kararı alınarak 6 gün gözaltında kaldım.”
- ❖ “İsrarla benim bir şekilde suça karıştığımı söyleyerek beni yargısız infaz yaptılar.”
- ❖ “İsrarla tutuklanmamam için isim vermem gerektiği yönünde sözlü baskı yapıldı.”
- ❖ “İtiraf ederseniz elinizi kolunuzu sallaya sallaya çıkar gidersin...”
- ❖ “İtirafçı ol. İsim ver. Akşama evine dön baskısı yapıldı.”
- ❖ “İtirafçı ol kurtul başka yolu yok...”
- ❖ “İtirafçı olmak için baskı gördüm özellikle baro avukatı tarafından.”

- ❖ “İtirafçı olmaya zorlandılar...”
- ❖ “Karakolda bir odada görüştük fakat odada kamera vardı.”
- ❖ “Kendi avukatım gayet ilgiliydi. Ancak daha sonra mahkeme sürecinde CMK avukatı olarak ...Barosunun görevlendirdiği tüm kişiler sanki özellikle savunma yapmamak, ağzını açıp, 1 kelime, sanık lehinde konuşursa, ceza alacak gibi davranmakta profesyonellerdi.”
- ❖ “Kendi avukatım ile özel bir yerde görüşemedim.”
- ❖ “Kendi tuttuğumuz avukat hem fahiş ücret istedi hem de bize suçlu muamelesi yaptı. Ücretini ödediğimiz halde telefonlara çıkmıyor mesajlara geri dönmüyordu. Başka bir avukat daha tutmak zorunda kaldık.”
- ❖ “Kendim avukat tuttuğum için rahatça avukatla görüşebildim ama barodan atanan avukatların ilgilenmediği, itirafçılığa zorladığını duydum.”
- ❖ “Kısa bir görüşmeydi, çok fazla ayrıntıya girilmedi. Avukatta zoraki gelmişti zaten, görevimi asgari yapıp bir an önce gitme havasındaydı.”
- ❖ “Kollukta ifadeden önce avukatla görüştürülmedim. Adliyede hiçbir aşamada görüştürülmedim.”
- ❖ “Avukatla, konuşmadılar, “Devletin yanında olmamızı” tekin ettiler. “Çocuklarınızı ve yakınlarınızı göz önünüze getirin” dediler.”
- ❖ “Korkunç, korkutucu, baskıcı ve ezici bir ortamdı. Aşağılık bir insan muamelesi gördüm. Suçluluk psikolojisine sokuldum.”
- ❖ “Korkuyordu o da zaten “Her şey belli” dedi.”
- ❖ “Küçük bir ilde Adliye personeli olduğum için tayin edilen müdafiyi tanıyordum. Bu nedenle bir sorun yaşamadım. Müdafim çok iyiydi. Bizim için parayla tutulan avukatların birçoğunun uğraşmayacağı kadar uğraştı, sabahlara kadar savunma hazırladı. Kendisine ancak müteşekkir olabilirim.”
- ❖ “Kullanmadığım GSM hattından dolayı suçlu muamelesi yapıldı. Israrla “Bylock programı kullandığım konusunda” baskı yapıldı, hakkımda detaylı sorgulama yapıldı ifadem öyle alındı.”
- ❖ “Mahkeme esnasında birkaç tane avukat savunma yapmak istemedi diğeri ise zorunluluk gereği sadece söylemesi gerekenleri ağız ucuyla söyledi o kadar...”
- ❖ “Mahkemeye vermiş olduğum dilekçemde de mevcut avukatımla polis eşliğinde görüştüm ve polisler sürekli psikolojik baskı kuruyorlardı sözlü olarak ta.”
- ❖ “Masum bir insanın 10 gün boyunca sorgusuz sualsiz bekletilip, “Sen ne suç isledin söyler misin?” diye sorulması ve cevap beklenmesinin psikolojik olarak ne kadar yıpratılabileceğini düşünün. Psikolojim çok kötüydü.”
- ❖ “Avukatımla nezarete görüştüm. O da zaten bir şey yapmadı. “Ben bu programı kullanmadım adını darbeden sonra duydum” dediğim halde. “Tutanakta yazmışlar. Kullanmışsın uzatma, gel kabul et, anlat” demekten başka bir şey yapmadı.”

- ❖ *“Müdafii ile hiçbir zaman görüştürülmedim.”*
- ❖ *“Müdafii olarak görevlendirilen kişiler “Bu davalarda hukuk olmadığını, siyasi davalar olduğunu kervanın yolda düzüleceğini” söylüyorlardı. Hukuk devleti olarak kabul edilen bir ülkede avukatların yaklaşımı maalesef böyle idi. Tahliye olmak için suç olmayan eylemler için bile etkin pişmanlığa yönlendirmeler oldu. Bu yönlendirmeler hem polis hem savcı hem de avukatlar tarafından yapıldı.”*
- ❖ *“Müdafii ile görüşmeler kısa ve kamera ile kayıt altına alınıyordu. Önceleri ses kaydı da alınıyor dediler, ancak Mart, Nisan aylarından sonra görüntü kaydı olduğunu öğrendim. Öncelikle CMK dan gelen avukatlar benim zaten suçlu olduğumu kabullenmişler ve ona göre gelmişlerdi. Ancak dava ilerleyince bilgi, belge ve bulguların hiçbirinin suç olmadığını öğrendik. Sadece bir şikâyet üzerine 7 ay H-Tipi kapalı Cezaevinde yer altında zaman geçirdim.”*
- ❖ *“Müdafii sadece şekil şartını yerine getirdi. Hiçbir hukuki yardımından yararlanamadım. Hatta itirafçı olmam konusunda telkinde bulundu.”*
- ❖ *“Müdafilere dosyalar hazırlıksız çıkıyordu. Gerçi dosyada açığa alma listesi dışında hiçbir şey yoktu. Müdafilere de tehdit ettiklerini biliyorum. “Hukuktan bahsedeni FETÖ listesine ekleyin” diye Adalet Bakanlığında Başsavcılara emir gelmişti.”*
- ❖ *“Ne söylersek söyleyelim suçumun ne olduğunu anlamadığımızdan, avukatımın da benim de savunmam yeterli olmadı.”*
- ❖ *“Neyle suçlandığımı bilmediğim için ve avukat ile ifade öncesinde bir görüşmemiz olmadığı için herhangi bir hazırlık veya savunma hazırlığım mümkün olmadı.”*
- ❖ *“Normalde dosyanın içi boş. “Bildiğin bir şey varsa anlat, kurtulursun. Yoksa hâkimin 2 dudağı arasındasın”. Avukatın söylemi ve yönlendirmesi bu. “Dosya boşsa anlatıp da ben mi doldurayım?”*
- ❖ *“Olayın sıcaklığı ve şaşkınlık nedeni ile avukatın fonksiyonunu ve benim için neler yapabileceğini dahi bilmiyordum ve söylenmedi. Usul gereği formalite bir durum gerçekleşti. Bana ne için soruşturmaya uğradım açıklanmadı. İhbar mektubu olduğunu üniversitenin görevden uzaklaştırma yazısından ihbar içeriğini ise 2 yıl sonra öğrenebildim. Tüm birimlerden talep etmeme rağmen bilgi verilmedi.”*
- ❖ *“Olmayan suç, “İtiraf et” denilip duruldu.”*
- ❖ *“Olumsuz bir şey yaşamamakla birlikte maruz kalınan tavırlar suçsuz birisi olarak üzüntüme sebep olmuştur.”*
- ❖ *“Önce ifademi polis aldı. Sonra avukat geldi ve bana "Avukatınız olmadan ifade vermemeniz gerekirdi. Şimdilik böyle olmuş artık" dedi. İfade işlemi bittikten sonra avukat geldi yani.”*
- ❖ *“Önceki avukatım tutuklandı.”*
- ❖ *“Öncesinde “Dosyanızda bir şey yok. Avukat hakkınız var ama bizce gerek yok” dediler. Sonrasında Bank Asya hesabınız var dediler CMK avukatı çağırıldılar. Ama o da herhangi bir destek sunmadı sadece dinledi.”*

- ❖ *“Ortalık yerdeki bekleme salonunda görevlinin yanında konuşmaya çalıştık. “Bu şekilde olmaması gerektiğini” belirtince, sorgunun yapılacağı odaya aldılar, beş dakika da orda konuştuk. “Yeterli” denildi.”*
- ❖ *“Özel görüşmeme izin verilmedi. Polislerin yanında ifade verirken görüştük. Usulen orada olduğu belliydi. Hiçbir faydası olmadı.”*
- ❖ *“Özellikle küçük illerde avukatlar bu süreçte insanlara suçlu muamelesi yaptılar, kendilerini FETÖ ithamından korumak için insanların iyi niyetlerini suiistimal ettiler, hukuka aykırı ve avukatlık mesleği ile bağdaşmayan tutum ve davranışlara girdiler, çoğunlukla korkudan devlet yanlısı tavır aldılar. Müvekkillerinin haklarını YOK saydılar.”*
- ❖ *“Peşinen suçlu muamelesi görme, itirafçı etkin pişmanlıktan faydalanmaya zorlama vb. yaşadım.”*
- ❖ *“Polis arkadaş önceden hükmü vermişti zaten. İfade usulen alındı sanki. Savcı da polisin görüşüne göre karar verdi sanırım.”*
- ❖ *“Polis avukata hiçbir söz hakkı vermedi. Sürekli müdahale edip “Siz burada sadece baskı ya da şiddet uygulayıp uygulamadığımızı görmek için bulunuyorsunuz” dedi. Polis bana da birkaç şablon soru sordu sadece kısmen açıklama yapabildim.”*
- ❖ *“Polis ifadem de baro avukatı vardı. Hiçbir katkısı olmadı. Çok korkuyordu. Hatta yardımcı olmak yerine itirafçı olmayı teklif etti.”*
- ❖ *“Polis çok sertti. Ellerini duvara vuruyordu. Bir hocanın sohbetini dinleterek başladı. Kendimi rahatça hiç ifade ettirmedi. Sürekli tehdit, sürekli birilerinin ismini vermem konusunda zorladı. “Çocuklarımı göremeyeceğim” konusunda tehdit etti. Stresli bir ortamdı. “Kesinlikle tutuklanacaksınız” dedi. İşte öyle. Yaşadıklarımı kesinlikle hak etmiyorum. Bu milletin çocuklarına gece gündüz hizmet ettim. Kendi çocuklarımı uykuda sevdim:.”*
- ❖ *“Polis ifade alırken suçlu muamelesi yaptı.”*
- ❖ *“Polis ifade almadı. Savcı Batman sıcağında ayakta 4 saat su içmeye bile izin vermeden ayakta ifade aldı. Tutuklama yapan hâkim “Hakkınızda tape var” demesine karşılık 10 ay sonra hazırlanan iddianamede böyle bir iddiaya yer vermemiştir.”*
- ❖ *“Polis ifadesi esnasında çok fazla aşağılama gördüm. Verdiğim ifadeler çelişkili olmamasına rağmen "Sen nasıl akademisyensin" tarzı cümlelere muhatap oldum. Dava sürecim boyunca kendimi avukatımdan daha iyi savundum. Bilgisiz ve korkaktı. İdari soruşturma için yüzyüze savunmam dahi alınmadı. Daha adli soruşturmam bitmeden ihraç edildim.”*
- ❖ *“Polis ifadesi esnasında kanun gereği atanan avukat odada bana en uzak köşede oturdu. Ne yüzüme baktı nede bir laf etti. En son bir şey demeden kâğıdı imzalayıp çıkıp gitti... 3 gün göz altına alındıktan sonra başka bir avukat geldi savcılıktaki ve mahkemedeki duruşmaya. İki dakika ayakta görüştük ama oda pazarlık mahiyetinde idi... ardından tutuksuz yargılanmak üzere serbest kaldım. Fakat iki seneyi aşkındır herhangi bir iddianame hazırlanmadı...”*

- ❖ *“Polis ifadem esnasında avukatımın herhangi bir ifadesi olmadı, sadece usul gereği orda bekledi. Önceden hazırlanmış olan sorulara cevap verdim. Tutanağı imzalayıp çıktım.”*
- ❖ *“Polis ifadesinde kısmen baskı oldu sonrasında tutanağı okuyup imzaladım. Savcı ifadesi ve mahkeme esnasında avukatım benim ifademi savunma anlamında tekrarladı ve mahkeme sonrası denetimli serbestlikle salıverildim.”*
- ❖ *“Polis itirafçılık konusunda baskı yaptı. CMK avukatım o esnada iyi savundu. Polis şahsi meseleleri üzerinden beni ve benim durumumda olanları suçlayarak baskı yaptı.”*
- ❖ *“Polis memuru 10 yıl öncesine ait, cevabını hatırlamadığım sorular sorup sonrasında azarlıyordu.”*
- ❖ *“Ancak polis sorgulaması esnasında avukatla birlikte olunabildi. Baş başa bir görüşme gerçekleşmesine izin verilmedi.”*
- ❖ *“Polis ve savcı ifade esnasında hakaretler ve tehditler yağdırırken CMK avukatı sadece seyretti.”*
- ❖ *“Polis, savcı, avukat kısacası karşıma çıkan herkes suçlu muamelesi yaptı.”*
- ❖ *“Polise ifade verirken avukat yanımda bile değildi. Yan oda da başka bir polisle muhabbet ediyordu.”*
- ❖ *“Polisin bana sorduğu soru: "Niçin burada olduğumu biliyor musun?" Sanırım her şeyi özetliyor.”*
- ❖ *“Polisler avukatıma, “İfadeye karıştığı anda odadan çıkarılarak azledileceğini” söylediler. İfade verdikten sonra savcı için ifade özeti hazırladılar ancak nereleri kesip kopyaladıklarını bilemiyorum.”*
- ❖ *“Polisler baskı ve tehditvari konuşmalar ile korkutuyorlardı. Önlerinde hazır şablon şeklinde sorular vardı ve bunları kabul edin serbest bırakılacağımızı ima ediyorlardı hatta ...sulh ceza hâkimliğine çıkmadan benim tutuklanacağımı eşimin de serbest kalacağını söylediler formaliteden hâkim karşısına çıktım suçsuz olduğumu ispat etmeme rağmen bana ceza verildi.”*
- ❖ *“Polisler kendi ifadelerini yazmak istediler.”*
- ❖ *“Polisler kibar olmaya çalışıp çok ısrarcıydılar, “hatırlamıyorum” dediğim şeyler konusunda "Nasıl hatırlamazsınız ben bile bu yaşımda birçok şeyi hatırlıyorum, senin hatırlamaman imkânsız" diyerek üzerime geliyorlardı. Avukat pek konuşmadı "Suçun varsa söyle de bir an önce çıkıp sigaramı yakayım artık" der gibiydi, zaten sigara içmek için izin isteyip durdu sürekli, polisler "Kamera var, biraz daha sabredin işimiz biter" diyerek durduruyorlardı avukatı. Sanırım polisler yüzünüzde pişmanlık ifadesi görmek istiyorlardı. Görmeyince biraz sinirleniyorlardı ama yine de sakinliği elden bırakmayıp size gazete-dergi okuyup, yardım derneklerine yardımda bulunduğunuz için “suçlu” olduğunuzu kabul ettirmeye çalışıyorlardı. Polis ifademi yeterli bulmayıp "Bize hiç yardımcı olmadın, bu ifadenle içerden çıkman biraz zor" diyerek korkutmayı da ihmal etmedi. Sonraki gün mahkemeye çıktım, kısa sürdü, hâkim "Emniyetteki ifadene ekleyeceğin bir şey var mı?" vs. dedi sonra da adli kontrol şartıyla imza ve yurtdışı yasağı cezası verip tutuksuz yargılamaya hükmetti.”*

- ❖ *“Polisler herkese itirafçı olmalarını CMK avukatları da işin kolayına kaçıp “bildiklerini anlat çık” baskısında bulunuyorlar.”*
- ❖ *“Polisler son derece kaba idi. Tek söyledikleri şey “İsim ver ve buradan kurtul”. Başka hiçbir somut delil ile ilgilenmiyorlardı.”*
- ❖ *“Psikolojik baskı altında alındı ifadem. Korkutuldum. Dolaylı tehdit edildim. İfadem değiştirilip “itirafçı olmam” istendi.”*
- ❖ *“Psikolojik baskı oluşturup baskı altında kaldığımı hissettim.”*
- ❖ *“Psikolojik baskı ve tutuklama tehditleri ile ifadem alındı. Hamileydim ve avukatımın çok etkisi yoktu. CMK göreviydi.”*
- ❖ *“Psikolojik baskı, hakaret gördüm.”*
- ❖ *“Psikolojik şiddet. Hakaret. İllegal sorgu. Şantaj yaşadım.”*
- ❖ *“Saat 4'e kadar kahvaltı bile yapmadan, aç ve susuz geçirdim. Tüm taleplerime rağmen hiçbir şey verilmedi. En sonunda güç bela bisküvi ile geçiştirebildim.”*
- ❖ *“Avukat, sadece dinledi ve tutanağa imza attı. O kadar.”*
- ❖ *“İfade alan TEM polisi çok kaba, ön yargılı ve baskıcı idi.”*
- ❖ *“Avukat, sadece orada olması gerektiği için orada bulunuyordu.”*
- ❖ *“Avukat, sadece ortamda cismen vardı. Başka hiçbir katkısı olmadı.”*
- ❖ *“Sadece polis ifadesinde baro avukatı çağrıldı, mahkeme heyeti avukat isteyip istemediğimi sormadı.”*
- ❖ *“Sadece polise ifade verdim. Savcı ifademi almadı. Avukat dahil her şey yapmacıktı.”*
- ❖ *“Sadece yanımda oturdu ve imza attı. Başka hiçbir şey yapmadı. İfademi alan polislerle muhabbet edip bol bol gülüyordu.”*
- ❖ *“Şahsi avukatımı ifadem alınacağı zaman bilinçli olarak çağırmadılar baronun verdiği avukat geldi. Bana hiçbir yardımı olmadı hukuki anlamda ifadem alınırken iPhone'u ile ilgilendi.”*
- ❖ *“Şahsım, baro avukatı ve resmi ifadeyi alan polis memuru dışında başka kişilerin de olduğu bir odada alınan ifadem, ilgili savcılık tarafından hazırlandığını düşündüğüm yaklaşık 29 soruya verilen cevaplardan ibaretti. Baro avukatı prosedürü yerine getirmenin yanısıra bir hukuk insanı gibi davranmamazlık etmedi. En önemlisi şahsımı bir suçlu olarak görmüyordu masumiyet karinesi gereği! Polis memuru da küçük imalar dışında sıra dışı gelebilecek bir tavır veya davranış sergilemedi. Sorulara verdiğim cevaplardan ibaret savunmaya avukatın olumlu anlamda aktif bir katkısı olamadı. O dönemin şartları altında, avukatın bir hukuk bileşeni değilmiş de bir tetikçiymiş gibi davranmaması bile oldukça değerliydi. Polis memuru ise hazır sorulara aldığı cevapları yazmanın yanısıra yukarıda belirttiğim şekilde suçlu olduğunuzu varsayar bir tavır ve ima yoluyla bazı tepkiler vererek cevaplarımda, rolünü oynamış oldu. Sadece görevini yaptı demeyi çok isterdim.”*

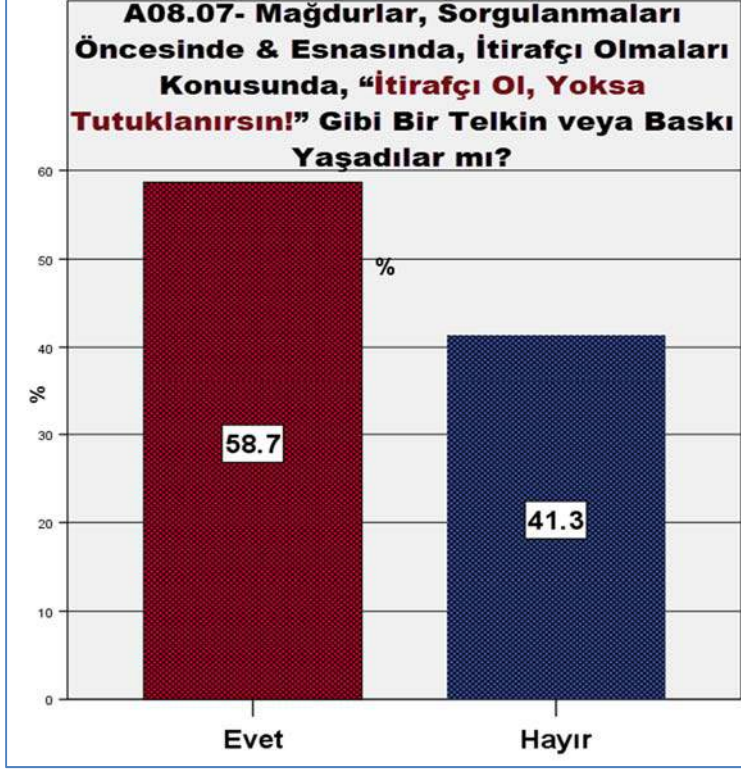
- ❖ “Şahsımı tutuklama yönünde niyetli oldukları için ifademi bile umursamadan savcı ile görüştürülmeden tutuklandım.”
- ❖ “Sanki benim değil de devletin avukatı gibi davranıyordu.”
- ❖ “Savcılık ifadesi sırasında CMK avukatı ile herhangi bir görüşmem olmadı. Sadece yanımda bekledi ve ifadelerimi teyit eder bir açıklama ile yetindi. Hiçbir şekilde hukuki bir yardım kendisinden almadım.”
- ❖ “Savcılık sorgusunda sorulan sorular şahsımla ve suçlamalarla ilgili olmayan alakasız ya da özel yaşamımla ilgili sorulardı. Örneğin: darbeyle suçlanıyordum ancak; yıllar önce eşimle nasıl tanıştığım, evlendiğim gibi sorulara muhatap oldum diğer sorular da bunlara benzerdi...”
- ❖ “Savcının odasının önünde ifadeden önce 2 dakika görüşme izin verildi. Usulen bir görüşme oldu. 2 dakikada ne konuşabilirsiniz ki?!”
- ❖ “Avukatımı, savcının yanında gördüm. Avukatım olduğunu ifade verdikten sonra savcının söylemesiyle anladım.”
- ❖ “Savunma hakkı ihlal edildi denilmesin diye herkesin rolünü iyi oynadığı tiyatrodan ibaret.”
- ❖ “Savunmamı kendim yaptım avukat usulen bulundu.”
- ❖ “Sıkıntı yoktu ama avukat baro avukatı olduğu için ilgisizdi ve savunmamı gece 10 gibi aldılar.”
- ❖ “Skoru belli bir maçta hakem ne işe yararsa avukatlar da öyleydi.”
- ❖ “Sorgu sırasında polis çok ön yargılıydı, tüm soruları bizi suçlayacak şekilde ve sertçe sordu. Bazı sorularda da alay konusu yaparak soru sordu. Baro avukatı bunların hiçbirine müdahale etmedi.”
- ❖ “Sorulan sorular adli hukuki olmaktan çok, propaganda amaçlı cevapları belli görüş düşünce soruları idi.”
- ❖ “Soruların sıralamasında hile vardı. Bu durum CMK'ya açıkça aykırı idi. Bir de ısrarla etkin pişmanlık hükümleri hatırlatıldı.”
- ❖ “Soruşturmanın olduğu ilden farklı bir ilde gözaltına alındım. Nakil için gelen polisler yolda giderken “hain” vb. hakaretimiz konuşup, “Hakkında ifade var” vs. gibi dosyada olmayan yalan beyanlarla psikolojik baskı yaptı. Hakaret ve baskılara karşı orali olmadığımı gören polis “Sen şimdi laylaylom yapıyorsun ama buradan (gözaltına alınıp getirildiğim emniyet) çıkalım sen göreceksin” diyerek üstü kapalı olarak kötü muamele ve işkence tehdidinde bulundu. Benimle aynı durumda bir kadın şüpheli de aynı araca nakil için alındı. Ona da aynı kelimelerle aynı baskı ve tehdit yapıldı, kadın dayanamayıp ağlayınca bir daha konuşmadılar. Diğer kadın şüphelinin işlemlerinin bitmesi beklenirken güneş altındaki arabanın içinde kelepçeli vaziyette, kapılar kapalı halde en az yarım saat bekletildim.”
- ❖ “Su dahi vermediler.”

- ❖ *“Sadece usul gereği avukat geldi. Geldi, çayını içti ve ifade bittikten sonra kalkıp gitti. Hemen hemen hiç konuşmadı. Sadece çıktı alındığında eksik yazılan bir noktada polis memuruna uyarıda bulundu.”*
- ❖ *“Sadece yanımda usulen oturdu.”*
- ❖ *“Suçlama üyelik ama “delil nedir?” bilmediğim için savunma yapamadım.”*
- ❖ *“Suçlamaya dair hiçbir açıklama belge yok. İftiraya dayalı belgesiz ve delilsiz suçlamadan ibaret sorular. Cevap verdim ama nafile. Çünkü hakkımda karar verilmiş zaten. İşin aslını öğrenmek isteyen yok. Kurum göze batan isimleri belirlemiş. İnfazı da adli ve idari süreçte gerçekleştiriyorlar. Yoksa kimsenin FETÖ derdi falan yok. Verilen isimleri yapılan iftirayla zorla FETÖ’cü yap olsun bitsin. Benim ailemin hayatı mahvolmuş kimin umurunda. Oysa kurum FETÖ’cü kaynıyor ve bana bakıp “Biz işte FETÖ’ye karşı olanı böyle yaparız” gibilerinden bir tavırlar. Allah sonumuzu hayır etsin.”*
- ❖ *“Suçlu Muamelesi gördüm. Beni Vatan haini kendilerini vatansever olarak gördüler.”*
- ❖ *“Suçlu olduğum baskısı yapıldı. Polis ve savcı hâkim tarafsız değildi.”*
- ❖ *“Şüpheli değil suçlu gibi muamele yapıldı. Bazı bilgileri onaylamam istendi. Yasal Banka ve sendika üyeliği terör suçuymuş gibi hesap dökümlerim ve üyelik aidatlarım ellerinde olmasına rağmen terör örgütü üyesi muamelesi yapıldı.”*
- ❖ *“Sürekli etkin pişmanlığa zorlandım. Polis, 4 kişilik odada inanmayarak ifademi aldı. Avukat da hiçbir şeye müdahale etmeden yanımda oturdu.”*
- ❖ *“Avukat, tamamen iktidar yanlıydı ve menfi yönlendirme yapıyordu. Mesela “itirafçı ol” gibi.”*
- ❖ *“TEM şubede polisler ifade verdikten sonra bir de Cumhuriyet savcısı ifademizi aldı. Cumhuriyet savcısı CMK avukatına “Sen de mi FETÖ’cüsün?” diye savunmasını kısıtladı. Bir de bana “Sulh cezada tutuklanacağımı ve kurtulmam için en az 3 tane adliye personelinin ismini vermem gerektiğini” söyledi.”*
- ❖ *“Terörist muamelesi gördük.”*
- ❖ *“Tüm avukat görüşmelerim kayıt altına alındı, avukatlık yapılmasına fiili olarak müsaade edilmedi.”*
- ❖ *“Tuttuğum avukat soruşturma konusunda gizlilik kararı sebebiyle bilgi aktaramadı. Avukat bizim davalarda kararın siyasiler tarafından verildiğini söylemişti.”*
- ❖ *“Usul gereği avukat vardı ama olmasa daha iyiydi.”*
- ❖ *“Usule uygun bir savunma yapılamadı.”*
- ❖ *“Usulen geldi hiçbir yardımı dokunmadı.”*
- ❖ *“Uygun koşullarda değildi... Rahat rahat konuşamadık... Söylediklerimizi herkes duyabiliyordu...”*

- ❖ *“Usulen oradaydı hiçbir etkisi olmadı.”*
- ❖ *“Yanınıza sürekli birileri geldi ifademi etkileyecek şekilde kendi aralarında konuştular.”*
- ❖ *“Avukat, yardım yerine itirafçı olmak için teklif etti.”*
- ❖ *“Yasaların uygulanmadığını, bu sürecin böyle olmak zorunda olduğunu, siyasi davalar olduğunu tekrarlayan korkak bir avukattı.”*
- ❖ *“Yeni doğum yapmışım kar yağışı olan bir günde bebeğimle beraber nezarete atıldım. Bebeğimle tehdit edildim.”*
- ❖ *“Avukatlarımız herkes gibi korkuyordu ama dışardan bir zorlama olmadı.”*
- ❖ *“Gözaltında iken gelen CMK avukatı idi ve o kadar ilgisiz ve bilgisiz bir avukattı ki sadece baktı ama sadece baktı o kadar. İfade vermek için kapalı tutulduğum nezaretten bir üst kata amirin odasına alındım ve amirin dedikleri; Amir: “Neden buradasın?” Ben: “Efendim siz aldınız ama bana soruyorsunuz”. Amir: “Biliyorsun işte FETÖ...”. “Bence anlaşma yap ve bildiğin isimleri ver yoksa siz güneşi zor görürsünüz”. Ben: “İyi de amirim bildiğim kişi yok. İnsanların günahını mı alayım?”. Amir: “Defol git o zaman ifadeni ver”. Daha sonra bir polis arkadaşın bulunduğu odada ben ve avukat ile ifadem alındı. Zaten şablon sorular soruldu ve etkin pişmanlıktan yararlanmam benim çıkarıma olacağı en az 5 defa belirtildikten sonra ifade bitti ve imzayı atıp çıktım. Haaa bu arada o sadece bakan ve konuşmayan avukatım kapıdan çıkarken konuştu ve bana “Bu ne davası, soru çalma mı?” dedi, yani siz avukatımın alakasını buradan anlayın.”*

A08.07- Mağdurlar, Sorgulanmaları Öncesinde veya Esnasında, İtirafçı Olmaları Konusunda, “İtirafçı Ol, Yoksa Tutuklanırsın” Gibi Bir Telkin veya Baskı Yaşadılar mı?

Mağdurların, emniyette, cumhuriyet savcılıklarında veya mahkemelerde karşılaştıkları muamelelerle ilgili önceki bölümlerde aktarılan anlatımlarından, kendilerine “itirafçı olmaları”, ve de en azından “Birkaç isim vermeleri” aksi takdirde tutuklanacakları, gün yüz görmeyecekleri, çoluk çocuklarının perişan olacağı yönünde” çok yoğun baskılar yapıldığına dair oldukça fazla sayıda anlatıma rastlanmıştı. Önceki bölümlerde elde edilen verilerden bağımsız olarak,

araştırmanın bu bölümünde mağdurlara, “Sorgulanmaları öncesinde veya esnasında, itirafçı olmaları yönünde, herhangi bir telkin veya baskının yaşanıp yaşanmadığına” dair sorumuza %58,7 “Evet” yanıtını vermiştir. Mağdurlara bu yönde yapılan baskıların, hukuken ve vicdanen kabul edilmesi mümkün değildir. Çünkü bu yöntem, modern hukukun temel prensiplerinden birisi olan, “kişinin kendi aleyhine tanıklık etmeme muafiyeti” olarak da bilinen, “susma hakkı” olarak da ifade edilen “*kişinin kendini itham etmeme ayrıcalığı*” ilkesine aykırıdır. “Susma hakkı” evrensel hukukun temel bir ilkesidir ve bu ilke gereği “hiçbir şüpheli ve sanık konuşmaya veya kendini suç altına sokmaya zorlanamaz”. Nitekim, hukukun bu evrensel ilkesini benimseyen T.C. Anayasası, 38. maddesinde “*Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.*” ifadesi yer almaktadır. Bulgulardan, görünen odur ki KHK mağdurlarının hakları çiğnenirken, “*Masumiyet karinesi*”, “*Kanunsuz suç ve caza olmaz*” gibi hukukun birçok temel ilkesinin ihlal edilmesi yanında, “*Kendi kendilerini itham etmeme*” hakları da çiğnenerek, eğer varsa, “Suç delillerinden sanığa ulaşmaya çalışmak” yerine, sanıklara baskı yolu ile “Sanıklardan, delillere ulaşmaya çalışmak” gibi Orta çağ Avrupası, Engizisyon dönemi uygulamalarını hatırlatacak muameleler yaygın olarak, KHK’lılara, yapılabilmektedir. Yapılan uygulamalar “yasak sorgu” yöntemlerini kullanarak “hukuka aykırı delil” üretme eylemidir.

A08.08- Mağdurların Sorgulamaları Öncesinde veya Esnasında, "İtirafçı" Olmaları Konusunda Gördükleri Telkinler veya Baskılar Hususundaki Açıklamaları³⁷

- ❖ *"Tutuklanırsın" sözünden ziyade "Serbest kalmak ve tutuksuz yargılanmak istiyorsan itirafçı ol" dediler. Onlara "Kimseye iftira atamayacağımı" söyledim ve sonunda tutuklandım."*
- ❖ *"Bunlar suç değil, biz seni tanıyoruz ve sevdiğimiz birisin içerde boşuna yatacaksın, ne biliyorsan şimdi anlat yoksa savcı/hâkim karşısında bu kadar rahat olamazsın, bu söyleyeceklerini kimse görmeyecek vb." söylemlerle psikolojik baskı kurarak konuşurma çabaları oldu."*
- ❖ *"Hakkınızda adli soruşturma var. Bildiklerinizi anlatırsanız -etkin pişmanlık yasasından yararlanırsınız. Ceza almazsınız" dedi ifadeyi alan polis. Bu konuşmadan sonra yaklaşık 3 saat beklettiler. Sonra ifademi aldılar. Ben tutuklanacağım düşüncesiyle ifade verdim."*
- ❖ *Sorguda avukat, polis ve savcı ilk olarak "Etkin pişmanlıktan faydalanmak ister misin?" "İstersen şu kadar ceza indirimin olur, şu kadar yatarsın veya yatmazsın yoksa terör örgütüne üye olmaktan yaklaşık 10 yıla yargılanacaksınız" dediler."*
- ❖ *"11 gün gözaltında tutuldum. Nezarete savcı tarafından komiser gönderilerek "Bildiklerimizi anlatırsak ifadeye alınacağımız aksi halde daha bekleyeceğimiz" telkin edildi. Savcı tarafından aşırı baskı zorlama tehdit "Kabul etmezseniz buradan çıkamazsınız" türünde yasak usuller kullanıldı. Aşağılama hakaret bağırma istediği gibi ifade vermediğimiz takdirde "Yeter! Uğraşmıyorum! Tutukluyorum! Bu son şans" gibi ifadeler odadan çıkarıp "Tekrar tekrar düşünün. Söyleyeceklerinizi söyleyin. Yoksa tutuklamaya sevk ediyorum" gibi tehditler. "Eğer buradan söylediğiniz herhangi bir şeyi yalanlayan bir ifadeyle karşılaşırsam gözaltı çıkarmaksızın tutuklatırım" gibi tehditler oldu."*
- ❖ *"12 gün gözaltı sırasında 100'den fazla "İtirafçı ol. Etkin pişmanlıktan faydalan" denilip daha benzer cümleler çok yapıldı."*
- ❖ *"12 gün gözaltında tutuldum. İlk gün komiser muavini tek tek boş bir odaya çağırırdı. Avukat yoktu. Sözlü ifademizi aldı. Cep telefonuyla konuşmaları kaydediyordu. "Konuş kurtul. Senin gibi konuşmayanların hepsi cezaevinde, sen de girersin" diye bağırıyordu. "Bildiklerini anlat her şey bizim elimizde" diyordu. Nezarethanede olanları "O seni şurada sohbette görmüş, senin adını verdi, sende onun adını ver" diye hile ile sözlü ifade aldı. Bu şekilde "O benim adıma vermiş", deyip hiçbir yerde görmediği halde arkadaşının adını verenler oldu. Ama bu hile ile yapıldı. Sohbeti görmediği halde "Sen benim adıma vermişsin, komiser öyle dedi. Ben de senin adını verdim" diyen devrem vardı. Ama ben onun adını bile zikretmemiştim. Yalanla, hile ile, baskı ile alınan sözlü ifadeler. Sonra hoop iddianamede aynısı geçti. Her şey kurgu ve yalanla yürüdü."*

³⁷ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “13 ay yattıktan sonra savcı tahliyeme itiraz etti, yakalama kararı çıkarttı. Ondan 3 gün önce eşimi tutuklattı. Hastanede kanser olan babamı çağırttı ki tamamen itirafçı olmama yönelik. Bana da “Bildiklerini anlat yoksa 6-7 yıl ceza alacaksın” dedi. Tekrar tutuklattı. 15 gün sonra eşimi bıraktırdı. 2 ay sonraki 2. Mahkeme 7,5 yıl verdirdi. 19. Ayımda istinaf kararı bozdu.”
- ❖ “15 yıl yatacaksınız eşinle. Çocuklarınız perişan olacak. İtirafçı ol kurtul.”
- ❖ “18 gün gözaltında her gün itirafçı olmam konusunda baskı yapıldı psikolojik işkenceye tabi tutuldum.”
- ❖ “İlgili C. Savcısı hukuk insanı tanımının çok dışında bir tanıma hizmet edercesine odasına girdiğimde “Etkin pişmanlıktan yararlanmak isteyip istemediğimi” sordu. Şahsıma yöneltilen ve ilk kez Sulh C. Hâkim’inden duyabildiğim, sözde iddiaya istinaden bir kelime dahi etmeyip, sadece yukarıdaki soruyu sordu. “Pişman olacak bir şey yapmadığımı” söyledim. “Çıkabilirsin” cevabının ardından, çıktım ve hem hukuken hem de insani olarak niteliksiz olan söz konusu diyalog birkaç saniye içinde sona ermiş oldu.”
- ❖ “İtiraf et kurtul. Yoksa doğru cezaevine gidersin.”
- ❖ “2 kişinin ismini ver akşama evdesin eşinlesin”. Önceki çalıştığım kurumda görüştüğüm amir müdür vs. isimleri. Bu isimler iktidardaki Milletvekili, Belediye başkanı vs. isimleri olunca “O isimleri geç. Başka isim ver” diye azarlamalar tehditler.”
- ❖ “2013 öncesine ait SGK kaydım nedeniyle “Suçlu olduğum ve hatta tutuklanmam gerektiği savcı tarafından söylendi” Ama “Bir şartla kurtulabileceğimi, bana yardımcı olabileceğini söyledi. Bunun etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanmam olacağını” belirtti. Akabinde 5 aylık bebeğimin olmasını neden göstererek tutukluluktan vazgeçip ev hapsi ile sulh cezaya sevk etti.”
- ❖ “5 isim ver kurtul” dendi. “Aksi taktirde içeri atarım, 1 sene senin iddianameni hazırlamam” dedi.”
- ❖ “6 aylık hamileydim. “Ne biliyorsun? Kimi tanıyorsun? anlat. Çocuğun hapishanede büyüsün istemezsin değil mi?” gibi tehditler ettiler.”
- ❖ “Aba altından sopa gösterme, “Çocuğun var ona göre, ver isimleri buradan direk evine git.”
- ❖ “Açıkça böyle bir telkin yapılmadı. Ancak bunu yapmadığımızda tutuklanacağımızı zaten biliyorduk. Kaldı ki bizim dosyamızda (48 kişilik bir dosyadır) gizli tanıklar ve itirafçılar da aylarca tutuklu kaldılar. Evet, gizli tanıklar aynı zamanda aynı dosyanın sanığı idiler.”
- ❖ “...TEM’de görevli ...isimli iki komiser tarafından sorgulandım. “Çocuklarımı bir daha göremeyeceğim” söylenerek zorla isim istendi. İtirafçı olmam konusunda telkinde bulunuldu.”
- ❖ “Ailecek (çocuklarla birlikte) gözaltına alındık. İkimiz de ifade verirken 8 aylık bebeğime bayan polis refakat etti. Ben de gözaltında olduğum için, eşini, “Çocuklarını göremezsin” diyerek tehdit etmişler. Gözaltına alındığımızda, “Çocuk küçük olduğu için bayan bırakılır. Ama sen itirafçı olmazsan tutuklanırsın” denildi.”

- ❖ “2 Polis tarafından “itirafçı olma” konusunda ciddi psikolojik baskıya maruz kaldım.”
- ❖ “... İline getirildiğimde ilk karşılayan polis “Devlet her şeyi biliyor. Bildiklerini anlat” diye yol boyunca telkinde bulundu. Nezarete geçirdiğimiz süre boyunca görevli polis... sürekli yüksek sesle “Bildiklerinizi anlatın” diyerek telkinlerde bulundu. Savcılık ve Sulh Ceza Hakimliğinde ifadeye başlamadan önce itirafçılıktan faydalanmak isteyip istemediğini sordular.”
- ❖ “...Gözaltı sürecinde yaklaşık 100 kişiydik. Soğuk havaya rağmen ısıtması olmayan, kapalı stadyumda günlerce bekletildik. Baro avukatı gözetiminde alınacak ifade öncesi komiser yardımcısı beni boş bir odaya çekerek “itirafçı olmam” konusunda psikolojik baskı yaptı. “Olmayan şeyin neyini itiraf edeyim?” deyince beni ifade odasına bıraktı. Gece çıkarıldığım mahkeme heyeti tutukluluğuma karar verdi. Cezaevine girince elime verilen mahkeme kağıdında benimle ilgisi olmayan isimlerden bahsedildiğini gördüm. 2 ay sonra avukata ulaşabildim. Durumu anlattığımda kâtip hatası olduğunu söyledi ama ben cezaevinde idim. Cezaevi koşulları çok kötü idi. Yer yatağında yatıyordum. Havalanma yetersizdi. Koşu yetersiz, yerler ve duvarlar sürekli küf kusuyordu. Bu nedenle hastalanan pek çok insan sürekli sevke gitmek istiyordu. Ben de rahatsızlandım, 3 hafta sonra ancak çıkarttılar doktora. Sonra insani olmayan cezaevi koşulları nedeniyle defalarca dilekçe yazdım ve beni ...Cezaevine naklettiler.”
- ❖ “Adliye çalışanı olduğumdan bizzat soruşturmayı yürüten C. savcısı “vekilim olmaksızın” benimle görüşüp “İtirafçılığın faziletlerinden(!)” dem vurdu.”
- ❖ “Ailemin, çocuklarımla geleceği ile ilgili tehditler aldım.”
- ❖ “Ailemle çocuklarımla ilgili telkinlerde bulunuldu cezaevinden çıkamayacağıma dair korkutuldum.”
- ❖ “Ailemle tehdit edildim.”
- ❖ “Aileni düşün mesleğini çocuklarını düşün bak tutuklanacaksın.”
- ❖ “Akıllı ol! Bak senin bunlarla ilişkin yokmuş, söyle kurtul. Bak kendini yakacaksın” gibi söylemler oldu.”
- ❖ “Anlat diye başlanan her süreçte sizden istenen kendi bildiklerini sizden duyma isteği çünkü istihbari her şey çalışılmış izlenimi bende her zaman mevcut.”
- ❖ “Anlat her şeyi çık git ailene kavuş. 4 duvar arasında çürüme. Biz konuşturmayı da biliriz! Sen anlat daha iyi olur.”
- ❖ “Anlatırsan içeri girmezsin, yoksa çok yatarsın, itirafçı ol kurtul.”
- ❖ “Anlatın anlatın. Bakın başınız yanar” gibi veya “Çocuğunuzdan ayrı kalmanıza değer mi.”
- ❖ “...KOM’dan ...isminde bir polis birkaç kez hakaret ve tehdit ederek itirafçı olmamızı istedi.”
- ❖ “Arkadaşlarını anlat. Çünkü onlar kendilerini düşündüler ve senin adını verdiler. Sen de onlara acıma” vs. tarzı baskı vardı.”

- ❖ *“Aşırı bir baskı altında, defalarca, “Tutuklanmakla” tehdit edildim.”*
- ❖ *“Avukat daha çok iş almak için polisle iş birliği yapıyordu. Hiçbir faydası olmadı, itiraf et kurtul diye yönlendirme yaptı. Polisler sürekli itiraf et serbest kalırsın diyerek önceki durumlardan örneklerle yönlendirme yapıyordu. Avukat benimle konuştuklarını polise anlatıyordu Gözaltında polisler sürekli kendi aralarında itirafçıların serbest kaldığını yüksek sesle kendi aralarında konuşup baskı altına almaya çalışıyor, birebir görüştiklerine ılımlı yaklaşım itiraf et telkininde bulunuyorlardı.”*
- ❖ *“Avukat ifadeden önce bildiklerini anlat vb. şeyler söyledi ama zaten ifademi alan polis memurları olduğu için “iş bitse de akşam eve gitsek tarzında yorulmuş ve sıkılmış bir şekilde” ifadem alındı. Ancak sonrasında tutuklu iken eşim ilgili savcıya gitmiş “Eşim hasta. Çocuğumuz var. Geçim sıkıntısı yaşıyoruz. Tutuksuz yargılayın” diye. Savcı “O teröristlerin adını versin, çıksın” deyip eşimi azarlamış.”*
- ❖ *“Avukat, “Şu an kurtuluşumuz zor ByLock suçlaması var çünkü.”*
- ❖ *“Avukat ve polislerden genelde sözlü telkinlerdi.”*
- ❖ *“Avukat ve savcı tarafından telkinde bulunuldu.”*
- ❖ *“Avukat, savcı baskı yaptı...”*
- ❖ *“Avukatım dahi “Tek kurtuluşun isim vermek” dedi.”*
- ❖ *“Avukatım olmasına rağmen avukatım gelmeden beni KOM müdürünün odasına aldılar. Müdür “Hakkımda çok şey bildiklerini, eşimi ve çocuklarımı görmek istiyorsam itirafçı olmam gerektiğini” söyledi. Ben “Bir şey bilmiyorum neyin itirafçısı olacağım” deyince odadan çıkarttılar.”*
- ❖ *“Avukatla karşılaştığımız anda itirafçı olmamı telkin etti.”*
- ❖ *“Avukatım ve polisler tarafından sistematik olarak itirafçı olmam baskısı yapıldı.”*
- ❖ *“Az ceza alacağımdan bahsediliyordu.”*
- ❖ *“Bak daha gençsin. Gel itirafı ol. Bize isim ver. Gençliğin hapislerde çürümesin” gibi tehdit ve telkinlerde bulunuldu.”*
- ❖ *“Bakanlıktan aramışlar, sorguya çıkan hâkim dedi ki, “Eğer birkaç isim verirsen benim elimi de rahatlatırsın”. Ben de “Bilmediğim bir yapıyla ilgili” beyanım olmadı.”*
- ❖ *“Bana bir hikâye anlattı polis. “Senin hayatın da böyle” dedi. “Suç işlemedin, biliyoruz. Gerçekleri anlat. Gerçek suçluları yakalayalım” dedi. “Eğer anlatmazsan kesin tutuklanırsın” dedi. “Elimizde sağlam delil var ki seni aldık” dedi. Ama sonradan öğrendim ki HTS kaydından başka hiçbir şey yoktu.”*
- ❖ *“Baronun avukatı ve savcı bu telkinlerde bulundu.”*
- ❖ *“Basamak basamak oldu, önce suret-i haktan görünüp iyi polisi oynadılar, sonra “Biz zaten her şeyi biliyoruz” oyununu. Sonra da baskı ve yıldırımalar.”*

- ❖ *“Sulh ceza savcısı çok bağırdı ve hakaretler etti. Güya “Devletime yardımcı olmam gerekiyormuş.”*
- ❖ *“Baskı sürekli her kesimden vardı.”*
- ❖ *“Baskı olmadı, fakat isim vermem konusunda, "Kimseyi tanımam bilmem, ben sadece kendi işimle ilgilenirim" dememe rağmen bazı hakaretlere maruz kaldım. Onlara göre anlaşılan üniversitede “ajan gibi gezmem gerekiyormuş” anlaşılan.”*
- ❖ *“Baskı ve zorlama olmadı ancak itirafçı olursam az ceza alabileceğim söylendi ama önemli olan suçluymuşum gibi imalarla bu yapıldı.”*
- ❖ *“Bildiklerimi anlatmam istendi. Yoksa “işimden olacağımı ve çocuğumuzun elimizden alınacağı, yurda yerleştirilip bir daha bize gösterilmeyeceği, adının değiştirilip TV’de başkalarına yapılanlar gibi bize de yapılacağı ve reklam olacağımız” şeklinde polis tarafından tehdit edildim.”*
- ❖ *“Başsavcı ve soruşturma savcısı emniyet müdürlüğüne gece saat 2’de gelerek nezarethaneden bizleri çağırıp, emniyet müdürünün odasında, azarlayıp, kandırıp “Bildiklerimi anlattığım takdirde serbest kalacağım, görevime döneceğim, aksi halde tutuklanacağımı, aylarca içeride kalacağımı, ifade vermek istediğim takdirde en az 6 ay sonra ifade için yanına çağıracağını, aslında tarafıma iddia edilen delillerin suç olmadığını, bu sebepten sadece bildiklerimi anlatmamı” söyleyip, yasak ifade yöntemlerinden kandırma yoluna giderek baskı altında ifade ve telkinlerde bulundular.”*
- ❖ *“Bana yapılmadı. Ancak arkadaşlarıma böyle yapıldığını gördüm. Bir tanesi “Anne ve babasının tutuklanmasıyla” tehdit edildi.”*
- ❖ *“Başta CMK avukatı olmak üzere ifadem esnasında orada bulunan görevliler “Ne biliyorsam anlatmamı, aksi halde oradan hiç çıkmayacağımı” söylediler. İlk kez gözaltına alınan ben, o psikoloji ile ifade verdim. 70 civarı fotoğraf teşhisinde sözde 22 kişiyi teşhis ettirildim. Oysa ki isimlerini dahi bilmiyordum. Sadece bir kere falan görmüşlüğüm vardı. Teşhis ettiğim kişilere kopyala yapıştır yoluyla bir yerlerden bilgiler yapılandırılıyor benim söylemediğim şeyleri yazıyorlardı.”*
- ❖ *“Ben böyle bir durum yaşamadım fakat yaşayan arkadaşlarım oldu.”*
- ❖ *“Ben ifade verip suçsuz olduğumu kanıtlamaya çalışırken, karşınızdaki sizi zaten kafasında mahkûm etmiş direk suçlu olarak gördüğü için, “İsim ver kurtul” deyip duruyor...”*
- ❖ *“Ben üyeyim” demeniz yeterli değil mutlaka başka isimler de vermeniz gerekiyor.”*
- ❖ *“Ben yaşamadım ancak gözaltında ilken yaşayanlar olduğunu biliyorum.”*
- ❖ *“Benden isimler hakkında bilgi istedi ve “Bunların ne olduğunu anlat. Sizler suçsuzsunuz. Bunlar ise suçlu. Devletimiz sizi mağdur etmeyecek. Fakat bildiğin ne varsa anlat” diyerek baskı kurdu.”*
- ❖ *“Beni göz altına almaya gelen ve sağlık kontrolüne götüren polisler, emniyette ifademizi alan polisler ve özellikle ifade öncesi bizimle ön görüşme yapan şube müdürü bu gibi telkinlerde bulundular ve şube müdürü tehdit gibi konuşmalar yaptı.”*

- ❖ *“Beni mağdur eden kurum ve müdürüne tekrar yönlendirilerek "etkin pişmanlık"tan faydalanmam özellikle istendi.”*
- ❖ *“Beni tutuklayan polisler ve baronun verdiği avukat “itirafçı ol, kurtul” dediler.”*
- ❖ *“Benimle beraber tutuklanan yaklaşık 50 insan KOM şubenin müdürünün odasına alındık. Daha sonra müdür çay ikram edip (hakkını yemeyeyim çay verdi:)) her birimizle tanıştıktan sonra güya örgüt hakkında bize bilgi vermek bahanesi ile bizi itirafçı olmaya yönlendirmek istedi. En sonunda ise "İtirafçı olmayanları son güne kadar burada tutacağız" dedi. Ardından diğer günler başka bir amir herkese (bana da) teker teker odasına çağırıp “itirafçı olup olmayacağını” sordu. Aksi cevap verenleri "Sen git biraz düşün aklın başına gelsin" diyerek nezarethaneye geri göndermiştir. Ayrıca hepsi olmamakla beraber bazı polislerin tutumu hiç hoş değildi. Bir polis beni güya diğer insanları etkiliyormuşum safsatasından dolayı tek kişilik koğuşa attı.”*
- ❖ *“Bildiğimiz ne varsa hepsini anlatmamız aksi takdirde işimizin zor olduğu söylendi.”*
- ❖ *“Bildiğiniz, şüphelendiğiniz kimler varsa yazın” diye hem yazılı hem de sözlü savunmada zorlandım.”*
- ❖ *“Bildiklerini anlat bundan sonra yapacak bir şey yok burası son çıkış yoksa zor durumda kalırsın” gibi baskı oldu direk suç işlemiş ve suçlu gibi görülüyorduk.”*
- ❖ *“Bildiklerini anlat seni evine çocuklarının yanına gönderelim. Bildiklerini anlamazsan çocuklarını yetiştirme yurduna vereceğiz. Eşin bütün suçlamaları kabul etti. Sen de kabul et kurtul. Seni savcıyla görüştüreceğim. Bildiklerini anlattırsan seni hemen yarın gönderiyorum. ByLock’u nasıl kullandın? Elimdeki şu kâğıda yaz hangi telefonları kullandığını biliyoruz. Kimlerle nasıl iletişim kurdun yazarsan kurtulursun. Yoksa seni gibilerin suçsuz olduğunu biliyoruz. Sen ne yaptıysan Allah rızası için yaptın dediler.”*
- ❖ *“Bildiklerini anlat. Eşin de ev hanımıymış. Evinin nafakasını kazanmak için işine döner elini kolunu sallayarak evine, çocuklarının yanına dön” dediler.”*
- ❖ *“Bildiklerini anlat. İsim verirsen tutuklanmazsın. Dava açılmaz. Hatta görevine bile dönebilirsin” gibi sözler söylendi.”*
- ❖ *“Bildiklerimi anlatıp itirafçı olursam savcılıktan serbest bırakılacağımı ve evimde olacağımı hatta işime devam edeceğimi. Eğer itirafçı olmadığında tutuklanacağımı, OHAL olduğundan mahkemeye en erken bir yıldan önce çıkamayacağımı ve ailemdeki diğer devlet memurlarının da işten atılacağı şeklinde telkinlerde bulunuldu.”*
- ❖ *“Bilmediğim bir şeyin itirafı mı olur? Daha önce hiçbir dava, mahkeme, soruşturma yaşamadım. Suçlamaya dair bilgim yok “itirafçı ol”. Hukuk böylemi işliyor acaba? Olmayan neyini itiraf edeceğim. Sordular, sordular bir bir cevapladım tamam. En sonunda “Eeee iyi hoşta sen bize isim vermedin”. “Ne ismi kardeşim? Benim alakam yok” diyorum. O bana isim soruyor şaka gibi. Savcıda bana Bank Asya’ya niye para yaptırmadın diye sordu. Zaten kurulan tezgâhın derinliği bu sorulardan anlaşılıyor. Birileri öyle güzel tezgâh kurmuş ki ben ne söylesem boş. Adamların kafasında zaten önceden FETÖ’cü diye infaz kararım verilmiş. Soruşturma formalite. Ellerine vermişler ismimi. Al bunu FETÖ’cü diye onayla denmiş sanki. Soruşturmalarda durum bu. Kimsenin FETÖ’cü falan aradığı yok. “Verilen isimleri iftiraya dayalı infaz et yeter” havası var.”*

- ❖ *“Bildiklerini anlat seni bırakalım diyorlardı. Ben de “Elinizde hiçbir delil yok ve beni suçluyorsunuz” dedim. Ancak polisler bağırıp çağırıp baskı uyguladılar yanımda ki CMK avukatı sesini bile çıkaramadı.”*
- ❖ *“Bildiğin bir şey varsa söyle yoksa tutuklanırsın dediler.”*
- ❖ *“Bilmediğim konularda konuşmaya zorlandım.”*
- ❖ *“Bir polis memuru beni çok korkuttu. Bilgi almaya değil korkutmaya çalışıyordu. Akla ziyan sorularla insanı suçlu hissettiriyordu.”*
- ❖ *“Bir şeyler söyle, isimler ver kurtul”. Hem sorgucular hem de avukatlar tarafından telkin edilen durumdur.”*
- ❖ *“Bir terör örgütü üyesi olmadığım için söyleyecek bir şey yok dedim.”*
- ❖ *“Bir yıl pisi pisine yatırdılar. Daha ne yapsınlar.”*
- ❖ *“Birinci derece yakınlarıma ulaşarak itirafçı olmam hususunda baskı yapıldı ve yapılmaya devam ediliyor.”*
- ❖ *“Bir şeyler anlattırsan tutuklanmazsın ve buradan serbest kalırsın dendi.”*
- ❖ *“Bittiniz, kurtulamazsınız, hayatınız zindanda geçer, her şeyi biliyoruz, isim ver kurtul...”*
- ❖ *“Biz her şeyi biliyoruz. İfadende bu bildiklerimizi itiraf et, seni serbest bırakalım dediler.”*
- ❖ *“Biz sizin hikayelerinizi biliyoruz bir de sizden dinlemek istiyoruz. Anlatırsanız buradan çıkarırsınız yoksa içerde çürürsünüz.”*
- ❖ *“Biz sizin hikayenizi biliyoruz ama bir de sizden duymak istiyoruz. Eğer anlattırsanız buradan (karakol) çıkar evinize gidersiniz yoksa içeride siz çürürken dışarda aileniz rezil olur.”*
- ❖ *“Biz de biliyoruz ama senden duymak istiyoruz”. Bylock saçmalığını kabul etmemizi, İçişleri Bakanlığı'nın görevden uzaklaştırma işleminin delil olarak yeterli olduğunu belirterek tutukladılar.”*
- ❖ *“Bize beş isim seni hemen bırakalım.”*
- ❖ *“Bize isim ver kurtul diye sürekli baskı yaptılar.”*
- ❖ *“Bizim işimiz sizinle değil biz sizin suçsuz olduğunuzu biliyoruz asıl işimiz sizin üstündeki kişilerle onların isimlerini verin, sizi kurtaralım vb. gibi”*
- ❖ *“Böyle bir telkin cezaevinde iken avukatım tarafından söylendi. “İtirafçı ol. İsim ver. Çıkarayım seni” gibi.”*
- ❖ *“Bu örgütle alakan olmasa burada olmazdın. Elimizde bütün veriler var. Biz anlatmadan sen anlattırsan pişmanlıktan yararlanırsın. Yoksa anlattıklarında bir anlamı olmaz. Sen anlatana kadar buradan çıkamazsın.”*

- ❖ *“Büyük cezalara maruz kalacağımı sürekli telkin edip duran kolluk kuvveti ve 5 gün süren psikolojik baskılı nezaret günleri yaşadım.”*
- ❖ *“Bylock ile suçlandığımı ilk öğrendiğim anda çılgına döndüm. Polis "Sen bunları bırak da düşün, kim yükledi sana, etkin pişmanlıktan faydalan" diye bağırdı ve gitti.”*
- ❖ *“Bylock ile suçlandım, kullanımla alakalı bilgi vermem istendi, kullanmadığımı MIT tespitinin yanlış olduğunu ve güvenmediğimi belirttim.”*
- ❖ *“Bylock konusunda, “Kesinlikle adını dahi darbe girişimi sonrası haberlerden duydum. Bilmediğim indirmediğim kullanmadığım program nasıl olur da benim telefonumda çıkar?” dedimse de "Niye bende yok? Ben de Samsung kullanıyorum" ve "Senden önceki bayan tutuklanacaksın deyince bülbül gibi ötmeye başladı" vs. dendi.”*
- ❖ *“Bylock kullanıcısı olduğumu bütün yazışmalarımın ellerinde olduğunu itirafçı olmamı söylediler. Ancak bahse konu hattı kullanan kişinin ben olmadığım anlaşılınca 29 gün gözaltında kaldıktan sonra mahkemece serbest kaldım. Ancak daha sonrasında iddianamem bile hazırlanmadı 1 buçuk yıldan fazla oldu.”*
- ❖ *“ByLock'ta ismin var; içeride herkes itirafçı olmak için sıraya girmiş; şansını değerlendir.”*
- ❖ *“Cumhuriyet savcısı tarafından yıllarca cezaevinde kalacağım ve ailemi bir daha asla göremeyeceğim konularında tehdit edildim.”*
- ❖ *“Ceza indirimden faydalanmak ve göreve iade ile ilgili bazı vaatlerde bulunarak suçlamaların kabul edilmesi şeklinde yönlendirme ve telkinlerde bulunulmuştur.”*
- ❖ *“Ceza indirimi alacağım her şeyi zaten bildiklerini söyledi.”*
- ❖ *“Ceza indiriminden faydalanma, ceza verilmemesi ve kamu görevine iade edilmem hususunda telkinler aldım.”*
- ❖ *“Cezaevinde savcı koğuştakilerin hepsini avluda tehdit etti. Onlarca gardiyanla birlikte.”*
- ❖ *“Bu ortamı ilk kez görmemden kaynaklı hissettiğim baskı vardı. Polislerin ısrarı ve “Suçlusunuz” bakışları/sözleri sizi rahatsız edecek boyuttaydı. Ne konuşacağınızı bilemiyorsunuz. “Bu imamla aynı camide görev yaptım” diyorsunuz, ifadenizi alanlar “Bu imamla aynı camiye gidip geliyordum (güya onunla bu şekilde görüşüp haberleşiyoruz)” diye kayda geçiriyorlar. Sıkıntılı bir ortamdı. Maddi bir şiddet görmesem de manevi olarak üzerimde bir baskı kuruldu. Yaptığım kötü bir şey olmamasına rağmen geçmişte yapılan halen de yapılmaya devam edilen “iyilikler” karşımda terör faaliyeti olarak dizilmişti. 2011 yılında ev arkadaşşıma yaptığım bir iyilik için sorgulandım, suçlandım, terörist oldum. 2016'da 2011'in hesabını sordular.”*
- ❖ *“Ciddi bir telkin, baskı görmedim ama “Tutuklanacaksın boşu boşuna” şeklinde bir ifade kullandığını hatırlıyorum emniyet mensubunun. Bunu da sözde ifade öncesi; “Mülakat!” dedikleri bir şeyde söylemişti.”*
- ❖ *“CMK Avukatı çok ısrarcı oldu. Aynı zamanda savcı aşırı baskı yaptı. “Tutuklanacaksın, en az 8 yıl yatarsın” gibi.”*

- ❖ *“CMK avukatı yaptı.”*
- ❖ *“Çocuğumu göremeyeceğim, içeriden çıkarmayacağım söylendi.”*
- ❖ *“Çocuklarımla tehdit edildim. 15 yıl yatarsın, onları bir daha göremezsin” gibi şeyler söylediler.”*
- ❖ *“Çocuklarını getirelim” dendi gece 1’de. İtirafçı ol. Hapse girersin. Eşin de içeride. Çocuklarınızı göremezsiniz. Perişan olurlar. Hapisten yıllarca çıkamazsın” vs. vs.”*
- ❖ *“Çocuklarımla tehdit edildim... İtirafçı olursam serbest kalacağım söylendi.”*
- ❖ *“Çocuklarımla ve eşimle tehdit edildim.”*
- ❖ *“Çocukların var yazık etme onlara. Bildiğin ne varsa anlat. Pişmanlık yasasını kabul et.”*
- ❖ *“Çocuklarımla zarar göreceği söylendi.”*
- ❖ *“Cumhuriyet savcısının odasında, savcı bana, “Sulh ceza hakimliğinde tutuklanacağımı ve en az 3 tane adliye çalışanının ismini vermem gerektiğini” söyledi.”*
- ❖ *“Daha çok eşimle ilgili itirafa zorlandım.”*
- ❖ *“Daha ifade alınmadan suçlamaları duymadan polis memurları sürekli bu şekilde telkin veriyordu.”*
- ❖ *“Daha suçlamam yapılmadan, (Türk Ceza Kanunu’nun “Etkin pişmanlık” başlıklı) 221. maddesinden faydalanmamın iyi olacağı, aksi halde 5 yıla kadar ceza almamın kaçınılmaz olduğu söylendi. Ben de “221 pişmanlık maddesi, insan yapmadığı bir şeyden pişmanlık duyar mı?” dedim Hata yapıldığını benim şu an bu durumda olmamam gerektiğini, şahsımın Atatürkçü ve milliyetçiliği her alanda yaşayan ve bütün çevrem tarafından da bu şekilde bilindiğimi izah etmeye çalıştım.”*
- ❖ *“Darp, cebir, hakaret, şiddet vb. hepsi vardı.”*
- ❖ *“Gözaltında, ifadem sırasında, devamlı, oğlum öne sürülerek “Bildiklerini anlat pişmanlığını dile getir” diye baskı gördüm.”*
- ❖ *“...KOM şubede, gözaltında bulunduğumuz süre içinde tek tek avukat görüşme odasına çağırılarak polisler tarafından avukatsız ve kayıtsız resmi olmayan bir şekilde bize baskı yapılarak bize “Dosyamızın kabarık olduğunu ve itirafçı olmamız halinde tutuklanacağımızı” söylediler. İtirafçı olmamız halinde de bize “Bildiğimiz başka memurların isimlerini vermemiz gerektiğini, aksi takdirde bir faydasının olmayacağını” söylediler.”*
- ❖ *“Dosyamda, bankada çok az miktar para ve çocuklarımla okulu ve eşimin çalıştığı kurum dışında bir şey olmadığı için itirafçı olmam konusunda yasal telkinde bulunuldu. CMK avukatı jest ve mimikleriyle kabul etmemi istedi. Bana “Onca donanımına rağmen nasıl böyle bir işe bulaştığım konusunda, acır tarzda” söylemde bulundu.”*
- ❖ *“Durumunun çok vahim olduğu, eşimin her şeyi anlattığı dolayısıyla benim de her şeyi anlatarak itirafçı olmam gerektiği söylenildi.”*

- ❖ “...savcısı ...diye biriydi kimliği aklımda kaldığı kadar ama şimdi terfi etmiş Yargıtay’a. Her gelene tutuklanma talebi vermiş. Bana da durmadan bağırp çağırıyor... “Filanca hakkında bunu dedi, şunu dedi...”, “İşte Bank Asya’yı kullanmışsın...” gibi. “İtirafçı ol” dedi... Sanki banka kullanmak suçmuş gibi. Bir de benden itiraf bekliyor! Hep hakaret ediyordu bana, sanki suç işlemişim gibi. Allahtan hâkim gençti ona dedim ki “Ben hafızım” o da benim tutuksuz yargılanmamı istedi...”
- ❖ “Eğer bildiklerimizi anlatırsak ceza almayacağımızı, ilk Mahkemede beraat alıp salınacağımızı, polisin istediği ifadeyi verdiğimiz takdirde ilk mahkemede beraat alacağımızı söylediler.”
- ❖ “Eğer bildiklerinizi anlatmazsanız mahkemeye çıkmanız en az 2 yıl sürer. İki yıl hapis yatarsınız” dedi polis memurları ve savcı.”
- ❖ “Eğer bu şekilde ifade vermezsem yıllarca ceza evinde yatacağımızı söylediler...”
- ❖ “Eğer itirafçı olmazsam ve denilenleri kabul etmezsem tutuklanacağımı söyledi. Şu anda kimsenin bana yardım edemeyeceğini, eğer tutuklanırsam da uzun süre çıkamayacağımı söyledi.”
- ❖ “Eğer itirafçı olursam serbest kalacağıma dair telkinde bulunuldu.”
- ❖ “Emniyette “İtirafçı ol” dediler. Ben de “Suç işlemedim neyi itiraf edeyim” dedim. İnsani olmayan bir tavırla sorgucu oradaki memura "Alın bunu" diyerek sanki herhangi bir nesne gibi aşağıladı.”
- ❖ “Emniyet sorgulamasında itirafçı olmam istendi. CMK avukatı gözaltında iken itirafçı olmamı istedi. Sulh Ceza Hâkimi “İtirafçı olursam hemen serbest bırakılacağımı” söyledi. Duruşmada avukata, “Mahkemeye ara veriyorum. Sen bunu ikna et. İtiraf etsin. Serbest bırakalım” dedi. Tutuklandıktan sonra Ağır Ceza'daki yargılamada mahkeme heyet başkanı ve üyeleri itirafçı olmamı, etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanmamı istedi. Kabul etmedim. Suçsuzdum.”
- ❖ “Emniyette bana: "Bildiklerini anlat yoksa bir daha çocuklarının yüzünü göremezsin. Tutuklanırsın ve bir daha gün yüzü göremezsin. Onurlu ol konuş. Yoksa bundan sonra sana ve ailene bu ülkede rahat vermeyeceğim. Bundan sonra arkanıza bakarak gezeceksiniz. Benim bundan sonra seninle işim yok. Benim işim senin eşinle, senin çocuğunla...” gibi söylemlerin de ötesinde istediklerini söylemediğim için fiziki şiddete de maruz kaldım.”
- ❖ “En az üç kez suçu kabul etmem ve itirafçı olmam için psikolojik baskı yapıldı.”
- ❖ “En çok baskıyı ve tehdidi savcı yaptı.”
- ❖ “Eşimle birlikte gözaltına alındık. Etkin pişmanlık ve bildiğin ne varsa anlat yoksa eşin de sen de bir daha çocuklarının yüzünü göremezsin. İkiniz de tutuklanırsınız gel itirafçı ol denildi.”
- ❖ “Eşimle tehdit edildim.”
- ❖ “Etkin pişman ol kurtul her şeyi anlat diye baskı yapıldı.”

- ❖ *“Etkin pişman olursan tutuklanmazsın. Dershaneye öğrenci iken gittiysen şöyle yoksa sonra anlaşılırsa cezan artar vb.”*
- ❖ *“Etkin pişmanlıktan yararlanmam konusunda telkinde bulunuldu. Aşırı bir şekilde dile getirildi.”*
- ❖ *“Etkin pişmanlıktan faydalanmak “suçu kabul etmek değildir” telkini yapıldı. Hâlâ ne kadar doğru olduğunu bilmesem de...”*
- ❖ *“Etkin pişmanlıktan faydalanmam gerektiği yoksa tutuklanacağım belirtildi.”*
- ❖ *“Etkin pişmanlıktan yararlan, itirafçı ol, evine git” dendi.”*
- ❖ *“Ev aramasında ve gözaltı aşamasında bir gece polisler tarafından “itirafçı olmam, bunun karşılığında bana yardım edecekleri ve eğer itirafçı olmazsam işten atılacağım ve cezaevine gireceğim” yönünde tehditler aldım. “Suçum yok neden cezaevine gireyim?” dediğimde ise “Banka hesabına var bu yeter, senden önce kaç kişi tutuklandı, kimsenin neden deme lüksü olmadı” cevabını aldım. İkinci gözaltında ise hakkımda yakalama kararı olduğunu bilmeden kendim başsavcıyla görüşmeye gittim ve beni odasına çağırıp ben girer girmez “itiraf et” deneye başladı, son derece baskıcı ve hiçbir açıklama yapmayan üslubu ile beni odasından çıkartıp arka kapıdan çıktı ve bir anda karşımda polisleri gördüm. Ben kendi ayağımla oraya gitmiş olmama rağmen gözaltına aldırdı beni, nedeni ise “İtirafçı olmak için sakın kafayla düşünmem” içmiş...”*
- ❖ *“Ev arkadaşım tutuklanmıştı. “İfadeleriniz çelişiyor. Her şeyi itiraf etmezsen, ikiniz de içerden çıkamazsınız ömür boyu” dendi. Diğer bir arkadaşımı da “Eşini de gözaltına alırız, anlatmazsan” diye tehdit etmişler o da benim adımları vermiş.”*
- ❖ *“Evden alınma esnasında ki polisler, ifadem alınırken ki polisler, CMK avukatı, savcı hepsinin tek söylediği şey “İtiraf et, evine git” idi. Beni ikna etmek için CMK avukatı eşimi savcı ile görüştürüp “İsim versin çıksın” diye ikna edip, eşim üzerinden bana baskı yaptırılmaya çalışıldı.”*
- ❖ *“Evet bu uygulamayı kullanmışsın işte gel kabul et bildiğini anlat” diye söylendi. Ben de “Ömür boyu ceza da alsam yapmadığım bir şeyi kabul etmem” dedim tamam dediler.”*
- ❖ *“Fiziksel herhangi bir baskı yaşamamam da yaşayan arkadaşlarım çokça var.”*
- ❖ *“Fiziksel ve ruhsal işkence, yerde sürüklenme ve darp yaşadım.”*
- ❖ *“Gayr-ı ciddi ve ahlak dışı yaklaşımlar içine çekilmek istendim. Sürekli “İsim ver, kimleri tanıyorsun” vs. gibi sorular. Sendikaya bir arkadaşı kıramadığım için girdim. Tek kriterim bu. OHAL komisyonundan halen cevap alabilmiş değilim.”*
- ❖ *“Gerek baro tarafından tayin edilen avukat gerekse emniyet aşamasında sık sık bu baskı altında tutuldum.”*
- ❖ *“Gözaltındayken o dönemin ...Terörle Mücadele Müdürü bir gece ansızın gelerek, bizlerden bu örgütle bağlantılı insanların isimlerini almak için sabah saatlerine kadar sorguladı. Ancak, daha sonra kendisinin ByLock kullanıcısı olduğu anlaşılacak görevinden ihraç edildiğini öğrendim.”*

- ❖ “Gözaltı esnasında iki polis personelinin beni başka bir kısma alarak “Bildiğim şeyleri anlatmam” konusunda telkinde bulunuldu. “Hiçbir şey bilmediğimi, ciddi bir yanlışlık olduğunu söyledim. Yaşadıklarımın hukuki hesabını arayacağımı” söyledim.”
- ❖ “Gözaltı esnasında polis itirafçı olmamız konusunda telkinde bulundu. Sulh ceza hakimliği sorgumda Hâkim tarafından ‘isim ver’ şeklinde baskıya maruz kaldım.”
- ❖ “Gözaltı merkezinde 5 polis bizleri tek tek çağırarak hukuksuz bir şekilde hakaret ederek, küfür ederek, itirafçı olmamızı istediler.”
- ❖ “Gözaltı odasının bitişiğinde kamera olmayan bir oda vardı. İsmi ve görevlerini bilmediğimiz kişiler gelip sürekli baskı ve tehdit ediyorlardı.”
- ❖ “Gözaltı sürecinde görevli polisler ve diğer gözaltında olanlar sözlü telkinlerde bulundu sürekli.”
- ❖ “Gözaltına alan polisler, ifadeyi alan polis, baronun avukatı itirafçı olmam konusunda telkinde bulundular.”
- ❖ “Gözaltına alındığım ailemin evinden ayrılır ayrılmaz "Aklını kullan, itirafçı ol, bildiklerini anlat!" gibisinden telkin ve baskılar oldu. Şubeye gidene, varıncaya kadar araçta, hastanede, asansörde, şubeye vardığımızda orada bulunan polisler tarafından ayakta sorulara maruz kaldım.”
- ❖ “Gözaltında, gelen polisler, ifadeyi alan polisler, müdafî sıfatıyla gelen avukat hepsi bir olmuş suçlamaları kabul edip itirafçı olmam için baskı yaptılar. “Geride bir ailemin olduğunu” söyleyerek üstü kapalı beni onlarla tehdit ettiler.”
- ❖ “Gözaltına alındıktan 3 gün sonra akşamın ilerleyen saatlerinde bir odaya götürdüler. 3 polis eşliğinde “İsim ver, itirafçı ol buradan elini kolunu sallayarak çıkarırsın yoksa tutuklanacaksın, aileniz sizi reddedecek, siz teröristsiniz” gibi ifadeler ile psikolojik baskı uyguladılar.”
- ❖ “Gözaltına ilk alındığım gün (...TEM şube ...alışveriş merkezi yanı) polisler bizi (eski çalıştığım kurumdan 6 kişi daha vardı) duvarları camdan olan odaya tek tek alıp tehdit ettiler. “Bir daha çocuklarınızı göremezsiniz itiraf edin terör örgütü üyesisiniz fotoğraflarınız var elimizde” diye. Hele ki başlarında 40-50 yaşlarında kilolu ve sakallı bir polis vardı o, “Bana cemaatçi polisler Ergenekon’cu diye neler ettiler, Sizler de onlar gibisiniz. Hepiniz şöylesiniz böylesiniz” diye bir sürü laf saydı, hakaret etti. Bu dediklerimi diğer arkadaşlarıma da yaptılar. Yani eski kinlerini biz bayanlara hakaret ederek çıkarmaya ve tehdit ederek korkutmaya çalıştılar. Tabii ki hiçbir tutanak tutulmadı yani resmî olmayan yollarla avukatımız yanımızda yokken bunu yaptılar. Ben tehdit edildiğimde sesimi yükseltip “Elinizde ne çeşit fotoğraflar varsa çıkarın eğer varsa elinizde delil beni hemen burada asın. Ben masumum” dedim. Bu sefer de bana “Böyle sesini yükseltmen suçluluk psikolojisinden demek ki sen suçlusun” dediler. Başka bir arkadaşın eşi aylardır içerdeymiş ona “Eşin suçlu demek ki sen de suçlusun” demişler -eşinin iddianamesi hazırlanmadığı ve mahkemeye hiç çıkmadığı halde.”
- ❖ “Hakaretler ve telkinlerle “vatan haini olduğumuz suçlaması” yapıldı. Yanımızda bir sürü arkadaşımıza şiddet işkence uygulandı. Gözaltına alındığım ilk 2 gün hiçbir yiyecek verilmedi. Sonrasında ise günde iki öğün ekme ve paket reçel olacak şekilde verildi.”

- ❖ “Gözaltında tutulduğum karakola resmi olarak ifademi almadan önce 4 defa terör şubeden görevli polisler geldi. “Ne ile suçladıklarını, neden orada olduğumu” sormama rağmen açıklama yapmadılar. “Hangi üniversiteye gittiğimi, cemaate ait bir yerde kalıp kalmadığımı, eşimle nasıl evlendiğimi, evimize gelen giden kişilerin kimler olduğunu, isimler vererek bunları tanıyıp tanımadığımı, sohbetlere katılıp katılmadığımı, cemaate ait kurumlardaki etkinliklere katılıp katılmadığımı, Bank Asya’da neden hesabımın olduğunu, Aktif-Sen’e neden üye olduğumu, yurt içi yurt dışı geziye gidip gitmediğimi, çocuğumu neden koleje gönderdiğimi...” buna benzer pek çok soru sordular. Özellikle “Cemaate mensup tanıdıkların var mı? Varsa isimleri neler?” diye ısrarla sordular. “3 çocuğun varmış onları düşün burada daha fazla kalmak istemiyorsan bildiklerini anlat” diye baskılar yapıldı. Gözaltına alındığımız 1 saat içinde işlemleri yapan komiser, neden orada olduğumuzu dahi anlatmadan etkin pişmanlık maddesinden bahsetmeye “Bu maddeden yararlanırsanız 1 saat sonra evinizdesiniz” gibi açıklamalar yaptı.”
- ❖ “Gözaltı tutuklu ve duruşmalar da sürekli itirafçı ol denildi.”
- ❖ “Güneş yüzü göremezsin. Hamile eşin varmış çocuğunu göstermeyiz.”
- ❖ “Hakkımda güçlü deliller olduğu söylendi ve itirafçı olmam için ikna edilmeye çalıştılar ancak dosyada delil olmadığını gördüm.”
- ❖ “Hakkınızda çok delil var. Etkin alışkanlıktan faydalanmazsanız, içeride ömrünüz biter. Anlat kurtul” diye bizi korkutuyorlardı.”
- ❖ “Hamileliğimi kullanarak tehdit edildim. Yoksa tutuklanacağım söylenildi.”
- ❖ “Hatırlamadığım bilgiler hususunda, “İtirafçı olmazsan örgütsel tavır sergilemekten içeri atarım seni” denilerek tehdit ile olmayan bilgileri vermem için polis tarafından zorlanıldım. Tüm bildiklerimi samimiyetle anlattığım halde.”
- ❖ “Hem avukat hem savcı şiddetle aynı telkinde bulundular.”
- ❖ “Hem emniyet müdürlüğünde hem de mahkemede, hâkim tarafından telkin ve baskı yapıldı.”
- ❖ “Hem kolluk hem savcı bu konuda baskı uyguladı.”
- ❖ “Hem de ne baskı. Avukat dahil.”
- ❖ “Hep tutuklanacaksın dendi. “Bildiklerini söyle” diyorlardı. Ben durumu anlamaya çalışıyordum sadece.”
- ❖ “Her fırsatta etkin pişmanlıktan bahsedildi ve doğru olan sanki buymuş gibi ifade edildi.”
- ❖ “Herhangi bir açıklamada bulunmadım. Ancak sonradan ifademde bana sordukları isimleri, sanki ben ihbar etmişim gibi ifademe yazıldığını fark ettim.”
- ❖ “Herhangi bir delil ve gerekçe sunulmadan sanki suçluymuşum gibi “Etkin pişmanlıktan yararlanmak isteyip istemediğim soruldu itirafçı olur musunuz?” şeklinde defalarca soruldu olmayınca normal ifadeye geçildi.”
- ❖ “Herkes konuştu sen de konuş. Herkes kim?”

- ❖ *“Herkes senin ismini vermiş. Sen de isimlerini ver. Seni serbest bırakayım” dedi savcı.”*
- ❖ *“Her şey elimizde bizi uğraştırma zaman kaybına gerek yok. HTS kayıtları ve görüntüler var elimizde.”*
- ❖ *“Her şeyi anlatıp itirafçı olursam işime geri döneceğimi ve serbest kalacağımı söyledi polis.”*
- ❖ *“İçeri kesin girersin etkin pişmanlık yasasından yararlan”. “Şu senin için böyle dedi. Bu senin için böyle dedi”. Bir sürü baskı yapılıyor.”*
- ❖ *“İfade alan memur tarafından zorlandım.”*
- ❖ *“İfade alan polis memuru “Sen geri zekâlı mısın? Kim inanır bu anlattıklarına? Doğru düzgün anlat her şeyi. Sen bu ifadeyle kesin tutuklanırsın” gibi hakaret içerikli sözlerle psikolojik baskı yaptı.”*
- ❖ *“İfade alan polisler de, gelen CMK avukatları da itirafçı olmazsam tutuklanacağımı söylediler.”*
- ❖ *“İfade alınmadan bir hafta önce polisler avukatım olmadan ön görüşme yaptılar. İtirafçı olmam konusunda baskı yapıldı. Kabul etmeyince, “Sen git biraz daha yat” dediler. Bu görüşmeden bir hafta sonra ifadem alındı.”*
- ❖ *“İfade esnasında TEM şubede komiser tehdit etti.”*
- ❖ *“İfade öncesi kesin suçluymuşuz gibi etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanmak isteyip istemediğimiz defalarca soruldu.”*
- ❖ *“İkna odasında itirafçı olmam için baskı yapıldı.”*
- ❖ *“İfadeden birkaç gün önce ifade alınacak diye yukarı çağırdılar. Meydana çıkan yola bakan bu odada TV yüksek sesle açık darbe haberleri vardı meydana da malum darbe karşıtlarının sesleri geceye doğru öyle bu ortamda hakkında “Onu biliyoruz, bunu biliyoruz. Sen şucusun, bucusun, itirafçı ol, beş yıl yat çık” türü şeyler söylendi korkutulmaya çalışıldım.”*
- ❖ *“İfadem alınmadan önce bir polis nezaretteki herkesi tek tek çağırıp bu telkinde bulundu bana “Konuşmazsan direkt buradan cezaevine gideceksin” dedi. Yandaki nezarete kalanlar da odadan çıktıktan sonra bu şekilde şeyler dediğini söylediler.”*
- ❖ *“İfadem alan polisler; “Bize üç maymunu oynama. Bize ne biliyorsan anlat. Yoksa tutuklanırsın, sen salaksın” gibi rencide edici şeyler söylediler.”*
- ❖ *“İfadem İşkence ile alsanız veya normal ifade alsanız aynı şeyleri anlatacağım” deyince ifadeyi normal şartlar altında aldılar.”*
- ❖ *“İfadesi alan polis memuru eğer itirafçı olursam verilecek cezadan 3/1 nispetinde indirim olacağını söyledi. Aksi halde hemen Silivri'ye gönderileceği mi belirtti. Bunu beni korkutmak için söylediğini tahmin ettim. Kesinlikle itirafçı olmadım.”*
- ❖ *“İfadeyi alan polis ve amir “İtirafçı olursan kurtulursun”. “Zaten herkes böyle kurtuluyor” diye telkinde bulundu.”*

- ❖ “İhraç işlemimden sonra ihraç sebepimi öğrenmek için bakanlık yetkilileriyle yaptığım görüşme esnasında “İtirafçı olanları görevde tuttuklarını, benim de itirafçı olup isim vermem durumunda çıkacak KHK ile göreve geri döndürüleceğim iade olacağım” söylendi.”
- ❖ “İhtiyar babanı gerekirse getirtirim buraya” dendi. “Hücrede kalırsın gün yüzü göremezsiniz” dendi. “Çoluk çocuğun var, bak” diye imalı konuşuldu. Gözaltında iken psikolojik olarak sürekli baskı ve telkin vardı. Savcı avukatım olmadan bazen tek bazen iki savcı beraber itirafçı olmam için telkinlerde bulundular.”
- ❖ “İlk 3 gün gece avukatsız sorgulamaya alındım.”
- ❖ “İki yaşındaki kızına hemen kavuşmak istiyorsan itirafçı ol, gece üç dört gibi seni hemen bırakırız” dendi. Eşim de gözaltındaydı.”
- ❖ “İlk aldıkları akşam emniyet müdürü konuştu. İki gün sonra odasına çağırıp konuştu. Sonrasında bebeğim emzirilmek için her geldiğinde getiren polis “Yazık çocuğunuza” deyip konuştu gözaltımın 7. gününü emniyet müdürü aşağı inip herkesin içinde “Sana zerre kadar acımiyorum da çocuklarına acıyorum” diyerek insanların içinde rencide edici konuştu. İfadeye götüren polis ve diğer bazı polisler “İtirafçı olmazsan tutuklanacaksın” diye sürekli psikolojik baskıda bulundular.”
- ❖ “İlk çıktığım sulh ceza hâkimi itirafçılıktan yararlanmam konusunda ısrarcı davrandı.”
- ❖ “İtirafçı olana kadar döveriz seni dediler.”
- ❖ “İlk ev aramasına geldiklerinde bile itirafçılıktan bahsettiler. CMK avukatı gelmeden, önsoruşturma yapan polisler sanki darbeye katılmışım gibi muamele yaptılar. “Ben bu vatanın evladıyım. Liseyi bile askeri okulda okudum. Kimseden ders almadım. Öngörüşme bitip avukatla görüşürken bile görüşme bitmeden “Çabuk olun, vaktimiz az” gibisinden hareket ettiler. İfademi verip nezarethaneye geçtikten sonra, 7 gün daha gözaltı sürem uzatıldı. Ben bildiklerimi anlattım, ama anlattıklarım tamamen boş şeylerdi.”
- ❖ “İlk gözaltına alındığımda savcı nezarete geldi ve “OHAL var seni istersem 14 gün burada tutarım. İtirafçı ol” dedi. Neyle suçlandığımı bilmeden “Hakkında çok ciddi suçlamalar var” gibi korkutma amaçlı şeyler söyledi. Ciddi suçlama dediği kendisini tanımadığım birinin itirafçı olup ifade vermesi ve ifadesinde ismim geçmesi. Sulh ceza hâkimi de yine itirafçı olmam için duruşma salonunda dışarıda beni bekleyen eşim ve 2 aylık bebeğimle bana baskı kurmaya çalıştı. “Suçumun olmadığını bu sebeple etkin pişmanlıktan faydalanmamı gerektirecek bir durumun olmadığını söyleyince” kendi dahil duruşma salonunu boşalttırıp “Eşim ve bebeğimle baş başa görüşmemi belki o zaman fikrimin değişeceğini” söyledi ve bunu yaptı. Bebeğimle ve eşimle beni tehdit etti. Daha psikolojik çok şeyler yaşadım. Anlatmakla bitmez.”
- ❖ “İlk gözaltında sorgu esnasında “İsim ver kurtul yoksa çıkamazsın” gibi tehditlerde bulunuldu. “Biz her şeyden haberdarız yoksa kurtulman zor” gibi şeyler söylendi.”
- ❖ “İlk tutuklayan ...KOM müdürü itirafçı olmam için beni tehdit etti. ...KOM’a teslim etmeden önce konuşmam hususunda ısrarcı oldu. “Bildiğim bir şey yok” demem sonrasında “Sen bir ...ya git onlar seni konuşurmasını bilir” şeklinde ithamları oldu.”
- ❖ “İnsanların isimlerini söylettirerek tanık ve suç kabulü için uğraştılar.”

- ❖ *“İsim ver kurtul yoksa 15 yıl ceza alacaksın. Çocuklarından ne diye ayrı yaşayasın” diye telkinlerdi.”*
- ❖ *“İsim ver seni bırakalım. Hakkında şu kadar ihbar var” deyip abartılı bir sayı söylüyor. “Bak onlar isim verdi bir sen susuyorsun?” Aşağılama, bağırma, hakaret gördüm. O an şunu ister duruma geliyorsun: “Dünyanın tüm suçlarını kabul edeyim.”*
- ❖ *“İtirafçı olup bütün bildiklerimi anlatmamı istediler. Aksi durumda ciddi cezalar alacağım yönünde telkinlerde, imalarda bulundular.”*
- ❖ *“İtiraf et çünkü kesin suçlusun. İtiraf et, tutuklanma.”*
- ❖ *“İtiraf et kurtul. Bu adamların ne olduğu anlaşıldı. Bak bunlar hainmiş, anlattırsan devlete yardımcı olmuş olursun. Herkes kandırılmış durumda, ilerleyen zamanlarda devletimiz bu durumu görecektir, vatansever olanlar devletine yardım eder.”*
- ❖ *“İtiraf et kurtul yoksa yakacaklar...”*
- ❖ *“İtiraf etme konusunda bir şeyler söylendi. Olmayan bir şeyi nasıl itiraf etmem bekleniyor şaşıyorum.”*
- ❖ *“İtirafçı ol. 5 kişinin adını ver şu kapıdan çık git” dediler. Ben de onlara hitaben “İstiyorsanız sizlerin adını vereyim” dedim. Kimsenin evine ateş düşürmedim çok şükür, iftiracı olmadım elhamdülillah.”*
- ❖ *“İtirafçı ol tutuklanmazsın evine gidersin”. CMK avukatı dahi bu teklifi yaptı.”*
- ❖ *“İtirafçı olmazsan çocuğunu göremezsin, sen de eşin de tutuklanırsınız.”*
- ❖ *“İtirafçı olmazsam buradan çıkamazsın denildi.”*
- ❖ *“İtirafçı olmazsam tutuklanacağım ve 1 yıl boyunca yoğunluktan sıranın bana gelmeyeceği söylendi.”*
- ❖ *“İtirafçı olun denildi. Fakat itirafçı olacak bir durum yoktu. Ortada suç yok neyin itirafını yapayım.”*
- ❖ *“İtirafçı olursam hem adliyede hâkim karşısında hem işe dönmem hususunda yardımcı olunacağı söylendi.”*
- ❖ *“İtirafçı olursan ceza şu kadar iner, şöyle olur, ceza almama durumun var şeklinde telkinler oldu. Ancak suçsuz bir insan veya bildiği bir şey olmayan bir kişi nasıl itirafçı olabilir ki, ancak “iftiracı” olabilir. O da namussuz insanların işidir.”*
- ❖ *“İtirafçı ol akşam yemeğini ailenle ye. Yoksa tutuklanacaksın.”*
- ❖ *“İtirafçı ol çık yoksa Silivri’yi boylarsın” dediler. “Hayatının bundan sonraki kısmında vatan haini mi olmak istiyorsun?” dediler. “Kimsenin alnında FETÖ’cü yazmıyor ben bu vebale giremem” dememe rağmen “belli sayıda isim vermem karşılığında serbest kalacağım” söylendi. “Ailen kimsenin yüzüne bakamaz toplum içinde, işinden de olursun” vb. tehditler aldım. Bu hususlar avukatım olmadan yapılan mülakat esnasında yaşandı. 2 polisle 3-5 metre karelik bir odada yalnızdım.”*

- ❖ *“İtirafçı ol bildiklerini anlat yoksa siz güneşi zor görürsünüz.”*
- ❖ *“İtirafçı ol dendi. Bende itiraf edecek bir şeyimin olmadığını söyledim. Sorgu esnasında şahsımı ilgilendiren herhangi bir özel soru yoktu. Tamamen matbu sorulardı.”*
- ❖ *“İtirafçı ol kurtul. Rahat edersin. Tutuksuz yargılanırsın. Dosyan kapanır hiç ceza almazsın dediler.”*
- ❖ *“İtirafçı ol serbest kalırsın. “Kandırıldım de.”*
- ❖ *“İtirafçı ol yoksa çok ceza alırsın” dendi. “Bilgim yok” dediğimde “Biz yazarız sen imzalarsın” dediler. Daha önce görmediğim sivil bir kişiydi.”*
- ❖ *“İtirafçı ol yoksa hayatın biter.”*
- ❖ *“İtirafçı ol, doğruları anlat biz zaten her şeyi biliyoruz, yalan yanlış ifade verirsen tutuklanırsın” dedi savcı. Mensubu olmadığım bir örgütle ilgili ne söyleyebilirdim ki?”*
- ❖ *“İtirafçı ol. Evine de dönersin görevine de. Yoksa tutuklanacaksın. Eşin de tutuklu çocuklarına devlet el koyar” telkini yapıldı.”*
- ❖ *“İtirafçı olabileceğimi, olursam pişmanlıktan yararlanacağımı” söylediler. Ama ne söylesem de tutuklayacakları tavrı vardı.”*
- ❖ *“İtirafçı olmazsam tutuklanacağımı söyleyen polis haklı çıktı.”*
- ❖ *“İtirafçı olmazsan 15 yıl içerde yatarsın. Ailen de tutuklanır” gibi telkinler oldu. Kanunda suç olmayan eylemlerin samimi anlatımı bile etkin pişmanlık kapsamında değerlendiriliyor ve hakkınızda mahkeme açılıyor.”*
- ❖ *“İtirafçı olunmadığım taktirde polisler tarafından tutuklanacağımız söylendi ve maalesef öyle oldu.”*
- ❖ *“İtirafçı olursam ceza almayacağım söylendi. Ama bir suça karışmadım ki neyi itiraf edeceğim?”*
- ❖ *“İtirafçı olursanız ceza almazsınız” diye iyi polis ya da “Her şeyi anlat senin ve ailen için çok kötü olur” kötü polis rollerini çok gördük.”*
- ❖ *“İyi bir anneysen çocuğunu düşünüyorsan bildiğin her şeyi anlat itirafçı ol. Üsttekiler sizi kullanıyorlar siz masumsunuz. Anne baban dışarıda perişan oldu. Çocuğun mahvolur. Devletin milletinin yanında ol hainleri koruma. Program kullandıysan itiraf et zaten her şey elimizde, yalan söylersen cezalar artar çıkamazsın. İçerisi korkunç dayanamazsın. Program içeriğinde darbeye alakalı bir şey yoksa zaten çıkacaksın boşuna bilgi saklayıp suç işleme. İsim ver hemen çık ailene evladına kavuş. Birkaç kişi söyle buradan evine git.”*
- ❖ *“İyi polis numarası oynayarak bu şekilde telkinler yapanlar oldu. Kısmen de olsa başarılı oldular. Nezarethane koşullarına dayanamayanlar itirafçı oldular. Aslında pek bir şey bildiklerini düşünmesem de kullanılmayı göze aldılar.”*
- ❖ *“İsrarla bildiklerinizi anlatın. İtirafçı olun denildi. Avukat görüşmesi öncesi öngörüşme diye avukatsız şekilde itirafçı olmam için baskı yapıldı.”*

- ❖ *“İtirafçı olmazsam cezanın ağır olabileceğini söyleyip durdular.”*
- ❖ *“Kabul etmezsen yatarsın hâkim 6 ay yatsın düşünsün der sonra yine anlatırsan çıkarsın yoksa süre boyunca tutuklu yargılanırsın” dedi. Ki aynı anda gözaltına alınan arkadaşım önce kabul etmedi 8 buçuk ay yattı sonrasında anlattı çıktı.”*
- ❖ *“Kalabalık bir yerde gözaltı yaptılar. Ayrıca baro avukatı da bize itirafçı olun dedi. Gözaltında ilk iki gün boyunca polisler bize sert davrandı, hatta yemekler hep bayat geldi.”*
- ❖ *“Kayıt ve kamera sistemi olmayan odada işkence gördüm. Bana copla tecavüz edeceklerini ima, ifadelere varan tehditler aldım. İtirafçı olmazsan güneş yüzü göremezsin şeklinde defalarca tehdit edildim. Avukatla görüşmeden önce 3 gün boyunca işkence gördüm.”*
- ❖ *“Kaymakam emriyle komiser tarafından telkin oldu. İsim istendi. Kimseyi tanımadığım için bilmiyorum dedim.”*
- ❖ *“Kendini de aileni de yakma!”*
- ❖ *“Kesin tutuklanacağım, bildiklerimi anlatırsam yardım edecekleri ve suçumun olmamasına rağmen nerede ise ülkemdeki bütün suçları benim islediğime dair algı oluşturarak zulmün en âlâsını yaptılar.”*
- ❖ *“Kesinlikle tutuklanacaksınız bildiklerinizi anlatırsanız direk buradan çıkıp gideceksiniz.”*
- ❖ *“Kimler ile görüştün? Kimler vardı bu yapıda?” diye savcı ve hakimler sürekli psikolojik bir baskı oluşturdu.”*
- ❖ *“Kollukta ve savcılık sorgulamasında "itirafçı" olmam ve etkin pişmanlıktan yararlanmam konusunda telkinler ve kısmen baskı yapıldı, benden her sorguda isim söylemem istendi.”*
- ❖ *“Konuşmazsam doğuma kadar gözaltında bırakacaklarını söylediler. Ayrıca konuşmazsam tutuklanacağım söylendi.”*
- ❖ *“KOM sorgusunda polisler itirafçı olmanın iyiliğime olacağı yönünde ısrar etti, kabul etmeyince avukatım zorlamamalarını söyledi. Lakin adliyeye geçtiğimizde “Bu ifadelerle gidersen tutuklanırsın” demeye başladı. Hâkimin yanına gitti geldi “İsim söylemezsem çocuklarıma kavuşamayacağım” konusunda ısrar etti.”*
- ❖ *“KOM şubede polisler 20-30 yıl ceza alacağımızı, itirafçı olup kurtulmamız konusunu sıkça telkin ediyorlardı. Bu duruma Sulh Ceza hakiminin önüne çıkartılmak üzere mahkeme koridorunda bekletilirken dahi polislerce devam edilmiştir.”*
- ❖ *“Kurtulmanın başka çaresi yok. Nice Kişiler bu yolun doğruluğuna kanaat getirerek bundan faydalandı yönünde telkinler yapıldı.”*
- ❖ *“Kurumumuzda etkin pişmanlık hükümlerine ilişkin bir yazı dağıtıldı. Bu yazının mahiyeti de siz itirafçı olursanız yakayı kurtarabilirsiniz, terörist olduğunuzu kabul ederseniz etkin pişmanlık hükümlerine göre daha az ceza alacaksınız şeklindeydi, bu yüzden birçok tanıdığımız arkadaşlar suç teşkil etmeyen şeyleri dahi itirafçılık pozisyonunda anlatma gereği duydu.”*

- ❖ *“Kurtuluşumuz buna bağlı, buradan sizi kimse kurtaramaz, hadi gelip sizi kurtarsalar ya, bizden başkası sizi kurtaramaz gibi telkinler oldu.”*
- ❖ *“...TEM şubesinde bizzat TEM şube müdürü tarafından darp edildim. Üstelik odada TEM şube müdür yardımcısı ve çeşitli rütbeli personel de bulunuyordu. Oluşan darp belirtilerini Doktor Raporuna geçirtemedim. Sağlık raporuna giderken doktor yanına benimle birlikte 4-5 polis giriyordu, normalde tek girmem gerekirken. Doktor bana “neyin var diye sormuyor” direk görevli polisler darp var mı diye soruyordu.”*
- ❖ *“Mülakat görüşme adı altında avukatsız görüşme yapılıyor cebir tehdit uygulanıyor.”*
- ❖ *“Ne biliyorsanız anlatın, yoksa size ve çocuklarınıza yazık olacak.”*
- ❖ *“Neden başkasını koruyorsun? Madem bir şey yok, ne biliyorsan anlat. Beni neden almıyorlar? Hepiniz böylesiniz namaz kılar içki içer kendinizi saklarsınız. Eşim tutuklu olduğu için (onun hakkında) “O adamın terörist olduğunu bilmiyor musun? uzar gider...”*
- ❖ *“Neler neler neler. Buralara yazıp aynı acıları yaşamak istemiyorum. Allah hem bu dünyada hem ahirette onları ve bu yönde işler yapmaya sevk edenleri bildiği gibi yapsın inşallah.”*
- ❖ *“Neyi itiraf edeceğimi dahi bilmezken, “itirafçı ol yirmi günlük bebeğin varmış yazık olmasın” gibi defalarca eziyet edildi.”*
- ❖ *“Nezarethane de 3 kişi idik. 5 gün sonra görevli polis ekibi bizleri teker teker ayrı bir odaya aldı. “İtirafçı olun yoksa tutuklanacaksınız” şeklinde telkinde bulundu.”*
- ❖ *“Nezarethanede bekletilirken polislerin bekleyenlere sürekli olarak “bildiklerinizi söyleyin yoksa çıkamazsınız” diye baskıları vardı.”*
- ❖ *“Nezarethanede tutulurken bir polis beni nezarethane girişinde bulunan kamera odasına aldı, oraya gelen ...sicil numaralı polis çeşitli sorular sordu ve bilmediğimi söyleyince “öyle olsun, sen yine düşün aklına gelen bir şey olursa haber ver” dedi. Aksi halde tutuklanacağımı söyledi.”*
- ❖ *“Nezaretten başsavcının odasına götürüldüm. Başsavcıya genç savcuları karşısına oturtmuş halde ben de odanın ortasında ayakta sorgulandım. Daha doğrusu tehdit edildim. “İsim vermemem halinde cezaevine konulacağım” söylendi. Aynı telkin ifadem alınırken de yapıldı.”*
- ❖ *“O günü hatırlamak bile istemiyorum. Beni küçük kızımınla tehdit ettiler. “Onu bir daha göremezsin” dediler.”*
- ❖ *“O sırada avukatım olmadığından yasal olmadığını sonradan öğrendiğim bir şekilde gece vakti nezaretten büroya çıkarıldım ve “iyi polis kötü polis oyunu” yapıldı. Resmi olmayan ifade alma. Savcıya da söyledik, savcılık sorgusunda, ancak orada kaldı bu durum. “Sence neden buradasın, aslında senin bir suçun yok, şunu bunu söyle yardımcı olalım. Senin şanssızlığın şu kişiyle aynı yerde olman” gibi yöntemler kullanıldı. Hile ile ifade alma bu, kanunen yasak. Gel gör ki kanun uygulamalarını kontrol edenler kanunsuz davranıyor.”*
- ❖ *“Olan olmuş. Seni ihraç etmişler. İtirafçı ol. Ceza almazsın dediler. Bu teklifi ...emniyet müdürlüğünde görevli ...isimli polis memuru söyledi. Baskı yaptı.”*

- ❖ *“İtirafçı ol kurtul, engelli çocuğun var dediler.”*
- ❖ *“Ön soruşturma mülakat dedikleri iki komiserin yaptığı soru sorma sonradan çapraz sorgu olduğunu öğrendim sorular sordular “Anlat itiraf et insanların isimlerini söyle iki çocuğun varmış yazık değil mi?” gibi azarlama alaya alma küçük düşürmeler yapıldı. Nezarete giderken diş fırçası bile almama izin verilmedi. “Kim bekleyecek sizi orada dış fırçalarken” dendi. Yanıma küçük kuran almama izin verilmedi. Nezarete ihtiyaç olduğunda 10-20 kez sesleniyoruz ancak bazen yarım saat sonra nezaret kapısı açılıyor. Her gün bayat ekmek, pilav, çorba veriliyordu. Yemekler zaten buz gibi. Kendi aralarında “Nezarete olduklarını hissetsinler” deniliyordu.”*
- ❖ *“Önceden gözaltına alınanların durumlarından sürekli örnek verip durdular. “İtirafçı olmazsan buradan çıkamazsın” dediler. İtirafçı olmayıp hapisten mektup yazanlar var bize diye söylenip durdular.”*
- ❖ *“Öncelikle polisler, sonra baro avukatı ve savcı itirafçı olmamı yoksa tutuklu yargılanacağımı söylediler.”*
- ❖ *“Öncelikle savcı acayip baskı uyguladı. “Günün şanslısı sensin, itiraf edecek misin?” tarzında bir cumhuriyet savcısına yakışmayan cümleler kurdu. Hâkim zaten tam facia bana bağırma seslerini dışarıdaki öğretmen arkadaşlarım dahi duymuşlar. Buna artık baskı filan da denmez. Bu bir şiddet, işkence. Bu şekilde bir mahkeme ortamında kişi kendini ne kadar ifade edebilir ki? Sonuç tabii ki tutuklu yargılanma oldu.”*
- ❖ *“Öncesinde etkin pişmanlık yasası okundu. Bunu kabul edersem kurtulacağım söylendi. Aksi takdirde hâkim ve savcıların vereceğim ifadeye inanmayacağı, tutuklanıp ceza verileceği söylendi.”*
- ❖ *“Polis, savcı veya hakimlikteki sorgulamalarda "itirafçı" olma baskısı, açık veya kapalı olarak, hep oldu. Genel tavır şu idi "Sen kesin örgüt üyesisin ve suçlusun! Şimdi itirafçı ol ve 15 yıl yerine, 5 yıl ceza al." İtirafçı olmazsan da hapse gireceksin ve ne zaman dışarı çıkabileceğini Allah bilir...”*
- ❖ *“Polis sorgusu başlamadan ve avukat gelmeden önce, bir polis yarım saat kadar “itirafçı olmanın faydalarından” bahsetti.”*
- ❖ *“Onların istediği şekilde ifade vermem şartıyla işime geri döneceğimi hiç soruşturma geçirmemiş gibi olacağımı söylediler. “Ben bir şey bilmiyorum” dediğimde, “Korkma biz seni koruruz”, ben “Kimseden korkmuyorum” dediğimde “Seni gizli tanık” yapalım dediler. “Gel itirafçı ol” dediler. Ben kabul etmeyince “Sonuçlarına katlanırsın, olacaktan sen mesulsün gel bizle iş birliği yap” dediler. “Onlarla iş birliği yapmadığım takdirde sonuçlarına katlanacağımı söyleyen kişi ifademi alan savcı değil başsavcıydı”. İfademi alan savcı soru soruyor başsavcı geliyor “Hangi aşamadayız?” diyor beni tehdit ediyor "Bizimle iş birliği yap, itirafçı ol, gizli tanık olmayı kabul et, aksi takdirde olacaktan sen mesulsün" deyip gidiyordu, başsavcı. Bana baskı yapan ifademi alan savcı değil başsavcıydı.”*
- ❖ *“Önümüzde 2 seçenek olduğu söylendi: “Ya itirafçı ol ailene dön ya da uzun süre tutuklu kal ve aileden uzak kal” dendi.”*
- ❖ *“Örneklerle teşvik edildi. “Biz zaten her şeyi biliyoruz sen itiraf ederek diğerlerinin adını söyleyerek kendine yardım etmiş olacaksın” gibi argümanlar kullandılar.”*

- ❖ *“Polis, savcı ve mahkeme üyeleri baskı yaptılar...”*
- ❖ *“Otobandan önceki son çıkıştasın dediler yani itirafçı ol dediler.”*
- ❖ *“Polis ifadesi öncesinde, herkesle, polislerin “mülakat” adını verdikleri avukatsız görüşme gerçekleştirdiler. Gayet sert bir tutumları vardı. Burada itirafçı vs. mevzularını sordular.”*
- ❖ *“Polis ifadesinde sık sık etkin pişmanlıktan yararlanmak isteyip istemediğim soruldu. Sürekli etkin pişmanlıktan yararlanırsam ceza oranımın düşeceğinden bahsettiler.”*
- ❖ *“Polis itirafçı olmam için baskı yaptı. Telkinde bulundu. “Çok bilgi ve isim vermen lazım” diye sorgu esnasında baro avukatına rağmen telkin ve baskı yaptı.”*
- ❖ *“Polis nezarethanedен sorguya götürürken psikolojik baskı yaptı. Sorguda da devam etti.”*
- ❖ *“Polis önce arkadaşları merdiven altına çekti ve ailesi ile ilgili baskı uyguladı. Bana, yalnız olduğum için sadece, “Senin için iyi olur” denildi.”*
- ❖ *“Polis memuru sürekli olarak “itirafçı olup da buradan çıkmayı görmedim. Ağababaları dışarıda keyif çatıyor, siz burada sıkıntı yaşıyorsunuz, isim ver kurtul” gibi itirafçı olmamız için baskı uyguladı.”*
- ❖ *“Polis savcı ve hâkim bu yönde telkinde bulunuyordu ancak zaten bildiğim bir şey yoktu.”*
- ❖ *“Polisler 20-30 yıl ceza alacağımız, çoluk çocuğumuzu göremeyeceğimiz, hayatımızın biteceği ve eşime de aynı şeylerin yapılacağı; baro avukatı da itirafçılık önerisinde ve tavsiyesinde bulunmuştur.”*
- ❖ *“Polisler aşırı psikolojik baskıyla telkin etti.”*
- ❖ *“Polisler bu iş artık bitti her şeyi anlatmanız sizin yararınıza olur şeklinde telkinleri ve yurtdışında görev yapmama rağmen sanki darbeye ölen sivil ve kamu görevlilerinin ölümlerinden sorunluymuşuz gibi haksız sözlü muamelelere maruz kaldım.”*
- ❖ *“Polisler çok baskı yaptı, bilhassa terör şube müdür vekili.”*
- ❖ *“Polisler ifade almadan önce benimle mülakat yapıp itirafçı olmam yönünde kendilerince telkin de bulundular.”*
- ❖ *“Polisler profesyonelce başka çıkış yolu olmadığını hissettirdiler.”*
- ❖ *“Polisler sürekli “Eşin tutuklu. Sen de konuşmazsan 3 çocuğun sahipsiz kalır” diyordu. Avukat da sürekli isim istiyor “Bildiklerini anlat” diyordu. Ama ne bilebilirdi ki bir anne...”*
- ❖ *“Poliste baskı olmadı. Ama tutukluluk devam ederken savcı “Gün yüzü göremezsin” diyerek son cümlesini söylemişti.”*
- ❖ *“Potansiyel suçlu muamelesi yapıldı. Sen biliyorsun anlat denildi. Biz zaten buluruz denildi. Anlat yoksa sıkıntı olur denildi. Diyen kişi de ifademi alan polisti. Hatta cinayet büroya bakıyorum falan dedi. Bir de avukat ile de görüşme olmadı.”*

- ❖ *“Polisler ve baro avukatı tarafından baskı yapıldı.”*
- ❖ *“Psikolojik baskı vardı fiziksel şiddet yaşamadım.”*
- ❖ *“Psikolojik baskı yapıldı. Çocuklarını düşün aileni düşün, ömür boyu hapis yatacağın denildi. Senin ne bokta olduğunu biliyoruz denildi.”*
- ❖ *“Psikolojik baskı yaptılar sanki suçluymuşum gibi davranıp itiraf etmemi telkin ettiler.”*
- ❖ *“Psikolojik baskıyla isim verilmeye zorlanıldı hatta sırf kurtulmak için sahte isim bile veren oldu.”*
- ❖ *“Psikolojik şiddete maruz kaldım. Ses yükselterek suçlayıcı şekilde konuşma.”*
- ❖ *“Savcı tarafından itirafçı olmam halinde benim ve eşimin buradan çıkıp gidebileceğim söylendi.”*
- ❖ *“Savcılık sorgusunda, şahsıma gerçek olmayan deliller sunuldu. HTS kaydınız var denildi, gösterin dedim, dosyada gizlilik kararı var gerekçesiyle gösterilmedi ve iddianamemde yer verilmedi. Ayrıca 2 tane isim ver seni bırakalım denildi.”*
- ❖ *“Savcılık telkinde bulundu ama avukatım “Suçlama ortada yokken neyin itirafı isteniyor?” diye müdahalede bulundu. Savcının tutumu değişti.”*
- ❖ *“Savcıya sevk olunmadan evvel isim söylemem yoksa bu şartlarda savcının ve ardından sulh ceza hakiminin şahsımı tutuklayacağını söyleyerek gözaltında biraz daha düşünmem üzere spor salonuna geri götürüldüm. Durumda bir değişiklik olmayınca 2 gün sonra çıktığım mahkemede aynen sorgu polisinin söylediği gibi tutuklandım.”*
- ❖ *“Psikolojik olarak telkin elbette vardı. Ortam buna göre kurgulanmış hissini veriyordu.”*
- ❖ *“Savcı, artı 5 polis, artı, hiçbir şey yapmayan yapamayan bir avukat arasında “itirafçı” olmam telkin edildi.”*
- ❖ *“Savcı sorgusunda, “anlatmazsan cezaevine gidersin” gibi konuşmalar oldu.”*
- ❖ *“Savcı bildiklerini anlatırsan ceza almazsın evine gidersin dedi. Ama öyle olmadı. Gerisi malum...”*
- ❖ *“Savcı bizzat şöyle dedi: “Bu yapı içerisindeki en akıllı kişileri sana söyleyeyim mi? Bildiği her şeyi anlatıp etkin pişmanlıktan faydalananlar”. Eğer sen de yaparsan buradan elini kolunu sallayarak çıkar gidersin. Eğer yok dersen sen bilirsin...”*
- ❖ *“Savcı eğer isim söylersem tutuklanmayacağımı söyledi. Ama söyleyeceğim bir isim olmadığını söyledim. Tutuklandım ve yaklaşık 11 ay cezaevinde yattım.”*
- ❖ *“Savcı suçlama ile ilgili hiçbir şey demedi, “itirafçı ol seni direk evine göndereyim” dedi.”*
- ❖ *“Savcı tehdit etti “Anlat yoksa mesleğinden attırırım sen PKK dan bile tehlikelisin” dedi.”*
- ❖ *“Savcılık sorgulamasında: itirafçı olmazsan cezaevinde yatarsın ifadesi kullanıldı ve ayrıca eşimi de göz altına alabileceğini söyledi.”*

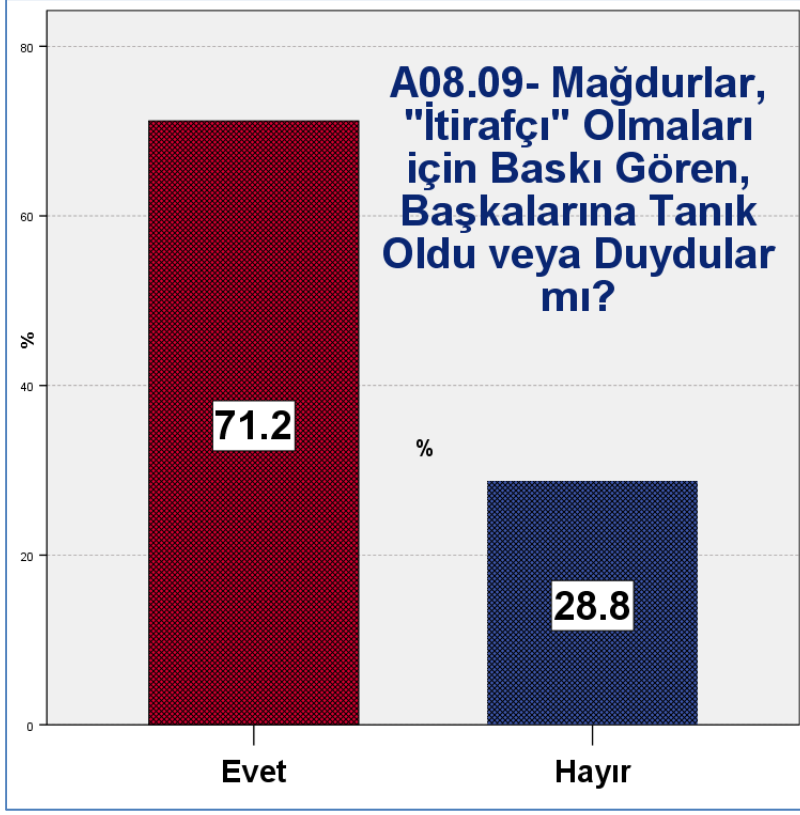
- ❖ *“Savcılık sorgusu esnasında psikolojik olarak baskı gördüm, hadi anlat bakalım bak ben senin neden burada olduğunu biliyorum, herhangi bir şeyin olmasa burada olmazdın gibi.”*
- ❖ *“Savcılıkta beklerken yanımızdaki polis memuru itirafçı olmamız için çok ısrar etti. Fakat biz bir şey bilmiyoruz, neyi itiraf edelim diyerek reddettik.”*
- ❖ *“Savcılıkta ve emniyette itirafçı olmam için telkin de bulunuldu.”*
- ❖ *“Savcının “Yalan söylüyorsun. Anlat kurtul, kimlerle takıldın” vs. vs. yüksek sesle hakaretimiz tavırlarına muhatap oldum.”*
- ❖ *“Sen işin henüz ciddiyetinde değilsin hele bir nezarete kal da aklın başına gelsin, ben ne yapıyorum dersin?” diyerek resmi ifadeyi almayı akşam dokuza bırakıp o gece nezarete tutup ertesi gün mahkemeye sevk ettiler.”*
- ❖ *“Sen nasıl annesin evlatlarını da mı düşünmüyorsun? En az 15 yıl yatacaksın, ceza alacaksın evlatlarının yüzüne nasıl bakacaksın?” gibi hakaretler 11 gün boyunca neredeyse her sabah ters kelepçe ile hastane muayenesi ters kelepçe yaparken “Bunlara böyle yapacaksın ki akılları başlarına gelsin...” vs. vs.”*
- ❖ *“Senin çocukların büyümüş bebekli olanlar kurtulur sen tutuklanırsın bir isim ver kurtul şeklinde sözlü baskı yapıldı.”*
- ❖ *“Sizlerin terörist olmadığını biliyoruz biz büyük başların peşindeyiz etkin pişman ol kurtul” denildi.”*
- ❖ *“Sürekli itirafçı ol, isim ver diye baskı yapıldı.”*
- ❖ *“Sorgu esnasında polis bana dedi ki “Senin FETÖ’cü olduğunu biliyorum ve iddia ediyorum hadi sen olmadığını kanıtla”. İfade esnasında ise polislerin her sorusu sanki zaten darbeyi ben yapmışım bu kesin de diğer suçluları yakalamaları için isim vermem üzerine idi... defalarca bana “İsim ver” dediler...”*
- ❖ *“Siz bittiniz kesin ceza alırsınız etkin pişmanlıktan faydalanın diye ısrar ettiler.”*
- ❖ *“Sorguda önce avukatsız, 7-8 kişilik bir ekip iş birliği yapmam konusunda baskı yaptı. Konuşma sırasında birisi “Senin Allah’ınla benimki aynı değil” dedi. Psikolojik olarak yıpratıldım.”*
- ❖ *“Sorgulama esnasında beni haksız yere şikâyet eden şahsın kendisi bizzat başsavcı vekilinin huzurunda, beni sorguya çekip, iftira ve yalanlarını sıralayıp tutanağa da geçirtmiş ve bildiklerimi söylemezsem tutuklanacağım konusunda baskı yapmıştır.”*
- ❖ *“Sorgulama öncesinde 10 gün boyunca hiçbir açıklama yapılmadan gözaltında tutulmam başlı başına bir baskı idi. Evime gelenler yaklaşık 40 kişilik listenin isimim olan bölümünü ve baştaki ağır suçlamaları “Cumhurbaşkanına suikast...” bana gösterdiler. Daha fazla okumama bile müsaade etmediler. Ben o suçlama ile 19 Eylül öğleden sonra götürüldüm. 10 gün boyunca biz kendi kendimize 40 kişiyi tamamlayınca ifadeler alınacak ve mahkemeye çıkacağız diye beklemeye başladık. Gözaltında yaklaşık 80-100 kişi ile suçlu muamelesi ile tutulduk. Sabah akşam sayımında önce ayakta bekletilip sonra sayımızı söyleyip çömelmemiz isteniyordu.”*

- ❖ *“Sorgu sırasında (bu ortamı ilk defa yaşayan ve ne yapması gerektiğini bilmeyen biri olarak) polisin “Bildiklerini anlattıysan senin çok işine yarar, etkin pişmanlıktan yararlanmak senin için çok akıllıca olur yoksa çok büyük cezalar alabilirsin” tarzı ifadeler kullanıldı ve bu durum şüphesiz büyük baskı oluşturdu.”*
- ❖ *“Sorgulama polisleri her fırsatta terör örgütü üyeliğini kabul etmem konusunda devamlı baskı yaptı. Aksi takdirde tutuklanacağımı söyleyip tehdit ettiler.”*
- ❖ *“Sözlü şiddet, ailem, eşim ve çocuklarımla tehdit ettiler.”*
- ❖ *“Sorulan ilk soruydu itirafçı olmak isteyip istemediğim. Son derece alçakça buldum. Doğrudan terörist yaftası yapıştırmışlardı.”*
- ❖ *“Sözlü olarak sürekli telkin ve tekrar ile suçlu olduğuma peşinen hükmedilmişti ve itiraf etmem istendi.”*
- ❖ *“Suçlamaları kabul yoksa savcı direkt tutuklatacak dendi. Gözaltında 2 kişilik yerde kış günü 5 kişi kaldık ve bir battaniye serip buz gibi betonda yattık.”*
- ❖ *“Suçlamayı kabul et yoksa tutuklanırsın.”*
- ❖ *“Suçu işlerken düşünmüyorsun sonrada gelip buraya ağlıyorsun.”*
- ❖ *“Sulh ceza hakiminin benimle birlikte aynı anda ifadesi alınan mahkeme salonunda bulunan diğer şahıslar ve bu şahısların avukatları hazır haldeyken kurduğu cümleyi birebir yazıyorum: “Bana hiç yardımcı olmadınız. Ben alttan geleni uygulamak zorundayım.”*
- ❖ *“Sulh ceza hâkimi resmen yarım saat vaaz verdi. “Bunca yıllık memursunuz nasıl bilmezsiniz?” “Bu oluşum hakkında bilgi vermiyorsunuz” diye fırçaladı. Bildiklerinizi söyleyin MİT bu konuda kapsamlı çalışma yapıyor her şey açığa çıkacak pişman olmayın dedi. Etkin pişmanlıktan faydalanmamızı ısrarla tekrarladı ki sulh ceza hâkimliğinde ne ile suçlandığımızı ilk orada öğrendik. TEM şubede silahlı terör örgütüne üye olmak tan ifade alındı. Sulh cezada konu ByLock idi.”*
- ❖ *“Sürekli “anlat” dendi. Neyi anlatacağımı anlamadım bile. Tutuklanırsın diye alttan alttan baskı yapıldı.”*
- ❖ *“Sürekli isim vermem için baskı yapıldı. Bilmediğim isimleri söyleyemeyince de kızdılar.”*
- ❖ *“Sürekli isim soruyorlar “Israrla bu kişileri tanyor musun? Zaten HTS kaydında çıkar. Bak doğruları söyle sonra daha kötü olur” gibi cümleler söylemişlerdi. O kadar baskı vardı ki ne konuştuğumu bilmiyorum ki.”*
- ❖ *“Sürekli olarak eğer buradaysanız bir suçunuz vardır psikoloji ile hareket ediliyordu.”*
- ❖ *“Sürekli siz zaten suçlusunuz ceza alacaksınız, kendinizi kurtarın deniyordu.”*
- ❖ *“Tamamen tuzak ve suçsuz insanları bile suça karıştırıp kriminalize etmenin en kolay yoluydu onlar için. Etkin pişmanlık insanların suç olmayacak kriterler sebebiyle kendi kendilerini sobeleyecek bir oyun olarak kullanıldı. 3 kişinin ismini verirsem kurtulacağım yönünde telkinlerde bulunuldu.”*

- ❖ *“Tabi ki de telkinler yapıldı. İsim ver denildi. Daha önce suç olmayan şeyleri yaptım demem söylendi. Söylemezsem çocuklarıminın SHÇEK’e verileceği söylendi.”*
- ❖ *“Tanıdığım kişiler üzerinden yalan söyleyerek itirafçı olmaya zorladılar.”*
- ❖ *“Tanıdıklarını söyle dosya kapansın, şüpheli ifade verirsen savcı dosyayı kapatmaz, bildiklerini anlat dediler.”*
- ❖ *“Tehdit edildim yalan söyleyerek ikna etmeye çalıştılar.”*
- ❖ *“Tehdit, küfür, hakaret, eşim ve çocuklarımla tehdit, basına verme, işkence diyebileceğim şeyler...”*
- ❖ *“Telkinler şu şekildi, açık olarak ifade edilmeden, “Gerçeği söylemezsen tutuklanırsın 6 ay dan az yatmazsın.”*
- ❖ *“TEM şubede beni ifadeye götürdüler. O gün oruçtum. Fakat görüşmemin avukatsız olacağını söylediler ve avukat getirtmediler. Beni bu şekilde daha çok yola getireceklerini söylediler. Dövmekle tehdit ettiler. Bildiklerimi anlatmamı yoksa çok kötü şeyler yapacaklarını söylediler.”*
- ❖ *“Terör örgütü üyesi olduğumu kabul etmemi bu sayede daha az ceza alıp tutuklanmama ihtimalimin yüksek olduğu dile getirildi. Ben de hiçbir terör örgütü ile ilişkim olmadığını ifade ettim.”*
- ❖ *“Terör Müdürü tutuklulukla ve ailemle tehdit etti.”*
- ❖ *“Tüm bildiklerini anlat dedi polisler. Anlattım ben de. Ancak onlar lehime olacak cümleleri bile aleyhime olacak şekilde yorumlamışlar. Konuşturdukları bir yalancı şahide (mahkeme esnasında söylediklerinden vazgeçti) benimle alakalı olan ve soruşturmasını yaptıkları konuyu anlatıp onunla ilgili de birkaç cümle yazdırmışlar.”*
- ❖ *“Tutuklandığım gün itirafçı olmam, 3 gün sonra ifade alınmadan önceki saatlerde diğer kişilerin hakkımda verdikleri ifadeler nedeniyle benim de onlar hakkında bildiklerimi anlatmam telkin edildi.”*
- ❖ *“Tutuklanacaksınız, herkes konuştu, kurtulma şansınız yok isimler verin itirafçı olun en azından daha az yatarsınız vs. vs. vs.”*
- ❖ *“Tutuklanıp içeride iken; “Eşin dışarıda ne yapacak !!!”...”*
- ❖ *“Tuzak sorular ve şantaj soslu tehditler gördüm.”*
- ❖ *“Üsttekiler gitti kendini kurtardı sizin gibi garibanlar kaldı kendinizi kurtarmak için kimseyi korumayın her şeyi anlatın gibi ifadelerle psikolojik baskı yapıldı.”*
- ❖ *“Varsa bildiklerin bize anlat, isim ver diye ısrarla sordular...”*
- ❖ *“...emniyette hiçbir belge imzalamadan ve avukat çağırılmadan bilmediğim ve nereye gittiğimle ilgili bilgilendirilmeden etkin pişmanlık hükümleri okunarak ve tehdit edilerek ikna edilmeye çalışıldım eğer etkin pişmanlıktan yararlanmazsam kesinlikle tutuklanacağım söylendi bir polis memuru tarafından.”*

- ❖ *“Uzun süre gözaltına tutulduk. Altı metrekairelik yerde 7 kişi kalıyorduk. Sabah, öğle, akşam ekmek arası domates ve peynir yedik. Kimseyle görüşürülmedik. Daha önce çalıştığım şube tarafından gözaltına alındım.”*
- ❖ *“Verdiğim cevaplarla dalga geçilip küçümsemeler ve doğruyu söyle diye baskı vardı. Yine ben arkadaşlarıma göre daha iyiydim. Yanımda avukatın vardı. Onların olmadığı için psikolojik şiddetli daha fazlaymış.”*
- ❖ *“Ufak çocuğun var. İtirafçı ol seni bırakalım.”*
- ❖ *“Yaptığım sözde suçları itiraf etmem için zorlandım verdiğim ifadeler çarpıtıldı tutuklanmama gerekçe gösterildi.”*
- ❖ *“Yaşın genç çocuğun var içeride çürürsün...”*
- ❖ *“Yeni doğum yapmıştım. “Bebeğin dışarıda ağlıyor itirafçı ol ki seni bebeğine eve gönderelim dediler.”*
- ❖ *“Yeni isim verirsem kurtulacağımı söylediler.”*
- ❖ *“Zaten bir itirafçı tarafından her şeyin anlatıldığı gösterildi ve baskı yapıldı.”*

A08.09- Mağdurlar, "İtirafçı" Olmaları için Baskı Gören, Başkalarına Tanık Oldu veya Duydular Mı?

Mağdurların, bir önceki bölümdeki, karakollarda veya savcılıklarda sorgulanmaları öncesinde veya esnasında, "itirafçı olmaları" hususlarında yaşadıkları telkin veya baskılar konusundaki anlatımları dikkate alındığında, OHAL mağdurların çok büyük bir kısmının hem kendilerine hem de birlikte tutuldukları diğer mağdurlara çok yoğun baskılar yapıldığı aşikâr görünmektedir. Nitekim, önceki bölümde, mağdurlara, "Kendi sorgulanmaları öncesinde veya esnasında,

itirafçı olmaları yönünde, herhangi bir telkin veya baskının yapıp yapılmadığına" dair sorumuza mağdurların %58,7'si "Evet" yanıtını vermiştir. Belirtilen soru ile ilgili "İtirafçı olmaları yönündeki baskılardan" bir kısım mağdurlar istisna tutulmuş olsalar bile kendi etraflarında, diğer mağdurlarca yaşanan baskılardan haberdar olmaları da olasıdır. Bu sebeple mağdurlara sorduğumuz, "İtirafçı" olmaları için baskı gören "başkalarına", tanıklık veya duyumları olup olmadığına" dair sorumuza, %71,2, "Evet" yanıtını vermiştir.

Mağdurların, araştırmanın bu bölümdeki beyanları, bir önceki bölümde elde edile bilgilerle uyumludur. Ancak OHAL mağdurlarına karşı yapılan baskı, tehdit, aldatma, işkence, kötü muamele vb. gibi yöntemlerle ifadelerinin alınmaya çalışılmasının, hukuken ve vicdanen kabul edilmesi mümkün değildir. Çünkü kullanılan yöntemler, modern hukukun temel prensiplerinden birisi olan, "kişinin kendi aleyhine tanıklık etmeme muafiyeti"ne aykırı olması yanında "başkalarına haksız yere isnatta bulunmaya zorlanmaları veya manipüle edilmeleri de ayrıca "hukuka aykırı delil" üretme veya "yasak sorgu" yöntemlerindedir. Bu yöntemler Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi' ve AİHM kararlarına tamamen aykırıdır. Bu tür yöntemlerin 21. Yüzyıl Türkiye'sinde hâlâ kullanılıyor olması Orta çağ Avrupası, Engizisyon dönemi uygulamalarının yeniden hortlatılması anlamına gelmektedir ki modern hukukta ve vicdanda asla yeri olamaz.

A08.10- Mağdurların, Baskı Gören Diğer Mağdurlar Hakkında Tanıklık veya Duyum Açıklamaları³⁸

- ❖ *“Nezarette öğrenciler vardı polis yazılı ifadeden önce tek tek odaya çağırıyordu onları ve ettiği küfürleri nezaretteki herkes duyuyordu -20 günden fazla nezarette olan biri vardı ve elinde kâğıt kalem vardı “Kaleme nasıl müsaade ettiler?” diye sordum. “Hatırladığım isimleri yazmam için verdiler” dedi. Sonra ekledi “Ben öğretmenim ve o uçaktan bomba atanları ben eğitmişim diyor polisler. Ne yapacağım bilmiyorum” dedi. Cezaevinde biri vardı 7 8 ay polisten kaçmış “Nasıl yakalandın?” diye sordum. “Yakalanmadım eşim ve baldızımı tutukladılar. Bir de evdekilere o gelsin bunları serbest bırakalım diye haber gönderdi polisler. Ben de teslim oldum” dedi eşini de bırakmamışlar.”*
- ❖ *“İtirafçı ol, etkin pişmanlıktan yararlan, aklını kullan!” O ilk dönem başta polisler ve avukatlarca en sık yapılan şeydi. Birçok mağdur ve mazlum bunu yaşadılar.”*
- ❖ *“İtirafçı olmazsan tutuklanırsın, eşin de meslekten ihraç edilir ve tutuklanır, kötü muameleye maruz kalacağı ”tehditlerini duydum.”*
- ❖ *15 gün göz altı ve yaklaşık 6 aylık tutukluluk süresinde birçok baskı ve baskıya maruz bırakılma hadisesi oldu.”*
- ❖ *15 Temmuz da ilk göz altılarda eşi çocukları ve dini ibadet üzerinden tehdit edilen arkadaşlarım var. Bize ilk gün ibadet için izin verilmedi.”*
- ❖ *“Hepimizi itirafçı olmamız yönünde tehdit ettiler.”*
- ❖ *“29 Temmuz 2016'da gözaltına alındım. Sonraki günlerde gözaltındakilerden seçtikleri bazı kişileri polisler alarak başka bir yere götürdüler. Hakaret ve bağırma sesleri olduğumuz yere geliyordu. Daha sonra polis onları geri getirdi. Onlardan birine sordum “Ne oldu?” diye. Cevap olarak dedi ki “Ömrümde yemediğim hakaret ve sövmeyi burada yedim”. Aylar sonra (8 ay sonra) tutuklanıp ceza evine gittiğimde poliste gözaltında işkence görenlerle bizzat konuştum. Kısaca dayak yiyenler, askıya alınanlar vardı. Benim koğuşumda bulunanlar, işkenceciler hakkında isim ve rütbe vererek, işkence nedeniyle savcılığa cezaevi aracılığıyla suç duyurusunda bulundular. Ancak ben 8 ay sonra tahliye olduğumda, soruşturma açıldı mı, açılmadı mı, hâlâ bir cevap verilmemişti.”*
- ❖ *“3 isim ver akşam evde yemeğini ye. İtirafçı olmanı engelleyen varsa bize bildir. Baskılarının yapıldığını dinledim.”*
- ❖ *“5 kişi idik gözaltında herkese aynı şeyler yapıldı.”*
- ❖ *“Ailesiyle eşi ve çocuklarıyla tehdit edilen yakınlarım oldu. Sağlık kontrollerine götürülürken 14 günlük gözaltı süresi boyunca sürekli ters kelepçe takıldı.”*

³⁸ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ *“Abim de gözaltındaydı ve defalarca gözlerinin bağlanıp farklı yerlere götürüldüğünü söyledi benimle aynı yerde olan arkadaşımı gece çok geç saatte polis sorguya alıp tehdit etmişti. Çapraz sorguya alındı. Çünkü eşini arıyorlardı.”*
- ❖ *“Abim, Ankara da bir kapalı spor salonunda işkenceye maruz kaldı.”*
- ❖ *“Abimin önüne yazılı ifade koymuşlar ve kendi ifadesiymiş gibi imza atmasını istemişler.”*
- ❖ *“Ablam ve ben birlikte gözaltındaydık ablam da aynı şekilde tutuklanırsın bak anlat her şeyi diye çok baskı görmüş.”*
- ❖ *“Ablamı defalarca ifadeye çağırıp tehdit ettiler.”*
- ❖ *“Ağustos 2016’da bir tanıdığım gözaltına alındı. İfadesi esnasında savcının kendisine sürekli sesini yükselttiği ve itirafçı olmasını istediğini anlatmıştı.”*
- ❖ *“Aile fertleri ile tehdit edilip itirafçı olmaya ikna edilip hapishaneye yollanan biri ile tanıştım içerde.”*
- ❖ *“Aile ve hayatıyla tehdit edilen bir sanık gördüm.”*
- ❖ *“Aileleri ile tehdit edildiğini söyleyen arkadaşlar var.”*
- ❖ *“Ailelerinin de tutuklanması ile korkuttular.”*
- ❖ *“Ailesi ve çocukları ile tahdit edildi.”*
- ❖ *“Ailesiyle ilgili tehdit edilenleri duydum.”*
- ❖ *“Ailesiyle tehdit edilenler olmuş. Beton üzerinde günlerce yatmak zorunda bırakılanlar olmuş.”*
- ❖ *“Alçak darbe teşebbüsünün sonrası olduğu için nerde ise tüm gözaltı yapılanlar durumlarına göre şiddet, baskı, işkence gördü.”*
- ❖ *“...Emniyetinde altı günlük gözaltı sürecinde, her gün aynı saatte alınıp işkence görenlere ifade verdiği esnada avukatlarının yanında hakaret edilenlere rastladım.”*
- ❖ *“...da gözaltında tutulduğum 4 gün içinde dosyası ...da olanlar emniyet sorgusu öncesi "ön görüşme" diye bir sorguya alındı. Karanlık bir odada diz üstü ve eller arkadan kelepçeli bir şekilde ve aynı zamanda darp ve cebir kullanarak bildiklerini anlatması yönünde baskı yapıldı. Aynı uygulama bayanlar için hakaret ve küfürler şeklinde gerçekleştirildi. Bu ilk ağızdan dinlediğim yaşananlar.”*
- ❖ *“Anlatırsan bir şey olmaz, tutuklanmazsın, biz zaten her şeyi biliyoruz konuşman senin için iyi olur tarzında yaklaşımlar olduğunu duydum.”*
- ❖ *“Anne ve babasının tutuklanmasıyla tehdit edilmek. İsim verebildiği takdirde serbest bırakılacağını söylenmesini duydum.”*
- ❖ *“... KOM şube işkence yeri idi.”*

- ❖ *“Arkadaşım çocuğuyla tehdit edilmişti. Krize girip Nezareti öyle getirilmişti.”*
- ❖ *“Arkadaşım itirafçı olmazsa tutuklanacağı ve çocuklarının da akrabalara değil yetiştirme yurduna verileceği söylenerek tehdit edildi.”*
- ❖ *“Arkadaşıma itiraf etmesini söyledikten sonra, eğer itiraf etmediği takdirde eşini de alacaklarını çocuklarını yurda vereceklerini ayrıca gözaltına alınan birisi ile ilişkiniz mi var diye baskı yaptılar.”*
- ❖ *“Arkadaşlar bebekleri ile koridorlarda bekletilirken, polisler itiraf et hemen bırakalım yönünde baskı yapıyorlardı.”*
- ❖ *“Arkadaşımın eşine senin hanımını da alacağız çocuklarını da çocuk esirgemeye vereceğiz demişler. Başka bir arkadaşımın eşini başını duvara vurmuşlar bir sürü sözlü hakaretlere maruz kalmışlar. Cezaevinde kaldığım sürede çok mağdur ile karşılaştım hepsinin ayrı hikayesi vardı bir bekar bayan nezarete iken sabah bayanı almışlar yukarı kata bir odaya götürmüşler orada tek bir polis memuru varmış gelirken börek aldım çay söyledim bugün baş başa kahvaltı edeceğiz demiş. Başka bir genç kız İzmir'e beni almaya geldiler evde misafir vardı onların telefonu nu bile aldılar. Beni götürürken nereye götürdüklerini söylemediler aileme. Babam ben de geleyim dedi kabul etmediler. Arkanızdan takip edeyim dedi ona da izin vermediler. Yolda tuvalete girince polis kapıyı kapatmaya izin vermedi ben arkamı dönerim dedi öyle ihtiyaç gördüm erkek polis nezaretinde getirilmiş bayan polis yokmuş nereye gittiğimi bilmiyordum adliyede bayıldım daha sonra hangi cezaevine getirdiğimiz bilemedim cezaevinde o ilk gecemi hiç hatırlamıyorum diye anlattı. Bir tane genç kız bizi PKK ve uyuşturucu suçluları ile aynı nezarete koydular dedi çok hikâye var çoğunu yazamıyorum.”*
- ❖ *“Arkadaşlardan duydum. İtirafçı olmaları iştenmiş. Hatta aynı koğuştaki kaldığımız bir arkadaş tahliye olduktan sonra koğuştaki bir kısım arkadaşların konuşmalarını savcılığa ifadesinde belirtmiş. Daha sonra arkadaşların iddianamesi gelince gördük.”*
- ❖ *“Arkadaşlarıma da itirafçı ol baskısı yapıldı.”*
- ❖ *“Avukatların tutuklulara yönelik itirafçı olursan tahliye olursun dediklerini duyum aldım.”*
- ❖ *“Eylemlerinin suç olmamasına rağmen, avukatların bir çocuğunun, müvekkillerini, polis ifadesi sırasında etkin pişmanlığa yönlendirmesini duydum.”*
- ❖ *“Aynı nezarete kaldığımız 2 kişiye fiziksel şiddete kadar varan zorlamalar yapıldı. Daha sonra cezaevinde başkalarının da bu türlü zorlamalara maruz kaldıklarını bizzat ağızlarından duydum.”*
- ❖ *“Aynı anda gözaltı altına alınan bir kişiye aynı şeyleri söylemişler. O da korktuğundan benim ismimi vermiş.”*
- ❖ *“Aynı ifadeler onlara da söyleyerek işlemediğimiz terör örgütü üyeliği suçundan etkin pişmanlığı zorlama vardı.”*
- ❖ *“Aynı koğuştaki kaldığım bazı kişilerinin gözaltı süresince defalarca dayak yediklerini duydum.”*

- ❖ *“Aynı kurumda çalıştığım pek çok kişi ile ilgili baskı ve işkenceye varan uygulamalara şahit oldum ve birinci ağızdan uygulamaları dinledim.”*
- ❖ *“Aynı nezarethanede bulunan arkadaşlar da zorla “isim ver” baskısı gördüklerinden bahsediyorlardı.”*
- ❖ *“Aynı nezarethanede kaldığımız 8 kişiden birinin bizzat sorguyu yapan bayan bir polis tarafından azarlanarak itirafçı ya da iftiracı olmaya zorlandığını duydum.”*
- ❖ *“Aynı şekilde herkes itirafçı olup isim(ler) vermesi konusunda ikna edilmeye çalışıldı.”*
- ❖ *“...’ta gözaltında iken oradaki diğer insanlara da aynı baskı ve tehdit uygulandı. Çok küçük çocuğu olan ve daha önce aynı suçlamayla başka şehirde alınıp adli kontrolle bırakılan bir hanımefendinin sırf itirafçı olmadı diye, hâkim adli kontrolle serbest bıraktığı halde, savcı tarafından tekrar yakalama çıkarıldı.”*
- ❖ *“Gözaltındaki başka birinin dövüldüğünü duydum hatta görenler var.”*
- ❖ *“Aynı üniversiteden olan diğer iki akademisyene tutukluluk esnasında savcı özel olarak çağırarak itiraf etmelerini ve itirafçı olmaları yönünde telkinlerde bulunduğunu o akademisyenler bizzat anlattılar. Bir tanesi tutukluluğu devam etti diğeri o gece tahliye edildi.”*
- ❖ *“Bağırışlar tehditler “acımayın bunlara” gibi cümleler duydum.”*
- ❖ *“Bana yapılan teklif aynen yapılmış ayrıca başkasına da eşin veya yakınların tutuklanırdendiğini bana anlattılar.”*
- ❖ *“Bana yapılanlara benzer telkin, baskı ve tehditlerin yanında, “Hanımlarınızın da tutuklanmamasını istiyorsanız konuşun” tehdit ve telkinleri de yapılmış.”*
- ❖ *“Bana yapılanların aynısı benimle birlikte gözaltına alınan arkadaşına da yapıldı.”*
- ❖ *“Başına poşet geçirilip milli piyango spor kompleksinin üzerine çıkarılıp ağızda tetik düşürülen kişiler vardı koğuştta. 3 ay boyunca yaşadıklarından dolayı konuşamayan ve altına yapan vardı ve sudan çok korkuyordu kendimi bir ara voleybol topu zannettim diyerek işkence görenler.”*
- ❖ *“Başka işyerinden arkadaşların tutukluluk esnasında şiddet gördüğünü duydum.”*
- ❖ *“Başkasına iftira at seni salalım.”*
- ❖ *“Baskı gören çoğu kişi suç işlemediği halde itirafçı oldu.”*
- ❖ *“Baskı uygulandığını tehdit edildiğini duydum. Şu an buraya yazmaktan utanıyorum.”*
- ❖ *“Baskılar sonucunda konuşunca iftira atıldığından dolayı hakkımda dava açılmış.”*
- ❖ *“...da gözaltına alınan kapalı arkadaşların eşarpları elinden alınmış, ...da ve benim gibi ...da alınan arkadaşların sorgu anında tek polis tarafından kapı kitlenerek ve silah masaya konularak sorular sorulmuş. Kız arkadaşlarıma uygunsuz hal ve tavırlarda bulunularak korkutulmuş.”*

- ❖ *“Başkalarına itirafçı olmazsan tutuklanırsın tarzında tehditler yapıldığını dair çok duyum aldım.”*
- ❖ *“Nezaret arkadaşımın sorgusu bayağı uzun sürdü ve morali çöktü. Ailesi ile tehdit edilenler; kızı ile tehdit edilenler duydum. Kızını 20 sene sonra görürsün; ya da tek tek aile bireylerinin ne iş yaptığı bağlantısı vs. var mı yok mu sorulduğunu duydum. Ki bana da soruldu tek tek.”*
- ❖ *“Bayanlara Ağza alınmayacak iftiralar ve küfürler edildi. Fiziki şiddete maruz kalan arkadaşlar var.”*
- ❖ *“Bayanlara hakaret, tecavüz tehdidi var diye duyduk.”*
- ❖ *“Bayanlara kötü muamele yapıldığını duydum. Baş örtülerinin başından alındığını, “.r.spu” gibi hakaretler yapıldığını çok sık duydum.”*
- ❖ *“Bazı arkadaşlarıma isim vermeleri konusunda ısrar edildiğini duydum ayrıca emniyette de birine elektrik verildiği duydum ancak görmedim.”*
- ❖ *“Bazılarına işkence edildiğini duydum. Bazılarına da itirafçı olsunlar diye boş yere içeride tutulduğunu duydum.”*
- ❖ *“Bedenen ve ruhen çok zayıf birisine ısrarla birilerinin isimlerini söylediler.”*
- ❖ *“Ben bir şahsa cinsel istismar ederek veya ima ederek konuşmasını istediklerini duydum ancak gerçek olup olmadığını bilmiyorum. Bizim göz altı süremizde 5 gün göz altında kaldık, sulh ceza sorgusu sırasında 36 saat boyunca tahta bir sandalyede oturmak zorunda kaldık. Kalabalıktık yaklaşık 20 kişi, sorgum sonrasında adli kontrol ile serbest bırakıldım. Ancak yaşadıklarımı hâlâ unutamıyorum. Tahta sandalyeleri birleştirip namaz kılıyorduk eğilmesi ve kalkması ayaklarıma verdiği acı hepsi birer zulümdü. Affedersiniz tahta sandalyede oturmaktan kuyruk sokumumda yaralar oluştu. Bir suç işlemediğim halde fareler gibi bizi bir mahzende 36 saat beklettiler. Gözaltı sürecinde çocuklar gibi izin alarak tuvalete gidiyor, yerde yemek yiyorduk. 2 kişinin bile fazla olacağı nezarethanede 5 kişi kalıyorduk kimisi betonda uyumak zorunda kalıyordu.”*
- ❖ *“Ben memur olduğum ve daha önce de başka bir konudan dolayı emniyette adım duyulmasından dolayı herhangi bir fiziksel işkenceye maruz kalmadım. Ancak daha sonra tutuklanan öğrenci ve bazı özel sektör çalışanlarına fiziksel şiddet uygulandığını bizzat kendilerinden dinledim. İl emniyet müdürlüğünün TEM katında kamerasız bir salona çatı saclarıyla kabin yapıldığını, buraya koyulan şüphelilere hakaretler ve saçlara vurarak ses çıkarmak suretiyle 12 saati bulan sorgulamalar yapıldığını dinledim. Bir öğrenciye “Bildiklerini anlatması ya da soyunması” söylenmiş. Kendisi “Bir şey bilmediğini” söyleyince “Soyunmasının” tekrarlandığı, inanamayarak “Gerçekten yapacak mısınız?” diye sorması sonucu elinde boş soda şişesi olan polisin soda şişesiyle karnına vurarak ve hakaret ederek soyunmasını sağlamış, çaresiz soyunan öğrenci gözlerini kapatıp olacıklardan korkarken bir başka polis memuru bu sefer “Yapma” diyerek elinde soda şişesi olan polisi engellemiş. Soda şişesiyle duyulan polis şakaklara vurarak iz bırakmadan elektrik çarpmış gibi işkenceleriyle çok defa ismi geçti, açık görüşlerde ailelere söylenerek avukatlar vasıtasıyla bu durum ...’te duyuruldu.”*
- ❖ *“Ben psikolojik baskı gördüm ama fiziksel baskı görenler olduğunu duydum.”*

- ❖ *“Benden sonra savcının yanına giren öğretmen arkadaşına bağırıp çağırmış hakaret etmiş savcı isim istemiş sonuç 16 ay içeride yatıp tahliye oldu.”*
- ❖ *“Benden üç gün önce gözaltı yapılan bir meslektaşına TEM müdürü birlikte çalışma teklif etmiş, hatırladığım kadarıyla da bazı vaatlerde bulunmuş. Aynı gün gözaltına alındığımız bir kurum çalışanı bir gece saat 02:00 civarında sorguya alınmıştı. Beyanına göre kendisine şiddet uygulandı ve önceden çalışmakta olduğu kurum personeli hakkında isim vermesi sağlandı. Bu durumu polisteki sorgulamama katılan avukatım söyledi, (onun da avukatlığını yaptığı için durumunu biliyordu) çoklarının canını yakacak diye üzülmişti.”*
- ❖ *“Benim adımlarını vermesi için arkadaşımı eşimle tehdit etmişler.”*
- ❖ *“Beni asılsız yere şikâyet eden iftira atan şahıs mor beyinden 4 ay tutuklu kaldı ve beraat etti bu şahsa “Neden böyle ifade verdin?” deyince “Beni zorladılar isim verirsen serbest kalırsın” dediler “Ben de seni tanıdığım için söyledim” dedi.”*
- ❖ *“Benim gibi gözaltında birlikte tutulan herkes ile mülakat yapıp itirafçı olma yönünde telkinde bulunmuşlar.”*
- ❖ *“Benim ile birlikte gözaltına alınan aynı hücrede kaldığım herkes baskı ile etkin pişmanlıktan yararlandırılmaya çalışıldı.”*
- ❖ *“Benim le beraber olan 23 arkadaşımın hepsi ayrı ayrı odaya çekip konuşturmak istediler hepsine ayrı tehditler savurdular.”*
- ❖ *“Benim yaşadığım baskının daha şiddetlisini yaşayan beraber gözaltında kalan arkadaşlar vardı içlerinden korkudan ağlayanlar kendisini kurtarmak için rastgele isim söyleyenler oldu.”*
- ❖ *“Benimle aynı zamanda gözaltına alınan herkese aynı şekilde söylemişler ayrıca başka KHK’lı tanıdığım arkadaşlara da.”*
- ❖ *“Benimle beraber bekleyen sanıklar da aynı baskıya maruz kalmıştır.”*
- ❖ *“Benimle beraber gözaltına alınan bütün arkadaşlarımla aynı ithamlara maruz kaldığımı biliyorum.”*
- ❖ *“Benimle birlikte göz altında bulunan herkesten itirafçı olmasını istediler. Tam emin olmamakla birlikte, aynı nezarethanede bulunduğum ve itirafçı olmayı kabul ettiğimi düşündüğüm bir şahısla en az 5-6 kez görüşüldü ve kendisi savcı tarafından serbest bırakıldı. Geri kalanlar ise mahkemece denetimli serbestlik alarak serbest bırakılmıştı.”*
- ❖ *“Benimle birlikte göz altında tutulan 9 kişiye aynı baskı yapıldı.”*
- ❖ *“Benimle birlikte gözaltına alınıp tutuklanan yaklaşık 110 kişiye de aynı şekilde telkinde bulunmuş. Ayrıca Silivri 8 no’lu cezaevinde kalırken bizden 6 ay sonra tutuklanan bir Emniyet müdürü geldi. Aynı odada kaldık. Gözaltına alındıktan birkaç gün sonra eşini de getirip bitişik nezarethaneye koyuyorlar. Sonra itirafçı olması telkininde bulunuyorlar. Eşini de tutuklayacağız diyorlar kabul etmiyor. Sonra önüne hazır yazılmış bir ifade tutanağı getiriyorlar bunu imzala serbest bırakılacaksınız diyorlar. İfadeyi okuyor içinde o zaman siyasi ...ile ilgili iftiralar var. Bunu da imzalamıyor. Tutuklanıyor.”*

- ❖ *“Benimle birlikte ifade veren herkese baskı yaparak itirafçı olmaları söylendi.”*
- ❖ *“Benimle birlikte yargılanan suçu olmayan ve beraat eden buna rağmen aynı baskı ve çileye maruz bırakılan eski devlet memurları oldu.”*
- ❖ *“Beraber nezarete kaldığım kişilerle sık sık mülakat adı altında görüşmeler gerçekleştirdiler. Döndüklerinde kendilerinin beyanları itirafçı ol bildiklerini anlat dediler.”*
- ❖ *“Bir tanıdığıma Gözaltı boyunca itirafçı olması için pis ortamda yemekler verilerek, bazen de verilmeyecek baskı kurulmuş. İfade sırasında da sandalyeleri tekmeleyerek korkutmaya çalışmışlar.”*
- ❖ *“Benzer olayları gözaltına alınan tanıdıklarımın hepsinden duydum.”*
- ❖ *“Bildiklerini anlatmazsa buradan çıkamayacağı falan söylenmiş. Aynı yerde gözaltında olduğumuzdan çıkan içeride yaşadıklarını anlatıyordu oradan biliyorum.”*
- ❖ *“Bilgisayar önüne oturtup arkadaşlarının resimlerini göstermek suretiyle hangilerinin sohbete katıldıklarını ya da himmet verdiklerini söyle kurtul tehdidi ilk sıradaydı.”*
- ❖ *“Bir akademisyen, sahip olduğu paranın anlamını bilemeyecek kadar işkenceye maruz kaldı Prof. Dr. ...”*
- ❖ *“Bir akrabam türlü işkenceler gördü bağırsakları zarar görecektir düzeyde. Dava açtı şikayetçi oldu bunun üzerine eşini gözaltına alıp “Neden dava açtığını sorup tehdit ettiler”. İki küçük çocuğu var. Haftada 3 gün imza atmasına karar verildi. Koğuş arkadaşımın eşinin dişini kırana kadar dövdüler. Ceza evinde gardiyanlar bizi itip kakarak davranıyordu. Çocuklara oyuncak kitap boya vs. alamadık, ilgilenmediler. Hastaneye anneden ayrı götürüyordu. “Trauma yaşar. İnsan haklarına aykırı” diyordum. “Bizi sadece tutuklunun hakkı ilgilendirir. Çocuğun hakkı ilgilendirmez” şeklinde cevap veriliyordu. Bebeklere çocuklara ayrı yemek gelmiyordu.”*
- ❖ *“Bir arkadaş ...'da spor salonunda uzun süre gözaltında kalmış. Salıverilmiş, sonra tutuklu bir kişinin cep telefonunda “Gazeteci Abdullah” diye kayıtlı biri varmış. Bu Abdullah sensin demişler. Tutuklu kişide ByLock varmış sende de vardır demişler ve tutuklandı. Sonrasını bilmiyorum.”*
- ❖ *“Bir arkadaşı tek başına 15-16 gün nezarethanede tutmuşlar sırtına gazete sararak dövmüşler.”*
- ❖ *“Bir arkadaşım mahkemeye sevk edildiğinde hâkim tarafında hakarete maruz kalmış hâkim istediği cevapları alamayınca “Siz teröristsiniz” diye bağırmış.”*
- ❖ *“Bir arkadaşımı polisler dövdü. Diğerlerine ise aileleri ile ilgili tehditler yapıldı.”*
- ❖ *“Birçok akademisyen Baskılar sonucu arkadaşları hakkında yalan beyanda bulundular. Bu durum mahkeme safahatında da ortaya çıktı.”*
- ❖ *“Birçok arkadaşına bu yönde baskı yapıldı. O baskılar neticesinde arkadaşlarımızın anlattıkları şu dosyamızda aleyhimize delil olarak kullanılıyor.”*

- ❖ *“Bir bayana ifade için tutulduğu yerde emzikli çocuğunu göstermek istemediler.”*
- ❖ *“Birçok kez gayri resmi sorguya alındıklarını ifade ettiler. Hakaret, küfür ve işkence gördüklerini duydum.”*
- ❖ *“Bir doçent arkadaşın kulağına vurmuşlardı. İşitme kaybı olmuştu.”*
- ❖ *“Bir gıda mühendisine askeriye girmesi için öğrenci yetiştirmişsin. İtiraf etmezsen 30 gün boyunca seni gözaltında tutarız şeklinde baskı yapılmıştı.”*
- ❖ *“Birkaç arkadaşta da aynı benim gibi baskı yapılmış. Avukatları yanlarına alınmamış.”*
- ❖ *“Bir kadın akrabama 15 gün yatacak yer verilmeden gözaltında tutuldu ve ciddi sağlık sorunları yaşadı.”*
- ❖ *“Bir sanığın eşine, “Eşin de güzelmiş” dediklerini duydum.”*
- ❖ *“Bir kişiye “Eşi gözaltına alınmak tehdidi” ile baskı yapılarak, itirafçı yapıldı. Gözleri bağlanıp ıssız bir arazide başına silah dayanılarak ölümlü tehdit edilen başka bir kişi de itirafçı yapıldı.”*
- ❖ *“Bir ...Bakanlığı çalışanının ...dan kendisi teslim olmasına rağmen ...terör ekiplerince alınıp ...ya getirilirken araçta darp edildiği aracın kapısı açılarak dışarıya sarkıtılıp araçtan atılmak ile tehdit edildiği ve itirafçılığa zorlandığına ilk ağız anlatımdan tanık oldum.”*
- ❖ *“Bir memura savcının “Eğer 24 saat içinde isim vermezsen seni tutuklarım” dediğini kişinin de “Hiçbir bağım yok kimi söyleyeyim” dediğini ve tutuklandığını duydum.”*
- ❖ *“Bir öğretmen arkadaşımıza copla fiziki baskı yapıldı. Bağırsaklarından ameliyat edilmek zorunda kalındı. Adli tıp raporu istedi. Cezaevinde iken 9’ay sonra İstanbul adli tıpa götürüldü. Bir sonuç çıkmadı.”*
- ❖ *“Bir öğretmen arkadaşımızın gözaltı esnasında kelepçesi çıkarılmadı. Başörtüsü takmasına izin verilmedi.”*
- ❖ *“Bir tanıdığımı eşi ile yan koğuşa koyup “İtirafçı olmazsan yanda eşin var, dikkat et” diye tehdit edildi. Ayrıca bir doktor arkadaşımın ...nezarethanesinde 2 gün boyunca su ve battaniye verilmedi, yerde yattı.”*
- ❖ *“Birilerinin ismini ver kurtul diyen kişiler olduğunu duydum.”*
- ❖ *“Birini, hanımını tutuklama ile tehdit edip itirafçı yaptılar.”*
- ❖ *“Birlikte gözaltına alındığımız herkes bu baskıya maruz kaldı. Kimisi suçlamaları kabul de etti. Suçlamaları kabul edenlere çok daha iyi muamele edilerek bizim de itirafçı olmamız sağlanmaya çalışıldı.”*
- ❖ *“Birlikte nakil olduğumuz şüphelinin nezarethanede sorgusunu uzaktan duydum. Uzun yıllar önce bir dershanede çalıştığı için tutuklanmış. Bebeği vardı, “Orada tanıdığım kişilerin isimlerini söyle, bebeğine kavuş” denildiğini duydum.”*

- ❖ *“Birçok arkadaşa itirafçı olup isim verirlerse kurtulabileceğini aksi takdirde tutuklanacağı ve hapiste uzun süreli kalacağı baskısı yapıldığını kendilerinden duydum.”*
- ❖ *“Biz 4 buçuk ay cezaevinde kaldık birisini ellerini yukarıdan bağlayıp 2 gün boyunca ... karakolunun içinde polisler tarafından darp edildi, 2 gün. Sonra adam ne diyorsanız imzalıyım demiş de öyle bırakmışlar. Sonra da arabanın bagaj kısmına atıp bagajı kapatıp ...ya getirmişler.”*
- ❖ *“Biz karakolda nezarete iken gece bayan nezaretine bakan bayan polis bayanlardan eşarp ve eteklerini çıkarıp dışarı vermelerini söyledi ve yaptırdı. Gereğesi de intihar teşebbüsü olurmuş. Komik değil mi? Biz buna kulalarımızla şahit olduk. Bayanlar şikâyetçi olsa idi biz şahitlik yapmaya söz vermiştik ve “Bizi şahit yazdırabilirsiniz” dedik. Ama hiçbir bayan şikâyetçi olmadı. Bayanları ifadeye çağıran bir emniyet yetkilisinin ifade esansında çok agresif tutum sergilediğini ve bir nevi mobing uyguladığını biliyorum.”*
- ❖ *“Biz her şeyi biliyoruz, her şey elimizde, özellikle isim ver kurtulursun, isim vermezsen tutuklanırsın.”*
- ❖ *“Bizzat ağzından duydum. Küfürler edildi, kafasına çuval geçirildi ve kitapla vuruldu.”*
- ❖ *“Soruşturma açılmadan önce savcılıkta görevli bir yazı işleri müdürünün birkaç kişiyi odasına çağırıp “Bak biz seni zaten biliyoruz, gel soruşturma açılmadan önce etkin pişmanlık kapsamında itirafçı ol kurtul; yoksa başın yanar” diyerek baskıladığını ve soruşturmanın da bu kişilerin verdiği ifadelerle başlatıldığını duydum cezaevinde. Ancak bu dönemde yıllık izinde olduğumdan bizzat tanıklığım yoktur.”*
- ❖ *“Bizim imam camiası diyanet bu darbeyi en çok diri tutan merkez oldu... Hani bu 70 bin taylasanlı denilen topluluk! Diğer imam olan tutuklananlar hakkında demedik şey bırakmamışlar zaten bunlar gün gelecek dosya dosya yayınlanacak herkes görsün diye... diğer imamlardan birinin evine baskın yapıp eşiyile alıyorlar adam hâlâ içeride 10 yıl verdiler. Karısı da 9 ay yattı bıraktılar. Hiçbir şeyi yok. Kadıncağız içeride verem oldu da çıktı. Geçenlerde mahkeme beraat vermiş ev hanımı zaten. Ne yapsın gariban boşa yattı 9 ay... Ne çok anlatılacak şeyler var da ...roman yazarım herhalde...”*
- ❖ *“Bizim olduğumuz karakolda karı koca aynı anda gözaltı yaparak aileyi psikolojik baskıya alıp itirafçı olmaları için baskı yaptılar.”*
- ❖ *“Bizzat tanıdığım insanlar işkenceye maruz kaldı. Ayak, diz bağları kopanlar, bayıltılana kadar dövülenler vs.”*
- ❖ *“Bu muameleye maruz kalmayan var mı ki?”*
- ❖ *“Bu şekilde benim ismim verildi ve ben de göz altına alındım sözleşmem feshedildi işsiz kaldım.”*
- ❖ *“Buradan “ilk konuşan ile çok konuşan çıkacak” diye ifade vermeleri istenmiş.”*
- ❖ *“...Cezaevinde Eylül 2016 sonrası gelen birçok kişiye koğuşumuza gelenlere hem emniyette hem de savcılıkta baskı yapılmış. Bunları anlattılar. ...Emniyette, avukatsız, kamerasız karanlık odalarda baskı, dayak, küfür, anne baba eşle tehdit, tutuklanmayla tehditler yapılmış. Bizzat koğuşuma gelen bir tutuklu anlattı. Başkalarından da duydum.”*

- ❖ “...Emniyet müdürlüğünde görevli polis memuru ... arkadaşşıma; sizin ananızı, avradınızı ...ceğim demiş.”
- ❖ “Bylock kullandığını kabul edersen tahliye olursun şeklinde mahkeme başkanı yönlendirme ve tehdit etti.”
- ❖ “Cezaevindeyken ara ara bazı arkadaşları müdür görüşüne çağırıp “Siz bize yardımcı olun bizde size yardımcı olalım” tarzında telkinlerde bulunuyorlardı.”
- ❖ “Çalıştığım kurumda kısa bir süre beraber çalışmış olduğum bir kişiye daha aynı günlerde nezarethanede denk geldim. Babasının emekli komiser arkadaşı varmış ve o gün bizi nezarettte tutan ilgili birimin müdürüne ulaşip “Bu arkadaş her şeyi anlatacak” gibi bir şeyler söylemiş. Fakat ilgili müdüre "itiraf edecek" seklinde aktarılmış. Bu yüzden de bu arkadaşın ifadesi bizden farklı olarak özel alındı ve söylediğine göre kendisine kötü muamele edilmese de ciddi anlamda korkutulmuştu.”
- ❖ “Çalıştığı kurum içinden çalışanlara ilişkin isim vermesi talep edilmiş bazı iş arkadaşlarıma.”
- ❖ “Ceza almazsın. Bunlar vatan haini” denilerek suçsuzlara suç yükletildi.”
- ❖ “Ceza evinde çeşitli arkadaşlardan bu tür olaylar duydum.”
- ❖ “Çocuk ve ergen psikiyatristi kardeşim, Çapa da çalışmakta iken ihraç edilip sonrasında adli soruşturma başlatıldı ...da sorgulandı, polis tarafından, savcı tarafından “İtirafçı ol, bak baban da memurmuş, o halde tutuklanacaksın” benzeri sorgulamalar, tehditler olmuş. Adli kontrol ile serbest bırakıldı 8 ay düzenli imza attı. İstanbul’da iken “Aranıyorsun” diye polislerce alındı ve o gün tutuklandı hâlâ ...'da tutuklu.”
- ❖ “Ceza evinde kaldığım koğuşa gelen bütün Tutuklular günlerce göz altında baskı görmüş, isim vermeye zorlanmıştı, gelen insanlar yaşadıkları travmayı uzun süre atlatamıyordu. Günlerce uykusuz bırakılan insanlar, gece yaraları ifadeye alınmış, mahkemeye çıkarılmış, sonunda da bitkin bir halde cezaevine getirilmişti.”
- ❖ “Ceza evindeyken avukat görüşmesine giden her arkadaşşıma avukatları itirafçı olmalarını teklif etmiş.”
- ❖ “Cezaevi görüşlerinde işkenceden, sözlü telkin, tehdide kadar yaşanmışlıkları duydum.”
- ❖ “Cezaevinde 70 yaşındaki hasta adama bile tehdit vardı.”
- ❖ “Cezaevinde anlatılanlar vardı, tehdit edilenler, eşim de ayrıca savcı tarafından benim tutuklanmam ile tehdit edilerek konuşması istenmiş, halbuki bildiklerini anlatmıştı.”
- ❖ “Cezaevinde arkadaşşımanın kayınına makatından cop sokmuşlar. Bir arkadaşşıım ...'da günlerce bir eli yüksek bir yerde kelepçeli bekletip yanındaki arkadaşşılarına verdikleri elektrik gibi kendisine da vereceklerini söylemişler.”
- ❖ “Cezaevinde bulunan kişilere avukatlar aracılığıyla itirafçı olmaları yönünde baskı söz konusu.”
- ❖ “Cezaevinde işkence hakaret gören kişiler vardı.”

- ❖ *“Cezaevinde koğuş arkadaşlarımız işkence gördüklerini anlatıyorlardı.”*
- ❖ *“Cezaevinde koğuştan adamı götürüp; işkence yapıyorlarmış. Bizim dairede şube müdürüm ... gözaltındayken İl Emn. Müdürlüğünden deli bir polisi üzerine salıp işkence yaptırmışlar. Bunu daha görevdeyken; dairedeki arkadaşlardan duydum.”*
- ❖ *“Cezaevinde koğuşumuzdan iki arkadaşımız alındı biri bir ay sonra, biri de 15 gün sonra cezaevine döndü, ikisi de perişan halde idi. Bir arkadaşımız beraber çıktığımız mahkemede uygulanan işkenceleri anlattı, zabıtlara geçti.”*
- ❖ *“Cezaevinde tutuklu iken koğuşa gelenler Emniyetteki sorgulamalarında 3-5 kişinin isminin istendiğini söylemişlerdi.”*
- ❖ *“Arkadaşım cezaevine götürüldükten sonra bir daha karakola götürülüp haftalarca nezarethanede kaldı geri döndüğünde perişandı Annesiyle tehdit edilmişti.”*
- ❖ *“Cezaevindeyken cezaevi yönetiminin bazı kişilere telkinleri oldu.”*
- ❖ *“Cezaevine istihbarat elemanları geldi. İsim dahi verebilirim. Kiminle görüştüklarine dair.”*
- ❖ *“Cinsel organlarına ip bağlayıp işkence edildiğini duydum. Gözümün önünde arkadaşım dayak yedi.”*
- ❖ *“CMK Avukatı “Hainsin itiraf et” deyip müvekkili elinden geldiğince zor durumda bırakmaya çalışmıştı sorgu esnasında.”*
- ❖ *“CMK Avukatı bir arkadaşına “Artık bitti buraya kadar. Anlat her şeyi kurtul yoksa yatacaksın” gibicesine telkinlerde bulunmuş. Kabul etmeyince de arkadaşına hep ters davranmış gözaltı sonrası mahkeme de onu hiç savunmamış.”*
- ❖ *“Çocuklarıyla, eşleri ile tehdit edilenlerden bazıları itirafçı olmak zorunda kaldı.”*
- ❖ *“Çok duydum tutuklanmadan önce 1 polis memuru küfür ve ölümle tehdit etti.”*
- ❖ *“Çok fazla duydum, bir isim söyle kurtul ya da listeden isimleri işaretle vs., ya da “İtirafçı olsun eşin istifa ettirilip avukatlık yaptırılır” bu ifade bizzat bana söylendi.”*
- ❖ *“Çok tanıdığım kişilere 3 kişinin adını ver ya da itirafçı ol bırakalım telkinleri.”*
- ❖ *“Çok yakın bir tanıdığım çocuklarıyla tehdit edilmiş bir diğeri “İddianamesiz 2 yıl yatarsın” ile tehdit edilmiş. Kamera kapalı iken biri arkadaşımın üzerine yürümüş yumruğunu sıkarak...”*
- ❖ *“Çokça insan çeşitli eziyetlere maruz kaldı. İşkenceler oldu. İnsanlar aileleri ile tehdit edildi. Önlerine konulan belgeleri imzalaması için her türlü adi yöntem kullanıldı çok sayıda arkadaşına.”*
- ❖ *“Dağ başına götürülüp başına silah dayanıp ölümle tehdit edilen bir kişiyi tanıdım. Kendi ağzından olayı dinledim. Soruşturmalarda yüzde ellinin üstünde insan özellikle bazı şehirlerde baskı gördü, tehdit edildi kötü muamele gördü.”*

- ❖ *“Çok samimi olduğum 3 arkadaşım işkence gördü. İtirafçı olması konusunda ciddi fiziki ve psikolojik işkence gördü.”*
- ❖ *“Darp edilenler oldu.”*
- ❖ *“Darp raporu için gittiğimiz doktor. Yanımdaki bayanı aşağılayarak “Seni çırılçıplak muayene ederim hain darbeci” gibi ağır hakaretler ederken bizi götüren polisler sadece izledi.”*
- ❖ *“Dayak yediğini duyduğum insanlar oldu.”*
- ❖ *“Dayak yiyen ağızları yüzleri gözleri morardığı için serbest bırakılıp sonra tekrar gözaltına alınan psikolojik baskı gören karısı ve çocuklarıyla tehdit edilen arkadaşlarla konuştum bizzat yaşayan arkadaşlar.”*
- ❖ *“Dayak yiyenler, ailelerine küfür edilenler, başına silah dayanan öğrenciler.”*
- ❖ *“Dayak, tehdit işkence baskı uzun gözaltı aileden kimseyle görüştürülmeme.”*
- ❖ *“Defalarca ifade değiştirilmeler yaşandı. Hatta salınıp tekrar tutuklanmalar oldu.”*
- ❖ *“Duydum şiddet işkencenin her türlüünü.”*
- ❖ *“Devre arkadaşım ve beraber görev yaptığım kişiler ile sürekli iletişim halindeyiz gözaltına alınan herkese %100 bu baskı uygulanmıştır adım gibi eminim.”*
- ❖ *“Diğer gözaltındaki arkadaşların sorgulamalarında da aynı şeyler oldu. Sorgulamaları duyabiliyorduk.”*
- ❖ *“Duyduğum kadarıyla gözaltına alınan kişilerin ailelerini çağırıp “Konuşmazsa 15 yıl yatacak ikna edin konuşsun” şeklinde aileleri üzerinden baskı yaptırılanlar duydum. Ayrıca tutuklu olan eşi savcının çağırıp “Eşini de tutuklar çocuğunu da yuvaya veririm” diye tehdit ettiğini duydum. Bir başkası, çocuğu lösemi tedavisi gören birini savcının çağırıp “Bildiklerini anlat seni çıkartayım çocuğunun tedavisi ile ilgilen” şeklinde baskı yaptıklarını duydum birinci ağızdan.”*
- ❖ *“Duyduğum kadarıyla hiç ilgisi olmayan insanlara itiraf et kurtul gibi sözler sarf edilmiş. Ancak ben bu tip bir durumla karşılaşmadım.”*
- ❖ *“Duyduklarım “Bak herkes isim veriyor tutuklanmaktan kurtuluyor sende ver yoksa tutuklanırsın.”*
- ❖ *“Duydum ...’da gözaltılar da işkence yapılıp elektrik verildiğini.”*
- ❖ *“Duydum. İçeriden çıkamazsın, vatana ihanet gibi.”*
- ❖ *“Duydum. Sebepsiz yere gözaltına alınan, ByLock var denilerek cezaevine yattıktan sonra Morbeyin olduğu anlaşıldıktan sonra görevine iade edildi arkadaşım.”*
- ❖ *“Duydum. Suçlamalar hukuk dışı olduğu için her şey zulüm olarak yapılmakta insanlar işinden edilmekte hapse atılmaktadır.”*

- ❖ “Eğer bildiklerinizi anlatmazsanız bir ömür boyu hapis yatarsınız dedi.”
- ❖ “Ellerinde arkadan kelepçeyle 8 saat tutularak itirafçı olması baskısı yapıldı arkadaşşıma.”
- ❖ “Emniyete ifadesine gidenlerin hemen hemen hepsine itirafçı olmaları telkin ediliyor. Sendika üyeliği ve banka hesabının bulunması terör örgütü üyeliği delili kabul ediliyor.”
- ❖ “Emniyette “Anlat bakalım hoca, İtiraf et yoksa buradan kurtuluşun yok. Ömür boyu yaratsın vb.”
- ❖ “En az 3 isim ver dediklerini duydum.”
- ❖ “Emniyette bunu benden önce sorguya gidenlere yaptılar. Odada benden önce giden anlattı.”
- ❖ “Emniyette sıra beklerken küçük yaşta tahminim lise öğrencilerine resimlere iyi bakıp tanıdıklarını göstermeleri hususunda bağırışlar duyuyordum. Çekingen davrananlara, “Filan kitapta parmak izin çıkmış” gibi zannımca doğru olmayan söylemlerde bulunuluyordu.”
- ❖ “Emziren arkadaşşıya süt izni için çocuğunu vermediler. Ona da sürekli itirafçı olun baskısı yapıldı.”
- ❖ “En az 3 isim verilmesi konusunda baskı yapıldığı yönünde söylentiler duydum.”
- ❖ “Eş ve çocukların şahsa gösterilerek tehdit edilmesi.”
- ❖ “Eşinden ayrılması durumunda bir bayan komiserimizin işine geri dönebileceğini duymuştum.”
- ❖ “Eşi ile tehdit edilen bir arkadaşımız olmuş ve itirafçı olmak zorunda kalmış.”
- ❖ “Eşi ve çocuğunu getirip nezarete atarım, anlat! dendi birisine. Birisinin gözüne yumruk atıldı. Gece sert şekilde uyandırılarak ani şekilde sorguya alınanları söylemeye gerek var mı bilmem. Bu uygulama esas olarak uygulandı, birçok yerde. Sürekli panik havası ve şuursuzluk hali yaşatma maksadı güdüldü.”
- ❖ “Eşi ve çocukları ile tehdit edilenleri duydum. Sorgu esnasında her türlü küfür ve hakaret uygulamalarına maruz kalanlar ile aynı nezarete kaldım. Başına silah dayanan üniversite öğrencilerini duydum.”
- ❖ “Eşi ve çocukları ile tehdit edilen birçok kişi olduğunu duydum.”
- ❖ “Eşi ve çocukları polis arabasında adliyenin önünde olup, eğer itirafçı olmazsan onları da tutuklarım. Eşin öğretmenmiş onu da KPSS soruşturmasını dahil ederim.”
- ❖ “Eşi ve yakın akrabalarını gözaltına alma ile tehdit edilen duyduklarım var.”
- ❖ “Eşimin gözaltına alındığında evden alınıp emniyete götürülürken emniyet aracında eşime “çocuklarını bir daha görmek isterse itirafçı olması gerektiği” şeklinde psikolojik işkence uygulandı.”

- ❖ *“Eşim benden birkaç saat sonra adliye önünde beni beklerken gözaltına alındı. O sırada savcılıkta sorgu için bekliyordum. Eşimi jandarmalar getirdi. Savcı jandarma nezaretinde gönderilmesini istemiş. Dört gün nezarete kaldı. Ben serbest kalınca ben çıktım diye aynı gün iki dakika gördüm. Sonraki dört gün boyunca görüşme savcı talimatıyla engellendi Kendisi Kur'an istemiş bu süre zarfında izin verilmemiş. Aynı yerde kalan başka kişilerde Kur'an istediklerinde savcı eşime “verilmeyecek” talimatı verdiği için “size de veremeyiz” demişler. Nezarethanedeki yastıklar kötü durumdaymış yenisini verdirmediler. Önce “biz yemek veriyoruz” dediler ertesi gün gidip “bir şeye ihtiyacı var mı?” dediğimde “Yiyecek bir şey getirin mi?” dediler. Öğleden sonraya iki üç gibi gitmiştim kahvaltı verdiler mi bilemiyorum öğle yemeği verilmemiş. Gitmesek aç kalacaktı başka neler yaşadı hiç anlatmadı.”*
- ❖ *“Eşim de benim gibi gözaltı sürecinde baskı görmüş. Polis memuru duvara dayayıp boynundan tutup konuşması için hem fiziksel hem psikolojik şiddet uygulamış. Eşini açığa aldırırız. Onu da göz altına alırız. Aileni düşünüyorsan konuş” gibi sözler söylemişler. Ben o zaman görevdeydim. Bir ay sonra açığa alındım.”*
- ❖ *“Eşim eşzamanlı operasyonla alındı 30 kişilik bir grupta, birine itirafçı ol diye gözaltındayken sürekli başka bir yere götürülüp saatlerce ifadesi alınıyormuş.”*
- ❖ *“Eşim hamileliğin son ayında iken çocuğunu içerde büyütürsün diye baskı ve tehdit gördü.”*
- ❖ *“Eşim itirafçı olma konusunda çok baskıya uğradı. CMK ya aykırı olarak ifade almaya çalıştılar. Olmayan deliller ile korkuttular.”*
- ❖ *“Eşim. Aynı anda göz altına alındık. Eşime de konuş yoksa eşini tutuklarız demişler. Ben adli kontrolle serbest bırakıldım, eşim tutuklandı.”*
- ❖ *“Eşime çocuklarını düşünüyor isen etkin pişmanlıktan yararlan dendi.”*
- ❖ *“Eşime itirafçı ol kurtul demişler.”*
- ❖ *“Eşime ve onlarla birlikte alınanlara baskı yapıldığını mahkemedeki ifadelerinde duydum.”*
- ❖ *“Eşimi tutuklayan hâkim ... “Hepinizi tutukluyorum. Ne yapalım bana yardımcı olmadınız” dedi ve 19 kişiyi tutukladı.”*
- ❖ *“Eşimin abisi 10 gün gözaltında kaldığında psikolojik ve fiziksel işkence gördüğünü söyledi.”*
- ❖ *“Eşimin ifadesi 8 saat sürmüş ne su verilmiş ne de lavaboya gitmesine gergin bir ortam oluşturulmuş. Ve benzeri duyduğum olaylar mevcut.”*
- ❖ *“Eşimin ifadesi alınırken zorlamışlar. Arkadaşımın eniştesini “evlatlık çocuğunu elinden alırız” deyip defalarca ifadesini almışlar.”*
- ❖ *“Eşimin tutuklanmaması için isim vermemiz gerektiği söylendi. Eşim kimseyi tanımadığı için 11 aydır tutuklu.”*
- ❖ *“Eşini gözünün önünde dövenler, öldürülenler, tecavüze uğrayanlar olduğunu duydum.”*

- ❖ *“Eşinin de tutuklanıp çocuklarının yurda verileceği ile tehdit edilen bir imam vardı. ...’nın yeğeni olduğu söylenen şahsın başına poşet geçirilerek darp edildiği aynı nezarettekilerce anlatılıyordu.”*
- ❖ *“Eşiyle, namusuyla tehdit edileni biliyorum.”*
- ❖ *“Eşiyle tehdit edilenler, işkence görenler olmuş duydum.”*
- ❖ *“Eşleriyle aileleriyle tehdit edildiklerini duydum.”*
- ❖ *“Etkin pişmanlığı kabul ettirmek için “Çocukların çocuk esirgeme yurduna gönderilir, cezaevinde yat da aklın başına gelsin” vb. ifadeler.”*
- ❖ *“Etkin pişmanlıktan faydalanılması için baskılar tehditler isim ver yoksa tutuklanırsın.”*
- ❖ *“Ev aramalarında ve göz altı süresince birçok arkadaşımın aşırı sıkıntılara maruz kaldıklarını rencide edildiklerini işkenceye maruz kaldıklarını duydum ve bizzat yaşayanlar tarafından dinledim.”*
- ❖ *“Eşim baskılara maruz kaldı.”*
- ❖ *“Evlatları ile ilgili tehdit edildiklerini duydum ama bana böyle davranış yapılmadı.”*
- ❖ *“Fabrikada çalışan bir mühendis ve tıp fakültesinde doktorlarla kaldım. Hepsine fiziki ve sözlü şiddet küfür ediyorlardı. Avukatsız her gün birkaç defa sorguya alıyorlardı. Sorgudan gelen çocuk gibi ağlayıp “Ben bu vatana millete hizmetten başka bir şey yapmadım” diyorlardı.”*
- ❖ *“Fiili ve psikolojik işkence ile isim açıklaması istenmiş.”*
- ❖ *“Fiziki şiddet, aile ile ve kızına, eşine tecavüz ile tehdit, uyutmama, ayakta bekletme, başörtüsü çıkarıp erkeklerin önünde ayakta bekletme, sürekli avukatsız kayıt dolu görüşme ve fiziki şiddet duydum.”*
- ❖ *“Fiziki ve psikolojik işkence ile ifade kabul ettirme. Ailevi mağduriyet ya da eş çocuk ile tehdit Edip ifade imzalatma.”*
- ❖ *“Gerek avukatlar gerekse emniyet/adalet personeli tarafından bu yönde baskılar ve tutuklanma tehditleri olduğunu arkadaşlarımdan kendisinden bizzat duydum.”*
- ❖ *“Göreve devam eden arkadaşların “İhraç olmanız bir listeye bakar. Ayağınızı denk alın adınızı vermeyelim” gibi tehditlere maruz kaldığını, sendikadan istifa etmeleri için “Bize üye olmuyorsan bile orda da durmamalısın. Adını vermeyiz ama seni de korumayız” gibi üstü örtülü tehdit edildiklerini sık sık duydum.”*
- ❖ *“Gözaltına alınan bütün tanıdıklarım ve eşim sürekli itirafçı olması yönünde baskı görmüştür.”*
- ❖ *“Gözaltına alındığım sırada gözaltına alınan diğer kişiler ne zaman ifademiz alınacak veya savcılığa sevk ne zaman olacak diye bilgi almak için soru sorduklarında itirafçı olmaları için baskı ve telkin gördüklerini bildirdiler.”*

- ❖ “Gözaltı sürecinde birlikte kaldığımız kişilerin çoğunluğu darbe zanlısı askerler olduğu için onlardan dinlediğim kadarıyla; birçok üst rütbeli askere çok ciddi işkence edilmiş. Sadece iç çamaşırı kalacak şekilde soyulan askerlere öldüresiye dayak atılmış (salona ters kelepçeli getirilen askerleri sağlı sollu bekleyen 20-30 kadar polis ölüm koridoru oluşturmuş ve bazı kişiler gözlerini hastanede açmış. Hastanede gözünü açanlardan birisi ...yüzbaşı. Kendisi ...Mekanizde görevli, o gece Gen Kur. in önüne tankla gitmiş. Bu kişi de görülen davadan beraat etti. Ayrıca şeker ilaçları verilmediği için vefat eden bir ...Albaydan bahsedilmişti. ...ya makattan cop sokulduğunu bizzat şahit olan Jandarma uzman çavuş ...anlatmıştı. Kendisi bildiğim kadarıyla ...davasından tahliye oldu. Erlere, uzman çavuşlara ve teğmenlere üst rütbelileri dövdürmüşler. Ayrıca benim şahit olduğum işkencelerden birkaçı ise; salonda yastıksız ve yataksız sert zeminde uyumaya çalışan 50-60 kişi olduğu halde bazı geceler 02:00-03:00 gibi salona gelen 3-4 polisin salonda basketbol oynanması, bir diğeri ise salona yeni gelen 60 yaşlarında ...da üniversitede görevli bir ilâhiyat profesörüne oradaki genç bir polis hoş geldin partisi olarak salonun öbür ucuna kadar ördek yürüyüşü yaptırmıştı. Öte yandan bazı kişilerin ise ifade almak üzere alt kattaki hücrelere götürülüp orada işkence edilip geri salona getirildiğine de şahidim. Daha çok yazılacak şey var ama en öne çıkarlarını yazdım.”
- ❖ “Fiziksel ve psikolojik pek çok baskı yapıldığını duydum. Hakaret, tehdit, dayak, ilaç verme, aç bırakma, kısıtlı su verme, eşi ile tehdit, copla tecavüz gibi pek çok işkence duydum.”
- ❖ “Gözaltı ve ifade esnasında kamuoyunun da yakından bildiği fiziksel ve psikolojik baskılar duydum. Aynı meslekten ve başka mesleklerden tanıdığım kişilerden.”
- ❖ “Gözaltında iken yan odada kalan bir hamile bayana hakaret edildi ve diğer yan odada kalan başka bir sahsın itirafçı Olması için eşini emniyete getirerek hakaret ettiklerini gördüm.”
- ❖ “Gözaltı işlemleri sırasında 20-30 yıllık hakimler bile, görevde, duruşma yaptıkları sırada aşağılanarak, sürüklenerek gözaltına alındı. Gözaltı işlemleri sırasında fotoğrafları çeken görevli memur yumrukla gözümün altına vurdu. Sendeledim düşmek üzere idim. Buna benzer işkence ve insanlık dışı muamele zaten herkesin yaşadığı sıradan uygulamalardı. Cezaevlerinde ziyaretlerdeki aramalarda çocuklarının anadan doğma ulu orta yerde soyularak, mahremiyetlerini umursamayarak aşağılama çok yakın arkadaşımdaydı. Cezaevlerinde sıcak su bulunmadığını söyleyen tanıdıklar oldu. Bebekleri olup daracık alanda bunların bakımının imkansızlığı ve tam bir işkenceye dönüştüğünü biliyorum. İtirafçı olmasına zorlamak için yüzlerce hâkim-savcı halen ağır şartları olan hücrelerde.”
- ❖ “Gözaltı salonunda (...’nın arkasındaki kapalı spor salonu) iken geceleri isimleri yüksek sesle söylenen kişilere işkence yapıldığını duydum. Gün içinde normal bir şekilde yürüyen birinin gece yapılan işkence sonrası aksayarak yürüdüğünü gördüm. Cezaevinde ise gözaltı salonunda gerçekleşen işkence girişimlerinin detaylarını (delil torbasıyla boğmaya çalışma, makattan cop sokma) duyup insanlıktan utandım. Keza Cezaevi’nde hücrede tutulan şüphelilerden birinin kendisine yapılan işkencenin etkisiyle hücre duvarına veya yatağına ‘Bunlar yapılacağına keşke infaz koruma memurları beni her gün d.zseydi’ yazdığını; bir askere yapılan işkence sonrası açılan yarasına cop sokularak işkenceye devam edildiğini duydum.”
- ❖ “Gözaltında iken emniyet sorgusuna gidip donen tüm arkadaşlar bu telkinlerin kendilerine de aynen yapıldığını ifade ettiler.”

- ❖ “Gözaltına alınan herkese itirafçı olması konusunda baskı yaşadı.”
- ❖ “Gözaltındayken Sabahlara kadar çok ürkütücü sesler duyuyorduk.”
- ❖ “Gözaltı arkadaşlarıma ve çevremde gözaltına alınan herkese isim ver baskısı vardı.”
- ❖ “Gözaltı sırasında darp ve bazı ihtiyaçlar giderilmedi. Lavaboya gidişimiz keyfi olarak engellendi.”
- ❖ “Gözaltı sırasında diğer şüpheliler nezarethanedен alınarak itirafçı olmaları yönünde görüşmeler yapıldı.”
- ❖ “Gözaltı sürecinde işkence yapılmış ve eşi ve çocukları önünde yapılmış. Ayrıca tehdit edilmiş.”
- ❖ “Fiziksel ve psikolojik şiddet, tehdit, uzun süre gözaltı ve esnasında baskı...”
- ❖ “Gözaltı yerimiz ... 'daki eski dokuma fabrikasının spor salonu idi tuvalet girişi dahil her yerde kamera vardı akşamları kontrole gelen doktor odasında kamera yoktu o odaya bazı arkadaşları götürüyorlar ve tehdit ediyorlardı.”
- ❖ “Gözaltına alınan arkadaşlara baskı ve mobbing uygulanarak isim alınmaya çalışılmış.”
- ❖ “Gözaltına alınan arkadaşlarımdan hepsi aynı telkinlerle korkutulmuş.”
- ❖ “Gözaltına alınan herkes aynı baskıyı gördü.”
- ❖ “Gözaltında baskı görüp, itirafçı olmaya zorlanan işyerinden bir arkadaşım var.”
- ❖ “Gözaltına alınıp birlikte nezarethanede kaldığımız arkadaşlar da benimle aynı baskıya maruz kaldılar.”
- ❖ “Gözaltında benimle olan birçok arkadaşta baskı yapıldığını duydum. Hatta bir bayana 9 saat gidip gelip baskı yapıldığını duydum.”
- ❖ “Gözaltında beraber kaldıklarımızdan dövülenler oldu. İfade öncesi öngörüşme herkesle yapılıyordu.”
- ❖ “Gözaltında beraber kaldığımız herkese baskı yapıldı.”
- ❖ “Gözaltında bulunduğumuz sırada ifadesi alınanlara suçlamaları kabullenme yönünde psikolojik baskı yapıldığını duydum.”
- ❖ “Gözaltında dayak ile konuşturulmaya çalışılan yakınlarım oldu.”
- ❖ “Gözaltında iken ... yan hücrede bir zanlı vardı. Gözaltına aldıklarında arabada darp etmişler, gözaltında iken arkadaşı ve bu arkadaşı kamera olmayan yerlere götürüp darp etmişler, hatta arkadaşın sırtında sandalye kırdılar, tekmeden pantolonun rengi değişti diye anlatmıştı. İsim istemişler, “Bilmiyorum” deyince eşini de almışlar, ikiz çocukları babasız annesiz kalmıştı. En son “İsim ver kurtul” demişler “Ben Allah tan korkarım kimsenin günahını alamam” demiş. Bu arkadaş bunları mahkemeye çıkmadan anlatmıştı.”

- ❖ “Gözaltında birlikte bulunduğumuz bir arkadaşım “Siz hainsiniz eşin de sen de tutuklanırsınız bir daha da içerden çıkamazsınız, itirafçı olun” gibi baskıya maruz kaldığını biliyorum.”
- ❖ “Gözaltında bulunduğum sırada yanımda bekletilen insanlara yapılmıştı.”
- ❖ “Gözaltında iken 2 kişiyi çağırıp baskı yapan ifadeye zorladılar.”
- ❖ “Gözaltında iken ...da uzman birinin işkenceye uğradığını gördüm. Ama doktorlar darp raporu veremediler, baskı ve tehditlerden dolayı.”
- ❖ “Gözaltında işkence gören iki kişi biliyorum.”
- ❖ “Gözaltında olan eşlerden erkek olanla aynı yerdeydik. Savcının yanına çok götürülüp getirildi. Eşi suçlamaları reddetmiş. Eşiyle ilgili bildiklerinin anlatılması için baskı vardı sürekli ağlıyordu.”
- ❖ “Gözaltında tanıştığımız bir öğretmen, kendi tabiriyle “korsan sorguya” alınmak istenildiğini bu sırada bir komiser tarafından darp edildiğini, bu durumu rutin kontrol için gelen doktora bildirdiğini, ardından ilgili komiserin bir daha orada görülmediğini söyledi. Fakat; birlikte kaldığımız sürede konuyla ilgili bir işlem yapılmadığını da belirtmeliyim.”
- ❖ “Gözaltı sürecinde bir kişiye baskı yapıldığına tanık oldum.”
- ❖ “Gözaltında uzun süre bekletme, gece ışıkların açık açık bırakılması gibi.”
- ❖ “Gözaltında ...emniyette tutulduğum 10 günlük süreçte memur ve asker kökenli kişilerden benzer sıkıntı ve baskılara şahit oldum ve duydum.”
- ❖ “Gözaltında ve cezaevinde beraber bulunduğumuz kişiler de baskıya maruz kaldıklarını ifade ettiler.”
- ❖ “Gözaltında yanımda bir bayan vardı. Kendisine emniyetteki sorgusunda “İtirafçı ol yoksa gözaltının 30 güne kadar yolu var. Sonunda tutukluluğu var” gibi tehditler edildiğini söylemişti. Küçük bir bebeği vardı. Bir gözü görmeyen kayınvalidesi sabah akşam bebeğini emzirmeye getiriyordu. Bebek ağlıyordu anneden ayrılmamak için biz de ağlıyorduk. Hatta yan nezaretten erkeklerin ağlama sesi de geliyordu. O bayan 20 küsur gün kalmış diye duydum sonra.”
- ❖ “Gözaltındaki bütün insanlara bu telkinleri yaptılar özellikle cezaevinde itirafçı olanları örnek verdiler ve en çok da ailelerimizle tehdit ettiler.”
- ❖ “Gözlerimle görmedim ancak cezaevinde iken duydum. Elektrik bile verilen varmış konuşurmak için.”
- ❖ “Hakkımda bu şekilde itirafçı olanlar vardı.”
- ❖ “Hâlâ çalışan 20 yaşlarında bayan bir hemşire vardı. Günde üç dört defa gelip yüksek sesle bağıarak kızın itirafçı olmasını ve bildiklerini anlatmasını istiyorlardı. Kız sürekli ağlıyordu. İsmi ve görevini bilmediğim uzun boylu erkek itirafçılığa zorluyor, tehdit ediyordu.”

- ❖ “Gözaltındayken olmak üzere hem diğer arkadaşlarımın hem de tutuklandıktan sonra koğuştaki arkadaşların yaşadıklarına şahit oldum. Türbanlarının çıkarılması mahremiyete dikkat etmeme sözle taciz baskı korkutma ayrıca şiddet...”
- ❖ “Hamile bir bayan vardı örneğin. Sadece ...dershanesine gitmiş bir zamanlar. Ve ByLock suçlaması vardı. Fakat daha sonra Morbeyin listesinde çıktığı için tahliye oldu. Bu bayana savcı “Sen kesin kriptosun çok masum görünüyorsun fakat kendini iyi saklamışsın” gibi ifadeler kullanmış. Diyabet hastası bir öğretmen arkadaşımıza gözaltında iken ilaçları verilmemiş. Kendisi oruç iken gözaltına alınmış ve orucunu bozmuş. Duyduğuma göre darp da edilmiş.”
- ❖ “Hangi birini anlatayım bizzat yengemi çocuğu ile tehdit ettiler. Yengemden iki gün haber alamadık. Meğer kadını savcı sorguya almış “Bizle iş birliği yap küçük çocuğun ile ceza evinde şartların çok zor durumda biliyoruz bizle iş birliği yaparsan seni serbest bırakırız” diye tehdit etmişler. Yeğenim emniyet sorgusu sırasında şiddete maruz kaldı. Bunları yazarken bile çekiniyorum ama bu zulmün artık bir an önce bitmesini istiyorum. Kimse çığlıklarımızı duymuyor.”
- ❖ “Hapishanede iken bir arkadaşına. Hâkimin baskı yaptığını. “Anlat akşam çocuklarımla çorba içersin. Bak duruşmada çocukların gözüne bakıyor, ağlıyorlar” diye baskı yaptığını anlatıyordu. Buna benzer birkaç kişiden daha duydum.”
- ❖ “İfade de verdim tanık olarak, yaşlılar bile dayak yiyip geliyordu.”
- ❖ “Hapishanedeki koğuş arkadaşım nezarethanede kaldığı süre zarfında eşine karşı olumsuz söylemler içine girdiklerini tarafıma söyledi. Yani kendisine eşine cinsel muamele yapmakla sözlü olarak tehdit etmişlerdir.”
- ❖ “Hapiste tutuklu iken aynı koğuştaki tutukluların avukat ve ailelerinin baskılarına tanık oldum. Bu kişilerin koğuşu değişti itirafçı oldular ve tahliye edildiler.”
- ❖ “Herkes isim verme konusunda, bana benzer şantajların yapıldığını, herkes anlatıyordu. Avukat bile bunlara ses çıkaramıyordu. OHAL ve makul şüphe ile her şeyi yapabilirler diyorlardı.”
- ❖ “Herkes yapılmış bu baskı.”
- ❖ “Herkesten etkin pişmanlık ta bulunulması istendi.”
- ❖ “Hem işyerimden hem de cezaevinden tanıdığım arkadaşların bir kısmının baskı gördüğünü duydum. Özellikle polis sorgusunda “Konuş yoksa gençliğin cezaevlerinde geçecek 9 sene cezaevinde kalacaksın” diye tehdit edildiklerini söylediler. “Sen yapmadıysan bile kim yapmış olabilir isim ver”. “Benim bile FETÖ’cü arkadaşlarım var senin nasıl olmaz” gibi psikolojik baskı ile karşı karşıya bırakılmışlar. O baskılara maruz kalan iki arkadaş ta beraat etti. Cezaevinde çok fazla duruma tanık olunuyor ve yapılan baskılar duyuluyor. Yazmakla anlatmakla bitmez. Bir keresinde bayanın birinin vücudunun büyük kısmında morluklar olarak cezaevine getirildiğini ve cezaevinin bu şekilde sizi alamayız dediğini ancak almak zorunda bırakıldığını duymuştum. Birinci ağızdan duymadığım veya tanımadığım insanlardan duyduğum olayların doğruluğundan tam olarak emin olmamakla birlikte O kadar çok duyum var ki yaşanan haksızlıklar yapılan baskı ve zulümler karşılaştırıldığında insanlar kendine uygulanan baskı ve haksızlıklara karşı şükreder hale getirildi.”

- ❖ *“Hemen hemen yaşadıklarımın aynısını anlattılar.”*
- ❖ *“Hep aynı baskı direk suçlu muamelesi ve isim ver anlat kurtul.”*
- ❖ *“Hiçbir can güvenliği ve özel hayatın gizliliği kalmaksızın insanlar paldır küldür ansızın en olmaz vakitlerde sabaha doğru 9-10 kişinin gelip de götürüldüğü şartlarda bir ülkede yaşıyoruz. Ne için götürüldüğünü nereye götürüldüğünü dahi bilmeden. Yakınlarının günlerce haber alamadıkları. Bundan daha iyi toplumsal baskı mı olur. Korku ülkesi.”*
- ❖ *“Hoş bir bayan arkadaşına erkek bir polis “Buradan çıkınca otelden yer ayırttım oraya gideceğiz” demiş, bunu arkadaş kendisi bizzat söyledi.”*
- ❖ *“İçeride iken çok duyuyordum. Ancak herkes üç beş isim ver çık pazarlığını biliyordu.”*
- ❖ *“İddianameler geç hazırlanıyor sık sık cezaevi veya cezaevinde koğuş değişikliği yapılıyor, gardiyanlar özellikle cezaevi müdürleri çok kötü davranıyor. Tutuklama ve gözaltılar direnç kırmak için kullanılıyor.”*
- ❖ *“İfade haricinde sorgular oluyordu ve burada hakaret ediliyordu.”*
- ❖ *“İfade için sıra beklerken Avukatı Baro tarafından atanarlara ciddi baskılar yapıldı. Hatta çoğu azarlanıyordu. Beni üzen asıl husus CMK avukatlarının şüphelinin yanında olmaktan öte polisler destek olmaları ya da bu durum karşısında seslerini çıkarmamaları idi.”*
- ❖ *“İhraç olan bir polis memuru arkadaşım baskıya maruz kaldı.”*
- ❖ *“İhraç olan doktor arkadaşımın ...emniyetinde isim vermesi için şiddet gördüğünü kendisinden duymuştum. Başka bir akademisyen arkadaşımın 15 Temmuz'dan hemen sonra ...emniyette gözaltına alınanlara işkencelerin yapıldığını duymuştum.”*
- ❖ *“İlk başlarda duydum. Gözaltı süresinin uzun olması insanları çok etkiledi.”*
- ❖ *“İnsanları zorla itirafçı yapmaya çalıştıklarını bizzat yaşayanlardan dinledim.”*
- ❖ *“İsim ver kimler vardı, biz seni biliyoruz sen iyisin diğerleri kötü gibi söylemler ve psikolojik baskı çoğu kişiden duydum.”*
- ❖ *“İsim ver kurtul dediklerini duydum.”*
- ❖ *“İsim ver seni salıverelim dediklerini duydum.”*
- ❖ *“İlk alınanlar ile ilgili yaz günü nezarethanelerin kaloriferleri yakılıp marşlar dinletilmiş. Donmuş yiyecekler vermişler. Geceleri (7-8 gün boyunca) nezarethanelerden alınan gözaltındakilere psikolojik baskı korkutma tehdit şantajlar ve arkadaşının ifadesi diye ilgisiz ifadelerle yönlendirmeler yaşandığı. Eşi kanser olan birine itiraf et şu yazılı hususları serbest kal denilmiş. Fakat onun imzalayıp itirafçı olmayı istediği konudan birçok tanımadığı kişi mağdur olmuş ve itirafçı sayılmamış vb. vb.”*
- ❖ *“İsim ver serbest kal.”*
- ❖ *“İsim ver yoksa buradan çıkamazsın gibi laflar ve tehditler alanları duydum...”*

- ❖ *“İsim ver, itirafçı ol kurtul diyorlardı.”*
- ❖ *“İsim verin, kurtulun. Bunun gibi birçok şey duydum.”*
- ❖ *“İsim verme konusunda baskı yapıldığını duydum.”*
- ❖ *“İsim vermeleri istenmiş, karşılığında vaat veya tehdit edilmiş.”*
- ❖ *“İsim vermezsen cezaevinden çıkamazsın eşin de alınır şu kadar ceza alırsın gibi pek çok korkutma ve tehdit duydum.”*
- ❖ *“İsimimiz verip çıkması istenen yakınlarım oldu.”*
- ❖ *“İşkence göreni bile duydum bizzat birinci ağızdan. Baskı had safhadaydı.”*
- ❖ *“İşkence gören arkadaşlarımız oldu. Fakat gelen doktorlara darp raporu verdirilmedi. Darp raporu veren doktorları da gönderip bizlere hastaneden rapor aldırıldı.”*
- ❖ *“İşkence gören polisleri direkt dinledim. Kaburgalarının kırıldığını söylediler. Dayak yiyen polisleri dinledim.”*
- ❖ *“İşkence ve kötü muamele çok duydum.”*
- ❖ *“İşkence yapılabileceğini hissettirme, insanları kullanma ve özellikle hukuktan bihaber ve hiç adli bir işi olmamış insanların korkularını kullanma yaygın olarak gözlemleniyordu.”*
- ❖ *“İşkence yapılanları bile duyduk.”*
- ❖ *“İşkenceye ve baskıya maruz kalanlardan ötürü hayati endişe taşıdım.”*
- ❖ *“İsnat edilen Suçun çeşidine göre psikolojik ve fiziksel şiddet görenlere tanık oldum.”*
- ❖ *“İsrarla etkin pişmanlıktan faydalanma ve isim istedikleri akabinde görevlerine geri dönecekleri yönünde şeyler duydum.”*
- ❖ *“İtirafçı olması için hücreye alınanı duydum.”*
- ❖ *“İtiraf adı altında kimlerin sohbete geldiğini, gittiğini vs. veya yapının çözülmesi ile ilgili isim verirken ve etkin pişmanlıktan faydalanırsan. Yani örgüt üyesi olduğunu kabul edersen seni bırakırız yoksa hapse girersin şeklinde.”*
- ❖ *“İtirafçı olmaları halinde serbest bırakılacağı bazı kişilere söylendi.”*
- ❖ *“İtirafçı ol akşama kadar çıkarısın demişler.”*
- ❖ *“İtirafçı ol kurtul yoksa gün yüzü göremezsin.”*
- ❖ *“İtirafçı ol kurtul. Adam bir şeyin üyesi değil ki itiraf etsin ya.”*
- ❖ *“İtirafçı ol seni çıkarayım. Bildiklerini anlat adı altında İtirafçı ol baskısı vardı. Davayı uzatmadan parayı alma gayreti vardı.”*

- ❖ *“İtirafçı ol serbest kal diyorlardı.”*
- ❖ *“İtirafçı olan bir kişinin çocuklarıyla tehdit edildiğini söylediğini duydum.”*
- ❖ *“İtirafçı olma konusunda baskı görenleri tanıdım.”*
- ❖ *“İtirafçı olmaları için telkinde bulunulmuş. Fiziksel ve psikolojik baskı yapılmış.”*
- ❖ *“İtirafçı olmaları yönünde baskı yapıldığını duydum.”*
- ❖ *“İtirafçı olmaları yönünde çok baskı yapılanları duydum.”*
- ❖ *“İtirafçı olması için telkin, korkutma, işkence, dayak, uzun süreli tutukluluk gibi olayları bizzat eski mesai arkadaşlarımdan, eski tanıdıklarımdan dinledim. 18 gün boyunca her gün 3 saat dayak yiyen arkadaşım var. Hapishanede aklını kaybeden komşu kızı var.”*
- ❖ *“İtirafçı olmaz işen buradan çıkamazsın en az 6 yıl ceza dediler. Ve onlarca insan ismi verdi bayan sonrasında.”*
- ❖ *“İtirafçı olmazsınız ağır cezalar alınacağı söylendi.”*
- ❖ *“İtirafçılığa zorlanma, tehdit edilme ve insanlık dışı muamele.”*
- ❖ *“...de günlerce işkence ile konuşturulmaya çalışıldı küfür hakaret ve işkence kendisi kuzenim.”*
- ❖ *“...de işkence gördü arkadaşım itirafçı oldu.”*
- ❖ *“Kahir ekseriyetin baskıya maruz kaldığını duydum veya şahit oldum. Sorgulama yapılan yerde zaten bu baskılar alenen ve yüksek sesle dile getiriliyordu.”*
- ❖ *“Kanserli bir polis memuruna gözaltında tıbbi müdahale yapılmadı ve mahkemeye çıkarılıp tutuklandı.”*
- ❖ *“Kiminden isim istemişler, kimisini tehdit etmişler, kimisine işkence, dayak cebir uygulamışlar...”*
- ❖ *“Karakolda bir hâkime polisler Sin Kaflı küfür ediyordu. Hâkimi 15 Temmuz öncesi mimlemiştir, avukat geldi benim için, ben “Gözaltındaki meslektaşına da bakar mısın?” deyince polis “O terörist ona yaklaşma” dedi. Avukat da korktu.”*
- ❖ *“Kendi dayım 1,5 yıl hapisteydi. Savcı ve avukatı kendisine baskıları yetmemiş gibi ailesine de baskı yaptılar. “Geri zekalı kocan, kardeşin, isim verse hemen çıkarırım” gibi baskılar ve hakaretler yaptılar.”*
- ❖ *“Kimi şahısların KOM şube müdürü tarafından şehirde ismi malum bir restoranda ayrı ayrı çağırılıp hakkında toplanan bilgilerin aktarıldığı ve bu şahıslara tanık olarak ifade vermezse sanık olacakları yönünde baskı kurulduğu, nitekim bu şahısların tamamına yakınının bilgi sahibi sıfatıyla ifade çağırıldıkları, ifade tutanaklarında KOM şubeye çağırılmam üzerine geldim demeleri ve tanık olarak mahkemede dinlendikleri bizzat bu restoranda çağırılan bir kişinin tanıklığı ile sabittir.”*

- ❖ *“Karını, kızını, kaçırır dağa çıkarırız. Bir daha göremezsin. Küfürler. Anasıyla babasıyla tehditler. Ananı babanı bir daha göremezsin. Kendisi gözaltında iken Eşini yani karısını da gözaltına alıp, bununla tehdit etmeler vb. Birde konuş yoksa cezaevinden çıkamazsın demeler. Hâkimi savcıyı zaten biz yönlendiriyoruz demeler vb.”*
- ❖ *“Kişileri özellikle aile/çocukları üzerinden baskıya maruz bırakıyorlar. “Kendini düşünmüyorsan çocuklarını düşün” tarzında ifadelerle suçlu olduklarını kabul ettirmeye çabalyorlar.”*
- ❖ *“Kişinin haberi olmadan bile itirafçı yapıldığını duydum. Benim hakkımda ifade vermişti Aradığımda itirafçı yapıldığından bile haberi yoktu. İfadesini gönderince itiraz edip ifadesini değiştirdi.”*
- ❖ *“Kız kardeşimin eşi tutuklandı, sorgusunda beyanı alınmaksızın hazır bir ifadenin imzalatılması baskısı görmüş ve baro tarafından atanan avukat, sorgulama başlamadan sorguda hazır olduğuna dair imza verip ayrılmış.”*
- ❖ *“Klima altında bekletmişler, dayak atmışlar, küfür ve hakaret etmişler, uykusuz bırakmışlar, eşiyile tehdit etmişler... vs.”*
- ❖ *“Koğuş arkadaşım tutuklandığı gün polis kendisine işkence yapmıştı. Pencereden atmaya çalışmış. Fiziki işkence yapmış. Göğsüne tekme atmış burnu kanamıştı. İçeri ilk geldiğinde üstünde kan lekeleri vardı ve üstelik doktor rapor vermemişti. Yani koğuşlardan ara ara emniyete götürülüp baskı yapılan vardı.”*
- ❖ *“Koğuş arkadaşşıma gözaltı sırasında eğer konuşmazsa kesin tutuklanacağı söylenmiş. Ayrıca, hapisteyken de koğuş arkadaşlarımla avukatları sadece konuşurlarsa buradan çıkabilecekleri aksi taktirde uzun süre tutuklu kalacaklarını söylüyordu.”*
- ❖ *“Koğuşta 15 ay boyunca baskı gören kişilerin anlattıklarına şahit oldum. ...da 23 yaşında 2 yaşında bebek sahibi bayan geldi. Polisler sıkıştırarak “Konuşmazsan evladını yıllarca göremezsin” demiş etkin pişmanlık için imza attırılmış vs.”*
- ❖ *“Koğuşta olan arkadaşlardan bir tanesinin hamile eşine “Bana isim ver yoksa seni hastaneye göndermeden burada doğum yaptırırım” gibi tehditlerde bulunmuşlar... Bir başkasına kocanızı boşarsanız sizi serbest bırakırım denilmiş.”*
- ❖ *“Koğuşta tanıştığım engelli bir memur, nezarete gece uyurken kapıya vurulup her şeyi kabul edeceksin denilmiş. Ayrıca mahkeme götürülürken kalça protezlerinden ötürü hızlı yürüyemediği halde anlayış gösterilmemiş.”*
- ❖ *“Koğuşumuzda kalan subay arkadaşımıza -orada tanıştım- itirafçı olması hususunda çok ciddi telkinlerin yapıldığını, kendisinin uyarıları sonucu telkinden vazgeçildiğini duydum. Ayrıca ...isimli vatandaşa fiziki işkence yapıldığını avukatımdan duydum. Ayrıca ByLock'tan tutuklu bir polis memurunu itirafçılığa zorlamak için eşini tutukladılar, 45 gün hapis yatırdılar. 45 gün sonra serbest bırakıldı ve beraat etti hanımefendi şu anda görevinin başında.”*
- ❖ *“Kolluk kuvvetinin başka bir askeri personele yumruk atmaya kalkması gibi bazı hadiseleri koğuşta birinci ağızdan duydum.”*
- ❖ *“Küçük Çocukları ile korkutulan kadınlar oldu.”*

- ❖ *“Kolu kırılan ama rapor alınmayan. Şubat ayında soğuk klimalara tutulan kişileri duydum.”*
- ❖ *“Mesela ben gelemeden önce bir grup siyasi suçlama ile suçlanan şüpheliler sayım vermek istemeyince karga tulumba başka bir yere götürülmüşler. Yan yana yattığımız ...isimli bir astsubay biz geldiğimizde “Yaklaşık 30 gündür sorgusuz sualsiz bekletildiğini, ailesinin de kendisinden haberdar olmadığını” söylemişti. “Biz orada iken ifadesi alınmış ve mahkemeye sevk edilmişti. ...Lisesi’nden öğretmen ... her gün “Bu gece kadir gecesi olmasın” diye dua ederdi. Çünkü isminin Kadir olduğunu söyleyen polis onu herkes uyuduktan sonra gece 12-1 civarı çağırır soyunma odasında dövermiş. Bir sabah kalktığımızda Mehmet Ali başını battaniyenin içinden çıkarmıyordu. O günü battaniyeye sarılı, kıvrılmış ve psikolojisi altüst bir şekilde geçirdi. Öğleden sonra gelen doktorlara, polisler nezaretinde darp yoktur dedi. O gün Mehmet Ali’nin gözleri morarmıştı. Hepimiz gibi darp var demekten korkutulmuştu. Mehmet Ali sürekli kendisinden isim istendiğini, birçok küfür ve tehditlere maruz kaldığını anlatırdı. En son artık “Siz isim yazın imzalayacağım” dediğini söylemişti. O gece “14 tokat mı ne yediğini” söylediğini hatırlıyorum. ...Sosyal Hizmetler de çalışmış Erkan’ın bacaklarına vurduklarını ve topallayarak yürüdüğünü biliyorum. Mahmut ve Ertuğrul da çeşitli dayaklar yemişler. Ertuğrul’un başına poşet geçirip dövmüşler.”*
- ❖ *“Küfür hakaret, itip kakma, vurma olayları duydum.”*
- ❖ *“Küfür, psikolojik ve fiziksel şiddet görmüş arkadaşlar oldu.”*
- ❖ *“Manevi baskı bildiklerini anlatmazsan ömrü billah hapishaneden çıkamazsın... Hatta bir savcı sorgulama esnasında oda arkadaşıma “İtirafçı ol seni su kapıdan göndereyim yoksa aklın başına gelene kadar içeride kalırsın” dediğini biliyorum.”*
- ❖ *“...’de bir kişinin tehdit ile dışarıda kulağına yakın bir şekilde ateş edilmiş. Şahsın kulak zarı patlamış. Ayrıca, ... illerinde yoğun işkence iddiaları duydum. Gece geç bir saatte uyandırma, fiziki ve psikolojik işkence, gece geç saatte ifade alma, isim verip itiraf karşılığında serbest bırakılma vaadi.”*
- ❖ *“Koğuş arkadaşım dövüldüğünü söylüyordu.”*
- ❖ *“Meslektaşlarım çoğu maalesef. Ayrıca daha önce müvekkilim olanlar. Teyzemin oğlu. Özellikle 15 Temmuz’un ertesi KOM şubede çok ciddi dayaklar yedi.”*
- ❖ *“Mülakat adı altında avukat olmadan yapılan sorgulamaların bana özel olmadığını başka kişilerden aynı hikayeleri dinleyince anladım.”*
- ❖ *“...den 90 öğretmen ... Ağır Cezada yargılandık. Tutuklu öğretmenler tahliye istediğinde mahkeme başkanı “İtirafçı olanları tahliye edeceğini” itirafçı öğretmeni örnek gösterdi, tutuklu öğretmenlere “Ya aileniz ya arkadaşlarınız tercih sizin” dedi. Mahkeme tutanaklarında olmalı.”*
- ❖ *“Ne olduğunu biliyoruz. Her şeyi anlat. Arkadaşların her şeyi anlattı. Bize masal anlatma şeklinde telkin ve baskı.”*
- ❖ *“...Emniyetinde polis tarafından göz altıdakilere günlerce çırılçıplak kötü muamele ve coplu işkence yapıldığını duydum.”*

- ❖ *“KOM’da dövülen bir muhasebeciyi duydum. Eşi ile konuştum.”*
- ❖ *“Nezarethanede işkence gören, dövülen biriyle aynı koğuştta kaldım.”*
- ❖ *“Nezarete 29 gündür tutulan saç sakalına karışmış insanlar gördüm.”*
- ❖ *“Nezarethanede birlikte kaldığımız kişiler de aynı şekilde itirafçı olmaları için baskı gördüler.”*
- ❖ *“Nezarethanede birlikte kaldığımız müdürlerimiz ...öğretim görevlileri vardı onları avukat görüşü diye götürüyorlardı ve sürüyerek geri getiriyorlardı bacakları morarmıştı.”*
- ❖ *“Nezarethanede “istedikleri, bekledikleri şekilde ifadesini değıştirmez ise çocuklarını bir daha göremeyeceğini” söylemişler. O kişi de eşimdi.”*
- ❖ *“Nezarete aynı odadaki iki kişiyi ara ara ifadeye çağırıldılar. Bir tanesi etkin pişmanlıktan yararlandı. Diğerine baskı yaptıklarını kendisi anlattı. İstedikleri şeyleri söyletemeyince “15 yıl hapis yat da aklın başına gelsin” deyip nezarete geri gönderdiler. Aynı kişi ilk duruşmada tahliye edildi. 15 yıl hapsi tehdit olarak savurmuşlar.”*
- ❖ *“Nezarete yan hücrede yer alan şahıs tam 11 kez gözaltındayken sorgulandı.”*
- ❖ *“...isimli cezaevindeyken tanışmış olduğum arkadaşım ...Emniyette fiziki ve psikolojik olarak her türlü işkenceye maruz kaldığını ve tutuklandıktan sonra suç duyurusunda bulunduğunu söylemişti.”*
- ❖ *“O kadar çok ki bunların sayısını bile unuttum. Çok yakınımından insanlar işkence gördü.”*
- ❖ *“Öğrenci iken beraber aynı evde kaldığım arkadaşlarım "itirafçı ol kurtul" baskısına maruz kaldı, bir kısmı insanlık dışı işkenceler gördü. Çırılçıplak tutuldular copla dövüldüler. Daha fazla işkence yapılmakla tehdit edildiler.”*
- ❖ *“Okuldan bazı arkadaşlarımın 1 ay boyunca işkence edildiğini en yakınlarından duydum.”*
- ❖ *“Onlara da aynı şekilde çapraz sorgu yapıldı. Mesela benim söylemediğim bir şeyi arkadaşıma söylemişim gibi anlatmışlar, onun söylemediğini de bana ‘söylemiş’ gibi anlattılar...”*
- ❖ *“Özellikle ...’da teslim olan tanıdıklarım yoğun fiziksel işkencelere tabi tutulduklarını anlattılar. ...da da bazı tanıdıklarım ceza evinden zaman zaman alınarak dışarıda sorguya götürülüyorlardı.”*
- ❖ *“Özellikle annelere “Sen söylemezsen eşini alırız veya çocuklarını bir daha göremeyebilirsin” gibi sözlerle psikolojik baskı vardı.”*
- ❖ *“Özellikle bazı illerde çok baskılar yapıldığı ...gibi. Bazı illerde benim durumumda olanlara soruşturma açılmazken bizler şafak vaktinde evlerimizden ailemizin gözü önünde alınarak muamele gördük.”*
- ❖ *“Özellikle büyükşehirlerde toplu, uygunsuz, uzun gözaltı, şiddet, aç bırakma.”*

- ❖ “Özellikle gözaltı sürecinde kolluk kuvvetlerinin durumdan vazife çıkarıp, itirafçılık konusunda baskılar yaptıklarını, koğuşumuza gelen her arkadaştan duydum.”
- ❖ “Özellikle hamile ve emziren annelere itirafçı olmazsan buradan asla çıkamazsın şeklinde konuşmalar yapılmış.”
- ❖ “Polis ifadesinde ağır hakaretler edildi aynı nezarete kaldığım arkadaşlardan bazılarına.”
- ❖ “Polis, savcı veya hakimlikteki sorgulamalarda "itirafçı" olma baskısı, açık veya kapalı olarak herkese yapıldı. Delilden sanığa değil sanıktan delile gitme oyunu herkese karşı oynandı.”
- ❖ “Psikolojik baskı en çok duyulandı. Gözaltında bayan ve erkeklerin aynı WC’yi kullanmaları başka bir örnek.”
- ❖ “Psikolojik baskı gördük. Süt emen bebeklerimizden ayrı bırakıldık. Haftalarca bebeklerimizden ayrı kaldığımızdan ruhsal olarak çöküntü yaşadık.”
- ❖ “Psikolojik bir harpte gibisiniz Kimin itirafçı olduğunu bilmiyorsunuz, dosyada ne ile suçlandığımızı da tam olarak bilmiyorsunuz. İsim ver kurtul diye söylenen tanıdıklarım oldu.”
- ❖ “Nezaretteki diğer bayana daha baskıcı olmuşlar ve o kabul etti.”
- ❖ “Sabahtan akşama kadar süren ifade almalar her yeri morarmış gelenler, doktora rapor yazmayacaksın baskısı doktorun üzerine yürünerek bağırarak sindirmeler vs.”
- ❖ “Sabahtan alınıp saatlerce bir odada bekletilip sonrasında gece sorgudan getirilenler oldu...”
- ❖ “Sağlığı ve Psikolojisi bozulanları tanıyorum.”
- ❖ “Herkesin ortak beyanı etkin pişmanlık sorusu olduğunu duydum. Gözaltında iken 3 kişiyi başka bir yere götürdüler. Onların söylediği kadarıyla onları eşleriyle tehdit ettikleri ve tehdit aracı olarak polis ve emniyet amirlerinin beylik tabancaları olduğu yönündeydi.”
- ❖ “Şantaj yapıldı resmen herkese.”
- ❖ “Savcı değişik zamanlarda sorgu ve görüş esnasında silah ve ailesiyle (eşi ve çocuğuyla) tehdit etmiş.”
- ❖ “Savcı, konuşmazsan içeri atarım demiş arkadaşına.”
- ❖ “Savcılar hapiste yatanlara olabildiğince psikolojik şiddet uyguladı.”
- ❖ “Savcıların gözaltındakileri ziyaret edip tehdit ettiklerine dair bizzat yaşayan kişiler tarafından dinlediğim vakıalar oldu.”
- ❖ “Sen cezaevine girersen, eşini de atarız. Çocuklarını da yetiştirme yurduna veririz. Bu kişiyle beraber yargılandım ve hâlâ cezaevinde. Eşi farklı yargılamadan beraat etti.”

- ❖ *“Sayamayacak kadar çok arkadaş kardeş akraba ve yakınım tutuklandı ve işkence gördü.”*
- ❖ *“Şiddet görenlerde oldu benim gibi itirafçı olmaya zorlananlar da oldu.”*
- ❖ *“...Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kaldığım süre içinde hemen hemen tüm tutuklulara itirafçı olmaları için baskı yapıldığına şahit oldum. Hatta üyelikten yargılanan bir öğretmeni, mahrem imam olarak bilinen bir öğretmenle aynı okulda görev yaptığı için itirafçı olması için şu tedbirleri aldılar. İddianameyi değiştirip üyelik yerine örgüt yöneticiliğinden dava açmışlar. Mahkemeyi beklerken aynı nezarete idik, 7 aydır tek kişilik hücrede tecrit altında tutuluyormuş. Arada bir savcı bizzat gelerek itirafçı olması için telkinde bulunuyormuş. Psikolojisi ciddi zarar görmüştü.”*
- ❖ *“Soruşturma geçiren tüm tanıdıklarına arkadaşlarıma baskı yapıldı.”*
- ❖ *“Söylenen şekilde ifade verilmediği takdirde eşinin ve çocuklarının da soruşturmaya dahil edilip tutuklanacağı, üst sınırdan ceza alacağı ve tahliye edilmeyeceği gibi.”*
- ❖ *“Şu an eşime yapılıyor. Cezasının yatarı bitti cezaevinden çıkıp denetimli serbestliğe geçmesi gerekiyor ama yapmıyor cezaevi. Koşuşuna gelip veya bireysel olarak çağırıp konuş anlat diye baskı yapılıyor azarlanıyor.”*
- ❖ *“Subaysan çıkış yok...”*
- ❖ *“Suçlu muamelesi yapılarak rencide edildi arkadaşım.”*
- ❖ *“Sulh ceza hakimliği sorgumuzda bütün meslektaşlarımıza sorgu hâkimi tarafından “İsim verip kurtulmaları” yönünde baskı yapıldı.”*
- ❖ *“Sürekli isim ver baskısı ile karşı karşıya kalmış psikolojik şiddete maruz kalmış.”*
- ❖ *“Sürekli pişman ol gizli tanık ol diye tekrar tekrar çağrıldılar.”*
- ❖ *“Tanımadığım ama sonra yanımızda çalışan biri vardı 21 gün göz altı, usulsüz ev araması... 1 yıl hapis sonra tahliye olmuştu. Gözaltındaki muamelenin diğerlerinden farklı daha ağır. Tutukluluk süresince de birçok farklı olumsuz uygulamayı anlatıyordu. Hâlâ mahkemesi devam ediyor. Gene başka bir tanıdığın gözaltı süresince tuvalet ihtiyacına götürülmediklerini pet şişeye yapmak zorunda kaldıklarını biraz da komik biçimde anlatmıştı.”*
- ❖ *“Tanıdığım bazı kişilere itirafçı olmaları halinde ceza almayacakları söylenmiş.”*
- ❖ *“Tanık olmadım ama başkalarından duydum. Bir insan 30 gün gözaltında neden tutulur ki. İfade almak en fazla bir gün sürsün. Suçsuz yere gözaltı başlı başına bir zulüm zaten.”*
- ❖ *“Tanık olmasam da insanların itirafçı olması için işkence gördüklerini duydum, benim cezai soruşturmamın sebebi de bu şekilde baskı ile karşılaştığını tahmin ettiğim birinin "farklı bir isim verip kendini kurtarmak " çabası içine girmiş olmasıdır, zira ismimi veren kişiyi ismen tanımıyorum.”*
- ❖ *“Taraşıma yapılan baskı ve telkinler gözaltında beraber olduğum 15 kişiye de yapıldı.”*
- ❖ *“Tehdit ve hakarete uğrayan insanların olduğunu yaşayanlardan duydum.”*

- ❖ *“Tehdit ve şantaj yapıldığı söylendi.”*
- ❖ *“Tekrarlayan sorgulama işlemleri yapıldığını duydum.”*
- ❖ *“Tokat atıldığını gördüm.”*
- ❖ *“Tutuklama veya ailesinin de tutuklanması tehdidi alanları duydum.”*
- ❖ *“Tutuklandıktan sonra aynı koşu altında kaldığımız öğretmen gözaltındaki bir öğretmene kaba dayak attıklarını anlattı. 12 gün boyunca farklı saatlerde ifadeye çağırarak psikolojik baskı yaptıklarını anlattı. Beraber olduğumuz bir diğer arkadaş bizzat TEM şube müdürü odasında itirafçı olması konusunda zorladığını “Seni istesem üst aramasında biraz uyuşturucu sıkıştırır tutuklatırım zaten” diyerek tehdit ettiğini anlatmıştı.”*
- ❖ *“Tutuklandıktan sonra bile “cezaevi müdürü ile görüşe gidiyorsunuz” denilerek her gün TEM şubeye götürülmüş eşiyile tehdit edilmiş. Bir başkası şeker hastası olmasına rağmen 24 saat kafasında çuvalla aç susuz bekletilmiş. Önlerine koyulanları imzalamışlar.”*
- ❖ *“Tutuklu kaldığım esnada başka birinin eşi üzerinden tehdit edildiğini kendi anlatımından duydum.”*
- ❖ *“Tutuklu yakınlarından duyduğum, “İsim ver seni bırakalım” yönünde.”*
- ❖ *“Tutukluluk sonrası bizzat kendilerinin açıklamaları. Daha çok psikolojik baskı ve yıldırma yapıldı.”*
- ❖ *“Uzun gözaltı süresinde bazı kişilerin defalarca bir odaya alınıp avukatsız sorgulanarak tartaklandığına istedikleri gibi ifade vermeleri, itirafçı olmaları istendiğine şahit oldum. Bazılarının da KOM şubede ifade esnasında dövüldüğünü, banyoya sokularak ıslatıldıklarını, hakaretlere uğradığını, yaralandığını, bir kişinin de evinde gözaltına alınıp bir Doblo araçla gözleri bağlı bir ormana götürülerek dövülüp hakaretler edildiğini, istedikleri şekilde ifade vermezse bu muamelenin eşi ve kızına da yapılacağı tehdidinde bulunduğu, nezarete 14 gün boyunca da buna benzer baskı, darp ve zorlamaların devam ettiğini, sonunda ne isterlerse yazmalarını onun altını imzalamayı kabul ettiğini cezaevinde kendilerinden ve mahkemede ifadelerinden öğrendim.”*
- ❖ *“Uzun süren gözaltı, tuvalete izin verilmemesi.”*
- ❖ *“Uzun süren gözaltılar, ortada iddianame bile yokken terörist ilan edilmek, birçok baskı çeşidi vb.”*
- ❖ *“...kapalı ceza infaz kurumunda 3 ay tutuklu kaldım. Kaldığım süre zarfında tanıştığım kişilerin hemen hemen hepsi ya darp edilmişti ya da tehdit ve hakaretler sonucu itirafçı yapılmaya çalışılmıştı.”*
- ❖ *“Yakinen tanıdığım 1 kişiye benim telefonumu ve fotomu sormuşlar iftira attırmaya çalışmışlar ancak boş istedikleri olmamış.”*
- ❖ *“Yakın çevremizde olan insanlardan içeride olan akrabalarının cezaevinde zulüm ve baskı gördüklerini duyardık.”*
- ❖ *“Yakınım olan memurlara uygulanmış.”*

- ❖ “Yanımda bulunan herkese aynı uygulama yapıldı. Duyduklarıma göre Cumhuriyet Başsavcısı itirafçı olmayan herkesi tutuklatacağı söylemiş. Hâkim de buna uydu.”
- ❖ “Yanımda nezarete kalan arkadaş da aynı şekilde her şeyi itiraf et tanıdıklarını şöyle kurtul demişler.”
- ❖ “Yine bana yapılan telkinler gibi arkadaşlarımıza da “Bak, savcı tutuklanmaya sevk edecek ne biliyorsanız anlatın kurtulun.”
- ❖ “...Emniyetinde, KOM şube, hakaretsiz ifadesi alınan çok nadir kişiler vardır. ...ceza infaz kurumundayken yargılanmaya gelen birçok mahkumla bu konularda dertleşmemiz oldu. Hüseyin adında bir öğretmen: İfadenin alınırken eşimi getirdiler sorgu odasına, bana gösterip çıkardıktan sonra “İstiyorsan şimdi de konuşma, neler olacağını tahmin edebilirsin” diye tehdit etmişler ve her istediklerini ona kabul ettirmişler. Yine ...Emniyette Musa adındaki bir radyolog'un sorgusunda (21 gün) elektrige verildiğini, haya yerlerine ağırlık takıldığını bizzat kendisinden duydum. Ali ve adını hatırlayamadığım üniversite öğrencileri tutuklanıp cezaevine geldiklerinde (Şubat 2018) tokatlandıklarını ve ayaklarına basıldığını yine kendilerinden dinledim. Ve buna benzer ...KOM'da onlarca vaka... Bana hakaretlerle yetindiler. Yaptığım suç duyurusuna halen cevap alabilmiş değilim.”
- ❖ “Yoğun şüphe duyduklarını gözaltı sırasında dövdüklerini duydum.”
- ❖ “...ta bazı soruşturmalarda baro avukatlarının müdahaleler karşısında ilgisiz tutumlar sergilediği ve itiraf ve isim verilmesi konusunda baskı yapıldığını duydum.”
- ❖ “Üç kişinin adını verirse serbest bırakılacağını söyleyenler oldu.”
- ❖ “...ta dahiliye doktoru ve göğüs hastalıkları uzmanı olan iki doktorun dayak yediğini bizzat onlardan dinledim ve aynı zamanda ...devlet hastanesi de hemşir olan aynı koğuştta kaldığım memur da işkence ve dayığa maruz kalmış. Yine özel kuvvetlerde astsubay olan bir asker “Günlerce işkence ve dayığa maruz kaldık” dedi.”

A08.11- Mağdurların, Geçirdikleri Adli/Cezai Soruşturma Süreci ile İlgili Yaşadıkları Olaylar ve Sıkıntılar Hakkındaki İlave Açıklamaları³⁹

- ❖ “Gerekçesiz açığa alınma ve neticesinde tutuklanma, tutuklandığım için ihraç edilme, ihraç edildiğim için yargılanma. Tüm yaşadığım aslında bu sürecin neticesinde gerçekleşti. Kimseye bir şey anlatamadım. Hukuk dışı ve önyargılı fişlemeler ile Bakanlığımız nezdinde damgalanmışım.”

³⁹ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “Kurani Kerim kitabım verilmedi. Hatay'dan Osmaniye'ye cezaevi naklinde, yemek verilmedi ve tuvalete izin verilmedi. İmam ile görüşme talebim reddedildi. Sadece psikolog ile görüşebileceğim söylendi. Emniyet-Polis işlemleri sırasında doktor muayeneleri alalade, herkesin ortasında, doktor ile şüphelinin yalnız olmadığı bir ortamda yapıldı. ...T tipi cezaevinde ilk gün yemek verilmedi. Zorlamalarımız neticesi akşam geç saatte yemek verildi. Ancak insanlıktan nasibini almayan ilgili görevliler bu kez de çatal-kaşık vermedi. Cezaevinde spor yapmaya ve herhangi bir kursa katılmaya izin verilmedi. Hastane sevkleri geciktirildi. Yaklaşık 1-2 ay sonra hastaneye gidebildim. ...Parti Genel Başkanına yazdığım mektup gönderilmedi ve ilgili sayfalar bana tekrar verilmedi. Savunma hakkım kısıtlandı, ilgili evrakları mahkemeden istememe rağmen, evraklar gönderilmedi. İnfaz Koruma Memurları tarafından “Elini cebinden çıkar, hırkanın fermuarını kapat” şeklinde sözlü tacizler oldu.”
- ❖ “1 Ağustos gecesi Nazilli Adliyesinde gözaltında görevli 2 polis tuvalet ve abdest almamızda kısıtlama yaptılar.”
- ❖ “1,5 yıldır dosya savcılıkta ancak dosya hakkında bilgi edinemiyorum. Neden gözaltına alındığımı, neden 2 ay tutuklu kaldığımı ve de neden ihraç olduğumu özel avukatım olmasına rağmen öğrenemedim. Dosyam açık ne iddianame var ne de takipsizlik veriliyor.”
- ❖ “20 kişilik inşa edilmiş bir koğuştta, 14 ay boyunca istisnasız 50 kişi ve yukarısı barındırıldı. 57 kişi ile zirveyi gördük. 19 ranza ve 38 kişilik yer olmasına rağmen 10 kişi daima yerde yatmak zorunda bırakıldık. 7 kişi kadar da 2 yatakta 3 kişi yan yana yatarak geçirdik. Tek banyo Tek tuvalet 57 kişi tarafından 1 yılı geçkin kullandık.”
- ❖ “10 gün nezarete yıkanmadan kendi kokumuzdan tiksindir hale geldik 10. gün sonunda sabah 7’de savcı sorgulamasına girdik ertesi sabah saat sekizde (25 saat uykusuz bir şekilde bekletilip) tutuklandık. Ailemizle görüştürülmeden cezaevine gönderildim. 14 aylık hapisten sonra 6 yıl 3 ay ceza alıp tahliye edildim.”
- ❖ “Kurumunuzda bir önceki gün normal bir insan iken sonra terörist muamelesi görmek. Ortada hüküm yok. Aileme uzun bir süre haber verilmedi. Karakolda terörist muamelesi yapıldı. Emniyette/nezarete, 10 gün evden çıktığım pantolon gömlek ve kıyafetle yatıp kalktım. Çocuklarım okulda “Terörist evladı” muamelesi gördü, ayrıştırıldılar. İhraç sonrası hiçbir iş bulamadım. Pazarda akşam kalan ürünlerden paramız yettiğince alabildik. Sosyal çevremizden izole edildik. Ben ve ailem ile yakınlarım dahil iletişimi kopardılar. Sosyal bir ölü muamelesi görüyoruz. Ailece psikiyatrik ilaç kullanmaya başladık. Ancak bir yıl sonra sağlık güvencemiz ve paramız olmadığı için tedavi ve ilaç alımını durdurmak durumunda kaldık. Şu an hiçbir sağlık hizmeti alamıyoruz, eşim ve ben. Oysa yıllarca devlete prim ödediğimiz halde. Bizim bu durumu anne ve babam öğrendiğinde onlar da ciddi sağlık sorunları baş gösterdi. Annem beyin kanaması geçirdi ve vefat etti. Şu an hiç paramız yok. Çocuklarımız bu durumu öğrendikleri için küçücük bile olsa bir hediye istemiyor, çikolata dahil. Çocuklarımızın fiil ehliyetine sahip olmamalarına rağmen cezalandırılıyorlar. Çocuklarımızın gelecekte bu durumdan etkilenmeleri kaçınılmazdır. Özetle; hüküm olmamasına karşın hayatımız karartıldı. Bunun sosyolojisini ilave olarak kayıt altına almak gerekir.”
- ❖ “10 gün boyunca jandarma nezaretinde bir kişilik yerde 10 kişi kaldık. Betonda yattım. Sıcak yemek verilmedi. Yakınlarımla görüştürülmedim.”

- ❖ “10 ay iddianame bile hazırlanmadan tutuklu kaldım. İddianame hazırlandıktan sonra duruşmaya çıkmadan tahliye oldum. Bu hukuksuzluk karşısında ben ve ailemin yaşadıklarını anlatmaya burası yetmez.”
- ❖ “10 gün gözaltında kaldım bebeğim vardı gelip gidiyordu.”
- ❖ “11 ay cezaevinde sebepsiz tutuldum. Ailem yardımsız ve desteksiz kaldı. Çok zor günler geçirdik.”
- ❖ “11 ay ...1 no’lu F tipi cezaevinde kaldım. Dışarıdan Kuran getirilmesine izin vermediler. Sağlık sorunları nedeniyle revire gittiğimizde hastaneye sevk edilmiyorduk. İnfaz memurlarının keyfi uygulamaları ile karşılaşuyorduk.”
- ❖ “11 gün sonra çıkarıldığım sulh ceza mahkemesi tarafından tutuklanıp adli suçluların olduğu ...cezaevine yollandım. Adli’lerle kalmak çok zordu 1 sene boyunca. Eşimle ...’de ikamet ediyorduk o MEB’de öğretmendi ben sağlıkçı, aynı KHK ile ihraç edildik. KHK’dan sonra iki çocuğum (8-10 yaşlarında) ve eşim ...babamın evinde ikamet ettik 5 Aralık 2016 da eşim ve ben ...TEM şube tarafından kırmızı ByLock suçlamasıyla tutuklandık. Eşim aynı gün ...ye sevk edildi ben ...da kaldım.1 sene ben ...cezaevinde eşim 18 ay ...cezaevinde tutuklu kaldık. Zordu. Şimdilik geçti benim mahkemem devam ediyor eşime 6 yıl 10 ay ceza verip tahliye ettiler. Kendimizi hiç güvende hissetmiyoruz tekrar aynı şeyleri yaşamaktan özellikle çocuklarım adına çok korkuyorum.”
- ❖ “15 ay önce gözaltına alındım. Haftada 2 imza atmaktayım. Henüz iddianame hazırlamadı.”
- ❖ “14 günlük gözaltı sonra 15 saniye hâkim karşında “suçsuzum” dedikten sonra, hâkim ... tarafından “Aranızda suçsuzlar var, farkındayım ama hepinizi 2. darbe olabilir söylentisi üzerine tutukluyorum” şeklindeki hukuktan adaletten uzak açıklaması. 6 aylık tutukluluk süre zarfında itirazlarımıza hiçbir şekilde cevap verilmemesi, kale alınmaması...”
- ❖ “14 kişinin hepsi tutuklandı. Cezaevi dönemi başladı 16 kişilik koğuşa 25 kişi katılarak 41 kişi olduk. Her yer yatak hiç bos alan yok. 2 katlı olan yerde üst katta 8 ranza ikili diğer tüm boşluklar yatak. Alt kat yaşam alanı duvardan duvara yatak insanlar ayak uçlu, baş uçlu yatıyorlar. 2 ranza birleşip 3 ila 4 kişi yatıyor. 40 gün boyunca iki arkadaş bir yatağı paylaştık. 41 kişiye 1 lavabo 1 duş 1 tuvalet. Haftada 3 gün 2 saat süreli sıcak su 6 ila 7 dakika süre ile banyo temizlik imkânı. İhtiyaçlar kantine dilekçe ile karşılanıyor. Fakat iğne iplik lastik gibi masum ihtiyaçların temini ayları bulabiliyor. İhtiyacınızın biri varsa diğeri yok. Havalandırmanın kapıları yaz ve kış saatlerine göre çok erken kapanıyor içeride yer yok tüm vakitlerimizin çoğunu yatak üzerinde geçirmek zorunda kalıyoruz. Yemek sırası, çay sırası, banyo tuvalet sırası, dile kolay 41 kişi. Cezaevlerinde müdafî görüşme süreleri 15/30 dk. ile sınırlandırıldı görüşmelerde gardiyan ve kamera önünde yapıldı. Gelen kitaplarınız ve dahi bir zaman Kuran'ı Kerim'ler dahi verilmedi. İdare tarafından hiçbir sosyal etkinliklere kurslara katılmamız yasaklandı. Telefon görüşmeler 2 haftada bir, acık görüşler 2 ayda bir ve kapalı görüşler haftalık yapıldı. Açık görüşlerde 1 saat sureye uyulmadı. Kapalı görüşlerde 15 dakikayı çok nadir aştık. Kışın banyo ihtiyacı için ekstra bir sıcak su imkânı verilmedi.”
- ❖ “12 gün gözaltında kaldım. Nezaretteyken 7 saatte bir tuvalet ihtiyacımızı gidermemize izin verildi. Bize çok baskıcı davranıldı. Psikolojik baskı gördük. Amirin odasından kovulduk.”

- ❖ “10 dakikada karar verildi.”
- ❖ “15 ay yattım. Avukat görüşleri kısıtlı ve kamera kaydına alınıyordu. Diğer mahkumlara karşı davranışlar ile bize karşı farklılık çoktu. Açık görüş 2 ayda bir, Bayram görüşleri yoktu. Telefon görüşmesi 15 günde birdi.”
- ❖ “15 Temmuz’dan 3 ay önce tutuklandım. O gece cezaevinde olduğum halde 15 Temmuz’dan sonra hiçbir alakam olmadığı halde darbeye teşebbüsten tutuklandım.”
- ❖ “16.12.2016 tarihinde takipsizlik almamıza rağmen halen görevimize dönemedik yardımlarınızı bekliyoruz.”
- ❖ “17 gün gözaltı, 15 ay cezaevi. Tek gerekçe 2015’te istifa edilmiş sendika. Cezaevinde görüş kısıtlama, avukat görüşü kısıtlama. 18 kişilik yerde, 38 kişi kaldık. Kitap kısıtlandı, Kuran bile verilmedi. 38 kişiye 6 adet Kuran verildi. Mektuplarımız gelmiyordu. Haftada iki defa, sadece 6 dk. süren sıcak su ile banyo. Gece 11’den sonra sular kesik. Sık sık koğuş araması ve aramada bütün eşyalarımızı düşman malı gibi ortalığa saçma. 15 ayda bir defa hâkim karşısına çıktım.”
- ❖ “17 gün gözaltında kaldım 2 gün de adliye koridorlarında sandalye üzerinde yatarak hâkim karşısına çıkmak için bekledim yani tutukluluk öncesi 19 günlük psikolojik işkence gördük diyebilirim.”
- ❖ “1 yaşındaki bebeğimi 3 gün emziremedim. Su istediğim halde “su ve yemek yok” denildi.”
- ❖ “2 sene oldu hâlâ daha kaplumbağa hızıyla süreç devam ediyor.”
- ❖ “10 Ağustos 2016 da göz altına alındık. Midyat ilçesinden 44 kişi idik. İstiyorlardı ki FETÖ ile HDP’nin bağlantısı ile suçlanalım. Ancak müspet hiçbir delile ulaşamadı. Tutuklu iken dahi İdari soruşturma geçirmedim. Çok başarılı onlarca teşekkürü ve takdiri olan maaşla ödüllendirilen bir yönetici idim. Ancak 2014 yerel seçimlerinde BDP den Belediye Başkanlığı Aday Adayı ve Eğitim Sen üyesi olduğumdan bu uygulamaya tabi tutuldum. 29 Aralık 2016 da tahliye oldum. Soruşturmasız bir şekilde yöneticiliğim üzerimden alındı. İki ay boyunca imza ile adli kontrole tabi tutuldum. Soruşturmasız sürgün edildim. Bu sırada baskılara ve haksızlığa dayanamayıp emekli oldum. Şu anda inşaatlarda ekip başı olarak işçi çalıştırıyorum. 31 yıllık öğretmenlik görevimin son 22 yılı okul idareciliğinde geçti. Hem de 1200 ile 1600 arası öğrencisi olan okullarda. Saygılarımla.”
- ❖ “10 ay içerde tutuldum şimdide hiçbir yerde iş bulamıyorum. Herkes bizden öcü gibi kaçıyor. Derdimizi anlatacak bir muhatap dahi bulamıyoruz. Ümitlerimiz gittikçe kararıyor, el açıp duadan başka sığınacak bir merci kalmadı. İnsanlara sırtımızı dönüp, Allaha içimizi döküyoruz onunla derleşiyoruz. Adil kadere sığınarak teselli olmaya çalışıyoruz. Bir imtihanda olduğumuzu düşünerek bu da geçer ya HU diyerek sabır ve teslimiyetle bu sürecin bizim lehimize dönmesini bekliyoruz.”
- ❖ “11/10/2016 tarihinde göz altına alındım. 14/10/2018 tarihinde de adli kontrol kararı ile serbest bırakıldım o günden beridir soruşturmam devam ediyor. Henüz açılmış herhangi bir mahkeme de yok öylece duruyor.”
- ❖ “15 gün gözaltında kaldım ve hamileydim.”

- ❖ “15 Temmuz akşamı mesaiye çağrılmam sebebi ile 4 gün gözaltı süresi sonunda serbest bırakıldım. 672 ile ihraç sonrası daha önce aleyhine hakaret (küfür) davasında şahitlik yaptığım kişi tarafından savcılığa şikâyeti üzerine hakkımda İzmir 2. Ağır cezada 5 kez müebbet istemi ile dava açıldı. Bu şikâyeti yapan kişi mahkemede huzurda benim FETÖ ile irtibatım hakkında bilgisi olmadığını söylese de hukuksuzların umurunda olmadı. Yargılanmam devam ediyor. Esasa ilişkin mütalaada savcı bu kişinin mahkemede söylediklerini dahi kayda geçirmeden hakkımda ki müebbet istemine devam etti. Tutuksuz yargılanmaya devam ediyorum.”
- ❖ “17 gün gözaltında kaldım. Adli kontrol şartıyla serbest kaldım. Banka kredimi ödeyemiyorum. Başka bir kurumla daha icralık oldum.”
- ❖ “2 ay tutuklu kaldıktan sonra tahliye edildim iş güvenliği hekimliği sertifikam pasife alındı halen işsizim.”
- ❖ “2 defa gözaltı. 1. Si 7 gün. 2. Si 3 gün olmak üzere 10 gün gözaltı. 3 kişilik yerde 10 kişi göz altında kaldım. Üst üste yerde soğukta kaldık.”
- ❖ “2 Eylül gözetim altına alındım. 5 Eylül tutuklanarak cezaevine gönderildim. 3 tane cezaevi değiştirdim isteğim dışında 7 ay tutuklu kaldım. 6 yıl 3 ay verilerek tahliye edildim. Dosyam Yargıtay’da arşivde.”
- ❖ “5 gün gözaltı sonrası denetimli serbestlik ile salıverilme sonra denetimli serbestliğin kaldırılması. Halen mahkemeden hakkımda bir dava açılması veya iddianamede yer almayı bekliyorum.”
- ❖ “Mart 2018 son haftası göz altına alındım, konusu bilmediğim, bilgimin dahi olmadığı sorular soruldu, gülmek istediğim anlar oldu. 7 kişilik koğuşta 25 kişi kaldık. Hatta yattığınızda dönmek istersiniz, yanınızdakiyle birlikte dönersiniz o derece. Görevlilerin kibar ve nazik bir dille “İtirafçı olun” anlatımları hiç dikkatimden kaçmadı. Gerçi neyi itiraf edeceğimi de anlamadım. Kararlarım hayatın olağan akışı içerisinde yaşadıklarından ibaretti. Görevlilerin tavrı, hukuku arkadan dolaşarak bir sonuç alma çabasıydı ve hissediliyordu. Koğuştaki Kuranları almışlardı yasak bahanesi ile.”
- ❖ “Nedenini bilmediğim gözaltı kararı sonrası FETÖ/PDY ile suçlandım. İki yıldan fazladır soruşturma devam ediyor. Bana sadece iki sefer muhatap olduğum kendisini uzaktan yakından tanımadığım, çocuklarımı gönderdiğim özel okulun, müdür yardımcısını sordular. İki yıldır çektiğimi bir ben biliyorum bir de ALLAH. Eşim ve çocuklarımla beraber psikolojik sorunlar yaşıyoruz. Başvurduğum bütün kapılar yüzüme kapandı. Toplumda da tecrit yaşıyoruz.”
- ❖ “İddianamede yazdığına göre, soruşturma ve ihracıma konu olay; emniyet müdürlüğüne gönderilen ve tamamen soyut ifadeler içeren isimsiz bir e-mail ihbarında bulunan 17'sini tanımadığım 25 kişilik bir isim listesinde benim de isminin olması. Her ne kadar sonradan kamuoyunda “lekelenmeme hakkı” olarak bilinen düzenleme ve “isimsiz, imzasız ihbarlar değerlendirmeye alınmayacağına” dair başbakanlık genelgesi yayımlandıysa da defalarca bu durumu mahkemeye yazılı olarak sunmamıza rağmen durumumuzda değişiklik olmadı.”
- ❖ “Savcının yanına ifadeye gittiğimde senin bir şeyin yok senin neden attular diye bana sordu ve neden olduğunu bende bilmiyorum dedim. O da şaşırды ve takipsizlik verdi gönderdi.”

- ❖ “Ailem ve çocuklarım perişan oldu. 14 ay tutuklu kaldım. Sonrasında beraat ettim.”
- ❖ “Savcılık soruşturması sonucu temiz aldım. “Kovuşturmaya yer yoktur” yazısına rağmen iade edilmiyorum.”
- ❖ “(Polis) Soruşturmamı yürüten savcı bizimle görüşmek istemiyor ve 15 ay dosyaya açıp bakmamış bile. 15 ay boyunca telefonda imaj örneği alınmamış. Telefonlarımız geri verilmedi kesinlikle. Hukuk yok hakimler savcılar kesinlikle vicdanlarıyla karar vermiyor. ...dan talimat alıyorlar oysa biraz da Allah’tan korksalardı. Düşünebiliyor musunuz? Artık ülkeyi terk etmek istiyoruz.”
- ❖ “Takipsizlik almama rağmen kurumum cevap bile vermedi ve ihraç edildim. Şu an neden ihraç edildim bilmiyorum.”
- ❖ “2 gün kötü bir nezarete kaldım. İki banktan başka bir şey yoktu ve neden gözaltına alındığımı anlamadım.”
- ❖ “2 yıldan beri soruşturma devam ediyor dosyanın gizliliği var ve bilgilere ulaşamıyorum 2 yıldan beri saçma sapan bir şekilde haftada 2 gün imza atıyorum. Verdiğim dilekçeler ret geliyor. Hayattan soğudum.”
- ❖ “2 yıl geçmesine rağmen hâlâ adli kontrol ile imzaya gidip geliyorum. 20 ayın sonunda her cuma olan imzayı 1 aya cevirdiler. Zaten kimse iş vermiyordu, imza yüzünden il dışına da çıkamıyordum. Savcıya önce yalvar yakar sonra dilekçelerle zar zor imza yerimi değiştirebilirim. Tabi o sırada iş bulamadığımdan çok ciddi bir açlık problemi yaşadım. Ramazan’da bırakın yemek yapabilmeyi Eşim ve iki kızıma ekmek alacak para bulamadım.”
- ❖ “2 yıldır ihracım. 2 yıl 2 ay önce açığa alındım. Açığa alındıktan 23 ay sonra iddianame hazırlanıp dava acildi. Açığa alındıktan 27 ay sonra ilk mahkemem olacak.”
- ❖ “2 yıl geçmesine rağmen hâlâ bir sonuç bilgi vs. yoktur. Ne olacağı belli değil. Delil yok. O yüzden sonuçlandırmıyor olabilirler. Ayrıca bir sürü savcı ve başsavcı değişti, düzgün bir soruşturma yapıldığına inanmıyorum.”
- ❖ “2 yıldır neredeyse yargılanıyorum mahkeme başlangıcından bu yana değişen ya da eklenen yeni bir tek aleyhime delil olmamasına karşın beraatım verilmiyor ve dava öteleniyor.”
- ❖ “21 ay önce tek suçlamam ByLock’tan aklanma rağmen savcılık halen takipsizlik kararımı bekletiyor ve hiçbir şekilde görüşme taleplerime olumlu yanıt vermiyor. Çevrem ve işyeri arkadaşlarımla herhangi bir hakkımda araştırma yapıyor mu, benim kim olduğum, nasıl yaşam tarzımın olduğu, hangi fikri benimseyerek hareket ettiğim gibi araştırma yapıyor mu diye sorduğumda: Hiçbir kişi veya kurumun bunu yapmadığını söylüyorlar. Ben de şu an merak ediyorum, hayatımla ilgili kararı ne ve nelere dayanarak verecekler.”
- ❖ “25 aydır yargılanıyorum. 2 defa beraat ettim dosya savcılarının itirazı neticesinde Yargıtay’da. Oradan da beraat edeceğime inanıyorum ama beraat kararı almam ya da suçumun olmamasının hiçbir önemi yok. Çünkü devletim bana “suçlusun” diyor. Savcılar da suç bulmaya çalışıyor. Emrin gereğini yapıyorlar. Canımı almadıklarına, beni çocuklarımdan ve ailemden ayırmadıklarına şükrediyorum.”

- ❖ “21 ay tutuklu kaldım. Neyle suçlandığım hususunda 11. ay bilgim oldu. İddianamem 11. ayda hazırlandı.14. ayda ilk mahkemeye çıktım. İftira atan şahıs(lar) son mahkemeye kadar gelmediği için mahkeme hep ertelendi ve ancak 21. ay sonunda tahliye olabildim. 3 cezaevi, 8 koğuş değiştirildi.”
- ❖ “3 kere evimiz arandı. Eşim 2 kez göz altına alındı. İlkinde nerde olduğunu sağ mı ölü mü olduğunu bile söylemiyorlardı. Çevik kuvvetin önünde günlerce bekledik. Meğer orada bile değilmiş. Yerde, betonda, evden götürdüğü battaniyeyi serip yatmış. Tuvalette pet şişelerden su dökerek banyo yapmışlar. İçme suyu götürdük vermemişler.”
- ❖ “25 gün haksız yere gözaltında tutuldum 1.5 yaşında emmekte olan bebeğim de benimle birlikte yerde yattı, o havasız ortamda, 25 gün geçirdi. Neticede savcı karşısına çıkarılmadan Adli kontrol yurtdışı çıkış yasağıyla serbest bırakıldım 10 ay sonrada hakkımda takipsizlik kararı verildi. Fakat hâlâ OHAL inceleme komisyonu hakkımda bir karar vermiş değil. Berbat günler yaşadım hiçbir suçunuzun olmadığını biliyorsunuz fakat bir iftiraya kurban giderim korkusuyla 25 gün boyunca ağladım serbest kaldıktan sonrada artık hiçbir şey eskisi gibi olmadı. Maddi manevi büyük sıkıntı içine girdik ve hâlâ üzerimizde etkisi devam etmektedir.”
- ❖ “27 Aralık 2017 tarihinde gözaltına alındım, 26 Aralık 2017 tarihli “SGK 27” koduyla işten çıkarıldım, 19.06.2018 tarihinde savcılık takipsizlik kararı verdi 21.06.2018 tarihinden savcılık kararını belediye başkanına elden teslim ettim, iadem yapılmadı. 02.08.2018 iademi bekliyorum.”
- ❖ “29 Temmuz'da tutuklandım. 16 ay cezaevinde kaldım. 7,5 sene ceza aldım. Tahliye olduktan 1 ay sonra eski dosyamda "kovuşturmaya yer yok kararı" verilen bazı ifadelerden dolayı tekrar gözaltına alındım. Hem de bu kararı veren aynı savcı tarafından.”
- ❖ “2 yılı aşkındır haftada bir olmak üzere karakola imza atıyorum ve hakkımda halen bir iddianame hazırlanmış değil.”
- ❖ “3 gün gözaltında kaldım. Haftada 1 gün imza atıyorum. Adli kontrol verildi. Soruşturma bir buçuk yıldır devam ediyor.”
- ❖ “3 kişilik nezarete 12 kişi kaldık. Kışın ortasında beton zeminde 5 gün yattık. Duş imkânı verilmedi. Cezaevinde 8 kişilik koğuştta 30 kişi kaldık. Tek tuvalet tek banyo vardı. 90 gün ranza verilmediğinden yerde yattık. WC'ye girebilmek için sürekli sıra bekledik. Avukat görüşü kısıtlandı. Evrak veremiyordu. Avukat görüşü kayda alındı ve gardiyan yanımızda bekliyordu. Açık görüş ve spor hakkımız engellendi. Yüksek lisans ve AÖF okullarıma devam edemedim hiçbir sınava giremedim.”
- ❖ “3 yıldır Kanser Tedavisi görüyorum. Down sendromlu bir kızım var. Hiçbir gelirimiz kalmadığı için yeşil kart başvurusu ve kızıma bakım parası istedim reddedildi. İş yeri hekimliği sınavını geçtim, askıya alındı. Kendim %68, kızım %64 engelli. Ölüme ve açlığa mahkûm edildik.”
- ❖ “38 yıllık yaşantım boyunca mahkeme kapısından geçmemiş bir kişi olarak terör örgütü üyeliğiyle suçlanıyor olmam ve gökten vahiy gelse ve bu kişi suçsuzdur dense yine bir şeyin değişmeyeceği bir ortamın olması...”
- ❖ “4 günlük nezaret ve emniyet sorgusundan sonra adliyeye sevk edildim. Burada sabah 9'dan akşam 11'e kadar bekletildim. Su bile verilmedi. Israrım üzerine eşim su getirdi.”

- ❖ “4,5 ay cezaevinde bedavadan kaldım. Sonra Allah’ın yardımıyla ADSL hattında olduğu anlaşıldı. Emniyet ve savcının itirazına rağmen hâkim serbest bıraktı. 2 seneyi geçmesine rağmen tüm deliller lehime geldiği halde beraat etmedim, uzuyor mahkeme.”
- ❖ “5 ay süresince haftada bir gün karakola imza vermem gerekti. 7. Ayda takipsizlik kararım gelmesine rağmen 12 ay boyunca malvarlığım üzerine konan tedbir kararı kaldırılmadı. Sonunda kendi çabalarımla kaldırılmasının unutulmuş olduğunu öğrendim ve dilekçe vererek kaldırıldı.”
- ❖ “9 gün gözaltında kaldım. Belirgin bir işkence ile karşılaşmadım ancak tuvalet ve banyo imkânları kısıtlıydı ve bazı görevlilerin şahsıma değil ama topluluk olarak aşağılama ve hakarete varan tutumlarda bulduklarına şahit oldum.”
- ❖ “5 gün nezarethanede kaldım 2,5 ay cezaevinde iddianamenin yazılmasını, 2 ay da mahkeme tarihini bekledim. 4,5 ay yattıktan sonra ilk duruşmada tahliye oldum.”
- ❖ “5 günlük gözaltında kaldım. Yaklaşık 6 kg kaybettim, üzüntüden. Yaşadıklarım bir travmaydı ve hatırlamak istemiyorum.”
- ❖ “6 gün gözaltında kaldım. Nöbetçi polis hafta sonu kentte secim mitingleri olduğunu, herkesin görevli olduğunu, o yüzden bu kadar kaldığımızı söyledi. Gözaltında muhtemelen pislikten enfeksiyon kaptım. Ayna vb. nezarethanede olmadığı için yüzümdeki enfeksiyonu cezaevine gidene kadar fark etmedim, orada da doktora muayene için revir gününü bekledim, enfeksiyon ciddi derecede azdı. Ben geldiğimde 8 ranzadan müteşekkil 16 kişilik koğuşa 27. kişi olarak yerleştim. Tahliye olana kadar yerde yattım. Gözaltına alındığım eşime haber verilmedi.”
- ❖ “5 gün gözaltında kaldım ve hiç kimseyle avukatla dahi görüştürülmedim. Nezarethanede ihtiyaçlarımızı giderme konusunda çok sıkıntı yaşadık. Tuvalet gibi zorunlu ihtiyacımıza bile çoğu zaman müsaade edilmedi, duymazdan gelindi. Namaz için abdest almamız bile duymazdan gelindi.”
- ❖ “6 günlük gözaltı süresince poğaça ve su ile idare ettim. Tek başıma kaldım. Migrenin var ve asla ne hapların verildi (son gün hariç) ne de hastaneye götürülme isteğim kabul edildi. Emniyet sorgusundan sonra savcı görmeden sulh cezaya sevk edildim. Fakat sorguda bulunun KOM şube polisleri, savcının odasına ve mahkeme esnasında mahkememe girdiler. Her an nefeslerini hissettirmenin peşindeydiler. ...cezaevine gönderildim. 8 kişilik koğuştaki 46 kişi kalıyorduk. Sıcak şu günde iki saat. Tek tuvalet, tek banyo. Her taraf yatak. Üçer kişi yatanlar. Mutfak lavabosunun altına yatak serener. Ranza aralarına yatak serener (bunlardan biri benim) Havalandırma günlük 3 saat. Nakledildiğim ...cezaevinde ise 10 kişilik koğuştaki 26 altı kişi kaldık. Yemekler berbat. Haftada 6 gün makarna, mantı. Ekmekler pişmemiş. Gardiyanların gereksiz yere bağrıışmaları. Revir isteğimiz 5-6 dilekçeden sonra en erken 1 veya 1,5 ay sonra olur. Doktorlar başlarından savmak için bekliyor. Telefon ve mektup konusunda türlü sıkıntılar. Kasım 2016’da mektup yazdım eşime. Tahliye oldum halen gelecek. Sosyal bir etkinlik yok. Namaz kılmak için serilen battaniyeler devlete ait diye müdür tarafından toplatılmaları vesaire vesaire...”
- ❖ “6-7 gün nezarete 2 kişilik koğuşlarda 10’ar kişi kalmak zorunda bırakıldık. Yerde yatmak üzere altımıza serebileceğimiz malzeme çok kısıtlıydı. Üstümüze örtebileceğimiz battaniye tarzı şeyler yeterli gelmiyordu, yastık zaten yoktu. Bu yüzden yatarken sağ ve sol bel kısımlarımın çok ciddi ağrıdığını hatırlıyorum.”

- ❖ “7 ay sonra iddianame yazıldı. (Tutuklu idim) Somut hiçbir delil yokken 7,5 yıl hapis cezası verildi ve 9 aylık tutuklu olmam göz önünde bulundurularak tahliye edildim.”
- ❖ “6,3 yıl verdiler. Mahkemede kardeşimin tutuklu olmasından dolayı baskı yedim. İki kardeş tutuklanınca, abimi de tutukladılar. Hepimizin duruşmasına diğerlerini sordular. Eşim özel okulda 2008’de bir ay çalışması dosyamda aleyhime delil oldu. İlaçlarıma ulaşamadım.”
- ❖ “8 ay boyunca 3 çocuğumdan ayrı kaldım çocuklarım bu süreçte anneanne, babaanne arasında gidip geldi çocuklarım aynı zamanda 2 yıldır babalarına hasretler.”
- ❖ “7 aylık hamile eşimin tek başına bırakılması. Haksız ve hukuksuz bir şekilde tutuklanmak, gözaltı esnasında gördüğümüz kötü muamele (işkence sayılan çırılçıplak bırakılarak ince arama yapılması) hem de kendi meslektaşlarım diyemeyeceğim insancıklar tarafından yapılması. 1 yıl boyunca esir tutulmak. Tutukluğun 9. ayına kadar iddianame yazılmaması. Çocuğumun dünyaya geldiğinden telefon görüşünde haberdar olmak. Devlet büyüklerimiz tarafından ağaç kökü yemeye terk edilmek. Aklıma gelmeyenleri de sizler biliyorsunuz.”
- ❖ “8 gün boyunca hayatimin en kötü günlerini geçirdim. İnsani olmayan bir ortamda yerlerde pis battaniyeler üzerinde yattık. Birkaç gün içinde alerjik olarak burun tıkanıklığı ve boğaz ağrısı yaşadım. Oğlum daha 2.5, kızım 11 yaşındaydı. Babalarını kaybetmeleri yetmiyormuş gibi bir de annesiz kalmaları beni perişan etti. Ruhsal olarak çok yıprandım. Emziren anneler ve bebeklerinin durumuna şahit olmak ağlayarak annelerinden koparılan bebeklerin hali içler acısıydı. Bazı polislerin bizlere terbiyesizce yaklaşımları sanki suçluymuş gibi yaklaşımları bizleri kahretti. Çocuklarıma bakan annem bana o kadar çok üzüldü ki kısa bir süre içinde göğsünde kitle olduğunu öğrendik ve kanser teşhisi ile bir göğsü alındı.”
- ❖ “9 gün nezarette kaldım lavaboya çıkmada ben ve nezaretteki çoğu kişi sorun yaşadığı affedersiniz boş petlerle idare edenler oldu izzetimizle oynandı. Ramazan ayı girmişti nezaretteyken ve iftarımı ekmek ve suyla açtığım oluyordu verdikleri kumanya yenebilecek durumda değildi. Oruçlu biri o yemeği dökmek zorunda kaldığı bir durum artık siz düşünün. Sigara ve çay verilmedi. Mahkemenin olduğu gün ceza veren hâkim kimsenin gözüne bile bakmaya tenezzül etmeden herkesi cezaevine gönderdi ve o gün gece 1’de iftar yapabildik. Mahkeme sabahdan akşam saatlerine kadar sürdü ve hepimiz bir odada bir sandalyeye kelepçeli olarak bekletildik mahkemeye gelen ailelerimiz, sonradan haberimiz oldu, polisler tarafından kovulmuşlar. Gönderildiğimiz cezaevinde 8 kişilik koğuşta 18 kişi kaldık. 1 ay sonra ailelerimizin de bulunduğu bu ilden karayoluyla 8 saat uzaklıktaki başka bir cezaevine gönderildik ve 8 saat ring aracında kelepçeli ve balık istifi gittik. Rabbim “Oh olsun diyenden de sorsun inşallah”. Gittiğim cezaevinde 10 kişilik koğuşta 26 kişi kaldık ve yerde yattım bana sebepsiz ceza verdikleri yetmiyormuş gibi aileme de bu şekilde maddi manevi ceza verildi. Önceki cezaevinde ayda bir açık görüş varken burada 2 ayda bir açık görüş vardı herhangi bir sosyal aktiviteden yararlanmamız yasaktı. Hastalandım, revire çıktım, ilaçlar gelene kadar hastalığım geçmişti. İlaçları hâlâ saklıyorum. Sevdiğim vardı, evlenmeden cezaevine girdim 6 ay boyunca göremedim. Aileler ziyarete geldiklerinde üst aramalarında insan haysiyetini zedeleyecek şekilde uygulamalar var. Bayanların sutyenleri çıkartılıyor vs. ziyarete gelen ailelerin o utanç verici durumlarla karşılaşması yüzlerindeki şaşkınlık ve durgunlukla anlaşılıyor ve “Bize bunu yapanlar size neler yapıyordur Allah bilir” diyorlar.”
- ❖ “6 gün gözaltı süreci sonunda adli kontrol karşılığı serbest kaldım. Bir yıl imza attım bir yıl sonra imzam kaldırıldı. İkinci yılında hakkımda takipsizlik kararı verildi.”

- ❖ “7 gün karakol nezarethanesinde tek başıma bırakıldım. 3 gün de emniyet asayiş nezarethanesinde 1 arkadaşla tutulduk.”
- ❖ “8 ranzalı (aslında en fazla 7 kişilik) koğuştta 23 kişi kaldık. İlk zamanlar koğuş mevcudu 32 kişiye kadar çıkmış. Tuvalet önüne bile yatak atmışlar. Her sabah yerdeki yataklar toplanıp hem yaşam alanı açılıyor hem de rutubetten sırlıklam islanan yataklar kurutuluyormuş. Darbe davalarından yargılanan kursiyer bir subay adayı, bizzat şahidim, babasının kullanmadığı Bank Asya kredi kartından dolayı müebbet hapis cezası aldı. Ailesinin veya kendisinin herhangi bir bağlantısı olmayanlar ise tahliye edildi. Şunu kaldığım koğuşu örnek vererek söyleyebilirim ki, eğer 15 Temmuz'dan sonra içeri atılmasalar idi tutukluların yarısı A... ittifakına oy verirdi.”
- ❖ “7 ay tutuklu kaldım, 9 kişilik koğuştta 23 kişi kaldık, günde 30 dakika sıcak su veriliyordu. Yataklarda ikişer kişi kalıyorduk. Eşim de tutuklu olduğu için çocuklarım yalnız kaldılar. En büyük o dönemde 15, en küçük 4 yaşında. 3 küçük çocuk ve aileler de sahip çıkmadı. Çok kötü günlerdi halen mahkemem devam ediyor. Suçum kuvvetli şüphe.”
- ❖ “Açıktayken müftülük il müftü yardımcısı suçluymuşum gibi davrandı. Hatta abim tutuklu polis, henüz ceza almadı. 4 yıl geçti tutuklu. Onun yüzünden hapse girmem gerektiğini birçok kez ima etti. Kendisine sordum “Ben terörist miyim?” diye. “Abin terörist” dedi. Ben “5 yıldır yargılanan ama ceza almayan biri masumiyet karinesine sahip hâlâ” deyince. “İşte bak terörist savunucusu oldun” dedi şerefsiz köpek.”
- ❖ “Açığa alındıktan 23 ay sonra, ihraç edildikten 11,5 ay sonra hakkımda soruşturma açıldığını öğrendim ve savcılık talimatı ile ifadem alındı. 2 ayı geçkin süredir akıbetinden haberim yok.”
- ❖ “7 gün göz altında kaldım. Masum olmama rağmen terör suçlusu muamelesi gördüm.”
- ❖ “Adalet yok. Hukuk yok. Hukuk adamları da yok. Mahkemeye çıkmadan cezalarımız kesilmişti. Tiyatro sahnesinden bizden istenen rolümüzü oynamamızdı.”
- ❖ “Açık kalp ameliyatı olmuş, kalp ve hipertansiyon hastasıyım. Hipotiroidi ve prostat ile birlikte bel fıtığı sebebiyle çok sıkıntı çektim. Bunu defaatle savcılıkta ve mahkemede belirttim. Dilekçeler gönderdim. Savcı 1. duruşmada tahliye talebinde bulundu. Mahkeme tutuklama kararı verdi. 15 aydan sonra tahliye oldum.”
- ❖ “Açılan adli soruşturma tam anlamıyla bir rezaletti. 5-6 tane iddia vardı. 2 tanesi hakkımda yalan iddialardı (mezun olmadığım bir koleji kakalamışlar ve olmayan Digitürk aboneliğini de bir güzel takmışlar). Geri kalanların hiçbirisi benimle ilgisi olmayan veya ceza unsuru olmayan saçmalıklardan ibaretti ve ne yazık ki ben 13 ay boyunca 3 kez onca masrafa katlanarak duruşmalarda süründüm. Tek olumlu tarafı; hâkimin ben ve benim gibi durumda olanlara maruz kaldığımız iddiaların saçmalığının farkına vararak hakkaniyetle yaklaşması idi. Zaten sonucunda savcılık mütalaası ile beraat aldım.”
- ❖ “Adalet yoksa başka ne aranır ki. Kötü muamele dahil her türlü baskı ve şiddet uygulandı.”
- ❖ “Adaletsiz bir şekilde yargılanıyoruz işte. Eskiden suç olmayan şeyler şu an suç sayılıyor ve terör örgüt üyesi sıfatıyla yargılanıyoruz.”
- ❖ “Âdet yerini bulsun diye mahkemeler yapılıyor. Kararlar önceden verildiği belli.”

- ❖ *“Adil bir yargılama yok delillerin ne olduğunu bilmeden 9 ay hapis yatıp toplamda 1 yıl sonra mahkeme önüne çıktım. Mallarıma tedbir kondu ailem perişan oldu.”*
- ❖ *“Adli ceza konusu: Çocuğunu FETÖ okuluna göndermek ve Bank Asya hesabı.”*
- ❖ *“Adli kontrolle her 15 günde 1 karakola imza atıyorum. 2 yıl oldu dava açılmadı.”*
- ❖ *“Adli kontrol ile serbest kalmamdan bu yana nerdeyse 2 yıl olacak herhangi bir mahkeme açılmadı. Ne ile suçlandığımı bile bilmiyorum, iddianame hazır değil.”*
- ❖ *“Adli sürecin hiçbir evresinde adil bir anlayış ve yönetim yok. Direk suçlu olarak bakıyorlar. Değer vermiyorlar. Savcılık makamı ifadem bitene kadar ayakta bekletti (2 saate yakın yanlış hatırlamıyorsam). Mahkemelere hiç güven yok. Hakkınızı savunacağınız hiçbir merci yok. Savunma hakkınız gasp ediliyor.”*
- ❖ *“Adli soruşturma geçirdim sözleşmem feshedildikten hemen hemen bir yıl sonra. Bir yıl boyunca ne ile suçlandığımı bilmiyordum. İntiharın eşiğine geldim dostlarım sandığım herkesin yanında itibarım yerle bir oldu maddi manevi her konuda çöktüm sağlık problemlerim başladı Halen de çalışacak bir yer bulamıyorum 2016 kasım ayından bu yana.”*
- ❖ *“Adli soruşturmam takipsizlikle sonuçlanmasına rağmen pasaportum üzerimdeki şerh kaldırılmıyor.”*
- ❖ *“Adli süreç başladı ancak iddianame hazırlanmadı hâlâ savcılık aşamasında bekliyor 1 buçuk yıldan fazla oldu henüz bir sonuç elde edemedim.”*
- ❖ *“Adliyeye gidip soruşturmam olup olmadığını sordum, olduğunu öğrendim. Takipsizlik olup olmadığını sorunca memur bilgisayardan baktı ve yüksek sesle “Ooo sizinki terör suçu, size biz bilgi veremeyiz, soruşturmanız gizli” dedi. O an, o kadar rencide oldum ki anlatamam. Emniyet ifademde de polislerin aşağılayıcı, suçlayıcı tavırlarına maruz kaldım.”*
- ❖ *“Adli soruşturma geçirdim akabinde takipsizlik aldım ama işime dönemedim.”*
- ❖ *“Ailecek polis korkusu yaşadık. Halbuki ben ailem devletçi ülkücü görüşe sahip polis ve diğer kolluk kuvvetlerine gıpta eder idik. İhraç olmamdan dolayı gözaltı bekliyordum çünkü farzmiş gibi. İlk gözaltılardan 8-9 ay geçmişti. Ben prosedürü ve uygulamaları öğrenmiştim. Çocukların gözü önünde evden polisle kelepçeli olarak çıkmayayım diye 3 ay boyunca sabah namazını erken kılip evden çıktım.ve planım tuttu. Polisler geldiği gün evden çıkmıştım. Kibarca arama yapıp kahvaltı sayılacak ikramlarını yiyip daha evdeyken beni telefonda arayarak resmi durumu izah ettiler bugün aksama kadar gelmemi söylediler ve kendim gittim teslim oldum. Bu süreçteki baskıdan dolayı, kızım ve eşimin hakkını helal etmem.”*
- ❖ *“Ailem dağıldı. İş bulamadım. En küçük çocuğum iki aylıktı babası tutuklandığında. Sosyal ölüme terk edildik. Kiramı ödeyemedim. Eşyalarımı taşımak zorunda kaldım. Şu an eşim tutuklu ben ailemin yanında yaşıyorum ve benim de mahkemem var Kasım ayında.”*
- ❖ *“Ailem olarak bütün kardeşlerim soruşturma geçirdi. Hâlâ içeride olan akrabalarım var. Babam öğretmenlik mesleğini layıkıyla yaptığı için ceza aldı. Kardeşlerim soruşturmalar geçirdi.”*

- ❖ “Aile hayatım alt üst oldu yuvam yıkılmak üzere.”
- ❖ “Ailemizle görüştürmeler. Kalabalık bir yerde tutulduk. Hakaret eden polisler de vardı. Basına poz verdirmek için elimiz kelepçeli bir şekilde adliyeye sevk edildik.”
- ❖ “Altı gün sonunda günde üç defa sabah 9, öğlen 13 ve akşam 19 tam saatinde imza atmak ve ilçe dışı yasağı ile serbest kaldım önce evime çok uzak iki dolmuşla gidilen bir karakola verdiler daha sonra denetimli serbestliğe dilekçe verdim yakındaki karakola geçmek için orda denetimli serbestlik mudur yardımcısı çok bağırmişti bana ve polisi arayacağım kural ihlal ettin dedi. ...te iki merkez ilçe var ve bu iki ilçe bir dere ile ayrılıyor. Meğerse ben derenin diğer tarafına geçmişim. “İlçe dışı yasağını çiğnedin” dedi sonra orda olan bir bayan memur zorla adamı sakinleştirdi ve polis çağırmaktan vazgeçti.”
- ❖ “Akademisyen 60’a yakın insanın spor salonunda oluşturulan kafeslere yerleştirilmesi çok üzücüydü.”
- ❖ “...Cumhuriyet Başsavcılığı'nın hakkımda yürüttüğü soruşturmada herhangi bir şekilde haberim yoktu. Takipsizlik kararı sonucunu da bir tesadüf eseri öğrendim. Savcılığın hakkımdaki tespitlerine cevap vermek için lehte tanık getirme veya lehte delil toplama gibi haklarım ihlal edildi. İddianamede aleyhimdeki telefon görüşmeleri, otel kayıtları vb. gibi hususlarda yanlış anlama olduğu çok açık. Ama bunları izah ve ifade edeceğim bir ortamı ne yazık ki bulamadım.”
- ❖ “Aramalar CMK ya aykırı yapıldı. Gözaltı kararlarında hiçbir somut delil ve iddia yoktu. Tutuklama için gerekçe gösterilmedi.”
- ❖ “Artık çok yoruldum öncelikle oğlumun eski sağlığına kavuşmasını istiyorum eşimin tahliye olmasını istiyorum ve çok özledim mesleğime bir an önce dönmek istiyorum. Çok sıkıldım. Çok yoruldum. Oğlum babasını çok özledi.”
- ❖ “Avukat bulmak imkânsız. Avukatlar bu davalara ya girmiyor ya da astronomik ücret talep ediyor. Savunmalar kaale alınmıyor. Tüm talepler hemen reddediliyor. Baştan kesin hükümlü suçlu muamelesi her aşamada yaygın. İş bulmak, geçinmek imkânsız. Toplumdan ve hatta ailenizden bile dışlanıyorsunuz. İnsanlar korkudan ve beynini yıkayan yoğun algı operasyonları sonucu tamamen ön yargılı. Tam olarak açıklıktan ölüme ter edildik. Bu böyle devam ederse intiharlar korkunç boyuta gelecek.”
- ❖ “Avukat tutmam engellendi.”
- ❖ “Avukatımla hiç görüştürmediler sürekli suçluymuşum da itiraf etmem konusunda psikolojik baskı uyguladılar.”
- ❖ “Avukatında kamera ve ses kayıtları hatta gardiyan refakatinde görüştüm. Görüşme süresi toplam 5 dk. kadarla sınırlandı. Avukatım tutuklandı, avukatsız kaldım.”
- ❖ “Avukatlık yapamıyorum ama bazı ihraç hâkim savcılara avukatlık izni verilmiş. Herhalde bunlar gizli tanık veya itirafçı. Açtığım iptal davası ilerlemiyor ve soruşturma 2 yıldır devam ediyor.”
- ❖ “Aynı suçlama aynı kriter var. Rütbemize kadar aynı, aldığımız cezalar farklı. Ben daha fazla aldım.”

- ❖ “Aynı ilde aynı suçlamalarda farklı kararlar verildi.”
- ❖ “...te gözaltına alınıp ...ya kara yolu ile 36 saat yolculuk yaptım. Gözaltına alındığım esnada eşim tutuklu idi. Evde ben ve 2 kızım vardı. Onları komşuya bırakıp gitmek zorunda kaldım. Mart ayında ...da hâlâ kar vardı hava çok soğuktu ve ben evden çıkarken ...ya gideceğimi bilmeden tamamen hazırlıksız çıktım. İlk kaldığımız nezarethanenin camları kırık ve çok soğuktu. İbadet için asla uygun ortam yoktu. Polis memurlarına söyledikten sonra başka bir nezarethaneye götürdüler.”
- ❖ “Bana ulaşamayınca eşim çocuklarım ve diğer akrabalarım baskı yaptılar.”
- ❖ “Bana ve aileme bunları yaşatanları Allaha havale ediyorum. Allah ıslah etsin mümkün değilse kahretsin.”
- ❖ “Başka insanların yaşadığı sıkıntıları duyunca görünce kendi duygularımı anlatmak bile zulüm gibi geliyor.”
- ❖ “Baştan suçlu ilan edildim azarlandım psikolojik baskı gördüm azarlandım tutuklandım ve cezaevinde yine ayırım gördüm azar ve alaya alınma askeri disiplin gibi hareket ettirildik.”
- ❖ “Bebeğim 13 aylıktı. Gündem denilerek gözaltına alındım. 9 gün tuttular erkeklerle aynı nezarete. Bir ay hücrede tutuldum. 9 ay tutuklu kaldım. Çocuklarımı göremedim. Sevk edildiğim cezaevinde uzun süre su kısıtlaması yapıldı. Oranın tüm mağduriyetlerini yaşadım.”
- ❖ “Ben engelli bir öğretmenin işini nasıl en güzel şekilde yapabildiğini Türkiye'ye gösterdim. Hakkımda onlarca haber yapıldı. Ulusal medyada benimle yapılan röportajlar yayınlandı. İnternette ve gazetelerde haberlere defalarca konu oldum. Benden sonra MEB engelli öğretmen alımında sorun çıkartamaz oldu. Çünkü herkes tekerlekli sandalyeli adamın yaptıklarını biliyordu. Başbakan ...bile “Engelli öğretmenlik yapar. Hem de bal gibi yapar” derken bunu ...'daki başarılı öğretmenin yaptıklarına dayanarak söylüyordu. Çünkü kendi müşavirleri bizzat benim yaptıklarımı takip ediyordu. İnternete bakın "Bal gibi öğretmen ...'da yaşıyor” şeklindeki haber AA'na aittir. Sıkıntı yetersiz kalır dinim men ettiği için intihar etmiyorum. Bana bu zulmü reva görenlerin akıbetini görmek için yaşıyorum.”
- ❖ “Ben gözaltına alındığım gün eşim doğum yapmak üzere idi. Onu gurbet ellerde doğumhane odasında bırakıp haber vermeden evime gelen polislerin yanına gittim ve durumumu anlattım. Ama onlar yine tepkisiz işlerini yaptılar çocuğumun resmini ilk nezaret hanede gördüm onu da biraz zor verdiler. Alt tarafı üç günlük bir bebeğin resmi, bunu kimseye göstermeden bak diye. Eşimin sağlığı nasıl bebek nasıl onlardan bir haber beklemek gerçekten zor geçti.”
- ❖ “Ben kader dedim yaşıyorum ama eşim çooook yıprandı zaten kanser hastası idi bu olaylar olunca psikolojisi çooook bozuldu çok fazla anti depresif ilaç kullandı fayda görmedi şimdi hocalara gidip geliyoruz.”
- ❖ “Ben mahkemede kamera kayıt delillerini izlettiremedim. Hiç dinlemiyor orali olmuyorlar., mahkemeye cebimde para yokken taa ...'den o gece yanımda nöbetçi olan uzman arkadaşımı dinletmek için getirdim. Onu dahi dinlemediler. Benim darbeden değil örgüt üyeliğinden yargılandığımı, darbeci olmadığımı söylediler.”

- ❖ “Belge bilgi yok. Kişiden suça giderek delil oluşturulmaya çalışılıyor.”
- ❖ “Ben öğretmen iken 672 KHK ile ihraç edildim. 1 defa ifadem alındı. Hiçbir gözaltı, tutuklama, ev araması vs. yaşamadım. Nisan 2018 takipsizlik aldım. Tüm bunlara rağmen havacı astsubay olan kardeşimi 2017 Ağustos ayında, benden dolayı ihraç ettiler. Kardeşimin uzaktan yakından alakası yok. Hadi benim sendikam vardı (çok büyük suç değil mi?). Komutanına nedenini sorunca, "Abin iade olunca bize bildir" demiş. Bu komedinin daniskası değil de nedir? Muz cumhuriyeti, yaptım oldu mantığı. Yaparsa ... Parti yapar.”
- ❖ “Ben tutukluymken eşim (hamile bir şekilde) gün de üç defa 4,5-5 ay imza atma şartı ile serbest bırakıldı. Maddi sıkıntı ve bundan dolayı eşimi ve 2,5 yaşındaki kızımı bu imza sürecinde dolayı göremedim görüşlerime gelemediler. Bu süreçte özellikle kızımın psikolojisi bozuldu. Babasının işte olduğunu sanıyor yanından ayrılmamamı istiyor. Bir ayrılık korkusu oluştu kızımda.”
- ❖ “Beni doktoradan attılar 2 sene zaman kaybettim.”
- ❖ “Beni ikinci kez polis alıp savcının karşısına çıkardığında eşimin kanser olduğunu ve tedavi için sıkça il dışına çıkmam gerektiğini söyledim ve beni bıraktılar. Fakat o günde, benimle beraber alınan tüm diğerlerini önceden tutuklamaya karar vermişler, diğerlerinin tamamı tutuklandı ve aylarca içeride kaldılar. Eşimin sağlık gerekçesinden dolayı beni bırakmışlardı, hiçbir suç bu gerekçeyle serbest bırakılmaz. Demek ki gerçekte benim suçum olmadığını savcı da biliyordu fakat insanları tutuklamak zorundaydı kendi işinden olmaması için. Benim için inisiyatif kullandı. Diğer tutuklananların dosyası benimle aynıydı, yani onlarda suçsuzdu. Bu gösteriyor ki hâkim ve savcılar adaletle değil, talimatla iş yapıyor.”
- ❖ “Ben 15 Temmuz öncesi tutuklandım ve gizli tanığın yanlış beyanı ve yanlış iddiasını belirtmeme kanıtlamama rağmen tutuklandım. Bu 17 ay sonra anlaşıldı. Gizli tanık ifadesini değiştirdi. Bu tutmayınca bir de ByLock var dediler. Onda da içerik yok, şifre yok, kullanıcı adı yok. 22 ay sonra tahliye oldum. 3. Duruşmam 11 ekimde...”
- ❖ “Allah düşmanıma dahi yaşatmasın.”
- ❖ “Beni özellikle ağabeyimin tır şoförüymken verdiği 1988 tarihli 1 dolardan tutuklu tuttular. Ta ilk polis sorgusunda, savcıya görüşmede ve sulh cezada doların eski olduğunu en az 25-30 yıldır bende olduğunu ağabeyimin verdiği söyledi. En büyük delilim doların üzerinde ki tarih ve ağabeyimin şahitliği. Ama hiçbiri bir yıl boyunca incelemeler. Hemen her ay yazdığım savunma dilekçelerini reddettiler. Ağabeyimin ...Adliyesinde yazdığı dilekçeyi kale almadılar.”
- ❖ “Benim iddianamem tamamen yanlış bilgiler üzerine kurulmuştu buna rağmen 4 ay hapis yattım ve ceza davam sürüyor. Beraat edeceğimi de düşünmüyorum. Mesela polis ifadem sırasında lehime olur düşüncesiyle söylediğim “Üniversitedeyken Ensar vakfından burs almıştım” cümlesi iddianamede “Örgütün finans kaynağı olan Ensar vakfından burs aldığı anlaşılmıştır” şeklinde yer almış. Yine oğlumun ...askeri lisesinde okuması iddianamede suç delili sayılmış. 1988 yılında memleketimde gittiğim yerel bir dersane örgüt dershanesi diye iddianameme suç olarak girmiş ki o tarihlerde cemaatin Anadolu’da dershanesi yoktu. Bunun gibi benim emniyette verdiğim ifademe yanlış adlandırmalarla suç üretilmiş.”

- ❖ *“Benim şahitlerim vardı Bank Asya’ya hesap açmama sebep olan öğrencim işe girmek istiyordu ama teröre yardım ediyor diye tutuklanırım korkusuyla şahit olmak istemiyordu. Ama ... şahit olacaktı hâkim dinlemedi. Çünkü ceza belliydi ona göre ne söylesem boş. Kararda, “karar duruşması” olduğunu bilmiyordum. Son dakika söylediler ben de acele ile orda bir avukat tuttum. Avukatı da dinlemedi. Avukat süre istedi, kabul etmedi. Verdi cezayı geçti.”*
- ❖ *“Beraat ve takipsizlik almama rağmen çevre tarafından sanki örgüt üyesiymişim gibi davranışlara maruz kalıyorum bu beni çok rahatsız ediyor.”*
- ❖ *“Bir terörist muamelesi gördüm. Oysa ki ben 17 yıl bu ülkeye hizmet etmiş bir öğretmenim. Gözaltına alındığım ilçe emniyetinde bayan polis memuru olmadığı için sağlık raporu almak için götürüldüğüm hastanede bir hemşirenin elle tacizine maruz kaldım.”*
- ❖ *“Bildiklerimi yaşadıklarımı emniyette anlattıktan sonra nasıl olduğunu halen daha bilmiyorum ama bir şekilde herkes benim itirafçı olduğumu ve 80 90 kişinin ismini verdiğimi tanımadığım adamlar ile ilgili bilmediğim duymadığım şeyler söyleyip gezdiler. En yakın dostlarım bile CMK avukatına ulaşıp ifademi istemişler. Yani abdesti şüpheli olan herkes acaba benim adımları vermiş mi diye korkudan ne yapacağını şaşırılmışlardı. Daha sonra ise söylediklerimi itibarsızlaştırmak için duyulmamış iftira atıp gezdiler. “Yok burs vermişim”. “Yok burs toplamışım”. “Yok sohbet düzenlemişim” vs. vs. gibisinden iftira kampanyası başladı. Bu süreç FETÖ’den atılmaktan daha zordu benim için.”*
- ❖ *“Bilgim dışında adıma hat alınmış ve bu hatta ByLock yüklenmiş. Bu durumu açığa alınıp ihraç edildikten ve aylar sonra 4 gün gözaltında kaldıktan sonra öğrendim. Adıma bilgim dışı hat veren iletişim mağazası aleyhine dava açtım ve karşı taraf ceza aldı. Buna rağmen ve hakkımda başkaca delil olmamasına rağmen hâlâ savcılık takipsizlik vermemekte ve dosyayı bekletmektedir.”*
- ❖ *“Bir hâkimin anayasal teminatları hiçe sayılarak gözaltına alınması başlı başına hukuksuzdur. Gözaltı kararı olmadan bulunduğumuz Lojmanı polisler ablukaya aldı. Elllerinde uzun namlulu silahlar vardı. Gerçek darbe şimdi oldu diye çılgık atıyorlardı. 2745 hâkim savcı gözaltına alınınca “Darbe öyle olmaz böyle olur” diye meslektaşlar bağırışıyordu. Mesela, somut bir örnek daha vereceğim. Ankara eski Başsavcısı ...gözaltına alınan adliye personeli, meslektaşlarına yuhalatmıştı.”*
- ❖ *“Bir bayan olarak 9 ay cezaevinde kaldım. Bu sebepten dolayı toplumun bakış açısı da yaşadığım şeylerde beni çok yıprattı. Milli eğitim çalışma iznimizi vermiyor. Özel okullarda dahi başvuru yapamıyoruz. Bizim darbeye ne alakamız olabilir ki? İşsiz bırakıldık, üstüne gözaltı, cezaevi... Tahliye olmakla da hiçbir şey bitmiyor ki yıllarca emek verdiğimiz mesleğimizden edildik tazminat bile alamadık. Tazminatı geçtik. Başka yerde çalışma iznimiz de yok. En azından öğretmenler için de diğer meslekler içinde çalışma izinlerinin çıkmasını istiyoruz. Veyahut ta yurtdışı yasağının kalkmasını istiyoruz. Bu ülkede bize ekmek yoksa her yerde buluruz. Yeter ki artık yakamızdan düşsünler.”*
- ❖ *“Bir hafta gözaltı tamamen mahrumiyet gibiydi gayri insanı şartlarda aşırı kalabalık bir ortam idi. Emniyet meydana yakın ilgi için her akşam meydana çıkanların sesleri duyuluyordu bir provokasyonla emniyeti basarlar mı? Dışarda yakınlarımıza saldırılar mı? düşüncesi vardı ister istemez. Tuvalet, banyo, beslenme her şey sorundu. Cezaevine gidince “Cennet” dedik bu yüzden cezaevinde ilk zamanlar kantin sorundu. Doktor ziyaretler... vs. sorunlar vardı ama gözaltına göre cezaevi daha iyiydi.”*

- ❖ *“Bir tek adli işlem bile geçirmeyen bir insanın vatan hainliği ile suçlanmakta olduğu bir ülke de ne söylenebilir.”*
- ❖ *“Bir telefonla “Ya sen gel ya da biz seni alalım” dediler. Apart topar, 20 aylıktı sanırım kızım, anneme bırakıp ...ya gittim. Çünkü suçlu değildim. Çok stresli idi her şey olabilirdi. Basit bir sendika üyeliğinden tutuklanabilirdim. Ama yardımcı olmaya çalışan polisler oldu. 20 saatlik bir yol çektim. Yorgundum, konuşamıyordum, uykusuzdum, tek başıma ifadeye girdim. Sürekli isim sordular.”*
- ❖ *“Birtakım sıkıntılar oldu ama takipsizlik aldım çünkü hiçbir iltisak veya irtibatım yoktu buna rağmen komisyon RET verdi.”*
- ❖ *“Bir yıl pazar hariç her gün imzaya gittim. Gelirim olmadan minibüs parası verdim. Sonra dilekçe vererek Yaklaşık 6 ayda haftada 3 gün imzaya gittim. Sonra tekrar dilekçe sonucu haftada bir gün pazartesi imza mecburiyeti var. Beni soruşturmaya gelirken yaklaşık 10 polisle gelmişler. Haber verseler ben kendim çok rahat gidebilirdim.”*
- ❖ *“Şu gerçek ki toplumun bir bölümü ölüme terkedildi, hem de acı çekerek ölmeleri isteniyor ve bu insanların darbe ile ilgisi yok. Mesele darbe değil de bir kesimin acı tasfiyesi, ben bunu anlıyorum. Bakın mesela benim kurumum, benim darbeye katılmadığımı raporunda belirtiyor arkamda duruyor, ancak cemaat bağlantısı şüphesinden beni ihraç ediyor. Nasıl bir çelişki acaba? Kim girişti darbeye bilmem ama bana deniyor ki “Sen darbeye katılmadın ama darbe yapanlardansın”. Bir askerin böyle bir durumda olması nasıl bir şey acaba. Darbecilerle mücadele ediyorsun, darbeci olmadığın anlaşılıyor, ama darbecilerdensin diye ihraç ediliyorsun damgalanıyorsun.”*
- ❖ *“Benim yerim yurdum belli olmasına rağmen gelip evimden almadılar. Yakalama kararı çıkmış haberim yok. Sonra tatile gittiğim yerde rezil oldum. Otelden alındım sanki kaçmışım havası yaratıldı orada.”*
- ❖ *“Bu süreçte ailemle birlikte maddi ve manevi çok yıprandık ablam hastalandı bir diğer ablam bebeğini kaybetti Kardeşlerim psikolojik olarak çok etkilendiler. Düzenimiz bozuldu. Benim okul hayatım bir sene uzadı tek ders sınavıma girmeme müsaade edilmedi. Bir yıl geç meslek sahibi olup çalışma hayatına öyle başlamak zorunda kalacağım. Psikolojik olarak etkilendim. Çevre yönünden bazı insanlardan sürekli bu geçmişimi saklamak zorunda kalıyorum.”*
- ❖ *“Bu süreçte ihraç olan arkadaşım intihar etti. Sosyal tecrite uğradım. Antidepresan kullanıyorum.”*
- ❖ *“Bu süreçte İş Sağlığı ve güvenliği kurslarında ders veriyordum. Ancak Nisan 2018 de eğitimlik belgemin vize tarihi bitti. ÇSGB vizemi yenilemedi. Şu anda Bakanlık ile de mahkemeliyim.”*
- ❖ *“Bu süreçte nezarete duş almamız engellendi, yanımdaki öğretim görevlisi nezarete WC'ye çıkarılmadı ve pet şişeye işedi, ifade öncesi nezarete ve KOM şube de hakaret ve küfür edildi, nezaret çıkışı zorla her türkü haklar sağlandı diye zorla imza alındı.”*
- ❖ *“Cezaevinde 8 kişilik koğuştta 45 ila 50 kişi kalıyorduk 1 yatakta 2 kişi birçoğu da yerde yatıyordu uzun bir süre ben de yerde yattım. Sürekli su kesintisi yapılıyordu. Koğuş çok pis ve rutubetliydi herkes sürekli hastalanıyordu.”*

- ❖ *“Canımdan aziz bilip çok sevdiğim ülkeme tekrar adaletin gelmesini bekliyorum, istiyorum, ben suç işlemedim hiçbir suça bulaşmadım.”*
- ❖ *“Ceza İnfaz Kurumunda örneğin 6 kişilik koğuşta 20 kişi kalıyorsun ancak günlük sıcak su süresi 6 kişi için ayarlı.”*
- ❖ *“Cezaevi koşulları kötü idi. Polislerin muamelesi kötü idi. Çok sevdiğim ülkemden ve insanımızdan soğudum.”*
- ❖ *“Ceza evinde tutuklu iken dava açıldığında mahkemeden kısıtlı bilgi ve belge alabildim. Dosyada bulunan pek çok evrak bana mahkemece gönderilmedi. Gönderilenler ise mahkemeye çıkmadan saatler önce verilmiştir. Israrla bazı belgeleri istememe rağmen (haftada üç kez mahkemeye yazı yazıyordum) bazı belgeler ben son duruşmada iken cezaevi yetkilisi koğuşa getirip beni sormuş. Duruşmada olduğumu öğrenince herhangi bir belge bırakmamış. Yani mahkemenin neyi gönderip neyi göndermediğini bilmiyorum. Birçok belgemi tahliye sonrası bizzat mahkemeye gidip oradan aldım. Tabii ki temyizde kullanmak için. Bana hiç ifadesi verilmeden, mahkemede dahi hiç sorulmadan hakkımda birinin tanık ifadesi olduğunu gerekçeli kararda gördüm. Dinlenmesini talep ettiğim hiçbir tanık dinlenmedi. İlgili makamlardan araştırılmasını ve sorulmasını talep ettiğim hiçbir husus kabul edilmedi, bilirkişiye gönderilmesini talep ettiğim hiçbir konu kabul edilmedi. Hasılı sayın mahkemeden ne talep ettiysem kabul edilmedi. Tutukluluğuma yaptığım itirazların yüzde dokuzunda itiraz dilekçemde nelerden bahsettiğim hiç yazılmadan standart hazırlanmış şablon kararlarla itirazım reddedildi. Benim bizzat kendim polise teslim olmuş olmam, adli kontrol altında, kontrol şartlarını ihlal etmemişken, değiştirdiğim evin yeni adresini savcılığa dilekçe ile resmi olarak bildirmeme rağmen tutuklandım ve buna itirazlarımın bir kısmı kaçma şüphesiyle reddedildi. Sonunda mahkeme 6 yıl 3 ay ceza verdi ve tahliye etti. Dışarı çıkınca bir avukat tutabildim. Avukatım Bölge Adliye Mahkemesinde (istinaf) cezaya itiraz etti. Bu itiraza da reddedildi. Gerekçeli kararda savunma dilekçemi yazan avukatın ismi dahi yoktu. Avukat ismi olarak daha önceki CMK avukatının ismi vardı.”*
- ❖ *“Bunlar anlatılmaz anlatılsa da yetersiz kalır bir ömrümü verdiğim mesleğim elimden alındı terörist ilan edildik eşim de ben de perişan olduk çocuklarımızla birlikte. Sosyal ölüm yaşamaktadır ekonomik olarak zaten bitmiş. Bizlerin resmen devlet düşmanı olmamız için çaba sarf ediliyor.”*
- ❖ *“Bir yıl ifade vermek istedim almadılar. İddia yok delil yok. Bakanlık liste sırası tüm delil. O da dava açmaya yetmiyor. Doğrudan takipsizlik gerekirdi 2 yıl bekledim Boşu boşuna Eşimi de benim yüzümden ihraç ettiler Üç çocukla sivil ölüme terkedildik. Çanakkale şehitlerinin bakiyesi olarak...”*
- ❖ *“Ceza evinde yemekler çok az ve kötü idi. Koğuşlarda haddinden fazla kalabalık tutulduk. Normalde 8-10 kişinin kalması gereken yerlerde 20-25 kişi tutuyorlar ve sadece 1 tuvalet var.”*
- ❖ *“Cezaevi şartları kötü idi. 15 kişilik koğuşta 30 kişi kaldık. İhtiyaçlarımız kısıtlı olarak giderilmiyordu.”*
- ❖ *“Cezaevi sürecinin bir bölümünde infaz memurlarının kötü muamelelerine maruz kaldık. Öyle emir aldıklarını duyduk sonra.”*
- ❖ *“Cezaevi şartları ve görüşe geldiklerinde hanımlara davranışlar kötü idi.”*

- ❖ “Cezaevinde 12 kişilik koğuşta 30 kişi kaldık. Herkes yerlerde yattı aylarca. Dünya insan hakları gününde yanılmıyorsam, 10 Aralık 2017 Pazar, kahvaltı verilmedi. 30 kişiye tek banyo tuvalet fareler böcekler ilaç ve doktora çıkma büyük sıkıntı yıkadığımız çamaşırı asmak için ip bile vermediler aylar sonra birkaç metre verdikleri ipin bir ucunu bağlamak için karşı duvara yetmediğini söyledik yönetmelik gereği bu kadar verebileceklerini söylediler.”
- ❖ “Cezai soruşturma geçirmedim. Geçirdiğim idari soruşturmada da şunu gördüm. Herkes birbirinin ipini çekmek için yarışa girmiş. Ne hak ne hukuk. Ben bu ülkenin vatandaşıyım. Ben türküm. Bu vatan benim. Benim de haklarım var. Yaşama hakkı gibi. Onurluca yaşama. Özgürce yaşama. Ben bir suçlu gibi lanse edildim. Adım KHK listelerinde geçti. Terör örgütü üye listeleri. Ben bunu hak edecek hiçbir şey yapmadım. Aksine belki ödül almalıyım. Beklediğimden değil, hakkettiğimden. Dürüstçe çalıştım kamuda olması gerektiği gibi. Rüşvet yemedim. Kendi lehime çalışmadım. Her zaman devletimin ve kurumumun menfaatlerini itibarını her şeyden önde tuttum.”
- ❖ “Cezaevine girdiğimde eşimden 4 aylık hamile idi ve iki sefer düşük tehlikesi geçirdi, babam kanser hastalığına yakalandı.”
- ❖ “Çok alçaltıcı ve onur kurucu davranışlar ile karşılaştık. Haksız yere alnımıza terörist damgası vurularak 15 m2 ilk yerde 11 kişi yerde beton üzerinde yatmak zorunda kaldık.”
- ❖ “Çok kötüydü. Basın yayın linç ortamı hazırlıyor, toplum psikolojisi bizlerden iğrendiriliyordu. Bu ortamda yargılama olması mümkün değildi.”
- ❖ “Çok rencide edici bir süreçti. Hatırlamak istemiyorum. Ama kısaca darp edilmedim, ama misafirlige gittiğimiz bir yakınımın evinde göz altına alınıp aşağılama, hakaret edilme, günlerce gece-gündüz loş ortamda spot ışık altında nezarethane ortamında tutulma (11 gün) gibi muameleler yaşadım. Bilahare de tutuklanıp 7 ay cezaevinde tutuldum.”
- ❖ “Cezaevinde boş koğuş yoktu. Revir koğuşa çevrilmişti. Havalandırma bahçesi yoktu, tek oda şeklindeydi. Çamaşır kurutulan ortamda uyumak kış günü hepimizi hasta etmişti.”
- ❖ “Çok sıkıntılı bir süreç. Kimseye masum olduğunuzu anlatamıyorsunuz ya da anlamak istemiyorlar.”
- ❖ “Çok yıpratıcı ve içine girdikçe saçma gelen bir durum. Suçumun ne olduğunu bile bilmeden önce ihraç oldum sonra bir sabah aniden çocuklarım gözü önünde evime bir polis ordusu geldi, Evim talan edildi. Ve polisler tarafından emniyete götürüldüm. 5 gün içerde kaldım ama ağlamadan geçirdiğim 10 dakikam olmadı. Kaldığım yerde benimle beraber yine ...üniversitesinden 15-20 kadar akademisyenle birlikteydim ve aynı kurumda olmamızın dışında **tek ortak noktamız alanında son derece başarılı akademisyenler olmamızdı.** Her birini ilk kez orada gördüm. Ben Yeşilköy’de idim sanırım biz şanslıymışız. Mahkeme için çağlayana götürüldüğümüzde başka bayan akademisyenlerle de karşılaştık. Onların bulunduğu yerde ahlaksız ve aşağılayıcı davranışlara maruz kaldıklarını dinledik.”
- ❖ “Dava açıldığından haberim olmadı 2.mahkemeye e-devletten görüp şok oldum. Meğer hakkımda yakalama kararı varmış onu da dava günü mahkemede öğrenip şok oldum. Mahkeme 10 dakika sürdü beraat ettim çok şükür.”
- ❖ “Davam 2 yıldır sonuçlanmadı, hızlı bir şekilde adalet bekliyorum.”

- ❖ “Çok zor ve ağır travmalar geçirdik darbe ve FETÖ şüphelisi diye birkaç kendini bilmeyen gerçek FETÖ’cü ve makamda yükselme çıkarları için tanıklık edip somut gerekçe sunamayan iftiracıların kurbanı olduk. Maddi ve manevi sıkıntılarımız hat safhada. Bizim beklediğimiz devletimizin bizi iftiralarla ötekileştirmek yerine iyice araştırıp suçluyu suçsuzu ayırt etmesi. Parasız, pulsuz, kirada 2 çocuk okutmak ayakta durabilmek mücadele vermek çok zor. Ahımız yerde kalmasın suçsuzlar iade olsun.”
- ❖ “Daha sonra iddianameye dahi girmeyen asılsız arama ihbarı sebebiyle tutuklandım. Eğitim hakkım elimden alındı. İfademi alan savcının görevini kötüye kullandığını düşünüyorum ve masumiyet karinesini hiç dikkate almadı.”
- ❖ “Davam Ocak 2017’de başladı şu an Ağustos 2018 hâlâ devam ediyor, neticelenmedi. 1 yıl karakola imza verdim. Banka sendika gibi hukuki gerekçelerle yargılanıyorum. B sınıfı iş güvenliği uzmanlığı sınavını kazandım ihraç olduğum için belgemi alamıyorum. Bu dava süreci iş bulmamız da karşımıza çıkıyor.”
- ❖ “Delil olarak sunulmaya çalışılan bulguların kişisel verilerin güvenliği, iletişim özgürlüğü gibi temel hak ve hürriyetleri hiçe sayarak elde edilmiş olması. Anayasal haklardan doğan ve suç olmadığı anayasaya göre sabit olan eylemlerin suçmuş gibi isnat edilerek adaleti tesis etmesi gereken kişiler tarafından anlayasının açıkça ihlal edilmesi söz konusudur.”
- ❖ “Delil ve tanık olmadan iddianamem dahi hazır olmadan aylarca insanlık dışı muamele altında hapis yattım. Maksimum 10 kişilik koğuşta 27-28 kişi ile kaldım. Aylarca yerde yattım. Sağlık hizmeti alamadım.”
- ❖ “Delilsiz 13 gün göz altın da kaldım. Bakıma muhtaç 3 küçük çocuğum olmasına rağmen hem ben hem de eşim 13 gün gözaltında kaldık. Görevini iyi yapan polisimiz de vardı ama bana hakaret eden de oldu.”
- ❖ “Devam hâlâ devam etmekte, avukatlık ruhsatım olduğu halde çalışmama izin verilmiyor, sosyal çevrem ile irtibatımız yok medeni ölüm vakasına bariz örnek teşkil ediyoruz.”
- ❖ “Devlet eliyle terör, işkence, eziyet yapıldı. Haksız hukuksuz düzmece adalet arandı.”
- ❖ “Devlet tarafından 17/25 Aralık tarihinin milat alındığı tüm Türkiye tarafından bilinirken yargılamalar sırasında bu tarihten önce çekilen kredileri sorgulamaları, 2006 yılında gidilen dershanenin iddianameye girmesi ve bunların yargılama aşamasında soru olarak yöneltilmesi ve bu suçlamalar neticesinde kamu kurumundan el çektirilmem; bunları unutmam mümkün değil.”
- ❖ “Devletin kontrolünde olan kuruma üye olmak suç sayıldı.”
- ❖ “Dilekçeler dikkate alınmıyor. Önceden mahkeme ve savcılık hakkınızda hüküm vermiş. Yargılama göstermelik, usul gereği, itirafçı olmadığınız sürece ve isim vermedikçe mahkeme sizi dinlemiyor. Konuşulanlar kayda geçmiyor, sanığın itirazları incelenmiyor, doğruluğu dahi teyit edilmemiş ve hukuka aykırı olduğu hukuken açıklanan deliller ile ceza veriliyor. Delil tartışmasına izin verilmiyor. Mahkeme heyet gibi çalışmıyor, onay makamı gibi sadece verilmiş kararı onaylıyor. Heyet üyelerinin işlevi yok. Ağır ceza Başkan ve üyeleri tecrübesiz ve ağır ceza yönüyle bilgisiz, işleyiş sulh ceza hakimliği gibi ama sonuçları daha ağır. Verilen savunmalar dikkate alınmıyor. Heyet dosyayı duruşmaya gireceği gün ya görüyor ya da özeti ile yetiniyor.”

- ❖ *“Dijitaller alınırken imaj alınmıyor. Dolayısıyla bir kopyasını alamıyoruz. 2 yıl geçmesine rağmen dijital materyaller teslim edilmiyor.”*
- ❖ *“Dışlanmışlık ölüm gibiydi. Bir de adli mercilerin toptancı yaklaşımı ve niyet okumaları ki hâlâ devam ediyor, en büyük zulümdü.”*
- ❖ *“Doğrudan hakkımda hüküm olmadığı halde, masumiyet karinesine uyulmadan terörist muamelesine tabi tutuldum, benimle ilgisiz bir olaydan alakasız olarak sorumlu tutulup yıllarca dişimle tırnağımla kazandığım işim kanunlara ve hukuka aykırı olarak ihraç edildim.”*
- ❖ *“Dosyalarda sürekli olarak gizlilik mevcut. Bir bilgi edinilemiyor. Ne olup olacağı konusunda bilgi alınamıyor. Savunma yapamıyorsun, neyle suçlandığını sadece ana başlık olarak biliyorsun, nereye ne yazıldı, soruldu. Nereden cevap geldi, ne yazdılar, doğru mu yazdılar, yanlış mı yazdılar, itiraz edemiyorsun aleyhindeki bir yazıya. Çünkü yazılar gizli. Karanlık bir odaya tıklıp, buradaki sinekleri yakala diyorlar sanki.”*
- ❖ *“Duruşma da götürüldüğümüz ve bekletildiğimiz adliye nezaretinde ellerimizdeki kelepçeler çözülmedi, namaz kılmak istediğimiz de dahi kelepçeler sökülmedi ve kelepçeli namaz kılmak zorunda bırakıldık. İnfaz kanununda açık maddeler olmasına rağmen dışarıdan kitap satın alınmasına izin verilmedi, bu konuda yazdığım dilekçeler ve en son ağır ceza heyetinin değerlendirmesi ile de açık hükümler olan bir konuda hukuksuzca ret kararı verildi. Daha önce haftalık olan kapalı görüş ve aylık olan açık görüşler bu süreçte iki haftada bir ve iki ayda bir olacak şekilde değiştirildi. Cezaevinde aramalar sırasında yere namaz için serili battaniyeler toplanıp alındı. Yazın uzun süre boyunca pompa arızası olduğu söylenerek sıcak su verilmedi. Suların uzun süreli (minimum 10 gün olmuştur) su kesintisi oldu, sabah öğle ve akşam olmak üzere yarımşar saat depodan su verildi. Kantin listesinde olan bazı malzemeler (örteneğin ben örgü tığı istemiştim) “Size yasak” denilerek verilmiyordu.”*
- ❖ *“Duruşma salonunda savunma yaparken mahkeme heyeti boşuna konuşuyorum gibi tavırlar takınarak ve soruları çok sert ve yüksek sesle sorarak benim psikolojikmen savunmamı yapmamı engellediler. Sunduğum belgelere bakmadan savcı mütalaa vererek cezalandırılmamı istedi ve hâkim heyeti o şekilde direk kararını açıkladı bana verdikleri duruşma tutanağında verdiğim belgelere değinilmedi bile.”*
- ❖ *“Duruşmalarda konuşma savunma süreleri çok kısıtlı. Cezaevinde 18 kişilik kovuşta 55 kişi 5 ay kaldık. Tek tuvalet tek banyo vardı. Açık görüşlerimiz 2 defa yaptırılmadı. Gelen ziyaretçilere türlü türlü psikolojik baskı yapıldı.”*
- ❖ *“E-devlet üzerinden, herhangi bir adli sicil kaydı bulunmamaktadır şeklinde adli sicil kaydı alabiliyorum, ancak OHAL Komisyonunun kararında "firari" olduğum kayıtlı. OHAL komisyonunun kararından sonra özgürlüğüm kısıtlandı ve hakkımı aramaya yönelik yollarda büyük engellere rastladım. Ankara 19. İdare mahkemesine dava dilekçesi ulaştırmak için bir yakınıma ulaştırdığım dava dilekçesi, adliye personeli tarafından keyfi olarak işleme alınmayıp yırtılıp atıldı ve yakınım gözaltına alınmakla tehdit edildi, bilahare iadeli taahhütlü posta kanalıyla dava açmayı başardım.”*
- ❖ *“Eğitim hakkım engellendi. Açıköğretim öğrencisiyken sınavlara sokmadılar. İsteddiğimiz kitapları alamadık. 2 ay ailemizle açık görüş yaptırmadılar. Çok kalabalık ortamda kaldık. 8 kişilik koğuşta 18 kişi kaldık, sağlığım bozuldu.”*

- ❖ “Ekonomik olarak çok sıkıntı çektim halan çekiyorum, toplum nazarında itibarım kalmadı, halan hiçbir yerde iş bulamıyorum, çocuklarımın yüzüne bakamıyorum mahcup oluyorum... Ve anlatmakta zorlandığım birçok şey...”
- ❖ “Elektronik cihazlarımıza el konuldu ve 1 yıl geçmesine rağmen ne bir rapor sunuldu ne de iade edildiler. Olmayan bir şeyi ispatlamam istendiği ve tekil bir konu olduğu için beklemekten başka herhangi bir şey yapamıyorum. Tek satırlık bir tespit nedeniyle 1,5 yıldır diken üzerinde yaşıyorum çünkü suçsuz olduğum halde bu sürecin sonunun nereye gideceğini öngöremiyorum.”
- ❖ “En can sıkıcısı bilgi alamamak. Her gittiğim yerden “gizlilik kararı var bilgi veremeyiz” denmesi. İyi de kardeşim ben 2 ay açıkta kalmışım, 4 gün tutuklu kalmışım, sonra ihraç olmuşum ve 5 ay sonra mahkeme açılabilmiş ama ben bunca zaman hâlâ gizlilik kararı beklemişim ve iyi ki delirmedim...”
- ❖ “En önemli sıkıntı suç olmayan eylemlerden çok ağır bir suç olan teröre yardım suçuyla ağır cezada yargılanacak olma ve bu süreçte hem maddi hem de diğer sebeplerden hukuki yardım alamama, avukat tutamamak.”
- ❖ “Eşim 2 yıldır tutuklu. Yaşadığım yerden, kira olduğu için, başka bir ilçeye taşındım. 3 çocuğuma ıssız ve yapayalnız kaldım. Çevre dışladı. Okulda çocuklarıma psikolojik baskılar yapıldı. Sınıf ortasında anne babası FETÖ’cü denildi. Öğretmenler bile dışladı “hain terörist” ithamları yaptılar. Bu alana sığmayan acılar ve yanlışlıklar yaşıyorum. Akrabalar dışladı. Arkadaşlar terk etti daha neler neler...”
- ❖ “Eşim ben cezaevinde iken doğum yaptı eşimin sağlık durumunu 4 gün sonra öğrendim cezaevine defalarca dilekçe yazmama rağmen kapalı görüşe gelen ailemden eşimin durumunu öğrenebildim. Hastalık oluyor revire götürülmüyor.”
- ❖ “Davalar hukuk dışı ve iftiralar üzerinden gidiyor.”
- ❖ “Ekmeğimiz işimiz elimizden alındı. 18 yıllık dürüst ve namuslu çalışmam heba oldu. Eşim ve oğlum psikolojik tedavi gördüler.”
- ❖ “Fişleme neticesi direk suçlu muamelesi yapıldı.”
- ❖ “Eşimin, benden dolayı pasaportuna şerh konuldu ve yurtdışında yaşamasına rağmen 1 senedir ülkede rehin tutuluyor.”
- ❖ “Eşim daha önce gözaltına alınmış ve tutukluydu. Bir sabah polisler çok gürültülü bir şekilde geldi. 3 çocuğumu uyandırdı her yeri dağıttı. Beni kelepçeleyip götürdü. Çocuklarım başka ilçede ben başka ilçede kaldım. Gözaltı süresince onları hiç göremedim 2 yaşındaki oğlumda bu olaydan sonra ürtiker oluştu hâlâ geçmedi. Beni yanından hiç ayırmıyor artık. Ayrıca fotoğrafım ilçe haberlerinde kelepçeli gösterildi çocuklarım okulda rencide edildi. Öğretmenler telefonlarından benim fotoğrafımı gösterip bu annen mi diye sınıf ortasında sordu...”
- ❖ “Eşim dolayısıyla noterde vekalet vermeye her gittiğimde polis her seferinde “Eşiniz firari” deyip geliyorlar. Oysa eşim 19 aydır Silivri’de tutuklu.”
- ❖ “Eşim zaten tutuklu idi. 2 oğlum var. Geride kalan yakınları siz düşünün artık. Bu da tutuklanırsa diye.”

- ❖ “Eşim de ben de ömrümüzde bir kez dahi emniyete gitmemişken ağır cezada yargılanmaktan, hüküm almaktan dolayı çok ağır acılar çektik. Toplum içinde aşağılandık dışlandık. 11 yaşındaki çocuğumuzu, ben de gözaltına alınırken, eşim de tutuklu olduğu için, bırakacak kimse bulamadık. Halen de aynı korkuları her an yaşamaktayız. Eşim cezaevinde benim de hükmüm onaylanırsa çocuğu bırakacak ilgilenecek kimsemiz de bulunmamaktadır. Büyükanne Büyükbabalar önceden öldüler.”
- ❖ “Eşimle ailevi sıkıntılar yaşadım, ekonomik ve psikolojik sıkıntılar yaşadım. Doktora öğrencilik haklarım elimden alındı.”
- ❖ “Eski bir sulh ceza katibi olarak, hakimlerin kendi hür iradeleriyle karar vermediklerini düşünüyorum, en basitinden kendim çok önemli bir dava konusunda Türkiye’de olay olan bir davanın sorgusu sırasında, hakimimiz tutuklamaya sevk eden savcı ile görüşerek, tamam savcım gereğini yapacağım diyerek, sanığı tutukladı, sanık 3 gün sonra kendi mahkemesi tarafından tahliye edildi, işin içinde olan birisi olarak, içeriden de halen haber aldığım için, hakimler direk yukarıdan başsavcılar tarafından adliyelerde organize edilerek, ne denilirse ona göre karar veriliyor, herhangi hukuk işlemiyor halen mahkemelerde.”
- ❖ “Eski kurumum tarafından ancak kumpas amaçlı yazılabilecek nitelikte, ahlaksız yalanlar ve iftiralar içeren bir yazının Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi nedeniyle takipsizlik vermeyi değerlendiren Savcılığın, dava açmak zorunda kaldığını öğrendim. İdari yetkililerin haksız, hukuksuz ve adaletsiz olduklarını, yargı organlarının en azından suçlamaları paylaşarak kendini savunma imkânı vermeleri açısından daha ilkeli, dürüst ve adil olduklarını, benim dava özelinde, gördüm.”
- ❖ “Ev araması esnasında çocuklarımın önünde bir sürü hakaretlere maruz kaldım. Gelenlere hiçbir zorluk çıkartmadığım halde sanki evi otomatik silahlarla koruyormuşum gibi zili çalmak yerine kapılar zorla kırılmaya çalışılarak evime girildi.”
- ❖ “Geçen 2 yıllık sürede telefon dijital materyallerin incelenmesi hâlâ bitmedi. Nerede oldukları da meçhul. Bu durum dava sürecini uzatıyor.”
- ❖ “Evim aranırken eşim fenalaştı. O baygın bir şekilde onu öylece bırakıp gitmek zorunda kaldım. Eşim uyumamış. Sürekli sakinleştirici almak zorunda kalmış. Annem fenalaşmış ve psikolojik travma geçirmiş. Çocuklarım çok ağlamış ve sürekli beni sayıklamış.”
- ❖ “Evrensel ve milli hukukumuzla göre suç bulunmadığını ve sadece suçlu olduğumu kabul ettirerek suç üretmeye çalıştıklarını gördüm. 18 yıllık devlet memurluğum süresince bir tek uyarı bile almadım. Başarı belgelerim ise mevcut. İnsan yetiştiren bir alanda öğrencilerimle de adli idari bir problemim olmadı.”
- ❖ “FETÖ şüphelisi olarak bu örgüte ait eğitim yurdu ile alakalı olarak 2015 yılındaki bir BİMER şikâyeti ile alakalı olarak ben, komiser Yrd. ve emniyet müdürü suçlandık. Her iki amir bu suçlamadan dolayı adli kontrol ile salıverilirken 3 gün sonra ben gözaltı oldum ve sonradan FETÖ iltisakı ile ihraç edilen Hâkim tarafından yetkim olmamasına rağmen tutuklanarak idari tedbir uygulandı. 110 gün tutuklu kaldım ve soruşturma sonrası beraat ettim.”
- ❖ “Gerek gözaltı gerekse tutukluluk sürelerinde maddi ve manevi işkence ve baskılara maruz bırakıldım.”

- ❖ *“Gardiyanlar kötü davranınca güzel bir dille konuşmaya çalışıyorduk. İhtiyaçlarınızı karşılıyor, koğuşumuzu değiştiriyorlardı. Gerekçe öğrenemiyorduk. Gardiyanlar normal konuşurken çok bağıyordu. Soru sormaya korkacak kadar sindiriyorlardı. Tutuklanma sürecinde Polis memurları durduk yere bağııp hakaret ediyorlardı. Ceza evinde doktora bir ay sonra gidiyorduk, ilaçlar getirilmiyordu. Psikoloğa gidemiyorduk.”*
- ❖ *“Geçerli bir kanıt olmadan sadece BTK’dan gelen Cgnat kaydıyla toplam 7 günde 3 günlük ByLock kullanımı var diye tutuklandım. 8 ay tutuklu kaldım alalelacele 3 gün arayla iki mahkeme yapıldı ve hükümle tahliye oldum.”*
- ❖ *“Geçirdiğim 1 hafta gözaltı suresince kimseyle görüşemedim neden gözaltında bulunduğumu da kimse söylemedi ne zaman çıkacağımız konusunda 1 hafta olur 1 ay olur size bağlı belli olmaz dediler bazı arkadaşlarımız 3 günde salıverilirken ben ve diğerleri 1 hafta tutulduk.”*
- ❖ *“Geçirdiğim soruşturmanın evrensel ve insani hiçbir yanı yoktu. Siyasi bir davaydı. Türk Adalet sistemine olan saygım sıfırlandı ve Türk adaletinin içler acısı haline üzüldüm. Ülkeme ve insanına olan inancımı kaybettim.”*
- ❖ *“Gerek nezarethanede, gerek 18 ay tutuklu kaldığım hapisane fiziki şartların uygunsuzluğu, 60 kişilik koğuşun 12 metre karelik avlusu, 2017 Temmuz’da çıktığım ilk mahkemenin tahliyesi sonucu TV’lerde yapılan eleştiri sonrası savcının tekrar tutuklama talebiyle 3 gün sonra tutuklanmam. Çok var. Buraya sığmaz...”*
- ❖ *“Gizli tanık diye bir şey icat etmişler kanıt yok ispat yok uydur uydur söyle.”*
- ❖ *“Gizli tanık ifadeleri ile göz altına alınıp yargılandım bu nedenle ihraç olduğumu düşünüyorum. Ancak ihraç olmam yargılamam bitmeden oldu. Sonuçta ilk duruşmada beraat ettim. Halen iade edilmedim.”*
- ❖ *“Gerek soruşturma gerekse kovuşturma aşamasında savcı ve mahkeme heyeti üzerinde siyasi baskıların olduğunu, yargılandığımız davanın Ankara’da bazı siyasi ve bürokratlarca takip edildiğini biliyorum. Bu süreçte baro disiplin kurulu kararı gereğince tedbiren işten yasaklandığım için mesleğimi ifa edemiyorum. KHK’ya tabi olmayan birçok meslekten çalışan kendi meslek örgütleri tarafından mesleğini ifa edemeyeceği kararlara muhatap olmuştur.”*
- ❖ *“Gereksiz yere tutuklandık, cezaevinin kötü koşulları, çok kalabalık olması, banyo tuvalet sıkıntısı, psikolojik olarak toplum içinde ailemizin bütün fertlerinin küçük düşürülmesi, çocuğun o yıl üniversiteyi bırakarak kardeşlerinin yanına gelmesi, maddi yönden çok fazla zorlandık hem maddi hem manevi, kredi borcumuz vardı, cezaevi çalışanlarının bazılarının bizi aşağılaması, var olan sağlık sorunları ilerledi yeni sağlık sorunları baş gösterdi.”*
- ❖ *“Görev sırasında cezaevi ortamından ötürü yakalandığım epilepsi hastalığı sebebiyle sabah akşam nöbet geciktirici ilaç kullanmaktayım ve rahatsızlığımın en büyük etkilerinden biri psikolojidir. Terör gibi büyük bir ithamla suçlandığım bu dönemde hem psikolojik açıdan hem de işim gereği sağlık sigortamın iptal edilmesi ile bu iki yıllık süreçte maddi imkansızlıklardan tedavi göremedim ve pahalı olan ilaçlarımı alamadım. Bayımlarım nöbetlerim arttı ve hiçbir şekilde özel sektörde iş verilmediği için hastaneye gidemedim.”*

- ❖ “Göz altında 2 kişilik odada 12 kişi yerlere battaniye sererek, sağdan sola dönmeden kaldık. Bu kişiler akademisyendi. Lavabo için saatlerce bekledik.”
- ❖ “Gözaltına alındıktan yaklaşık 2 ay sonra büyük kızım henüz 14 yaşındaydı okulda “Baban FETÖ’cü” denilerek dalga geçilmiş, biz de mahkemeler ve iş aramakla meşguldük, intihar etti hayata veda etti. 2 yıldır ben eşim ortanca kızın psikolojik tedavi görüyoruz. Sigortalı bir iş henüz bulamadım. Asgari ücret ayarında fiziksel olarak bana zor gelen bir işte çalışıyorum. Eşim diyabette geçici görevle çalışıyordu, benim ihracından sonra, diyanetin güya bir genelgesi üzerine işine son verildi. Bir daha da baş vurusunu almadılar. Eşim Behçet hastalığına yakalandı. Borçlarını abim ve babam ödeyiverdiler. Öğretmen arkadaşlarım olsun tanıdıkların birçoğu olsun selamı kestiler. Başımıza bir şeyler gelir diye benim gibi mağdur arkadaşlarımla dahi görüşemiyoruz. Ceza davasında avukat olarak bir sene sonradan yeğenimin eşi vekilim oldu. İdarî davalarını internet üzerinden dilekçe örnekleri bularak ve bu konuyla ilgili açıklamaları okuyarak takip ettim. İdari dava için avukat tutacak maddi imkânımız hiç olmadı.”
- ❖ “Gözaltı: emniyetin ilk girişinde parmak izleri alınması sırasında yapılan işlem birkaç kez tekrar etti. Bu da psikolojik olarak insanı bunalıma sürüklüyor. Cezaevi girişi: ilk girişte X ray kontrolünden çıplak olarak geçirildiğim sırada adeta manevi bir işkence ile karşı karşıya kaldım. Çıplak olarak her X ray kontrolünde görevli gardiyanın parmağındaki yüzükten kaynaklı olarak verdiği uyarı nedeniyle birkaç kez bu işlem tekrar ettirildi. Daha sonra bu hatanın kendisinden kaynaklı olduğunu alaylı bir biçimde bana söylenmesi, diğer 68 yaşında olmama rağmen adımla bana hitap etmesi, ayakkabılarımın altlarının sökülmesi, parmak izlerinin alınması işlemlerinin bilerek defalarca tekrar edilmesi üzerine gösterdiğim sözlü tepkiden sonra ancak tavırlarını değiştirebildiler. “Hangi siyasi koğuşa gitmek istiyorsun?” Sorusuna karşılık “Kürtlerin yoğun bulunduğu koğuşlardan birine gitmek istiyorum” verdiğim yanıt üzerine; “Sen Kürtçülük yapıyorsun, öyle bir koğuş yok” dediler. Ben de ilk defa cezaevine giriyorum. Durumu pek bilmiyorum. Siz nereye gönderirseniz oraya gitmek zorunda kalırım” dedim ve ancak o zaman beni “bağımsızlar” olarak adlandırılan koğuşa gönderdiler.”
- ❖ “Gittiğim veya üye olduğum kurumlar tamamen yasal kuruluşlardır. Gizli saklı kurumlar değildir. Ama bu sorularımıza mantıki ve hukuki cevap veren bulamamaktayız. Ne desek boş vicdanlar perdelenmiş. Sözün bittiği zamanlar yaşıyoruz.”
- ❖ “Gözaltında yaşadıklarımı hiç kafaya takmıyorum ancak mahkemede önüme sunulan suçlamaları bir bir çürütmeme rağmen açıklanan kararda bunlar bir delil gibi gösterilip ceza verilmesi en kötüsüydü.”
- ❖ “Gözaltı esnasında kişisel eşyalarım teslim alınırken, bir polis memurunun sataşmasına maruz kaldım. Sataşmaya konu sorusuna sanki normal bir soruymuş gibi cevap verdim. Henüz, “normal”in çoktan başını alıp gittiğinin farkında olamamanın verdiği iyimserlikle... 6 günlük gözaltı süresince sabah ve akşam olacak şekilde günde iki öğün yemek verildi. Sabah 2 roll ekmek ve piknik reçel, akşam ise birer küçük kapta pilav ve sulu yemek. Gün içinde içme şişe suyuna erişim mümkündü. Duş kabini sıcak su yoktu. İnsanlar aynı günün sabahı veya bir önceki günün akşamında -eğer fazla ekmek alabilirlerse- edindikleri ekmeklerin içine pul biber dökerek öğle yemeklerini hazırlıyorlardı. Geceleri resmi olmayan sorgu için salondan bazı insanların isimleri söylenerek çağrıldığını ve önceki sorulardan birine verdiğim cevapta belirttiğim üzere, sorgu esnasında insanlara işkence yapıldığını duydum. Gözaltında geçen 5-6 geceyi benzer bir durumla karşılaşmış karşılaşmayacağımı düşünmenin neden olduğu tedirginlik ve çaresizlikle geçirdim.”

- ❖ “Gözaltı koşulları gayri insaniydi. Dolaylı bir baskı aracıydı. 14 gün boyunca ailemiz ile direkt haberleşemedik. Sıcak çay yemek vb. Görmedik. Kumanya verildi 14 gün.”
- ❖ “Gözaltı sıkıntısı ve hâlâ anlamsız süre giden 8-10 aylık denetimli serbestlik devam ediyor. Şehir dışına bile çıkılamıyor. Herhangi bir işte çalışma imkânı sağlanamıyor. Sosyal ve sağlık destekleri mahrumiyeti devam ediyor. Kısıtlılıklar dolayısıyla üstümüze kayıtlı evimizi bile satamıyoruz. Maddi olarak zorlanma baskısı yaşıyoruz.”
- ❖ “Gözaltı sonrası hâkim bana ayda belirli sayıda en yakın karakola imza atma tedbiri kararı verdi. Bu tabii ki sorgusuz sualsiz yıllardır içeride yatanlara kıyasla düğün / bayram denilebilecek bir şey. Ancak ailelerimizin yanına gidip kalmamız gerektiği için imza yerini değiştirmek hakkımız olduğu halde binbir zorlukla izin vermiyorlar veya izni iş işten geçene kadar geciktiriyorlar. Bu nedenle ailemin yanından 1 defa 600 km'den bir defa da 1200 km'den sırf imza atmak için gelip gittim.”
- ❖ “Gözaltı süreci eşimle aynı anda oldu. Çocuklarımız orta yerde kaldı. Küçük yaşta olduğu için çok büyük sıkıntılar yaşadık Çocuğumun dudakları uçukladı...”
- ❖ “Gözaltı sürecinde tuvalet konusunda sıkıntı yaşadık ve daha dünkü memur pet şişeye yapmamızı söyledi (... TEM).”
- ❖ “Gözaltı sürelerinin uzun olması nezarethane koşulları uygun olmaması sebebiyle uykusuz bırakılarak savunma yapamayacak şekilde psikolojik yorgunluk hedeflenmiştir.”
- ❖ “Gözaltı süresince hiçbir yakınım ile görüştürülmedim. Çatısından yağmur suları akan metruk bir binada (eski ... dokuma fabrikası) yatak ve yastık olmaksızın tek battaniye ile 14 gün yerde yattık.”
- ❖ “Gözaltı ve ardından 178 gün hükümlü gibi tutukluluk. İçeride kanser oldum ve ameliyatı içeride iken olmak zorunda kaldım. Yeter mi?”
- ❖ “Gözaltında kimse ile görüşemedim. Yakınlarımla. Keyfi olarak 10 gün gözaltında kaldım. Silahlı terör örgütü üyesi olarak iddianame yazılmış mahkeme kabul etmiş yargılanıyoruz. Cep telefonuma el kondu. İmajı alınmadı.”
- ❖ “Gözaltına alınırken az kalsın annemi kaybediyordum. Polisleri dış kapıda yazıyı okuturken beklettim, tabii bir yandan hem kalabalıklar hem kamera kaydı yapıyor annem o sırada arkamda imiş bayılıp boynu mermer eşiğimize vurdu. Dili boğazına kaçar gibi oldu, ambulans çağrıldı; neyse ki korkulan olmadı. 10-12 kişilik yaşam alanına sahip tek tuvalet, tek banyolu ve sigara içenlerin de bulunduğu bir koğuştta; Tüberküloz/Verem rahatsızlığı geçirmiş biri olarak ortalama 40-45 kişiyle beraber 17 ay süre tutuklu kaldım. Tutukluluğum ilk ayı dolmadan, açığa alındığım kamu görevimden savunmam alınmadan ihraç edildim. Dosyam başka ilde olup memleketimde tutuklu bulunduğum ve arada uzaklık olduğu için avukat tutamadım. Çok uçuk rakamlar istendi. Şu an adli avukatım Barodan görevlendirilen bir avukat. Tutukluluğum sırasında babam üzüntüden, kaygı, içe kapanıklık ve çocukluğunda geçirdiği rahatsızlıktan ötürü genç sayılabilecek yaşta 57 yaşında Alzheimer/demans hastalığına yakalandı. İyileşebilir tedavisi yok. Annem de depresyon, panik atak gibi problemler yaşadı. Annem özellikle babamın da rahatsızlığıyla beraber intiharı bile içinden geçirmiş. Hem babamı hem kendisini Allah korusun... Maddi birikimime, Bankada denilerek el konuldu. Bloke dedikleri mesele, TMSF aracılığıyla ve hâlâ tedbir kararı devam ediyor, hem de o kadar ihtiyacımız varken ...”

- ❖ *“Her şey komedi.”*
- ❖ *“Gözaltına alındığımda 20 günlük bir bebeğim vardı yani ben lohusaydım ve buna rağmen istediğim zaman lavaboya gidemedim. Bebeğim için süt sağamadım. Üstelik bebeğimin doğumsal bir anomalisi vardı ve kullandığı ilaçları hususunda evde kardeşime ulaşmam gerekiyordu ama buna izin vermediler.”*
- ❖ *“Gözaltına alındığımda ve daha sonrasında hakkımda dava açılincaya kadar savcılık bana dosyama göstermedi. Hangi paylaşımlarımın suç sayıldığını bile bilmiyordum.”*
- ❖ *“Gözaltına alındım. Bize gel ifadenin ver deseler gitmez miydik? Giderdik. Bir akşam üstü evim arandı ve üç çocuğumu evde bırakıp gittim. Eşim yoktu. En çok zorunda giden 3 yaşındaki çocuğumun boyama kitabını Zambak yayını diye aldılar ve oğlum ağlamaktan helak oldu. Buna rağmen onu vermediler. Boyama kitabımı beni terörist yapacaktı anlamadım.”*
- ❖ *“Gözaltında alınan iki adet telefonum ve pasaportum 2 yıldır iade edilmedi L tipi Cezaevinde kaldığım odalar 7 kişilik tasarlanmış ranza olduğu için 14 kişilikti ancak biz çoğu zaman 40 ila 46 kişi kalıyorduk soğuklarda yerde yatanlar sık sık revir talep ettiler çok zorluk çıkarıldı doktor yok diyorlardı. Telefon hakkımız yoktu Spor hakkı yoktu Eğitimimiz için istediğimiz kaynak kitaplar verilmedi 10 ay boyunca Kurani kerim alamadım 40 kişilik koğuşta 14 tane verildi haber verilmeden gün boyunca sular kesiliyordu. Taleplerimize sorularımıza çoğunlukla cevap verilmiyordu dilekçe ile yapılan talepler kısmen cevaplanıyordu.”*
- ❖ *“Gözaltında avukatla hiç görüştürülmedim ailemizden eşya dahi zor aldık. 7 gün, 3 öğün aynı yemek, ihtiyaç karşılamada sıkıntılar, korku altında tutuklanma daha ne ile suçlandığımızı bilmeden kesik kesik birbirinden kopuk sorularla önceden hükümle hiç dinlenilmeden tutuklanma, zaten önceden kesilmiş bir hüküm psikolojisini anlatamam. Tutuklandıktan yaklaşık iki ay sonra suçluluk psikolojisinden kurtulmaya başladım.”*
- ❖ *“Gözaltına alındığımızda Ramazan ayıydı. Gözaltında polisler tarafında su kısıtlı verilmedi. Ayrıca WC'yi kullanmak istediğimizde yeter artık, size suyu kısacağız çişiniz hiç bitmiyor diye sürekli azarlandık.”*
- ❖ *“Gözaltında üç gün kaldım. Müdür tarafından itirafçı olmam için baskı yapıldı. Dolaylı bir şekilde tehdit edildim.”*
- ❖ *“Savcı ve hakimler anlaşmalı hareket ediyordu bazı avukatlar da bu oyunun içinde. Sözde şüphelileri etkin pişmanlığa zorluyor herhangi bir hak arama mücadelesine girişmeyip pasif kalıyorlardı. Yani bir tezgâh kurmuşlardı ilk ifade sırasında barodan gönderilen avukatlar bu oyunun bir parçası gibi çalışıyorlar önce getirilen şüpheliyi suçluluk psikolojisine sokup itirafçı veya itirafları kabullenmeye zorlayıp bu tezgâhın bir parçası gibi hareket ediyorlar. Savcı kollukla sürekli irtibatlı. Kolluk ne dese savcı ona göre hareket ediyor. Savcı hâkim avukat üçgeninde itirafçı olanlar çıkarılıyor. Yani en başından beri ortada hayali bir suç üretilmiş bu suça üyeler yerleştirme gibi bir durum söz konusu yazık güzel ülkemizin insanları büyük tezgâhlarda günah keçisi ilan ediliyor çok yazık.”*
- ❖ *“Gurur kırıcı, linç edici durumlar. Hastaneye giderken komiserin araçta bize ima ederek “Hakkıyla kazanan orda” diye inşaat işçilerini göstermesi çok zoruma gitmişti.”*

- ❖ *“Hâkim karşısında sizin söylediklerinizin hiçbir önemi olmadığını gördüm. Niyet okuyarak tutuklandım.”*
- ❖ *“Hâkim tarafından açıkça eleştirildik. Baştan suçluluğumuza karar vermiş olarak davalara başladı.”*
- ❖ *“Hâkim ve savcılar sanki bir yerden emir almış gibi ani kararlar değiştiriyorlardı. Sanki tornadan çıkmış gibi herkese aynı gerekçe ile aynı cezayı veriyorlardı. Aynı mahkemenin aynı durumda olan iki kişi hakkında birisinin dosyasını bilirkişiye gönderirken diğerine hemen ceza kestiklerine şahit oldum.”*
- ❖ *“Hâkimin PKK’lılara kibar ve nazik davranırken bize (öğretmen) azılı suçlu gibi davranması çok zoruma gitti ayrıca bütün mahkeme süreci bir formalite idi (kurt kuzuyu yemeyi aklına koymuş bir kere).”*
- ❖ *“Hâkimin tavırları çok sinir bozucu. Duruşma esnasında bazı kaderdaşlarımızı incitici söz ve tutumlar içine giriyordu. Resmen azılı bir terör suçlusu muamelesi görüyoruz. Bu arda davalarımız henüz sonuçlanmadı...”*
- ❖ *“Hakimler dinlemiyor otomatik karar veriyor.”*
- ❖ *“Hakkımda soruşturma olduğunu kazara öğrendim. Hemen ifade, delil ve beyan içeriğine sahip dilekçemi verdim. 1 yıl sonra ifade için ...terörle mücadelede çağırıldım. Standart sorulara cevap verdim. 2 hafta sonra dosyamın ne olduğunu sormak için savcılığa aradım. İlçe Savcılığı olduğundan dolayı soruşturmaya konu uçağı ile Cumhuriyet başsavcılıkları bakacağı gerekçesiyle fezleke hazırlanarak dosyamın ile gönderildiğini öğrendim. Nisan ayı itibariyle dosyanın akıbetinden haberim yok.”*
- ❖ *“Hakkımda ifade veren tanımadığım gizli tanığın ifadeleriyle bana dava açılmıştı. Devam eden davamda gizli tanığın çelişkili ifadelerine rağmen mahkeme başkanı sözde gizli tanığı kolladı.”*
- ❖ *“Hakkımda yeterli delil yokken henüz şüpheli safhasında kesinlikle suçlu muamelesi gördüm.”*
- ❖ *“Hakkımda herhangi bir hüküm veya karar verilmeden kurumumda ve toplumda direkt suçlu etiketi yedim, cüzzamlı gibi yaklaştı herkes, insanlar selam vermekten korkar hâle geldiler.”*
- ❖ *“Hakkımda hazırlanmış birçok kurumdaki gelen bilirkişi vb. raporları ancak mahkeme günü duydum. Kör sağır girdik mahkemeye.”*
- ❖ *“Hakkımda hiçbir gerekçe ve karar gösterilmeden ve soruşturmaya alakalı hiçbir delil toplanmadan gözaltına alındım.12 gün gözaltında 60-70 kişilik bir tuvalet bir banyosu olan havasız ışısız bodrum katta yatacak yer temin edilmemiş, yiyecek ve içecek yetersiz bir ortamda, görevli personelin hakaretleri, aşağılamaları arasında kaldım.”*
- ❖ *“Hakkımda iddianame ben ihraç olduktan sonra yazıldı. İki gizli tanık hakkımda ihraç sonrası ifade verdi. Savcı iki gizli tanık ifadesine dayalı olarak ihraç olduğumu da ekleyip hakkımda adli kovuşturma başlattı. Adli kovuşturma başladığı için mi ihraç oldum yoksa ihraç olduğum için mi hakkımda bu süreç yürütüldü hâlâ emin değilim. Tanık ifadelerinin hepsi de duyum ya da yalan olduğu için 3. mahkeme de beraat ettim.”*

- ❖ *“Hakkımda ifade veren okul müdürüme ifadesini gösterince şaşırды ve salonda yeniden ifade verdi olumlu ifadeler kullandı. Tutanaklarda ifadelerin sahiplerine kendi ifadelerini gösterince yeniden ifade verdiklerini gördüm.”*
- ❖ *“Hakkımda ihbar mektubu var dendi ceza dosyasında yoktu. Araştırılmamıştı. İftira ile yapmışlardı her işlemi.”*
- ❖ *“Hakkımda SGK kaydı nedeniyle dava açıldı ilk mahkemede ByLock kullanıcılığı eklendi ikinci mahkemede kullanıcı olmadığının tespit edildiği yazısı geldi üçüncü mahkemede yine ByLock kullanıcısı olmadığım yazısı geldi dördüncü mahkemede ByLock sinyal var dendi ve tutukluluk yaşadım akabinde.”*
- ❖ *“Hakkımda yakalama kararı olduğunu öğrendiğim anda gidip kendim teslim oldum. Ailemi yapayalnız bıraktım. Çünkü tutuklanacağım aklımın ucundan geçmiyordu. Savcı 15 saatlik mesafeye bütün tebliğleri "tutuklanıp tarafımıza teslim edilmesi" diye yazmış. Bu yüzden çok uzak bir şehirde tutuklu ve aylarca hapis kaldım.”*
- ❖ *“Eşimle birlikte alındım. Çocuklarımdan uzun süre ayrı kaldım. Tutuklu iken babamı kaybettim...”*
- ❖ *“Hakkımdaki deliller tamamlanmadan araştırılmadan ByLock içeriği bile beklenilmeden karar verildi. Etkin pişmanlıktan faydalanmam suçu ikrar ettiğim anlamına gelmekte imiş. Kovuşturma bitince öğrendim. Ancak hiçbir şekilde suç ikrarında bulunmamıştım. Bildiklerim tamamen 2014 yılı öncesine aitti ve çok azdı. Hiçbir suça tanık olmamıştım ve suç işlememişim 2014 yılı sonrası ise malum şahıslara zaten görüşmeyi kesmişim. Buna rağmen hakkımdaki deliller incelenilmeden değerlendirilmeden suçlu olduğum kabul edildi.”*
- ❖ *“Hakkınızda daha önceden karar verildiğini dolayısıyla sizin savunmanızın anlamsız olduğu size hissettiriliyordu.”*
- ❖ *“Haksız yere cezaevinde kaldım. Aynı ifadem üzerinden tahliye oldum. Tam tahliye olduğum gün eşimi trafik kazası sonucu kaybettim. Devlet hakkımız olan dul ve yetim aylıklarını vermek istemedi. Geç verildiği yetmez gibi en düşük tutar olarak verildi.”*
- ❖ *“Hayatımda ilk defa mahkeme gördüm. Hak etmediğim bir suçla suçlandım. 4 defa mahkemeye çıktım. 28 Şubat katsayı mağduruyum bu arada. Şimdi de OHAL mağduruyum hem de çocuklarımla bu defa. Yaşanılanlar beni bu topluma küstürdü. Sonun da beraat ettim ama hâlâ görevime dönemedim.”*
- ❖ *“Hapishane koğuşlara insani olmaktan çok uzaktı 6-8 kişilik koğuşta 20 25 kişi kaldık.”*
- ❖ *“Hapishanede iki kişi bir yatakta yatıyorduk. 24 kişilik yerde 58'e kadar çıktı sayımız. Ve atölyeden bozma koğuş olduğu için avlumuz yoktu ve havalandırmaya çıkmıyorduk.”*
- ❖ *“Hem kendi iddianamemde hem de bir şekilde edinip bilgi sahibi olduğum iddianamelerde en büyük delil kabul edilen ByLock hususunun dahi hiçbir açıklık ve şeffaflık içermediğine şahit oldum. Aynı iddianamenin aynı cümlesinde hem 'ByLock kullandığı kullanım yoğunluğunun turuncu olduğu' hem de 'ByLock kullanmadığı' ifadelerinin geçtiğini bizzat okudum.”*
- ❖ *“Hayatımız ve hayallerimiz çalındı.”*

- ❖ *“Hangi birini anlatsam diye düşünüyorum. 15 16 kişi daracık odada 5 gün gözaltı. 5 gün boyunca yerde dip dibe yattık. Banyo yok. 4. Gün bir karış sakal pejmürde bir halde fotoğraflarımız çekildi. Bir sürü at hırsız tipli (adeta Behzat Ç filmindeki gibi) polisin ego tatminleri ile boğuştuk. İlk defa Sulh ceza hakiminde duyduğum isimsiz bir ihbar mektubu ile ukala bir tavırla tutuklandım. Normalde yedi en fazlada 14 kişinin kalacağı koğuşa 27. Kişi olarak gittim. İki ranza arasında 50 cm genişliğinde yerde yattım. Dolap yok. Allah’tan insanlar anlayışlı idiler de ilk şoku atlattım. Tam oraya alıştım derken sabah “Hemen hazırlan başka yere sevk” dediler. Ağladım. İki gün sonra ilk defa aileme görüşecekken başka cezaevine sevk edildim. Rica ettim aileme haber verin değişikliği, görüşüm var diye, şehir dışından boşuna gelmesinler ama nafile. Çoluk çocuk iki gün sonra heyecanla beni göreceklerini Ümit ederken eli boş dönmüşler. Sonraki gittiğim ceza evinde koğuşa 40 kişi idik. Battaniyeler yıllardır yıkanmamış olduğundan çok pisti. Yataklar eski lekeli. Daha pek çok fiziki sıkıntı. Tutukluluğa itiraz dilekçelerimin çoğuna cevap bile verilmiyordu. Verilen cevaplar da tamamen standart bir şekilde aylar sonra geliyordu. Adeta tutuklandıktan sonra unutuluyor insanlar. Bazı Savcılar aradan bir yıl geçmesine rağmen iddianame bile yazmıyorlardı. Bir yık sonra gelen iddianame de “copy”, “paste” oluyordu. Sadece birkaç satır kişiye özel bölüm oluyordu.”*
- ❖ *“Hayatımı mahvettiler. Ailem dağıldı. Sosyal çevrem yok edildi. Maddi olarak felakete sürüklendim.”*
- ❖ *“Hepsi bir sıkıntı idi çünkü hiç suçu olmayan biri olarak bunların hiçbirini hak etmedim.”*
- ❖ *“Her ay tutukluluğun devamı kararı bile tebliğ edilmedi. Avukatım 9 ay gizlilik var diye dosyayı dahi göremedi. Haftada bir gün bir saat avukat görüşü ile savunma hazırlamaya çalıştık. Savunma hakkım kısıtlandı.”*
- ❖ *“Hiçbir şekilde savunma hakkı verilmeden, hakkımda hiçbir araştırma yapılmadan suçlu muamelesi görmek hazmetmesi zor bir deneyimdi.”*
- ❖ *“Her gün kurbanlık koyun gibi; polisi bekler olmuştum, ailede sıkıntı; evi tek odalı bir ahıra taşıdım, burada da deprem oldu; o da elimden gitti, şimdi tek odalı AFAD⁴⁰ konteynerindeyim. Tüm depremlere yardım yapıldı; bana yapılmadı. Okula giden çocuklarım için; çocuk yardımı başvurum reddedildi. Devletin tüm kapıları aileme kapalı; memleket normale dönse, bu ülkede bu insanlarla yaşamam. Ne yapmışım ben? Ortada suç yok.”*
- ❖ *“Her şeyden önce işsiz kalmıştım. En yakın bildiğim arkadaşlarım hemen arkalarını dönmüş ve tanımamazlıktan geliyorlardı. 3 çocuğum var ve aileme bakmak için çabalıyorum. Mesleki branşımı Fransa’da gördüğüm eğitim ile artırmış ve öğretmenlik seviyesine kadar kendi çabalarımla getirmiştım. Fakat bu kariyer birçok dalda olduğu gibi bizlere cadı olarak bakıldığından sivilde hiçbir işe yaramaktadır. Korkak insanlar arasında yaşamaktan sıkıldım. Ekonomik sıkıntı değil insanların duyarsızlığı beni sıkıyor.”*
- ❖ *“Hiçbir somut gerekçe gösterilmeden tutukladım. 17 ay tutuklu kaldım. 17 ay boyunca iddianame hazırlanmadı. İddianame hazırlanır hazırlanmaz mahkemeye bile çıkmadan tahliye edildim. Mahkeme nezdinde tutuklanacak bir durum olmamasına rağmen savcılık ve sulh ceza hakimliği tutukluluğa itirazlara cevap dahi verilmedi.”*

⁴⁰ AFAD: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.

- ❖ *“Hiçbir şey adil değildi. Her şey bilinçli olarak Mağduriyet olmuşsun diye yapılıyordu.”*
- ❖ *“Hiçbir somut suç ve delil gösterilmeden direkt terörist muamelesi gördük gittiğimiz her yerde.”*
- ❖ *“Hiçbir bir suçumuz yokken vatan haini ilan edildik.”*
- ❖ *“Hiçbir delil olmadan yalnızca müdürün tutanağı ile 4,5 ay tutuklu kaldım ihraç edildim. Hesaplarıma bloke konuldu. Tanıdığım herkes benimle irtibatı kesti.”*
- ❖ *“Hiçbir suçum olmadığı halde bir sene hapis yattım. 6 yıl 3 ay ceza verdiler. Bir koğuştta 40 kişi kaldık. 4 kişilik odada 6 kişi kaldık. Hastalandım hastaneye götürülmedim. Avukatla kameralar önünde ve başımızda bir gardiyan varken görüştük. Mektup yazmak, kitap okumak sıkıntılıydı. Haftada bir gün oda araması yapılır her taraf dağıtılır...”*
- ❖ *“Hukuk tamamen siyasi güdüm içerisinde.”*
- ❖ *“Hukukla alakası olmayan durumlara maruz kaldık ve kalmaya devam ediyoruz.”*
- ❖ *“Hukukun hiçbir aşamasının uygulanmadığını bizzat yaşadım. Mahkemelerde savunma yaparken hâkim heyetinin ve savcının cep telefonları ile oyun oynadıkları, hiç dinlemedikleri alenen belliydi. Basmakalıp kuvvetli suç şüphesi kelimesi ile tutukluluk devamı kararı çok rahat bir şekilde verildi. Somut hiçbir delil olmadan yargılama yapıldı. Talep ettiğim bilirkişi incelemeleri gereksiz olarak reddedildi. Tek taraflı yargılamaya maruz kaldım. Tabir yerinde ise kendileri çalıp kendileri oynadı. Benim söylediklerimin ve sahte olduğunu ortaya koyduğum verilerin hiçbir anlamı yoktu.”*
- ❖ *“Hukuksuzluk diz boyu...”*
- ❖ *“Hüküm giymeden ihraç oldum, 19 ay cezaevinde 10 kişilik yerde ortalama 25 kişi üst üste yattık. Fiziksel olmasa da psikolojik işkenceyi fazlasıyla yaşattılar. Huzursuzluk çıkması için adli suçlular (cinayet, hırsızlık, uyuşturucu, göçmen kaçakçısı) ile karışık koğuşlarda kalmak zorunda bırakıldık. Asker oluşumuz bilinmesine rağmen PKK sempatanları ile kaldık. Bu adli suçlardan yatan kişilere cezaevi yönetimi tarafından bizim üzerimizde baskı kurulması için telkinlerde bulunulduğunu kendi ağızlarından öğrendik. Cezaevi kurum içi eğitim /seminer /kurs /spor vb. sosyal faaliyetlerden mahrum bırakıldık, diğer tutuklu ve hükümlüler yararlandı. ÖSYM sınavlarına giremedik (Diğer hükümlü ve tutuklular girebildi) 19 ay sonunda suçlu olduğuma dair hiçbir delil olmadığından tahliye olarak adli kontrol şartıyla tutuksuz yargılanmaktayım. Tahliye olmakla sorunlar bitmiyor. Mesleğim olan denizciliği yapmam KHK ile engellendi.”*
- ❖ *“İdari soruşturma tamamen hukuksuz bir zeminde gerçekleşti. Açığa alınma ve ihraç sonrası adeta bir "vebalı" muamelesi gördüm. Çalıştığım kurumda kimse aynı ortamda bile bulunmak istemedi. Doktora yaptığım tez danışmanım çalışmak istemedi ve doktoramı dondurmam noktasında baskı yaptı. Çalıştığım kurumda ailemden daha fazla gördüğüm insanlar sadece "sözün bittiği yerdeyiz, diyecek bir şey yok" demekle yetindiler. Halbuki onca emek, zaman, aile düzenim, çalışma düzenim ve işim bir anda tamamen yok olmuş ve adeta hiçliğe atılmıştım, kimsenin umurunda bile değildim artık. Cezai soruşturma baştan sona zaten bir hukuk garabetiydi. Yapılanlar uluslararası hukuk bir tarafa bırakın, iç hukuk düzeni işletilse bile hiç başlamaması veya devam ettirilmemesi gereken bir dosya, 17 aylık tutsaklığa dönüştü. Hakimler resmen atanmış ve hükümetin temsilcisi rolünde adalet mülkün temeli yazısı önünde adalet dağıttıklarını düşünüyorlardı.”*

- ❖ “Hukuka uygun şu an suç sayılan kriterler hakkında kendimi nasıl savunacağımı bilmiyorum... Suç olmayan bir şeyi suçmuş gibi kabul edip kendimi nasıl savunabilirim? Mantiğa aykırı...”
- ❖ “İddianameler tek kalemden çıkmış gibi, doğruluğu teyit edilmeyen bir sürü iddia mevcut iddianamede. Mesela; kardeşimin Bank Asya’ya 27.000 TL para yatırdığı söyleniyor. Bankadan aldığımız belgelerde böyle bir hesabının olmadığı ortaya çıktı.”
- ❖ “İddianameler yanlışlarla dolu. Somut hataları ifade ettiğimizde bile düzeltme ihtiyacı duymuyorlardı. Mahkeme savcılarını yaptığımız savunmalara mahkemeye sunduğum belgelere itibar etmiyor, okuma ihtiyacı hissetmiyor, hatalarla dolu ilk fezlekeleri nihai iddialar olarak savunuyorlardı.”
- ❖ “İddianamenin içi boş. Şüpheler üzerine kurulmuş iddianame. “Şüpheden sanık yararlanır” biliyordum, ama şüpheyi suç kabul ediyorlar.”
- ❖ “İfade suretini vermediler. Evimde arama yapıldı. Arama tutanağı tarafıma vermediler. Aramada el konulan dijital materyaller, yaklaşık iki yıldır incelenmedi ve tarafıma teslim edilmedi.”
- ❖ “İfadelerimde bana ait olmayan veya benim kastettiğim maksat dışı anlama gelecek kelime ve cümleler bulunduğunu sonradan dava açılıp dosya elimize ulaşınca gördük ve anladık. Bu durum hemen hemen çoğu tutukluda mevcuttu.”
- ❖ “İfadeleri değil de kendi kafalarında ceza vermeye şartlı bir yargılama yaptılar. Söylediklerimi hiç dikkate almadılar.”
- ❖ “İfademdeki (kasıtlı olarak yapıldığını düşünüyorum) yanlışlıklarını defalarca düzeltme taleplerim dikkate alınmadı. İfademde olmayan hususlar ifade de ısrarla tutulmaya devam edildi. Ses ve görüntü kayıtları arıza var denilerek yapılmadı.”
- ❖ “İfademi alan savcı dosyada bir şey yok, ifadenizi alıp dosyayı kapatacağımız dedi. Sonrasında bir yere yazı yazıp gelen cevaba göre karar vereceğim dedi. Sonrasında savcının görev yeri değişti, yeni gelen savcı dosyaya bakmadan değişti, sonrasındaki savcı da aynı şekilde dosyaya bakmadan değişti. 4. savcı ifademi alan savcının saçma bulup sormadığı konuları bile iddianameye yazıp ifademi bile almadan mahkemeye sevk etmiş.”
- ❖ “İhraç edilerek parasızlığa mahkûm edilmekle birlikte savunma hakkımızı da etkin kullanabilmenizi sağlayacak imkanların sunulmaması. Masumiyet karnesinin hiçe sayılarak peşinen suçlu sayılmak. Lehe delillerin toplanmaması.”
- ❖ “İhraç olduktan sonra bir kere ifadeye çağırıldım. İki yıldır daha iddianame yazılmadı. Ne arayan var ne soran.”
- ❖ “İki küçük çocuğum var. Fırında çalışarak asgari ücretle hayatta kalmaya çalışıyorum maddi sıkıntılar dayanılmaz halde. Çocuğuma istediği bir şeyi alamıyorum bir ay boyunca izin kullanmadan günlük 12 saat çalışma esasına göre işim var. Dayanmak çok zor kelimeler kifayetsiz dayanacak gücüm kalmadı.”
- ❖ “İki yıldır ruh gibi yaşıyorum. Türkiye'nin en iyi okullarından birinden mezun olduğum halde sanayide bile iş verilmedi. Özel ders vererek geçimimi sağlıyorum. Kimliğin ortaya çıkmasını diye mezun olduğum okulları bile burada yazamıyorum.”

- ❖ “İlk duruşmam Kasım 2017 tarihinde gerçekleşti. Akşam üzeri 4:30 gibi olması gereken duruşmaya geceleyin 11:30 dan sonra çıkarıldım. Tanık ve Bylock iddiası vardı. Tanık mahkemeye gelmedi. Bylock ile ilgili herhangi bir dosya da elimize ulaşmazken mahkemede karşımıza çıkartıldı. Savunma yapma imkânım olmadı. Duruşmaya SEGBİS ile katıldım. Bu durumlara karşılık ilk mahkemede savcı mütalaasını açıkladı ve cezalandırılmamı talep etti. Ek süre istedik ve iki ay süre verildi. Savunma hakkım elimden alındı diye dilekçe yazdım. Başkan ne savunması yapamadın? Bir şikâyetin varsa HSYK ya başvurup reddi hâkim yapabilirsin diye azarladı. Her şey çok normalmiş tüm deliller toplanmış her şey ispatlanmış ve aksinin iddia edilmesi mümkün değilmiş gibi davranıldı. Şaşım kaldım bir şey söylemenin hiçbir anlamı olmadığını olmayacağını ve kararın çoktan verildiğini görmüş oldum. Sanki 6 yıl 3 ay gibi ceza vermek normal bir durum ama ben bu olayı abartıyormuşum havası vardı. Bylock ile ilgili BTK tarafından gönderildiği söylenen raporda bir sürü çelişki mevcutken ve tanığın mahkemeye gelmemesi ve gelmesinden de vazgeçilmesi durumu varken cezalandırıldım. Bylock ile ilgili çelişkilerin giderilmesi adına HTS kayıtlarını talep etmeme rağmen talebim reddedildi. Önemli olan dosyanın kapanması ve bir davanın daha yükünden kurtulmaktı. Bylock iddiası ile yargılanan (benim gibi sadece CGNAT kayıtları bulunan) arkadaşlar beraat ederken ben Yargıtay bozar mı acaba diye bekliyorum. Adaletsizlik bile adaletli olmuyor.”
- ❖ “İlk duruşmamda hâkim bey üzerime yürüyecek gibi sertti ne söylesem tersledi dinlemedi benim sözümü kesti aşağıladığı bense tekrar tekrar anlattım duruşma salonundan çıktığımda avukat ile bile göz göze gelemedik bir bayan olarak yaşadıklarım utanç verici idi ki bundan önce böyle bir muamele hiç görmedim. Duruşmada söylediklerimi zapta yanlış yazmanın, hâkim zaten dinlemediği için, normal olduğunu düşünüyorum.”
- ❖ “İlk gözaltımda 10 gün kaldım. Şikâyet eden kişi beni teşhis etmiş resimden ama o kişi ben değildim. İspat edene kadar canım çıktı. Kimse inanmadı bana. En son savcı yüzyüze görüştü. Çocuk bu değildi dedi.”
- ❖ “İlk gözaltına alındığımda bir sivil polis tarafından hakaretlere maruz kaldım polisler hâkim ve savcı gibi davranıyor ve konuşuyorlardı.”
- ❖ “İlk gözaltından itibaren 2 yıl geçti hâlâ iddianame hazırlanmadı ve dava açılmadı. Bununla birlikte işsiz kaldım ve sosyal güvencem yok. Kendi niteliklerime uygun bir işte çalışamıyorum. Bakkal dükkanında çalışıyorum.”
- ❖ “İlk mahkemede beklenen evraklar vardı, avukatıma “gelmedi” denildi ama iki gün sonra mahkemede çıktı alınıp, bununla ilgili soru soruldu. Ve ilk mahkemede ceza vermeye kalktı itiraz edince bir ay sonra ikinci mahkeme günü verildi. Zaten girdiğimizle çıktığımız bir oldu 5 dakikada cezayı verdi geçti.”
- ❖ “İlk önce ilçede ifadem alındı. Dosya söylenene göre takipsizlik istemi ile İl’e gönderildi burada 4 ayrı savcı gördü ve 4’ü de dosyanda bir şey yok takipsizlik diye söyledi fakat veren yok.”
- ❖ “İlk tutuklandığımda Ağustos 2016’dan Eylül’ün sonuna kadar aileme hiçbir şekilde iletişim kuramadım. 3 cezaevi gezdirdiler. İnsanlık onuruna yakışmayacak şekilde davranışları vardı.”
- ❖ “İnşallah herkes olup biteni unuttur da hayat normale döner. Askerlikte geçirdiğim sureyi, bir de bu iki yılı hatırlamak istemiyorum.”

- ❖ *“Kanunsuz suç ve ceza olur ve bundan ceza alınır mış!”*
- ❖ *“İnsanlık dışı şartlarda haddinin en az üç katı koşullarda ve 30 kişinin bir tuvalete mecbur bırakıldığı şartlarda ve namaz kıldığımız battaniyelerin radyoların ve gazetelerin alındığı bir muamele ile eşlerimiz ve çocuklarımıza görüşe geldiklerinde çocuk bezine kadar çıkarttırıldıklarına bir kalem ve kâğıda muhtaç bırakılarak kirişlerin 1.80 m. olduğu koşullarda tutulduk.”*
- ❖ *“İş bulma konusunda sıkıntı yaşıyoruz. Ben 42 yaşındayım KHK’liyim ve bayan olduğum için her işe giremiyorum. Kimi tecrübe istiyor, kimi genç kimi bekar olacak diyor :) “Evlenecek misiniz?” demek isterdim aslında geç saatlere kadar çalıştırmak için sanırım. Sigorta yapsa sıkıntı, yapmasa daha büyük sıkıntı...”*
- ❖ *“İs hekimliği sertifikam askıya alındı iş bulamıyorum eşim de işsiz çevreden gelen yardımlarla geçiniyoruz.”*
- ❖ *“İtibarımıza saldırdılar. Adil yargılanma hakkımızı aldılar. Masumiyet karinesi ayaklar altına aldılar. Mal güvenliği ortadan kaldırıldı. Tüm hesaplar gayrimenkul tedbir kararı. Müvekkillerim de büyük mağduriyet yaşadılar. Kazandığımız davadan gelen paraları alamadılar. Hukuki mücadeleleri hâlâ devam ediyor. Özellikle biz avukatları tutuklayarak savunmayı sindirdiler. Maalesef daha anlatacağım mağduriyetler bu çerçeveye sığmaz. Yurtdışına kaçarken, attan düştüm beyin kanaması geçirdim. Sağlığımdan oldum. Ölmedim ama kalıcı hasar kaldı. Şimdi günde iki ilaç alıyorum. Ailem yanımda değil. Ama adalete olan inancımı ve ümidimi hiç yitirmedim inaniyorum. Hak bir gün tecelli edecek. Yılmak yok. Ümit var.”*
- ❖ *“Kaçma tehlike olmamasına rağmen 2 tane bakıma muhtaç çocuğum olmasına rağmen en ağır tedbir olan tutuklu yargılandım. Defalarca dilekçe yazmama rağmen serbest bırakılmadım. 2 çocuğum yaşlı anne babamın yanında kaldı. Babası da tutuklu olmasına rağmen beni serbest bırakmadılar mağduriyetimizi gidermediler.”*
- ❖ *“İlk tutuklanma talebi ile sulh cezaya sevk edildiğimde, yargılama öncesi hâkim salonu boşalttı ve beni salona tek alarak açık bir şekilde tehdit etti ve “Şimdi git biraz sonra geldiğinde buna göre konuş” dedi.”*
- ❖ *“Kalabalık bir grupta yargılanmaktayım. Duruşmalar esnasında ifade etmek istediklerinizi tam olarak ifade edemiyorsunuz. Mahkeme Başkanı fazla konuşturuyor ve bizim ifadelerimizi harmanlayıp tutanağa kendine göre geçiriyor. İtiraz etmek istediğinizde bağırıp çağırıyor.”*
- ❖ *“Kalabalık bir dosyada savunma için yeterli süre verilmedi. Hakimler dinlemedi ben konuşsam da.”*
- ❖ *“İfade alan polisler sanki terfi alacakmış gibi şevkle çalışıyorlardı. Gece gündüz her gün ifademizi aldılar.”*
- ❖ *“Kapalı spor salonun da günlerce sert zemin üzerinde oldukça kalabalık bir şekilde battaniye yatak verilmeden duş aldırılmadan gece projektörlerin ve gürültünün olduğu bir ortamda 8 gün gözaltı yaşadım.”*
- ❖ *“Karakolda imza atma, mahkemeler, işsizlik ve belirsizliklerden dolayı çocuklarımı her gördüğümde son görüşüm sanıyordum. Her gün intiharı düşünüyordum.”*

- ❖ *“Kardeşimin çalıştığı bankadaki olağan bankacılık hareketlerim nedeniyle açığa alındım. Zerre kadar bağım iltisakım olmayan zihnimden bile hiç geçirmediğim örgüt üyeliği suçlandım, 5 gün göz altı, adli kontrol, mal varlığıma tedbir yurtdışı çıkış yasağı. Kendi vatanımda devletime esir düştüm. FETÖ’cü diye mesleğimden haksız şekilde ihraç edildim ... askere alınacak FETÖ ihraçları için “Bunlara silah verilmeyecek” dedi hiç aklımdan çıkmıyor. Yazıklar olsun Allah bu zulmü yaşatanları affetmesin. Bunlar “Aman hocam, canım hocam” derken ben bunlara da yazıklar olsun diyordum. Allah diyerek hak yiyen FETÖ’cü şerefsizlere “Gün gelir hesap döner” derken suç ortakları olanlar hayatı boyunca milli duygular içine doğmuş, yetişmiş insanları vatan haini yaptılar. Lanet olsun şimdi kendilerini sıyırıp alakasız insanları FETÖ’cü yaptılar Allahsızlar.”*
- ❖ *“Katil ve diğer suçlulara bizden iyi davranıyorlardı bizi sindirme, ezmeye çalışıyorlardı. Hastalanan bir arkadaşımızı çağırılmamıza rağmen 3 saat sonra götürdüler.”*
- ❖ *“Kendi durumum ile ilgili savcıya soru sormaya gittiğimde ilk önce içeridekilerin davalarını bitirelim sonra sıra sana gelir dedi. Gözaltına alınıp serbest bırakıldığımdan bu yana halen hakkımda bir iddianame veya suçlama oluşturulmadı. Ben de halen mahkemeye çıkacağım zamanı bekliyorum. Ha bugün ha yarın bir tebliğ gelecek diye sürekli tetikteyim.”*
- ❖ *“Kendim teslim olmaya gitmeme rağmen rapor almak için hastaneye gittiğimizde kelepçe takıldı. Emniyetten çıkarılırken ve Adliyeye sokulurken önceden yapılan hazırlıklarla bizi videoya aldılar. İşkenceden bir farkı yoktu. Sanki halka gözdağı veriliyordu.”*
- ❖ *“KHK’lı olduğum için yaklaşık 2 senedir iş bulamıyorum. SGK’da bizler için KHK’lıdır diye şerh düşüldü. Bunun yanında İŞKUR’dan dahi iş bulamıyorum. Çevremden hiçbir olumsuz tepki görmedim. Ama kimse de korktuğu için iş vermiyor bana. 2 sene içinde psikolojim çok bozuldu. Ben çalışmadığım için hanımım çalışıyor ve ben de bu duruma çok üzülüyorum. Takipsizlik kararım olmasına rağmen göreve iade etmiyorlar beni.”*
- ❖ *“Kesinlikle kendimi istediğim gibi ifade edemedim, avukatımla istediğim gibi görüşemedik, siz kendinizi istediğiniz kadar savunun hiç önemi geçerliliği yok, iddia makamı ne diyor ne ile suçluyorsa! O dikkate alınıyor ve iddialar tam manasıyla dillendirilmeden cezai işleme maruz kalıyorsunuz. Örneğin mahkeme tarafından çağırılan ve dinlenen, lehime konuşan tanıklar sanki yokmuş gibi davranıldı, son ceza verilen tutanakta lehime olan hiçbir şeyden bahsedilmemesi, şüpheler ve iddialar üzerinden ceza yiyorsunuz...”*
- ❖ *“Kesinlikle mahkemede kendimizi ifade edecek zaman tanınmadı. Mahkeme hem yazılı hem de mahkeme esnasında yaptığım telefon kayıtlarımın incelenmesi şahit dinlenmesi gibi taleplerimi reddetti. 50 kişi aynı anda yargılandık.”*
- ❖ *“Keyfi olarak hafta sonu gözaltına alındık, 2 gün bekledikten sonra ifade alma yapıldı.”*
- ❖ *“Kimliği belirsiz bir şahsın ihbarı neticesinde soruşturma geçirdim, kaldı ki bu ihbarlara itibar edilmemesi ile alakalı Başbakanlığın genelgesi olduğu halde, bir ay tutuklu kaldıktan sonra tahliye oldum. 675 sayılı KHK ile ihraç edildim, yaklaşık 2 yıl süren soruşturma neticesinde takipsizlik aldım ancak bu süre zarfında eşim düşük yaptı, eşimin devam etmesi gereken tedavisi yarım kaldı, sağlık güvencemiz iptal edildi, ihraç edildikten sonra çalıştığım ağır işlerden dolayı sağ omzumda sakatlık geçirdim ve şu an çalışmakta evimin ihtiyaçlarını gidermekte sıkıntı yaşıyorum.”*

- ❖ *“Keyfi şekilde ifade alınmadan mahkemeye çıkarılmadan nezarete tutulduk. Bebeğim süttten kesildi. Bebeksiz bayanları daha erken mahkemeye çıkardılar.”*
- ❖ *“Kimse savunmama ya da savunma belgelerime bakmadı ve istediği herhangi bir belge de verilmedi.”*
- ❖ *“Kimse sigorta yapmadı. Hâlâ sigortasız çalışıyorum özel sektör korkuyor sigorta yapınca iş yerine ceza yağar diye... Biz de aç kalmamak uğruna çalışıyoruz. İnşallah kurban da keseceğiz bu sene... Ne utanç verici bir şey, kurban kesememek...”*
- ❖ *“Kimsenin beni dinlediği falan yok. Tamamen iftira atanların istediği şekilde soruşturma yapılıyor. Doğrusunu söyleyerek kendimi ifade etmek istediğimde de bu kişiler yalan mı söylüyor diyerek baskı kuruluyor.”*
- ❖ *“Kanunda suç teşkil etmeyen bir banka hesabı yüzünden işimden, düzenimden oldum. “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” diye meydanlarda miting yapanlar, küçücük çocukların rızkı ile oynamayı marifet sayıyorlar ve ahiretteki yerlerini hazırlıyorlar.”*
- ❖ *“Mahkeme beş dakika sürüyor ve hâkim istediği evrakları incelemiyor bize soruyor bunları niye istedim diye.”*
- ❖ *“Kullanmadığım bir program üzerinden hâlâ yargılanıyorum. Bilirkişi talep ettim defalarca kabul edilmedi. Kendi maddi imkanlarım ile uzman görüşü almak zorunda kaldım. Mahkemede verilen veya verilecek karar belli gibi dinlemiyorlar bile.”*
- ❖ *“Mahkeme başkanı bizim söylediklerimizi değil kendi ifadelerini tutanağa yazdırdı, cezaevinde yaşanan mağduriyetler konusunda şikâyeti cezaevi savcısına yapmamızı söyleyip kayda geçirmede. Israrla SEGBİS’i açması taleplerini reddetti kayıt alınmasını önlemeye çalıştı. En son kendi verdiği kararın bile yazı ile uygulanmaması için gayret gösterdi.”*
- ❖ *“Mahkeme esnasında rahatça savunma yapma imkânı verilmiyor. Sadece hazırladıkları sorulara evet/hayır şeklinde cevap verilmesi isteniyor. Kararlar hukuki değil siyasi olarak veriliyor.”*
- ❖ *“Mahkeme safahatında adil yargılanma olmadı. Saçma sapan iddialar yüzünden mahkemede azarlar işittim ve savunma yapmam engellendi. Aynı şeyleri duyduğunu bahane ederek mahkeme heyeti azarladılar beni ve diğer sanıkları. Mahkeme sonrası malum olarak ceza aldık.”*
- ❖ *“Mahkemeler peşin yargı tutumunda bulunuyorlar savunmaları dikkate alınmıyor vermek istedikleri cezayı veriyorlar.”*
- ❖ *“Lehe olan delil ya da tanıklar hiç dikkate alınmadı, ama aleyhte nokta dahi olsa şişirildi.”*
- ❖ *“Mahkemelerde duruşma esnasında hiçbir somut veri olmaması mahkeme başkanını sinirlendiriyordu. Bana “Bunu da mı reddedeceksin” diyerek benim imzam olmadığını belirttiğim GSM sözleşmesini bana doğru sallıyordu. Baskı oluşturmaya çalışıyordu.”*
- ❖ *“Mahkeme ve savcılar iktidar yanlısı ve hukuku uygulamıyor. Olmayan suçtan ceza yağıdırıyor, sanıklar mahkemelerde konuşturulmuyor.”*

- ❖ *“Mahkeme süreci çok uzundu. 9 ay kadar iddianame bekledik. 12 ay mahkemeye çıkmayı bekledik. Mahkemeye çıktığımızda ise mahkemenin veya savcılığın gerekli evrak ve dosyaları 12 ayda temin edemediğini ve kurumların cevap vermediğini gördüm. Maalesef bu eksikliklerden dolayı 2 ay daha cezaevinde beklemek zorunda kaldım. Mahkemedeki taleplerim esasa teşkil etmeyeceği gerekçesi ile hep reddedildi. Yargılama formalite gibi geldi bana.”*
- ❖ *“Mahkeme sürecinde kendimi ifade Edip savunma mı tam anlamı ile yapamadım. Mahkeme de herhangi bir soru ile muhatap olmadım. Sadece “anlat” denildi başka bir şey iddia edilerek açıklanan istenmedi.”*
- ❖ *“Mahkeme sürecinde tarafıma iddianame ulaştırılmadı ilk celsede bunu söyleyip tarafıma iddianame gönderilmesini ve savunma hazırlamam için süre verilmesini talep ettim ancak yine iddianame gönderilmedi ve bir sonraki celsede tebligat gönderilmedi mahkeme kalemini aradım, “Siz ifade vermişsiniz. Tekrar katılmanıza gerek yok” dedi. Halbuki savunmamı yapmadım.”*
- ❖ *“Mahkeme yazdığı müzekkerelere cevap gelmesine rağmen evraklar gelmedi diye aylarca tutukluluğa devam kararı verdi.”*
- ❖ *“Önce suçluyorlar, tutukluyorlar sonra suçsuzluğunu ispat et diyorlar.”*
- ❖ *“Mahkemede sürekli ertelenen bir süreç var hakkımda ifade vermiş kimse beni şikâyet etmiş kimse yok. Sendikaya girip çıktığım için alındım. Tabi fişlenip adli tedbir olarak imza atıyorum ilk mahkeme kaldırmadı. Ancak üçüncüde kaldırdı o da artık iki küçük çocukla zorlanıyorum kar kış haftada iki gün çocuklarla çıkıyorum çocuklar hasta oluyor ki sekiz yaşındaki oğlum bu süreçte tansiyon hastası oldu. İki yıldır hem tansiyon hem psikiyatri tedavisi görüyor karakola girince etkileniyor. Bunları kanıtlayınca imzayı kaldırdı en son mahkemede dosyalarında bir şey olmadığı halde tüm illerin savcılıklarında sanık sorgulansın diye süreyi uzattı yeter artık bitirin beraat etmek istiyorum ama onların beraat ettirme gibi niyetleri yok.”*
- ❖ *“Mahkemeler bizleri dinlemiyor. Bizler ‘yok’u ispat etmek ile uğraşıyoruz. Bylock var denildi Morbeyin uygulamasında tespit edildim. Ama bunu görmezden gelip telefonda kırıntı var denilerek ceza verdi. Dosyamızdaki lehe olan delillere bile bakmıyorlar. Kişiye göre şehirlere göre hukuk farklı farklı.”*
- ❖ *“Mahkemeler bile formaliteydi kararlar mahkemeye çıkmadan belli idi savunmanın hâkim ve savcılar için hiçbir önemi yoktu.”*
- ❖ *“Mahkemem devam ediyor, sürekli erteleme oluyor. Delil toplama aşamasındalar hâlâ. İddianameye ulaşma sürecim biraz sıkıntılı oldu. Davam ikamet ettiğim ilde olmadığı ve gidiş geliş yapmak da zor olduğu için hakkımda mahkemeye sunulan belgelere dair bilgim olmuyor. Mahkemeden gönderilen bir tebligat olursa eğer onun da bana ulaşması zaman alıyor hatta ben peşine düşmeyince ulaşmıyor bile. Çok yoğun oldukları için bu şekilde oluyormuş. Her yere yetişemiyorlarmış. İlçede oturuyorum, ilçe adliyesinden belge talep ettiğimde biz veremeyiz diyorlar, ile yönlendiriyorlar. İl adliyesinde de durum farklı değil, burası da dosyanın olduğu ile gidin diyor. Şimdilerde biraz daha yardımcı olup dilekçe verin diyorlar. Ancak vatandaş kendi işini takip etmese hali harap. Belgelere ulaşma işini hayli zorlaştırıyorlar.”*
- ❖ *“Lehe deliller toplanmıyor.”*

- ❖ *“Mahkeme, MİT ve diğer kurumlar tarafından gönderilen dosyalar haricinde savunmanın mantıklı veya haklı olup olmadığına bakmıyor.”*
- ❖ *“Mahkemede Hakimler sanıkları konuşturuyorlar ve duruşmalar kamera kaydına alınmıyor ki sanığın dediklerini istedikleri gibi çarpıtarak duruşma tutanağına yazılıyor. Benim her iki duruşmada da başıma geldi, söylediğim şey ile yazılan şeyin arasında dağlar kadar fark var.”*
- ❖ *“Mahkemeye 1 hafta kala dosya içeriğim bana teslim edildi hâlâ imzaya haftalık gidip geliyorum dosya içeriğinde yaklaşık 1000 sayfa doküman var 500 sayfasının benle alakası yok diğer kalanı da mükerrer evrak “dosya kalabalık görünsün”e getirmişler işi. Hangi hâkim veya savcı okuyacak.”*
- ❖ *“Mevcut kanunlara göre suç olmayan faaliyetler savcı ve hakimler tarafından suç kabul edilmekte. Toplum tarafından da bu kabule ulaşılmıştır. Bir kurumda sigortalı çalışmak mesela.”*
- ❖ *“Muamele noktasında özellikle benim evimi ararken bir kadın polisin gelmesi gerekiyormuş. Yatak odasına 5 tane erkek polis sanki uyuşturucu arar gibi özel hayatıma girdiler. Bana en çok dokunan hâlâ budur. Her şey geçse de bitse de bu konuda bu devlete bu konudaki kırgınlığım, küslüğüm gitmeyecektir.”*
- ❖ *“Nezarethane gerçekten insanların yaşanmasına elverişli bir yer değildi. Havalandırması olmayan kapalı bir oda idi. Nezarethaneyi BİMER’e şikâyet ettim ancak denetimde uygun raporu verilmiş.”*
- ❖ *“Nisan 2017’den bu yana haftada iki gün imza atıyorum. Toplumdan resmen dışlandık. Hakkımda şu ana kadar bir iddianame de yok, mahkeme de. Buna rağmen %50 engel oranı olan Down Sendromlu kızım için tüm şartları taşımaya rağmen emekli maaşını vermediler.”*
- ❖ *“Nezarethane şartları oldukça kötüydü. ...Adliyesi'nin nezarethanesinde 9 gün kadar kaldık. Yaklaşık 40 metrekairelik alanda 23 kişi. Yatarken kullanmak için battaniye yastık çarşaf vs. hiçbir şey sağlanmadı. Resmen betonun üzerinde yerde yattık. Ağustos sıcaklığında 10 gün boyunca banyo yapacak yer ayarlanmadı. 2,5 metrekairelik tuvalette pis masrapayı kullanarak banyo yaptık. Bunun yanı sıra cezaevindeyken OHAL gerekçe gösterilerek bir tutuklunun sahip olduğu hakların yaklaşık yarısı bize tanınmadı. İlk bir ay Kuran dahi verilmedi. Şahsımla ilgili hazırlanan bir iddianame ise tam olarak OHAL dönemi Türkiye’sinin bir fotoğrafıydı adeta. Bir listede adımın çıktığı söylenerek hakkımda soruşturma başlatılıyor. Savcı tarafından alınan ifade esnasında listedeki bilgilerin bana ait olmadığını görüyor ve bunu savcıya söylüyorum. O da bunu ifade olarak yazdırıyor. Ben tam bu suçlamadan kurtuldum derken 2 hafta sonra savcının hakkımda iddianame düzenlediğini ve bu iddianamenin de mahkeme tarafından kabul edildiğini öğreniyorum. İddianamede resmen bana ait olmayan somut bilgiler (mesleğim, görev yaptığım iller, telefon numaraları...) bana aitmiş gibi gösteriliyor.”*
- ❖ *“Nezarethanede 6-7 gün baş ağrısı çektim ilaç istedim vermediler. Muayeneye gelen doktorlar da ilaç vermediler.”*
- ❖ *“Ne ailemle ne avukatımla gözaltı boyunca görüştürülmedim ne ailemin benden ne de benim ailemden haberim oldu bu korkunç bir bilinmezlikti.”*

- ❖ *“Nezarethanelerde beslenme ve temizlik durumu rezalet. Yemek ve su yok gibi. Adliyelerde muamele çok kötü. Tutuklu kalınan yerler bir insanın giremeyeceği derecede pis. Zaten insan muamelesi yok. Cezaevlerinde sınava girme hakkım engellendi mektup ve kitap hakkı çok kısıtlı.”*
- ❖ *“O kadar çok sıkıntı yaşadım ki hangi birini yazayım. 37 yaşında tedavi ile anne olmuş ve riskli gebelik sonrası ikiz bebek sahibi olmuşken 9,5 aylık ikiz bebeklerinden 109 gün ayrı kaldım. Tutuklandım. 7 gün gözaltı, 8. Gün, gece yarısı sabaha karşı mahkeme derken emzikli bebeklerim bıçakla keser gibi emzikten kesildi. Anne sütüne ilgi ve bakımına muhtaç minicik kuzularımın yaşadıkları ve alamadıkları anne sütünün vebalini kimler nasıl ödeyecekler merak ediyorum. Daha o kadar çok şey var ki yaşadığım travmayı (cezaevinde hijyenik olmayan koşullarda gittikçe azalan sütümü damla damla sağmaya çalıştığımı, haftada bir ya da iki gün bebeklerime göndermeye çalıştığımı, kapalı görüşte dahi yavrularımı 10 dakika yanıma verip de emzirmeme müsaade etmediklerini, dayanamayıp bebeklerimi yanıma aldığım da ise raporlu alerjik astım ve bronşit hastası olduklarından kalabalık koğuş ortamında bir gece bile tutmakta zorlanıp astım krizine girdiklerini, sabahı zor ettiğimi, hastaneye benimle değil de görevlilerce götürüleceklerini öğrenince eşimi aratıp bebekleri hastaneye götürmek üzere geri verdiğimi... Her saniyesi gözyaşı ve 15 yıl boyunca oy verdiğim parti hükümetinin fırsatçılara fırsat vererek bana bunları yaşatmasına kahrederek geçmesi... burada yazsam bitiremem...”*
- ❖ *“Ne devletten ne de ülkemdeki şirketlerden bir iş beklemiyorum. Yurtdışında iş buldum ve pasaportlarımızın kapalı olması sebebiyle yurtdışına çıkamıyoruz. Benim şahsi derdim pasaportların açılması.”*
- ❖ *“Ne yaptıklarını bilmiyorlardı. 6 gün gözaltı, yarım saat bile sürmeyen klasik sorulara verilen cevap sonrası serbest bırakıldım. 10 ay sonra ilk mahkemeye çıkış adli kontrol tedbiri kaldırıldı 4 ay sonrasına tekrar duruşma günü verildi sonra 4 ay sonra senin dijital verileri inceleyelim dediler 4 ay sonrada inceleyip beraat verdiler. Şu an komisyonun cevap vermesini bekliyorum.”*
- ❖ *“Organize şubeye getirildim, ellerim arkadan kelepçeli idi. Şube girişinde emniyet müdürü ... bana tekme tokat saldırdı ve beni yere düşürerek sürünmemi istedi. “Hainler, şerefsizler” diye bağıyor polisler de eliyle göstererek “Bunları şuraya kadar süründüröceksiniz. Rahat yüzü görmeyecekler” diyordu. Polislerden pek kimse aldirış etmedi ona. Aynı zamanda şube girişinde doktor muayenesi vardı. Bağırtiları doktorlar duymuşlardır. Bende boyun fitiği da vardı ve aldığım darbelerden ağrım nüksetmişti. Doktor silahlı polislerin yanında “Önemli değil” diyerek temiz rapor verdi. 8 gün gözaltında kaldım ifademın alınmasından 3 gün sonra savcılığa sevk edildim yerde yatmaktan kuyruk sokumumda ve yanlarımda yaralar oluşmuştu kumanya olarak bir patates bir rol ekmek veriyorlardı. Yaralarımı cezaevine gidişteki doktorlara söyledim ve açıp gösterdim ancak onlarda önemli görmediler, yarama temiz raporu verdiler. 28 kişilik koğuşlarda 45 kişi kaldık. 19 ay boyunca yer yatağında yattım. İlk başlarda kuranı Kerim dahi yasaktı 18 gün sonra kalktı sonraları tekrar yasaklandı ve yasaklara yenisi eklendi. Mahkemeye giderken ceket yasak, kravat yasak, kemer yasak, kalem yasak, kâğıt yasak. 12 ay sonra iddianamem geldi hâkim savunma almadan polisteki soruları teker teker sordu. Açıklama yapmak isteyince “Ben alacağımı aldım. Tamam sus” diyerek beni de arkadaşlarımı da azarladı eşim bu süreçte bir parmağı sakat kaldı evimizin önüne bevl edeni mi dersin çöpünü dökeni mi okulda 1.olan oğluma tuvalet yıkattmalar, kızımı dışlamalar netice eşim evimizi taşıdı. Böyle 2 defa ev taşıdık belediyeler kaymakamlık ve valilik yardım dilekçelerimize cevap dahi vermedi. ...sosyal yardım müdürü eşime “Git sana f. yardım etsin” demiş kovmuş daha ne anlatayım yaz yaz bitmez.”*

- ❖ *“Neyle suçlandığını bilmeden kendini savunmanı bekliyorlar.”*
- ❖ *“O kadar çok var ki. Nezarethanede kapalı olan benim başımı açturdılar... Nezarethane şartları çok kötü zaten.”*
- ❖ *“O kadar çok ki hangi birini yazayım “Sizi asacakken besliyoruz burada”, “Bir kap yemek verdiğimizde şükredin” ... Tüm taleplerimizin reddedilmesi, dilekçe hakkımızı kullandırmama, dilekçelerimiz kaybedilir, gerekçesiz reddedilmesi... Savcı peşin peşin 1 dakika önce “Dosyanızı incelemedim, yeni atandım” deyip ardından “Merak etme, ceza da alacaksınız” hükmünü baştan ifadesi. İş verenler bize “Tam aradığımız elemanlarsınız ancak işe alırsak sivil polisler tehdide geliyor, dinlemezsem maliyecilere ceza kesmeye kayyım atamaya gelecekleri ile tehdit ediliyoruz” şeklindeki iş bulmamız engelleniyor. Hukuk yolumuz çok uzun yıllara yayılıyor. Kesilip kapatılmaya sivil ölüme terkedilmeye çalışılıyor...”*
- ❖ *“Olmayan, yaşanmayan şeyleri olmuş, yaşanmış gibi iddianameye eklettiler. Yemek vermediler. Olmayan şeylerle olmuş gibi yargılanıyoruz. Fişlenmişiz, sıkıntı yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Ömründe karınca ezmekten korkan ben azılı bir terörist muamelesi gördüm.”*
- ❖ *“Özellikle cezaevinde kaldığım süreç çok sıkıntılı geçti. Fiziki koşulların yetersizliği zaten malum ama özellikle sağlık imkanları ve tedaviye erişim berbattı. 80. günde revire 110. günde hastaneye çıkabildim ve uzun git-geller sonucunda 8. ayda ameliyat olabildim. Üstelik ameliyat olana kadar her gün dışkılama esnasında yoğun ve durmayan kan kaybı yaşamaktaydım. Kan değerlerim bile bir kere ölçüldü o da 7. ay civarlarında ve zaten çok düşük çıktı. Ameliyattan ailem haberdar edilmedi. Telefon görüşünde koğu arkadaşlarım haber göndermişler. Ameliyat sonrası taburcu edildikten sonra ilaçlarımı hemen alamadım. Zaten reçete yazıldıktan ortalama 5-7 gün içinde ilaçlar geliyordu. Bu yüzden ağrı kesiciler elime çok geç ulaştı.”*
- ❖ *“Öncelikle tam bir suçlu gibi muamele görmek bizi derinden üzdü... Bu soruşturma sürecinde tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldıktan sonra kesinlikle psikolojim bozuldu... telsiz sesi dahi beni çok korkutuyordu... dahası yol kontrollerinde bir defasında gece vakti polis ve özel harekât ekipleri beni arabadan indirip panzer arkasında karanlık alana çekip binbir türlü küfür hakaret ettiler. Yüzüme yüzüme bağırıp terörist deyip küfürler ettiler. O günden sonra çok sevdiğim devletin polisleri gözümde Suriye’de milletin kafasını kesen zalim askerlerden Şebbiha’lardan farkı kalmadı... inşallah bu durum yine değişir.”*
- ❖ *“Özellikle değer verilmeme, ters kelepçe, insan yerine konulmama gibi muameleler görüyorsunuz. Ağır cezada yargılanan insanları asker sayısı yeterli olmadığı için topluca götürüyorlar. Kendileri de kaçıp gitmeyeceklerini bir taşkınlık çıkarmayacaklarını bildikleri halde insanlara terörist gibi davranıyorlar.”*
- ❖ *“Pasaportuma hukuksuzca el koyan konsolosluğa bulunduğum ülkede dava açtım. Ama burada da yargı yerlerde ve diplomatik dokunulmazlık var bir şey yapamayız dediler. Saklanmadım bulunduğum ülkeye iltica talep edip tüm makamlara buradayım gitmiyorum dedim. Adresimi bilen konsolosluk arkamdan saçmalıklara dolu bir dosya göndererek iademi istedi.”*
- ❖ *“Pek çok insanın maruz kaldığı kadar sıkıntı yaşatmadılar bana. Ama psikolojik olarak terörist suçlamasıyla gözaltı yaşatılması bile yetti.”*

- ❖ *“PKK, DEAŞ tecavüzcü hırsız bonzai suçluları bir tarafta FETÖ diğer tarafta. Suç isnadı değil hazır hükümle davranan kamu gücü var karşında.”*
- ❖ *“Polis ifademi aldıktan sonra savcı beni hiç görmeden sulh ceza hakiminin karşısına çıktık. Somut Bank Asya hesabı haricinde hiçbir delil olmadan ev hapsi ile serbest bıraktı. Aradan 5 ay geçtikten sonra hakkımda ağır ceza mahkemesinde dava açıldı. Terör örgütüne üye olmak suçundan. Sadece ilk duruşmada konuştum ona da konuşmak denirse. Hâkim sürekli bağırdı ve lafımı kesti o günden beri 7 duruşmaya girdim sekizinciye gün verildi ilki hariç hiçbir duruşmada konuşmadım. Diğer duruşmaların hepsinde dijital materyallerle ilgili olarak polisten yazı gelmesini bekliyoruz dediler. Ancak son duruşmada dijital materyallerin poliste değil adli emanette olduğu ortaya çıktı. Başkan son duruşmada bunları siber suçlara değil adli bilirkişiye gönderelim dedi, poliste uzun sürer diye. Halbuki 2 yıldır bekliyorum zaten gide gele mahkemeler yol oldu.”*
- ❖ *“Polis karar mercii mahkemeler değil.”*
- ❖ *“Polis sorgusu sırasında daha önce istifa ettiğim Aktif Eğitim Sen Sendikası'ndan istifa etmediğim söylendi. Bunun için Savcılığa tekrar dilekçe verdim. İstifa evrakımın en son görev yaptığım kurumdan istenmesi için. Milli Eğitim Müdürlüğüne gittim. İstifamın MEBBİS⁴¹ sisteminde görüldüğünü ancak OHAL'den dolayı istifa ile ilgili evrak veremeyeceklerini söylediler. Yine mahkemede yargılanırken 2004'ten beri kullandığım kredi kartı ve vadesiz hesabımda benim yatırmadığım oranda 12.700 TL para girişi olduğu MASAK Raporuyla belgelendiği söylendi. Halbuki ben hiçbir zaman böyle bir para yatırmadım. Genelde insanlar Bank Asya'dan dolayı böyle sıkıntılar yaşadıklarını söylüyorlar. Hesap hareketlerinde yatırma olsun çekme olsun üzerine toplayarak hesabı hesapladıkları söyleniyor. Sonuçta 2 yıl 1 ay hapis cezası aldım. Dosya İstinafta.”*
- ❖ *“Polis sorgusundan önce, bildiğim kadarıyla kanunda yeri olmayan bir mülakat gerçekleştirildi benimle. Birkaç hafta önce (Eşiyle iş arkadaşıydık) işyerimde tanıştığım Terörle Mücadele Şube Müdür Yardımcısı genel itibarıyla gelişmelere dair kanaatlerimi tespit etmeye yönelik olduğunu anladığım bir görüşmeye aldı. Polis sorgusunda şablon diyebileceğimiz bir uygulama vardı. Savcılık sorgusuysa, hakkımda nasıl bir suçlama olduğunu ve bunun içeriğinde neler, hangi bulgular olduğunu öğrenemediğim bir surette gerçekleşti. Dönemin şartlarına göre, savcının tavrının son derece iyi olduğunu belirtmeliyim. Ancak, ilginç olan sorunun ciddi bir bölümünde hiçbir suç içermeyen sosyal medya paylaşımlarım üzerinden hakkımda bir kanaat edinme çabasıydı.”*
- ❖ *“Poliste aşağılama, korkutma, tehdit, yıpratıcı ve uzun gözaltı süreci yaşadım.”*
- ❖ *“Psikolojik baskı yüzünden istediğim savunmayı yapamadım, kabullendim mecburen çocuklarım için, hamileliğimin son ayındaydım ve 5 yaşında bir kızım vardı.”*
- ❖ *“Rabbim haksız yere bu süreci yaşatanlara aynı şeyleri yaşatmadan canlarını almasın inşallah. 76 yaşındaki annemi önce 3 ay, sonra hayatının sonuna kadar ağlatanları. 4 evladımı ve ayakları öpülecek eşimi ağlatanları. Bir de cezaevine atıp 45 gün boyunca esimle görüştürmeyenleri Rabbime havale ediyorum. Bir de cennet vatanımdan bir kaçak gibi başka ülkelere kaçmamıza sebep olanlara her kim varsa hakkımı helal etmiyorum. Bir de hak ve hukuku kendi ülkemde değil de Avrupa'da bir ülkede aramama sebep olanlara da hakkımı helal etmiyorum.”*

⁴¹ MEBBİS: Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan bu sistemde Bakanlığın sağladığı tüm hizmetler ve olanaklar ile ilgili tüm resmi işlemler yapılabilmektedir.

- ❖ *“Resmi iş ve işlemlerimden dolayı yargılanmak ve atılmak üzücü. Sendika, okul gibi.”*
- ❖ *“Sadece ehliyet almak için emniyet binasına girmiş biri olarak yaşadıklarım çok ağır geldi psikolojim bozuldu uyuyamadım birkaç gece.”*
- ❖ *“Şahitlerim dinlenmiyor, hiçbir delilim araştırılmıyor...”*
- ❖ *“Sanki bir tutuklu değil de cezası kesinleşmiş bir hükümlü gibi muamele gördüm ve gördük. Masumane davranışa bile tahammül edilemediğinin örneğini anlatayım. Hapishanenin kantininden aldığımız 1,5 litrelik Pet şişeleri bazı arkadaşlar içlerindeki suyu içtikten sonra kol kaslarını geliştirmek için Pet şişenin içine musluktan su doldurup onu aşağı yukarı doğru kaldırarak kaslarını geliştiriyor. Bügün koğuş arkadaşım içi su dolu Pet şişeyi yukarı aşağı doğru kaldırırken o sırada gardiyan içeri girdi ve arkadaşına dönerek “Pet şişeyi amacının dışında kullanamazsın”. dedi. Biz o zaman buna güldük ama aslında bu tahammülsüzlük ağalanılacak bir durumdu.”*
- ❖ *“Savcı bir delil bulamayınca sırf egosunu tatmin etmek için beni tutuklattı 9 ay cezaevinde yattım. Sonra beraat ettim.”*
- ❖ *“Savcı hâkim dahil, kimisi siyasi, kimisi mevki makam peşinde, kimisi çaresiz. Bilirkişi raporları yanlış ve kasıtlı. Doktor raporları iptal ediyor. Mahkemelerde haklarını unut.”*
- ❖ *“Savcı ifademizi almadı, sulh ceza hâkimi anlattıklarımız sadece tutanağa geçirdi ama hiçbir delil değerlendirmesi yapmadan herkese tutuklama yaptı. Aleyhime hiçbir delil olmadan tutuklandım. İddianamem 8 ay sonra hazırlandığında da hakkımda hâlâ hiçbir suç isnadı yoktu. Yargılamanın yapıldığı Ağır Ceza Mah. başkanı Hâkim gibi değil fanatik taraftar gibi davranıyordu. Duruşmada aralıksız 1 saat ifade vermeme rağmen duruşma tutanağına sadece 4-5 satırdan ibaret bir beyan yazdı. Sonraki duruşmalarda da neredeyse hiç konuşmadı.”*
- ❖ *“Savcı ile görüşmek istedim ancak kabul etmedi. Oysa tutuklanmamı istemiş, hâkimin reddetmesine karşın itiraz etmişti. Bu kadar suçlu gördüğü ne vardı bende? görüşme isteğimi kabul etmedi.”*
- ❖ *“Savcılar sırf psikolojik baskı ve zülüm olsun diye zanlıları günlerce nezarete tutup ondan sonra ifadelerini alıyorlar ki "itirafçı veya iftiracı" olmazsan buradan çıkman zor imajı mağdur/şüphelilerin benliklerine yerleşsin.”*
- ❖ *“Savcılık beni terör örgütüne yardım ile suçluyor. Bankada para olması, öğretmen derneği üyeliği ve kurumda öğretmenlik. Bunlar suçsa ve teröre destek ise millete adamış olduğum 20 seneye yazık. Darbe sırasında köyümde izin yapıyor olduğum halde savcılık beni darbe suçuna yardım ile itham ediyor. Suçun işlendiği ilde olmadan suça nasıl yardım edilir?”*
- ❖ *“Savcılık ifadesi gerek öncesi gerekse sonrasında ibadet izni verilmedi. Savcılık ve hakimlik odası önünde en az 10 saat süresince (acil ihtiyaçlarım haricinde) ellerim kelepçeli şekilde insanlara teşhir edilerek psikolojik ve fiziki işkenceye uğradım.”*
- ❖ *“Savunma hakkım kısıtlandı. Bilirkişi incelemesi isteklerime bırakın dikkate almayı cevap bile verilmedi. Mahkeme heyeti savunma ve delillerimi dikkate almadı. Ben ne söylersem söyleyeyim, delil sunayım, onların kafasında cezam çoktan verilmiş izlenimi edindim. Eziyet etmek için imkanlarını sonuna kadar kullandılar.”*

- ❖ “Savunmam alınmadan ihraç edildim. İşsizim ve özel eğitim kurumlarında çalıştırılmama yasağı devam ediyor. Üstelik ihraç edilmiş sağlıkçılara özelde çalışma hakkı verildiği halde. Onlar da KHK’lı olmasına rağmen onlara çalışma hakkı veriliyorken Eğitim çalışanlarına verilmemesi Anayasa ya da aykırıdır.”
- ❖ “Savunmaya itibar edilmedi. İfadede geçen hususlar göz ardı edildi, keyfi olarak reddedildi. Etkin soruşturma ve kovuşturma yapılmadı. Cezaevinde bilgisayar / İnternet erişimine imkân tanımadı. Belge alışverişi çok sınırlandı. Fotokopi sınırlandı. Bir süre sonra o da engellendi. Verilen dilekçelerin örnekleri tarafımıza verilmedi. Daha çok var lakin akla gelen bunlar...”
- ❖ “Şeker hastası olduğumu söyledim evden çıkarken. İlaçlarımı aldım ama nezarete vermediler rapor istediler ben de rapor sistemde kayıtlı belge elimde yok dedim ilaç aldırmadılar. Sonra bir başka görevli bu ilaçları ben biliyorum şeker ilaçları bırak alsın dedi ve sonra verdiler.”
- ❖ “Savcı ve hakimler Umursamaz davranıyordu, söylediklerimizi dinlediklerini bile düşünmüyorum.”
- ❖ “Sendikanın avukatları ile görüştük (Türk Eğitim-Sen) toplu olarak ilk olarak. Hukuki olarak bir belirsizlik karışıklık vardı, kimse ne yapacağını bilemiyordu. Kısmi bir ücretle dava açtılar (sendikalı olamayanların davalarına bakmıyor ya da yüksek ücret talep ediyorlardı). İlk idareden ret geldi. İstinaf mahkemesine gitti. Oradan da ret gelecekken OHAL komisyonu kuruldu. Bu sefer oraya başvurduk. Takipsizlik gelmesine rağmen henüz komisyonda incelememiz sürüyor. Tabi kanuni olarak bir netlik yok. Aynı gerekçeler ile biri ceza alıyor diğeri beraat. Tutarsızlık... OHAL büroları gibi yerlerde vebalı gibi muamele görmek. Toplumda iş yaparken ararken KHK’lı olduğunu söyleyememek. Direkt suçlu muamelesi görmek.”
- ❖ “Savcılar tarafından toplanması gereken delilleri avukatımla biz topladık. Yok yere 6 ay yattım ve sonunda beraat ettim. Ciddiyetten ve somut bilgi, belgelerden uzak hazırlanan iddianameler hayatımı alt-üst etti.”
- ❖ “Senede iki üç gün kaldığım köyümde yüzlerini belki birkaç saniye gördüğüm insanların bir cümlelik hiçbir delil ve bilgi içermeyen "terör örgütü üyesidir" ihbarıyla hakkımda soruşturma açıldı. Şu an, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kapatılan okulda çalışmam ve 2014 yılında bedelli askerlik yapmak için sattığım aracımın parasını 3 ay Bank Asya’da buldurmam gerekçesiyle hakkımda terör örgütü üyeliğinden ceza isteniyor. Hiçbir işte çalışmadığım için avukat tutacak durumum da bulunmuyor.”
- ❖ “Sıfır delil ile aylarca tutuklu kaldım.”
- ❖ “Sessiz sözsüz 7 ay cezaevinde yattım. Yirmi günlük bir çocuğum vardı. Eşimin ve benim yaşadıklarım tarifsiz şeyler. Gelirimiz yok. Hayatında polis merkezine içeri bile girmemiş olan ben ve ailem cezaevlerinin birer üyesi olduk. İnsanların bilmediği kısım şu ki verilen cezaların onanması halinde bu yaşadıklarımızın da on kat daha fazla kötüsünü yaşayacağız ki onanmaması için herhangi bir akli selim hali dahi görünmüyor.”
- ❖ “Sırf çocuklarımı cemaat okuluna gönderdiğim ve banka hesabım olmasından dolayı terör örgütüne üye olmakla suçlanıyorum. Bundan dolayı ihraç oldum. Toplumdan dışlandım. Eşim de ihraç.”

- ❖ “Cezaevleri soğuk. Yatacak yer yoktu bir yatakta iki kişi yatıyorduk. Denetime geldiklerinde bütün fazla yatakları kaldırdılar. Sanki 8 kişi kalıyorum gibi 8 yataklı resimler çektiler halbuki biz orda 23 kişi kalıyorduk. Adli’lerle aynı koğuşa koydular her gün kavga çıkıyordu adliler arasında.”
- ❖ “Son savunmada iddianamenin tutarsızlıklarını anlattım ve “Yargılandığım 53 kişiyi iddianame ile örtüştüremediğimi ve kendimi de 53 kişi içerisine yerleştiremediğimi” söyleyince, hâkim “Ben de zaten bir yere yerleştiremiyorum. 53 kişiyi koymuşlar aynı çuvala ayıkla ayıklayabilirsen” dedi. Ama cezaya gelince cezayı yaptırdı. Bu ifadeler de tutanağa geçirilmedi.”
- ❖ “Sonuçta beraat oldu. Ama neredeyse 2 yıl psikolojik olarak işkence gibiydi. Ev araması, gözaltı, hastane, nezaret, adliye, mahkeme bilmeyen birisi olarak yaşadıklarımın her biri bir şoktu benim için. Birçoğunu TV’de görürdüm. Ama bilmezdim ki polisin evimi arayınca beni götürceğini, götürceği yerin nezaret olacağını. Orada 4 gece kalacağımı, arada polis merkezine götürüp ifade alacaklarını. Hâkim karşısına çıkacağımı, bilmezdim. Yaşayarak öğrendim. Allah’ım masum kimseye yaşatmasın.”
- ❖ “Sen ne dersin de bildiklerini yapıyorlar.”
- ❖ “Sorgusuz sualsiz 1 yıl yattım şu anda iddianame bile yok ortada. Hapishane duvarlarına bile laf anlatmak daha kolaydı.”
- ❖ “Soruşturma dosyama ulaşamıyorum savcı herhangi bir bilgi vermiyor. Tam olarak ne araştırılıyor bilgim yok.”
- ❖ “Soruşturma iki senedir devam ediyor ve hâlâ bekliyorum savcılar takipsizlik vermeye korkuyor, “bekleyin” diyor.”
- ❖ “Sendikaya üye olmak ve Bankaya para yatırmanın suç olduğunu öğrendik.”
- ❖ “Soruşturma sürecinde bana görevlendirilen savcı, iddianamesinde çok komik şeyler yazıyordu. Hiç okumadığım Erzurum üniversitesi tarih bölümünden mezun olduğumu gördüm. Mahkemede bunu belirtmeme rağmen yüzüme bile bakmayan bir hâkim gördüm. Sonra hakkımda yapılan araştırmada hayatımda hiç görmediğim ve kullanmadığım bir mobil hat üzerinden ByLock araştırması yapıldığını gördüm. Allah’tan bir şey çıkmamış yoksa nasıl benim olmadığımı ikna edebilirdim bilmiyorum. İşin komik tarafı üzerime olan hattın bu araştırmada yer almamış olması çok komik ve gülünç şeyler yapıyorlar.”
- ❖ “Soruşturma ve mahkeme süreçlerinde gördüğüm temel sıkıntı: hemen hemen bütün kamu görevlileri baştan “Suçlusunuz, FETÖ’cüsünüz” önyargısı ve kabulü anlayışıyla karşılaştım. “Sen suçlusun. Değilsen ispatla” diyen yaklaşım vardı.”
- ❖ “Soruşturmalarda savunmalarına hiç değinilmemiş. Savcı fotokopi iddianame ile suçlamada bulunmuş. 20 sayfa yazılı savunma vermeme rağmen bunun tek satırına iddianamede yer verilmemiş ve ileri sürdüğüm konulara hiç değinilmemiş. Şu kaniya vardım dünyanın en iyi savunmasını yapsam da bildiğini okuyorlar.”
- ❖ “Şu an söylenen lekelenmeme hakkı benim için uygulanmadı, Eylül 2017’de bir sabah ev aramasına gelip gözaltına alındım. Bir telefonla çağırıldım dijitalerimle birlikte kendim de giderdim. Ama bir suçlu gibi muamele görmek çok onur kırıcıydı.”

- ❖ *“Sosyal hayatımda yalnızlaştım. Kimse görüşmüyor ve görenler de “suçunuz olmasa...” diyerek beni terörist olarak suçladı.”*
- ❖ *“Şu anda yurt dışı yasağın var fakat ne kadar süreceği belli değil, denetimli haftalık imza var ne kadar süreceği belli değil. Adliyeden hiçbir dilekçeye cevap verilmiyor.”*
- ❖ *“Suç isnadıyla birlikte toplumda oluşturulan algı beni ve aileni çok etkiledi. Şehir değiştirmek zorunda kaldık.”*
- ❖ *“Suçlamalarım ile ilgili belge, kanıt, şahit dinletme hususları göz ardı ediliyor. Tamamen ön yargılar hâkim. Sunulan belgelerin ayrıntılarıyla dikkate alınarak inceleme yapılması ve buna göre karar verilmesi gerekir.”*
- ❖ *“Suçlamanın ne olduğunu söylemediler. 400 kişilik isim var deyip en başından 15 yıl önceki öğrenciliğimden itibaren saçma sapan sorular sordular.”*
- ❖ *“Suçlamayı bilmiyorum dosyada gizlilik kararı var.”*
- ❖ *“Suçlandığım şeyler tamamen T.C. yasalarına uygun şeyler olduğu yani suç teşkil etmediği halde suçlu gibi muamele görmek ve hâkimin karşısında gerçek söylemek istediklerimi söyleyememek çok kötü.”*
- ❖ *“Suçlarım okulda çalışmam ve maaşımın Bank Asya’dan yatırılması.”*
- ❖ *“Suçumuz olmadığı halde görevden alındık.”*
- ❖ *“Sulh cezada tutuklanırken hâkim bize dedi ki: “Gençler aleyhinize bir şey yok dosyada şu an. Ama benim sizi tutuklamam gerekiyor. Ortalık şu an çok karışık. Bir iki ay yatar çıkarsınız”. 18 ay sonra çıkabildik nihayet :).”*
- ❖ *“Sürecin hiçbir aşaması hukuki değildi. Tehdit, şantaj, baskı, mobbing her türlü yapıldı. Eşim ve çocuğumla tehdide varana kadar her türlü tehdit, baskı, şantaj, tahkir, hakaret vb. uygulandı.”*
- ❖ *“Sürekli olarak sözlü ve psikolojik şiddet uygulandı. Kaldığım ...cezaevi 1. Müdürü, ikinci müdürlerden sarışın ve genç olan, Birkaç başefendi ve infaz koruma memurlarının bir kısmının hakaret ve sözlü tacizleri mütemediyen devam etti.”*
- ❖ *“Takipsizlik aldım. Göreve iade edilmedim. Pasaport da alamıyorum.”*
- ❖ *“Tamamen yasal haklarımı kullanmama rağmen hakkımda dava açılması. Sendika ve banka gibi...”*
- ❖ *“Tam 3 defa aynı suçtan göz altına alındım. İlk önce 3.8.2016 da alındım 4.8.2016’da Sulh Ceza Hakimliğince adli kontrol şartı ile salındım. İkincisi 10.11.2016 tarihinde tekrar göz altı tam 25 gün göz altında kaldım 5.12.2016 Sulh Ceza Hakimliğince tutuklanarak ceza evine gönderildim. 6 ay ceza evinde tutuklu kaldıktan sonra yine Sulh Ceza Hakimliğince tahliye edildim. Üçüncü gözaltı ise Hakkımda Ağır Ceza Mahkemesinde de davam görülmekte ilken yine başka bir Cumhuriyet Başsavcılığında 26.06.2018 de Emniyet müdürlüğünde avukat eşliğinde polis sorduğu soruları cevapladım 4,5 saat göz altında kaldıktan sonra “Aynı suçtan ceza evinde yattığın için seni serbest bırakıyoruz” dediler bıraktılar.”*

- ❖ *“Talimatlarla iş yapan bir hukuk düzeni olduğuna ne dersiniz deyin kararın önceden belli olduğuna aleyhe tanıkların dinlendiğinde değerlendirmeye alındığı, ancak lehe tanıkların değerlendirmeye bile alınmadığı bir sistemde davam görüldü ceza verildi.”*
- ❖ *“Tam olarak sivil ölüme mahkûm edildim. 18,5 yattım. Halen haftada iki gün imza atıyorum. 7,5 yıl ceza verdiler. Eğer ben terörist isem Allah canımı alsın. Okullarda öğrendiğimiz her şey yalanmış, AB, Avrupa Konseyi, AİHM, BM her şey boşmuş. Yaşayarak görüyoruz. Yaşadığım her şey şaka gibi ama bedeli ağır. Anlatacak çok şey var ama hâlâ bu iğrenç iftiralar ile yaşamaya devam ediyoruz.”*
- ❖ *“Tamamen hukuksuz, adaletsiz ve vicdansızca muameleler.”*
- ❖ *“Tanık dinletemedik. Duruşmaları sesli ve görüntülü kayda aldıramadık. İfadelerimiz zabıtlara eksik geçirildi. Cezaevinde 9 kişilik koğuşta 26 kişi kaldık. Hepsinden fenası darbeye veya diğer suçlarla en ufak bir ilgimiz olmadığı halde itibarımız ayaklar altına alındı. Adliyeye çıkarıldığımız fotoğraf 1 yıldan fazla süreyle haber sitelerinde (başta memurlar.net olmak üzere) yüzlerce haberde kullanıldı (diğer FETÖ haberleri, diğer örgütlere ilişkin haberler veya uyuşturucu operasyonu haberleri dahil). Sayamayacağımız, saymaktan da ayrı bir üzüntü duyduğumuz çok acı var, özellikle cezaevinde...”*
- ❖ *“Suçum ispat dâhi edilmeden o zamanki ...KYK Müdürü ...tarafından devlet yurdundan atıldım ve artık hiçbir yurda kabul edilmedim. Mecburen özel eve çıktım ve bunun için krediye başvuru yapmak istedim lakin başvuru dâhi yapamadım. Çünkü yurttan süresiz çıkartılma cezası almıştım. Ben bu sırada daha lisans 3. sınıfa geçmiş bir öğrenciydim.”*
- ❖ *“Taraflı ve yanlı bir yargıdan ne bekleyebilirsiniz. Dışarıda iseniz Yaradan’a şükredersiniz.”*
- ❖ *“Telefonum alındı. 1,5 sene olacak nerdeyse halen verilmedi. Bana bu eylemi yaptırınları ben şikâyet ettim onlara hiçbir şey olmadı. Bana iftira atan hakkında Memura İftiradan savcılığa suç duyurusunda bulundum işlem yapılmadı. Savcılık makamları sürekli değişmekte ve maalesef halen karar verilmedi. Geciken adalet sebebiyle de yaşadıklarımız ortadadır.”*
- ❖ *“Toplumdan soyutlandım herkes vebalı gibi gördü eşim açığa alınmamla birlikte beni terk etti. Eşimin ailesinin hakaretlerine maruz kaldım. Benimle konuşmanın doğru olmadığını, benim çok tehlikeli olduğum yönünde eşimin ailesinden hakaretler gördüm. Arkadaşlarım akrabalar hep sırtlarını döndü.”*
- ❖ *“Toplumdan tecrit edildik. Aylarca dışarı çıkmadan, insanlarla bir araya gelmeye korkar olduk. Çünkü toplumun gözünde biz bir teröristtik. Yakın akrabalarımız bile bir terörist ve cani gözüyle bakar oldular bizlere...”*
- ❖ *“TSK’dan atıldıktan 6 ay sonra bir sabah 6:30 civarında TEM şubeden yaklaşık 10 polis eve geldi. Arama yaptılar, davranışları normaldi. 11 gün nezarethanede kaldım. Daha fazla itirafçı olması için gözaltı süresini bilerek uzattılar. Son olarak hâkim tarafından adli kontrol şartıyla serbest bırakıldım.”*
- ❖ *“Tüm tanıdık akraba eş ve dostlar bizlerden uzaklaştı. Bizi aramayanı bizde aramaz olduk. Okulda okuyan çocuklarımız olaylardan fazlasıyla etkilendi. Maddi anlamda sıkıntılarımız oldu.”*

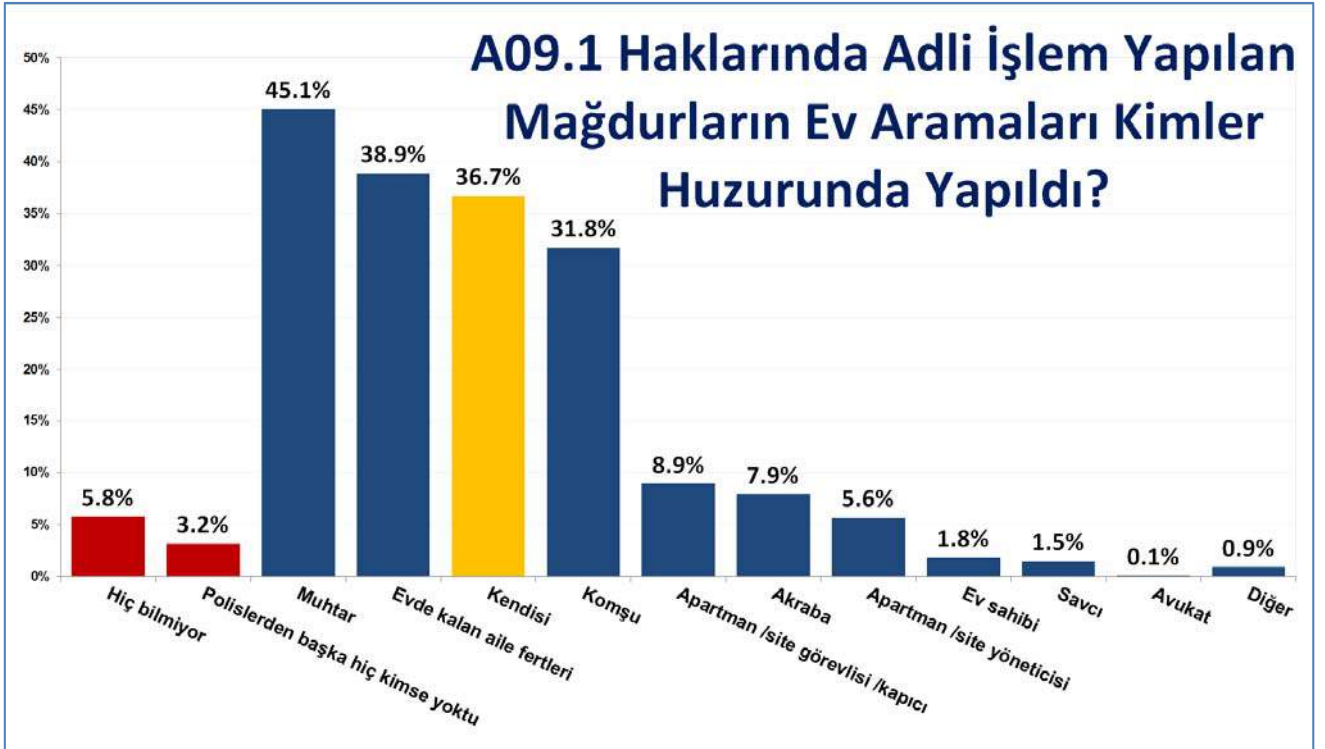
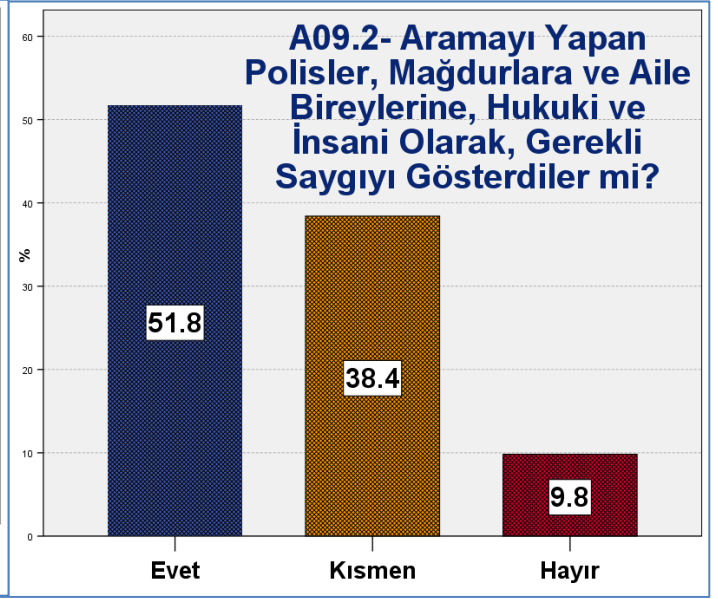
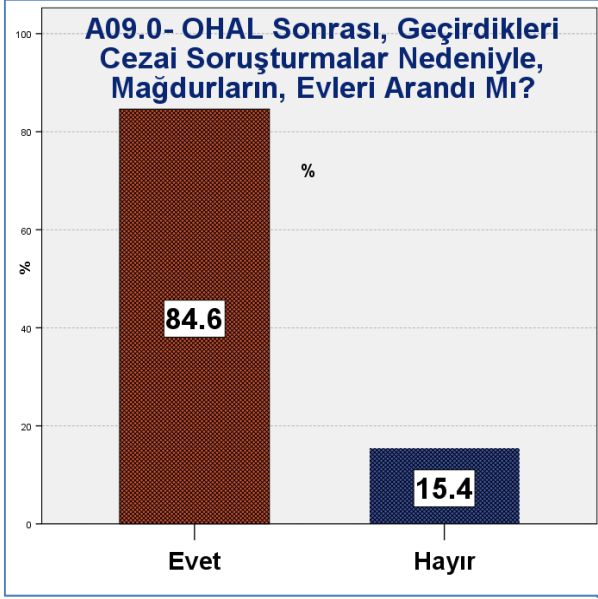
- ❖ *“Tutuklandığım mahkeme çok komikti. Anayasal Düzeni değiştirme ve Silahlı Terör örgütü üyeliği gibi iki ağır itham ile suçlandığım. Mahkeme toplam 15 dakika civarında sürdü. Hâkim çok ilginç tavırlar içerisinde acele ile tutuklama kararı verdi. Oysa adliyede anlamsız bir şekilde yaklaşık 10 saat beklemiştik.”*
- ❖ *“Tutuklandıktan sonra 26 kişilik koğuştta 56 kişinin kaldığı kümes gibi bir yere götürüldüm. Suyun banyonun nefes almanın bile sorun olduğu bir ortamda 217 gün kaldım. Nihayetinde Morbeyin mağduru olarak beraat ettim. Görevime iade edildim ancak özür dilenmedi.”*
- ❖ *“Tutuklandıktan sonra cezaevinde çok sıkıntı çektim. Özellikle ilk konulduğumuz cezaevinde 4 kişilik yerde 12 kişi kaldık yatacak yer yoktu tuvalet önünde yattık ayakta yemek yedik WC önünde namaz kıldık. Aramada çok kaba davranıldı antidepresan ilacımı 2 ye böldüm sabah akşam almak için bunu niçin saklıyorsun dediler bende akşam içeceğimi söyledim aldın saat içeceksin diyerek bir dahaki sefere hücre cezası vermekle tehdit ettiler.2. cezaevinde 6 koğuşt değiştirtiler. Sürekli görüş günü telefon saati değişti. Yazılı olarak nedenini sorunca öyle istiyorlar diye sözlü cevap verdiler.”*
- ❖ *“Tutuklanma korkusu yüzünden savunmamı istediğim gibi yapamadım. Bazı ifadeleri tepki çeker diye söyleyemedim. Süre sıkıntısı yaşadım. 15 dakikada bitirdiler.”*
- ❖ *“Tutukluluğa itiraz dilekçelerim hep reddedildi, 2. Celsede tahliye oldum. Bylock la ilgili 27 Aralık 2017 de ortaya çıkan Morbeyin tespitleri mahkemelerde tahliye konusunda biraz daha yumuşamaya yol açtı.”*
- ❖ *“Uzun süre dosyaya erişemedim. Hangi delillerle suçlandığımı öğrenemedim. Savcılık lehe delillerin hiçbirini dosyaya koymadı. Savunma olarak getirdiğim delilleri dikkate almadı. Tanıkları soru sormam için duruşmaya getirmede.”*
- ❖ *“...Cezaevinde 20 ay tutuklu kaldım. Astım rahatsızlığım nedeni ile birçok kez astım krizi geçirdim. Akşam birkaç kez buhar almak için çıkarıldığında yanımda sigara içen infaz korumalar bu saatte buhar almanın onları uğraştırdığını, babalarının hayrına bana buhar verdiklerini söylediler. Kışın suların donduğunu söyleyerek günde 2 saat su verdiler. Sıcak su olmadığı için semaverde ısıtılan su ile banyo ihtiyacımızı karşıladık. 10 kişilik koğuştta 31 +3 çocuk kaldık. OHAL sebebi ile diğer koğuştların yararlandığı (spor salonu, telefonda her hafta görüşme, boncuk, ip) etkinlik ve haklardan yararlanamadık. 7 Aralık 2016’da savcılık tarafından ek ifadeye çağrıldığında eğer itirafçı olmazsam aileme de yansıtacağı, erkek kardeşlerimin bir yerde çalışamayacağı gibi tehditler de vardı.”*
- ❖ *“Üzerime somut bir suç yüklenmeden, terör örgütü üyeliği ile suçlanıyorsunuz, bu konudaki savunmanızı yapınız şeklinde olmayan bir şeyi ispat etmem istendi.”*
- ❖ *“...ceza infaz kurumunda FETÖ koğuştlarında kapasitenin çok üzerinde kişi kalmaktadır. Kendim de kaldığım dönemde tuvalet için bile bazen yarım saatten fazla sıra beklemekteydik. Yemekler kişi sayısı çok fazla olduğu için tuvaletin kapısında yemek zorunda kalınıyor. Cezaevi yönetimine defalarca durumu bildirmemize rağmen hiçbir şey yapılmadı. Müdürler yanlarına gittiğimizde “Bu vatan kolay kazanılmadı” gibi cümleler kurarak bizi tersleyip geri gönderirlerdi...”*
- ❖ *“Yaka paça tutuklandıktan sonra kendi kurumumuza kelepçeli götürüp şov yaptılar. 6 gün tek kişilik leş gibi nezarethanede 3 kişi leş gibi tek kişilik yatakta yastıksız kaldık.”*

- ❖ “...da ikamet ediyorum Kızımın 17 Temmuz'da ...'da düğünü vardı.2 hafta öncesinden hazırlıklar için ...'a gittik. Benim ailem ...'da yaşıyor ve benim de babadan kalma bir evim vardı. Düğünden sonra bu evi satma düşüncesiyle evde kalan eşyaları tanıdıklara verdim. Çoğu eski kitapları da eşim geri dönüşüme bıraktı. Bu esnada menfur darbe girişimi sonrası eşim de açığa alınmıştı. ...ya döndük.27 Temmuz 2016 akşamı evimize polisler geldi, eşimi alıp götürdüler. Ertesi gün eşimin ...'a götürüldüğünü öğrendim. Ben de hemen ...'a gittim. Hiçbir merci eşimin neden gözaltına alındığına dair bir açıklama yapmadı. Ben eşime ilaç ve temiz kıyafet bırakıp sağlık durumuyla alakalı bilgi almak için birkaç kez ...Emniyete gittim. Gittiğimin 5. günü Emniyetten aradığını söyleyen biri annemin evinin kapısında olduğunu bana eşimle alakalı bir şey soracağını söyledi. Dışarı çıktığımda, beni gözaltına alıp Emniyete götürdüler. Sebebini sordum, bir açıklama yapmadılar. Eşimin yanındaki nezarete aldılar. Gece vakti eşimi sorguya aldılar, konuşulanları duyuyordum. Eşime geri dönüşüme bıraktığı kitapları soruyordu. Kitapların içinde bir de çoğu sayfası boş bir ajanda varmış, onunla alakalı sorguya çekiyorlar, konuşması için baskı uyguluyorlardı. Ertesi gün ben de savcının odasında öğrendim ki o ajanda benim öğretmen not defterimmiş. İnanılması çok zor ama 2003 yılına ait ajandadan bana gösterdikleri kadarıyla rehberliğini yaptığım 2 sınıfın öğrencilerinin isimleri yazılı, bir de yapılan rehberlik çalışmaları yazılı. Üzerinden 14 yıl geçmiş (şimdi 16) üstelik bir öğretmen not defteri, suç unsuru sayılabilecek tek bir ifade yok. Başsavcı büyük bir balık yakaladığını zannıyla ...dan bizi tutup getirmiş, üstelik hiç anlayıp dinlemeden hem eşimi hem de beni tutuklatmıştı. Güya bütün bunlar da eşim geri dönüşüme kazandırılmı kitapları dediği için, kim olduğunu bilmediğimiz bir art niyetlinin şikâyeti sebebiyle başımıza gelmişti.”
- ❖ “Yapılan bütün işlemler keyfi ve zorbalık.”
- ❖ “Yapılanların akılla, mantıkla hiçbir alakası yok.”
- ❖ “Yakalama için eve gelen polisler babamı "Sıra size de gelecek" diye tehdit etmişler.”
- ❖ “Uzunca bir süre iddianame bekledim, ayrıca tutuklu yargılandım. Cezaevine girdikten 28 gün sonra görüş yapabildim.”
- ❖ “Yaklaşık 1 ay tek kat elbiseyle kaldık. Tutuklandık 20 dilekçe yazdım çamaşırlarım cezaevi emanetine alındı. 1 ay sonra aileme iade edildi. Ailem tekrar dışarıdan getirdi. 1 ay sonra çamaşırlarımı alabildim.”
- ❖ “Yapılan hiçbir savunmanın işe yaramadığını gördüm. Suç sayılan sözde delillerle yargılama yapılıyor.”
- ❖ “Yapılan savunmanın hiçbir önemi yok. Sonuç zaten belli.”
- ❖ “Yaşadığım bu süreçte özellikle bana atılan iftiraların kurbanı olduğum hiçbir hukuksuz işimin olmadığını mahkemelere anlatsam da dinleyen olmadı. Mal varlığım üzerindeki tedbirden dolayı borçlarımı ödeyemedim aile düzenim dağıldı. Adli kontrolden, imza günlerinden dolayı bir işe giremedim. Kısaca her şeyimi kaybettim. Ne itibarım ne ailem ne de maddi olanaklarım kalmadı.”
- ❖ “Zaten pasaport hakkımız yoktu. Üstüne yurtdışı çıkış kontrolü ile bırakıldım. Hâlâ açılmış bir dava yok. 1,5 sene oldu. OHAL komisyonu için tabi bu bir kriter olacaksa ki olacaktır. İade edileceğimi zaten düşünmüyordum. Şimdi hiç düşünmüyorum.”

- ❖ *“Yargılama süreci bir önce bitmeli. Ceza vereceklerse versinler. Cezamı çekip pasaportumu yeniden almak istiyorum. Yurtdışında çalışmak istiyorum. KHK’lı olduğum için istediğim işlerde çalışamıyorum. Tek çare inşaat ve yevmiye işleri. Toplumsal baskı tahammül sınırlarını aştı. Ceza-karar süreci bitsin bir an evvel. Hapisse hapis cezası alalım. Cezamı çekip yurtdışına çıkmak istiyorum. KHK’lıların %90’ı üniversite eğitimi almış. Hangi ülkeye başvursam sahip olduğum eğitim, sertifika, yeterlilik belgelerine göre vatandaşlığa kabul eder diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Yargısız infaz yapıldı.”*
- ❖ *“Yasal kurumlar, davranışlar, üyelikler, yayınlar suç unsuru olarak değerlendirildi. Dijitallerin imajları alınmadan el konuldu.”*
- ❖ *“Yemek sıkıntısı banyo sıkıntısı ve küçük küçük nezaretlerde onlarca kişi.”*
- ❖ *“Yemekler iyi değildi ihtiyaç halinde içme suyu verilmiyordu tuvalet çeşmesinden içiyorduk.”*
- ❖ *“Zaten baştan beri suçlu gözüyle bakıldık. Savunmamızı yaparken “Vatan elden gidiyordu. Sizininki de sıkıntı mı?” diye psikolojik harp yapıldı.”*
- ❖ *“Yok olmaya mahkûm edildim. İntihardan döndüm.”*
- ❖ *“Zerre kadar adalete güvenim yok. İki yıldır soruşturma devam ediyor. Aynı zamanda haftada bir imzam var. Mahkemede bize sunulan delillere karşılık savunmanın düzgün ve güzel bir şekilde vermeme rağmen bir sonuç elde edemedim. Mahkemelerin bağımsız ve tarafsız bir şekilde karar alabildiklerini düşünmüyorum. Bu süreç içerisinde sıkıntılarımızı oldu. Terörist etiketlemesi yapıldı. Aynı şekilde de anam babam terörist babası oldu. Ne akrabalarından ne komşulardan bir destek gördük. Çok büyük bir dışlanmış yaşadık.”*

A09.0- OHAL Sonrası, Geçirdikleri Cezai Soruşturmalar Nedeniyle, Mağdurların, Meskenlerinde Yapılan Aramalar

OHAL’de cezai soruşturma geçirenlerin, %84,6’sı evlerinin arandığını beyan etmişlerdir. Evleri arananlardan sadece %51,8’i, evlerini arayanların, kendilerine veya ailelerine gösterilmesi gereken hukuki /insani saygıyı gösterdiğini beyan etmişlerdir. Kendilerine /ailelerine, gerekli saygının gösterilmediğini belirtenler (%48,2); genel olarak, ‘arama kararlarının gösterilmediğini’, ‘arama tutanağının verilmediğini’, ‘eşyalarına zarar verildiğini’, ‘kendilerinin ve aile fertlerinin rencide edildiğini’, ‘aile mahremiyetlerine saygı gösterilmediğini’, ‘çocuklarına travma yaşatıldığını’, ‘misafirlerinin bile hukuklarının çiğnendiğini’ beyan etmişlerdir.

A09.3- Mağdurların Ev & İşyerlerinin Aranması Hususundaki Açıklamaları⁴²

- ❖ “Arama esnasında yıllık izinde olduğum için orada değildim. Ama görevliler, arama dosyasına, “Aramanın, bana, önceden haber verildiği” gerekçesiyle, “Fırar” diye yazmışlar. Evimi, eşyaları darmadağın edilip bütün eşyalarımı falçata ile kesmişlerdi.”
- ❖ “4 polis memurunun adeta silah kaçakçısı gibi muamele edip evin her yerini didik didik aradılar.”
- ❖ “(Ben yoktum. Evin araması esnasında) 4 yaşındaki kızımın çiş gelmiş, (tek başına tuvalete gitmesine) izin vermemişler. Çişini yaparken, kapıda polis beklemiş ve şu an kızım polislerden, askerlerden korkuyor.”
- ❖ “Arama izni olmadan evim arandı.”
- ❖ “Arama kararı gösterilmedi, elektronik eşyaların, imajları alınmadan el konuldu.”
- ❖ “4 yaşındaki oğluma aldığım 2 günlük tableti aldılar incelenmesi için (mabuzunu gösterdiğim halde).”
- ❖ “5 yaşında çocuğumun yanında arama yapıldı. Eşimi arattırıp “Çağır gelsin” diyen polis kulağımdaki telefonu çekip aldı. Eşimin hiçbir şey ile ilgisi olmadığı halde telefonu alındı. İşçi olan eşimin tüm işleri iptal oldu.”
- ❖ “8 polis, bir komşum eşliğinde arama yapıldı. Eşyalara dikkat edilmedi. Özellikle gelen tek bayan polis sürekli bana hakaretler ve tahrik amaçlı davranışlarda bulundu. Sürekli “Her şeyi saklamıştır. Ondan bir şey yok” gibi suçlamalar yaptı. İç çamaşırlarımızı ortalara saçtı. Hassas davranılacak eşyalara dikkat etmedi. Agresif davranışlar içinde bana psikolojik baskı yaptı.”
- ❖ “Açığa alındıktan 15 gün sonra sabaha karşı evime gelip arama yaptılar tamamen formalite ve çoluğumu çocuğumu rahatsız etme ve onlara ömürleri boyunca unutamayacakları bir travma yaşatmak için yapılmış bir aramaydı.”
- ❖ “Ailemi tehdit ettiler.”
- ❖ “Alınan telefonların, bilgisayarın, flaş belleklerin, hafıza kartların imajları evde alınmadı. Polisler ekoydu, 2 yıldan beri ellerinde. Hâlâ teslim edilmedi.”
- ❖ “Annemi eşimi ve çocuklarımı ağlatanların, annesi eşi ve çocukları ağlasın. Ne eksik ne fazla.”

⁴² Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ *“Arama esnasında kamera kaydı yapılmadı ve telefonum ile bilgisayarımın imajı alınmadan elkonuldu.”*
- ❖ *“Arama esnasında bayan görevli yoktu yatak odam ve eşimin eşyaları erkek personel tarafından bayan komsum eşliğinde yapıldı. Bu durum Beni çok rahatsız etti.”*
- ❖ *“Arama için polisler evimize geldiğinde evimizde değildik. Ramazan ayı olduğu için misafirlikteydik. Polisler arayınca hemen evimiz geçtik. Kendimiz evimize geldiğimiz halde “Eşzamanlı operasyonla yakalandılar” diye incitici ifadeler kullandılar. Bizim üç çocuğumuz olmasına rağmen eşimi ve beni beş gün çocuklarımdan ayırdılar. Çocuklarıma ne olduğunu bilemedim. Ben psikolojik depresyon ilaçları kullanıyordum. Delirecek gibi oldum. Çok zor günlerdi.”*
- ❖ *“Arama sonrası elimden alınan telefon tablet ve laptop yüzünden uzun bir süre bu cihazlar olmadan yaşamımı sürdürmeye çalıştım. Aynı zamanda bilgisayar mühendisliği öğrencisi olduğum için bu benim açımdan oldukça zorlu oldu. Eğitimimde ve işlerimde aksamalar oldu.”*
- ❖ *“Arama ve el koymalarda "suçun ve cezanın şahsiliği" ilkesine asla yer verilmiyor. Tüm hane halkı suçluymuş muamelesi görerek özel eşyalarına el konuyor.”*
- ❖ *“Arama ve gözaltı kararında isimim yazmıyordu. Hukuka göre bu olmalıydı ama yoktu. Genel bir arama kararı vardı polislerin elinde. Bir de not kağıdında isimim ve adresim.”*
- ❖ *“Arama yapan polis, yatan küçük kızımın ayağına basınca, çocuk uzun süre etkisinden kurtulamamıştı.”*
- ❖ *“Arama yapmaya gelen polis sürekli kendisinin vatansever olduğunu söyleyip durdu. Adeta beni ve ailemi tahkir etti. Allah bildiği gibi yapsın onu. Ondan daha vatanseverim hamdolsun.”*
- ❖ *“Aramada bana ait olmayan telefon bilgisayar tabletler de alındı. Başka yerlerde gözaltına alınan insanların sadece şahsına ait olan dijital eşyalar alınmış. Polisler tamamen keyfi işlem yapıyor.”*
- ❖ *“Aramada polislerin ellerinde eldiven yokmuş. Ayrıca aynı odayı 4 polis birlikte ararken kamera sadece 1 polisi çekmiş. Evde bulunan paket, koli vb. şeyler açılırken kamera kaydı yok.”*
- ❖ *“Arama sabah 6’da yapıldı. Büyük bir korkuyla uyandık. Eşyalarım aranırken bayan polis yoktu. Ailemi aramama izin verilmedi.”*
- ❖ *“Aramanın yapıldığı tarihte yürürlükte olan yasa gereği el konulan dijital materyallerin imajı alınmadı gerekirken bu işlem yapılmadı.”*
- ❖ *“Aramaya gelen polisler sadece bana ait olanları değil, aile fertlerinden bazılarının da eşyalarını aldılar.”*
- ❖ *“Aramaya sabah 6 da geldiler. Biz ve çocuklarımız uyuyordu. Çok tedirgin olduk. Halbuki benim ikametgâhım belli ve açıktır. Hiçbir kaçak durumum söz konusu değildir. Bir terörist gibi bir kaçak gibi, sabahın altısında gelinmesine gerek yoktu. Özellikle küçük yaşta çocuklarım, odalarının aranmasına anlam veremediler ve cevabini veremediğimiz birçok soru sordular.”*

- ❖ *“Ben evde değildim. Gelenler aileme hakaret etmiş. Kimlik göstermemiş. Ailemi Tehdit etmiş. Küfür ve hakaret, “Teröristsiniz” diye bütün apartmandakilerin duyacağı şekilde bağırmiş. Çocuklarım çok korkmuş.”*
- ❖ *“Askeri lojmanda kalmama rağmen evim akşam geç saatlerde arandı. Gündüz aranabilirdi. Evimi aramaya geldiklerinde halen görevdeydim. Kaçma şüphem vs. yoktu.”*
- ❖ *“Avukat olduğum için barodan temsilci olması gerekiyordu. Ancak yoktu.”*
- ❖ *“Ayakkabılarla içeri girdiler her yeri dağıttılar sanki canlı bomba teröristinin evine baskın yapar gibi halleri vardı.”*
- ❖ *“Ayakkabılarla içeri girip küçücük evi 3 saat aradılar uyuyan çocuklarımı uyandırdılar tam bir kâbus haliydi sanki azılı suçluymuşum gibi davrandılar.”*
- ❖ *“Ayaklarım çıplaktı, çorap giymek için hızlıca yatak odasına gittim. Orada bir tersleme oldu. Ben de biraz daha saygılı olmalarını söyledim. “Siz de her şeye itiraz ediyorsunuz” dedi. Ben de “Başka neye itiraz ettim?” deyince sustu. Çünkü öyle bir şey yoktu. Diğeri bizim de çocuğumuz çocuğumuz var dedi. Yani acele etmemi istedi kendince. Sanki yan tarafta uyuyan yavrumla, evde neşe içinde oynayan kendi çocuğunun durumu aynıydı.”*
- ❖ *“Bana ait olmayan laptopa bile el koydular.”*
- ❖ *“Bana ait olmayan misafirimın tüm telefonlara el konuldu.”*
- ❖ *“Bana herhangi bir belge ve imaj dosyası vermediler. Topladıklarını alıp götürdüler. Ne alıp götürdüklerini dahi bilmiyorum.”*
- ❖ *“Bayan memur yoktu. Eşimin iç çamaşırlarının bulunduğu dolap dahi didik didik arandı.”*
- ❖ *“Bayan polis olmadan yatak odasını girildi. İtiraz sonrası getirildi.”*
- ❖ *“Bayan polis yoktu.”*
- ❖ *“Bayan polis yoktu. Kamera yoktu.”*
- ❖ *“Ben gözaltına alınmışım annem evdeydi arama yapılırken. Kadın zaten psikolojik olarak çökmüş vaziyetteydi. Fakat büyük bir suçlu aranıyor gibi veya suç işlemişim edasıyla hareketleri olduğunu duydum.”*
- ❖ *“Ben hakimim, evim polis tarafından hukuka aykırı bir şekilde (savcı ya da CMK’dan sayılan diğer şahıslar olmaksızın) arandı. Dijital materyallere elkondu.”*
- ❖ *“Benim darbe yaptığımı, suçlu olduğumu ima ettiler. 6 polis vardı. Bunların 4’ü suçlayıcı konuşuyordu.”*
- ❖ *“Evimin aranması, uyuyan çocuklarımın yanında oldu. Evdeki tüm elektronik eşyalarımız alındı. Sonrasında duyduklarım ise arama yapılan herkesin bilgisayarları alınmamış benim çocuğumun tabletine varana kadar alındı.”*
- ❖ *“Benim, “Bekleyin işyerinden izin alıp hemen geliyorum” dememe rağmen. Beklemeden eşim ve Down sendromlu olan kızımın bulunduğu evime hemen girip aramaya başlamışlar.”*

- ❖ *“Benim olmayan, hemşire ablamın olan iş yeri bilgisayarını aldı. Ondan dolayı çok sıkıntı çekti hâlâ da çekiyor.”*
- ❖ *“Benim ve aileden kimsenin olmadığı ortamda ev aranmış ve ders kitapları suç delili diye alınmış.”*
- ❖ *“Benim ve ailemin evde olmadığı bir zamanda evimde arama yapıldı. Şahsımıza karşı bir tutum olmadı haliyle fakat aşırı şekilde aramayı da aşacak şekilde eşyalarım dağıtıldı.”*
- ❖ *“Benimle alakalı olan aramada eşimin çocuklarımla telefonları dijital materyalleri alındı. Gereksizce her şeye el konuldu ve hâlâ da elkonulan malzemelerimiz geri verilmedi. Maddi bir kayba sebebiyet verilerek aile içinde huzursuzluğa ve neticede ailemin dağılmasına sebep olundu.”*
- ❖ *“Benle ilgili bir soruşturma olduğu söylendi ama eşimin ve çocuğumun telefonuna da elkonuldu.”*
- ❖ *“3 tane çocuğum; 11 yaşındaki kızım ağlaya ağlaya tabletini polislere verdi.”*
- ❖ *“Bilgisayar hard disk ve cep telefonlarımıza elkonuldu mahkemelerimizin ilk aşaması sona erdi aradan 1,5 yıl geçmesine rağmen eşyalarımız iade edilmedi.”*
- ❖ *“Bilgisayarım, telefonum, tüm çalışma arşivim alındığı için tek geçim kaynağım bilgisayarım alındığı için büyük maddi sıkıntı yaşadım.”*
- ❖ *“Biz evde yokken kapıyı kilidi kırıp girmişler. Evimi alt üst edip anahtarı da alıp gitmişler.”*
- ❖ *“Biz yaşadığımız şehirde olmamıza rağmen kapı kırılmış.”*
- ❖ *“Biz yokken kapı çilingir vasıtasıyla açılarak arama yapılmıştır.”*
- ❖ *“Biz yokken kapımız kırıldı. Komşu eşliğinde evimiz 2 kere arandı.”*
- ❖ *“Bizim ikametimiz babamın evindeydi ben ve ailem, ablamın eşi de tutukluymuş ve ablam doğum yaptığı için onun evinde kalıyorduk. Bir sabah annemin evine gelip, bağırp çağırıp arama yapıp muhtar ve annemi araca bindirip ablamın evine geldiler ve arama izni olmamalarına rağmen ablamın evini de arayıp bütün teknolojik araçları bizden alıp tutukladılar.”*
- ❖ *“Bu kadar şaşkınlığı, aşağılanmış hissini hiç tatmamıştım.”*
- ❖ *“Bunlar çok onur kırıcı mahvoldum paramparça oldum. Rezil olduğumu hissediyorum.”*
- ❖ *“Bütün ev resmen talan edildi. Yatak odamı aramada bayan polis olmasına rağmen ısrarla erkek memur tarafından arandı.”*
- ❖ *“Bütün haberleşme cihazlarımızın el kondu ve 2.yıla giriyoruz. İade edilmedi...”*
- ❖ *“Cep telefonlarımız alındı. İstememize rağmen imajları alınmadı ve delil poşetine konmadı. Elleri götürdüler.”*
- ❖ *“Çocuklara ait bilgisayar alındı.”*

- ❖ *“Çocuklara ve kendime çok sert davrandılar. “Mahalleye rezil ederiz” cümlesiyle işi bitirdiler. Tuz kokmuş.”*
- ❖ *“Çocuklarım ve benim için çok korkutucu idi. 1 yaşındaki oğlumu komşuya göndermek zoru da kaldım.”*
- ❖ *“Çocuklarımla oyun tabletlerine bile el koydular.”*
- ❖ *“Çocuklarım uyurken onları yatağından polis kaldırdı. Oğluma “bilgisayarınız nerede?” dedi. “Bizde bilgisayar yok” dedikçe, ısrarla aynı şeyi soruyor. Evi dağıtıyordu.”*
- ❖ *“Çok aşağılayıcı. Ömrü boyunca ülkenin kalkınması, iyi yerlere gelmesi için çalışmış bir insanın evinin altüst edilmesi ve bunun apartman görevlisinin “biz seni biliyoruz üzülme hocam” sözleri eşliğinde yapılması... İnsan düşünüyor bu kadar emek ne içindi diye?”*
- ❖ *“Çok itina ile aradılar. Birkaç isimsiz cd flash bellek bilgisayar ve cep telefonum alındı. Halen daha tarafıma teslim edilmiş değil. Acaba içinde ne arıyorlar diye gerçekten merak ediyorum. İkinci bir merak ise gerçekten açıp incelediler mi.”*
- ❖ *“Çok kötüydü. 4 tane çocuğum var hepsi çok korktu ve ağlıyorlardı. Eve 7 polis ve 1 muhtar geldi.”*
- ❖ *“Daha önce MEB tarafından tavsiye edilen muştı yayınları diye bir yayınevine ait peygamber efendimiz Hz. Muhammed'in hayatını anlatan kitap yasaklı yayınmış onu öğrendin.”*
- ❖ *“Darbeyi biz yapmışız gibi muamele eden polis memuru oldu. 15 Temmuz şehitlerimiz üzerinden bunu ima ettiler.”*
- ❖ *“Dijital materyallerin kopyası alınmadı, kendileri alındı ve aylar sonra bir kopyası ile birlikte geri verildi, sonra da mahkeme bunların içinde çıkanları delil kabul etti, oysa yanımda kopyası alınmayan dijital materyaller delil kabul edilmemektedir, bunu hâkim en az benim kadar biliyor.”*
- ❖ *“Dijitaller emniyetli poşetlere konulmadı. Benim veya avukatım huzurunda imajları alınmadı.”*
- ❖ *“El konulan cihazların kopyası yani imajı verilmedi. Arama esnasında video kaydı yapılmadı.”*
- ❖ *“El koyulan cep telefonum, iPad'im ve 3 yıllık tez çalışmamın kopyalarının bulunduğu bilgisayarıma el konuldu. Fakat 2 yıldır hiçbiri iade edilmedi.”*
- ❖ *“Eşim o sırada 1 yıldır tutuklu idi. Evde yalnız kalamayacağım için ailemle kalıyordum. Evde kimse yokken kilidi patlatıp girmişler ve evi öyle bırakmışlar. Ben kaçmıyordum ki yerim belli idi. Sabah 6'da evi basmışlar. Utandığım için bir daha evime geri dönemedim boşalttım.”*
- ❖ *“Eşim için geldiklerinde polisler gerginlerdi ve biraz sert davrandılar ve üslupları rahatsız ediciydi.”*
- ❖ *“Eşimin ve kendimin telefonlarımızı aldılar. Bilgisayarımı ve hard diskimi aldılar. 2 yıl oldu hâlâ gelmedi.”*

- ❖ “Eşyalar çok özensiz götürüldü ve imajı verilmedi ayrıca tutanağın bir kopyası da verilmedi.”
- ❖ “Ev akşam saatlerinde arandı. El konulan dijitallerin imajı alınıp verilmesi gerekirken, iki yıldır verilmedi.”
- ❖ “Ev araması sabah 06:50 de yapıldı çocuklarımı ve eşimi uykudan uyandırdılar. Dijital materyallerin kopyası verilmedi usulsüz arama yapıldı.”
- ❖ “Ev aramasına geldikleri günü hayatım boyunca unutmayacağım, çünkü bende çok ciddi travmatik etkiler bıraktı. Hayatım boyunca karakol, adliye nedir bilmeyen birisi olarak sabahın 5'inde yapılan kapı yumruklamalarını ve defalarca çalan zili unutulabilmem mümkün müdür? Ayrıca, ofis aramasını yapan polisler, mesai arkadaşlarımla gözünü önünde beni önden kelepçeleterek arabaya götürdüler...”
- ❖ “Evde bir şey bulamadıklarını söyleyip anne babamın evini de aradılar. Babam 84 yaşında annem 78. Babam bu acıya dayanamayıp beyin kanamasından vefat etti.”
- ❖ “Evde bulunan oğlumun test kitapları suç unsuru sayıldı.”
- ❖ “Evde diğer kalan kişilerin telefonu sebepsiz yere alındı 2 yıl oldu halen telefonlardan haber yok.”
- ❖ “Evde Down sendromlu engelli kızım Çok korktu.”
- ❖ “Evde kitap, kuran, gazete aradılar. Yıllarca biriktirdiğim kütüphanemi yok etmek zorunda kaldım. Evin önündeki çöp konteynerine kadar aradılar. Buldukları bilimsel ve akademik kitapların fotoğraflarını çekip savcılığa bildirdiler. Akademik kitap olduğu için iade ettiler.”
- ❖ “Evde olmadığım için kapıyı çilingirle açmışlar fakat anahtarı bozmuşlar değiştirmek zorunda kaldım. Belki küçük bir miktar gelebilir ama ihraçsanız gelirsiniz yoksa küçükler büyük oluyor.”
- ❖ “Evde yoktuk kapıyı kırarak arama yapılmış. Komşum çağrılmış arama esnasında. Komşum 75 yaşlarında bir bayan fenalık geçirinca, yönetici getirilmiş.”
- ❖ “Evde yoktum çilingirle kapı açılmış ev dağıtılmış.”
- ❖ “Evdeki diğer yakınlarımla da eşyalarına el konuldu mağdur edildi.”
- ❖ “Eve gelen polisler kapıyı çilingirle açmak istemişler. Fakat kilit sisteminden dolayı çilingir kapıyı açamamış. Polislerin zorlamasıyla çilingir tarafından kilit sistemine matkapla zarar verilerek kapı açılmış. Kilit boşluğuna eşim bez sıkıştırıp kapıyı çekmiş ve ailesinde kalmış. Cezaevinden çıktıktan 2 ay sonra ancak yaptırabildim kapıyı.”
- ❖ “Eve gelen polisler fayansları bile kırıp arama yapmışlar. Affedersiniz evin banyosuna büyük abdestlerini yapmışlar 1+1 evimi 8 saat aramışlar ne aradıysa artık? Köpeklerle arama yapmışlar.”
- ❖ “Halen görevimin başındayken, çağırıldığı zaman gelip ifade verebilecekken, sabahın erken saatlerinde gözaltı ve ev araması uygulaması vatandaşı olarak beni oldukça yıpratmıştır.”

- ❖ “Evim 2 defa arandı. İlki, görev yaptığım şehirdeki evimde ben yokken yapılmış. Kapıcının bana söylediğine göre kapıyı açtıktan sonra kapıcı dahil kimseyi arama esnasında içeri aramışlar. İkinci arama ise, işimi kaybettiğimden şehir değişikliği yapmak zorunda kalmıştım. Polisler beni gözaltına almaya geldiklerinde ben evde yoktum. Eşim telefonla beni aradı. Eve geldim. Akabinde evde arama yaptılar. Hatta bulamadıkları bazı dijital materyalleri kendi elimle verdim.”
- ❖ “Evim aranırken orada değildik bize ulaşamadıkları için eve zorla girmişler dediler. Ev sahibini arayarak evin kapısını kırdıktan sonra girmişler. Yani ev sahibini bile beklememişler ve kendisine “Bunlar içlerinde teröristlik besliyorlar”, “Bunlar şöyle, böyle” diyerek bizleri kötölemiş. Ev sahibi de ben onların herhangi bir şeyini görmedim deyince “Onlar içlerinde saklıyorlar” demiş. O da “Ben içlerini göremem” demiş. Bundan dolayı evi taşımam gerekti.”
- ❖ “Evimde bulunan çok sayıda resmi elbise, ayakkabı, bot, mendil, kumaş, çanta, bayrak, rozet, kemer, bere, kep, birçok resmi üniformalarım terör örgütü üyesi olduğumun delili olduğu gerekçesi ile alındı. Ancak savcı nazarında delil kabul edilmediğinden emniyete iade edilmiş fakat geri almam için mahkemeden karar çıkartmak gerektiğini söylüyorlar halen verilmedi.”
- ❖ “Evimde çocuklarımın mezuniyet CD’lerini delil olarak aldılar. İşyerimde yapılan arama, ben odamı boşattıktan 3 hafta sonra yapıldı ve hayatımda hiç görmediğim ve almadığım bir sohbet CD’si bulundu, ancak CD’nin ben odayı boşalttıktan sonra ya da arama esnasında konulduğunu düşünüyorum. CD’nin parmak izi incelemesini istedim ve CD üzerinde benim parmak izim olmadığı belirlendi. Arama yapan Polislerin hal ve tavırlarında gariplikler ve sertleşmeler olduğu için şahsıma bir komplo-kumpas kurulduğu kanaatindeyim. Bu CD ile ilgili arama görüntülerini de istedik. Ancak Emniyet müdürlüğü cevabi yazıda Üniversitenin giriş çıkış kamera görüntülerini incelediklerini yazdılar.”
- ❖ “Evimdeki bütün telefon, tablet ve bilgisayarlara hukuka aykırı olarak el konuldu ve iki yıldır tarafıma geri verilmedi.”
- ❖ “Evimden alınan bir delil den bahsetmek isterim. Yemek kitabının ön yüzünü delil olarak aldılar gerisini siz düşünün.”
- ❖ “Evimden suç unsuru olarak 2 adet Kur’anı Kerim aldılar. Yayınevi yasaklıymış. Allah’a havale ettim.”
- ❖ “Evimi dağıtmışlar. Görünce çok korktuk. Polisi aradım, ekip geldi, tutanak tuttu, soruşturma açıldı. Daha sonra polisin girdiği anlaşıldı.”
- ❖ “Evimizde kimse olmadığı için kapımızın kilidi kırılarak evimize girilmiş.”
- ❖ “Evimize gelen polisler ile ilgili sıkıntı yaşamadık çok şükür. Fakat birçok kişinin yere yatırılarak, hatta üzerine silah doğrultularak evin arandığını duydum. Daha çok cezaevinde kaldığım kişiler anlattılar bu sıkıntılarını.”
- ❖ “Evin her yeri dağıtıldı. Aranmadık nokta kalmadı. Bütün dijital materyalleri aldılar. İki yıldır geri vermediler.”
- ❖ “Evimdeki kitapların neden raflarda olmadığı ile ilgili azarlandım. Benim ailemin evinde arama yapıldı. Anne babam kitap koymak için raf alamamışsa bundan polise ne.”

- ❖ *“Evimden alınan telefon ve dijital materyaller 2 yıl sonra geri verildi.”*
- ❖ *“Gece araması yapılamaz kanunen. Evim gece 1 gibi arandı. Hâkim olduğum için savcının hazır olması gerekirken yalnız polisler aradı.”*
- ❖ *“Gece saat 3’te evim arandı. Arama sebebi arama işlemi bittikten sonra, cep telefonu kamerası kaydına alınıp söylendi. Arama işlemi kamera ile yapılmadı.”*
- ❖ *“Gece yarısı saat 01’de arama yaptılar.”*
- ❖ *“Gelen polislerden biri 19 yaşındaki oğlumla bir polemige girdi. “Seni camdan aşağıya atarım kimse de bir şey yapamaz” dedi ailemin yanında. Bayağı bir münakaşa yaptık. Diğer polislerin araya girmesiyle ve eşim baygınlık geçirince o polis dışarı çıktı. Ancak özür dahi dilemedi.”*
- ❖ *“Hakaret edildi.”*
- ❖ *“Hakimlerin evlerinde üzerlerinde işyerlerinde ağır cezayı gerektiren suçüstü hali hariç arama yapılamaz yakalanmaz vs. hükmüne rağmen bu işlemler hukuka aykırı olarak yapıldı ve hâlâ mahkemeler bu yöndeki itirazlara dair değerlendirmelere girmeye cesaret edemiyor.”*
- ❖ *“Hepinizi tutuklarım diyerek tehdit ettiler. Kamera kaydı yoktu. Eşimin üzeri müsaait değildi, üzerine bir şeyler almasına bile müsaade etmediler. Peşinen suçlu ilan edilmişim.”*
- ❖ *“Her türlü CD çocukların tabletini bilgisayar ve bozuk telefonlar alındı. 2 yıl geçmesine karşın hâlâ verilmedi.”*
- ❖ *“Herhangi bir materyal (telefon tablet bilgisayar) imajı alınmadı delil torbasına bile konmadı öylece bir mağaza poşetiyle götürüldü.”*
- ❖ *“Hiçbir gerekçe olmadan eşimin telefonuna da el koydular.”*
- ❖ *“Hiçbir hakkımız hatırlatılmadı peşin suçlu muamelesi gördüm. Aramaya ilişkin itirazların konusunda tehdit edildim. Mahkeme dosyamda mevcut.”*
- ❖ *“Hiçbir suçum olmadığı halde toplumda suçluymuşum gibi izlenim verdi. Etrafımda saygın güvenilir bir kişiydim. Ama bir anda itibarsızlaştırıldım. Yazıklar olsun 27 yıllık emeğimi bir anda yok edenlere. O mahalleden taşınmak zorunda kaldım. Bir daha o mahalleye uğraşmıyorum.”*
- ❖ *“Hiçbir suçum yokken çocuklarım önünde aranmak çok zoruma gitti. Çocuklarım için büyük bir travma. Bizi karakola çağırırsalar gelip ifademizi verirdik.”*
- ❖ *“Hiçbir tutanak bize verilmedi. Dijital imaj verilmedi.”*
- ❖ *“Arama bittikten sonra tutanak tutarken komşuları çağırdılar.”*
- ❖ *“Kapı kilitleri kırılarak evim arandı. Ben yoldaydım. Polislere telefonda geliyorum dediğim halde savcılıktan emir aldıklarını belli bir saate kadar kapıyı açmaları gerektiğini söylediler.”*

- ❖ *“Aramada muhtar yoktu, varmış gibi muhtara sonradan imza attırdılar.”*
- ❖ *“İkametgâh adresim babamın evi olduğu için sadece izin günlerimde senede 15-20 gün o evde oluyordum. Arama esnasında bana ait olan kitaplarımı ararken bir tane kitabın içinde 1 Dolar bulmuşlar fakat ben onun orda olabileceğine ihtimal vermiyorum, arama esnasında evde olmadığım için durumu da tam net bilmiyorum.”*
- ❖ *“İlk kez olduğu için bilgisayar telefon vb. hepsi alındı. Polis dosya konusu hakkında bilgi vermedi.”*
- ❖ *“İmaj alınmadı elektronik eşyaya el kondu imajın bir sureti verilmedi.”*
- ❖ *“İnsanlıktan nasibini almayan insanlar arama yaptılar.”*
- ❖ *“Benim, eşimin ya da apartman yöneticimizin refakatine müsaade etmediler. Bizi mutfakta tuttular, kendileriyle bulunmamıza müsaade etmediler.”*
- ❖ *“İşyeri aramasında ortak kullanımında bulunan bilgisayar benim adıma kayıtlıymış gibi tutanak tutularak el konuldu.”*
- ❖ *“İşyeri aramasında bulunan amirimin bana verdiği beyana göre Kur'an bulmuşlar “İşte bulduk” demişler fakat sonrasında bu delil değil demişler.”*
- ❖ *“İsrarla ismimin yazdığı savcılık kağıdını görmek istememe rağmen göstermediler.”*
- ❖ *“Kamera kaydı yoktu. Saçma sapan bir aramaydı. Her yeri dağıttılar. Özellikle kitapların sayfa aralarına bile baktılar.”*
- ❖ *“Kamera kaydı yok bayan görevli yok yatak odalarına sadece erkek personel girdi.”*
- ❖ *“Kamera kaydı yok. Huzurun yok. Tutanağın Bir örneğini vermediler.”*
- ❖ *“Kapı kilidi kırılmak suretiyle eve girilmiş ve aranmış.”*
- ❖ *“Kapıyı ve anahtarları kırıp öylece bırakıp gittiler. Ama baskı ile “her şey düzenli” diye akrabama imza attırdılar.”*
- ❖ *“Kesinlikle mevzuatlara uygun bir arama değildi. 2 kez arandı. İki de elkonulan malzemelerim usulüne uygun (imaj alınmadı telefonlar bilgisayar ve tablet benim verdiğim poşete konuldu. Hatta usulüne uygun muhafaza edilmedi. El konulan telefonum ilçe emniyet müdürlüğünde iken bir memur telefonumu açıyor. Bir şeyler yaparken yakalanıyor. Hakkında adli işlem yapılıyor. Akıbetini bilmiyorum. Mahkemede dile getirdim. Dikkate almadılar.”*
- ❖ *“Kendilerine elimizden gelen bütün yardımı gösterdiğimiz ve istedikleri bütün dijital materyali kendi elimizle teslim ettiğimiz halde, kendi önünde duran ve fakat göremediği bir hafıza kartı için bizi sakladığımız yönünde itham etmiş, tekrar üstümüzü aramış, komşumuzun yanında rencide etmiş, sonunda da önünde bulunan hafıza kartını bulduktan sonra bir özür bile dilememişlerdir.”*
- ❖ *“Kitaplarım (Nurettin Topçu, Sezai Karakoç, Nazım Hikmet, Can Dündar) şiir klasörüm suç unsuru olarak ayrıldı, ancak daha sonra bırakıldı. Dosyaya geçmedi. Ama iddianamede benim olmasa da başkalarında gördüm.”*

- ❖ *“Kitaplarımı teker teker yere fırlattılar. Evi darmadağın ederek öylece bıraktılar. Ellerim kelepçeli bir şekilde evden çıkardılar.”*
- ❖ *“Küçük kardeşimin oyun oynadığı tabletine bile el konuldu. Babamın telefonunu almak istediler ancak vermedi babam. Yatakların içerisine kadar her yere mahremiyete önem vermeden aradılar.”*
- ❖ *“Lehime olan deliller kayıt altına alınmadı.”*
- ❖ *“Kuran-ı Kerim’e elkoymaya kalkmış biri, diğer arkadaşları engel olmuş. O kitabın yayının önemi yok şahsa ait değil diye. Eşim çok ağlamış bu yaşattıklarını yaşamadan kimse ölmesin.”*
- ❖ *“Kur’anı Kerim in içi dahi arandı. Hadis kitabına “Bu sende ne geziyor?” dediler. Evimin altını üstüne getirdiler. Çocuklarım hüüngür hüüngür ağlıyordu. Her şeyi, her yeri aradılar, kitapların arasını dahi. Tam bir keyfiyet ve zulümle.”*
- ❖ *“Laptop ve telefonlarımın imajı alınmadı. Bayan polis gelmedi evde bayan olmasına rağmen.”*
- ❖ *“Mahremiyete dikkat edilmedi.”*
- ❖ *“Muhtardan başka kimse yoktu. Avukatımla irtibata izin verilmedi. İmaj alınmadı. Poşetlere doldurulup götürüldü. Sonra emniyette benim haberim olmadan cihazlar kurcalanıp tutanak tutuldu. Şüpheli olmayan kişilerin telefonları incelendi.”*
- ❖ *“Ne kamera vardı ne eldivenle aradılar.”*
- ❖ *“Normal ev araması. En çokta kitapları baktılar. Terörist evinde silah yerine kitap arama.”*
- ❖ *“Bayan eleman yoktu, yatak odam dağıtıldı, bilgisayar ve telefonlarımız eşiminki dahil imajları alınmadan, solunum cihazım ilaçlarım yanıma almama izin verilmeden, nerede olduğumuz ailemize haber verilmeden götürüldük... Aç susuz, tuvalet sınırlı, 12 gün banyo yaptırılmadan, 5 kişilik yerde 29 kişi ile aşırı sıcakta kaldık... Hakaretler vs.”*
- ❖ *“Nüfusta gözüken adresim babamların adresi gözüktüğü için önce burayı aramaya geldiler. Bir gün sonrada emniyetten aradılar. İfademin alınması gerektiği söylediler. Ben de emniyete gittim beni orda göz altına aldılar. Ben göz altında iken evimi de aramaya gelmişler. Ne alıp ne götürdüklerini tam olarak bilmiyorum. Arama esnasında bayan bir komşumuzu çağırmışlar kız kardeşim de bulunmuş. Ama hiçbir şeyden habersizler.”*
- ❖ *“Normalde bayan görevli olması gerekirken bana gelen ekipte yoktu. Eşime ait kişisel eşyalar erkek memur tarafından arandı.”*
- ❖ *“O an evde yoktum, evdeki 12 yaşındaki kızımı emniyete götürüp ifadesini almışlar.”*
- ❖ *“Özel seçilmiş aşırı kindarlaştırılmış polislerce düşman ve savaş esiri muameleleri ile hukuksuz gözaltı yaşattılar. İŞİD’li teröristlere gösterilen muamelenin %1’i bile gösterilmedi...”*
- ❖ *“OHAL var deyip sürekli tutuklamakla tehdit ettiler.”*

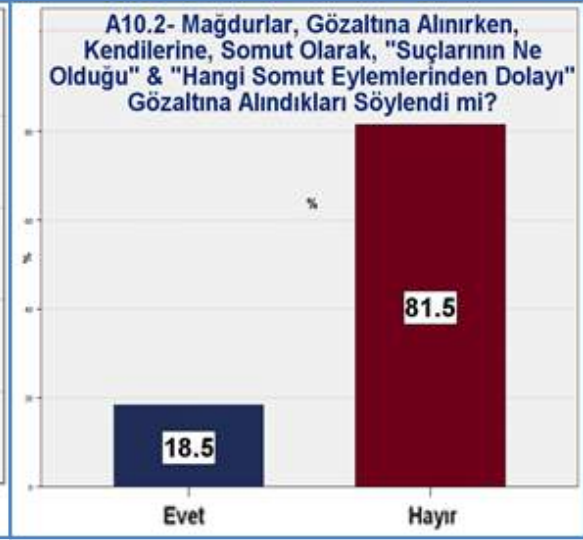
- ❖ *“Onlar da ne aradıklarını bilmiyordu sanki. Bir kitap buluyorlar arayıp “Alalım mı?” diye soruyorlar. Çocuklarımın, devlet okullarının verdikleri test kitaplarını bile götürdüler.”*
- ❖ *“Polisler görevlerini düzgün bir şekilde yapmaya gayret gösterdi ancak yatak odamın ve çekmecelerimizin karıştırılması esnasında eşimin özel eşyaları karıştırılırken çok utandım. Neyle karşılaşacağımı bilmediğim için düş almak istedim ısrarla karşı çıkıldı, ben daha çok ısrar edince polis kapının açık kalması şartıyla kabul etti ve polisin gözü önünde çırılçıplak düş aldım. Bunu hatırlarken dahi gözlerim yaşıyor. “Ne yaptım? Hangi suça bulaştım Allah’ım?” diye sorguluyorum. Ancak mantıklı bir cevap bulamıyorum. Bu cinnet halinde kimsenin ne yaptığını bilmediği bir ortamda. Herkes kendisi adeta kural koyucu gibi davranıyordu.”*
- ❖ *“Polislerden biri “Eee Yasin, 1 Dolar var mı?” dedi, dalga geçer gibi. Diğerlerinden bir saygısızlık veya hoyratlık görmedim. Ona da uygun bir cevap verdim zaten.”*
- ❖ *“Polislere rica ettim telefonun imajını alın yoksa hukuken geçersiz olur dedim. “İmkânımız yok” deyip evdeki bilgisayar ve telefona elkoydular.”*
- ❖ *“Sabah 6:30 sularında birinin elinde otomatik tüfek olan 3 polis memuru kapıyı sertçe vurarak açmamı istediler. Kapıyı açtım arama gözaltı kararı olduğunu söylediler. Bu sırada eşim ve 2 yaşında kızım da uyandı. Kızım korktu ağlamaya başladı. Bu durumu gören polis memuru muamelesini yumuşattı. Evde bulunan dijital materyallere el konuldu ve gözaltına alındım.”*
- ❖ *“Sabah 6 gibi gelip bağırıp çağırarak birkaç defa küfrederek çocukları uykudan kaldırıyor. Eşime olmadık hakaretlerde ve aşağılamalarda bulunuyorlardı.”*
- ❖ *“Sabah çok erken saatte geldiler ve bütün komşuların bilerek zillerine bastılar.”*
- ❖ *“Sabah erken saatlerde idi ve çocuklar uykudan uyandı, ben evde değildim ve çocuklarda travma oluştu.”*
- ❖ *“Sabah saat 5’te aniden geldiler, o ânı unutmam mümkün değil, çünkü şok yaşadım ve hâlâ zaman zaman gece yatarken sabaha karşı zil çalacak ve yine gelecekler hissiyle yaşıyorum, o ânı unutamıyorum. Yaşadığım şey tek kelimeyle korku ve dehşet. Psikolojim hâlâ iyi değil.”*
- ❖ *“Sabahın köründe olması ve bağırarak bilgisayarı ve telefonu getirin demeleri çok ürkütücü idi. Beni telefonla çağırırsalar ben kendim giderdim.”*
- ❖ *“Polisler suç isnat etmek için bahane arıyorlardı.”*
- ❖ *“Sabahın 6’sında apartman boşluğunda ekip amiri o gür sesiyle gözaltı ve ev arama kararını kapıyı açmaması okumaya başladı, içeri girin dememe rağmen okumaya devam etti, muhtarın telkini sonrası içeri girmeyi kabul etti, beni çevreme karşı küçük düşürdüler, üstelik arama bitiminde araca binmek için aşağı indiğimizde ekip arabası çalışmadı bu seferde mahallenin ortasında inip arabayı ittik çalışması için, rezalet-komedi iç içeydi.”*
- ❖ *“Sadece bir ihbar üzerine gelindi suç unsuru olacak hiçbir şey bulamadılar ama evim dik didik aranmış evdeki kullanılmayan telefonlar dahil benim ve eşimin tel.ve oğlumun tabletine el koydular bekliyoruz ne çıkacak.”*

- ❖ *“Sadece aleyhimize olabilecek delilleri aradılar, lehimize olacak şeyleri kaydetmediler.”*
- ❖ *“Sadece kitapların yayınevine çok bakıldı kuran kerim dahil.”*
- ❖ *“Sadece soruşturma geçiren kişi yerine Evdeki bütün elektronik cihazlara el koydular.”*
- ❖ *“Şahsıma ait olmayan telefon ve bilgisayara da el konuldu.”*
- ❖ *“Sanki terör örgütü liderini yakalıyorlar; ilçedeki 17 polisten 13 tanesi gelmişti; evin her tarafını ağır silahlarla çevrelemişlerdi.”*
- ❖ *“Sendikadan dolayı evin aranması, hukukumuz açısından çok berbat.”*
- ❖ *“Soruşturma açılması hukuka aykırı olduğu için ev araması da hukuka aykırı idi.”*
- ❖ *“Suçlama Hakkı'nda yeterli kadar bilgi aktarılmadan ikametim aranmıştır.”*
- ❖ *“Soruşturulanla ilgisi olmayan o an için evde bulunan tüm kişilere terörist muamelesi yapılmakta ve bunlara ait olanların tüm telefon, dijital eşyaları alınmakta. Neyin alınıp alınmaması konusunda yeterli bilgileri olmadığından pek çok ilgisiz kitap ve eşyalar alınmakta ve yıllarca geri verilmemekte. İnceleme bitip geri verilenlerin tamamı sağlam verildiği halde arızalı geri geldi. Birkaç polis yeterliyken 20-30 polisle ve makineli tüfekleri eve doğrultarak, eve sanki düşman mevziine yaklaşıyormuş gibi silah doğrultup sürüne sürüne yaklaşmış, silahları çoluk çocuk evdeki herkese dayamaları. Çocukların psikolojisini hiç hesaba katmayan hakarete varan, sert sözlerle ve evi talan edercesine arama yapma. Komşulara ve etrafa özellikle rezil etmek için aramayı uzun sürdürme ve tüm zırhlı emniyet araçları ve onlarca polis ile evi sararak sanki atom bombasını patlatmak üzere olan kişiyi yakalıyoruz görüntüsü verme. Bütün bunları yaşadık.”*
- ❖ *“Sözde deliller doğrultusunda ev araması aşamasında itirafçı olmaya zorlandım. Sürekli olarak etkin pişmanlıktan hatırlatılması yapıldı. Bunun hukuka uygun olduğunu zannetmiyorum.”*
- ❖ *“Şüpheli yalnızca ben olduğum halde ben ve benim dışında ne kadar elektronik eşya varsa delil poşetine konulup elkonuldu.”*
- ❖ *“Sürekli bir şeyler bulmaya çalıştılar ama tutanağa geçtikleri 1996 yılında Zaman Gazetesi'nin verdiği M. Akif Ersoy'un SAFAHAT 2 ciltlik şiir kitabı ve Taraf gazetesinin 2009 yılında verdiği bir boş ajanda.”*
- ❖ *“Tam bir suçlu muamelesi ve savcılığın evrakı bile okumak için verilmedi ne ile suçlandığımı dahi bilemedim.”*
- ❖ *“Tam bir utanç ve rezalet sarmalı diyebilirim...”*
- ❖ *“Tamamen hukuksuz. Evin kapısı anahtarı benden habersiz bulunduran ev sahibinin açması suretiyle açılmış. Arama tutanakları ortada yok. İstedim mahkemelerce verilmedi.”*
- ❖ *“Tamamen yasal olan ders kitaplarım ve kültür kitaplarımı aldılar, delil diyerek. Hâlâ vermediler.”*
- ❖ *“Telefon ve bilgisayarlarımıza el konuldu.26 aydır haber yok.”*

- ❖ *“Telefon, bilgisayar vs. alındı ama ne bunların imajı alındı ne de bana geri verildi. Teknolojik cihazların fiyatlarının fırladığı şu zamanda yenilerini almak zorunda kaldım. Asıl sorun ise bunlara imajını almadan el koymak büyük usulsüzlük. Ama anlatacak kimsemiz yok.”*
- ❖ *“Tutuklandığımda polis evimde arama yapmış ve 9 tane kitaba elkoymuştu. Elkoymuştu kitaplar arasında Safahat, Osmanlı Medeniyeti Tarihi, Hadis Ansiklopedisi, Fıkıh Ansiklopedisi, Hak Dini Kuran Dili gibi kitaplar vardı. Halbuki kütüphanemde 1000 civarında kitap vardı. Gerekçe üzerinde zaman logosunun olması. İlginçtir el koydukları Fıkıh Ansiklopedisinin bir cildi, gittiğim gün koğuşun kaloriferi üzerinde duruyordu. Koğuştaki arkadaşlar cezaevi kütüphanesinden almışlar. Bir diğer ilginç durum ise Cumhurbaşkanı'nın ziyaret ettiği, 15 Temmuz şehidinin ailesini ziyaretinde evdeki kitaplıkta da bu tür kitapların olması. Tam bir ironi. Daha da vahimi baskı tarihi 1992 tarihine kadar giden bu kitapların savcının iddianamesinde yer alması ve hâkimin bunu mahkeme sırasında sorması. İşte hukukun geldiği nokta. Nokta.”*
- ❖ *“Telefonla yakınlarıma durumu haber vereyim dedim telefonu kullanmama izin vermediler.”*
- ❖ *“Telefonlarımız alındı fakat 2 yıldır geri verilmedi.”*
- ❖ *“Tem polisi hayvana muamele yapar gibiydi kaba saygısız ön yargılı.”*
- ❖ *“Usûl kurallarına uyulmadı. Dijital materyaller müdahaleye açık bir şekilde alındı, mühürlenmedi, imaj verilmedi.”*
- ❖ *“Yapılan işlem 2802 sayılı yasaya tamamen aykırıdır.”*
- ❖ *“Yatak odamızda çamaşırlarımız bile didik didik edildi, kızımın odası ve eşyaları da arandı, 13 yaşındaki bir kız çocuğu bu olaydan nasıl etkilenmez. Telefonu, tableti, bilgisayar ve fotoğraf makinesi alındı günlerce ağladı. Benim ve eşimin de tüm dijitalleri alındı. İletişimimiz koptu.”*
- ❖ *“Yatak odası aramasına bayan polis istedim ama emniyet müdürü veya şube müdürü izin vermemiş.”*
- ❖ *“Yatak odası erkek polis memuru tarafından arandı. Eşimin özel eşyaları erkek polis memuru tarafından incelendi. İnsan onurunu rencide eden bir davranış. Dijital materyallerin imajı alınmadı.”*
- ❖ *“Yatırılıp kelepçelendim. Çocuklarımla önünde tekmelendim. Aramaya bakamadım.”*
- ❖ *“Zaten önyargılı gelmişlerdi. Evime tükürdü bir tanesi polislin.”*
- ❖ *“Polisler adrese geldiler. Düşünsenize babam imam ama günlüğü 25 TL'ye çaycıda çalıştı, hem de akşama karanlıklara kadar... Ben gencim her yerde çalıştım... Polisler zaten çatı arasında duvarları bile sıvanmamış evde kaldığımızı görünce içleri parçalandı. Adamlar evde formaliteden yastığı kaldırıp altına bakıyormuş gibi yaptı... Durumumuz zaten perişan, polis bir kenara oturdu boynunu bükerek baktı baktı baktı... sadece acıyarak baktı. Ne yapsın bizim adalarda paralarımız yok, yatlar katlar yok!”*

A10.0- OHAL'de Yakalama veya Gözaltı İşlemine Tabi Tutulan Mağdurlarla İlgili Analizler

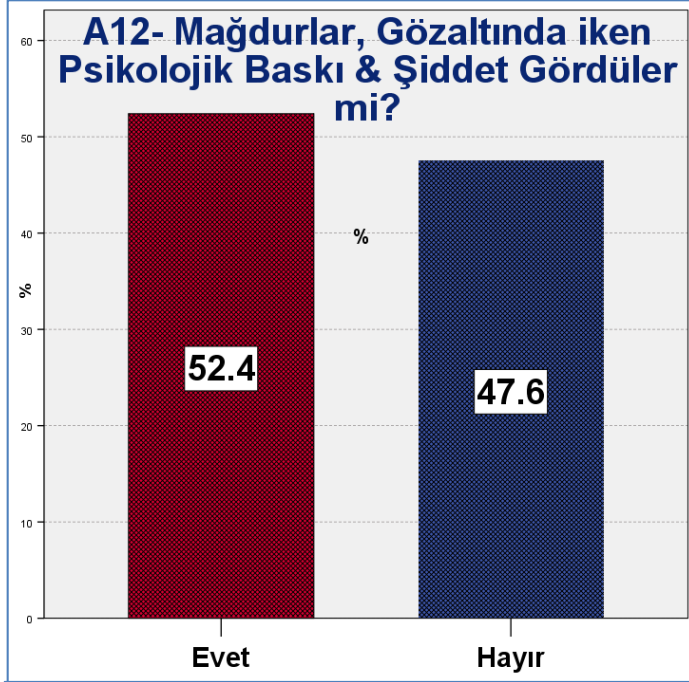
A10.3- Mağdurlar, Mahkemeye Çıkarılmadan Önce Kaç Gün Gözaltında (Nezarethanede) Tutuldular?

Aynı gün içerisinde mahkemeleri görülüp, tutuklandı ve hapse atıldılar	0.4%
Aynı gün içerisinde mahkemeleri görülüp, serbest bırakıldılar	0.7%
1 gün	20.4%
2 gün	8.2%
3 gün	11.4%
4 gün	8.4%
5 gün	7.2%
6 gün	8.4%
7 gün	7.7%
8 gün	5.1%
9 gün	3.3%
10 gün	4.7%
11 gün	2.0%
12 gün	2.0%
13 gün	1.5%
14 gün	2.9%
15 gün	1.6%
16 gün	0.2%
17 gün	1.3%
18 gün	0.2%
19 gün	0.4%
20 gün	0.1%
21 gün	0.1%
22 gün	0.4%
23 gün	0.1%
25 gün	0.4%
26 gün	0.1%
27 gün	0.2%
28 gün	0.5%
29 gün	0.1%
Total	100.0%

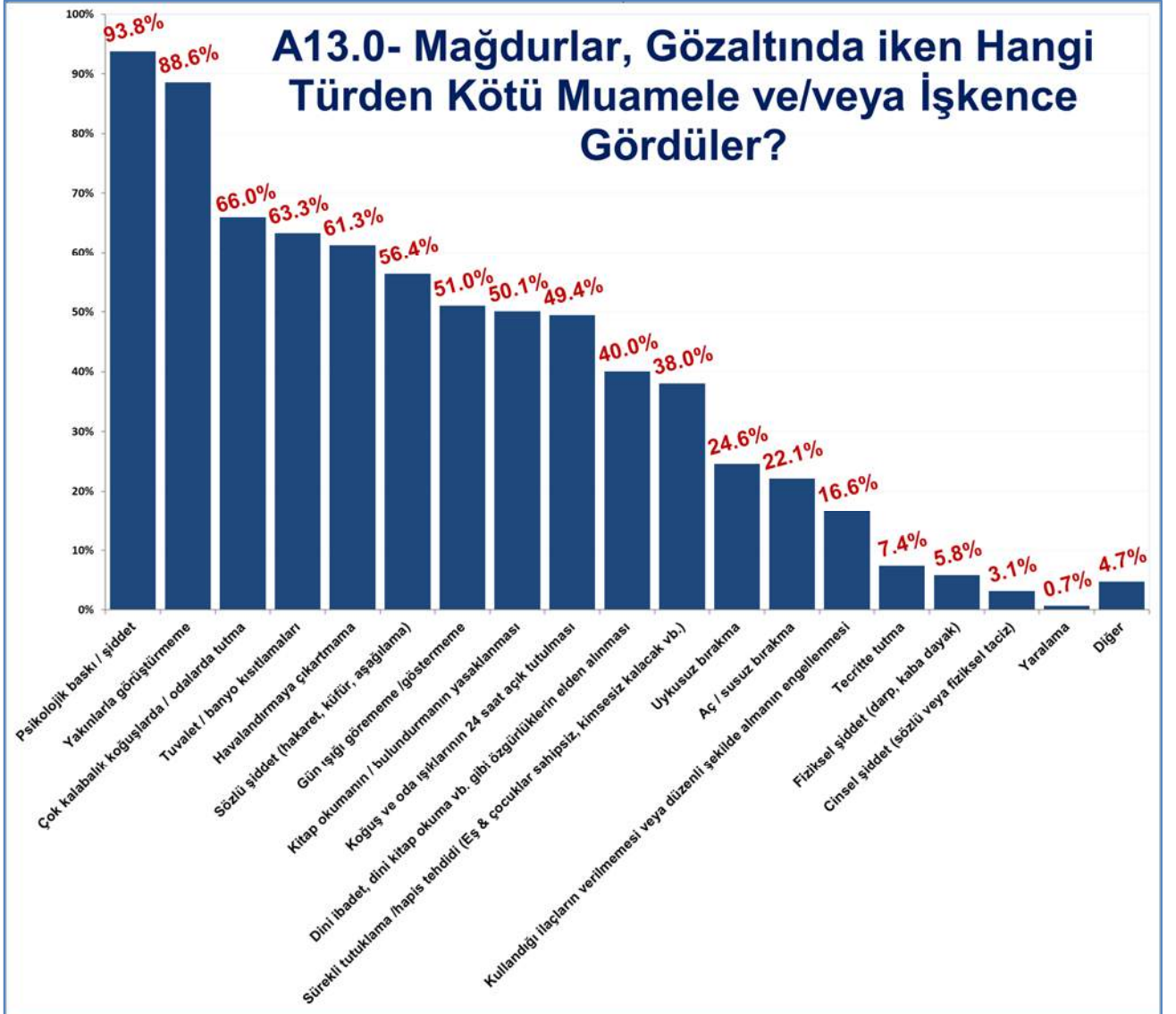
Araştırmamıza katılan mağdurların %81,8'i OHAL nedeniyle geçirdikleri adli soruşturmalarda yakalama veya gözaltı muamelesi gördüklerini beyan etmişlerdir. Bunların %81,5'ine "Somut olarak suçlarının ne olduğu, hangi somut eylemlerinden dolayı gözaltına alındıkları" dahi bildirilmemiştir. Mağdurların %64,9'u gözaltında kötü veya çok kötü koşullarda tutulmuşlardır. Ancak 'normal' kategorisini seçenlerin bile gerçekten mi böyle muamele gördükleri, yoksa kötü muamele gören diğer mağdurların halleriyle kendilerinkini karşılaştırınca, böyle mi düşündükleri hususu ciddi bir tartışma konusu olabilir. Çünkü, haksız gözaltına alınmanın bizzat kendisi de bir kötü muameledir. Ayrıca, atılı suç durumlarına göre, mağdurların, CMK'da belirlenen haklarından olan, 24 saat, 48 saat veya maksimum 4 gün nezarete tutularak bir hâkim önüne çıkarılma haklarına da büyük oranda riayet edilmemiştir.

A12-A13 Mağdurların Gözaltında iken Kötü Muamele Görme Durumları

OHAL/KHK mağdurlarından gözaltı süreci yaşayanların %52,4'ü gözaltında iken 'kötü muamele' gördüklerini beyan etmişlerdir. Aslında kötü muamele görmediklerini beyan edenler için bile, salt olarak herhangi bir suçlamada bulunulmadan 'gözaltına' alınmış olmalarının 'bizzat kendisinin' kötü bir muamele olduğunu tekrar belirtmekte yarar vardır.

Kötü muamele gördüklerini beyan edenler, çoktan aza doğru sırası ile "Psikolojik baskı/şiddet, yakınlarla görüştürülmeme, çok kalabalık koşullarda tutulma, tuvalet /banyo kısıtlamaları, havalandırmaya çıkarmama, sözlü şiddet, gün ışığı görememe vb. gibi şiddet gördüklerini beyan etmişlerdir.

Mağdurların gözaltında iken gördükleri kötü muameleler hususunda ‘Görsel A13.0’da sıralanan kötü muamelelerin genel görünümüne bakıldığında, mağdurların çok büyük bir kısmına fiilen şiddet uygulaması yerine; [fiziksel (%5.8) şiddet (darp), yaralama (%0.7) veya cinsel (3.1) şiddet (sözlü veya fiziksel)]; onların psikolojilerini bozacak, erk sahiplerinin istediği yönde davranışlar göstermenin karşısındaki dirençlerini kırarak, onların iradelerini kırıp statüko sahiplerine itaate zorlayacak ve/veya erk sahipleri onların ne yönde tutumlar ve eylemler geliştirmelerini istiyor ise o yönde hareket etmelerini kolaylaştıracak bedensel, zihinsel, ruhsal ve psikolojik olarak yorma, yıpratma, sağlıklı düşüncelerini engelleme, hatta, bir mağdurum ifadesiyle “**Sistematik bir işkence**” manevralarını içerdikleri rahatlıkla söylenebilir. Araştırmamıza katılan, mağdurlardan birisinin açık bir şekilde rapor ettiği gibi belki de asıl amaç onlara şu sözleri kabul ettirmektir: "**Teröristsiniz lan! Bunu kabul edeceksiniz!**".

A13.0- Mağdurların, Gördükleri Kötü Muamele, İşkence veya İçerisinde Tutuldukları Kötü Şartlar Hususundaki Açıklamaları⁴³

- ❖ “20 m2 ilk odaya 20’den fazla kişi kaldık. Tuvalet kapısının yanı başında yerde bir şey olmaksızın yattık. Ayrıca tuvalet yoğunluk nedeniyle 7/24 çalışıyordu.”
- ❖ “24 saat aç kaldık. Sonra unuttuklarını söylediler.”
- ❖ “24 saat görüntülü ve sesli kayıt yapılan odada tutuldum.”
- ❖ “At ahırında çırılçıplak şekilde at pisliklerinin içinde bırakıldım. Geceleri de soğuktan titreyecek şekilde açıkta bırakıldım.”
- ❖ “19 gün boyunca banyo yaptırılmadı.”
- ❖ “Başörtülerimiz alındı. Namazımızı bile başımıza hırka sararak kapüşonlu kıyafetle kılabilirdik.”
- ❖ “Bayan polis memurları sertti namaz ve abdest almak istedikçe başımızda beklerken çok acele ettirdi bazıları.”
- ❖ “Kapalı bayan olduğumu bilerek başörtümü aldılar.”

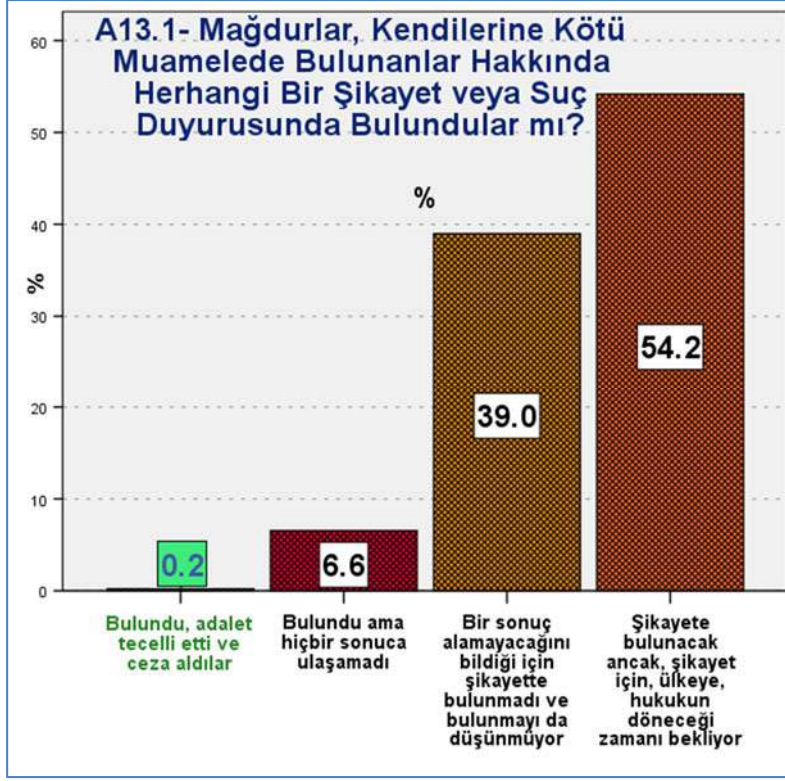
⁴³ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ *“Kible ne taraf dediğimde “Benim kiblem bu taraf. Ama Pennsylvania şu tarafta” dediler.”*
- ❖ *“Betonda yattık 5 gün boyunca.”*
- ❖ *“Çok kötü yemekler.”*
- ❖ *“Dar alanda WC problem. 1 metre duvarın arkasında kamera karşısında WC ihtiyaç karşılama. Banyo yok. Yerde yatma... liste uzun.”*
- ❖ *“Delil teşkil etmeyecek şekilde sözlü hakaret/imalar vs.”*
- ❖ *“Dış fırçası ve macunum olmasına rağmen kullanmama izin verilmedi. Banyo izni verilmedi.”*
- ❖ *“Doktor muayenesinde memur bulunuyordu. Su içmek istediğimizde ılık şebeke suyu veriliyordu. ...Şehir şebekesi suyu içilmiyor olmasına rağmen bize şebeke suyu verildi.”*
- ❖ *“Ellerim kelepçeli tuvalete gittim.”*
- ❖ *“Eşimle 8 gün görüşemedim haber alamadım haberde gönderemedim.”*
- ❖ *“Fiziki şartları çok kötüydü ve sürekli nem ve pislik kokuyordu. Betonda yattık.”*
- ❖ *“Günde iki defa ekmek veriliyordu o da en az 1 haftalık bayatlamış ekmekler. Bir tane hakkın oluyordu, yuvarlak küçük ekmeklerden. Bisküvi vardı arkadaşın çantasında onu bile yememize izin verilmedi.”*
- ❖ *“Hamileliğimin gözaltında geçti, çünkü bir ayım vardı doğuma.”*
- ❖ *“Her gün 3 öğün kaşar ekmek yedirerek. Bizi kabız ettiler tuvalete çıkamadık. Hastaneye götürmediler.”*
- ❖ *“Kamera ile 24 saat izlendik.”*
- ❖ *“Kapalı spor salonunda, 200 kişi idik. 2 tuvalet vardı ve banyo yoktu. Elbise alamadık. Bu sürede aynı elbiselerle sergisiz zeminde yattık. Pet su şişelerini yastık olarak kullandık. Örtümüz ve havlumuz hiç olmadı. Tırnak kesemedik, diş temizliği yapamadık. ...Şehrinin Temmuz sıcaklarında çaresiz kaldık. Herkes hastalandı. Gözlüklerimi 15 günden sonra zor bela alabildim. Yaklaşık 48 m2'ye bazen 40, bazen de 48 kişi sığdırıldık.”*
- ❖ *“Kendi aramızda konuşmanın yasaklandı.”*
- ❖ *“Kış günü battaniye ve yatak vermediler. Bir kahvaltıyla 24 saat aç kaldım.”*
- ❖ *“Koşullar ve tuvalet hijyen sınırının altındaydı. Tuvalet kâğıdı sabun vb. ihtiyaç malzemeleri zamanında temin edilmiyordu. Yemekler çok kötü olduğu için beş günde toplam bir öğünlük bile yiyemedim. Buna rağmen ailemin dışarıdan paketli yiyecek teminine izin verilmedi. Ancak mesela yandaki nezarethanedekinin ailesinden meyve ve yiyecek alımına izin verilmişti... Banyo izni verilmedi.”*

- ❖ *“Küçük odada 8 kişi kaldık bastığımız yerde battaniye üzerinde terlikleri eşyalarımıza sararak yastık yapıp yattık.”*
- ❖ *“Küfür etmem istendi. Ben kimseye küfür etmem dedim.”*
- ❖ *“Kur'an dahil hiçbir kitap okutulmadı. Okuma gözlüğüne de müsaade edilmedi.”*
- ❖ *“Lavabo talebimizde “Büyük mü küçük mü?” diye alay ettiler ve saatlerce gelmediler.”*
- ❖ *“Medyaya bilinçli teşhir edildik.”*
- ❖ *“Mektuplar iletilmedi. İbadet yapmamız için imkân sağlanmadı. Hastaneye çıkarılmadık. Hukuki savunmamıza imkân sağlanmadı. AYM ve AİHM başvuru formları verilmedi. Fotokopi çekemedik...”*
- ❖ *“Namaz için abdest almak isteyince uzun süre beklettiler. İçmek için su istedim vermediler. Aç bırakılıp bir sonraki öğüne kadar bekletildim. Bunları yazarken bile bu bilgilere ulaşım suçlamalarından endişe duyuyorum.”*
- ❖ *“Ocak ayında gözaltında kaldım ve kaloriferler çalışmıyordu. 6 gün soğukta bekledim.”*
- ❖ *“OHAL sayesinde tüm insani sınırlamalar ortadan kaldırıldı. Gözaltında bir ay kalanlar olduğu gibi, beni de 7 gün nezarete beklettiler. Hırsızlık vb. suçlardan adam getiriyorlardı. Ama onlar dört beş saat içinde sorguya alıyordular. Hırsıza beş saat, akademisyene 7 gün...”*
- ❖ *“Şiddet görenleri doktora göstermediler. Rapor yazmaması için doktoru tehdit, hakaret, küfür ettiler. Doktorun üzerine yürüyerek bağırarak sindirmeye çalıştılar.”*
- ❖ *“Sigara bile içirmediler çaya hasret kaldık. Temizlik malzemelerine ulaşamadık. İlk 8 gün duş alamadık. Yetersiz battaniye ve yatak. Kısıtlı içme suyu vardı.”*
- ❖ *“Soğukta yerde yatırdılar. Banyo imkânı yoktu. Gece kaldırıp 3'te dombıra dinlettiler...”*
- ❖ *“Suçlama aşağılama sanki darbeyi ben yapmışım muamelesi gördüm.”*
- ❖ *“Tek kişilik koğuşa atılıp herhangi bir kimseyle görüşmem engellendi.”*
- ❖ *“Tuvalete gitmek istesek kızıyorlardı. Kitap zaten yasak. Işıklar kapalı. Yatacak yer yok. Oturarak uyumaya çalıştık. Yakınlarımızı görmek zaten yasaktı. Havalandırmaya çıkarma diye bir şey varsa da ilk kez burada duydum. 7 gün sadece karanlıkta bekledik.”*
- ❖ *“Yanımda adli suçlardan tutuklu kişiler kalıyordu onların hakaretlerine ve eliyle dokunup pis FETÖ'cü hakaretlerine mazur kaldım. Bebeğimi getiren polis sürekli “Etkin pişmanlıktan faydalanmazsan yazık olacak bu çocuklara. Tutuklanacaksın” dedi.*

A13.1- Mağdurlar, Kendilerine Kötü Muamelede Bulunanlar Hakkında Herhangi Bir Şikâyet veya Suç Duyurusunda Bulundular Mı?

Yandaki A13.1 sayılı görselde, mağdurların %93,2'sinin OHAL adaletine olan güven eksiklikleri nedeniyle kendilerine kötü muamelede bulunanlar hakkında herhangi bir şikâyet bulunmaktan kaçındıkları görülmektedir. Bu davranışın sebebi “Darp edildim hastane raporu da olmasına rağmen suç duyurusunda bulunduğum polislerle ilgili bir işlem yapılmadı” veya “Gözaltı ve cezaevinde maruz kaldığım insan hakları ihlalleri ile ilgili olarak TBMM İnsan hakları komisyonu, Avrupa Konseyi,

Baro vs. müracaat etmeme rağmen bir sonuç alamadığım gibi, yazdığım dilekçeler şartların daha da zorlaşmasına neden oldu.”, “Yazıyorsun, itiraz ediyorsun okunmuyor. Cevap bile verilmiyor. Kimi kime şikâyet ediyorsun?” gibi örneklerin varlığından haberdar olmaları olabileceği gibi; kamu idaresi ve personeli tarafından yapılan her türlü yıldırma girişimlerini göze alıp şikâyetle bulunanların başarı oranlarının oldukça düşük olmasından da olabilir. Buna ilave olarak, şikâyetle bulunup, şikâyetlerinden olumlu bir sonuç alabilme başarısını gösteren mağdurların kamu gücünü kullananlar tarafından “daha kötü şartlarda yaşamaya mahkûm edildikleri rivayetlerinin” mağdurlar arasında oldukça yaygın olduğu düşünülünce, adaletle olan güvensizlikler yanında, idarenin/personelin rövanşist davranışta bulunma ihtimali mağdurların, şikâyetle bulunma oranlarını azaltmaktadır. Çünkü, bir taraftan, şikâyetle bulunanlar arasında bile adaletin tecelli ettiğini görebilenlerin oranı sadece %3 iken, şikâyetle bulunmayanlarla birlikte hesaplandığında ‘binde iki’dir. Diğer yanda statükonun rövanşist eylemleri ile karşılaşmak ihtimali %100 bile olabilir. Bu durumda, mağdurların önemli bir kısmı gördükleri kötü muameleleri o günler için “normalmiş /sıradanmış” gibi sineye çekebilmekte veya ülkeye adalet gelinceye kadar sabretmeyi tercih edebilmektedirler. Birçoğu da aşağıda sıralanan bilgilerden haberdar olarak yapılan kötü muameleler karşısındaki tutumlarını belirlemektedir: “Bizi o koşullarda tutanlar üstlerden emir aldıklarını söyleyerek muhatap bulmamıza fırsat vermediler.”, “Bazı yetkililer, bunları (Kötü muameleleri) yapmak zorundayız diyorlardı.”, “15 Temmuz 2016 sonrasında yapılan her türlü haksızlığı örtbas etmek ve kamu görevlilerini korumak için KHK’lar çıkartıldı.”

A13.2- Mağdurların, Gördükleri Kötü Muamele, İşkence veya İçerisinde Tutuldukları Kötü Şartlar Hususundaki Açıklamaları⁴⁴

- ❖ *“14 kişilik koğuştta 41 kişi tutuldum. Öğretmenken terörist muamelesi gördük ve görüyoruz yetmez mi bu tek başına?”*
- ❖ *“12 gün gözaltında kaldım. İki kişilik koğuştta 9 kişi kaldık Kış vakti yerde yattık. Soğuktan donduk. Yeterince battaniye vermediler. 7 saatte bir tuvalete çıkardılar. 12 gün boyunca banyo yaptırmadılar. Üstümüzü değiştirmeye izin vermediler. Yemekler tatsız tuzsuzdu. Polisler istedikleri ifadeyi vermeyince odalarından kovdular.”*
- ❖ *“2 kişilik odada, 12 kişi yere battaniye sererek 2 hafta rezil bir halde kaldık. Çoğumuz da akademisyendi. ...Partili olduğunu söyleyen biri hemen ertesi gün çıktı gitti.”*
- ❖ *“15 metrekare odada 7 kişi kaldık fiziki olarak hiç uygun değildi neyse ki 2 gece kaldık fazla kalsak herhalde çok kötü olurduk.”*
- ❖ *“15 Temmuz’u biz yapmışız, 249 şehidin sorumlusu bizmişiz gibi hakaretler işittik.”*
- ❖ *“17 gün boyunca ağustos sıcağında banyo yapılmasına izin verilmedi. Ailemizle görüşürülmedik. Emzikli bir anne olduğum için sütümü sağarken bile WC’yi kullandırdılar. WC’nin anahtarını sakladıkları için rahat şekilde tuvalet ihtiyacımızı karşılayamadık.”*
- ❖ *“17 gün gözaltı süresince fayans üzerinde yattık ve 10.gün soğuk su ile duş alabildik, ilacı olanların şeker ilaçlarını bilerek geciktirip fenalık geçirmelerini beklediler.”*
- ❖ *“1 gün boyunca yemek verilmedi polis aracında 5-6 tutuldum.”*
- ❖ *“2 kişilik nezarethanede 11 kişi 7 gün kaldık.”*
- ❖ *“Gözaltında çok küçük odalarda çok sayıda insan kaldı. Yaklaşık 11-12 m²’de 18 kişi kaldık önceleri kitap (kuran) okuyorduk sonra yasak diyerek onu da aldılar. Eve sabah geldiler bir ifade verip hemen geleceksiniz dendi 7 gün sonra eve döndüm nereye gittiğimizi söylemediler.”*
- ❖ *“24 saat ışıklar açıktı. Avukatsız sorgu, tehdit, banyo yok.”*
- ❖ *“3 kişilik koğuştta 18 kişi kaldık 1 tane ranza vardı. Herkes yerde yatıyordu dolap yoktu elbiselerimiz poşetlerde koktu.”*

⁴⁴ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “3 gün tecritte tek başıma bırakıldım.”
- ❖ “3 öğün aynı yemek verildi. Banyo imkânı yoktu.”
- ❖ “40 kişi ile küçük bir göz altı odasında 7 gün. Havasız bodrum kat. Tuvalet tek ve her zaman çıkma olasılığı yok. Sonrasında yine 2 kişilik dizayn edilmiş odada 4 kişi ve tuvalet ihtiyacı çok sınırlı.”
- ❖ “6 gün boyunca sağlıksız, miktarı çok az, yiyecekler verildi. Kimseyle görüşemedim.”
- ❖ “6 kişi 2 kişilik koğuşta kaldık, yerde yattık, bir gün yemekten rahatsızlandık.”
- ❖ “7 gün, 3 öğün aynı yemek verildi ve artık kuru ekmek yemeye başladım çünkü midem kaldırmıyordu.”
- ❖ “7 günlük gözaltı süreci boyunca sürekli tuvalet kısıtlaması yapıldı. Günde 2 kez tuvalete götürüldük ya da götürülmedik, tansiyon hastası olan bir bey ilaçlardan dolayı tuvalete çıkması gerektiğini söylediğinde polisler ona hakaret ettiler.”
- ❖ “8 m2 bile olmayan yerde 6 kişi bir hafta boyunca bitişik bir vaziyette kaldık. Ortam çok havasız ve pisti. Havalandırma ihtiyaçlarımız görülmüyordu, bayanlarla birlikte aynı tuvalet ve banyoyu kullanıyorduk, bir hafta boyunca sadece konserve yedik, ailemizden kimse ile görüştürülmedik.”
- ❖ “80 kişi 2 WC kullanıyordu bayan arkadaşlarımız da dahil olmak üzere temizliği kendimiz yapmak istesek bile temizlik kimyasalları verilmiyordu. Koğuşlar aşırı kalabalıktı.”
- ❖ “Ailem uzaktan ziyaretime geldiği halde görüştürülmedim. 24 saat ışık ve kalabalık (2 kişilik yerde 3. kişi ıslak yere yatak atılarak yatırıldık) oradaki çalışanların kötü niyetinden değil şartların yetersizliği ve onlara verilen talimatlar gereği olduğunu düşünüyorum.”
- ❖ “Ailemle görüştürülmedim.”
- ❖ “Ailemle ve avukatla görüştürülmedim. 24 saat ışığın açık olduğu, gözlüğümün elimden alındığı, tek havalandırmanın küçük bir pencereden geldiği iki hücreli bir nezarete ana kapının da kapatıldığı havasız ve sıcak ortamda katı yiyeceklere maruz bırakıldım. Seslendiğim vakitler, mazgaldan bakan bile olmadı, sabah namazı için abdest alamadım.”
- ❖ “Allah kimseyi düşürmesin.”
- ❖ “Yerin altında karanlık kimse yok. Hücre gibi bir gözaltı odasıydı.”
- ❖ “Altı gün, altı kişi, iki kişilik nezarete kaldık. Namaz kılmak için seccade verilmedi. Tuvalete giderken orda kaldığımız süre yazılıyordu ve erkeklerle aynı yeri kullanıyorduk.”
- ❖ “Ancak 4 kişinin gözaltında kalabileceği odada, 13 kişi kaldık. 3-4 battaniye vardı sadece. Çok Havasızdı.”
- ❖ “Beni sürekli çocuklarımla tehdit ettiler. Eşimin tutuklu olduğunu benim de tutuklanabileceğimi ve en erken bir yılda mahkemeye çıkacağımı söyleyen polis hep başımdaydı. Konuşmazsan göreve bile dönemezsin. Komisyon iade etmez diyordu. Namaz için her defasında kızarak kapıyı açıyordu.”

- ❖ “...da gözaltı işlemi emniyet binası Kom şubede gerçekleşti. Nezaretler oldukça kalabalıktı ve günbegün birçok gelen gidenler oluyordu. Ailem tarafından ihtiyaçlarım için verilen çanta tarafıma verilmedi. Adli emanete alınan gözlüğüm rahatsız olduğumu söylediğim halde tarafıma verilmedi. Yapılması istenen şeyler bağırarak ve hakaretle söylenerek yapılması sağlanmak isteniyordu. Halbuki oradaki insanların tamamı polislerden daha eğitilmiş ve seviye olarak daha anlayışlı konumdaydı. Sanki yüksek sesle bağırarak söylenen şeyin yapılması daha çabuk ve tam olacaktı. Günlük yapılan doktor kontrolü polis nezaretinde yapıyordu. İstenilen ilaçlar verilmiyor ve darp, cebir görenler bu durumu sağlık raporlarına yazdıramıyorlardı. Her gün gelen doktorlar değiştiği için bir gün önce not alınan ilaçlar ertesi gün de olsa getirilmiyordu.”
- ❖ “Beni gözaltımın 6. gününde güya insanları etkiliyormuşum diye tek kişilik koğuşa atıp kimseyle görüşmem engellendi.”
- ❖ “Beton üzerinde bile sırt üstü uzanamıyorduk çünkü sığmıyorduk küçük alana dört beş kişilik yere 12-13 kişi doldurdular ve camını dahi açmadılar Ağustos sıcaklığında.”
- ❖ “Bir hafta ufacık bir nezaret hanede 7 kişi kaldık. Hava soğuk olmasına rağmen beton zeminde uyumak zorunda kaldık. Sadece battaniye verildi. Kapılar üzerinize kitli ve tuvalet dışarda olduğu için ciddi sıkıntı yaşadık. Yemek az verildi. Ailemizle ve avukatlarla görüştürülmedik.”
- ❖ “4 kişilik yere tam 9 kişi sokulduk. Ayrıca ne yastık ne de battaniye olmadan yerlerde (beton) yatmak zorunda kaldık.”
- ❖ “Çoğunluğu masumiyet karinesi gibi temel kavramalardan haberdar bile olmayan polisler tarafından azılı suçlu muamelesine tabi tutulduk.”
- ❖ “Çok korkunç bir süreçtir günlerce uyuyamadım. Çok korktum bana saldıracaklarından korktum.”
- ❖ “Peşinen suçlu muamelesi görmek, haddini aşarak hakaret eden görevliler, aylarca tutukluluk, halen yaşadığımız toplumsal baskı, işsizlik, davalarla uğraşma, hapis tehdidi, eşimin de ihraç edilmesi ve onunda gözaltı ve hakkında dava açılması, çocuklarımın yaşadığı sıkıntılar gibi birçok sıkıntı yaşandı ve devam ediyor.”
- ❖ “Daracık ve pis bir yerde (2 kişilik) 7 hâkim, savcı konuldu. Burada Yastık, yatak ve nevresimsiz 2 gece tutulduk.”
- ❖ “Darp edildim hakaretlere maruz kaldım.”
- ❖ “...Polis Okulu spor salonunda yaklaşık 200 kişiyle birlikte 10 gün süreyle gözaltında kaldım. Polis Okulu öğrencilerine bizim için "Vatan Hainleri " diye marşlar söyletildi.”
- ❖ “Doktor rapor vermeye geldiğinde kimseyi muayene etmeden uzaktan şikâyet var mı demekle yetindi. Sorunları şikâyet edecek hiçbir yer veya kişi o anda yoktu. Savcılık ve mahkeme dava konusu değil diye geçiştirdi.”
- ❖ “Emniyette yemek vermediler. Savcılık ayakta bekleterek ifade aldı ve benden isim istedi. Düşman gibi bakıyordu ki psikolojik işkence desek yeridir.”
- ❖ “Hâlâ korkuyorum.”

- ❖ *“Eşimin getirdiği hırka bile verilmedi yasak her şey, kimsemiz olmadığı için çocuğumu sordum polise nereye bırakmış diye bilgi dahi verilmedi, görüştürülmedi.”*
- ❖ *“Gözaltı sürecinde Çırılçıplak bırakılarak ince arama yapıldı. Kalabalık ve yatak olmayan koşullarda kaldık. Kış gününde beton zemin üzerinde bir battaniyeyle yatmak zorunda bırakıldım.”*
- ❖ *“Gözaltı süresinin uzun olması Nezarethanenin uygun şartlarda olmaması, gece soğuk ve yatacak yerin olmaması, Kişi başına battaniye dahi verilmemesi. Ayrıca psikolojik olarak yorma, yıpratma amacı güdülerek sağlıklı savunma yapılması engellenmiştir.”*
- ❖ *“Gözaltında iken sürekli ışıklar kapalı ve çok kişi ile birlikte kaldık. Yatacak yer yoktu. Bel ve sırt ağrısından çok kötü oldum. Daha öncesinde de sıkıntım vardı iyice arttı. Ailemiz ile görüştürmediler. Avukat ile dahi görüşmek yasaktı. Sadece emniyet ifadesi alınmadan bir kez görüştük. O da 7. günün sonunda ifadeye girmeden beş dakika kadar. Yediğimiz şeylerden midesi bozulanlar oldu. İlaç için ise doktorun ilacı yazması ve gözaltındaki kişiye ulaşması en az dört beş gün sürüyor. Kişinin kendi ilacını evden almasına izin vermiyorlar. Gözaltında iken gelen doktor yazıyor fakat o da hemen gelmiyordu. Yani ağır hastaların ölmesi kesin gibi gözaltında iken.”*
- ❖ *“Gözaltında şahsıma tehdit ve hakaretler edildi. Suç duyurusunda bulunmama rağmen olumsuz sonuçlandı.”*
- ❖ *“Gözaltından adliyeye sevk sırasında duvara karşı eller baş üstünde yere çömeltilerek bekletildim ve hakaretler edildi. Kaçma şüphesi olmadığı halde Ters kelepçe ile görev yerim olan adliye koridorlarında mesai saatleri içerisinde kasten dolaştırılarak teşhir edildim. Hastane kontrolünde basına teşhir edildik ve hastane önünde bekletilen sivil şahıs görünümlü memurların kasti sataşmalarına maruz kaldık. Duruşmalara götürülüp getirilirken yaklaşık 25 duruşmanın tamamında kaçma şüphesi yokken kelepçe uygulaması vardı. Cezaevi koşulları çok kötüydü. 18 kişilik koğuşta 39 kişi kaldığımız oldu yerlerde yattık. Açık kapalı görüş, mektup hakkı ve avukat görüşü, dışarıdan kitap temini vs. gibi yasanın tanıdığı haklar bize tanınmadı. Ceza kanununu dahi 4 ayda koğuşa alabildik.”*
- ❖ *“Çocuğumun elimizden alınacağını söylediklerinde ağlamaya başladım. Oradaki polis “Ne ağlıyorsun? ne ağlıyorsun?” diye bana bağırmağa başladı ve elini yüzüme doğru kaldırdı. Ellerimi yüzümü kapatacak şekilde kaldırdım. Sonra vurmadı. İfade esnasında istedikleri cevapları alamayınca ifadeyi alan görevli “Silahımı yeni temizlediğini” söyleyerek tehdit etti.”*
- ❖ *“Hamile olduğum ve 5 yaşında bir kızım olduğu için onlarla ve eşimle tehdit edildim.”*
- ❖ *“Hatırlamak bile istemiyorum.”*
- ❖ *“Hayvanların dayanamayacağı ortamda 18 gün tutuldum. Beşinci Bodrum'da aşırı soğukta betonda 30 kişiydik. İlaçlar verilmedi. Herkes hastalandı. Korkunçtu.”*
- ❖ *“Her şey berbattı, ortam, polislerin tavrı. 15 günde 1 kere sağlık kontrolü yapıldı... Yemekler iğrençti.”*
- ❖ *“İbadet için izin istememe rağmen vermediler. Sürekli olarak sorulan isimler hakkında bilgi ver baskısı gördüm.”*

- ❖ *“Her şey berbattı psikolojik şiddete maruz kaldım.”*
- ❖ *“Hiç kimse ile görüştürmediler. Spor salonunda 150 kişi beraber kaldık. Şartlar çok kötü. Havalandırmaya çıkarmadılar. Yemek bozulmuş oluyordu. Tuvalete 3 kişiden fazla gönderilmiyordu. Banyo sabahları sadece 1 saatti. Sıcak su yoktu. Kurulanmak için hiçbir şey verilmedi. Temiz çamaşırlar verilmedi.”*
- ❖ *“Hukuk bir gün onlara da lazım olacak deyip sineye çektim.”*
- ❖ *“Hukuk olmadığı için Allaha Havale ettim.”*
- ❖ *“İfade alan görevliler tam bir despottu.”*
- ❖ *“İlaç verilmedi. Hastane isteğimin dikkate alınmadı. Avukat olmadan 3 kez ifade vermeye zorlandım. Sorgu esnasında aile fertlerimle tehdit edildim ve çeşitli hakaretler...”*
- ❖ *“İlk gün, üç veya dört kişinin yarım uzanarak uyuyacağı bir koğuşta 8-9 kişi kaldık sonraki 3 gün ise herkesi spor salonuna aldılar ve spor minderlerinde yattık. Sonraki günlerde parça parça sorguya alınıp koğuşlardaki aynı koşullara tekrar geri döndürüldük. Mahkemeye çıkacağımız gün sabahtan, hâkim karşısına çıkacağımız, akşam saatine kadar adliyenin zemin katında bekledik.”*
- ❖ *“İlk zamanlarda gözaltına alma ve yakalamalar şiddetli baskı ve işkenceler altında yapılırken bu durum zamanla gevşemeye başlamış, Polis ve jandarma "FETÖ'den tutuklananların terörist olmayacağını bizzat yaşayarak görmeye başladı...”*
- ❖ *“İnancım beni intihardan men etmeseydi, intiharın ebedi cehennemde kalmak olduğunu bilmeseydim intihar ederdim, başka bir şey söylemek yaşadıklarımı anlatamaz.”*
- ❖ *“İnsani olmayan 4 günlük gözaltı yaşadım. Adam öldüren bile 24 saatte cezaevi koğuşunda oluyor.”*
- ❖ *“İşlemi yapanlar tamamen keyfi davranıyor. Durumdan vazife çıkararak ve ne kadar sert davranırlarsa olayın kendilerine bulaşmayacağına inanmış zalim takımı tamamen keyfine göre hareket ediyor. Gözümün altına doğru, “Memleketi bu hale getirdiniz” diyerek yüzüme ağır darp olayı ile ilgili ileride hukuk geri dönerse işlem yapacağım. Şu anda yapılan her işlem nedeniyle zararımızın büyümesi tehlikesi var. Haklarını arayan, uğradığı kötü muamele nedeniyle şikayetçi olan bir bayan hâkimin sadece bu nedenle tutuklandığını biliyoruz. Hatta duruşma sırasında tuttuğu avukatın hakkını ısrarla ileri sürdüğüne bozulan bayan hâkimin yine eski meslektaşınca tutuklandığını biliyoruz. Bu ortamda işkence olaylarının binde biri bile şikâyete konu olmuyor.”*
- ❖ *“Kardeşime yapılan işkenceden azı yapıldığı için şanslıydım. Kendisi tersten kelepçe 1 hafta tutuldu. Su verilmedi. Arkadaşlarına cinsel işkence ve ses dinletildi.”*
- ❖ *“Kasık fıtığından ameliyatlıyken gözaltına alındım ve 7 gün hiçbir soru sorulmadı.”*
- ❖ *“...Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulundum. Ancak dosyanın üstü kapatıldı.”*
- ❖ *“Kolluk görevlilerinden çok savcı ve hakimlik görevini yapan kişilerden tehdit baskı görmem utanç verici bir durumdu.”*

- ❖ *“Kötü muameleye maruz kaldım. Tuvalet ihtiyacım için bile bekletildim. Güneş ışığı almayan bir yerde yakınlarımızla hatta avukatımızla bile görüştürülmedik.”*
- ❖ *“Küfreden kadının kendi olunca kime şikâyet edeceksin ki?”*
- ❖ *“Mahkeme savunmamdan bir bölüm:”27 gün gözaltında kaldım. Bunun 6 günü ...Polis Merkezinde, 21 günü ise ...Emniyette geçti. Bizden sonra gelen esrarcısı girdi çıktı, mafyası girdi çıktı, biz 27 gün nezarethanede 3 gün için ayarlanmış koşullarda, demir parmaklıkların arkasında kaldık. Bu 27 gün süresince bana çok garip gelen birkaç hadiseye değinmek isterim. ...emniyette gözaltında kaldığımız yerlerde bayanlar da bulunuyordu, ben bunu çok garipsedim. Aynı tuvaletleri ve koridoru kullanıyorduk ve her zaman onlar için bayan polis bulunmuyordu. Ve ağlayan bir bebek sesi, anladığım kadarı ile emzikli bir anne gözüne alınmış ve bebeğin yakınları bebeği emmesi için günde 2-3 sefer getiriyorlardı. Masum bebek annesinden her ayrılışında, annesinden ayrılmamak için avazı çıktığı kadar ağlıyordu. O masumun her ağlayışı oradaki herkesi göz yaşlarına boğuyordu. Hangi sisteminin, hangi anlayışın o masum yavruya bunu yaşatmaya hakkı var? Ben bunun cevabını kendi içimde hâlâ bulamadım, bulabileceğimi de zannetmiyorum.”*
- ❖ *“Mesleğimden dolayı fiziki şiddet görmedim ama aynı nezarete kalanlara şahit oldum.”*
- ❖ *“Nezarethane çok fazla sayıda kişiyle çok kötü şartlarda kaldık. Resmi savunmamız alınmadan avukat olmadan baskı ile mülakat adı altında ifademiz alınmaya çalışıldı...”*
- ❖ *“Nezarethane çok kalabalıktı, kasım ayında yerde tek battaniye üzerinde yattık. Koğuşların kapısı sürekli kapalıydı. 2 kişilik koğuşta 8 kişi kaldık.”*
- ❖ *“Normalde 3 kişilik yerde 12 kişi vardık. Doktor kontrolüne götürülüyor, doktor getirilip matbu raporlar imzalanıyordu. Yemekler hijyensiz, yer havasız ve soğuk, battaniye yetersiz, ibadet yeri yoktu.”*
- ❖ *“Hakaret, aşağılama, azarlama, Ramazan ayı olmasına rağmen özellikle yetersiz su verilmesi, WC kullanmada sıkıntısı çıkardılar. Işık’lar kapatılmadı. Ortam Kalabalıktı bir kişilik yerde 2 kişi yattık. Kendi aramızda konuştuğumuzda veya ağlayan olduğunda “Burası kadınlar günü mü? Kapatın çenenizi” diye azarlanıyorduk.”*
- ❖ *“Özellikle bayan polislerin hakaretine maruz kaldım bebeğimi emzirmeme müsaade etmek istemediler. Psikolojik baskı yaptılar bebeğimi emzirirken.”*
- ❖ *“Polis memurunun söylediği söz; “Bu size en hümanist yaklaşımımız, sizin hangi suçtan buraya geldiğiniz belli.”*
- ❖ *“Polisler bize hakaret ederek psikolojik baskı yaptılar.”*
- ❖ *“Sıcak su yoktu Başörtümü aldılar (intihar etme olasılığım karşı bir tedbirmiş). Her taraf kir pas içindeydi. Ben tek bayan olduğum için nezarethanede rahattım. Ancak yan taraftaki erkekler kalabalık ve iç içeydiler. İlk alındığım zaman ...da idim, orada bayanlar da kalabalıktı ve yerde yattım. Bir tane battaniyeye benzer bir şey verdiler üzerime örtmek için, oldukça kirliydi. Namaz kılarken yere serip uyurken üzerime örtüyordum. Tam karşımda WC vardı, erkekler gidip gelirken battaniyeyi başıma çekmek zorunda kalıyordum çünkü başörtümü almışlardı. Namaz kılarken de feracemi başıma çekip kollarıyla boynumdan sıkardım, kaymaması için.”*

- ❖ *“Tutuklandığım gün adliye koridorunda 2 yaşındaki çocuğumun yanıma gelmesine dahi müsaade edilmedi. Çocuğum ağlamaktan orada bayıldı ve ben hiçbir şey yapamadım. Ömrümün sonuna kadar buna sebep olanları affetmeyeceğim.”*
- ❖ *“Psikolojik şiddete maruz kaldım. Bir hâkim olarak normalde polislerin saygı göstermesi gerekirken, ezikliklerinden dolayı bizlere daha kötü ve saygısız muamelede bulundular. Kadınlar tuvaleti yerine erkekler tuvaleti kullandırmak istediler. Yemekleri hijyenik olmayan şekilde verdiler.”*
- ❖ *“Sonuçta hayatında karakolun içine girmemiş ve hayatında değil terör adlı suçlardan bile korkan biri için 1 gün gözaltı bile işkencenin en büyüğüdür. O zaman söze gerek yok.”*
- ❖ *“Tek kişilik nezarethanede 7 kişi sıkışık vaziyette kaldım.”*
- ❖ *“Terörist cani gibi muamelede bulundular.”*
- ❖ *“Toplama kampı sanki.”*
- ❖ *“Tuvalet banyo kısıtlaması. Başımın açtırılması. Psikolojik baskı. Kalabalık. Sıcak hava Havalandırma olmaması...”*
- ❖ *“Tuvalet ihtiyacı sıkıntısı çektim. Pet şişeye yapmam konusunda uyarıldım.”*
- ❖ *“Tuvalet, banyo, abdest, saatliydi. Kitap, ziyaretçi yasaktı. Yemek vermediler. Sadece sıkma denilen ekmeği verdiler. Psikolojik baskı hat safhada idi. Sadece sohbet iddiası ile 12 gün gözaltında tutulduk.”*
- ❖ *“Tuvaletlerde pet şişeye doldurduğumuz suyla duş almak zorunda kaldık. Meslektaşım parasını verip su almasını rica ettiğimde bana tuvalet lavabolarını gösterdi. Gariplerim korkularından 2. cümleyi kuramıyorlardı bile.”*
- ❖ *“Umarım hukukun işlediği zamanlarda hakkimizi rahatça arayabiliriz.”*
- ❖ *“Vatan haini, şerefsiz, pis teröristler...” gibi birçok aşağılayıcı ithamlar duyduk.”*
- ❖ *“Yakınlarım ile görüştürmediler. Yaşına dahi girmemiş çocuğumu göstermediler. Çok büyük psikolojik sıkıntılar yaşadım. Dış hayattan soyutladılar tecrit ettiler.”*
- ❖ *“Yakınlarımla, avukatlarla görüştürmediler.”*
- ❖ *“Yaklaşık 2 m karelik bir alanda 5 kişi kaldık iki kişi aynı anda uyuduğunda diğerlerine oturacak yer kalmıyordu. Yere karton serdik ve uykusu gelenler yerde kartonun üstünde uyudu.”*
- ❖ *“Yaklaşık 200 kişi Ankara'daki bir spor salonunda 10 gün kaldık. Sıra ile isimler okunuyordu ve ismi okunanlar işkence görüp tekrar geliyorlardı.”*
- ❖ *“Yatak olmadan 6 gün beton zeminde yattık.”*
- ❖ *“Yerde uyudum yemek verildi fakat yemeklerin içine hap vs. ilaçlar atıldığı şüphesindeyim. Gece gündüz farkı belli olmuyordu belli saatlerde sarı böle mide bulandıran bir lamba yanıyordu.”*

A14- Mağdurlar, Gözaltında Tutulurken Yaşadıkları Kötü Muamelelerden Dolayı Ortaya Çıkan Psikolojik Sorun Belirtileri

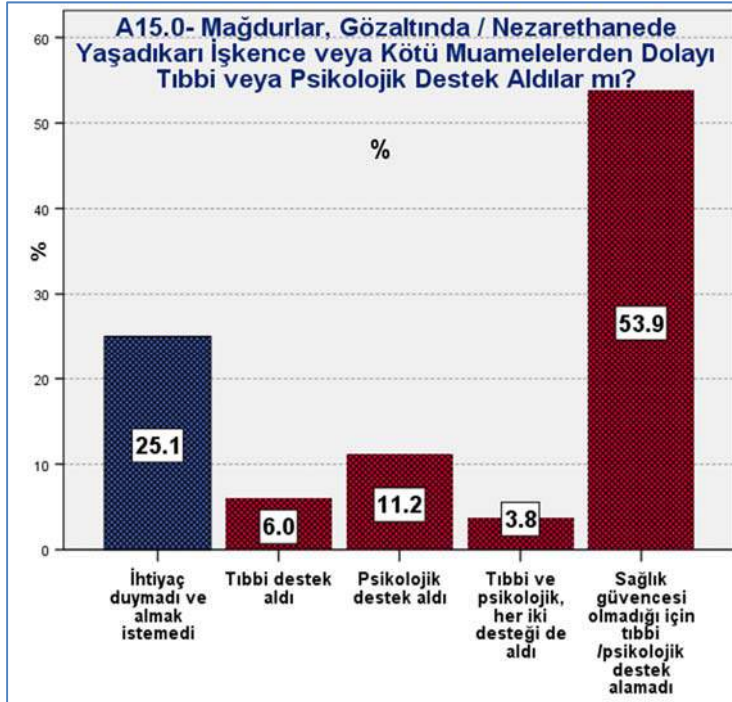

Mağdurların gözaltında iken yaşadıkları kötü muamelelerden dolayı ortaya çıkan psikolojik sorun belirtileri, yaygınlık sırası ile en çok: Geleceğe ilişkin tekrarlanan umutsuzluk duyguları (%76,5); İnsanlardan uzaklaşma, yabancılaşma (%66,4); yaşanan olayları hatırlatan kişilerden, yerlerden, düşünmekten, konuşmaktan kaçınma (%52,8); öfke patlaması veya ani irkilmeler yaşama (%47,7); yaşanan sıkıntıların sürekli zihinlerinde canlanması rüyalara girmesi (%44,5); düşüncelerini bir konuya yoğunlaştırmakta zorlanma (%44,5); tekrarlanan aşırı korku, çaresizlik, dehşet anları yaşama (%42,7); yaşadığı olaylar sanki yeniden tekrarlanıyormuş hissine kapılma (%38,3); uyumakta veya uyumayı sürdürmekte zorlanma (%34,0); yaşanan olayların önemli bir bölümünü hatırlamamak (%8,3) şeklinde sıralanmıştır.

‘Diğer’ seçeneğini işaretleyenler; “Aileme şiddet uygulamaya başladım.”, “Evin önünden polis arabası geçtiğinde aşırı korku tedirginlik yaşıyorum. Aşırı düşünmeye başladım.”; “Apartmanda geç saatlerde veya erken saatlerde bir ses duysam kalp atışlarım çok hızlanıyor. Olduğum yere yığılıyorum.”, “Artık kötü duygular hissettiğimde ya da olumsuz şeyler düşündüğümde ellerim uyuşuyor.”, “Bedenen ve zihnen çok yorgun hissediyorum.”, “Bize iftira atanların (FETÖ ile daha) çok bağlantısı olduğu halde, siyasiler tarafından korunduğu aklımı kemirip duruyor.”, “Çaresizlik ve evlatlarımı kaybetme korkusu, gelecekte ümidimi kesme

düşüncesi var.”, “Çevreme, aileme karşı duyarsızlaşıyorum.”, “Çocuklarımın hep sen ne yaptın da polisler seni götürdü? ve ne zaman işe gideceksin? Sorularına cevap bulamıyorum.”, “Daha önce kendimde hiç olmayan bir unutkanlık baş gösterdi.”, “Dikkat dağınıklığı ve aşırı derecede unutkanlık başladı.”, “Güven duygum azaldı. Öfkem gelişti.”, “Her zil çaldığında, “tekrar geldiler”, “yine geldiler” gibi kalbim güm güm atıyor.”, “Her şeyden korkuyorum tutuklanmaktan korkuyorum.”, “Sık sık mahkemede kendimi ifade edemediğim hissine kapılıyorum. Çünkü söylediklerim zapta geçirilmedi.”, “Ölüm istiyorum. Ama çocuklarımla birlikte...”, “İçime kapandım. Yazmakta ve odaklanmakta zorlanıyorum. İçerde kalan masumlar için bir şey yapamamak beni insanlığımdan utandırıyor.” “Stresten sütüm çekildi 5 aylık bebeğimi emziremedim.”, “Tekrar cezaevine girme endişesi ile hayatı açık cezaevinde geçiriyorum.”, “Ülkeme ve insanlara güvenmiyorum.”, “Unutkanlık yaşıyorum. İki işten birini yapmayı unutuyorum. Bir şeyi iki dakika sonra unutabiliyorum.”, “Uyumak ve hiç uyanmamak istiyorum.”, “Yaşadığım bazı olayları unutamıyorum. Sebep olanlara karşı çok şiddetli tepki duyuyorum. Elime fırsat geçse bulup yüzlerine tükürmek istiyorum.”, “Yaşadığım günleri bir türlü aklımdan çıkaramıyorum. Gerginlik zihnimde tekrar yaşanıyor.”, “Yaşadığım olayları unutmuyorum ve adaletin tecelli edeceği günü bekliyorum.”, “Gözaltı sürecinde yaşanan günler zihnimde sürekli dönüp duruyor. Yaşadığım ağır işkenceye tekrar maruz kalma endişesini tutuklu kaldığım ilk zamanlarda da üzerimden atamadım.” açıklamalarında bulunmuşlardır.

Gördükleri kötü muamelelerden dolayı ‘tıbbi’ ve/veya ‘psikolojik’ destek alabilen veya

destek almak istedikleri halde sağlık güvencelerinin olmaması nedeniyle ihtiyaç duydukları destekleri alamayan mağdurların oranı %74,9'dur. Geriye kalan %25,1'in ise bu davranışlarının asıl sebebinin “tedaviye ihtiyaç duymamaları” değil “tedavinin işe yaramayacağı” hususundaki algılarından kaynaklandığı aşağıdaki bölümde yapılan açıklamalardan anlaşılmaktadır. Bu durumda yaşadıkları ağır travmaları atlatmak

konusunda profesyonel destek bulmakta zorlanan mağdurların kendilerine, ailelerine veya çevrelerine zarar verme riskleri oldukça yüksek görünmektedir.

A15.1- Mağdurların Gözaltında Yaşadıkları Kötü Muamele veya İşkencelerden Dolayı Aldıkları veya Almak İsteyip de Alamadıkları Tıbbi & Psikolojik Destekler Hususundaki Açıklamaları⁴⁵

- ❖ *“Alacağım tedavilerin işe yarayacağını düşünmüyorum. Unutmam mümkün değil.”*
- ❖ *“Psikolojik destek almak istemedim. Bir işe yarayacağını düşünmedim.15 ay cezaevinde kaldım. Cezaevinde koğuştta psikoloğa gidenlere psikoloğun verdiği tavsiyeler hep aynıydı. Merdiven çık, kitap oku, düşünmemeye çalış, bu süreç bir gün bitecek... gibi boş laflarla teskin etmeye çalışıyordu psikologlar. Ben de gitmek istemedim.”*
- ❖ *“Antidepresan kullanıyorum. İnançlı biriyim ama bunları yaşayacağıma ve göreceğime ölmeyi tercih ederdim. İnsanlara ve Müslüman görünömlölere güvenimi kaybettim beni en çok yıpratın bu oldu. Çocuğuna ücretsiz ders anlattığım eşimin yakın akrabası ben içeri girince hiç aramamış geçmiş olsun bile dememiş. Şu an bunlardan dolayı psikiyatrist “İlacın yanında terapi da almam gerektiğini” söyledi ama maddi imkânım olmadığı için alamıyorum. Eşimle ciddi sorunlarımız var fakat danışmanlık hizmeti almaya imkânımız yok. Bu süreçte babam benim durumuma üzölüp hastalığı arttı ve vefat etti. Taziyyeye gelen dayılarım bana geçmiş olsun bile demedi.”*
- ❖ *“Bir anda terörist ilan ediliyorsunuz. Anayasal düzeni değiştirmekle suçlanıyorsunuz. Psikolojik destek almak insanı sorunlu hale getiriyor. Kendi sorunumu kendim halledeyim düşüncesi hâkim oluyor.”*
- ❖ *“Çok şükür diyelim, "benden daha kötü süreçler geçirenler olduğundan yüzde yüz emin olduğum için fazla şikâyetle bulunmam Allah'ın da gücüne gider" diyerek kendimi telkin ediyorum.”*
- ❖ *“İtirafçı olma konusu, açlık, susuzluk ve kapalı bir odada yalnız kalma korkusunu yaşadım. Hâlâ destek alıyorum ve ilaç kullanıyorum.”*
- ❖ *“Doktora gitsem, hepsi mesai arkadaşımız, ne anlatacağız, toplum içinde küçük düşüröldük.”*
- ❖ *“Dua ettim ve Allahaan istedim başkada destek alamadım.”*
- ❖ *“Epilepsi rahatsızlığımın artması sonucu gitmem gereken kontrollere gidemedim. Kendi kendime ilaç dozlarıyla oynamak zorunda kaldım.”*
- ❖ *“Gerek yok tekrar hatırlamak istemiyorum o günleri.”*

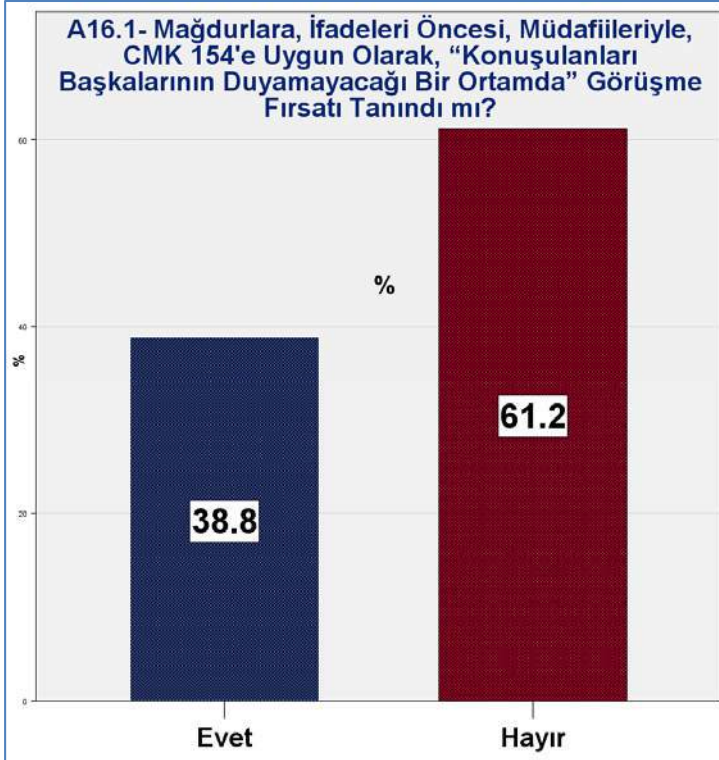
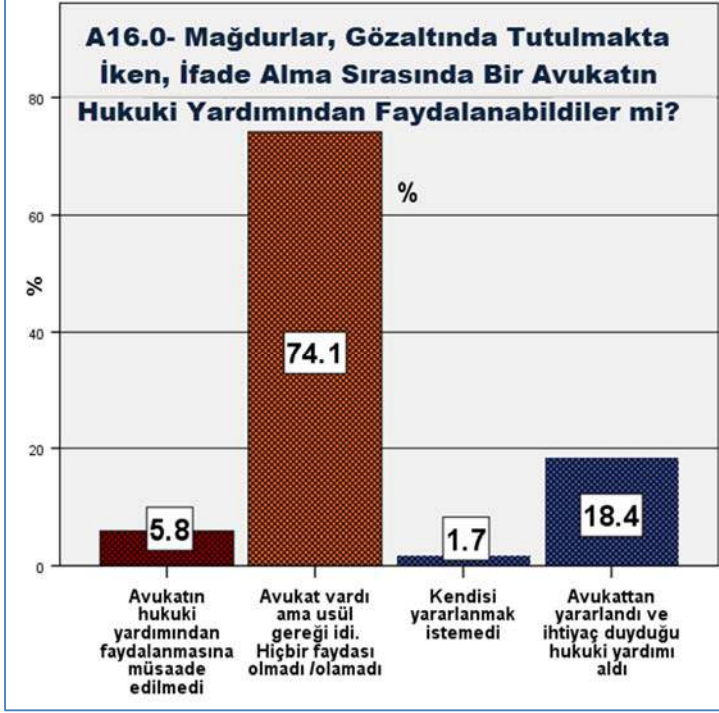
⁴⁵ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez () içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görölmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ *“Hapishane koşullarında tıbbi destek almak imkansızdı. Doktor için sıra alınıyordu, ayda bir sıra geliyordu. Onda da gardiyanlar hayvana yapılan muameleler gösterdiği için doktora çıkmaktan tiksindim.”*
- ❖ *“Gerçek anlamda destek almak mümkün değil. Hastanelerde destek için gittiğiniz doktorların bile ön yargısına muhatap olunuyor. Bu konuda soruşturulanlara insan değil, düşman esir askeri gibi davranılıyor. Psikolojik destek olarak uyduruk sakinleştirici ilaçlar dışında bir şey yapılmıyor. Yaşam hakkı yok gibi bakılıyor. Topluca kurşuna dizseler ve bu işkence hayatı bitse diyoruz çoğu zamanlarda. İstenilen ve olması gereken tarzda psikolojik destek kesinlikle mümkün değil. Özel doktorlara gidecek imkânımız da yok. Kendi başımıza aşmaya çabalıyoruz bu süreci.”*
- ❖ *“Gözaltından çıktıktan sonra bir hafta psikiyatri servisinde yatarak tedavi oldum. Hâlâ ilaç kullanıyorum.”*
- ❖ *“Gözaltı dan sonra açık kalp ameliyatı oldum yani o kadar diyeyim.”*
- ❖ *“Hak etmediğim hakaretler, aşağılamalar, hapis edilmeler ve halen terörist suçlamasıyla yargılanmak beni çok yıprattı. Geleceğe dair plan yapamaz oldum. Yarınımı garanti altında göremiyor, daima her anımı son anlarıymış gibi düşünmekten kendimi alamıyorum. Bu çok zor bir durum. İnancım la ayakta kalmaya çalışıyorum. Ama çok yıprandım. Artık bu kâbus gibi dönemin bir an önce bitmesini normal hayatımıza dönmeyi çok istiyorum. Ben ne ülkeme ne de insanlığa karşı bir kötülük düşünen biri değilim. Tam tersi hep faydalı olmaya, hiçbir ayırım gözetmemeye önem verdim. Ama toptancı bir zihniyetle bir saldırı var. Zorla ülkeme, insanımıza düşman ilan edilmek isteniyoruz buna direniyorum. Bu çok ciddi bir çelişki. Bunu ruhumda her an yaşıyorum. İsyân edesim geliyor. O muameleleri hiç hak etmedim. 15 Temmuz'da olan şeylere çok üzülen biziz ailece çok üzüldük, yaşadığımız yerde ikamet eden birçok güvenlik görevlisi şehit oldu. O bombalamaları çok yakınımızda yaşadık, bunlara isyan ettik, yapanları lanetledik. Ama hiç alakası yokken sanki faili benmişim gibi o hakaretler, suçlamalar, kelepçeler, hapislerde çürüme tehditleri. Sanki 15 Temmuz'u ben yapmışım gibi hissettirmeler bunlar çok yıpratıcı. Aslında ciddi bir psikolojik desteğe ihtiyacım var ama işsizim, ailemin desteği ve gündelik işlerle ayakta kalmaya çalışıyorum imkânım yok maalesef.”*
- ❖ *“Hiç sebze veya meyve verilmediği için vitamin eksiklikleri baş göstermeye başlamıştı. Ayrıca vücudumda daha önce hiç olmayan kaşınma ve pullanma şikayetleri olmaya başlamıştı.”*
- ❖ *“Hiçbir destek verileceği kanaatinde değilim.”*
- ❖ *“Hiçbir şey bu yarayı tedavi edemez çocuğumda açtığı yarayı asla!!!”*
- ❖ *“İnanın bir işim yok ve geçim sıkıntısı yaşıyorum ve aileme yük olmak gibi daha büyük sorunlarla baş başa kalınca artık onları düşünemiyorum bile.”*
- ❖ *“İnsanlara güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Kadere inancım kuvvetlidir. Dik durdum, kendimi ezdirmedim. Allah var gam yok, deyip kendimi teselli ettim. Moralim ve sağlığım bozulmadı.”*
- ❖ *“Kendi kendime yenmeye çalışıyorum sıkıntı olursa doktora giderim.”*

- ❖ *“Kimden psikolojik destek alacağım? Aynı korku ve düşünceyi paylasan insanlardan mı? ben yalnızca benden gasp etmiş oldukları haklarımı geri istiyorum.”*
- ❖ *“Kimse yardım etmez bize.”*
- ❖ *“Olaydan sonra ki bir yıl hiç kimseyle konuşamadım yaşadıklarımı. Hiçbir zaman tam olarak anlatamadım hep ağladığım için yarıda kaldı. 20 günlük bebeğimin kıyafetini almıştım yanıma hâlâ onun kokusu burnumda oraya sıkıştırıldığım o anı unutamıyorum. Parmaklıkların rengini, döşemeyi, tepemde yanan lambayı ve kamerayı unutamıyorum.”*
- ❖ *“Panik atak ve anksiyete bozukluğu tedavisi görüyorum.”*
- ❖ *“Psikolojik desteğe ihtiyacımın olduğunu biliyorum akrabalar sürekli almam konusunda telkinlerde bulunuyorlar ancak ilaçların daha çok zarar vereceği korkusuyla gidemedim.”*
- ❖ *“Profesyonel destek alacak seviyede değildim hiç alma isteği de olmadı. Gözaltı süreci uzun sürmediği içindir belki de. Daha sonrasında kendim gibi insanlarla tanışınca (sosyal medyada) o ortam terapi gibi gelmeye başlamıştı.”*
- ❖ *“Psikiyatri ilaçları aldım fakat yan etkisinden dolayı kullanamadım.”*
- ❖ *“Psikiyatri ye gidip beni birinin dinlemesini isterdim ama param yok.”*
- ❖ *“Psikiyatriye göründüm fakat çok üstün görü çok ciddi travma yaşadığım söyledim sebebi dahi sorulmadan antidepresan yazıldı. Terapi şeklinde bir desteğe ihtiyaç duymama rağmen maddi yoksunluk sebebiyle psikoloğa gidemedim.”*
- ❖ *“Psikolog ile görüştim. Anlattıklarımın dehşete kapıldı. Sizi görev gereği psikiyatr doktoruna sevk etmem gerekir dedi. İnfaz kurumu psikiyatrina gittim. Antidepresan ilaç yazdı. İlacı kullanınca daha da kötüledim. Bıraktım.”*
- ❖ *“Psikolojik destek almak istedim. Ama hem maddiyattan dolayı hem de 2 küçük çocuğumdan dolayı ilaç kullanmanın onları olumsuz etkileyeceğini düşündüm.”*
- ❖ *“Psikolojik destek sunulursa şu an almak isterim.”*
- ❖ *“Psikolojik destek almak istiyorum ancak oradaki psikolog veya psikiyatrist sen FETÖ’cüsün deyip daha çok psikolojimi bozar diye gitmeye çekiniyorum. Gitmiyorum.”*
- ❖ *“Psikolojik desteyi almak için yaşadıklarımı doktora rahatça anlatabileceğime ve onun bana FETÖ’cü gözüyle bakmayacağına kanaat getiremedim.”*
- ❖ *“Psikolojim bozuk biliyorum unutkanlık yaşıyorum bütün olayları yaşadığımız olaylara bağlıyorum.”*
- ❖ *“Rahatça içimi döneceğim dindar bir psikiyatriste ihtiyacım olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Strese bağlı olarak boğazımda kitleler oluştu, ilk ilaçlar etki etmedi. İleri düzeydeki ilaçları kullanmak istemedim.”*
- ❖ *“Tıbbi ve psikolojik tedaviye başladık. Bir yıl sonra parasızlıktan bitirmek durumunda kaldık.”*

- ❖ *“Tutukladığımda cezaevinde bir aydan16 kilo verdim. Antidepresan ilaçlar kullandım. Kalbimden aritmi atak rahatsızlıkları yaşamaya başladım.”*
- ❖ *“Sinir problemim ve ölme isteğim için destek almak istedim ancak alamadım.”*
- ❖ *“Tutukluluğumda cezaevinde ilaç kullandım ama dışarıda devam edemedim maddi yoksunluktan.”*
- ❖ *“Uyku bozukluğu, geleceğe dair umutsuzluk, insanlara kin duyma vs. yaşıyorum. Sosyal güvencem yok. Doktora gidemiyorum.”*
- ❖ *“Uzun gözaltı ardından da tutuklama sonrası cezaevine kondum. Orada ciddi bir tıbbi destek verilmedi ve sürekli zorluklar çıkartıldı.”*
- ❖ *“Yaşadığım süreçten dolayı destek almak istedim fakat şu anda işsizim o yüzden bunu yapamadım.”*
- ❖ *“Yaşadıklarım beni tamamen duygusuz katı bir insan haline getirdi.”*
- ❖ *“Yaşananları anlatabilecek bir kamu görevlisi olduğuna inanmıyorum. Aksine, anlatmam durumunda başıma aynı şeylerin tekrar geleceğine emindim.”*
- ❖ *“Yaşanılan şeyleri kendime hiç yakıştıramadığımdan, böyle bir muameleyi görmeyi asla hak etmediğimi düşündüğümünden hiç kimse ile paylaşmak istemedim. Yaşananları içime attım.”*

A16.0- Mağdurlar, Gözaltında Tutulmakta iken, İfade Alma Sırasında Bir Avukatın Hukuki Yardımından Faydalanma Durumları

Önceki bölümlerde, mağdurlara, geçirdikleri adli işlemler, gözaltı ve sorgulanma süreçlerinde, hukuki haklarından ve yardımlardan ne ölçüde faydalandırıldıkları, müdafileriyle görüşmelerine ne ölçüde müsaade edildiği, müdafileriyle görüştükleri yerlerin ve şartların CMK'da belirlenen kurallara uygun olup olmadığı ve ifadelerinin alınması esnasında ne tür baskılarla karşılaştıkları hususlarında sorulan sorularımızda verdikleri yanıtlar, çok büyük hak ihlallerine maruz bırakıldıklarını açıkça göstermiştir. Araştırmamızın bu bölümde mağdurlara sorulan sorular, daha önce, daha genel mahiyette sorulan soruların biraz daha farklı hale getirilerek yeniden sorulması şeklinde olmuştur. Böylece bir bakıma daha önce elde edilen verilerin ikinci bir doğrulamaları yapılırken, diğer yandan da daha ayrıntılı nitel ve nicel bilgilerin toplanması sağlanabilmektedir. Bu bölümde toplanan bilgilerin önceki bölümlerde elde edilen bilgilerle

tamamen uyumludur. Bu sonuç mağdurların en az %80'inin, AİHM standartlarındaki hakları bir yana, CMK'da belirlenen haklarından bile yararlandırılmadıklarını bir kez daha doğrulamıştır.

A16.2- Mağdurların, Gözaltı ve Nezarethane Süreçlerinde Yaşadıkları veya Şahit Oldukları Muameleler Hususundaki Açıklamaları⁴⁶

- ❖ “15 Temmuz’dan hemen sonraki zaman diliminde gözaltı yaşadım. O günlerde her aldıklarını o olaylardan sorumluymuş gibi alıyorlardı ve büyük bir hınç ve intikam duygusuyla, biraz da ...gurubuna haset, düşmanlık, kıskançlık duygularını içinde beslemiş olanların bu duygularını kustukları davranış şekilleriydi. Şimdilerde nasıl bilemiyorum? Ben fiziki şiddet görmedim. Psikolojik baskı gördüm. Ancak aynı nezarehane kaldığımız bir "FETÖ'cü" öğretmeni banyoya sokup ıslatıp sonra dövdüklerini, yerlerde sürüklediklerini kendinden dinledim. Onu defalarca iki üç polisin bir odaya alıp çok yüksek sesle hakaretler edip bir şeyleri kabul etmesini, itirafçı olmasını istediklerini görmüştüm. Onu mahkemeye çıkacağımız adliyede bile sürekli sözlü taciz edip itirafçı olmaya zorladıklarını gördüm. Bilahare diğer bir nezarethane (KOM) kalan ve sonradan aynı koşuza cezaevinde kaldığımız birkaç kişinin de benzer şeyler yaşadıklarını, bazılarının fiziki hasar gördüğünü, tedavi olmak için cezaevinden hastaneye gidip geldiklerini gördüm. Sonra bu kişilerden şikâyetçi oldular ama polis tarafından bu şikâyetlerdeki deliller (kamera kayıtları) yok edilerek ve olaylar inkâr edilerek kapatılmaya çalışılıyordu. Bu olayları yargılandığımız ...2. Ağır ceza mahkemesinde ifadelerinde de bahsettiler. Hatta birisi 15 Temmuz’dan birkaç gün sonra ...'de gece vakti 3-4 sivil polis eşliğinde evinden alınarak gözleri bağlanıp bir yere götürüldüğünü, gözlerini açtıklarında bir ormanda olduklarını, Doblo tipi bir arabanın ışığında kendisini darp ettiklerini, “Söylediklerini yapmasını, itirafçı olmasını ve yazılı ifade tutanağını imzalamasını” istediklerini, bunu kabul etmeyince de hakaretlerle darp ve işkence ettiklerini, “Dediklerini yapmazsa kendisine yapılanları eşine ve kızına da yapacaklarını söyleyip durduklarını”, daha sonra tekrar gözlerini kapatıp ...'ya polis merkezine götürdüklerini orada 14 gün nezarehane kaldığını, ailesinde haber alamadığını ve haber gönderemediğini, onların hayatından endişe duyduğunu, 14 gün psikolojik ve fiili baskının sürdüğünü, sonunda bitkin düşüp ya öleceğim, ya sakat kalacağım ve ailem de aynı şeylere maruz kalacak düşüncesiyle “Ne dersiniz yapacağım, Roma’yı da sen yaktın” deseler kabul etmeye karar verip verdikleri kağıtları imzaladım, sonra iddianamede gördüm ki benim ağzımdan bir sürü insanı suçlamış ve daha sonra onları da oralara getirmişler. “Ben de bu işlemin mağduruyum” dediğine mahkemede ifade verdim. Bunu mahkemede anlattıktan sonra bir yabancı yayında yayınlandığını duymuştuk. Bir başkası ise betona yatırılıp önce hakaretler edildiğini sonra da "Adi FETÖ'cü senin neslini kurutacağım” diyerek bir komiserin şiddetle hayalarını tekmelediğini, bu nedenle günlerce rahatsızlandığımı, o halde günlerce nezarehane tutulup darp edilmeye devam edildiklerini cezaevinde bizlere anlatmıştı. Şikâyet etmesini söylediğimizde ise bunu yapmaya cesaret edemediğini, ailesinden ve bir daha bunları yaşamaktan korktuğuna şahit olmuştuk. Bir başka olay da 10 gündür nezarehane tutulan bir polis ben oraya getirildiğimde günde üç öğün yarım ekmek arası tavuk yemekten midem iflas etti. Yeter artık başka bir şey verin. Bağırsaklarım çalışmaz oldu diye isyan ediyordu, ortam zaten çok sıcak ve havasızdı. Oralar 1-2 gün kalmak için yapılmış ancak günlerce, haftalarca orada kalmak zaten bir işkenceydi. Başka bir şey yapılmasına gerek yoktu zaten.”

⁴⁶ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “4 gün 2 kişilik yerde 8 kişi tutulduk. Hep ekmek arası verdikleri için midem bozuldu. Yerde seramik zeminin üzerinde uyuduk. Seccade, kuran verilmedi. 24 saat ışıklar açıktı. İç çamaşırı değiştirecek süre bile tanınmadı.”
- ❖ “Abdest için lavaboya girdiğimde yokluğumdan istifade eşarbımı ve pardösümü pis suya atmışlardı.”
- ❖ “15 Temmuz'daki kapalı tutulan konuların açıklığa kavuşmasına etkili olabilecek kişileri özellikle tecritte tutuyorlar. Tecritte kalan tutuklunun ailesi de korku içinde yaşadığı için bildiklerini kamuoyuna anlatamıyor. Tutuklular da hem kendileri hem aileleri için endişe ettiği için duruşmada dahi gerçekleri tüm açıklığı ile söylemekten çekiniyor. Darbe davasından yargılanan alt rütbeli subay, astsubay, çavuş ve askeri öğrenciler komutanlarının kendilerini böyle bir bataklığa sürüklemesinden dolayı depresyon yaşıyor. Hem darbe sırasında kendilerini piyon gibi kullananların hem de mevcut komuta kademesinin davranışları askerliğe ve milliyetçiliğe olan bağlılıklarını ciddi oranda sarsmış durumda. Hemen hepsi “Bunlar nasıl komutan?” diye soruyor.”
- ❖ “2 polis tarafından saygısızca sorgulanıp, itirafçı olma hususunda baskı gördüm.”
- ❖ “40 yıl hüküm giymiş kesin suçlu muamelesi gördük vesselam.”
- ❖ “5 gün boyunca uykusuz. Duş almadan geçirdik.”
- ❖ “6 m²'lik hücre benzeri bir yerde, devamlı yanan projektör altında, ölmeyecek kadar verilen ekmek ve su ile dışarı ve temiz hava ile sıfır irtibat halinde geçen 8 gün.”
- ❖ “8 metrekarelik 2 kişinin yatmasına uygun bir odada 3 gün boyunca 6 kişi kaldık. Yeme/içme yatma aynı mekandaydı. Günlük kıyafetlerimiz dışında yanımızda kıyafet yoktu. (Aynı kıyafetlerle yattık/kalktık, kişisel ihtiyaçlarımızı gördük).”
- ❖ “Adamlar sadece kendilerine verilen görevi yapıyor. İfade ver, doğru cezaevine, güle güle. Sizinle dalga geçiyorlar. Kendi söylediklerini kabul et demeye getiriyorlar esasında.”
- ❖ “Adi suçlardan gelenlerin bütün eşyalarını kullanmalarına izin vardı, isteklerine cevap veriliyordu. Bizim koğuşa ilaç için rapor bekleniyor, gözlük dahi elimden alındı. Adi suçlular yan tarafımızda görevlilerle birlikte sigara bile içebiliyordu. Bizi neden dikkate almadıklarını sorduğumuzda “Terörist” olmamızdan dolayı olduğunu belirtiyorlardı.”
- ❖ “Adli tıp kontrolüne giderken, vatandaşlara haber verilip basın ve halkın önünde, sabahın 09'unda hakaretler edilmesi kabul edilir gibi değil.”
- ❖ “Adliyenin bodrum katındaki nezarethanelerde gözaltı geçirdik. Ama bizimle beraber gözaltına alınıp çok rahat yerlerde polis eskortluğu ile gezen kişileri de gördük. Üzücü olan ise yan tarafta 10 gündür ...isminde bir öğretmen kalıyordu. Biz beraber kalıyorken rahat rahat nezarethanenin dışına çıkıyorken o tekti ve lavabo harici çıkarılmıyordu. Bir baskı vardı. Şahit olmadığım ama onun bize anlattığı bazı ağır ithamlar vardı. “Seni bırakacağım, tekrar gözaltına alacağım, ta ki konuşana kadar” vs. deyip duran bir ekip polis varmış. Ama biz orda iken kimse gelmedi.”
- ❖ “Aile görüşü yaptırılmadı. İsterlerse 30 gün keyfi tutacaklarını söylediler.”

- ❖ *“Ailelerimizle görüştürülmedik. Yakın akrabalarıyla birlikte tutuklananlar vardı ki onlardan bayan olanlar baskıyla ağılatılıp hem o hem de yakınına zorlamalar yapıldı.”*
- ❖ *“Akademisyenler sorun çıkaran bir grup değildi belki. 6 m² bir gözaltı odasında 8 kişi kaldık. 10. gün bir kişi çıktı kalan günler 7 kişi idik. Diğer kalan 6 gözaltı hücreleri erkek hocalara ait idi. Muamele kötü olmasa da şartlar çok zor idi. Bu polisten değil durumun saçmalığı ve vahametinden kaynaklanıyordu.”*
- ❖ *“Anlat kurtul baskısı vardı.”*
- ❖ *“Arkadaşım sorudan sinir krizi geçirdi. Bunun nedeni ise sorguda, çocukları ve eşi ile tehdit edilmesi idi.”*
- ❖ *“Avukat ile özel görüşemedim. Bir suç uydurmuşlar, kendimi savunmayı dahi beceremedim. 24 yıl öğretmenlik yaptım, hiç mahkemeye çıkmadım. Hiçbir sabıkam yok. Bir gece uyandım terörist (!) Olmuşum. Mahkeme tamamen bir tiyatro gibi. Nasıl savunursan savun cezaevini göreceksin.”*
- ❖ *“Avukatla gözaltı süresi boyunca hiç görüşmedim. İfadem alındığı esnada avukat yoktu. Sadece gelip imza attı. Ben ne desem ifademi yazan polisler yazmadı. “İfadeler çelişiyor. Böyle söylemen gerekiyor” diye sürekli adımları söyleyen kişinin ifadelerini doğrular nitelikte şeyler yazdılar. Hatta hiçbir yerle ilgim olmamasına rağmen dershaneden bağlantım oldu bu yapıyla diye yazmışlar. Ne dershanenin bir bağlantısı var ne de benim bilgim var bu yazılandan.”*
- ❖ *“Banyo yapmak istediğim için. Memurların amiri olduğunu düşündüğüm memur herkesin duyacağı şekilde bağırıp onur kırıcı şekilde konuştu. Ailemi görmedim, eşya getirmelerine aramama izin verilmedi. Kuran istedik verilmedi. Yemekler bozuk geldi.”*
- ❖ *“Baskıcı bir muamele. Karşılarında adeta adi bir suçlu varmış gibi bir muamele...anlatılmaz yaşanır.”*
- ❖ *“Başörtümüzü aldılar. Başımızı önce kâğıt havlu ile kapatmak istedik izin vermediler. Daha sonra bir arkadaşın eşi küçük el havluları alıp göndermişti onları verdiler onlarla örtmeye çalıştık başımızı.”*
- ❖ *“Bayanlar ve erkekler lavaboları karışık kullanıyordu.”*
- ❖ *“...’ta ...isminde Din Kültürü ve Ahlâk bilgisi öğretmeniyle kaldık. Arkadaş beyin tümörü tedavisi görüyordu ve kanserin son evresi olan 4. evresindeydi. 20 gündür nezarete kalıyordu. 20 günde yaklaşık 10 kilo vermiş. Hacettepe üniversitesi rapor olmasına rağmen.”*
- ❖ *“Bazı geceler polisler kendi seçtikleri kişileri alıyor ve başka bir yere götürüyorlardı. Orada sözlü hakaret ediliyordu.”*
- ❖ *“Bazı kişiler tekrar tekrar hukuka aykırı şekilde sorguya alındı, değişik vaat ve ithamlar ile itiraflılığa zorlandılar. Ailelerine yönelik bazı şeyler sorularak zor durumda bırakıldılar.”*
- ❖ *“Benimle birlikte, zaten çoğu da sonradan serbest bırakılan ve hatta beraat alan akademisyenlerin, leş gibi bir ortamın içerisinde yer almasından dolayı ülkem adına utanıyorum!!!”*

- ❖ *“Bir aylık yeni doğum yapmış bir bayan vardı. Çocuğundan 4-5 gün ayrı bırakıldı.”*
- ❖ *“Bir insanın yaşayamayacağı derecede pis bir yerde kaldım.”*
- ❖ *“Birçok şey söylenebilir. Banyo yapmama 4. gün müsaade edildi. Ancak ne sıcak su var ne de kapısı kilitlenebilen bir banyo. Girip yıkanmaya başlamıştım ki 3 dakika geçmeden bir görevli gelip “Hemen çık yoksa kapıyı açarım” diye bağırıp çağırması sonucu yarı sabunlu halde silinip çıkmak zorunda kaldım. Çok aşığıldım.”*
- ❖ *“Birlikte gözaltında iken bir bayan çocukları hakkında bilgi almak istedi. İlk başta bilgi verilmedi. Sonra bir polis memuru “Çocuklarını çocuk esirgemeye verildiğini” söyledi. Ertesi gün başka bir polis memuru “Böyle bir şey olmadığını” söyledi. O kadının yerinde olmak istemezdim. Kime ve neye inanacağını bilmiyordu. Gözaltında bir bayan polis memuru “Bildiklerinizi anlatın. Biz sivrisineklerle değil bataklığı kurutmak istiyoruz” gibi şeyler söylüyordu. Bize azılı terör örgütü gözüyle bakıyordu. Eşlerin arasını açmaya çalışıyordu. “Eşin her şeyi itiraf etti bildiklerini anlattı” gibi şeyler söylüyordu. Sanırım bizi psikolojik olarak yıpratmaya çalışıyordu.”*
- ❖ *“Biz erkekiz sorun olsa da sıkıntı yok. Bayanlar çocuklar çok fazla vardı. Dayanılacak gibi değildi.”*
- ❖ *“1 yaşında bebeği olan, emziren bir anneydim. Boş bir odada battaniye üzerinde sabahladım. Sütüm kesildi o geceden sonra.”*
- ❖ *“Sulh ceza hakimliğine çıkmadan adliye nezaretinde beklerken 3 kişi vardı nezarette. Biri açık cezaevinden kaçmış, diğeri kasten yaralamadan gözaltında, diğeri ise uyuşturucu satmaktan gözaltında... Onlara sorunca, benim durumum onlardan daha vahimdi ve “Hocam Allah kolaylık versin” şeklinde teselli ediyorlardı :).”*
- ❖ *“Bulduğumuz katta tuvaletler tıkanıyordu mecburen nezaret dışındaki bir üst kata gitmemiz gerekiyordu. Bunun için de hepimizin aynı anda tuvaletinin gelmesi bekleniyordu. Aramızda hamileler vardı hamile arkadaş, “Sık sık seni tuvalete götüremeyiz” diye azarlandı ve bekletildi. Kadın 2 gün sonra acile kaldırıldı. Az kalsın 6 aylık ve tüp bebek yöntemiyle sahip olduğu bebeğini kaybediyordu tuvalet sorunu yüzünden.”*
- ❖ *“Çok pis bir ortamdır. Tuvaletin kapısı yoktu. Rutubet ve koku vardı.”*
- ❖ *“Darbe girişimi boyunca görev başında çalışmış biri olarak bana bilirkişi gibi “Kim yaptı? Neden yaptı?” gibi sorular sordular. İtirafçı olmam gerektiğini söylediler.”*
- ❖ *“Devamlı sorguya alınıyordum. 4 kişilik yerde 9 kişi kalıyorduk. Pis battaniyeler, hasta olan insanların sesleri geliyordu ve hakarete uğruyorduk.”*
- ❖ *“Diyabet hastası bir öğretmen arkadaşımıza ilaçları verilmedi. Hamile bir bayan 7 gün gözaltında bırakıldı. Bizi sürekli karanlık odada tuttular.”*
- ❖ *“Dövülen, hakaret edilen ve ailesiyle tehdit edilen, korkudan ağlayan, ifadesi alınırken konuşması için kendisine eşi gösterilerek “Bir saatin var yoksa eşine gözünün önünde neler olur sen düşün” diyenler, uçurumdan başı aşağı sallandırılıp isim vermesi istenenler, Eryaman’da 14-15 sivil MİT aracının gece 23’te önünü kesip darp ettiği halsiz düşmüş konuşmaya zorlanan genç binbaşılar (ihraç KHK) vs. daha neler neler duydum...”*

- ❖ *“Darp ve baskı yoğundu.”*
- ❖ *“Emniyetin karanlık hücrelerinden başlı başına kalmak zaten psikolojik bir işkence değil mi?”*
- ❖ *“En basit kişisel bakım ve ihtiyaçlar için anlamsız-keyfi sınırlamalar, bazı memurların aşağılayıcı bakışları, en basit söylemlerde bile taciz edici ses tonlarına şahit oldum.”*
- ❖ *“Eşimle birlikte gözaltına alındık ve eşim gözyaşları içinde ifade verdi ve bu durum bana izlettirildi.”*
- ❖ *“Evet ifadem alınırken. Odadaki polisler kendi aralarında şu şekilde konuşular “Tutuklanacak olanları ayırın diğerlerinin ifadesini alın”. Galiba 27 kişi gözaltına alınmıştı sayıyı yanlış hatırlıyor olabilirim, gerçekten de bizden ayrılan 2 kişi tutuklandı. Kimin tutuklanacağı zaten belli ise ifade vermemizin ne önemi var... Sanki oyun gibi... Umarım eğlencelidir.”*
- ❖ *“Gece terörist diye sesler duyuyordum.”*
- ❖ *“Geçici kabulü bile yapılmamış inşaat aşamasındaki adliye binası nezarethanesinde tutuldum. Banyo yoktu.”*
- ❖ *“Gözaltı sürecinde karakolda gözaltına alınan diğer kişilere karşı aşağılamalar gördüm.”*
- ❖ *“Gözaltı sürecinde tutulduğumuz yer kapalı spor salonuydu. Yerde ince bir kilim üzerinde ince bir battaniye ile kalabalık bir şekilde uyumaya zorlandık. Hava çok soğuktu. Tutulduğumuz Kapalı spor salonunun ısıtma sistemi yoktu.”*
- ❖ *“Gözaltı süresini uzun tutmak için Hafta sonu alındık, 2 gün keyfi bekletildik.”*
- ❖ *“Gözaltı yeri bodrum, havasız bir yerdi.”*
- ❖ *“Gözaltı yerleri pis ve çok kalabalıktı.”*
- ❖ *“Gözaltına alınırken bir polis gayet iyi ve efendi iken yanında bulunan diğer polisin ağzı biraz bozuktu. Buna rağmen yine de bana karşı hakaret falan olmadı. Nezarethane de polisler bize karşı gayet iyiydi. Herhangi bir baskı söz konusu olmadı.”*
- ❖ *“Gözaltında olmak çok korkunçtu.”*
- ❖ *“Gözaltında tutulduğum yer küçüktü fasla kişi vardı uyumakta zorlandık.”*
- ❖ *“Gözaltının son gününde nezarethane çok kalabalık oldu. Gece birisi yanıma gelerek benden Bilgi almaya ve beni itirafçı olmam noktasında birtakım şeyler söyledi.”*
- ❖ *“Gözümün önünde 8-10 tane polis 1 kişiye saldırdı, bodrum katta nezarethanede.”*
- ❖ *“Hakaretler, aç kalmalar, tansiyon hastası olup ilaçsız kalanlar vs. daha bir sürü muamele.”*
- ❖ *“Hamile ve kapalı bir kadın vardı: beni ...İl’e götürmeyin yolda düşük yaparım diyordu. Çok üzüldüm.”*
- ❖ *“Hayatımda hiç bu kadar aşağılanmamıştım. 15 yıllık öğretmendir.”*

- ❖ *“Hem bazı polisler hem de günlük kontrole gelen sağlık ekibi bize öcü gibi muamele ediyordu. Daha şüpheli iken idamlıkmışız gibi.”*
- ❖ *“Hep bize suçlu muamelesi yapıldı. İnsanı bir umutsuzluğa sürüklemeye çalışıyorlardı. Bize insan gibi değil de bir nesne veya değersiz duygusuz, azılı suçlu gibi davrandılar.”*
- ❖ *“Her şey çok zordu. Gece gündüz tepeden vuran ışık ve sıcak spotlardan nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Her an itirafçı ol baskısı vardı. “Çocukların annesiz babasız kalacak” diyordu bir polis sürekli.”*
- ❖ *“Her yerde şiddet ve baskı şantaj vardı.”*
- ❖ *“Hücrelere girdiğiniz anda insan sıfatınız sizden alınıyor pis soğuk ve karanlık bir yerde başınıza gelecekleri bekliyorsunuz.”*
- ❖ *“Hukuk yoktu, insanlık da yoktu.”*
- ❖ *“Önce uzun gözaltı süresi ve nezarethane koşullarının uygun olmaması, ihtiyaçların karşılanmasında gerekli özen ve dikkatin gösterilmeyerek, psikolojik yorgunluk oluşturulmuş ve sağlıklı savunma yapılması engellenmiştir.”*
- ❖ *“İfade öncesinde yaklaşık 45 dakika süren psikolojik baskı ve tehdit dışında herhangi bir kötü muamele görmedim.”*
- ❖ *“İfade sırasında şüphelilere baskı yapılıyordu. Azarlamalar da cabası.”*
- ❖ *“İfadem tamamlandıktan sonra avukatla görüşürüldüm.”*
- ❖ *“İki kişinin yatabileceği nezarete 9 kişi vardı. Yerde battaniye üzerinde yatmak zorunda kaldık. Ayrıca yemek konusunda çok kötü muamele edildi.”*
- ❖ *“İnsan değil de sanki azılı bir terörist imiş gibi bir muamele gördük. Birçok isteğimiz reddedildi. Hiç kimseyle görüşürülmedik. En tabii ihtiyaçlarımıza bile (tuvalet, abdest vs.) çok zorluk çıkarıldı.”*
- ❖ *“İnsani bir ortam değildi. Doğrusu ülkeme insana değer verilmediği sonucuna vardım ve değişeceğini sanmıyorum.”*
- ❖ *“İnsani değildi. Hayvanlar gibiydik sadece ölmeyecek kadar yemek ve su verildi.”*
- ❖ *“İnsanın beş dakika kalamayacağı kötü ve küçük karanlık odada 7 gün altı kişiyle birlikte kaldık. Sürekli kapı gıcirtısı ve gürültüyle baskı yapıldı.”*
- ❖ *“İnsanlık dışı bir muamele gördük sanki cehennem zebanileri.”*
- ❖ *“İnsanlık dışı bir ortamdı. 3 kişilik bir nezarete 13 kişi kaldık. Nerdeyse 45 kişi tek tuvaleti kullandık ve bu tuvaletin havalandırması yoktu. Banyo vs. imkanlar zaten mümkün değildi. Sürekli açık tutulan ve gözümüze vuran bir projektör ile nezaret aydınlatılıyordu. Yani bir nevi işkence idi. Hatırlamak istemediğim günlerdi...”*
- ❖ *“Işık sürekli açık, kalabalık nezaret, su içme hakkı yok, duş yok, hiçbir bilgi verilmedi.”*
- ❖ *“İşkence gören arkadaşlarımız oldu.”*

- ❖ *“Jandarma karakolunda polis başka birine kötü muamelede bulundu.”*
- ❖ *“Kabir gibiydi.”*
- ❖ *“Kadınların ahu efganı, bebekli anne ve bebeğinin ağlamalarını unutamam.”*
- ❖ *“Kişilere kötü davranılıyordu.”*
- ❖ *“Konulduğumuz nezarethane alanı, imkanlar konusunda yeterli değildi. Tuvalet yarım duvar olacak şekilde nezarethane içerisinde bulunmakta, kokusu, yatmak durumunda kaldığımız yere gelmekteydi. Bulduğumuz nezarethane odasına ışık yetersiz olarak, hatta hiç gelmemekteydi. Nezarethanenin bulunduğu yer itibari ile sesimiz herhangi bir kimseye ulaşamayacak şekilde idi.”*
- ❖ *“Kötü muamele görmedim. Ama imkanlar ve ortam hiç sağlıklı değildi.”*
- ❖ *“Kraldan çok kralcıydılar.”*
- ❖ *“Küçücük 10 m² alanda 9 kişi kaldık. Yeterince battaniye yoktu. Bana değil de 3-4 arkadaşına baskı şiddet hakaret ve küfür yapıldı.”*
- ❖ *“Lavabo ihtiyacımız sınırlandı. İçecek su bile istediğimizde verilmedi. Namaz için abdest almamıza sınırlama getirildi.”*
- ❖ *“Mahkeme savunmamdan: “Gözaltı sürecinin yaklaşık 17.gününde mülakat adı verilen sonradan yasal olmadığını öğrendiğim bir sorgudan geçtim. Komiser mülakat sırasında oldukça sert davrandı. Mülakat sırasında yanımda avukatım yoktu. ...Emniyette kaldığım süre boyunca 2 kişilik koğuşta kaldım. Koğuşta genellikle üç kişiyle kaldım, hatta yeri geldi dört kişiyle de kaldığım oldu. Kapılar dört saatte bir açılıyordu. Tuvalet ihtiyacımızı giderip tekrar koğuşa dönüyorduk. 27 gün boyunca, dört-beş istisna dışında, sabahları sandviç yemek, öğle akşam da konserve yedik. Gözaltı süresinde böbrek taşı döktüm ve doktor sürekli su içmemi tembihledi. Çok su içsem, tuvalete sık gitmem gerekiyordu ama kapılar dört saatte bir açıldığından bu çok mümkün olmuyordu. 27. günün sonunda sabah erken saatte sağlık kontrolünden geçmek üzere ...Hastanesine götürüldük. Basın orada bizi bekliyordu. Bizi orada özellikle faş etme çabası hissediliyordu. Polis, sanki yasa dışı sağlık kontrolüne beresiz girilir gibi bir yasa varmış gibi, minibüste “Berelerinizi çıkarın” dedi ki hava gayet soğuktu, ben de kendisine “Siz niye çıkarmıyorsunuz” diye cevap verdim. Orada peşinen suçluymuşuz gibi bir muamele gördük, teker teker iki polis memuru kollarımıza girerek bizi muayeneye götürdü, yine aynı şekilde teker teker getirilip minibüslere bindirildik. Bildiğim kadarı ile basın görüntüleri verirken buzlaması gerekiyor. Ama bizim buzlanmamış görüntülerimiz hâlâ internet ortamında ulusal haber kanallarında mevcut. Emniyet ifademde, bana sorulan sadece devletin çalışma izni verdiği yasal bir bankada hesabımın olması idi ama oluşturulmaya çalışılan algı çok farklıydı.”*
- ❖ *“Nezarethanede bir polis devamlı yan tarafta gözaltında olan bir kişiye hakaretler ediyordu. Haksız suçlamalar yapıyordu.”*
- ❖ *“Nezarethanede yemek verilmedi su verilmedi yatak yorgan verilmedi bu ihtiyaçlarımın tamamını kendi imkanlarım ile aldım. Yazılı müracaatıma rağmen Kuranı Kerim verilmedi.”*
- ❖ *“Nezarette Anne ile birlikte bebek görmek üzücü bir durumdu.”*

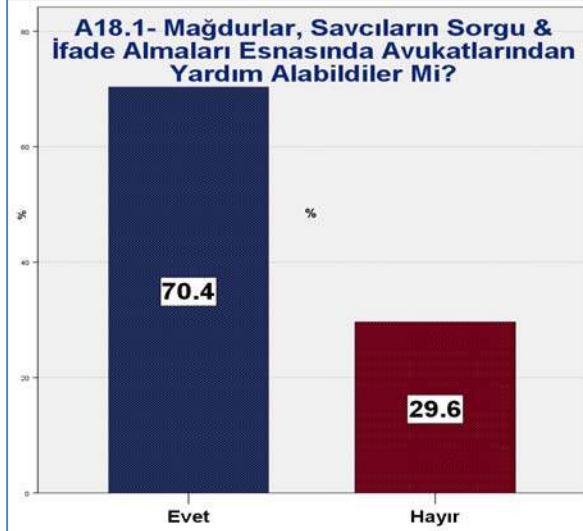
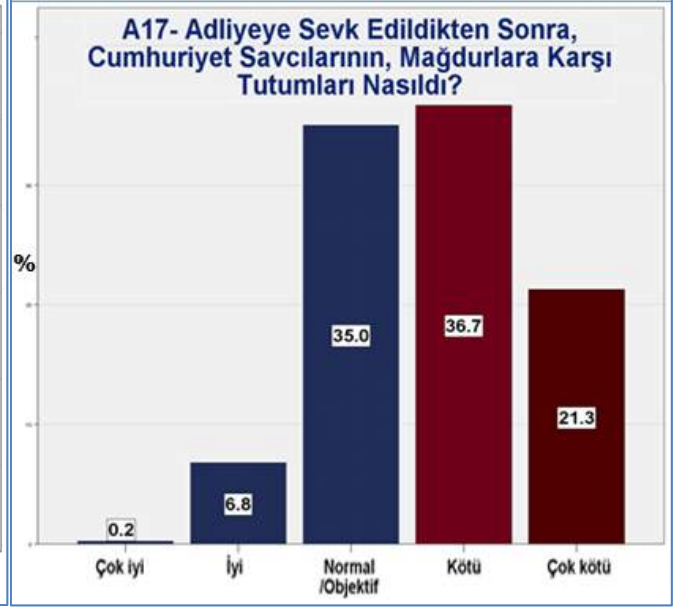
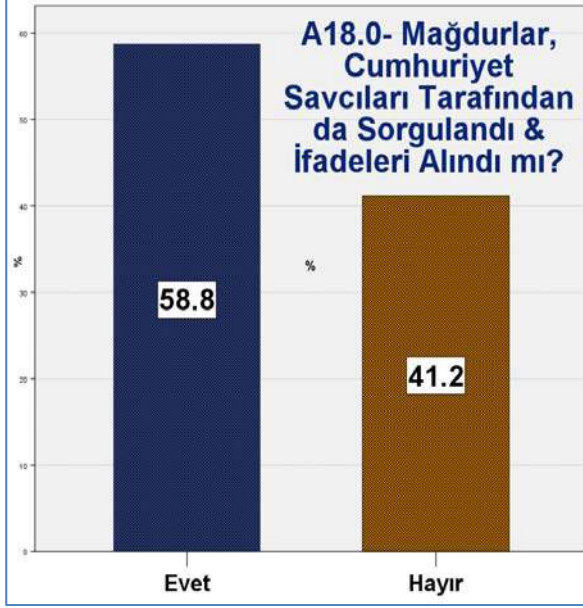
- ❖ *“Niçin gözaltına alındığımı 5.gün öğrenebilirim.”*
- ❖ *“Mali suçlar nezarethanesinde olduğum için, hırsızlık suçlamasıyla nezarete getirilenleri de görüyordum. Bu kişiler avukatlarıyla yalnız olarak nezarethane içinde bulunan özel odada görüşebiliyorlardı ve bir günden fazla tutulmuyorlardı. Fakat terör örgütü suçlamasıyla tutulan benim gibiler için bekleme süresi 5 günden az olmuyordu ve avukat görüşmeleri (özel avukatı olanlardan gördüğüm kadarıyla) özel olmuyordu, nezarethane önünde koridorda oluyordu. Bu arada aynı nezarethanede kadın ve erkek hücreleri bulunuyordu bu yüzden şahit olduk; emzikli bir anneye bebeği getiriliyordu ve yeterince özel (mahrem) olmayan nezarethanenin önündeki camlı bir bölmede herkesin göreceği şekilde emzirmesine izin veriliyordu ki bu anneye açıkça yapılan zulümlerden sanıyorum sadece biriydi.”*
- ❖ *“Mülakat” dedikleri avukatın bulunmadığı bir görüşme sorgu vs. gibi bir durumla karşılaştım.”*
- ❖ *“Nezarethane şartları çok kötüydü, it bağlasan durmayacak durumdaydı, aşırı kalabalıktı.”*
- ❖ *“Nezarethanede başörtüm çıkarıldı en çok bu beni üzdü.”*
- ❖ *“Oldukça kötü şartlarda tutulduk. Tuvalet, banyo çok kısıtlıydı. Yerlerde yattık. Havalandırmaya çıkartılmadık. Yiyecekler çok kötüydü. Ağır kabızlık sorunu yaşadık.”*
- ❖ *“Ömrümün en kötü 6 günü idi.”*
- ❖ *“Önceden hükmü kesilmiş suçlular gibi davranılıyordu. Yan nezarethanede kalan bir adama sözlü baskı yapıyorlardı tehdit falan.”*
- ❖ *“Önyargılı ve suçlayıcı bir yaklaşım vardı. Hâlâ var.”*
- ❖ *“Oradaki görevli polis “İçimdeki tüm kin ve nefreti bunlara kusuyorum, kusacağım da” diyordu.”*
- ❖ *“Özellikle kamera olmayan odalarda insanlar darp ve tehdit ediliyor günlerce. 3-4 hafta boyunca gereksiz yere tutulup ifade alınmayıp, bu yıldırma politikasından sonra ifadesi alınanlar vardı.”*
- ❖ *“Özellikle polis memurlar çok tedirgindi ve agresifti.”*
- ❖ *“Penceresiz bir odada 15 kişiydik ve çocuklar hamileler vardı, tuvalet bozulduğundan WC ye gitme sıkıntısı yaşıyorduk.”*
- ❖ *“PKK'lılardan daha kötü davranılıyordu.”*
- ❖ *“Polisler vatandaşa pislik muamelesi yapıyor ve maalesef şikâyet ettiğimizde hâkim savcılar işlem yapmak istemiyor. Organize suç örgütü gibi çalışıyorlar.”*
- ❖ *“Polislerin konjonktürel siyasi ortama uygun kendilerine rol biçtiklerini gördüm. Gözaltı uygulanan kişilerin ihtiyaçlarının gözetilmediğini düşünüyorum. Ben o dünyanın insanı olmadığım için ilk defa yaşadıklarımı insani bulmadım. Ama yaşadıklarım zaten ülke ortalamasına uygundu.”*

- ❖ *“Polislerin vicdanı beni suçlu bulmuyordu bunu net bir şekilde hissediyordum.”*
- ❖ *“Nezarethane çok kötü idi verdikleri kumanyayı köpek bile yemez.”*
- ❖ *“Sahsım kötü muamele görmedim ancak diğer kişilerden kötü muamele hakaret görenlere şahit oldum.”*
- ❖ *“Sanki şüpheli değil de hakkımda hüküm verilmiş gibi bakışlara maruz kaldım.”*
- ❖ *“Şartlar çok kötüydü. Dört kişilik koğuştta 12 kişi 6 gün kaldık. Uyuma imkânı kısıtlıydı. Ekmek su dışında yiyecek yok. Sağlık muayenesi göstermeliydi. Polisler çok kaba idi. Aynı koğuştta kalan bir kişiyi her gün götürüp 4-5 saat işkenceye tabi tutular. Her türlü işkence yöntemini uyguluyorlardı. Gidiş gelişlerde ifade alınan odalardaki hakaret ve baskılara (avukatların yanında) şahit oldum. Özellikle polis ve öğretmen gibi mesleklere daha fazla baskı vardı.”*
- ❖ *“Hiçbir insana hatta hayvana reva olmayan muamele gördüm.”*
- ❖ *“Soğuk zeminde uyuduk tuvalete gitmememize izin vermediler.”*
- ❖ *“Spor salonunda 130 kişi yerlerde yatıyordu. Tuvalet ve banyo imkânı çok kısıtlı. 20 gündenden fazladır göz altında olanlar olduğunu gördüm.”*
- ❖ *“Takip ettiğim kadarıyla nezarethanelerdeki olumsuz koşullarla kıyaslanmayacak derecede iyi bir gözaltı süreci yaşadım. Spor salonunda tutulduğumuz sırada, kalabalıktan kaynaklanan sıkıntılar olmakla birlikte, diğer mağdurların şartlarına nazaran üstünde durmaya değer mi bilmiyorum ama; 24 saat ışık altında tutulduk. OHAL şartlarında normalleştirilmiş olsa bile, 26 gün gibi uzun bir süre gözaltında tutulduğumu da eklemeliyim.”*
- ❖ *“Tek kişilik nezarethanede 7-8 kişi kaldık.”*
- ❖ *“Tek kişilik nezarettte 10 kişi kaldık yerde beton zeminde yattık battaniye verilmedi 2 tane 5 aylık bebek, 1 tane de 20 günlük bebek ve annesi vardı daracık yerde bebek emzirdik nezarethane içinde tuvalet taşı pis suların aktığı yerde yattık temizlenmesini veyahut temizlik malzemelerinin verilmesini kendimizin en azından temizlemesini istedik. Lakin “Burası, 5 yıldızlı otel değil” lafını işittik ve yardımcı olunmadı.”*
- ❖ *“Telkinler ve baskılar ön planda idi. İnsanlardan açık bir şekilde suçlu oldukları ve suçunu kabul etmeleri isteniyordu.”*
- ❖ *“Terör şube müdürü yanına 3 koruma alıp her gece gelip bizi ayağa kaldırıp psikolojik baskı yapıyordu.”*
- ❖ *“Tuvalet ihtiyacı için bazen çok geç çıkarıldık Tuvaletler çok kirliydi erkek kadın aynı yeri kullanıyordu Giyinebileceğimiz düzgün bir yer yoktu.”*
- ❖ *“Tuvalet ihtiyacınız dahi zor karşılandı ayrıca savcı sesini yükselterek bağırdı.”*
- ❖ *“Tuvalet ihtiyaçlarını sabah. Öğle akşam olmak üzere üçe ayırdılar. İhtiyaç zamanını çok kısıtlı tuttular. Zamanı biraz geçince bağırılmaya başladılar. Sigara vermediler içenlere. Hücreleri kapatıp kitledirler. Hücre kapılarını sert kapatıp ses çıkarttıklarından diğer hücredeki arkadaşlardan uykusundan korkarak kalkanlar oldu.”*

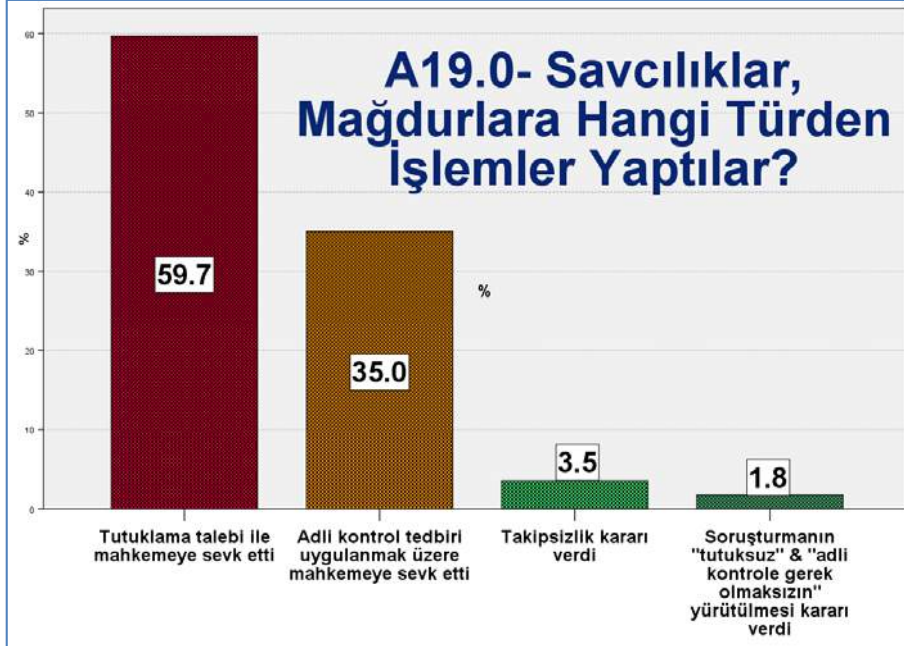
- ❖ *“Tuvalete bile gidilemeyen bir ortamda 28 gün kaldım. Büyük tuvaletimi yaptığım gün mutlu olacak seviyeye geldim.”*
- ❖ *“Tuvaletler pis, banyo imkânı soğuk su ile var. Nezarethaneler kalabalık, verilen yemekler az ve yemek yenen yer aynı zamanda yatılan yer. Hijyen yok. Yemekleri köpeğe verir gibi önüne atıyorlar, bir örtü vs. yok.”*
- ❖ *“Uykusuz bırakma, hakaret, kitap okuyamama, yakınlarla görüştürülmeme.”*
- ❖ *“Uyuşturucu kaçakçıları ile aynı nezarethanede kaldım onlar ertesi gün bırakıldı ben 6 gün kaldım.”*
- ❖ *“Yakalanamayan bir kişiden dolayı, alakasız diğer 3 kardeşin gözaltına alındığını gördüm. Ayrıca henüz hakkımızda hiçbir hüküm yokken basına teşhir edildik.”*
- ❖ *“Yan hücrede bir erkek vardı çok hastaydı geceleri belli ki ağrılarından inliyordu. Sesiyle uyanıyorduk. Yediklerine dikkat etmesi gerekiyormuş eşi dışardan yiyecek getiriyordu. Uzun süre gözaltındaydı. Bu kişiye gözaltı sürecinin bu kadar uzun uygulanması işkenceydi. Başka bir hücredeki erkeği bizim 3. Gözaltı günümüzün akşam saatlerinde sakallı bir polis alıp götürdü sonra geldiler. Seslerini duyduk, polis “Biliyorum çok şey biliyorsun. Bak saat 7’ye kadar buradayım, eminim konuşacaksın bekleyeceğim” dedi. Oradaki herkese bu polisler bu tür psikolojik işkence ettiler. Bu konuşmaları diğer arkadaşlarım da duydu.”*
- ❖ *“Yaşlı bir Prof. vardı, kızı kanser hastasıydı, kimsesi yoktu, kızının onun yardımına ihtiyacı vardı. ...hastanede perişan ve kimsesizmiş. Kucakta götürüp getirmek gerekiyormuş. Defalarca yetkililere ağlayarak anlattı. Savcıya da anlatmış duruşmada hâkime de ağlayarak anlattı. En az 1 hafta daha buradasın demişler. Zayıf ve yaşlıydı kendisinin bile yardıma ihtiyacı vardı. 9 kişi iki yataklı nezarette kaldık.”*
- ❖ *“Yemek sıkıntısı vardı. Her gün aynı yemek verildi. Ayrıca tuvalet ve sigara vb. ihtiyaçlar polisten polise değişti.”*
- ❖ *“Yemek vermediler paran varsa aldırırım dediler.”*
- ❖ *“Yemek yetersiz Yerde beton zemin üzerinde battaniye de uyumak zorunda kaldım.”*
- ❖ *“Yemekler bozulmuştu erkek ve kadınlar aynı tuvaleti kullanıyordu ve çok pisti.”*
- ❖ *“16 Temmuz 2106’da OHAL henüz ilan edilmemişti ama daha beter bir ortam vardı. O gün gözaltına alınarak hakaretlerle at ahırına getirildik. Çamaşırımıza kadar soyularak günlerce o şekilde bekletildik. 2 gün yemek ve su verilmedi. Suyu at sulama hortumundan temin ettik. Tuvalete gitmemize müsaade edilmedi. İlk andan itibaren ellerimiz ters kelepçeli ve sonuna kadar sıkı şekildedeydi. Bırakın yemek yerken, yatarken, çıkarmayı tuvalet için bile açılmadı kelepçeler. 9. gün mahkemeye girerken açıldı sadece. Ve biz tutuklanmayı o ortamdan kurtuluş olarak gördüğümüz için tutuklandığımıza sevindik desem yeridir.”*
- ❖ *“Gözaltında öldürülebiliriz endişesi hep oldu. Duyuyorduk ve görenler oluyordu.”*

A17- Adliyeye Sevkten Sonra, Cumhuriyet Savcılarının, Mağdurlara Karşı Tutumları

Güvenlik kuvvetlerince, savcılıklara sevkleri yapılan mağdurların %58,8'i savcılar tarafından da sorgulandıklarını beyan etmişlerdir. Geriye kalan %41,2'si ise savcılar tarafından ayrıca sorgulanmadan, dosyalarındaki bilgiler veya belgeler üzerinden doğrudan işlem yapılmıştır. Savcılar tarafından sorgulanan mağdurdan %70,4'ü yanlarında bir avukatın bulunduğunu belirtmişlerdir. Ancak, bazı mağdurların yanlarında, avukatları olsalar bile mağdurlara ne ölçüde yardımcı olabildikleri konusu; önceki bölümlerde aktarılan bilgiler çerçevesinde değerlendirildiğinde “vahim” görünümde oldukları söylenebilir.

Mahkemeye sevkleri öncesi savcılarla muhatap olabilen Mağdurların %57,9'u kendilerine kötü veya çok kötü davranıldığını ifade etmiştir. Ayrıca, Savcılar uhdeledeki dosya sanıklarının %59,7'sine tutuklanmak üzere mahkemelere sevk etmiş, geriye kalanlarına ise diğer adli tedbirlerin uygulamaları yönünde karar vermişlerdir.

A18.2- Mağdurların, Cumhuriyet Savcılığı Süreci ve Savcılığın Kendilerine Yaptığı Muameleler Hususundaki Açıklamaları⁴⁷

- ❖ *"Ben ulaştığım bütün mevkilere kendi gayretimle ve birinci sırada ulaştım" deyince savcının tepkisi "Yaa! Siz hep her yerde birincisiniz!" oldu. Halbuki ben doğru söylüyordum."*
- ❖ *"Savcı 20 kişilik bir grup ile bizi odasına aldı. Bizi sıraya dizdi ve sert bir üslup ile sorular sordu. Sonra çıkarın hepsini diye bağırarak bizi odadan çıkardı."*
- ❖ *"Adam yerine bile koymadan odasından kovdu."*
- ❖ *"...Adliyesinde başsavcı ...nın emriyle, adliye memurlarının hepsi eli kelepçeli olarak adliyede bilerek teşhir edilerek tüm adliye dolaştırılmıştır."*
- ❖ *"...Adliyesinde savcı tarafından sorgulandım. Ama bu sorgulama değil tamamen baskı ile geçti. Odaya başsavcı da girerek "Daha öttüremedin mi?" dedi. Sonra iki yanımda iki savcıdan sürekli hakaret baskı aşağılama yaşadım. Yazıcı onların baskı cümlelerini yazmıyordu. Avukat suskun ve onaylar şekilde oturdu. Avukat, "Büyük balıklar kaçtı. Küçükler de böyle yakalandı savcım" dedi. Savcı bana boş kâğıt uzatarak "Ya bu kâğıdı isimle doldurur arka kapıdan rahatça çıkarsın; ya da kızına, çocuklarına hasret hapislerde çürürsün" diye tehdit etti. En sonunda da ev hapsi verdi. Son cümlesinde "Eşini de tutukluyoruz. Sana da öyle bir ceza vereceğim ki başını duvarlara vuracaksın. Ekmek dahi alamayacaksın" dedi. "Sana 5 gün mühlet. Kafanı git duvarlara vur ve isim hatırla. Seni karşıma bir daha getireceğim" dedi."*
- ❖ *"Savcı sorgusunda, avukat vardı ama barodandı kendisiyle hiç görüşmedim sadece usuli olarak yanımdaydı. Savcının da peşin hükümlü halleri beni zaten ürküttü. Suçumun ne olduğunu bilmeden savunmam isteniliyordu. Zaten karar belliydi."*
- ❖ *"Avukatım yanımdaydı, ifade alınmadı, emniyet ifadesine bakıp "Bununla tutuklanırsın başka bir şey söyleyecek misin?" dedi. Birkaç isim sordu, "Tanımıyorum" dedim. "Bak tutuklama yazıyorum" dedi. "Siz bilirsiniz" dedim. "Yazdım gitti" deyip sulh cezaya tutuklamaya sevk etti."*
- ❖ *"Avukatım olmakla birlikte savcı avukatın konuşmasına fırsat vermedi, azarlar tarzda konuştu."*
- ❖ *"Avukatım sanki başına bir iş gelecekmiş gibi tedirgindi."*
- ❖ *"Bana ait olmayan bir suçlamada bulunuldu. Sonra dışarı çıkarıldım. 2 dakika sonra tekrar çağrıldım ve o kişinin ben olmadığım söylendi. Trajikomik."*

⁴⁷ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ *“Başsavcı küçümseyince aşağılayıcı bir şekilde sorgu yaptı ve sürekli olarak suçlayıcı konuştu ve suçlu olduğumu ifade etti. Davranışı çok onur kırıcı idi.”*
- ❖ *“Başsavcı ürkütücü ve nefret doluydu. Odasına girerken korku ve endişe kaynaklı dua etmişim, dudaklarım kıpırdamış. Bana mı okuyup üflüyorsun diye hakaret etti.”*
- ❖ *“Ben Kendimi savunmaya çalışırken, savcının bana söylediği şu cümleyi hiç unutmuyorum, "Ezberlemiş buraya gelmişsiniz".”*
- ❖ *“Ben savcıya ifade vermedim ama eşim verdi ve çok kötü davrandığı söyledi.”*
- ❖ *“Beni eşim ve çocuğumla tehdit etti.”*
- ❖ *“Benimle aynı şartlarda gözaltına alınanları serbest bıraktı. Savcının yakınları ile tanışıyorlarmış. Beni, engelli çocuğumu gördüğü halde, ifademi bizzat almadan, gözlerimin içine bakmadan tutuklama istemiyle mahkeme sevk etti.”*
- ❖ *“Bol hakaretli ve tehditli bir ifade alma oldu.”*
- ❖ *“Bylock tehdidi yedim. Bana “Daha çok isim daha çok bilgi ver”. Alakam olmayan ismini duymadığım insanların ismini okuyup “Bunlar FETÖ’cü mü?” diye teyit etmemi istedi. Ben “Tanımadığımı kimsenin günahına giremeyeceğimi” söyledim ve bildiklerimi anlattım. O da bana “Yetersiz” buraya ByLock ile gelen ama tahliye olan kimse olmadığını altını çize çize defalarca söyledi. Sonra blöf yapmış olacak ki tutuksuz yargılandım şimdiye kadar.”*
- ❖ *“Cumhuriyet savcısı bir hukukçudan ziyade düşmanca tavırlar sergileyen birisi idi.”*
- ❖ *“CMK avukatı verdiler. Avukat sadece yanımızda bulundu ve herhangi bir etki gösteremedi. Çünkü sorgu öncesinde avukat ile görüşmemize izin vermediler.”*
- ❖ *“Çok agresifti. Söylemediğim şeyler yazılmıştı ifademde.”*
- ❖ *“Çok hakaret etti. İnsanların suçlu olduğuna çoktan karar verilmiş. Yargılama usulendi.”*
- ❖ *“Çok korktum savcı söylediklerime hep şüpheyle yaklaştı inanmadı örgüt için çalışan yardım toplayan birkaç kişi mahkemeye çıkmaksızın salıverildi. Hiç alakası olamayanlar hâkim karşısına çıktık.”*
- ❖ *“Çok kötü bir sorgulama idi. Ne yapmak istediklerini bilmiyorlar ama sanki ellerinde sonuç belli. Tutuklama kararı verilecek ve verdi de.”*
- ❖ *“Çok sert bir savcı idi. Dosyaları masaya vurdu. Ben “Suçum yok” dedikçe, “Suçun yoksa bu dosyadakiler ne?” diye bağırıyordu. Çok tedirgin oldum. Ağzım dilim kurudu. Konuşamadım.”*
- ❖ *“Daha önce böyle bir olay yaşamadığım için. İfadem alınmış ve “Avukat istemediğim” belirtilmiş ve de okumadan imzalatılmıştır.”*
- ❖ *“Delile dayalı değil de "Anlat bakalım hayatını, doğumdan itibaren başla” diyerek konunun yeri geldiğinde soru sorarak ifadem alındı.”*

- ❖ *“Etkin pişmanlığı kabul etmem için psikolojik baskı gördüm.”*
- ❖ *“Devletin savcısı daha ifade alınmadan, delil sunmadan otomatik olarak suçlu gördü. Sulh ceza hâkimi bile aynen şunu söyledi. “Savcı Bey tutuklanmanızı istiyor, bu nedenle sizi tutuklamak zorundayım”*
- ❖ *“Direkt suçlu muamelesi gördüm.”*
- ❖ *“...Savcısı... Ben diyorum ki cami imamıyım... Adam resmen bana hayvan muamelesi yaptı! Küfür bağırma çağırma her şey vardı.”*
- ❖ *“Savcı aşırı öfkeli ve nefret doluydu. Hakaret aşağılama tehdit hepsi vardı.”*
- ❖ *“Hakaret eden bağırın bir savcıydı.”*
- ❖ *“Hakaret tehdit, savcı değil sanki mahalle kabadayısı.”*
- ❖ *“Hakkımdaki suçlamaları hiçbirini söylemedi. Tutuklamakla tehdit etti. Çocuklarıma hasret bırakmakla tehdit etti. Eşimin doğumunda yanında olamayacağımı bu sebepten bildiğim ne varsa söyle yoksa tutuklanacaksın. Seni tutuklamaya yeterli delilim var deyip durdu.”*
- ❖ *“Hareketlerinden belli idi Savcı önceden kararı vermişti.”*
- ❖ *“Her söylediğimi yazmadı. Sadece kendince olumsuz gördüğü şeyleri yazıyordu sanırım.”*
- ❖ *“Hoş davranıyor gibi olsa da isim vermem için sık sık telkinde bulundu. Lehime olan hiçbir ifadem dikkate alınmadı.”*
- ❖ *“İlgili savcı odasına girdiğimde sadece etkin pişmanlıktan yararlanmak isteyip istemediğimi sordu. Bunun dışında tarafıma soyut ya da somut herhangi bir soru yöneltmedi. “Pişman olacağım bir şey yapmadığımı” söylememin ardından, odadan çıkabileceğimi söyledi.”*
- ❖ *“İlk alınışında savcı “Hakkında istihbarat raporu var” deyince, ben “Sayın savcım ben istihbaratın dikkatini niye çekmişim ki hakkımda bir karar mı vardı?” diye sorunca panikledi ve raporu bulamadı. “Ön soruşturma gizlidir ya onu kastettim” dedi. Bu arada avukat sus pus.”*
- ❖ *“İlk gözaltına alındığımda emniyete götürüldüm. Beni odasına çağırdı. Bildiklerimi anlatmamı istedi. “Yoksa kurtuluşumun olmadığını” söyledi. İfadem alınırken de odaya girip çıktı. İfade alan polisler bu kişinin savcı olduğunu, onun isteği ne yöne olursa benim durumumun öyle gelişeceğini söylediler. Savcının istediği yönde ifade vermem gerektiğini belirttiler.”*
- ❖ *“İlkinde savcı ifademi aldı tutuksuz yargılanmak üzere mahkemeye sevk etti. İfade alma işlemi çok kısa sürdü. Ne avukat konuşabildi ne ben. Sadece etkin pişmanlık hükümlerinden yararlandırmaya zorladılar. Başka da bir şey yok. İkincide savcı ifademi bile almadan tutuklanmak üzere mahkemeye dosya üzerinden sevk etti. Yüzüme dahi bakan olmadı. Polis direk olarak mahkeme bekleme salonuna götürdü beni. Saatlerde mahkeme bekledim.”*

- ❖ *“Hiçbir somut delil olmadığından ilkokuldan itibaren bütün hayatımı anlatmam istendi. Benim tarafımdan İşlenen bir suç yoktu ellerinde delil olmadığı için suç isnat edebilmek adına sorgu yaptılar.”*
- ❖ *“İnsan yerine konulduğumuz söylenemez, yani bir hırsızdan tecavüzcüden hatta PKK'dan daha kotuyuz gözlerinde.”*
- ❖ *“İsim ver kapıdan çık git dedi.”*
- ❖ *“İtirafçılık, etkin pişmanlık, alacağım ceza ve tutukluluk ile ilgili sürekli ikaz vardı.”*
- ❖ *“İtirafçı olma hususunda baskı, kızını göremezsın tehdidi.”*
- ❖ *“İtirafçı olmam için telkinde bulundu.”*
- ❖ *“İtirafçı olmamı istedi olmayınca ifademi almadan tutuklama istemiyle mahkemeye sevk etti.”*
- ❖ *“Karar önceden verilmişti. Sadece itirafçı olmam durumunda oturup dinliyorlardı diğerleri tutukluluğa sevk.”*
- ❖ *“Kesinlikle suçlusun mantığı hakimdi.”*
- ❖ *“Keşke savcının ifade alma işlemi ses ve görüntü sistemi ile kayda alınsaydı da insanlar neler yaşandığını görebilselerdi.”*
- ❖ *“Komedydi. Darbeden gözaltına alınıyorsunuz. Size darbe sorulmuyor. Dergiye abone misin? Bankada hesabın var mı? gibi.”*
- ❖ *“Konuşturmadı. Sadece benim sorduğum sorulara cevap ver dedi. Onun haricinde açıklama yapmama izin vermedi.”*
- ❖ *“Konuşurken yüzüme bile bakmadı. İfademi ayakta aldı. Ön yargılıydı. Kafasındaki hikâyeyi ifade olarak yazdırmaya yönelik sorular sordu. Direkt sorular yerine tuzak sorular sordu.”*
- ❖ *“Kuralları bilmediğim için savcı odasına girince saatlerce ayakta kaldığım için gayriihtiyari sandalyeye oturdum ve bana hakaret etti oturduğum için. O kadar korktum ki. Bana itirafçı olmam için telkinde bulundu. Avukatsız savunmamı aldı. Kendisini hatırlamak bile istemiyorum.”*
- ❖ *“Önceki ifadelerim doğrultusunda söylediklerim hiçbir şekilde dikkate alınmadı. Kasıtlı olarak gece saat 12'ye kadar bekledim. Onlar da suçlu muamelesi yaptılar.”*
- ❖ *“Peşinen suçlu görüyorlar. Normal bir durumu bile aleyhimize kullanıyorlar.”*
- ❖ *“Psikolojik olarak bir baskı vardı hadi anlat bakalım, ben senin suçunu biliyorum, neden buradasın gibi sorular soruyordu.”*
- ❖ *“Polis ifadesinden sonra adliyeye 14 kişi olarak sevk edildik, adliye nezaretinde iken görevli polis gelerek savcı itirafçı olacakların ifadesini alacak. Geri kalanın ifadesini almadan direk tutuklamaya sevk edecek dedi.”*

- ❖ “Polis ifadesine ek söyleyecek bir şeyiniz var mı? dedi. Tutuklamaya sulh ceza hakimine sevk etti.”
- ❖ “Sağlık sorunlarım vardı, uzun süre ayakta bekletilmem daha da rahatsız edici oldu.”
- ❖ “Sadece yasalara değil, nezaket kurallarına dahi muhalefet etmemiş biri olarak savcı karşısına çıkarılmayı hak edecek hiçbir fiilim olmadığı halde, çok ağır bir ithamın öznesi olarak orada bulunmanın ne kadar incitici olduğunu belirttikten sonra, sorgu esnasında dişe dokunur bir soruya muhatap olmadım. Bir darbe girişimi sonrası, şiddet eylemlerini desteklediğimi gösterir hiçbir bulgu olmadığı halde, içinde Stefan Zweig’in dahi geçtiği bir sorgulama oldu. Bazı sosyal medya iletilerim üzerinde detaylı duruldu.”
- ❖ “Savcı “Dosyamda bir şey olmadığını bu dosya ile soruşturma yapılamayacağını. Bakanlığımızdan delil isteyeceğini” söyledi ama tutuklamaya sevk etti.”
- ❖ “Savcı baronun görevlendirdiği CMK avukatına “Sen de mi FETÖ’cüsün yoksa?” dedi. Bana da sulh ceza hakimliğinde tutuklanacağımı ve en az 3 adliye çalışanının ismini verirsem düşünebileceğini söyledi.”
- ❖ “Savcı beyin konuşmaları kendi kendini tekzip ediyordu. Mesela beni şikâyet edenlerin cümlesini okudu bana savcı bey. “Bu kişinin kesinlikle bunlardan olduğunu düşünüyorum” demiş beni şikâyet edenler. Savcı bey bana “Kesinlikle ifadesi ile düşünüyorum ifadesi tek bir cümlede yer almaz. Kurallara aykırıdır” dedi. Ne kadar delil olursa olsun Türkiye’de hangi savcıya hangi hâkime gidersen git bu dosyadaki sadece bu cümle bu dosyayı kapatır beraat alırsın dedi ve hemen ardından beni tutuklama talebiyle mahkemeye sevk etti.”
- ❖ “Savcı önyargılıydı. Herkesi tutuklamayı önceden kararlaştırmıştı. Hal ve tavırları iyi değildi. Beni usulen, kerhen dinledi. Yani her şey tiyatro ve göstermelikti asıl amaç tutuklamaydı.”
- ❖ “Savcı prosedürü yerine gelsin diyerek Sadece usulen ifademizi aldı sadece 2 dk. sürdü girmemizle çıkmamız bir oldu.”
- ❖ “Savcı söylediğim en ufak kelimelerden dahi olmayacak anlamlar çıkarıyordu. Sürekli birilerinin ismini söylememi istiyordu.”
- ❖ “Savcı usulen sorguladı, ByLock tespiti var deyip tutuklama isteyeceğini söyledi, savunmayı dikkate almadı zaten önceden otomatik bir işleyişle tutuklamaya sevk etti.”
- ❖ “Savcı acayip önyargılıydı. Lehe olan hususları dinlemek istemedi bile. Sürekli aleyhe olan şeyleri sordu.”
- ❖ “Savcı aşağılayıcı tehditkâr bir tarzda sorgulama yaptı çocuklarımı küçük çocuğumu düşünmemi tutuklama isteyeceğini söyleyerek tehdit etti.”
- ❖ “Savcı azarlayan bir tavırla bağırarak konuştu.”
- ❖ “Savcı bana birçok soru sorduktan sonra “Yahu sende o yok, bu yok, şu yok. Seni kim neden şikâyet etti” dedi... başka da bir şey demedi.”
- ❖ “Savcı beni dinlemiyordu telefonla oynuyordu umursamaz tavır takındı.”

- ❖ *“Savcı beni eşim ve çocuklarımı tutuklamakla tehdit etti. Senden öncekiler her şeyi anlattı sende anlat diyerek baskı yaptı.”*
- ❖ *“Savcı beni ve avukatı dinlemedi direk tutuklanma talebiyle mahkemeye sevk etti.”*
- ❖ *“Savcı Bey hakkımda ön yargılıydı. Aynı suçlamayla alakalı 3 gün önce gözaltına alınan ve hâkim tarafından tutuksuz yargılama kararı verilen komiser yardımcısı ve emniyet müdürünü tekrar itiraz ile tutuklamak için beni gözaltına aldığı izlenimini verdi. Sıklıkla emniyet müdürünün kendisini aramadığını, takmadığını serzenişle söyledi. Beni sonradan FETÖ’den atılan hâkime havale ederek adeta tutuklanmama zemin ayarladı. Söylemleri sert ve tehditkardı.”*
- ❖ *“Savcı Bey, sadece kendince olumsuz ve şüpheli gördüğü bilgileri bir aldı. Lehime olacak hiçbir şeyi bir almadı.”*
- ❖ *“Savcı bir devlet görevlisi değil de bir düşman gibi davranıyordu. Bağırıp çağırırdı, aşağıladı ve tutuklama talep etti. Suçum ne idi? Tecavüzcü olsam, katil olsam daha insani bir sorgulama geçirirdim kesinlikle.”*
- ❖ *“Savcı bir şeyler bulmak istiyormuşçasına sürekli sıkıştırdı. “Bundan sonra burs vermeyi düşünür müsünüz?” diye sordu. Evet desem bu da mı suç olacaktı?”*
- ❖ *“Savcı biraz korkuyordu. Sanki tutuklamaya sevk etmezse onu da tutuklayacaklarmış gibi tedirgindi.”*
- ❖ *“Savcı çok sinirli ve kaba davrandı.”*
- ❖ *“Savcı çoktan bizi yargılamış cezayı kesmiş havası verdi. Lehte hiçbir konuya değinmedi. Sübjektif bir tutumdaydı.”*
- ❖ *Savcı çoktan kararını vermiş hakkımda. İzlenimi edindim. Sadece şeklen dinledi.”*
- ❖ *“Savcı da sorgulaması sert ve savunmamı inandırıcı bulmadığı her halından belli ediyordu. Doğruları söylediğim halde bu şekilde bir muamele gerçekten yıllarca dirsek çürütmüş ve eğitim hayatını başarılarla tamamlamış biri olarak beni ziyadesiyle üzümüştür.”*
- ❖ *“Savcı daha sorgulama bitmeden sen tutuklanırsın dedi.”*
- ❖ *“Savcı değil sanki düşman askeri.”*
- ❖ *“Savcı Efendi randevu sistemiyle ifademize başvurabilirdi. Ama yapmadı ve resmen peşinen suçlu muamelesi gördüm.”*
- ❖ *“Savcı elinde telefon ile yazışarak ifade aldı. Zaten tutuklayacağı için çok bir şey sormadı.”*
- ❖ *“Savcı emniyette verdiğim ifadeyi incelemiş ve üzerinde belirli yerleri çizmiş idi. Onları sordu. Tavrı ise suçlu biri ile konuşur gibiydi. Alaycı bir tavır içindeydi.”*
- ❖ *“Savcı eşimin neden tutuklu olduğu üzerinde durdu. “Bylock kullandı mı?” diye sordu hayır dememe rağmen ısrarla sordu. Kimse sendikadan Bank Asya’dan tutuklanmaz deyip yalan söylemekle itham etti.”*

- ❖ *“Savcı hal ve davranışları bakışlarıyla beni ezmeye psikolojik baskı yapmaya çalışıyordu. İfade vermeyi ret ememe rağmen ifade vermişim gibi poliste vermiş olduğum ifadeyi kopyala yapıştırma ile tutanak tutmuş.”*
- ❖ *“Savcı herkesin tutuklanmasını istedi. Düşman hukuku uyguladı. Nefret ile hareket etti.”*
- ❖ *“Savcı hukuk adamına benzemediği gibi polis hazırladığı kişiselleştirilmiş, somut suç isnadı içermeyen herkese sorulan klişe soruları sordu. Tahrik etti. Örneğin 15 Temmuz sonrası yapılan demokrasi mitinglerine katılıp katılmadığımı sordu.”*
- ❖ *“Savcı ifademi dahi almaya gerek duymadı. Sadece benim de değil bizim gurubun yarısının ifadesini almaya gerek duymadı. Hatta “Bu adamları niye gözaltı yaptınız bunların ne suçu vardı” diye polislere çıktı. Fakat aynı savcı hakkımızda dava da açtı. Ne komik değil mi? Çünkü beraat edeceğimizi bile bile bize de dava açtı. Sonuç ne oldu “beraat”. Ama dava süresi 15 ay sürdü yani resmen süründürdü...”*
- ❖ *“Savcı karşısına çıkan herkese suçlu ve de yalancı muamelesi yaptığından karşısındakine “Ne yapsan boş. Ne söylesen boş. Kurtuluşun yok. Mutlaka hapse gireceksin.” davranışı gösteriyor. Vicdansız kasap karşısındaki koyun gibi olmak çok zor.”*
- ❖ *“Savcı karşısında aşağılık bir yaratık varmış gibi konuştu ve aşağıladı beni.”*
- ❖ *“Savcı kinle hareket ediyordu. Tanımadığım kişiler ismini vermiş ve savcıya “Ben sadece birini tanıyorum bu saydığımız isimlerin” dedim. “6 7 kişinin hepsi mi yalan söylüyor” dedi. Oysa 4 tanık ifadesi vardı hakkımda. “Tanımadığım kişiler yüzünden cezalandırılacak mısınız beni?” dedim. Bağırды çağırды azarladı. CMK avukatı da olanlar karşısında hiçbir şey söylemesi. İmza attı sadece.”*
- ❖ *“Savcı masumsun dedi ama tutuklamaya sevk etti.”*
- ❖ *“Savcı önce sorguladı. Sonra avukat eşliğinde tekrar sorguladı.”*
- ❖ *“Savcı önyargılı bir yaklaşım sergiledi. Zaten ceza alacaksın tarzında konuştu.”*
- ❖ *“Savcı önyargılı soruşturma yürüttü, lehe delilleri toplamıyor, müşteki avukatı gibi davranıyor.”*
- ❖ *“Savcı peşinen suçlu görüp cezalandırmanın peşindeydi. Düşman muamelesi yapıyordu. Lehte olan hiçbir şeyi dikkate almıyordu.”*
- ❖ *“Savcı sadece aşağılamak ve hakaret etmek için odasına çağırды. Hiçbir sorgulama olmadı. Zaten karar verilmişti.”*
- ❖ *“Savcı sadece dinledi. Neden, niçin sorularının cevabını hiç aramadı. Süreci tamamlayıp tutuklama kararını vermeyi zaten kafasına koymuştu.”*
- ❖ *“Savcı sadece gözaltındaki ifadeye dayanarak benimle hiç görüşmeden tek soru sormadan tutuklama kararı verdi.”*
- ❖ *“Savcı sadece kendi kafasında belirlediği soruya cevap arıyor sizin dediğiniz başka hiçbir şeyi ifadeye geçmiyor. Darbe gecesiyle anlatılanları dahi görmezden geliyor.”*
- ❖ *“Savcı sertti ve sesini yükseltiyordu sürekli.”*

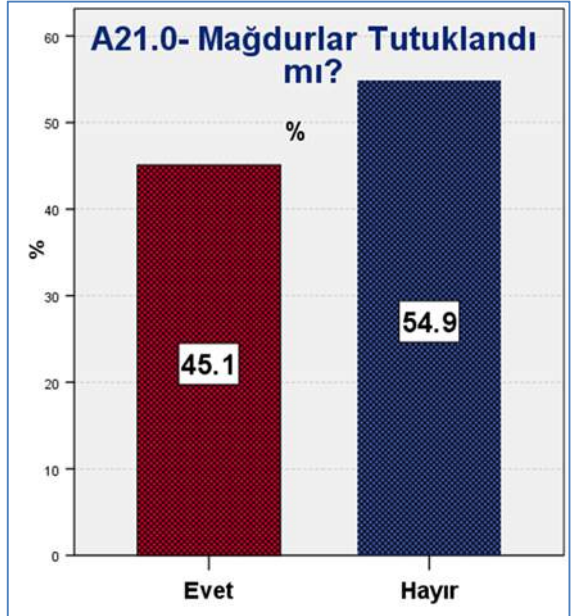
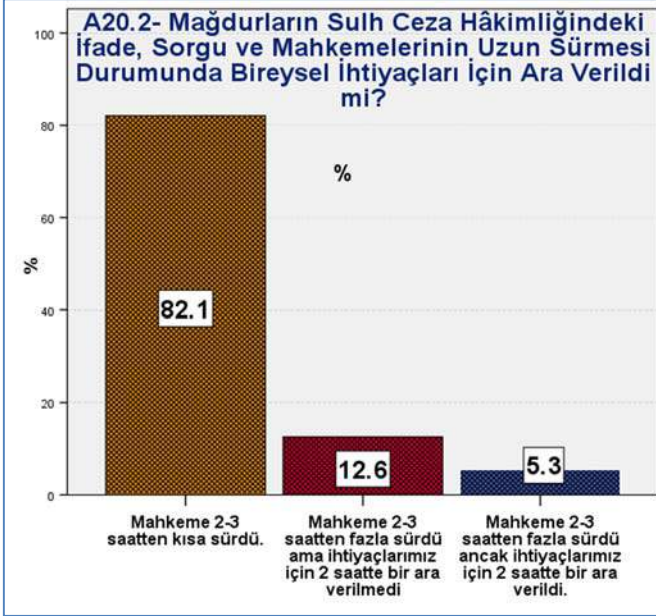
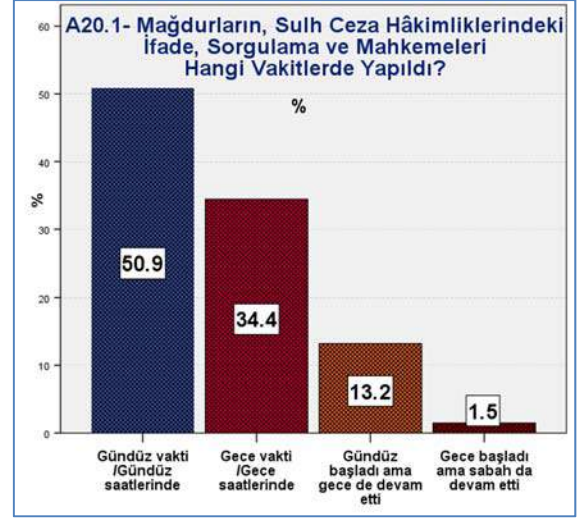
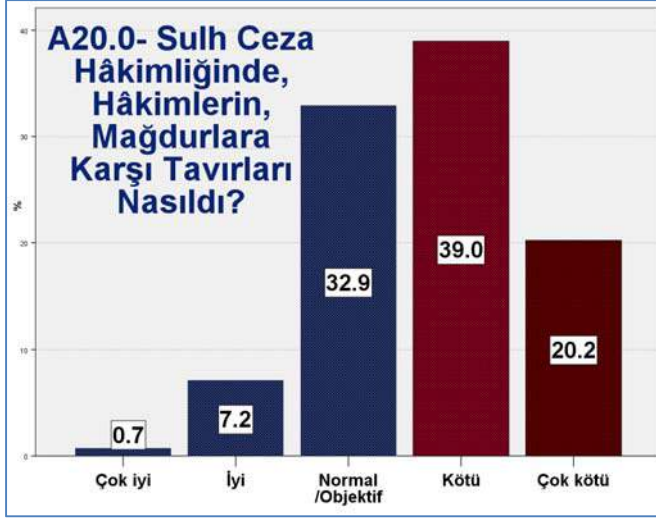
- ❖ “Savcı somut hiçbir şey sormayıp hayatımı anlattırdı ve anlatımlarım üzerinden niye öyle yaptın niye böyle yaptın niye risale i Nur okuyorsun gibi cümlelerle sabrımı deneyip durdu.”
- ❖ “Savcı sorduğu sorunun cevabını bile dinlemiyordu tamamen tutuklama odaklıydı.”
- ❖ “Savcı sorgulama yapmak için Ankara’dan çağırmasına rağmen sorgulama yapmadan tutuklama talebi ile mahkemeye sevk etti.”
- ❖ “Savcı sürekli suçlu olduğumuzu ve tutuklanacağımızı telkin etti.”
- ❖ “Savcı sürekli tehdit ediyordu. Tutuklama ile. İtirafçı olmaz İsem tutuklanacağımı söyleyip durdu. Ayrıca günün şanslısı sensin seni tutuklamaya göndereceğim deyip durdu.”
- ❖ “Savcı tamamen dosya üzerinden işlem yapan ve sadece itirafçı olanlarla görüşen zalim biriydi.”
- ❖ “Savcı usulen birkaç soru sordu, sorgu öncesinde polisler bizde fire olmaz diyerek tutuklanacağımı zaten söylediler.”
- ❖ “Savcı ve hâkim bizzat dosyanın boş olduğunu hiçbir delil olmadığını söyledi. Buna rağmen tutuklamaya sevk edildim ilk sorguda adli kontrol ile bırakıldım ancak bir saat sonra HSYK yetki kararnamesi ile o hâkimi sulh ceza hakimliğinden aldı ve itiraz üzerine yapılan ikinci sorguda yeni yetkilendirilen hâkim dosyaya yeni delil gelmediğini belirterek beni ve 20 yine aşkın hâkim savcıyı iki cümle ile tutukladı.”
- ❖ “Savcı vereceği kararın ne olduğu anlamayacak kadar laubali ve oturduğu koltuğun ne anlama geldiğini bilmeyecek kadar sorumsuz, hukuksuz ve vicdandan yoksun birisiydi.”
- ❖ “Savcı yanlıydı YBP’nin (Yargıda Birlik Platformunun) takvimini gözüme sokar gibi masasının üzerine benim görmem için özellikle koymuştu.”
- ❖ “Savcı yüzüme bile bakmadı polis ifadesini özetle geçti.”
- ❖ “Savcı yüzümü dahi görmeden tutuklanmamı istedi. Allahtan hâkimin keyfi iyi olduğu için (öyle söyledi) serbest kaldım. İftiracı sonrası mesai bitimine denk geldim :) şaka değil.”
- ❖ “Savcı, şüpheli hakkında lehe olan hiçbir belge, bilgi toplamamış sadece asılsız, gizli ihbara dayanarak kuvvetli suç şüphesinin varlığını delil diye koydu önümüze. Oysaki aleyhe gizli tanık dışında herhangi bir şey yoktu. Peşine suçlu kabul edilmişim zaten.”
- ❖ “Savcıda konjonktüre uyumlu davranıyordu. Kendi doğrularından (Siyasi ortama paralel) emindi ve ona uygun hareket ediyordu.”
- ❖ “Savcılar emir kulu. Etkisiz eleman. Hak ve hakikatle bir dertleri yok.”
- ❖ “Savcılar tamamen önyargılı davranıyorlardı. Tekrardan ifade almaları tamamen usuli ve 'etkin pişmanlıktan yararlanacaklar çıkar mı acaba!' Mülahazası ile ifade alınıyordu.”
- ❖ “Savcılık sorgumda savcı gayet iyiydi ama bana asıl baskıyı kuran başsavcıydı. Başsavcı 5'er dakikalarla geliyor ve itirafçı olmam hususunda üzerimde baskı kurmaya çalışıyordu. Avukat varlığı da yokluğu da belli değildi olmasa daha iyiydi.”

- ❖ *“Savcılık sorgusu tamamen formalite gibi; bildiklerini anlat serbest kal.”*
- ❖ *“Savcılıkta yanımdaki avukat baronun görevlendirdiği avukattı, herhangi bir yardımı olmadı.”*
- ❖ *“Savcının aşırı agresif tutumu vardı. İfademi okumama müsaade etmedi. Hadi çabuk imzala şeklinde sert söylemde bulundu.”*
- ❖ *“Savcının ilk cümlesi: Suçsuz olduğuna beni ikna et!”*
- ❖ *“Savcının objektif olmadığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Savcının odasının önünde 4 saat kadar ayakta bekletildikten sonra mahkemeye sevk ettiğini öğrendim savcıcı hiç görmedim derdimi anlatamadım. Avukat tutacak durum da olmadığından görevli avukatı da hiç görmedim.”*
- ❖ *“Savcının söylediğini aynen yazıyorum; "Bunca süre okulda çalışmışsın", hâkime söylüyor, "Tutuklayın gitsin".”*
- ❖ *“Savcıya ifade verirken birisi vardı savcı avukatım olduğunu ifade bitince söyledi. Hiçbir faydası olmadı...”*
- ❖ *“Savcıyı hiç görmedim. Adliyeye geldik grup olarak. Saat 10 11 gibi 2 kişi tahliye dendi birisi ben idim. Karar dosya üzerinden veya polis kanaati üzerinden verilmiş olabilir. Akşama doğru hâkim ifade aldı polisteki ifademini aynısını verdim ve 2 kişi tahliye olduk. Diğerleri tutuklulukla sevk edildi. Gecelediler.”*
- ❖ *“SEGBİS aracılığı ile Savcı tarafından o ilk dönemin soruları soruldu. Avukatımla birebir görüşürülmemiştim, SEGBİS'le bağlandığımızda avukatım yanımdaydı. En büyük problem; SEGBİS ile ifade alınırken karşı tarafta kâtibin eksik fazla, kes kopyala yapıştır işleri... Size ait olmayan sorudan hareketle metne devam etmeleri. Elimize ulaştıktan sonra itiraz edebildim.”*
- ❖ *“Somut bir suçlama olmadığı halde suçluymuşum gibi davranıyordu.”*
- ❖ *“Somut hiçbir şey isnat edilmedi. Anayasaya aykırı HSK (HSYK) seçimleri, oyumu kime verdiğim soruldu. CMK ya aykırı eş ve aile hakkında usulsüz sorular soruldu.”*
- ❖ *“Somut olarak suçumun ne olduğu söylenmedi. Sadece, özel hayatım ve temel hak ve hürriyetim kapsamındaki işlerle ilgili sorular soruldu.”*
- ❖ *“Sorgulama öncesinde avukat ile görüşme olanağım olmadı baronun tuttuğu avukat benim yanımda değil savcının yanındaydı SEGBİS. Öncesinde dosya ya da suçlama ile alakalı hiçbir şey verilmedi bilgi dahi alamadım.”*
- ❖ *“Suçlu muamelesi yapıldı. Hakaretler gırla...”*
- ❖ *“Sürekli tehditvari konuştu ve Avukatımın yardımını engellemeye çalıştı.”*
- ❖ *“Talimatlı savcı için ne denebilir ki.”*
- ❖ *“Tamamen formalite prosedür yerini bulsun uygulaması Tiyatro gösterisi.”*

- ❖ *“Tamamen ne dediğimizin önemi yok. İftira atanların beyanına dayalı soruşturma yapıldı. Ne emniyette ne adliyede ne de idari soruşturmada önüme sen şunu yapmışsın diye bir belge ve suç konmadı. Bunca zaman oldu neyle suçlanıyorum. Suçum ne bilmiyorum. Tamam FETÖ ile irtibat falan ama. Kimse sen şundan ya da bundan dolayı irtibatlısın demiyor. Diyemezler çünkü FETÖ ile irtibatımın olmadığını etrafımdaki herkes bilir.”*
- ❖ *“Tamamen önyargılı ve tutuklamaya yönelik bir süreçti. İfademi İlin Başsavcısı aldı ve kendisi ile daha öncesinden bir hukukumuz da vardı. Fakat kendilerine gelen listeler üzerinden tutuklama yaptıkları o kadar belliydi ki. Sorular tamamen önyargılı, suçlayıcı ve tutuklama ya yönelikti. Halbuki 15 Temmuz ve gecesini ile ilgili olması gereken bir soruşturma süreci idi. Lakin karşıma çıkan sorular benim şahsi hayatım, geçmiş yıllara ait sosyal çevre bilgilerim, aileme ilişkin diğer edinilen bilgiler vb. idi. Ve buradan yola çıkarak bir kanaat oluşturmaya çalışıyorlardı. Tabi ki bu süreç tamamen hukuksuz ve kanunsuzdu. Lakin karşımdaki kişilerin hukuk adamı olmadıklarını, birer cellat olduklarını o an anlamıştım.”*
- ❖ *“Tamamen uzaktan kumandalı gibiydiler. Ne dersiniz boştu. Ha duvar ha o zamanki savcılar.”*
- ❖ *“Tanıdığı olanlar savcılıktan sorgusuz olarak bırakıldı. Örneğin Vali ...'nın kayını öğretmen İ...”*
- ❖ *“Tarafıma hiçbir suça konu somut olay delil gösterilmedi. Hakkımda gözaltına alınmamı gerektirecek iddialara ilişkin hiçbir delil toplama araştırma işlemi yapılmadan tamamen yemleme diyeceğimiz surette sorular sorarak yorum yapmam istenmiştir. Bu şekilde tutuklamaya gerekçe oluşturulmaya çalışılmıştır. Kendimi savunmak için yeterli süre verilmemiştir. 17 ay tutuklu kalacağım ve birçok mağduriyetler yaşayacağım sürece gidişim birkaç cümlelik kendini savunma veya 5-10 dakikalık savcı ifadesi denilen süreçle başlamıştır.”*
- ❖ *“Terörle alakası olmayan saçma sapan sorulara muhatap oldum. Okul, sendika, dernek vs.”*
- ❖ *“Tutuklamaya yeterli delil yok diyerek tutukladı.”*
- ❖ *“Tutuklayacağını söyledi direk.”*
- ❖ *“Üçüncü ve son ifadem savcı tarafından bizzat alındı. Bana ifademi değiştireceksem şimdi değiştirmemi yoksa bir daha ifade alınmayacağını söyledi. Hiçbir belge göstermedi.”*
- ❖ *“Usulen avukat vardı kendimi çaresiz hissettim, anne babam ve ailemin başına kötü şeyler gelecek korkusuyla ifade verdim.”*
- ❖ *“Usulen sordu. Kararı önceden belli idi.”*
- ❖ *“Uzun süre kelepçeli olarak önce savcı ifadesi sonra sulh ceza hakimliğini bekledik.”*
- ❖ *“Yani nereye ne için gittiği mi bilemedim, nerde ne olacağı ile ilgili hiçbir bilğim olmadığı için korkudan sürekli ağlıyordum, zaten daha sonra depresyona girdim.”*
- ❖ *“Yasal kitaplardan ifadem alındı. Garipti.”*
- ❖ *“Yönlendirme yaptı sürekli savcı.”*

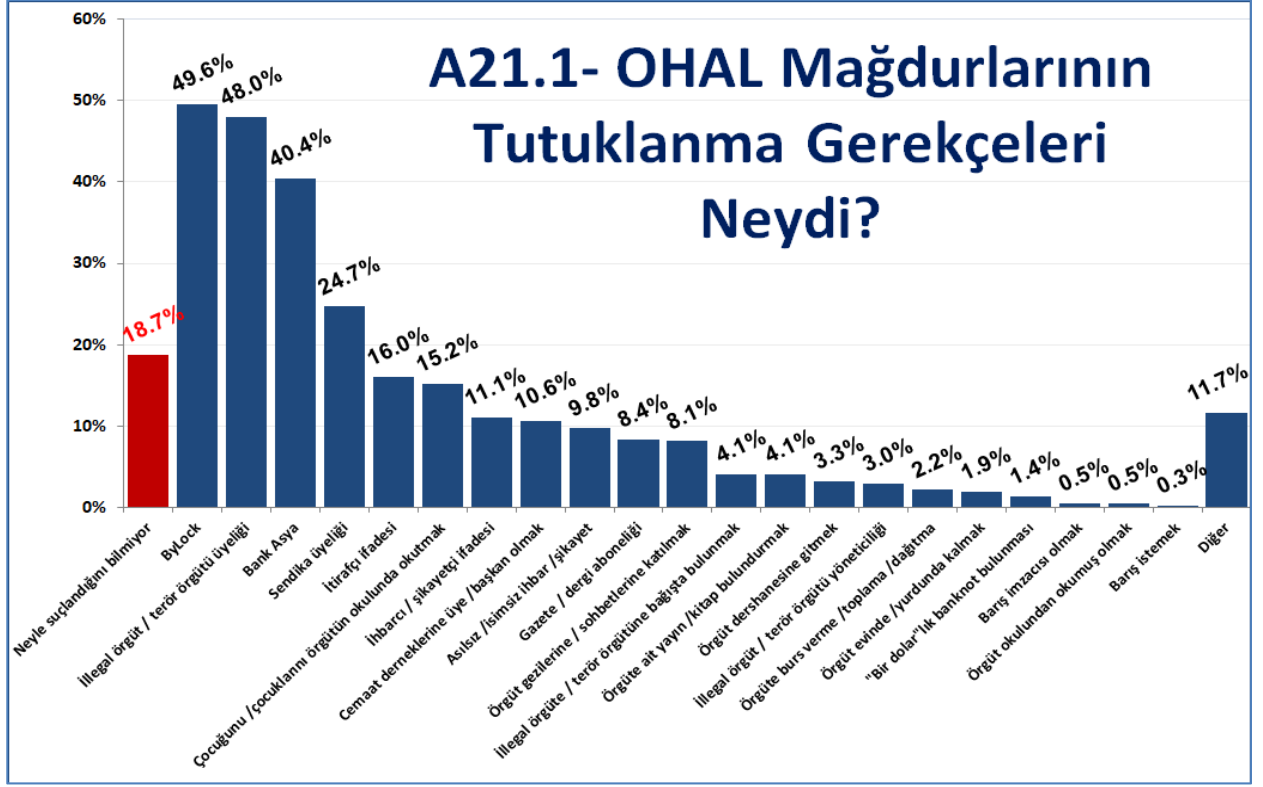
A20.0- Sulh Ceza Hâkimliklerinde, Mağdurlarının Gördükleri Muameleler ve Karşılaştıkları Tutumlar

Mağdurların %59,2'si Sulh Ceza Hâkimliklerinde gördükleri muamelelerin kötü veya çok kötü olduğunu belirtmişlerdir. Mağdurların %49,1'inin davaları gece vaktinde görülmüş veya geceye de sarkmıştır. Oysa ki "adil yargılama" açısından, sanıkların sorgulama veya yargılamalarının günün makul saatlerinde yapılması gerekmektedir. Zorunlu durumlar haricinde, gece yargılama yapılarak karara bağlanan davaların kararları bu sebeple bozulabilmektedir. Yargıtay belirtilen sebeple bozma kararı vermiştir.⁴⁸ Sanıkların yorgun, uzun süreli ve sağlık durumları gözetilmeden rahatsız edici şartlarda sorgulama /yargılanmalarının yapılması, yargılamanın iki saatten uzun sürmesi durumunda "asgari her iki saatte bir ara verilmesini" de gerektirmektedir. İki saatten uzun süren davalarda gerekli ara verilmeden" yargılama yapılması sanık haklarına aykırı bir durumdur ve "yasak sorgu" yöntemlerden sayılır. Ancak, araştırmamıza katılan mağdurlardan %12,6'sı yargılanmaları iki saatten uzun sürdüğü halde ara verilmediğini beyan etmişlerdir. Diğer yandan mahkemelerinin belki de 5 dakika kadar kısa sürdüğünü ancak, sabah-tan-akşamın geç saatlerine kadar tüm gün boyunca adliye koridorlarında veya adliye bekleme salonlarında kötü şartlarda bekletildiklerini beyan eden çok sayıda mağdur da bulunmaktadır. Sulh Ceza Hâkimlikleri yargıladıkları sanıkların %45,1'ini tutuklamışlardır.

⁴⁸ Yargıtay 16. Ceza Dairesi 21.04.2016 Tarih, 2015/4672 Esas ve 2016/2330 Karar Sayılı ilamı

A21.1- OHAL Mağdurlarının Tutuklanma Gerekçeleri

Araştırmaya katılan mağdurların, %18,7'si tam olarak neyle suçlandıklarını bilmeden tutuklandıklarını beyan etmişlerdir. Aşağıda sıralanan birçok tutuklanma gerekçelerinin de “insan hak ve hürriyetlerine saygılı” pozitif hukuk ilkeleri çerçevesinde değerlendirildiklerinde oldukça zayıf veya temelsiz sayılabilecek gerekçeler olduklarını kabul etmekle birlikte, mağdurların tam olarak neyle suçlandıklarının belli olmadığı, şaibeli denilebilecek türden yapılan, tutuklamaların ana sebebinin, önceki bölümlerde, mağdurlarca, aktarılan ifadelerden de rahatlıkla anlaşılabilirdiği kadarı ile onların zihinsel, ruhsal ve psikolojik dengelerini bozacak, sistematik bir işkence ile “üzerlerine atılı olan temelsiz suçları kabul veya itirafçı olmalarını sağlamaya yönelik” zorlama girişimlerinin devamı niteliğinde olabilecekleri değerlendirilebilir. Çoktan aza doğru, sırası ile mağdurların, diğer tutuklanma gerekçeleri şunlardır: ByLock (49.6%); İllegal örgüt / terör örgütü üyeliği (48.0%); Bank Asya (40.4%); Sendika üyeliği (24.7%); İtirafçı ifadesi (16.0%); Çocuğunu /çocuklarını örgütün okulunda okutmak (15.2%); İhbarcı / şikayetçi ifadesi (11.1%); Cemaat derneklerine üye /başkan olmak (10.6%); Asılsız /isimsiz ihbar /şikâyet (9.8%); Gazete / dergi aboneliği (8.4%); Örgüt gezilerine / sohbetlerine katılmak (8.1%); İllegal örgüte / terör örgütüne başışta bulunmak (4.1%); Örgüte ait yayın /kitap bulundurmak (4.1%); Örgüt dershanesine gitmek (3.3%); İllegal örgüt / terör örgütü yöneticiliği (3.0%); Örgüte burs verme /toplama /dağıtma (2.2%); Örgüt evinde /yurdunda kalmak (1.9%); "Bir dolar"lık banknot bulunması (1.4%); Barış imzacısı olmak (0.5%); Örgüt okulundan okumuş olmak (0.5%); Barış istemek (0.3%); Diğer (11.7%)

Tutuklanma gerekçelerinde; “Diğer” seçeneğini işaretleyenler aşağıdaki ilave gerekçeleri de sıralamışlardır:

- “Çalıştığı kurum idaresinin "örgüt üyesi olabilir" kanaati.
- “İçeriği ve kim tarafından olduğu belirtilmeyen “Ankesörlü telefonla” aranmış olmak.
- “Eğer 2014 yılında tayini çıkmamış olsa idi, 2016 yılında bir büyük şehirdeki darbe olaylarına destek vereceği kuvvetli şüphesi.
- “Bir flash bellekte yakalanan, kamu personeli fişleme listesinde adı olmak.
- “Çalıştığı kurumca hazırlanmış bir fişleme listede adının bulunması.
- “Örgüte ait olduğu iddia edilen otelde konaklamak
- “Bir örgüt şüphelisinde bulunan isim listelerine isminin bulunması.
- “Bir şüphelinin "Sohbete gidiyorduk" o da vardı itirafı.
- “Terörle iltisaklı oldukları iddiasıyla KHK ile kapatılmış, örgüte kurumlarda çalışmış olmak: Okul, Dershane, gazetede vs.
- “Gizli tanığın “FETÖ’cü olabileceğini değerlendiriyorum” beyanı.
- “Hakkında tutuklanmayı gerektirecek delil olmadığı halde, "ülkemizin içerisinde bulunduğu durum" gerekçe gösterilerek tedbiren tutuklanma.
- “KHK ile İhraç edilmiş olmak.
- “Örgüt suçundan haklarında işlem yapılan kişilerle telefon görüşmesi yapmak (herhangi bir içerik olmayıp, sadece görüşme sayıları bulunmaktadır).
- “Örgüte üye olmamakla beraber örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek.
- “Sendika yöneticisi olmak.
- “Terörle iltisaklı oldukları iddiasıyla kapatılan bir şirkete bir dönem ortak olmak.
- “Örgüt adına icra edildiği iddia edilen bir sosyal projenin koordinatörü olmak.
- “Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs. Silahlı terör örgütü üyeliği /yöneticiliği.
- “Darbeye teşebbüs, hükümeti devirmeye teşebbüs

vb. gibi beyanlar yer almıştır.

“Diğer” tutuklanma gerekçeleri olarak yukarıda sıralanan gerekçelerin birçoğunun “insan hak ve hürriyetlerine saygılı” pozitif hukuk ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesi durumunda oldukça zayıf veya temelsiz sayılabilecek türden gerekçeler oldukları görülmektedir. Yukarıda sıralanan gerekçelerin çoğunun tutukluluk için “makul sayılabilecek” gerekçelerden olmaları mümkün olmadığına göre asıl tutukluluk nedeninin ne olabileceği hususunun cevabı; bir mağdurun ifadesinde belirttiği gözlem olabilir “İtirafçı olmayanlar cezaevine gönderildi.” Bu ve benzeri diğer mağdur ifadelerden de anlaşıldığı üzere tutuklamadaki esas amaç şüpheli mağdurları “zihinsel, ruhsal ve psikolojik olarak yıpratarak, onların dengelerini bozup, belki de işlemedikleri fiilleri “kabul / itiraf etmelerini” sağlamaya yönelik zorlamak olabilir.

A21.2- Mağdurların, Sulh Ceza Hâkimliklerindeki Yargılanma Süreçleri, Karşılaştıkları Tutumlar ve Kendilerine Karşı İleri Sürülen Deliller Hususundaki Açıklamaları⁴⁹

- ❖ *“Herhangi bir delil yoktu. Sadece “Ankesörlü telefonla aranmışsın” dediler. Ne zaman? cevap yok. Görüşme var mı? cevap yok. Kim aramış? cevap yok. Neye cevap vereceğim? cevap yok.”*
- ❖ *“10 kişi aynı sulh ceza hakimliğine çıkarıldık. Herkesin ifadesi beşer dakika sürdü. Hâkim yüzümüze tutuklama kararını okumadı. Sorgu bittikten sonra salonu terk edip gitti. Kâtip 30 dk. sonra çıkageldi ve “Hepiniz tutuklandınız” dedi. Kararı bize kâtip söylemiş oldu. Mahkemede hiçbir delil sunulmadı ve gösterilmedi.”*
- ❖ *“16 yıldır dini kimliğim ve kişiliğim gereği tercih ettiğim ve bu sebeple 2000 yılından bu yana zaman zaman aktif olarak ve çoğunlukla genel bankacılık işlemlerim için kullandığım Bank Asya gerekçesiyle tutuklandım.”*
- ❖ *“6 kişiydik benim hiçbir alakam yoktu. İsim vermediğimiz için 2 kişi tutuklandık.”*
- ❖ *“65 lira 74 kuruş, Bank Asya’ya destek olduğum iddiası ile tutuklandım. Daha ne yazayım?”*
- ❖ *“Adeta tutuklanmama önceden karar verilmişti. Ciddi manada hiçbir soru ve sorguyla karşılaşmadan somut hiçbir gerekçe gösterilmeden tutuklandım.”*
- ❖ *“Aleyhime herhangi bir delil olmadığı ve lehime birçok delil sunduğum halde diğer adli kontrol tedbirlerinin yetersiz kalacağı düşünülerek hakkımda tutuklama kararı verildi.”*
- ❖ *“Altı ay önceden cemaatçi olduğu bilinen insanlar tarafından kendilerini kurtarmak amaçlı iftira niteliğinde 15 Temmuz öncesi alınmış ifadeler.”*
- ❖ *“Bakmıyorlar ve dinlemiyorlar.”*
- ❖ *“Bana sadece Bylock kullanmışsın dendi.”*
- ❖ *“Bana veya avukata herhangi bir delil gösterilmedi.”*
- ❖ *“Ben bir delil görmedim.”*
- ❖ *“Ben Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü yaptım. Türkiye normal hukuk devleti iken veya 17/25 2013 öncesi bir kişi ile ilgili bu iddialarla bırakın gözaltına almayı iletişimin tespiti kararı bile alamadınız. Hiçbir savcı böyle bir taleple hâkime müracaat edemezdi.”*

⁴⁹ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “Bylock kullanmışsın” dışında tarafıma yönlendirilen hiçbir suçlama delil vb. olmadı. Gizlilik kararı gerekçe gösterilerek dosyam gösterilmedi, hiçbir şey sunulmadı.”
- ❖ “Bir tek hukuki delil yoktu. Suç sayılan her şey, kanuni haklarımız.”
- ❖ “Ben örgüt elemanı olmadığım halde. Sadece 17/25 aralığı kadar; 3-4 sene gazete, dergi, dernek üyeliği, 2015’te istifa edip, sonrasında derneğin fesh olduğunu, ByLock olmadığını anlatıp gerçeklerin bu olduğunu anlatıp, tahliyemi istedim. Sonuç tutuklama.”
- ❖ “Cezaevinde duyduklarım ve bizzat tahliye olduktan kendi dosyama gördüğüm için çok net ifade ediyorum. Aynı Sulh Ceza Hâkiminin dosyamda olmayan bir hususu varmış gibi ifade ederek beni ve başkalarını sıkıştırmaya çalışmış olduğunu gördüm.”
- ❖ “Bir hâkim savunmadan sonra "Benim yapacak bir şeyim yok" deyip boynunu büküyorsa hakimlerimiz piyonlaşmıştır. Kendi iradelerini ve hukuksal değerleri ipotek altına aldırılmışlardır.”
- ❖ “5 dakikada bir şey sorulmadan tutukluluk söylendi.”
- ❖ “5 kişi mahkemeye aynı anda çıktık sırasıyla 5 dakikalık ifade verdik ve tutuklandım.”
- ❖ “Bir sürü hakaret ve aşağılamadan sonra tutuklandım.”
- ❖ “Bir yalancı tanık ifadesiyle içeri alınıp ihraç oldum. 3 ay sonra ByLock iftirasına maruz kaldım. Kullanıcı adı, içerik vb. olmadığı halde hatta bilişim uzmanı raporu hazırlattığımız halde, hâlâ yargılanmaya devam ediliyorum.”
- ❖ “Bu deliller kesinlikle gözünün üstünde kaşın var diyerek uydurulmuş delillerdir.”
- ❖ “Bylock bilgisi İstihbari bilgidir. Adli ve idari soruşturmalara gerekçe oluşturmaz.” ibaresi olan bir kağıtla tutuklandım.”
- ❖ “Bylock iddiası olduğu için ortada somut bir suç iddiası ve delili yoktu. Sadece kullandığımız iddiası var ama gerisi yok. Bu durumda nasıl savunma yapılabilir ki?”
- ❖ “Bylock kullanıcı adı ve içerik yok. Sendika, Banka yasal.”
- ❖ “Bylock suçlaması ile ilgili bir delil sunulamadı. Banka ve sendika kayıtları zaten ellerindeydi.”
- ❖ “Sonucu belli olan bir maça çıktık.”
- ❖ “Deli saçması.”
- ❖ “Çadır tiyatrosu.”
- ❖ “Çocuğun okulu ve yalan bir istihbarat notundan dolayı tutuklandım. 8 ay sonra ByLock iddiası dosyaya konulmuş.”
- ❖ “Çok kısa sürdü, hâkim daha önce kararını vermiş gibiydi.”
- ❖ “Delil evimde bulunan, sendikanın hediye ettiği bir CD idi.”

- ❖ *“Delil değerlendirilmedi, hâkim geldi cüppeyi giydi şüphelileri dinledi, ara verdi 5 dk. sonra geldi hepimizi tutuklandığını söyledi ama gerekçe açıklamadı ve gitti.”*
- ❖ *“Delil diye ortaya konan bütün kriterler. Ben yaptığım yıllarda yasal olan, yasal olarak faaliyette bulunan kurum ya da yayınlar idi. İlegal ya da yasal olmayan hiçbir faaliyetim söylemem olmamasına rağmen... sonuç ortada.”*
- ❖ *“Delil falan sunulmadı sadece gittiğin bir yemekli davetten dolayı sorgulandım o yemeğe başka kim gitmiş falan.”*
- ❖ *“Delil melil sunmadılar.” Sohbeta gitmişsin” deyip tutukladılar işte, hepsi bu.”*
- ❖ *Delil melil yoktu. Tek delil bir SGK kaydı ve asılsız itirafçı soyut ifadesi.”*
- ❖ *“Delil olmadığı, delillerin henüz toplanmadığı gerekçesiyle tutukladım.”*
- ❖ *“Delil yok. Aile bilgileri, kardeşlerimin çalıştığı kurumlar hakkımda aleyhe değerlendirildi ve tutuklandım. Masumiyet karinesi ve suç ve cezadaki şahsılık ilkesi ayaklar altına alındı. Şahsım ve mesleğim ile ilgili olmayan şeyler nedeniyle tutuklandım. Ve tutuklandığım için de ihraç edildim.”*
- ❖ *“Delil yok. MİT listesi.”*
- ❖ *“Delil yoktu ki savunma yapayım. Sadece kırmızı ByLock dediler. Sonra tahliye ettiler.”*
- ❖ *Delil, gizli tanığın “hisleriydi”. Başka 'da hiçbir şey yoktu dosyada. Nitekim beraat ettim.”*
- ❖ *“Deliller daha sonradan Yargıtay'ın yetersiz delil kabul ettiği şeylerdi. Özel okulda çalışmak Sendika üyeliği, Bank Asya 'da maaş hesabının olması (para yatırma söz konusu değil sadece maaş alınan hesap) Bunlar yüzünden tutuklandım. Kesinlikle çok adaletsiz.”*
- ❖ *“Deliller gösterilmedi gizlilik kararı vardı.”*
- ❖ *“Deliller mantık dışı.”*
- ❖ *“Delillerden “ByLock kısıntısı” dedikleri, tamamen uydurma. Kendileri de yüklemiş olabilir. Daha sonra gelen raporlarda (MİT ve BTK) ByLock kaydına rastlanılmamıştır dendi. 14 ay tutuklu kaldım.”*
- ❖ *“Delillerin içeriği hakkında Bilgi verilmedi. Hiçbir talep kabul edilmedi. “Yapacak bir şey yok, talimat bu, üst mahkeme değerlendirir” diye hâkim beyanda bulundu.”*
- ❖ *“Delilsiz tutuklandım.”*
- ❖ *“Dinlemediler ve ilginç olanı da hem savcı hem sulh hâkimi “Tutuklamazsam beni tutuklarlar” dediler!!!”*
- ❖ *“Dosyada gizlilik kararı vardı. Dosyada ne var ne yok hiçbir bilgimiz yoktu. Emniyet ifadesinde bana hakkımda ihbar olduğu söylenip bir mektup okundu. Hâkim toplu olarak “Ne diyorsunuz?” dedi. Ben de mektubun iftira olduğunu yazandan şikayetçi olduğumu söyledim. Başka hiçbir şey sorulmadı bana.”*

- ❖ *“Doğru dürüst savunamadım. Beni fazla dinlemek istemedi. Sürekli azarlardı. Çok sert çıkışları vardı.”*
- ❖ *“Dosyada hiçbir delil ve belgenin olmadığını zaten hâkim de soru üzerine ifade etmişti. Buna rağmen tutukladı.”*
- ❖ *“Elinde hiçbir delil olmadan sadece kurumun açığa almasını sebep gösteren hâkim hakkında şikayetçi olmama rağmen hiçbir işlem yapılmadı.”*
- ❖ *“Emniyette “anayasal düzeni yıkmaya teşebbüs” ile suçlanırken, mahkemede “terör örgütüne üyelikle” suçlandığımı öğrendim. Hiçbir somut delil olmadan tutuklandım.”*
- ❖ *“Etkin pişmanlığı kullanan birinin asılsız somut delili olmayan sözlü ifadesiyle tutuklandım.”*
- ❖ *“Etkin pişmanlıkta bulunanların yakıştırmaları dışında bir delil bulunmaksızın yargılanıp ceza verildi. Benim sunduğum delil ve düzeltmeler hiç dikkate alınmadı.”*
- ❖ *“Formalite bir mahkeme idi karar önceden belliymiş.”*
- ❖ *“Gece 00:00 dan 06:30 a kadar sürdü. Sürekli uyukladım. Hâkime soru sorduğumuzda telefonunda bir yerle yazıyordu. Talimat aldığı, sorduğu gözleniyordu.”*
- ❖ *“Gizlilik kararı olduğu için dosyada ne olduğunu ne ile suçlandığımı bilmiyordum. Emniyet ifadesinde hakkımda ihbar mektubu olduğu söylendi ve bana okundu. Bende sadece bu mektup üzerine savunma yaptım. İftira olduğunu yazan kişiden şikayetçi olduğumu söyledim.”*
- ❖ *“Polisler öncesinden kimin tutuklanacağını biliyorlardı. Arkadaşlarına söylerken açık açık söylediler.”*
- ❖ *“Hâkim beni dinlemeden müzekkereyi hazırlattığı usulden dinledi sevk etti.”*
- ❖ *“Hâkim Bey (FETÖ’den sonradan ihraç oldu) efsunlu gibi benim ve baro avukatını dikkate dahi almadı. Amirlerim tutuksuz iken en az yetkili olan şahsımı en ağır tedbiri alarak tutukladı.”*
- ❖ *“Hâkim kararı açıklamadan önce “içerde biraz düşün” diyerek adeta tutuklama gerekçesi olarak “itirafçı olmamamı” gösterdi.”*
- ❖ *“Hâkim Mahkemeye 10 dk. ara verdi. Üç kişiydik. Ara sonrası, hâkim "Arkadaşlar dosyanızda çok büyük suçlar var. Ama gizlilik kararı olduğu için avukatlarınız da dosyaya bakamıyorum. Dolayısıyla sizi tutuklamak zorundayım." Hâkimin ifadesi aynen böyle. Ve tutuklandık.”*
- ❖ *“Hâkim sadece ByLock adlı programı kullanıp kullanmadığımı sordu. Ben de kullanmadığımı söyledim. Buna rağmen tutuklandım.”*
- ❖ *“Hâkim savcı soruşturma usullerine uyulmadı ve işlemler Ankara'dan takip ediliyordu. İstenilen kararı vermeyen hakimler derhal görevden alınıyordu.”*
- ❖ *“Hâkim: “Suçun olmasa seni açığa almazlardı” dedi.”*

- ❖ *“Hâkim teknik hiçbir şeyden anlamıyor. Bir tane polisin Bylock vardır diye A4 kağıdına yazdığı iki satır tutanakla tutukladı beni.”*
- ❖ *“Hâkim: Tutuklanmamak için bana bir gerekçe söyle. Ben: Tutuklanırsam sonradan telafisi mümkün olmayan neticeler ortaya çıkabilir. Tutuksuz veya tutuklama dışında adli kontrol uygulanmasını istiyorum. Hâkim: “Tutuklandın”. Ben: Teşekkür ederim sayın hakimim.”*
- ❖ *“Hâkim yüzümüze bile bakmadı çok kısa söz verdi.”*
- ❖ *“Hâkim bir delil falan sunulmadı. Sadece küçük bir kâğıtta bir liste geldi. Herkese bir diyeceği olup olmadığı soruldu ve gerisi malum. Aylar sonra gelen iddianamede bile bir sürü maddi hata vardı ve komik ötesi ifadeler... tabii bizim için trajikomik.”*
- ❖ *“Hakimimiz konuya hâkim değildi. Bylock tespiti ile ilgili teknik beyanlarımı anlatmama rağmen konusuna hâkim olmadığından “Bu teknik olarak mümkün değil” cevabını verdi. Kendisi ByLock’u sadece flash bellekle kurulabilen bir program sanıyordu anladığım kadarıyla.”*
- ❖ *“Hâkimin tek kelimesi ve tutuklandım. Kelime de şu "Biz bu tür davalarda herkesi tutukluyoruz siz de tutuklusunuz...”*
- ❖ *“Hâkimin tek söylediği “İsim ver kurtul.”*
- ❖ *“Hakkımda ifade veren zat mahkemede benim sohbete gelmediğimi, beni kazanmaya çalıştıklarını ama başaramadıklarını kendisinin cemaatten olduğunu bile bilmediğimi söylemesine rağmen Ağır Ceza reisi emniyet ifadesine dayanarak ceza verdi. 6.3. Çalıştığım illerden hakkımda bir soruşturma olup olmadığı hakkında istedikleri yazılar “yoktur” diye geldi. Hâkim “Geçmişimden emin olamadıkları için” bu cezayı verdiğini söyledi. Bir cemaat imamının adını söyledi. Ben tanımiyorum deyince biz öyle değerlendirmiyoruz dedi. Sonuç olarak; ceza aldım artık hükümlüyüm. İstanbul da felçli kayıvalidemin emekli maaşıyla kirada, okula giden üç kız çocuğum ve sadece sendikaya 3/4 ay üyelik yüzünden ihraç olmuş eşimle yaşamaya çalışıyorum. Kimse iş vermiyor. Bu yazdıklarımı birilerinin okuyacağını düşünmüyorum ama yine tarihe not olsun. Eşim ve ben terörist değiliz bu vatani seviyorum diyenlerden daha çok seviyorduk. Şimdi bilmiyorum sadece çocuklarımı yaşatmak istiyorum. Bizi bu memlekete istemiyorlarsa bıraksınlar gidelim. Ben her hakkımdan vazgeçtim. Allah’a inanıyorum. Bu hesap mahşere kalır orada kim haklıysa hakkını alır. Allah adili mutlakdır. Bizim gibi insanları silahlı terör örgütü üyesi yaptılar ya ne diyeyim.”*
- ❖ *“Hepsi yasal veya suç olmayan davranışlar.”*
- ❖ *“Herhangi bir delil sunma imkânımız yoktu. Aleyhimize de hiçbir delil olmamasına rağmen hâkim Babacan görünmeye çalışarak “Gençler ortalık karışık şu an sizi tutuklamam gerekiyor birkaç ay yatıp çıkarınız” diyerek tutukladı.”*
- ❖ *“Herhangi bir delil, belge gösterilmedi. MİT’in raporuyla tutuklandığımı düşünüyorum.”*
- ❖ *“Hiçbir delil olmadan sorgulandım ve tutuklandım.”*
- ❖ *“Hiçbir delil sunulmadı, sadece suçlamalar okunup ifademiz alındı ve ne söylediğimiz hiç önemsenmedi bile. Sonuçta tutuklandık.”*

- ❖ *“Hiçbir delil yoktu. Sadece üniversitenin “Bu şahsı biz FETÖ’den açığa aldık” diye yazısı dışında dosyada herhangi bir delil yoktu.”*
- ❖ *“Hiçbir delil yok. Banka hareketleri, sendika üyeliği, BTK ByLock sinyal sayısı.”*
- ❖ *“Hiçbir delil olmaksızın sadece cemaate mensup kurumlarda çalışmışım diyerek makul şüphe üzerine tutuklandım. Üstelik son çalışma tarihim 2010 yılı.”*
- ❖ *“Hiçbir delil sunulmadı.”*
- ❖ *“Hiçbir delil sunulmadı. Sadece 4 tanık ifadesi ki emniyet tutanağında 3 tanık ifadesi vardı.”*
- ❖ *“Hiçbir delil sunulmadı, sadece "anlat" dendi. Ben de hiçbir somut delil olmadan savunma yapmak istemediğimi ifade ettim ve iddiaları reddettim.”*
- ❖ *“Hiçbir delil sunulmadı, tutukluluğumun 10. Ayında ancak iddianame geldi.”*
- ❖ *“Hiçbir delil yok sadece FETÖ’cü olabileceğim yönündeki ifade.”*
- ❖ *“Hiçbir delil yoktu. Hâkim kapıdan gireni tutuluyordu.”*
- ❖ *“Hiçbir delil yoktu şikâyet ile tutuklandım.”*
- ❖ *“HTS kayıtlarına göre okuldan mesai arkadaşımın tutuklu olan eşi ile görüşme yapmış görünüyordum. 6 yıllık mesai arkadaşım. Ama hat eşi adına imiş. Buna benzer birkaç ihraç edilen kurum çalışanı ile HTS kaydım olması da sorgulandı.”*
- ❖ *“İddianamede iki yerde adım geçiyor. Biri bir şirketin eski ortağı olduğumu gösteren bir şema. Diğeri savcılığın mütevellî olanları yazdığı liste. Ancak hiçbir delil ve ifade yok.”*
- ❖ *“İfademize ve delillere bakılmaksızın önceden karar alınmış gibi hemen tutuklanmamıza hükmedildi.”*
- ❖ *“İlgili S. C. Hâkimi duruşma esnasında adıma kayıtlı ADSL ev interneti üzerinden Bylock isimli programın kullanıldığına ilişkin bir tespit yapıldığını söyledi. Söz konusu internet hattını şahsım dışında birinin kullanarak adı geçen programa erişmiş olabileceğini, o isimde bir program kullanmadığımı söyleyememe rağmen en ağır tedbir uygulandı ve 6,5 ay boyunca tutuklu kaldım.”*
- ❖ *“Hakkımda isimsiz bir ihbar mektubu olduğunu öğrendim. O kadar saçma ve asılsız şeyler yüzünden bir insan nasıl tutuklanır Halen daha anlayamıyorum. Hiçbir somut bilgi belge olmayan Tamamen hasetlikle kaleme alındığı besbelli isimsiz bir ihbarla içeri atıldım vesselam.”*
- ❖ *“İlk mahkeme hiçbir somut delil sunulmadan tutuklandım.”*
- ❖ *“İlk tutuklandığımda ve yaklaşık 4 ay sonrasına kadar dosyamda itirafçı ifadesi dışında hiçbir şey yoktu. Ancak sonrasında ByLock, Bank Asya, okullarda çocuk okuması, 8 yıl önceki SGK kaydı dosyama eklendi. Ayrıca itirafçı ifadesini geri çekerek mahkemede beni tanımadığını beyan etti ancak başka itirafçılar çıktı ve 9 yıl hüküm aldım.”*

- ❖ *“İşyerindeki kişilerin şahsi düşünceleri ile tutuklama yapıldı. Delil yoktu.”*
- ❖ *“İtirafçı olmayanlar cezaevine gönderildi.”*
- ❖ *“Kaçma şüphesi ve delil karartma ihtimali gibi komik nedenlerle tutuklandım. Çünkü 8 ay dışardaydım. Kaçma girişimi yok. Olmayan delil nasıl karartılır?”*
- ❖ *“Kaçma ve delil karartma şüphesi yokken tutuklandım. Sigortalı bir işte çalışıyor ve kendi sahibi olduğum evde ikamet ediyordum.”*
- ❖ *“Karar önceden verilmişti. Formaliteyi yerine getirdiler sadece.”*
- ❖ *“Karar zaten daha önceden verilmişti usulen mahkeme oldu.”*
- ❖ *“Kendi çocuğunu 2016 yılına kadar yapıya yakın koleje gönderen hâkim tarafından çocuğunu koleje gönderme gerekçesiyle tutuklanan insanları gördüm.”*
- ❖ *“Bylock dediler ama o da çıkmadı.”*
- ❖ *“Mahkeme başkanı delilleri dosyaya koymayıp, duruşmada yeni gelmiş gibi davranarak o an derhal savunma istiyordu. Delillere ulaşmakta zorluk yaşadık. Delillere karşı bildirdiğimiz deliller toplanmadı. Mahkeme aleyhe delillerin sanıklarca sorgulanmasını istemiyor, korumacı bir tutum sergiliyordu.”*
- ❖ *“Mahkemede herhangi bir delil bulunmamakta ve yargılama halen devam etmektedir.”*
- ❖ *“Mahkemede hiçbir delil sunulmadı. Yalnızca aramada evimden alınan Mehmet Gündem’e ait bir kitap delil olarak belirtildi. Fakat önemli olan evimin aranmasını gerektiren delil veya deliller açıklanmadı.”*
- ❖ *“...ilinden 2010’da ayrıldım. Buna rağmen ... ilindeki itirafçıların beyanı üzerine tutuklandım. Ben 7 yıldır ...dan ayrı olduğumu memur olarak başka illerde çalıştığımı belirttim. Sulh Ceza Hâkimi dosyayı göstererek “Bunlar başka söylüyor” dedi.”*
- ❖ *“Bylock var diye tutukladılar. Tutuklandıktan 4,5 ay sonra ByLock olmadığı emniyet tarafından savcılığa iletilmesine rağmen tahliye etmediler. Hiçbir delil sunmadılar, sadece ve sadece ifadelerim üzerinden hareket ettiler ve iddianameyi de tamamen ifadelerim üzerinden oluşturdular.”*
- ❖ *“Ne delil var ne de suçlama tam olarak belirtildi.”*
- ❖ *“Ne konuşturuldu ne de delil sunmama fırsat verildi. Hiçbir şekilde konuşturmaksızın “Tutuklanmasına” dedi hâkim.”*
- ❖ *“Normal şartlarda suç olmayacak şeyler ile suçlandım. Savunmalarımı dinlediklerini bile sanmıyorum.”*
- ❖ *“Ortada herhangi bir delil yok. Bir kişi 2014’e kadar sohbetlere gelirdi demiş.”*
- ❖ *“Özel okulda çalışma.”*
- ❖ *“Sadece ByLock kullanmışsın dediler. Başka hiçbir şey yok dediler.”*

- ❖ “Sadece suçlandım ama kimse beni dinlemedi hukuksuz olarak tutuklandım ve hürriyetimden yoksun bırakıldım.”
- ❖ “Sadece Sulh Ceza. Hakimliğine, KOM Şubeden gelen bir listeden bahsedildi.”
- ❖ “Savcılık benim örgüt üyeliğimi ispat için telefon kayıtlarımı 2006 yılına kadar çıkartmış. 12 yıl önceki telefon görüşmeleri ve çoğu bayramlaşma mesajları örgüt üyeliği delili gibi iddianameye yerleştirilmiş.”
- ❖ “Savunma dinlenmedi, karar önceden verilmiş.”
- ❖ “Savunma hiç dikkate alınmadı. Belge var-yok önemli değil. Suçlama, suçlama, suçlama.”
- ❖ “Savunma yapmama çok fırsat verilmedi. Tarafıma hiçbir somut delil sunulmadı. Dosyamda da somut bir delil yoktu. Dosyada gizlilik kararı olduğu için içeriği hakkında bilgi de verilmedi.”
- ❖ “Sendikalı üyeliği. 2009 yılına ait dergiler, 2013 LYS’de çıkmış sorularının olduğu gazete eki. Sendikanın öğretmenler günü için hazırlattığı türkü içerikli CD.”
- ❖ “Şikayetçi beyanı.”
- ❖ “Somut bir delil yok kuvvetli suç şüphesi ve suçun mahiyeti gereği.”
- ❖ “Somut bir iddia yoktu. Örgüt Üyeliği iddiası ile tutuklandım.”
- ❖ “Somut hiçbir isnat yoktu. Usulsüz soruşturma, kovuşturma, arama, el koyma yapıldı. Tutuklama için hiçbir gerekçe yoktu. Savunmaya itibar edilmedi. İleri sürdüğüm hususlar keyfi reddedildi...”
- ❖ “Sorulan sorulara tam cevap vereceğim sırada, kestirdi sayın hâkim bey. Ben de karşı çıkınca mahkemeden çıkarıldım. Tekrar çağırıp “tutuklusun” dediler.”
- ❖ “Soruyorlar dershaneye çocuk yolladın mı? Evet diyorsun. Bankada hesabın var mı? Evet diyorsun. Sonra da “sanığın ikrarı” diye yazıyorsun. Sanki bir suçu itiraf etmişsin gibi kendi beyanın seni tutuklanıyor hem de darbeden.”
- ❖ “Suçlama sadece ByLock. Ama içerik var mı? yok mu? Ne zaman kullandım? Ne kadar kullandım? Hiçbir şey yok.”
- ❖ “Sulh ceza hâkimi hiçbir şey sormadan sadece “anlat” dedi. Sonra da tutuklandığımı söyledi.”
- ❖ “Sulh ceza hâkimi “senin hakkında net bir şey yok. Ama tutukluyorum” dedi.”
- ❖ “Sulh Ceza Hakimliğinin kuruluş amacı hukuksuzluklar için yeterli delildir.”
- ❖ “Sulh ceza hakimlikleri o süreçte sevk edilen herkesi tutukladılar. Zaten tutuklamaları yapan sulh ceza hakimleri daha sonraki KHK’larla ihraç edilip kendileri tutuklandı.”
- ❖ “Sundukları tek delil MİT’in KOM a sunduğu ByLock raporlarıydı.”

- ❖ *“Sürecim devam ediyor. Bank Asya ile ilgili savcının suçlamasının asılsız olduğu bilirkişi raporu ile doğrulandı. Geriye somut veriye dayanmayan gizli tanık beyanı kaldı.”*
- ❖ *“Tam bir tiyatro idi. “Hepiniz tutuklusunuz” dediler ve götürdüler.”*
- ❖ *“Tamamen uydurma, kanıtsız, gizli tanık ifadeleri.”*
- ❖ *“Tamamen yasal gerekçelerle göz altına alıp tutuklandım.”*
- ❖ *“Tarafıma herhangi bir suçlama yöneltilmedi sadece klasik sorular soruldu. Sohbeta gittin mi? Gazeteye abone misin? vs. hepsine olumsuz cevap verdim. Hâkim’e tarafıma isnat edilen somut suçlamayı sordum, cevap bile vermedi. Ama tutukluluğuma karar verdi.”*
- ❖ *“Tarafıma sadece Bylock kullandığım iddiası ile üyelik suçlaması bildirildi. Hiçbir açıklama (hangi hattan hangi tarihlerde vs.) yapılmadı.”*
- ❖ *“Tiyatro oynanıyor. Verilen ifadelerin hiç hükmü yok.”*
- ❖ *“Tutuklamak zorundayım” dedi hâkim. 2 ay sonra o da ihraç edildi.”*
- ❖ *“Tutuklamaya gerektirecek delil olmamasına rağmen tutuklandım. Tutukluluğun devamını gerektirecek herhangi bir neden yokken tutukluluğum devam ettirildi. Her ay aynı hakimlere tahliye ve diğer sağlık hizmetlerinden yararlandırılma taleplerim reddedildi.”*
- ❖ *“Tutuklamayı kafaya koymuşlar ne anlatsak nafile.”*
- ❖ *“Tutuklanmaya gerekçe olacak bir şey yoktu bence.”*
- ❖ *“Üzerime atılan suçlamaların hiçbirisi 15 Temmuz öncesi kanunlara göre suç değildir.”*
- ❖ *“Yargılama 10 dakika sürdü, tutuklandık.”*
- ❖ *“Yargılama olmadı. Direkt tutuklandım.”*
- ❖ *“Yasa uygun suç teşkil etmeyen devletin güvence verdiği konularda sanki suç işlemişim gibi suçlandım.”*
- ❖ *“Yüzüme SEGBİS'ten dahi bakamayan bir hâkimin yaz tatilinde çalıştığım ildeki ikametimde emaneten yedek anahtar bıraktığımız arkadaşın bilgim ve iznim dışında ikametimize bıraktığı yasal, kendini feshetmiş bir derneğe ait malzemeler ve evden çıkartılan gazete, dergi, kitap vb. şeylerin öne sürülerek tutuklandım. Taleplerimiz ne o sırada ne de sonrasında dikkate alınmadı.”*
- ❖ *“Hâkim, yüzüme “tutuklandınız” diyemedi.”*
- ❖ *“Zaten niyeti belliydi.”*

BÖLÜM V

MAĞDURLARIN, CEZAEVİ
(HAPİSHANE), SÜREÇLERİ:
TUTUKLULUK ŞARTLARI,
GÖRDÜKLERİ MUAMELELER VE
ÜZERLERİNDE KALAN
TRAVMATİK ETKİLER

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, tutukluluk yaşayan mağdurların cezaevi süreçleri: tutuldukları şartlar, tutuldukları cezaevlerinde kendilerine gösterilen muameleler, yaşadıkları hak ihlalleri ve çoğunlukla sistematik işkenceye varan kötü muamele uygulamalarının onların üzerlerinde bıraktığı travmatik etkiler hakkında toplanan nicel ve nitel verilerin analizleri yapılmıştır.

Bu bölümde, mağdurların gönderildikleri cezaevlerinin illeri, tutuklu kaldıkları süreler, tutuldukları ortamlar ve şartlar, cezaevi idarelerince kendilerine yapılan muameleler, aileleri ve avukatlarıyla görüştürülme durumları, kullarımlarına engel olunan insani ve hukuki hakları; uğratıldıkları haksızlık veya ayırmıcılıklar, gördükleri psikolojik baskı, şiddet veya kötü muamele durumları haklarında yaşadıkları deneyimler, algı ve tutumları ile ilgili nicel ve nitel veriler toplanarak analiz ve değerlendirmeleri yapılmıştır.

Bu bölümdeki veriler insan hakları örgütlerinin, cezaevlerindeki tutukluların yaşadıkları hak ihlallerini tespit etmekte kullandıkları ölçek sorular da kullanılmak suretiyle toplanmıştır. Bu sebeple, Mağdurlara, bu bölümde, ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve deneyimlerine dayalı olarak **"Cezaevlerinin fiziki şartlarından ve cezaevi idaresinden kaynaklanan hak ihlalleri"**, **"Sağlık hizmetlerine erişim haklarının engellenmesine ilişkin ihlaller"**, **"Savunma haklarının engellenmesine ilişkin ihlaller"** **"Dilekçe, iletişim ve haberleşme haklarının engellenmesine ilişkin ihlaller"** ve de ayrıca **"Tutuklu/hükümlü hamile, yeni doğum yapmış, bebekli veya çocuklu kadın mahkumların yaşadıkları sorunlar ve hak ihlalleri"** konularında 4 açık uçlu soru ve de 87 Likert tipi soru sorularak yaşadıkları hak ihlalleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

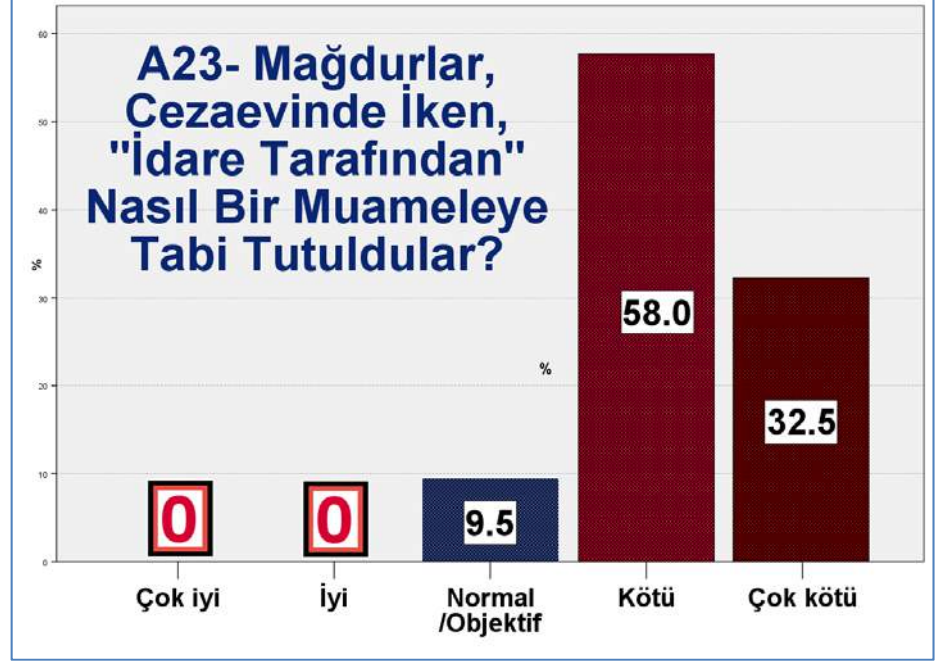
Bu bölümde, tutukluluk yaşamış mağdurlardan elde edilen veriler, kendilerine, tutuklulukları süresince, sistematik bir şekilde işkence ve kötü muamele yapıldığı ve sebeplerle birçoğunun kronik denilebilecek seviyede psikolojik sorunlar yaşamaya başladığı yönündedir.

A22.1- Mağdurların Cezaevinde Tutuldukları İller

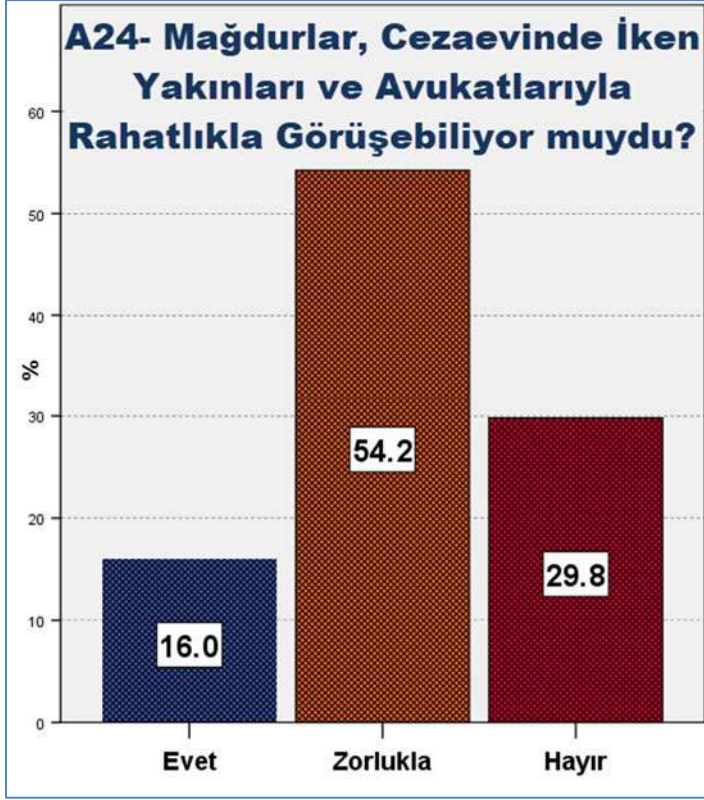
1	Adana
2	Adıyaman
3	Afyonkarahisar
4	Ağrı
5	Amasya
6	Ankara
7	Antalya
8	Ardahan
9	Aydın
10	Balıkesir
11	Batman
12	Bilecik
13	Bingöl
14	Bolu
15	Burdur
16	Bursa
17	Çanakkale
18	Çankırı
19	Çorum
20	Denizli
21	Diyarbakır
22	Düzce
23	Edirne
24	Elazığ
25	Erzincan
26	Erzurum
27	Eskişehir
28	Gaziantep
29	Giresun
30	Gümüşhane
31	Hakkari
32	Hatay
33	Isparta
34	İstanbul
35	İzmir
36	İzmit
37	Kahramanmaraş
38	Karabük
39	Karaman
40	Kastamonu
41	Kayseri
42	Kırkkale
43	Kırklareli
44	Kırşehir
45	Kocaeli
46	Konya
47	Kütahya
48	Malatya
49	Manisa
50	Mardin
51	Mersin
52	Muğla
53	Muş
54	Nevşehir
55	Niğde
56	Ordu
57	Osmaniye
58	Rize
59	Samsun
60	Şanlıurfa
61	Siirt
62	Sivas
63	Tekirdağ
64	Tokat
65	Trabzon
66	Tunceli
67	Van
68	Yozgat
69	Zonguldak

A22- Tutuklu Mağdurların Gönderildikleri Cezaevlerinin İlleri, Tutuklu Kaldıkları Süreler ve Cezaevi İdarelerince Tabi Tutuldukları Muamele Durumları

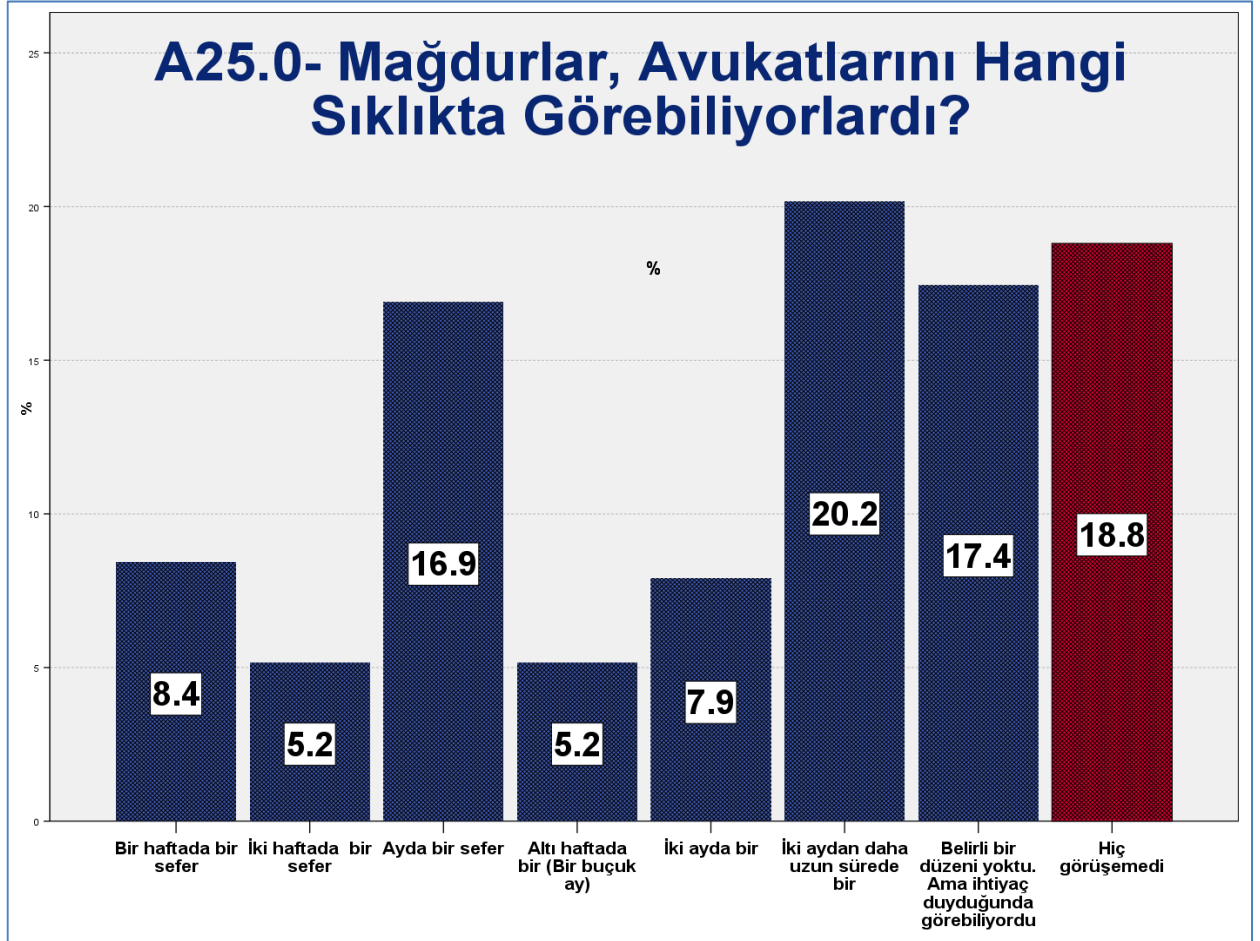

Araştırmamız katılıp, tutuklanarak cezaevine de gönderildiklerini beyan eden katılımcılar; Türkiye'nin 69 farklı ili sınırları içerisindeki, farklı tip kapalı cezaevlerinde tutulduklarını beyan etmişlerdir. Mağdurlar belirtilen hapisanelerde bir hafta (7 gün) ile 24 ay (730 gün) arasında değişen sürelerde tutuklu kaldıklarını beyan etmişlerdir. Bu katılımcıların %90,5'i, Cezaevi idarelerince kötü veya çok kötü muamele gördüklerini beyan etmişlerdir. 'Objektif', muamele gördüklerini ifade edenlerin muhtemelen içerisinde tutuldukları gayri insani şartları o zamanın ruhu çerçevesinde "normalmiş" gibi kabul ederek bu tercihte bulduklarını değerlendiriyoruz. Çünkü OHAL mağdurlarının ceza infaz kurumlarında gördükleri muamelelere genel olarak bakıldığında, fiili, zihinsel, ruhsal ve psikolojik işkenceye varan çok ağır muamelelere tabi tutuldukları, takip eden sayfalardaki verilerden açıkça anlaşılmaktadır. Mesela, mağdurların tamamına yakını avukatlarıyla görüşmelerinde, aileleri tarafından ziyaretlerinde, ailelerinin yaşadıkları yerlere yakın tutulmakta, hapisanelerdeki diğer adli/siyasi mahkumlarla karşılaştırıldıklarında, sağlık, spor, eğitim, sosyal faaliyetler, insani ihtiyaçlara erişimde ciddi haksızlık veya ayrımcılıklara uğradıkları görülmektedir.

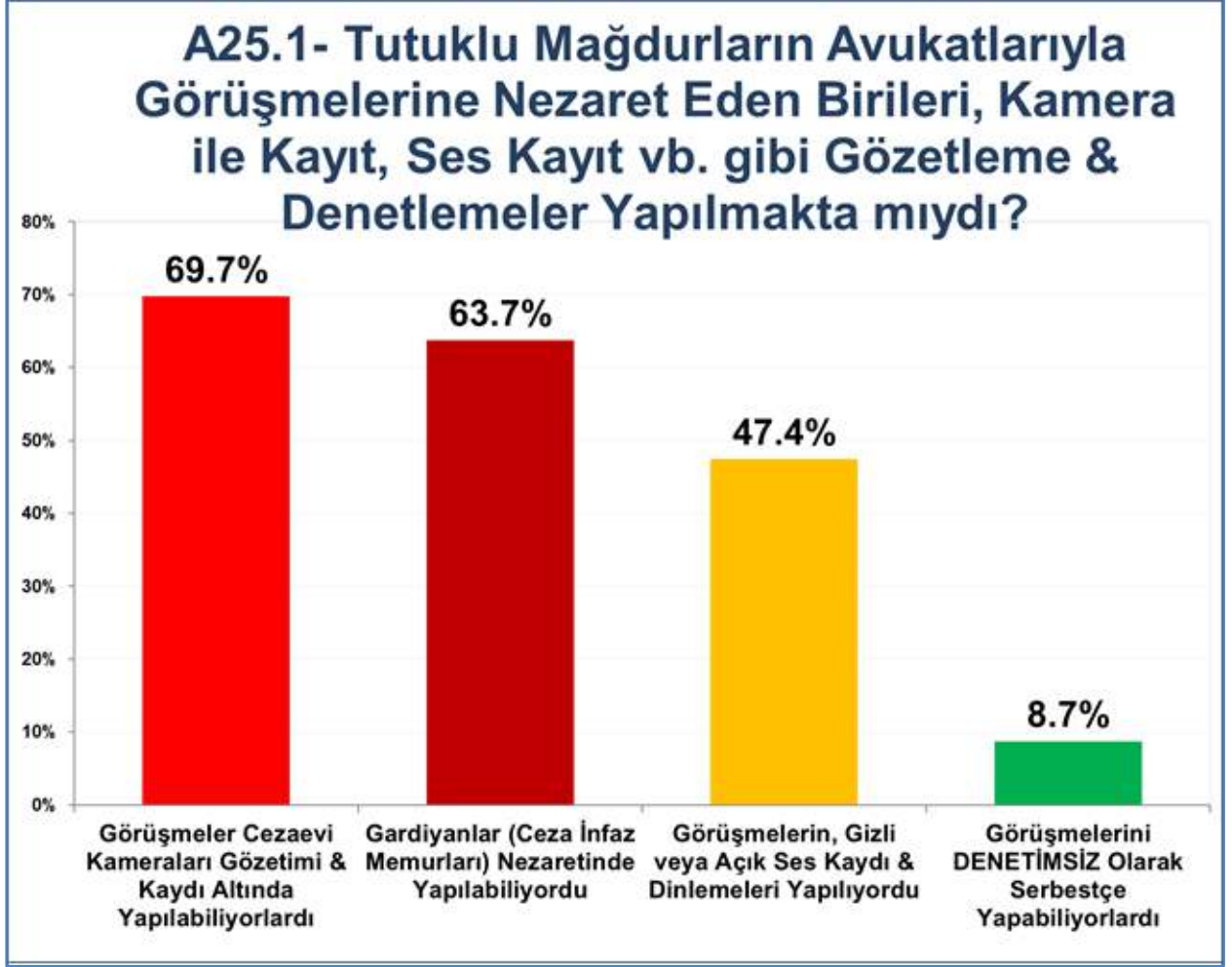
A24-A25.0 Mağdurlar, Cezaevinde İken Yakınları ve/veya Avukatları ile Görüşebilme Durumları

Tutuklu mağdurlar cezaevinde iken yakınları ve/veya avukatları ile görüşmelerinde, kendilerine, hapisane idarelerince büyük güçlükler çıkartılmıştır. Bu sebeple %84'ü yakınları ve/veya avukatları ile görüşmelerinde zorluklar yaşadıklarını veya hiç görüştürülmediklerini beyan etmiştir. Cezaevi idarelerince, mağdurlara ne türden güçlüklerin çıkartıldığının detayları ilerleyen bölümlerde incelenecektir. Mağdurlara çıkartılan güçlüklerden ilki, onların hukuki desteğe erişimlerinin engellenmesidir. Bu da genelde onların avukatları ile görüşmelerinin sınırlandırılması yoluyla yapılmaktadır. A25.0 numaralı görsel, mağdurların hangi sıklıkla avukatlarını görebildiklerini göstermektedir.

A25.1- Tutuklu Mağdurların Avukatlarıyla Görüşmelerinin, Gözetlenme & Denetleme durumları

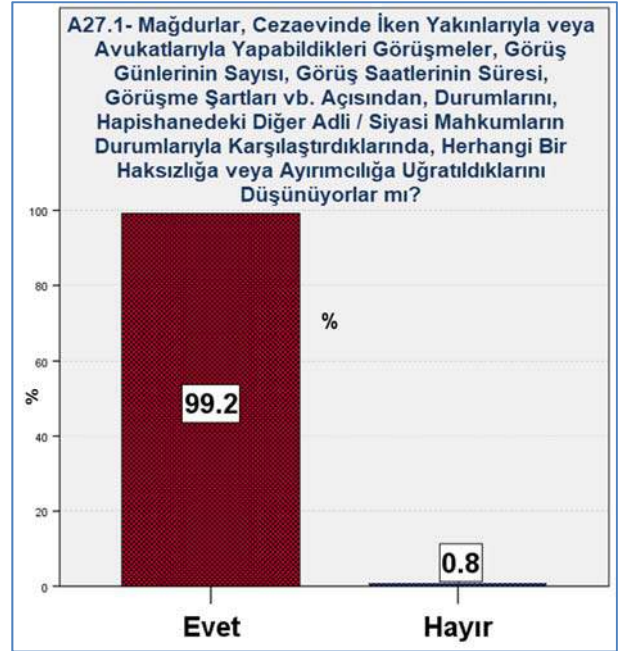
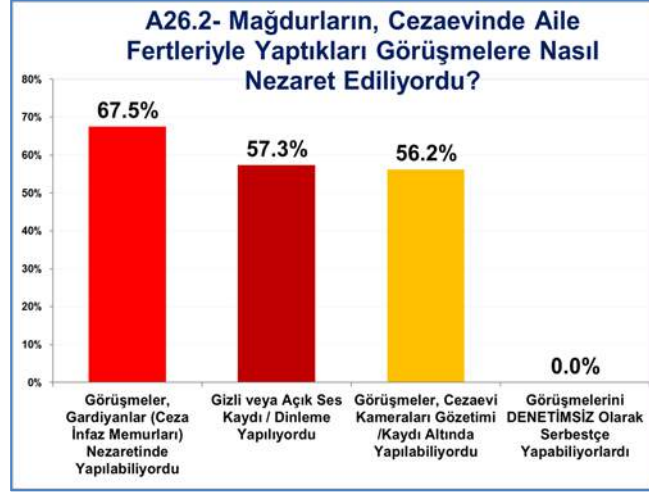
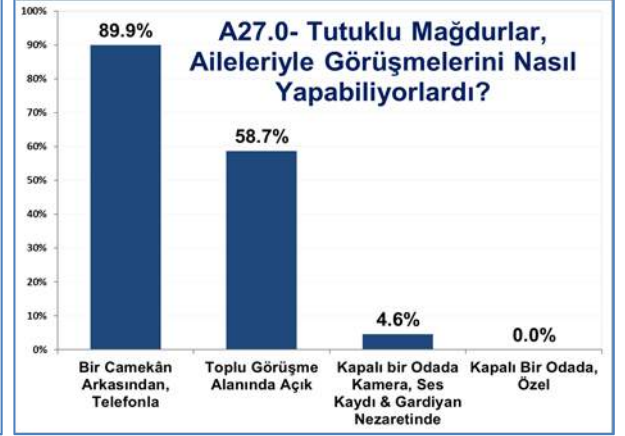
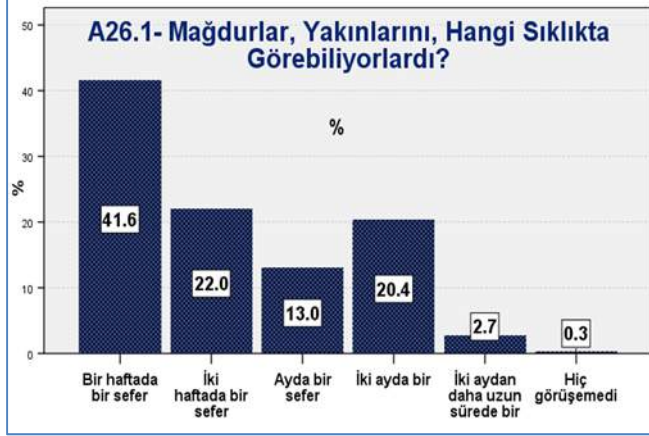
5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, Madde 154 “Şüpheli veya sanık, vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir. Bu kişilerin müdafii ile yazışmaları denetime tâbi tutulamaz” hükmüne yer vermektedir. Ancak OHAL mağduru şüpheli veya sanıklara yapılan uygulamalardan anlaşıldığı üzere, kendilerine, CMK hükümlerinin uygulanması yerine 676 sayılı OHAL KHK’sı, madde 6’da ifade edilen; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (TMK) hükümlerine yapılan atıflarla “**Terörist**” kriterleri uygulanmıştır. Böylece şüpheli veya sanık mağdurların avukatları ile görüşmeleri denetlenmiştir. Çünkü 676 sayılı KHK yetkililere “Toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürüldüğüne, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirildiğine, bu örgütlere emir ve talimat verildiğine veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletildiğine ilişkin bilgi, bulgu veya belge elde edildiği” bahanesini kullanarak görüşmelerin teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilme, avukatları ile yaptıkları görüşmeleri izleme, tutukluların avukatlarına veya avukatların tutuklulara verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tuttukları kayıtlara el koyabilme yetkisi verebilmektedir. Bu uygulamalar AIHM içtihatlarına aykırıdır ama mağdurlara uygulanmaktan imtina edilmemiştir.

Cezaevleri idarelerince, mağdurların avukatlarıyla görüşmeleri hususunda yapılan kısıtlamalar ve görüşmeler esnasında yapılan uygulamalar ile ilgili olarak mağdurlar aşağıdaki açıklamalarda bulunmuşlardır:

- “Görüşmeler 15 dakikayla sınırlıydı. 1,5 metre mesafedeki gardiyanın ve ondan daha yakından kayıt yapan ve büyüklüğü dikkatlerden kaçmayan kameranın altında gerçekleşmekteydi. Hiçbir belge vs. alışverişi olmadığı gibi görüşme konularını not etme imkânı da tanınmıyordu. Görüşme süresinin kısalığıyla da baskısıyla ancak görüşme anında hatırlayabildiğimiz hususları konuşabilmekteydik. Bununla birlikte görüşme bittikten sonra neredeyse konuştuklarımızı ve aldığımız cevapları hatırlamakta zorlanmaktaydım. Buradan da her bir görüşmenin yetersiz, anlamsız ve hatta travmatik olduğunu söyleyebilirim. Ayrıca farklı bir ile nakledilmem sebebiyle 12 aylık cezaevi sürecinde avukatımla yaklaşık iki-üç ayda bir görüşmemiz olmaktaydı. Son nakledildiğim cezaevinde geçirdiğim yaklaşık 4 aylık süreçte ise hiç görüşemedim.”
- “Hem memur gözetiminde hem de kamera kaydı ile görüşme yapılabilirdi. Konuşmalara anlık bile müdahale ediliyordu.”
- “Hem gardiyan nezareti hem de özel olarak getirilmiş kameralar ile ses ve görüntü kaydı yapılıyordu.”
- “Avukatla sık görüşmediğim için bilemiyorum kayıt yapıldığını, ama odaya yakın yere kadar gardiyanlar geliyor ve orada duruyorlardı duyma mesafesi diyebileceğim.”
- “Tüm görüşmeler, aynı anda hem görüntülü ve sesli kayıt ve gardiyan gözetiminde yapılıyordu.”
- “Yanımızda ses kayıt cihazı ve tripod ile yerleştirilmiş el kameraları sürekli kayıt halinde bulunuyordu.”
- “Avukatım yoktu talep ettim verilmedi. Ama avukatını görenler gardiyan yanında kameralı görüştüklerini söylüyorlardı.”
- “Bir memur konuşulanları işitecek yakınlıkta yanımızda bulunuyordu.”
- “Gardiyan da başımızda bekliyordu.”
- “Gardiyan ses cihazıyla kaydediyordu.”
- “Her şeyimiz dinlenip kaydediliyordu. Telefon görüşmelerimiz dahil.”
- “Son ayda kamera kaldırıldı.”
- “Görüşme odalarında başta kamera çekimi yapılıyordu, sonra bu kalktı ama odanın dinlendiğine dair avukatlarda ve bizde endişeler vardı.”
- “Görünen bir izleme yoktu ama avukatlar dahi ortamın dinlenildiğinden şüpheleniyorlardı.”
- “İlk zamanlar gardiyan sonrasında kamera vardı. Daha sonra her ikisi de kaldırıldı.”
- “Kameranın bulunduğu bir ortam lakin bu kamera kaydı bazıları için aktifleştiriliyordu.”
- “Önce kameralar vardı sonra kaldırıldı.”
- “Önceleri ses kaydı alınıyordu. Görevliler kapının yanında bekliyordu.”
- “Süre kısıtlaması vardı.”
- “1 ay sonra mahkeme avukat ile denetimli görüşmeyi kaldırdı ve denetimsiz görüşmeye başladım.”

A26.1-A27.1- Mağdurların, Yakınları ile Görüştürülme Durum ve Şartları

Yakınları ile görüşmelerinde, mağdurlara, genel olarak, haftada veya iki haftada bir sefer telefonla görüşme, iki haftada bir sefer, cemeân arkasından kapalı görüşme, bir veya iki ayda bir açık görüşme hakkı verilmiştir. Ancak bu uygulamalar mağdurların özel durumlarına göre değişebildiğinden, A26.1 no'lu görseldeki, “haftada bir veya iki haftada bir” olduğu belirtilen görüşmeleri, çoğunlukla “bir/iki hafta bir yapılabilen kapalı görüşme” şeklinde yorumlamak değil de “bir/iki haftada bir yapılan telefonla görüşme” şeklinde yorumlamakta yarar vardır. Telefonla görüşmeler genelde 5-10 dakika ile, 2 haftada bir yapılan kapalı görüşmeler genel olarak 15-30 dakika, ayda veya iki ayda bir yapılan açık görüşmeler ise yine genel olarak 30-60 dakika ile sınırlandırılmıştır. Diğer yandan ailelerinden çok uzaklardaki cezaevlerinde tutulan mağdurların aileleri kendilerini ziyarette büyük zorluk yaşadıklarından dolayı yakınlarını iki aydan bile daha uzun sürelerde ancak görebilen veya hiç göremeyen mağdurlar da bulunmaktadır.

Tutuklu Mağdurların, aileleriyle görüşmeleri sesli, görüntülü veya görevlilerince denetlenmiştir (Görsel A26.2). Mağdurlar, cezaevinde, yakınları veya avukatlarıyla yapabildikleri görüşmelerini, hapishanedeki diğer adli & siyasi mahkumların durumlarıyla karşılaştırdıklarında %99,2 oranında ayırmacılığa uğratıldıklarını düşünmüşlerdir (Görsel A27.1)

A27.2- Mağdurların, Cezaevinde iken Yakınları veya Avukatlarıyla Yapabildikleri Görüşmeler, Hapishanedeki Diğer Adli/Siyasi Mahkumlarla Karşılaştırıldığında, Uğratıldıkları Haksızlık veya Ayrımcılık Hususundaki Açıklamaları⁵⁰

- ❖ *“Diğer tutuklular 15 günde bir açık görüştüler, biz 2 ayda bir açık görüş yapıyorduk. Diğer tutukluların haftada bir telefon görüşmesi vardı. Biz 2 haftada bir yapıyorduk. Yoğunluk bahane edilerek, görüş sürelerimizin 15 dakikaya düştüğü oluyordu.”*
- ❖ *“Adli mahkumlar ve diğer siyasi suçlular haftada bir kapalı, ayda bir açık görüş, haftada bir telefonla görüşü yaparken, biz 2 haftada bir kapalı ve iki haftada bir telefonla görüşü, 2 ayda bir açık görüş yapıyorduk.”*
- ❖ *“Açık görüş 2 ayda bir yapıldı. Kantinden alışveriş için kısıtlamalar yapıldı. Telefon ve mektup hakkı 12 ay boyunca verilmedi.”*
- ❖ *“Açık görüş adli suçlulara ayda bir iken bize 2 ayda birdi. Aynı şekilde telefon hakkı 2 haftada bir. Mektup yasak. Birinci derece akraba dışındaki kimselerle görüşmek yasak idi.”*
- ❖ *“Açık görüş-2 ayda birdi. Kapalı görüş 2 haftada birdi. Telefon görüşü 2 haftada bir şeklindeydi. Diğer mahkumlara farklıydı. Anne-baba eş çocuk dışında görüşme imkânı da yoktu.”*
- ❖ *“FETÖ” isnadı olan tutuklulara diğerlerinden farklı olarak rütbeli memur olmadan muhatap oluyorlardı. Bu nedenle yemekler bile geç veriliyor çoğu zaman soğuyunca veriliyordu. Acil hallerde, hastalık vs. zamanında gelmiyorlar. Koşuş aramalarında koşuşta seccade, takke vs. topluyorlardı.”*
- ❖ *“2 ayda 1 açık görüş oluyordu ailelerimizle bizim aramızda barikat gibi masaları koymuşlardı sadece ellerini tutabilirsiniz. Çocukların bile bizim tarafa geçmelerine izin vermiyordu gardiyanlar ve bu görüş en fazla 30 dakika oluyordu.”*
- ❖ *“Normali haftada bir. Ama bizi 15 günde bir telefonla görüştürüyorlardı. Mektupları 15 günde bir veriyorlardı. Suyumuz kesiliyor. ...şehri gibi çok sıcak bir yerde şu sıkıntısı çekiyorduk.”*
- ❖ *“Açık görüşlerimiz 2 ayda bir ve yarım saat, telefon görüşmelerimiz 2 haftada bir ve 5 dakika (Sonradan 10 dakikaya çıktı); kapalı görüş 2 haftada bir yarım saat (sonradan haftada bire çekildi) olarak yapılıyordu. Diğer siyasi mahkumlar bilmem ama adli mahkumlar açısından bu uygulamaların ya periyodları daha sık ya da süreleri daha uzundu. Hem daha sık hem de daha uzun süreli olanları da vardır ayrıca. Keza biz bir ve ikinci derece yakınlarımız dışında kimseyle görüşemiyorduk. Adli mahkumlar hem diğer akrabalarıyla hem de arkadaşlarıyla görüşebiliyorlardı.”*

⁵⁰ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “2 ayda bir toplam otuz dakika açık Haftada bir kez 30 dakika cam arkası 2 haftada bir 10 dakika telefon.”
- ❖ “Açık görüşlerimiz 2 ayda bir yapılırken diğer tutuklular ayda bir yapmaktaydı. Telefonla görüşmelerimiz 2 haftada bir yapılırken diğer tutuklular haftada bir yapmaktaydı. Diğer tutukluların açık veya kapalı alanda spor hakları varken bizim yoktu. Diğer tutukluların atölye faaliyetleri varken bizim yoktu.”
- ❖ Açık görüş diğer mahkumlara her ay iken bize 2 ayda bir oluyordu. 40 dakika sürüyordu Telefon diğer mahkumlar her hafta iken biz 2 haftada bir 10 dakika görüşüyorduk.”
- ❖ “Adi suçlardan tutuklular her türlü sosyal haklara sahipken FETÖ’den tutuklu olanlar hiçbir sosyal haktan yararlanamıyordu. Adi suçlarda tutuklu olanlar her hafta telefon ve kapalı görüş, ayda bir açık görüş yaparlardı. FETÖ’den tutuklular ise onbeş günde bir telefon ve kapalı görüş, iki ayda bir açık görüş yapardı.”
- ❖ “Adli mahkumlara verilen bazı milli bayram görüşleri bize verilmiyordu.”
- ❖ “7 kişilik görüşme salonunda, 46 kişi 30 dakika görüşme suresi. Zar zor görüşebiliyorduk.”
- ❖ “Açık görüş adli mahkumlara ayda bir iken bize iki ayda bir yapıyordu.”
- ❖ “Açık görüş, bize iki ayda birdi ve ziyaretçiler sadece birinci derece akrabalarımdı, 15 günde bir telefon hakkı veriliyordu.”
- ❖ “Açık Görüşler uzun zaman 2 ayda bir, telefonda görüş 2 haftada bir idi. Sonra (açık görüş) ayda bir oldu.”
- ❖ “...da ikamet eden 85 yaşındaki annem ve aile fertleri beni görebilmek için binbir zorlukla 350 Km yol geliyorlardı (Geliş gidiş toplamı 700 Km).”
- ❖ “Adli mahkumların sahip olduğu haklar ve özgürlükler daha fazlaydı, aynı koğuş boyutunda en az iki katı kişi kalıyorduk, havalandırma spor etkinlik hakkı diğer mahkumlara olmasına rağmen bizlere yoktu.”
- ❖ “Adli mahkumlara 2 haftada bir olan açık görüş, bize ayda bir yaptırılıyordu. Onların telefon görüş hakkı haftada bir iken, bize 2 haftada bir vardı. Spor salonunu kullanmamız ve hiçbir aktivite, kurs, faaliyetine katılmamız yasaktı. Diğer mahkumlar girebiliyorken, bizim AÖF, DGS gibi sınavlara katılma hakkımız elimizden alındı. Psikolojik ayrımcılık zaten oluyordu.”
- ❖ “Adli mahkumlara göre telefon ve açık görüş hakkı farklıydı. Giysi alma veya kantin ve buna benzer birçok sosyal haktan da “Siz siyasi suçlusunuz” diyerek adlilerden farklı olduğumuz ima ediliyordu.”
- ❖ “Adli suçlular ayda 1 açık görüş yapıyordu biz 2 ayda 1. Onlar spor sosyal etkinlik kurs imkanlarından faydalanıyordu, bize yasaktı.”
- ❖ “Adli tutukluların haftada 1 telefon hakkı varken bizim 15 günde 1. Onların açık görüşü ayda 1 ve Bayramda görüş hakkını da kullanıyorlardı. Spor yapma hakları vs. tüm aktivitelerden yararlanıyorlarken biz hiçbirinden yararlanamadık.”

- ❖ *“Adli suçluların görüş haftasıyla bizimkiler denk gelirse bizim görüşler iptal ediliyordu. Ailemizin yanına oturmamız, fazlaca sarılmamıza izin verilmiyordu. Adlileri arkadaşları da ziyaret edebiliyordu bizi sadece birince derece ailemiz ziyaret edebiliyordu. Avukat görüşmelerimizi gardiyanlar dinliyordu.”*
- ❖ *“Adli suçluların imkanlarının yarısı bile bizlere tanınmadı.”*
- ❖ *“Adli tutuklular ayda bir, biz 2 ayda 1 açık görüş yapabiliyorduk. Adlilere her hafta, bize 2 haftada 1 on dakika telefon görüşmesi vardı. Adlilere mektuplaşmak serbestti, bize yasaktı. Adliler halı saha, kütüphane, spor salonu serbestti bize her şey yasaktı.”*
- ❖ *“Adliler her hafta kapalı görüş. Ayda bir açık görüş, haftada bir telefon görüşmesi yapıyordu. Biz iki haftada bir telefon ve kapalı görüş yapıyorduk. 2 ayda bir açık görüş. Hava şartları ve şehir dışı şartlarından birçoğunda da ziyaretçilerimiz geleliyordu.”*
- ❖ *“Adli koşullarına hakları çoktu. Her türlü akraba ve arkadaşlarla görüşme. Ayda bir açık görüşleri, kantin alışverişi genişti. Koşu sayıları az ve genişti. Bizimkiler tam tersiydi.”*
- ❖ *“Avukatımla diğer mahkûmlar gibi süresiz (zaman sınırlandırması olmadan) görüşme yapamıyorduk. Bizim durumumuzdaki tutuklulara 2 ayda bir yapılan aileye açık görüş diğer mahkûmlara ayda bir yaptırılıyordu.”*
- ❖ *“Avukat görüşüne haftada bir gün izin veriliyordu. Ve çok kısa süre veriliyordu. 10 dk. gibi.”*
- ❖ *“Avukatla 15 dakika gardiyanların kayıt yaptığı kameralar karşısında görüşme yapıyorduk. Diğer mahkûmların açık görüşmesi varsa bizim görüşmelerimiz iptal olurdu.”*
- ❖ *“Avukat ile görüş yaparken sadece bizim koşu özel olarak gardiyanlar duruyorlardı ve bizi kameranın olduğu odalarda görüştürüyorlardı.”*
- ❖ *“Avukatlar çok bekletiliyor. Görüşmeler kısa ve görevli nezaretinde oluyor. Özel görüşemiyorsun.”*
- ❖ *“Aynı koşu da beraber kaldığımız adli suçtan tutuklular her hafta telefon görüşü yaparken bizde 2 haftada birdi. Onlar her hafta spor etkinliğine giderken bize yasaktı idik. Aynı koşu da kaldığım adli suçtan tutukluların ziyaretine amca, dayı, hala, kuzen gelebilirken bana sadece anne baba kardeş serbestti. Ben matlada tıraş edilirken, onlar berberhaneye götürülüp tıraş ediliyordu.”*
- ❖ *“Banka hesabı, telefon uygulamaları ve görüşmeleri yüzünden tutuklandım. Terörist muamelesi gördüm. Diğer mahkûmlar, spor salonları, bilgisayar odası vb. ihtiyaçlarını rahatça karşılayabiliyordu. Hâkim karşısına takım elbise ile çıkabiliyordu. Bizim kravat ve takım elbise giymemiz bile yasaktı.”*
- ❖ *“Benim gibi terör nedeniyle tutuklu ve hükümlüler KHK gereği iki haftada bir telefon kullanma hakkı varken diğer mahkûmlar her hafta telefon hakkı kullanıyordu. Bizle iki haftada bir cezaevi doktoruna çıkabilirken diğer mahkûmlar her hafta çıkıyordu. Bizler iki ayda bir açık görüş yaparken diğer mahkûmlar her ay açık görüş yapıyordu. Bize sosyal alanlar (futbol, voleybol sahası, spor salonu, sinema salonu) kapalı iken diğer mahkûmlar kullanabiliyordu.”*

- ❖ *“Anne, Baba ve kardeşler dışında hiç kimseyle görüştürülmedik.”*
- ❖ *“Terör suçlusu olarak bize daha ağır güvenlik kuralları uygulanıyordu. Kitap kısıtlamaları yapıldı. İlk 3 ay hiçbir kitap getirtilmedi.”*
- ❖ *“Biz ve yakınlarımız diğer adli suçlulardan daha kötü, “vatan haini” muamelesi görüyorduk.”*
- ❖ *“Bizim sadece 1. derece yakınlarımız ve en fazla 6 kişi görmemize müsaade ediliyordu.”*
- ❖ *“Bizim yan koğuşumuz PKK koğuşuydu, onlar her hafta telefon görüşmesi yapabiliyordu biz yani FETÖ sanıkları koğuşu 15 günde bir telefonla görüşebiliyorduk.”*
- ❖ *“İŞİD’liler her hafta kapalı görüş ve telefon görüşmesi yapıyordu biz iki haftada bir.”*
- ❖ *“Bizlere 2 haftada 1 defa 15 dakika kapalı görüş, diğer tutuklulara her hafta kapalı görüş yaptırılıyordu. Bizlere 2 ayda bir açık görüş diğerlerine ayda bir açık görüş yaptırılıyordu. Bizlere 2 haftada bir 10 dakika telefon görüşmesi diğerlerine her hafta telefon görüşmesi yaptırılıyordu.”*
- ❖ *“Bütün görüşler en çok 40 dakika oluyordu ki yedi gün eli kolu bağlı bekleyen bir insana çocuklarını ve ailesini görsün diye 40 dakika vermek belki anlayamazsınız ama ayrıca bir üzüntü kaynağı.”*
- ❖ *“Cezaevinde müdür gardiyan hepsinin bizim istek dilek ve şikayetlere tek cevap veriyorlardı: “Sizin durumunuz farklı!”*
- ❖ *“Cezaevi çok kalabalıktı (“FETÖ’cü” kısmı). Bu nedenle, süre kısıtlaması vardı. Diğer tutuklu ve hükümlülerin daha uzun görüşme yaptıklarını duyuyorduk.”*
- ❖ *“Çok kısa süreli. Diğerlerinden neredeyse iki kat daha uzun aralıklarla ve yarı yarıya kısa süreli. Görüşme giriş ve çıkışlarında hem ailelerimiz hem de biz psikolojik baskıya ve hakarete maruz kaldık.”*
- ❖ *“Çok sık arama yapılıyordu. Görüşmeler, görevli nezaretinde, kamera ve ses kaydı altında, süre çok sınırlı idi...”*
- ❖ *“Diğer hükümlü/tutuklular 3. dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile ziyaret yapabiliyorken, ben ve benimle aynı suçtan tutuklu bulunanlar 2. dereceye kadar kan ve 1. derece kayın hısımlarıyla görüşebildi. Diğer mahpuslar ayda bir defa açık ziyaret yapabilirken bizler 2 ayda bir açık ziyaret yapabildik. KHK ile böyle bir düzenlemeye gidildi. Diğer hükümlüler her hafta telefonla görüşme hakkı kullanabiliyorken, bizler 15 günde bir defa telefonla görüştürüldük. KHK ile böyle bir düzenleme yapıldı. Diğer hükümlülerin avukatları ile yaptıkları görüşmeler dinlenmez /kayda alınmazken, benimle aynı suçtan tutukluların avukatla görüştürüldükleri odada görüntü ve ses kaydı yapılmasının yanında bir de görevli memur bulunduruldu. Bazı Cezaevleri idari kararlar benimle aynı suçtan kalan kişilerin ziyaretçi sayılarına da sınırlama getirdi. Diğer suçlulara böyle bir sınırlama getirilmedi.”*
- ❖ *“Diğer mahkumlar haftada bir telefonla görüşüyordu. Halı saha ve kurslara katılabiliyordu. Görüş dakikaları daha uzundu. Yönetimin bakış açısı onlara karşı daha pozitif.”*

- ❖ “2 ayda bir açık görüş zaten haksızlık değil mi.”
- ❖ “Diğer mahkumlar haftalık görüşebilirken biz 2 haftada bir görüşüyorduk. Ayrıca görüşe gelen yakınlarımız 4 kişi iken diğerleri 10 kişi idi ve bir ara 3,5 ay açık görüş yapamadık. Eğitim gören arkadaşların eğitimine müsaade edilmedi.”
- ❖ “Diğer mahkumlara her ay açık görüş, her hafta kapalı görüş ve telefonla görüşme hakkı, meşguliyet için dışarıdan boncuk ya da farklı malzeme alma, cezaevi etkinliklerine katılma hakkı verilirken; aksine ben iki ayda bir açık görüş, iki haftada bir kapalı görüş ve telefon görüşü, sınavlara girmeme, cezaevinin hiçbir etkinliğinden faydalandırılmadım.”
- ❖ “PKK’lılar İŞİD’liler bizden daha fazla haklara sahipti.”
- ❖ “Çamaşırhane PKK’lılara serbest bize yasaktı.”
- ❖ “PKK ve İŞİD dosyası ile cezaevinde bulunanların telefonla konuşma hakları her hafta kullandırılıyorken, biz 2 haftada bir kullanabiliyorduk.”
- ❖ “Diğer mahkumlar ile karıştırıldığımızda yanımızdaki bir mahkûmun görüş günü olmamasına rağmen sevgilisi gelmişti ve görüşmesine izin verildi. Bizim sadece birinci derece yakınlarımız gelebiliyordu. Onlar her hafta telefon görüşmesi yaparken biz iki haftada yapabiliyorduk. Her ay açık görüş yaparlarken biz iki ayda bir yapabiliyorduk.”
- ❖ “Diğer mahkumların başkaları ile de görüşme hakkı vardı. Bizde sadece birinci derece akraba ile görüşme şansı vardı. Mesela içimi çok acıtan bir durum 9 ay boyunca ananemi hiç göremedim. Annem üvey olduğu için ananem ile ilgili sıkıntı çıktı ve cezaevine almadılar. Diğer mahkumların iş meslek edindirme gibi yararlandıkları birçok şey var cezaevlerinde ama bizi görüşe zor götürüyorlardı. Mesela haftada bir Spor salonuna gitme hakkımız vardı ama çoğu kez götürmediler. İnsanların psikolojileri çok bozuluyordu.”
- ❖ “Diğer suçlarla yatan mahkumların ayda 1 açık görüş hakkı varken FETÖ/PDY üyeliğinden yatanlara 2 ayda bir görüş hakkı vardı. Bu görüş Bayram veya başka bir özel görüş gününe denk gelirse diğer hakkımız iptal ediliyordu. Hakkımız olan iki aylık görüş hakkımız verilmiyordu. Ben 6 ayda iki Bayram görüşünde ailemle görüşebildim.”
- ❖ “Diğerleri spor vb. yaparken biz yapmıyorduk.”
- ❖ “Diğerleri yılda 16 ya da 17 açık görüş yaparken biz yılda 6 kez yapıyorduk. Onlar haftalık telefon görüşmesi yaparken biz 15 günde bir. Onlar spora çıkabilirlerdi biz çıkamazdık.”
- ❖ “En başta ailelerimize her türlü baskı hukuksuzluk ve tehdit yapılmıştır. Adli suçlu yakınlarının ailelerimize hakaret ve sözlü sataşmalarına zemin hazırlanmış ve göz yumulmuştur. Akrabalarımızın içeri girerken aranma koşulları örf ve anane içinde değerlendirilemez. Çok fazla haksızlık ve ayrımcılık yapıldı...”
- ❖ “FETÖ’cüyse olmaz... diyorlardı. İngilizce okuma seti veya dergiye bile “Olmaz” dediler.”
- ❖ “Görüş süreleri bizde daha kısaydı. Yine kantin listesindeki bazı ürünler bize verilmiyordu.”

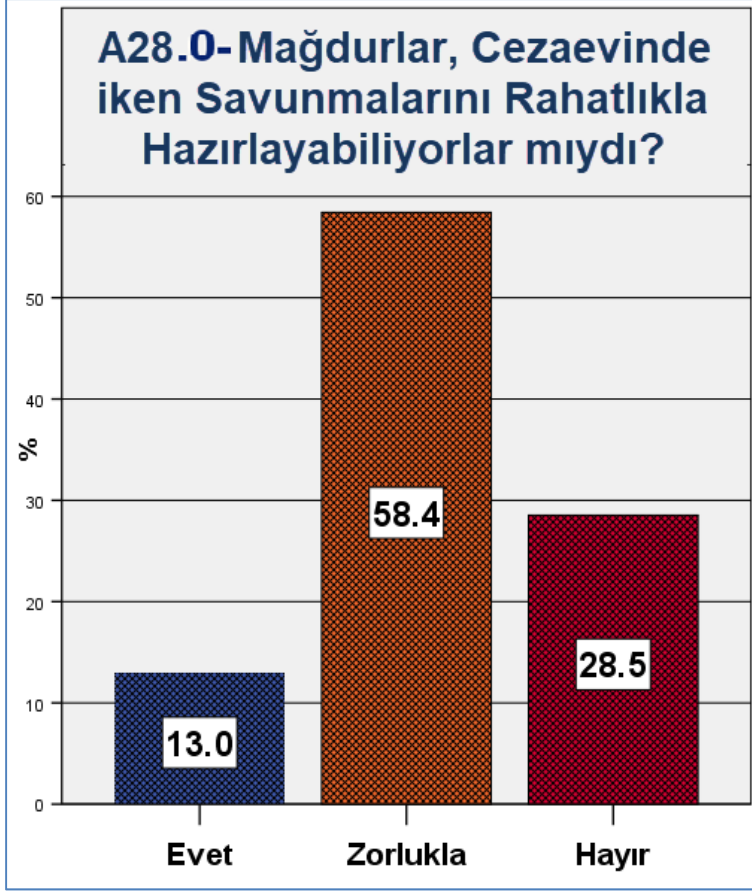
- ❖ *“En azılı suçlulara yapılmayan bize yapılıyordu.”*
- ❖ *“Görüş sürelerinden hep çalınıyordu kısa tutuluyordu.”*
- ❖ *“Görüşler ayda bir iken bizde 2 ayda bir. Telefon haftada bir iken bizde 15 günde bir. Spor hakkı, sınavlara katılım hakkı, her şey yasaktı.”*
- ❖ *“Görüşler sıkıntılı idi. Gardiyanlar sıkıntılı, idare ilgisiz. Savcı ziyarete gelmiyordu. Dilekçeler ve ihtiyaçlar karşılanmıyordu. Yemekler berbat ve koğuşlar kalabalık idi.”*
- ❖ *“Görüşler süre olarak kısa tutuluyordu. Görevli personele yasal süreyi hatırlattığımızda cezaevinin farklı uygulaması olduğu yanıtını alıyorduk.”*
- ❖ *“Görüşme süreleri kısa ve en çok eziyeti görüşe gelen ailelerimizin içeri alınması sırasında arama ve kontrol esnasında olduğunu biliyorum.”*
- ❖ *“Görüşme sürelerimizden sürekli çalıyorlardı.”*
- ❖ *“Görüşme sürelerimiz hep kısıtlıydı. OHAL’deyiz deyip süreleri hep kıstılar. Kapalı görüş 20 dakika, açık görüş 45 dakika.”*
- ❖ *“Görüşmeler zamanından kısa tutuluyordu. Ziyaretçilerimize ve bize karşı tavırlar olumsuzdu. Bazen hakarete dönüşüyordu.”*
- ❖ *“Haftada bir değil de iki haftada bir kapalı görüş, haftada bir değil de iki haftada bir telefon görüşmesi, ayda bir değil de yaklaşık iki ayda bir açık görüş imkanından yararlandırılarak ailemlerle görüştürüldüm. Avukatımla infaz koruma memuru nezaretinde ve mikrofonla uzaktan ses kaydı alınarak görüşme imkânı bulabildim.”*
- ❖ *“Haftada bir kapalı görüş ve yarım saat. Ama başka tutuklulara 1 saat olduğunu duydum, açık görüş 2 ayda bir kez oldu kütüphane, spor aktiviteleri kapalı ve açık spor salonunu kullandırmadılar doktora çıkmak sıkıntılı genellikle zor çıkıyordum bazen de çıkartmıyorlardı.”*
- ❖ *“Haksızlıklar veya ayrımcılık OHAL bahanesiyle yapılmaktaydı. Muhtemelen cezaevi yönetiminin de işine geliyordu. Sürekli personel yetersizliğinden bahsedilerek kısıtlamalara gidiliyordu. Kısmen de haklarımızı bilmediğimizden dolayı daha sonradan bazı şeylerin veya ayrımcılığın farkına varabiliyorduk. Ama sonuç değişmiyordu.”*
- ❖ *“Hapishanede normal kapasitesinin 3 katında insan olduğu için görüşler 10 dakikaya düşürülmüştü.”*
- ❖ *“Hasta oldum ambulans çağırmadılar. Başka bir suçlu için 5 dakika sonra çağırdılar.”*
- ❖ *“Her alanda kısıtlama vardı. Kantin alışverişi, sosyal imkanlar, spor, sağlık.”*
- ❖ *“Herkes kötü muamele vardı. O konuda eşit davrandılar. Bazen 2-3 günde bir koğuş aranırdı.”*
- ❖ *“Hiç kimsede olmayan kameralı kayıt ve ona rağmen yanımızda oturan bir ceza infaz memuru bulunuyordu.”*

- ❖ *“Hiçbir etkinliğe izin verilmedi. Her şey OHAL’den dolayı yasaktı.”*
- ❖ *“İdare, kasten, FETÖ’den tutuklu olanların kanuni haklarını bile kullanmalarını engelliyordu.”*
- ❖ *“İki ayda bir açık görüş vardı. Ancak adlilerinki ayda birdi. Onların telefon görüşü haftada bir ve hafta sonu idi. Bizimki iki haftada birdi ve hafta içi olduğundan aileler için çok zorluk oluyordu. Biz çok kalabalık kalıyorduk ayrıca havalandırma imkânımız yoktu. Hiçbir etkinlikten faydalanamadık. Ziyaretçi kısıtlamamız vardı, onlara gelebilen akraba ve arkadaşlar bize gelemedi.”*
- ❖ *“İki ayda bir defa açık görüş yanabiliyorduk. Telefonla görüş 15 günde bir yapılıyordu. Cam ardında da her hafta yapılıyordu. Diğer mahkumlarınki daha rahat ve şık oluyordu.”*
- ❖ *“İkinci sınıf insan muamelesi gördük.”*
- ❖ *“İlk bir aya yakın savcılıkça görüş yasağı konmuştu. Bu nedenle bayram açık görüşü ve kapalı görüş yapamadık.”*
- ❖ *“İlk 3 ay kapalı görüş 2 haftada birdi sonradan haftada bir 10 dk. ya geçildi ve açık görüş 2 ayda bir yarım saat olarak devam etti. Bu sanırım iletişim zulmü için yeterli bir göstergedir.”*
- ❖ *“İnfaz koruma memuru ve kayıt cihazı eşliğinde kısıtlı süre görüşebiliyorduk.”*
- ❖ *“Kapalı görüş 2 haftada birdi. Açık görüş 2 ayda bir. Sosyal etkinlikler tamamen yasaktı. 8 kişilik koğuşta 25 kişi tek tuvalet tek banyoyu kullandık. Bir mucize gerçekleştirdik:).”*
- ❖ *“Kapalı görüşler daha az sürüyordu. 1 yıl sonra telefonla görüşme hakkı verildi. Açık görüşler 2 ayda bir yaptırılıyordu.”*
- ❖ *“Kısıtlı avukat görüşmelerine müsaade edildi. Mektup ve telefon hakkı 6 ay verilmedi.”*
- ❖ *“Kütüphaneden yararlandırılmama, spor salonunu kullanamama, sosyal aktivitelere katılamama uygulamaları yapıldı.”*
- ❖ *“Mesai saatleri dışında avukatımızla görüşemiyorduk.”*
- ❖ *“Normal hakların hiçbirisi verilmedi kuran bile.”*
- ❖ *“OHAL döneminde yapılan gözaltı ve tutuklamalarda bir sürü hak sağlanmadı. Ayda 1 olan açık görüş 2 ayda bir, haftada bir olan telefon görüşmesi iki haftada bir uygulandı. Ayrıca kapalı görüşler normal bir saat olması gerekirken 45 dakikaya 40 dakikaya Bazı yerlerde daha düşük olduğu bu duyduğumuz farklı saatlerde düşürülmüş. Biz ortalama 40 dakika 45 dakika görüşüyorduk kapalı görüşlerde.”*
- ❖ *“OHAL gerekçesi ile ailelerimizle yeterli süre ve sayıda görüştürülmedik. Kitap, okuma, giysi, tıbbi yardım konularında sürekli zorluklar yaşadık. Diş ağrısı çeken bir arkadaşımızın dişi tahliye oluncaya kadar tedavi ettirilmedi. Kuran dahil kitap isteklerimize yanıt alamadık. Savunma hakkımızı kullanacak kırtasiye malzemesi kitap, yasa, zumba, vs. her şeyden mahrum bırakıldık.”*

- ❖ *“İnfaz memurları ilk aylar sürekli azarlıyor ve hakaretlerle arama yapıyordu. Gözyaşı dökmediğimiz görüş günümüz yoktu. Son 6 aydır ne oldu bilmiyorum aynı memurlar canım diye hitap etmeye ve daha saygılı oluverdiler. Bu yazdıklarım bayanlardır.”*
- ❖ *“Onların faydalandığı bütün aktivitelerin hiçbirinden faydalanamadık. Onlar koğuşlarda saç tıraşı olurken bizler koridorlarda saç tıraşı olduk.”*
- ❖ *“OHAL şartları ve terör suçlusu olmamız nedeniyle tüm haklarımız kısıtlıydı. Ayda bir olan açık görüş iki ayda bir idi. Haftada bir olan kapalı görüş iki haftada bir idi. Haftada bir olan telefon hakkı iki haftada bir idi. Kütüphaneden faydalanma hakkı neredeyse hiç yoktu. Bilgisayara erişim, gazete edinmek, TV almak mümkün değildi. Spor salonu ve cezaevindeki diğer kültürel faaliyetlerden faydalanma imkânı yoktu. Tüm bu ve benzeri, infaz yasasından doğan haklarımız OHAL ve terör suçlusu olmamız nedeniyle diğer adli suçlulardan farklıydı.”*
- ❖ *“Onlar haftada bir telefon görüşü, ayda bir açık görüş yapıyorlardı, biz iki haftada bir telefon görüşü ve iki ayda bir açık görüş yapıyorduk. Bir de sosyal aktivite, spor vs. imkânı ve el işi vs. gibi hobileri yapma imkânımız yoktu onlarda varken.”*
- ❖ *“Onlara “insan” bize “hayvan” gibi davrandılar. Süreler daha kısaydı.”*
- ❖ *“Onların avukat siniri yoktu ve yalnız görüşebiliyorlardı. Bizim haftada birçok kısa süre ve her türlü denetim vardı. Ayrıca yakınları ile görüşme onların yarısı kadardı. Bizim açık görüş 2 ayda onların ayda bir gibi.”*
- ❖ *“Onların haftada bir telefon hakkı ayda bir açık görüş hakkı vardı. Bizim iki haftada bir telefon iki ayda bir açık görüş. Üstelik istedikleri aile dışında 3 kişiyle de görüşebiliyorlardı. Biz sadece 1.derece yakınlarımızla görüştürülüyorduk.”*
- ❖ *“Psikolojik baskı ve süre kısıtlaması vardı.”*
- ❖ *“Sağlık hizmetlerinden aylarca geciktirilerek yararlandırılıyordu. 5 ay diş dolgum yapılmadı. İltihap her yerime yayıldı. 16 ay fizik tedavi bekledim. 14 ay bekletildikten sonra hemoroitten doktora çıkartıldım, 5 ay psikiyatriye çıkmayı bekledim.”*
- ❖ *“Şartlar hep kısıtlı tutuldu.”*
- ❖ *“Silahlı terör örgütü üyeliğinden tutuklu olduğumuz için diğer tutuklu ve hükümlülerden daha zordu şartlarımız. Normal şartlarda 4 kişilik olan koğuşta 11 kişi kaldık.”*
- ❖ *“Siyasi mahkumlar bulunduğum cezaevinde yoktu veya haberim/iz olamayacak kadar az sayıdaydı. Ancak adli mahkumların bulunduğu yan koğuş ile ortak bir pencere aracılığı ile bilgi paylaşımında bulunuyorduk. Yönetim; yapılan aylık açık görüşlerin süresi ve görüşmeye izin verilen eşyalar konusunda çifte standart uyguluyordu. Bizim, telefon ile konuşmamız 2 haftada 1 iken, adli mahkumlarda haftada 1 şeklinde oluyordu. Spor yapabilme imkânı ve cezaevi içerisinde bulunan atölyeden, her ne kadar adli mahkumlar periyodik olarak yararlınsa da biz yararlandırılmadık.”*
- ❖ *“Sorduğumuz herhangi bu şeyde “FETÖ’cülere kısıtlama var” cevabını alıyorduk.”*
- ❖ *“Sosyal imkanların hiçbirini kullanamıyorduk. Görüş ve telefon da bize özel uygulama vardı.”*

- ❖ *“DEAŞ ve PKK suçluları veya sanıklarına tanınan hak ve iltimaslar bana gösterilmedi.”*
- ❖ *“Spor yasağı, gazete yasağı, telefon görüşme günleri, açık ve kapalı görüş günleri kısıtlandı. Elbise alma verme zorlukları yaşadık.”*
- ❖ *“Spora çıkartılmadık mesela. Sürekli koğuştayız. Hiçbir faaliyet yapmamıza müsaade edilmedi.”*
- ❖ *“Süre diğerlerinden daha az idi, dar alanda kalabalık ve telefonlar iki haftada bir olsa da arızalar oluyordu. Sosyal faaliyet, spor vs. tamamen yasaktı. Kitap, kıyafet, iç çamaşır vs. kısıtlamaları üst seviyede idi.”*
- ❖ *“Tam manasıyla terörist muamelesi gördük.”*
- ❖ *“Telefon görüşmeleri, açık görüşler, kapalı görüşleri onlar haftalık yaparken biz 2 haftada bir kapalı, bir telefon, 2 ayda da bir açık görüş yapıyorduk. Onlar her türlü etkinliklere katılırken biz her şeyden mahrumduk. “Yatak verdiğimizize sevinin” denilerek, yastık ve nevresim dahi vermiyorlardı”*
- ❖ *“Avukat görüşü hafta içi saat 17 itibariyle bitiyor ve hafta sonu görüşme yapılamıyordu.”*
- ❖ *“Sosyal aktivite yoktu diğerlerine vardı. Özel aile görüşü de bize yoktu.”*
- ❖ *“Telefon iki haftada birdi. Mektuplaşma yasaktı. Cezaevi içindeki hiçbir faaliyete dahil edilmiyorduk. Radyolar toplandı, revire ayda bir çıkabileceğimiz belirtiliyordu, ilaçlar geç geliyordu...”*
- ❖ *“Telefon, mektup, görüşme hepsinde sorun yaşadım.”*
- ❖ *“Telefon, açık ve kapalı görüşlerde OHAL bahanesiyle kısıtlama getirilmişti.”*
- ❖ *“Terör şüphelisi olarak muamele görüldüğümüz için adi suçlular bile bizimle irtibattan kaçınıyordu. Bize katilden tecavüzcüden daha aşağı muamele yapılıyordu.”*
- ❖ *“Tutuklu olan diğer suçlulardan duyduğumuz: “Bizim bile haftada bir telefon görüşü, ayda bir açık görüş var sizde neden yok?” Haftada bir yaptığımız kantin alışverişlerinde çoğu malzemenin eksik olması sizin yazdığınız dışında malzeme getirilmesi... daha neler neler.”*
- ❖ *“Uzun süre kimse avukatımız Olmak istemedi, Herkeste bir korku hakimdi. Daha sonrasında ise fahiş fiyatlarla tutulan avukatlar tutuklu sayısının fazla oluşundan dolayı da iki haftada bir gelebiliyordu en iyi ihtimalle.”*
- ❖ *“Yarı yarıya kısıtlanmış görüşme hakkı ve sosyal tesisleri kullanma yasağı ile karşılaştık.”*
- ❖ *“Zaten görüşler diğer mahkumlarınkinden daha azdı. Haftalık görüşlerin süreleri aylık görüşlerin ve telefon görüşlerinin zamanlamaları. Mesela aylık görüş normalde ayda birse bize 2 ayda bir, telefon görüşü haftada birse bize 15 günde 1 oluyordu.”*
- ❖ *“Zorunlu müdafii ile yapılan görüşmeler sırasında sesli görüntülü kayıt ve memur gözetimi yapıldı.”*

A28.0- Mağdurlar, Cezaevinde iken Savunmalarını Hazırlayabilme Durumları

Tutukluluk yaşayan, mağdurların %87'si cezaevinde iken savunmalarını hazırlamak konusunda oldukça büyük zorluklar çektiklerini ifade etmişlerdir. Mağdurlardan elde edilen bilgilere göre, onların avukatlarıyla düzenli görüşmelerinin engellendiği, avukatları ile aralarında bilgi ve belge alışverişine çoğunlukla müsaade edilmediği, cezaevi idaresine ve kamu kurumlarına yazdıkları dilekçelerine ekseriyetle cevap verilmediği, kitaplara, kırtasiyeye erişimlerinin zorlaştırıldığı ve kütüphanelerin bile fiili kullanımlarının genelde yasaklandığı bilinen bir ortamda, mağdurların, savunmalarını

rahatlıkla hazırlayabilmelerinin mümkün olamayacağı ortadadır. Mağdurlar tutuklu iken yaşadıkları bu sorunları sözel anlatımlarında ifade etmelerinin yanında sayısal olarak da doğrulamışlardır. Mağdurların tutuklu iken savunmalarını hazırlamakta çektikleri sıkıntıları açıklayan birkaç mağdur ifadesi aşağıda sunulmuştur.

- “Savunma yazmam için talep ettiğim bilgisayar kullanma imkânı cezaevi idaresi tarafından reddedildi. Buna yaptığım itirazlar hem savcılık hem de mahkeme tarafından da reddedildi. 20-30 sayfalık savunmalarımı bir iki günde elle yazıp çoğaltmam gerekti.”
- Savunmamı hazırlamam da yararlanmak için yakınlarım tarafından şahsıma gönderilen dokümanlar bana sakıncalı gerekçesi ile verilmedi.”
- “Avukatımın getirdiği ve mahkemeye sunduğu belgeler cezaevi yönetimi tarafından şahsıma eksik verildi. Gelen dosyaların içi keyiflerince boşaltıldı. Savunma yapma hakkım dolaylı olarak engellendi.”
- “Savunma yapmak için kanun kitabı bile verilmedi. Sürekli oda değişikliği ile yıldırma politikası vardı.”
- Savunma hazırlamaya çalışırken delil, evrak toplayamamak, onlara ulaşamamak en büyük problemdi.”
- “Kütüphaneler çok yetersizdi. Bazen istediğim 10 kitaptan hiçbiri gelmiyordu. Ya da istemediğim alakasız bir kitap veriliyordu. Kitap sınırı üç idi. Gazeteler çok sınırlı idi. Açık görüşte kitap, eşya almıyorlardı...”

A28.1- Mağdurlar, Cezaevinde iken Kullanımlarına Engel Olunan İnsani ve Hukuki Hakları

Mağdurlar, cezaevinde iken bilinçli bir şekilde birtakım insani haklarından ve hizmetlerden yararlanmalarına engel olunarak, zihinsel, ruhsal, bedensel ve psikolojik baskı altında tutulup, zihinsel, ruhsal, bedensel ve psikolojik *sistemik işkence* ile yıpranmaları sağlanarak, onları oraya koyan gücün iradesine tamamen teslimiyet gösterecek kıvama gelmeleri ve de böylece kendilerinden beklenen davranışları sergileyebilmeleri için ciddi baskılara uğramışlardır. Tutuklu mağdurlara yapılan hak kısıtlamaları veya birtakım hizmetlerden yoksun bırakmaları belirtilen yöndeki baskıların, zihinsel, ruhsal, bedensel ve psikolojik olarak yıpratılmaları çabalarının en önemli araçları olmuşlardır. Mağdurların beyanlarına göre fazladan aza göre aşağıdaki hak veya hizmet kısıtlamaları yaşamışlardır: Sosyal ve sportif faaliyetlere katılımları engellendi (90.2%); Tuvaletler yetersizdi (76.7%); Radyo kullanmaları yasaklandı (75.1%); Rahatça yatacak, uyuyabilecek bir yatak / yer verilmedi (63.4%); İnsan onurunu zedeleyici şekilde aramalar yapıldı (62.1%); Kitap, gazete/dergi vs. alımları engellendi (59.1%); İhtiyaç olduğunda doktora sevk edilip muayene olamadılar (59.1%); Su kesintileri yüzünden düzenli su kullanma, banyo mümkün olmadı (58.8%); Eğitim / sınavlara girme hakkını kullanmaları engellendi (58.0%); Yazdıkları dilekçelere cevap alamıyorlardı (49.1%); Ailelerinin

getirdiği veya gönderdiği eşyalar verilmedi (45.0%); Yemekler kalitesiz ve sağlıksızdı (43.9%); Eğitim ve dersler için gerekli olan kitaplar yasaktı (40.4%); İlaçları geç verildi veya hiç verilmedi (30.1%); Aile fertleriyle düzenli görüşmeleri engellendi (24.9%); Mektuplaşmaları engellendi (20.1%); Avukatla düzenli görüşmeleri engellendi (17.3%); Dini özgürlükleri engellendi /yasaklandı (16.3%); Kantinden düzenli alışveriş yapmaları engellendi (14.4%); TV yoktu / yasaktı (2.4%); Diğer engellemeler veya kısıtlamalar (4.6%).

Engel olunan haklarla ilgili olarak; “Diğer” seçeneğini de işaretleyen mağdurlar aşağıdaki açıklamalarda bulunmuşlardır:

- *“Eğitim hakkım engellendi ve ailemin gönderdiği kitapları vermediler.”*
- *“Ailemle telefonda tam 45 gün sonra görüştürüldüm. Tabi beyefendilerin bahaneleri var. Ama hepsi de boş bahaneler.”*
- *“Aşağılık bir mahluk muamelesi görüyorduk.”*
- *“15 kişinin kaldığı koğuştaki banyo ve tuvalet müsterekti. Aynı anda sadece bir kişi kullanabiliyordu. Sıra için çok sıkıntılar yaşadık. Öyle ki ufak tuvalet ihtiyacımızı, kamera gözetiminin olduğu havalandırma bölümünde gidermek zorunda kaldık.”*
- *“Bazı gardiyanlar sürekli bağıyordu. Bazılarının nöbet gününde hiçbir şey soramıyorduk. Sık sık sular kesiliyordu. Sıcak su zaten sürekli problem. 3 saat, 5 saat suların kesik olduğu hatta tüm gün neredeyse kesildiği zamanlar oldu. Aramızda hamile bir bayan da vardı. Burada suyun kesik olması ne demek anlatamam. Isınma zaten problem havalar tam soğuyunca kaloriferler yakılıyor. Yılın, sadece 3 ayı kaloriferler yanıyordu. İçeride mont ile duruyordum. Eldiven giyiyordum çok üşüdüğüm için.”*
- *“Bir keresinde fenalaşmama rağmen acile götürülmedim. Gazeteler neredeyse akşam elime ulaşıyordu. Dış kantin biriminden siparişlerim çok geç gelip ayrıntılı bir fatura kesimi yapılmıyordu.”*
- *“Bizim kaldığımız koğuşlar çok kalabalıktı bu nedenle birçok hakkımız olan hizmetleri ya hiç alamıyorduk veya çok geç alabiliyorduk. Bir de ilk girdiğimizde bizim guruba mahkemece 1 aya yakın birçok sınırlama (ailemizle, avukatımızla görüştürmeme, bayrama denk gelmişti görüşe çıkartılmadık, kitap, yayın vs. Yasaktı) konmuştu.”*
- *“Gardiyanların bazıları çok bağırp azarlardı. İki yaşındaki çocuğumun ihtiyaçlarını hiçbir koşulla karşılamaması izin verilmedi. Bir gardiyan çocuğuma büyük biri gibi ve çok kötü ifadelerle sesleniyordu. Büyük biri gibi geç, gel, dur şeklinde bağırarak kızarak talimatlar veriyordu.”*
- *“Gazeteleri yönetim belirliyor biranda yasak olabiliyor çamaşır ipini alıp götürdüler aylarca yenisini vermediler.”*
- *“İstedığımız bazı gazeteler verilmiyordu.”*
- *“Kantinde bulunan bazı ürünlerin bize satışı yapılmıyordu (örnek: radyo, boncuk vb. gibi hobi malzemeleri).”*

- “Girişte çıplak arama yapıldı.”
- “Günlerce yataksız ve battaniyesiz yerlerde yatıldım.”
- “Hastaneye 2 kez sevk oldum. Muayeneye giderken ters kelepçe vuruldu.”
- “Havalandırmada sürekli lağım taşıyordu hijyenik olmayan bir ortamda kaldık.”
- “Havalandırmaya /avluya tel örgü çekilip koğuşa kafes görüntüsü verilmişti.”
- “Her türlü hakaret ve baskı gördük.”
- “Koğuştaki ranza yetersizdi. Bazen yerde yattık. Bazı eşyalar keyfi alınmadı. Revir hakkı kişi olarak sınırlanıp bazı haftalar hiç revire çıkarılmadık. 22 kişiye 1 WC ve banyo çok yetersizdi. Kantindeki malzemeler yetersizdi. Dış kantinden alışveriş imkânı verilmedi.”
- “Koğuşun kapasitesinin iki ya da üç katı insan bulunuyordu. Bu yüzden insanca yaşanacak bir ortamı hiç bulamadım. Örneğin, 33 kişinin bulunduğu ortamda tek tuvalet ve tek banyo vardı. Tuvalet sırasında bazen bir saatten fazla bekliyordum.”
- “Kurani kerim bile 2,5 ay alamadım. Vermediler.”
- “Mealli kuran 18 ay bana teslim edilmedi, sonra kayboldu verilmedi.”
- “Normal kapasitesi 8 kişilik olan, daha sonra ise 16 kişinin tutulmasının planlandığı açık bir şekilde anlaşılan odalarda 24 (bazen daha fazla) kişiden biri olarak kaldım. Banyo ve tuvalet birer adetti. Haftada ancak üç gün ve günlük sekiz saat olarak sıcak su verilmekteydi. Sürenin ve özellikle limitli sıcak suyun bitmesi sebebiyle her banyo günü ortalama 6 kişi banyo yapamamaktaydı. Yine ortalama 15 dakika tuvalet sırası bekleniyordu. 24 kişinin bulunduğu ortamda özellikle geceleri oksijen yetersizliği had safhadaydı ve korkunçtu. Uyku yani uyuyabilmek çok kıymetliydi. Çünkü oda içinde gece-gündüz bizlerden hareketli olan-uyu(ya)mayan ve oda dışında cezaevi ortamı gürültüsü ve çalışanların sesli konuşmaları, anonslar hareketlilik kontrolsüzdü. Bu durumlar stres yanında doğrudan insan kişiliğini olumsuz bir şekilde etkileyen bir duruma dönüşmekteydi. Söylenen şuydu: İdare / yönetim “Bizim birbirimizi yememizi istiyor, bekliyor...”
- “Pislik had safhadaydı. Her yerden hamamböcekleri çıkıyor, fareler cirit atıyordu. Yataklar paslı, sünger döşekler kir-pas içindeydi. Dolap yoktu, kıyafetler çöp poşetlerinin içinde muhafaza edilebiliyordu. Bırakın insanı, hayvanı bağlasanız duramayacağı kadar iğrenç bir yerdi.”
- “Sınava girmeme 1 gün kala eğitim ve sınav hakkımızın elimizden alındığı bize tebliğ edildi. 2016 Kasım ayı. 7 kişiye 1 leğen düşecek şekilde elimizle çamaşır yıkadığımız leğenler ihtiyaç fazlası diye geri toplandı.”
- “Su kullanımı kısıtlıydı, 8 kişilik koğuştaki 22 kişiydik.”
- “Televizyonda Fox TV yayını ve benzeri kanalların yayını yoktu. İstedığımız gazete alınmıyordu (Yeni Asya gibi).”
- “Yemekler sağlığı etkileyecek kadar yetersiz ve sağlıksız. Gardiyanların tavırları onur kırıcıydı.”

A28.2- Mağdurlar, Cezaevinde iken Kullanımına Engel Olunan İnsani ve Hukuki Hakları, Yaşatılan Sıkıntılar ve Kötü Muamelelerle İlgili İlave Açıklamalar⁵¹

- ❖ “10 kişilik koğuştta aylarca 30 kişiyle kaldım. Tüm zemine yatak sererek geceliyorduk. Bir tuvaleti 30 kişi kullandı. 70 yaşındaki dede ile her sabah WC kuyruğunda bekledim. Buna sebep olanların aynı koşullarda misafir olmaları dileğimdir.”
- ❖ “12 kişilik koğuştta 30 kişi kaldık nefes alacak bir yer yok, herkes yerlerde yatıyor, çok sıcak hiçbir sosyal faaliyet yok. Hastalanıyorsun doktor sıkıntı ya izinde ya da sana izin yok. Yataklar çok eski, böcekler, fareler, tek tuvalet, banyo...”
- ❖ “15 kişilik koğuştta 35 kişiye kadar kaldık. Yerler yatak doluydu. 35 kişiye tek tuvalet tek banyo vardı. Cezaevinin izin verdiği gazeteler alınabiliyordu. Doktor 2 haftada bir geliyordu. Diş doktoruna 8 ay sonra gidebildim. Verdiğimiz dilekçeler kayboluyordu. Yasal taleplerimiz tutuklu bulunduğumuz suçlama nedeniyle reddediliyordu.”
- ❖ “20 kişilik bir mekânda 50 kişinin bir yıl boyunca devam ederek kalması istisnai bir durum değil. **Sistematik bir işkence idi.** Aynı sözleri psikolog, psikiyatrist doktor ve CİK⁵² Kurum müdürüne de söyledim. Biz tahliye olduktan sonra bu sayı 40 kişiye kadar düşmüş. Ama 530 gün boyunca ranzalı yatak sayısından fazla insanın olmadığı 1 güne bile şahit olmadım. Bu sayı ortalama 10 gibi idi bazen de 15 oluyordu. 50 metrekare yatakhane ve 50 metrekare lokal, WC, banyo, mutfak eveyesi dahil. 50 kişiden fazla insan. İdareye söylediğimizde, “Halinize şükredin. Adliler 30 ranzada 60 kişi kalıyor yarısı gece yarısı gündüz uyuyor” dediler. Öyleyse onlara da yazık dedik biz de.”
- ❖ “20 kişilik koğuştlarda 50 kişi tek WC tek banyo kullanıyordu, yataklarda nöbetleşe yatılıyordu ve yerlerde de yatak seriliyordu daha nice kötü, insani olmayan muameleler görüyorduk.”
- ❖ “25-30 kişi, 10 kişilik koğuştta yattık. 3 ay yerde yattım. Yemekler kötü. Hastaneye sevk edildim revirden, fakat iki ay suresince sıra gelmediği bahanesiyle gidemedim.”
- ❖ “6 ay boyunca yer yatağında yatmak zorunda kaldım. 90 cm eninde yer yatağının 30 cm. 'lik kısmı yer yokluğu nedeniyle bir Ranzanın altında kaldığı için 60 cm. 'lik kısmını geceleri kullanabildim. Akademisyenim İngilizce textbook kitaplarımın hiçbiri defalarca eşim tarafından yönetime teslim edilmesine rağmen verilmedi. Teorik bilgim erozyona uğradı. 8 kişilik koğuştta 26 kişi yaşamaya çalıştık. Tek banyo kullandık. Vardiya usulü volta attık. 3 vardiya yemek yedik. “Yazı baskılı tişört yasak” deyip baskın yaptılar tüm tişörtlerimi topladılar. Arama sırasında askılı atletle kaldım. “Görüşe nasıl çıkayım hiç tişört kalmadı” deyince “Arkadaşından al” diye dalga geçtiler. Saymakla bitmez...”

⁵¹ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

⁵² CİK: Ceza İnfaz Kurumu, cezaevi, hapishane.

- ❖ “77 eksik belirledim. Hangi birini yazayım. Tavuk kümesi gibi bir yerde yatırdılar.”
- ❖ “8 kişilik koğuşta 14 kişi kalmak zorundaydık. Yerde yatan tutuklu vardı. Havalandırma ve ısınmada sorun vardı. Günde bir saat sıcak su veriliyordu ve 13-14 kişiye yetmiyordu. Sık sık asker denetiminde aramalar yapılıyordu. Elektrik ve su giderlerini koğuş olarak biz ödüyorduk. İbadet etmek için temiz yere serdiğimiz battaniyelere izin veriliyordu. Çok sonraları koğuşa çokça kurani kerimi (paramızla) alabildik.”
- ❖ “8 kişilik koğuşta 22 kişi kaldık. Tek WC ve banyo vardı. Tuvalet için saatlerce beklediğimi hiç unutamam. El, yüz yıkamak dahi çok zordu. Namaz kılmak için uzun süre seccade ye izin verilmedi. Kur'an-ı Kerime 5-6 ay izin vermediler.”
- ❖ “8 kişilik yerde 22 kişi kalıyorduk. Sıcak su günde 2 saat veriliyordu Odada kamaralar bulunmakta idi. Kafalarına göre hareket ediyorlardı.”
- ❖ “Açık/kapalı görüş ve telefon görüşmesi haklarım kısıtlandı. Haftalık yerine iki haftada bir kapalı görüş ve telefon hakkı verildi. Ayda bir olması gereken açık görüş imkanından iki ayda bir yararlanabildim.”
- ❖ “Ailemizin getirdiği elbiselerden belli renklerde olanlar içeri alınıyordu. Renk kısıtlaması vardı. Sadece 3 kitap bulundurabiliyorduk.”
- ❖ “Allah bir daha yaşatmasın.”
- ❖ “Aramalar bezdirici nitelikteydi. Keyfi olarak odalar dağıtılıyordu. Çıplak arama yapıldı. Memurlar kendilerini bir halt sanıyorlardı. Müdür eziyet konusunda tehditler savuruyordu.”
- ❖ “Aramalar yapılırken eşyalara dikkat edilmiyordu, bazen gardiyanların tehditlerine maruz kaldık.”
- ❖ “Bazen Görevliler ihtiyaçlarımızı çok zor sağlıyordu. 15 kişilik koğuşta çocuklarla birlikte 33 kişi kalıyorduk. Su sıkıntısı, yatma yeri sıkıntısı. Sağlık sıkıntısı. Epilepsi hastası olan bir arkadaşın nöbetlerine geç müdahale etmeleri, tedavisinin geç yapılması.”
- ❖ “Bazı gardiyanlar “insani muamele nasıl olur” bundan habersiz olmalılar. Gardiyanın “domuz bekçisi” anlamına geldiğini söyleyerek hakaret edenler ve taciz noktasına varacak üst araması yapanlar, siyasi görüşünü savunarak bizi suçlayanlar...”
- ❖ “Bilgisayar kullanarak savunma hazırlamama izin verilmedi. Bazen gün içinde belli bir süre sular kesiliyordu. Ancak yemek saatlerinde kısa bir süre için tekrar veriliyordu. Sıcak su saatleri her ay değişiyordu. Yastık ve çarşafklar sadece ayda bir alınıp yıkanıyordu. Çamaşır yıkamak sadece elde mümkündü. Cezaevi içinde çamaşırhanede yıkanması için çamaşır veremiyorduk.”
- ❖ “Bizim hiçbir suçumuz olmadan cezaevinde olmamız bile bir kötü muamele ve hak ihlalidir. Adli mahkumlar bile bize hakaret ediyordu revirde.”
- ❖ “Cezaevi yetkilileri, bazı infaz koruma memurları kraldan çok kralcı ve şımarık ve kabaydı.”
- ❖ “Cezaevi yönetimi adeta kötü muamele için talimat almıştı veya haksız davranmaları sanki hukuki bir iş gibi davranılıyordu.”

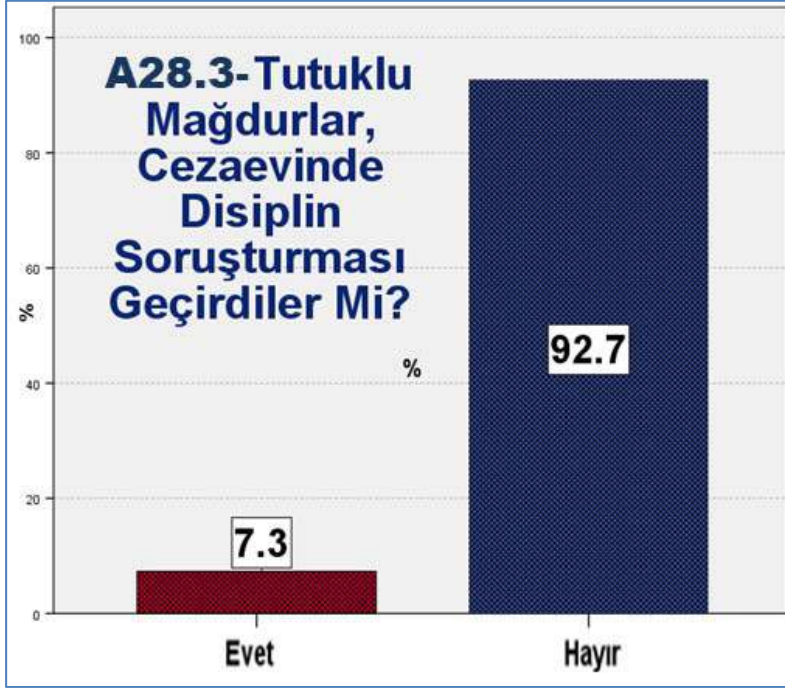
- ❖ “İdare ve personel üzerinde bize baskı yapılması yönünde baskı olduğu hissediliyordu. Bir kısım personelin siyasi söylemlerin etkisiyle davrandığına şahit oluyorduk.”
- ❖ “Cezaevinde bulunan kurslara ve sportif faaliyetlere katılmamız engellendi.”
- ❖ “Cezaevine hafta sonu getirildiğim için direkt koğuşa alınmadım. Koğuş dağıtım günleri pazartesi, çarşamba ve cuma olarak belirlenmiş. Koğuşum belli oluncaya kadar 1 tam gün hücrede tuttular. Hücre çok kötüydü.”
- ❖ “Çok kalabalık, soğuk, gayri insani, susuz ve çok kötü yemekler.”
- ❖ “Çok kalabalık odalarda sıcaktan betonun üstünde yattığım günler oldu.”
- ❖ “Çok kalabalıktı. Peşinen suçlu gibi görüldüğümüz kanaati oluşacak muamelelerle karşılaşıyorduk.”
- ❖ “Dört duvar arasındasınız, demirler arasındasınız. Karşınızdaki memurun merhametine kalmışsınız.”
- ❖ “Doktor görüşmesi her koğuş için iki haftada birdi. Yerde süngerde yatanlar vardı. İlaç kullananlar istedikleri zaman ilaçlarını alamıyorlardı.”
- ❖ “Elbiseden yazı var diyerek aldılar vermediler. Halbuki rakam vardı.”
- ❖ “En büyük hak ihlali suçsuz yere cezaevine göndererek yapıldı. Diğer mahkumlar yakınlarıyla daha çok görüşürken bizimkiler o hal nedeni ile kısıtlı idi.”
- ❖ “En çok dokunan hak ihlallerinden biri eğitim hakkının kısıtlanması idi. Aylarca AÖF sınavlarına hazırlanan koğuş arkadaşlarımla sınava bir gün kala bir KHK ile bu hakları ellerinden alındı. Haklarında iddianame dahi yazılmayan insanların en temel insan haklarından birinden yoksun bırakılması en az haksız tutuklanmış olmam kadar dokundu bana ve maalesef bu durum hiç kimsenin gündeminde olmadı. Ne medyanın ne akademinin ne hukukun gündemi olmadı. Bunu hiç unutmuyacağım. Koğuş arkadaşlarımızdan önemli bir bölümü ...Üniversitesi öğretim üyeleri idi. Baktan sebeplerle içerdeydiler. Çocukları yaşındaki kendini bilmez bir gardiyanın onlara çocuk azarlar gibi çıkışabilmesi de bana çok dokunmuştur. Bunu da hiç unutmuyacağım.”
- ❖ “En önemli hak ihlali kitapların yasak olmasıydı. Geri kalan tüm ihlallerin alternatifini kendim oluşturabiliyordum ancak kitabın asla.”
- ❖ “Eski ... Cezaevinde 26 kişilik koğuşta 65-70 kişi kaldı burada 1 banyo ve iki tuvalet vardı ve her yerden hamam böceği fişkırtıyordu 1 yatakta 2 kişi yatıyorduk.”
- ❖ “Eşya alma vermede zorluk, hiçbir sosyal haktan yararlandırmama, görüş sayısı ve süresi kısıtlamaları, yatacak yer yok, yerde yatma, kötü yemek, sağlıksız içme suyu verme, sık sık arama, taciz etme, kitap yasağı, sayımlarda hakaret tehdit taciz, revire çıkartmama. İlk revire 3 ay sonra çıkabildim.”
- ❖ Gardiyanlardan kaynaklı sorunlar yaşadık. Bazıları kaba davranıyorlardı. Ayrıca “iki yastık kullanmak yasak”, “sandalyeye kol dayamak amaçlı sünger yapmak yasak” gibi keyfi uygulamalarda bulunuyorlardı. Revire çıkmak için 3 kez dilekçe yazmama rağmen çıkartılmadım.”

- ❖ “Gardiyanların hakaretlerine maruz kaldım. Sık sık su kesintilerine maruz kaldık. En kötüsü su sıkıntısı ve gardiyanların kötü muamelesi.”
- ❖ “Gayri insani bir ortamdı.”
- ❖ “Genel olarak sağlık imkanlarına erişim ve fiziki koşullar yetersizdi. Bir de her soruya bir cevapları var ama kesinlikle hiçbir işe yaramıyor.”
- ❖ “Görüşler adaletsizdi. Sağlık konusunda, sevk konusunda, ilaç konusunda ihmaller vardı. Koğuşun kapasitesinden fazla tutuklunun kalması ister istemez içerde sorunların çıkmasına da sebep oluyordu. Ailemden istediğim hiçbir kitaba izin vermediler. Kurani Kerimi bile kantinden almak zorunda bıraktılar. Kütüphane vardı. Gitmemiz yasaktı. Savunma için bile bilgisayar kullanmadık. Halı saha vardı, sadece revire götürürlerken görmekle yetiniyorduk. Orda bile bazı kendini bilmez gardiyanlar, “sağa sola bakmayın” diyebiliyordu. 26 kişi için 2 tuvalet vardı. En azından şükür diğer cezaevinde 17 kişi tek tuvaletti ve sıcak su günde 2 saatti. Mektuplar cezaevine girdikten sonra bir ay sonra geliyordu ve eve iade edilen bir mektupta “bulunduğu yerde görülmemiştir” yazılmış. Elimize ulaşmadan bekletip geri gönderiliyordu. Yazdığım mektubun neredeyse 2 ayda gittiği oluyordu. Akıbetini öğrenemediğimiz mektuplar da oluyordu.”
- ❖ “Görüşlerimizde sıkıntı oluyordu 40 dakikalık görüşme bazen 30 dakika oluyordu. Yemekler kötüydü. Hastaneye “kalabalık” gerekçesiyle sevkler zor yapılıyordu. 28 kişiye önce 1 bıçak verdiler sonra 2 ye çıkardılar. 28 kişiye bir cımbız hakkı vardı. 6 defa koğuş değişikliği yapıldı.”
- ❖ “Hukuk normale dönerse şikayetçi olacağım.”
- ❖ “İki ayda bir yaptırılın açık görüşümüz CİK yönetimince yoğunluk gerekçe gösterilerek keyfi olarak yaptırılmadı, kızım ve ailemle 4 ay görüşemedim.”
- ❖ “İki defa ailemle açık görüş hakkımı engellediler.”
- ❖ “İlk bir ay Kurani Kerim yasak olduğu söylenerek verilmedi.”
- ❖ “İlk bir yıl arama esnasındaki tavırlardan dolayı (bayan aramaları) ağlamadığım zaman yoktu.”
- ❖ “İlk cezaevine alındığımda eşim kıyafetlerimi getirmiş fakat cezaevindeki personel eşyalarımı “yanlışlıkla çöpe attıklarını” söylediler.”
- ❖ “İlk girişte çıplak aramaya maruz kaldık. Zaman zaman gardiyanlar ve jandarma eşliğinde odalar aranıp eşyalarımız dağıtılıyordu.”
- ❖ “İlk girişte yapılan çıplak arama ve koğuşta her girişte çıkışta yapılan üst araması.”
- ❖ “İnsani bir durum yoktu kısacası.”
- ❖ “Kapasitenin çok üstünde mahkûm vardı. Haftalarca yerde yattım. Hep yerde yatanlar bile vardı. Kışın ısıtma yetersizdi. İlk kaldığım cezaevinde açık görüş zamanım gelmişti ancak nakledildim. Gittiğim yerdeki idareye rica ettim “ailem boşuna Ankara’ya gelmesin, haber verin” dedim vermediler. Açık görüş halkım var dedim kabul etmediler bir sonraki açık görüşü bekle dediler.”

- ❖ *“İnsani haklar kullandırılmadı. Onur kırıcı davranıldı. Hiçbir hakkımız yoktu. Sağlık, tedavi çok kötüydü.”*
- ❖ *“Diğer mahkumlara kullandırılan sosyal haklar bana verilmedi, yasaklandı.”*
- ❖ *“Kitaba ulaşamıyordum. Sipariş verdiklerimiz gelmiyordu. Koridorda yatmak zorundaydım. 4 dakika banyo hakkım vardı. 14 kişilik koğuşta 49 kişi kaldık.”*
- ❖ *“Kitap almamız engellendi. Üst-üste yattık. Kişi başı 4 metrekare. İnsani değildi.”*
- ❖ *“Kış şartlarında nemli ve küflü koğuşlarda (45 metrekarelik yatakhane) 24 kişi kaldık.”*
- ❖ *“Koğuşa girdiğimde 4. kişiydim. Fakat F tiplerinde 3 kişilik koğuşlar mevcuttur. 2,5 ay boyunca yatak ve dolap kullanamadım. Bana verilen yatak minderi üzerinde uyudum ve kişisel eşyalarım bu süre içerisinde poşet içinde durdu. Dolap yerine çöp poşeti kullandım. Bir tutuklunun koğuşunun değişmesiyle son 1.5 ayımı yatak ve dolap sahibi olarak geçirdim.”*
- ❖ *“Koğuşlar çok kalabalık. Banyo ve tuvalet yetersiz. Yatak yetersiz. Normalin üç katı insan koğuşlarda kalıyor.”*
- ❖ *“Koğuştaki kişi sayısı kapasitenin minimum iki katıydı. Havalandırma ise inanılmaz küçüktü 60 kişiye sanırım 16 ya da 20 m². Orada çalışanlar yönetim de dahil hiç kibar olmadılar. Mahkeme kesinleşmese bile biz onların gözünde teröristtik ve iyi bir söz ya da davranışı hissetmiyorduk.”*
- ❖ *“Koğuşum kapasitesinin çok üzerindeydi. Su kesintisi, sıcak su yetersizliği, sportif ve hobi faaliyetleri gibi atölye kısıtlamaları, mektupların zamanında verilmemesi, binanın 2014 yılında alınmış olan yıkım kararının olmasından dolayı fiziki şartlarında yetersizlik gibi.”*
- ❖ *“Kötü cezaevi koşulları ve sınav (eğitim) hakkının engellenmesi konularındaki Anayasa Mahkemesi başvurularına olumsuz cevap geldi.”*
- ❖ *“Mektuplar 45 günde gidip geliyordu, sular belli saatlerde veriliyordu. Kütüphane çok yetersizdi, tuvalet ve banyo bir arada idi, 8 ay güneş görmüyorduk, sosyal faaliyet yok, sağlık kısıtlı, ilk başta 40 gün yerde yattım, iki kişi aynı yatakta ve yerde... Adeta tecrit uygulandı.”*
- ❖ *“MS hastasıyım. Düzenli kontrollerim için uzman doktora götürülmedim.”*
- ❖ *“Öncelikli hak ihlali ailemle iletişim sorunuydu, yerde yattığımız, kötü yemekler yediğimiz banyo ve tuvalet sıralarında geçirdiğimiz saatler. Bu zulüm altında yaşadığımız bir Ramazan ve iki Bayram, psikolojisini bozdu pek çok mazlumun.”*
- ❖ *“Orada olmak başlı başına bir hak ihlali idi gerisine gerek yok.”*
- ❖ *“Ortam pisti. Kalabalıktı. 43 kişi tek banyo WC kullandık. İbadet için yere serdiğimiz battaniyeler alınıyordu. Aramalarda yataktan kaldırıp soğukta bekletiler. Ayda bir koğuş değiştirdiler.”*
- ❖ *“Öyle profesyonel mobbing vardı ki, mesela çok dilekçe yazan arkadaşları başka illerdeki ceza evlerine gönderiyorlardı. Aileleri için çok büyük bir ceza. Gel de hak talebinde bulun.”*

- ❖ “Prof. ünvanımı dilekçeme yazdığım için doktor muayenesinden men edildim. Uygunsuz odalarda kalmak zorunda bırakıldım.”
- ❖ “Proje kapasitesi 8 kişi olan odada 22 bazen 24-26 kişi kaldık. Odada bulunan tek tuvalet ve tek banyo yetersizdi. Ranza sayısı odadaki kişi sayısından azdı. Yerdeki yatakta yatan arkadaşlarımız oldu.”
- ❖ “Ranza ve yataklar yetersiz olduğu için ilk başlarda yatakları birleştirerek yerde yattık. Daha sonraki aylarda yatak verildi ancak 16 kişilik ranza olan yerde 32 kişi kaldığımız için yere yatak sermek suretiyle kaldık.”
- ❖ “Sağlık açısından yaşadığım olumsuzlukları hem Sağlık Bakanlığına hem de Adalet Bakanlığına dilekçe ile bildirdiğimde cezaevi kurumu çalışanları biraz daha normal davranışlar sergiliyorlardı ama kısa sürelik oluyordu. İlk zamanlar infaz koruma memurları ilaç ve yemek verirken sadece al, getir gibi emir cümleleri ile yüzümüze bakmadan konuşuyorlardı. Zamanla bize iyi davranan memurlar da olmuştü. Zaman zaman gündemin durumuna göre davranışlar ve yaptırımlar değişiyordu.”
- ❖ “Sağlık hizmetlerinden, aylarca beklettikten sonra yetersiz faydalandırıldım.”
- ❖ “Sıcak su gelmez sorduğumda ise makul cevap verilmez. Mazgal birden yüzüne kapanır. Darbecilik suçlanırsız ama iyi memurlar da vardı.”
- ❖ “Suçsuz yere cezaevinde tutulmak zaten başlı başına bir hak ihlalidir. Ayrıca 4 kişilik koğuşta 12 kişi barındırılmak. Sağlık hizmetlerinin çok geç verilmesi de yaşadığım hak ihlallerindendir.”
- ❖ “Terörist muamelesine tabi tutuldum.”
- ❖ “Terörist suçlaması ile bulunduğum cezaevlerinde terörize edilmeye maruz bırakıldım. Radikalleşmem için her şey yapıldı ve yapılıyor. Dünya seyrediyor. Olmaz denilen her şeyi yaşadık, halen yaşıyoruz.”
- ❖ “Tutuklandıktan günlerce sonra dilekçe için kâğıt alabildim Ailemle ve avukatla haftalar sonra iletişim kurabildim Başlangıçta Uyku şartları çok kötüydü (yastık yok, döşek küflü, çarşaf yok).”
- ❖ “Tuvalet banyo sıkıntılı idi bir yatakta 2 kişi yatıyorduk soğuktü ısınma sıkıntısı yaşıyorduk.”
- ❖ “Tuvaletler yetersizdi 10 kişilik koğuşlara 24 kişi kalıyorduk.”
- ❖ “Birkaç kez koğuş değişikliği yapıldı. Gittiğim koğuşlarda kapasitenin çok üzerinde kişi kalıyorduk. Günlerce yerde yatmak zorunda kaldım. Çoğu zaman tuvalet sırası bekledim. Spor faaliyetleri yasaktı bize.”
- ❖ “Yaklaşık 5 ay şu kesintisi oldu.”
- ❖ “Yeni bir ceza evi olduğu için boş bir odaya bırakıldık. 4 ay sonra yaşanabilir bir hale girdi koğuşumuzu. Kuran, seccade, kaşık, kitap, gazete hepsi çok geç geldi. Bir hafta sabunsuz kaldık. Memurlar “Elinizle yiyin” dediler. Kaşığımızı 15 gün sonra kantine gelince alabildik. Temizlik malzemesi verilmedi tozdan kirden hasta olduk.”

A28.3- Tutuklu Mağdurların Cezaevinde Disiplin Soruşturması Geçirme Durumları

Tutukluluk yaşayan mağdurlara cezaevlerinde iken ne kadar çok kötü muameleler gösterildiği, kendilerince yapılan açıklamalardan anlaşılmıştır. Muhtemeldir ki geçirdikleri disiplin soruşturmaları da cezaevlerinde onlara uygulanan sistematik işkence rejiminin bir yansıması olmaya devam edecektir. Tutuklulukları esnasında herhangi bir disiplin soruşturması geçirip

geçirmediklerine dair sorumuza mağdurların %7,3 “Evet” cevabı vermiştir. Bu soruşturmaların ve verilen cezaların ne kadar yerinde olduğuna dair mağdurların yapıkları açıklamalar aşağıdadır.

A28.3- Cezaevinde Geçirilen Disiplin Soruşturması ve Mağdurlara Nasıl Bir Muamele Gösterildiğine Dair Açıklamalar

- ❖ “15 Temmuz 2017’de saz eşliğinde birkaç kişinin “Kara Tren, Akdeniz Akşamları ve Drama Köprüsü türkülerini söylediği böylelikle de 15 Temmuz’u kutladığımız” bahane edilerek tüm koğuş dağıtıldı. İfadelerimizin alınması ve dağıtılma sebebi, dağıtıldıktan sonra yapıldı.”
- ❖ “Arama sırasında yatağımın altında duygu ve düşüncelerimi yazdığım arkalı önlü bir A4 kâğıdı bulundu ve bu kâğıt propaganda kapsamına sokularak 11 gün hücre cezası verildi.”
- ❖ “Beni dışarıda iken beni FETÖ’den şikâyet edip atılma ve hapsime sebep olan kişi başımızda görev yapmakta idi. Her türlü hakaretine maruz kaldım. İnsani muamele yapılmadı. Şikâyet etmeme rağmen cevap verilmedi. Disiplin soruşturması geçirdim ve üstüne ceza aldım. Korkularından personelin yaptığına göz yumuldu ve onun tarafında oldular.”
- ❖ “Arama odasında, bir arkadaşın eşarbinin infaz memuru yere attı ve buna tepki gösterdiği için 6 ay görüş yasağı aldı. Bizzat şahit olduk.”
- ❖ “Bir eşyanın verilme amacına aykırı kullanılması sebebiyle bütün koğuş soruşturma geçirdi. Herkesin yazılı ifadesi alındı.”

- ❖ *“Bulunan bir haber topunu bana ait sandılar, ama öyle değildi, yazı örneğinin alınmasını istedim ama almadılar ve o topu ben yazmışım gibi işlem yaptılar.”*
- ❖ *“Çamaşır ipi 40 kişi için bir tane idi. Çöp poşetlerinden çamaşır ipi yapıp çamaşır kuruttuğumuz için 40 kişi birden disiplin cezası aldık. Son iki koğuş sorumlusu sürgün edildi.”*
- ❖ *“Duvarda geçmişte yazılmış bir yazı. Ne savunma yapıldığının önemi yok, koğuşta herkese ceza verildi.”*
- ❖ *“Eşime kantin fişi yazdım kınama cezası aldım.”*
- ❖ *“Eşyalarımın içinde e-devlet şifresi yazılı olan not kâğıdı unutulmuş aileme şifreli mesaj gönderdiğimi düşündüler.”*
- ❖ *“Görüşte aileme ikram etmek için aldığım bisküvi çikolata vesairenin çöpe arttırılmasına itiraz ettiğim için görüş yasağı cezası verildi. İtirazım üzerine bir alt ceza verildi.”*
- ❖ *“Hızlı okuma etkinliği için kütüphaneden bir kitap almıştık bu kitapta göz egzersizi için bazı şekiller vardı bu şekilleri avlu duvarına ayakkabı boyası ile çizdik sonra uyarı sonucu sildik buna rağmen bütün koğuş kınama cezası aldı.”*
- ❖ *“İzinsiz mektuplaşma suçlamasıyla soruşturma başlatıldı.”*
- ❖ *“Kavgayı ayırmak için uğraştığımdan.”*
- ❖ *“Kış mevsimi idi, arama yapılıyordu. Avluda iki kişi ilahi mırıldandı. İki dörtlük ve bunun üzerine soruşturma geçirdik.”*
- ❖ *Kurumu rahatsız etme den dolayı. Koğuş arkadaşlarımdan biriyle tartışım sonra 3 kişi hücreye atıldık.”*
- ❖ *“Mahkeme sırasında savunma konu başlıklarını yazdığım kâğıdı eve iade ettiğim ceketimin cebinde unuttuğum için.”*
- ❖ *“Mektubumdan dolayı.”*
- ❖ *“Sebebi: duvardaki oyuk. Muamele ise cezaevi yönetimince aşığılama.”*
- ❖ *“Kapri ile yoklamaya katılma konusundan dolayı ve askeri düzende ayakta avluya çıkartılıp yoklama alınma meselesinden dolayı.”*
- ❖ *“Tüm koğuş, elektrik prizi konusunda disiplin soruşturması geçirdi.”*

**A29- Ceza İnfaz
Kurumlarında, Mağdurların
Gördükleri Muameleler,
Tutuldukları Ortam ve
Yaşatılan Hak İhlalleri
Konularındaki Deneyim,
Algı ve Tutumları**

GİRİŞ

Bu bölümde insan hakları örgütlerinin cezaevlerindeki tutukluların yaşadıkları hak ihlallerini tespit etmekte kullandıkları kriterler ölçek alınarak hazırlanan 3'lü Likert tipi sorularımıza ve 4 açık uçlu sorumuza OHAL'de tutukluluk yaşamış mağdurların verdikleri cevaplar yer almaktadır. Bu bölümde sorulan soruların birçoğunun benzerlerine, mağdurlar, önceki bölümlerde sorduğumuz, kapalı uçlu, çoktan seçmeli veya açık uçlu sorularımız vasıtasıyla cevap vermiş durumdadırlar. Ancak benzer sorular bu bölümde de ayrıca sorularak, hem daha önceki bölümlerde elde edilen verilerin çaprazlama yolu ile teyitleri yapılmış hem de daha etkili görsel analiz verilerin elde edilmesi temin edilmiştir.

Mağdurlara, bu bölümde, sorulan 87 Likert tipi soru ve 4 açık uçlu soru, beş ana bölüme ayrılarak sorulmuştur:

1. Mağdurlar ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve deneyimlerine dayalı olarak "**Cezaevlerinin fiziki şartlarından ve cezaevi idaresinden kaynaklanan hak ihlalleri**" konularındaki algı ve tutumları.
2. Mağdurlar ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve tecrübelerine dayalı olarak "**Sağlık hizmetlerine erişim haklarının engellenmesine ilişkin ihlaller**" konularındaki algı ve tutumları.
3. Mağdurlar ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve deneyimlerine dayalı olarak "**Savunma haklarının engellenmesine ilişkin ihlaller**" konularındaki algı ve tutumları.
4. Mağdurlar ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve tecrübelerine dayalı olarak "**Dilekçe, iletişim ve haberleşme haklarının engellenmesine ilişkin ihlaller**" konularındaki algı ve tutumları.
5. Mağdurların ceza infaz kurumlarında "**Tutuklu/hükümlü hamile, yeni doğum yapmış, bebekli veya çocuklu kadın mahkumların yaşadıkları sorunlar ve hak ihlalleri**" hakkındaki bilgi, algı ve tutumlarını içeren açık uçlu ve Likert tipi sorular.

Belirtilen beş ana başlıkta yer alan soruların listesi aşağıdaki sayfalarda sıralanmıştır.

A29.01- Mağdurlar ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve deneyimlerine dayalı olarak "Cezaevlerinin fiziki şartlarından ve cezaevi idaresinden kaynaklanan hak ihlalleri" konularındaki algı ve tutumları:

- A29.01.01- Cezaevinde bulunan mahpus sayısının, kapasitesinin üstünde olup olmadığı
- A29.01.02- Çok sık ve ani bir şekilde oda & koğuş aramaları yapılıp yapılmadığı
- A29.01.03- Kış aylarında ısınmanın sorun olup olmadığı
- A29.01.04- Yaz aylarında yüksek sıcaklıkların sorun olup olmadığı
- A29.01.05- Suların düzenli akıp akmadığı
- A29.01.06- İçme ve kullanma sularının insan sağlığı için uygun olup olmadığı
- A29.01.07- Sağlıklı bir yaşam için, sıcak ve temiz suyun yeterince sağlanıp sağlanmadığı
- A29.01.08- Ortak alanlara düzenli çıkartılmada sıkıntı yaşanıp yaşanmadığı
- A29.01.09- Hobi faaliyetlerine izin verilip verilmediği
- A29.01.10- Cezaevinde, hobi faaliyetlerini gerçekleştirecek yeterince alanın olup olmadığı
- A29.01.11- Fiziki imkanları kullanmada keyfi ve hakaretamiz bir tutumla karşılaşıp karşılaşılmadığı
- A29.01.12- Hapishanenin fiziki koşullarının mahkûm yaşamına uygun olup olmadığı
- A29.01.13- Hapishane personeline, tutuklulara yapılan muamelelerin, insani olup olmadığı
- A29.01.14- Buldukları cezaevinde sosyal ve fiziksel aktiviteler gerçekleştirebilip gerçekleştiremedikleri
- A29.01.15- Kantinde satılan ürünlerin yeterli çeşitlilikte olup olmadığı
- A29.01.16- Kantindeki fiyatların, hapishane dışındaki piyasanın fiyatlarında olup olmadığı
- A29.01.17- Yemeklerin, yeterli besin değerine sahip ve makul çeşitlilikte olup olmadığı
- A29.01.18- Kitap, gazete, dergi temin edebilip edemedikleri
- A29.01.19- Günlük gazetelerin gününde bulunup bulunamadığı
- A29.01.20- Gazete, dergi, kitap vb. Kısıtlamalarının olup olmadığı
- A29.01.21- Tutuklu mektuplarının zamanında gelip gelmediği
- A29.01.22- Tutuklu mağdurların, havalandırmaya düzenli çıkartılıp çıkartılmadığı

A29.02- Mağdurlar ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve deneyimlerine dayalı olarak "Sağlık hizmetlerine erişim haklarının engellenmesine ilişkin ihlaller" konularındaki algı ve tutumları:

- A29.02.01- Tutuklu mağdurların, “sağlığa erişim haklarını” rahatlıkla kullanabilip kullanamadıkları
- A29.02.02- Hapishane revirinde yeterince hekim olup olmadığı
- A29.02.03- Hapishanede sağlanan tıbbi bakım hizmetlerinin yeterli olup olmadığı
- A29.02.04- Hapishanede ihtiyaç duyulan tıbbi destek hizmetlerini rahatlıkla alıp alamadıkları
- A29.02.05- Sağlık sorunları olduğunda hekim kontrolünde özel diyet yemeği verilip verilmediği
- A29.02.06- Hastaneye gittiklerinde kelepçeli tedavinin dayatılıp dayatılmadığı
- A29.02.07- Diş hastanesine gidildiğinde kelepçeli tedavinin dayatılıp dayatılmadığı
- A29.02.08- Hastalandıklarında revirde rahatlıkla tedavi olup olmadıkları
- A29.02.09- Tutuklu mağdurların hastaneye sevkleri gerektiğinde, rahatlıkla sevk alıp alamadıkları
- A29.02.10- Hastaneye götürülürken veya hastanede kötü muameleye maruz kalıp kalmadıkları
- A29.02.11- Acil sağlık sorunlarına kısa sürede müdahale edilip edilmediği
- A29.02.12- Mesai saatleri dışında da acil sağlık desteği sunulup sunulmadığı
- A29.02.13- Hasta mahpusların hastalıklarına özgü beslenme ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı
- A29.02.14- Hastalık tedavilerinin düzenli ve istikrarlı bir şekilde yapılıp yapılmadığı
- A29.02.15- Tedavilerde keyfi ve hakaretamiz bir tutumla karşılaşıp karşılanmadığı
- A29.02.16- Hapishane kameralarının özel yaşam alanlarını da kapsayacak şekilde mahpusları gözetleyip gözetlemediği & özel hayatın gizliliği koruyup korumadığı
- A29.02.17- Hapishanedeki mekân ve üst aramalarının insan onuruna aykırı olup olmadıkları
- A29.02.18- “Çıplak arama” uygulamasına maruz kalıp kalmadıkları
- A29.02.19- Tutuklu mağdurların aileleri ile görüşmelerinde & ziyaretlerde sorun yaşayıp yaşamadıkları
- A29.02.20- Tutukluların aileleriyle iletişim haklarının (telefon, mektup) ihlal edilip edilmediği
- A29.02.21- Ailelerine mümkün olduğunca yakın hapishanelerde tutulup tutulmadıkları
- A29.02.22- Ailelerinden kilometrelerce uzaktaki hapishanelere nakledilip nakledilmedikleri

A29.03- Mağdurlar ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve deneyimlerine dayalı olarak "Savunma haklarının engellenmesine ilişkin ihlaller" konularındaki algı ve tutumları:

- A29.03.01- İhtiyaç duydukça, yasal çerçevesi dahilinde, avukatlarıyla görüşebilip görüşemedikleri
- A29.03.02- Tutuklu mağdurların, lehlerine olabilecek delilleri toplamakta güçlük çekip çekemedikleri
- A29.03.03- Yargılandıkları davalarla ilgili belgelere rahatlıkla ulaşabilip ulaşamadıkları
- A29.03.04- Savunma haklarının kullanılmasında keyfi veya hakaretamiz bir tutumla karşılaşmış karşılaşmadıkları
- A29.03.05- Avukatlarıyla iletişimlerinin kısıtlanıp kısıtlanmadığı
- A29.03.06- Avukatlarıyla görüşmelerinin kamera, ses kayıt cihazları ile kayıt altına alınıp alınmadığı
- A29.03.07- Avukatlarıyla görüşmelerine müdahale edilip edilmediği

A29.04- Mağdurlar ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve deneyimlerine dayalı olarak "Dilekçe, iletişim ve haberleşme haklarının engellenmesine ilişkin ihlaller" konularındaki algı ve tutumları:

- A29.04.01- CPT, AİHM, BM gibi uluslararası kurum ve kuruluşlara yazılan dilekçelerin, CİK idaresince, makul bir sürede ulaştırılıp ulaştırılmadığı
- A29.04.02- Uluslararası kurumlara verdikleri dilekçelerin akıbetini öğrenip öğrenemedikleri
- A29.04.03- Tutuklu mağdurlarca, cezaevi idaresine verilen dilekçelerin takibini yapmanın mümkün olup olmadığı
- A29.04.04- Tutuklu mağdurlarca gönderilen mektupların, kontrolden sonra muhataplarına makul bir sürede ulaştırılıp ulaştırılmadığı
- A29.04.05- Tutuklu mağdurlara gelen mektupların, engelsiz verilip verilmediği
- A29.04.06- Tutuklu mağdurların yaşadıkları sorunların çözümü için cezaevi yetkilileri ile görüşmenin mümkün olup olmadığı
- A29.04.07- Tutuklu mağdurların, hapisane idaresi & çalışanlarla, sorunların çözümü için yaptıkları görüşmelerde olumlu yaklaşımlarla karşılaşmış karşılaşmadıkları
- A29.04.08- Tutuklu mağdurların, yasal görüş haklarından, kısıtlama olmaksızın, faydalandırılıp faydalanılamadığı
- A29.04.09- Tutuklu mağdurların, radyo kullanabilip kullanamadığı
- A29.04.10- Tutuklu mağdurların, kol saatlerini takabilip takamadığı
- A29.04.11- Tutuklu mağdurların, okumak istedikleri gazetelere ulaşabilip ulaşamadıkları

- A29.04.12- Tutuklu mağdurların, istedikleri TV kanallarının izleyebilip izleyemedikleri
- A29.04.13- Tutuklu mağdurların, açık ve kapalı görüş sürelerinin keyfi olarak kısıtlanıp kısıtlanmadığı
- A29.04.14- Cezaevinin kütüphanesinin olup olmadığı
- A29.04.15- Tutuklu mağdurların, dışarıdan kitap getirtebilip getirtemedikleri
- A29.04.16- Tutuklu mağdurların, Kürtçe kitaplara da erişebilip erişemedikleri
- A29.04.17- Tutuklu mağdurlar, hapisshanedeyken intihar etmeyi düşünüp düşünmedikleri
- A29.04.18- Tutuklu mağdurların, hapisshanede kaldıkları mekanların insani şartlara uygunluğunun, bağımsız izleme kurulları tarafından denetimine şahit olup olmadıkları
- A29.04.19- Başvuru ve şikâyetlerin herhangi bir kısıtlama olmaksızın, derhal gerekli mercilere ulaştırılıp ulaştırılmadığı
- A29.04.20- Adli ve idari mekanizmaların, tutuklu mağdurlarca yapılan başvuru ve şikâyetlerle ilgili etkin soruşturma yürütüp yürütmediği

A29.05- Mağdurlar ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve deneyimlerine dayalı olarak “Tutuklu/hükümlü hamile, yeni doğum yapmış, bebekli veya çocuklu kadın mahkumların yaşadıkları sorunlar ve hak ihlalleri” hakkındaki bilgi, algı ve düşünceleri (açık uçlu sorular):

- A29.06- Tutukluluk yaşamış mağdurların, 5275 sayılı Kanun’un hamile ve yeni doğum yapmış kadınlarla ilgili 16-(4) maddesinin nasıl uygulandığı ile ilgili anlatımları
- A29.08- Tutukluluk yaşamış mağdurların, bildikleri & yaşadıkları kadarı ile tutukluluk şartlarında "doğum yapmak zorunda bırakılmış" tutuklu & hükümlü kadınların ve yeni doğan bebeklerinin yaşadıkları sorunlarla ilgili anlatımları
- A29.10- Tutukluluk yaşamış mağdurların, bildikleri & yaşadıkları kadarı ile tutukluluk şartlarında "düşük yapmış & düşük tehlikesi yaşamış" tutuklu & hükümlü kadınların ve bebeklerinin yaşadıkları sıkıntılarla ilgili anlatımları
- A29.11- Tutukluluk yaşamış mağdurların tecrübelerine dayanarak "hamilelik & doğumunu tutukluluk şartlarında geçirmek zorunda bırakılmış" tutuklu & hükümlü kadınların, 5275 sayılı Kanun’un hükmü gereğince "infazlarının ertelenmesi" hususunda yapılanlarla ilgili ilave anlatımlar

A29.12- Mağdurlar ceza infaz kurumlarında tutulurken, yaşadıkları ortamdaki şartlar ve tecrübelerine dayalı olarak "Ceza infaz kurumlarında tutuklu / hükümlü hamile, yeni doğum yapmış kadınların yaşadıkları sorunlar ve hak ihlalleri” hakkındaki algı ve tutumları (Likert tipi sorular):

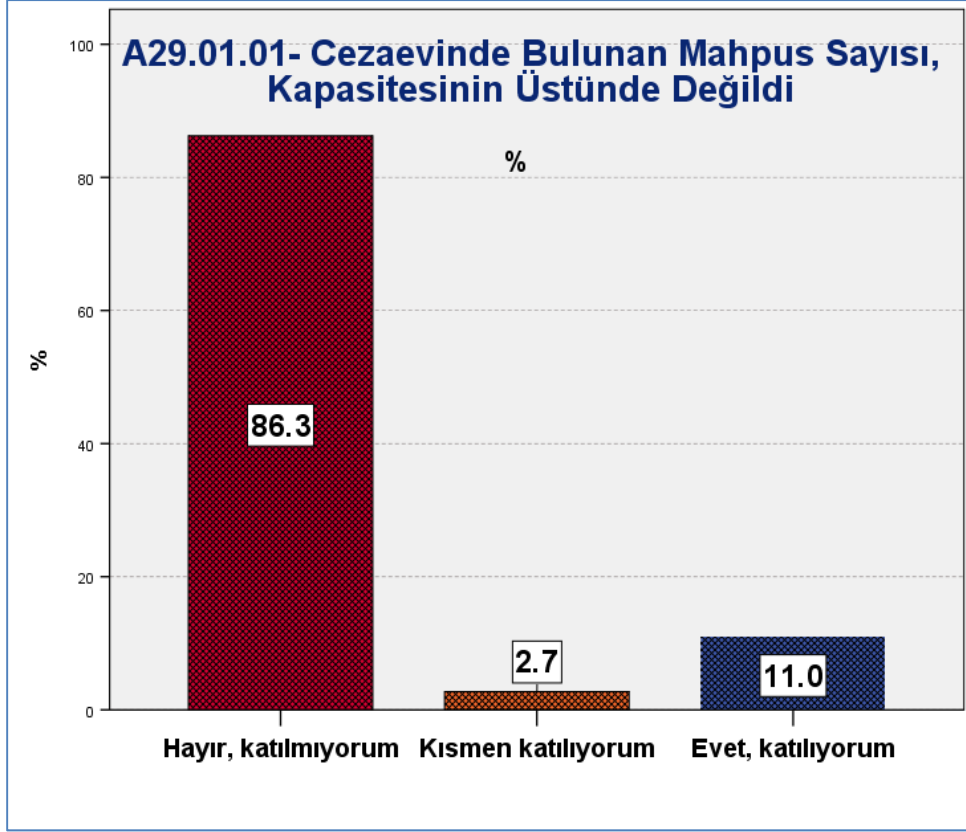
- A29.12.01- Kadın mahkumların, anne-çocuk sağlığı ve doktora erişim haklarını rahatlıkla kullanabilip kullanamadıkları
- A29.12.02- Hapishane revirinde, kadın mahkumlara ve bebeklerine bakabilecek yeterlilikte, yeterince hekim olup olmadığı

- A29.12.03- Hapishanede anneler ve çocuklarına sağlanan tıbbi bakım hizmetlerinin yeterli olup olmadığı
- A29.12.04- Hapishanede, anneler ve çocuklarının sağlık sorunları olduğunda, hekim kontrolünde özel diyet yemeği verilip verilmediği
- A29.12.05- Hastaneye gittiklerinde annelere kelepçeli tedavi dayatılıp dayatılmadığı
- A29.12.06- Hastaneye sevk gerektiğinde, hamile-çocuklu mahkumların, rahatlıkla sevk alıp alamadığı
- A29.12.07- Hamile-çocuklu tutukluların, hastaneye götürülürken veya hastanede kötü muameleye maruz kalıp kalmadıkları
- A29.12.08- Hamile-çocuklu tutukluların acil sağlık sorunlarına kısa sürede müdahale edilip edilmediği
- A29.12.09- Hamile-çocuklu tutuklulara mesai saatleri dışında da acil sağlık desteği sunulup sunulmadığı
- A29.12.10- Hasta tutukluların hastalıklarına özgü beslenme ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı
- A29.12.11- Hamile-çocuklu tutukluların hastalık tedavilerinin düzenli ve istikrarlı bir şekilde yapılıp yapılmadığı
- A29.12.12- Hamile-çocuklu tutukluların tedavilerinde keyfi ve hakaretamiz bir tutumla karşılaşıp karşılanmadığı
- A29.12.13- Hamile tutukluların hastaneye doğum için götürüldüklerinde aileleri ile görüşmelerinde & aile ziyaretlerinde sorun yaşayıp yaşamadıkları
- A29.12.14- Hamile tutukluların hastaneye doğum için götürüldüklerinde ailelerinden birilerinin refakatçi olmasına müsaade edilip edilmediği
- A29.12.15- Tutukluluk şartlarında, çocuktan veya anneden kaynaklanan sebeplerle, yeni doğum yapan annelerin "bebeklerinin emzirilememesi" sorununun yaşanmasına müsaade edilip edilmediği. Çocukların "anne sütü" ile beslenme hakkının korunması için gerekli tedbir ve kolaylıkların hemen sağlanıp sağlanmadığı

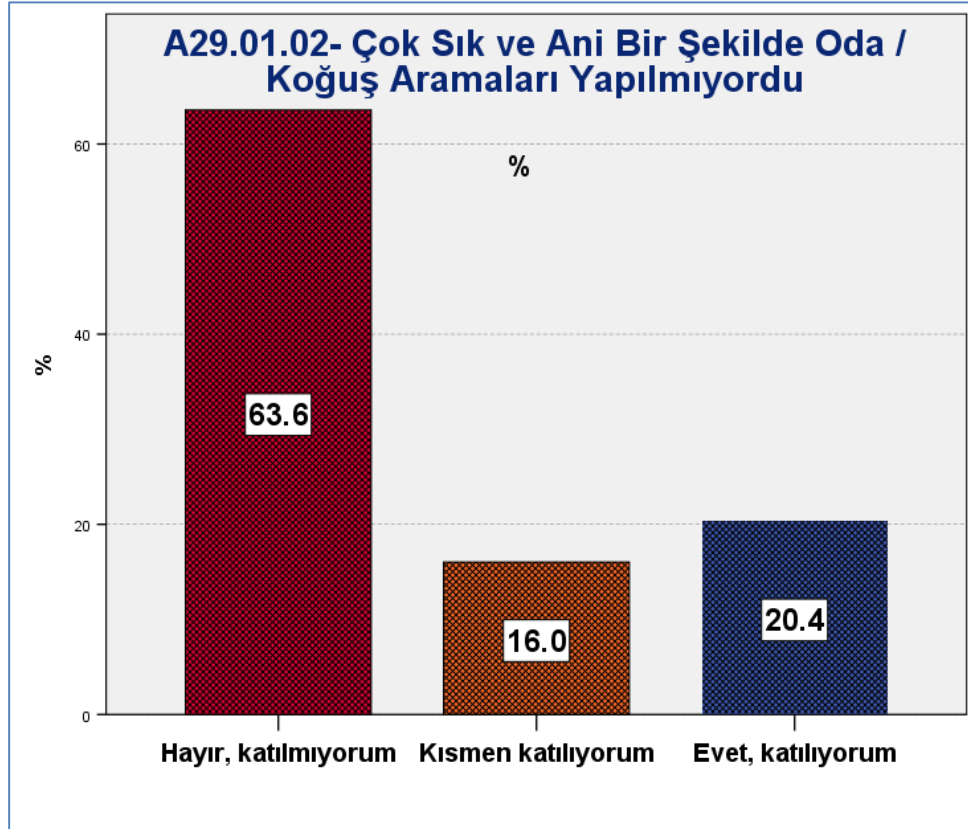
Bu sorularımıza mağdurların verdikleri cevaplar takip eden sayfalardaki, görsellerle açıklanmıştır. Ama verilen cevapları özetle belirtmek gerekirse yukarıdaki sorularımıza mağdurların verdikleri cevaplar, cezaevlerinde, kendilerine sistematik işkence yapıldığını tamamen beyan, ilan ve doğrular mahiyettedirler.

**A29.01- MAĞDURLAR CEZA İNFAZ
KURUMLARINDA TUTULURKEN, YAŞADIKLARI
ORTAMDAKİ ŞARTLAR VE DENEYİMLERİNE DAYALI
OLARAK "CEZAEVLERİNİN FİZİKİ ŞARTLARINDAN VE
CEZAEVİ İDARESİNDEN KAYNAKLANAN HAK
İHLALLERİ" KONULARINDAKİ ALGI VE TUTUMLARI**

A29.01.01- Cezaevinde Bulunan Mahpus Sayısının, Kapasitesinin Üstünde Olup Olmama Durumu:

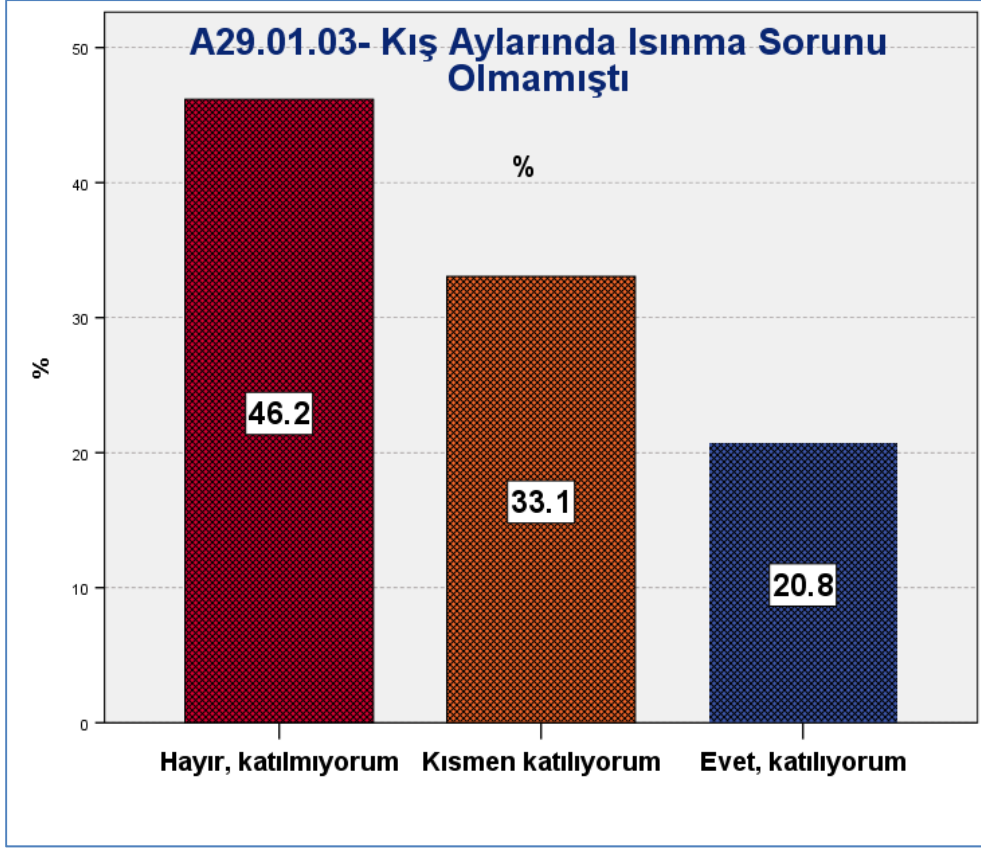

A29.01.02- Çok Sık ve Ani Bir Şekilde Oda / Koğuş Aramaları Yapılıp Yapılmama Durumu

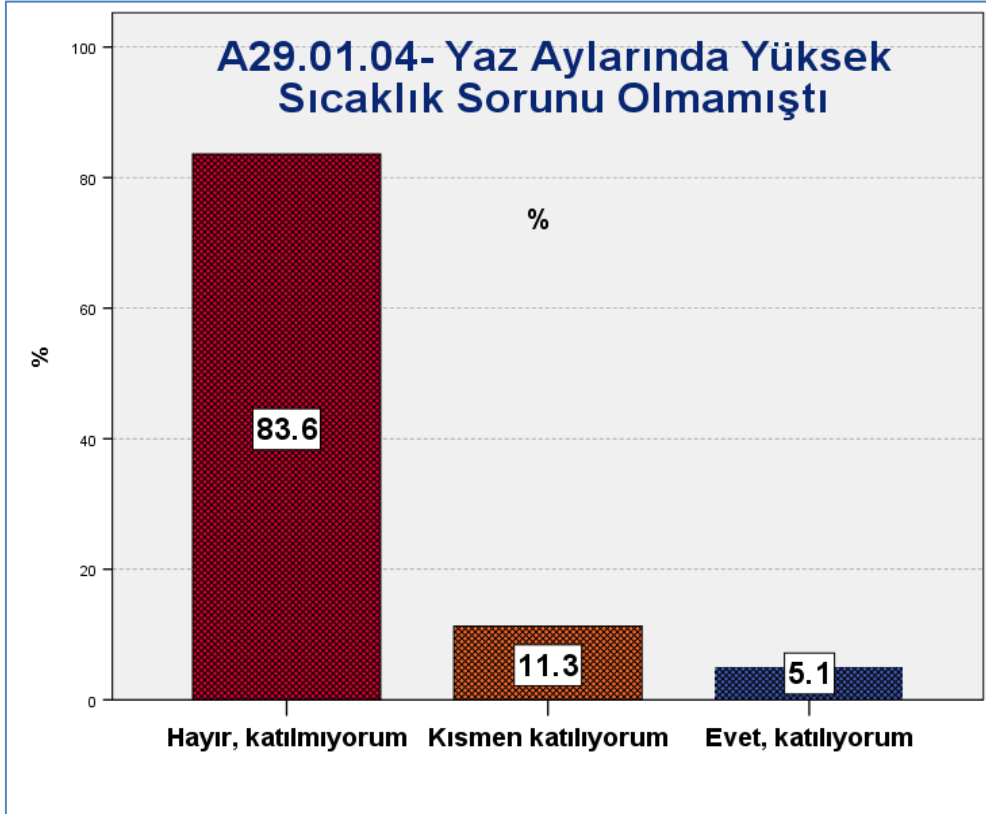

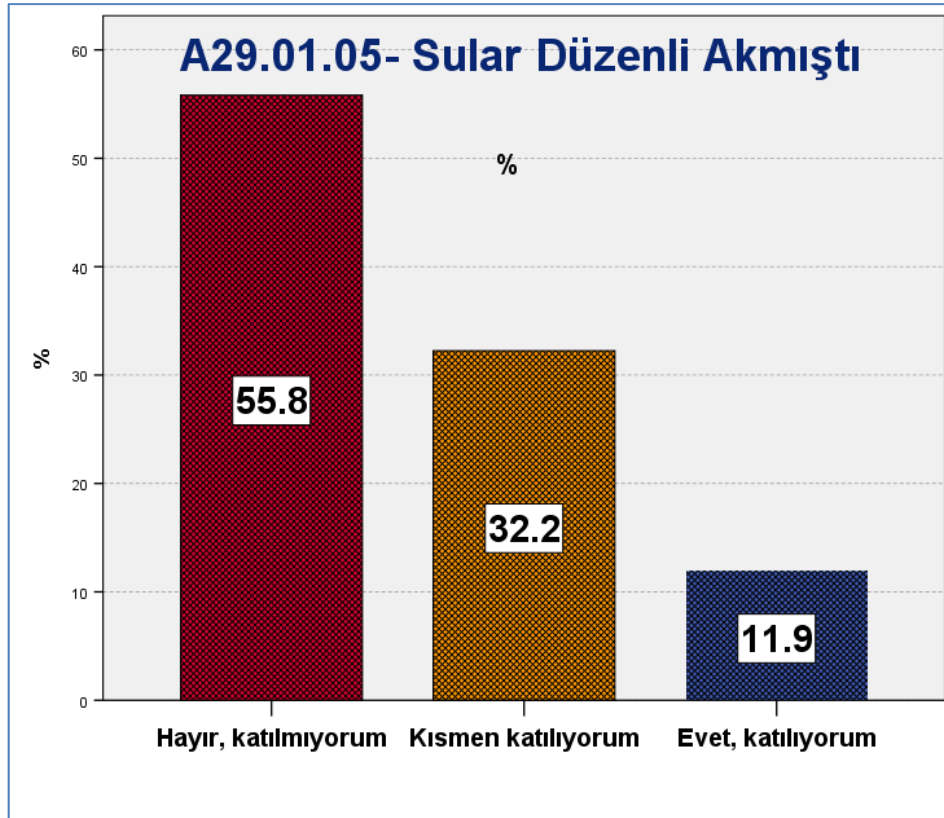
A29.01.03- Kış Aylarında Isınma Sorunu Olup Olmama Durumu:

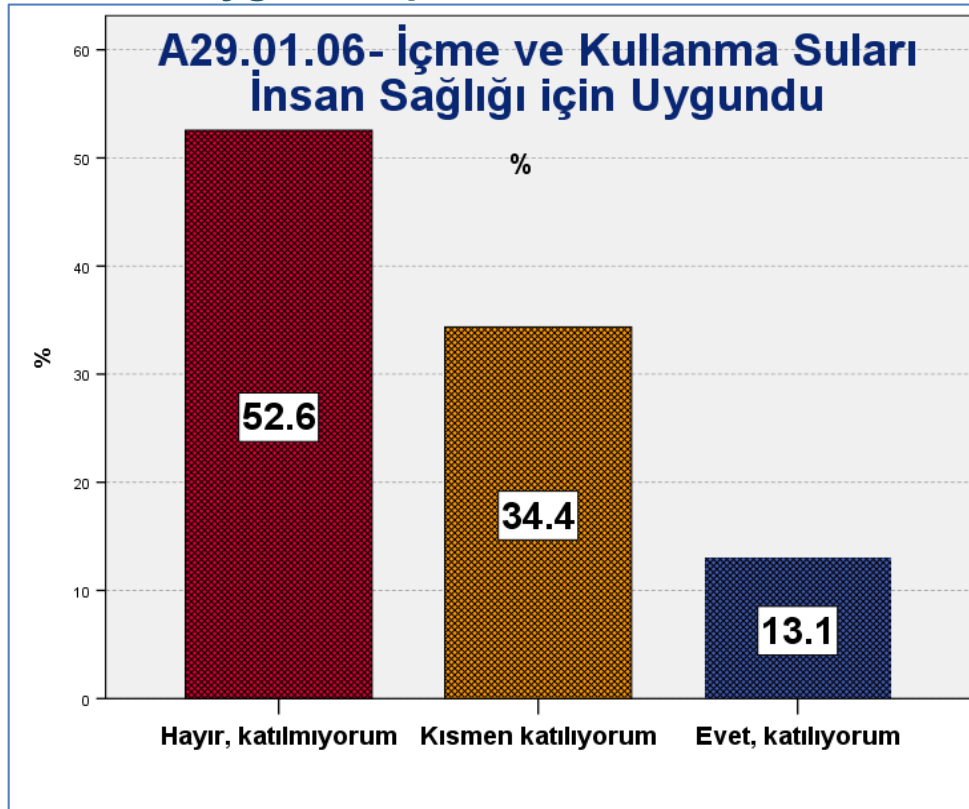
A29.01.04- Yaz Aylarında Yüksek Sıcaklıkların Sorun Olup Olmama Durumu

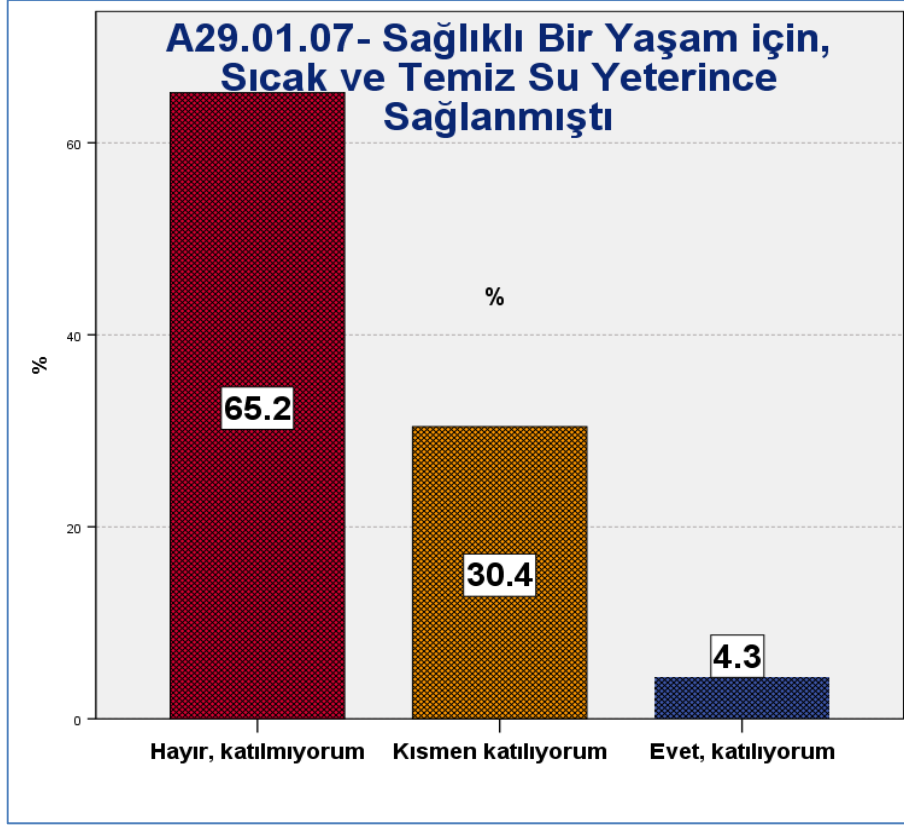
A29.01.05- Cezaevinde Suların Düzenli Akıp Akmama Durumu:

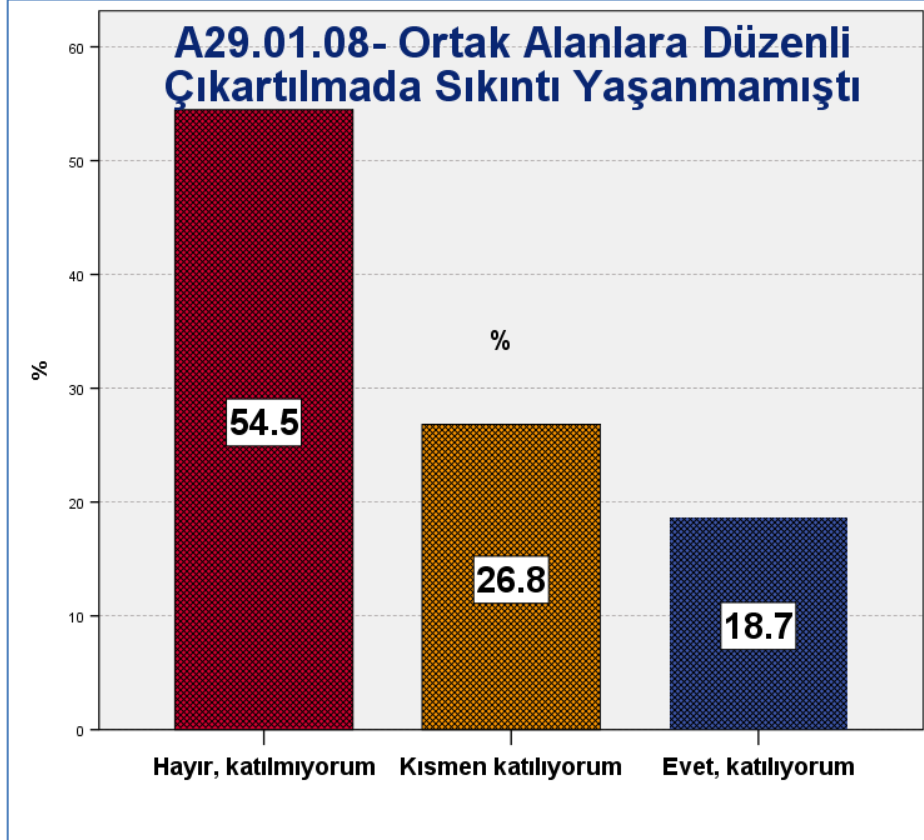
A29.01.06- İçme ve Kullanma Sularının İnsan Sağlığı İçin Uygun Olup Olmama Durumu:

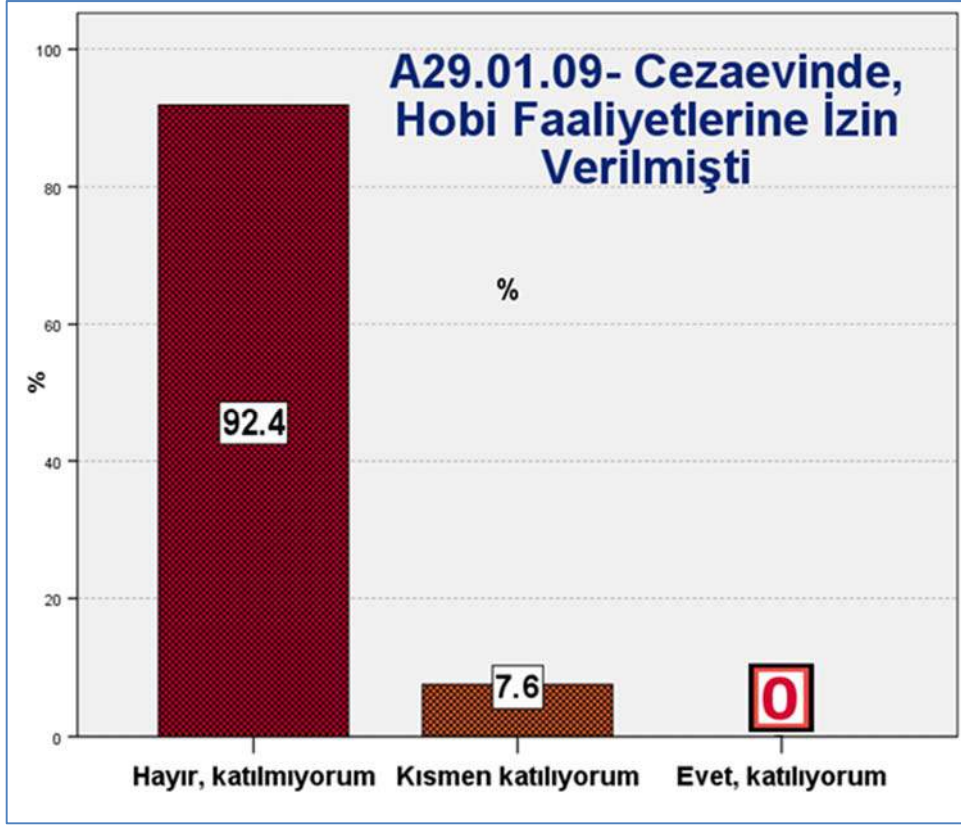
A29.01.07- Sağlıklı bir yaşam için, sıcak ve temiz suyun yeterince sağlanıp sağlanmama Durumu:

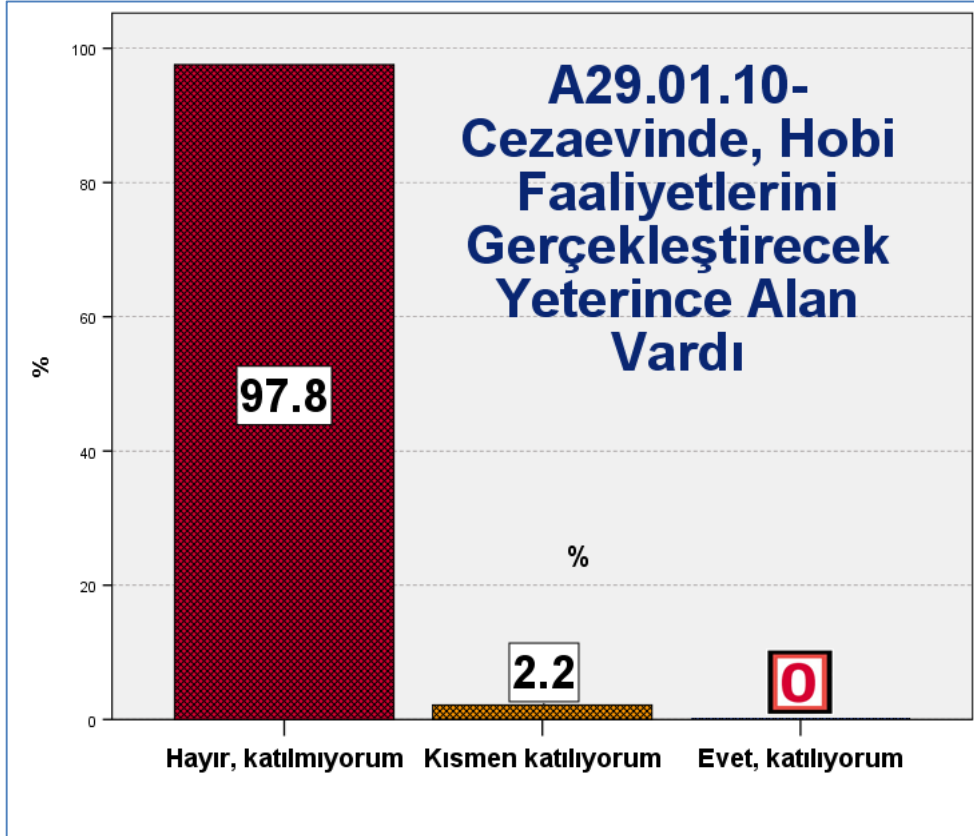
A29.01.08- Ortak Alanlara Düzenli Çıkarılmada Sıkıntı Yaşanıp Yaşanmama Durumu

A29.01.09- Hobi Faaliyetlerine İzin Verilip Verilmeme Durumu:

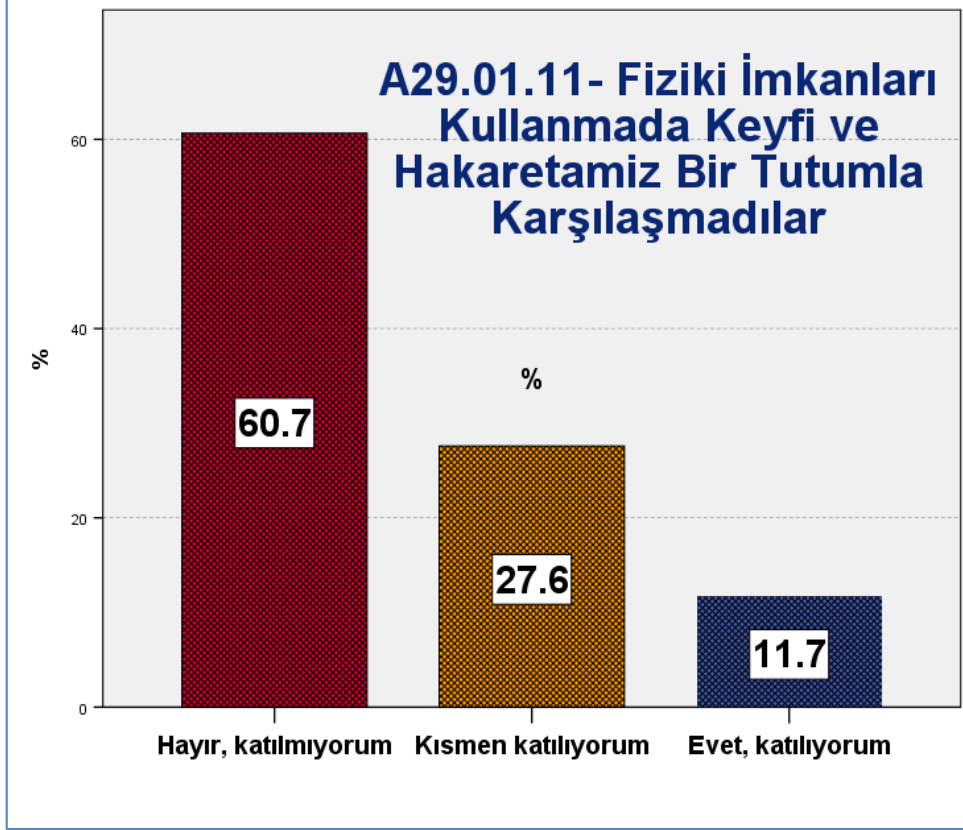

A29.01.10- Cezaevinde, Hobi Faaliyetlerini Gerçekleştirecek Yeterince Alanın Olup Olmama Durumu

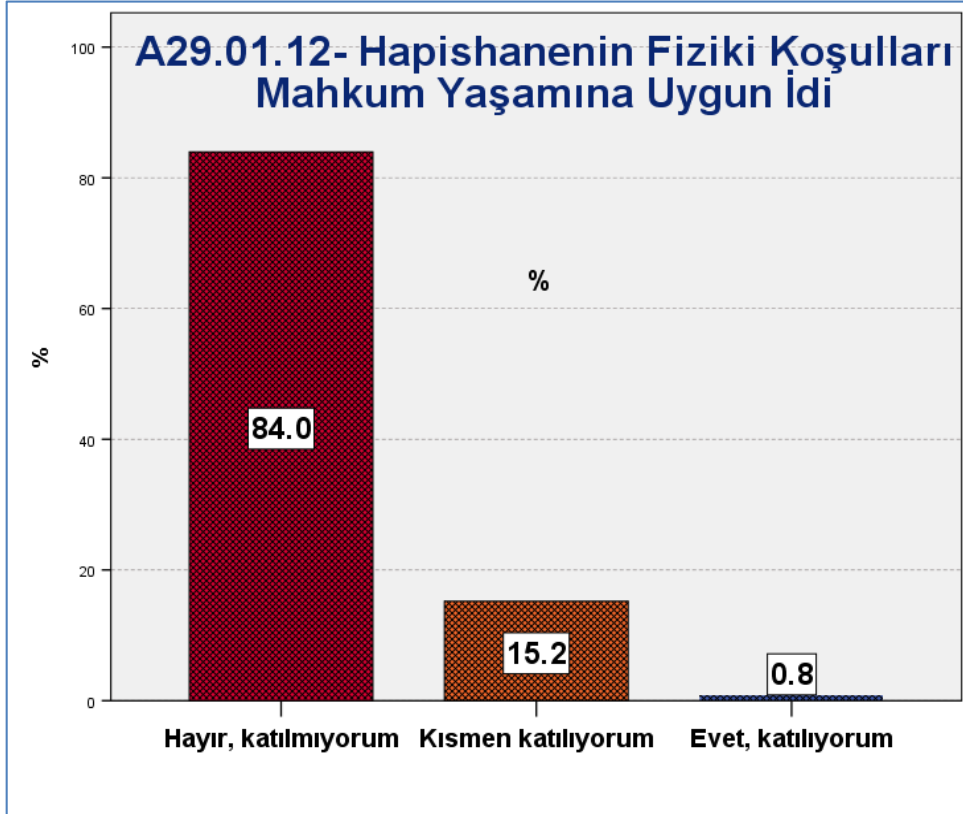

A29.01.11- Fiziki İmkanları Kullanmada Keyfi ve Hakaretamız Bir Tutumla Karşılaşıp Karşılaşmama Durumu:

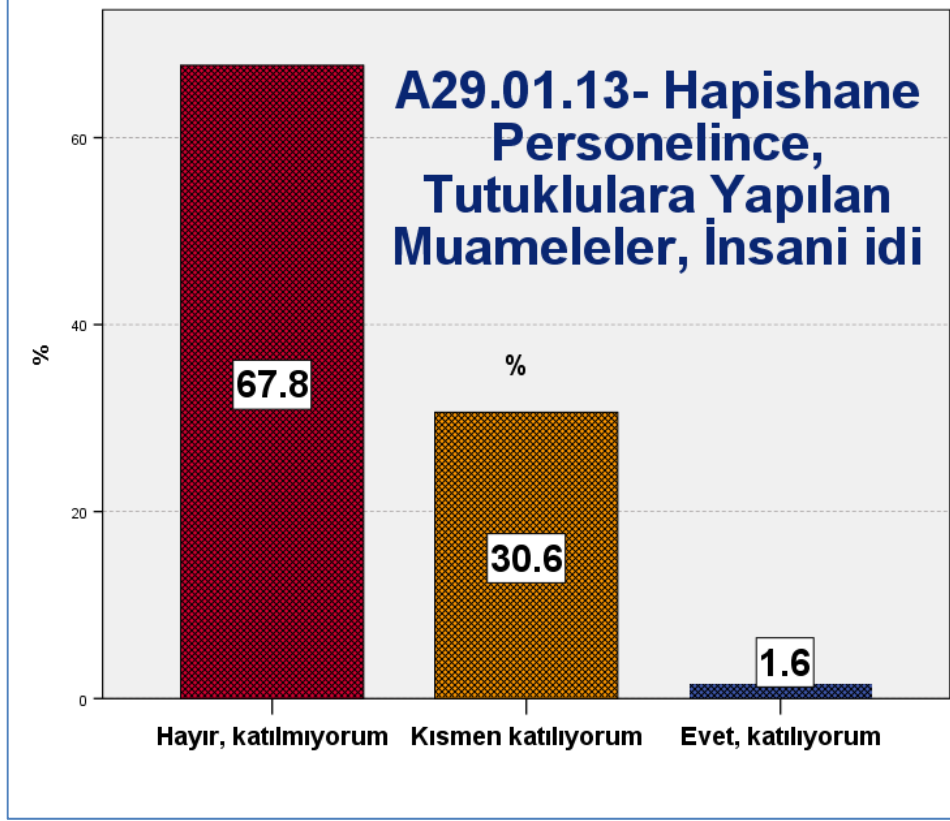

A29.01.12- Hapishanenin Fiziki Koşullarının Mahkûm Yaşamına Uygun Olup Olmama Durumu

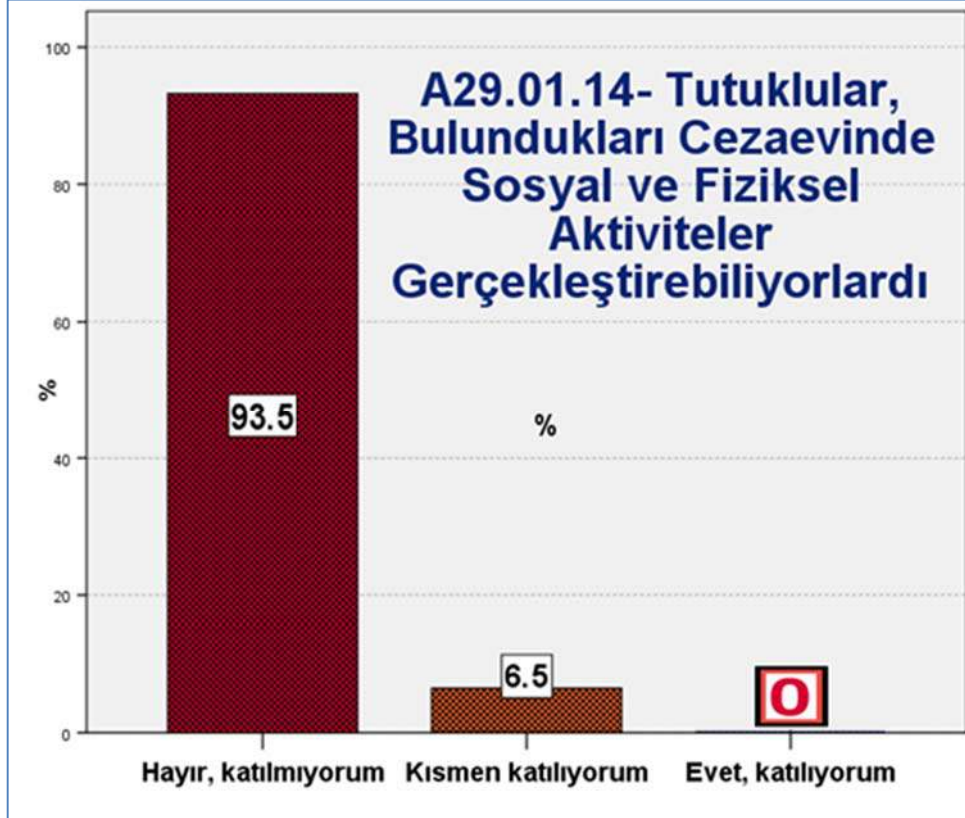

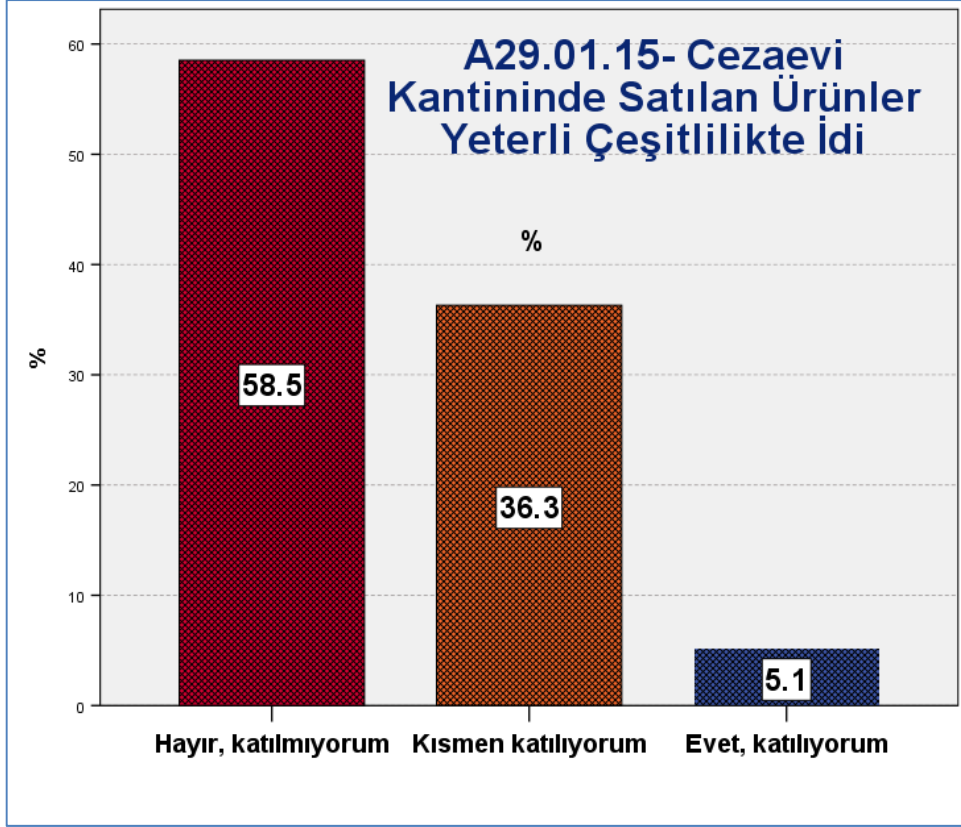
A29.01.13- Hapishane Personelince, Tutuklulara Yapılan Muamelelerin, İnsani Olup Olmama Durumu:

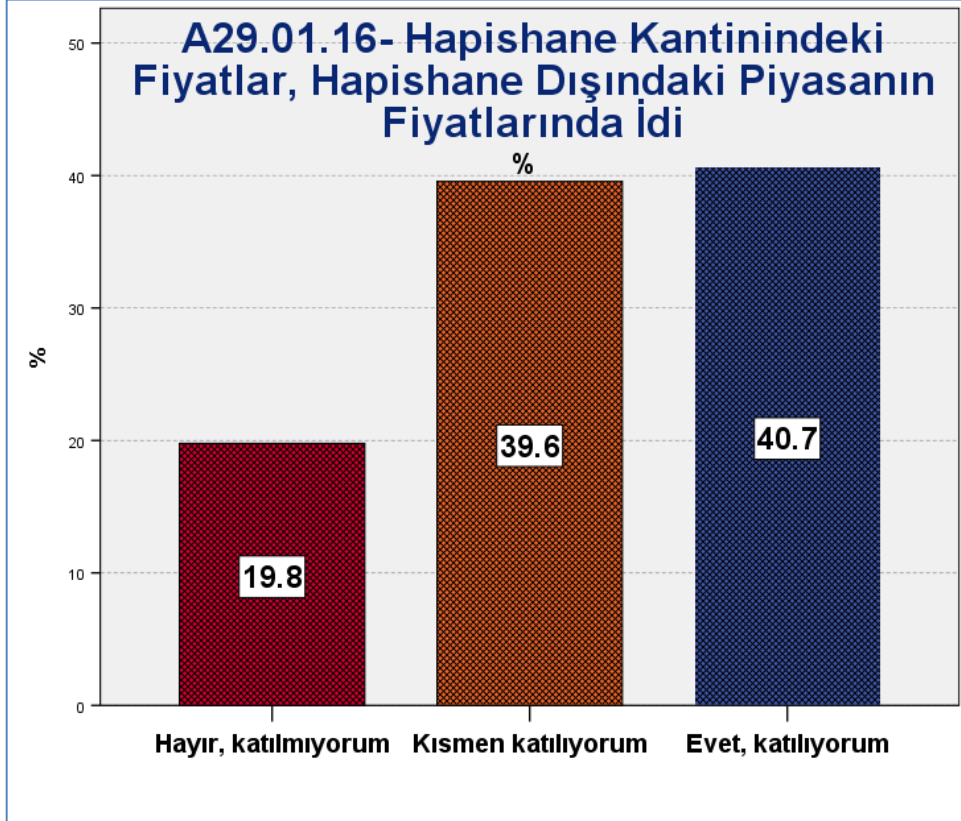
A29.01.14- Buldukları Cezaevinde Sosyal ve Fiziksel Aktiviteler Gerçekleştirebilip Gerçekleştirememeye Durumu

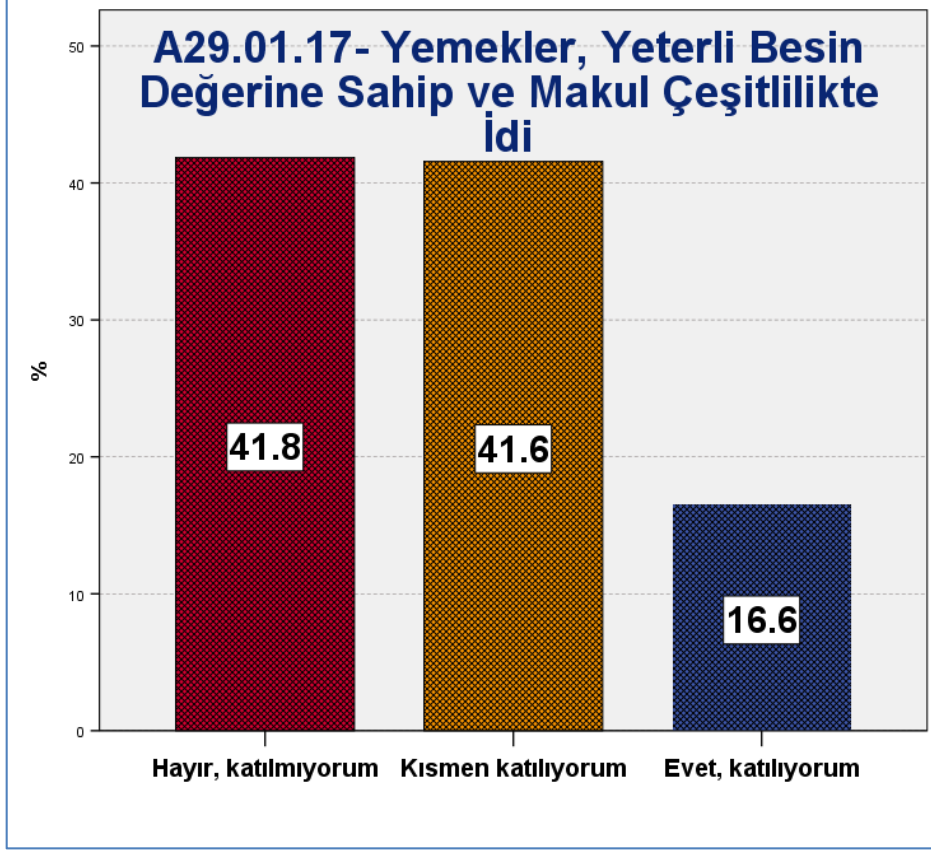
A29.01.15- Kantinde Satılan Ürünlerin Yeterli Çeşitlilikte Olup Olmama Durumu:

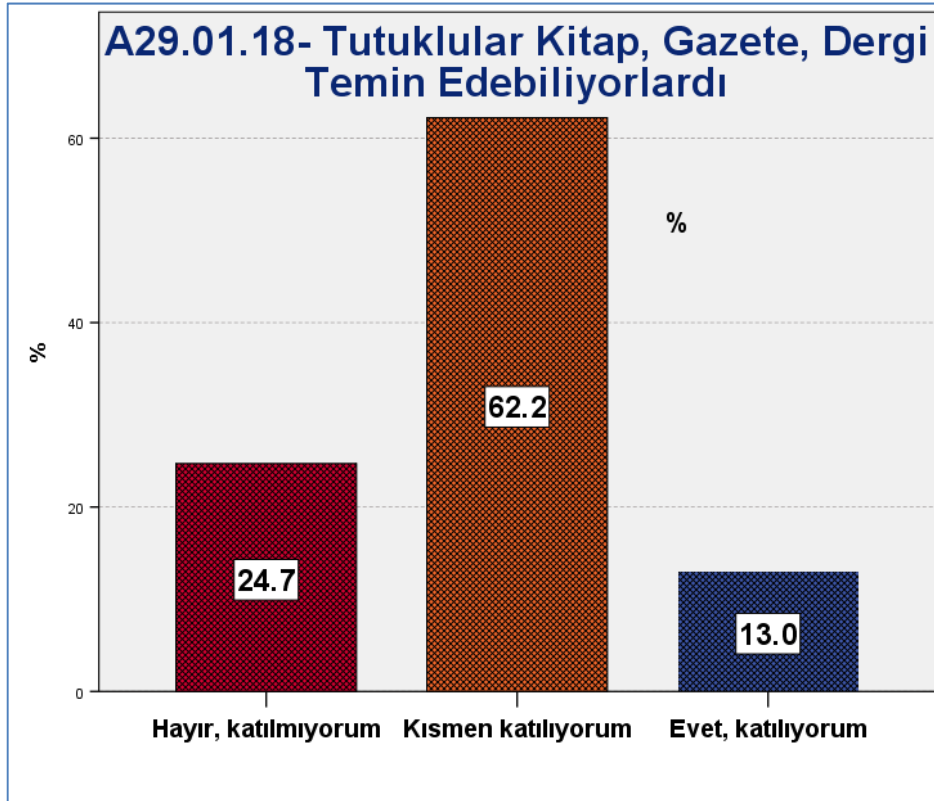
A29.01.16- Kantindeki Fiyatların, Hapishane Dışındaki Piyasanın Fiyatlarında Olup Olmama Durumu

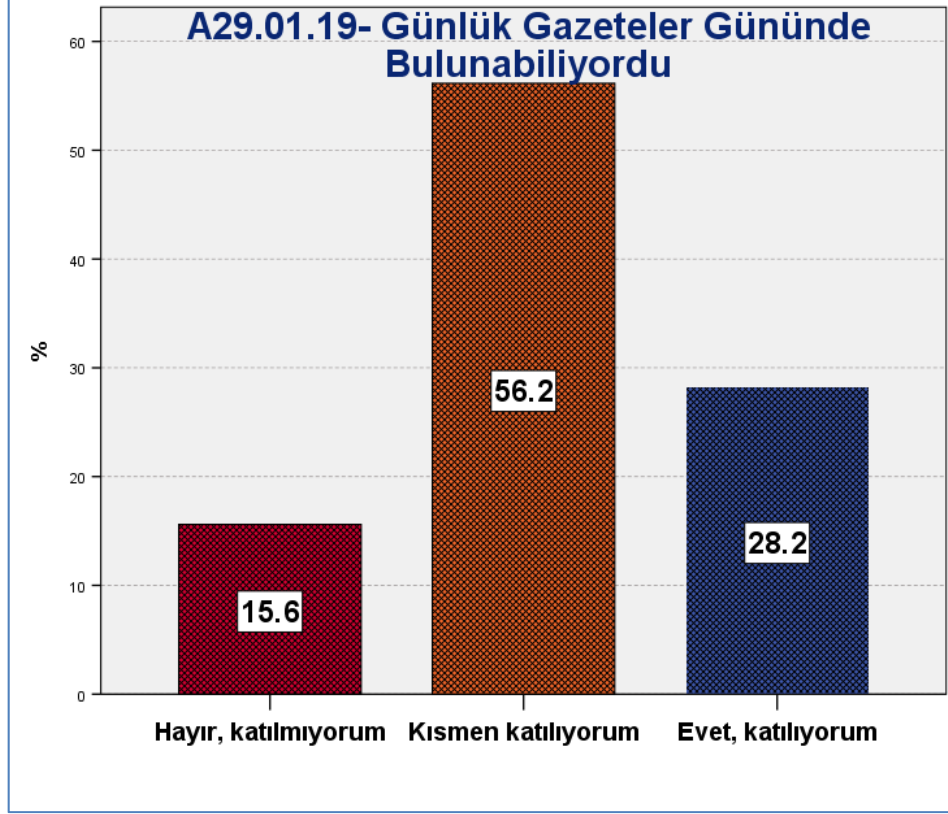
A29.01.17- Yemeklerin, Yeterli Besin Değerine Sahip ve Makul Çeşitlilikte Olup Olmama Durumu:

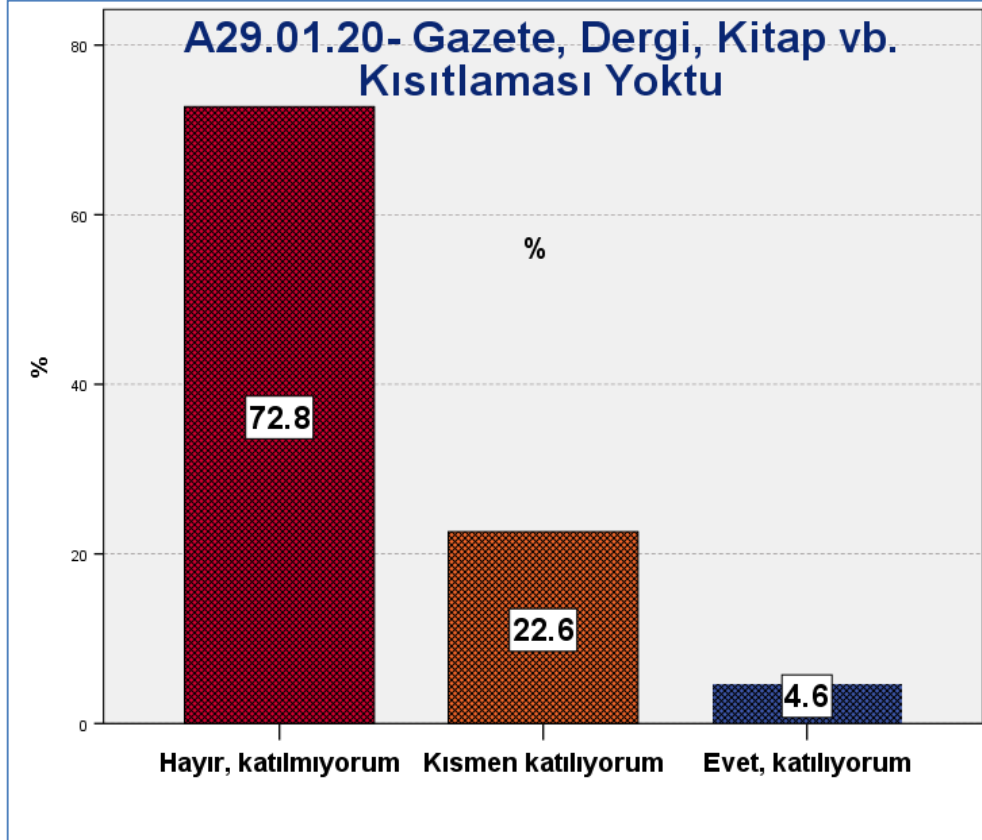
A29.01.18- Kitap, Gazete, Dergi Temin Edebilip Edememe Durumu

A29.01.19- Günlük Gazetelerin Gününde Bulunup Bulunamama Durumu:

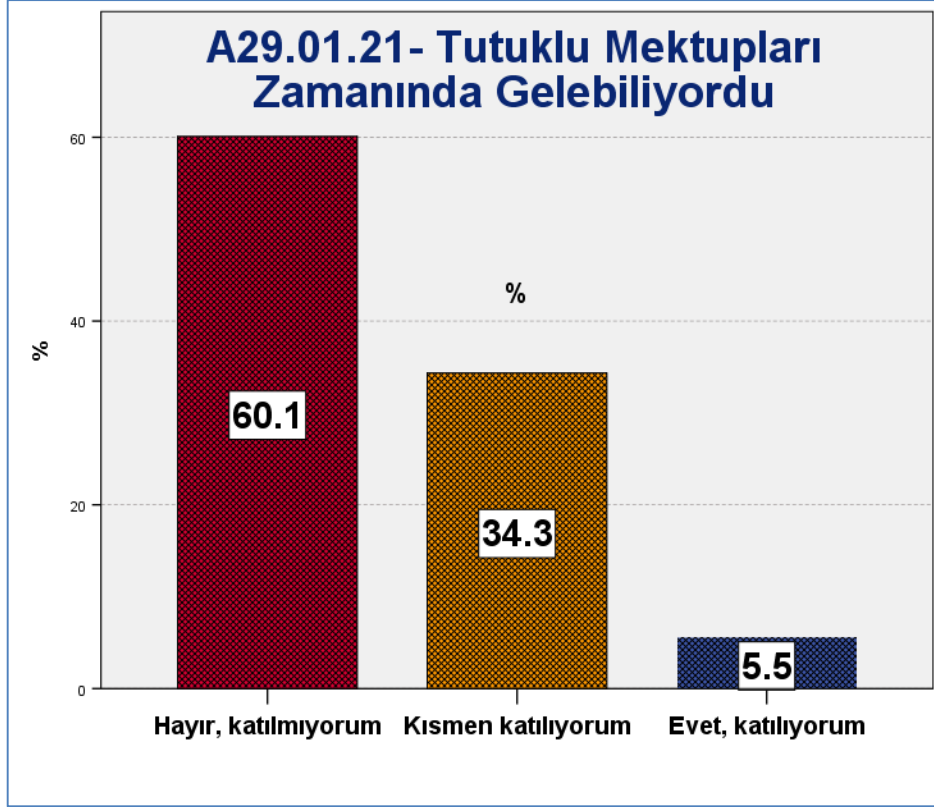

A29.01.20- Gazete, Dergi, Kitap vb. Kısıtlamalarının Olup Olmama Durumu

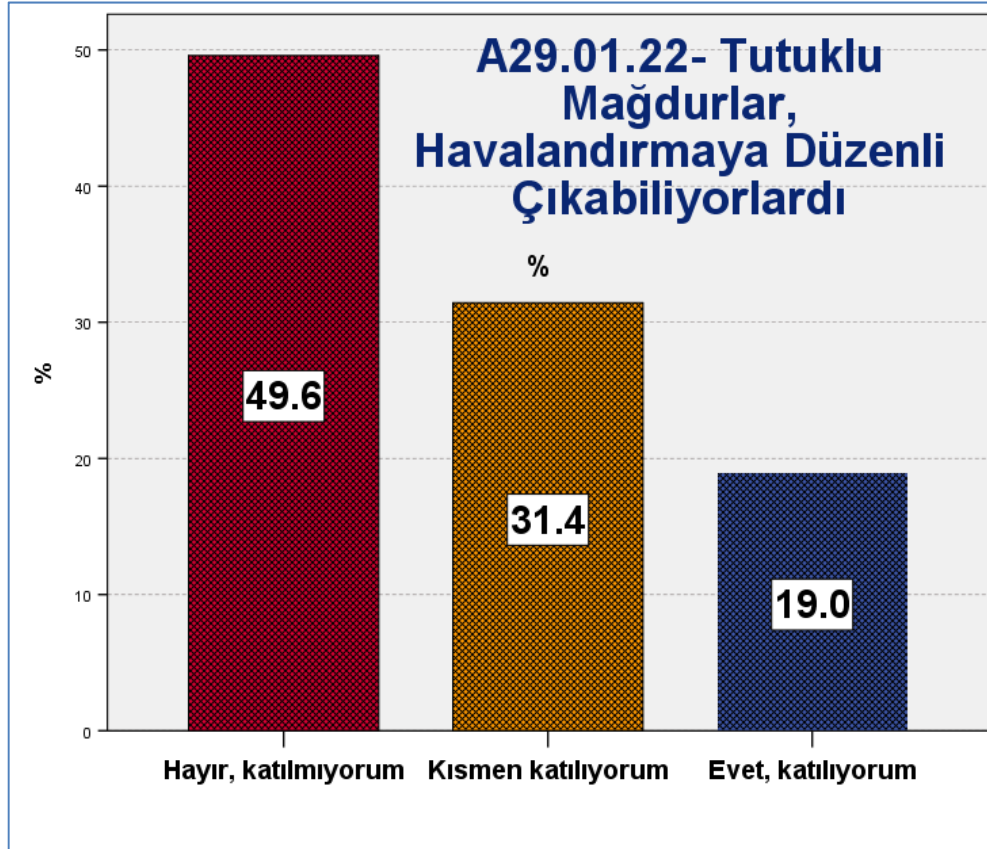

A29.01.21- Tutuklu Mektuplarının Zamanında Gelip Gelmemeye Durumu:

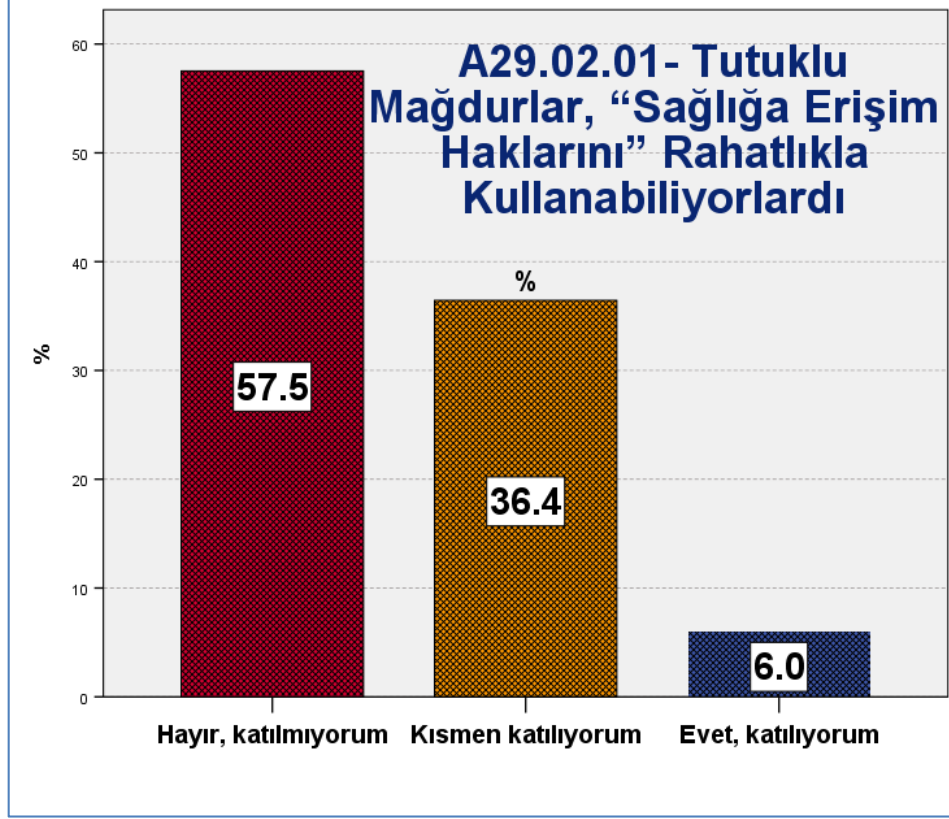
A29.01.22- Tutuklu Mağdurların, Havalandırmaya Düzenli Çıkartılıp Çıkartılmama Durumu

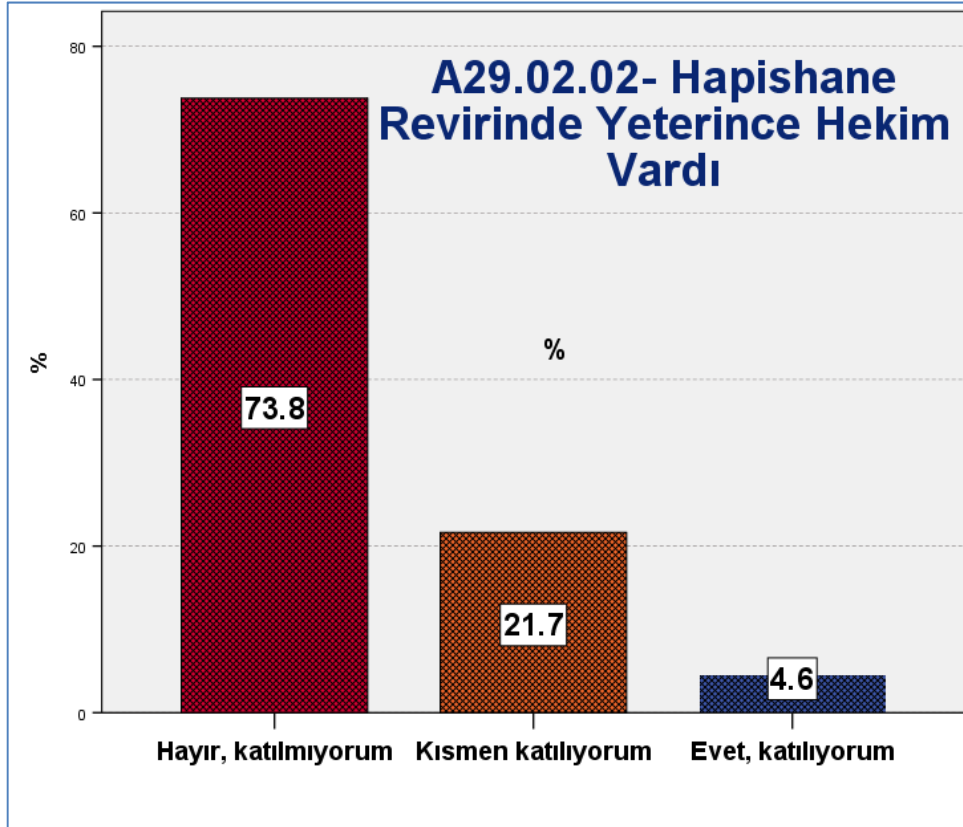

**A29.02- MAĞDURLAR CEZA İNFAZ
KURUMLARINDA TUTULURKEN, YAŞADIKLARI
ORTAMDAKİ ŞARTLAR VE DENEYİMLERİNE DAYALI
OLARAK "SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİM
HAKLARININ ENGELLENMESİNE İLİŞKİN İHLALLER"
KONULARINDAKİ ALGI VE TUTUMLARI**

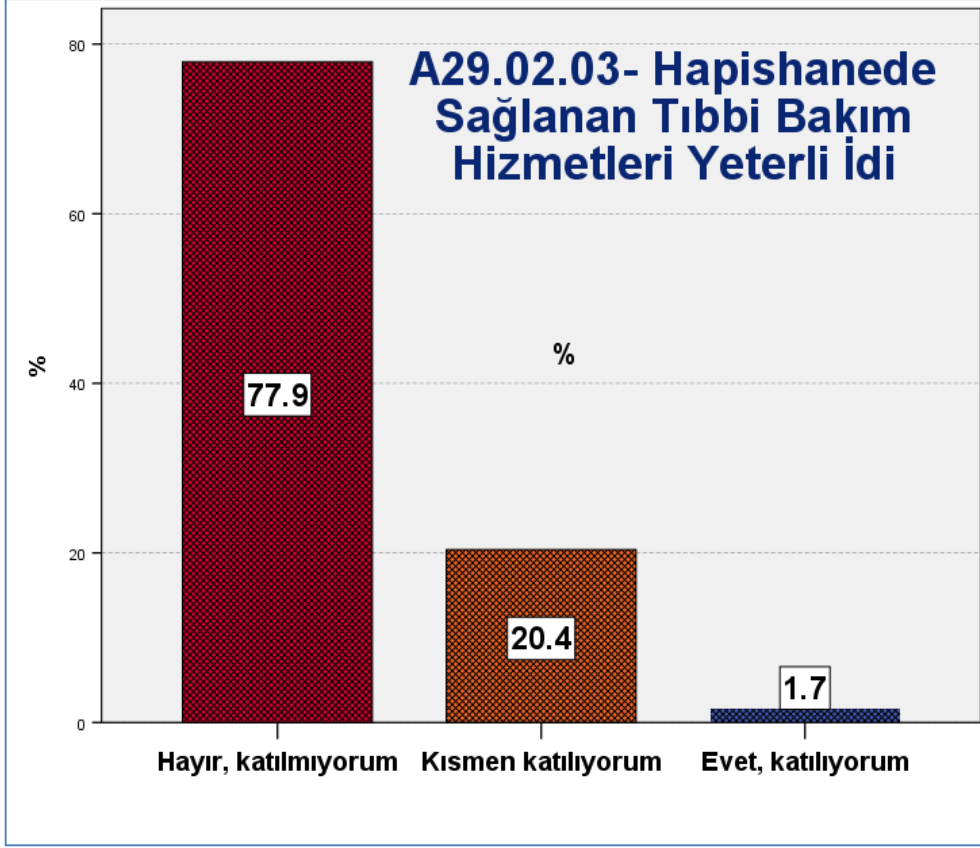
A29.02.01- Tutuklu Mağdurların, “Sağlığa Erişim Haklarını” Rahatlıkla Kullanıp Kullanamama Durumu:

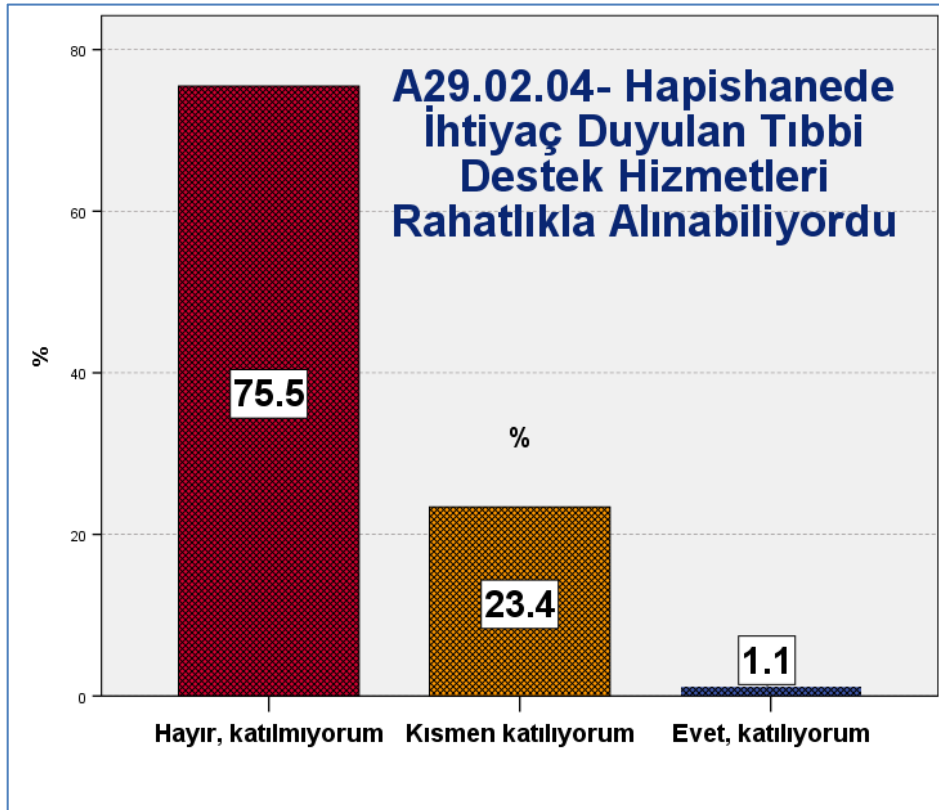
A29.02.02- Hapishane Revirinde Yeterince Hekim Olup Olmama Durumu

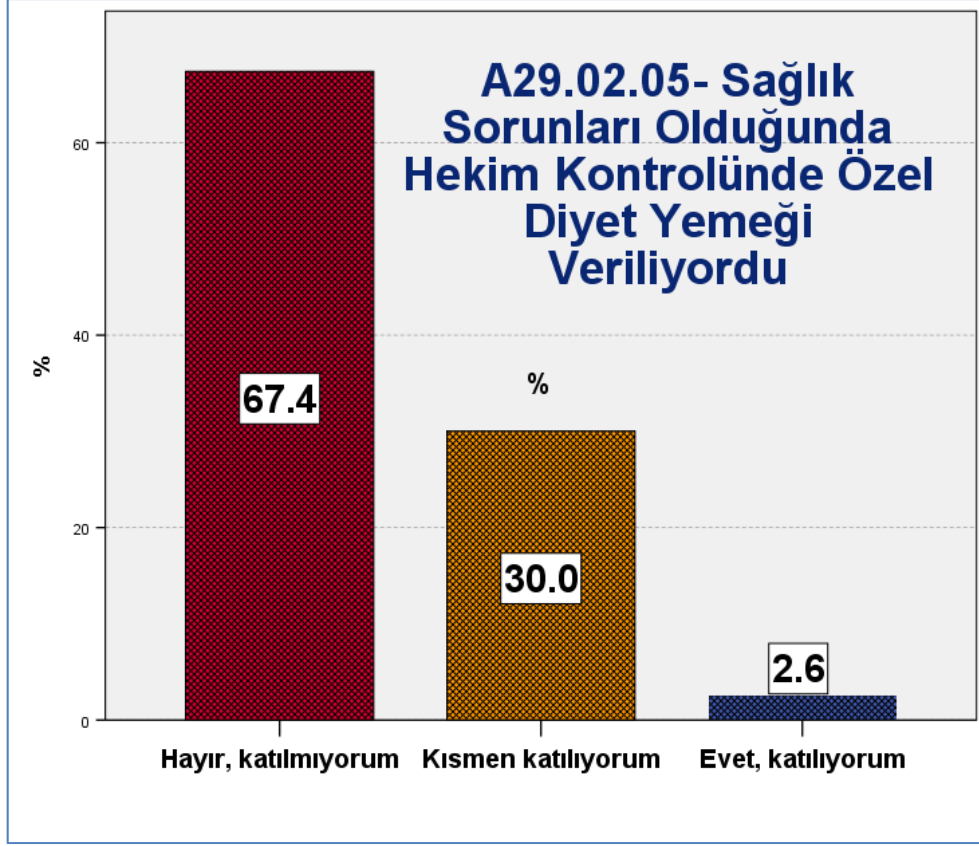
A29.02.03- Hapishanede Sağlanan Tıbbi Bakım Hizmetlerinin Yeterli Olup Olmama Durumu:

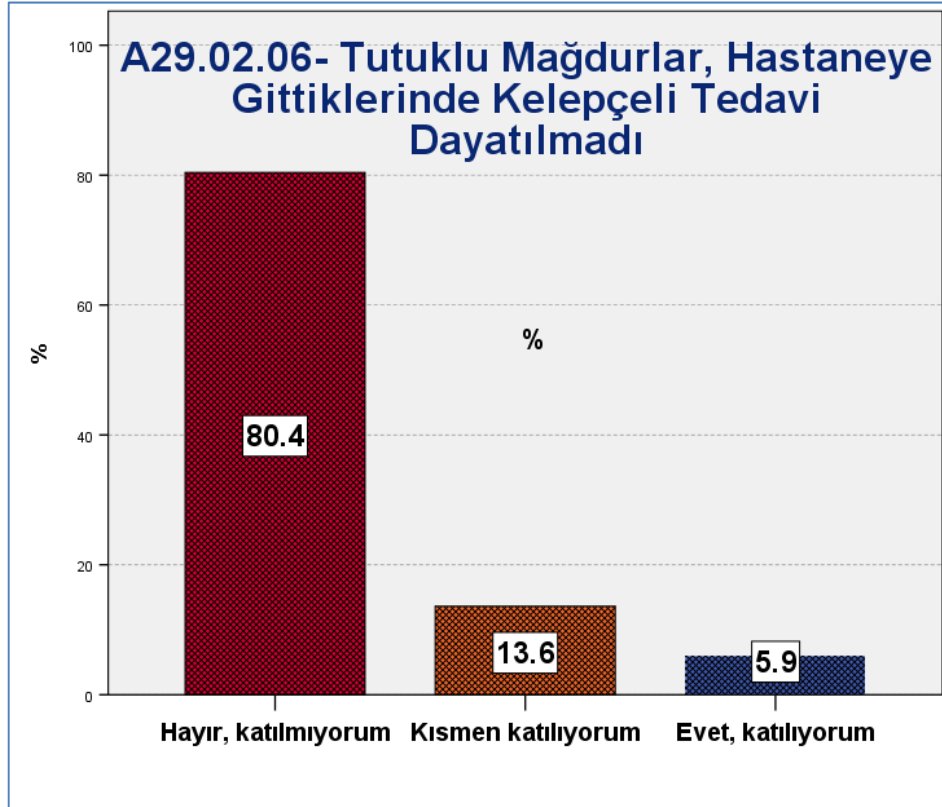
A29.02.04- Hapishanede İhtiyaç Duyulan Tıbbi Destek Hizmetlerini Rahatlıkla Alıp Alamama Durumu

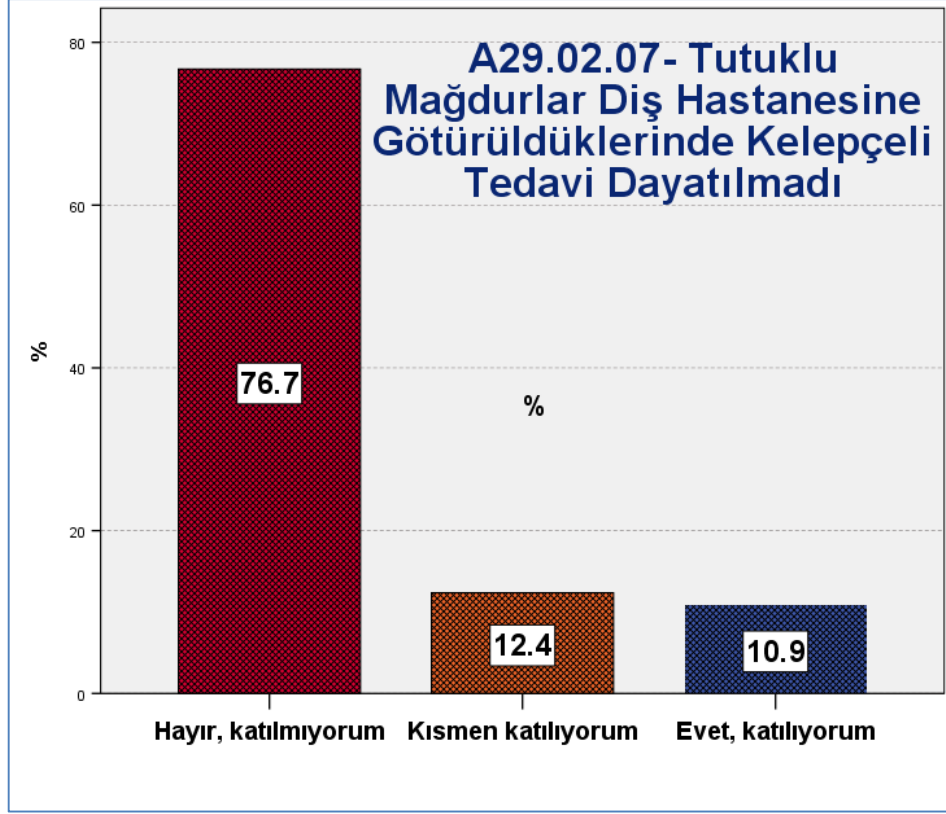
A29.02.05- Sağlık Sorunları Olduğunda Hekim Kontrolünde Özel Diyet Yemeği Verilip Verilmeme Durumu:

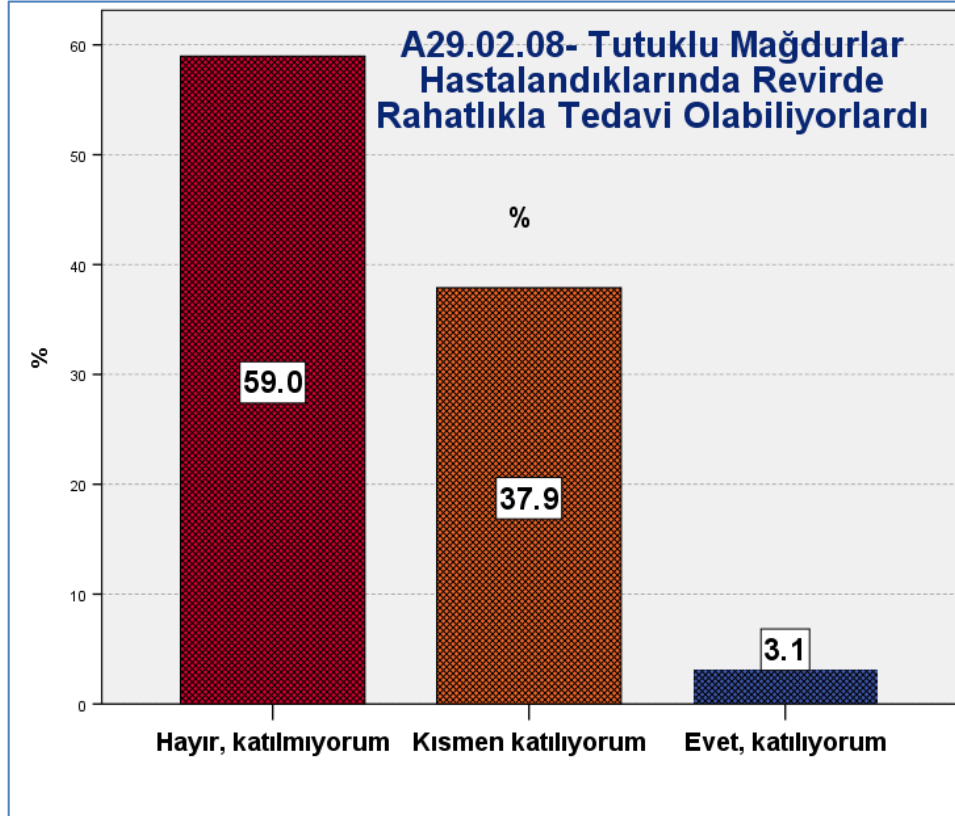
A29.02.06- Hastaneye Gittiklerinde Kelepçeli Tedavinin Dayatılıp Dayatılmama Durumu:

A29.02.07- Diş Hastanesine Gidildiğinde Kelepçeli Tedavinin Dayatılıp Dayatılmama Durumu:

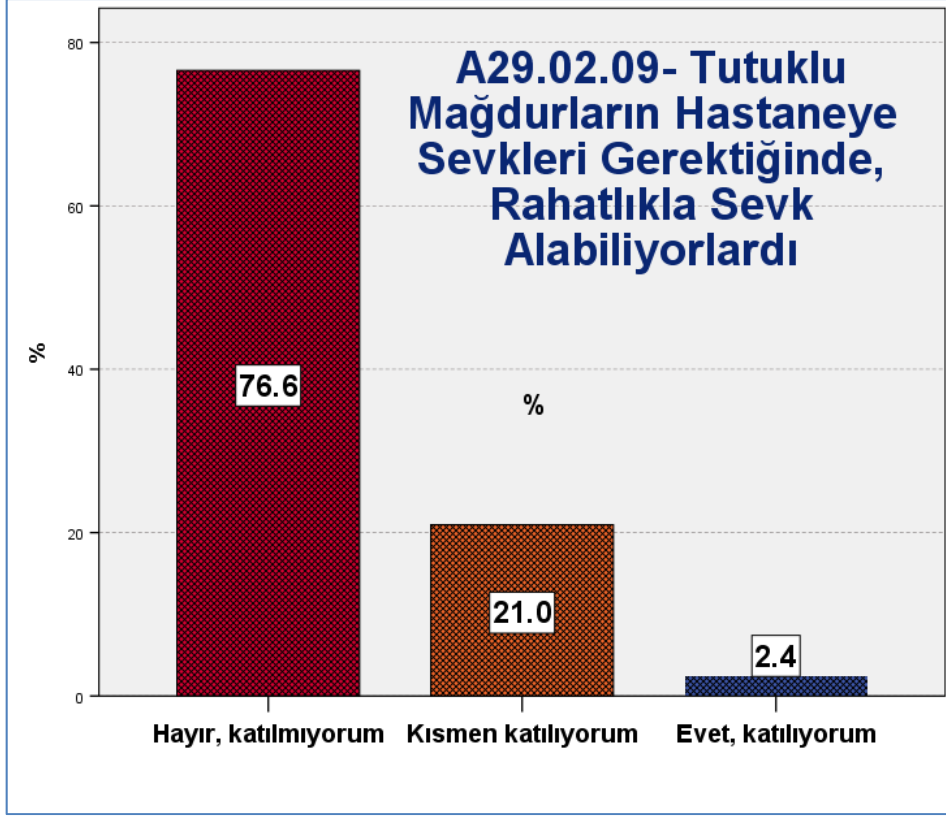

A29.02.08- Hastalandıklarında Revirde Rahatlıkla Tedavi Olup Olamama Durumu

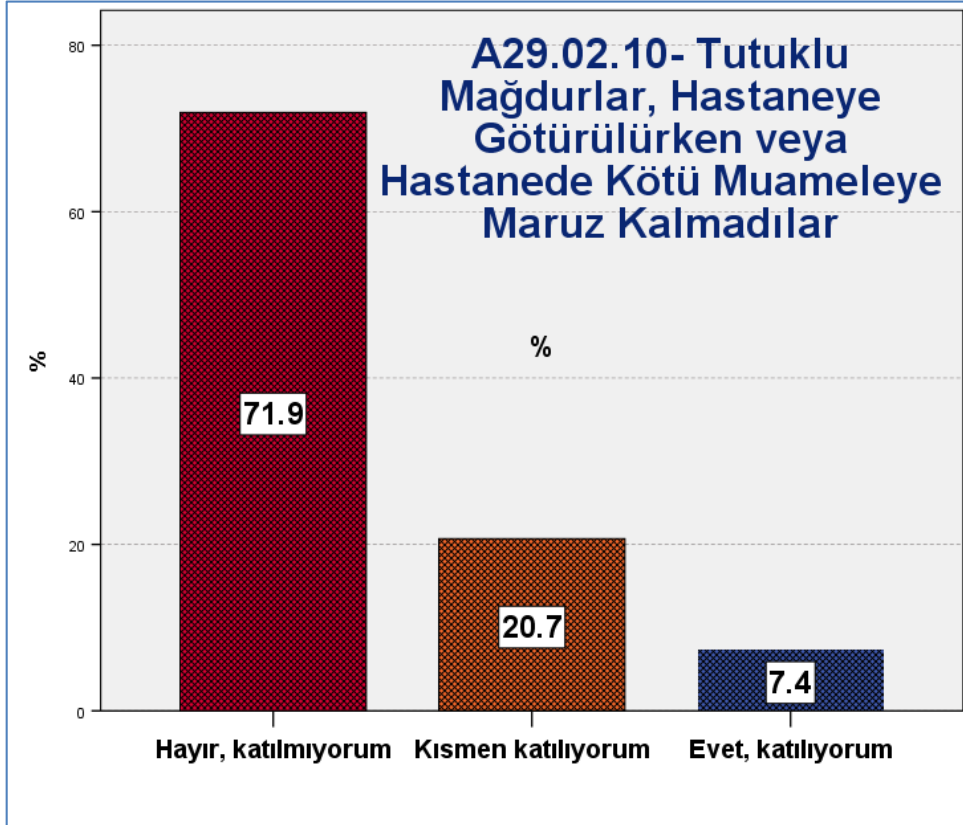

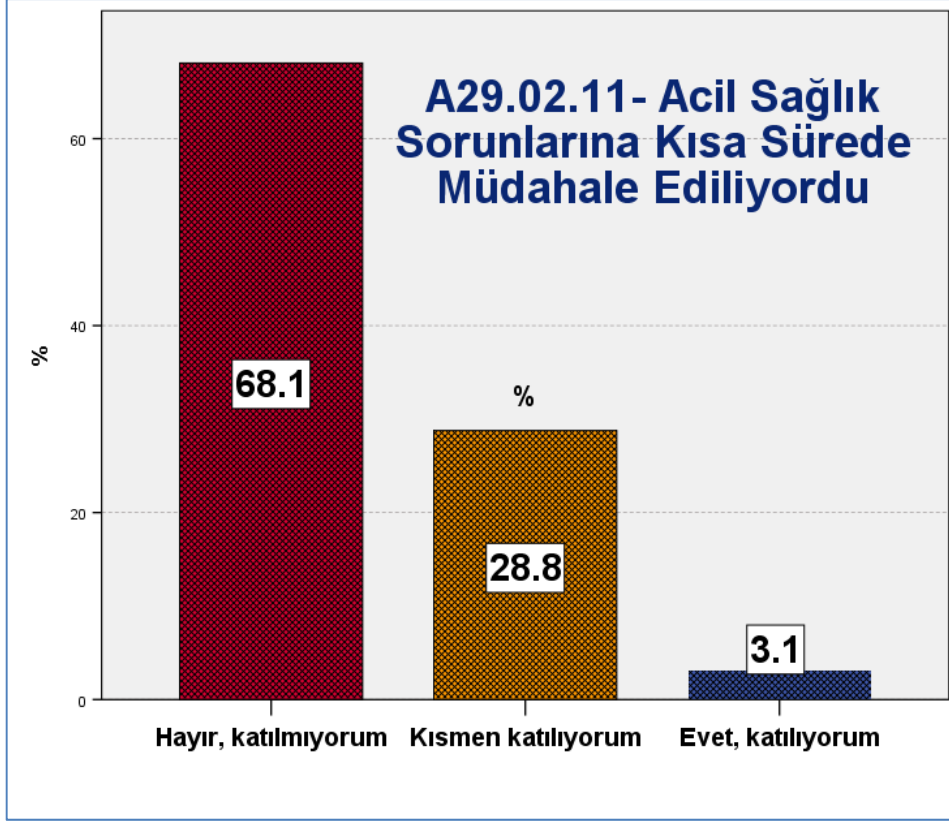
A29.02.09- Tutuklu Mağdurların Hastaneye Sevkleri Gerektiğinde, Rahatlıkla Sevk Alıp Alamama Durumu:

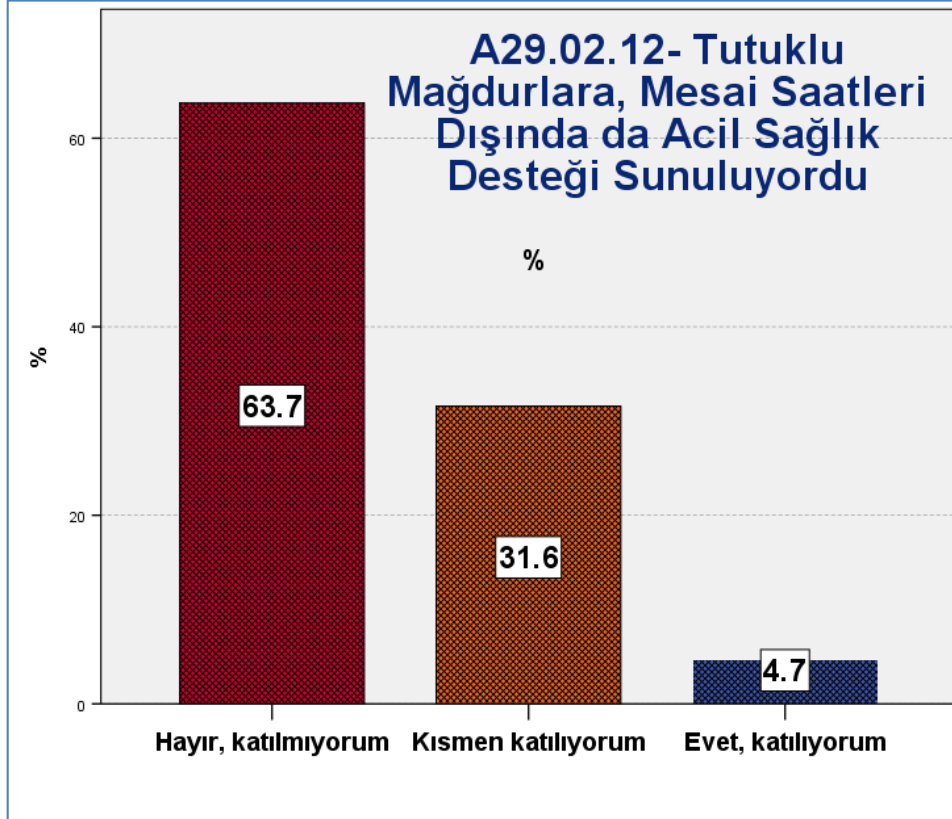
A29.02.10- Hastaneye Götürülürken veya Hastanede Kötü Muameleye Maruz Kalıp Kalmama Durumu:

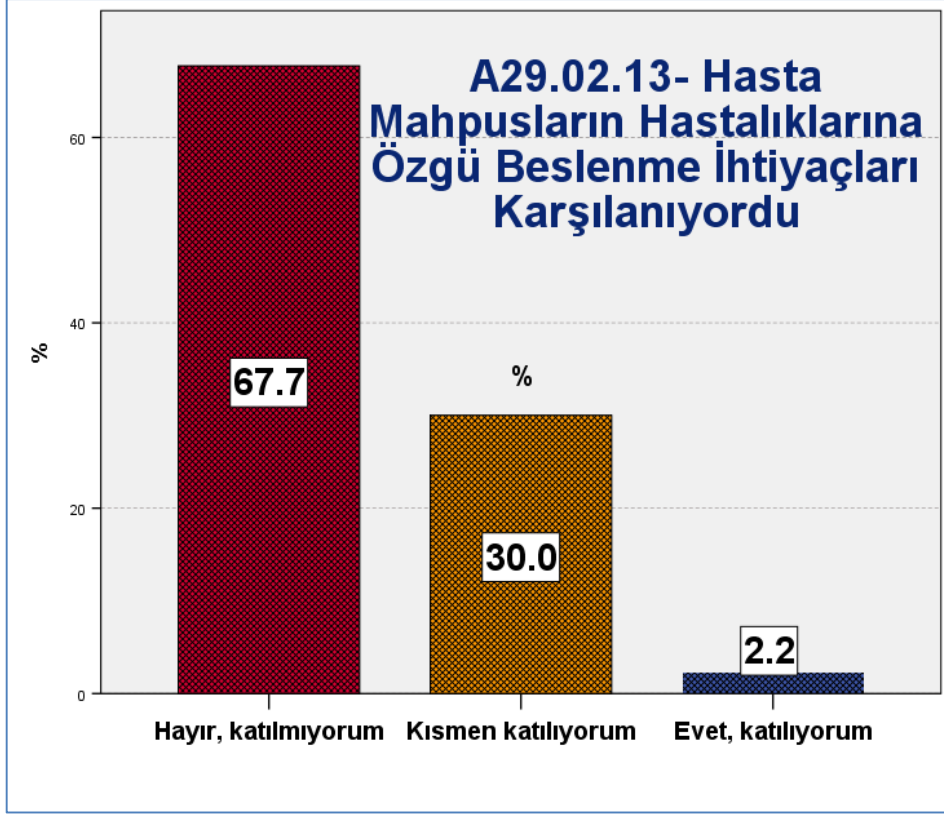
A29.02.11- Acil Sağlık Sorunlarına Kısa Sürede Müdahale Edilip Edilmeme Durumu:

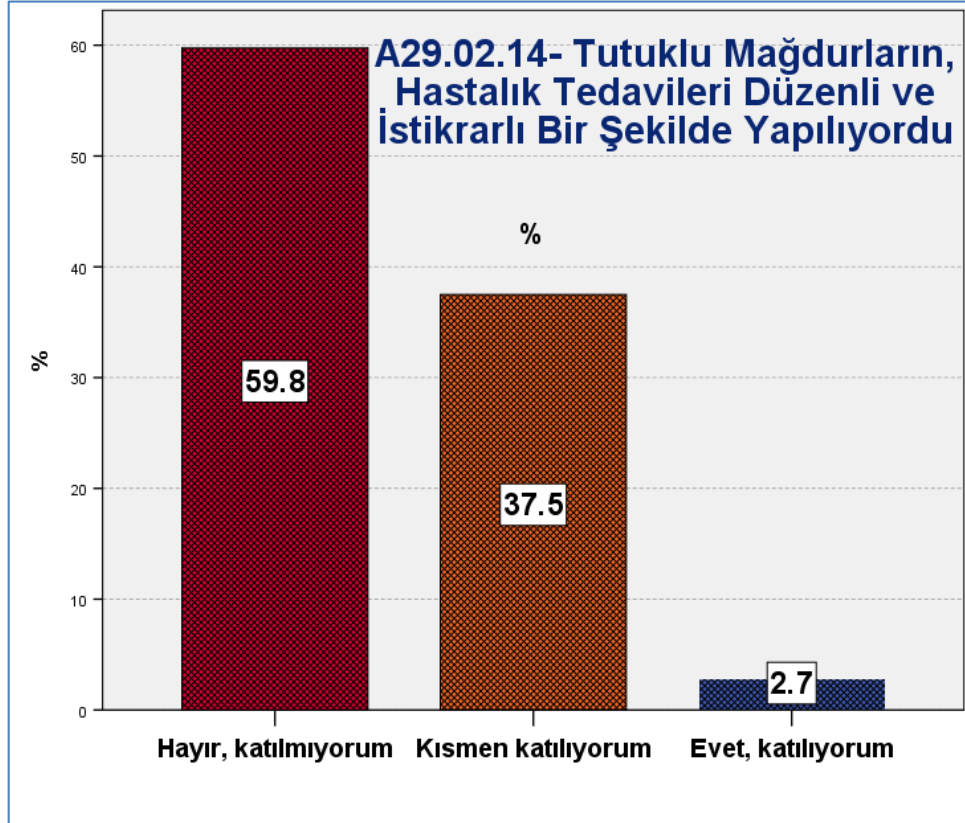
A29.02.12- Mesai Saatleri Dışında da Acil Sağlık Desteği Sunulup Sunulmama Durumu

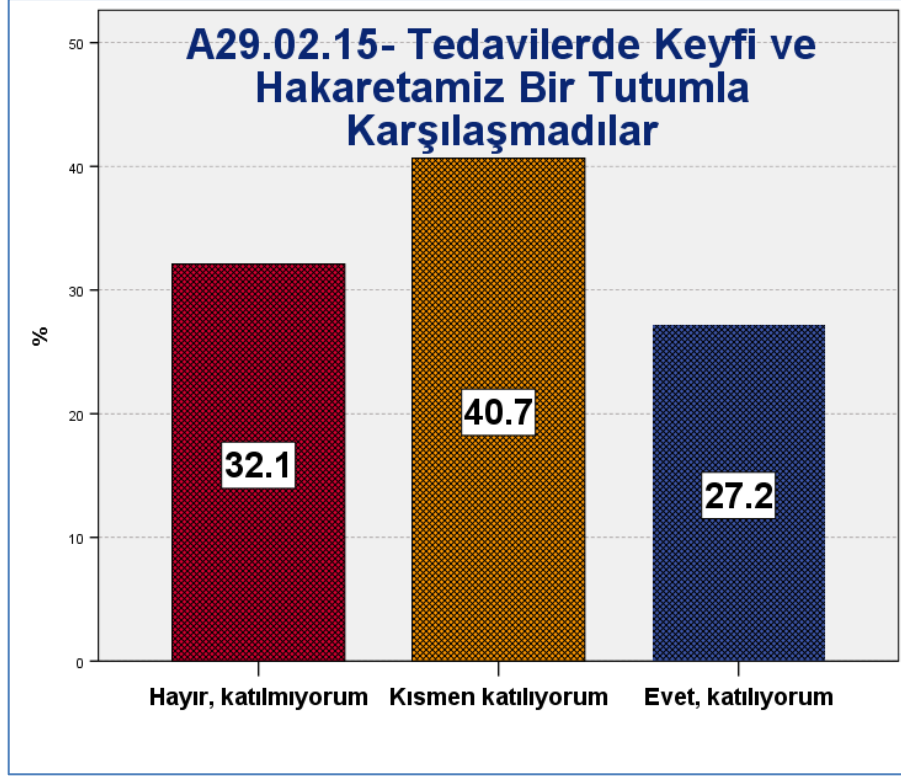
A29.02.13- Hasta Mahpusların Hastalıklarına Özgü Beslenme İhtiyaçlarının Karşılanıp Karşılanmama Durumu:

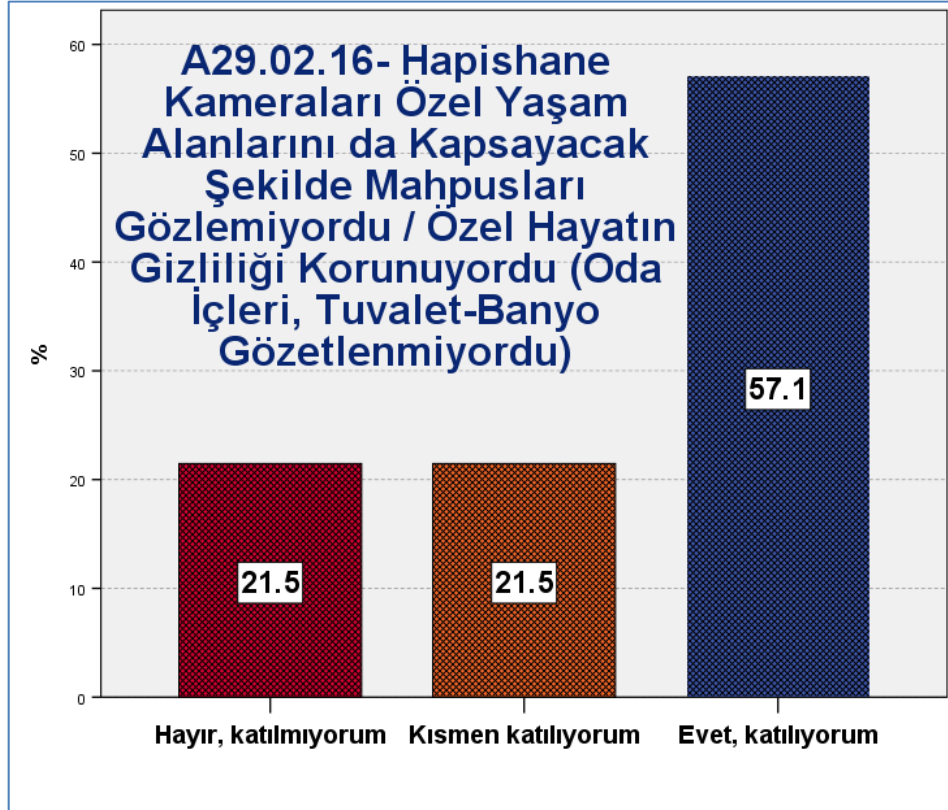
A29.02.14- Hastalık Tedavilerinin Düzenli Ve İstikrarlı Bir Şekilde Yapılıp Yapılmama Durumu

A29.02.15- Tedavilerde Keyfi Ve Hakaretamiz Bir Tutumla Karşılaşıp Karşılaşılmama Durumu:

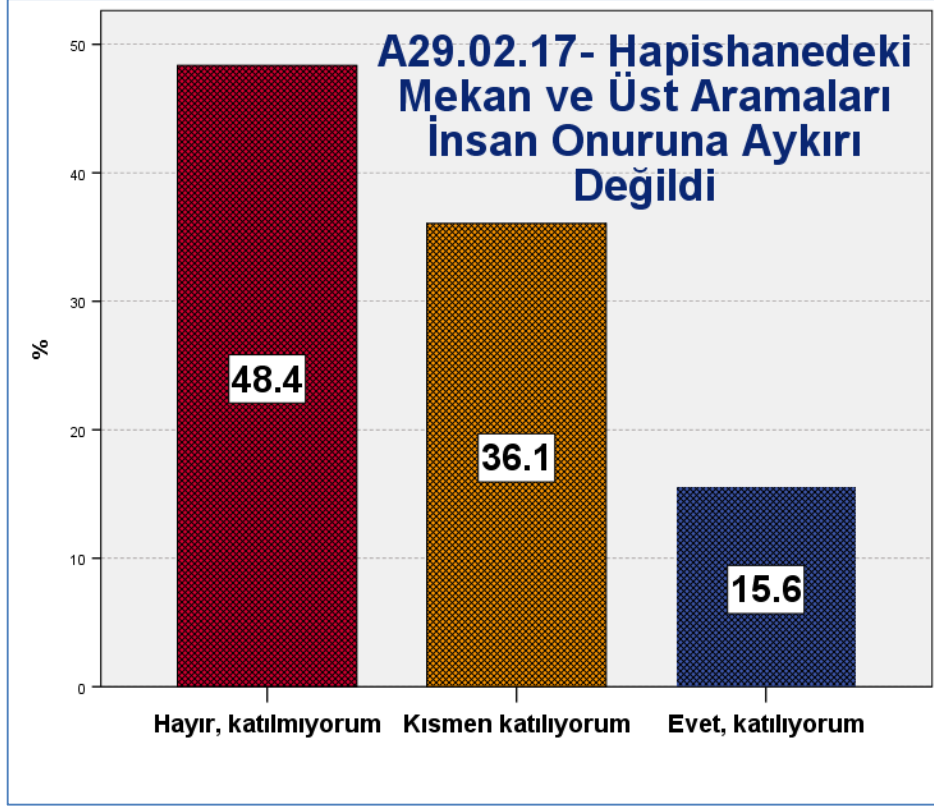

A29.02.16- Hapishane Kameralarının Özel Yaşam Alanlarını da Kapsayacak Şekilde Mahpusları Gözetleyip Gözetlemediği & Özel Hayatın Gizliliğinin Korunup Korunmadığı Durumu

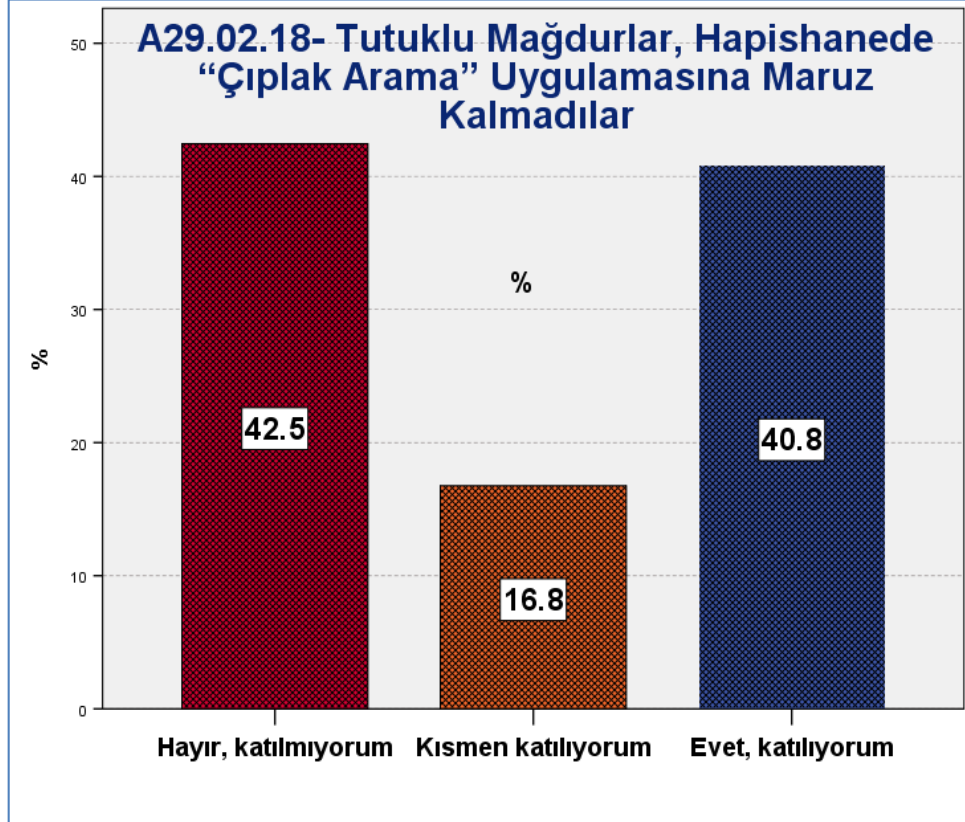

A29.02.17- Hapishanedeki Mekân ve Üst Aramalarının İnsan Onuruna Aykırı Olup Olamama Durumu:

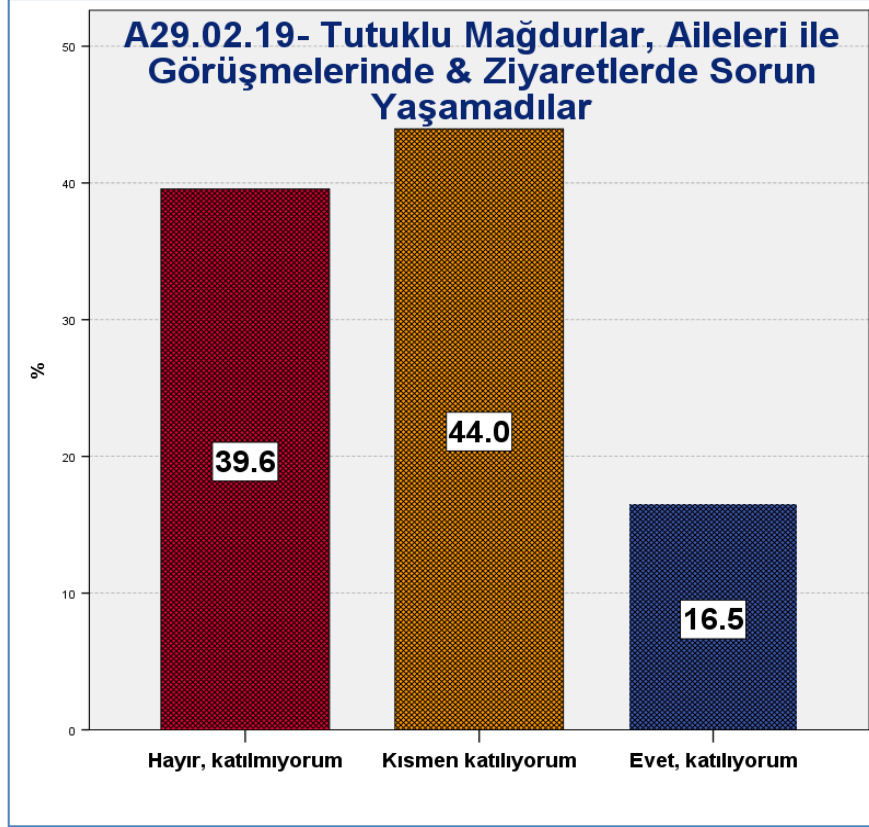

A29.02.18- “Çıplak Arama” Uygulamasına Maruz Kalıp Kalmama Durumu

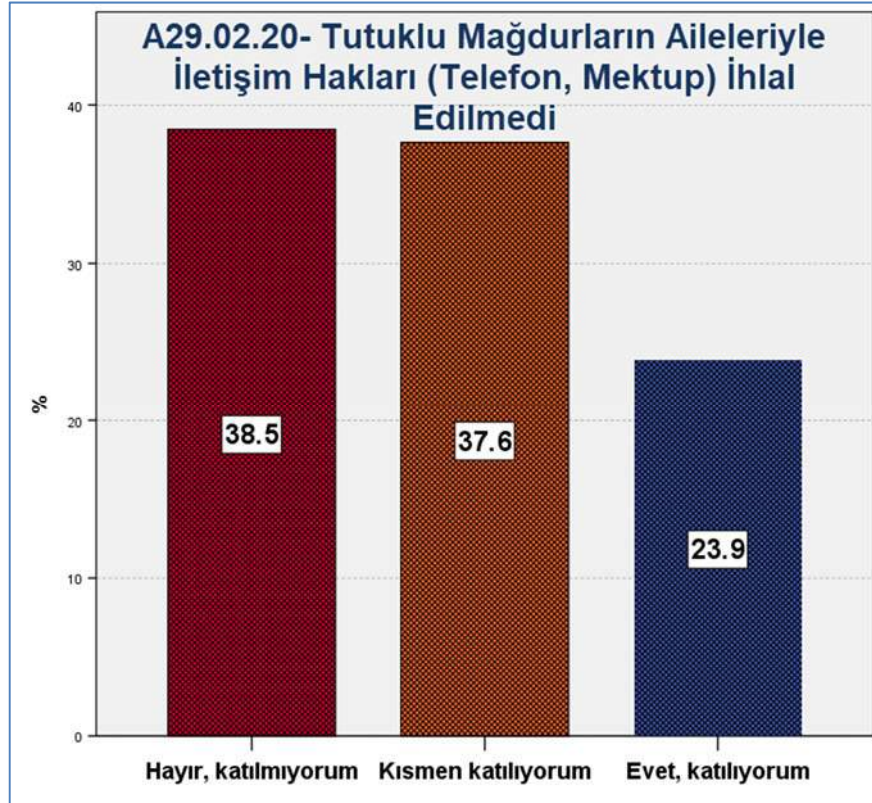

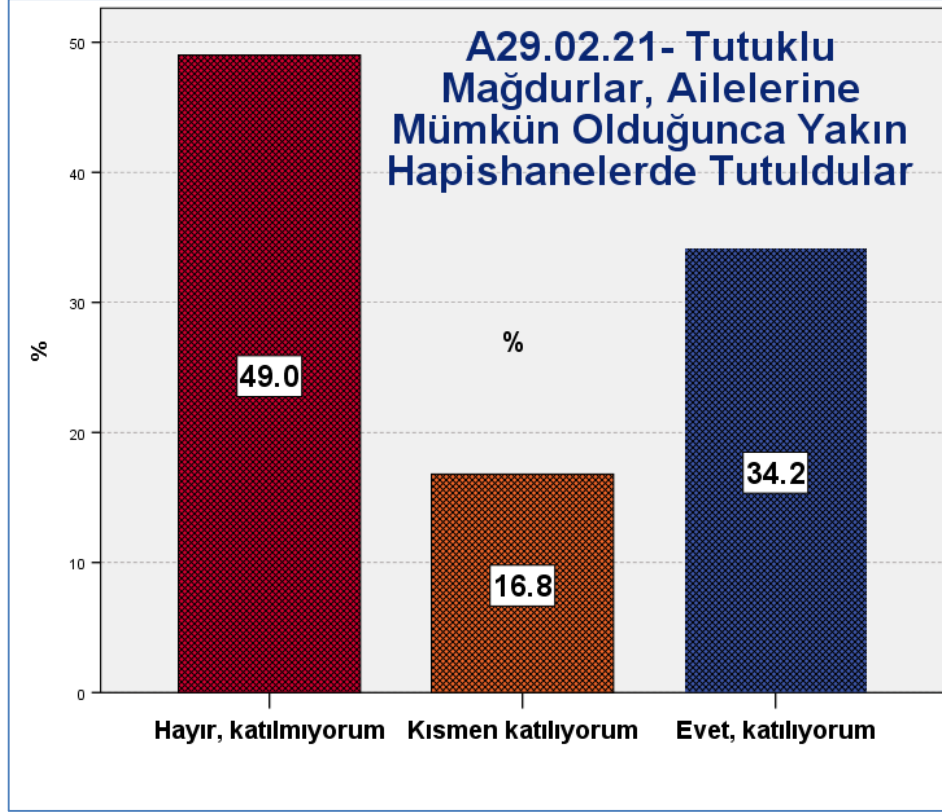
A29.02.19- Tutuklu Mağdurların Aileleri ile Görüşmelerinde & Ziyaretlerde Sorun Yaşayıp Yaşamama Durumu:

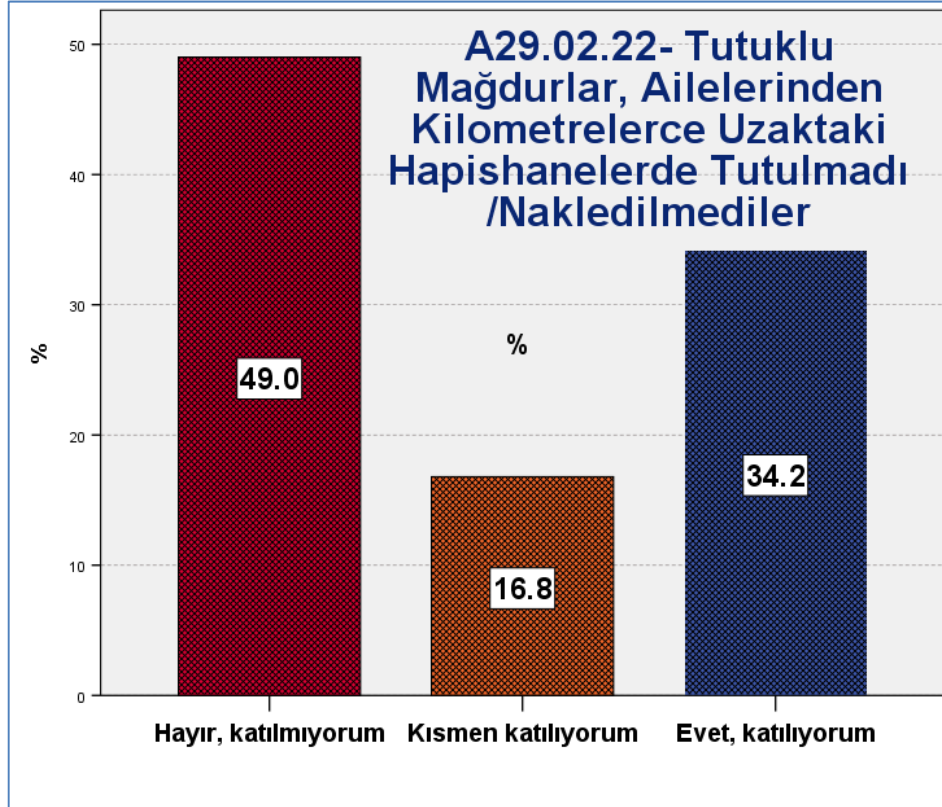
A29.02.20- Tutukluların Aileleriyle İletişim Haklarının (Telefon, Mektup) İhlal Edilip Edilmeme Durumu

A29.02.21- Ailelerine Mümkmn Olduğunca Yakın Hapishanelerde Tutulup Tutulmama Durumu:

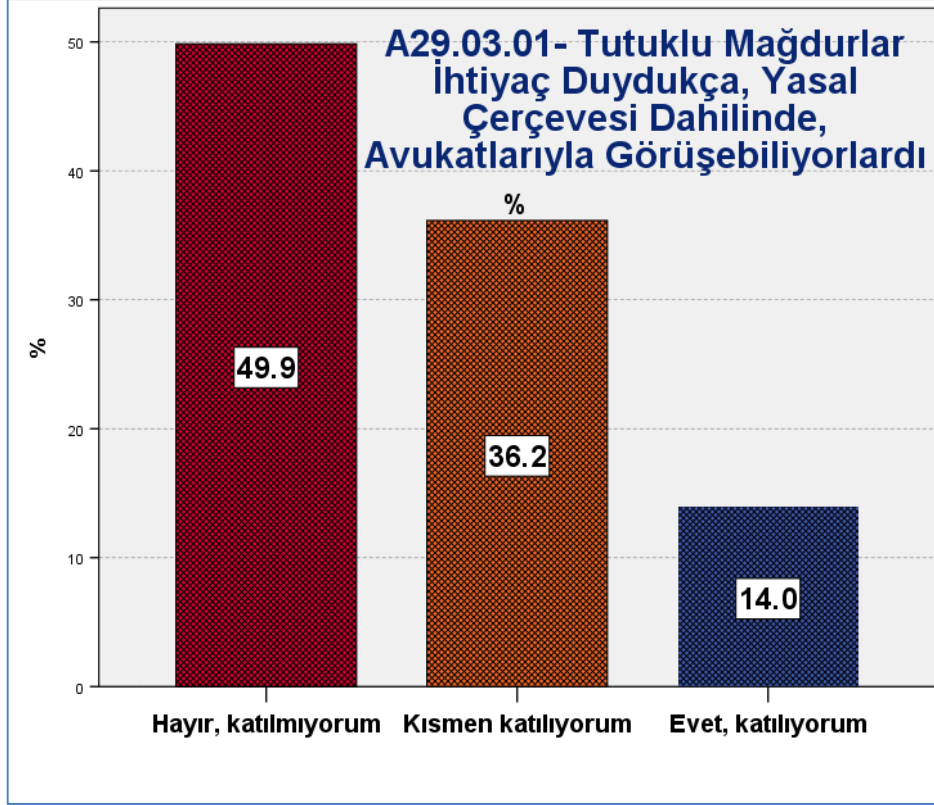

A29.02.22- Ailelerinden Kilometrelerce Uzaktaki Hapishanelere Nakledilip Nakledilmeme Durumu

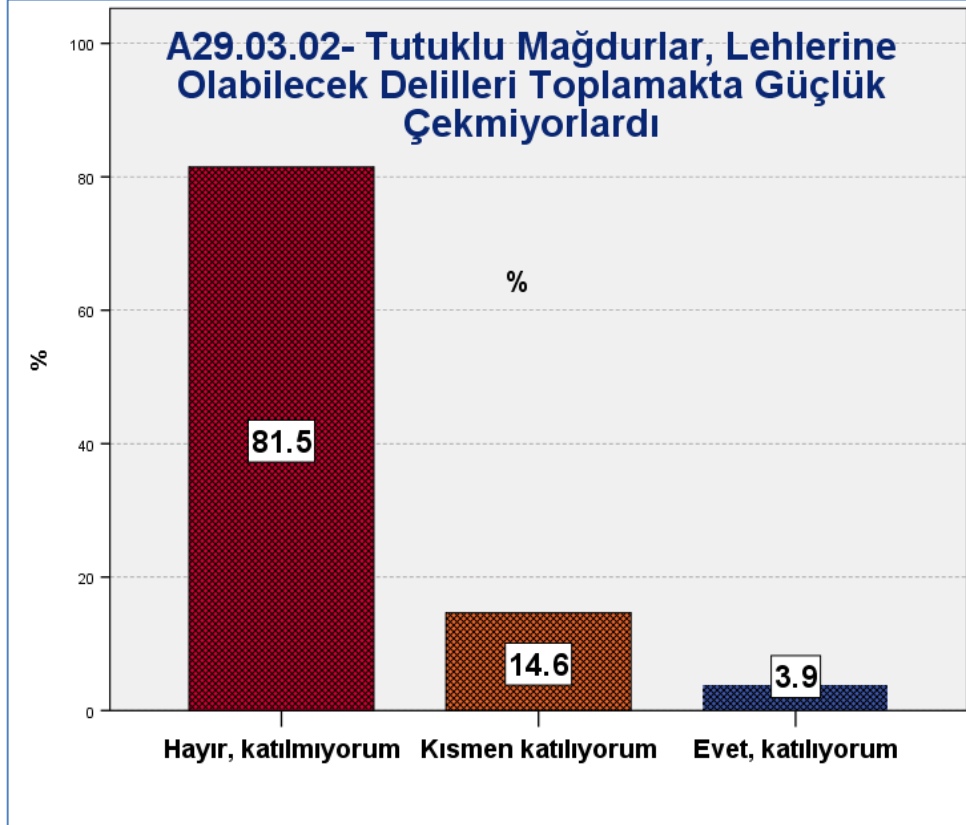

**A29.03- MAĞDURLAR CEZA İNFAZ
KURUMLARINDA TUTULURKEN, YAŞADIKLARI
ORTAMDAKİ ŞARTLAR VE DENEYİMLERİNE DAYALI
OLARAK "SAVUNMA HAKLARININ ENGELLENMESİNE
İLİŞKİN İHLALLER" KONULARINDAKİ ALGI VE
TUTUMLARI**

A29.03.01- İhtiyaç Duydukça, Yasal Çerçevesi Dahilinde, Avukatlarıyla Görüşebilip Görüşememe Durumu:

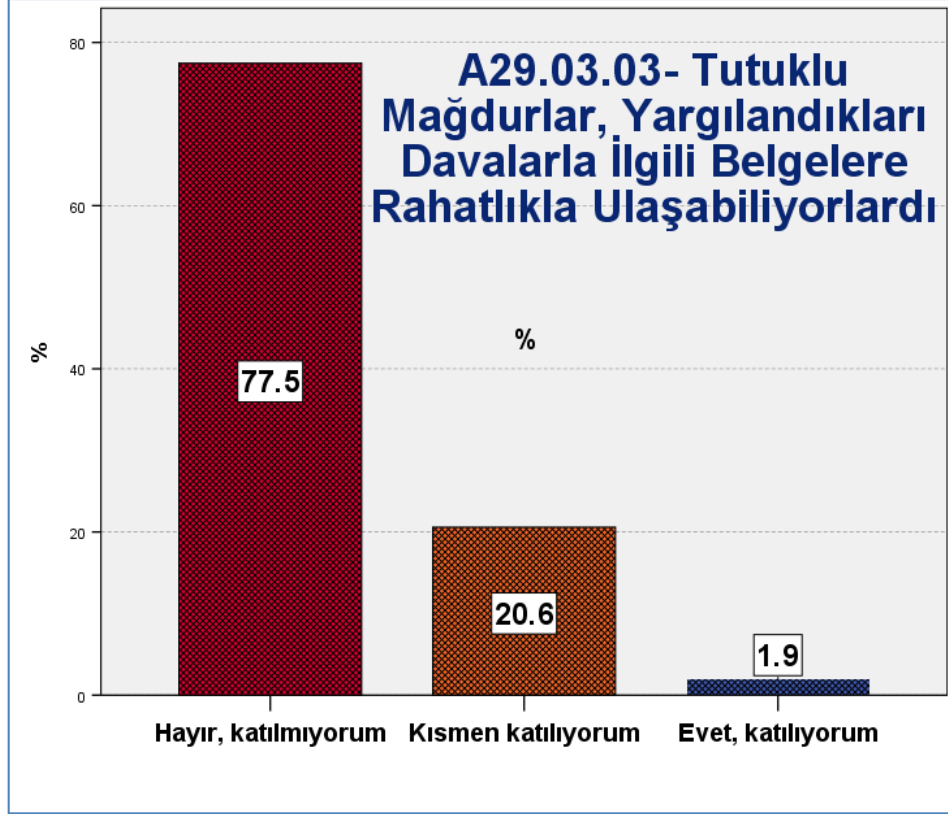

A29.03.02- Tutuklu Mağdurların, Lehlerine Olabilecek Delilleri Toplamakta Güçlük Çekip Çekmeme Durumu:

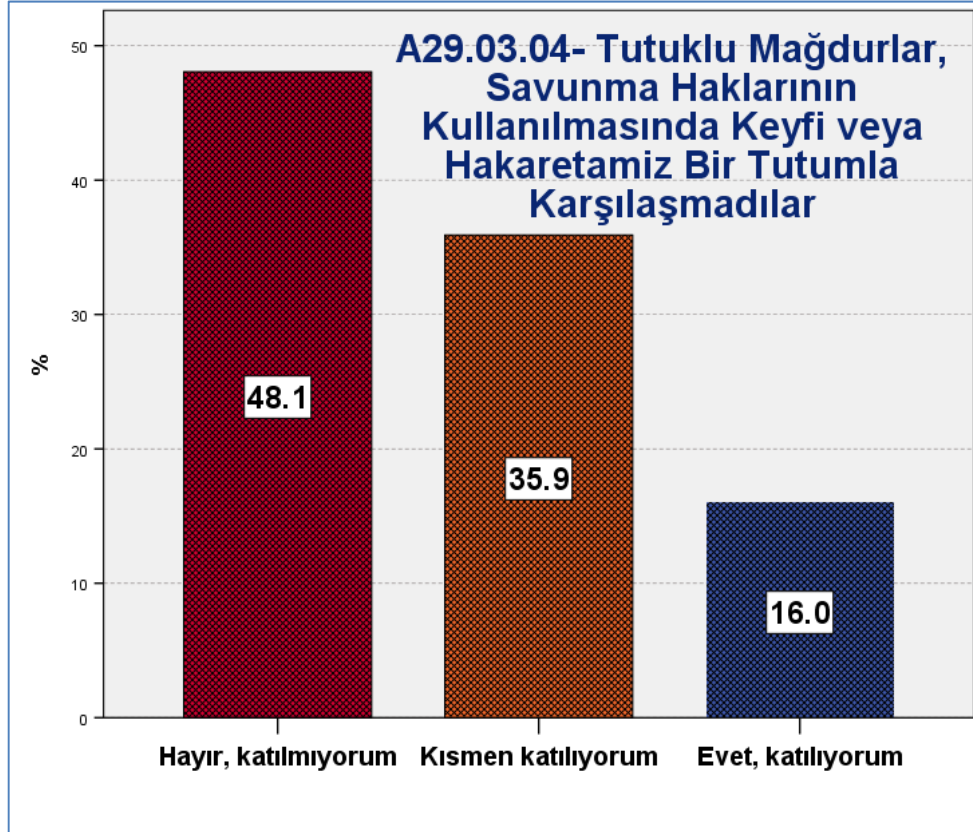

A29.03.03- Yargılandıkları Davalarla İlgili Belgelere Rahatlıkla Ulaşabilip Ulaşamama Durumu:

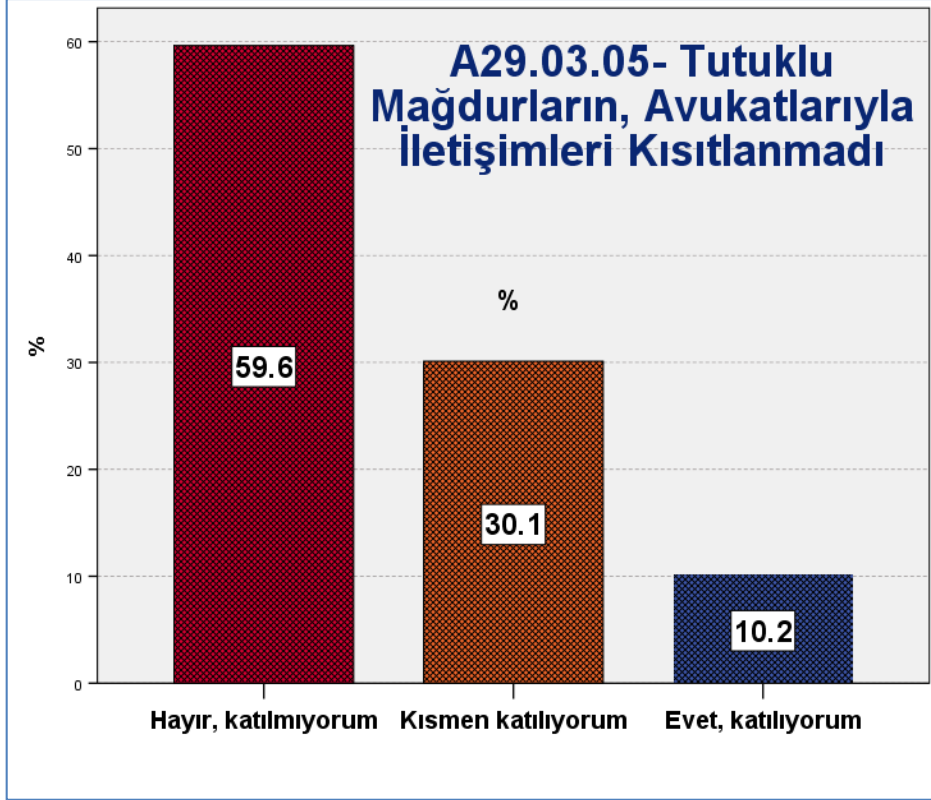

A29.03.04- Savunma Haklarının Kullanılmasında Keyfi Veya Hakaretamiz Bir Tutumla Karşılaşıp Karşılaşmama Durumu:

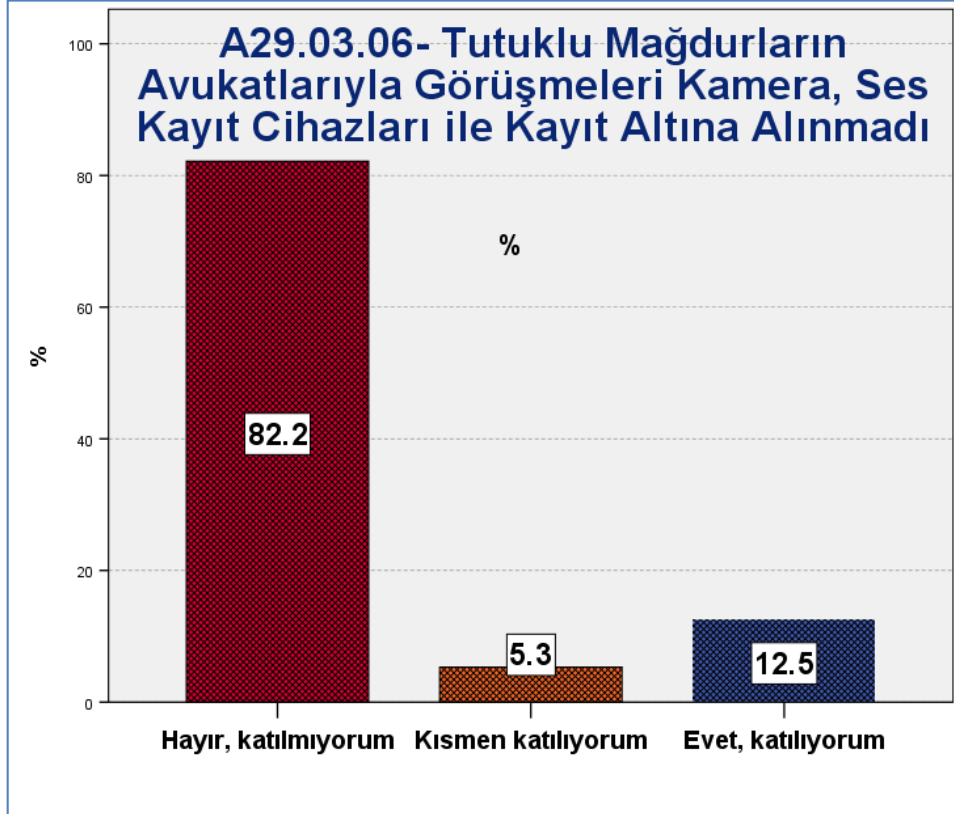

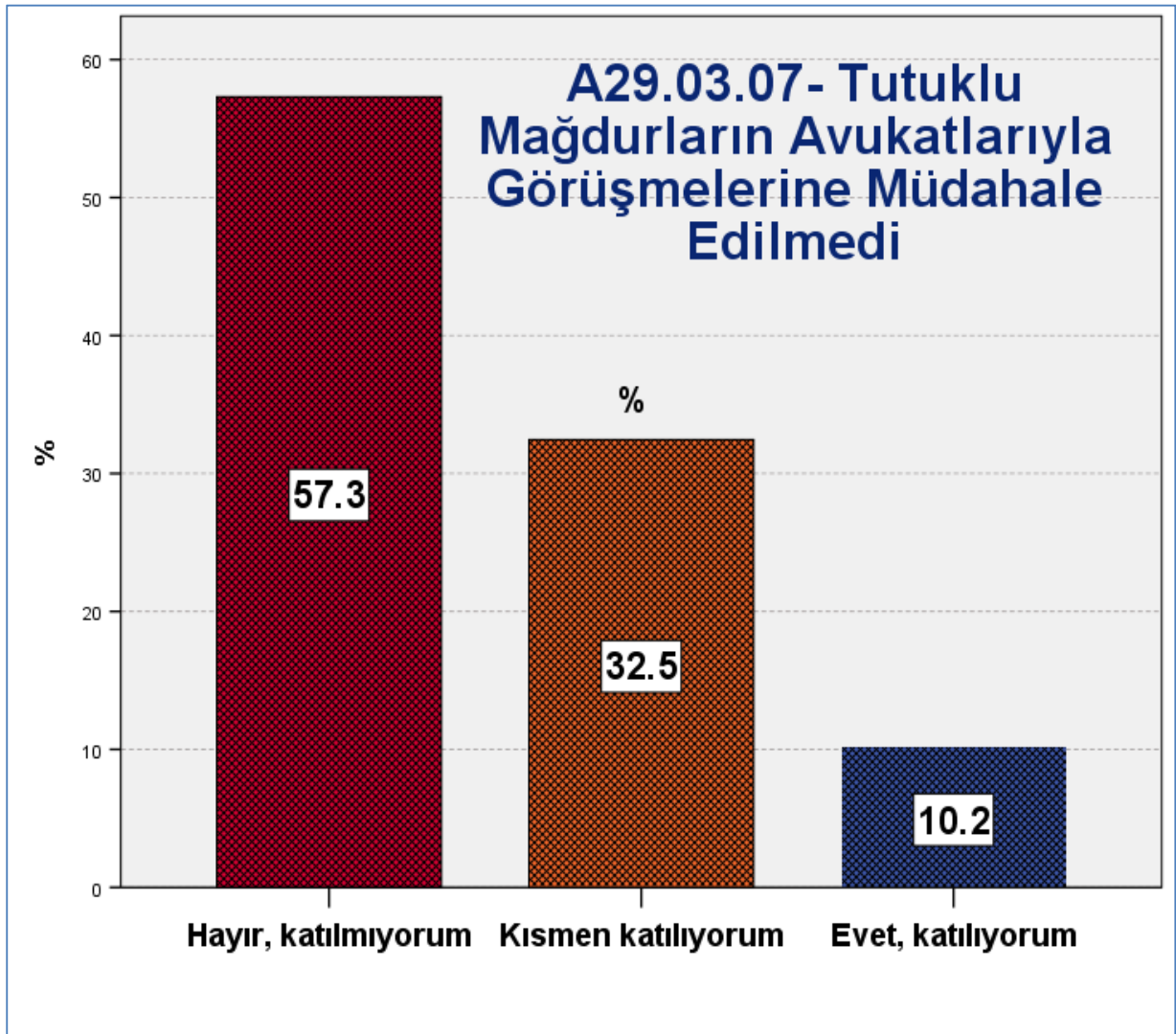
A29.03.05- Avukatlarıyla İletişimlerinin Kısıtlanıp Kısıtlanmama Durumu:

A29.03.06- Avukatlarıyla Görüşmelerinin Kamera, Ses Kayıt Cihazları ile Kayıt Altına Alınıp Alınmama Durumu:

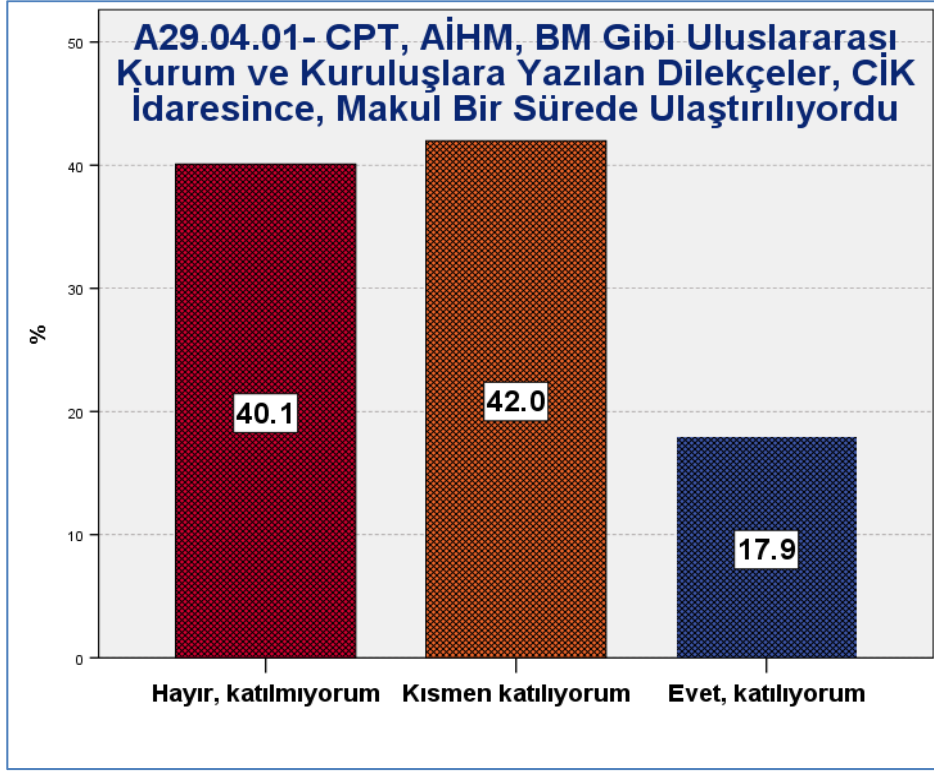

A29.03.07- Avukatlarıyla Görüşmelerine Müdahale Edilip Edilmeme Durumu:

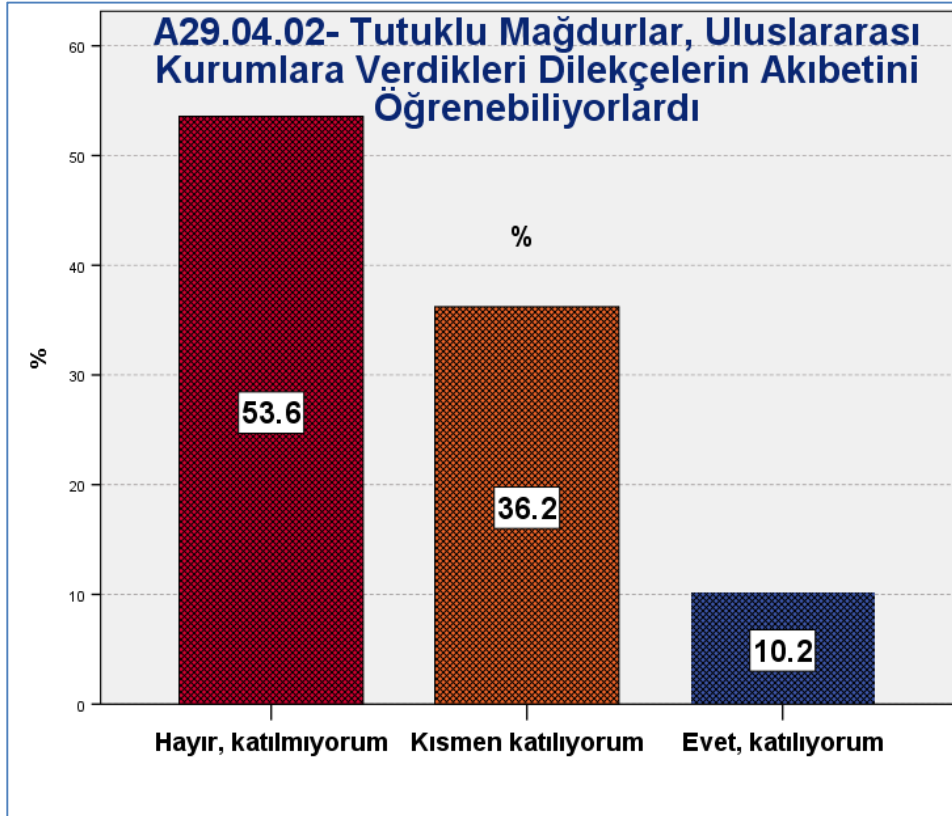

**A29.04- MAĞDURLAR CEZA İNFAZ
KURUMLARINDA TUTULURKEN, YAŞADIKLARI
ORTAMDAKİ ŞARTLAR VE DENEYİMLERİNE
DAYALI OLARAK "DİLEKÇE, İLETİŞİM VE
HABERLEŞME HAKLARININ ENGELLENMESİNE
İLİŞKİN İHLALLER" KONULARINDAKİ ALGI VE
TUTUMLARI**

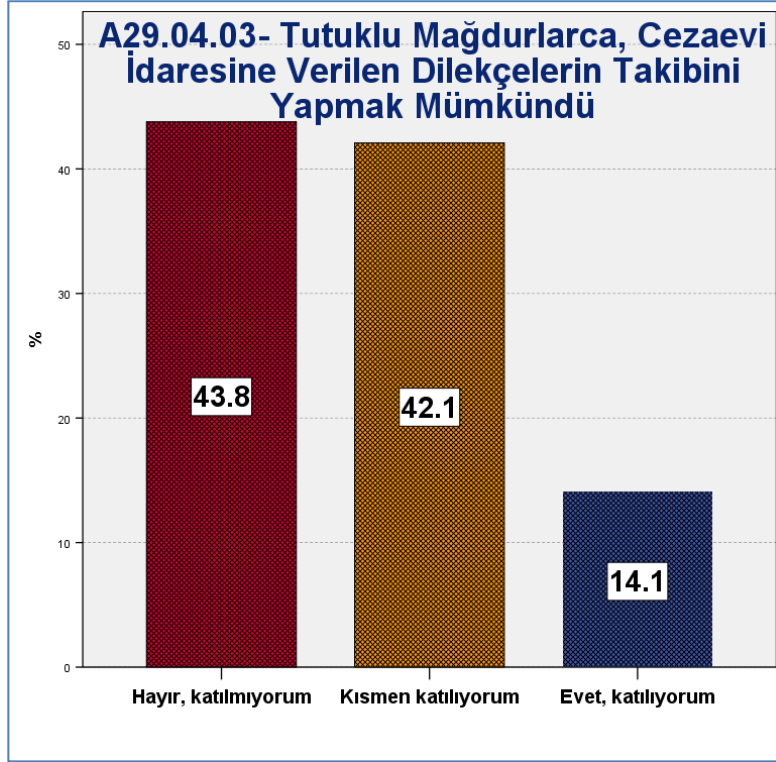
A29.04.01- CPT, AİHM, BM Gibi Uluslararası Kurum ve Kuruluşlara Yazılan Dilekçelerin, CİK İdaresince, Makul Bir Sürede Ulaştırılıp Ulaştırılmama Durumu:

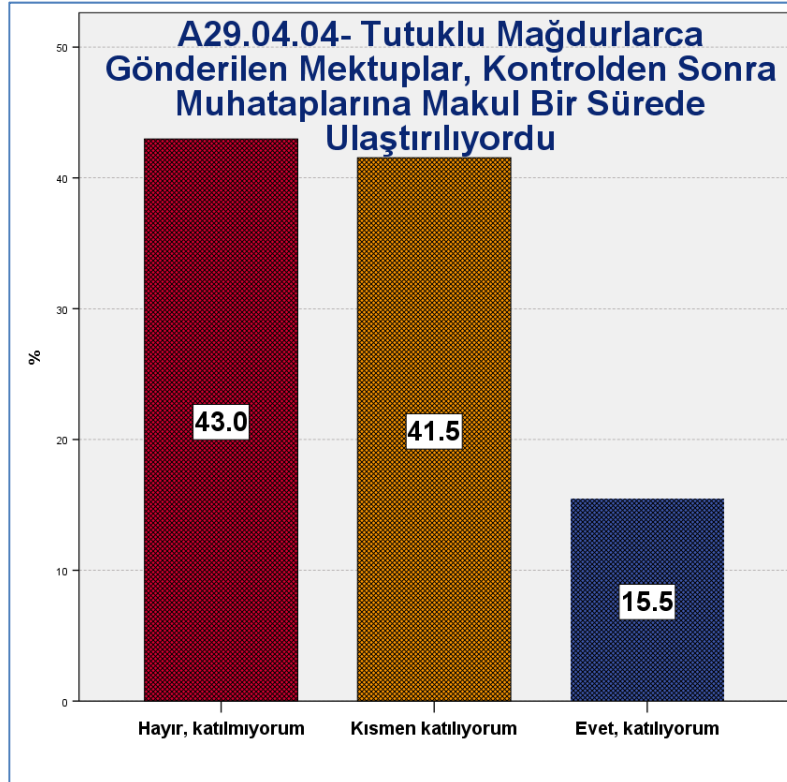
A29.04.02- Uluslararası Kurumlara Verdikleri Dilekçelerin Akıbetini Öğrenip Öğrenememe Durumu:

A29.04.03- Tutuklu Mağdurlarca, Cezaevi İdaresine Verilen Dilekçelerin Takibini Yapmanın Mümkün Olup Olmama Durumu:

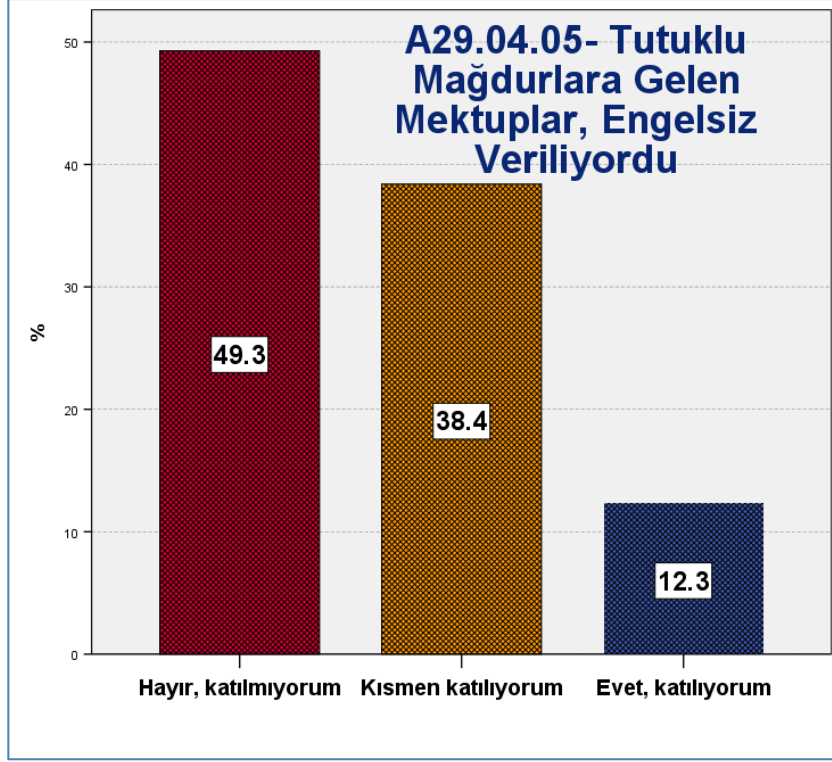

A29.04.04- Tutuklu Mağdurlarca Gönderilen Mektupların, Kontrolden Sonra Muhataplarına Makul Bir Sürede Ulaştırılıp Ulaştırılmama Durumu:

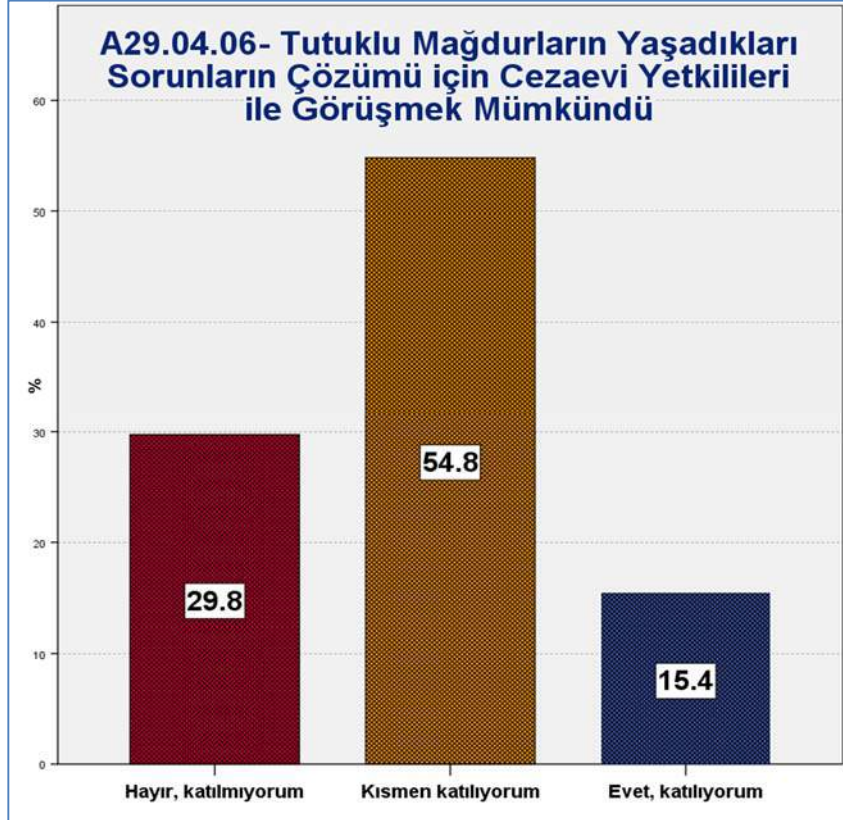

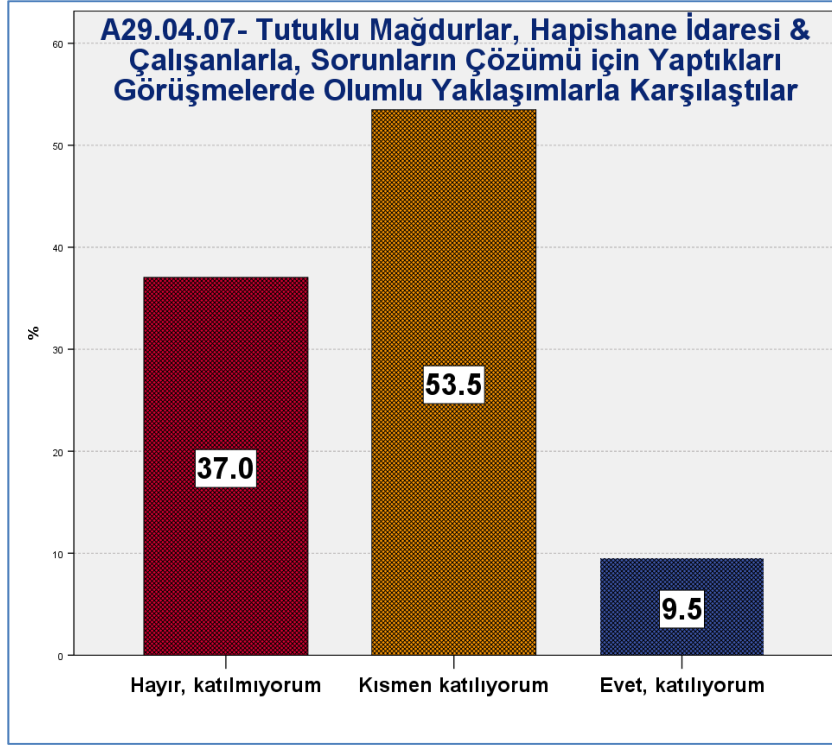
A29.04.05- Tutuklu Mağdurlara Gelen Mektupların, Engelsiz Verilip Verilmeme Durumu:

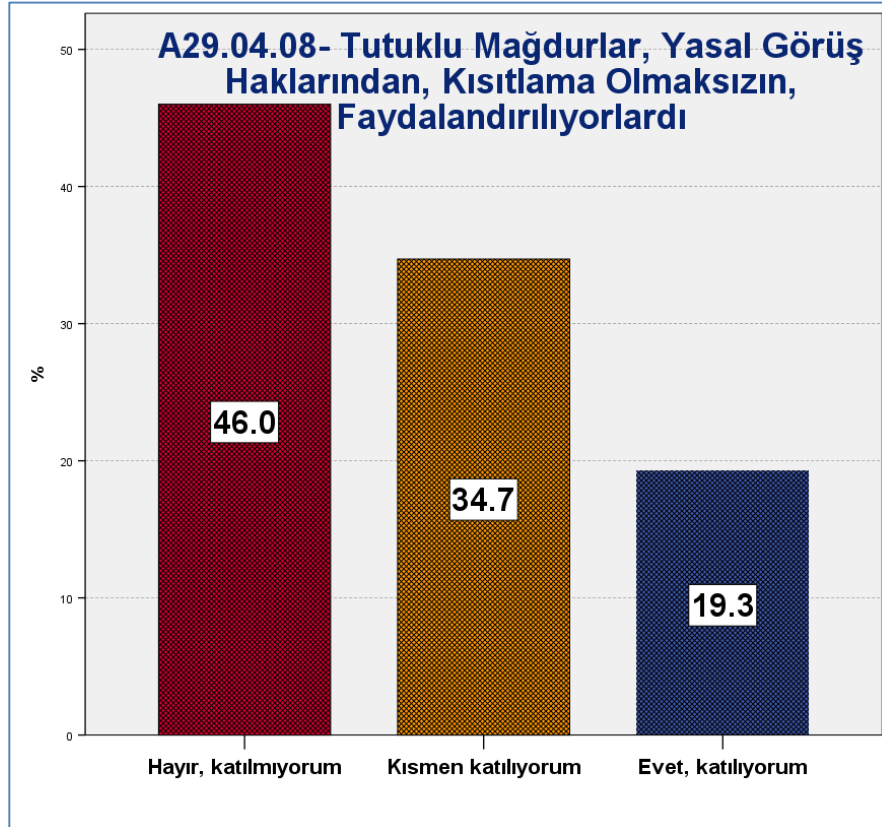
A29.04.06- Tutuklu mağdurların yaşadıkları sorunların çözümü için cezaevi yetkilileri ile görüşmenin mümkün olup olmama durumu:

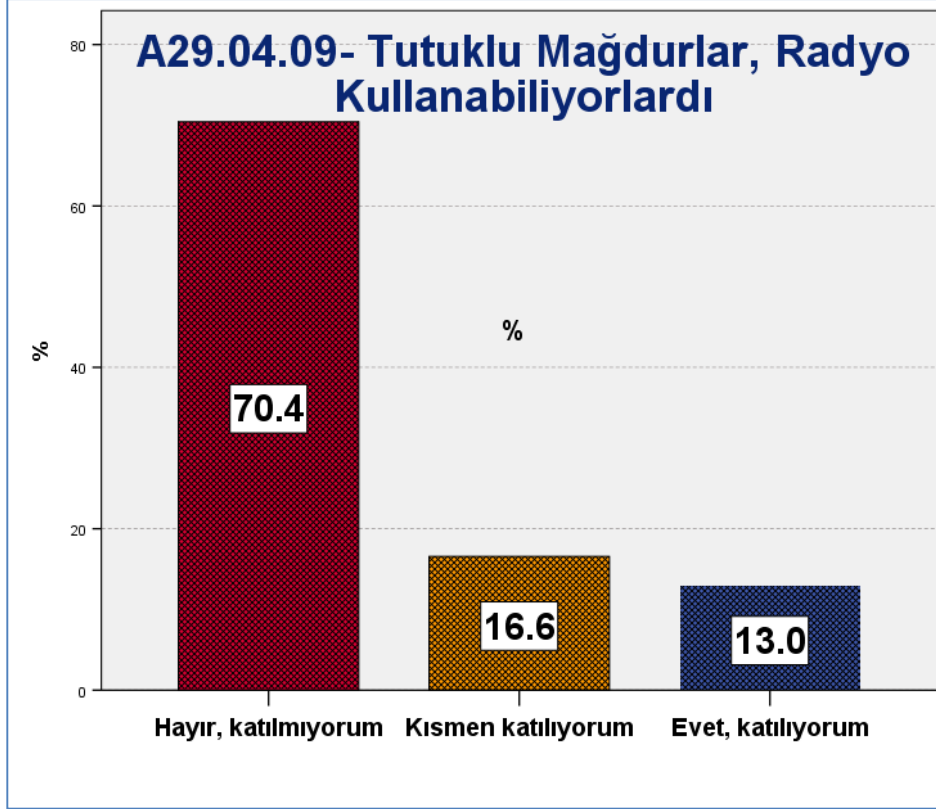
A29.04.07- Tutuklu Mağdurların, Hapishane İdaresi & Çalışanlarla, Sorunların Çözümü İçin Yaptıkları Görüşmelerde Olumlu Yaklaşımlarla Karşılaşma Durumu:

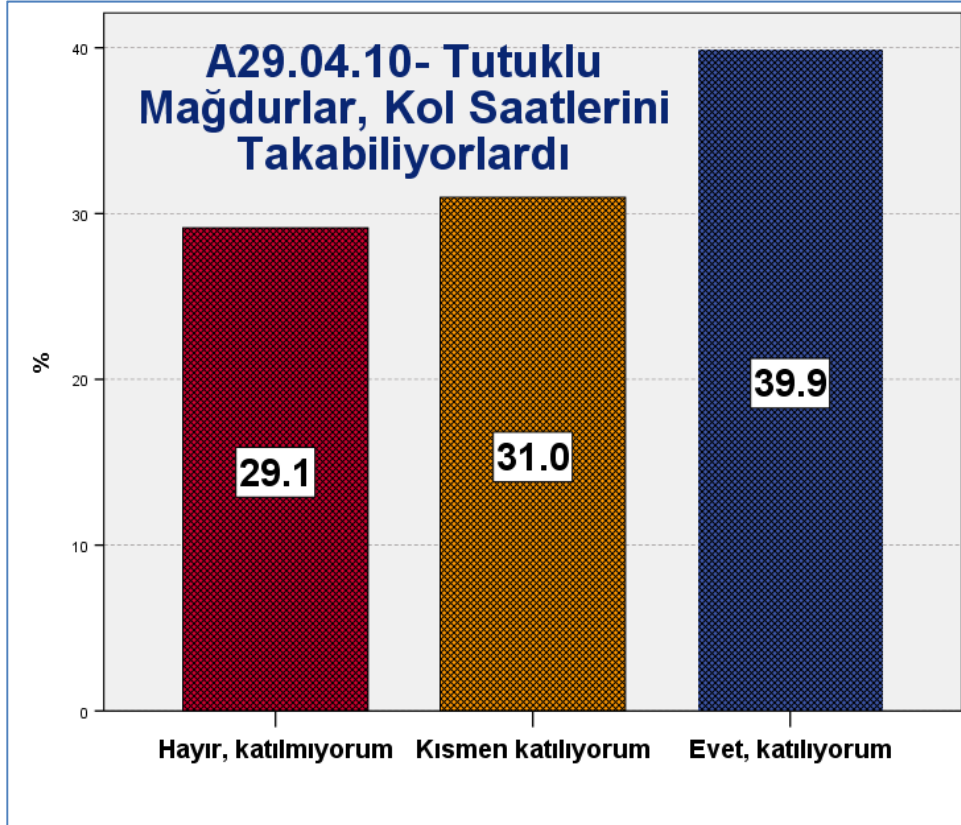
A29.04.08- Tutuklu mağdurların, yasal görüş haklarından, kısıtlamasız, faydalandırılıp faydalandırılmama durumu:

A29.04.09- Tutuklu Mağdurların, Radyo Kullanabilip Kullanamama Durumu:

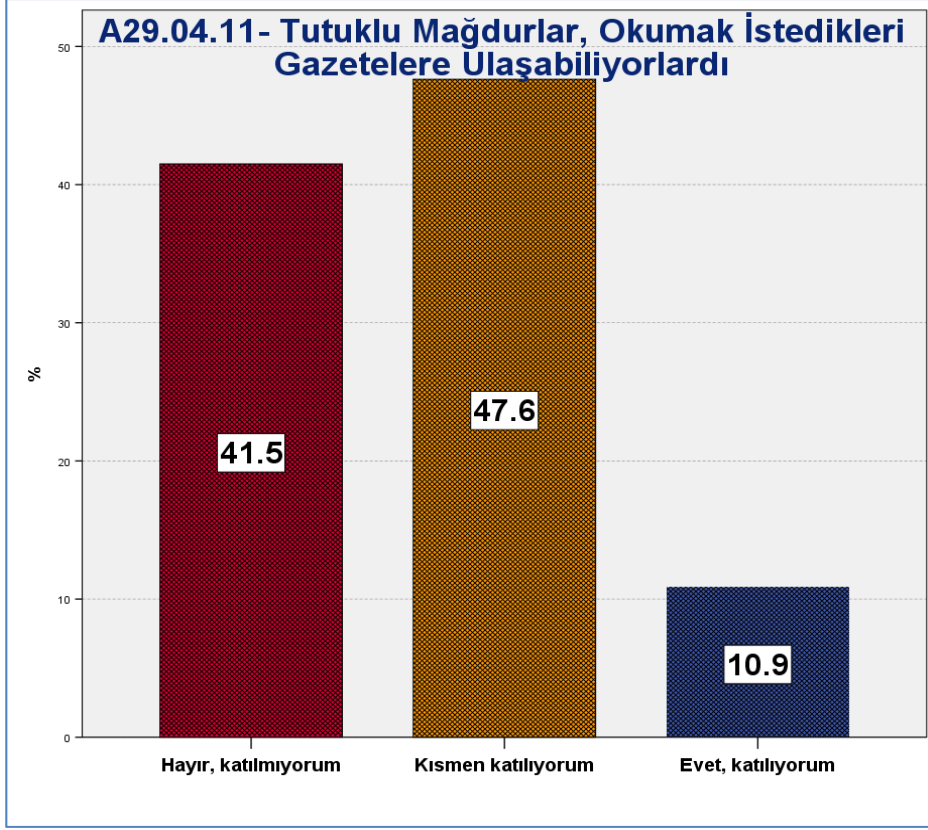

A29.04.10- Tutuklu Mağdurların, Kol Saatlerini Takabilip Takamama Durumu:

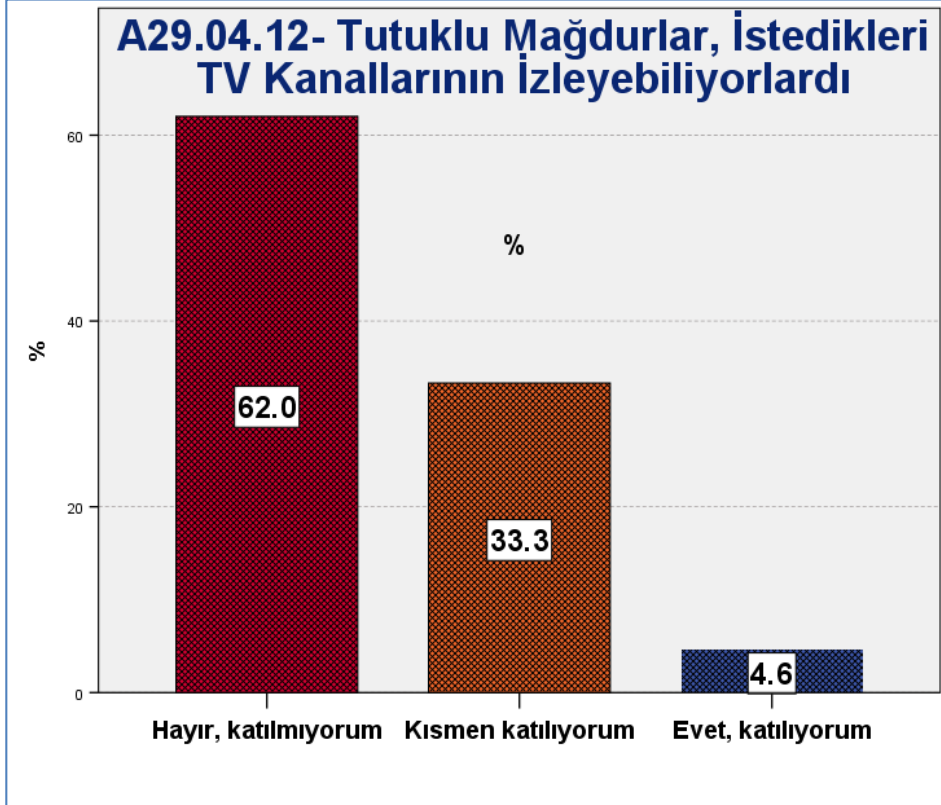

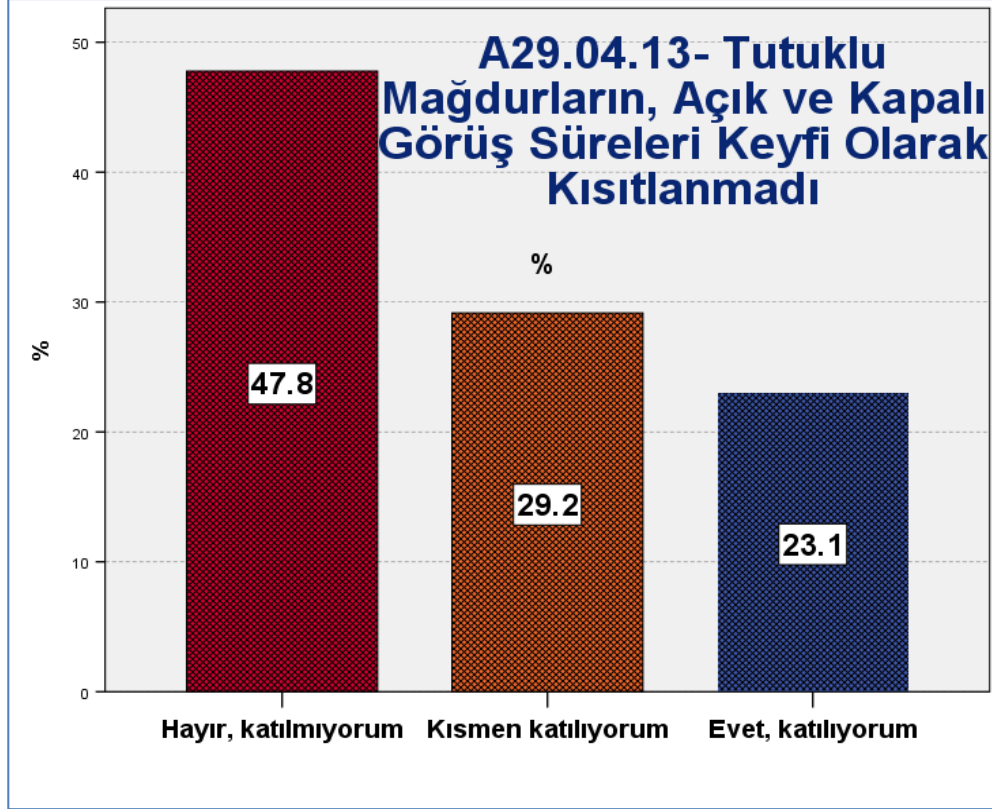
A29.04.11- Tutuklu Mağdurların, Okumak İstedikleri Gazetelere Ulaşabilip Ulaşamama Durumu:

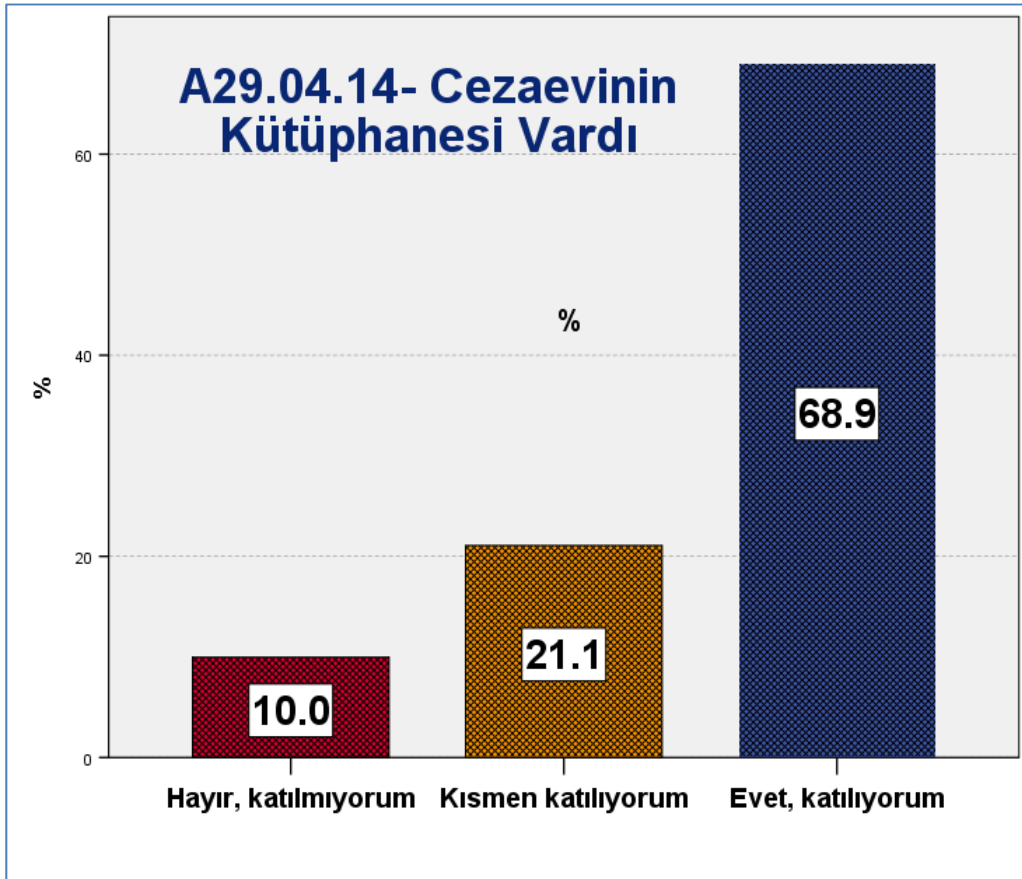
A29.04.12- Tutuklu Mağdurların, İstedikleri TV Kanallarının İzleyebilip İzleyememe Durumu:

A29.04.13- Tutuklu Mağdurların, Açık Ve Kapalı Görüş Sürelerinin Keyfi Olarak Kısıtlanıp Kısıtlanmama Durumu:

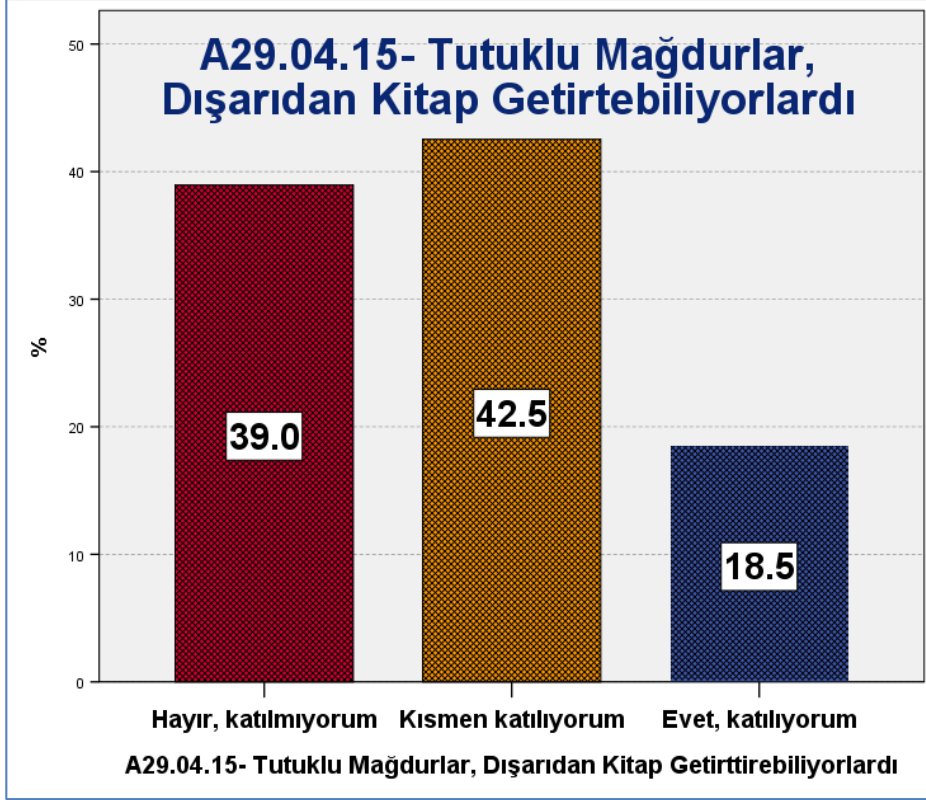

A29.04.14- Cezaevinin Kütüphanesinin Olup Olmama Durumu:

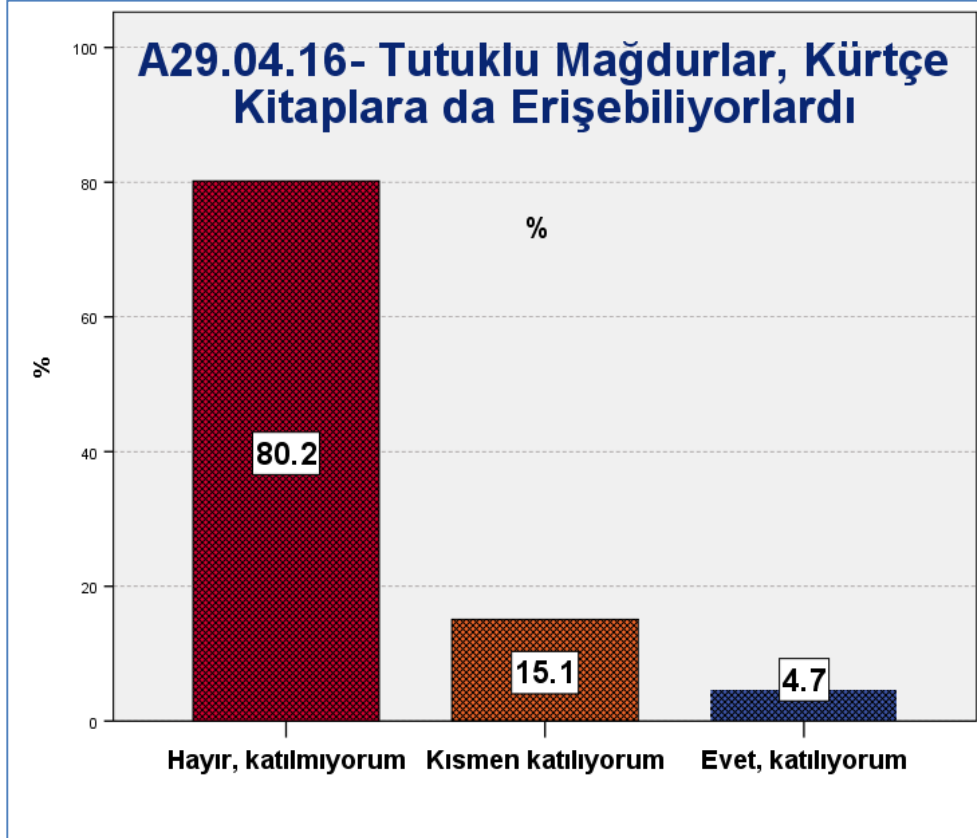

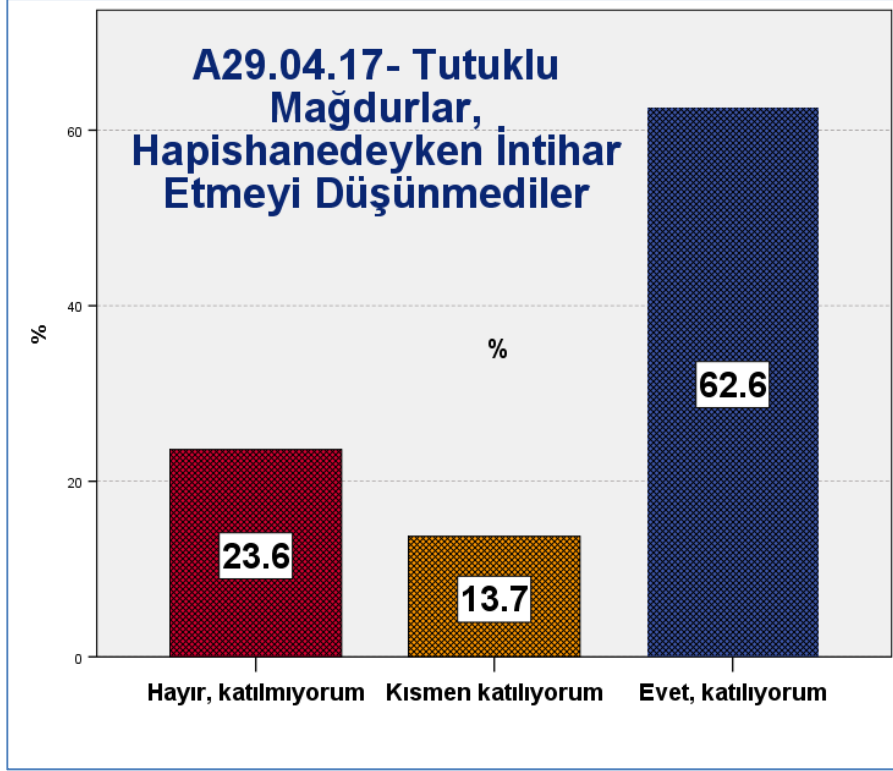
A29.04.15- Tutuklu Mağdurların, Dışarıdan Kitap Getirtebilip Getirtememe Durumu:

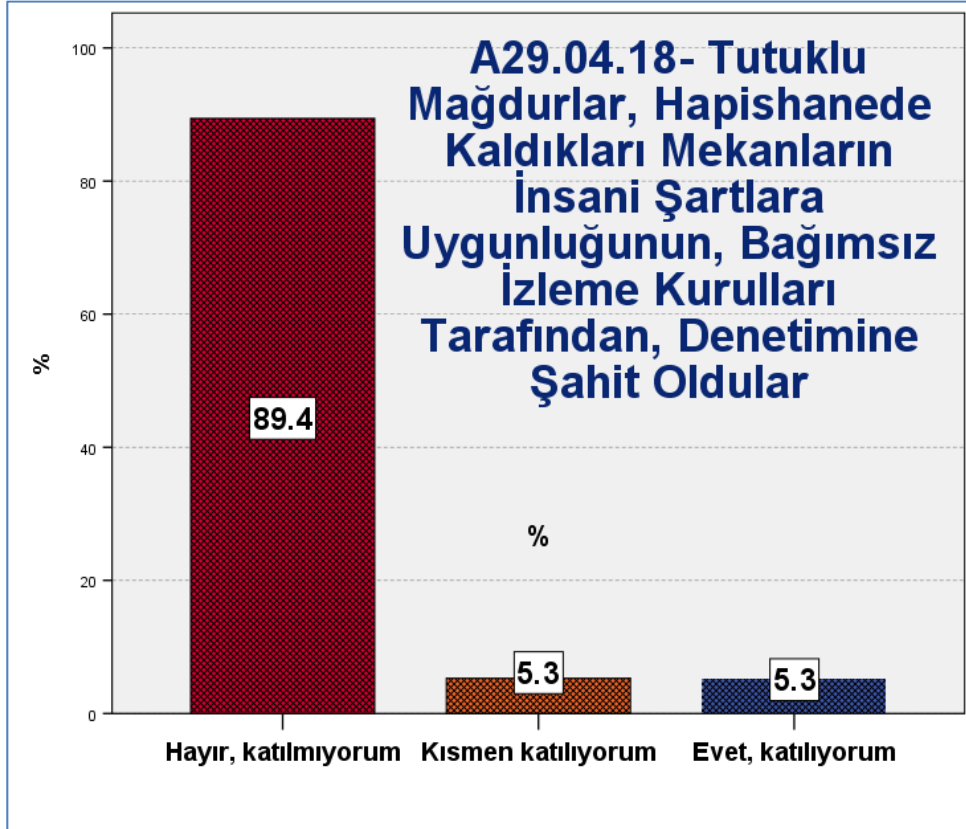
A29.04.16- Tutuklu Mağdurların, Kürtçe Kitaplara da Erişebilip Erişememe Durumu:

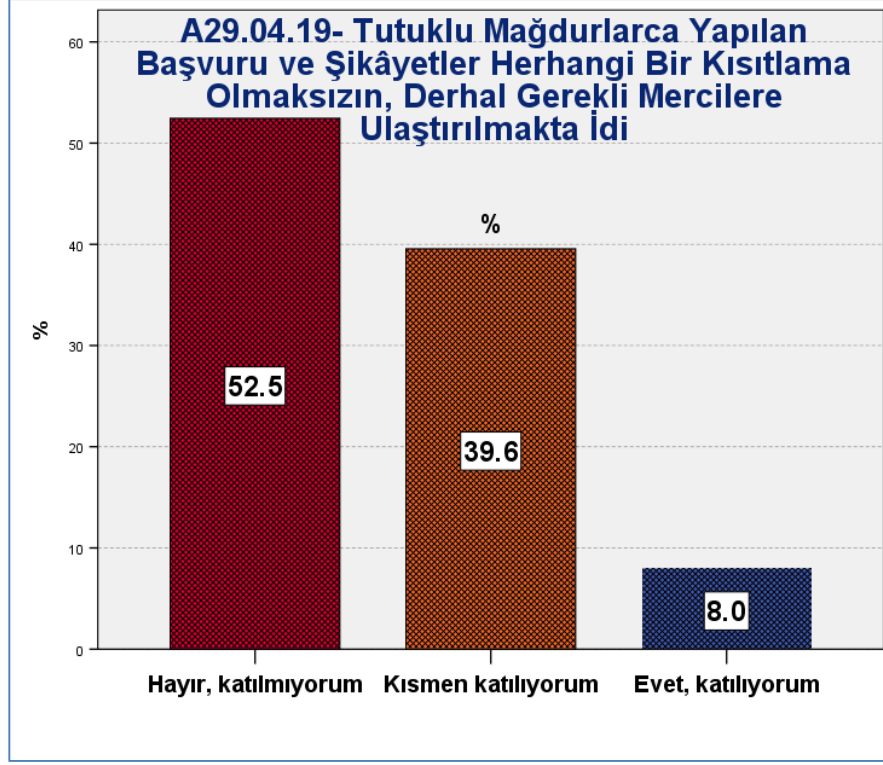
A29.04.17- Tutuklu Mağdurlar, Hapishanedeyken İntihar Etmeyi Düşünüp Düşünmeme Durumu:

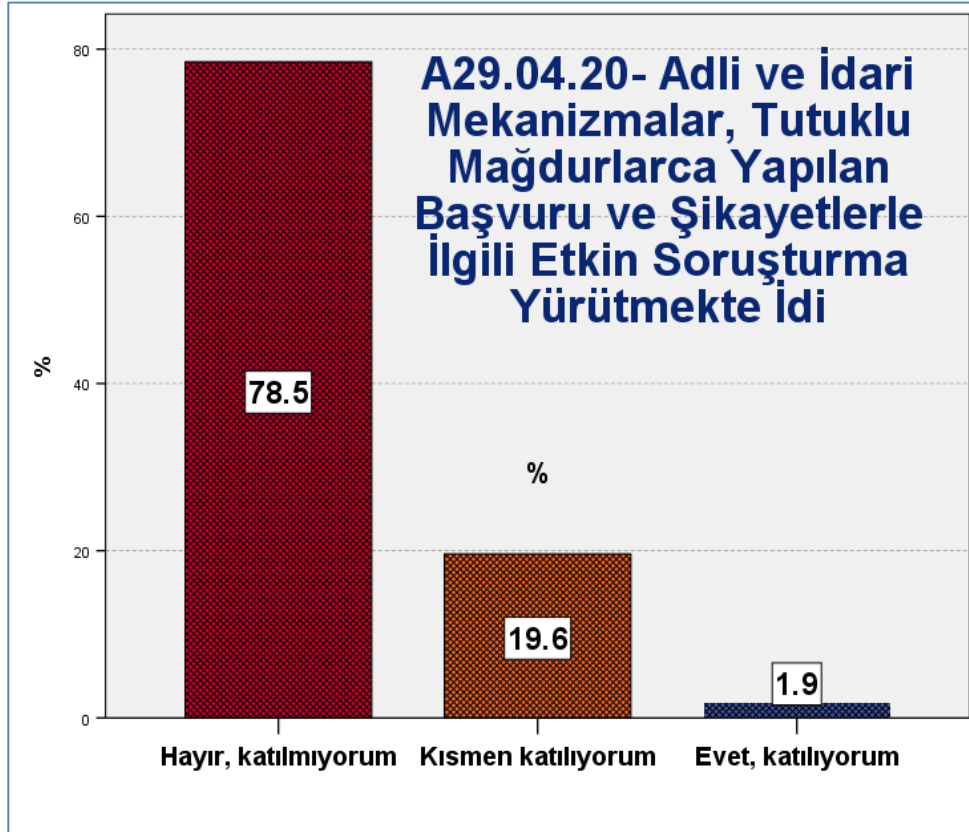
A29.04.18- Tutuklu mağdurların, hapishanede kaldıkları mekanların insani şartlara uygunluğunun, bağımsız izleme kurulları tarafından denetimine şahit olup olmama durumu:

A29.04.19- Başvuru ve şikâyetlerin herhangi bir kısıtlama olmaksızın gerekli mercilere ulaştırılıp ulaştırılmama durumu:

A29.04.20- Adli ve İdari Mekanizmaların, Tutuklu Mağdurlarca Yapılan Başvuru ve Şikâyetlerle İlgili Etkin Soruşturma Yürütüp Yürütmeme Durumu:

**A29.05- MAĞDURLAR CEZA İNFAZ
KURUMLARINDA TUTULURKEN,
YAŞADIKLARI ORTAMDAKİ ŞARTLAR VE
TECRÜBELERİNE DAYALI OLARAK "CEZA
İNFAZ KURUMLARINDA TUTUKLU /
HÜKÜMLÜ HAMİLE, YENİ DOĞUM YAPMIŞ,
BEBEKLİ VEYA ÇOCUKLU KADINLARIN
YAŞADIKLARI SORUNLAR VE HAK
İHLALLERİ" HAKKINDAKİ BİLGİ, ALGI VE
DÜŞÜNCELERİ**

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümündeki sorular, yalnızca, ceza infaz kurumlarında tutukluluk yaşamış olan mağdurlara sorulmuştur. Ancak, mağdurların bu bölümdeki soruları bilinçli bir şekilde cevaplayabileceklerinden emin olmak için, öncelikli olarak kendilerine, “Ceza infaz kurumlarında tutuklu / hükümlü hamile, yeni doğum yapmış, bebekli veya çocuklu kadın mahkumların cezaevlerinde yaşadıkları sorunlar hakkında bilgilerinin olup olmadığı” sorusu yöneltilmiştir. Bu mahiyetteki sorumuza “Evet” cevabı verenlere (%37,7), bu bölüm soruları yöneltilmiştir. “Hayır” cevabı verenleri (%62,3), araştırma sistemimiz otomatik olarak daha sonraki soru bölümlerine yönlendirmiştir. Özetle, bu bölümdeki sorularımıza sadece gerçekten bilgi/deneyim sahibi olanlar cevap vermiş, bilgi/deneyimi olmayanlar ise diğer sorulara yönlendirilmiştir. Böylece bu bölümde toplanan bilgilerin gerçekten “sağlam ve sağlıklı kaynaklardan” toplanması olanağı elde edilmiştir.

“Ceza infaz kurumlarında tutuklu / hükümlü hamile, yeni doğum yapmış, bebekli veya çocuklu kadınların yaşadıkları sorunlar” hakkında bilgi sahibi olduklarını beyan eden katılımcılara 4 adet açık uçlu, 15 adet de Likert tipi sorular sorulmuştur.

Katılımcılarımıza sorulan, açık uçlu sorularımız aşağıda sıralanmıştır.

- 5275 Sayılı “**Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun**”un **16-(4) maddesi “Hapis cezasının infazı, gebe (hamile) olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır. Çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa, doğumdan itibaren iki ay geçince ceza infaz olunur.”** hükmünü içermektedir. Ancak uygulamada özellikle birtakım terör örgütleri ile ilişkilendirilen kadınlara bu hükmün uygulanmadığına dair, kamuoyunda çok yaygın miktarda şikâyet bulunmaktadır. Bildiğiniz/yaşadığınız kadarı ile hamile veya yeni doğum yapmış tutuklu/hükümlü kadınların bu konularda yaşadıklarını anlatabilir misiniz?
- Bildiğiniz/yaşadığınız kadarı ile özellikle tutukluluk şartlarında “**Doğum yapmak zorunda bırakılmış**” tutuklu/hükümlü kadınların ve yeni doğan bebeklerinin yaşadıklarını anlatabilir misiniz?
- Bildiğiniz/yaşadığınız kadarı ile tutukluluk şartlarında “**düşük yapmış /düşük tehlikesi yaşamış**” tutuklu/hükümlü kadınların ve bebeklerinin yaşadıkları sıkıntılarını anlatabilir misiniz?
- Bildiğiniz/yaşadığınız kadarı ile “hamileliğini ve/veya doğumunu tutukluluk şartlarında geçirmek zorunda bırakılmış” tutuklu/hükümlü kadınların, 5275 sayılı kanunun hükmü gereğince “infazlarının ertelenmesi” gerektiğiyle ilgili müracaatlarına adli/idari kurumlarca nasıl bir muamele yapıldığı hususunda bildikleriniz burada aktarabilir misiniz?

Yukarıdaki sorularımıza katılımcılarca verilen cevaplar devamdaki başlıklarda aktarılmıştır.

A29.06- Tutukluluk Yaşamış Mağdurların, 5275 Sayılı Kanun'un Hamile ve Yeni Doğum Yapmış Kadınlarla İlgili 16-(4) Maddesinin Nasıl Uygulandığı ile İlgili Anlatımları

- ❖ *“Koğuşa 2,5 aylık prematüre bebek geldi. Kış çetin geçti. Isınma, yıkama, yeme, içme, her şeyde çok sıkıntı yaşadılar.”*
- ❖ *“Koğuştta 4-4,5 aylık bebekli anneler vardı.”*
- ❖ *“Koğuştta 7-8 aylık iki erkek, 15 aylık bir kız bebeğimiz vardı. Onların emeklemesi, yürümesi için gerekli ortam yoktu. Hijyen bebelere uygun değildi. Ayrı yatakları yoktu. Ayrı banyo yapma imkanları yoktu. Çocuklu kadınlara yerlere serilmesi için halı/kilim/battaniye gibi eşyalar verilmemişti.”*
- ❖ *“4 aylık bir bebekle annesi tutukluydu. Bebek için fiziksel ortam yoktu.”*
- ❖ *“4,5 aylık hamile tutuklandı. İçeride doğum yaptı. Şimdi çocuk 17 aylık, hâlâ içeride.”*
- ❖ *“6 aylık hamile iki ayrı bayanın doğumlarına birkaç gün kalastıya kadar cezaevinde tutulduğunu biliyorum. Birisi şeker hastası idi, sık sık hastaneye kaldırılıyordu. Buna rağmen doğumdan birkaç gün önce tahliye edildi.”*
- ❖ *“Yeni doğum yapanların jandarma eşliğinde cezaevine getirildiğini biliyorum. Tutuklu iken ismen sayacağım en az 5 tane hamile tutuklu olup cezaevinden doğuma gidip cezaevine donenler var. Savcının odasına çağırıp “Doğumu evinde mi yoksa cezaevinde mi yapmak istersin? Ona göre isim ver.” dediği kişiler var.”*
- ❖ *“7,5 aylık hamile ve 6 aylık bir bebek vardı koğuşumda.”*
- ❖ *“Çocuklar için özel yemek gelmiyordu bez almakta sıkıntı yaşıyordu.”*
- ❖ *“Arkadaşımın tutuklu eşi kendi sütünü sağıp çöpe döküyordu.”*
- ❖ *“Aynı koğuştta birlikte olduğumuz bir kişinin eşi açık görüşe geldiğinde tutuklandı. Anı cezaevine konulduğunda yanında 40 günlük bebeği vardı. Dördüncü ayın sonunda 6-7 yıl kadar hüküm verdi. Dosyası şu an ikinci aşamada-Yargıtay'da. Bu arada her ayın 15. günü Türkiye'nin bir ucundan diğer bir ucuna hayli masraf ve sıkıntılarla imza vermek için gelip gitmektedir. Dosyası üst mahkeme olduğundan dolayı da aslında olmaması gereken imza problemi çözülememiştir.”*
- ❖ *“Aynı koğuştta 5 bebeğin bulunduğunu duydum. Çocukların seslerinden rahatsızlık duyanlar oluyormuş. Çocuğun biri uyuyor, diğeri uyanıyor ve kimse düzenli uyku uyuyamıyor. Böyle bir ortamda bir anne ve bebeğinin sağlam kalması mümkün değil.”*
- ❖ *“Bir bebeğin 35 günlükken gelip bir yaşından sonra tahliye olduğunu biliyorum. Sadece bir bebekte değil...”*
- ❖ *“Bebekler için ayrı yatak yoktu, yerler taş olduğu için emekleme imkânı yoktu. Bebekler de akşamları bizim yediğimiz yemeklerden yiyordu. Oyuncakları kısıtlı geliyordu.”*
- ❖ *“Çocuklu ve 7,5 aylık hamile anne gördüm 26 gün nezarete yerde yattı.”*

- ❖ “Benim bildiğim bir koğuşta 2 tane 4 yaşında çocuk yine aynı koğuşta bir hamile kadın vardı.”
- ❖ “Benim kaldığım koğuşta iki hamile bayan vardı bu bayanlar 2 ay kaldılar ve orada yeterince beslenemediler. Koğuş temizliği gibi ağır işlerde zorlanıyorlardı ve sürekli orada doğurmak istemediklerini söyleyip ağlıyorlardı.”
- ❖ “Benim kaldığım koğuşun hemen yanın da bayan koğuşu vardı. Bir gün sabah saat 11 gibi bir bağırtı çağırtı oldu. Saatlerce bir bayanın sesi avlularda yankılandı. Sonradan basından öğrendik ki bir bayan düşük yapmış.”
- ❖ “Yemekler çocuklar için çok uygun değildi.”
- ❖ “Bir görüş esnasında, bir kere, bir anneyi çok küçük bebeğiyle koridorda yürürken görüşmüştüm. Uzun süre hafızamdan silinmeyen bir görüntü oldu.”
- ❖ “Bir yaşlarında bir çocuğa bez verilmedi ceza evine getirilmedi. Kadın bezi kullandılar. Mahkemede savcı bunu duyunca bez sağlanmasını belirtti. Çocuk bezi dışında hiçbir şey karşılanmadı. Bir oyuncuğu 5 ay sonra getirdiler, sosyolog aracılığıyla. Hikâye masal kitabı oyuncak boya defter hiçbir ihtiyaç ben tutukluymken karşılanmadı. Hiçbir dilekçe rica dikkate alınmadı. Haftada bir çocuklara sağlıksız abur cubur getiriliyordu.”
- ❖ “Bizim koğuşta 7 aylık hamile vardı. Bir de 21 aylık bir çocuğu vardı. Bir de 8 aylık bir bebek vardı. O çocuklara yeterli park yok, özgürlük yok, yeterli yemekleri olmuyor. Çocuk için ortam hiç uygun değil. Hijyen yok. 27 kişi kapasiteli bir koğuşta 60 kişi tabi böyle olunca bütün hizmetler yetersiz kalıyor. Sağlık, ziyaret, revir, sevk, yani aklınıza gelebilecek bütün cezaevi hizmetleri. Bir arkadaş 70 gün diş ağrısı çekti daha sonra diş hastanesine götürüldü. Gazete istiyoruz akşam oluyor gelmiyor. Sebze yemekleri hep kumlu oluyordu. Ben salata, ıspanak ve pırasa yemeğini çok severim orada yiyemiyordum. Genel olarak görevliler çok sert idiler. Acaba cezaevi kuralları arasında böyle bir şey mi var diye düşünüyorum. Bize insan gibi davranan olunca çok mutlu oluyorduk.”
- ❖ “Ceza evinde kalan bebekli bayanlar olduğunu söyleyen koğuş arkadaşları vardı ve onların daha çok ihtiyacı olduğunu düşündüğümüzden kantin fişine “...cici bebe” markasını yazmıyorduk.”
- ❖ “Çocuklu birçok kadın vardı. Kriz geçiren bir kadının sesi, bütün koğuşlardan duyuluyordu. Zamanında müdahale edilmiyordu.”
- ❖ “Doğum esnasında ailesine haber verilmemesi ve görevli memur nezaretinde kelepçeli şekilde doğum gerçekleştirmeye zorlanma vardı. Bebeğin anneden ayrılması ve 6 gün gösterilmemesi oldu. Bebeklere hiç uygun olmayan beslenme ve fiziksel şartlar vardı.”
- ❖ “Ortam yeni doğmuş bir bebek ve yeni doğurmuş bir anne için hiç uygun olmamasına rağmen doğum zamanı gelen kadınların doğuma götürülüp ertesi gün tekrar cezaevine getirildiğini biliyorum. Bebekler masaların üzerinde emeklemek zorunda kalıyordu.”
- ❖ “Doğuma az kalmış olduğu halde gözaltına alınıp bu esnada doğuma götürüp zamanda müdahale edilmediği için ikiz bebeklerden biri karnında ölen diğeri ise doğduktan sonra bir ay sonra ölen kadınlar var.”
- ❖ “Ben hastaneye giderken kucağında küçük bebek olan bir bayanla aynı araçla gittik.”

- ❖ “Erkek olduğum halde akşama kadar bebek ağlama seslerinden rahatsız oldum.”
- ❖ “Gözümlüde 6-7 aylık hamile bayanlarla karşılaştım. Çoğunluğu tutuklandı.”
- ❖ “Hamile bir bayan 3 ay kadar cezaevinde bizimle birlikte kaldı. Sürekli ağlıyordu. Psikolojisi acayip bozuktu. Daha sonra masum olduğu ortaya çıktı ve tahliye oldu. Bu kişi bebek tedavisi görerek hamile kalmış üstelik.”
- ❖ “Hamile bir bayan günlerce hastalandı doktora götürmediler az kalsın ölecekti.”
- ❖ “Hamile bir bayan ...CİK karnında çocuk bilinmeyen bir nedenle ölüyor. Fark edilince anne ...Hastanesine götürülürken yolda o da ölüyor. Hem bebek hem annesi tutuklu olarak vefat etti. Biz tutuklu iken.”
- ❖ “Hamile olan, 1 yaşından küçük çocuğu olan, çocuğunu emzirdiği halde tutuklanan kişiler vardı.”
- ❖ “Hamileliğini içerde öğrenen bir hanım vardı. Düşük tehdidi geçiriyordu. Kanamaları vardı. Kontrolleri olmuyordu. Yine 6,5 aylık hamile vardı bebeği sıkıntılıydı. İki tane bebek vardı. Biri 6 aylık diğeri 9 aylıkken aramızdaydı. Bebekler emekleme, yürüme, oyuncak, beslenme konusunda çok sıkıntılar yaşadılar. Kıyafetlerinin yıkanıp kuruması her şey sıkıntı idi.”
- ❖ “Hapisteki arkadaşımın eşini doğumdan 3 gün sonra, doğum yaptığı hastaneden alıp cezaevine gönderdiler. Bu sebeple arkadaşım içerde bir şey yapamıyor olmaktan bunalıma girip intihar etmeyi düşündü.”
- ❖ “İki aylık bebek annesiyle tutuklandı.”
- ❖ “İlk koğuşumda 9 aylık hamile bayan vardı. Doğumuna günler kalmış ama o şekilde tutukluydu ve o şekilde elleri kelepçeli başka bir ile sevk edildi. Hamile, gözaltındayken bebeğini kaybeden bir bayan tutuklanmıştı.”
- ❖ “Kocası koğuşumuzda olan ve aynı ağır ceza mahkemesi tarafından yargılanan, arkadaşın, yeni doğum yapmış eşi, doğum sonrası tutuklandı. Kısa sürede hüküm verildi ve “tutukluluğa devam” kararı verildi. İnfaz kanununda yazılı ilgili madde ile eşi ağır cezaya başvuran baba, kanunda açıkça hüküm “ertelenir” yazdığı halde mahkeme başkanı tarafından gayri ciddi olarak “O madde tutuklular ile alakalı” şeklinde cevap vermiştir. Zaten hüküm vermeden önce de tutuklama kararını ve tutuklamalara devam kararlarını çocuğu 6 aydan küçük olmasına rağmen veren hâkim de aynı hakimdir.”
- ❖ “Koğuş arkadaşım 5 aylık hamileyken girdi çok sıkıntılı bir hamilelik geçirdi. Vücudu şiddetli kaşınıyordu, her tarafı morarıyordu. Özellikle hamileliğinin son günlerinde hiç uyuyamıyordu çok sağlık sorunu vardı ancak doğumdan sonra tahliye edilebildi.”
- ❖ “Koğuşta süt alan bebeğinden ayrılmış bir anne vardı. Psikolojik durumu herkesten çok daha vahimdi. Her sabah ağlayarak uyanırdım. Ve hep aynı rüyayı gördüğünü söylerdi, tam bebeğini emzirirken çekip aldıkları için rüyasından haykırarak uyanırdı.”
- ❖ “Koğuştaki bir annenin 6 ayını doldurmayan bir bebeği vardı. Şartlar zor olduğu için bebeğini yanına alamadı. Sütünü lavaboya sağdı.”
- ❖ “Lohusa kadın 10 gün gözaltında bebeğiyle kaldı.”

- ❖ *“Nezarethanede 5 aylık bir bebeğin annesini emerken, bir bayan polisin kadına “Gel şuraya” deyip çocuğu emmeden ayırıp, çocuğun feryatları, bağırması karşısında annesinin şaşırıp ne yapacağını bilmemesi durumu beni çok duygulandırmıştır.”*
- ❖ *“Nezarethanede iken hamile bir kadın vardı yan hücrede. Geceleri sancılarını duyuyordum. 2 gün kadar kaldı. O gitti diye sevinirken bu sefer bebekli bir kadın geldi. Bebeğinin ağlama sesini duyuyorduk.”*
- ❖ *“O kadar zalimce ki. Hepsini Allah'a havale ediyorum. Birkaç blok öteden duyduğumuz O küçük çocukların ağlamaları hâlâ kulaklarımızda...”*
- ❖ *“...Cezaevinde hamile olarak alınan ve doğumu orda yapılan birini koğuş arkadaşından duydum. Sabah kalktığında kanlı bir şekilde uyanan kadına hemen müdahale edilmemiş. Doğum için götürüldükten sonra bebeğini hastanede hiç göstermeyip kadını hemen cezaevine göndermişler. 3 4 gün sonra da tahliye etmiş savcılık. Bizim koğuşta 1 yaşında 2 bebek vardı. İdare yemek noktasında çok yetersizdi.”*
- ❖ *“Hamile bir bayanın hemen yandaki açık cezaevinde doğumuna yakın ve ancak kanaması olduğu zaman hastaneye götürüldüğünü biliyorum.”*
- ❖ *“Yeni doğum yapmış anneler sütlerini lavaboya sağmak zorunda kaldılar.”*
- ❖ *“Hiçbir hukuk kuralı tanınmıyordu. Çocuklar da bebekler de suçsuz yere hapislerde tutuluyordu.”*
- ❖ *“Telefon görüşlerine giderken küçük çocukları görüyordum. Gece ağlama seslerini duyuyordum.”*
- ❖ *“... ‘da kaldığım ceza evinde koğuşumuza yeni gelen bir öğretmen arkadaşın eşi hamile olmasına rağmen tutuklanmıştı.”*
- ❖ *“Yan koğuşta daha kırk günlük bile olmayan bebeği ile tutuklanmış bir kadın vardı. Bebeği üç aylık olduğunda çıktığı duruşmada tahliye edildi.”*
- ❖ *“Yargılandığım dosyada bebekli bir bayan vardı. Arkadaşlardan bebeğin 1 aylıkken annesiyle beraber cezaevine konulduğunu duymuştum. Duruşma esnasında sürekli bebeği ile ilgilenmek zorunda kalıyordu...”*
- ❖ *“Yeni doğum yapmış birçok annenin tutuklanması, bebeğine verecek sütü lavaboya boşaltması. Bir annenin kırk günlük bebeği kucağındaiken mahkemeye götürülüp tutuklanarak aylarca cezaevinde yatması, psikolojik ilaç almasına şahit oldum.”*
- ❖ *“Yenidoğan bebekler güneş göremiyordu, bez temin edilmiyorlardı. Doğru düzgün doktor kontrolü yoktu.”*
- ❖ *“Eşimin koğuşunda zehirli hamilelik yaşayan birisi varmış.”*
- ❖ *“Bebeklerin hamile kadınların hiçbir şekilde yaşayamayacağı bir ortamdı.”*
- ❖ *“Kucağından bebeğini düşüren bir annenin cezaevi aracı içinde elleri kelepçeli olduğu için bebeğini yerden kucağına alamadığı için fenalaştığını aktarmışlardı.”*

A29.08- Tutukluluk Yaşamış Mağdurların, Bildikleri & Yaşadıkları Kadarı ile Tutukluluk Şartlarında "Doğum Yapmak Zorunda Bırakılmış" Tutuklu & Hükümlü Kadınların ve Yeni Doğan Bebeklerinin Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Anlatımları

- ❖ “7,5 aylık hamile kadın cezaevindeki seslerden korkmuş ve erken doğum yapmış. Ben iki gün sonra oraya götürüldüm. Kadın doğum yapınca cezaevine geri getirilmiş. Bebek kuvözde kalmış.”
- ❖ “Anneleri ile cezaevinde yaşamak zorunda kalanlar ve cezaevinde düşük yapan kadınları ve hatta ölen kadınları duydum.”
- ❖ “Bebek hastalandı... Mama bez ihtiyacı hemen karşılanmadı.”
- ❖ “Bebeklere uygun gıda gelmiyordu. Hazır puding ve bisküvi veriliyordu her gün.”
- ❖ “Bebeklerin ortamında bulunması gereken hijyen yoktu. Ayrı yatakları yoktu, bizim yediğimiz yemeklerden yiyordu bebekler de.”
- ❖ “Benim olduğum nezarethanede kalanlar doğum yapmak üzereydi fakat sonra ne oldu öğrenemedim.”
- ❖ “Benim yan koğuşumda bir kadın gece yarısı doğum yaptı ancak sadece sesleri duyabildik hastaneye kaldırdılar gece yarısı.”
- ❖ “Bildiğim kadarıyla yaklaşık 700 bebek ceza evinde. Bu hem insani hem ahlaki ve hem de hukukî değil. Kanaatim bilerek ve isteyerek zulüm yapılıyor.”
- ❖ “Türkiye’nin en büyük ayıbı ve bu nadide bayanlara ve aciz yavrulara yapılan bir zulümdür.”
- ❖ “Bir anneye uzun bir süre bebek bezi sağlanmadı. Kıyafetleri yırtıp kullanmıştık.”
- ❖ “Bir arkadaşın eşi kötü muamele görmüş.”
- ❖ “Bir sevk sırasında tanıştığım birisi eşinin tutuklu olduğunu ve B12 vitamini ihtiyacı olduğu için ceviz talebinde buldukları, ancak cevap gelmeyince hayal kırıklığı yaşadıklarını anlattı.”
- ❖ “Cezaevinde yatarken, düşük yapıp ertesi gün tekrar tecrite alınan hâkime hanımı duymuştum.”
- ❖ “Çocuklar için uygun değil yatak ve oyun alanı yok.”
- ❖ “Doğum başlı başına zor bir olayken bunun tutukluluk şartlarında yaşamak tahayyül bile edilemez. Sadece psikolojisi bile hayatının kararmasına yeter insanın.”
- ❖ “Doğum görmedim ancak küçük bebeklerin anneleri ile cezaevinde tutulduğunu ve insani şartlardan uzak ortamlarda tutulduklarına şahit oldum.”
- ❖ “Doğum yapar yapmaz lohusalık süreci bitmeden tekrardan kopuşa getirilen kadınlar olduğunu biliyorum.”
- ❖ “Doğuma az kalmış olduğu halde gözaltına alınıp bu esnada doğuma götürüp zamanında müdahale edilmediği için ikiz bebeklerden biri karnında ölen diğeri ise doğduktan bir ay sonra ölen kadınlar var.”

- ❖ "...L tipinde bir bayan cezaevi aracında kelepçeli halde doğum yapıyor."
- ❖ "Hapishane hiçbir insan için uygun değil. Hele ki hamile bayanlar için hiç uygun değil. Yeni doğum yapmış bir bayana bebeğini vermemişler günlerce sütünü boşa sağdı."
- ❖ "Hastanede doğum yapan kadının 1. gün sonunda gözaltına alınması ve tutuklanması, emzikli annenin gözaltı süresinin keyfi uzatılması, ben gözaltında iken yan nezarete 2 tane emzikli annenin 10 gün gözaltında kalması, bebeğini rahat emzirmesine müsaade edilmemesi, bebeklerin bile işkenceye maruz kalması bizzat yaşadığım olaylardır."
- ❖ "Hastanelere götürülürken doğumu yakın hamilelerin "kelepçelenerek", kollarından sıkı sıkı tutularak azılı suçlu gibi halka teşhir edilerek götürdüklerini çok kez gördüm."
- ❖ "İnsanlık ayıbı."
- ❖ "İnsanlık dışı uygulama."
- ❖ "Koğuş başına düşen hamile ve bebekli anne oranında dünya birincisiyizdir. Bu çağda bu rekoru başka bir devletin kırabileceğini sanmıyorum."
- ❖ "Koğuş arkadaşım 9 aylık hamileyken bebeğini kaybetmekten, hastaneye yetişememekten ve yeterince beslenemediğinden sağlıksız bir bebek dünyaya getirmekten çok korkuyordu."
- ❖ "Lohusa kadın 10 gün gözaltında kaldı."
- ❖ "Ortamın hijyenik olmadığı, güneş görmediği, bebeklerin bez, mama ihtiyacının karşılanmadığı bir durumdaydık."
- ❖ "Mavi çöp poşetleri ile oda süslendi. Koğuşların camları altından bebeklere ve anneye kıyafetler geçirildi. Baba tutuklu olduğu için 1 yıl babayı hiç görmeyen bebekler vardı. Başını yatağa çarpıp saatlerce ağlayan bebeğe acil düğmesine basılmasına rağmen müdahale etmeyen gardiyanlar. Sütlerini lavaboya sıkın bebeklerini ailelerine veren lohusa hanımlar gördüm."
- ❖ "Olumsuz şartlar. Mama bulamama. Güneş ışığı yoktu..."
- ❖ "...cezaevinde doğum öncesi tahliye edilmeyip doğum günü çok zor şartlarda hastaneye yetiştirilmiş, doğumdan hemen sonra annesi cezaevine gönderilip bebeği kendine gösterilmeyen bir kadını koğuş arkadaşşımdan dinledim."
- ❖ "Sancılar içinde ambulans beklenmiş, geç gelmiş, doğumhane kapısında jandarma bekleyip doğumdan bir iki saat sonra cezaevine getirilen olduğu konuşulmuştu."
- ❖ "Sürekli ağlayan bebekler vardı."
- ❖ "Tarif edilemeyecek kadar acı bir durum."
- ❖ "Türkiye'deki hiçbir cezaevi şartlarının hamile yeni doğum yapmış kadın ve bebeği için uygun olduğunu düşünmüyorum."
- ❖ "Verilen yemekler yetişkinler için olduğundan bebeklere özel bir menü verildiğini düşünmüyorum. Ayrıca dosyamız kalabalık olduğu için duruşmamız aylar sürdü. Bu süre zarfında öğle aralarında herkese paket meyve suyu, paket reçel/tahin pekmez, yarım ekmek, bir kutu su, biraz zeytin, üçgen peynir veriliyordu. Yeni doğmuş bir bebeğin bunları yemesi imkânsız."

- ❖ “Yeni doğum yapmış bir annenin kendisi bakıma muhtaçken onu bebeğiyle birlikte hapse koyan zihniyet anneye yeterli beslenme imkânı da sunmadı. Verdikleri yemekler yiyen annelerin bebekleri gaz sancılarında ağlama krizlerine giriyorlardı...”

A29.10- Tutukluluk Yaşamış Mağdurların, Bildikleri & Yaşadıkları Kadarı ile Tutukluluk Şartlarında "Düşük Yapmış & Düşük Tehlikesi Yaşamış" Tutuklu & Hükümlü Kadınların ve Bebeklerinin Yaşadıkları Sıkıntılarla İlgili Anlatımları

- ❖ “Anneleri ile cezaevinde yaşamak zorunda kalanlar ve cezaevinde düşük yapan kadınları ve hatta ölen kadınları duydum.”
- ❖ “Bu durumda olan birçok insan vardı.”
- ❖ “Eşim bu süre zarfında hamile idi, benle ilgili yaşananlardan dolayı düşük yaptı. Buna doğrudan ve dolaylı sebep olan herkese hakkımız haram olsun.”
- ❖ “Eşimin arkadaşı gözaltında iken düşük yaptı. Psikolojik baskı ve tehdit nedeni ile.”
- ❖ “Gözaltında düşük yapmış arkadaşım var.”
- ❖ “Gözaltının kötü şartlarından sonra düşük yapmış bir bayan vardı. Düşük yapmakta olduğundan haberi yokmuş. Tutuklanıp koğuşa geldi. Kanama şikayetiyle idareye “Revire çıkmak, hastaneye gitmek istediğini” söylüyordu. Başta geçiştirmek istediler. Bayan ısrarcı olduktan sonra hastaneye götürdüler ve düşük yapmakta olduğu o zaman anlaşıldı.”
- ❖ “Hamile bir gelin gelmişti ve sürekli kusuyordu doktora günlerce götürmediler.”
- ❖ “Hanımın kanaması oldu ilaçları verilmediği için ağrıları oluyordu. Emes hastalığı⁵³ vardı ama gerekli tedaviyi alamıyordu. İçeride bulunan sağlıkçıların desteğiyle idare etmeye çalışıyordu.”
- ❖ “Stresten düşük yapmış çok kişi duydum.”
- ❖ “...var mesela daha yeni tahliye oldu düşük tehlikesi geçirdi. Yine benim kaldığım cezaevinde de bebek tedavisi görerek hamile kalmış bir bayan 3 ay tutuklu kaldı psikolojisi mahvoldu.”
- ❖ “...da gözaltına alınan bir hâkime hanımın düşük yaptığını biliyorum.”
- ❖ “Normal hastalar, yaşlılar, ben ve iki yaşındaki çocuğum, kansızlıktan sürekli bayılan arkadaşım ve diğerleri hiç kimse yeterli ilgi ve yardımı görmedi. Çocuğunun burnu tıkanınca bir hafta sonra iyice ağırlaşınca revire götürdüler. Doktorun yazdığı ilacı getirmedi. Burnu açılın diye tuz istedim kantin günü değil cevabı verildi. Kantin günü yazdık gelmedi deyince yokmuş tuz denildi. Saatlerce yalvarınca bir tutam tuz geldi. Suyu karıştırıp doktorun verdiği şırıngayla burnuna sıktık. Hekimler kötü davranmadı, görevini yaptı ama bazı gardiyanlar çok acımasız ve idare yardımcı olmuyor ilgisizdi. Bize böyleyken düşük yapmışlara farklı muamele olacağını sanmıyorum. Duyduklarım kadarıyla ihmale uğruyorlar.”
- ❖ “Yeni hamile bir bayan düşük yaptı. Bırakın hastaneye götürmeyi, revire bile çıkarmadılar. Düşükten iki ay sonra hastaneye götürdüler, kayıtlara adet görememe diye girdi olay.”

⁵³ MS, Multiple Skleroz hastalığı vücudun bağışıklık sisteminin kendi dokularına saldırdığı otoimmün bir hastalıktır.

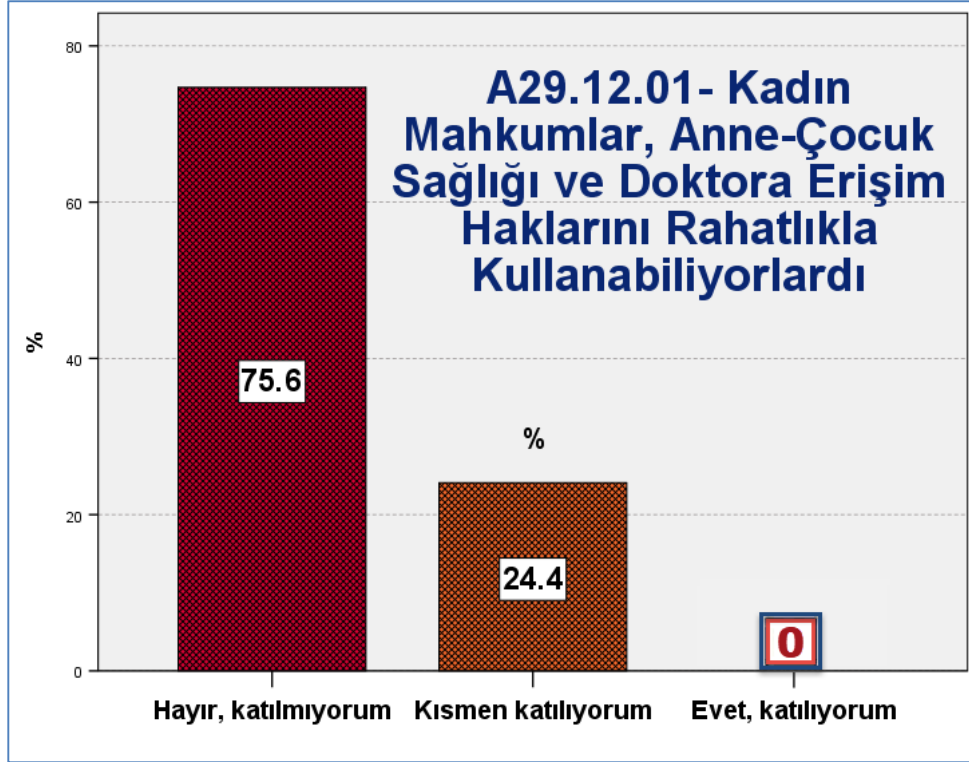
- ❖ “Savcılık sorgum sırasında, düşük yapmış bir kadının muhtemelen tutukluluk değerlendirmesini yapan hâkim tarafından savcı arandı. Anladığım kadarı ile hâkim mevcut durumundan dolayı serbest bırakmak istiyordu ki bunu savcının şu sözlerinden çıkardım (aynı kelimeler olmamakla birlikte, hatırladığım muhteva ve savcının bunları ifade tavrı bu şekildeydi) “Hâkime hanım tabii ki biz de tutuksuz yargılanması taraftarıyız, biliyorsunuz. Ancak bu kadının eşi kaçak ve kadın eşi hakkında bilgi vermiyor. Ayrıca biliyorsunuz muayenesini yaptırдық ve düşüğün koşullardan dolayı olmadığı ortaya konuldu”. Buradan da anlaşılacağı üzere olayın muhtevasını bir kenara bıraksak bile hâkime hanım tutukluyu kendi kararıyla serbest bırakamıyor ve savcıya görüş sorma ihtiyacı hissediyor. Olayın muhtevası zaten ayrı bir facia.”

A29.11- Tutukluluk Yaşamış Mağdurların Tecrübelerine Dayanarak "Hamilelik & Doğumunu Tutukluluk Şartlarında Geçirmek Zorunda Bırakılmış" Tutuklu & Hükümlü Kadınların, 5275 Sayılı Kanun'un Hükmü Gereğince "İnfazlarının Ertelenmesi" Hususunda Yapılanlarla ilgili İlave Anlatımlar

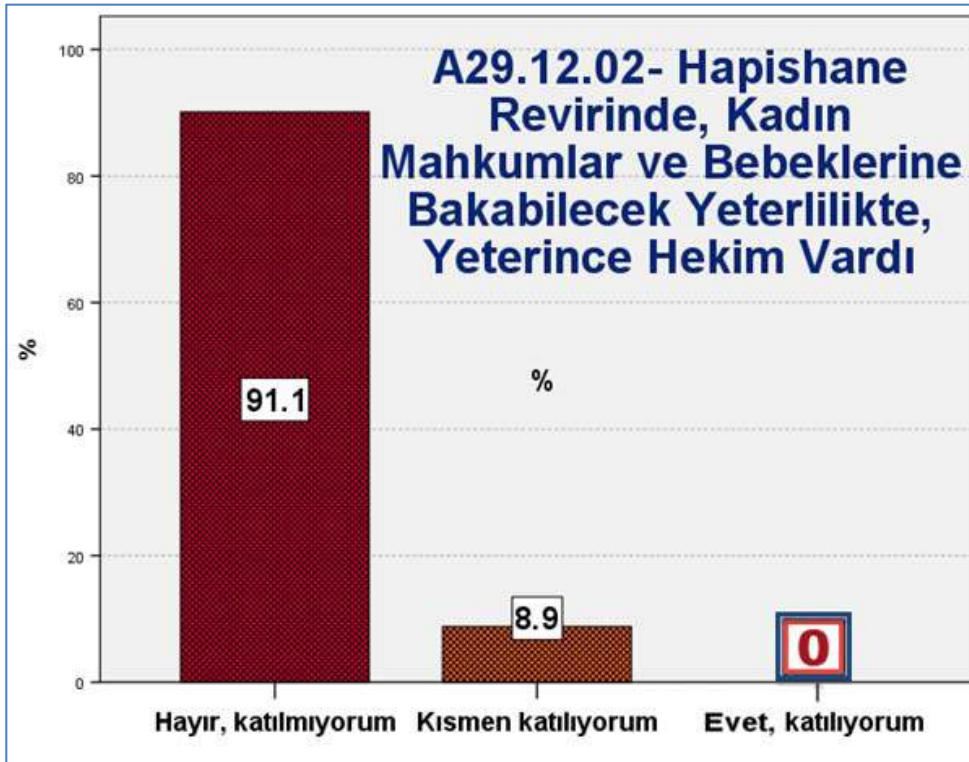
- ❖ "İtirafçı ol bırakalım" diyerek baskı yaptıklarını duyduk.”
- ❖ “Arkadaşımın eşinin ve arkadaşımın hiçbir itirazına olumlu cevap verilmediği gibi eşinin koğuşundaki diğer bayanlardan da dilekçe verenlere olumlu cevap verilmedi.”
- ❖ “Asla ilgilenmiyor ve olumlu bakmıyorlar.”
- ❖ “Başvurular hiçbir şekilde dikkate alınmadı.”
- ❖ “Bebekler zor şartlarda yaşadığı hastalandığı doktora gidemedi sarımsakla yaşadılar.”
- ❖ “Dilekçeler dikkate alınmadı.”
- ❖ “Dilekçeler görmezden geliniyordu.”
- ❖ “Doğum sonrası ameliyathaneden bir eli kelepçeli olarak çıktı insanlar.”
- ❖ “Dokuz aylık hamile bayanın sevk edildiği ilde. Diğer düşük yapan bayanın da 1 hafta gibi bir sürede serbest bırakıldıklarına şahit oldum.”
- ❖ “Hakimliklere başvurduklarında kesinlikle reddediliyor ayrıca “Bize hukuk mu öğreteceksin?” diyerek daha kötü muamele ve karar veriyorlar, hakkını aramak suçmuş gibi davranıyorlar.”
- ❖ “Hamile, bebekli annelerin bu durumları itirafçı olmaları için kullanılıyor. Hatta kocaları aranıyor ise teslim olmak zorunda bırakılıyor. Savcıyla “Kocan gelsin seni bırakalım pazarlığı yapıldığını” duydum.”
- ❖ “Koğuşta 6 ayını geçmeyen bebeği olan vardı, dilekçelerine olumlu cevap verilmedi.”
- ❖ “Müracaatlardan herhangi bir sonuç alınmadı.”
- ❖ “Olumlu cevap verilmiyor ve kanun çiğneniyor. Hak ihlalleri yaşanıyor.”
- ❖ “Tabii ki ciddiye almadılar. Hamile bayanlar cezaevinde kalıyorlar. İnfazları erteleniyor.”
- ❖ “Yasal hakları askıya alınmıştı.”

**A29.12- MAĞDURLAR CEZA İNFAZ
KURUMLARINDA TUTULURKEN,
YAŞADIKLARI ORTAMDAKİ ŞARTLAR VE
TECRÜBELERİNE DAYALI OLARAK "CEZA
İNFAZ KURUMLARINDA TUTUKLU /
HÜKÜMLÜ HAMİLE, YENİ DOĞUM YAPMIŞ
KADINLARIN YAŞADIKLARI SORUNLAR VE
HAK İHLALLERİ" HAKKINDAKİ ALGI VE
TUTUMLARI**

A29.12.01- Kadın Mahkumların, Anne-Çocuk Sağlığı ve Doktora Erişim Haklarını Rahatlıkla Kullanabilip Kullanamama Durumları:

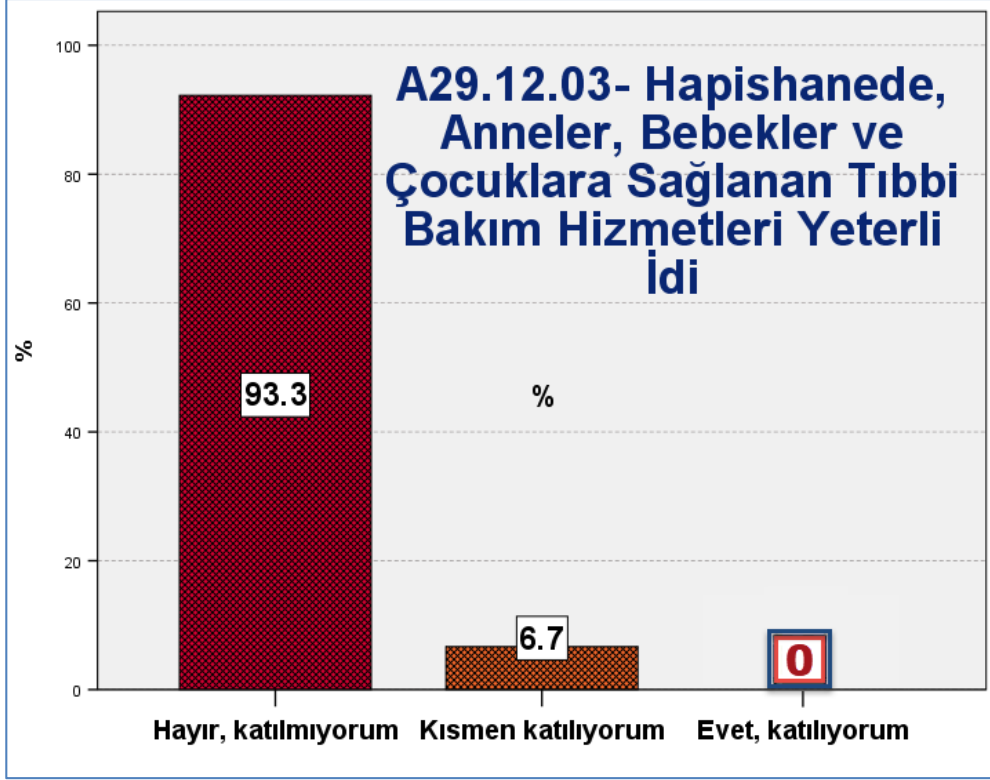

A29.12.02- Hapishane revirinde, kadın mahkumlara ve bebeklerine bakabilecek yeterlilikte, yeterince hekim olup olmama durumları:

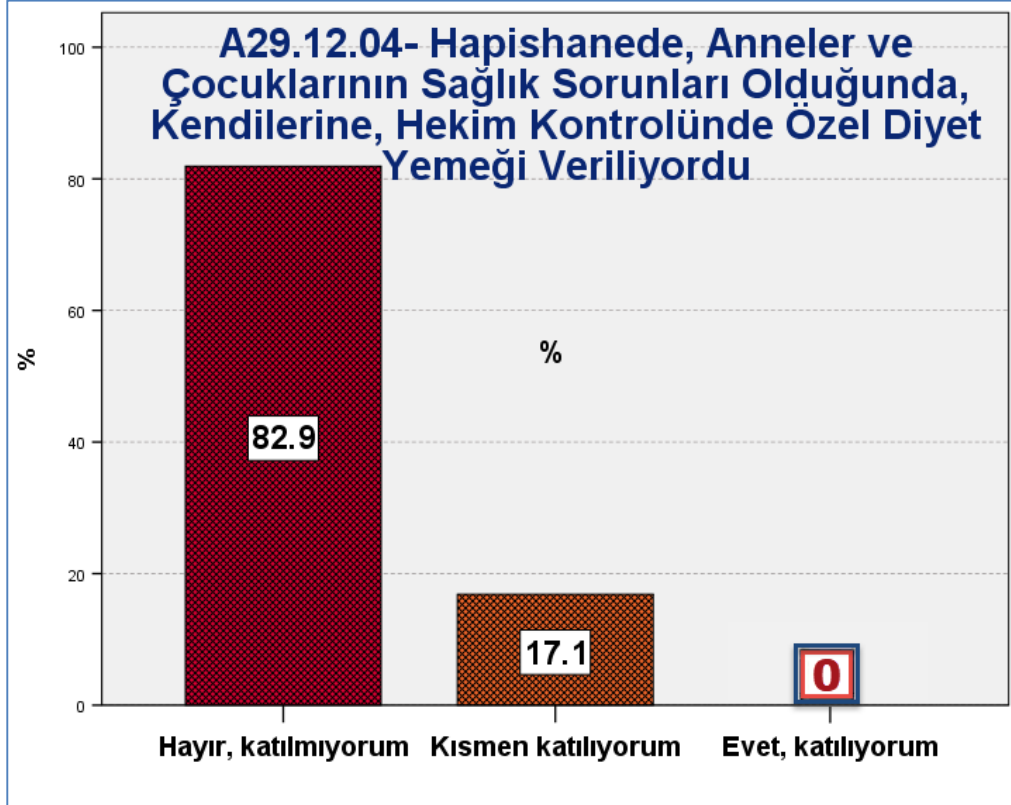

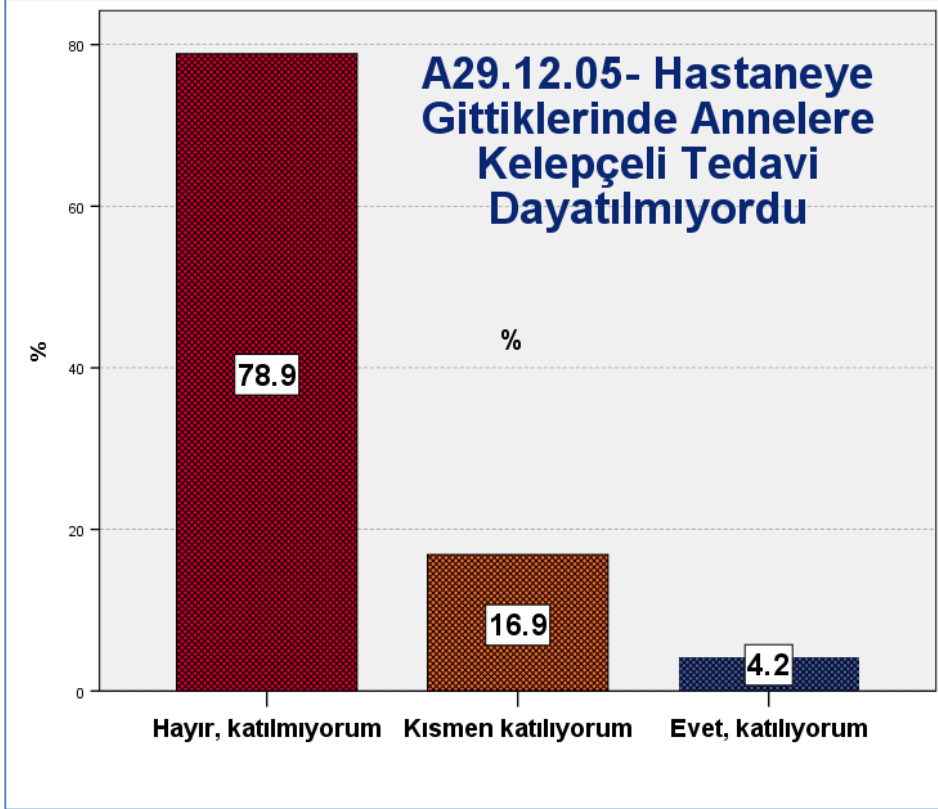
A29.12.03- Hapishanede Anneler ve Çocuklarına Sağlanan Tıbbi Bakım Hizmetlerinin Yeterli Olup Olmama Durumları:

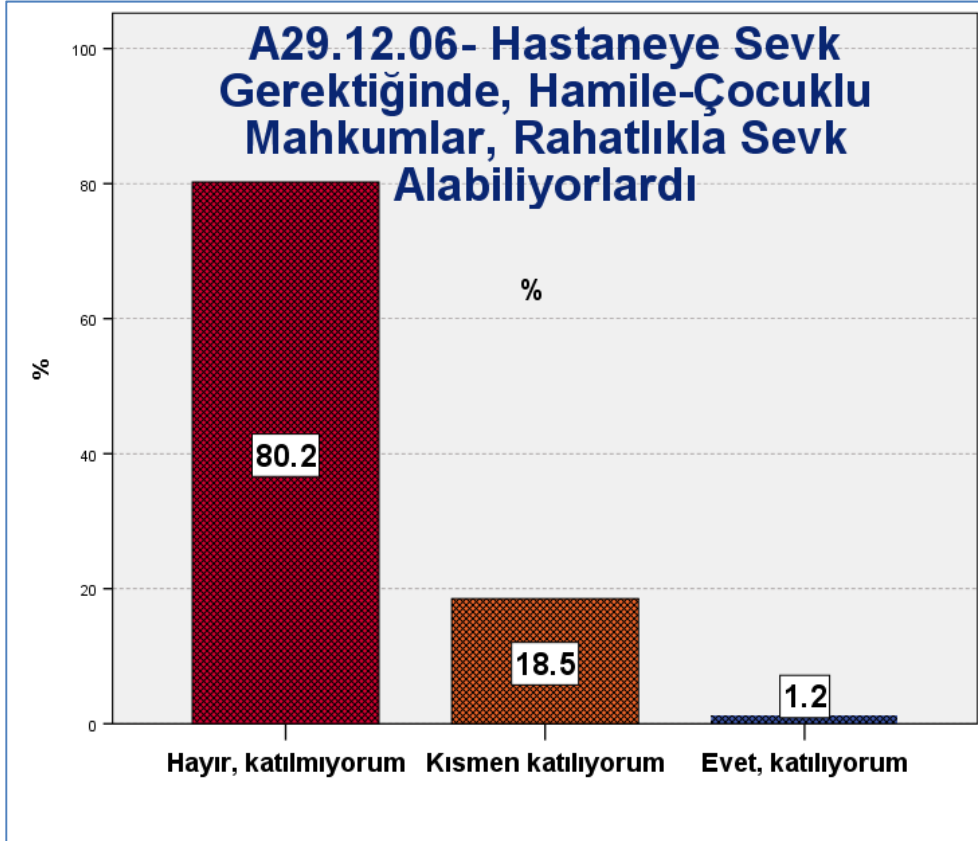
A29.12.04- Hapishanede, Anneler ve Çocuklarının Sağlık Sorunları Olduğunda, Hekim Kontrolünde Özel Diyet Yemeği Verilip Verilmeme Durumları:

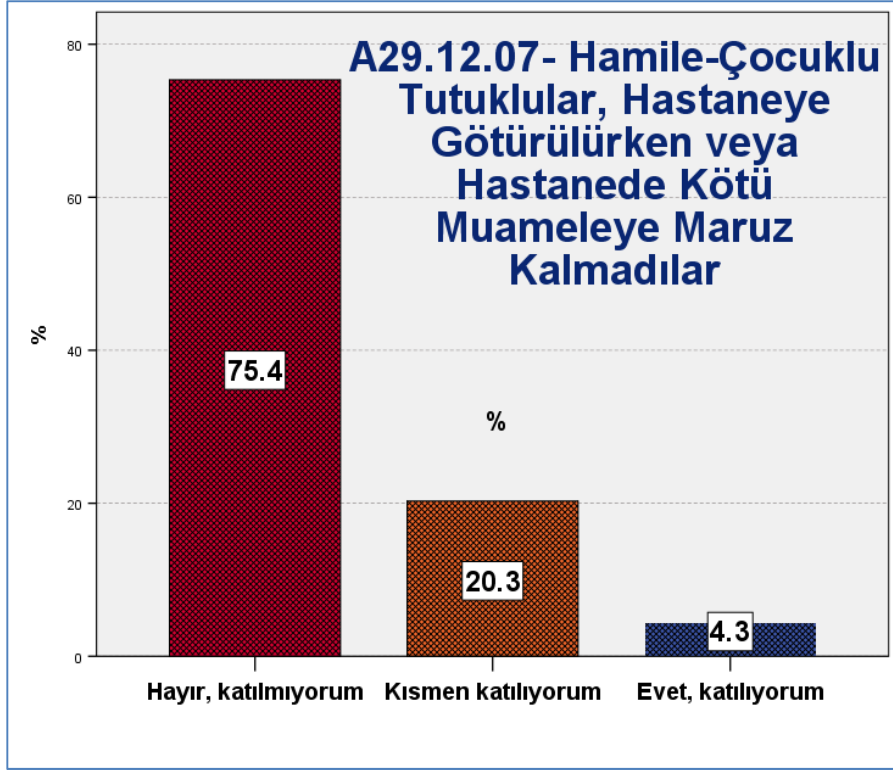
A29.12.05- Hastaneye Gittiklerinde Annelere Kelepçeli Tedavi Dayatılıp Dayatılmama Durumları:

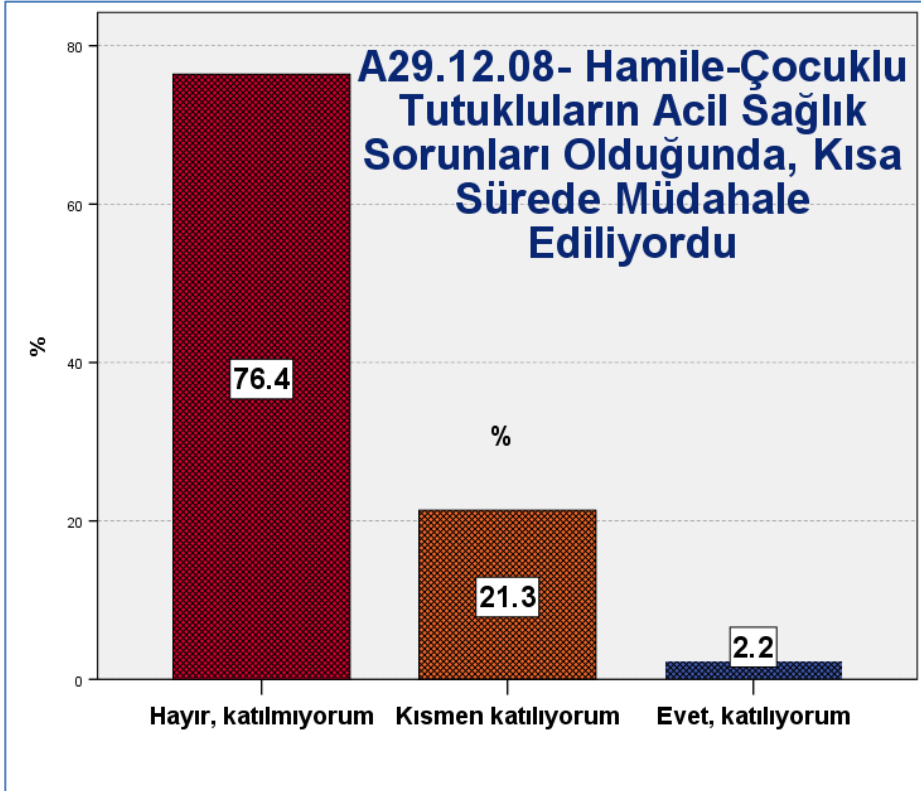
A29.12.06- Hastaneye Sevk Gerektiğinde, Hamile-Çocuklu Mahkumların, Rahatlıkla Sevk Alıp Alamama Durumları:

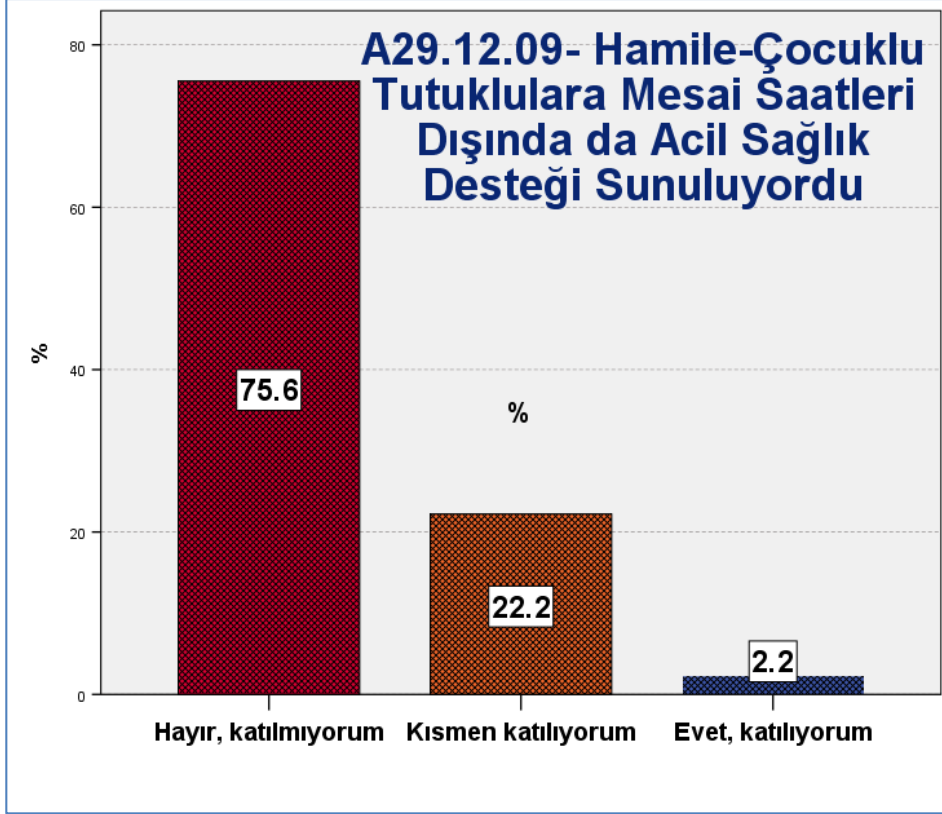
A29.12.07- Hamile-Çocuklu Tutukluların, Hastaneye Götürülürken veya Hastanede Kötü Muameleye Maruz Kalıp Kalmama Durumları:

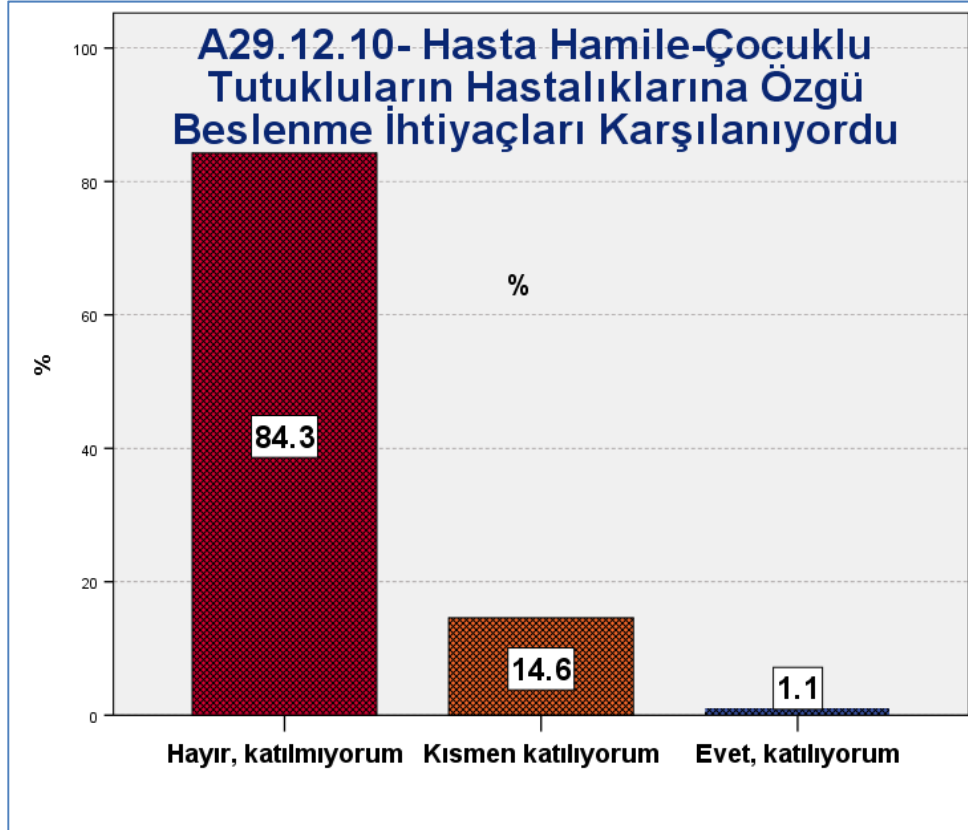
A29.12.08- Hamile-Çocuklu Tutukluların Acil Sağlık Sorunlarına Kısa Sürede Müdahale Edilip Edilmeme Durumları:

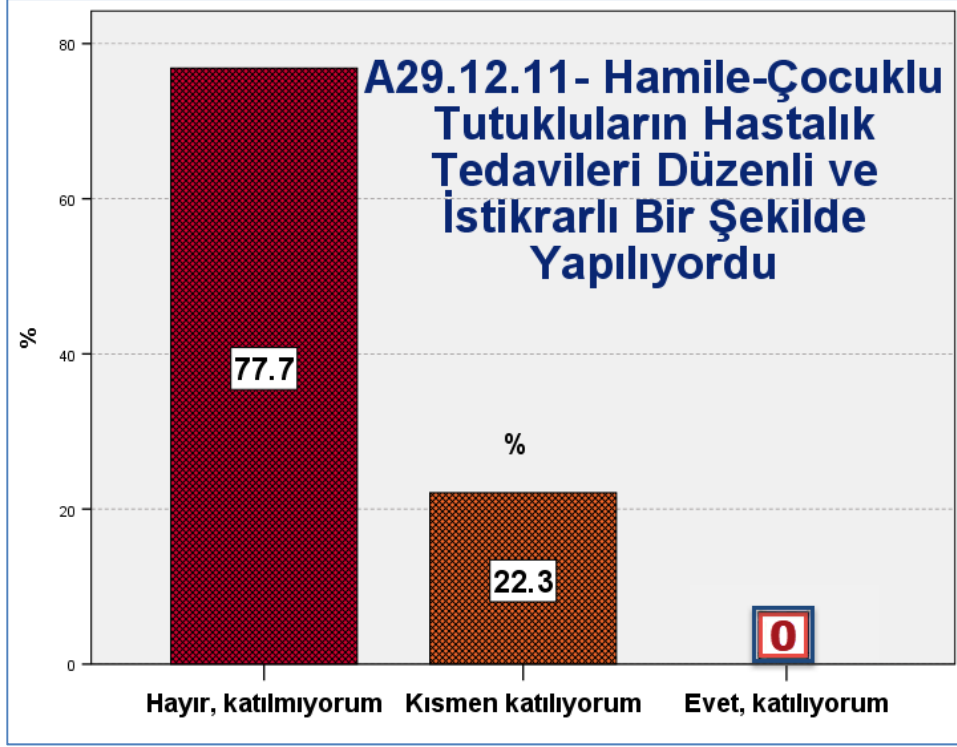
A29.12.09- Hamile-Çocuklu Tutuklulara Mesai Saatleri Dışında da Acil Sağlık Desteği Sunulup Sunulmama Durumları:

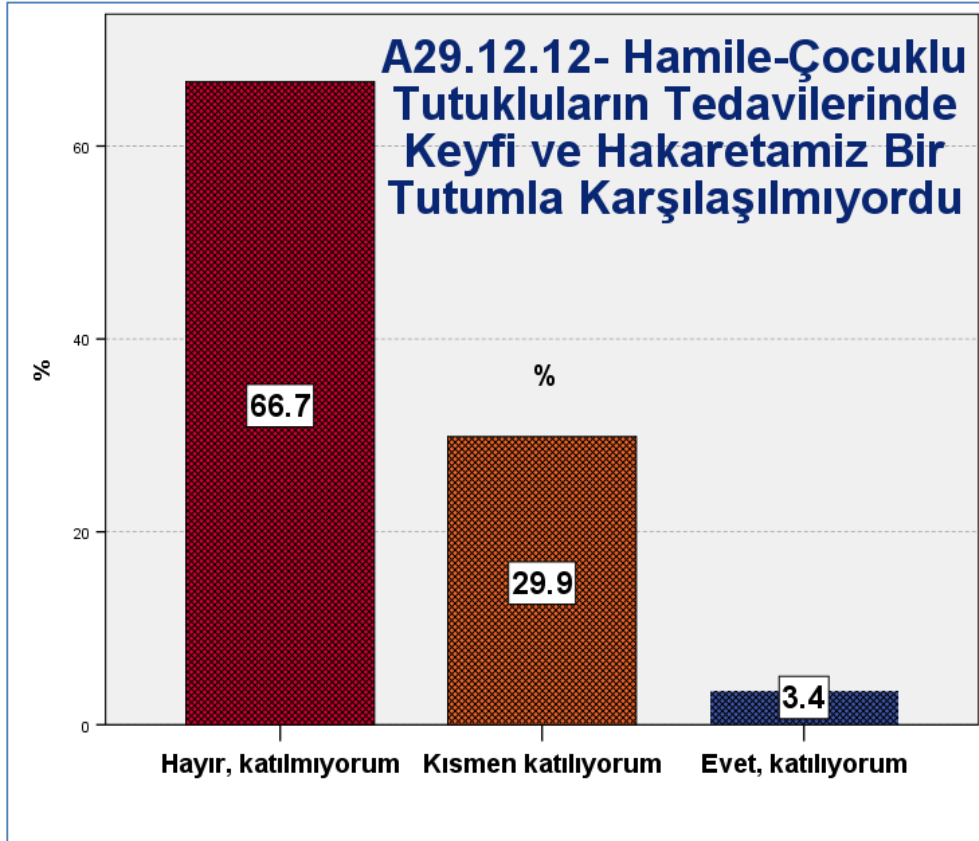
A29.12.10- Hasta Tutukluların Hastalıklarına Özgü Beslenme İhtiyaçlarının Karşılanıp Karşılanmama Durumları

A29.12.11- Hamile-Çocuklu Tutukluların Hastalık Tedavilerinin Düzenli ve İstikrarlı Bir Şekilde Yapılıp Yapılmama Durumları:

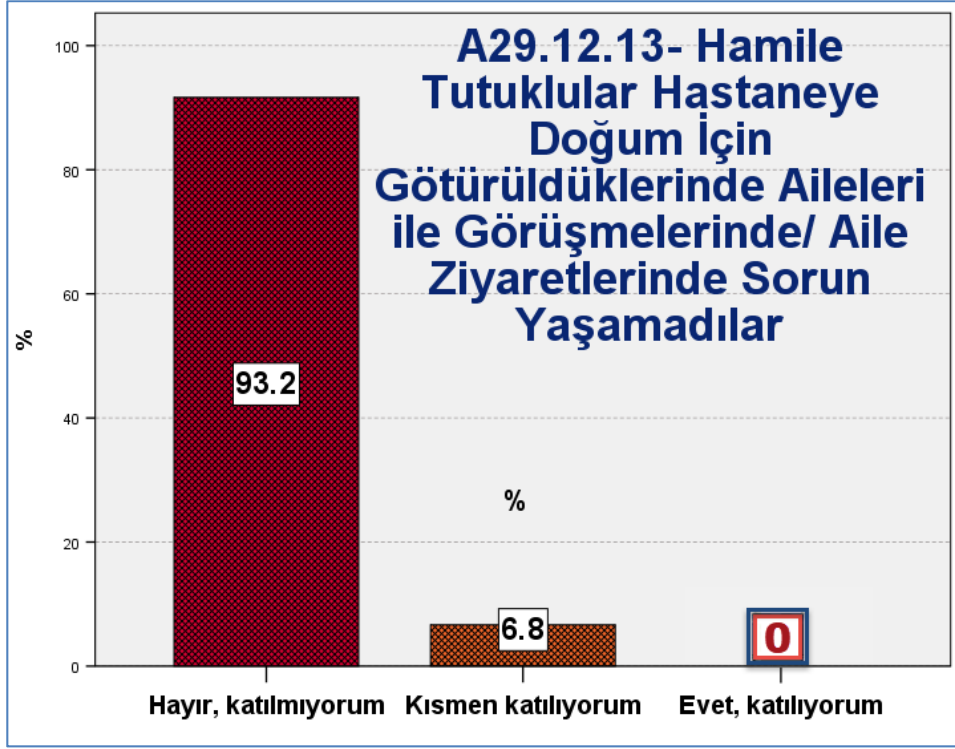

A29.12.12- Hamile-Çocuklu Tutukluların Tedavilerinde Keyfi ve Hakaretamiz Bir Tutumla Karşılaşıp Karşılaşılmama Durumları:

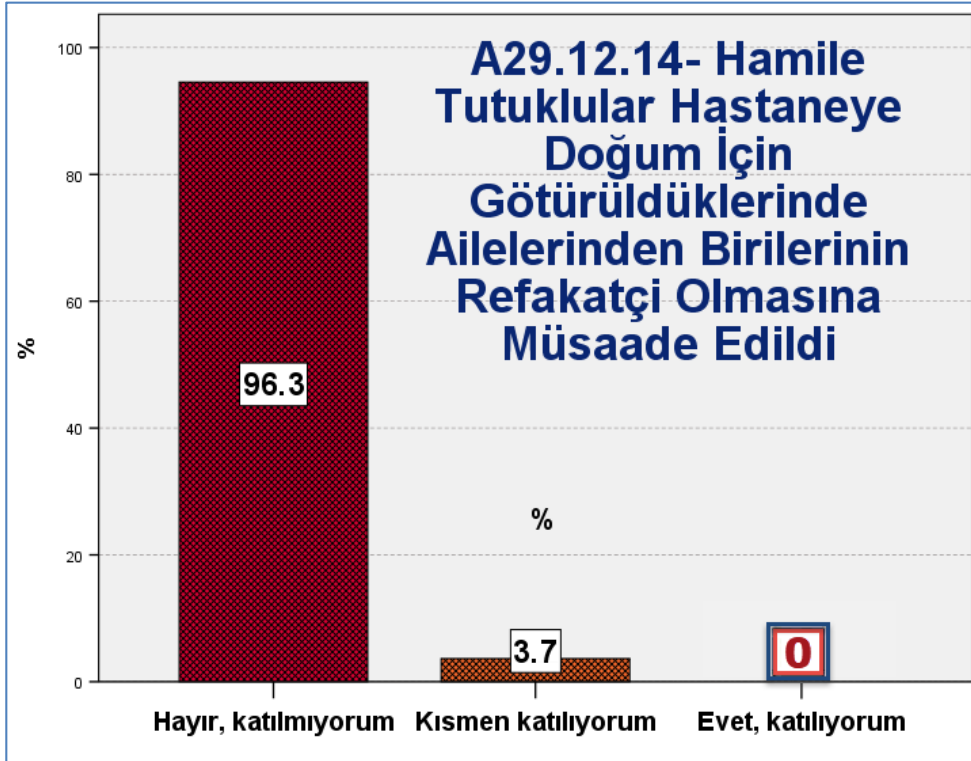

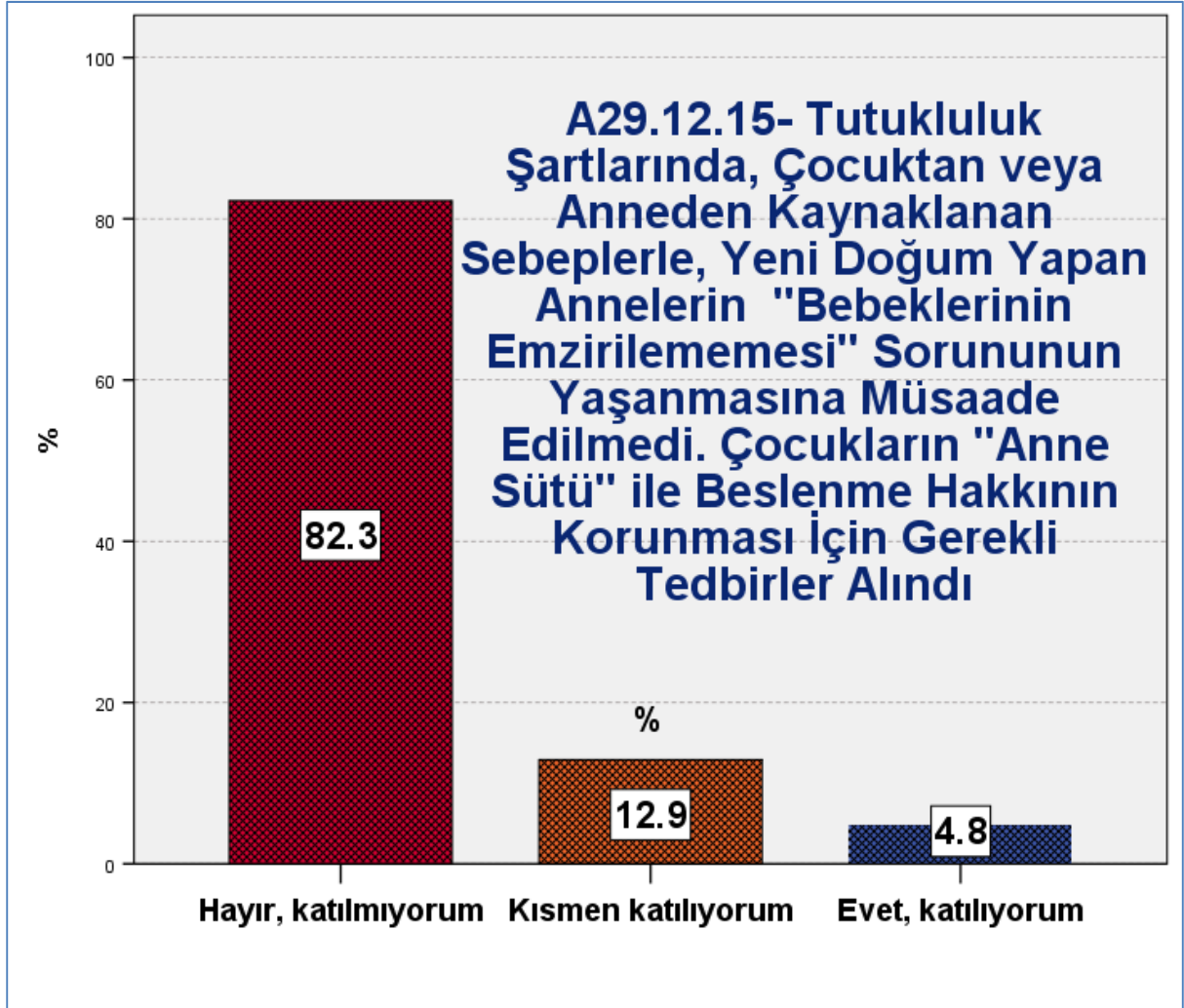
A29.12.13- Hamile Tutukluların Hastaneye Doğum İçin Götürüldüklerinde Aileleri ile Görüşmelerinde & Aile Ziyaretlerinde Sorun Yaşayıp Yaşamama Durumları:

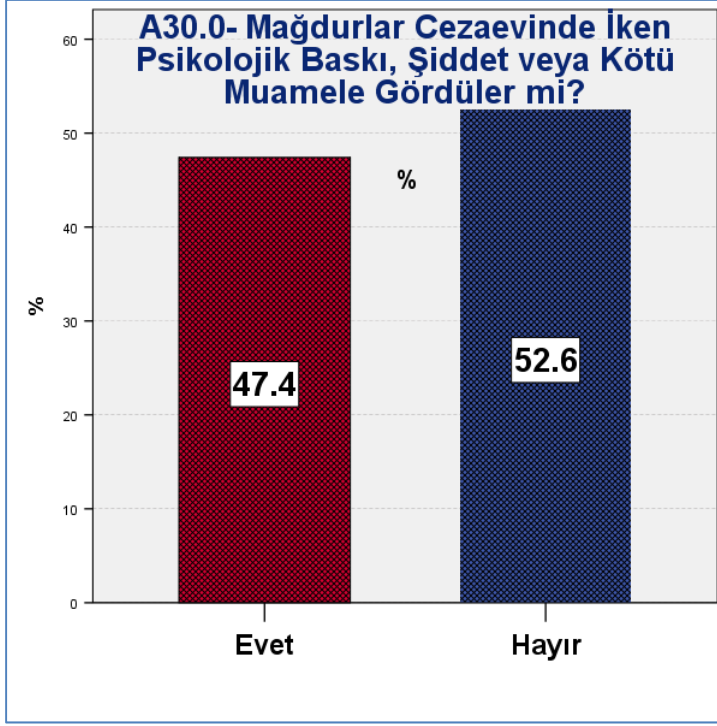
A29.12.14- Hamile Tutukluların Hastaneye Doğum İçin Götürüldüklerinde Ailelerinden Birilerinin Refakatçi Olmasına Müsaade Edilip Edilmeme Durumları:

A29.12.15- Tutukluluk Şartlarında, Çocuktan veya Anneden Kaynaklanan Sebeplerle, Yeni Doğum Yapan Annelerin "Bebeklerinin Emzirilememesi" Sorununun Yaşanmasına Müsaade Edilip Edilmediği. Çocukların "Anne Sütü" ile Beslenme Hakkının Korunması için Gerekli Tedbir ve Kolaylıkların Sağlanıp Sağlanmama Durumları:

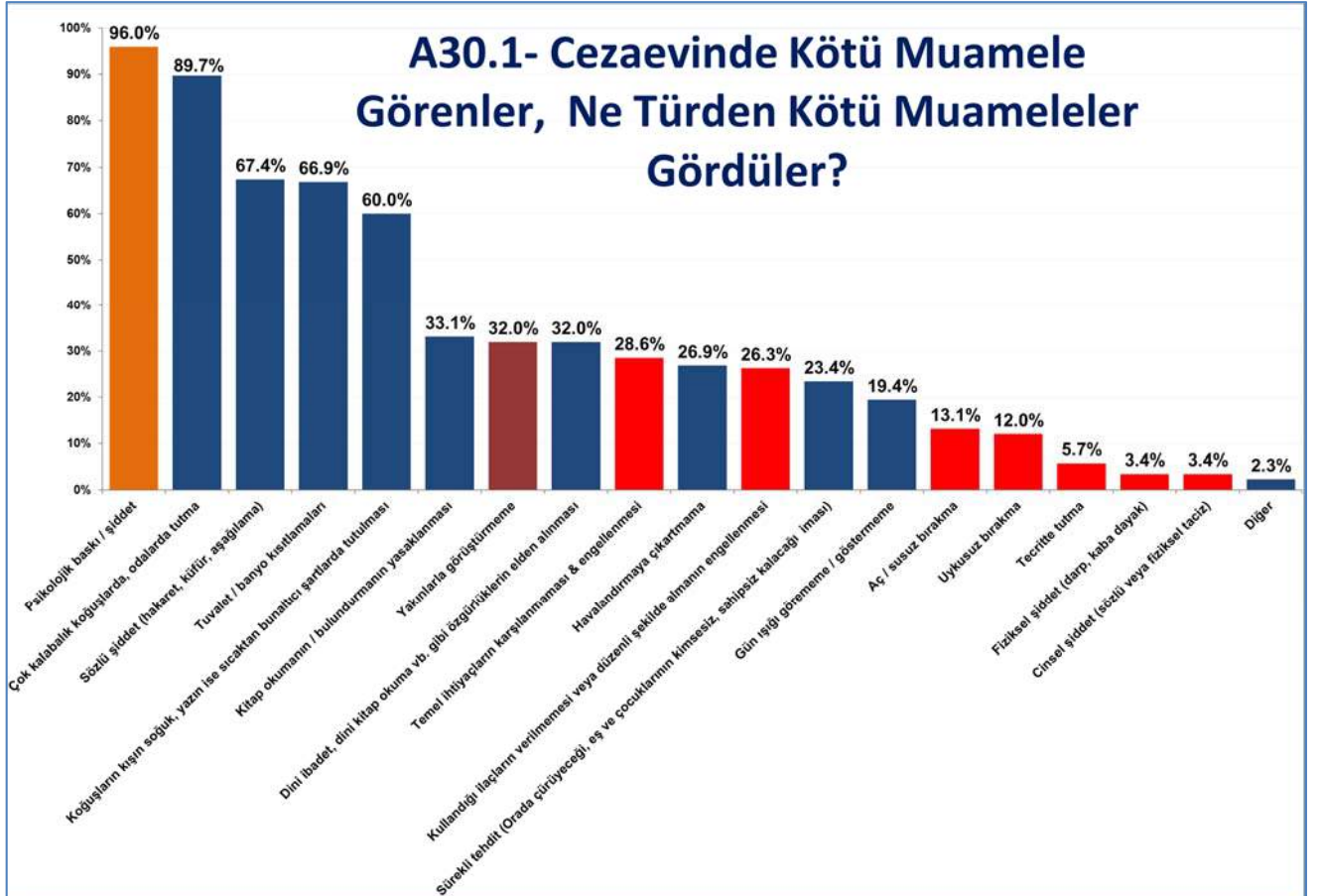

A30.0- Mağdurlar Cezaevinde İken Psikolojik Baskı, Şiddet veya Kötü Muamele Görme Durumları

Tutuklu mağdurlardan, %47,4'ü cezaevinde iken işkence veya kötü muamele gördüklerini beyan etmişlerdir. Ancak, mağdurların hapisanelerde gördükleri muameleler hususunda, araştırmanın bu noktasına kadar elde edilen verilerin genel görünümüne bakıldığında, beyan edilen %47,4 oranının sahadaki realiteyi tam olarak yansıtmadığı değerlendirilebilir. Değerlendirmemiz odur ki; mağdurların önemli bir kısmı bu sorumuzu, kendilerinin, kötü muamelenin objesi olarak tek başlarına bir yere alınıp, “ağır-fiili/ruhî şiddet” görüp görmedikleri şeklinde algılayıp ‘hayır’ cevabı vermişlerdir. Oysa ki

mağdurların bireysel veya toplu olarak ihlal edilen hakları tutuldukları gayri insani ortamlar ve gördükleri kaba muamelelerin genel yapısı onların tamamına yakınının zihinsel, ruhsal, bedensel ve psikolojik olarak “sistematik işkence” altında tutulduklarını göstermektedir.

Cezaevinde ne türden kötü muameleler gördüklerine dair sorumuza, mağdurlar, çoktan aza doğru sırası ile: Psikolojik baskı / şiddet (96.0%), Çok kalabalık koşullarda, odalarda tutma (89.7%), Sözlü şiddet (hakaret, küfür, aşağılama) (67.4%), Tuvalet / banyo kısıtlamaları (66.9%), Koşulların kışın soğuk, yazın ise sıcaktan bunaltıcı şartlarda tutulması (60.0%), Kitap okumanın / bulundurmanın yasaklanması (33.1%), Yakınlarla görüştürmeme (32.0%), Dini ibadet, dini kitap okuma vb. gibi özgürlüklerin elden alınması (32.0%), Temel ihtiyaçların karşılanmaması & engellenmesi (28.6%), Havalandırmaya çıkartmama (26.9%), Kullandığı ilaçların verilmemesi veya düzenli şekilde almanın engellenmesi (26.3%), Sürekli tehdit (Orada çürüyeceği, eş ve çocuklarının kimsesiz, sahipsiz kalacağı iması) (23.4%), Gün ışığı görememe / göstermeme (19.4%), Aç / susuz bırakma (13.1%), Uykusuz bırakma (12.0%), Tecritte tutma (5.7%), Fiziksel şiddet -darp, kaba dayak (3.4%), Cinsel şiddet -sözlü veya fiziksel taciz (3.4%), Diğer (2.3%)

Diğer seçeneğini işaretleyen katılımcılar aşağıdaki açıklamalarda da bulunmuşlardır:

- “2 kişilik odada 7 kişi ile havasız ortamda solunum cihazım yetersiz, oksijen ilk saatlerde tükeniyor cihazım karbondioksit veriyor bana. Sık sık elektrikler kesilir. Gelmesini saatlerce bekletilmek, jeneratör, UPS⁵⁴ temin edilmez.”
- “Çok kalabalıktı ve mahkemece başta 1 aya yakın her türlü haklarımızdan engellendik.”
- “İsrarla ayakta ve avluda sabah akşam sayım yapıldı.”
- “Kalabalık koşullar, pis yataklar.”
- “Koşulları sıklıkla ziyaret eden Başsavcı tarafından “Hepiniz teröristsiniz, hainsiniz, buradan çıkamazsınız” gibi henüz iddianame hazırlanması aşamasında, mahkemeye çıkmadan peşin hükümle baskı, psikolojik şiddet, masumiyet karinesine aykırı tutumlar yaşadık.”
- “Mektuplaşma yasağı. Telefon iki hafta da bir kez 10 dk. vb.”
- “Salata malzemeleri vardı bıçak yoktu.”
- “Sayı kalabalık, yatak yetersizdi. Yerlerde yatıyorduk.”
- “Tedavi yapılmaması.” gibi beyanlarda bulunmuşlardır.

A30.1 numaralı görsel verilerinden de anlaşıldığı kadarı ile hapisanelerde, mağdurlara, ağırlıklı bir biçimde, fiili şiddet uygulanması yerine, onların, ‘bedensel, zihinsel, ruhsal ve psikolojik dengelerini bozacak’ türden kötü muamele teknikleri yoğun şekilde uygulanmıştır.

⁵⁴ UPS: Uninterruptable Power Supply, Kesintisiz güç kaynağı, Elektrik kesintilerinde elektrikli aletlerin kesintisiz çalışabilmesi için yedek güç kaynağı.

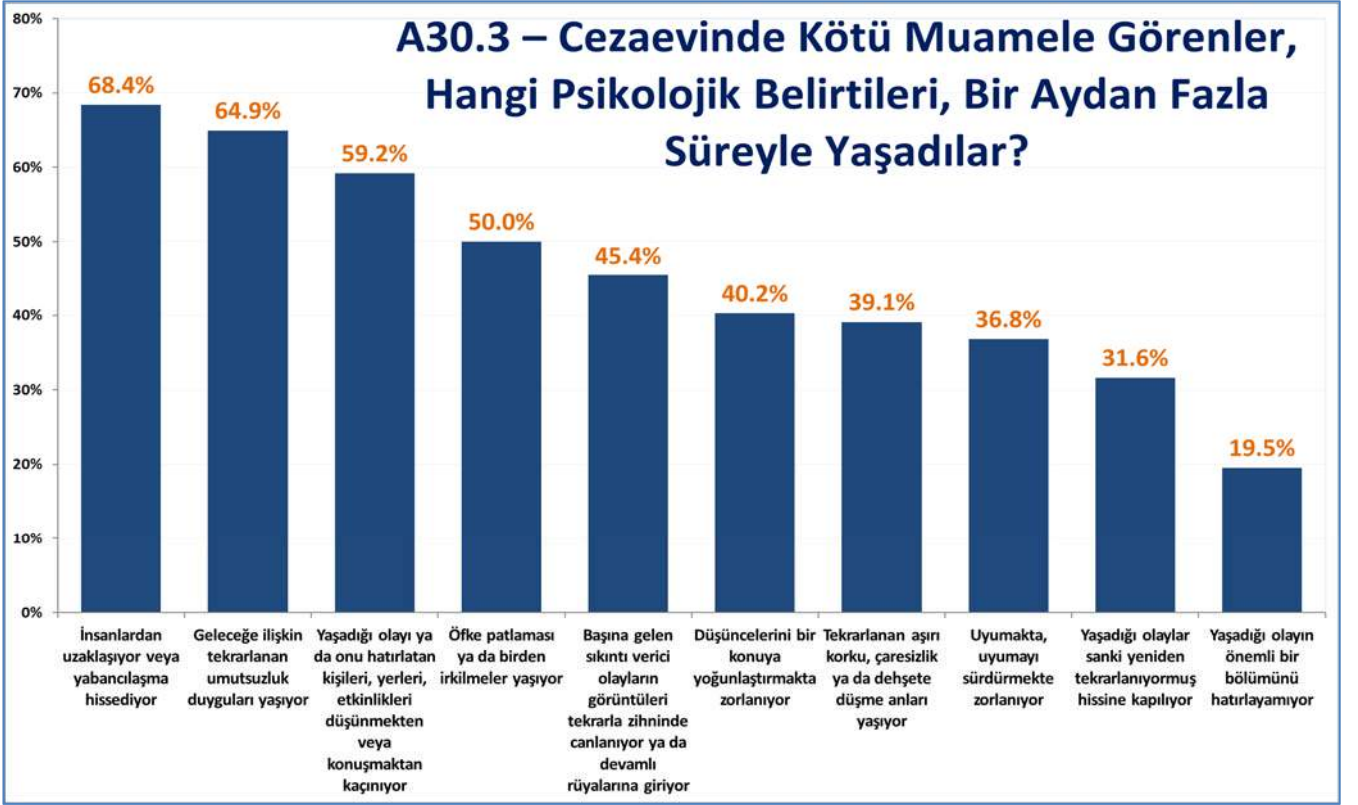
A30.2- Mağdurların Cezaevinde Gördükleri Kötü Muameleler veya İşkenceler Hususundaki Açıklamaları

- ❖ *“10-12 kişilik ortak yaşam alanına sahip tek tuvalet ve tek banyolu bir koğuşta ortalama 40-45 kişi kalıyordu. Bu 17 ay için geçerli. Zira sayımız 62'yi de gördü, belki 5-6 ay 50 kişi de kaldık.”*
- ❖ *“15 kişinin kalması gereken koğuşlara 45- 50 kişi kalarak bir banyo ve bir WC kullanmak durumunda bırakıldık. Sıcak su düzenli akıyordu. Kişisel temizliğimizi yapmakta sıkıntı çektik. Çamaşırlarımızı kendimiz elle yıkıyorduk ve yeterince kurutacak alan yoktu. Çamaşır leğeni sayısında bile kısıtlamaya gidildi.”*
- ❖ *“4 kişilik koğuşa 10 kişi olarak kaldık. Kitap okuma 3 ay yasaklandı sebebi ise cezaevindeki personelin azlığı gösterildi. Çıplak aramalar yapıldı. Çıplak olmamıza rağmen vücudumuz ellendi gardiyanlar tarafından. Kış döneminde kalorifer yanmıyordu. Ancak yaz döneminde OHAL kalktıktan sonra vantilatör serbest oldu.”*
- ❖ *“45-50 civarı insanın kaldığı bir koğuşta 2 banyo 2 tuvalet vardı ve sıcak su haftanın 2 günü yaklaşık 4 er saat veriliyordu. Kışın aşırı nem dolayısıyla küflenme oluyordu. Koğuşu havalandırmaya çalıştığımızda da soğuk oluyordu. Havalandırmazsak çok havasız kalıyorduk.”*
- ❖ *“Allah 'tan koridor da kamera vardı. Yoksa çok ağır bir iftiraya uğrayacaktım.”*
- ❖ *“Antidepresan ilacı fazla etkiliyor diye 2'ye bölüp yarısını akşam almak için dolaba koymuştum, aramada bulunca hücre cezasıyla tehdit ettiler. İlk cezaevinde zorla berbere götürüp 3 numara tıraş yaptılar. Eşim açık görüşte böyle görünce çok üzüldü. Yine ilk cezaevinde aramada çocuklarıma kaba davrandıklarını kızımın korktuğunu eşim ben çıkınca söyledi, içim acıdı. 6 yaşında bir çocuktan ne ister bir insan bilemiyorum. Bunları yaşayınca kafamdaki bütün değerleri her şeyi sorguluyorum.”*
- ❖ *“Aşağılama, tecrit, revire çıkartılmama, ilaçlarımın zamanında verilmemesi.”*
- ❖ *“Birçok sosyal ve sağlık hizmetinde sıkıntı yaşadık.”*
- ❖ *“Cumartesi, pazar hastalandığımda bir ağrıkesici ilaç veya tıbbi müdahale alamıyordum.”*
- ❖ *“Fiziksel bir şiddet görmedim fakat çalışanların hal ve tavırları psikolojik olarak çok yıprattı. “Siz bu koğuşta değil 30, 100 kişi koysak da yaşamak zorundasınız” demişlerdi. “Siz kendi halinize gülün. Çıkamayacaksınız” demişti bir gardiyan da. Çocuklar ziyarete geldiğinde ve ağladığında, annelerine ve çocuklara hakaret etmişlerdi.”*
- ❖ *“Gardiyanların sürekli azarlaması ve tutuklu olmama rağmen suçlu muamelesi yapması.”*
- ❖ *“Geçici koğuşta uzun bir süre tek başıma bırakıldım.”*
- ❖ *“Haksız yere kişilik haklarına riayet etmeyip, rencide edilmesi çok onur kırıcı.”*
- ❖ *“Hiçbir canlıya yapılmayacak insanlık dışı muamele gördüm.”*
- ❖ *“İçerde kalmaktansa ölmek için Allah'a dua edenlere şahit oldum.”*

- ❖ “Kaba söz, insan onuruyla bağdaşmayacak tavır, davranış.”
- ❖ “Kalabalık koşullarda balık istifi yaşadık, yazın çok sıcaktı.”
- ❖ “Kendi imkanlarımızla yaptığımız hobi aletleri dahi elimizden alınıyordu (Sabunluktan satranç takımı, sandalyeden basket potası). Havalandırmaları kafalarına göre kapatıyorlardı.”
- ❖ “Küfürler hakaretler baskılar zulümler.”
- ❖ “Kuran vermediler, dış kantin kullandırmadılar.”
- ❖ “Maddi işkenceye uğramadım ancak maruz kaldığım davranışlar, cezaevi şartları, aramalar, kısıtlamalar, kalabalık koşullar, tuvalet banyo sırası vs. işkence gibiydi.”
- ❖ “Olur olmadık zamanlarda aranma. Üstümüze tel orgu çekmeler vardı. Suyun kesilmesi vardı.”
- ❖ “Özellikle belge, dilekçe ve akıbetlerini sormada sürekli azarlamalı bir şekilde reddediliyorduk. Fotokopi, bilgisayar kullanımı yasaktı. Sayımlarda aşağılayıcı söz ve davranışlar oluyordu ve sık sık tartışıyorduk. İki arkadaş bu yüzden hücreye alındı. Namaz için ilk aylar seccadeleri vermediler. Namaz kıldığımız yerleri botları ile kirletiyorlardı. Battaniye üzerinde kılındığı için kavgaya varan tartışmalar oldu. Kışın battaniyelerin bir kısmını aldılar. Yatarken Kat kat elbise ile ısınmaya çalışıldı.”
- ❖ “Profesyonel yıldırma vardı.”
- ❖ “Savcı ara sıra gelip tehdit ediyordu.”
- ❖ “Sözlü hakaret gördüm. Üst aramaları da insanî değildi.”
- ❖ “Sular akmıyordu... İçecek suyumuz yoktu, su vermediler. Kantinden de paramızla getirmedi. İçme suyu bulamadık... öleceğim zannettim.”
- ❖ “Sular daima kesiliyor ve bulanık akıyordu ayrıca koşullar kapasitesinin 3-4 katı fazla kişi aldırılıyor, yatacak yeterli yatak sağlamıyor, battaniye ve yataklar çok kirliydi. Ayrıca 34 kişi kaldığımız koşullarda sadece 1 tuvalet ve banyo vardı 24 saat sıra oluşturuyorduk.”
- ❖ “Susuz bırakılma. 6 ay kaloriferler yanmadı -18 de 4 gün Tuvalete gönderilmedik 8 saat 3 4 gün.”
- ❖ “Tutukluları sıraya dizdikten sonra sağdan say komutu veriliyordu. Başımızı kaldırmamıza izin verilmiyordu. Vatan hainleri şeklinde hakarete maruz kaldık. Cezaevine ilk girişte gereksiz şekilde gözümüzü korkutmak amacıyla darp edildik.”
- ❖ “Tuvalet önünde merdiven altında yerde yatan vardı.”
- ❖ “Zile, ölüm dışında basmanın yasak olduğunu, çok ciddi bir şey olmadan çağrı ziline basarsak işlem yapılacağını söylenmesi. Aramalarda, sayımlarda bazı memurların itip kakması, sürekli bağırarak ezen bir üslupla konuşma. Her zaman acele etmemiz, istenilen kadar çabuk hareket etmezsek aşağılanma. Konuşmaya çalışınca koşullar değişimi, kantinden isteklerimizin getirilmemesi, muhatap olunmaması...”

A30.3 – Cezaevinde Kötü Muamele Gören Tutuklu Mağdurlarda Ortaya Çıkan Psikolojik Belirtiler

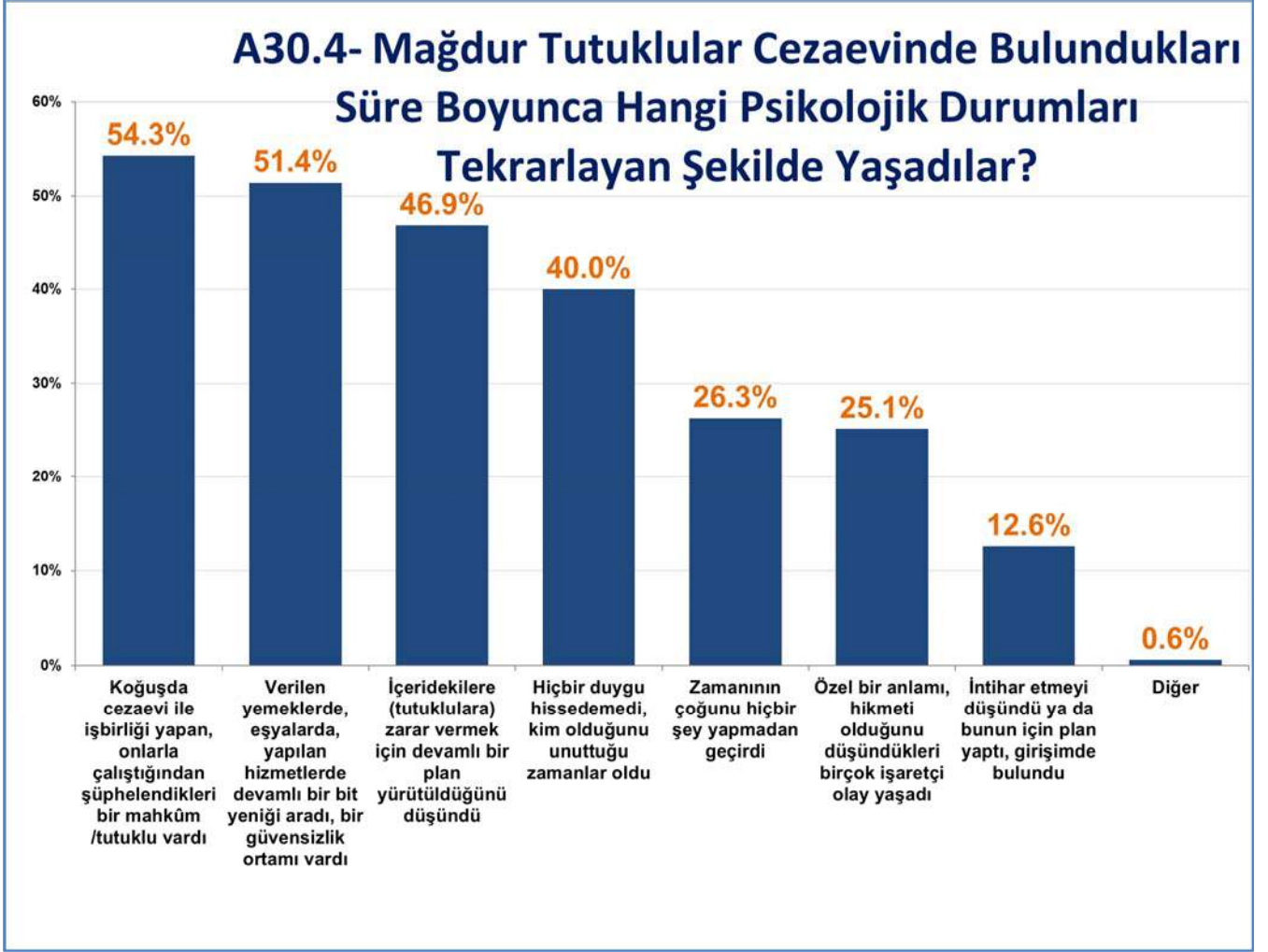

Cezaevinde kötü muamele görenler aşağıda sıralanan psikolojik travma belirtilerini bir aydan fazla süreyle yaşadıklarını beyan etmişlerdir: İnsanlardan uzaklaşma veya yabancılaşma hissetme (68.4%), Geleceğe ilişkin tekrarlanan umutsuzluk duyguları yaşama (64.9%), Yaşadığı olayı ya da o olayı hatırlatan kişileri, yerleri, etkinlikleri düşünmekten veya konuşmaktan kaçınma (59.2%), Öfke patlaması ya da birden irkilmeler yaşama (50.0%), Başına gelen sıkıntı verici olayların görüntülerinin tekrarla zihninde canlanması ya da devamlı rüyalarında görme (45.4%), Düşüncelerini bir konuya yoğunlaştırmakta zorlanma (40.2%), Tekrarlanan aşırı korku, çaresizlik ya da dehşete düşme anları yaşama (39.1%), Uyumakta, uyumayı sürdürmekte zorlanma (36.8%), Yaşadığı olaylar sanki yeniden tekrarlanıyormuş hissine kapılma (31.6%), Yaşadığı olayın önemli bir bölümünü hatırlamama (19.5%), Diğer (1.7%)

Diğer seçeneğini işaretleyenler aşağıdaki açıklamalarda da bulunmuşlardır:

- “Dünyanın berbat bir yer olduğunu düşünüyorum. İnsanların korkunç acımasız çıkarları söz konusu olunca acımasız bencil olduklarını düşünüyorum. Böyle bir dünyada yaşamak istemiyorum. Bazen ölmek istiyorum.”
- “Uzun bir süre tekrar tutuklanma korkusu yaşadım. Hâlâ rüyalarımda sık sık olmasa da cezaevinde görüyorum kendini.”
- “Çok umutsuzum ve mutsuzum.”

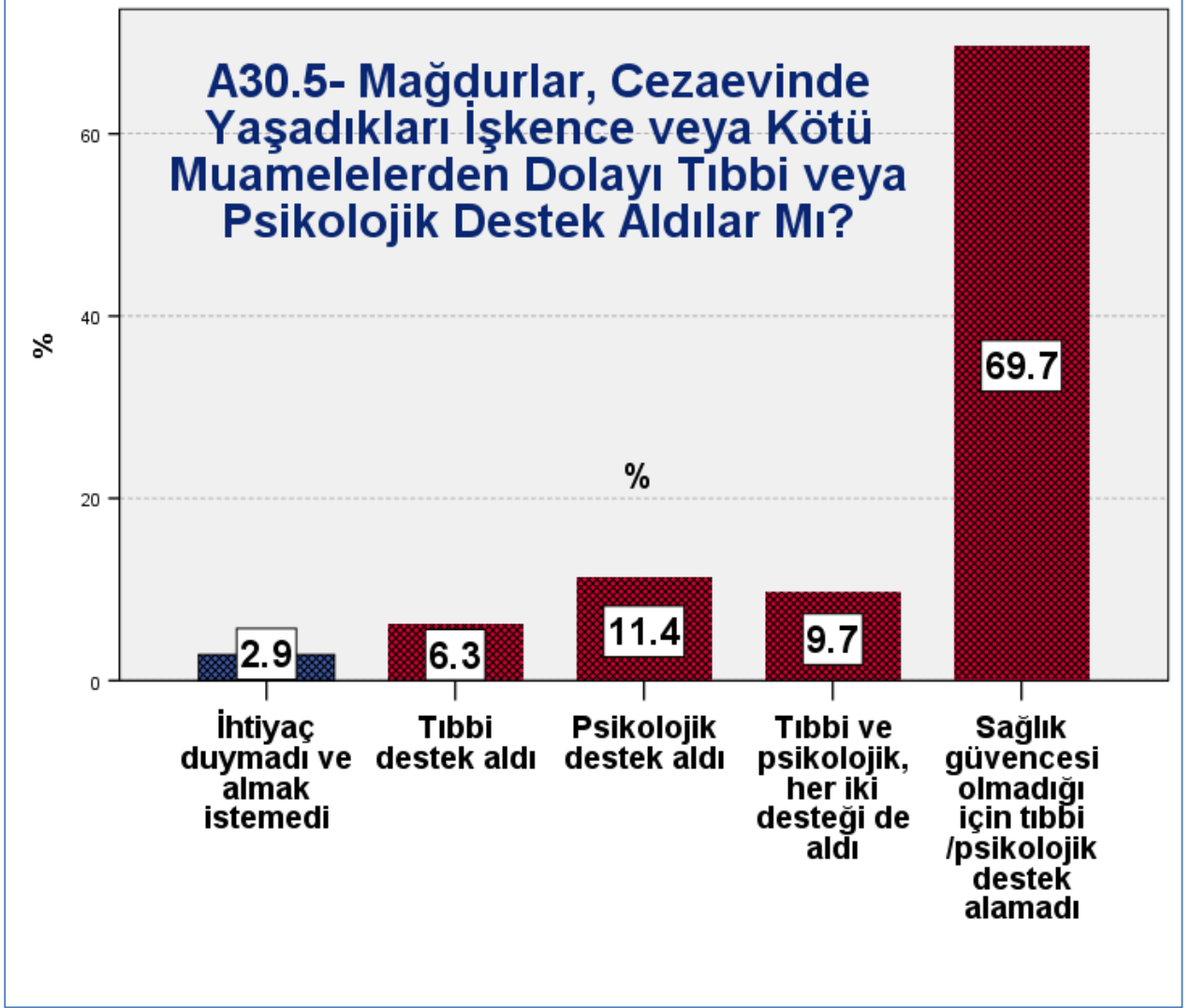
A30.4- Mağdur Tutukluların Cezaevinde Buldukları Süre Boyunca Yaşadıkları Psikolojik Durumlar

Mağdurlar cezaevinde buldukları süre boyunca aşağıda sıralanan psikolojik halleri veya durumları tekrarlayan bir şekilde yaşadıklarını beyan etmişlerdir: Koşuşta cezaevi ile iş birliği yapan, onlarla çalıştığından şüphelendikleri bir mahkûm /tutuklunun varlığı (54.3%), Verilen yemeklerde, eşyalarda, yapılan hizmetlerde devamlı bir bit yeniği arama, bir güvensizlik ortamının varlığı (51.4%), İçeridekilere (tutuklulara) zarar vermek için devamlı bir plan yürütüldüğü düşüncesi (46.9%), Hiçbir duygu hissedemediği, kim olduğunu unuttuğu zamanların olması (40.0%), Zamanının çoğunu hiçbir şey yapmadan geçirmek (26.3%), Özel bir anlamı, hikmeti olduğunu düşündükleri birçok işaretçi olay yaşamış olma (25.1%), İntihar etmeyi düşünme ya da bunun için plan yapma, girişimde bulunma (12.6%), Diğer (0.6%)

Diğer seçeneğini işaretleyenler takip eden açıklamalarda da bulunmuşlardır: “Bazen uyanınca burada ne işim var? diye sağa sola bakıyordum. Adeta kabustu gerçek oldu durumu yaşıyordum.”, “Cezaevinden çıkamayacağım tekrar hayata bağlanamayacağım hissi yaşadım.”, “Ölümlerle yaşam arasında bir yerde hissettim. Çaresizlik, adaletsizlik vb.”, “Dışarıdayım ama her an tekrar içeri alınma endişesiyle yaşıyorum.”

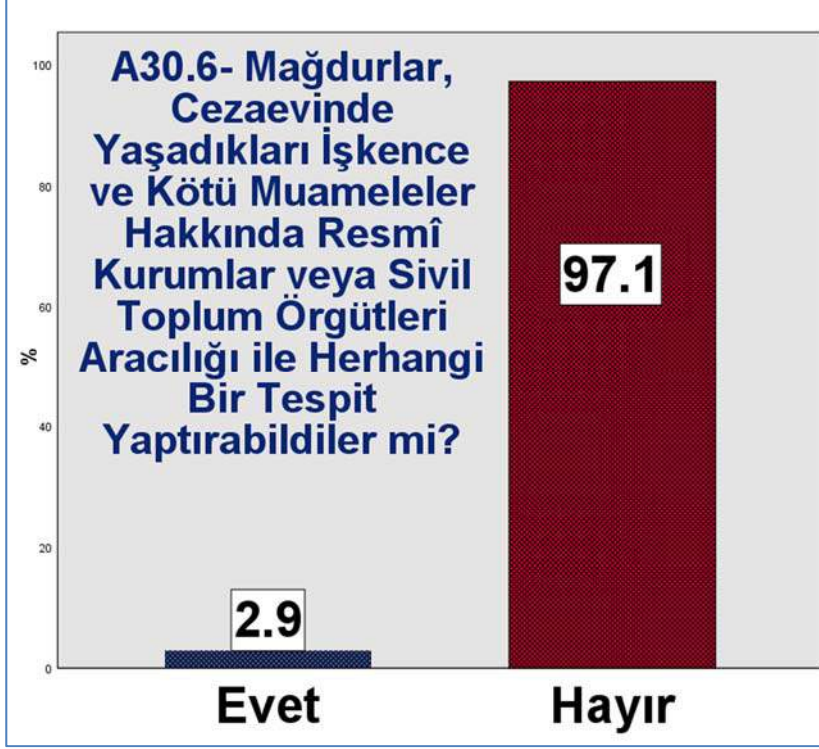
A30.5- Mağdurların, Cezaevinde Yaşadıkları İşkence veya Kötü Muamelelerden Dolayı Tıbbi veya Psikolojik Destek Alma İhtiyaç Durumları

A30.5 numaralı görseldeki verilere göre, hapisyanede gördükleri kötü muameleler nedeniyle, mağdurların %97,1'i tıbbi ve/veya psikolojik destek almış veya alma ihtiyacı hissetmişlerdir.

Yukarıdaki görsel, aynı zamanda, mağdurların büyük bir çıkmaz içerisine itildiklerinin de izlerini taşımaktadır. Çünkü, mağdurların, çok ciddi tıbbi ve/veya psikolojik desteğe ihtiyaçları olduğu halde, sağlık güvenceleri de ellerinden alındığı için yaklaşık %70'i ihtiyaç duydukları tıbbi/psikolojik destekleri alamamışlardır. Bu durum tutuklu buldukları esnada “sistemik işkenceye” tabi tutulan mağdurların büyük bir kısmının, serbest bırakıldıktan sonra da “sivil ölüm” ve “sosyal güvencesizlik” uygulamalarına muhatap edilmeye devam edilerek “işsizlik, açlık, yoksulluk ve güvencesizlikle” ezilmeye devam edildiklerinin işaretidir.

A30.6- Mağdurların, Cezaevinde Yaşadıkları İşkence ve Kötü Muameleleri Resmî Kurumlar veya Sivil Toplum Örgütleri Aracılığı ile Tespit Ettirebilme Durumları

Mağdurlar, cezaevinde yaşadıkları işkence ve kötü muameleler hakkında resmî kurumlar veya sivil toplum örgütleri aracılığı, sadece, %2,9 oranında tespit yaptırabildiklerini beyan etmişlerdir.

Mağdurların önceki bölümlerdeki beyanlarından, tüm müracaat ve şikâyetlerinin çok azında sonuç alabildikleri, üstelik de hak aramaya kalktıklarında daha kötü muameleler görme ve daha kötü şartlarda yaşamaya mahkûm edilme ihtimallerinin

yüksekliği düşünüldüğünde, %2,9 tespit oranının bile mağdurlar için büyük bir cesaret örneği olduğu söylenebilir. Çünkü mağdurların, tüm başvuru ve şikâyetlerinin, arkasına OHAL ve KHK'ların gücünü almış kamu idaresi ve personeli tarafından, fiili olarak "Kimi kime şikâyet ediyorsun?" duvarına çarpacağımı bilerek böyle bir cesareti gösterebilmeleri takdire şayandır.

A30.7- Mağdurların Cezaevinde Yaşadıkları, Tutuldukları Ortam, Koşullar ve Kendilerine Gösterilen Muameleler Hususundaki Açıklamaları

- ❖ "14 kişilik koğuşta 44 kişi kaldık. Sürekli sularımız kesildi. Su damacaneleri aramalarda toplatıldı."
- ❖ "10 kişilik koğuşta 27-28 kişi kaldım. Günlerce uyuyamadım ve sağlık hizmeti alamadım."
- ❖ "7 kişilik bir koğuşta 17 kişi kaldık. Sürekli bağırarak çağırıyorlar bizi. Sürekli bir irkilme hâli yaşıyor insan. Su sıkıntısı sürekli devam ediyor ve bu insanlık dışı."
- ❖ "İlk kaldığım koğuş bana tavuk kümesini hatırlatıyordu."
- ❖ "Aşağılama, tecrit, revire çıkartılmama, ilaçlarımın zamanında verilmemesini yaşadım."
- ❖ "İnsanın yaşayacağı bir yer değildi."
- ❖ "Koşullar zulmetme üzerine düzenlenmişti adeta."
- ❖ "İntihar etmek istedim."

- ❖ “2 yıla yakındır içerde olan ve halen tutuklu koğuş arkadaşım bir hâkim şöyle diyordu; “Eğer annemi bıçaklayarak öldürsem şimdi cezaevinden çıkmıştım. Anne katili kapalı cezaevinde 15 ay kalıyor ama ben 20 aydır içerdeyim ve iddianamem bile hazır değil. Benim suçum ise meslektaşlarımın baskı altında verdiği, kanaatlerine dayalı ifadeler. Hâkim arkadaşarımla birlikte yemek yediğim, muhabbet ettiğim için en azılı katillere reva görülmeyen şartlarda tutukluyum.”
- ❖ “10 kişilik koğuşta ...nın sıcaklığında suyun olmadığı bir ortamda 31+3 çocuk kaldık. Diğer koğuşlara takılan klima ve benzeri araçlar çok sonraları geldi ve sadece 2 küçük fan tavana takıldı. Yemekler çok yağlı olduğu için çoğu gün sadece salata ve yoğurt yiyebildik. Yazın ve kışın suyun olmaması, kışın sıcak suyun olmaması sebebi ile 9 10 günde bir banyo ihtiyacımızı giderebiliyorduk. Koğuşun 2. katında olan yatma alanımız geceleri ortamın kalabalıklığı nedeni ile aşırı havasız oluyordu. Astım rahatsızlığım nedeni ile birçok kez astım krizi geçirdim. Acili çağırmak istediğimizde “Bu saatte 1 kişi için çağıramayız” dediler. “Acil bir durum var revire çıkmak istiyoruz” diye butona bastık, 3 4 saat sonra çıkarıldık.”
- ❖ “30 kişi kaldık. Tuvalet, banyo tekti. Yerde yattım zaman zaman.”
- ❖ “Devletin bir hâkimi bile cezaevinde şiddet ve kötü muamele görüyorsa, gerisini siz düşünün!”
- ❖ “8 kişilik koğuşta 25 kişi kaldık. Yatağım yerde merdivene inen koridorun başındaydı. İnsanlar gece tuvalete giderken üzerimden geçmek zorunda kalıyordu. Bazen su istihkakı biter duş almazdık. Kışın soğuk sularla duş almak zorunda kaldık.”
- ❖ “Bizim sürekli bir terör suçlusunu olduğumuz ima ediliyordu.”
- ❖ “Cezaevi ve koğuş insan onuruna aykırı. Bazen gözle, bazen sözle, bazen de hareketlerle, baskı ve psikolojik eziyet gördüm.”
- ❖ “Çok kalabalık, tuvalet, banyo yetersiz. Gazetelerin bazısı yasak. Nöbetçi doktor yok.”
- ❖ “Çok kalabalıktı ve birçok hizmet ve haktan mahrum bırakılıyorduk.”
- ❖ “Çok kalabalık. İnsanlar adeta koyun gibi tıksık tıksık bir yere doldurulmuştu. Sayı bir ara 50 ye çıktı. 10 metre kare civarındaki odada bazen 6 bazen 7 kişi kalıyorduk.”
- ❖ “Kalabalık, yetersiz su, pislik, dilekçelerin yırtılıp atılması, istediğim gazetenin verilmemesi, Hürriyet Daily gibi piyasada satılan yabancı gazeteleri vermediler, 5-6 kez dilekçe yazmama ve görüşmeme rağmen.”
- ❖ “Sıcakta 15 kişilik koğuşta 25- 30 kişi kaldık. Sıcaktan bunalım geçiriyorduk.”
- ❖ “Sosyal etkinlik yapmamıza izin verilmiyordu. Ailemizle açık görüşleri 2 ayda bir yaptırılıyordu. Dışarıdan istediğimiz kitapları alamıyorduk. Üniversite eğitimi almak isteyenlere izin verilmiyordu. 10 kişilik koğuşta 31 kişi kaldık. Doktora muayene olmak istediğimizde olamıyorduk.”
- ❖ “Yatak ve yastık problemlerinden dolayı boyun fıtığı oldum. Hâlâ tedavi alıyorum.”
- ❖ “Çok zorluk çektik sefil bir ortamda yaşadık. Banyo yapamadık, dişimizi fırçalayamadık. Sabunsuz kaldık. Maşrapa diye poşet kullandık. Yokluklar çok fazlaydı. Ama hiçbirini sizin gibi insan olan biri tarafından azarlanmak aşağılanmak kadar zor gelmiyor, acı vermiyor.”

BÖLÜM VI

OHAL'İN İKİNCİ YILININ

SONUNDA ADLİ

SORUŞTURMALARIN

GELEBİLDİĞİ NOKTA VE

“OHAL İŞLEMLERİ İNCELEME

KOMİSYONU'NUN İŞLEYİŞ

DURUMU”

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, iki farklı alt bölüm analizi yapılmıştır. İlk alt bölümde, “OHAL’in İkinci Yılıının Sonunda Adli Soruşturmaların Gelebildiği Nokta” başlığı altında; mağdurların, haklarında iddianame düzenlenme, duruşmalarının yapılma veya yapılmaya başlama durumları ve eğer davaları sonuçlandı ise ilk derece mahkemeleri sonuçlarının ne olduğu ile ilgili toplanan verilerin nicel ve nitel analizlerine yer verilmiştir.

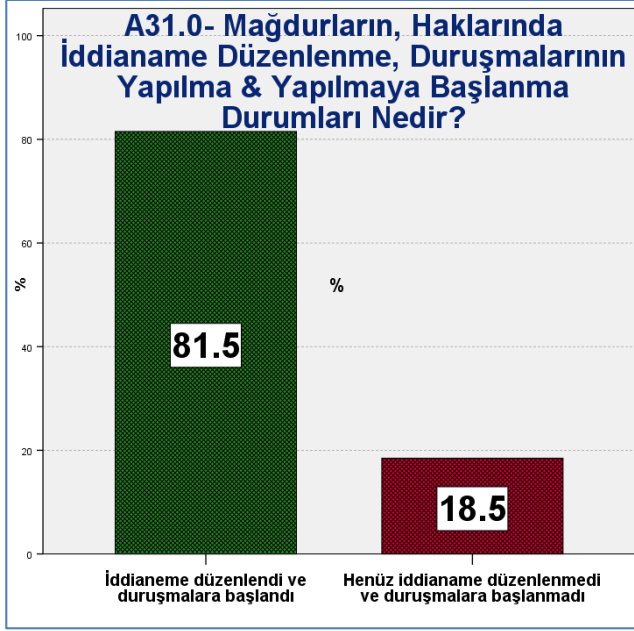
İkinci alt bölümde “OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu’nun İşleyiş Durumu, Başvurular ve Sonuç Analizleri” başlığı altında, OHAL mağdurlarının, OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu’na başvuru durum analizleri; eğer başvuruları sonuçlandı ise başvurularının nasıl sonuçlandığı ve de eğer göreve iade talepleri reddedildi ise bunların gerekçeleri hususlarında toplanan nicel ve nitel veri analizleri yapılmıştır.

OHAL’in İkinci Yılıının Sonunda Adli Soruşturmaların Gelebildiği Nokta” başlığı altında, mağdurlardan elde edilen verilerde, OHAL’in ilk günlerinden itibaren, çok büyük bir süratle, mağdurlara “terörist/darbeci” damgası yapıştırmaktan imtina etmeyen kamu idaresinin ya da idarecilerinin mağdurların en az %70’ini temelsiz yere mağdur ettiklerini belgeler mahiyette göstergelere rastlanmıştır. Diğer yandan, geriye kalan ve haklarında birtakım hukuki işlemler yapılan, %30’un haklarında ileri sürülen iddia ve delillerinin, evrensel hukuk kriterlerine göre ne kadar geçerli/yerinde deliller oldukları konusunda ise ciddi şüpheler ifade edilmiştir.

“OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu’nun İşleyiş Durumu, Başvurular ve Sonuç Analizleri” başlığı altında elde edilen verilerde de adli süreçlerde yaşanan durumlara benzer, objektif hukuk kriterlerini dikkate almayan bir yaklaşım tespit edilmiştir. OHAL Komisyonunun kullandığı “ret” gerekçeleri genel olarak değerlendirildiğinde, bunların “hukuki” olmaktan daha ziyade idari/siyasi/keyfi gerekçeler olduklarına dikkat çekilmiştir.

OHAL'İN İKİNCİ YILININ SONUNDA ADLİ SORUŞTURMALARIN GELEBİLDİĞİ NOKTA

A31.0- Mağdurların, Haklarında İddianame Düzenlenme, Duruşmalarının Yapılma & Yapılmaya Başlanma Durumları Nedir?

OHAL mağdurlarını, KHK'larla darbe veya terör örgütleri ile ilişkilendirilip mağdur edilmeleri sonrasında, sadece %36,4'ünün adli soruşturmaya tabi tutuldukları dikkate alındığında, aradan geçen iki yılın sonunda, yukarıdaki orana dahil edilenlerin %81,5'i hakkında iddianame düzenlenebilmiş olması, mağdurların tamamına "terörist/darbeci" damgası yapıştırmaktan kaçınmayan kamu idaresinin ya da idarecilerinin mağdurların en az %70'ini temelsiz yere mağdur ettiğinin açık bir göstergesidir. Diğer yandan haklarında dava açılanlara karşı ileri sürülen dava delillerinin evrensel hukuk kriterlerine

göre ne kadar geçerli/yerinde deliller oldukları ise ayrı bir tartışma konusudur.

A31.1- Mağdurlar Hakkında İddianamelerinin Düzenlenmesi, Kendilerine Yöneltilen Suçlamalar, Dosyalarındaki Delillerin Mahiyeti ve Yargılanmaları Süreçleri Hakkındaki Açıklamaları

- ❖ "1 yıl tutuklu kaldım ve 14 ay oldu dışarıdayım henüz iddianame yok."
- ❖ "2 yıl geçmesine rağmen henüz iddianame hazır değil ve adli kontrol ile her hafta imza atmaya devam ediyorum."
- ❖ "2 yıl geçmesine rağmen iddianame düzenlenmedi."
- ❖ "2 yıldır haftanın 3 günü imza veriyorum. Hâlâ iddianamem yok."
- ❖ "2011 yılında sohbet toplantısına katılmak, başka bir iddia yok, ."
- ❖ "26 aydır iddialar nedir bilmiyorum iddianame yazılmadı."
- ❖ "3 tanık ifadesi ile yargılanıyorum. Tanık ifadeleri "duymuştum", "düşünüyorum", "tahmin ediyorum" şeklindeydi. İlk duruşmada hepsi ifadelerini geri çekti."
- ❖ "17/25 Aralık öncesi suçlamalar. 2011 yılında 1 yıl çocuğu kreşe göndermek. 2014 yılında Bank Asya'yı kullanmak, Bank Asya kredi kartını kullanmak. Sohbet katılmak."
- ❖ "Uydurma suçlamalarla beni yargılamak istediler. İddianamede ta 20 sene önceki 1998'de 2 ay dershanede çalışmamı suçlama için darbe belgesi diye dosyama koymuşlar."

- ❖ “Yaklaşık 80 sayfa süren iddianamede bana ayrılan yer sadece yarım sayfa!!! Suçlamalardan 2 tanesi savcının dikkatsiz, önemsemez, umursamaz davranması nedeniyle hakkımda gerçek olmayan ifadelerdi. Mezun olmadığım bir cemaat kolejinde beni mezun gösterdi, ilginçtir ki gerçekten mezun olduğum devletin kendi Anadolu lisesini de eklemiş!!! Bir de Digitürk aboneliğim olmadığı halde olmuş gibi göstermiş. Yetmezmiş gibi ben bu üyeliği iptal ettirmişim ve bunun sebebi olarak da cemaatin bazı medya organlarının Digitürk’ten çıkarılmasını protesto etmek içinmiş!!! Hiçbir duruşmada iddianamede yer alan hiçbir iddia ile ilgili hâkimin beni zanlı pozisyonuna oturtmadığını da belirterek hâkimin hakkını vermek zorundayım. Ancak, savcının kendini bulutların üzerinde görmesi nedeniyle 13 ay bana zehir oldu...”
- ❖ “Yargılama laf olsun diye yapıldı. İtirafçıların mahkemedeki beyanları gerekçeli karara geçirilmemiş. Polisteki yanlış ve yanlış beyanları geçmiş. Kesin söylüyorum hâkim ve savcı değil MİT ve polis ifadeleri karara gerekçe yapılmış. Hâkim mahkûm etmeye mahkûm...”
- ❖ “Yasal bir bankadaki kredi kartından dolayı yargılanıyorum.”
- ❖ “8 ay adli kontrol ile imza attım. Sonra imzam kaldırılınca bitti zannettim. 2 ay sonrasında da e-devletten dava açıldığını gördüm. 2 ay sonrasında iddianameyi gördüm. Suçlama Aktif Sen üyesi olmam ve çocuk adına Bank Asya da BES hesabımın olması. Katılım hesabım yoktu. BES hesabımı banka suçlaması saymış savcı. Terör örgütü üyeliği ve yardım olarak açmış davayı.”
- ❖ “17/25 Aralık darbesi (iddianamede öyle yazıyor) sonrası Bank Asya’da hesap hareketliliği, Aktif Sen’e üyelik, Nevşehir Kozaklı’da tatile gitmek, telefonda ByLock ve Eagle uygulamalarının indirilmiş olması. Suçlamalar bunlar ve terör örgütü üyeliği ile yargılanıyorum.”
- ❖ “8 ay tutukluluktan sonra iddianame hazırlandı. Suçlamaları ilk gördüğümde “Yahu bu suç muydu?” tepkisini gösterdim. Delil yoktu. Suçlamaların kendisi delil sayıldı.”
- ❖ “9 ayda düzenlendi.12 ay sonra mahkemeye çıktık. Birçoğu asılsız iddia.”
- ❖ “Aleyhime hiçbir delil yoktu, ByLock içeriği yoktu, söylediklerimin aksini ispat eden bir delil yoktu. Suçsuz olduğumu gösteren çok delil vardı. Lehime ve aleyhime deliller incelenmedi. Şüpheden uzak delil hiç yoktu. Hâlâ da yok. Beraat edeceğime çok emindim. Ama masumiyet karinesi hiçe sayıldı.”
- ❖ “Anayasa ve kanunda suç olmayan eylemler nedeniyle hakkımda dava açıldı. İddianame ve isnat edilen suç ile bulguların çeliştiğini, somut ve kuvvetli delil sunulmadığını gördüm.”
- ❖ “Aralık 2016 da gözaltı ve adli kontrol süreçlerinden sonra Mart 2018 de iddianame kabul edildi ve Haziran 2018 de ilk duruşma yapıldı. İddianamenin büyük bölümü benimle alakası yoktu son iki sayfası benden bahsediyordu. Ben bu durumu şuna benzettim; örgüt üyeliğinden yargılanıyorum ama örgütün içinde hiç olmadım. Üye Olmadığım bir örgütün 50 yıldan beri neler yaptığını nasıl örgütlendiğini hangi suçları işlediği yazmış peki tecavüz suçundan iddianamesi yazılan bir sanığın iddianamesine tecavüz suçuyla ilgili bu suçu ilk kimin işlediğini tarihte hangi devlet bu suç için ceza verdiğini yazar mı? Demek istediğim şu FETÖ ya da PDY gibi bir örgüte hiç üye olmadım. İddianamemde bu örgüt adına hangi suçu işlediğim yazmıyor. Ama başka kişilerin bu örgüt adına hangi suçları işlediği yazılıyor.”

- ❖ *“Asıl amaç siyasi linç ama terör örgütü suçuna sokarak suçlanmak isteniyoruz.”*
- ❖ *“Aylar sonra copy paste bir iddianame geldi. Şahsıma ilişkin bölüm birkaç satırdan ibaretti. Bu kadar ağır bir suçlamanın bu kadar basit bir şekilde yapılmasını aklım almıyor halen. Savcı bilinçli olarak çarpıtma yaparak zayıf iddiayı güçlendirmeye çalışmış. Delil melil yok zaten. Bir tane isimsiz asılsız bir ihbar.”*
- ❖ *“Tamamen hukuki, kanunlarımızda suç olmayan şeylerle suçlanıyoruz. Hukuk ülkede kalmadığı için artık buna da şaşırıyoruz. İnternette birisinin yazısını okumuş olma, birileriyle insani olarak konuşmak için telefonla arama ve o kişi hakkında da soruşturma yapılıyor olması, bankada hesabı olma, yurt dışına geziye çıkma gibi kanunlarda suç olmayan şeylerle suçlanıyoruz. “Kanunsuz suç ve ceza olmaz” ilkesi artık Türkiye’de uygulanmıyor. Sürecin tamamı hukuksuz. Davalar tamamen siyasi davalar. Kin, siyasi kindarlık, kendilerine oy verilmemesi, muhalif olunması asıl gerekçe. Bunları gizleyen diğer hukuken asla suç olmayacak hususların iddianamelere yazılması. Yukarıdan verilen emirlere göre hareket eden bu yargıyla işimiz imkansızca yakın zor.”*
- ❖ *“Babamla görüşmelerimiz örgütsel yoğun iletişim olarak yazılmış, iddianame “copy paste” tarzındaydı.”*
- ❖ *“Banka kriteri suçlamadan 2 defa yazılmış. Çalıştığım kurumdan ihracım banka ile ilgili olmasına rağmen, sanki başka bir sebep ve iltisak varmış gibi yansıtılmış. Sonra FETÖ talimatı ile bankaya para yatırmış olduğum yazılmış. Yani aynı sebepten ve kriter 2 farklı delil olarak sunuldu.”*
- ❖ *“Banka, gazete, okulda çalışma, Asya termale gitmek.”*
- ❖ *“Banka, okul, sendika, kimse yok mu ya yapılan bağış gerekçesi ile ağır ceza mahkemesinde iddianame hazırlandı.”*
- ❖ *“Bankada hesabım varmış ve 9000 lira para yatırmışım.” İddia ve suç bu. Oysa hesabımı 2008’den beri aktif kullanıyordum.”*
- ❖ *“Başkasına suç sayılmayan ve yasalara göre de suç olmayan davranışlar, tutumlar suç unsuru olarak değerlendirildi. Aynı davranış veya eylemin örneklerini hükümet üyelerinin de yaptığı gösterilmesine rağmen dikkate alınmıyor. Adamına göre suç veya suçsuzluk var.”*
- ❖ *“Ben 17-25 Aralık süreci öncesinde gittiğim birkaç sohbet nedeniyle yargılandım. Hepsi bu. Yargılama sırasında tanık dinletme taleplerimiz, duruşmaların sesli/görüntülü kayda alınması talebimiz reddedildi. C. Savcısı sadece aleyhe delil toplamakla yetindi, şüphelinin lehine delil toplama yükümlülüğüne sırt çevirdi. Komedi gibi bir yargılama süreci geçirdik. Duruşma sırasında bizi salona getiren erler, o yirmi yaşındaki çocuklar buluyorlardı biz savunma yaparken, “Bu adamlar bunlarla mı suçlanıyorlar şimdi” diye gülüyorlardı. Bir Kafka öyküsü gibiydik, adeta cezamıza suç arar hale gelmiştik. O kadar anlamsız bir durumun içindeydik. Bir Aziz Nesin öyküsü gibi de trajikomiktik.”*
- ❖ *“Bir komşumla tartışma yaşadım ve kısa bir müddet sonra kızgınlık ve kıskançlık sebebiyle beni ihbar etti. Suçsuz yere 1 yıl boyunca karakolda haftada 3 gün imza, şehir dışı ve yurt dışı yasağı sıkıntısı çektim. Hâlâ da devam devam ediyor, sürekli erteliyorlar. Hiçbir delileri olmadığı halde benimle ilgili uzatıp duruyorlar.”*
- ❖ *“Bir tiyatro oynanıyor bizlerde rolümüz oynuyoruz.”*

- ❖ *“Boş bir iftiraname. Sıfır hukuk. Sıfır adalet. Sıfır vicdan.”*
- ❖ *“Bylock iddiası ile suçlandım. Tutukluluğumun 18. ayında IP çakışması olduğu anlaşıldı.”*
- ❖ *“ByLock iddiası var, ispatlanmadı. Tanık beyanı var, teyit edilmedi. Dernek üyeliğinin FETÖ amaçlı olduğu iddiası var, somut delil yok. Sonuç 7,5 yıl ceza.”*
- ❖ *“Bylock tek suçlama. ADSL WiFi’de Bylock çıktı. BTK Raporlarında Bylock yoktur olarak geldiği ve dijital imajlarda herhangi bir suç unsuru yoktur raporu geldiği halde Mahkeme heyeti dosyayı açıp okumuyor bile. Dosyaya gelen bilgilerden haberleri olduğunu düşünüyorum çünkü sadece kapağında Bylock yazısını okuyup “Sen Bylock kullanmışsın etkin pişmanlıktan yararlanmak istiyor musun?” deyip mahkemeyi her seferinde uzatıyorlar maalesef.”*
- ❖ *“Bylock WiFi. Benim hatlar temiz çıktı, içeriden çıktım. Şimdi de ByLock raporları geldi WiFi’den girenler tespit edildi. Bakalım sonuç ne olacak.”*
- ❖ *“ByLock iddiası. Bank Asya hesabı ve bir mesire alanındaki pikniğe gitmek.”*
- ❖ *“ByLock iddiası vardı. Bunu kanıtlayan hiçbir makul kanıt yoktu.”*
- ❖ *“Ceza alacağımı biliyorum, masum olduğumu da. Öleceğimi biliyorum, tüm bu zulümlerin hesabının sorulacağını da.”*
- ❖ *“Çocuğumun okulu ve 2008 yılında açılmış banka hesabı.”*
- ❖ *“Çocuğumun kapatılan bir okula gitmiş olması, kardeşimin Bank Asya’da hesabının olması (şahsen bankaya başvurduk ve olmadığı ortaya çıktı). Kardeşimin el konulan bir şirkette SGK kaydının olması, bir tıbbi dergide bilimsel içerikli bir makale yayımlanmış olması, 7 yıl önce bir kontörlü telefonda aranmış olmam.”*
- ❖ *“Delil çok gizliymiş sadece savunma yapmanız isteniyor.”*
- ❖ *“Delil diye sunulan istihbarat bilgisi hukuk dışı MİT raporu Cgnat.”*
- ❖ *“Delil diye telefonda konuştuğum kişileri koymuşlar ve ByLock yazmışlar. İddianamem 50 sayfa, 49 sayfası İstanbul ve Ankara’daki o vahşi saldırıyı gerçekleştirenlerden bahsedilmiş. Şahsımla hiçbir alakası yok.”*
- ❖ *“Delil mi, ne delili? Tek suçum arkadaş satmamak.”*
- ❖ *“Delil yok gizli tanık ifadesi.”*
- ❖ *“Delil yokken iddianame hazırlandı. 6 ay sonra ve ilk duruşmada tutuklandım. İddianamede olmayan hususlar mahkemede önüme sunuldu.”*
- ❖ *“Delil yoktu, resmi olan dernek, sendika üyeliği, banka hesabı, sekiz dolar soruldu. Delil sunulmadı ve savunma yaptırılmadı, yazdıklarımız dahi okunmadı.”*
- ❖ *“Delillerin özellikle dijital mahiyette olanları duruşmaya getirilip bilirkişi tarafından incelenmesi talebi reddedildi. İddianame çok geç düzenlendi. Mahkeme kendini kurtarmak için “Tevsii tahkikat talebi yoktur” diye beyan etmediğim sözü tutanağa geçirdi.”*

- ❖ *“Delil yok. Keyfi muamele var.”*
- ❖ *“Dernek üyeliği, kredi kartı.”*
- ❖ *“Dernek üyeliği, sohbet iddiası ve banka hesabı.”*
- ❖ *“Devletin kontrolindeki sendikaya üye olmak suç sayıldı.”*
- ❖ *“Ben doktorum. Savcı, yurtdışı kongreleri bile “örgüt işi” diye iddianameye yazmış. Hayret ettim.”*
- ❖ *“Dosya boş ve deliller yetersiz olduğundan ilk mahkemede tahliyeme karar verildi ama hâlâ duruşma erteleyerek psikolojik baskı yapılmakta.”*
- ❖ *“Dosya boş. HTS kayıtlarından başka bir şey yok onlar da normal aramalar suç unsuru yok. Polisin biri gözaltı sürecinde "Böyle 5 sayfalık suçlama mı olur, bomboş dosya" diyordu...”*
- ❖ *“Dosya da hiçbir somut delil olmamasına rağmen (adımı veren kişinin ifadesi hariç) 3,5 yıl hapis kararı verildi.”*
- ❖ *“Dosyada herhangi bir somut delil yok herhangi bir tanık ifadesi yok tamamen soyut iddialarla suçlanmaktayım.”*
- ❖ *“Dosyada somut delil olmamasına rağmen beraat vermemek için 6 aylık sürelerle erteleniyor ve yan delillerle ceza vermenin yolları aranıyor. Lehe olabilecek hususlar ileri sunduğum lehe deliller araştırılmıyor dikkate alınmıyor.”*
- ❖ *“Dosyadaki delil dedikleri her şeyin kanunlar dahilinde olduğunu bizden iyi biliyorlar.”*
- ❖ *“Dosyadaki deliller normal şartlarda suç olmayacak şeyler, sendika, gazete, kitap, dernek.”*
- ❖ *“Dosyadaki delillerin mahiyeti boş Gizli tanık Garson kod adıyla bir kişinin teslim etmiş olduğu bir dijital materyal incelenmiş ve içeriğinden bizim de adımızın bulunduğu bir sözde cemaate bağlı olan polislerin listesi çıkmış İşte bu ne idüğü belirsiz bir listeye dayanarak önce açığa alındık sonra ihraç edildik ve şimdi yargılanıyoruz binlerce polis olarak.”*
- ❖ *“Dosyam savcılık aşamasında. Adıma hat veren firma mahkeme kararıyla ceza almasına ve hakkımda başkaca tanık veya delil veya suçlama olmamasına rağmen.”*
- ❖ *“Dosyamda herhangi bir delil yok örgüt üyesi olabileceğimi düşündüğünü söyleyen şahıslar var ama onların da sundukları somut bir gerekçe delil yok mahkemem devam ediyor.”*
- ❖ *“Düzenlenen iddianame yok, yöneltilen suçlama yok, dosya yok delil yok, belge yok ama hiçbir gerekçe göstermeden ihraç var. Oysa ki ihraç için açıklanan kriterler bende yok. Meğer kriter de hikâye imiş. İsimleri kurum verdi ya, kritere gerek yok ihraç et gitsin. Ya ismimi vererek beni mağdur edenler kripto FETÖ’cüye ne olacak. Bunu hesabını kim soracak.”*
- ❖ *“Eski oturduğumuz apartmandaki şahıs ile komşu olmak, iddianame ye yazıldı.”*

- ❖ “Emniyet ifadesinde bana okunan ihbar mektubu iddianamede yoktu. Dahası dosyada da yoktu. Mahkemeden bulunup UYAP’a taranmasını istedim. Mahkeme kaale bile almadı. İddianamede yazan yasal faaliyetlerdi. Bank Asya’ya para yatırmam ve KHK ile kapatılan üniversitede kaydımın olması. Halbuki kapatılan o üniversiteye hiç gitmemiştim. Ne kaydım vardı? ben de çok merak ediyorum. “Yazı yazın ilgili yere sorun” dedim mahkeme yine kaale almadı. CMK’da “sanığın lehine ve aleyhine deliller toplanır” denilen madde bize uygulanmamıştı. Bu yazılanlar yasal olduğu halde aleyhimize kabul ediliyorsa üniversite kaydım yok neden araştırılmadı. Lehime bir delil olacaktı. Mektup neden yok o da lehime olacaktı. Resmen hüküm verebilmek ve mahkûm edebilmek için kanunlar yerle bir edilmişti. Yasal faaliyetler suç ise yalnızca bana mı suçtur?”
- ❖ “FETÖ’nün 1960’lardan beri yapılandığını anlatıp hiçbir bağ bağlantı delil ispat olmadan alakasız şekilde iltisak irtibat ve üye diye iliştilen bir iddianame ile kendimi mahkeme salonlarında buldum.”
- ❖ “Geriye dönük yasal her türlü faaliyet suç olarak gösterilmiş.”
- ❖ “Gizli tanık beyanlarına dayalı soyut ifadeli suçlamalarla yargılanıyoruz ne yazık ki. OHAL Komisyonu da bu iddianamedeki soyut iddiaları, kes kopyala yapıp Başvurumu reddetti.”
- ❖ “Gizli tanık ifadeleri ile yargılandım. Başkaca bir delil yoktu.”
- ❖ “Gözaltına 2017 Mayıs’ta alındım adli kontrolle serbest kaldım 2018 Mart ayında hakkımda iddianame düzenlendi ilk duruşma 2018 Eylül de görülecek.”
- ❖ “Gözaltına alınıp tutuklandığında da dosyam boştu hâlâ boş, somut bir delil ya da suçlama yok duruşmalar devam ediyor. Yargısız infaz ile işimden edildim, boş yere on ay hapis yattım.”
- ❖ “Hakkımdaki suçlamalar: 1: 2010 yılındaki kaymakam ve belediye başkanının açtıkları eğitim derneğine üye olmam. 2: Bank Asya’ya para yatırmam (bunun gerekçelerini ve belgelerini mahkemeye sundum). 3: Facebook ta 5-10 tane fotoğraf beğenmem (bu fotoğrafların suçla ya da örgütle alakası yoktu). Başka bir suçlama dosyamda yok.”
- ❖ “Hakkımdaki iddialar memuriyetim gereği 1997-2004 yılları arasında yaşadığım hayatıma ait olup "FETÖ" üyeliği ve yöneticiliği suçlamaları olup işkence, zor kullanma, korkutma, vaat yöntemleriyle atılmış iftiralardan ve asılsız iddialardan ibarettir. Bunun anlaşılması için 7 ay cezaevinde yattım, mahkemede hakkımdaki ifade sahiplerinin ifadelerini kabul etmemeleri üzerine tahliye oldum ancak yargılamam devam ediyor.”
- ❖ “Hakkımdaki suçlama sadece Google Playstore’dan indirdiğim sohbetlerin kimde olacağını konuştuğumuz ByLock programı başka bir şey yok.”
- ❖ “Hakkımda hukuki bir delil sunulmadı. Suçsuz yere yattım.”
- ❖ “Hakkımda sadece bir tanığın gözaltı sürecinde "gazete abonesi idi" diye iftira atmasından dolayı iddianame hazırlandı. Bu kişi ilk duruşmada gelip "Ben öyle demedim ya yanlış anlaşıldım ya da memur bey yanlış yazmış" dedi fakat dosyam ayrılmadı ve beraat için tam 15 ay mahkemelere git gel yaptım.”
- ❖ “Her şey tiyatro gibiydi.”

- ❖ *“Hakkımdaki suçlamaların hiçbirisi suç unsuru taşımamaktadır. Zaten banka suçlaması vardı oda normal mudi ve hayatın olağan akışına uygun banka işlemleri vardı.”*
- ❖ *“Hakkımdaki tek suçlama ByLock’tu. Hattı kullanan kişi benim bir yakınımды. Kendi ifadesi, benim ek ifadem, HTS kayıtları, bilirkişi raporları ve emniyet değerlendirmesi sonucunda hattı benim kullanmadığım belirlendi ve serbest bırakıldım. Tüm bunlara rağmen hâlâ dosya kapanmadı. Hakkımdaki suçlamayla alakam olmadığı ortaya çıkmasına rağmen "siber suçlar daire başkanlığından gelecek inceleme raporunun beklendiği" savcı tarafından bana iletildi. Böylece maddi ve manevi mağduriyetim devam etmekte.”*
- ❖ *“Herhangi bir delil olmadığı halde halen yurtdışı yasağımız var mahkeme 2 yıldır devam ediyor.”*
- ❖ *“Her şey, bütün iddialar hem hukuksuz hem dayanaksız. Acınası bir hal var ortada.”*
- ❖ *“Hiçbir delil yokken “Dijital raporları gelecek” diye 1,5 yıldır yargılanıyorum.”*
- ❖ *“Hiçbir itirazımız araştırılmadı. İtirazlarımız sözde kaldı. Mahkeme heyeti bildiğini okudu açıkçası.”*
- ❖ *“Hiçbir somut suçlama ve delil yok. Sadece valilik önünde yapılan bir toplantıda çekilmiş bir resim ve bir şirketin eski ortağı olmak.”*
- ❖ *“Hiçbir suçlama yapılmadı. Ama takipsizlik de verilmedi.”*
- ❖ *“Hukuk maalesef yok. Bylock iddiası ve çocuğumun okulu esas alınarak 6 yıl 3 ay ceza aldım.”*
- ❖ *“Hukuksuz ve olasılıklar içeren istihbari veriler kesin delil kabul ediliyor. Araştırma bilirkişilerine ihtiyaç duyulmuyor.”*
- ❖ *“İddianamede kendilerine göre suç saydıkları kriterleri tek tek yazmışlar... suçlu çıkarmak adına tamamen niyet okuma bakış açısıyla yazılmış... halbuki iddianamede yazan şeylerle gerçekteki niyetim çok çok farklı...”*
- ❖ *“İddianamede savcı lehimize olan konuları yazmamış, yasal olarak açılan ve eğitime devam eden özel okula çocuğumu göndermeyi suç delili olarak yazmış, Kıbrıs’ta askerlik yapmıştım onu dahi araştırmadan yurtdışına çıktığımı iddia olarak yazmış.”*
- ❖ *“İddianamede suç tarihi 15 Temmuz 2016; sohbetleri bıraktığım tarih 2015; delillerin hepsi benim ifademde belirttiğim hususlar, darbe günü suç tarihi; suça ilişkin hiçbir delil yok.”*
- ❖ *“İddianamem 4,5 ay sonra düzenlendi. Kanununun ve AİHM kararlarına göre suç niteliği taşımayan suçlamalarla 14 ay tutuklu yargılandım.”*
- ❖ *“İddianame denen şey eften püften toplumda milyonlarca insanın yapmış olabileceği şeyler ve uyduruk asılsız tanık ifadelerinden ibaretti. En somut şey tek seferlik 20 TL Kimse Yok mu başışı.”*
- ❖ *“İçi boş bir iddianame. 20 TL kimse yok mu ve 3 aylığına alıp kapatılmış kredi kartı...”*

- ❖ “İddianame 3 maddeden oluşmakta (hiçbiri evrensel hukukta suç sayılamaz): 1) Sosyal ortam suçlaması 2) İş ortamında dostlar arası yapılan günlük siyasi konuşmalar 3) Devletin kabul gördüğü bir bankada mevduat hesabı açmak.”
- ❖ “İddianame çelişkilerle dolu. Hakkımda sadece aleyhime olabilecek konular gündeme getirilirken lehime olan hususlara hiç yer verilmemiştir. Yasal olan sendika ve kullanmadığım, kullansam bile suç olmayan program (herkese açık platform Playstore’den indirilen bir uygulama) nedeni ile kullanıcı adı, şifre ve içerik olmamasına rağmen sadece 20 Cgnat kaydı esas alınarak, iddia makamının sendika ile ilgili suçlaması ve ceza isteği olmamasına rağmen mahkeme 6,9 yıl ceza verdi ve tahliye etti.”
- ❖ “İddianame mahalle dedikodusu gibiydi iddialar var kimin dediği yok, öyle söyleniyor, böyle söyleniyor gibi saçma sapan hukuki dili olmayan yazalım gönderelim gibi yapılmış mantıksız bir yazıydı.”
- ❖ “İddianame özetle yalan ve yanlış bilgilerle, kopyala yapıştır tekniği ile hazırlanmış. Birinci sınıf bir hukuk öğrencisi daha düzgün ve tutarlı bir iddianame hazırlayabilirdi.”
- ❖ “İddianame somut deliller üzerine değildi. Suçlama sadece yasal sendika ve 1yıl önce kapatılan kapanırken adli bir soruşturma ya gerek olmadığı resmi yazısı olan ve hiçbir faaliyeti olmayan eğitim yardımlaşma derneği.”
- ❖ “İddianame matbu bir kopyala yapıştır iddianamesiydi. Hakkımda ByLock iddiası ile Bank Asya’da hesabım olduğu. Ev aramızda ele gecen diğer materyaller maddeleri vardı. Bank Asya’da hiç hesabım olmadı. Ama yazıldı. Ev aramızda suç unsuru bulunamadı ancak varmış gibi iddianame düzenlendi. Tutukluluğun gözden geçirilmesinde de bu sebepler tutukluluğum uzatıldı. Her uzatmada diğer gerekçelerin olmadığını dilekçe ile yazmama rağmen aynı gerekçelerle uzatma yapıldı. Bilgi belge istediğim dilekçeme bile tahliye talebinin reddi ve tutukluluğun uzatılmasına diye cevap geldi:).”
- ❖ “İddianame verilmek istenmedi, ne öğrenmeye çalıştımsa eksik bilgi boş bilgi kimse bir şey bilmiyor, dosyam zaten temiz ben neyi nereye ispatlayayım.”
- ❖ “İddianamede geçen suçlarım: 1. KHK ile işten atılmam 2. Bir tanık varmış, o kişi, “2010-2012 yıllarında sohbe gittik” demiş. 3. Bank Asya’da paramın olması (2002 de açtığım hesabın 2014-2016 yıllarında birikim amaçlı kullanmam. TMSF’ye geçtikten sonrada para artmış ama savcı takmış 2014’de para yatırmış bu FETÖ’cü diye. 4. ve en komiği, eşim 2012 yılında tepe yönetici dedikleri biriyle telefonla görüşmüş. Savcı bana bunu bile sordu falancayı tanyor musun, eşin telefonla görüşmüş diye.”
- ❖ “İddianamede hakkımda olmayan somut deliller uydurulmuştur, Bank Asya’da sadece hesabım olmasına rağmen, hesabımı açtığım günden itibaren içine herhangi para koymama rağmen, hesabımın aktif olduğu, sürekli olarak para transferi yaptığım iddia edilmiştir, ByLock diye bir suç uydurulmuştur.”
- ❖ “İddianamede ilk suçlama KHK ile kamu görevinden ihraç olmam gösterilmiş çocuklarını özel okulda okutmak sendika üyesi olmak kendi ifadeleriyle iki yıl öncesinde zaman gazetesi almak eşinin durumu da (tutuklu) göz önüne alındığında suçlamaları inkâr etmesi de “örgüt tavrı” olarak değerlendirildi şeklinde.”
- ❖ “İddianame tam bir komedi, hukukçu olmaya gerek yok, okuma yazma bilen herkes iddianamenin ne kadar mesnetsiz olduğunu anlayabilir.”

- ❖ “İddianamede söylemediğim kesinlikle yapmadığım şeyler yazılıydı.”
- ❖ “İddianamede tek delil yok ve tamamen uydurma.”
- ❖ “İddianamedeki tek suçlama, sonradan Morbeyin mağduru olduğu anlaşıldığım ByLock’tu.”
- ❖ “İddianamem 63 sayfa ama benimle ilgili sadece 3 sayfa tanıdığım herkese aynı iddianame yazılmış sanığın Leh’ine hiçbir şey yok birçok yerde çelişki var gazete haberi bile var içinde.”
- ❖ “İki seneyi aşkındır iddianame düzenlenmedi hâlâ ne ile suçlandığımı bilmiyorum.”
- ❖ “İtirafçı beyanıyla hiçbir delil olmadan gözaltına alındım çocuklarımın önünde kelepçeleyip başka bir yere götürüldüm. Hiçbir delil yokken bunları yaşadım evim darmadağın edildi.”
- ❖ “Kardeşim ve eşime atfedilen eylemlerden ve yasal olan bir derneğe üye olmakla suçlandım.”
- ❖ “Kes kopyala yapıştır. İhraç olduğum kurum yanlış. Dosyada bulunan tek delil olan banka para hareketleri yanlış yorumlanmış. İşlem olmadığı halde var gibi gösterilerek iddianame düzenlenmiş. Başka delil yok.”
- ❖ “KHK ve eşimin 2008 de bir ay okulda çalışması suç delili sayıldı. Kardeşimin tutuklu olması abimin sadece asker olması hâkim tarafından hakkımda konu edildi ama söz hakkı verilmedi 2 kere toplam 5-7 dk. surdu ve 6,3 yıl ceza aldım.”
- ❖ “Klasik Sendika üyeliği, konfederasyon sendikası kurucusu yöneticiliği, Bank Asya (2006’dan beri hesaplarımı aktif kullanıyordum) taksimatlı dönemle ilgili iddia var ama bir hesaplarım arası virman olduğuna dair belge var, dernek üyeliği (KHK ile kapatılmayan 2015 sonunda tasfiye edilmiş, resmî kayıtlarda bu görünüyor, Hiç hayatımda bilmediğim Asiad’a üye olma iddiası ki, bu üyelik sanayici olmak gerektirir oysa ben memurum ve kimse yok mu derneğine SMS atma.”
- ❖ “Kurumda çalışmak ve Bank Asya’da hesabı olmak ki maaş hesabımdı. Aynı gerekçeleri taşıyan 30 eski iş arkadaşım hiçbir idari veya adli soruşturma geçirmediler ve halen devlet okullarındaki görevlerine devam etmektedirler.”
- ❖ “Lehime olan hiçbir delil konmamış, sadece suçlamaya yönelik bir iddianame. Banka konusunda halk bankta da param olmasına rağmen hiç değinilmemiş, öğretmenliğin ilk yıllarından beri farklı sendikalara üye olmama rağmen hiçbirine değinilmiş.”
- ❖ “Mahkeme başkanı avukatları azarlıyordu. Bizi azarlıyor kısa konuşmamızı istiyordu.”
- ❖ “Mahkemedeki ilk savunmamı bile bitirmeden susturdular.”
- ❖ “Ne ile suçlandığım 2 yıldan beri öğrenemedim 2 yıldan beri soruşturma devam ediyor iddianame yok.”
- ❖ “MİT listesine girmişim. Olay bu kadar basit.”
- ❖ “Resmen suç olmayan insani faaliyetler suç sayıldı.”

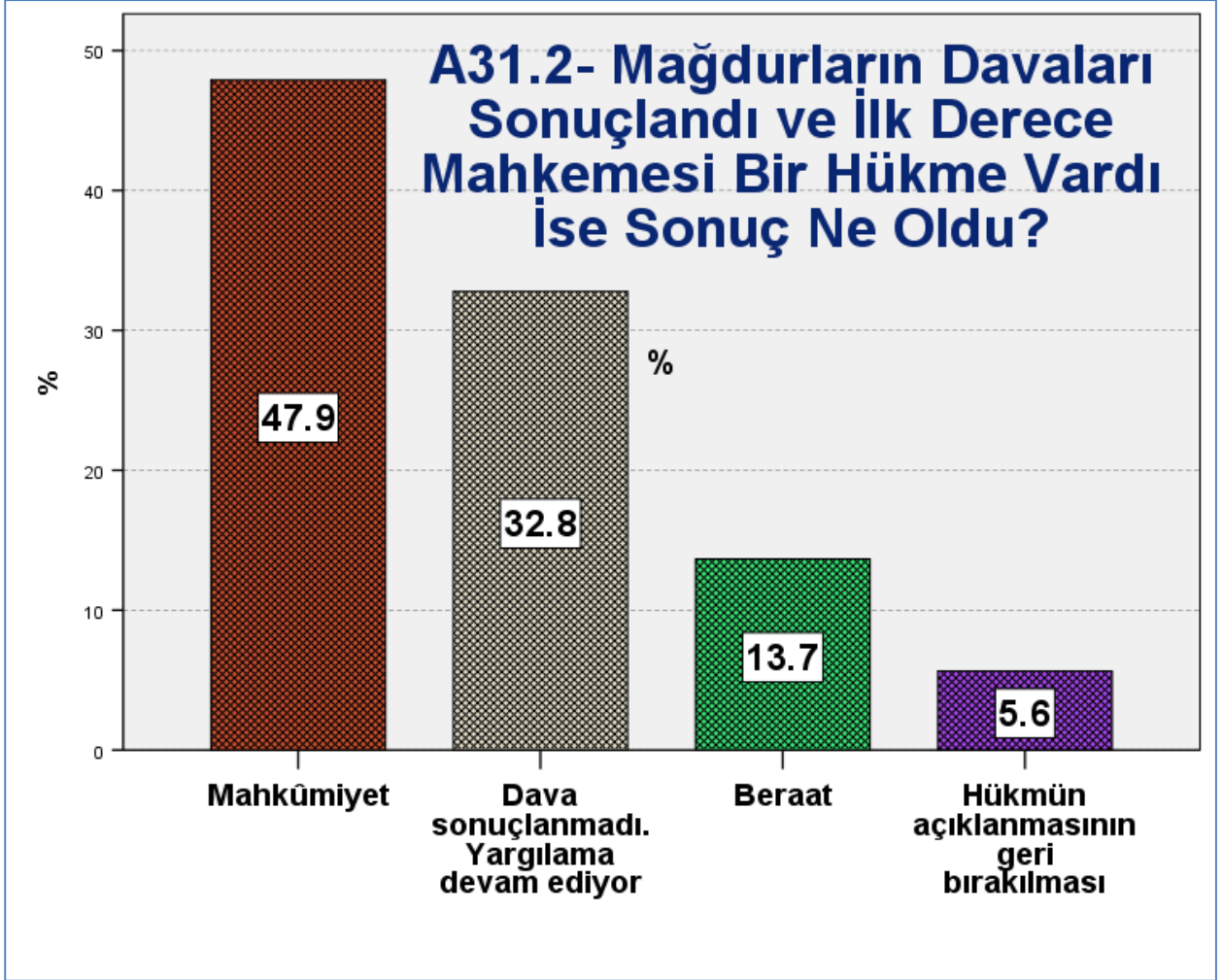
- ❖ *“Sadece 1 tanığın, bu kişinin “İsmini duydum, örgüt içerisinde ama şahsen tanımıyorum” dediğinden dolayı silahlı terör örgütüne üye olmaktan iddianame düzenlendi.”*
- ❖ *“Paket program gibi iddianame yapılmış. Dosyadaki delil falan hikâye gibi. Benim ve avukatın göremediğimiz “Bilgi Notları” geçerli. Adım gibi eminim hâkim savcı yalnız karar veremiyor.”*
- ❖ *“Ruh ve sinir hastası iki tanık beyanı ile iddianame hazırlandı fakat bu tanık beyanları dâhi FETÖ ile ilgili faaliyetime şahit olmadıklarını söylemelerine rağmen iddianame hazırlandı, diğer tüm resmî belgeler (HTS kaydı, dijital incelemesi, ByLock sorguları, Bank Asya sorguları, okul, sendika, vakıf, dernek sorguları, ev ve işyeri aramaları, sosyal medya kullanmadığım, gibi toplam 19 belge ve bilirkişi raporlarına rağmen) ve 13 tanık beyanları lehime olmasına rağmen iddianame hazırlandı.”*
- ❖ *“... Dişli ve ... Albayrak’tan daha az FETÖ’cü olduğumu gördüm.”*
- ❖ *“Saçma sapan ‘kopyala yapıştır’lık bir iddianameydi...”*
- ❖ *“Saçma sapan suçlamalar.”*
- ❖ *“Şahsıma somut bir suç yöneltmeden ülke genelindeki tüm dosyalar için hazırlanmış şablon bir iddianame sunuldu.”*
- ❖ *“Savcı hukuka ve mantığa aykırı iddialarla dava açtı. Aktif haber sitesinden spor haberlerini okumuş olmayı örgüt ile irtibat sayan mantıksız iddialar.”*
- ❖ *“Savcı mezun olduğum Fatih Üniversitesini örgüt üyeliğine delil saymış.”*
- ❖ *“Sayın savcı kendince düşman hukuku uygulayarak sadece aleyhte olduğunu düşündüğü delilleri toplamış. Lehime olarak iddianameye hiçbir şey eklememiş. Halbuki suçlama konusu yapılan işlem ve faaliyetler yapıldığı zaman suç sayılmayan şeylerdi. Buna rağmen 7 ay boyunca kuvvetli suç şüphesi bahanesiyle tutuklu olarak mağdur edildim.”*
- ❖ *“Sendika ve 2005 yılında Bank Asya’ya açılmış olan hesap.”*
- ❖ *“Takipsizlik yok, iddianame yok. 11 ay oldu öylece bekliyorum.”*
- ❖ *“Sendika, Dernek, Banka, Facebook paylaşım, Asya termal tatili.”*
- ❖ *“Sendika, okul ve Kimse Yok mu derneğine sadaka verdiğim için yargılandım.”*
- ❖ *“Suçlamalar hukuki değil zaten delik diye sunduğu şeyler de şiddet içerikli herhangi bir şey yok ne darbe ne de şiddet hiçbir şey yok. Kitap okudun mu? Evlerde kaldın mı? gibi suç olmayan ama sonradan suç ilan edilen şeyler.”*
- ❖ *“Silahlı terör örgütüne üye olma suçlaması. O gece nöbetçiydim. Silahlıklar mühimmatlar gerekli yerlerden askerleri görevden çekmeler. Bir vatan evladı, vatani için gözünü kırpmadan ne yaparsa ben de onu yaptım. Bana mahkeme heyeti “Darbeci değilsin, örgüt üyeliğinden yargılanıyorsun” diyor. “İsim ver bunlar yetersiz” diyor. Bilmediğim kişileri suçlamamı istiyor. İlk duruşmada 15 dakikada, 4 yıl hapis cezası verdiler. CMK avukatı ağzını bile saçıp savunmadı.”*

- ❖ “Şikayetçilerin isim vermeden 3. şahıslardan duyduklarını söyledikleri isnat nedeniyle yargılama yapılmaktadır.”
- ❖ “Silahsız terör örgütü üyeliği suçlaması bu konuda delil olarak Bank Asya hesabı, eşimin kapatılan bir özel okulda çalışan öğretmen olması, itirafçı beyanı vardı.”
- ❖ “Somut bir suçlama olmadan, terör örgütü üyeliği, darbeye teşebbüs suçlaması vardı. İddianame, polis fezlekesinin kopyası gibiydi.”
- ❖ “Somut olarak neyle suçlandığımı hâlâ bilmiyorum. 16 sayfalık iddianamenin benimle ilgili tek bir cümlesi yok.”
- ❖ “Soruşturma açılmasının üzerinden iki yılı aşkın bir süre geçmesine rağmen, hakkımda yazılmış bir iddianame olmamakla beraber ben de dosyanın içeriğine dair hiçbir bilgiye sahip değilim. 29.07.2016 tarihinde incelenmek üzere alınan bilişim cihazlarımız da iade edilmiş değil.”
- ❖ “Soruşturmaya bakan savcı “Henüz dava açılacak delil olmadığını, ancak yukarının talebi nedeniyle takipsizlik veremediğini söylemiş görüşen bir meslektaş.”
- ❖ “Şu anda bazı insanların yapmaya devam ettiği ve onlar için suç sayılmayan benim için ise ağır bir ceza ile sonuçlanabilecek deliller ile yargılanmaya devam ediyorum.”
- ❖ “Suç olmayan resmi filler suça konu edildi, banka ve sendika.”
- ❖ “Suç sayılamayacak bir husus olan ByLock indirme iddiası ile yargılanıyorum. Ne içerik ne kullanıcı ismi yok.”
- ❖ “Suç uydurulmuş. Olmayan şeyler yazılmış.”
- ❖ “Suç yok ki!”
- ❖ “Suçlama banka, sendika, çocuğu örgüt okuluna gönderme. Eşimde aynı suçlardan 8 ay yattı.”
- ❖ “Suçlamalarım: 1. Yasal bir sendika üyesi olmak 2. Yasal bir bankaya para yatırmak 3. Yasal bir eğitim derneğinin yönetiminde olmak 4. 155 polis ihbar hattına hakkımda isimsiz ihbar 5. Hakkımda dilekçe yazılarak isimleri bana söylenmeyen kişilerin ihbarı ki aynı dilekçede eşim ve abisinin de ismi vardı... Abisi 8 ay tutuklu kaldıktan sonra görevine iade edildi. Boşandığı eşi bizi şikâyet etmiş olabilir. İnsanlar fırsatçılık yapıp intikam da alıyor olabilir... Buna rağmen ihbar eden kişi söylenmiyor. Üstelik ihbarda evimi satıp parasını bankaya yatırdığım söyleniyor... "Bankaya neden para yatırdın?" sorusuna bende bu cevabi veriyorum. Gizli saklı bir şey değil ki... çok saçma geliyor. Yasal haklarımı neden kullandığımı anlatmak çok saçma geliyor. Bütün bunların bir anlamı var mı gerçekten?”
- ❖ “Suçlandığım iki husus; tanımadığım, 2016 yılı ağustos ayında vefat eden ve "üst yönetici" olarak geçen bir kişiye mesaj atıp almak ve daha önce görmediğim bir fişleme listesinde ismimin yer alması konularıydı.”
- ❖ “Suçlamaların hepsi yasal. İddianamenin merkezi hazırlanmış metin olduğu belli.”
- ❖ “Sürecin hiçbir evresinde “Hak, Hukuk ve Adalet” yok.”

- ❖ *“Tamamen fişlemeye dayalı. İddialar ispattan yoksun, tüm iddiaları açık açık çürüttüm ama dikkate bile alınmadım.”*
- ❖ *“Suçum üyesi olduğum sendika ve eğitim derneği olarak belirtiliyor. Sendika benim için sadece bir sendikal tercihtir. Farklı bir anlam ifade etmiyor. Kaldı ki bunların denetim mercii ben değilim. 15 Temmuz günü dahi üye aidatları devlet tarafından yatırılan bir sendika. Şayet böyle bir örgütle bağlantısı daha önceden belirlendi ise bunun açılışının resmi yazı ile ilan edildiği gibi kurumlara resmi yazı ile bildirilmesi gerekmez miydi? Şayet milli eğitim Bakanlığı açılışını tüm kurumlarına gönderdiği gibi bir resmi yazı ile darbe öncesi bir resmi yazı yazsaydı zaten üyelikten çekilirdik.”*
- ❖ *“Tahliyemden 7 ay sonra iddianame düzenlendi. Morbeyin listesinde numaram yayınlanmasına rağmen ByLock, HTS kaydı, dijital materyalde 2011 gibi yıllarda malûm birkaç siteye girilmiş olması, Kimse Yok mu ya 5 TL, Gazzeliler için bağış.”*
- ❖ *“Tamamen formalite. Siyasi bir yargılama. Kime ne ceza verileceği mahkeme başlamadan 3 aşağı 5 yukarı belli idi.”*
- ❖ *“Tamamen hayal ürünü suçlamalar ve birbiri ile çelişen iddialar ile suçlandım. Resmi kamu görevim suçmuş gibi gösterilerek ceza verilmek istendi.”*
- ❖ *“Tamamen yasal olan devletin izin verdiği banka ve sendikadan dolayı terör örgütü üyeliği ile suçlanmaktayım.”*
- ❖ *“Tamamıyla bir haberleşme programı yüzünden ki içeriğinde hiçbir şekilde suç unsuru olmayan mesajlar olmasına rağmen 6 yıl 3 ay ceza aldım.”*
- ❖ *“Temel hükümsüz olunca üzerine ne bina ederseniz ediniz hukuksuzluk devam eder. Delilsiz suçlandım ve yargılanıyorum.”*
- ❖ *“Terör örgütü üyeliği suçlamasıyla gözaltına alındım, herhangi bir delil bulunamayınca "Cumhurbaşkanı'na hakaret"ten dava açıldı. Sosyal medya hesaplarımdaki muhalif tutumum nedeniyle... Hiçbir hakaret olmamasına rağmen...”*
- ❖ *“Terör örgütüne üyelikten açıldı 1 yıllık sendika üyeliğim vardı Bank Asya'da hesabım vardı. Teröre yardımdan ceza aldım.”*
- ❖ *“Tiyatro. Akıllara zarar iddialar.”*
- ❖ *“Toplam 39 kişi dernek üyeliği ByLock Bank Asya vb. suçlamalarla toplu dava açıldı. Bende sadece dernek üyeliği var. 2010 yılında üye olmuşum. 2016 yılında üyeliğimi bile unutmuşum. 2017 Eylül ayında Cumhuriyet Baş Savcılığı dernek hakkında "Kovuşturmaya yer yoktur" kararı verdi. Ara karar vererek beni beraat ettirmelerini bekledim ama an itibariyle mahkeme hâlâ devam ediyor.”*
- ❖ *“Tutukluluğun 9. ayında iddianame geldi. 13. Ayda mahkeme oldu. Mayıs ayında savcı eşime telefonda ByLock var demiş. Ancak tespit tarihi Ağustos (2 ay önceden ByLock çıkacağını biliyor)!!! Mor beyin dediler sonra ama onu da önemsemeyen olmadı.”*
- ❖ *“Yasal olan şeyler suçmuş onu öğrendik.”*

A31.2- Mağdurların Davaları Sonuçlandı ve İlk Derece Mahkemesi Bir Hükme Vardı İse Sonuç Ne Oldu?

OHAL mağdurların ifadeleri çerçevesinde, kendilerine karşı açılan davaların, pozitif hukuk ilkeleri çerçevesinde yürütülen, delillendirilen ve karara bağlanan davalar olmalarından daha ziyade “siyasi nitelikli davalar” oldukları görüşlerini de dikkate alarak, herhangi bir karara bağlanmak sureti ile sonuçlandırılan davaların %71,3’ünün sanıkların mahkumiyetiyle sonuçlanması, mahkemeler üzerinde ciddi siyasi baskılar olduğu tezini güçlendirir görünmektedir.

OHAL sürecinde “darbeye karışma /terör örgütü ile iltisaklı olma” iddiaları ile meslekten atılan hâkim ve savcılarının sayısının 4.836 olduğu, bunlardan 2.417 hâkim ve savcının darbeye karışma veya terör örgüt üyeliği iddiaları ile tutukluluk yaşadıkları dikkate alındığında⁵⁵, bu görünümün diğer adalet teşkilatı personeli üzerinde ciddi bir baskı yarattığı/yaratacağı muhakkaktır. Çünkü ne OHAL’de ne de OHAL sonrasında hiçbir kişi veya kurumun yasal güvencesi kalmamıştır. Böylece, birçok bir adalet çalışanı FETÖ ile iltisaklı olabileceği şüphelerine muhatap olmamak için mağdurlar aleyhine hukuk sınırlarını zorlayıcı kararlara imza atabilmektedirler.

⁵⁵ <http://www.hukukihaber.net/kamu-hukuku/ihrac-edilen-hkim-savci-sayisi-4-bin-238e-yukseldi-h91859.html>
<https://tr.sputniknews.com/turkiye/201807171034318813-turkiye-OHAL-bilanco/>

A31.3- Mağdurların Yargılanma Süreçleri ve Mahkeme Kararları ile İlgili Açıklamaları⁵⁶

- ❖ *“Açıkçası bana yöneltilen suçlamalarla ilgili olarak başka yer adliyelerinde takipsizlik kararı verilirken benim hakkımda 3 defa duruşma yapıldı. Her bir duruşmada acaba bu defa ne isteyecek diye korktum açıkçası. Bir suçu olmasa da bu dönemin hakimlerine güvenemediğim için korktum. Çünkü onlar da korkuyorlar ve doğru karar veremiyorlardı bunu gözlemledim.”*
- ❖ *“Adli yetkililer de korkuyor.”*
- ❖ *“1 yıl süren mahkeme tamamen adaletsiz idi. Bylock uygulaması gazete dergi aboneliği Bank Asya hesabı olanlara da 6-7 yıl civarında hapis cezası verdiler. Bunların hiçbiri bulunmayan bana da 6-3 yıl hapis cezası verdiler.”*
- ❖ *“2017 yılı Temmuz ayından beri dava devam ediyor. Bende buldukları tek husus dernek üyeliği. Dernek hakkında Cumhuriyet başsavcılığı "Kovuşturmaya Yer Yoktur" kararı vermiş olmasına rağmen hakkımda bir karar henüz verilmedi.”*
- ❖ *“Bylock kullandığım iddia ediyor. ID yok, şifre yok, içerik/mesaj yok.”*
- ❖ *“Avukata gittim danıştım. Dosyanız boş hiçbir şey yok suç unsuru olarak. Ama “Bu ilde berat alamazsınız çünkü hâkim mutlaka ceza veriyor”. Biz emsal kararlar var dememize rağmen “Beni bağlamaz benim kararlarım daha dönmedi döndükten sonra düşünüyoruz” diye hâkim ifadelerinin olduğunu söylüyorlar. Başka ilde olsanız hiç gözaltı bile olmaz dediler.”*
- ❖ *“Bence kararların ne olacağı önceden belirlenmişti, mahkeme sadece gösteri amaçlıydı.”*
- ❖ *“Benim ve avukatın göremediğimiz “Bilgi Notları” geçerli. Ben mahkemede konuşurken hâkim “Bilgi notu, bilgi notu” diye dosyayı sesli inceliyordu. Adım gibi eminim hâkim savcı yalnız karar veremiyor.”*
- ❖ *“Suç isnat ettikleri şeyler tamamen yasaldir ve gizli saklı hiçbir durum yoktur. Ben bu davanın adaletin tesisi için değil siyasetin memnuniyeti için açıldığına inanıyorum.”*
- ❖ *“Araştırma yapılmadan karar veriliyor.”*
- ❖ *“Asgari hukuk varlığında bile suç teşkil edemeyecek sebepler nedeniyle işini, çevreni, paranı, itibarını, psikolojini kaybetmenin en büyük olumsuz yansımaları yine bu ülkenin geleceğine olacaktır.”*
- ❖ *“Aynı suçlama aynı kriter farklı ceza. Arkadaşım HAGB aldı, bana ceza verildi.”*

⁵⁶ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “Aynı konudan ötürü biri düşük diğeri yüksek ceza alıyor. Gerekçe belli değil. İstihbarat, hakimleri el altından yönlendirip istediklerine yüksek ceza aldırıyor. Şahit olan avukatlar var.”
- ❖ “Bağımsız karar vermiyorlar, bir ildeki aynı suçlamaya verilen karar diğer ilde farklı veriliyor.”
- ❖ “Bomboş bir dosya ile 1 yıl yargılandım. Hakimlerin ve savcuların korkusunu yüzlerinden okudum.”
- ❖ “2 yıl olacak fakat hâlâ erteliyorlar, suçsuz olduğumuzu da biliyorlar.”
- ❖ “1 senedir iddianamem belli değil. Yurtdışı yasağım var.”
- ❖ “Adil yargılama yok. Mahkeme savunmaları ciddiyetle dinlemedi.”
- ❖ “Başkan ve savcı değişti. Eski savcı tahliye talep ettiği için görevden alındığı söyleniyor.”
- ❖ “Bankaya para yatırmak, örgüte yardımış.”
- ❖ “Beraat ettim ama işime dönemedim.”
- ❖ “Bir tiyatro oynanıyor. Figüranlardan biri de sanık olarak benim.”
- ❖ “Birkaç kez sohbete gittiğim için “Örgüte üye olmamakla birlikte yardım” suçu işlediğimden bahisle 2 yıl 1 ay hapis cezası verdiler. Durum bu, fazla söze gerek var mı? Bu kararı değerlendirmeye gerek var mı?”
- ❖ “Bu davanın hiçbir hukuki dayanağı yok, hakimler korktukları için ceza veriyorlar.”
- ❖ “Bu karar mahkemenin değil siyasetin kararı.”
- ❖ “Ceza vermeden bırakmayız” tavrı vardı. Onun için 9 ay yatıp sonra ceza almaya razı ettiler.”
- ❖ “Dava yok, mahkeme yok, sadece gerekçe gösterilmeden ihraç var.”
- ❖ “Delil bulamadıklarından delil üretmek için erteleyip duruyorlar.”
- ❖ “Delil yetersizliğinden beraat aldım. Beraatin çeşitleri olduğunu da davadan sonra öğrendim. “Ne demek delil yetersizliği?” Suç diye bir şey yok, beraatı istemeyerek veriyor sanki. Anlayamıyorum “Ah bir suç bulabilseydim” der gibi.”
- ❖ “Delillere karşı savunmam ne olursa olsun alacağım cezanın miktarını biliyorum.”
- ❖ “Dosyadaki delil durumuna göre değil de belli yerlerden gelen emirlere göre karar veriliyor.”
- ❖ “Dosyaya herhangi bir ilave delil olmamasına rağmen 2 defa tutuklandım.”
- ❖ “Duruma göre ceza verildi ve hüküm verildi hukuki değil ama siyasi bir karardı.”

- ❖ *“...Ağır ceza mahkemesine çıktım... ilk mahkemede verdiler cezayı. Tanıkları mahkemeden önce gördüm zaten. Onlar da içeriye girdi “Biz bunu tanımıyoruz böyle bir ifadede vermedik” deseler de mahkeme hâkimi ...bastı bana cezayı 3yıl 1ay 15 gün... Bir de kürsünün arkasındaki odaya geçiyorlar 4 hâkim bir savcı formaliteden orda karar alıp bana açıklayacaklar güyaaaa! Kapıyı açık unutmuşlardı. İçeriden Fenerbahçe maçını konuşup kahkaha atıyorlardı. Ben döndüm sanık sandalyesinden arkama baktım Anam vardı arkamda ki koltukta... göz işareti ettim duyuyor musun kahkahaları der gibisinden... tabi içeri girdiler ciddi bir karar vermiş havasında verdiler cezayı 15 dakikada dürdüler defterimi...”*
- ❖ *“Hak hukuk yok. Yukardan emir bekliyorlar. Keyfilik had safhada...”*
- ❖ *“Hâkim ve savcılar kendilerine bir şey olmasın diye karşılıklarına çıkarılan masum kişilere ceza vererek topu üst mahkemelere atıyorlar diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Hakimler baskı altında olduğu için kara vermede zorlanıyorlar. Süreç çok uzun sürüyor.”*
- ❖ *“Hâkim dinliyormuş gibi yaptı ama karar önceden belli gibiydi.”*
- ❖ *“Hakimler bir talimat almış gibiydiler.”*
- ❖ *“Hakimler ve savcılar baskı altındalar. Objektif davranamıyorlar.”*
- ❖ *“Hakkımda hiçbir suç delili yokken “Nasıl olsa bu kadar içerde tutuk, bari cezalandırılırım” anlamında delilsiz ve belgesiz hatta hiçbir iddiada bulunulmayan hususa ceza verdiler. Oysa bana bu konuda hiçbir soru bile yöneltip savunma bile almadılar.”*
- ❖ *“Hayatım boyunca terörün her türlüşünü lanetleyen bir insanken bir gecede silahlı bir terör örgütü üyesi oldum.”*
- ❖ *“Hayatımda iyilik, insanlık namına güzel olan ne varsa hepsi karşıma suç olarak çıktı. Örneğin Afrika ya Ramazan ayında oradaki insanların da iftar yapabilmesi için gönderdiğim bağış karşıma suç olarak çıktı.”*
- ❖ *“Her şey önceden ayarlanmış formalite. Yasal olan bankada hesabım var diye mahkûmiyet verildi.”*
- ❖ *“Her şey tamamen formaliteden ibaret emirle adalet yürütülüyor.”*
- ❖ *“Hiçbir belge bilgi somut soyut eylem yok bir gizli tanık iftirası gizli tanık husumetten tanıklık yapıyor ve kurumdan da ayrılmış durumda adı gizli gizlisi falan yok bizimle başka meselesi olan kişi iddiası da zaten temelsiz ama savcı buna göre göre örgüte yardımda ceza talep ediyor.”*
- ❖ *“Tanık dinlenmesi talebim, ilgili kurumlardan sorulması talebim, bilirkişi talebim gibi taleplerimin hiçbiri kabul edilmedi. Dava sürecinde tutuklu olduğumdan dosyamda bulunan pek çok belge ısrarla istememe rağmen bana verilmedi. Bana hiç verilmediği gibi mahkeme safahatında da sorulmayan bir tanık beyanı gerekçeli kararda yer aldı.”*
- ❖ *“Hukuka daha doğrusu yargılama sürecine hiçbir güvenim kalmadı. Eğer iddianameler gerçekten böyle hazırlanıyorsa yazıklar olsun.”*

- ❖ *“Hiçbir delil yok HTS kaydından ankesör aranması çıkmadı. Lakin dava delilsiz olarak ertelenerek devam ediyor. Çünkü beraat ettirecek iradeyi göstermekten korkuyor hakimler. Nasıl ki beni tutuklayan sulh ceza hâkimi bir kez bile göz teması kurmaya cesaret edemediyse bunlar da korkuyor.”*
- ❖ *“Hukuk olmayan yerden adil karar beklenmez.”*
- ❖ *“Hukuken suç olmayan sendika, çocuğumun okulu, kitaplığımızdaki yüzlerce kitap arasından seçilmiş 5-10 kitapla ilgili kendimi savunmak zorunda kalmam çok üzücüydü.”*
- ❖ *“Hukukun kesinlikle tatile çıkarıldığı ya da dondurulduğu bir ortam oluştuğunu iliklerime kadar hissettim.”*
- ❖ *“İçinde adalet olmayan saraylarda yargılanıp, hiçbir usule, esasa riayet edilmeden ceza verildi.”*
- ❖ *“İddia makamınca esas hakkındaki mütalaada ceza talep edilmemesine rağmen sendika üyeliği de dikkate alınarak CMK ilgili madde ihlal edilerek ceza verildi.”*
- ❖ *“İfade verdiğim gün “takipsizlik alırsın” dediler 20 ay sürdü.”*
- ❖ *“İhraç olayından iki sene sonra ileride kamuya dönmemem için beni bir de “ÖSYM soru çalınması soruşturmasına” dahil etmişler ve hatta mahkeme tarihi belirlemişler. Hayatımın her aşamasında hep başarılı öğrenci İdim. En çok da gururuma dokunan bu. Allah buna sebep olanlara aynısını yaşatmadan canlarını almasın.”*
- ❖ *“İlk mahkemede tahliye edildim. Ancak bir gün sonra yandaş kanallarda gündem olduk. Milletvekili yargı kararını eleştirince tekrar yakalama kararı çıkarıldı ve tutuklandım.”*
- ❖ *“Karar baştan belliydi.”*
- ❖ *“Karar vericiler kendilerini güvende hissetmediği bir mahkeme Tiyatrosu yaşıyoruz.”*
- ❖ *“KHK 672'liyim. Aradan geçen yaklaşık iki yılda "Resmi devlet düşmanı ve terörist" muamelesi gördüm. Dokuz gün nezarethanede tutuldum ama savcı hâlâ bir dava açıp da beni bir mahkeme huzuruna çıkaramadı. Diğer yandan da "takipsizlik" de vermedi veya veremedi. Şahsi kanaatim savcının ve devletin gözünde hâlâ teröristim ama bir türlü hukuken ispat edemediklerinden, yakamı bırakmayıp, zulmetmeyi tercih ediyorlar.”*
- ❖ *“Korkuyor gibiler kendileri de biliyor karşısındaki kişi sabıkası olmayan ve hayatı boyunca ufacık bir suç dahi işlemeye birisi ama ne acı ki tebessüm edip hapse yolluyorlar.”*
- ❖ *“Mahkeme aleyhime şahit olduğunda jet gibi, lehime bir durum olduğunda kaplumbağa gibi hareket ediyor.”*
- ❖ *“Şu ana kadar oluşan kanaatim, duyduklarım, duyularım vs. hakimlerin özgür iradeleriyle hareket edemedikleri ve şahsım hakkında da edemeyecekleridir. Bununla birlikte günü geldiğinde son savunmamı yapacağım ama bunun sonucu değiştireceğini düşünmüyorum. Günün birinde hukuk döner, adalet vicdanını bulursa bu savunmamın bir değer ifade edeceğini umuyorum.”*

- ❖ “Mahkeme bankaya para yatırmamdan dolayı 2 yıl 7 ay teröre yardımdan mahkûmiyet kararı verdi. Gerekçeli kararda; Talimat verildiğini söyledikleri 15 Ocak 2014 tarihinden sonra 16 Ocak 2014 tarihinde çağrılar üzerine destek olmak amacıyla bankada katılım hesabı açtırdığım yazıyordu. Ancak ben katılım hesabımı Ekim 2011 tarihinde açtırmıştım. Bankada tek hesabın var ama cari ve katılım diye ikiye ayrılıyordu. Ben cari hesaba para yatırıyordum vadesi geldiğinde otomatik olarak katılım hesabına aktarılıyordu. Kasım 2013 tarihinde cari hesaba 1.500 TL yatırdım. 15 TL hesap işletim ücreti kesilmiş ve 16 Ocak 2014 tarihinde kalan 1.485 TL otomatikman virman yapılarak katılım hesabına aktarılmış. İşte mahkeme bu 16 Ocak 2014 tarihini suç tarihi olarak baz almış ve gerekçeyi de çarpıtarak yazmıştır. Hesap açılış tarihi 2011’dir. Tamamen faizsiz bankacılık hizmeti almak amacıyla açılmıştır. Yasal faaliyetten dolayı verilen mahkûmiyet kararı yasalara aykırıdır. Bir eylem suç ise herkese suç değilse kimseye değildir. Ancak internet ortamında Türkiye'nin değişik yerlerinden bankaya para yatırmadan dolayı beraat kararları verildiğinin haberleri var. Bankaya yatırdığım para ne tür terör faaliyetinde kullanıldı bunun açıklaması yok. Kaldı ki bir eylem herkes için geçerlidir. Kanunlar önünce herkes eşittir. Benim dosyada teröre yardım ettiğime dair tek bir delil yoktur. Zaten bankanın terörü desteklediğine dair bir soruşturma ve mahkeme kararı da yoktur. TMSF'nin 4 Şubat 2015 tarihli açıklaması da bunu kanıtıyor. Bank Asya 22 Temmuz 2016 faaliyet izni kaldırıldığı tarihe kadar Türkiye Katılım Bankaları Birliğinin yönetim kurulu üyeleri arasında yer alıyor. Çıkardıkları 2014 ve 2015 yılı dergilerinde de Bank Asya'nın faaliyetlerine, tanıtımına, hizmetlerinin reklamı yapıyor. Suç ise bu kişilere de suçtur. Uluslararası kuruluşlar ödüller vermiş 2014 ve 2015 yıllarında. Bunların hepsi internet ortamında vardır. Ayrıca milletvekili kızının da bankadan dolayı ihraç edildiği ve sonraki KHK ile hemen iade edildiği basına yansdı. Kanunlarda kişilere göre ayrı ayrı uygulanmakta.”
- ❖ “Mahkeme heyetinin dosyama incelediğini düşünmüyorum. Benden aldıkları cep telefonumu değil de başkasına ait cep telefonu bilgilerini dosyama koymuşlar. Dosyama inceleselerdi görürlerdi. Yani anlayacağınız bu davalar siyasi dava. Adil bir yargılama yapılmıyor.”
- ❖ “Mahkeme tiyatrodan ibaret. Herkese ceza veriyorlar mahkemeye düşeni boş göndermiyorlar.”
- ❖ “Mahkemenin maddi gerçeği ortaya çıkarmak gibi bir derdi yoktu. Adeta bizi cezalandırmaya programlanmış gibiydi bütün taleplerimiz reddedildi. CMK’da sanık lehine ve aleyhine deliller toplanır deniyor. Tamamen yasal faaliyetlerden yargılandığımız halde bunlar aleyhe delil sayılmış lehe olanlar göz ardı edildi. Savcı /mahkeme okul kaydımı bile istemedi. Kapatılan üniversiteye hiç gitmemiştim. Ayrıca Türkiye'nin farklı yerlerindeki mahkemelerden bankaya para yatıranlara beraat verilirken suç olmadığı halde ve diğer kişilere göre ayrımcılık yapıp bana mahkûmiyet verildi. 2 yıl 7 ay verildi. Şu anda istinafta. Banka ile ilgili hiçbir yerde 15 Temmuz’a kadar "terör" kelimesi geçmiyor. Kaldı ki darbeden sonra parası olanların 100 bin TL’ye kadar devlet garantisi olduğundan iade edildi sanırım. Suçsa bu paralara devlet el koymalıydı. Türkiye Katılım bankaları birliği üyesi 22 Temmuz 2016 faaliyet izni kaldırılana kadar. TMSF bankanın batmaması için, müşterilerini, hissedarlarını korumak ve en önemlisi Türkiye ekonomisini korumak için tedbirler aldığına dair 04.02.2015 tarihinde açıklama yapmıştır. O zaman bu yetkililerde suçludur. J.P. Morgan ve Oracle yazılım firmasından ödülleri var 2014 ve 2015 yıllarında. Milletvekilinin kızı banka dolayısıyla bir KHK ile ihraç oldu ardından gelen ilk KHK ile işe iade edildi. Anlaşılan suç kişilere göre değişiyor.”
- ❖ “Mahkemeler tiyatro dan ibaret, adil yargılama yok. Hakimler talimat ile iş yapıyor.”

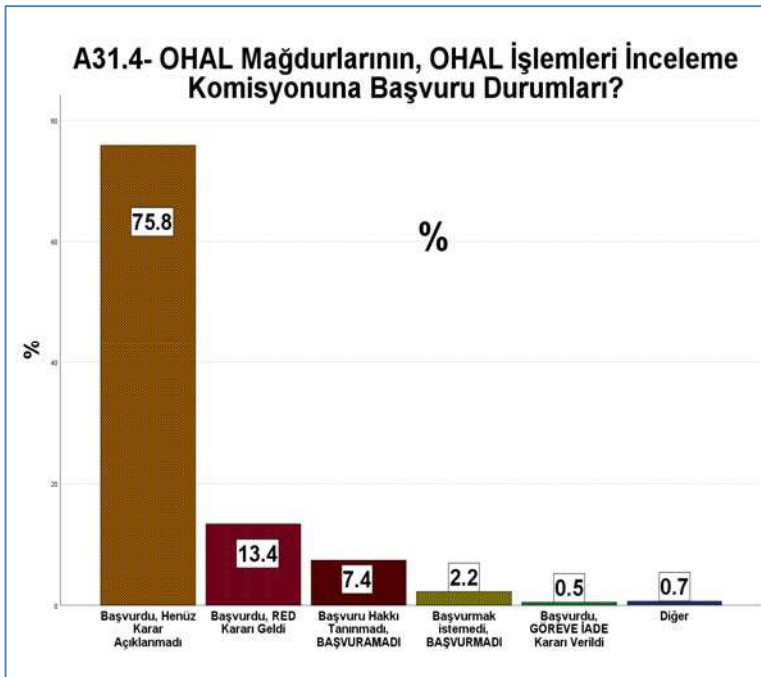
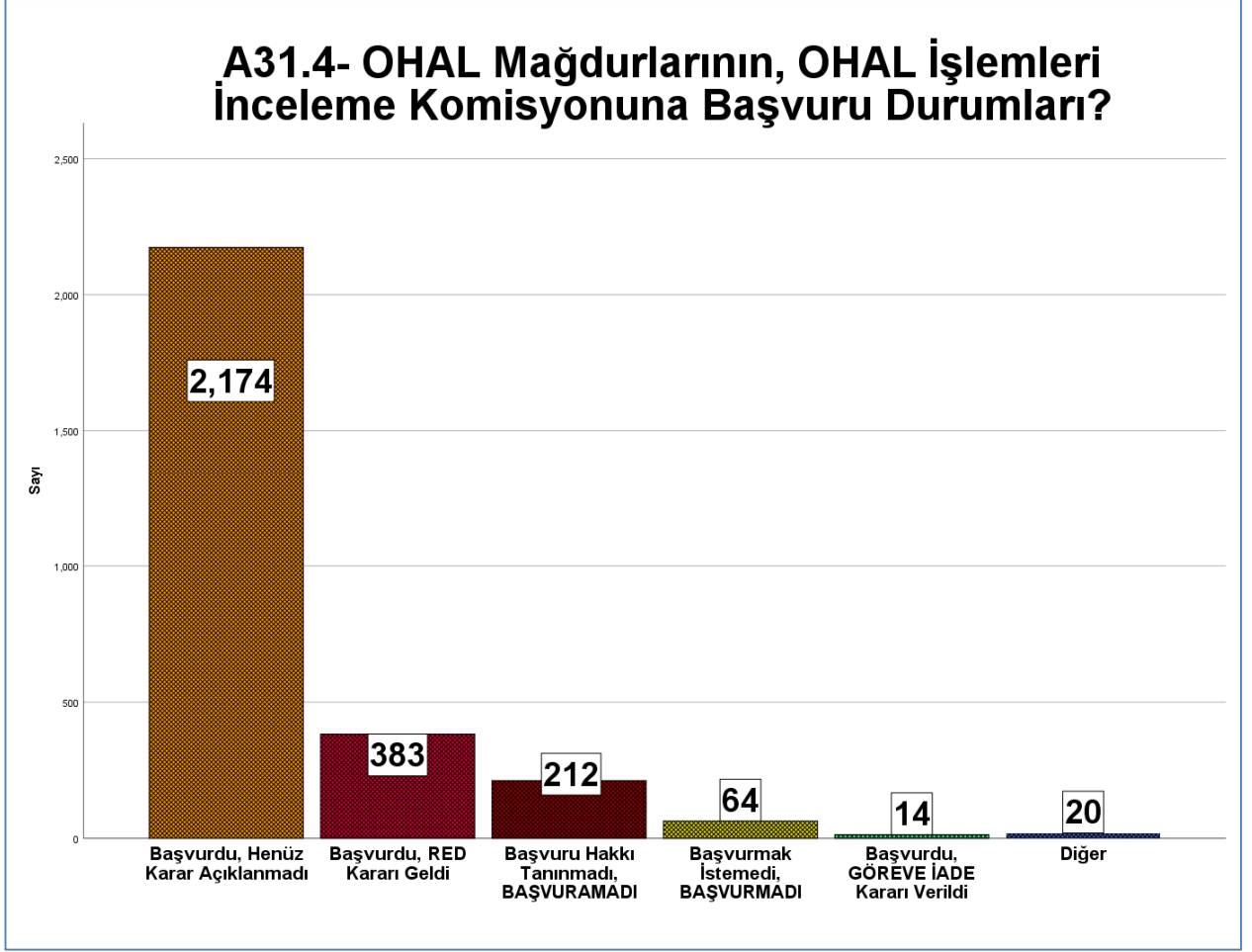
- ❖ *“Mahkeme yok ortada korku ve emirle verilen kararlar var. Siz halen bir mahkeme ve hukuk var mı sanıyorsunuz?”*
- ❖ *“Mahkemeler bağımsız olmadığı için olmayan bir suçun yargılamasını yapıyor. Karar vermeye korkuyorlar.”*
- ❖ *“Merak ettiğim şey şu... “Bankaya talimatla para yatırmakla” suçlanıyorum. Talimatla yatırmadığımı, kredi borcu biten (2014 Eylül’de bitti) ...daki evimi satıp yaşadığım ...tan ev almak için sattığımı bu sebeple paranın sadece yeni bir ev alana kadar bankada kaldığını ifade ettim... Lakin 2014 tarihine takmışlar. Söylemek istediğim şu benim niyetimi kendisi nerden biliyor yarıp ta kalbime mi baktı?... Üstelik yardım ve yataklıkla suçlanmam için parayı başka bir hesaba yatırmam gerekiyor mu? Böyle bir aktarma yok. Üstelik sulh ceza hâkimi sürekli olarak “Bu bankaya para yatırmamanızı Cumhurbaşkanı size söylemedi mi?” diye bağırıp duruyor. Bütün bunlar bende şöyle bir hissiyat oluşturuyor; “Ben talimatla para yatırmakla mı suçlanıyorum ki öyle bile olsa bunu benden başka kimse bilemez niyet okuma olur yoksa. Yoksa cumhurbaşkanının hoşlanmadığı bir bankaya para yatırmakla mı suçlanıyorum?” Yok banka gerçekten paralarla gizli gizli bir şeyler yapıyorsa, kimsenin bilmediğini ben nerden bilebilirim? Sendika gerçekten gizli gizli yasal olmayan şeyler yapıyorsa kimsenin bilmediğini ben nerden bilebilirim? Yok devletim tüm bu gizli işleri biliyorsa neden kapatmıyor? Yoksa bana tuzak mı kurdu?”*
- ❖ *“Önyargılı bir mahkeme süreci yaşadım. Fakat dosyamın bomboş olmasından dolayı Mahkeme heyeti Beraat vermek zorunda kaldılar. Eminim ki, kendilerince bir aleyhe delil bulsalar da dosyada, çok yüksek ihtimalle ceza alacaktım. Çünkü hukuki ve adil olduklarına inanmıyorum. Mahkeme heyetleri hiçbir şekilde vicdani bir karar veremiyor...”*
- ❖ *“Salonun baş köşesinde ki: "Adalet mülkün temelidir " ayaklar altında pranga olmuş.”*
- ❖ *“Savcı iddianameyi yazarken kopyala yapıştır yapmış başka bir şey değil. Suçun oluşması için kasıt olmalı savcı bu kasıtı bulmuş eklemiş niyet okuyorlar kısaca. Bilmediğim kendilerinin bile bilmediği sonradan ilan edilen bir terör örgütüne üye olmakla suçlanıyorum ve kasıt olduğu söyleniyor.”*
- ❖ *“Siyasetin emir erleri.”*
- ❖ *“Somut hiçbir delil yok. Masumiyetinizi ispat etmeye çalışıyoruz.”*
- ❖ *“Tamamen siyasal baskı ile hareket ediyorlar. Kanunda olmayan suçlarla bizi suçlamaya çalışılıyor.”*
- ❖ *“Suçumuz yoktu niye aldılar? Vardı niye saldılar? İlk duruşmadan sonraki karar aşamasında bihakkın tahliye edildim. Tahliye edildikten sonra beraat beklerken ummadığım oranda yüksek ceza verdiler.”*
- ❖ *“Tam bir facia. Hakimler dosyaya duruşma esnasında bakıyorlar. Beş dakika içerisinde uyduruk bir tiyatro oynanıyor. Zira ByLock olmadığı artık anlaşılmış. Sadece bir asılsız saçma sapan bir ihbar kalmış yine de beraat vermiyorlar. Neymiş dijitaler bekleniyormuş. Bir buçuk yıla yakın zaman geçmiş daha dijitaler incelenecek.”*
- ❖ *“Tutuklamalar adeta kota verilerek yapılıyor. Aynı kriterlere sahip kişilerin kimine soruşturma bile açılmıyor kimi de hapse atılıyor.”*

- ❖ *“Tarafsız bağımsız olduklarına inanmıyorum. Hakimlerin psikolojileri verdikleri kararlarda etkili oluyor. Aynı şartları taşıyan insanlar farklı hükümler alıyor. Bana ve beraber yargılandığım kişilere kendimizi değersiz hissettirecek şekilde davranıldı. Kendimizi rahat özgür ifade edemedik. Hâkimden savcıdan polisten korktuk. Olduğu gibi değil tutuklanmamak için yetkilileri kızdırmayacak şekilde savunmalar yaptık böyle yapmayanlar bırakılmadı.”*
- ❖ *“Tiyatro gibiydi hem güldüm hem ağladım. Hâkimin sorduğu soruşturduğu şeyleri duydukça şahit oldukça hukukun geldiği noktaya devletin hakiminin ve imkanlarının böyle boş şeylere uğraşmasına çok üzüldüm.”*
- ❖ *“Üzerlerinde baskı olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Yapılan hiçbir açıklamayı savunmayı kabul etmiyorlar. Kendi kafalarında bir suç var ve ona göre yüksek yüksek hükümler veriyorlar.”*
- ❖ *“Yargılamaların adil olmadığını düşünüyorum. Kolluk kuvvetleri, hâkim ve savcılar üzerinde çok yoğun baskı var. Tutuklama veya ceza vermezlerse kendilerinin de aynı akıbete uğrayacakları birçok yolla telkin edildiği kamuoyunca bilinen bir durumdur. 15 Temmuz'dan sonra en başta binlerce hâkim, savcı, polis ve avukatın görevlerinden alınıp hapislere atıldığı bir ortamda mahkemelerin adil olması düşünülemez.”*
- ❖ *“Yargılama bir formaliteden ibaretti. Baştan verilecek karar belliydi. Mahkeme hakimleri tarafsız ve bağımsız değildi.”*
- ❖ *“Yargılama ve mahkeme esnasında benim savunmam pek dikkate alınmadı ve mahkeme hâkimi sanki önceden karar verilmiş gibi davrandı. Mahkeme 10 dakikada bitti.”*
- ❖ *“Yargılama yoktu herkes verilen rolü oynuyordu. Biz de zorunlu rol olan terörist rolünü oynamak zorunda bırakıldık.”*
- ❖ *“Yeterince savunma hakkı verilmedi. Lehime olan deliller dikkate alınmadı dosya ya girmedi. Verdiğim savunmalar kayda alınmadığı için hâkimin hafızasında kalanlar yazılı kayda geçti. Evraklar ilgili kurumlardan geç geldiği ya da hiç gelmediği için mahkeme sürekli olarak 3 aylık periyotlarla ertelendi.”*
- ❖ *“İftiracı iftirasını düzeltmesine rağmen ve hakkımda başka hiç ama hiçbir şey olmamasına rağmen kararda "Sempati boyutunda" olduğum yazılmış. Neden hâlâ anlam veremiyorum.”*

OHAL İŞLEMLERİ İNCELEME KOMİSYONU'NUN İŞLEYİŞ DURUMU, BAŞVURULAR VE SONUÇ ANALİZLERİ

A31.4- OHAL Mağdurlarının, “OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu”na Başvuru Durumu Analizleri?

Katılımcılardan 2867 kişi “OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu”na başvuru durumları hakkında, tarafımıza bilgi vermiştir. Bunlardan, komisyona müracaat edebilen 2571 kişi arasında, müracaatları “Göreve İade” veya “Ret” şeklinde sonuçlananların toplam oranı %15,4’tür. Komisyonun kararı, kendilerine ulaşan 397 katılımcıdan sadece %3,53’ü hakkında “göreve iade”, %96,47 hakkında ise “ret” kararı verilmiştir.

Araştırmamıza katılanlar arasında OHAL komisyonundan “göreve iade” kararları alabilenlerin oranı oldukça düşüktür. Bu sebeple, araştırmamız katılıp, OHAL Komisyonuna müracaat durumları hakkında bilgi veren, ancak, araştırmamızdaki “OHAL tutumları” ve demografik bilgiler sorularını cevaplamaktan kaçındıklarından dolayı analiz dışında bıraktığımız 1407 katılımcının verilerini de analizlerimize raporumuza dahil etmiş olsa idik, mevcut sonuçları değiştirtip değiştirmeyeceği ile ilgili toplamları 4274 kişiye ulaşan katılımcı sayıları üzerinden, dosyalarının sonuçlandırıldığını bildirilen 524 kişi üzerinden yaptığımız karşılaştırmalı analizler %3.63 göreve iade sonucunu vermiştir. Kısaca sonuç aynı kalmıştır.

OHAL Komisyonuna başvuru hakkı tanınmayanlar; askeri okul öğrencileri, özel sektör kurumlarında çalışanlar, taşeron işçiler gibi başvuru şansı tanınmayan veya başvuru şartlarını taşımayan diğer kişilerdir. OHAL Komisyonuna başvurmak “istemeyeler”, ülkede adaletin olmadığından bahisle; “Müracaat etmelerinin bir anlamı olmayacağı”, “KHK’lar gibi hukuksuz olan OHAL komisyonunu meşrulaştırmak istemedikleri” veya “Artık Türkiye’yle tüm bağlarının koparmak, yaşadıklarını unutmak istedikleri” benzeri açıklamalarda bulunmuşlardır.

OHAL Komisyonundaki başvuru durumunu “Diğer” olarak işaretleyenler, gerekçe olarak “mahkemelerde dava açmış olmaları”, “açıkta bekletiliyor olmaları”, “aranıyor olmaları” ve “yurtdışında oldukları”nı beyan etmişlerdir.

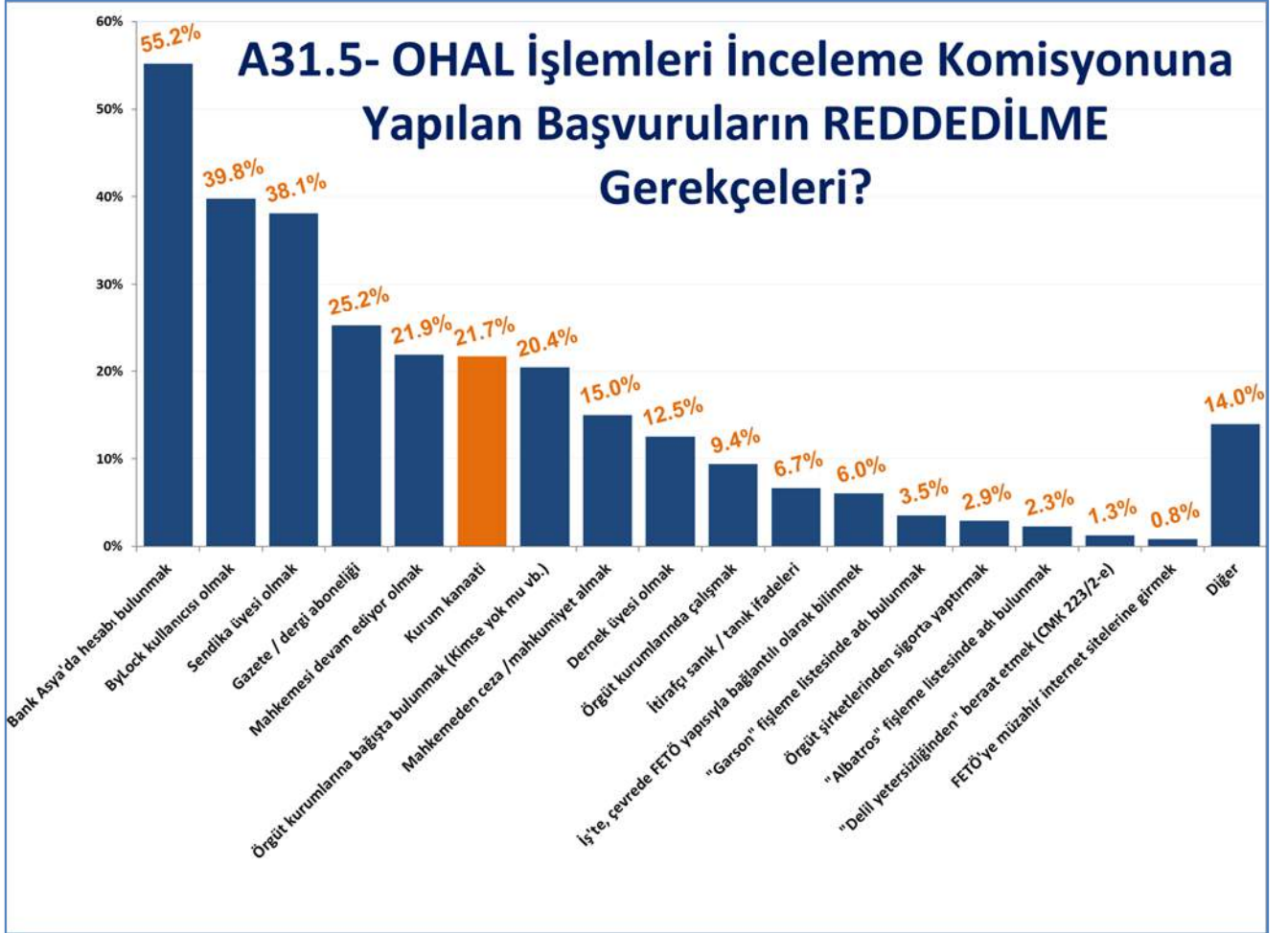
Araştırmamıza katılanlar arasında “Göreve iade” oranları %3,53 - %3,63 iken; Uluslararası Af Örgütü’nün, KHK mağdurlarının hukuki durumu ve OHAL Komisyonunun çalışmaları hakkında, Ekim 2018’de, yayınladığı “**Dönüşü Olmayan İhraçlar? Türkiye’de Kamudan İhraç Edilenler İçin Etkin Çözüm Yok**” raporunda incelemeye tabi tuttıkları 109 dosyada bu oranın %6,3 ve de Adalet Bakanlığınca, 5 Ekim 2018 tarihi itibarıyla, kendilerine bildirilen iade oranının %6,38 olduğunu beyan edilmektedir.⁵⁷ Bu oranlar araştırmamızın bulgularından, %80 fazladır. Ümit ederiz ki iade oranları gerçekten de öyledir. Ancak, OHAL komisyonunun gerçek karar sayıları ve mahiyetleri “bağımsız” ve “şeffaf” olarak denetlenemediğinden, komisyonun gerçek kabul ve ret oranlarının ne olduğunu sağlıklı olarak bilebilmek ve değerlendirebilmek mümkün gözükmemektedir. Çünkü komisyon kararlarının mahiyeti hakkında, daha birkaç ay öncesinden, basında çıkan haberlerde bildirilen oranlar Uluslararası Af örgütüncü veya Örgüte bildirilen oranlardan daha çok bizim araştırmamızın bulgu oranlarına yakın gözükmektedir.⁵⁸

⁵⁷ <https://www.amnesty.org/en/documents/eur44/9210/2018/tr/>

⁵⁸ <http://www.tgrthaber.com.tr/gundem/OHAL-komisyonu-12-bin-basvuruyu-sonuclandirdi-235908> ;
<https://www.haberler.com/OHAL-komisyonu-basvuru-takip-sonuclari-aciklandi-11022508-haberi/> ;
<https://www.posta.com.tr/OHAL-komisyonu-basvuru-sonuclari-sorgulama-1405109> ;

Ümidimiz odur ki haklarında açılan ceza soruşturmalarda “takipsizlik ya da beraat kararı verilenlerin” bile göreve iade başvurularını reddetmekten imtina etmeyen komisyon, “hukuki dayanak ve zeminden yoksun” uygulamalarını gerçekten değiştirmeye karar vermiş ve çok daha yüksek oranlarda göreve iade kararları vermeye başlamıştır.

A31.5- OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonuna Yapılan Başvuruların REDDEDİLME Gerekçeleri?

OHAL Komisyonunca “Göreve iade” taleplerinin reddedilme gerekçelerine bakıldığında, hakikaten, uluslararası hukuk normlarında, “ret gerekçesi” olarak, “hukuki dayanak veya zemin” olarak görülmeleri oldukça problemli olabilecek gerekçeler oldukları görülmektedir. Bunlardan en dikkat çekenleri; Bank Asya'da hesabı bulunmak /kredi almak; haberleşme içeriklerine bakılmaksızın ByLock kullanıcısı olmak; yasal bir sendikanın üyesi olmak; yasal gazete / dergi abonesi olmak; savcılıkta açık soruşturması /mahkemede açık davası bulunmak; kurum kanaati; kapatılan sosyal yardım derneklerine/vakıflarına bağışta bulunmuş olmak; yasal olarak kurulmuş

derneklerde üye /yönetici olmak; yasal olarak kurulmuş ve faaliyet yürütmüş olan kurumlarda çalışmış olmak; sosyal çevrede FETÖ'cü olarak bilinmek; “Albatros”, “Garson” gibi kod adları bulunan gizli tanıkların fişleme listelerinde veya FETÖMETRE gibi diğer kurumsal fişleme listelerinde adı bulunmak; yasal olarak ticari faaliyet yürütmüş olan sigorta şirketlerinden sigorta yaptırmak; delil yetersizliğinden" beraat etmiş olmak (CMK 223/2-e); yasaklı olmayan ama sonradan terör örgütü ile ilişkili oldukları ifade edilen birtakım internet sitelerine girmek; yasal olarak ticari faaliyet yürütmüş olan birtakım şirketlerden alış-veriş yapmış olmak; siyasi iradece himaye gören birtakım şirketlerden aboneliğini iptal ettirmiş olmak veya aliverişi kesmek, çocuğunu KHK ile kapatılan özel okula göndermiş olmak / okul taksitlerini ödemek; KHK ile kapatılmış okullardan geçmişte eğitim almış olmak; çocuklarını kapatılan dersanelere göndermiş olmak /ücret ödemek; kapatılan dersanelerden eğitim almak; birtakım otellerde kalarak tatil yapmak; asılsız olsa da haklarında ihbar bulunması; ihraç olan kişilerle veya onlarla ilişkili kişilerle, avukatları dahil görüşmek /telefon etmek; işe giriş sınavlarını yapmış olan heyet üyelerinin örgüt üyeliğinden tutuklu olması; istihbarat raporları; herhangi bir görüşme olmasa bile ankesörlü telefonlardan aranmış olmak ve makul şüphe gibi, zanlılar/şüpheliler hakkında, gerçekten bir terör örgütü üyesi olduklarına dair “şüpheye mahal bırakmadan”, hükme varılmasını oldukça şaibeli kılacak değişik gerekçeler bulunmaktadır. Komisyonun kullandığı “ret” gerekçeleri genel olarak değerlendirildiğinde, bunların “hukuki” olmaktan daha ziyade idari/siyasi/keyfi kriterlere dayalı alınmış kararlar olabildiklerini değerlendirmek mümkündür. Oysa ki Komisyonun, kendilerine yapılan müracaatlarda AİHM veya Avrupa Konseyi, Venedik Komisyonu'nca önerilen kriterleri uygulanması mağdurlar için adaletin biran önce tecellisi açısından bir gerekliliktir. Ancak, komisyonun şu ana kadar gösterdiği performans, kullandığı çalışma usulü ve esasları hem Venedik Komisyonu tarafından öngörülen ölçütlerin hem de AİHM karar ve içtihatlarında belirlenen standartların çok uzağında kalmıştır.

Komisyonun çalışma hızı, kararlarının özneliği göz önünde bulundurulduğunda, bazı mağdurların ifadesiyle, “Mağdurların, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine ulaşmasını engellemek veya geciktirmek için AB ülkelerinin baskısıyla kurulmuş bir **OYALAMA komisyonudur**” tezini maalesef doğrular görünmektedir.

Mağdurların OHAL Komisyonuna müracaatları, karar süreçleri, dosyalarındaki deliller ve komisyon kararları ile ilgili düşünce ve değerlendirmeleri bir sonraki başlıkta aktarılmıştır.

A31.6- Mağdurların OHAL Komisyonu Müracaatları, Dosyalarındaki Deliller ve Komisyonun Kararları ile İlgili Düşünce ve Açıklamaları⁵⁹

- ❖ “%3 iade veren komisyon, B... B...’ın dediği gibi yapılan zulmü haklı çıkarmaya çalışan bir komisyondur.”
- ❖ “2 yıldır karar vermeden boşuna bizi bekletiyor.”
- ❖ “(Üyesi olduğum) sendika “terör örgütü” ise devletimiz niçin izin verdi?”
- ❖ “Tamamen gündeme göre karar verildiğini düşünüyorum. Seçim vs. gibi olaylar olduğu veya AIHM veya Avrupa’dan yetkililer geldiği zaman gazetelerde TV’lerde güzelleme haberler yaptırılıyor. Geri kalan zamanlarda da OYALAMA şeklinde vakit öldürüyor.”
- ❖ “...Önce ihraç edilip, ardından, dosyama nelerin konulduğunu bilememek gibi ağır bir yükün altında bulunuyorum. Savunma hâkim böylece engellenmiş oluyor. Açıktır ki ...mer’i yasaların suç olarak tanımlamadığı doğal insanlık ve vatandaşlık faaliyetlerinin, yasaları değiştirerek ve geriye doğru işletilerek suç unsuru hâline getirilemeyeceği temel bir hukuk prensibidir...”
- ❖ “18 ay oldu takipsizlik alalı başvurum hâlâ inceleniyor. Boş banka hesabı nedeni ile ihraç edildim.”
- ❖ “2 yıldır cevap bekliyorum.”
- ❖ “Yaklaşık bir yıldır başvuru sonucunu bekliyorum. Hakkımda alınmış 3 tane kovuşturmayaya yer yok kararı var. Üçünü de komisyona ilettim. Daha sonra ihraç edilenlerin kararları olumlu ve olumsuz sonuçlandı ama daha önce ihraç edilen ve başvuru yapan bizlerin başvurusu hâlâ görüşülmedi.”
- ❖ “01.09.2016 da ihraç oldum. 16.03.2018 de takipsizlik aldım. OHAL komisyonunun önündeki dosyaları kanunlar yönüyle incelediğini düşünmüyorum. Kendilerine verilen direktiflere göre dosyaları incelediğini düşünüyorum. ...’in de itiraf ettiği gibi. Ne demişti; “Tanıdık bazılarının göreve dönmesinde şahsen yardımcı oldum” demişti.”
- ❖ “15 Temmuz 2016 öncesi suç olmayan şeylerle suç oluşturulmaya çalışılmaktadır.”
- ❖ “15 Temmuz günü çalışmamdan dolayı taltif aldım. Bunu komisyon başvurusuna da yazdım. Fakat suçlamanın nev’ini bilmeden herhangi bir gerekçe gösterilmeden ihraç edildiğimden dolayı komisyona bir şeyler anlatmanın boşuna olduğunu düşünüyorum. İnsan suçsuzluğunu neden ispatlasın ki? Yahut nasıl?”

⁵⁹ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden uzun cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- ❖ “14 Ağustos 2018 Salı günü OHAL komisyonuna bulunduğum ildeki valilik vasıtasıyla başvurdum. Komisyon kararlarına kesinlikle güvenmiyorum. Çünkü OHAL komisyonunun son açıkladığı istatistikte 30.000 dosyanın incelendiğini, bu dosyalardan 1900 dosyanın kabul, 28.100 dosyanın reddedildiğini öğrendim. Kaldı ki ben 701 sayılı KHK mağduruyum. Benim dosyama sıra gelmesi en az 18 ayı bulur. Süreç çok uzun. Bu mağduriyetimin uzamasına neden olmaktadır.”
- ❖ “2 senedir halen incelemede. Yargıda hak aramanın önü bu şekilde geciktirmeyle kesiliyor. İdari makamların atadığı bir komisyondan adil bir karar çıkmayacağı açık.”
- ❖ “9 aylık sendika kaydı dışında hiçbir kriterim bulunmamakta. Ama sendika kaydı olan, aynı kurumdan kişilerden iade olanlar da oldu. Benim KHK’mdan sonra ihraç olan kişilerin kararları verildi. Komisyon kesinlikle KHK sırasına göre dosya incelemiyor.”
- ❖ “Açıkçası ben her kuruma hangi somut gerekçelerle bu örgütle ilişkilendirildiğim noktasında dilekçe verdim, karşılığında “bilgi veremeyiz” dediler. Yani ben de birçoğları gibi medyadaki kriterlere göre bu ilişkilendirilmenin yapıldığını anladım.”
- ❖ “Açıklanacak hiçbir şey yok. Çalıştığım kurumlar, yardımda bulunduğum dernek. Okuduğum gazete ve hesabımın olduğu banka devletin izni ile çalışıyordu.”
- ❖ “Adli dosyada bir delil yok... Dolayısıyla komisyona da tahminlerim üzerinden bir şeyler yazmaya çalıştım. Bir sene oldu başvuru yapıldı ve 3 ay oldu beraat alalı. Hâlâ dosyam inceleniyor ve bir karar verilemedi.”
- ❖ “Adli makamın suç saymadığını idari makam suç sayıyor.”
- ❖ “Adli soruşturması beraat ile sonuçlanmış bir dosyanın neden bekletildiğini anlamıyorum.”
- ❖ “Afrika’daki kabilelerde bile daha fazla hukuk ve adalet var.”
- ❖ “AİHM’e gidişi engellemek için üretilmiş sonucu belli bir komisyon.”
- ❖ “Amaç oyalama.”
- ❖ “Anayasaya göre suç olmayan ne varsa suç kabul edilmiş.”
- ❖ “Anayasal hakları kullanmak, suç kriteri olarak durdukça iade imkânsız.”
- ❖ “Anayasaya ve Türk Ceza Kanunu’na göre işlendiği dönemde suç sayılmayan bir konudan suçlanıyoruz. Anayasaya ve kanuna aykırı.”
- ❖ “Aynı gemide olanlara da İHRAÇ. O akşam ve sonrası meydanlardaydık. Kimse bizi ANLAMİYOR ya da ANLAMAK istemiyor. Herkes kendisinden KORKUYOR. Siyasetin tüm çirkeflliğini gördüm. Kimseye güvenim kalmadı.”
- ❖ “Aynı şartlarda “ret” alanlar var. Ama “kabul” alanlar da var. FETÖ borsası galiba.”
- ❖ “Anladığım, dayısı olanın bu memlekette sırtı yere gelmez. Dayın yoksa yandın.”
- ❖ “Asla hiçbir kriter yasal değil. Komisyon aciz bir kukla görevi görüyor.”

- ❖ *“Bana göre oyalama komisyonu.ve siyasi iradeye rağmen karar vermesi mümkün değil.”*
- ❖ *“Bankayı kullanmam, kimse yok mu? derneğine yardım yapmam, cihan medyaya para aktarmam ret gerekçesi. Beraat kararım olmasına rağmen ret vermişler.”*
- ❖ *“Baskı yönetimi altında ne kadar dürüst karar verebilir. Bence hiç veremez.”*
- ❖ *“Başvuru yaptım sonrasında takipsizlik kararım geldi yaklaşık 10 aydır sonuç bekliyorum.”*
- ❖ *“Beklentim yok. Çünkü Adalet'e güvenim yok. OHAL komisyonu tamamen bir kandırmaca vakit kazanma.”*
- ❖ *“Ben 2007-2010 yılları arasında 2 yıl 9 ay Bank Asya'da gişe memuru olarak çalıştığım için ihraç edildim. Benim tek derdim ekmek parası için çalışmaktı. Komisyon çok yavaş çalışıyor. Direkt olarak mahkemelerde hak aranmalıydı.”*
- ❖ *“...Komisyondan adalet ve hukuk adına bir beklentim yok.”*
- ❖ *“Neden ihraç edildim? Suçum ne öğrenmek istiyorum. Bu kadar ağır bir fatura ödettiren suçum NE?”*
- ❖ *“Ben komisyona başvurduğumda ByLock suçlamasından haberim yoktu. İlk iddianamemde ByLock suçlaması vardı fakat karar duruşmasından sonra ByLock kullanan şahıs itiraf edince mütalaada da yoktu. Fakat gerekçeli kararda benim hattı o şahsa bilerek verdiğim kanaatiyle üyelikle hüküm verdiler.”*
- ❖ *“Ben hukuki bir sonuç çıkacağına inanmıyorum.”*
- ❖ *“Berat ve takipsizlik alan arkadaşlarıma ret verildiyse sonuç belli diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Bence zaman kazanmak için yapılan ve olmasaydı da olabilecek bir uygulamadır bu komisyon çok ağır top bir referansınız yoksa ise iade kararı almanız zor gibi diye düşünüyorum. Zaten iade kararı alıp da göreve başlatılmayan çok kişi var. Bunlar da benim dediklerimi doğruluyor.”*
- ❖ *“Bizleri oyalamaktan başka bir şey değil.”*
- ❖ *“Bu delillerin hiçbiri hukuk ülkesinde suç sayılmaz.”*
- ❖ *“Ceza davasından beraat etmeme rağmen komisyon bu kararı dikkate almamıştır bankaya para yatırmak, çocuğumun devlet denetiminde olan bir okula göndermek, terör örgütüne üye olmak için yeterli saymışlardır.”*
- ❖ *“Cezaevi koşullarında zar zor el yazısı ile Bilgi ve belgelere ulaşmadan başvuru yaptım. Dava uzadıkça uzadı. Adeta beraat vermemek için beklediler. Komisyon da dava açıldı diye ret verdi. Masumiyet karinesi hikâye.”*
- ❖ *“Cihan Medyaya ve eğitim kurumlarına para ödemem, bankaya para yatırmam, dernek üyesi olmam suç teşkil etmiştir. Komisyon zaten kararını vermişti, sadece delil arıyor idi.”*
- ❖ *“Çocuğumun okul taksitini örgüte yardım olarak değerlendirmiş.”*

- ❖ “Çok yavaş ilerliyor amacı yargı yoluna gidilmesini yavaşlatmak.”
- ❖ “ÇSGB tarafından izin alınarak kurulan ve devletin aidatlarımızı ödediği sendikaya üye olmak, BDDK tarafından lisans ve izin alınarak kurulan Bank Asya’da çok ama çok cüz’i miktar mevduatımın bulunması (2000 TL civarı ve çok kısa vadede).”
- ❖ “Daha önce başvurduğum. Takipsizlik alınca elimdeki takipsizlik belgesi ile tekrar başvurduğum. Komisyon, iktidarın sopası. Bağımsız ve tarafsız değil. İktidarın seçtiği kişilerden oluşmuş bir yapı. Oyalamaktan ve torpillileri aklamaktan başka bir işlevi yok. Tırı vırı yani. Ölme eşeğim yaz gelsin.”
- ❖ “Delil dedikleri şey zamanında yasal olan devlet denetimindeki kurum ve kuruluşlarla ilişkiler.”
- ❖ “Delil yok tamamen oyalamaca.”
- ❖ “Devletimizin izin verdiği oluşumları (okul, gazete, dergi, sendika, banka) devlet daha sonra suç saydı.”
- ❖ “Devletin kontrol ve denetimi altında bulunan kurumlarla müşteri sıfatıyla kurduğum yasal ilişkiler "teröre yardım" şeklinde yorumlanmıştır.”
- ❖ “Devletin kurulması izin verdiği üye olunması için kurumlara yazı gönderdiği resmi kurumuna üye olmak suç sayıldı.”
- ❖ “Devletin resmi kanunları içinde kurulan sendika ve derneğe üye olmak suç değildir.”
- ❖ “Ekim 2017 de takipsizlik aldım. Ama, hâlâ iade için bekliyorum.”
- ❖ “Eş durumundan atıldım. Eşim takipsizlik aldı.”
- ❖ “Geç gelen adalet, adalet değil, mazluma zulümdür.”
- ❖ “Eşim tutuklandıktan 2 ay sonra yönetim kurulu kararı ile ihraç edildim. 4 ay sonra da 689 sayılı KHK ile ikinci kez ihraç edildim. Eşimin iddianamesi bile yazılmamıştı bu süreçte. 10 yıllık memuriyetimde herhangi bir sendika üyeliğim hiç olmadı. Bank Asya hesabım yok. Sosyal paylaşımım yok. Bylock yok. Savcılık soruşturması yok. Tek sebep eşimin tutuklanmış olmasıydı. OHAL Komisyonu çok yavaş çalışıyor.”
- ❖ “Eşimden dolayı ihraç olduğum belirtildi, sözlü olarak, suçun şahsiliği ilkesini yazdım savunmamda.”
- ❖ “Eşimin mahkemesi yeni başladı sonuçlanmadan, komisyon başvurusunu reddetti. Bankada hesabı olmak ve geçmişte dershanede bir yıl çalışmış olmak. Mezun olunca atamalarını yapmayıp onları özel sektörde üç kurusa mahkûm eden devlet değilmiş gibi, dershanelerin çalışma iznini veren devlet değilmiş gibi karın tokluğuna orda çalışmak başlı başına ceza iken birde onu orda çalışmak zorunda bırakan devlet değilmiş gibi bunu suç delili saydılar. Yazıklar olsun bu haksızlık hukuksuzluk zincirine.”
- ❖ “Etkili ve yetkili ve de haklı karar verildiğine inanmıyorum. Tamamen zamana oynama taktiği diye düşünüyorum.”

- ❖ *“Faiz pisliğinden uzak durmak için yıllardan beri devletin faizli bankasından uzak durmak isteyen bir imam hatipliyim. Faiz pisliğinden uzak durmak için herhangi bir faizsiz alternatif finans kurumu olan bir kurumda hesabımın olmasından daha normal ne olabilir? ...Hocamızdan bunu öğrendik. Hocamız “faiz veren bankanın önünden bile geçmeyeceksiniz” dedi. Biz de elimizden geldiğince hocamızı dinledik. Bunları yazdım sayın komisyon üyelerine. Uygun görmemişler. Vicdanlı olsalardı her halde ret kararı veremezlerdi.”*
- ❖ *“Fazla bir ümidim yok sadece Allah dan ümit ediyorum. Adalet ölmüş ortada cenazesi kalmış. Suçlamalarına kanunla ilgisi yok.”*
- ❖ *“FETÖ / PDY ile ilgili hiçbir şekilde hakkımda bir suçlama yoktur. Şahsım adına tamamen mağdur durumdayım.”*
- ❖ *“FETÖ’cü bir şahsın etkin pişmanlıktan yararlanmasından dolayı benimle birlikte 6 polis arkadaşın fotoğrafını göstermiş Şahıs beni tanımıyor.”*
- ❖ *“Fişleme ve kurum kanaati Anayasaya insan haklarına aykırıdır. Adalet bir gün tuzak kuranlar da lazım!”*
- ❖ *“Formaliteden bur süreç olduğunu bildiğim için verilen ret kararına şaşırmadım.”*
- ❖ *“Geçmişte kanuni olan uygulamaların bu süreçte suç kabul edilmesi doğru değildir. Banka, sendika vb.”*
- ❖ *“Garson fişleme si ama ne olduğunu bilmiyorum. Çünkü ifade alan olmadı.”*
- ❖ *“Hakkımdaki suç isnatlarının tamamı, fiillerin işlendiği zaman kanunda suç olarak tanımlanmamıştır. Dünya tarihinde geçmiş hiçbir dönemde ve gelecek hiçbir zaman diliminde de tanımlanması mümkün olamayacak eylemlerden suç üretilmiştir.”*
- ❖ *“Geçmişte suç olmayan bir durum şu an işimden atılacak kadar suç teşkil ediyor. Geçmişte bu konular ile ilgili herkesin de suçlu olması gerekirken sadece benim gibi garibanlara kesildi ceza. İlahi adaletin tecelli etmesini beklemekten başka yol bırakmadılar bize.”*
- ❖ *“Hakkımdaki soruşturma, yargulamadan beraat ettim, beraat kararını komisyonu sundum ama komisyon iade kararı vermedi. Hâlâ inceleme devam ediyor.”*
- ❖ *“Hepsi oyalama taktiği.”*
- ❖ *“Hepsi yasal olan faaliyetlerden irtibatlı sayıyorlar saçmalık.”*
- ❖ *“Her şey çok saçma bunu hak etmedik.”*
- ❖ *“Hiçbir gerekçe göstermeden, araştırmadan; sorgulamadan direkt olarak ihraç edebilmelerinin yanısıra, komisyona başvuran kişilerin göreve iade edilme taleplerini değerlendirirken kılı kırk yarmaları sizce de çok çelişkili değil mi?”*
- ❖ *“Hiçbir hususun tespit edilmediği savcılık takipsizlik kararında da belirtilmesi ve bu kararın komisyona sunulmasına rağmen 15 aydır komisyonca inceleme tamamlanmadı.”*

- ❖ *“Hiçbir gerekçe gösterilmeden işimden oldum. Uydurdıkları gerekçelerle de ret geldi. Ret gerekçesinde mahkeme gibi suçlama bulundular.”*
- ❖ *“Hukuken aklanan birinin komisyona ihtiyacı olmaması lazım. Bize aklanın gelin demişlerdi. Aklandık ama bu sefer beraat ya da takipsizlik almanız bizi ilgilendirmez diyorlar. Böyle olmamalıydı. Komisyona güvenim yok... Memuriyete engel bir ceza almayanlar için bir an önce karar verilmeliydi.”*
- ❖ *“Hukukun ayaklar altına alındığı bir devletin vatandaşına iftira attığı bırakın hukukçuların kaale alacağı, sokaktaki akli başında bir insanın gülüp geçeceği şeylerle hayatımız karartıldı ve buna devam ediliyor... Hiçbir savunma yok. İhracat gerekçe. OHAL komisyonu beni ihraç edenlerin neden ihraç ettiklerini araştırması gerekirken o kişilerin benim ihraç edilmemi teklif etmelerini delil saymış. Yayın organlarına maddi yardım da bulunmuşum. Maliye bu yönde rapor hazırlamış hakkımda. Bir devlet kurumu vatandaşını korumak ve gözetmeyi bir kenara atmış vatandaşına iftira atıyor diğeri de bunu delil addedip hayatımı kararttı. Biri bir bankaya para yatırılması çağrısı yapmış. Bankada bunu tekzip etmemiş bu da benim suçum olmuş. Levent Kırca'lık hadiseler bu şekilde devam edip gidiyor. Mahkeme-i Kübra da ödeşmek üzere demekten başka bir şey diyecek bir ülkem yok artık. Hukukun bu dünyada işleyeceğine dair en küçük bir ümidim yok artık. Beni işimden mesleğinden ettikleri yetmezmiş gibi çoluk çocuğumu annesiz babasız bırakıp bizi hapse atmanın kime ne yararı olacağını hep birlikte göreceğiz.”*
- ❖ *“Hiçbir kriter olmayana kabul veriyorlar. Bende de Sendika üyeliği var. Birde konut kredisinden dolayı bankaya para yatırma. Dolayısıyla ret verecekler. Bari hemen verseler de idari mahkeme surecini başlatsak. Ama bir buçuk yıldır oyalayıp duruyorlar.”*
- ❖ *“İade etmemek için kurulan kukla komisyonu sordunuz sanırım. Diyecek çok söz var ancak buna terbiyem müsaade etmez. Bu nedenle özetle kendilerini mahkemeden üstün görüyorlar. Mahkemede aklananları iade etmiyorlar. Hiç soruşturması olmayanlara dahi sudan sebeplerle ret veriyorlar. Adamın bilinen hiçbir kriteri yok. Mahkeme beraat vermiş. Ama bizim kukla komisyon ret veriyor. “Kimseyi iade etmeyin. Avrupa'ya karşı bize zaman kazandırın” talimatını yerine getiriyor. İnsanları oyalıyor. Arada 3-5 şanslı kişiyi de iade ediyor. Hepsisi bu.”*
- ❖ *“İnsanları kandırmak haricinde bir amacı olmayan komisyon.”*
- ❖ *“İdare mahkemesine başvurdum komisyon kararı itirazı için. Komisyonun zerre kadar hukukilik içermediğini ve emir alan bürokratlardan teşkil edildiğini gördüm. Yani beni acımasızca ihraç eden irade beni adil yargulayıp işe geri alacakmış buna inanmamı bekliyorlar. Tamamen oyalamak amacıyla ve AİHM ye intikal etmiş dosyaların sahiplerinin aynı süreci tekrar yaşatmak istedikleri için kuruldukları şark kurnazlığı müessesesinin adıdır OHAL komisyonu. Hiçbir ümidim de yok olumlu karar verme olasılıkları adına. Allah şahit.”*
- ❖ *“İlk KHK'lı olmama ve takipsizlik kararı verilmesine, mahkeme temiz bulmasına rağmen hayatım hâlâ karartılıyor. Neden bekletildiğimi bilmek istiyorum. Daha ne kadar bu eziyet devam edecek?”*
- ❖ *“İlk KHK olmasına rağmen hâlâ çok ağır işliyor sonuçları hâlâ alamadık...Komisyon hangi sırayla gidiyor anlamıyoruz?”*
- ❖ *“İlk önce 672'yi değerlendirmelerini ve çabuk karar vermelerini bekliyordum. Olmadı.”*

- ❖ “İspat iddia sahibine aittir. Fakat öyle bir duruma gelindi ki aleyhimize hiçbir delil olmamasına rağmen terör örgütü mensubu olmadığımızı ispatlamaya zorlanıyoruz.”
- ❖ “Kanunda suç olmayan program kullanma, okula çocuk kaydetme, gazete aboneliği olmak, bankaya okul taksiti yatırma gibi suçlarla ret cevabı aldım adamlara her şeyi kanun çerçevesinde açıkladım. OHAL komisyonu başkanı, adeta dalga geçer gibi, “Bizim kendi kriterimiz var. İade etmek zorunda değiliz” dedi. Üstelik Yargıtay’ın son ByLock kararı aynen bana işaret ettiği ve beraat almam gerektiği halde doğrudan ret verdi inşallah aynısını yaşamadan ölsünler.”
- ❖ “Karar geciktirilerek mahkeme süreci ertelenmeye çalışılıyor, uluslararası mahkemelere gidilmesi engelleniyor. Beraat alanlar bile mesleğe geri dönemiyor.”
- ❖ “Karar gerekçesini 12.04.2018 tarihinde öğrendim. Banka, sendika, cihan medya dağıtım pazarlama üzerinden iltisak kurulmuş. ByLock’la da irtibatlandırılmışım. Hele ByLock mevzuu bir hayli ilginç. Tebliğ günü öğrendim. 8 ay önce kardeşim ByLock ile ilgili soruşturuldu bir şey çıkmamıştı Komisyon karar verirken güya savcılık veya emniyetten edinilen kayıtlara göre “kardeşim üzerine yüklü ByLock programını benim kullandığımı ve bu sebeple de irtibatım olduğum” ... Kardeşime iddianame düzenlenmemiş, “indirme var” deniliyor, “tespit tutanağında, içerik bilgisi yok” deniliyor. Anladım ki kardeşimin dahi kullanmadığı programı ben kullanmışım nasıl oluyorsa.”
- ❖ “Kararların hangi sıraya göre açıklandığını anlamıyorum. 3. Yıla girdim atıllı. Beraat aldım ve hâlâ bekliyorum. Gelen kararların ciddiyetten uzak olduğunu bazılarının da gelen tebligatlarda karışıklıklar olduğunu duyuyor umutsuz bekliyorum.”
- ❖ “Kararların hiçbir hukuki norma dayanacağını düşünmüyorum. Hedeflenen mağduriyet süresini olabildiğince uzatmak.”
- ❖ “Kesin kanaat olmadan verilen geçersiz bir karar benim için.”
- ❖ “KHK ile ihraç edildim. Ne ile suçlandığımı bilmiyorum. Bence Komisyon var olan Mağduriyetlerin sürecini uzatmaya dönük olduğunu düşünüyorum.”
- ❖ “Kesinlikle etkili bir hukuk yolu değil.”
- ❖ “Komedi. Doğru dürüst okumamışlar bile.”
- ❖ “Komisyon adaletine de güvenmiyorum.”
- ❖ “Komisyon adil ve tarafsız bir komisyon değil. Takipsizlik alanı bile ret ediyor. Kendisini mahkeme üstü görüyor.”
- ❖ “Komisyon, AİHM’in önünü kesmek için oluşturulduğunu hızıyla ve kararlarıyla gösterdi.”
- ❖ “Komisyon banka hesaplarını incelemeyen karar vermiş. Çekilmiş olan parayı yatırdı olarak göstermişler. 2008 de açılan hesabı 2014 açılmış olarak göstermişler.”
- ❖ “Komisyon çok yavaş. Cumhuriyet savcılığı tarafından takipsizlik kararı aldım. Soruşturmaya gerek yoktur dediler. Fakat komisyon bu kararı görmezden geliyor. Hangi kurum daha üstün bilemiyoruz?”

- ❖ “Komisyon benim mahkemem devam ettiği halde henüz suçlu veya suçsuz olduğum konusunda kesin bir şey olmadığı halde kesin kanaate vararak benim terör örgütü üyesi olduğuma karar verdi o zaman ben hâlâ niye mahkemeye çıkarılıyorum karar zaten verilmiş önceden delil olmadan insanlar suçlanıyor.”
- ❖ “Komisyonun ret verdiği kararlara bakınca... hukukun üstünlüğü ilkesi ve ilan edilen KHK sırasıyla değil, suya sabuna dokunmaktan kaçınarak ve risksiz gördüğü dosyalar hakkında karar vermektedir. Böylelikle, OHAL Komisyonu olarak adlandırılrsa da iç hukuk ve AIHM yolunda mağdurların önünü tıkayan bir OYAL(ama) Komisyonu olarak işlev görmektedir.”
- ❖ “Komisyon bir oyalamacadan ibaret. AIHM’e gitmek için bekliyorum. Ancak oradan da adalet geleceğinden şüpheliyim.”
- ❖ “Komisyon bir an önce karar versin ya evet ya hayır bıktım artık bu saçmalıklardan 3 yıldır bir cevap yok. Milletvekilinin kızı 40 günde iade oluyor. Benim dosyam hâlâ açılmamış.”
- ❖ “Komisyon ByLock indirdi diyor, kullandığıma dair hiçbir veri yok. Elinde delil olmamasına rağmen kararımı Ret olarak açıkladı.”
- ❖ “Komisyon çalışmaları devletimiz adına bir garabettir.”
- ❖ “Komisyon çok yavaş ayrıca hukuki karar vermiyor.”
- ❖ “Komisyon çok yavaş çalışıyor. Sanki amaç bir süre oyalamak.”
- ❖ “Komisyon fazla güven vermiyor. Tamamen oyalama amaçlı.”
- ❖ “Komisyon gerçek manada görevini yapmıyor. Mağdurlar yine mağdur. Süreç çok yavaş ilerliyor.”
- ❖ “Komisyon göstermelik. Kararları da hukuksuz.”
- ❖ “Komisyon hukuki süreci uzatmak için uydurulmuş maalesef tiyatro oynayan bir kandırmaca.”
- ❖ “Komisyon hukuksuz siyasi bir oluşum... Türkiye Cumhuriyeti Bağımsız Mahkemelerinin beraat verdiği kişileri bile iade etmeyen bir komisyondan adalet beklemek olacak iş değil.”
- ❖ “Komisyon ile siyasi irade aynı zihniyette sadece oyalamadan ibaret.”
- ❖ “Komisyon iltisak irtibat deyip birçok kişinin başvurusuna ret verdi/veriyor. Gazete aboneliğini irtibat saymış. Siyasi karar alıyor hukuki değil.”
- ❖ “Komisyon kararında tarafıma yapılan suçlamaların tümü devlet izniyle açılan kurumlar. Banka, sendika gibi.”
- ❖ “Komisyon KHK sırasına göre dosya incelemesi yapılacak açıklaması yapmasına rağmen, ilk KHK olmam ve takipsizlik almama rağmen hâlâ bekliyorum.”
- ❖ “Komisyon kurulduğu günden beri işleri ağırdan alıyor.”

- ❖ “Komisyon netice almak için kurulmuş değil sadece mağdurları oyalamak ve zaman kazanmak için kurulmuş dolayısıyla iade edilen suçsuz iade edilmeyen suçlu demek yanlış olur.”
- ❖ “Komisyon neye göre hangi sıraya göre inceleme yapıyor belli değil benden sonra ihraç edilip dönen de var ret gelen de. İlk başvuru yapanlardanım. Sıra 1700, KHK 672, 2017 Kasım beraat. Hâlâ inceleniyor.”
- ❖ “Komisyon neye göre inceleme yapıyor. KHK sırası mı başvuru öncelikli mi belli değil. Bununla ilgili hiçbir açıklama yok. Gerçi bu uygulama bile hukuksuz ve oyalamaya yönelik ama bir umut içerisinde herkes.”
- ❖ “Komisyon normal bir işlem değil sadece süre uzatmak ve AIHM’e gitmeyi uzatmak için kuruldu. Adil değil taraflı ve çok kötü.”
- ❖ “Komisyon olduğundan daha yavaş karar almakta ve birçok insanı burada da mağdur etmektedir ve kararları başkalarından gördüğümüz kadarıyla somut bilgilerden ziyade soyut ve doğruluğu ispat edilemeyen belgilere de dayandırılıp ve anayasada yapılması suç sayılan fişleme listelerini de dikkate alarak ret vermektedir bu kararlar evrensel hukuka ve anayasaya aykırıdır.”
- ❖ “Komisyon oyalamadan başka bir şey değil.”
- ❖ “Komisyon oyalamak ve uluslararası hukukun işlemlerini geciktirmek için kuruldu. Hukuksuz ve geçersizdir.”
- ❖ “Komisyon oyalamış zulmün devamı insanlarla dalga geçme amaçlı kurulmuştur.”
- ❖ “Komisyon ret verdiği kararlarda mahkemenin beraat ve takipsizlik kararlarını hiçe sayıyor. Kendini mahkemeden üstün görüyor tamamen siyasi kararlar alıyor ve çok çok geç çalışıyor.”
- ❖ “Komisyon sadece bir oyalama taktiğidir.”
- ❖ “Gerçekten neyle suçlandığımı öğrenmek ve suçumun yasalardaki yerini bilmek isterim.”
- ❖ “Komisyon süreci çok yavaş ilerliyor ve bütün bunlar bir oyalama taktiği.”
- ❖ “Komisyon takipsizlik aldığım soruşturmayı ve kurum kanaatini gerekçe göstererek ret kararı verdi.”
- ❖ “Komisyon talimatla iş yaptığından dosyanın ve delillerin hakkıyla incelendiğine inanmıyorum.”
- ❖ “Komisyon tamamen komedi. Kriterlerinin hiçbiri kanunen suç değil.”
- ❖ “Komisyon tamamen oyalama taktiği.”
- ❖ “Komisyon tamamen oyalamaca, dürmecedir.”
- ❖ “Komisyon tarafından henüz bir karar tarafıma ulaşmadı. Suçluluğun ispatını yapmaları gerekirken benden suçsuz olduğumu ispatlamamı istiyorlar.”

- ❖ *“Komisyon yargı sürecini uzatmak için kuruldu. Bir adalet beklentim yok. Komisyon hukuk ilkeleriyle bağdaşmayacak şekilde kararlar veriyor. Komisyon siyasi ve siyasi erkin düşüncelerine göre karar veriyor. Mağduriyetleri on yıllarca süren bir zamana yaymayı düşünüyorlar.”*
- ❖ *“Komisyon yavaş ve amacı göz boyama gibi.”*
- ❖ *“Komisyon, adalet için değil, hükümetin, "KHK ihraçlarında %1 hata yaptık" kanaatini hayata geçirmek için var. Kararları evrensel hukuk teamüllerine göre "komedi" ama mağdurlar için sonuçları çok acı, trajedi ve gerçek.”*
- ❖ *“Komisyon, hangi kriterlere göre karar verdiğini kamuoyuna açıklamalıdır.”*
- ❖ *“Komisyon, oyalama komisyonu olarak görevini icra editör.”*
- ❖ *“Komisyona başvurulu 1 yıl oldu karar vermeleri çok uzun sürüyor. Ayrıca yasal olarak suç olmayan sebeplerden dolayı insanlara ret kararı veriyorlar. Takipsizlik kararı alalı 6 ay olmasına rağmen hâlâ olumlu (göreve iade) bir sonuç alamadım.”*
- ❖ *“Komisyona başvurulu uzun zaman olmasına rağmen bir sonuç çıkmadı. Benimle beraber aynı soruşturmayı geçirip takipsizlik alan işe iade edildi. Ancak benim dosyanın incelemesi devam ediyor.”*
- ❖ *“Komisyona başvuru dilekçemde takipsizlik aldığımı belirtmeme rağmen durumumda herhangi bir değişiklik yok.”*
- ❖ *“Komisyona güvenmiyorum kovuşturmaya yer yoktur almış olmama rağmen komisyonun kararlarının siyasi olduğunu düşünüyorum ve göreve iade edeceklerini düşünmüyorum.”*
- ❖ *“Komisyona güvenim ve inancım yok.”*
- ❖ *“Komisyona inanmıyorum tamamen hukuku askıya alma taktiği.”*
- ❖ *“Komisyona müracaat ederken de şimdi de halen suçlamanın bilmiyorum. Ocak 2018’de, savcılıktan, kovuşturmaya yer yoktur kararı aldım. Ama komisyona başvururken suçlamayı bilmediğim için savunma yapacak bir şeyim olmadı.”*
- ❖ *“Komisyonu tamamen zaman kazanmak ve hukuku askıya almak için kurulmuş bir organizasyon olarak görüyorum. Ne yazık ki AIHM bu hukuksuzluğa alet oldu.”*
- ❖ *“Komisyonun bu aşamada mağduriyetleri giderme işlevi göremeyeceği acı ama gerçek bir durum. Adına kriter denen, insanların terör örgütü bağlantısına dayanak gösterilen ve hiçbir hukuki dayanağı olmayan ucube gerekçeler komisyonca sadece tekrar edilmiş olup komisyonun insan hakları ihlallerini ortadan kaldırma gibi bir işlevinin olamayacağını ortaya koymuştur. Komisyon yüzünden yargı süreci de 2 yıl gecikmiş oldu.”*
- ❖ *“Komisyonun çalışma yöntemi yok. KHK sırasına göre gitmiyor. Ağır çalışıyor.ve kurum kanaati gibi saçma nedenleri ret gerekçesi sayıyor. Zaten kurum seni ihraç ettirmiş şimdi onlara sorarsan tabii ki kendilerini savunurlar. Komisyon olarak her bilgiye ulaşır kurum kanaatini ret nedeni göstermesi komisyonun oyalama olduğunu gösteriyor.”*
- ❖ *“Komisyonun çalışması şeffaf değil. Neye ve hangi sırayla inceleme yaptıkları belli değil.”*

- ❖ *“Komisyonun hukuki karar almadığını ve oyalama görevini yaptığını ve baskı altında olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Komisyonun mahkemeden beraat almış mağdurlara bile ret kararı vermesi nedeniyle sadece “insafli olun, hakkaniyetten ayrılmayın” demek istiyorum.”*
- ❖ *“Komisyonun nasıl çalıştığı konusunda hiçbir bilgi edinemedim. Komisyon şeffaflıktan uzak, kapalı bir görüntü sergilemektedir. Bu durum komisyonun adil ve hukuk ilkelerine dayalı kararlar verip vermeyeceği konusunda tereddütlerim var.”*
- ❖ *“Komisyonun oyalama, süründürme sürecinin devamı olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Komisyonun oyalamadan ibaret olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Komisyonun ret kararı vermesi için herhangi bir delil olmasına gerek duymadığını düşünüyorum. (Mesela sendika, banka gibi) Komisyon için esas kriter kurum görüşü. Zaten bizler kurum görüşüyle meslekten ihraç edildiğimiz için komisyondan çokta iade kararı çıkmayacaktır. Süreci uzatmak ve AİHM'ni oyalamak için çalışma yürütüyorlar.”*
- ❖ *“Komisyonun yeterince hızlı çalışmadığı ve bu da var olan mağduriyetleri attırmaktadır.”*
- ❖ *“Kurum kanaatine istinaden kuvvetli şüpheli durumunda olduğumdan başvurum reddedildi.”*
- ❖ *“Neyle suçlandığımı bile bilmiyorum ki, kendimi ne ile savunayım.”*
- ❖ *“Ben engelli biriyim ve son E-KPSS’de 99 gibi bir puan alarak Türkiye 9.’su olmama rağmen KHK’dan dolayı bu başarı ve emek boşa gidiyor.”*
- ❖ *“Mahkemeden beraat kararı almama ve bu kararı OHAL Komisyonuna göndereli 9 ay olmasına rağmen hâlâ Komisyon tarafından bir karar verilmiş değildir. Beraat ederek suçsuzluğu kesinleşmiş bir Türk vatandaşı olarak devletimizden sadece ADALET bekliyorum.”*
- ❖ *“Müracaatımda ileri sürdüğüm hiç-bir savunmaya yer verilmedi ve ByLock kullanıcısı olduğum gerekçesi ile ret verildiği belirtildi. Yapılan açıklamada 13.08.2014 tarihinden itibaren ByLock kullanıcısı olduğum söylenerek yüklediğim bir programı sanki halen kullanıyormuşum gibi bir algı oluşturulmuştur. Ayrıca mahkeme surecimin 'de devam ettiği belirtilmiş bu da ret gerekçesi yapılarak mahkemeden 'de zaten beraat alamayacakmışım gibi bir algıda burada oluşturulmuştur. Çok acele ve üstün körü verilmiş adaletsizliğe bir adaletsizlik daha ekleyen bir karar olmuştur.”*
- ❖ *“Neden ihraç edildiğimi bile bilmiyorum. Komisyona başvurumda da bunu belirttim: İtiraz edeceğim ama neye itiraz edeceğim?”*
- ❖ *“Nedeni ve niçin olduğu tarafıma bildirilmediği için, komisyonun süreç oyalamaya yönelik bir işlem olduğu intibası vermeye başladı. Adamını bulanın komisyondan geçtiğine dair duyular sıklaşmaya başladı. Şahsen hukuk zafiyeti olarak görmekteyim. Geciken adalet, adalet değildir.”*
- ❖ *“Neyle suçlandığımı bilmeden nasıl savunma yapılır.”*

- ❖ “Nohut eleğiyle bulgur ayıklamak.”
- ❖ “Normalde hukuki hiçbir delil yok iade kararı vermesi lazım ancak 2 yıl geçti hâlâ ses yok.”
- ❖ “Objektif ve adil bir sonuç beklemiyorum. Siyasî erkin elinde ve etkisinde olan bu komisyonun bizlerin AİHM başvurularımızı geciktirme hatta engelleme amacıyla kurulduğuna inanıyorum.”
- ❖ “OHAL değil oyalama komisyonu. Zulüm olsun diye uzatıyorlar bence. Allah... versin hepsinin.”
- ❖ “OHAL komisyonu AİHM’e yapabileceğimiz başvuruyu engellemek ve ötelemek amacıyla oluşturulmuş bir kurum olarak fonksiyon icra ediyor.”
- ❖ “OHAL Komisyonu bağımsız bir komisyon değil ve hukuku esas almıyor.”
- ❖ “OHAL Komisyonu biz mağdurların, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine ulaşmasını engellemek ve geciktirmek için öncelikle AB ülkelerinin baskısıyla ve nihayetinde hükümetin kabulüyle kurulmuş OYALAMA komisyonudur.”
- ❖ “OHAL komisyonu çok yavaş çalışıyor, suçsuzum. Bir gün döneceğim, OHAL komisyonu tazminat ödeyecek ama zamanımı kim geri verecek.”
- ❖ “OHAL komisyonu hukuki değil kanunen suç olmayan şeyleri suç kategorisine sokmakta OHAL bittiyse OHAL dönemi kurulan kurullar ve uygulamalarda geçersiz olmalıdır.”
- ❖ “OHAL komisyonu hukuki olmayan kararlarla ret vermektedir. Tamamen siyasi otoritenin kuklasıdır.”
- ❖ “OHAL komisyonu oyalama komisyonuna dönüşmüştür. Bağımsız kararlar verememektedir. Şeffaf değildir. Aynı kriterlere sahip iki kişiden biri iade edilirken diğeri bekletilmekte ya da reddedilmektedir.”
- ❖ “OHAL komisyonu oyalama komisyonudur.”
- ❖ “OHAL komisyonu hukuku çiğneyen hukuku yok sayan ve saraya bağlı bir hukuk dağıtmayan adaletsiz bir kurumdur. Geç gelen adalet, adalet değildir. Ayda yaklaşık 1000 dosyaya bakıyor. Çoğu zaman berat edenler bile işe döndürülüyor. Dosyalar Uluslararası hukuka göre değil SARAY hukukuna göre inceleniyor. Komisyon mesela terör tanımını AİHM’e göre değil kendi dar hukukuna göre tanımlamaktadır. OHAL komisyonu hukukun önünde en büyük engeldir.”
- ❖ “OHAL komisyonu sadece AİHM’e karşı hükümetin elini güçlendirmek için yine şaibeli ve sabıkalı AİHM tarafından hükümete önerilen bir formül.”
- ❖ “OHAL Komisyonu sadece bir oyalama diye düşünüyorum. Kesinlikle etkili bir idari ya da yargısal yol değildir. Mahkemede dava açmamızın önünde bir engel sadece.”
- ❖ “OHAL Komisyonun bir kukla yapılanma olduğunu ve Adalet ile hiçbir alakasının olmadığı ve ayrıca ...(partinin) tetikçileri olduğunu düşünüyorum.”

- ❖ *“OHAL komisyonuna gönderdiğim dosyada takipsizlik kararım da mevcut. Ama buna rağmen henüz dosyama bakılmadı. Daha önce yapılan açıklamada takipsizlik ve beraat kararı alanlara öncelikli olarak bakılacak denilmişti. Ama hiç bakılmadı.2 sene oldu ve halen daha tarafıma hiçbir suç isnat edilmedi.”*
- ❖ *“OHAL komisyonuna tamamı devletin bilgisi ve kontrolünde olan yasal sendika, okul vb. durumlarla ilgili dilekçe hazırlayıp sunduk. Komisyon devletin nezdinde açılan sendika, okul vb. durumları görmezden gelip yasal olan durumları tekrar delil olarak sunup müracaatımı reddetti.”*
- ❖ *“OHAL komisyonundan üst düzey bir yetkili ben beraat etsem de eşimin, ablasının davasından beraat almadıkça, benim işime dönemeyeceğimi söyledi. Sadece adaleti geciktirme cabası.”*
- ❖ *“OHAL komisyonunun hakkaniyetli bir soruşturma yürüttüğüne inanmıyorum. Şöyle ki dosyanız kurumda bulunan 200 farklı raporiörün eline geçte 200 farklı karar çıkabilir hakkınızda uygulamada birlik yok. Aynı suçlamadan dolayı biri iade olurken diğerine ret gelmesi de bu gerçeği gözler önüne seriyor.”*
- ❖ *“OHAL komisyonunun, sadece, hükümetin zaman kazanmak eyleminden ibaret olduğunu bilmemek art niyetli kişilerin davranışları gibidir. Benim OHAL komisyonuna güvenim hiç yok. Çünkü Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve idare Mahkemesine başvurumu yaptıktan sonra OHAL komisyonu kuruldu. Şimdi ben OHAL komisyonundan ret kararı alsam bu mahkemelere tekrar başvurmam gerekecek ve tekrar başa döneceğiz. Böyle bir sistem sizce mantıklı mı???”*
- ❖ *“Sadece zulmü uzatmak için kurulmuş hikâyeden bir kurum.”*
- ❖ *“OHAL komisyonunun ret gerekçeleri paylaşılıyor, bu kararlardaki kriterler şimdi üst düzey bürokratlar da dahil, tüm çalışanlara uygulanırsa %90'ının ihraç kriterine sahip bulunduğu görülür.”*
- ❖ *“OHAL komisyonunun ret kararında 3 maddeden dolayı başvurumun reddedildiği kayıtlı 1 ByLock programı kullanıcısı olduğum iddiası, 2 kurum kanaati, 3 hakkımda yürütülen soruşturma çerçevesinde firari olmak. Komisyon kararından sonra idare mahkemesine açtığım davada, eski kurumum savunmasında, 672 sayılı KHK ile ihraç edilmeme gerekçe olarak OHAL komisyonunun kararını referans verilmiş.”*
- ❖ *“OHAL komisyonu olayı çözmek için kurulmamış. Adaletin önünde bir engel. Siyasilerin zaman kazanmak için kurduğu bir komisyondur.”*
- ❖ *“OHAL Komisyonunun tamamen bir oyalama mekanizması olduğuna inanıyorum. Amaç, mağdurları mahkeme sürecinden olabildiğince uzaklaştırmak. TCK'ya göre suç olmayan fillerden dolayı insanlar ne idüğü belirsiz bir kurul tarafından değerlendiriliyor. Anayasaya göre mahkemelerin görevi hiçbir şekilde başka bir organa devredilemez. O nedenle böyle bir komisyonun varlığı bile anayasaya aykırıdır. Ülkede fiili olarak hukuk kalmadığı için böyle bir tiyatro sergilenmektedir.”*
- ❖ *“OHAL komisyonunun yargı sürecini uzatarak hak aramaktan yıldırma taktiği olduğunu düşünüyorum. Yılmayacağız.”*
- ❖ *“Oyalama komisyonu adalet beklemiyorum.”*

- ❖ *“Önce suçluyorlar. Suçlandı diye işten atıyorlar. “Mahkeme devam ediyor” diye reddediyorlar.”*
- ❖ *“Örgüte ait kurumlarda öğretmenlik yaptığım gerekçesiyle dilekçem reddedildi. Halbuki ben iktidar elitlerinin çocuklarını okumuştum.”*
- ❖ *“Ortada suç yok. Delil hiç yok. Kurum amirinin kişisel husumeti doğrultusunda işlem yapıldı. Hiçbir oluşumla alakam olmadı bu zamana kadar. Yine de suç ve delil olmadığını adli olarak ispat ettiğim halde, “kurum kanaati” diyerek OHAL komisyonunun ret verebildiğini gördük. Bu olay çok düşündürücü olup ileride ülkemizi zora sokacak sonuçlar doğuracak.”*
- ❖ *“Oyalama için kurulmuş bir komisyon.”*
- ❖ *“Ret kararı “kurum görüşü” ve “fişlemeye göre” verilmiştir.”*
- ❖ *“Saçma bir komisyon. AİHM’e müracaatları geciktirmek için yapılmış bir oyalama taktiğinden başka bir şey değildir.”*
- ❖ *“Sadece oyalama taktiği olarak görüyorum.”*
- ❖ *“Sadece oyalamak için kurulmuş.”*
- ❖ *“Sadece prosedür, AİHM yolunu uzatıyorlar.”*
- ❖ *“Sendika üyeliğim var ama bunun suç olduğunu bilmiyordum.”*
- ❖ *“Savcı ifademi bile almadan takipsizlik vermiş. Tebliğe lüzum görmemiş. OHAL komisyonundan torpili olmayanların dosyasına bakılmadığını ve kabul verilmediğini birden fazla yetkiliden gayri resmi öğrendim.”*
- ❖ *“Savcılık tarafından 2017 şubat ayında takipsizlik aldım ancak hâlâ görevime iade edilmedim.”*
- ❖ *“Savcılıktan takipsizlik aldım OHAL komisyondan ret geldi Savcılık kararında sendika yok diyor OHAL komisyonu sendika var diyor.”*
- ❖ *“Sendika üyeliğim vardı 2015 nisan istifa banka pasif hesap kısacası yasal kurumlar Komisyon hukuki değil kriteri olmayana bile ret verdi adil değil. Oy alıyor.”*
- ❖ *“Şimdiye kadar yaptığım her türlü faaliyet T.C. yasalarına uygundur. Buna rağmen hakkımda ret kararı verilmiş olup komisyon süreci uzatmaktan başka hiçbir fonksiyon sahip değildir.”*
- ❖ *“Sırayla incelenecek dendi ama KHK sırası gözetilmiyor gibi görünüyor, ayrıca hiçbir bilgi verilmiyor, neye göre inceleme yapılıyor.”*
- ❖ *“Soruşturma geçirmediğim için takipsizlik ya da beraat kararım yok bu sebeple komisyondan henüz bir karar çıkmadı.”*
- ❖ *“Soruşturma yok dosya yok yargılama yok önce açığa alma sonra ihraç. Adli ya da idari süreç yok.”*

- ❖ *“Soruşturmaya yer olmadığına karar verilmiş komisyonda inceleme devam ediyor.”*
- ❖ *“Suç icat edip geriye dönük işlettirilirse bu ülkede suçsuz insan kalmaz.”*
- ❖ *“Suç olmayan birçok durumun en ağır suçlamalara dönüşmesine hâlen inanamıyorum.”*
- ❖ *“Suç uydurmak, suçtur. Kanunen suç olmayan eylemler keyfi uygulamalarla en ağır şekilde cezalandırıldı. Adalet belki bir gün gelir. Belki.”*
- ❖ *“Suç yok, delil yok. Dolayısıyla sebep her ne ise ona bile inanacak veri yok. Her şey yok olunca karar da çıkmıyor haliyle. 2 yıldır bekliyorum.”*
- ❖ *“Suçlama belli olmayınca delil olarak ne koyabilirsiniz ki.”*
- ❖ *“Suçlandığımız konu bir dernek üyeliği. Dernekte atılan imzaların benim olmadığı kriminal inceleme sonrası ispat edildi ama ilk KHK ile kapatılmamıza rağmen hâlâ sonuç alamadık. Başka suçlandığımız konu yok bu suçtan da yargı tarafından aklandık ama hâlâ beklemekteyiz.”*
- ❖ *“Suçsuzsan dönersin dediler bize aylarca. Mahkemeden beraat almama rağmen OHAL Komisyonu kararını bekliyorum. 2 yıldır mağdurum. Hukukun bağımsız olmadığı bir ülkede Komisyonun adaletine güvenmiyorum. Beraat alanlar ivedilikle göreve iade edilmeli. Duruşması devam edenler hakkında Komisyon ret vermemeli. Anayasa'ya göre suç olmayan hiçbir kritere ceza verilmemeli.”*
- ❖ *“Takipsizlik aldığım halde hâlâ iade edilmedim.”*
- ❖ *“Suçluluğuma karar verecek olan tek yer mahkeme. O bile karar vermemişken, ret kararı verilmesini anlayamadım.”*
- ❖ *“Takipsizlik aldım 20 aydır bekliyorum açığa alınırken sendika üyeliği yoktu 2014-2015 arasında üye olup ayrılmadan dolayı açığa alındım. İhraç gerekçesi yok. Yasal olan şeyler suç sayılıyor hukuk geri doğru işliyor. İdari tasarruf kanunsuz kullanılıyor. Tanıdığı torpili olmayan dönemiyor.”*
- ❖ *“Takipsizlik aldım komisyona sundum, henüz karar çıkmadı bir yıla yaklaştı.”*
- ❖ *“Takipsizlik kararım var. Buna rağmen iade edilmedim.”*
- ❖ *“Takipsizlik kararı alalı 1 yıl olmasına rağmen iade edilmeyi bekliyorum.”*
- ❖ *“Takipsizlik ve beraat almamıza rağmen komisyon neden hızlı karar vermiyor ya da göreve iade yapılmıyor?”*
- ❖ *“Tamamen hukukta yeri olmayan fişleme listelerine göre hazırlanmış saçma sapan gerekçeler.”*
- ❖ *“Tamamen idari bir kurum olan komisyonun evrensel hukuk kuralları çerçevesinde karar vereceğine kesinlikle inanmıyorum. Tamamen siyasi otoritenin isteği doğrultusunda karar veriyorlar.”*
- ❖ *“Tribünlere oynuyorlar.”*

- ❖ *“Tamamen prosedür gereği bizleri oyalamak için kurulan bir müessese. Sağlıklı, hukuksal ve adaletli sonuç almak mümkün değil.”*
- ❖ *“Tamimiyle AIHM’e giden yolları bir süreliğine daha tıkamak amacıyla kurulmuş düzemce bir kurul olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Taraşıma net bir suçlama olmadığı için afaki savunma yapmak istemedim. Sadece AIHM için başvurduğum. Komisyondan bir şey beklemek A... O...’ı mehdi olarak beklemekten daha boş bence :).”*
- ❖ *“Taraşsız olması temennimiz olan komisyonun sonuna dek tek bir merciinin emriyle çalıştığı adaletin yerler altına alındığının göstergesidir.”*
- ❖ *“Tüm normal hukuk sistemlerinden hakkında iddia ortaya atılan kişinin ister idari ister adli soruşturma olsun aleyhinde oluşturulan iddiayı, bunu destekleyen delileri velhasıl bütün bir iddiayı içeren "dosyayı" görme, kendisine iddia makamı tarafından sorular sorulmasını isteme ve bunlara cevap verme hakkı vardır. Dosyaların itham edilen kişilerden gizlendiği OHAL Komisyonu denilen yapının hukuken meşruiyeti yok. Ama gücü elinde tutanlara tutsak ettikleri kitleleri zapt etmeleri için uluslararası hukuk önünde ihtiyaç duydukları zamanı kazandıran güzel bir kılıf.”*
- ❖ *“Yargılanmam devam etmesine rağmen ByLock kullanıcısı olduğum ve eğitim kurumlarına para yaptırdığım ve fişleme listesinde adım olduğu iddiası ile talebim reddedildi.”*
- ❖ *“Tek kelimeyle süründürmek istiyorlar.”*
- ❖ *“Tiyatro.”*
- ❖ *“Yargısız infaz ettiler. Ceza yargılaması devam eden ve kesinleşmemiş aslında suç da olmayan iddiaları kesin delil sayarak yargılayıp suçlu bulmuşlar!”*
- ❖ *“OHAL komisyonu oyalamadan başka hiçbir şey değil, adalet beklemiyorum.”*
- ❖ *“Yasal faaliyetler geriye dönük suç olmuş. İhraç olanların liste halinde savcılığına bildirilmesiyle soruşturma açılmış.”*
- ❖ *“Yasal olan şeylerden dolayı reddedildik.”*
- ❖ *“Yasal sendikaya be derneğe üye olmak suç olamaz.”*
- ❖ *“Yurtdışı kongre ve proje seyahatlerimin hepsini örgütsel faaliyet olarak sunmuşlar. Bunu ispat edemediler zaten öyle bir şey olamaz.”*
- ❖ *“Yüzyıl sonra biter. Komisyon üyesi 7’den 4’e düştü.”*
- ❖ *“Zaman kaybı.”*

BÖLÜM VII

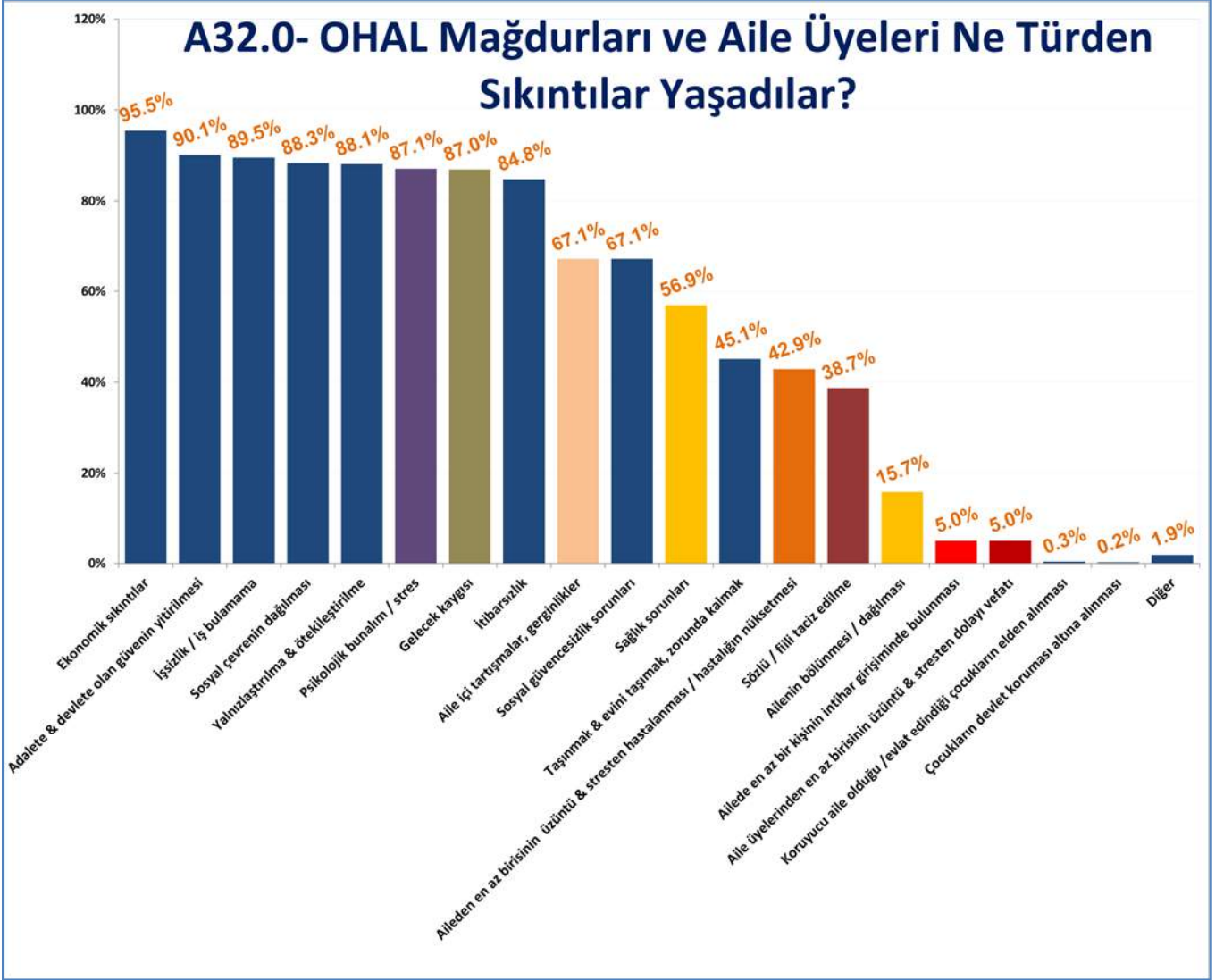
OHAL'İN TOPLUMSAL YÜKLERİ

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, OHAL'in birincil mağdurlarına olan maliyetleri yanında, ikincil ve üçüncül mağdurlarına yüklediği sosyal, ekonomik, psikolojik ve varoluşsal yükler analiz edilmiştir. Belirtilen bağlamda; OHAL mağdurları ve aile üyelerinin ne türden sıkıntılar yaşadıkları; işlerinden olduktan sonra geçimlerini sağlamak için neler yaptıkları; OHAL sürecinde yaşanan aile bölünme ve dağılmalarında, OHAL sürecinin ne ölçüde etkili olduğu; OHAL mağdurlarının ve yakınlarının, OHAL'de yaşadıkları sıkıntılar neticesinde ortaya çıkan psikolojik sorunlar; mağdurların OHAL'de yaşadıkları olaylar & gördükleri muamelelerden dolayı tıbbi & psikolojik destek alma ihtiyaçları ve tedavi olanaklarına erişebilme durumları; OHAL/KHK mağduriyetleri sonrasında, mağdurların, başta kendi aileleri ve yakınları olmak üzere, sosyal çevrelerindeki insanların, onlara karşı, ilişki /tavır ve tutumlarındaki genel değişimler; OHAL döneminde devletten, toplumdan /yakın çevrelerinden gördükleri muameleleri kendi özlerinde nasıl değerlendirdikleri; OHAL'de yaşananların, mağdurların kişilikleri & psikolojileri üzerindeki etkileri; yaşadıkları olaylar veya travmalar sonrasında, mağdurların, Türkiye dışına çıkmak fırsatları olsa idi yabancı bir ülkeye gitmek ve orada yaşamak isteyip istemedikleri ve bu hususta girişimde bulunma durumları ve kendilerini bu davranışa iten sebepler haklarında toplanan nitel ve nicel verilerin analizleri yapılmıştır.

Bu bölümde elde edilen veriler OHAL zihniyeti ve mirasının olumsuz etkilerinin ülkenin sosyal sermayesine ve de özellikle nitelikli insan kaynaklarına büyük zararlar verdiği, bu sebeple ortaya çıkan olumsuz etkilerin, ülkenin geleceğine, sosyal, siyasal ve ekonomik açıdan güvenle bakabilmesi açısından alarm verir noktalara ulaştığı mahiyetindedir.

A32.0- OHAL Mağdurları ve Aile Üyeleri Ne Türden Sıkıntılar Yaşadılar?

OHAL mağdurları ve aile üyelerinin yaşadığı sıkıntılar çoktan aza doğru sırası ile Ekonomik sıkıntılar (95.5%), Adalet & devlete olan güvenin yitirilmesi (90.1%), İşsizlik / iş bulamama (89.5%), Sosyal çevrenin dağılması (88.3%), Yalnızlaştırılma & ötekileştirilme (88.1%), Psikolojik bunalım / stres (87.1%), Gelecek kaygısı (87.0%), İtibarsızlık (84.8%), Aile içi tartışmalar, gerginlikler (67.1%), Sosyal güvencesizlik sorunları (67.1%), Sağlık sorunları (56.9%), Taşınmak & evini taşımak, zorunda kalmak (45.1%), Aileden en az birisinin üzüntü & stresten hastalanması / hastalığın nüksetmesi (42.9%), Sözlü / fiili taciz edilme (38.7%), Ailenin bölünmesi / dağılması (15.7%), Ailede en az bir kişinin intihar girişiminde bulunması (5.0%), Aile üyelerinden en az birisinin üzüntü & stresten dolayı vefatı (5.0%), Koruyucu aile olduğu /evlat edindiği çocukların elden alınması (0.3%), Çocukların devlet koruması altına alınması (0.2%), Diğer (1.9%). Diğer seçeneğini işaretleyenler takip eden açıklamalarda da bulunmuşlardır:

A32.0- OHAL Mağdurlarının, Kendileri ve Aile Üyelerinin Yaşadıkları Sıkıntılarla ilgili ilave Açıklamaları⁶⁰

- ❖ *“1,5 aylık hamileydim, çocuğumu düşürdüm. Çocuğumu kaybettikten sonra en yakınımın bana “Sen haksız taraftasın. Haklı olsaydın Allah çocuğunu almazdı” gibi birçok haksızlığa muhatap oldum.”*
- ❖ *“2 yıl aradan sonra eski çalıştığım kurum olan SGK Başkanlığına bir dilekçe vereyim dedim. Peşime güvenlik taktılar. Üst yönetimin talimatı imiş. Yazıklar olsun. Ben terörist değilim ama bu psikolojik baskıyı yaptıranların terörist oldukları kesin.”*
- ❖ *“Aç kalmak, icralık olmak, yardıma muhtaç konuma düşmek...”*
- ❖ *“Açık hapishanede gibi hissediyorum kendimi, mahkemeden beraat ettim buna rağmen kimse iş vermiyor, eşim de ihraç edildi benden dolayı eşimin romatizması nüksetti. Dünya dar geliyor canlı cenaze gibiyim, eğer ALLAH yasaklamasaydı intihar edebilirdim. İnancım buna engel yapılanlar çok zoruma gidiyor. Kimse halimizden anlamıyor. Adeta cüzzamlı gibi görülüyoruz. Adli sicilim temiz şimdiye kadar kurumda herhangi bir soruşturma geçirmedi ama kimseye anlatamıyoruz derdimizi maalesef...”*
- ❖ *“Acım aç! herkes bana vebalim gibi davranıyor artık ne halde olduğunu siz düşünün yabanda bir tarlada kimsenin olmadığı bir yerde yaşamak zorunda kaldım eşim psikolojik bunalımlar geçiriyor...”*
- ❖ *“Adalet, iyilik ve güven duygularımın kaybı.”*
- ❖ *“Adalet ve devlete olan güvenimi kaybettim.”*
- ❖ *“Ailem ve birkaç gerçek dostumun maddi manevi desteği ile süreci en az hasarla bitirmeye çalışıyorum. Bir makalem açığa alındığım, bir makalem de ihraç olduğum için yayından kaldırıldı. Tüm proje ve çalışmalarım yarım kaldı. Ben kızımın velayetini kaybetme korkusu yaşadım. Ben yüksek öğrenimimi yurt dışında yaptım pasaport sorunumdan dolayı oradan ve Kıbrıs'taki özel bir üniversiteden aldığım akademisyenlik iş teklifini kabul edemedim. Hâlâ işsizim ve komisyonun bir karar vermesini bekliyorum. Kararın ne olduğu artık umurumda bile değil herhangi bir sonuç bekliyorum. Bu süreçten sonra eski devlete ve millete hizmet etme duygumun geri geleceğini de düşünmüyorum. Kötü, niteliksiz, iş ve meslek ahlakından yoksun insanların sözde akademisyenlerin husumet duygularına ve maddi menfaatlerine feda edildiğimi düşünüyorum.”*
- ❖ *“Ailemi geride bırakıp yurt dışına çıkmak zorunda kaldım. Bunun için yüklü miktarda para bulup 'kaçakçılara' ödemek zorunda kaldım. Zira hakkımda polis takibi vardı ve evime iki defa baskın yapılmıştı.”*

⁶⁰ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez

- ❖ *“Akademik çalışmalarım kesintiye uğradı.”*
- ❖ *“Akrabalık ilişkilerim bitti.”*
- ❖ *“Alıştığımız ve çocuklarımıza sunduğumuz yaşam kalitesinin düşmesi, Aracıma sattım, İnsanlardan nefret etmeye başladım. İçimdeki insan sevgisi kayboldu.”*
- ❖ *“Almanya’da üniversite kazandığım halde pasaportum verilmediği için eğitim mağduriyeti yaşadım.”*
- ❖ *“Anne ve babamın hastalıkları ilerledi.”*
- ❖ *“Arkadaşım ihraç edildiği için intihar edip öldü.”*
- ❖ *“Babası eşimi kirasını ödeyemeyince evinden çıkarttı...”*
- ❖ *“Benden sonra hiçbir gerekçe yokken oğlum ihraç edildi iki sene geçti hâlâ adli idari bir işlem görmedi. Hukuksuzluğun sonu yok. Emekliliği çok öncesinden hak ettiğim halde zoraki en alttan emekli edildim. İkramiyem verilmedi alabilmek için dava açmak zorunda kaldım.”*
- ❖ *“Benim ihracımı bahane gösterilerek kardeşimin ...bank Genel Müdürlüğündeki görevin son verildi ve 1 yıldır o da işsiz.”*
- ❖ *“Bir yıllık evliydik sadece eşimi götürdüklerinde ve bütün bunlar olduğunda. Allah’tan gelen imtihan olduğunu bilmesem çoktan ölmek istemiştim. Çok acı günler yaşadık. Akrabaların hadsiz konuşmaları ayrıca çok üzdü.”*
- ❖ *“Biraz kafayı sıyırdım %25 (psikiyatrist doktor raporu). Yani bu ülkenin zihin normuna yaklaştım ama henüz yakalayamadım.”*
- ❖ *“Birçok arkadaş ve akraba ile ilişkimiz kesildi.”*
- ❖ *“Birkaç defa ciddi ciddi intihar etmeyi düşündüm ama Allaha şükür her seferinde bu günlerin geçeceğine ve ilahi adaletin er geç tecelli edeceğine olan inancım beni engelledi. Ama dini olarak inancım da bir yandan çok zayıfladı. Artık hiçbir şekilde başörtülü, badem bıyıklı gibi insanın dindar olduğu izlenimini veren sembollerden hoşlanmıyorum. Cuma’ya ve de özellikle camiye gitmeyi bıraktım. Camilerin artık siyasi iktidarın mahalle teşkilatı gibi görev yaptığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Birlikte büyüdüğüm, akrabam, arkadaşım ... gözlerimin önünde hastalanıp vefat etti. Ailem çok kaygılı... aynı sonu yaşamamdan korkuyorlar.”*
- ❖ *“Borçlar yüzünden evimi ve arabamı sattım.”*
- ❖ *“Boşandım. :(.”*
- ❖ *“Boşandım. Kız tarafı “dövdü” dedi. “Paralel yapının bankasında parası var” dediler. Benim mesele paralelden başladı, terör örgütüne kadar devam etti... Yaş 25 askere gitmeye korkuyorum... gitsem öldürürler galiba benim gibileri askeri zayıt diye ceset torbasına koyar eve yollarlar. Bedelli yasası çıktı ama 15 bin TL nereden bulup da ödeyeceğim. Yani bir canımız var oda Allah’a emanet.”*

- ❖ *“Boşanıyorum, arabamı ve değerli şeyleri satmak zorunda kaldım. Evi ve çocuklarımı kaybettim. Sadece yaşıyorum artık.”*
- ❖ *“Boşanma riski yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Boşanmak zorunda kaldım.”*
- ❖ *“Bu bir soykırım, en azından ötekileştirme... Benim kimseye yapmadığım.”*
- ❖ *“Bu olaydan dolayı stres sebebiyle sedef hastası oldum ve ölümden döndüm.”*
- ❖ *“Bu süreçte hamileydim. Strese bağlı şeker hastalığı, hipertansiyon ve sonrasında da preeklampsi olup bebeğimi kaybettim. Eşimle boşanma evresine geldik.”*
- ❖ *“Bu süreçte toplumun ahlaki olarak çürümüşlüğüne gördüm (Birbirinin acısına sevinen). Gelişen ve değişen bir toplumda yaşıyoruz sanmışım. Şok oldum. Etrafımda sevilen bir insan olmam çok yalnızlaştırmadı beni. Okuma merakım da etkili oldu bunalıma girmemek konusunda. Bir de çocuklara hem anne hem baba olmak gibi zor bir görevi yıllardır yaptığımdan aile bağlarımız kuvvetli. Yapay sarsıntılar pes ettirmiyor yani...”*
- ❖ *“Bu ülkeye olan aidiyet duygusunu kaybettim. İnsanlara olan pozitif bakışımı kaybettim. İyilik yapma hislerimi kaybettim. Nefret ve isyan doluyum.”*
- ❖ *“Bunalımdan çıkamadım. Ailem ve çocuklarımın psikolojisi bozuldu.”*
- ❖ *“Bütün hayat enerjim, gülüşüm, umudum, çocuklarımla sağlıklı ilişkim, uykum, her şeyimi kaybettim ben.”*
- ❖ *“Camiye gitmiyorum cuma namazlarını bıraktım.”*
- ❖ *“Can ve mal güvenliğim kalmadığı için ailemle birlikte yurt dışına taşınmak zorunda kaldık.”*
- ❖ *“Caresizlik hissi, Müslümanların/Müslüman görünenlerin (beşerî ve idari) eylemleri sebebiyle Müslümanlara olan güvenim zayıfladı.”*
- ❖ *“Çeşitli hastalıklar geçirdim/ geçiriyorum. Gerek psikolojik gerek biyolojik, adını sanını duymadığım hastalıklar peydah oldu bende. Şu anda bile 6 değişik hastalık için ilaç kullanıyorum.”*
- ❖ *“Çevremde kimsem kalmadı.”*
- ❖ *“Çocuğum Kawasaki hastası oldu, eşim gergin ve bunalımda, ailem mutsuz ve perişan, ben ise işsiz ve mutsuzum.”*
- ❖ *“Çocuğum üzüntü ve yetersiz beslenmeden lösemi hastası oldu.”*
- ❖ *“Çocuğuma pasaport alamıyorum.”*
- ❖ *“Çocuğumun okulunu bile değiştirmek zorunda kaldım. Çünkü okulunda çocuğa akranları tarafından hakaret, sözlü taciz görüyordu (Senin baban...şöyle, sen terörist çocuğusun vb.).”*

- ❖ “Çocuklar memur olamıyor benim yüzümden.”
- ❖ “Çocuklarım bunalıma girdi. 2 senedir babaları tutuklu.”
- ❖ “Çocukların eğitim ve sosyal hayatları çok kötü etkilendi.”
- ❖ “Çocuklarım okulu bıraktı.”
- ❖ “Çocuklarım gelişimsel gerilemeye uğradı. Bebeklik davranışlarına döndüler. 1 yıl bu hastalıkla mücadele ettim. Otizmlili oğlum daha da geriledi. Sağlıklı oğlum da altına kaçırma problemi ortaya çıktı.”
- ❖ “Çocuklarıma hiçbir şey yapmadığımı açıklamak ve bana güvenmelerini istemek çok acıydı. Sokakta oğluma biz anneni biliyoruz, Mahalleli biliyor diye sözler söyleyen canımızı acıtan insanlara karşı biz bir şey yapmadık demek yetmiyormuş. Bir mağazadan taksitle bir dolap almak istediğimde bile “Ben vatan hainlerini burada görmek istemiyorum” sözüne de katlanmak çok acı. Altı üstü bir sendikaya girdim ve 2015’te çıkmış olmama rağmen durumum bu.”
- ❖ “Çocuklarımda aynı stresi yaşamaması, her an kapıya polis gelme korkusu yaşıyoruz.”
- ❖ “Çocuklarımda daha kaliteli bir öğretim hayatı geçirmesi sekteye uğradı.”
- ❖ “Çocuklarımda fişlenmesi ve hiçbir kamu kurumuna alınmaması.”
- ❖ “Çocuklarımda geleceğini çaldılar. Hakkımı helal etmiyorum. MEB onaylı, raporlu, üstün zekalı oğlumun en iyi eğitim almasını engellediler. Pasaport yasağımız var. Ölelim mi?”
- ❖ “Çocukların okulunu değiştirdik.”
- ❖ “Yaşama sevincim katledildi.”
- ❖ “Devlet lojmanından çıktıktan sonra kiraladığım evin sahibi birkaç gün sonra evi vermektan vazgeçti. Bazı tanıdıklar yardımıyla eşyalı bir ev tutmak zorunda kaldım. Eşyalarımı baba evine göndermek zorunda kaldım. Bu süreçte taşınma nedeniyle eşyalarım çok yıprandı ve yenisini alacak maddi gücüm yok.”
- ❖ “Devlete ve millete karşı içimde ciddi bir kin ve nefret birikmeye başladı.”
- ❖ “Devleti için 19 yıllık hizmete karşılık terörist damgası yemek çok acı.”
- ❖ “Devleti/Milleti sorguluyorum. Çünkü duyarsız, görmeyen, duymayan, bizi sevmeyen bir devlet ve toplum var.”
- ❖ “Devletime güveni hiç kaybetmedim. Ama adaletle olan inancım sarsıldı. Dindarlığın sadece hamaset olduğunu ve iman akide probleminin bu ülkenin ciddi sorunu olduğunu anladım. Komşusu açken tok yatan bizden değildir diyen peygamberin ümmeti olmakla övünen bu millet işini kaybeden tecride uğrayan ötekileştirilen akrabasını kardeşini dostunu hayattan sildi. Unuttu yaşamıyor kabul etti. Halbuki 2 yıl sonunda takipsizlik aldık. Tabi ihraç edilirken davul zurnayla ilan edildim. Takipsizlik aldığımı sadece ben biliyorum.”

- ❖ *“Dini bayramlarda bile ne anne-baba-kardeşlerimi ne de diğer akrabaları ziyaret ediyorum. Sanırım bu durumu özetliyor.”*
- ❖ *“Dinî duygu ve düşüncede zafiyet. Halka karşı itimatta azalma yaşadım.”*
- ❖ *“Dini duygularım zayıfladı.”*
- ❖ *“Ekonomik sıkıntıdan dolayı evimizi 16 aydır olduğu gibi bırakıp ben dul aylığı alan annemle, eşim de başka bir şehirde küçük kızımın yaşamaya başladık. Yani ailemiz parçalandı.”*
- ❖ *“En acı olanı çok yakınlarımızdan bazılarının yapılanları normal karşılama, belki korkularından, bir "geçmiş olsun" bile diyememeleri idi.”*
- ❖ *“Elimizdeki varlıkları sırayla satmak suretiyle sıfıra doğru hızla ilerlemekteyim. Pasaport yasağı en büyük sıkıntım. Yurtdışında çağrıldığı iki iş görüşmesine gidemedim. 2018 Eylül ayında bir davet daha var, 19 Temmuz'da pasaport başvurusunda bulundum, yanıt gelmedi henüz (2 Ağustos).”*
- ❖ *“En başta, evlatlarını çok sevdiğini her fırsatta dile getiren anne babamın bile bu süreçte beni anlıyormuş gibi görünen ama vicdanlarında hiçbir şekilde bana yapılan haksızlığın acısını duyamamış kimseler olduğunu fark etmek en onarılmaz yaralarım oldu. Yıllar yılı nasıl ders çalıştığımı gören anne babam bile devlet eliyle bana ve benim gibi birçok kişiye yapılan bu tabir yerindeyse zulme davranışlarıyla sessiz kaldılar. Bana bu haksızlığı yapanlara oy vererek onlara “Siz haklısınız ben sizin bu insanlara yaptıklarınızı doğru buluyorum mesajı verdiğinizin farkında mısınız?” diye sorduğumda bile “İkisi ayrı şey” diyebilecek kadar körleşmişlerdi. Daha dün bana “Kardeşim” diyen, en mahrem sırlarını emanet eden 15-20 yıllık dostlarımla bile bu iftira, karalama, yıpratmaya sessiz kaldığını görmek de tam bir hayal kırıklığıydı. Dün ODTÜ mezunu diye size daha ilk anda olumlu yaklaşanların bugün “kuruma yazı geldi KHK'lı kimseyi iş alamayız” demelerindeki ifrat ve tefrit de cabası. Bir fırsat verseydiniz de kurumunuzun “kriterlerine” uygun muyduk görseydiniz. Devlet eliyle onbinlerce insanın eğitimi yok sayıldı. Neden? Konuşacağınız, derdinizi anlattığınızda anlayacağını düşündüğünüz birilerinin kalmaması ve gittikçe fiziksel ve psikolojik olarak yalnızlaşmanız; onlarca iş başvurusu yapmak zorunda kalmanız, hasbelkader birinin sizi çağırması ama oradan da KHK'lı olduğunuzu söyleyince maalesef diyerek geri çevrilmeniz... Eskiden nimet olduğunu fark etmediğiniz birçok ihsanın farkına varmanız, en başta özgürlük...”*
- ❖ *“En yakın akrabalarım dahil insanlara güvenim kalmadı. Hiç kimseyi görmek dahi istemiyorum. Yapılan bu kadar haksızlığa insanların sessiz kalması beni en az bu haksızlıkların yapılması kadar üzdü.”*
- ❖ *“En yakın arkadaşlar ve akrabalar tarafından bile şüphe ile karşılanmak.”*
- ❖ *“Engelli çocuğumun bile hakkımda bir hüküm hatta iddianame bile hazırlanmamışken engelli aylığını vermediler.”*
- ❖ *“Eşim cezaevinde Behçet hastası olduğu halde raporlarına rağmen tutuldu. Tedavisi yapılmadı. Kalp krizi geçirdi. Müdahale edilmeksizin yalnız başına mahkûm koşusunda tutuldu. Bana haber verilmeden anjyoya alındı. Büyük zorluklarla tahliye edildi.”*
- ❖ *“Eşim kansere yakalandı açığa alındıktan kısa süre sonra.”*

- ❖ *“Eşim de benim tutuklanmamdan sonra şikâyet üzerine açığa alındı, sonra da ihraç edildi. Oğlumun okuduğu üniversite kapatıldı, başka bir üniversiteye ve başka bir bölüme geçmek zorunda kaldı, yeniden hazırlık sınıfı okumak zorunda kaldı. Ağır travma geçirdi. Aile yakınlarımla desteğiyle ayakta kalmayı başarabildik. Annem aşırı üzüntüden zayıf düşerek vefat etti. Babam 80 yaşında ve bize manevi destek olmaya kendini zorluyor. Yaşına ve eşini kaybetmesine rağmen. Bunu yazarken bile kimyam bozuluyor.”*
- ❖ *“Eşim ve babam aktif olarak çalışıyor. Herhangi bir kimse ile en ufak bir sorunları olduğunda karşı taraf “FETÖ’cü diye şikâyet ederim” tehdidinde bulunuyor. Babamı birkaç defa şikâyet ettiler. Hatta bazı istihbarat elemanları gıyabında soruşturma bile yaptılar. Suçlama ise ihraç edilmiş oğluna para göndermekti. Kısacası ailemizde çalışanların da iş güvencesi yok.”*
- ❖ *“Eşim ve çocuklarım hariç bu dünyada tamamen yalnızız.”*
- ❖ *“Eşim ve oğlum beni terk etti, ayrıldık... Eşim zaten rahatsızdı (asabi), bu süreçte her ne kadar ona yansıtmasam da olayları, 4 kardeş atılmamız, iki kardeşimin içeri alınması vs. dayanamadı ve terk etti...”*
- ❖ *“Eşime pasaport çıkaramama.”*
- ❖ *“Eşimin düşük geçirmesi, çalıştığım ağır işlerden dolayı sağ omzumda sakatlanmam.”*
- ❖ *“Eşimin tutuklanması, Babamın felç geçirmesi, büyük oğlumun saçkıran olması, ben ve çocuklarımla eşim olmadan geçirdiğimiz 323 sıkıntılı gün.”*
- ❖ *“Eşimin pasaportuna el kondu. Benim yüzümden işsiz kaldı. Suçluluk duygusu yaşadım.”*
- ❖ *“Eşimle boşanma sürecine girdik.”*
- ❖ *“Eşimle boşanmanın eşiğine geldik. İkimiz de aynı anda ihraç olduk. Ben gene iyiydim. Yeni doğum yapmıştım, eşim hem çevre hem de işsizlik çok sıkıntılı günler atlattı. Şu an cezaevinde onun o zaman yaşadığı duyguyu bebeğim büyüyünce şimdi ben yaşıyorum. Ölmeyi çok istedim.”*
- ❖ *“Evde açık ceza evindeyiz çoluk çocuk dışarı çıkamıyorum. Çocuklarımla Hayallerinde çalındı.”*
- ❖ *“Evi taşımadık ama apartmanda kimseye söylemedik, ev sahibinin haberi olsa bizi çıkarır. Oğlum lise sonda üç yıllık arkadaşları tarafından yalnız bırakıldı ve dövülmek istendi. Bu sebeple psikolojik olarak çöktü ve üniversite sınavına hazırlanamadı. Küçük oğlum servis parası ödeyemeyeceğimiz için okulunu ve arkadaşlarını bırakıp yeni bir okula nakil oldu ve eski ortamını özlediği için yeni okulunda kimseyle iletişim kuramadı. Kimseyle konuşmayan, evden çıkmayan, okula zorla giden bir çocuk oldu. Ayrıca maalesef hiç istemesem de vatan, millet sevgileri bitme noktasında. Çünkü bize yapılanları hak etmediğimizi biliyorlar. İnsanlara yabancılaştılar.”*
- ❖ *“Evladım gibi sevdiğim Milletime olan sevgimin erozyona uğratılması. Sadece Milet mi? Değil. İnsanlık sessiz. İnsanlığın bu duyarsızlığı tüm referanslarımı, değer yargılarımı altüst etti ve sanırım en büyük tahribat da bu oldu. Artık acımasız, insafsız, son derece Makyaalist bir birey olmaya doğru ilerliyorum. Kahroluyorum.”*

- ❖ *“Eskisi gibi olmayacak. Çocuğumu yavaş yavaş kaybettiğimi düşünüyorum. Toplumdan kendini soyutluyor. İmam Hatip lisesine giden bir çocuk namazdan soğudu. Tedaviyi de kabul etmiyor.”*
- ❖ *“Evlenecektim ayrıldım daha da evlenemedim. İşsizim çünkü.”*
- ❖ *“Evlenmek istiyordum ve uygun kişiyi arıyordum. İşsizlikten, imkansızlıktan ve belirsiz durumdan dolayı buna son vermek zorunda kaldım. 30’lu yaşlardayım, en verimli çağlarım heba oluyor. Bazı iş yerleri 30 yaştan sonrasını işe almıyor. Endişeli ve stresli bekleyiş var. Her an dava açılabilir, tutuklanabilirim korkusu var.”*
- ❖ *“Hayatında karakola bile gitmemişken terörist yaftası vurulması, var gücünüzle bağırırsanız da sesinizin çıkmaması, vs. Bu duygularla adaleti beklemek...”*
- ❖ *“Bir baba olarak yeni doğacak çocuğunuza karşı hiçbir maddi yeterlilikte olamamak, mamasını bile alamamak, eşinin beslenmesini dahi sağlayamamak. Bu günlerimi nasıl unutacağım.”*
- ❖ *“Fare gibi yaşıyorum. Korku içinde. Boşanmak isteyip boşanmak istemeyen bir eşe sahip olup sürekli ondan dayak yeme korkusu yaşayan üstelik evden çıkmasına da müsaade edilmeyen biri gibi hissediyorum. Her üniformalı gördüğümde bir çarpıntı oluyor. Geceleri uyuyamıyorum. Gezmek tozmak da keyif vermiyor ve hemen düşünceli hale geçiyorum. Bu nedenle eşimin de hayattan zevk almasına mâni oluyorum. Bu süreçten dindar olduğumu iddia eden kesimler sorumlu olduğu için dindarlara karşı da soğudum. Annem dışında başörtülü görmek istemiyorum, onlarla sosyalleşmek aynı ortamdan bulunmak istemiyorum. Canıma kastediyorlar diye düşünüyorum. Normalde milliyetçi muhafazakâr biriyimdir ama artık zerre kadar milliyetçi değilim ve dindar da değilim artık. Psikolojik olarak büyük bir boşluktayım. İntiharını hiç düşünmedim ama ölmekten hiç korkmuyorum. Eşim ve çocuğum olmasa ölmemin olumsuz bir yanı olmayacağını düşünüyorum.”*
- ❖ *“... Kurum tarafından Belçika’ya atandım. Burada yaklaşık bir yılı tamamladıktan sonra 7 Temmuz 2016 tarihinde ailem ile birlikte trafik kazası geçirdik... Sağ kolumdaki kırığın tedavisi için 8 Temmuz tarihinde ameliyat ile platin ve vida takılmıştır. Kaza esnasında eşim en fazla yaralanmaya maruz kalan aile ferdidir ve beyin kanaması sonucunda girdiği komaya ilave olarak çene kemiği ile beraber çok sayıda kaburgası kırılmış ve bu kırılan kaburgalar akciğerlere saplanarak akciğer kanamasına neden olmuştur... Düşüncemiz eşim iyileştikten sonra Türkiye’ye gitmekti. Eşimin 31 Kasım 2016 tarihine kadar kırılan kemiklerin kaynaması için yatakta istirahat etmesi ve seyahat edemez raporu olmasına, benim ise 03 Ocak 2017 tarihine kadar istirahatli olmama rağmen 22 Kasım 2016 tarihinde yayınlanan 677 sayılı KHK ile ihraç edildim. Tüm bu sağlık problemlerim ve altmış bin Euro borç ile ortada bırakıldım. (Bu durumdan sonra trafik sigortası ödemeye karar verdi). Bütün problemlerle birlikte ortada bırakılmak bizde anlatılmaz maddi ve manevi bunalıma sevk etti. Bu bunalım iyileşme sürecinin de uzamasına neden olmuştur. 20 Şubat 2017 tarihinde sol başparmak ve 4 Ekim 2017 tarihinde de sağ kolumdan tekrar ameliyat oldum. 6 Mart 2017 tarihinde ise eşim babasını kaybetti ve Türkiye’ye dönemedik. Şu anda tedavi sürecimiz devam ediyor. Eşimde kronik baş ağrıları var, ben ise 4 Ekim 2017 tarihinde kolumdan büyük bir ameliyat oldum. Şu anki düşüncem ise eğer o zamanlar eşimin durumu ambulans uçağı ile seyahat edecek durumda olsaydı, şu anda büyük bir ihtimalle ben de içeride olacaktım. Allah’a şükürler olsun ki bizim kötü olarak andığımız o kaza ile Allah bizi hapse girmekten korumuş.”*

- ❖ *“Hayallerimi bile elimden aldılar.”*
- ❖ *“Hem psikolojik hem de fizyolojik hastalıklar oluştu. Çocuklarımın okul ve arkadaşlarından ayrılmak zorunda kalmaları ve yeni bir ortama alışmak zorunda kalmaları, çocukların okuluna yaptığım ödemelerin geri iade edilmemesi, maddi ve manevi olarak bizi tüketti.”*
- ❖ *“Her iki çocuğumun üniversite hayatları bitti.”*
- ❖ *“Her türlü dışlama. Vaiz olmama rağmen camiye bile giremez oldum. Çocuğumun başarusı düştü, istediği okulu kazanamadı, içine kapandı.”*
- ❖ *“Her gün bunalımdayım çocuklarım ve inancım olmasa çoktan intihar etmişim ben vatan aşığı biri iken hain damgası yedim. Bunu hazmedemiyorum yine de vatan vatan diyorum ve elimden gelen sadece dua ile nefes alıyorum aslında yaşamıyorum...”*
- ❖ *“Her şeyimin elinden alınması ve aile, akraba, arkadaş çevresine kendimizi ifade edememek, yalnızlaştırılmak- 16 yıllık meslek hayatımda tek bir kötü sicil veya soruşturmam yoktu.”*
- ❖ *“İdam etseler en azından kurtulurdum bu 2 yüzlü hayattan dünya onların olsun. Ölümü bile istediysen kurtuluş için gerisini siz düşünün.”*
- ❖ *“İhraç edildiğimde yedi aylık hamile idim sanırım yaşadığım streten kaynaklı erken doğum (sekiz aylık) yaptım.”*
- ❖ *“İhraç edilmemden dolayı sevdiğim kişiyle evlenemedim.”*
- ❖ *“İhraç olduğumu internetten tesadüf eseri gördüm tebliğ tebellüğ herhangi bir şey yapmadılar. İhraç olunca utancımın sokağa çıkamadım 2 ay boyunca annem babam hasta üzülmeler diye 4 ay boyunca ihraç olduğumu anne babama söyleyemedim. Borcum var icralık oldum ödeyemedim. Annem üzüntüden felç oldu yürüyemiyor. Yemek yiyemiyor. Yatalak oldu. Babam ise kalp hastası sürekli kontrol altında olması lazım. Anne ve babama bakmak zorundayım. İhraç oldum diye de iş vermiyorlar. Herkes korkar olmuş. Sigortasız inşaatlarda amelelik yapıyorum. Kendi öz vatanımda her şeyi çok görüyorlar bana ve daha ne sıkıntıları var ama vatan sağ olsun...”*
- ❖ *“İhraçtan 2 ay sonra yeniden kansere yakalandım. Kemik metastazı oldu.14 aydır tedavi oluyorum.”*
- ❖ *“İlahiyat okudum. Aksi takdirde ateist olmuşum. Dindar görünen bir parti ve dindar bildiğimiz iç yüzünü görmediğimiz insanlar bana bunu yaşattı. Adalet ve inançlara insanlara inancım zayıfladı. Namazımı artık zoraki kılıyorum.”*
- ❖ *“İnsanlardan nefret ediyorum dünyada yalnızmışım.”*
- ❖ *“İnsanların vebali muamelesi kaldırılır değil.”*
- ❖ *“İntihar düşüncesi.”*
- ❖ *“İntiharı düşünüyorum. Umudum tükendikçe artık yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“İş aradım başvurduğum kişiler adın kirlenmiş seninle çalışamayız dediler.”*
- ❖ *“Oğlum astsubaylık mülakatında benim bu durumundan dolayı elendi.”*

- ❖ *“İş bulamıyorum kimse işe almak istemiyor. ...ilinde kapıcılık yapmak için müracaat ettim “Devletin attığını biz neden alalım” dediler.”*
- ❖ *“İşsiz kaldım dışlandım en önemlisi 2 yaşındaki kızımı doktora götüremedim.”*
- ❖ *“İtibar denilen bir şeyim kalmadı. Mahalledeki herkesin bana bakışı değişti.”*
- ❖ *“Kanser hastasıyım tedavim devam ediyor. Bu süreçte antidepresana başladım.”*
- ❖ *“Kayıt dışı iş yaptırmak isteyen, insan emeğini hiçe sayarak hayvan gibi çalıştıran etik ahlak vicdan yoksunu esnaf patlaması oldu. Seni çalıştırıyor gösteremem 1000 TL’den bir kuruş fazla veremem. 5 kamyon tuğla bir günde boşaltılacak diyerek insanın canını alma pahasına çalıştıran cani toplumun cani esnafları türedi. Tarladan yabancı ot ayıklamanın günlük yevmiyesini 50 TL’den 20 TL ye çeken istismarcılar türedi. Öyle ya diplomalı olunca işin zorluğu mu değişiyor sanki?”*
- ❖ *“Kardeşim bile bana vatan haini dedi...”*
- ❖ *“Kendi ülke ve milliyetine nefret duyma. Acıma ve tiksiniye duyma ve bu milletin ferdi olmaktan duyulan hayal kırıklığı.”*
- ❖ *“Kişilik kaymaları yaşıyorum.”*
- ❖ *“Kızım psikolojik sıkıntılar yaşamaya başladı.”*
- ❖ *“Kızım üniversite sınavına girecekti giremedi.”*
- ❖ *“Maddi sıkıntılardan kaynaklı evimi eşyalarımı satmak zorunda kaldım. Şu an eşimle ayrı diyarlarda yaşıyoruz. Aile hayatım dağıldı.”*
- ❖ *“Memleketi terk ettim. Mülteci oldum.”*
- ❖ *“Mesleğim sayesinde çok iyi yurtdışı işleri bulabildim (Google vb.) ancak pasaport engeli nedeniyle gidemedim.”*
- ❖ *“Kız arkadaşımından ayrıldım...”*
- ❖ *“Nişanlıydım ayrıldım.”*
- ❖ *“Nişanlım benden dolayı zarar görmesin diye evlenip resmi nikah kıymaktan korkuyoruz.”*
- ❖ *“Normal şartlarda iddia edenin iddiasını da ispat etmesi gerekir. Biz ise masumiyetimizi ispat için uğraşıyoruz. Herkes, senin neyin var diye sorduğunda; isnat edilenlerin suç unsuru olmadığına insanları ikna etmeye çalışıyoruz. En büyük sorunumuz ise: "Her zaman her yerde herkes için adalet" kavramının toplumsal bir karşılığının olmaması.”*
- ❖ *“Oğlum altı yaşında yaşadıklarımızdan dolayı hipertansiyon hastası oldu aşırı psikolojik sorunlar yaşıyor.”*
- ❖ *“Oğlum madde kullanmaya başladı.”*
- ❖ *“OHAL kalkmasına rağmen pasaportumu alamadım.”*
- ❖ *“Ölümü ister oldum yaşarken, hayata küstüm artık bu dünya bana cehennem.”*

- ❖ *“Onurumla taşıdığım sağlık görevliliği mesleğini yapamamaktayım. Şantiyelerde tanınmayan biri olarak işçilik yapıyorum SGK’sız ve karın tokluğuna.”*
- ❖ *“Öz vatanımda parya muamelesi gördüm. Halbuki siyasi görüşüm A... Parti ile uyuyordu. Sadece yaptığı haksız ya da yanlış bir uygulama varsa onu eleştiriyordum bir seçmeni olarak. Üniversite yönetimi sanki çok düzgün insanlar gibi hiç anlamadıkları adaleti sağlama görevini bürokratlara verdiler. Alın teri ile girdiğim kurumda haksız bir biçimde işimden ettiler. Üniversitede soruşturma yapanların yüzde 80’i önceleri cemaat şimdi ise FETÖ olarak anılan yapının her türlü imkanından yararlanan kişilerdi. Rektörün dahi çocuğu FETÖ kolejindeydi 15 Temmuz olduğunda. Bu kadar boş gerekçelerle insanlara terörist yaftası vuruldu. Eğitilmiş bir insan yetiştirmek çok kolaymış gibi, binlerce insanı boş yere harcadılar.”*
- ❖ *“Öz Kardeşine bile Güvenme” derlerdi gerçekmiş! Herkes bir bir sırtını döndü. El dediğim yabancı kardeşimden daha çok derdimi bildi. İş iş iş. Toplumda adalet dağıtan bizler psikopatlardan, her türlü değişik insanlardan ekme için medet umar olduk!”*
- ❖ *“Özel sektörde mesleğimi yapmam için gerekli yeterlilik karnesi Bakanlıkça ihraç gerekçe gösterilerek verilmedi, değerlendirilmeye dahi alınmadı.”*
- ❖ *“Özellikle küçük kızımın biricik çocuğumun geleceğinden kaygı duymaktayım.”*
- ❖ *“Kendim ve çocuklar için pasaport alamadım.”*
- ❖ *“Sağlıklı babam, yaşadığı üzüntü ve stresten dolayı kalp krizi geçirdi ve şeker hastası oldu.”*
- ❖ *“Saklanarak yaşamaya başladık.”*
- ❖ *“Sefalet, hayatın amacının kalmaması, çocukların isteklerini karşılayamama, pasaport yasağından dolayı ülke dışına çıkamama, açlığa terk edilme.”*
- ❖ *“SGK’sız çalışmak. Gerekçe gösterilmeden işin sonlanması. Verdiğim mimarlık hizmeti sonunda hizmet bedelimin gasp edilmesi... Destek adı altında sömürülmem.”*
- ❖ *“Sivil ölüm. Canlı cenazeye dönme. Eşine çocuklarına katlanamama...”*
- ❖ *“Sivil ölüme terkedildim. İmkansızlıklar içerisinde tarlalarda çalışarak okutmuştu ailem. Yıllarca emek vererek KPSS puanıyla hak ederek kazandığım mesleğim 40 yaşından sonra hukuksuzca elimden alındı. 44 yaşındayım bu saatten sonra hangi mesleğe uyum sağlayabilirim. Özel okullarda bile çalışmam yasaklandığı için açlığa ve ölüme terkedildim.”*
- ❖ *“Siyasiler tarafından “Namussuzlar, haysiyetsizler” şeklinde ithamlara maruz kalmak. “Ağaç kabuğu yesinler” tarzında muamelelere maruz kalmak. Zaten bilinçsiz olan toplumu bu konuda fazlaca galeyana getirip toplumun bölünmesine sebep olmuştur.”*
- ❖ *“Sosyal ölüm.”*
- ❖ *“Suçsuz olduğunuzu kanıtlama çabası neyle suçlandığınızı bilmemek ve hiçbir merciden bunu öğrenememek halen işlemediğiniz ya da iftira yüzünden telafisi ömür boyunca giderilemeyecek ne tersiyle ne de parayla ölçülemeyecek mağduriyetin yaratılması.”*
- ❖ *“Tecavüz girişimi, alıkonulma yaşadım.”*

- ❖ *“Sürekli kaçırılacakmışım hissi var. Akrabaların irtibatı kesmesi, tahmin etmediğim insanların ihaneti.”*
- ❖ *“Tam bir zulüm. Kızımın bursu kesildi. Diğer kızım etüt merkezinde iş bulmuştu orayı da kapattılar. MEB’e başvurdu “Sözleşmeli öğretmenliğe siz başvuramıyorsunuz” dediler. Fişlemişler bizi...”*
- ❖ *“Toplumdaki önyargıdan dolayı Camiye bile gidemedim. İki yıldır Cuma namazı bile kılmadım. Maneviyat çöktü.”*
- ❖ *“Toplumsal olarak inandığım her şey yıkıldı.”*
- ❖ *“Toprağın altı üstünden daha cazip geliyor bana.”*
- ❖ *“Türk milletine olan inancımın sarsılması Dindara olan güven kaybı.”*
- ❖ *“Türkiye’de kesinlikle yaşamamaya karar verdim.”*
- ❖ *“Ülkemi terk etmek zorunda kaldım.”*
- ❖ *“Ülkeye aidiyet duygumu yitirdim.”*
- ❖ *“Üniversite sınavına giren bir çocuğum, yaşadığımız olumsuz süreçten kaynaklanan stres ortamının başarısını olumsuz etkilemesinden dolayı tercih yapmayarak gelecek yıl planlaması yapmak zorunda kalmıştır.”*
- ❖ *“Var olduğumu bile hissetmiyorum yokum artık.”*
- ❖ *“Vatan haini damgası yemek en zoru da bu.”*
- ❖ *“Vatan sevgim nefrete dönüştü.”*
- ❖ *“Vatanıma küstüm. Pasaportumu versinler gideceğim.”*
- ❖ *“Vatanımızda Suriyelilerden daha kötü olduk. Vatan haini ilan edildik.”*
- ❖ *“En zoru kızımı kazandığı halde maddi sıkıntılar yüzünden fen lisesine gönderemedim. Çocuklarım utanyorlardı ve okula gitmek istemediler. Annen FETÖ’cü diyecekler diye.”*
- ❖ *“Yakın çevre tecridi. Aile boyu terörist yaftası yedik. Kimliğimizi saklamak zorunda kaldık.”*
- ❖ *“Yalnız çaresiz kimsesiz kaldım. Dünyamızı yıktılar.”*
- ❖ *“Yaşama arzumuzu elimizden aldılar...”*
- ❖ *“Yetiştirme yurtlarında büyüdüm ben. Bu sebepten dolayı asla ve katta vefasızlık gösteremem. Devletime karşı yapılan bölücülük faaliyetlerini bırakın desteklemeyi onlara karşı hayatımı ortaya koyarım gözümü kırpmadan.”*
- ❖ *“Yılarca terör örgütleri başta olmak üzere birçok suç ve suçluyla mücadeleden sonra savunmasız bir şekilde yem gibi ortada kaldık. T.C. numaram ve ismim halen internet sitelerinde.”*
- ❖ *“Yurtdışına taşındım.”*

OHAL mağdurlarının yaşadıkları psikolojik sorunlar çoktan aza doğru sırası ile: Her an başlarına daha kötüsü gelecek diye diken üstünde yaşama (73.4%), Hayattan bir beklentisi & ümidim kalmama (71.8%), Yaşadıklarını, kendine ifade etme güçlüğü çekme (68.4%), Eve kapandı, ihtiyaç olmadıkça dışarıya çıkmama (66.9%), Sık ve yoğun ani duygu değişimleri yaşama (63.4%), Yaşadıklarını hatırlatan her şeyden kaçınmaya çalışma & kaçma (60.9%), Sosyal ilişkilerinin bozulması, kimseyle anlaşamaz olma (53.5%), Uykuya dalma, uykuda kalma ya da fazla uyuma problemleri yaşama (51.8%), İştah kaybı ya da artan iştahlılık durumları yaşama (41.7%), Yaşadıkları sonrası ona kişilik özelliklerinin çok değiştiğinin söylenmesi (35.1%), Başına gelenler için kendini ya da ailesini çokça suçlama (21.8%), Teşhis edilemeyen bedensel rahatsızlıkların başlaması & artması (21.2%), Hasta olma ve hastaneye gitme sıklığının artması (15.7%), İntihar etme planı yapma ya da girişimde bulunma (14.2%), Diğer psikolojik sorunlar (1.4%) olarak sıralanmıştır.

Diğer seçeneğini işaretleyenler takip eden açıklamalarda da bulunmuşlardır:

- *“2010 da tedavi olduğum kaygı bozukluğu psikolojik rahatsızlığım çok daha şiddetli bir şekilde nüksetti. Kaygı bozukluğu yanında OKB⁶¹ de eşlik etmeye başladı. Henüz tedaviye başlamadım, sorunlarım her gün daha da çok artıyor.”*
- *“25 yıllık kamu hizmetimde tanıdığım en yakın arkadaşlarım, kendilerine yaptıkları işler konusunda çok yardımcı olduğum arkadaşlarım bile özellikle telefonların dinlendiğine dair toplumdaki yaygın düşünce ve kanaatle, ihraç edilen/açığa alınan kişileri aramak dolayısıyla karşularına çıkabilecek örgüt iltisak ve irtibatı kavramı nedeniyle beni aramaktan korktuklarını biliyorum ve birebir de söylemişlerdir.”*
- *“42 yaşındayım. Hayatımda ilk kez sinir ilacı kullandım. Çevremdeki insanlardan uzak durmam aslında hayatımda benim artım oldu. İnsanlıktan utandıysam, utandıranlara sitem bizimkisi.”*
- *“5 vakit namazını camide kılmaya çalışan biriydim. Camideki insanların bakışları ve konuşmaları beni camiden uzaklaştırdı.”*
- *“Adalet, din algılarım çok değişti.”*
- *“Adet düzensizliklerin başladı. Ameliyat olmak durumunda kaldım. Geçmeyen ağrılarım oldu. Fibromiyalji dendi. Bel fitiğin şiddetli ağrılar yaşattı ve psikolojik sorunlar...”*
- *“Aile huzurum kalmadı.”*
- *“Ailem tarafından dışlanmak en acısı, nefret ediyorum onlardan.”*
- *“Annelere ve bebeklere üzülmeden kendime üzülemedim halkın duyarsızlığına çok ama çok kızdım şimdiye kadar hiç nefret duymamıştım baştan ayağa nefret sardı benliğimi ve bundan dolayı üzgünüm.”*

⁶¹ OKB: Obsesif Kompulsif Bozukluk, Takıntı hastalığı

- *“Artık hiçbir insana güvenmiyorum herkesin bana zarar verecekmiş gibi hissediyorum. Eskiden insanlar iyi diye masallar anlatırdım kızıma şimdi ise insanlar çok kötü masalları anlattığını fark ettim. Benim güven problemi var.”*
- *“Azınlık ve ötekileşme (Yahudi, Ermeni, Rum vb. azınlıkların yaşadığı) benzeri psikolojik bir durum yaşıyorum. Ülkemde parya gibiyim.”*
- *“Bana (iftira atıp ihracıma sebep olan akrabamın) evini basmak, çevresine rezil etmek... istedim. Ama hiçbirini yapmadım, sabrettim... Hak yerini bulacak dedim.”*
- *“Bazı geri zekâlı akrabalarımın suçsuz olduğum için elbet bir gün işime döneceğimi o yüzden sabretmemi ve öfkelenmememi ve kızmamamı söylemeleri beni çıldırtıyor.”*
- *“Benim ve ailemin bu ülkeden bir ümidimiz kalmadı. Yıllarca hizmet verdiğiniz ülkenizin sizi vatan haini ilan etmesi, intihar değil ama Allah'ım kıyamet kopsun ve bir an önce bunları bize yaşatanlarla huzuru ilahide hesaplaşalım istediğim çok oldu.”*
- *“Birkaç aylık bebeğim anne karnında öldü.”*
- *“Bu süreçte iftiracılara karşı bir suç işlemediysem, intihar sürecine girmediysem sebebi dindir.”*
- *“Bu ülkeye bu millete ve bu devlete sevgimi, saygımı, bağlılığımı, inancımı kaybettim. Bundan daha ağır olabilir mi.”*
- *“Bunu yapanlar Müslümansa ben değilim; inanmıyorum artık.”*
- *“Çocuğuma pasaport alamıyorum.”*
- *“Çocuklarıma gerekli gereksiz tepkiler vermeye başladım. Kimseye güvenmiyorum artık akrabalarımı ziyaret edemiyorum...”*
- *“Çocuklarıma baskı yaptım.”*
- *“Çocuklarıma bugüne kadar öğretmeye çalıştığım her şey yerle bir oldu. İçinde yaşadığı ülkeye bağlılığı zayıflayan, dini değerleri sorgulayan çocuklarıma olması, benim açımdan, bu sürecin en üzücü yanı olmuştur.”*
- *“Çocuklarıma öldürmek ve onları ölümle bile olsa bu kötü dünyadan kurtarmak istedim.”*
- *“Çocuklarıma Eğitimi sekteye uğradı. Pasaport da alamıyorum.”*
- *“Çölyak hastalığı ve anksiyete bozukluğu oluştu. Kızımda da anksiyete bozukluğu oldu.”*
- *“Daha önceki panik atak hastalığım nüksetti ve bu hastalık beni uykudan yemeden içmeden kesti. İntihar korkusu yaşadım en sonunda üç farklı ilaç alarak düzelebildim şükür.”*
- *“Değersizlik hissettim ve ümitsizliğe kapıldım. İnsanların vefasızlığına duyarsızlığına sinirlendim. İyilik ve yardım yapma motivasyonum kayboldu. Akrabalık ilişkileri dağıldı. Daha sessiz oldum. İletişim halinde daha sinirli ve tahammülsüz oldum. Suç işleme ve intikam alma meylili oluştu.”*

- *“Daha sinirli ve gergin bir insan oldum.”*
- *“Devlete küstüm, insanlardan nefret ettim.”*
- *“Dindar biri olmama rağmen bu olaylardan sonra din ve dincilerden nefret etmeye başladım. Tek dileğim yeryüzünde tek bir Müslümanın kalmaması.”*
- *“Doktor tarafından tanımlanmış kaygı bozukluğu ve panik atak hastası oldum.”*
- *“Durumumu çocuklarımdan ve akrabalarımdan gizledim. Yalandan nefret eden ben yalan söylemeye başladım. Ülkemi ve milletimi çok seven milliyetçi bir kişi olmama rağmen terörist damgası yemek çok ağrıma gitti.”*
- *“Eşim yurt dışına çıktı ben 3 çocukla ortada kaldım ekonomik şartlar kötüleşti çocuklar iyi şartlarda yaşıyordu ve her şey bir anda bitti. Çocuklar depresyona girdi dersleri aksadı babalarının gidişi ve yaklaşık 2 yıldır uzak olmasından özlem, kaygı bozukluğu yaşadılar.”*
- *“Eşimle şiddetli geçimsizlik yaşıyorum. İki yıl boyunca neredeyse hiç dışarı çıkmadım. Ailem başka şehirde, oraya gitmek dışında. Çocuklarımla iletişimim çok zayıfladı. Uyuyamıyorum, uyuyunca da kâbus görüyorum. Çok sevdiğim, kitap okumayı bile bıraktım. O kadar çok şey var ki yazacak...”*
- *“Felç geçirdim. Felçli şekilde ceza evinde 11 ay kaldım. Tedavime devam edemedim aradan 2 yıl geçti hâlâ felcim.”*
- *“Geceleri polis gelecek korkusu ile aşırı kaygılanma yaşıyorum.”*
- *“Güven duygusunu kaybettim. Hem insanlara hem devlete.”*
- *“Haksızlığa uğramamın getirdiği güvensizlik ve depresyon hali yaşıyorum. Adalet hukuka olan inancım yerle bir oldu.”*
- *“Hani bir film vardı çocukken izlediğimiz, "Yaşayan Ölülerin Gecesi" aynı oradaki ölülere döndük!”*
- *“Hastayım ama doktora gidemiyorum.”*
- *“Hayal alemi gibi bir dünyada yaşar gibiyim. Tanımlayamıyorum.”*
- *“Hayata daha direngen bir şekilde cevap verdim. Çocuklarıma ücretimin azaldığını hissettirmedim. Bana bu haksızlığı reva görenler belki yukardaki sorunları yaşamışlardır. Asla pes etmem. Bu ülkeye demokrasi mücadele ile gelecek.”*
- *“Hayatımın gayesi değişti. Toplumun iyiliği için caba sarf etmeyi öncelemekten vazgeçip kendi var oluş meselelerime ve düşünceye yöneldim. İyiliğe inanmıyorum. Topluma inanmıyorum. İslamcılardan, bütün yalancılardan ve bencillerden nefret ediyorum.”*
- *“Hayattan beklentim kalmadı hiçbir şeyden mutlu olamıyorum.”*
- *“Her an korkarak ürpererek yaşıyorum. Üniformalı gördüğümde çarpıntı oluyor. Sabahları çok erken uyanıp uyuyamıyorum.”*
- *“Herhangi bir okulun önünden bile geçemedim. Yolumu değiştirdim.”*

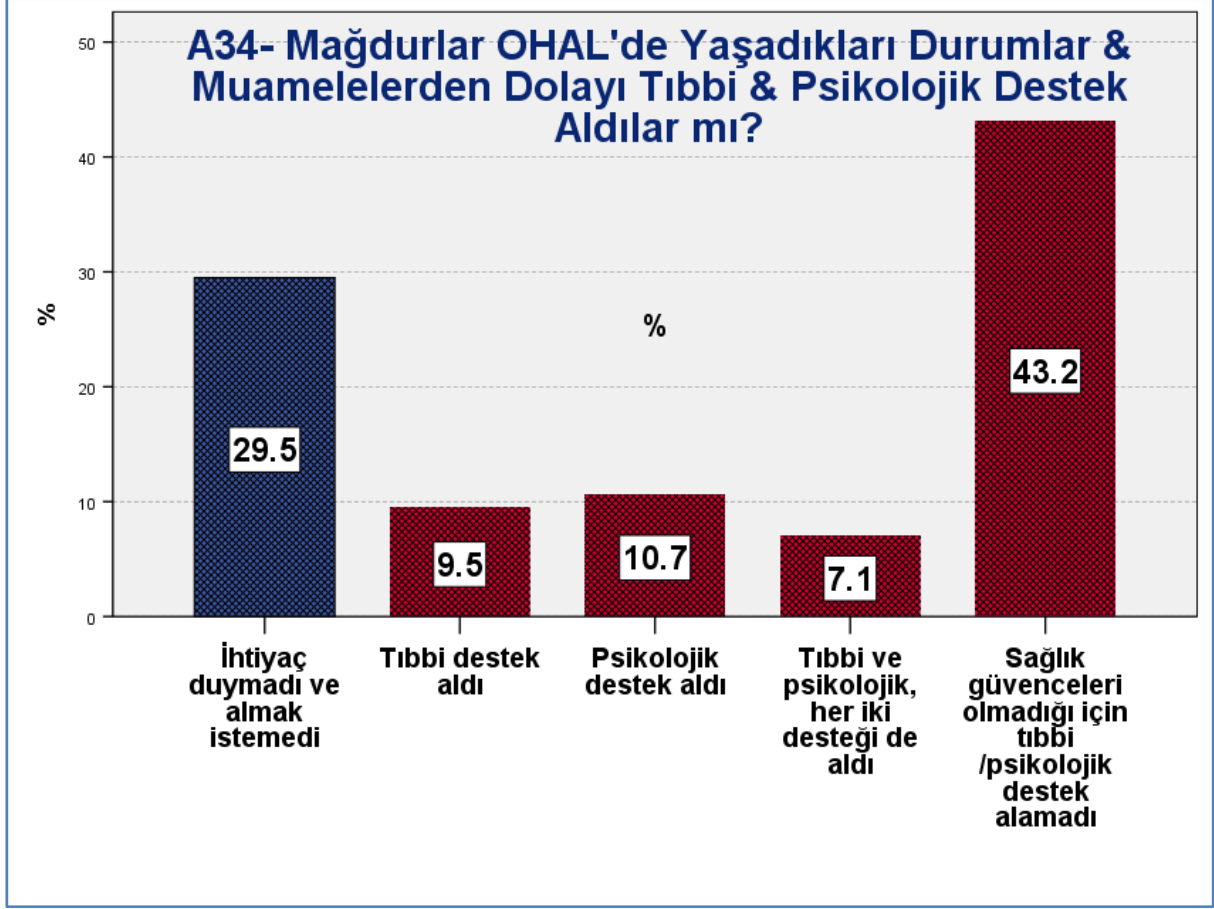
- *“Herkesten nefret ediyorum.”*
- *“Her şeye, herkese küstüm. Kanunlara uyan, vergisini vaktinde veren, kimseye zarar vermeden yaşamaya çalışan bir vatandaş olmanın karşılığı bu muydu diye düşünüyorum. Bu nedenle böyle yaşamak çok da önemli değil artık gözümde.”*
- *“Hiç hatırlamak istemeyeceğim yıllar geçirdim ve bu sürecin bitmesi bile benim rencide olmuş onurumu kurtaramaz. Hep bu şekilde anılacağım boynum hep bükük kalacak bu insanlara karşı. Adım çıkmış dokuza misali...”*
- *“İhraçtan bir hafta sonra oğlumun trafik kazası geçirmesi de eklenince hafıza kayıpları ve konuşma bozukluğu yaşadım, yaşıyorum.”*
- *“İki yıldır Cuma ve Bayram namazlarına gitmiyorum. Namazları evde kılıyorum...”*
- *“İmanım olmasaydı, intihar ederdim. Ama zalimlere inat yaşamak için sağlığıma mümkün olduğunca dikkat ediyorum. Bütün bunların hesabını bu dünyada sormak için yaşamam lazım.”*
- *“İnançlarımı kaybettim.”*
- *“İnanmadığım İslami değerlere olan bağlılığım kopma noktasına geldi. Yeryüzünde adaletin kalmadığına inanıyorum.”*
- *“İnsanlara güvenimi ve sevgimi kaybettim. Özellikle bu topluma karşı. Zaten 28 Şubat’ta da katsayı mağduru olmuş tıp puanıyla öğretmen olmuştum. Haksızlık tekrar edince ve bu defa çocuklarımın da rızkını bulunca içimde insan sevgisi kalmadı.”*
- *“İnsanlara olan güvenimi kaybettim.”*
- *“İnsanlara ve topluma olan güvenim azaldı. En acısı da devlet eli ile şeytanlaştırılan bir toplumda yaşamak ürküttü beni. Küçük yaştan beri hep güçlünün zayıfı ezdiği bir süreç geçirdim ve ümidim “Bir gün her şey güzel olacak” şeklinde idi. O duygular bitti. Artık günü kurtarıyorum.”*
- *“İnsanları, hayatı, sudan çıkmış balık gibi yaşananları ve varoluşu sorgulamak 1 gün önce namuslu dürüst denen ve 20 yıl teröre karşı olan karakterli bir insanın 2 gün sonra nasıl teröre destekle yaftalandığı garipliğini yaşadım. Teröre darbeye darbeciye ve bunlara destek verene lanet olsun.”*
- *“İnsanlığa bakış açım değişti. İnsanlığın geleceği adına son derece pesimist olmaya başladım.”*
- *“İntihar etmeyi çok düşündüm. Ancak eşimi ve çocuğumu bu zalimlerin elinde yapayalnız bırakmak istemedim. İnsanların iki yüzlü olduklarını gördüm, yalan söylediklerini gördüm. Hem bana “Dönersin işine, takma kafaya” dediler hem de bana bu zulmü yapanlara oy verdiler vermeye devam ediyorlar. Bu ülkede yaşamayı istemiyorum. Mezarım dahi bu ülkede olmasın vasiyetimdir.”*
- *“İntihar caiz olsa bu çokta sıkıntı olmazdı. Ancak Allah verdi bu canı. Allah alır.”*
- *“Kendi ülkeme karşı aidiyet duygumu kaybettim.”*
- *“Kaç kez intiharı düşündüm ama yeni doğmuş yavrum gözümün önünden gitmedi.”*

- “İş ve sosyal çevresi geniş, itibarlı, işinde başarılı, iş ve sosyal çevresinde ve aile içinde takdir edilen vatansever bir kamu görevlisiyken; hiçbir sebep belirtilmeden bir gecede işimden, sosyal çevremden, onur ve haysiyetimden edildim. Atılan iftiranın etkisi öyle büyüktü ki, en yakınlarım bile arayıp sormaya korkar oldu.”
- “Karıncayı bile incitmeyen ben, bana bunları yaşatanları diri diri yakmak geliyor içimden. Belki o zaman içimdeki ateş söner. Ama inancım izin vermiyor.”
- “Keşke kurşuna dizselerdi de bu yaşadıklarımı yaşamasa idim.”
- “Kendi kendime konuşmaya başladım.”
- “Kendime güvenim kayboldu.”
- “Kendimi artık bu topluluğa ait hissetmiyorum.”
- “Kimse tarafından tam olarak anlaşılammam ve yalnızlık duygusunu yoğun olarak yaşadım.”
- “Kin ve öfke dolu oldum. İnsanlara saygım ve güvenim bitti. Bir suçlu gibi geçmişimi saklıyorum.”
- “Kızım intihar girişiminde bulundu. Anti sosyal oldu gelecek kaygısı yaşıyor devlete, dine, Allaha olan inancını kaybetti. Sadece uyuyor, odasından dışarı çıkmıyor, hiçbir sosyal etkinliğe katılmıyor, ağır depresyonda, ilaç kullanıyor. Ben de antidepresan kullanıyorum uyku uyuyamıyorum kafein bağımlısı oldum.”
- “Ne zaman kapım çalınacak beni alıp götürecekler korkusu yaşadım.”
- “Öfke hissim çok yoğun. Terör örgütü üyeliğinden yargılanmak aslında öyle olmayan biri için çokta önemli değil. Devletin halkına ve yetişmiş gerçek bilim insanlarına sahip çıkmayışi beni üzdü. FETÖ yaptı diyorlar ama ben yaşadıklarımı bakıyorum bu yaşadıklarımı bana FETÖ yaşatmadı. Darbe girişimi tüm millete yapılan bir kötülük bunu ben de kabul ediyorum ve suçlularla gerektiği gibi mücadele edilmesini hem savunuyor hem de destekliyorum. Ben darbe olduğu için değil adalet ve hukuk yoksunluğundan dolayı bunları yaşıyorum. Bununla birlikte bu sürecin bana ve kişiliğime kattığı çok önemli değerler var. Ben çok şeyi uygulamalı öğrendim ve birçok konuda sınılandım. Süreçte de psikolojik destek ve depresyon tedavisi görmeyi de ihmal etmedim. Doktorumun dediği gibi 3. kattan düşünce kolun kırılır. Kolun kırılması doğaldır 3. kattan düştün deyip düşeni bırakmaz tedavi ederiz. Başıma gelenler normal bir insanın dengesini bozabilir ve ben de bu süreci en az hasarla atlatmak ve kızıma daha iyi annelik yapmak adına ilaç tedavisi gördüm.”
- “Öğrenilmiş çaresizliği yaşadım...”
- “Öğretmenim. Evimin karşısında ortaokul var. Her gün bahçede ağacın altında kahkaha atarak seminer dönemini geçiren öğretmenleri görünce, bahçede koşuşan öğrencileri görüp kendi öğrencilerinden uzak kaldığımı hatırlayınca üzülüyorum. Kahroluyorum. Niteliksiz zor şartlarda çalışmak zorunda kalıyorum. Fiziki ve psikolojik anlamda sağlığımı tehlikeye sokan işlerde çalışmak zorunda kaldım.”
- “Okul ve öğrenci görmek istemiyorum. Bana işimi hatırlatan her şey canımı acıtıyor.”
- “Özellikle her çalan kapı zilinden irkilmeye başladım “Acaba polisler mi geldi?” diye.”

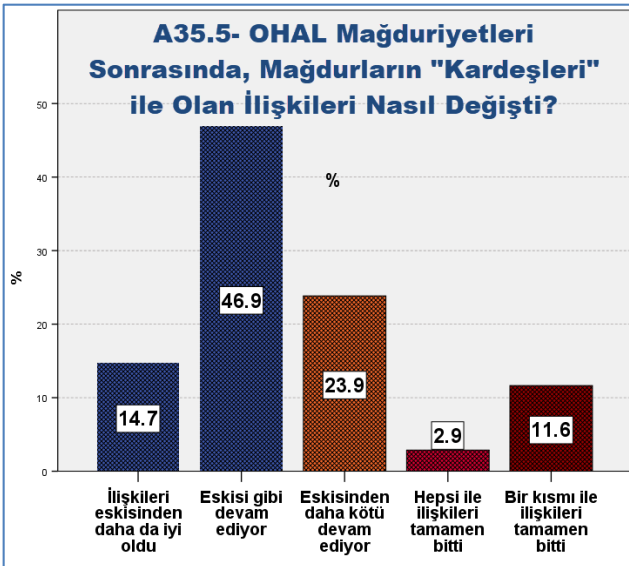
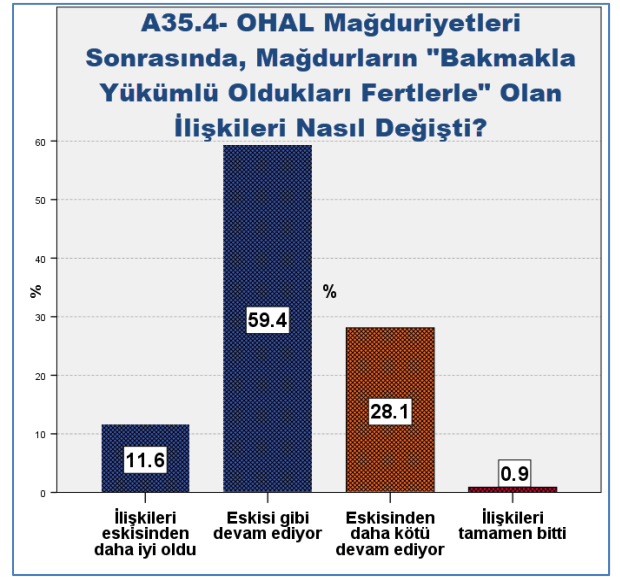
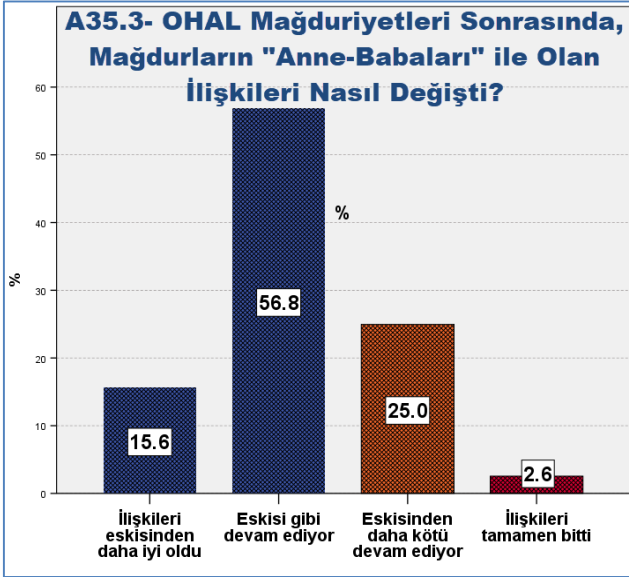
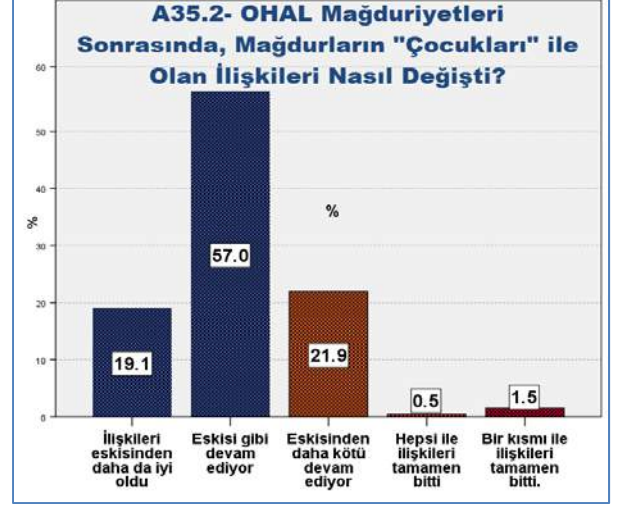
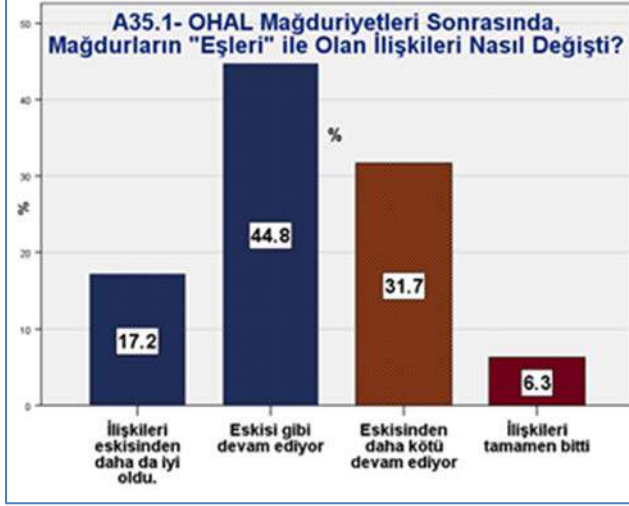
- *“Parasızlıktan sağlık vb. ihtiyaçları artık karşılayamıyoruz.”*
- *“Polis, gözaltı korkusu, suçsuz yere aylarca hapiste kalma korkusu yaşadım.”*
- *“Psikolojik tedavi çok ağır antidepresanlar kullandım.”*
- *“Saçlarım stresten beyazladı ve çok fazla döküldü, şeker ve tansiyon hastası oldum. Cilt hastalıklarım arttı.”*
- *“Sigara, kafein bağımlısı oldum.”*
- *“Sivil ölüme mahkûm edildik.”*
- *“Sık sık inancımı sorguladım. Neden sorusunu çok sordum. Şeytanın vesveselerine yenildim zaman zaman. Dualarım neden kabul olmuyor dedim.”*
- *“Stres kaynaklı kalp krizi geçirdim.”*
- *“Stresten ötürü her iki gözümde de ameliyat gerektiren arpacık çıktı.”*
- *“Şu an sadece çocuklarım var diye yaşamak istiyorum. Babasız büyümesinler diye.”*
- *“Suç yokken, düne kadar terör le mücadele ederken şimdi KHK terörist ilan edilmek çok büyük acı.”*
- *“Sürekli gelecek korkusu yaşıyorum. İlerde çocuğuma bakmam diye çocuk dünyaya getiremiyorum. Çünkü çocuk yapmaya korkuyorum bu hayatta. Benim yaşadıklarım yüzünden çocuğum da hayata 1-0 yenik başlayacak korkusu var içimde. Ekonomik durumum yok ve ben o çocuğa nasıl bakarım diye korkuyorum.”*
- *“Sürekli olarak anne baba ve kardeşlerime masum olduğumu şerefim ve onurumla yaşadığımı anlatıp durdum... beni en iyi tanıyan kendi anne babama bile kendimi anlatamadım. Düşünsenize... Anlamıyorlar...”*
- *“Tiksindim. İnsan görmeye tahammülüm yok. Ülkemiz insanların her türlü patolojik özelliklerini gördüm. Bu yüzden temas ettiğim herkese ikiyüzlü, yalaka, vicdansız, korkak gözüyle bakmaktan kendimi alamıyorum. Herkesten tiksindim.”*
- *“Topluma karşı sürekli öfke duygusu yaşıyorum. Cuma namazına gitmeyi bıraktım.”*
- *“Uykusuzluk, panik atak krizi, ağlama krizleri.”*
- *“Vatan, millet sevgim, adalet olan güvenim yok oldu...”*
- *“Vücudumda yaralar çıktı.”*
- *“Yakın mesai arkadaşları arasında cüzzamlı gibi muamele görme aranıp hal hatır sorulmam.”*
- *“Yalnız kalamıyorum yalnız kaldığım anda tedirginlik ağlama duygusu var.”*
- *“Yalnızlaştım kimseye güvenim kalmadı.”*
- *“Yaşama sevincimi kaybettim.”*

A34- Mağdurların OHAL’de Yaşadıkları Olaylar & Gördükleri Muamelelerden Dolayı Tıbbi & Psikolojik Destek İhtiyaçları ve Karşılabilme Durumları

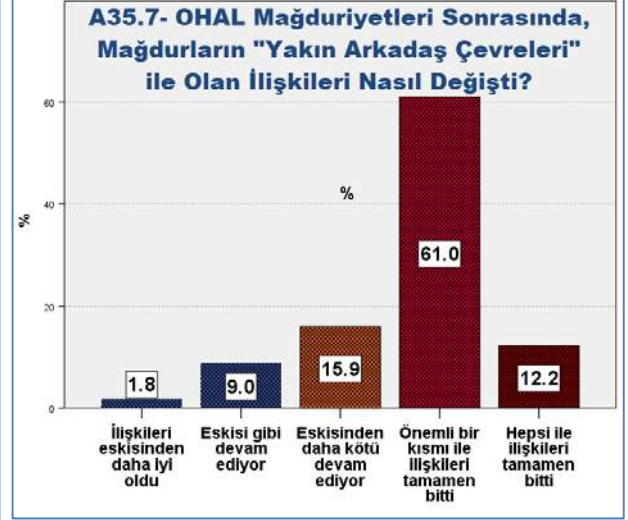
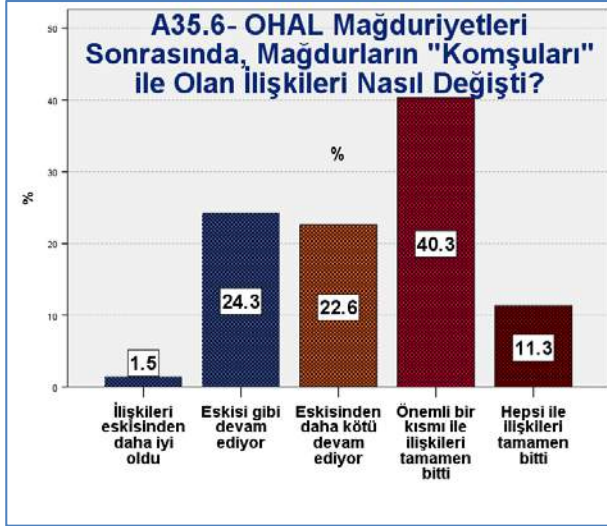

OHAL Mağdurlarının yaklaşık %70,5’lik kısmı kendilerinin ve/veya yakınlarının yaşadıkları ekonomik ve sosyal sorunlardan tıbbi ve/veya psikolojik olarak da ciddi derecede olumsuz etkilenmişlerdir. OHAL’de yaşadıkları travmalardan olumsuz etkilenip, ekonomik imkânı veya sosyal güvencesi olanlar ihtiyaç duydukları tıbbi ve/veya psikolojik destekleri almıştır. Ancak bu imkanları bulamayanlar ise maalesef gerekli tedavilerini yaptıramamışlardır. Önceki bölümlerdeki ve takip edecek bölümlerdeki açıklamalarda ortaya çıkan tablo odur ki OHAL yalnızca, doğrudan mağdurlarını travmatize etmekle kalmamış, onların yakınlarını da travmatize edecek kadar ağır bir sosyal yükü onların üzerine yüklemiştir. Diğer yandan “herhangi bir tedaviye ihtiyaç duymadığımı” beyan edenlerin, gerçekte, tedaviye ne kadar ihtiyaçları olmadığı da teyide muhtaçtır. Çünkü çoğu zaman, hastalar, kendi kendilerine teşhis koyma yetisine sahip değillerdir. Ayrıca bu davranışlarının asıl sebebi “tedaviye ihtiyaç duymamaları” değil belki de “tedavinin işe yaramayacağı” hususundaki yanlış algılar olabildiği benzer bölümlerde önceden yapılan açıklamalardan da anlaşılmıştır. Yine de yaşadıkları ağır travmalarla baş etmek konusunda profesyonel destek almayan veya alamayan mağdurların kendilerine, ailelerine veya çevrelerine zarar verme riskleri olduğunu da hatırdta tutmakta fayda vardır.

A35- OHAL/KHK Mağduriyetleri Sonrasında, Başta Kendi Aileleri ve Yakınları Olmak Üzere, Sosyal Çevrelerindeki İnsanların, Mağdurlara Karşı, İlişki /Tavır ve Tutumlarındaki Genel Değişimler

OHAL'in aileler üzerindeki olumsuz etkileri incelendiğinde ortalama olarak her üç aileden birisinin ilişkilerini olumsuz etkilediği görülmektedir. OHAL'in 'eşler-arası ilişkiler' üzerindeki etkisi %38 oranında 'kötü' veya 'çok kötü' olmuştur. Bunun yansımalarından birisi de 'boşanmalar' üzerindeki etkisi olup; OHAL döneminde boşandığını beyan edenlerin %48,1'i boşanmalarının üzerinde OHAL'in etkili olduğunu beyan etmişlerdir. OHAL mağduriyetleri, mağdurların, çocukları, anne-babaları, bakmakla yükümlü oldukları ve de kardeşleri ile olan ilişkilerini de önemli oranlarda olumsuz etkilemiştir.

Araştırma verileri çerçevesinde, mağdurların OHAL sonrası ‘aile içi’ ve ‘yakın akraba’ çevresi ile olan ilişkileri incelendiğinde, ilişkilerinde dikkate değer sayılabilecek olumsuz değişimlerin olduğu gözlemlenmektedir. Ancak, mağdurların, ‘komşu’ ve ‘yakın arkadaş’ çevreleri ile olan ilişkilerindeki değişimlere bakıldığında; o alanlarda, büyük bir ‘depresyon’, bir ‘yıkım’ veya bir ‘facia’ denebilecek seviyede değişimlerin yaşandığı görülmektedir. Yukarıdaki, görsellerden anlaşılacağı üzere, OHAL sonrası mağdurlar komşularının yaklaşık %75’ini, yakın arkadaş çevrelerinin yaklaşık %90’ını ya tamamen kaybetmiş ya da onlardan daha mesafeli, dışlayıcı, hatta yıpratıcı, yaftalayıcı, yaklaşımlar görmeye başlamışlardır ki “sivil ölüm” olarak da adlandırılacak bu durum birçok mağdurun ve yakınlarının psikolojik olarak oldukça yıpranmasına sebep olmuştur.

Mağdurlara karşı, sosyal çevreden gelen ani ‘sosyal mesafe’ artışları ve/veya ‘ötekileştirme’, ‘dışlanma’, ‘yaftalama’, ‘baskı’ tutum ve davranışlarının, onların OHAL nedeni ile yaşadıkları mağduriyetlerle baş edebilme yetilerine büyük oranda zarar verdiği de araştırma verilerimizden açık bir şekilde görülmektedir. OHAL nedeni ile mağdurların ‘sosyal çevreleri/sosyal destek’ alanları, bir yandan, hızla daralıp, yok olurken, diğer yandan da iktidar çevrelerinden gelen yeni ‘sosyal dışlanma’, ‘ötekileştirme’, ‘yaftalama’ söylem ve “sivil ölüme” mahkûm edilme çağrılarını ile yaşamak zorunda kalmaları, onlar için altından kalkmaları oldukça güç yeni sosyal, ekonomik, psikolojik ve hatta yeni tıbbi problemleri getirmiştir.

Belirtilen sosyal, siyasal ve ekonomik baskılar yüzdendir ki, mağdurlar ve aileleri arasında, daha sık gerilimler oluşmuş, boşanma vakaları, intihar vakaları, beklenmedik / zamansız ölümler, hastalık nüksetmeleri, ilave tıbbi ve psikolojik sorunların ortaya çıkması hadiselerine daha sık rastlanmaya başlanmıştır. Sonuç olarak mağdurlar ve aileleri daha önce hiç karşılaşmadıkları “sivil ölüm” uygulamaları gibi baş edilmesi imkânsız gibi görülen yeni problemlerle de karşılaşarak hayatta kalma mücadelelerini, sürdürmek zorunda bırakılmışlardır.

A35.8- OHAL Mağduriyetleri Sonrasında, Başta Kendi Aileleri ve Yakınları Olmak Üzere, Sosyal Çevrelerindeki İnsanların Mağdurlara Karşı Olan Genel Tutumlarında Meydana Gelen Değişiklikler Hakkındaki Açıklamalar⁶²

- ❖ *“Suçlu, suçsuz bakılmadan direk infaz. İlk önce yakın aile, eş dost ve arkadaşlar tarafından dışlanma, arkasından maddi sıkıntılar ve beraberinde getirdiği manevi sıkıntılar.”*
- ❖ *“Birinci derece akrabalarım, 12 Eylül ve 28 Şubat döneminde de mağdur edildiğim için başıma bela gelmesine alıştı. Annem, babam ve ailem kısmen şerbetliydi. Fakat bu dönem öncekilerden daha iğrenç olduğu için teyze ve dayılarım dahil yakın akrabalarımın çoğu korkusundan ilişkiyi kesti. Benim masum olduğumu bildiklerini ve sevdikleri mesajını gönderiyorlar ama irtibattan kaçınıyorlar. Birkaçı hariç yakın arkadaşlarım artık bana yakın durmak istemiyor.”*
- ❖ *“10 Yıldır aynı apartmanda oturduğum ve beni çok iyi tanıdıkları halde komşularım mesafe koydu. Hastanede işini yaptıran birçok insan kafasını çevirdi konuşmadı. Sadece son çalıştığım birimdeki arkadaşlar üzüliyorlar durumuma ama müdür yardımcısı, “Aramayın, sizin de başınız yanar.” dediği için aramıyorlar. Evim çok yakın olmasına rağmen korkudan eve de uğramıyorlar. Benim kendilerini ziyaret etmemi bekliyorlar.”*
- ❖ *“107 gün 2 evladımın ve eşimden haksız hukuksuzca ayrı bırakıldım. Kızım 9, oğlum 4 yaşındaydı. Yaşadıklarımı hatırlamak bile istemiyorum. Yaşamaktan, hayattan, her şeyden vazgeçmişken 3.evladıma hamile olduğumu öğrendim. Kendi canımdan vazgeçsem de evladımın canına asla kıyamam. 3 çocuk annesiyim 4 aylık hamileyim. Çaresizce yaşamaya devam ediyorum.”*
- ❖ *“13 Ekim 2016 da açığa alındıktan sonra 18 Kasım 2016 da evimde yangın çıktı. Tüm eşyalarım ve evcil hayvanlarım yanarak telef oldu. Yüzde doksan beş arkadaş bildiğim çalışma arkadaşlarımdan kimse arayıp geçmiş olsun bile demedi.”*
- ❖ *“15 Temmuz’dan 1 ay kadar sonra, babamın tutuklanmasından sonra, taşınmak zorunda kaldık. Bu zorundalık, komşulardan gelen aşırı tehditkâr hava ve yaşanan ev araması/gözaltı/tutuklama olaylarından kaçmak içindi. Benim tutuklanmam sırasında ise etrafımızda pek yakın olduğumuz kimsenin bulunmayışı ve kendimizi yeni taşındığımız yerde gerçek olarak tanıtmadığımızdan ötürü bir sorun ile karşılaşmadık.”*
- ❖ *“Açığa alındığım gün dışlama başladı. İhraç olunca değişen bir şey olmadı. Babam dahi anında sırtını döndü. Yıllarca dost, akraba dediklerim haysiyetsiz çıktı. İlk anda “Oh olsun!” diyen de oldu.”*

⁶² Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez

- ❖ “2 çocuklu dul bir bayanım. Çocuklarım sürekli beni suçladı. Özellikle kızımın güvenlik soruşturması da olumsuz gelince. 6 yıllık tıp eğitiminin sonucu bu olamazdı. İntiharı bile düşündü. Benimle bir süre hiç konuşmadı. Dünyaya küstü. Oğlum üniversiteyi kazandı. O da tıp okuyacaktı. " Yurt çıkar mı?" korkusu yaşadı. "Ekonomik zorluklarla okunur mu?" korkusu ile o da sürekli beni suçladı."
- ❖ “30 yıldır tanıştığım, beraber mesai yaptığım, ailecek görüştüğüm, arkadaşım dediğim, düşünlerine ve cenazelerine koştüğüm insanlar ihraç sonrası, asgari insanlık/komşuluk/arkadaşlık vazifesini" bırakın. “Bir ihtiyacın var mı?” demedikleri gibi bir 'geçmiş olsun' u bile çok gördüler."
- ❖ “40 yıldır bizi tanıyan insanlar bizimle konuşmaya çekiniyorlar, görünce yollarını değiştiriyorlar."
- ❖ “40 yıllık sosyal çevremiz yok oldu. Evimize son iki yıldır ancak 4 misafir, o da kardeşlerim olmak üzere, geldi."
- ❖ “6 defa iş değiştirdim, her seferinde işsiz kaldım. İnsanlar ya iş vermediler verenler de mağduriyetimi kullanmak istediler."
- ❖ “Acaba bu insanlarla konuşursak bizimde başımıza bir şey gelir mi?" korkusu var onlarda. Suçsuz olduğumuzu kabul ediyorlar. ”
- ❖ “Acaba. Sen de mi?" soruları sormaya başladılar. ”
- ❖ “Acıyarak baktılar. “Suçunuz yoksa dönersiniz” dediler. “Neden benim başıma gelmedi de sen ihraç edildin?” şeklinde konuşmamaya başladılar. Küçümseme ve hain gözüyle bakıldım.”
- ❖ “Aciz bir varlık gibi görülüyorum. ”
- ❖ “Açığa alındığım 4 Ekim 2016'dan itibaren vebalı muamelesi gördüm. 6 ocakta ihraç edilince ailemin yanına taşındım. 2-3 kişi hariç arayan soran yok. Onlar da kendi telefonlarından arayamıyor. 10 yıllık ev arkadaşlarımı kaybettim. Susmayan telefonum 2 yıldır ölüm sessizliğinde. Facebook hesabından silenler, yolda gördüğünde selam vermeyenler... Yüzyılın zulmü bu. Yaşadığımız resmen soykırım. Tarih bizi nasıl yazacak çok merak ediyorum. Mezara girsem, unutmam yaşadıklarımı. Bizi diri diri gömdüler. Allaha havale ettim.”
- ❖ “Açığa alındığım gibi bütün iş arkadaşlarım görüşmeyi kesti, telefonlarıma cevap vermediler. İş aradım. Beni bırakın, eşime bile ihraç yakını olduğu için iş veren olmadı. Çocuklarımın ve eşimin psikolojisi bozuldu. Babam benimle görüşmüyor. Tanıdık dostlar evime gelmeye korkuyor.”
- ❖ “Açığa alındığımda bile telefon ile aramaya korktular.”
- ❖ “Adalet yok. Bana iftira atanlar A... Parti destekçisi oldukları için korundu. Yetiştirdiğim yüzlerce öğrenci önünde haksız yere itibarım sıfırlandı. Onlarca iş başvurusu yaptım, hepsi de “CV'niz çok iyi ama, korktuğumuz için çalıştıramayız.” cevabı verdi. ...'da bir özel üniversitenin kadro sınavını kazandım, gittim. Önce “Gelin” dediler sonra “gelmeyin”. Kısacası zulüm iki yıldır devam ediyor.”

- ❖ *“Açığa alındığımda herkes benim gibi şoktaydı. İhraç edildikten sonra birçoğu kendilerine de bir şey olur korkusu ile aramadı. Anne ve babamla 1,5 yıldır hiç konuşmuyoruz... Kardeşlerimle önyargı ve siyasi görüşleri nedeniyle tıpkı anne ve babam da olduğu gibi çok sorun yaşadım. Şu an ilişkilerimiz normal denilebilecek seviyede. Akrabalarımın ara sıra görüşüyorum. Kuzenlerim dışında kimse arayıp, sormuyor. Arkadaşlarım, hiç tanımadığım ve benimle aynı kaderi paylaştıklarını öğrendiğim insanlar. Etrafımda ve görüştüğüm birkaç gerçek dost dışında kimse kalmadı.”*
- ❖ *“Açığa alındıktan ve devamında ihraç edildikten sonra iş arkadaşlarımın çoğu arayıp sormadı. Beni tanıdıkları herhangi bir illegal iş veya faaliyete zerrece tevessül etmeyeceğimi bildikleri halde korku, kıskançlık, fırsatçılık vb. nedenlerle benden kaçtılar. Bu süreçte beni en çok yaralayan hususların başında bu gelmektedir. Devamında ise sürekli şüpheli ve suçlayıcı bakışlara muhatap olmak ve aile içinde sürekli kendimi ifade etme çabası beni çok yıprattı.”*
- ❖ *“Acıma duyguları ile karşılaşım dik durmaya çalışmaktan bıktık diyebilirim.”*
- ❖ *“Acıma duygusu ile yaklaşanlar oldu, haksızlık karşısında öfkelenen kişiler de var. Bazıları da şüpheli yaklaştı.”*
- ❖ *“Acıma hissi ile bana yaklaştımaya başladılar. Ailem arkadaşlarım çok üzüldü. Kız arkadaşım ile evlilik arifesinde, babasıyla çok ciddi sorunlar yaşadık. 2 yıldır OHAL yüzünden bir adım öteye gidemedik.”*
- ❖ *“Adalet duygusuna olan güven kaybı, gelecek kaygısı, çevremdeki insanların imalı konuşmaları, uykusuzluk, yoğun stres, strese dayalı sakal kıran rahatsızlığı, kilo alma, yaşama isteğinde azalma vs.”*
- ❖ *“Adeta inziva ya çekildim.”*
- ❖ *“Adınız kirlendi dediler.”*
- ❖ *“Ağlarsa anam ağlarmış; gerisi hep sahte dostluklarmış.”*
- ❖ *“Aile dışı insanlar arayıp sormadılar.”*
- ❖ *Ailem dışında hiç kimseyle görüşmüyorum. Onlar da aynı şekilde görüşmüyorlar. Yaşayan ölüyüz ve kendi ülkem de yabancından daha yabancı ettiler.”*
- ❖ *Aile içerisinde halen daha iktidara yakın zihniyette olan birisine bile eğer kendimi ifade edemiyorsam ya da bu başıma gelenlerden ders çıkaramıyor gerçekleri göremiyorsa, daha kime derdimi anlatayım!!! Bir de beni bu duruma düşüren hükümetten medet umar hale geldik!!!”*
- ❖ *“Aile kavramı benim için değişti. "Kardeş" dediklerimi sildim hayatımdan.”*
- ❖ *“Aile olarak çok büyük üzüntü yaşadık, psikolojik olarak çok etkilendik.”*
- ❖ *“Aile ve yakınlarımız her zaman arkamızda oldular, halen de olmaya devam etmekte. Apartmandaki komşularımızın ve görev yaptığımız ilçedeki insanların tavırları değişmedi. Ancak hâkim, savcı meslektaşlarımızın, arkadaşlarımızın hemen hemen hepsiyle bağlantımız koptu.”*

- ❖ *“Ailelerimiz suçsuz yere bu muameleye maruz kaldık diye bize karşı son derece merhametli ve yardımsever. Çoğu insan da kendi başına bir şey gelir diye aramaya dahi korkuyor.”*
- ❖ *“Ailem açlığa mahkûm edildi. Evimizi taşımak zorunda kaldı. Çevrede vatan haini gözüyle bakıldı, devlete müracaatlarımız geri çevrildi. Sosyal yardım konularında özellikle.”*
- ❖ *“Ailem bana her konuda yardımcı oldu. Arkadaş çevrem daraldı. Bu sebeple iyi gün ve kötü gün dostlarını tanımış oldum.”*
- ❖ *“Ailem bizi dışlamadı, sahip çıktı. Fakat akrabalarımız yaşadıklarımızı anlayamadılar. Yine de aşırı tepki göstermediler.”*
- ❖ *“Ailem çok şükür ki beni karşısına almadı. Halkın çoğunda olduğu gibi çalışma hakkımızın geri verileceği düşüncesi var ama hakkımda hiçbir araştırma, iade işlemi yok. Bunu anlatamıyorum ne yazık ki. " Suçu olmayanlar döner." kafasındalar. Tek suçumuz devletin bir yıl önce çalışma izni ile açtığı ve teşvik kapsamına aldığı yani halka, “Çocuğunuzu buraya gönderin, parasını biz ödeyelim.” dediği okulda çalışmak. Olmayan suçun aklamayı nasıl olacak, bilemiyorum.”*
- ❖ *“Ailem çok üzüldü. En çok "Bir şey olmasa ihraç edilmezdi" toptancı bakış çok üzücü. İş bulamıyorsun, insanlar iletişimini kendilerinin de başına bir iş gelir kaygısıyla kesiyorlar. İnsanların bu mevcut hukuksuz durumu kanıksamaları üzücü.”*
- ❖ *“Ailem destek oldu ama çevremdeki insanlar tarafından daha da çok yalnızlığa mahkûm edildik. Hiç kimse yanımızda olmadı, maalesef.”*
- ❖ *“Ailem destek olmaya çalışıyor, eşim destek vermek istese de benden daha olumsuz, üzgün ve suçlayıcı davrandı ayrıldık. Çevreyle pek görüşmüyorum. Kimisi moral vermeye çalışsa da kötü düşünceler beslediğini düşünüyorum. “Devlet gerçekleri ortaya çıkarana kadar diğer insanlar bize tam olarak inanamayacak ve anlamayacaklar.” diye düşünüyorum. Arkadaşlarım korkudan ya da başka sebeplerden pek arayıp sormuyor. Yakın arkadaşlarımla ilişkilerim aynı ve destek oluyorlar.”*
- ❖ *“Ailem destek oldu. Çünkü işlediğim bir suç yok. En zor şartlarda bile bu ülkede öğretmenlik yaptım. Kimse suçlu gözüyle bakmadı. Çünkü beni tanıyorlar...”*
- ❖ *“Ailem dışındaki çoğu çevrem benimle görüşmelerini ya azalttı ya da bitirdi.”*
- ❖ *“Ailem dışında kimse maddi ve manevi destek vermedi. Bazı çevrelerce FETÖ'cü olarak lanse edildim, ediliyorum. Görevime iade edilene kadar da bazıları tarafından öyle görüleceğim.”*
- ❖ *“Ailem elinden gelen maddi manevi her türlü destekte bulundu. Geniş ailemle aradaki mesafe oldukça arttı. İş arkadaşlarımla tamamına yakını ile iletişimim koptu. Neredeyse hepsi için nitelikli bir yabancıya dönüştüm.”*
- ❖ *“Ailem genel olarak eskisi kadar olmasa da moral ve ilgi gösterdi. Arkadaşlarım ve komşularım arayıp sormadılar. İlişkilerini kestiler. Dışlandım.”*

- ❖ “Ailem hassas oldu benim için hem iyi yönden hem de kötü yönden üstüme düştüler. Kardeşlerim de korku oluştu. Her an her şey olabilir hissi. Çevremdeki insanların bazıları değişti.”
- ❖ “Ailem hep destek oldu. Bunun dışında her kelime israf gibi geliyor. Susmak susmak, görünmez olmak istiyorum.”
- ❖ “Ailem hep destek oldular. Lakin sosyal çevremde görüştüğüm kişilerden büyük çoğunluğu beni tanımlarına rağmen korkularından beni arayıp, sormadılar. Bu kişilerle irtibatımı tamamen kestim.”
- ❖ “Ailem her zaman yanımda oldu. Çünkü hiçbir suçum olmadığını biliyorlar. İşimi kaybetmekten çok eşimin tutuklanması beni çok sarstı. İş arkadaşlarımın büyük bir kısmı ne aradı ne de sordu. Herkes korkmuş ve sinmiş. Haklı olduğumu bilseler de arayıp, sormadılar. Komşum, zaten ihraç olmama neden olan iftirayı atan bir kişiydi. Diğer komşularım ilişkilerini benimle kesmedi. Ama ailemin yanına taşındığım için uzaklaştık. Yerel gazete, "KHK ile üniversiteden ihraç olanlar" diye tam sayfa fotoğraflarımızı gazeteye bastı. En çok o zaman dışarıdaki insanlar üzerime saldıracak gibi gelmişti. Kendimi çok korumasız ve yalnız hissettim. Çocuğuma en yakın arkadaşı durumu bildiği için birçok konuda şantaj yapmış, ben sonradan öğrendim. 4. Sınıf çocuğu, oğlum onun istediği şeyleri yapmazsa durumu herkese anlatacağını söyleyerek tehdit etmiş. Oğlum okulda, evde kontrolden çıktı. Öfke nöbetleri geçirdi. Daha neler neler...”
- ❖ “Ailem ile ilgili bir sıkıntı yaşamadım Ama yakın akrabalarımız bizlerle ilişkilerini kestiler.”
- ❖ “Ailem, kardeşlerim sağ olsun destek çıktılar Çalıştığım kurumdaki görevlilerin tutumları tamamen değişti. “Sen FETÖ’den ihraç edildin, burada ne arıyorsun?” diyen oldu.”
- ❖ “Ailem Kürt olduğu için bu tarz haksızlıklara alışkınlar. Bana destek olmaya çalıştılar. Hapisteyken para gönderdiler. Ama nişanım beni terk etti. Masum olduğumu o da biliyor. Ama anne, babasının baskısına dayanamadı.”
- ❖ “Ailem “Neden doğruları söyleyerek husumetlerini kazandın da başına bu işleri getirdin?” diyerek sürekli beni suçladılar. Mesai arkadaşlarım beni çok iyi tanımlarına rağmen “Bana dokunmayan yılan bin yaşasın” diyerek beni arayıp sormaya bile korktular. İlişkilerini kestiler. Her gün evimden çıkmayan insanlar en önce suratlarını çevirdiler, tanımamazlıktan geldiler.”
- ❖ “Ailem sahip çıktı ama aynı evde kaldığım, aynı ofiste çalıştığım, aynı bölümde okuduğum arkadaş çevrem tamamen ilişkisini kopardı benimle.”
- ❖ “Ailem sahip çıktı. Ancak eşimin ailesi tavırlı oldular hep, arkadaş çevrem neredeyse boşaldı, herkes iletişimi kesti. Telefonları cevaplamama, sosyal medya hesaplarından engelleme gibi şeyler yaptılar. En çok da ev kredisi ödemesi sebebiyle para sıkıntısı çektik. Eşim 1,5 yıl tutukluydu. Babasız çocuk büyütme tarafsız acıymış. Eşimi bu süreçte çok özledim ama şükür şu an aile bağlarımız en güçlü noktasında, artık kim, hangi olay, sebep olsa bizi dağıtamaz.”
- ❖ “Ailem sahip çıktı. Siyasi görüşten dolayı kimi yakınlar vebalı muamelesi yaptı.”

- ❖ *“Ailem sahiplenmedi. “Devletin bir bildiği vardır. Vardır bir suçun. Biz bilememekteyiz.” dediler. Çevremdeki insanlar benden uzaklaştı, arkadaşlarımın çoğu aramaz oldu.”*
- ❖ *“Ailem sonuna kadar yanımda ve destekçi idi. Bazı yakınlarım başlarına bir şey gelir korkusuyla, bazıları ise siyasi görüşleri nedeniyle uzak durdular. Ancak yüzüme karşı herhangi bir olumsuz tutum ve davranışta bulunan olmadı. Konuşanlar da arkamdan konuşmuş.”*
- ❖ *“Ailem ve akrabalarım açısından değişiklik yok. Sadece iki üç arkadaşla nadiren görüşüyorum. Onca konuşmama rağmen yakın arkadaşlarım bile yaşanan zulmün farkında değil veya görmezden geliyor.”*
- ❖ *“Ailem ve akrabalarım çok destek oldu ve üzüldü. Beni ve okumaya düşkünlüğümü bildikleri ve hayat mücadelemın yakın tanıkları oldukları için çok üzüldüler. 70 yaşında dayımın 500 km yoldan gelip hüüngür hüüngür ağlayışını unutamam. İş arkadaşlarıma gelince akademinin bu kadar çukurlaşabileceğini tahmin bile edemezdim. Tabi suçlular ve benim varlığım/ suçsuzluğum kendi suçlarına ve liyakatsızlıklarına ayna olanlar beni fakülte de görmek istemediler. Akademinin bu çürümüşlüğüne şahit olmak, bu ülkenin geleceğine yönelik umutlarımı söndürdü. Beni yakından tanıyan ve sürecin en başından beri yanımda olan birkaç arkadaşım dışında kimseyle görüşmüyor ve görüşmek istemiyorum. Hatta üniversitenin oralardan geçerken mide bulantısı gibi fiziksel tepkiler veriyorum.”*
- ❖ *“Ailem ve çok yakın çevrem beni tanıdığı için bana yapılanın büyük bir haksızlık olduğunu biliyor. Çalışma arkadaşlarım da bana yapılanlardan dolayı çok büyük bir yanlışlık olduğunu biliyor ve söylüyorlar. Lakin henüz yeni tanışmış olduğum, yakın zamanda tanıdığım insanlar benimle görüşmekten kaçınıyor ve korktuklarını hissediyorum. Bu beni rahatsız ediyor. Onun için ailem ve yakın arkadaşlarım dışında kimse ile görüşmüyorum. Kızım hiç kimse ile görüşmüyor.”*
- ❖ *“Ailem ve eşim bana çok yardımcı oluyorlar ama arkadaş çevrem bana terörist gözüyle baktığı için çok üzgünüm.”*
- ❖ *“Ailem ve eşimin ailesi arkamızda durdu. Sahip çıktı. Yaşadıklarımız üstüne bir " geçmiş olsun" bile diyemeyen, “Adam öldürsünler diye para vermeyeydi” diyen iki imam dayı ile ilişkiler tamamen bitti.”*
- ❖ *“Ailem ve yakın çevrem mağdur olduğumu bildiği için destek oldu. Ancak çoğu arkadaşım bir bağlantım olmadığı halde ihraç edildiğim için korkup, görüşmeyi kestiler.”*
- ❖ *“Ailem ve yakın akrabalarım hariç. Çevremdekiler "cüzzamlıymışım" gibi bakıyorlar.”*
- ❖ *“Ailem ve yakınlarım ile ilgili hiçbir sorun yaşamadım. İş bulma ve doğal olarak ekonomik ilişkiler konusunda ciddi sıkıntılarım oldu.”*
- ❖ *“Ailem ve yakınlarımızla görüşmüyoruz.”*
- ❖ *“Ailem yardımcı olmak için çırpındı. Onlardan maddi yardım almak beni çoooooookkkk üzdü. Onlardan kaçmayı, fazla görüşmemeyi seçtim.”*
- ❖ *“Ailem yıllarca iktidar partisine destek vermenin pişmanlığını duyuyor. Çevremdeki bazı dost diye bildiğim arkadaşlarımın (?), bu süreçte arayıp sormamaları beni üzdü.”*

- ❖ *“Ailemde yakınlaşma. Çevrede uzaklaşma dışlanma yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Ailemden birçoğu ile ilişkim bitti. hâlâ görüşmüyoruz. Her şeyden önce devam eden eğitim, alışılmış bir geçim standardı, maddi olarak daralma yaşadık, cezaevinde olduğumdan dolayı aile parçalandı. Oğlumun biri ihraç oldu, biri trafik kazası geçirdi, haberim olmadı. Yakın çevrem hariç, bu olaylar çevrem tarafından anlaşılamadı.”*
- ❖ *“Ailemden değil ancak çevrem ve yakınlarımdan tamamen uzaklaştık. Yalnız kaldık, toplumdaki tecrit hali yaşıyoruz. Eski sosyal hayatımız kalmadı.”*
- ❖ *“Aileme ve akrabalarımın söylemedim. Bundan dolayı bir değişiklik olmadı.”*
- ❖ *“Aileme olan güvenim kalmadı, sadece zorunlu hallerde görüşüyorum. Telefonlarını rehberimden sildim.”*
- ❖ *“Aileme, çevreme ve yakınlarıma karşı aşırı derecede daha güvensizlik oluştu. Hiçbir sebep yokken bile insanlara kırıcı davranıyorum. Kısa zaman içinde ani duygu değişikliği yaşıyorum. Kendim ve ailem için gelecek kaygısı önemli derecede arttı.”*
- ❖ *“Ailemin büyük bir kesimi ile ilişkilerimiz sona erdi. Anne, baba ve kardeşlerimle ilişkilerim eskisinden daha iyi. Arkadaşlarımdan büyük bir bölümü farklı yerlere dağıldığı için eskisi gibi görüşemiyoruz. Memleketime birkaç yıldır gitmiyorum. Uzun bir süredir sadece eşimin ailesiyle görüşüyorum. 2 yıl sonra birkaç eski arkadaş ile eskisi gibi görüşebildim.”*
- ❖ *“Ailemin ve çok yakın akrabalarımın desteğini gördüm. Diğer akrabalarımınla ilişkimiz bitti.”*
- ❖ *“Ailemle bir sorun yaşamadım ama çevremdeki birkaç kişi dışında kimse aramadı, sormadı. Yolda görünce selam vermemek için panik halde yön değiştirdiler.”*
- ❖ *“Ailemle ilgili çok sıkıntı olmadı. En azından birinci dereceden yakınlarla. Diğerleriyle bir araya gelmemeye çalıştık. Ama arkadaş çevresi özellikle iş arkadaşım hiç kalmadı. İlk günden itibaren cüzamlı gibi benden kaçmaya denk gelmemeye çalıştılar. Bunların birçoğu ailemden bile yakın olan, evime anam, babamdan çok gelen insanlardı.”*
- ❖ *“Ailemle ilişkim aynı. Eşimin ailesini tanıma fırsatım oldu. Bu açıdan eşim mutlu sayılır. Ama bazıları sanki bugünü bekliyormuş gibi yüzünü gösterdi. Bazısı da "vebalı" hastalık sahibi gibi bizden uzaklaştılar.”*
- ❖ *“Ailemle küçük çaplı tartışmalar yaşadım. Ama diyebilirim ki çoğu yakınım ve arkadaşım ile iletişimimiz kesilmiş durumda. En samimi arkadaşlarım ve en yakın akrabalarım artık beni gördüğünde yüzünü çevirmekte, görmezden gelmekte. Belki kendilerine veya çocuklarına da bir zarar gelebilir diye korkudan böyle davranmaktalar.”*
- ❖ *“Ailemle olan bağlarım daha da güçlendi, fakat arkadaşlarımı %90'ı tarafından aranmaz, sorulmaz oldum. Korku imparatorluğunun arkadaşlarımı etkilediğini düşünüyorum.”*
- ❖ *“Ailemle sorun yaşamadım. Fakat sinirli oldum sonrasında ve çocuklarıma daha sert olduğumu görüyorum. Komşularımı, arkadaşlarımı kaybettim, anlatamadım. Suçsuz olduğumu bilseler de korkudan kimse arayamadı.”*

- ❖ “Ailemle ve komşularımınla ilişkimde bir sorun yok. Mağdur olduğumu düşünüyorlar. Ancak bazı yakınlarım ve iş arkadaşlarımla ilişkilerim eskisi gibi değil.”
- ❖ “Aileyle sıkıntı yok. Çevre ve arkadaşlarla mümkün olduğunca ihraç konularına girmeden devam ettirmeye çalışıyorum. Çevredeki insanların mesafeli olduğunu, görmezden geldiklerini hissettim.”
- ❖ “Aklınıza gelebilecek her türlü maddî ve manevî sıkıntıyı yaşadım/yaşadık. Ailem ve az sayıda dostumun varlığı teselli oluyor.”
- ❖ “Akraba çevresi gerçekleri bildikleri halde, içlerinde çekememezlik olsa gerek, kötü konuşmaları oldu. Kardeşlerimden istediğim desteği görmedim.”
- ❖ “Akraba, dost ve arkadaş çevremden dışlandım.”
- ❖ “Akraba, komşu ve arkadaşlarımdan aramayan, halimizi sormayan, ilişkisini kesen çok kişi oldu.”
- ❖ “Akraba, iş arkadaşları, komşular ve alışveriş yaptığım bakkal dahi ilişkiyi kestiler. Akrabalarım bile evime gelmiyorlar. Nasıl geçindiğimizi dahi sormuyorlar. Yüz yüze gelince "ah, vah" edip yakınıp güya üzüliyormuş gibi yapıp ayrılıyorlar. İş vermiyorlar. Hakaret ediyorlar. Herkes suçsuz olduğumuzu söylüyor ama korkudan bize yaklaşıyorlar. Ailemin üzüntüden öleceğini düşünmesem intihar edeceğim.”
- ❖ “Akraba. O da ne ki? Komsu mu? Ben sitede oturuyorum. Selam alıp, verip masraf yapmıyorum.”
- ❖ “Akrabalar {yani akbabalar} hiç aramadılar.”
- ❖ “Akrabalar bizimle iletişime geçmekten korktu ve yeni çevremizde kimliğimizi saklayarak yaşamak zorunda kaldık.”
- ❖ “Akrabalar geçmiş olsun bahanesi ile gelip, bize “teröristsiniz” deyip, gittiler. Akrabalık bağımız neredeyse hiç kalmadı.”
- ❖ “Akrabalar için, “Paran varsa varsın, yoksa yoksun.”
- ❖ “Önce akrabalar vuruyormuş insanı. Hepsi için demiyorum ama bizi tanıdıklarını zannettiğimiz akrabalardan gelen tepkiler veya suskunluklar vuruyor insanı. Anlatamamak en sonunda susmak kalıyor size. Kinlenmemeye çalışmak cabası. Artık kendinden şüpheye sokan yalnızlık. "Ben ne yaptım? Sendika bu kadar mı tehlikeliydi? Nerden girdim? Ne olacak şimdi bana?" ve korku. "Yaktım mı kendimi, çoluk çocuğumu? Yoksa yaktılar mı beni?" "Kader, imtihan kardeşim başınıza gelenler" diyenlere ne diyebilirim? Her şey Allah'tan gelse amenna da kulun hiç mi günahı yok? Bizim bu başımıza gelenler günahlarımızdan da bize bunları reva görenler, bizi temize çıkarmayanlar günahsız mı? bilmiyorum. Hâlâ aklım başımda, hâlâ bazı şeylere gülebiliyorum, çocuklarıma baktıkça geçecek bu günlerde diyebildiğime seviniyorum. Çünkü biliyorum benim durumum birçok kişiden çok çok iyi. Rabbim bunu "şükür" için söylüyorum. Bütün masumların Rabbim Yardımcısı olsun inşallah. Biz bu masum bildiğimiz insanların halini, hatırını, bir ihtiyacı olup almadığını bile soramıyoruz korkudan. Onlarla irtibatlı olmak da suç herkesin gözünde...”

- ❖ *“Akrabalarımın büyük bir kısmı, arkadaşlarım, çalıştığım kurum dışındakiler, komşularım KHK’lı olduğumu bilmiyor. Durumu benim gibi olanlara ve anlayacağını düşündüğüm kişilere söylüyorum. Ayrıca çocuklarıma ve eşime zarar gelmesinden korkuyorum.”*
- ❖ *“Akrabalar bile beni aramadı. Herkes vebali gibi davrandı. Kimse kalmadı çevremde. Hemen" vatan haini" damgası vurdular.”*
- ❖ *“Akrabalarım bile, bir şeyler vardır gözüyle baktı.”*
- ❖ *“Akrabalarım ilişkiyi kesti, suçlu gözüyle bakıyor.”*
- ❖ *“Akrabalarım, komşularım çok şaşırdılar. Herkes şunu diyordu: "Biz senin suçsuz olduğunu biliyoruz." Bu söylemi diğer tüm arkadaşlarım için de söylüyormuş. Peki o zaman suçlu nerede? Kim?”*
- ❖ *“Akrabalarım, suçum olmadığını, haksızlık olduğunu ama aramaya korktuklarını söylemişler anneme. Arkadaşlar aramaya korkuyorlar. Bazıları eve geldi bir kez "geçmiş olsun" dedi ve bir daha hiç görmedim. Kimseyi aramak istemiyorum. Çünkü insanlar söylemese de rahatsız oluyor ve işimizi kaybederiz diye korkuyorlar. Bazıları da "bir şey olmasa, bunlar olamazdı. Beni niye almıyorlar?" diye düşünüyor.”*
- ❖ *“Akrabalarımda, dost bildiğim düşmanlarım varmış onu öğrendim.”*
- ❖ *“Allah'a şükür ailem hep yanımda oldu ve kısa bir süre içerisinde iş buldum ve çalışıyorum.”*
- ❖ *“Amcamın, eşimin bazı yakınlarının, "Bu suç işlemese atılmazdı." dedikoduları ile karşılaştım.”*
- ❖ *“Aniden vatan haini olduk. Suçluymuş, kandırılarak suç şebekesine hizmet ediyormuşuz gibi muamele görüyoruz.”*
- ❖ *“Anne, baba, kardeş ve eş dışındaki bütün akrabalıkları bitirdim.”*
- ❖ *“Anne, baba ve kardeşlerim dışında akraba ve arkadaşım yokmuş.”*
- ❖ *“Annem, Alzheimer oldu. Eşim, depresyon atakları geçiriyor. Kızımın aram açıldı. Sürekli beni suçluyor, "İyi olmasan olmaz mıydı?" diyor. Eşim, sabrediyor ama biliyorum o da çok üzülüyor. Kendimi öldürmeyi düşünüyorum.”*
- ❖ *“Annem, babam hâlâ bilmiyor. Bilseler kahırdan ölürlere. Ben de onların vebaline girmek istemiyorum. Kardeşlerim, uzakta faydaları yok. Kendi başına mücadele ediyorum. İş arkadaşlarımın çoğu ile koptuk. Arayıp, sormadılar bile çoğu. Etraftaki yeni çevreye hiç bahsetmiyoruz. İnsanlar anlamıyor ya da direkt suçlu gözüyle bakıyor. Depresyon, umutsuzluk had safhada. Yorgun ve çaresiz hissediyorum. Bazen hakkımı aramak bile gelmiyor içimden.”*
- ❖ *“Annem, babam ve kardeşlerim başta olmak üzere hepsi benim için çok üzülüyorlar. Ancak buna sebep olan insanları desteklemeye devam ediyorlar. Anlam veremiyorum. Kesinlikle uzmanlar tarafından incelenmesi gereken bir durum.”*
- ❖ *“Annem ve babam hâlâ ihraç edildiğimi bilmiyor. Kardeşlerimin bir kısmı biliyor.”*

- ❖ *“Annem ve babam, kız kardeşim ve diğer bütün akrabalarım, erkek kardeşim hariç herkes ama herkes benimle olan maddi-manevi bağlarını kestiler. 3 kardeşiz.”*
- ❖ *“Annem ve kardeşlerim hariç akrabalar hiç aramadı, karşılaştığımızda görmezden geldiler.”*
- ❖ *“Annem, babam kardeşlerim dışında iş arkadaşlarım, yakın arkadaşlarım, komşularım, akrabalarımın çoğu kendilerine bir şey olur diye korkularından evimize bile gelmediler. Bizi dışarıda görünce kimi görmezden geldi, kimi utanarak "Suçsuz olduğunuzu biliyoruz işinize döneceksiniz." dediler. Yillardır beraber olduğumuz insanlar bizi bir anda sildiler.”*
- ❖ *“Aramak istemiyorlar. Beni aramaya korkuyorlar. Arayan kişi sayısı çok az. Bir de bankalar aramasa hiç arayan olmayacak.”*
- ❖ *“Aramaz, sormaz ve görmez oldular.”*
- ❖ *“Aranmaz oldum. Benden kaçmaya başladılar. İmam, camide mukabele okutmadı. Cemaat, vebalı gibi yanımda namaz kılmadı. İftiraya maruz kaldım. Yani hayatım felç oldu.”*
- ❖ *“Arayıp soran çok az insan kaldı çevremde. Çoğu arkadaşım memur olduğu için korkuyorlar.”*
- ❖ *“Arayıp soran kalmadı. Zaten etrafıma "emekli oldum." dedim tepkilerden korunmak için. Birkaç akrabam hariç, bilen yok. O sebeple soran da yok fazla ama KHK ile ismimiz yayınlandığından bilen arkadaşlar da aramıyor zaten.”*
- ❖ *“Arayıp soran maalesef olmadı. Elime silah almışlığım yok. Ancak millet "terörist" gözüyle bakıyor...”*
- ❖ *“Arayıp sormaz oldular. Girdiğim ortamın mutsuzluk sebebiyim. En çok da en sevdiğim üzdü beni. “Size zulüm edildi." demiyorlar da “bu bir imtihan” diyorlar. Bunu diyenler aynı tip imtihanı yaşamadan ölmesin.”*
- ❖ *“Arkadaş çevrem ilişkiyi kesti, bir mesaj dahi atmaz hale geldiler. Gözaltına alındıktan sonra oturduğumuz evi sattık. (1 yıl olmuştu daha alalı). O apartmanda oturmak istemedik. Şu an oturduğum yerde kimseyle iletişim kurmuyorum bizi bilirlerse dışlarlar. Eminim, kızım ortaokulda arkadaş çevresine yalan söylüyor işimle ilgili. Bu yaşta (11 yaşında) çocuk kimseye güvenmemeyi öğrendi. Oğlum ana okulda, velilerin hiçbir etkinliğine katılmamaya çalışıyorum. Birisi bir şey sorar işimle alakalı veya bir tanıyan olur ihraç olduğum ortaya çıkar oğlum dışlanmasın diye.”*
- ❖ *“Arkadaş çevremden uzaklaştım. Bana kötü gözle baktılar. Hep kaçtım, suçluymuş gibi.”*
- ❖ *“Arkadaş çevrem çogunluğu devlet memuruydu. İnsanlar kendilerine de suçlama yöneltmesinden çekindikleri için ilişkilerini kestiler.”*
- ❖ *“Arkadaş çevrem hemen tamamı telefonla dahi aramadı. Maddi ve manevi destek göremedim. İhraç olduğumu sakladım. Emekli oldum dedim. Başka şehre taşınmak zorunda kaldım. Yeni tanıştığım insanlara yalan söylemek zorunda kaldım. Durumumu kimsenin öğrenmesini istemedim.”*

- ❖ *“Arkadaş çevremiz bizden uzaklaştı. Sebebini sorduğumuzda aramaya bile korktuklarını ifade ettiler.”*
- ❖ *“Arkadaş çevremiz dağıldı. Ailem sahip çıktı. Hem ben, eşim ve çocuklarım hem de ailem insanlara olan güvenimizi yitirdik.”*
- ❖ *“Arkadaş, dost, komşu, akraba kimse aramaz oldu. Yalnızlığa terk edildik. Benim için sadece çocuklarım önemli, gerisi boşmuş bunu gördüm. "Aç mısın, tok musun?" diye soran olmadı.”*
- ❖ *“Arkadaşların ve akrabaların çoğu telefonla aramaya bile korktular. Uzak duruyorlar.”*
- ❖ *“Arkadaşlarımız, aile dostlarımız, akrabalarımız selam vermeye korkuyor. Bunu çok iyi hissedip, gördüm ve yaşadım. Neyden korkuyorlar acaba? Allah (cc.) Yardımcıları olsun.”*
- ❖ *“Arkadaşlarım aramayı kesti, komşular görmemezlikten geldi.”*
- ❖ *Arkadaşlarım aramaz oldu. Apartman komşularım, arkamdan konuşmaya başladı. Akrabalarım sadece sorular sordu. "Eeee ne olacak şimdi? İstediyin zaman işine dönecek misin?" gibi, dalga geçer gibi. Bir kısım akrabalarım ise artık normal davranmamı garipsedi. Gülmeyi haram saydı. Sürekli üzgün olmam gerektiğini düşündü. Bir kısmı da hafife aldı. "Ne var ki, kadınsın, çocuğuna bak." dedi yılların emeğini hiç sayarak.”*
- ❖ *“Arkadaşlarım, benimle iletişim kurmaya korktular. Kendilerine de bir şey olacak zannettiler. İşverenler duyunca kapıdan kovdular.”*
- ❖ *“Arkadaşlarım, korkudan telefon rehberlerinde numaramı sildiler.”*
- ❖ *“Arkadaşlarım ve akrabalarımın büyük bir kısmı uzaklaştılar. Kalanlarda da iki yüzlülük diz boyu.”*
- ❖ *“Arkadaşlarımla ilişkilerim tamamen kesildi. Selam bile vermeden hiç tanımayan tavrına girdiler.”*
- ❖ *“Arkadaşlarla olan görüşme tamamen azaldı. Çoğu hiç aramadı. Komşulara belirtmedim. Evden çıkmadım. Sonra başka işe girdiğimi ifade ettim. Akrabaların haberi olmadı.”*
- ❖ *“Arkamdan dedikodu çok yapılıyor. Tanımamazlıktan gelenlerin sayısı arttı. 2. Sınıf muamelesi görüyorum.”*
- ❖ *“Artık bir Türk olmak, Türkiye de yaşamak istemiyorum. Pasaport verilmediğinden bu ... ülkeden de çıkamıyorum. Ülkemin bana ihanet ettiğini düşünüyorum. Halbuki ben defalarca ücret almadan çalıştım. Toplam meslek hayatımda 1 hafta raporum vardır ya da yoktur. Ama "vatana ihanet ettin " diyorlar...”*
- ❖ *“Artık hiçbir şey eskisi gibi olamayacak. Hiçbirisini affetmeyeceğim.”*
- ❖ *“Artık çoğuna güvenemiyorum.”*
- ❖ *“Artık hiç kimseye güvenmiyorum Yakın arkadaşlarımla çoğu beni aramaya korkuyor vebalı muamelesi yapıyorlar.”*

- ❖ *“Aşırı stres ve üzüntüden kendimi dışarıya kapattım. İnsanların bana acıması ve mesleğimi yapamamak beni a-sosyal bir insan haline getirdi.”*
- ❖ *“Ateş olmayan yerden, duman çıkmaz.” düşüncesiyle suça bulaştığım çeşitli yollarla ima edildi ve arkadan konuşuldu.”*
- ❖ *“Atılan iftiranın etkisi o kadar büyük oldu ki, birkaç kişi hariç çevremde kimse kalmadı. Tanıdıklara rastladığımda kafalarını önüne eğip "Suçsuz olduğuna inanıyoruz, adalet bir gün gerçekleşir, sabret." gibi laflar edip hızla yanımdan ayrıldılar. Şu koskoca dünyada bir toz zerresi kadar değersiz, yalnız ve gereksiz hissediyorum. Her geçen gün daha da anlamsızlaşıyor hayat. Geç gelen adaletin hiçbir yarayı kapatamayacağını anladım ve artık olacakları önemsemiyorum.”*
- ❖ *“Babam A... Parti İlçe Başkanıydı. A... Parti Kurucular kurulu üyesiydi ve hayatı Milli Görüş camiasında geçti. Bizi de öyle yetiştirdi ama ben kurum kanaatiyle atılınca babamı da oğlu "FETÖ'cü" diye çok sevilmesine rağmen görevden aldılar.”*
- ❖ *“Babam Alzheimer hastası, hiçbir bilgisi yok. Annem 75 yaşında, sağlık problemleri var ve babama bakmak zorunda. O sebeple ihraç harici hiçbir olayı bilmiyor. "Buna da şükür, başka bir şey olmasın da" diyor ağır cezadan bihaber. Küçük kardeşim hükümeti tercih etti. İstemiyorum ve pek görüşmüyorum. Diğerleriyle görüşüyorum. Eşim ve çocuklarımla sıkıntılara rağmen hayata devam ediyoruz.”*
- ❖ *“Babam bir süre konuşmadı, annem suçlayıcı bir şekle büründü. Bir süre sonra gözaltına alındım, ikisi de sahip çıkmaya başladılar. Ancak baştaki tavırlarını unutmak mümkün değil. 2 abim partizan ve ciddi suçlamalar oldu, 2 abim suya sabuna bulaşmaz ama onlar da ara sıra laf ve halleriyle suçladılar. Ben atılınca "Bu kıza kim bakacak şimdi?" diye tasalanmışlar abilerim :) Büyük abim ve kızı memurdu, benle irtibatı kestiler, telefonda numaramı silmişler :) Ben çok sonra öğrendim bunları. Sonradan herkes biraz yumuşar gibi oldu ama benim gözümde ablalarımın başka kimsenin zerre kadar değeri yok. Abilerimi sildim, mecbur olmadıkça konuşmuyorum, görüşmüyorum. Bu yaptığımdan dolayı da terbiyesizlikle suçlanıyorum. Bazı arkadaşlar konuşmayı kesti ama çaktırmamaya çalışıyorlar.”*
- ❖ *“Babam uzun bir süre konuşmadı. Şu an da ailem suçluyor beni. İlişkilerin devamı için susarak bakıyorum. Arkadaşlarım hiç alamadılar bile. Yolda görünce bile selam vermiyorlar.”*
- ❖ *“Babam üzüntüden vefat etti...”*
- ❖ *“Babam ve annem bir suçun yoksa seni atmazlardı!" Dedi.”*
- ❖ *Babam yok. Annem ve kardeşlerimden Rabbim razı olsun. Önce Rabbimin sonra onların maddi manevi desteğiyle ayaktayım... Birkaç arabamla ilişki kestim. Birkaçı da kendileri kesti... Beklemediğim çok insandan "oh olmuş!" diyenler oldu. Beklemediğim çok insan da “Seni herkes biliyor. Sen terörist olamazsın." dedi. Yalnız manevi olarak her "terörist" olarak suçlandığımda büyük bunalımlar yaşadım. Maddi sorunlarımız umurunda olmadı. Bir de çocuklarımı çok özledim. Mesleğime ait en küçük materyal beni çok sarsıyor hâlâ...”*
- ❖ *“Babam, terörist gördüğünden evden kovdu. Kardeşlerim arayıp, sormadı.”*

- ❖ *“Bacanağım olacak ...ile ortak iş kurmuştuk. Arabamı satıp, etraftan borç para toplamıştım. Tutuklandığım için ortaklıktan ayrılmak zorunda kaldım ve benim yaklaşık 20 bin liramı vermedi. Kurduğumuz işten çok iyi para kazanmasına rağmen. Ayrıca ben içerdeyken ailemi de " Onu çıkaracak birini buldum." deyip bir kez daha kazıklamak istedi ama buna ben müsaade etmedim.”*
- ❖ *“Bakışlar yetti, söze ihtiyaç bırakmadı. En samimi dostların seni görünce sana adeta yokmuşsun gibi davranması, yolunu değiştirmesi son iki yıldır yaşadığım rutin davranışlar haline geldi.”*
- ❖ *“Bana "Senden daha iyi bir insan tanımadım" diyenler, ihraç edildikten sonra terör muamelesi yaptılar. Karıncayı incitmeyen adam, nasıl olurda insan öldürür anlatamadım kimseye.”*
- ❖ *“Bana karşı değişiklik yok ama yaşadığım haksızlığı insanlara anlatamamak zoruma gidiyor.”*
- ❖ *“Başıma gelen bu durumun aynısını yaşamaktan korktukları için arayıp sormadılar. Tamamen uzaklaştılar. Suçluyum gibi davranıldı. Yalnız bıraktılar beni, dinlemeden yargıladılar.”*
- ❖ *“Başta ailem, arkadaşlarım, meslektaşlarım tarafından dışlandım kimse arayıp sormadı.”*
- ❖ *“Başta akrabalar olmak üzere çevremdeki herkes (ailem ve benimle aynı durumu yaşayan arkadaşlarım hariç) benimle irtibatı kopardı. Hangi ortama girsem "kızım sana diyorum gelinim sen dinle" mantığıyla etmedikleri hakaret, küfür, aşağılama kalmadı. Ben de artık daha fazla hakaret duymamak için özellikle akrabalarımınla bir araya gelmemeye çalışıyorum.”*
- ❖ *“Başta herkes benden uzaklaştı. Tabi, ailem ve kardeşlerim hariç ve bir kısım yakın akrabam. Biraz kindar yapım olması hasebiyle şu an bana yaklaştırmaya çalışan yakınlarım var. (Nedenini bilmiyorum). Ben zerre uzaklaşan kişilerle tamamen alakamı kestim. (yanlış veya doğru demiyorum) Birçok yeni arkadaşlar edindim ve bunlar olaylardan etkilenmeyen kişiler. Zor zamanda arkadaş olarak yanımda durdular ve duruyorlar. Nasıl anlatayım; biraz dik durup, tepkimi yüksek sesle dile getirip, bana uzak duranı tamamen yanımdan uzaklaştırıyor, bana yakın olanı da bu konulara hiç girmeden yatay seyirde muhabbete devam ediyorum.”*
- ❖ *“Başta ihraç olmamın sebeplerini eşime ve mevcut hükümeti deliler gibi destekledikleri için eşimin ailesine bağladım ve ailesinden nefret ettim. Bu durum zaman zaman aile huzurumu olumsuz etkiledi. Eşimin ailesi ile bir yıl görüşmedim fakat eşime olan saygım ve sevgimden dolayı anne babası ve kardeşleri ile görüştim. Hâlâ mecbur olduğum için görüşüyor olmam beni rahatsız ediyor. Eşimin akrabalarını tamamen sildim. Bu süreç başladığında hiç kimse ile görüşmediğim için olumsuz tutumlarını görmek nasip olmadı çok şükür. Ancak hâlâ görüştüğüm lise arkadaşlarımın siyasi tacizlerine maruz kalmam nedeni ile onlarla da irtibatımı kestim. Şu an ne yeni bir çevre edinebiliyorum/ edinmek istiyorum ne de eski dostluklarımı devam ettirebiliyorum. Özellikle sosyal bir varlık olan öğretmenlerin bu şekilde "sudan çıkmış balığa" dönmesi inanılmaz travmalara neden olacağı kanısındayım (-ki ben öyleyim) "Yaşamının hiçbir anlamı kalmadı." dedim her zaman. Ölüm haberlerin "kurtuldular" diye sevindim ve "Beni ne zaman alacaksın Ya Rabbi?" diye ağladım. Fakat iki çocuğumun olması beni hâlâ mecburen hayata bağlıyor.”*

- ❖ *“Başımıza bu mağduriyeti musallat edenlere karşı kin duyuyorum.”*
- ❖ *“Başta itibar kaybı. Maddi ve manevi eksiklik Gelecekte ümidim kalmadı. Acıma hissimi yitirdim. İnsanlara güvenim kayboldu.”*
- ❖ *“Başta kardeşlerim olmak üzere yakın arkadaşlarımın büyük bir kısmı beni suçlu varsaydıkları için ilişkilerini kopardılar. Kendi ailem, çocuklarım destek olmasaydı bu süreci atlattım mümkün olmazdı. Arkadaşlarımın ve yakın akrabalarımın büyük kısmıyla iletişimim koptu.”*
- ❖ *“Başta psikolojik ve ekonomik sorunlar olmak üzere birçok sorun ile (ailevi sorunlar, toplumsal sorunlar, çevresel sorunlar vb.) karşı karşıya kaldım. Ailemin ve yakınlarımın bana karşı tutumu önemli ölçüde değişti. Yalnızlaşma ve ötekileşme gibi durumlarla baş başa kaldım. İnsanların bakışları bile değişti. İçime kapandım, mümkün merteye insanlarla ilişki içine girmedim. Ailem ve yakınlarımla gerginlikler yaşadım. Çevremden soyutlandım.”*
- ❖ *“Başta yakın akraba olmak üzere arkadaşların çoğu ilişkilerini kestiler. Sorduğumda "Ya bizi de fişlerlerse" dediler. 32 yıl hizmet ettim, bir uyarı cezası dahi almadım. Ama bir gece kapının önüne koyuldum.”*
- ❖ *“Başta yakın akrabalar ve arkadaşlar olmak üzere, yasadışı bir faaliyette bulunduğum ve suçlu olduğum gibi bir algı var. Bu kahredici yaklaşım toplumda adalet, hakkaniyet ve merhamet duygusunun hiç kalmadığını gösteriyor. Yakın çevre ve toplum nezdinde banka hesabı bulunması zaten bir terör eylemi olarak kabul görüyor. Bu akıl dışı yaklaşım, hayatımı zindana çevirmeye yetiyor.”*
- ❖ *“Bazen kendimi cüzamlı hasta gibi hissediyorum.”*
- ❖ *“Bazı insanlar, "Vatan haini" gibi bakıyorlar.”*
- ❖ *“Bazıları "terörist" gözüyle bakmaya başladı.”*
- ❖ *“Bazı arkadaşlar aramamaya başladı. Kız mıyorum ama üzücü. Ailem beni anlamıyor. Akrabalarım hâlâ "masumsan çıkacak" gibi ifadeler kullanıyorlar. Suçlu benmişim gibi davranıyorlar. Ailemin ciddi ekonomik sıkıntıları var ve bunları çözemiyorum. Çalıştığım dönemde kardeşlerimin eğitim masraflarını karşılıyordum. Şimdi o da yok. Madden, manen hayatimi mahvettiler.”*
- ❖ *“Bazı arkadaşlarım hiç aramadı. Herhalde korktular.”*
- ❖ *“Bazı arkadaşlarımla görüşmüyorum. Ancak sosyal çevrem eskisi gibi. Pek bir değişiklik olmadı. Suçlayan, yargılayan olmadı.”*
- ❖ *“Bazı insanlar, özellikle iş arkadaşlarının çoğu uzaklaştı. Az bir (sol eğilimli) grup eskisinden fazla sahip çıktı.”*
- ❖ *“Bazı komşularıyla ters düştük artık görüşmüyorum. Kendi ailem annem ve kardeşlerimle sürekli konuşup tartışıyoruz. Sürekli kendimi savunmaktan, bir suçumun olmadığı söylemekten yoruldu. Ve de bu durumumu bilen etrafımdaki insanların tavırlarından yoruldu.”*

- ❖ *“Bazı komşu, arkadaş ve akrabalarımın uzaklaştıklarını, arayıp sormadıklarını, görüşmediğimizi söyleyebilirim.”*
- ❖ *“Bazıları bizden uzak durmaya çalışıyor, bazıları acıyarak bakıyor, bazıları bizi umursamıyor, bazıları da "oh olsun" diyor.”*
- ❖ *“Bazıları empati yapabiliyorken, bazılarının umurunda bile değilim.”*
- ❖ *“Bebeğin aşısını yapan sağlık ocağındaki ebe "boşan o terörist kocandan" demiş. Onun dışında beni gerçekten tanıyanlar (anne baba ve kardeşlerim özellikle) bana destek olmaya çalıştılar.”*
- ❖ *“Ben ailemle ilgili bir sorun yaşamadım... Ama kendim de İHL⁶³ mezunuyum ve sözde dindar, duyarlı bir çevrem olduğumu zannediyordum. Onların bu süreçteki tepkisizliği, korkaklığı ve kendilerine zarar gelmemesi için aleni ifade ettikleri bu zulmü yapanları desteklemeleri benim insanlara olan güven duygumu tarumar etti...”*
- ❖ *“Ben ki FETÖ örgütünün dershanesine, yurduna ya da herhangi bir kurumuna, kuruluşuna gitmiş biri değilim. Bunu yakınımında olan herkes bilir. Ancak KHK'lı tasfiyeden sonra kimse bilmiyormuş gibi beni "FETÖ'cülükle" suçluyorlar. Fiziksel ve psikoloji baskı yapıyorlar. Bakışları dahi etkiliyor beni. Düşman gibi bakıyorlar. Yıldım, bıktım artık. Sözlü taciz ediyorlar.”*
- ❖ *“Ben Sünni'yim. Alevi arkadaşım "Altın çamura da düşse altındır." dedi. Doğru olan herkes sabretsin.”*
- ❖ *“Ben susunca, fikrimi beyan etmeyince, yaşanan zulmü anlatamayınca, beni başkaları için ağlarken görmeyince benim sevdiğim beni sevmeye devam etti. Ama ben susmadım. Gerçeği görsünler istedim sonuç mu; bir gerçekle tekrar yüzleşmek zorunda kaldım, insan kendi istemedikçe siz ona hiçbir şeyi gösteremezsiniz, duyuramazsınız... Yalnızken iyice yalnızlaştım...”*
- ❖ *“Ben ve ailem birer cüzamlı gibi muamele gördük.”*
- ❖ *“Ben ve ailemden uzak duruyorlar. Ziyaret etmiyorlar. Bilinçli olarak karşılaşmamaya çalıştıklarını hissediyorum.”*
- ❖ *“Ben yaşadıklarımı gizledim en başta. Çünkü çocuklarımın etkilenmesini istemedim. Bu olayın hemen ardından taşındık ve yaşadıklarımızı gizledik. Tabi anlayan oldu sonrasında ama beni artık tanıdıkları için çok etkilemedi. Ben kabuğuma çekildim. Biraz yoruldu da. Kendimi anlatmak istemiyorum kimseye. Yaptığım, işlediğim bir suç, hata yok. İnsanların da ne düşündüğü umurunda değil artık...Bu süreçte tabi ki insanlara olan güvenim çok sarsıldı. Büyük kızım da her ne kadar biz söylemesek de anlıyor. Bazı şeyler etkiliyor, ister istemez. Yaşadıklarımızı ifade etmekte çok zor yaşadıklarımız da çok zor... Yoruldum artık. Bir an önce mesleğime döneceğim günü bekliyorum.”*
- ❖ *“Benden kaçıyorlar ve görmezden geliyorlar, ilişki ya da diyalog, telefona bile numaramı yazmak istemiyorlar.”*

⁶³ İHL: İmam Hatip Lisesi

- ❖ “Beni 10 yıldır tanıyan mesai arkadaşlarım ve en yakın arkadaş çevrem, komşularım arayıp sormadı. Tüm ilişkilerimiz bitti. Akrabalar, "Telefonumuz dinlenebilir" diye geçmiş olsun bile demek için aramadılar. Onlarla da ilişkiyi bitirdim. Çocuğumun 8.sınıfı bitirmesini bekledim ve sonunda il değiştirdim. Artık dışarı çıktığım zaman iş yerimden ve eski arkadaş çevremden tanıdık birilerini görmüyorum, daha huzurluyum.”
- ❖ “Beni arayanı aradım. Malum vebali gibiyiz. Başka kimseyle ilişki kurmadım.”
- ❖ “Beni çok iyi tanıyan yıllardır ne kadar çok ders çalıştığımı, nasıl bir hayat sürdürdüğümü çok iyi bilen insanlar bile, "Vardır bir suçu." anlayışıyla yaklaştılar. Meslekteki arkadaşlarımın neredeyse tamamı benimle görüşmeyi kesti, en yakınlarımız bile yaşadıklarımızı hafife aldı.”
- ❖ “Beni çok iyi tanıyanlar bile bize yapışan etiket dolayısıyla başına bir şey gelecek korkusuyla aramadı. "Terör örgütü üyesi" gibi ağır bir suçlama psikolojimi bozdu. İntiharı düşündüm ama 2 çocuğumun çaresiz ardında kalacak olmaları beni engelledi. Büyük oğlum üniversitede okuyor. Psikolojik sıkıntıları oldu. Doktor intihara meyli olduğunu söyledi. Okulunu değiştirmek zorunda kaldı. Maddi sıkıntılardan dolayı. Bir süre antidepressan kullandık. Bimer- Cimer -AYM- Danıştay -OHAL komisyonu -Valilik komisyonu -MEB a başvuru yaptım. Olumlu ya da olumsuz bir cevap alamadım. Şu an OHAL komisyonunda inceleme devam ediyor. Şu an ödememiz gereken kredi borçlarımız var ve sağlık güvencemiz yok.”
- ❖ “Beni değil "Bizi" suçladıklarını görüyorum. Ben de "Bizden değil, benden sorumluyum." diyorum. " Bana ne bizden diyorum." özetle ama "Kurunun yanında yaş da yandı, maalesef." diyorlar. Ben de "yanan hep yaşlar kardeşim, kurular yurt dışına uçalı çoook oldu." diyorum. Bağnaz insanların, hep dindarların dışındakilerden oluşur zannetmişim ama maalesef dindarlarmış gerçek bağnazlar. Ben de bir dindarım ama bağnaz değilim. Dinsiz gördüğümüz insanlar beni veya bizi daha iyi anladılar bu süreçte. Yazık ki, ne yazık. Birebir konuşmalarında kimse beni suçlayamadı. Darbe yapanlara hiç küfretmeyen ben, küfredince konuştuğum yakınlarım tabii şaşırıyorlar, şaşırıyorlar da.”
- ❖ “Beni suçlamasalar da benim suçsuz olduğumu her defasında dile getirip hiçbir şey yapmayan dilsiz şeytanlar grubuna dahil oldular. Benim için bir anlamları kalmadı.”
- ❖ “Beni suçlu buluyorlar. Dinsiz gibi görüyorlar. Siyaset meydanına dönmüş Cuma'lara niye gitmediğimi sorguladılar mesela. Şaka değil bu; "Halife"ye yanlış yaptığımı düşünüyor.”
- ❖ “Beni suçlu gördüler. Medyaya inandılar, akrabalarım dahi.”
- ❖ “Beni üzen durum akraba çevremde kara cahilliği. Benim suçsuz olduğumu belirtmeleri ferahlatıyor. Fakat adaletin yok edildiğinden habersizler. Bunların bir sorumlusu olan siyasilerin ve iktidarın sorgusuz destekçileri ve onlara büyük saygı duymaları beni incitiyor. Adalet ve çözüm sunmak gibi derdi olmayan iktidarın (OHAL komisyonu gibi) mağduriyetleri gidereceğine inanmaları "at gözlüğü" taktıklarını gösteriyor.”
- ❖ “Benim darbe gecesi tank falan sürdürdüğümü düşünüyorlar.”
- ❖ “Benim gibi vatan sever birinin, vatan haini suçlamasıyla karşı karşıya kalmasından daha kötü ne olabilir.”

- ❖ *“Benim ihracım bir akrabamın iftirası şeklinde olduğu için daha çok ona kızıyorlardı. Ancak ben bunun iktidarın adalet anlayışının yanlışlığından kaynaklandığını anlatmaya çalıştığımda bana kızıp “Hâlâ akıllanmadığımı” söylediler. A... partiyi eleştirmedığımız sürece iyiyiz, yoksa kavgalar yaşanıyor aramızda. Yani suya sabuna dokunulmayan aile ilişkilerimiz var. Talebelerim ise "Size haksızlık yapıldı, biliyoruz. Ama elimizden bir şey gelmiyor." şeklinde yaklaştılar.”*
- ❖ *“Benim suçlu olduğuma kesinlikle inanmıyorlar. Ancak bana bu zulmü yaşatanların da zalim olduklarına ve haksızlık yaptıklarına inanmıyorlar.”*
- ❖ *“Benim yanlış yolda olduğumu yüzüme vurdular.”*
- ❖ *“Benim de insan olduğumu, insani duygular taşıdığımı unuttular. Yaftaladılar, suçladılar, kendi mahkemelerinde yargıladılar ve ne yazık ki hepsi benim gözümde bitti.”*
- ❖ *“Benimle aynı durumu yaşamayanların gözünde öcü oldum. Bu durumumu anlatmaya yeterli.”*
- ❖ *“Benimle gayet iyi konuşuyorlar ama arkamdan "Vardır muhakkak bir şeyi, yoksa niye atsınlar?" dediklerini biliyorum.”*
- ❖ *“Benimle iletişime bile geçmeye çekinildi. "Cüzzamlı" muamelesi gördüm.”*
- ❖ *“Benimle kimse görüşmek istemedi. Herkes beni suçlu gördü. Benimle iletişimde olmanın onlara zarar vereceğini düşündüler. Halen de görüşmüyoruz. Yeni edindiğim birkaç arkadaşım var, o kadar.”*
- ❖ *Benimle konuşmama, selam vermeme, beni yok sayma, yolunu veya yönünü değiştirme, nefretle bakma, dışlama, yok sayma, hiçliğe ve açlığa mahkûm etme. Çocuğumu devlet ortaokuluna kaydederken, cemaate yakın bir okulda bir yıl okumuş diye iki hafta kaydetmemek için beni oyaladılar. Oğlum psikolojik baskı altına alındı. 6 sınıf öğrencisi.”*
- ❖ *“Beraat de alsam hiç değişen bir şey olmadı. Vebalı gibiyim gözlerinde. Hâlâ işe iade olmadığım için, "Demek buldular bir şey" bakışları:.”*
- ❖ *“Beraber çalıştığımız insanların bile bir grup haydudun, hukuksuz suçlamaları karşısında durumdan nemalanma çabaları, güvensiz ilişkiler, yalan ve iki yüzlü kişilikleri daha net ortaya koyuyor. Her ne kadar avukat tutup tüm bu temelsiz ve uydurma suçlamalara yönelik cevabımızı vermiş olsak ta, biliyoruz ki konu zaten top yekûn bir sistem sorunu ve yönetim sorunu. Bize bu yapılanlara en küçük katkısı olan tüm şahıs ve yöneticiler hem bu dünyada hem de öbür alemde hesap verecek.”*
- ❖ *“Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi kişiler...”*
- ❖ *“Bir anda hepsi çevremden kayboldular, sağır, dilsiz ve görmez oldular. Aramaz oldular.”*
- ❖ *“Bir anda sormadan dinlemeden "ateş olmayan yerden duman çıkmaz" hesabı suçlayıcı tavırlara girdiler.”*
- ❖ *“Bir anda vatan haini, şerefsiz, adi yavşak gözüyle bakıldı. Oysa bir gün öncesine kadar en güvendikleri arkadaşları iken.”*

- ❖ *“Bir avuç insan kaldı çevremizde adam gibi insan. Evimizde yiyip içenler, "terörist" diye bakıyorlar çocuklara, bize. İrtibatlarını tamamen kestiler. Bir tek anne, baba, kardeş, kuzenlerimiz var. Arkadaşların hepsi bitti, gitti, hatta arkamızdan orada burada iftira atan bile çok oldu.”*
- ❖ *“Birçoğu artık ne arıyor ne soruyor. Bazılarının yanında konuşmaya, bir fikrimi ifade etmeye korkuyorum. Özellikle iktidarın aleyhine mağduriyetler söz konusu olduğunda, "Bak FETÖ'cü gibi konuşuyor." diyorlar. "Bir şey yapmamış olsa, ihraç edilemezdi. Demek ki bir şey yapmış." diyorlar. Olmayan şeyleri ben ve ailem yapmışız gibi laflar duyuyorum.”*
- ❖ *“Bir defa insanlar ön yargı ile bakmaya başladılar. Ailem dışında herkes yüz çevirdi. Ne iş yapabileceğim noktasında çok sıkıntı yaşadım, hâlâ yaşıyorum. Evim kira olduğu için ödemekte çok zorlandım.”*
- ❖ *“Bir gece de bizi vatan haini yaptılar. Rabbim aynısını yaşatsın bu insanlara.”*
- ❖ *“Birkaç iyi arkadaşım ilişkilerini kestiler, bazıları tamamen kopardı bağları. Sosyal medyada doğrudan hakaret eden bir eski arkadaşım oldu. Onun dışında hükümetle aynı fikirde olmasalar da mesafe koyan çok arkadaşım oldu. Genel olarak sakınıyorlar. Öte yandan diğer arkadaşlarımla daha çok yakınlaştım. Onların desteği ile ayaktayım bugün. Nişanlımdan ayrıldım, KHK'nin dolaylı etkisi oldu. Vize ile yanına gidecektim. Başka ülkede yaşadığı için, ancak KHK' dan etkilendiğim için uzun süre vize alamadım. Araya mesafe ve zaman girdiği için ayrıldık.”*
- ❖ *Bir kısım insanlar iletişimi tamamen kesti. Korku psikolojisine bağlı olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *Bir kısım insanlar beni tanımadığı için "Acaba bir şey var mı?" diye uzak kaldılar. Suçlama muğlak olduğu için yalnızlaştırma ve itibarsızlaştırma politikasının yürütüldüğünü düşündüm.”*
- ❖ *“Bir kısmı çok destek oldu Bir kısmı yüzümüze gülüp, arkamızdan konuştu Bir kısmı düşman olup iletişimi kesti (herkesin ne mal olduğunu bu süreçte gördük).”*
- ❖ *“Bir sabah kalktığımızda arabamıza "FETÖ'cüler s... gidin buradan!" diye yazılmıştı.”*
- ❖ *"Bir suçu var ki ihraç edildi...Bu da teröristmiş. Kul hakkı yediler oh olsun. Bunlar katil 250 kişiyi şehit ettiler... Hainler... devlet düşmanı..." ile itham edip ilişkilerini kesiyorlar.”*
- ❖ *“Bir suçunuz yoksa dönersiniz sabredin.”*
- ❖ *“Bir süre suçladılar bizleri bazı aile efradı. Maddi olarak ta tamamen yalnızlaştık. 3 çocuğumla ayakta durmaya çalışıyorum. Ve tabi işsizim. Babam destek oluyor. Benlik saygımı yitirdim. Sosyal yalnızlık yaşıyorum.”*
- ❖ *“Birtakım soysuzlar hariç kimseyle sorun yaşamadım. O soysuzlar ne yazık ki en yakın sandığım kişilermiş. Onlardan kurtuldum. Şimdi daha iyi bir çevrem var.”*
- ❖ *“Bir terörist muamelesine tabi tutuldum. İnsanlar mevcut konumdan bu konuma düşünce acıyarak bakmaya başladı.”*

- ❖ *“Bir terörist olmadığım konusunda en yakınımındaki insanları bile ikna edemedim. Daha önce benden yardım talep eden insanlar bile benden uzaklaştı. İnsanlar bize sanki bir 'temizlenmesi gereken pislik' gibi bakmaya başladı. Doğruları anlatmaya çalıştığım da, "Vardır devletin bir bildiği" ya da "Ateş olmayan yerden duman çıkmaz" dediler. En sonunda kendimi anlatmaktan vazgeçtim.”*
- ❖ *“Birçoğu telefonlarımı, sosyal medya hesaplarımı engelledi. Beni görünce yol değiştirenler, "terörist" diyenler çoğaldı. Yakınlarımdan niye x kişi ihraç olmadı da sen oldun gibi yorumlarda bulundu...”*
- ❖ *“Birçok akrabalarım korkularında benimle temaslarını kestiler. Devam ettiren sınırlı sayıdaki dostlarım ise kendi numarası ile temas kurmuyor.”*
- ❖ *“Birçok insan korkudan hâl hatır soramaz, arayamaz oldu; onları anlayabiliyorum. İş bulma konusunda kimse yardımcı olamıyor, çekiniyorlar, onları da anlıyorum. Anlıyorum ama hak veremiyorum maalesef. Türkiye'nin bu şoku üzerinden atması, insanların birbirine ve devletlerine güven duygularının yenilenmesi on yıllar alacak. Ben bu işten zarar gördüm elbette ama beni daha fazla üzen çocuklarımın böyle bir ülkeye doğmuş olmaları, böyle bir ülkede yaşayacak olmaları.”*
- ❖ *“Birçok şeyi eşimin ailesinden sakladık. Komşular ve ev sahibi dahi durumu bilmiyor. İhraç olduğum işyerinden 2-3 kişinin 1-2 defa araması, görüşmesi dışında arayan eve gelip merak eden olmadı. Arayanlarda daha sonra aramaz oldu. En yakın arkadaşlarımız dahi aramaz oldu. Akrabalardan bazıları telefonla aramaktan çekinir oldu. Ben ve ailemde insanlara bizim yüzümüzden zarar gelir endişesiyle kimseyi aramaz olduk ve gitgide iyice yalnızlaştık.”*
- ❖ *“Birebir konuşmalarda beni tanıdığını ve haklı bulunduğunu söyleyen insanlar toplum içinde görmüyormuş, tanımıyormuş gibi davranıyor. Tek tek insanların değil toplumun büyük çoğunluğunun korkak ve kaypak olduğunu düşünüyorum. İçinde yaşadığım çevre ve tanıdığım insanlara güvenmiyor ve artık zorunlu olmadıkça iletişim kurmuyorum. Hatta saklamaya gerek yok, şans ve bahis oyunları oynuyorum. İnsanların tutum ve davranışları hakkında; "Bu ülkeden gitmek imkânı bulursam yanlarında bir dakika durulmayacak iki yüzlü insanların tutum ve davranışları işte." diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Birinci derece aile fertlerim dışında neredeyse hiçbir ilişkim kalmadı. Zaten akraba ve arkadaşlarım kendilerini bilinçli bir şekilde benden uzaklaştırdılar. Bu tavırlarını gördükten sonra da ben de herhangi bir şekilde onlarla iletişime geçmek istemedim. Şu an telefonumda en fazla 40 kişinin bilgileri mevcuttur sanırım. Süreç itibarıyla tamamen yalnızlaştırıldığımızı / ötekileştirildiğimizi söyleyebilirim. Hatta şu yaşadığımız zor ekonomik dönemde bana borcu olan kendi bizzat öz dayım benimle ilişkisini kesip paramın üzerine yattı. Anlatacak çok şey var da...”*
- ❖ *“Birinci derece akrabalarım tarafından the Cemaatle (FETÖ) hiçbir bağlantım olmamasına rağmen şikâyet edildim, eniştem tutuklandı, kardeşim 18 ay hapis yattı. Babam rahatsızlandı ve topal kaldı, kayınpederim kısmi felç geçirdi. Utanılacak bir şey yapmadığımız için utanmadık ama insan suretindeki sırtları görmek en çok üzdü bizi.”*
- ❖ *“Birinci derece yakınlarım hariç (çok şükür) akraba ilişkilerim tamamen bitti. Sadece birinci derece yakınlarımın, maddi, manevi desteği ile devam ediyorum.”*

- ❖ *“Birinci dereceden ailem de sıkıntı yok. Sülalem ve arkadaşlarımda ilişkilerim bozuldu. İletişimim zayıfladı. Aranmamaya başlamadım. İlgisiz oldular.”*
- ❖ *“Birinci dereceden yakınlarım ve beni tanıyan yakın arkadaşlarım (meslektaşlarım hariç) hep destek oldular. Diğerleri uzaklaştı, korktular, " Bana da bir şey olur." vs. diye.”*
- ❖ *“Birkaç arkadaşım dışında kimse arayıp sormadı, bir ihtiyacım olup olmadığını sormadı, sanki "Oh olsun, iyi oldu!" der gibiydiler. Hatta beraber oturup kalktığım, yediğim içtiğim birisinden alacağım vardı. İstedim diye telefonumu engelledi benle irtibatı kesti.”*
- ❖ *“Bize yapılanları haksızlık ve zulüm olarak görmüyorlar.”*
- ❖ *“Bizi başlarına bela olarak görüyorlar.”*
- ❖ *“Bizi suçlu görmeye ve bazı hatalar yaptığımızı düşünmeye başladılar. Ailem çok üzüldü ama yanımda durdular. İnsanların masumiyet karinesini bilmemeleri ve yargısız infaz yapmaları beni üzdü ve gelecek adına endişelendirdi.”*
- ❖ *“Bizim çocuklar suçsuz ama bulaşmışlar bir kere”, “Ateş olmayan yerden duman çıkmaz”, “Devletin vardır bir bildiği”, “Kim bilir neler yaptılar?”, “Suçsuzlar ise anlaşılır zaten” ...”*
- ❖ *“Boşluğa düştüm, dini inancımı sorguladım. Dünyadan ümidimi kestim.”*
- ❖ *“Boşlukta kaldım. Çaresizlik nedir öğrendim. Yalnızlık nedir keşfettim. Milli hislerimi kaybettim.”*
- ❖ *“Bu bir kitlesel soykırım projesidir. Suçlu, suçsuz ayırt etmeden herkesin sorgusuz linç edildiği, psikolojik alt yapısının kitlelere işlendiği bir proje. Kendi öz oğlunun suçsuzluğunu bilerek, "Olsun, bir suçu yok ama devlete kafa tuttu." cümlesini makul gösteren bir kitlesel imha projesi. Bu düşüncelerim zaten yaşadıklarımı anlatıyordur.”*
- ❖ *“Bu dönemde benimle temas kurmaya çalışan 1-2 eski iş arkadaşım dışında dışarıdan benimle temas kurmaya çalışan olmadı. Facebook üzerinden yayınlanan paylaşımlara gelen 1-2 beğeniler bile şimdi benim için eski tanıdıklarında sosyal ilişki sayılıyor. Üstüme atılmış bu kirle insanların karşısına çıkmak, aciz ve yardıma muhtaç durumda görünmemek için ben de zaten eski arkadaş çevremle hiçbir temas kurmaya çalışmadım. Artık ailem dışında bütün çevrem benim gibi KHK'lı ve OHAL mağdurlarından oluşuyor.”*
- ❖ *“Bu dünyada yalnızmışız.”*
- ❖ *“Bu konuyla ilgili konuşmaktan hep kaçındım. Çünkü insanların bakisi değişiyor. Daha az konuşur oldum. Çünkü konu dönüp, dolaşp yaşamımızla, isimle, durumumuzla ilgili şeylere gelebilir endişesi taşıyorum. Mahkeme süreçlerinin çoğundan 1. derece ailem haricindeki yakınlarımın haberi yok ve hem onların tedirgin olmalarını istemediğim için hem de bana olan bakışlarının kötüleşmemesi için onlarla konuşmak istemiyorum, bazen misafirlik vs. gibi bütünleştiren fiillere bile girmek istemiyorum, toplumdun kaçıyorum.”*
- ❖ *“Bu millet çok menfaatçi bunu anladım.”*

- ❖ “Kriterim yok (Anlaşılabilir olmak açısından kriter kelimesini kullanıyorum). Ama insanlar “Mutlaka bir sebebimin olduğunu ve gizlediğimi” düşünüyorlar. Üzgünüm ama analitik düşünemeyen, korkak, çıkarıcı insanlar topluluğuyuz.”
- ❖ “Bu süreci iyi ki yaşamışım. Çünkü insanların ne kadar çıkarıcı ne kadar iki yüzlü olduğunu çok iyi gördüm.”
- ❖ “Bu süreçte ailem (anne-baba) bana çok yardımcı oldular. Eşim genel olarak beni suçladı. Akrabalarım ve dost bildiklerim ilişkiyi tamamen kestiler.”
- ❖ “Bu süreçte yaşadığımız en büyük hayal kırıklığı insanların hissiz, merhametsiz ve vurdumduymaz tavır ve davranışlarına şahit olmaktı diyebilirim.”
- ❖ “Bulaşıcı bir hastalık yayıyormuşum gibi akrabalarım ve arkadaşlarım benden kaçtı. Telefon etmez, telefonlarıma çıkmaz oldular. Aradığım kişiler kaygılandı, kendilerine bir zarar veririm endişesi ile.”
- ❖ “Bunalımdayım. Hayattan beklerim yok. Rabbimin adaletini bekliyorum.”
- ❖ “Bunu çevreme söyleyemedik. Büyük bir kısmı bu yüzden ailemin yanına geldiğimi bilmiyor ya da susuyorlar. Sürekli evdeyim. Eski arkadaşlarıma bu durumu anlatsam, ne diyecekleri konusunda endişeliyim. Bu yüzden diyalog sıkıntım var. İş görüşmelerinde bu durum sürekli karşıma çıkıyor. Asosyallik ve maddi problemler yaşıyorum.”
- ❖ “Bütün sosyal çevre ve birtakım aile bireyleriyle olan ilişkim bitti.”
- ❖ “Bütün sosyal iletişim kesildi, bakış açıları değişti. Hep "Acaba?" diye bir düşünce vardı.”
- ❖ “Büyük bir kısmı iletişimi kesti, arayıp sormadı /sormaya korktu. Gerçekten hâl hatır soran çok az kişi kaldı etrafımda.”
- ❖ “Cahil bir toplum. Akrabaların bazıları gelmez oldu. Mahkûmiyet falan olmadan, toplum korkudan, bizi mahkûm etmişler.”
- ❖ “Çalışırken çok samimi olduğum arkadaşlarımdan 2 tanesi haricinde arayan soran olmadı, ilişkilerini benimle kestiler. Açıktayken babam vefat etti. Hiçbir idareci cenazesine gelmedi. Normalde personelin yakını vefat ettiğinde cenazeye idareciler gelirlerdi.”
- ❖ “Çalışma hayatım boyunca hiçbir illegal faaliyete, eyleme, bir işe bulaşmadığımı bildikleri halde beni tanıyan arkadaşlarım veya akrabalarımın, ihraç olduktan sonra bana suçumun ne olduğunu sormalarını aklım almıyor. Yakınlarıma bile devletin yasalarına uygun olarak faaliyet gösteren kurumlara olan üyeliklerimin yasal olduğunu ve suç olmadığını ifade edemiyordum. Bu nedenle mümkün olduğunca çevremdeki insanlar ile diyalog kurmamaya çalışıyorum. Şu an için insanlara olan güvenimi, inancımı kaybettim diyebilirim.”
- ❖ “Çalıştığım dönemde borç para verdiğim iki arkadaşım ihraç olduktan sonra kendi paramı hesabıma yatırmaya korktular ve ihraç olma/açığa alınma korkusuyla yatıramadılar. Paramı 65 km. yol giderek elden almak zorunda bıraktılar.”

- ❖ *“Çalıştığım okula eşyalarımı toplamaya gittim. Bazı meslektaşlarım beni görünce sınıflara saklandı. Bana bir geçmiş olsun bile demedi. Bazıları da kapıya kadar uğurladı. Bir daha da okula gitmedim. Okuldan kimse beni aramadı. Ben de aramadım.”*
- ❖ *“Çalıştığım ortamda ve mahallede %90 benimle konuşmadı, ters tepki gösterdi. Sırtını döndü, bütün ilişkisini kopardı.”*
- ❖ *“Cani muamelesi görüyorum.”*
- ❖ *“Cehennemi dünyada yaşıyoruz. Hayatın hiçbir tadı yok. Çilenin bitmesi çok uzadığı için ümitler de tükendi. Çevremizde dost diye bir şeyin pek olmadığını gördük. İnsanlar vebalı gibi kaçıyor. On yıllardır sırtımızda taşıdıklarımız, her an yardımlarına koştuklarımız görünmez oldular. Her şey yüzde yüz değişti. İşkenceyle yavaş yavaş öldürülen insanlarız. Devlete, millete, topluma, tüm değerlere küstük. İnsanların ne kadar kötü, pislik olabileceğini yaşayarak gördük.”*
- ❖ *“Çekirdek ailem dışındaki akrabalarım dahil çevremdeki çoğu insan bizimle iletişim kurmaya çekindi, korktu. Bizimle iletişime geçerlerse aynı şeylerin onlarında başına gelebilir diye.”*
- ❖ *“Çevredeki insanların çoğu darbe girişiminin de etkisiyle körü körüne OHAL'i ve hükümeti destekliyorlar. Bizim gibi mağdurları görmezden gelip bazen "Oh" çekiyorlar. Bu nedenle karşılıklı bir görüşmek istememe durumu var.”*
- ❖ *“Çevrem bana inanıp güvendiği için aile çevresinden bir sıkıntı yaşamadım fakat iş çevremdeki insanlar üzerinde korku psikolojisi olduğu için birçok arkadaşım "Geçmiş olsun" bile demek için aramadı.”*
- ❖ *“Çevrem hep benim suçsuz olduğumu, mağdur edildiğimi söylediler. Maddi yardımlarda bulundular. Acıdılar!”*
- ❖ *“Çevrem korkusundan tamamen benden uzaklaştı. Daha soruşturma safhasında olmasına rağmen mahkeme bile açılmamışken vebalı muamelesi gördük.”*
- ❖ *“Çevremde beni tanıyan hiç kimsenin bundan kaynaklı bana olumsuz bir tavırları olmadı. Ancak tabii ki, iyi gün dostu, sözünü çok net deneyimlemiş oldum. Bu deneyimim KHK'lı olamadan ziyade sosyal-ekonomik statüsünde olumsuz yönde değişim yaşayanların yaşadığı bir sonuçtur. Bu da aslında etrafınızdaki gereksiz varlıkların temizlenmesidir.”*
- ❖ *Çevremde durumu bilenler çok yabana atmadı. Para toplamış biraderler geldiler. "Almam." dedim. Abim "Oğlum almaz isen bizi kırarsın. Al yanında dursun. Güvende hissedersin" dedi. Aldım. Zaten 7 ay sonra emekli oldum. Tazminatı vermedi, İslamsız İslamcılar...”*
- ❖ *“Çevremdeki arkadaşlarım, komşular ve akrabalarımızın çoğu irtibatı büyük oranda kestiler. Akrabaların çoğunluğu ile tek görüşme yerimiz gidersek bayramlar oldu. İnsanların yaşananlar karşısında nasıl davranacaklarını bilemediklerini gördüm. En yoğun yaşadıkları duygu bence korkuydu.”*
- ❖ *“Çevremdeki birçok akrabam, bazı kardeşlerim, birçok komşum hain gözüyle baktı, sürekli aşağılandım.”*

- ❖ “Çevremdeki insanlar ilk 3 gün aradılar, sordular, "yanındayız" dediler. Daha sonra tek tek uzaklaştılar, korktular, yollarını çevirdiler.”
- ❖ “Çevremdeki insanlar masumiyetime inanıyorlar fakat kendi başlarına bir şey gelir diye uzak durmaya çalışıyorlar.”
- ❖ “Çevremdeki insanlar oldukça bilinçli ve bunun toplumsal bir travma ve haksız hukuksuz uygulama olduğunun farkında birçoğu. Ancak dile getirme özgüvenleri yok maalesef. Herkeste "Sıra bana da gelir mi?" korkusu var.”
- ❖ “Çevremdeki insanların sürekli sizi geri çağıracaklar diye öğüt vermesi beni hem mutlu ediyor hem de çağırılmadıkça, haklarımız geri verilmediği her gün içim içimi yiyor.”
- ❖ “Çevremdeki insanların bakış açısı değişti FETÖ’cü gözüyle bakılmaya başlandı. Çok rahatsız edici bir durum.”
- ❖ “Çevremdeki insanların birçoğu acıyarak baktı, birçoğu da bütün irtibatı kesti. 9 saat bir fiil dairede ve arazide beraber çalıştıklarım bir kere bile "hal, hatır" sormak için aramadı...”
- ❖ “Çevremdeki insanların duyarsızlığı, en azından savcılığa ve ilgili kurumlara beni savunan tarzda başvurularda bulunmaması beni çok kırdı.”
- ❖ “Çevremdeki kimse suçsuz olduğumu anlayamadı, "Vardır bir şeyler" dendi hep arkamda durulmadı.”
- ❖ “Çevremdeki yakın akraba, arkadaş, dost diye tabir ettiğim birçok kişi uzaklaştı. Suçsuz olduğuma inanmıyorlar sanırım. Bazıları adaletsizliğin bu boyutta olduğunu kendi başlarına da gelince anladılar. Ama benim dostluğumu kaybettiler. Hayatımızda büyük bir temizlik oldu. Yalnızlaştık. Kimseye ne devlete ne millete herhangi bir zararım dokumamış olması nedeniyle vicdanen rahat oluşum benim hayata tutunma sebebidir.”
- ❖ “Çevremdekilerin benimle konuşmaktan, karşılaşmaktan korktuklarını, bazen beni gördüklerinde yol değiştirdiklerini gördüm.”
- ❖ “Çevremden hepsi uzaklaşıp gittiler. Hepsi iyi gün dostu imiş.”
- ❖ “Çevremiz bana cüzzamlı gibi bakıyor.”
- ❖ “Çevremiz dağıldı, hayatımız zorlaştı, bunalıma girdik.”
- ❖ “Çevremiz hep bunları hak etmişiz gibi bakıyordu. En çok buna üzülürüm.”
- ❖ “Çevremizde benim suçsuz olduğuma inanan çok insan var. Fakat "terörist" diyen insanlar da oldu.”
- ❖ “Çevremizde büyük bir dayanışma oluştu. İhraç edilenler olarak da aramızda çok sıkı bir bağ oluştu. Elbette sırtını dönenler de oldu ama genel olarak geniş bir çevre ile ilişkilerimiz iyi oldu. Ailemin dayanışmasını çok fazla gördüm, görmekteyim. Eşimle sıkıntılarımız, bununla sınırlı olmamakla birlikte, derinleşti, boşandık. Arkadaşlarımın da ailemin de çok desteğini gördüm.”

- ❖ “Çevremizdeki insanların bizi anlamama problemleri vardı. Bu aşamada kendimi çok yalnız hissettim. İncitici sözler sarf edildi.”
- ❖ Çevremizdeki insanların çoğu kesin bir suçumuz olduğunu ve bu nedenle ihraç olduğumuzu düşündüler. Arkadaş ve komsularımızın çoğu arayıp sormuyorlar.”
- ❖ “Çevremizdeki insanların bizden korkması ve kaçması bizi üzen bir durum.”
- ❖ “Çevrenin bana bakışı ilgisi yok denecek kadar az ve hep beni suçlamaları beni onlardan uzaklaştırdı.”
- ❖ “Çevrenizdeki insanlar, sizin mağduriyetinizi görmezden geliyor. Hatta bağınazca destek verdikleri iktidarın bir başarısı söz konusuymuş gibi zafer sarhoşluğu içerisindedir. Eğer iş bulamıyorsanız bu sizin seçiminiz gibi değerlendiriliyor. İnsanlara göre çok zorlu bir mücadelenin içerisindeyiz ve bizim gibiler 'Kurunun yanında yanan yaşlar!' sadece.”
- ❖ “Ciddi anlamda itibarsız hissettim kendimi. Çoğu şeyden rahatsız oldum. Bazı insanların bana acıyarak bakmasına bile tahammül edemiyordum. İşsiz birisi olarak anılmak çok kötü. Nişanlanırken bunun sıkıntısını yaşadım. "Ne iş yapıyorsun?" sorusuna cevap veremiyordum.”
- ❖ “Çıkarıcı ve menfaatçi çevre "Vebalıymışız" gibi uzaklaştılar. Bu süreç "Sülükleri " ayıklama bakımından faydalı oldu diyebiliriz. İnsanların gerçek yüzlerini gördüm.”
- ❖ “Çocuklarım küçük olduğu için anlamadılar ama içeri girdiğimde "Kesin bir şey vardır" fikri hâkim olmaya başladı. Ama ben beraat ettim.”
- ❖ “Çoğu ilişkisini kesti. Eski çevremle hiç görüşmüyorum.”
- ❖ “Çoğu insan bizimle görüşmeye çekinir oldu. Görüştüğümüz zaman hükümet destekçisi olduğunu düşündüğümüz/bildiğimiz kişilerle de biz görüşmüyoruz.”
- ❖ “Çoğu insan tarafından suçluymuş gibi muamele görmek insanı çok üzüyor.”
- ❖ “Çoğu insan teselli etti. Bir kısmı suçladı. Bir kısmı kaçtı. Ama sonuç olarak büyük bir çoğunluğu uzaklaştı. Görüşmeyi bıraktılar bir sebep bile söylemeksizin kendilerine zarar gelir düşüncesi ile. Çocuklarım gittikleri okullarda hakarete maruz kaldılar. Okumak istemediler. Okula gitmek istemediler. Her şeyleri didik didik incelendi. Kendi arkadaşlarından, kendi yaşlılarından baskıya maruz kaldılar. Aldıkları kalemden, aldıkları çantalara kadar sahip oldukları her şeye şüphe ile bakıldı.”
- ❖ “Çoğu insan uzaklaştı. Yolda sokakta karşılaştıklarım ya görmezden geliyorlar veya "Sizin suçunuz yok, ancak aramaktan ve ziyaret etmekten korkuyoruz." şeklinde ifade ediyorlar.”
- ❖ “Çoğu kişi kendi de korktuğu için hiçbir destekte bulunmadı ya da "Bana dokunmayan yılan bin yaşasın" mantığında herkes.”
- ❖ “Çok az kişi hariç (akraba ve arkadaşlardan) kimse ne aradı ne sordu. Bazıları sokakta beni görmezden geldi. Eşimle çok sıkıntı çektik. Benden dolayı o da soruşturma geçirdi. Takipsizlik verildi ama yine de ikinci sınıf gözüyle bakıyorlar. Ceza evinden çıktıktan sonra yeni arkadaşlarım, ceza evinde birlikte kaldıklarımın tahliye olanlarıdır. Ne de olsa benim halimden ancak benim yaşadıklarımı yaşayanlar anlar.”

- ❖ “Çok az kısmı hariç vebalı muamelesi görüyorum.”
- ❖ “Çok büyük sıkıntılar çektim. Çevrem ve ailemle ilişkilerim bitme noktasında. Devlete ve millete karşı içimde sevgi kalmadı.”
- ❖ “Çok destek gördüğüm insanlarda oldu ama korkup bir telefon açmayan insanlarda oldu. Zaman ilerledikçe yavaş yavaş herkes uzaklaşıyor.”
- ❖ “Çok konuşmakla suçlandım. Başıma gelenlerin kendi suçum olduğu söylendi. Aramızda genellikle soğuma oldu.”
- ❖ “Çok sosyal bir kişilik olarak geniş arkadaş ve iş çevresine sahiptim. Bunların %90 benimle ilişkilerini kestiler. Telefon rehberimden 600’e yakın kişiyi bana hakaret ettikleri iftira attıkları gerekçesi ile sildim. Şahsi hiçbir problem yaşamadığım kişilerden düşmanlık gördüm, hatta işe yerleştirdiğim, yardım ettiğim, destek verdiğim 15-20 kadar kişiden bu süreçte sosyal medya aracılığı ile hakaret ve iftiralarına maruz kaldım.”
- ❖ “Çok yakın bulduğum, muhafazakâr görüşlü dost, arkadaş ve akrabaların hemen hepsi suçlayıcı tavır takınarak uzaklaştı. Öte yandan, sol görüşlü tanıdığım bazı insanlar, büyük ilgi ve alaka ile destek oldular.”
- ❖ “Çok yakın ilişki içinde olduklarımız ne arar nede sorar oldular, selamı sabahı kestiler.”
- ❖ “Çok yakınlarım ile sorun olmadı ama iş vesilesiyle tanıdıklarım özellikle üniversite camiası ile ilişkim bitti.”
- ❖ “Cüzzamlı muamelesi görmek hiç yakışmadı.”
- ❖ “Cüzzamlı gibi davranmaları. "Siz suçsuzsunuz." deyip arkamızdan "Suçu olmasa atılmazdı." demeleri. İkiyüzlü insanları tanıdık.”
- ❖ “Cüzzamlı gibi muamele gördük, çocuklarımız ötekileştirilirdi.”
- ❖ “Cüzzamlı muamelesi görüyorum. Beni gören 30 yıllık arkadaşlarım bile yolunu değiştiriyor. Benimle konuşmaları halinde kendilerine zarar geleceğini düşünüyorlar.”
- ❖ “Cüzzamlı, vebalı muamelesi gördük. 20-30 yıllık dostlar, akrabalar iletişimi kesti. Yalnızlığa, sosyal dışlanmaya maruz kaldık. En kötüsü yaşadıklarımızdan toplumun bihaber ve duyarsız olması...”
- ❖ “Daha önce yakın olanlar korkudan uzaklaştılar. İnsanların ne kadar iki yüzlü ne kadar çıkarıcı olduklarını anladım. İnsanlara olan saygım ve sevgim azaldı. Dostlar netleşti, arkadaşlar netleşti akrabalar netleşti. Hayatımda her şey netleşti. Aile bağlarım ise daha da güçlendi.”
- ❖ “Darbe gecesi ... Ülke Büyükelçiliği'nde ikinci adam olarak görevliydim. Merkeze geri dön yazısı geldiğinde o günkü Büyükelçi... Büyükelçilik binasına refakatsiz girmemi yasakladı. Büyükelçiliğin tüm anahtarlarını değiştirdi. Elçilik yerleşkesindeki herkes ben ve ailemle konuşmaktan imtina etmeye başladılar.”
- ❖ “Değersizleştiğimi hissettim. Sözlerimin dinlemediğini ve boş konuştuğumu anladım. İçime kapandım.”

- ❖ *“Darbeci ve terörist olarak gördükleri için bir anda yalnız bırakıldım. Hakkımda iftira ve yalan.! İsteseniz de istemeseniz de her ortamdaki uzaklaşmak zorunda hissediyorsunuz kendinizi. Bir arkadaşınızı aramak isteseniz "Acaba endişe duyar mı?" diye tereddütte kalıyorsunuz. 2 yıl geçti hâlâ durum bu.”*
- ❖ *“Depresyona girdim ve hastanede yatmak zorunda kaldım.”*
- ❖ *“Derdimizin kimseye anlatamıyoruz. İnsanlar şüphe ile bakıyor. İnsanlar çok mecbur olmazsa bizimle iletişime geçmiyorlar. Adalet ve insanlara olan güvenim bitti. Hayata olan bağlılığımız azaldı. Nerdeyse gülemiyoruz, gelecek için plan kuramıyoruz.”*
- ❖ *“Devlet eliyle bir nevi terörist ilan edildikten sonra çevrem benim böyle olamayacağımı ancak devletinde yanlış yapmayacağını, bir yanlış varsa zamanla düzeleceği gibi söylemler hâlâ devam ediyor.”*
- ❖ *“Devlet memuru olmayan aile bireyleri, arkadaşlarım, dostlarımla bir sıkıntı olmadı. Herkes masum ve mağdur olduğumu düşünüyor. Memur olanlar da korkusundan uzak duruyor.”*
- ❖ *“Devlet terörüne maruz kalmama rağmen, bana açıkça "teröristsin" denmese de çevrem yaklaşımı, "Demek ki var bir yaptığı" şeklinde oldu. Bu durum hâlâ devam ediyor.”*
- ❖ *"Devlet yanlış yapmaz. Vardır bir suçu. Eğer yoksa devlet düzeltir. Göreve iade edilir. "Klasik beylik ifadeler.”*
- ❖ *"Devletin bir bildiği var, suçun yoksa er geç hakkını alırsın ama bizden uzak dur. Bize zararın dokunmasın." Canciğer meslektaşlarım selam vermeye korkar oldular, gören yolunu değiştirdi.”*
- ❖ *“Dışlandım. Bana yakın olurlarsa aynıları onlara da olur diye uzak durdular.”*
- ❖ *“Dışlama, görüşmekten korkma, suçlama, "Yaptığınızı çekiyorsunuz, aslında daha beterini yapmaları lazım. Mallarınıza ne zaman el koyacaklar?" ...”*
- ❖ *“Dışlandım. Bizi görünce yollarını değiştiriyorlar veya görmezden geliyor herkes.”*
- ❖ *“Dışlandım, ötekileştirildim. "Mutlaka bir suçun vardır, yoksa neden seni atsınlar?”*
- ❖ *“Dışlanma söz konusu oldu... İtibarsızlaştırma durumu ile karşı karşıya kaldım. Aile ve akrabalarım arasında hor görüldüm.”*
- ❖ *“Dışlanma, yalnızlık, soykırımdan farksız muameleler gördüm.”*
- ❖ *“Dışlanma, "Ha biz bilmiyorduk, demek ki bu da onlardanmış” ...”*
- ❖ *“Dost diye tabir edebileceğim sayılı kimse kaldı etrafımızda... En yakınlarımız bile sırt çevirdiler...”*
- ❖ *“Dost olanları ve dost olduğunu zannettiklerimizi anlama fırsatı oldu.”*
- ❖ *“Dost ve arkadaş zannettiklerimiz Ülkede hiçbir şey olmamış gibi hayatlarına devam ediyorlar.”*

- ❖ *“Dostluk ve arkadaşlıkların sadece iyi günlerde olduğunu gördüm.”*
- ❖ *“Düğününe davet eden yakın arkadaşım daha sonraki bir gün ağlayarak, “Başına bir şey gelmesinden korktuğu için gelmememi” rica etti. Çok onur kırıcıydı. Çalışma arkadaşlarımdan bazılarıyla yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmezken olaydan sonra mesaj dahi atmadılar. Ne para, ne pul, ne kariyer hiçbirinin kaybı eski dostlarımdan vefasızlığı kadar dokunmadı.”*
- ❖ *“Düne kadar örnek gösterilen, takdir edilen bir kişi olarak bir gecede "terörist" ilan edildim. Yakın çevrem bana" terörist "gözüyle bakmaya başladı. Aslında olan gerek aile yaşantım gerekse sosyal çevredeki başarılarım bazı dost akraba bildiğim insanlarda müthiş bir kıskançlık oluşturmuş. Olayları bahane ederek hakir görmek istediler. Aslında onlarda biliyorlardı bizim "terörist" olmadığımızı.”*
- ❖ *“Dünyam yıkıldı. 22 yıl devletime hizmet ettikten sonra terör örgütü üyesi olarak anılmak yıktı beni.”*
- ❖ *“Durumumu anlayan, destek olan insandan ziyade yargılayan insanlar var. Yaşadığım psikolojik sıkıntıdan her kes kaçtı. Kimseden maddi destek ya da iş konusunda yardım görmedim. Kişilik özelliklerim sorgulandı. Nasıl bir çıkmaza sokulduğumu kimseye anlatamıyorum. Ailem ve çevrem tarafından anlaşılıyorum. Yalnızım. Destek bulamıyorum. Dayanışma ağı yok. Meslek örgütüm de dahil olmak üzere kimse benimle ilgilenmedi. Duyarlı, demokrat insanlar bir şekilde başından atmaya baktı. Kimse yanımda olmadı.”*
- ❖ *“Durumumu öğrenen herkes birden buz kesiliyor ve "Nasıl uzaklaşabilirim?" ortamdan yüz ifadesiyle nazik olmayı bırakıp “Aaa unutmuştum bir işim var” diye yalan ifadeyle konuşmayı kesip, ortamı terk ediyorlar.”*
- ❖ *“Durumumuzdan dolayı iş-eş ve akrabalarımız tarafından "ateş olmayan yerden duman çıkmaz" misali kendilerine de bir sıkıntı gelebilir diyerek geri çekilme oldu. Bir nevi yalnızlaştırdık.”*
- ❖ *“Düşenin dostu olmaz bir tekme de onlar vurur deyimini sık sık hatırlamak zorunda kaldım. Sokakta görüşte selam verenler, yol değiştirmeye; telefonu ilk çaldırıpta kaldıranlar ya da daha sonra arayanlar cevap vermez oldular, "beni arama" dediler. Laf arasında, dokundurmalı, "vatan haini" benzetmeleri yapanlar. Hangi birini sayayım ki? Akıl verenimiz arttı.”*
- ❖ *"Düşenin dostu olmaz." "Ateş düştüğü yeri yakar" gibi ata sözleri her şeyi özetliyor.”*
- ❖ *“Düşenin dostu olmazmış.”*
- ❖ *“Duyarsızlık, çok iyi tanıdıkları halde sanki cüzzamlı muamelesi yapıyorlar. Süreçte herhangi bir destek görmedim. Buna babam ve kardeşlerim dahil.”*
- ❖ *“... 'den göç etmek zorunda kaldık ... 'ya amcamlara... Evinin çatısına duvar ördük, bir ev gibi yaptık. Babam içeri girince, hamallığını yaptığım evin kirasını istedi amcamlar... Ailemde bizim haricimiz de herkes muhalif oldu bize, arayan soran zaten yok... Sabah akşam Twitter da haberleri izleyip KHK mağdurlarını, ülkenin girdiği girdabı yakından takip etmeye çalışıyorum... Vakit böyle geçiyor.”*

- ❖ *“Ekonomik, psikolojik, çevresel, sosyolojik sorunların yanında dışlama, hakaret, ötekileştirme. "Var ki bir suçunuz, devlet işten attı. Suçun yoksa geri dönersin. Ölüm yok ya sonunda. Bu da geçer. Sağlık olsun." Bilmiyorlar ki bir suçumuz yok. Bilmiyorlar ki ölümden de beter bir durum olduğunu, bilmiyorlar ki bu OHAL, KHK'lar sağlığımızdan, aşımızdan, işimizden, eşimizden, evimizden ettiğini. "Sağlık olsun." diyorlar. Ateş düştüğü yeri yakıyormuş bir daha anladık.”*
- ❖ *“Evimi taşımak zorunda kaldım. Karımın elindeki son yüzüğü bozdurduk. Arabamı sattım. Arkadaşlarımla görüşmelerim çok çok azaldı. Birçoğu ne aradı, ne de sordu. İş bulamadım hiç. Bulduklarım da sigortasız oldu ve çıktım tekrar. Tamamen toplumdan dışlandık.”*
- ❖ *“İnsanları tanıdım. Keşke o pis yüzlerini tanımaz olaydım. İnsanların birçoğu benimle görüşmekten korkar oldu. Arkadaşlarımla çoğu aramaz oldu. Dost bildiklerim düşman çıktı. Zaten çok az kişiyle arkadaşlığım devam ediyor.”*
- ❖ *“Ekonomik ve psikolojik sorunlar yaşıyorum. Arkadaş ve akrabalarıyla ilişkilerim koptu.”*
- ❖ *“Ekonomik, sosyal sıkıntılar, geçim sıkıntısı, iş için çaldığın kapıların ihraç olduğun için yüzüne kapanması, sosyal ölüme terk edilmek, ailede, çevrede, akrabalar arasında dışlanmak, borçlanmak, borçları ödeyememek. Sürekli olarak medyadan, cami hutbe ve vaazlarından ithamlara maruz kalmak...”*
- ❖ *“Empati eksikliği, umursamazlık, "Beni ısırmayan yılan 1000 yıl yaşasın" düşünceleri, "Senin gibi suçsuzların olduğuna inanıyoruz" düşünceleri.”*
- ❖ *“En başta, bana çok üzüldüklerini söylediler, anne babam parasal olarak destek olmaya çalıştı, çünkü borcumuz vardı. Ama biri de çıkıp demedi ki, "Neden seni ihraç ettiler, bu nasıl haksızlık?" Hepsi içten içe, "devletin kestiği parmak acımaz, devlet yaptıysa vardır bir bildiği" diye yaklaştı, çünkü ben devlet bursuyla yurtdışına okumaya gitmeden önce Fatih Üniversitesinde İngilizce okutmanı olarak çalışmışım (oraya da yazılı sınav, mülakat ve ders anlatımı aşamalarından sonra alınmışım). Herhalde bundan ötürü devleti haklı buldular. Yoksa neden hâlâ bu haksızlığı bana yapmış olanlara oy versinler ki? Bu arada, şimdilerde oralarda çalışmış olmak suç unsuru olarak gösteriliyor ama ben oralarda çalışırken YÖK onaylı özel üniversiteydi orası, merdiven altı kaçak eğitim yuvası değildi. Birçok kişi de oralarda çalışırken kaçak eğitimhaneler değildi oralar. Üniversite ortalamam (lisans) 3, 21 (/4.00)'dir. Anneme, babama göstermediğim vefa kaygısını, milletime göstermişimdir. Millet hakkıdır, "bunu hak etmem lazım" diyerek tüm eğitim hayatımda çalıştığım çok devletin finanse ettiği Amerika'daki Master sürecimde çalışmışımdır, ortalamam 4.00 üzerinden 4.00'dır, ama o da yok sayılmıştır. Tezsem herkes devlette çalışılacak diye bir şart yok demiştir, iyi de teyzeciğim özel de almıyor çünkü devlet parmakla gösterip "bu teröristtir " diyor ne acı ki. Azıcık vicdanı olan yok yani "bu insan ne yaptı ki?" diyecek biri çıkarsa da yine o, parmağını sallayıp susturuyor. Telefonum iki üç günde bir çalıyor, belki ayda 2-3 bankalardan oradan, buradan mesaj geliyor. Yanlış anlaşılmasın yaşım ananem kadar olsa, evlatları hayırsız bir teyzeyim diyeceğim, ama o da değilim. Bir kısım yakın arkadaşlarım tamamen selamsız sabahsız iletişimi kestiler. Fatih Üniversitesinde benimle aynı dönemde çalışmış sonra babasının bağlantılarıyla ... devlet üniversitesine kadro alarak geçmiş hâlâ da çalışmaya devam eden çok yakım arkadaşım son bir helalleşmemiz bile yoktur. Bir diğer kısmı görüşmeyi bayramdan bayrama mesaja indirgemıştır.”*
- ❖ *“En yakın arkadaşlarımız bizi terk etti. Aile ilişkilerimiz bozuldu. Arabamızı sattık. İş bulamıyoruz.”*

- ❖ “En büyük psikolojik baskıyı iş arkadaşlarımdan gördüm. Açığa alındığım andan itibaren hiçbiri aramadı, hatta telefonlarıma cevap vermedi. Halbuki henüz ihraç bile olmamıştım. Benimle konuşurlarsa kendilerinin de işten atılacağı korkusuyla benimle konuşmadıklarını söylediler ve bu yüzden bende hepsinin numarasını silip hayatımdan çıkardım.”
- ❖ “En başta ailem, annem, babam, eşim ve çocuğum ben gözetiminde tutulduğum sürede perişan oldular. Kimselere bir şey diyemediler, çünkü utandılar. Mesnet edilen şey terör örgütü üyesi olmaktı çünkü. O kadar kolay ve zorbalıkla yüklendi ki bu yük sırtıma kaldırmak hayli güç oldu. Şerefimle yaptığım mesleğimi elimden aldılar. Oysa kanımın son damlasına kadar vermeye yemin ettiğim mesleğime aşık iken geldi başıma. Öyle yalandan, gösteriş için değildi bizim vatan aşkımız. Bir kere ölmeyi göze aldık bu mesleğe adım atarken. Boş işkembeden etmedik yemini. Ama şimdi yapayalnız, çaresizce ve hunharca, katliam edercesine zulmün tam ortasındayım. Direnir miyim bilemiyorum. Allah her şeye kadirdir.”
- ❖ “Ailemle hiçbir sıkıntı yaşamadım. Yakın çevremden bazıları, zannediyorum kendilerinin de zarar görmemesi için bir telefon görüşmesinden bile çekindiler. Çevremdeki insanlardan az da olsa bazıları düşmanlık, hatta tehdit etti. Bazıları şüpheli yaklaştı. Bazıları da şaşkınlık yaşadı.”
- ❖ “En büyük sıkıntı ekonomik. Ben ve eşim 6 gün gözaltı süresi sonunda adli kontrol şartı ile salıverildik. İki ay sonrasında da ihraç edildik ve ilçede görev yapıyorduk. Eşimin ve benim ailemin olduğu merkeze taşındık. Benim ailemle pek sıkıntı olmadı. Çünkü onlar da benim geçtiğim aşamalardan geçti. Ancak eşimin ailesinde durum farklı, onlar halen durumu kabullenmiş değiller. Beni suçluyorlar tüm olanlardan. Kayınbaba bizi terk etti. Bizle kalıyordu. Artık bizle konuşmuyor. Eşime bir süre iş veren olmadı. KHK'lı olduğu için sigortasız çalışmayı teklif eden oluyormuş ancak çok düşük ücretle. Sonra benzin istasyonunda iş buldu. Oldukça sıkıntılı bir iş yeri. İşten eve geldiğinde "bugünü de belası atlattık" diyordu. Son bir aydır işini değiştirdi. Ekonomik olarak güllük güllüstanlık değiliz, ama son iki yılda yaşadıklarımızı düşündüğümüzde bugünüme şükür diyorum.”
- ❖ “En büyük teselli kaynağım ailemin yanımda olması idi. "Onlar olmazsa intihar ederdim." diye düşünüyorum.”
- ❖ “En büyük ve temel sıkıntım pasaportumun hukuksuzca ve keyfi olarak iptal edilmesi. Yurt dışında iş bulabilmeme rağmen çalışmak için yurtdışına çıkamıyorum. Yurt içinde de KHK mağduru olmak nedeniyle gayri resmi fişlenmeye maruz kaldığım için iş bulamıyorum.”
- ❖ “En samimi olduğum az sayıda insan arayıp sormadı.”
- ❖ “En yakın akrabalarım numaramı engelledi. Okul müdürü, Ressam, Neyzen olan ben, sanayi sitesinde hamallık yapmaya başladım. Bana tavır alan herkese bu şekilde tepki gösterdim. Bakın ayaktayım.”
- ❖ “En yakın arkadaşlar dahi sosyal medyadan takip çıkarıp, arama sorma gereksiniminde dâhi bulunmadılar. Yalnızlaştım, hâlâ da dışarı dahi çıkasım gelmiyor. Tam bir asosyal oldum. İnsanlar değil de devletin böyle acımasız bir şekilde benim gibi uzaktan yakından alakası olmayan insanları soruşturma yapmadan, savunma hakkı dahi vermeden hayatımıza son vermesi; ayrıca iki yıl oldu hâlâ kollarını kıpırdatmamaları. Suçsuz olduğum halde bu işin bu hızla gitmesi durumunda en az beş yıl süreceğini bilmek gerçekten çok kötü.”

- ❖ *“En kısa örneği bayramlarda, özel günlerde gelen mesaj sayısı 200’lerden 5’e düştü.”*
- ❖ *“En yakın çevrem diye bildiğim mesai arkadaşlarım, meslektaşlarım, aile ve yakın dostlarım arayıp sormadılar. Herkes korkusundan irtibatı kestiler. 2 yıldır durum devam ediyor.”*
- ❖ *“En yakınım amcamın eşi olan yengem "Soru almış mıydın, atanmadan önce?" diye sordu. Birkaç kişi daha bu tarz yaklaşımlarda bulundu. Gerçekten samimi olarak durumuma üzüleni birkaç kişi haricinde göremedim. Özelde iş buldum, cevap vermediğimi bildikleri için kinayeli laf sokmalar yaşadım.”*
- ❖ *“Engelli olduğum için bana acıyormuş gibi yapıyorlar. Ama benim bir suç işlediğime inanıyorlar. Aksi imkânsız çünkü izledikleri kanalların %95’i onlara böyle düşüncelerini emrediyor.”*
- ❖ *“Eş, dost, akraba çevrem tarafından adeta "yalnız" bırakıldım. Kimse arayıp sormuyor, karşılaşınca görmemezlikten geliyor, selam dahi vermiyorlar. Yokmuşum gibi muamele görüyorum.”*
- ❖ *“Eşim 1 yıl boyunca evi terk etti. Boşanma davası açtı ama boşanma davasını şimdilik geri aldı. Çocuklarımla yaşadığım evin kirasını ödeyemediğim için kiraladığım bir barakaya yerleştim. Çocukları çok derinden etkiledi. Kapı ve pencere yoktu. Şahitlerim var bu konuda, evime pardon barakama gelenler ağlamaktan konuşamıyordu. 8 ay boyunca doğalgaz ve tüp gaz yoktu. Sadece davul fırında patates ve bayat ekmek pişirip yedik. Günlük işlere gittim. Yevmiyesi 40-50 lira olan işlere. İnşaattan düştüm, kolumu kırdım. Komşularıyla sıfır ilişkimiz var. Muhtarın ve parti mahalle teşkilatının şikayetiyle barakayı zabıta ve polis sık sık ziyaret eder.”*
- ❖ *“Eşim bana karşı buz gibi oldu. Benle konuşmayı neredeyse tamamen kesti. Ben işsiz kalınca evin geçimi tamamen onun üzerine kalınca, stres seviyesi daha da arttı. İş arkadaşlarımın hepsi iletişimi kesti. Komsular kapımı çalmaz, telefonumu açmaz oldu. Anne ve babamla ilişkimiz daha da sağlamlaştı.”*
- ❖ *“Eşim başlarda destek oldu. Sonradan değişti. Bir çocuğum sürekli destek oluyor. Diğeri tamamen ilgisiz. Annem ve kardeşlerimin az da olsa destek olduklarını söyleyebilirim.”*
- ❖ *“Eşim beni suçladı. Eğitim-Sen üyesiyim. Sendikamın faaliyetlerine katıldığım için beni suçladı. Ben ona "Sendikal faaliyetlerden dolayı işten atılmam." diyordum. İşten atıldıktan sonra hep beni suçlamaya devam etti. Boşanmayı çoğu zaman düşünüyor.”*
- ❖ *“Eşim, çocuklarım, ailem, yakın akrabalarım her zaman destek oldular. Şu an için en önemli sorun eşimin 2 yılı aşkın süredir tutuklu olması. Başka bir şehirde tutuklu olduğu için ayda bir görebiliyoruz ve çocuklarım çok öznlüyor. Okulumdaki öğretmen arkadaşlarımın aramaması beni çok uzdu. Fakat öğrencilerimin ve velilerimin her zaman yanımda olmaları beni çok mutlu etti.”*
- ❖ *“Eşim çok kötü oldu. Onun dışında düşünsel olarak çok etkilenmemeye çalıştım. Ancak eski arkadaşlarımdan bazıları ilişkiyi kesti. Ama birçoğu sahip çıktı.”*
- ❖ *“Eşim de ben de psikolojik olarak çok yıprandık, eşim kabullenemedi durumu, toplumsal baskıyı. Çocuğumuz için evliliğimizi güçlükle sürdürmeye çalışıyoruz.”*

- ❖ “Eşim dışında akraba ve yakınlarıma durumumu söylemedim. Ellerinden bir şey gelmeyecekti, hiç olmazsa onları üzmemek ve devlete karşı buğz ettirmemek gerektiğini düşündüm.”
- ❖ “Eşim düşük yaptı, ben psikolojik ilaçlı tedavi gördüm, maddi durum çok kötüye gitti, iş bulamaz oldum, kısaca soykırımı uğradım.”
- ❖ “Eşimin suçu olsaydı belki bu kadar zorlanmazdım. "Suçlu, cezasını çeksin." derdim. Çalıştığı kurumda çok sevilen, hiç kimseyi kırmayan birisiydi, vatan haini ilan edildi. Beni en çok üzen ise kraldan çok kralcılarının olması.”
- ❖ “Eşim şüpheli olmaya başladı. Ailem beni tanıdığı için bir değişiklik olmadı ama evliliğe inancım kalmadı, aldatıldım, sözlü şiddete maruz kaldım ve evliliğim bitmek üzere.”
- ❖ “Eşim tutuklandı. Ergen çocuklarımla adaletle devlete ve insanlığa ait olumsuz düşünceler beslememesi için mücadele ettim. Eğitimlerine özen gösterdim. Profesyonel destek almalarını sağladım. İnsanların haksızlık karşısındaki duruşları güce boyun eğmeleri ve korkaklıkları nedeniyle insanlara güvenimiz sarsıldı.”
- ❖ “Eşim tutuklu olduğu için ailem beni dışarı dahi çıkarmak istemedi, korkudan. Arkadaş çevrem korkudan arayamıyor, sosyal ölüme terk edildim.”
- ❖ “Eşim ve çocuklarımla dışında bir çevrem kalmadı. 2 yıldır evden çıkmıyorum. Birkaç iş denemem oldu. Psikolojik çöküntü nedeni ile başarılı olamadım. Adaletle, devlete, insanlara güvenim kalmadı. Ülkem adına hiçbir ümidim ve hissiyatım kalmadı. Bazı kardeşlerimle ilişkiyi kestim, memlekete 2 yıldır gitmiyorum.”
- ❖ “Eşim, çocuklarımla, ailem, kardeşlerim destek oldu. İktidardaki partiyi destekleyen yakınlarımla artık hiç sevmiyorum. Eskiden "solcu" diye mesafeli durduğumuz kişilerin bunlardan çok daha haysiyetli, namuslu ve şerefli olduklarını gördüm. Siyasal İslam'ın nasıl adı bir sistem olduğunu anladım. Bu partiye destek verenlerle kesinlikle aynı ortamda yaşamak istemem.”
- ❖ “Eşimin ailesinin yanına taşınmak zorunda kaldık. Çocukları ciddi şekilde dışladılar. Okullarında durumumuzu ailelerinden öğrenen çocuklar tarafından tartaklandılar. Şantaja maruz kaldılar. Okul idaresine başvurunca "Durumunuz belli konuyu büyütmeyin" diye karşılık bulduk. Eşimin ailesi yaşadıklarımız için beni sorumlu tutup dışladılar...”
- ❖ “Eşimin birkaç yakını beni "terörist" olarak suçladılar. Arkadaş çevremden birkaçı da buna benzer söylemlerde bulduklarını duydum. Genel olarak insanlar bu suçlamaları hak etmediğimizi düşünüyor.”
- ❖ “Eşimin de benim de kardeşlerimiz destek çıktı. Ancak akrabalar tamamen koştular. 15 Temmuz'dan önce amca çocukları çok iyi insan olduğumuzu birbirlerine söylerken sonrasında bütün sosyal medyalarından engellediler. Telefonları sildiler. İrtibatı tamamen kestiler. Genel çevre durumumuz bu şekilde.”
- ❖ “Eşimle anladık ki bizi anlayan kimse yok. İnsanlar her şeyden korkuyor. Başlarına bir şeyler gelmesinden korkuyorlar ve bizimle ilişik kurmak istemiyorlar. Tabi ki ihraç edildiğimizi duyuncaya başlıyor bu durum. Normal olarak o ana kadar gayet iyi ilişkilerimiz oluyor.”

- ❖ *“Eşimin ailesi tarafından suçlandım. Dışlandım. Kendi anne ve babamla tartışmalarımız oldu.”*
- ❖ *“Eşimle ayrılma aşamasındayız 2. ve 3. derece akrabalarımın birçoğu selamı kesti, çevremizdeki insanların büyük bir kısmı "vebalı" gibi uzaklaştı.”*
- ❖ *“Eskiden dershanede çalıştığım için suçlu olduğumu düşünüyorlar. Yüzüme karşı “İmtihandır, geçer” diyorlar ama ben samimi bulmuyorum.”*
- ❖ *“Eskiden etrafımdan ayrılmayan insanlar şimdi uzak duruyor.”*
- ❖ *“Eskiden mevki ve makamın çok önemli olmadığını düşünürdüm, paranın hiçbir kıymeti yoktu. Mesela bundan dolayı hiç birikimi de yok. İş gidince çevredeki yiyicilerden kimse kalmadı, herkes sırtını döndü ama unuttular rızkı veren Allah.”*
- ❖ *“Eskiden susmayan telefonum artık çalmaz oldu. Arkadaşlarımın %95 i ile ilişkim bitti. Ben de aramadım. Onlara söyleyemedim, birçok şeyi. Anlatırken duygu patlaması geçiriyorum. Kendim de uzaklaştım bir kısım ile. Bana zavallı gözü ile bakılmasından korktum. "Acaba?" diye akıllarından geçirirken gözlerine bakmak istemedim. Bana inanan güvenen birkaç arkadaşım ile temas kurdum. Bana soru soran değil, çözüm arayan arkadaşlarım ile temasım devam etti. Zaten bu arkadaşlarım hep yanımda idi.”*
- ❖ *“Eskisi gibi olmadı hiçbir şey.”*
- ❖ *“Etrafımdaki insanların bana olan tutumlarını, alaycı gözlerle seyretmek, basitliklerini ve karaktersizliklerini aleni görmek bana çok zevk verdi. Yaşadığım mağduriyet için hiç pişman değilim. Her şeyin sahibinin bakisi önemli benim için. Her yaşadığım mağduriyette Allah'tan bir nazar almak, nur ala nur benim için. Gerisi tıbbi atık gibi gözümde.”*
- ❖ *“Etrafımızdaki insanlar bizi seviyor ve saygı duyuyor bunu görebiliyorum. Ancak bizimle irtibat kurarlarsa hükümetin kendilerine de zarar vereceği korkusuyla arayıp sormuyorlar. Müthiş bir korku var insanlarda. Hatta buna rağmen "komşuluk hakkıdır" falan deyip arayan olursa bu defa ben, "Beni aramayın, Allah korusun hükümet benimle irtibat kurdunuz diye size zarar verebilir" diyorum.”*
- ❖ *“Etrafımda 1-2 kişi sağlam kaldı. Bir de aynı durumda olduğumuz insanlar kaldı. Yeni bir sosyal ortam oluştu ve toplumdaki dışlandım aslında. Bu mağduriyeti bilen biliyor ama korkudan ifade edemiyor.”*
- ❖ *“Etrafımda ne kadar "mal" olduğunu anladım Bomboş insanlar, vefasız bedenler...Memleketin neden olmadığını iyi anladım”*
- ❖ *“Etrafımdaki herkes suçsuz olduğuma inandıkları halde görüşmek ve ilişkileri devam ettirmek konusunda korku yaşadıklarını söyleyerek/ima ederek mesafe koymuşlardır.”*
- ❖ *“Etrafımızda çok az insan kaldı. Telefonlar, selam sabah kesildi, arayıp sormadılar, yalnızlığa terk edildik. Eşim cezaevinde. Onun da arayanı kalmadı çevresinden. Allah' tan kardeşlerimiz, ana, babamız var.”*
- ❖ *“Etrafımızda kimse kalmadı, aylardır ailem dışında kapım çalınmadı.”*

- ❖ “Evimden taşınmak zorunda kaldım. 2 kez... İnsanlar FETÖ’cü diyor. Ailede ve çevremde itibarım kalmadı. "Bir suçu olmasa atılmazdı, devletten iyi mi bileceğiz biz?" gibi sözlerle onlarda yargısız infazlar yaptılar.”
- ❖ “Evimde yangın çıktı da korkularından kimse "geçmiş olsun" bile demedi.”
- ❖ “Evime tedbir kondu, kartlarıma tedbir kondu. Sadece 25 TL bakiyem vardı. Evimi taşımak için, ev kiralamak için tanıdıklardan borçlandım. 8 ay sonra ev tedbiri kalktı. Evi sattım, borçlarımın bir kısmını ödedim. Hiç hayatımda görmediğim, bilmediğim bir işte çalışmak zorunda kaldım. Hayat devam ediyor.”
- ❖ “Evimi taşıdım bir müddet ailemin yanında kaldım. İnsanlara dedikodu malzemesi oldum. Hakimlikten ihraç olmam bana haset edenlerde sevinçle karşılandı ve sosyal ilişkilerim bozuldu. Sınırlı sayıda insan ile ilişkim var akrabaları görmek istemiyorum.”
- ❖ “Evimi taşımak zorunda kaldım. Felçli kayınvalidemin emekli maaşıyla, kirada üç çocuk okutuyorum. İtibarım kalmadı, arkadaşım kalmadı. Kimse iş vermiyor.”
- ❖ “Evimin kapısı çalınmaz oldu. Tanıdık birilerini görünce yön değiştirdiklerini fark ettim. Arayan soran yok denecek kadar az. "Seni biliyoruz" deyip teselli veren de var, akıl veren de.”
- ❖ “Evimizden çıkmayan insanlar, selam vermez oldu.”
- ❖ “Facebook tan silen çok oldu. Selamı kesenler de oldu.”
- ❖ “Farelerin bile daha özgür yaşadığını, seyahat ettiğini düşünüyorum. İnsanlık onuru çoktan kül olmuş.”
- ❖ “Fikrinizi her ortamda açıklayamıyorsunuz... Baskı müthiş... Sokağımızda 12 evden 9’u ile selamlaşmıyorum, önce onlar kesti selamı...”
- ❖ “Fişlenmek, bir insani ötekileştirmek, suçu ispat etmeden bu kadar ağır bedeller ödetmek. Bunların hepsi çok can yakıcı. En kötüsü de 2.5 yılımı vererek hazırladığım "KPSS" sonrası kazanmak ve 1.5 yıl sonra ihraç edilerek bütün emeklerin çöpe atılması. Küçük bir yerde yaşıyorum. İnsanların sürekli konuşması hep yıpratıcı. Uzun zamandır devam eden bir sıkıntıyla belirsiz bir şekilde beklemek en acısı. Bir gün her şey eskisi gibi olacak ümidiyle yaşamak.”
- ❖ "Geçmiş olsun" diyen çok az oldu. Hak etmişim gibi hissettirdiler. Bana acıma hissi ile yaklaştılar...”
- ❖ “Gelecek endişesi, iş arkadaşlarımdan büyük kısmı yakınlaşmaya ya da aramaya korkuyor.”
- ❖ “Gelenim ve arayanım kesildi, dışlandım. %76 engelliyim. Ailemin ve evimin ihtiyaçlarını karşılayamıyorum. Çok zor bir süreçten geçilmektedir.”
- ❖ “Genel itibariyle negatif, çünkü insanlar başlarına bir şey gelecek diye çok korkuyorlar.”
- ❖ “Genel olarak benden kaçıyorlar gibi. Ancak bu sevmediklerinden değil, korktuklarından diye düşünüyorum.”

- ❖ *“Genel olarak beni tanıyanlar, “Biz seni tanıyoruz, senden kimseye zarar gelmez, sen mağdursun?” dediler ama diğerleri “Devlete sızmış ajanlar veya devlet düşmanıdır. Oh olsun” derlerdi.”*
- ❖ *“Genel olarak çevremdeki insanların düşünceleri değil de kendimle kaldığım zamanki anlarım daha kötü etkiliyor. Çaresiz, mutsuz, umutsuz oluyorum. Çevremde sevdiğim olduğunda onlara karşı mutluluk maskesiyle dolaşıyordum gibi hissediyorum, onlar daha fazla üzülmesin diye. Bu da zamanla beni daha çok yıpratıyor.”*
- ❖ *“Genel olarak” geçmiş olsun” denilse de sanki canı bir suçluymuşum gibi uzak duruldu.”*
- ❖ *“Genel olarak korku ve tedirginlik sebebiyle benden uzaklaştılar.”*
- ❖ *“Genel olarak nasıl yaşadığım, hangi fikirde yaşadığım bilindiği için kimse yaşadığım durumu hakkettiğimi düşünemedi. Fakat dinleniyor olabilir, izleniyor olabilir, görüşürsek bizi de bu suçlamaya maruz bırakırlar düşüncesi ile sevdiğim insanların ben ve ailemden uzaklaşmalarını acı bir şekilde yaşayarak gördüm.”*
- ❖ *“Genel tutum aynen şu: “Vardır bir şey. Suçun yoksa iade olursun.” İhraç iseniz bir suçunuz mutlaka vardır, hâlâ da iade olmamış olmanız suçlu olduğunuzun kanıtıdır. Aslında toplumun insanların neler çektiğinden zerre haberleri yok. “Kurunun yanında yaş da yanar” deyip geçiyorlar. Oysa siz istemedikçe, yakmaya uğraşmadıkça hiçbir masum yanmaz. Bu anlayış Ömer'i hançerleyenlerin, Hasan'la Hüseyin'i susuz bırakanların, 80 peygamber yakınını çoluk çocuk demeden katledenlerin, İmamı Azam'ın kırbaçlanmaktan morarmış cesedini zindandan çıkaranların anlayışıdır.”*
- ❖ *“Genel tutum başlarda “Ettiniz buldunuz.” Zaman geçtikçe izolasyon başladı. Son zamanlarda ne gelen var ne giden. Hâl hatır soranımız bir el parmağı kadar bile yok. İş veren yok. Girdiğimiz işten işveren “Elimde olsa KHK'lı aranyor ilanı vereceğim ama şikâyet var hocam, kusura bakma” diye işten çıkarıldım.”*
- ❖ *“Genel tutum, masum olduğumu bilen insanlar, acıma duygusu ve adaletsizliğe isyan boyutunda benim lehime davrandılar. Ama ben başka masumlarında canı yanmaması adına hepsiyle ilişkiyi kestim. Çünkü bu saçmalığın mantıklı hiçbir yanı yok. Darbeyle ilişkilendirilemeyen insana vatan haini damgası vurmanın mantıklı bir açıklaması olamaz.”*
- ❖ *“Genelde dışlayıcı ve suçlayıcı bir tutumla karşılaştım. Bir süre suçsuz olduğumu soruşturma dahi geçirmedikçe anlatmaya çalıştım. Fakat yakınlarımdan çoğu politikacıların söylemlerinin etkisinde kalarak tavrını sürdürmeye devam etti.”*
- ❖ *“Genelde telefonla aramalar bitti. Sosyal medyadan takip bitti sadece. Bire bir görürlerse selam verip, “geçmiş olsun” demeler var. Onun haricinde 180 derece değişti.”*
- ❖ *“Genellikle “Neden sendika üyesi oldunuz? Keşke Cumhurbaşkanı dinleseydiniz, başınıza bunlar gelmeseydi.” tarzında yorumlar aldık.”*
- ❖ *“Gerçek dostlarımı gördüm, destek verdiler. Bazı dost sandıklarımın, adam bile olmadığını gördüm. Çoğu arkadaşım destek oldu bana, inandıklarını ve güvendiklerini ilettiler ziyaret etti.”*
- ❖ *“Gerçek dostlarımızı tanıdık.”*

- ❖ “Gerçekçi bir bakış açısıyla, imkanlarını paylaşmayı öneren az sayıda kişi ile karşılaştım. Yine de pek çok mağdura göre daha az sıkıntı ile karşılaştım.”
- ❖ “Gerek korkudan gerekse bizim kötü bir işin içinde olduğumuzu düşündüklerinden uzaklaşma ve arayıp sormama şeklinde tavırları oldu.”
- ❖ “Gerekli olmadıkça odamdan çıkmıyorum. Çevre olarak sadece çekirdek ailem ve çok yakın 3 arkadaşım var.”
- ❖ “Görevde iken yağcılık olsun diye bulunmadığım mevkilere getiren hak etmediğim unvanlar yakıştıranlar, beni görünce yolunu değiştirmeye başladı ve selam bile vermekten imtina ettiklerini gördüm. Aile ve akrabaların bir kısmı, "suçun yoksa dönersin" diye aklınca teselli etmeye çalıştı.”
- ❖ “Görmezden gelip ötekileştirdiler. Vefasızlık yaptılar. Arayıp sormadılar.”
- ❖ “Görünce yollarını değiştiriyorlar, aramıyorlar, tedirgin oluyorlar.”
- ❖ Görüşmeye çekinir oldular. Bizi kandırılmış gördüler, "Siz iyisiniz de yanıldınız" şeklinde.”
- ❖ “Gözaltından sonra suçlu muamelesi gördüm. Dışlandım, yalnızlaştırıldım, iş vermediler, gelip gitmeler kesildi, telefonlarıma cevap verilmedi, aranmadım, sorulmadım. Yolda, sokakta karşılaştıklarım yönünü döndüler. "Vardır bir şeyi" nazarıyla baktılar...”
- ❖ “Gözaltına alındıktan sonra akrabalar tarafından dışlanır olduk.”
- ❖ “Eşimi benim yüzümden halk eğitim kursuna almadılar, iş başvuruları olumsuz sonuçlandı. Beni zaten almıyorlar. 100 haftadır, her hafta karakola imza atmak zorunda kalıyorum, toplum içinde toplumdandan ayrıyız.”
- ❖ “Haber izlemek hiç istemiyorum. Haber açıldığında sözlü taciz olabiliyor. Bir kısmı ile de bu mevzuları hiç konuşmadık. Ama onlar bana da hiç gelmediler ve "geçmiş olsun " demediler. Karşılaştığımızda hiçbir şey yokmuş gibi davrandılar...Telefonla arayıp sormuyoruz birbirimizi. Aynı davranışı çocuklarıma da yaptılar... Onlara sözlü olarak laf ta atmışlar... Bu çok incitti...”
- ❖ “Hain gözüyle bakıldım, ekonomik olarak sıkıntı yaşadığım için çevrem özellikle kaçındı. Sağlık problemleri yaşadım. Psikolog tedavisi gördüm. Çevrem ile ilişkilerim bitti.”
- ❖ “Hakkımda bir soruşturma olmamakla beraber mezun olduğum okulun cemaat bağlantısı nedeniyle iş başvurularım geri çevrildi defalarca. Açlığa mahkûm edildim. Siyasi partizanlıklarından ötürü ailem ve akrabalarım suçu iktidarda bulmadı. "Eh kurunun yanında yaş da yanıyor" yaklaşımı ile sorunlarımı umursamadılar.”
- ❖ “Hakkımda herhangi bir kriter soruşturma vb. yok, ancak yine de herkes de bir şüphe oluştu. "Devlet durup dururken, suçsuz yere neden yapsın?" görüşü insanlarda hissediliyordu. Tabi ki iş yerinden olan arkadaşlarımız aramaya bile korktular. Ailem yaşantımı ve görüşlerimi bildiği için bu durum onlara trajikomik geldi. Ancak ikinci derece akrabalar, yakınlar da mutlaka bir soru işareti oluştu. Genel olarak bir yalnızlaşma oldu. Bunda hükümetin yoğun propaganda yapmasının da etkisi vardır.”

- ❖ *“Hain olarak bakıyorlar, "FETÖ'cü" gözüyle.”*
- ❖ *“Hakkımda olmadık dedikodular yapılıp, şahsıma iftiralar atıldı.”*
- ❖ *“Hakkımda yakalama çıkarıldıktan sonra insanlar benle konuşmaya çekindi. Yurtdışında olmamdan dolayı kardeşlerimle bile rahat telefon görüşmesi yapamıyorum (bir sıkıntı olmasın diye). Çalıştığım hastane sahibine konsolosluk ve emniyet tarafından baskı yapılarak buradaki işimden de edildim. Adaletle güvenseniz "gelip yargılanayım" diyeceğim ama geldiğimde tutuklanacağım, tahmin edebiliyorum.”*
- ❖ *“Haksız ve hukuksuz bir şekilde her şeyimi elimden aldılar ve "terörist" ilan edildim, dışlandım, ötekileştirildim ve işsiz kaldım...”*
- ❖ *“Haksızlığa göz yumanlar ve tepki göstermeyen asalaklarla ilişkilerimi tamamen kestim.”*
- ❖ *“Haksızlık, hukuksuzluk ve adaletsizliğin getirmiş olduğu baskı ortamı, kaos ve belirsizlik çevremizdeki insanları da olumsuz etkiledi. Selam vermeyi, hâl hatır sormayı bıraktılar.”*
- ❖ *“Hâlâ doğup büyüdüğüm yerde yaşıyorum. Selam vermeme, küçük görme. Aşağılama ya da aşağılamaya çalışmalara muhatap oluyorum.”*
- ❖ *“Hastalıklı bir insan gibi yaklaşımlar sergilediler.”*
- ❖ *“Hata sende, girmeseydin, gitmeseydin, ayrılıysaydın, neyse ki eşin çalışıyor, haline dua et ki hapse atmadılar, konuşmayalım, görüşmeyelim, küs olalım. Arama beni telefon dinleniyor vs.” Anne, babam bile yardımcı olmadı; borç para bile vermediler. Yalnız bıraktılar, akrabalar geçmiş olsun ziyareti bile yapmadı, telefon bile etmedi. Mesai arkadaşlarım, iş bulan, iş veren olmadı, yol gösteren, tavsiye eden olmadı.”*
- ❖ *“Hayata küstüm sadece, sosyal medyaya bağlılığım arttı.”*
- ❖ *“Hayata bakış açım değişti. Maddi güven sorunu yaşıyorum, ailece arabamızla izne girdik. Artık, evden dışarı çıkamıyoruz. Yani ne komşu ne de akrabalarımızla, sosyal hayatımız birlikteliği bitmiştir.”*
- ❖ *“Hayatımdaki en önemli olan şeyimi, çocukluk hayalim olan mesleğimi kaybettim. Şu an çocuklarım olmasa beni hayata bağlayan hiçbir şeyim yok. Sadece onlar için ayakta durmaya çalışıyorum. Ama maalesef eskisi gibi değilim onlara karşı, yeterince ilgilenemiyorum. Onlarla konuşmak bile istemiyorum. Dışarıda herkese karşı üzülmiyorum gibi görünmekten bıktım. O yüzden acımı sadece evde yaşayabiliyorum. O zaman da aileme duygusal olarak zarar veriyorum. Aslında çok büyük bir depresyonda olduğumu biliyorum ama bunu kendime bile söylemeye korkuyorum. Uykumu kaybettim. İki yıldır içten hiç gülemedim. Düzeleceğimi hiç zannetmiyorum. Sadece beni bu hale getiren etkenler ortadan kalkarsa düzelirim diye düşünüyorum. Çevremdeki en yakınlarım, abim, teyzelerim, komşularım "bir suçu olmasa, böyle olmazdı." diye düşünüyorlar. Çoğunluk bu yapılanlar da haksızlık payı var bile demiyor. Herkes "bana dokunmayan yılan bin yaşasın" diyor. 11 yaşındaki kızım ilk başlarda çok ağladı, alışamadı yeni hayatımıza. Okula gitmedi 2 ay. Sürekli gözü bende "üzgün müyüm?" diye beni gözlüyor. Üzgün görse ağlıyor. Eskisi gibi çocuklarımın istediği şeyleri alamıyorum. Hayat standartları çok değişti. Bütün bunlar çok zor...”*

- ❖ *“Hayata küstüm. Ailem desteğini esirgemedi ancak çevremizdeki insanların bir kısmı kendi başlarına da bir şey gelir endişesi ile uzak durmaya başladılar.”*
- ❖ *“Hayata tutunmak için mücadele ediyoruz. Okuduk, memur olduk, atıldık. Ne iş olsa yapmaya çalışıyoruz. Bürokrattım, atıldım. “Börekrat” oldum. Akşamları, kahve kahve okey masalarına, eşimin yaptığı börekler ile 3-5 kuruş bereket versin çalışmaya, kazanmaya çalışıyorum. Geç gelen adalet, adalet değildir. Ne zaman gelir, belli değil. Binlerce zor duruma nazaran benim durum iyi sayılır, şükür, mücadeleye devam.”*
- ❖ *“Hayatımı, mesleki itibarımı, uzmanlık hayallerimi, geleceğimi, hayatımın geri kalan her anını ve ailemi olumsuz etkileyen ağır bir ceza ile suçlandım. Kamudan ihraç edilmemden dolayı iş başvurularım ya reddedildi ya da düşük ücretle çalışmaya zorlandım. Çevresel olarak dışlandım, suçlu muamelesi gördüm. Onurum, haysiyetim, kişilik haklarım, geleceğim maddi ve manevi olarak zarar görmüştür.”*
- ❖ *“Hayatında hiçbir suç işlememe veya hiçbir terör örgütüne üye olmamama rağmen suçlandım. Bir kısmı ile ilişkim bitti. Görüşmüyorum.”*
- ❖ *“Hayatta en önemli şey olan sağlığımı kaybettim. 29 yaşında epilepsi ilaçları kullanmaya başladım.”*
- ❖ *“Hayattan ve insanlardan nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Herkes sanki bulaşıcı bir hastalığa sahipmişiz gibi davranıp uzak durdu. Çok aşağılayıcı ve rencide edici bir durum gerçekten. Hele bir de eğitimci öğretmen sıfatıyla halkın içindeyken, böyle bir muamele çok ağır gerçekten.”*
- ❖ *“Hem acıdiklarını hem de eğitimle elde ettiğimiz statü ve ekonomik refahı sanki bize devlet bedavaya veriyormuşçasına "Oh, iyi oldu!" tarzında bir genel hava gördüm, hissetim insanlarda. Onların bizim gibi olma ihtimali yoktu ama şimdi düştüğümüz bu durumu içten içe sevinerek karşılayanlar var.”*
- ❖ *“Hem iş arkadaşım hem kapı komşum olan kişi hâl hatır sormaz oldu. Aynı bölümde çalıştığım arkadaşım, o sırada eşim açığa alınmış olduğu için bizi görünce yolunu değiştirdi, selamı sabahı kestti. Aynı ortamda olduğumuzda başını havaya dikip bizi görmemeyi başardı. Ailemiz bizi suçlu gördü, onları bizim kötü insanlar olmadığımıza ikna etmek için çok dil döktük. Ama her şeyiyle tanıdıkları bize değil, hiç tanımadıkları insanların iftiralarına inandılar.”*
- ❖ *“Hem sürekli tekrar edilerek inandırılan büyük bir kütle hem de ilk derece kan hısımlarından bazılarının kamudaki mesleki kariyerlerini korumak adına "terörist " olarak açıktan veya dolaylı ifadeleri sonucu insanların asıl yüzünü, nemelazımcılığını, "bana dokunmayan yılan bin yaşasıncılığı" acı ama tecrübe ettim.”*
- ❖ *“Hemen hemen hepsi benimle empati kurmakta zorlandı. Ani ruh hali değişimlerimi yanlış anladılar. Yakın çevrem, onlara ekonomik olarak yük olurum kaygısıyla benden uzaklaştı.”*
- ❖ *“Hep haklılık üzerine, “varsa bir yanlışlık düzelir” gözüyle bakılıyor ama vicdanen bir rahatsızlıkları da yok değil. İlk tutumlarını sergilemiyorlar. Fakat, lakınlı, amalı sözleri eskisi kadar kullanmıyorlar. Dedim ya gurur ve kibrine dokunmazsan.”*

- ❖ *"Hep suçlama. "Terörist" olarak bakan da var. "Asla hain olmaz "diyen de."*
- ❖ *"Hepsi "aman neme lazım, bizim de başımıza bir iş gelir" modundalar. Başka söze gerek var mı?"*
- ❖ *"Hepsi ile ilişkimin önemli bir kısmı bitti, artık hayatta tek başınayım."*
- ❖ *"Hepsi suçsuz olduğumuzu biliyor. Fakat özellikle arkadaş çevresi "başımıza bir şey gelmesin" diyerek selamı sabahı kesti. "Geçmiş olsun" bile demek için arayamadıklarını düşünüyorum."*
- ❖ *"Hepsi uzaklaştı, kimse görüşmek istemiyor, yalnızlaştık."*
- ❖ *"Hepsini Allah'a havale ettim..."*
- ❖ *"Hepsinin cahil olduğunu anladım."*
- ❖ *"Her daim olduğu gibi bazı insanların gizli, haset duygularını bir kez daha görmüş oldum. Benim için çok değişen bir şey olmadı. Aslında bazı insanlar daha kötü olmamı beklediler ve bozuldular. Bunu çok hissettim kendi adıma. Aslında üzücü bir süreç hem kendi hem ülkem ve toplum adına. Yapacak çok bir şey yok. Yaşamaya devam..."*
- ❖ *"Her zaman arayan soranlar hiçbiri arayıp sormuyor. "Cüzzamlı" gibi uzak duruyorlar."*
- ❖ *"Her anlamda uzak duruyorlar. Korkuyorlar. Şüpheyle bakıyorlar."*
- ❖ *"Her gün eşimin yaptığı yemekleri yiyerek semiren şerefsiz komşulardan bu vesileyle kurtulmuş olduk. Gerçek dost, komşular gizlice oğluma para veriyorlarmış. Bu beni çok mutlu etti. Gerçek dostları tanımış ve fuzuli insanları ayıklamış olduk."*
- ❖ *"Herhangi bir sıkıntım olmadı arkadaşlarımla ama beni arayıp sormadılar başlarına bir şey gelir diye. Korkmuşlar, iki yıl sonra konuşabildiler. Velilerim beni hiç bırakmadı, öğrencilerim de bırakmadı. Ailem hep destek olmaya çalıştı ama iyilik yapayım derken her şeyi daha zor duruma soktular. Çocuklarım çok sıkıntı yaşadılar. Olanlar yüzünden ben mahvoldum bana asileştiler, çevreden laf duyan oğlum bütün hırsını benden çıkarıyordu. Küçük bir çocuk karşısında defalarca ağlama krizine girdim. Eşim yoktu yanımda. Her şeyi tek başına yapmak hem erkek hem kadın olmak çok zordu. Sürekli tutuklanma korkusu yaşadım. Çocuklarım 12, 13 yaşlarında olmalarına rağmen benimle uyumaya başladılar. Tuvalete bile kalksam bağıırıp "neredesin?" diyorlardı, tuvaletin önünde bekliyorlardı. Korkumu onlara belli etmek istemesem de onlar hep hissediyorlardı. Akrabalarımın bazıları arkamdan olur olmaz yalanlar uyduruyorlardı. Bazıları ise "sen bizim ciğerimizsin" deyip destek oluyordu. Taşınmak zorundaydım, kendi memleketime geldim. Yeni bir hayattı ama herkes işten atıldığını biliyordu. İlk zamanlar uzak durdular ama onlara hep iyilik yaptım, çocuklarına ücretsiz ders verdim. Elimde bir şey olmamasına rağmen, mağdur insanlara para giyecek, yiyecek yardımı yaptım. Kim kapıma geldiyse boş göndermedim. Sonradan beni görünce, selam vermeye, evlerine davet etmeye başladılar ama gitmedim çünkü lafi işten atılmama getiriyorlardı. Konuşmak istemiyordum. Artık evime geliyor, hep "ne kadar iyi bir insansın, seni şimdiye kadar neden tanımamışız" demeye başladılar. Ama yıkılan hayallerim, evlatlarımla bozulan psikolojisi, ilk zamanlar yapılan hakaretler kalbimde büyük acılara sebep oldu. Anlatacak çok şey var ama çok sıkıntı yaşadım. Belirtiyim maddi olarak değil."*

- ❖ *“Herkes aramaktan korktu. Fişleneceklerini düşündüler belki de. Ama insan ailesinden başka kimsenin olmadığını anlıyor. Arayan kapımızı açan olmadı. Sadece işleri düştüğünde aradılar.”*
- ❖ *“Herkes benimle irtibat kurmaktan, konuşmaktan bile korktu. Ben yıllardır aynı mahalledeyim. Herkes ne olduğumu bilmesine rağmen korkudan çoğu zaman görmezden bile geldiler. Bazıları düşmanlık bile etti. Hatta alt komsum banyomdan onun banyosuna su aktığını iddia etti. Usta getirdim, tatmin olmadı. İlla onun istediği bir usta gelecekmiş. Kapma dayandı, hakaret etti. "Karısı FETÖ'cü" diye bağırды. İsin garip tarafı polisi ben çağırdım, geri adım atan o oldu. Çünkü ben hakkını, hukukunu bilen, şimdiye kadar, çocukluk dönemi dahil, serserilik yapmamış birisiyim. En yakın akrabalar bile korktu, iletişime geçmedi. Herkes tarafından sevilen ben bir anda adeta "cüzzamlı" ilan edildim.”*
- ❖ *“Herkes bir şeyler gizlediğimi düşünüyor.”*
- ❖ *“Herkes bizden uzak durmaya çalışıyor, suçsuz olduğumuzu bildikleri halde.”*
- ❖ *“Herkes bize karşı önyargılı, anlamadan, dinlemeden suçlu olduğumuza inanıyorlar.”*
- ❖ *“Herkes cephe aldı. İlişkilerimizi tamamen bitirdiler. Hiç arayıp sormadılar, bir iki kişi dışında.”*
- ❖ *“Herkes, "Devletin vardır bir bildiği" diyerek bize "terörist" olarak baktığından kendimizi ifade edemedik. Fakat yazılı ve görsel medyayı kullanarak kendimizi ifade edebildik. Bu bakımdan eski ilişkilerimi tamamen bitirdim.”*
- ❖ *“Herkes kendinden korktuğu için uzak durdular.”*
- ❖ *“Herkes kendinden korkuyor. "Benim de başıma her an bir şey gelir" diye arkadaş çevrem daraldı. Kimse kalmadı, bir iki arkadaş dışında. Telefon ile aramaya mesaj atmaya bile korkuyor çoğu kişi.”*
- ❖ *“Herkes korktu ve uzaklaştı. Maddi taleplerimiz olacağını sandılar. Benimle görünmekten korktular..”*
- ❖ *“Herkes kulak tıkıyor, kimse dinlemek istemiyor, kamudan biri bir çamur atıyor ona itibar ediliyor, "ama" denilip savunma yapma hakkı tanınmıyor. En büyük, esas FETÖ'cüler, kendilerini gizlemek için masum insanları canlı canlı gömüyorlar.”*
- ❖ *“Herkes öncelikle korktu. Çünkü aynı belaya maruz kalmaktan çekindiler. Bir kısmı da onları aldattığımızı düşünerek bizim "terörist" olduğumuza hüküm verip, bize karşı hınçlandı.”*
- ❖ *“Herkes sırtını döndü. Devleti haklı gördü. Peşinen suçlu olduğumuzu kabul ettiler.”*
- ❖ *“Herkes suçsuz olduğumuzu bildiği halde "ilişkimizi devam ettirirsek bizimde başımız yanar" endişesiyle aramıza mesafe koydular.”*
- ❖ *“Herkes tepesinde gizli kamera varmış da polis onları izliyormuş gibi bizden kaçtılar. İş arkadaşlarım neredeyse tamamı arayıp sormayı bırakın, evimizin ya da bizim yakınımızdan geçmediler. Akrabalar darbeyi biz planlamışız gibi hesap sorup, onların gözünde suçlu olan kişilere bizim de suçluymuş muamelesi yapmaya zorladılar.”*

- ❖ *“Herkes uzaklaştı, etrafımda akrabadan başka kimse kalmadı.”*
- ❖ *“Herkes uzaklaştı. Selamlaşmayı kesti, en samimi olduklarım bile korkuyor. "Bize de bir şey olur" diye...Benim asla bir "terörist" olamayacağıma inansalar bile korkuyorlar.”*
- ❖ *“Herkes, "vardır bir suçu ki, gözaltına aldılar" diyor. Güvenim, merhamet duygum, adalet duygum köreldi, hatta Allah affetsin, "dindarım" diyenden kaçır oldum.”*
- ❖ *“Herkes vebalıymışız gibi kaçır oldu.”*
- ❖ *“Herkes yabancı gibi davrandı. Arkadaşlarım ve tanıdıklarım beni aramayı bıraktı.”*
- ❖ *“(Acun Karadağ, öğretmen, Ankara) Herkes yanımda olduğunu ve beni haklı bulduklarını ifade ettiler. Ancak eylem yaptığım için bazı arkadaşlar, özellikle iş yerinden olanlar desteklerini işten atılırim korkusuyla gizli saklı yapıyorlar. Birçok arkadaşım, komşum, aile dostlarım her zaman destek oldular, yanımda oldular. İktidara öfkelenildiler. Ancak maddi sıkıntılar yaşadım. Hiç aç kalmadım, açıkta kalmadım, harçlıksız kalmadım ama her zaman korkarak harcama yapabildim. Eylem sırasında gördüğüm şiddet, işkence, gaz, plastik mermi, ters kelepçe işkencesi vücudumda hasarlara yol açtı zaman zaman. Eylemin ilk günlerinde kalp pili takıldı. Pil hâlâ bendedir.”*
- ❖ *“Herkes, işiyle alakalı korkularından dolayı 'geçmiş olsun' deme cesaretini bile gösteremedi. 20 yıl beraber çalıştığım arkadaşlarım aramadılar bile. Benim ağzımdan herhangi bir cemaatin lehine veya aleyhine tek bir cümle duymayan cami cemaatim, "bir şey olmasa ihraç etmezlerdi.” diyecek kadar sırt döndü.”*
- ❖ *“Herkes durumumuzu anlatmaktan yoruldum. Akrabalarımız ve arkadaşlarla aramız açıldı, bizi dışladılar. Evimi taşımak zorunda kaldım, çok büyük ekonomik sıkıntılar çekiyorum ve halen devam etmekte. Kimse iş vermiyor. Herkes, "senin bir suçun yok, dönersin işine" diyor ama halen iade olamadık, takipsizlik almamıza rağmen.”*
- ❖ *“Herkeste bir korku hakim, çoğu okul arkadaşım telefon etmeye veya mesaj atmaya çekindi ve çekinceleri hâlâ devam ediyor. Hiç kimse gerçekten bizlerin ne gibi sıkıntılar yaşadığımızı bilmiyor. Hâlâ maaş aldığımızı sanan meslektaşlarımız var.”*
- ❖ *“Herkesten uzaklaştım. Kimseyi aramıyorum, sormuyorum. Kimse de beni aramıyor.”*
- ❖ *“Herkes kırıgını. Hatta en yakın akrabalarım, komşularım dahi sanki bir suç işlemişim gibi maalesef yargısız infaza tabi tutuldum.”*
- ❖ *“Her şey bitti, kısacası kimsem kalmadı.”*
- ❖ *“Her şeyi kaybetmiş hissiyle ruh gibi bir hayat yaşıyorum, sanki uzaydan gelmiş gibi. Ne bir arkadaşım, dostum kaldı, ne de bir işim ya da iş çevrem. Hiçbir şey kalmadı.”*
- ❖ *“Her şeyin sorumlusu sanki benmişim gibi davrandılar.”*
- ❖ *“Hiçbir adli, idari vs. soruşturma olmadan ihraç edildim. Kardeşimin bir tanesi bu olaydan sonra ne bir telefon açmıştır ve ne de evime gelmiştir. Sadece anne, babaya ait evde denk gelirsek konuşuyoruz. Ben abisi olarak kendisini defterden sildim. İleride bende onu herhangi bir cemiyete davet etmemeyi düşünüyorum. Herkes bizim iyilik meleği olduğumuzu söylüyor, işte böyle.”*

- ❖ *“Hiçbir soruşturma geçirmedğim halde, sürekli, suçlu muamelesi görmem.”*
- ❖ *“Hiç kimse aramıyor, "terörist" olarak görüp onlara zarar verme potansiyelimin olduğunu düşünüyor ve mümkün olduğunca uzak duruyorlar.”*
- ❖ *“Hiç kimse arayıp sormadı. Hep suçlu gözü ile bakıldı. Bakmayanlar da "kurunun yanında yaş ta yanar, devlet için böyle şeyler olur" dedi. Korkudan konuşmayı dahi kestiler.”*
- ❖ *“Hiç kimse görüşmek istemiyor, telefonlarımıza çıkmıyorlar.”*
- ❖ *“Hiç ummadığım insanlar bana sahip çıktı. Yeni insanlar tanıdım. Eskiden "çok dostum var" derdim. Eskilerden eksilenler oldu.”*
- ❖ *“Hiçbir dostum, arkadaşım yok, yalnızım.”*
- ❖ *“Hiçbir şey eskisi gibi olmadı. Arkadaşlarından çoğu ile ilişkilerin kesildi. Çevremdeki insanlar genel itibari ile "seni biliyoruz, suçsuzsun ancak yine de devletin bir bildiği var" diyordu.”*
- ❖ *“Hiçbir şey denilmesine de o şüpheli bakışlar ve sizin çok şeyi yutkunarak anlatmanız. Gösterilen vefasızlığa olan şaşkınlık vs.”*
- ❖ *“Hiç kimse aramadı ya da arayamadı. Çünkü ihraç biri ile kontak kurmak, devletimiz için irtibat, iltisak veya aidiyet kanıtı olabiliyor.”*
- ❖ *“Hiç kimse görüşmüyor... Zulmü destekliyorlar... Amalî cümleler kuruyorlar.”*
- ❖ *“Hissettiğim şey sanki işsiz olmak itibarını da elinden alıyor. İtibarsızlaşma hissi yaşıyorum ve geleceğe dair çok kötü şeyler yaşayacağımı düşünüyorum. Güvencesizlik, çok kötü bir çaresizlik hissi yaratıyor. İhraç edildikten sonra eşimden dayak yiyorum ama boşanamıyorum. Bağımsız karar alamıyorum. Bir kızım var ve ben hem kendi hem de kızımın geleceği için çok kaygılanıyorum. Eşimin ailesinin bana ihraç öncesi ve sonrası davranışları çok bariz farklı. Hayata öfke duyuyorum ve kendimi üzgün ve ezik hissediyorum.”*
- ❖ *“Hitler Almanya'sı halkının, savaş öncesi Yahudilere yaptıkları psikolojik, asimetrik uygulama gibi diyelim kısaca.”*
- ❖ *“İhraç edildiğim işyerindeki arkadaşlarımın hemen hemen hepsi aramaz oldu. Ailemde sorun yok. Akrabalarım sıkıntılı.”*
- ❖ *“İhraç edildikten sonra bir süre olanları anlamaya çalıştım. Daha sonra kurumumuzun her yere resmi yazıyla bizi işe almamalarını bildirdiğini öğrendim. 16 yıl hizmet etmişim, hiçbir soruşturma geçirmemişim ama işimi yapmama izin verilmiyordu. Bakmam gereken iki çocuğum var ve işim yoktu. Uyku ve beslenme bozukluğu yaşamaya başladım. Doktora gidip durumu anlattım ve anti depresan kullanmaya başladım, hâlâ kullanıyorum. Yapılan açıklamaları ve uygulamaları görüp duydukça daha kötü olmaya başladım. Hayata ve yaşamaya karşı hiçbir enerjim kalmadı.”*
- ❖ *“İhraç öncesi sosyal çevrem tamamen yok oldu. Hiçbir arkadaşım ile görüşmüyorum, akrabalarla olan ilişkilerim zedelendi...”*

- ❖ “İhraç edildikten sonra evimden taşınmam gerekti. Ben tutuklu olduğumdan eşim babamla birlikte yalnız başına bu yükü kaldırmak zorunda kaldı. 12 Temmuz'da ikinci çocuğum olmuştu. İlk çocuğum 1 yaşında ve eşim lohusa idi. O halde ev taşıdı. Benim yerime ilişik kesti. Kucağında yeni doğmuş bebekle 6 ay Trabzon'dan Adana'ya gidip geldi. "Yüzüme suçun yok, biliyoruz" denip, arkamdan" bir suçu var ki yattı" dendi." Kendisine acımiyorum, çocuklarına acıyorum" dendi. Özellikle annem ve eşim çok yıprandı.”
- ❖ “İhraç edildikten sonra özellikle birinci derece akrabalarımınla bağlantılarım koptu. Çünkü beni aramak istemediler. Selam verirsek borçlu çıkarız mantığı ile hareket ettiler. Oysa benim maddiyattan daha çok manevi desteğe ihtiyacım vardı. Onu bile bize çok gördüler. Çok anne, babalarımız bize sahip çıktılar. Biz bu olumsuz durumlar için sabrediyoruz. Çünkü bunun bizim için bir sınav olduğunu düşünüyorum. Zafer hakkıyla sabredenlerindir.”
- ❖ “İhraç edilmeden önce eşimle "Boşanma" davamız açılmıştı ve ihraçtan bir ay sonra boşandık. Hem işsiz hem "Eşsiz" kaldım bir anda. İki oğlu olan, yalnız ve işsiz ve kirada oturan ve hiçbir birikimi olmayan bir kadın olarak çok sıkıntı çektim. Hâlâ çekiyorum. Kısmen aile desteği, kısmen kendi bulduğum bazı işlerle idare ediyorum ama hiçbir gelecek garantimiz yok. Anlık yaşıyoruz. Büyük oğlum geçen sene lise sonda bizim ihraç olmamız yüzünden "terörist çocuğu" muamelesi gördü. Okulda arkadaşlarından ve üniversite sınavında tercih yapamadı. Çünkü iyi çalışmadığı için oturduğumuz il gelmedi ve il dışında okutacak paramız yoktu. Bu yıl sınava tekrar girmek zorunda kaldı. Ailemden bazıları "telefonlarım dinleniyordur" korkusuyla beni aramayı bıraktı. Kendilerine bir zararım olur diye bizden uzak duruyorlar. Bazıları ise eskisi gibi devam ediyor. Benim en büyük sıkıntım ise 21 yıl öğrencilerimi iyiye güzele, vatana millete Allah'a sevgi duysunlar diye uğraştıktan sonra sorgusuz, sualsiz "terörist" damgası vurularak, sivil ölüme terk edilmek oldu. Bunu kaldıramıyorum. Ben bunu hak etmedim. Ülkesine zarar verecek en son kişi bile değilim. Öğrencileri tarafından çok sevilen bir öğretmenken geçmişini gizleyen biri oldum. Girdiğim yeni ortamlarda kimseye geçmişimden bahsedememek beni bir kin ve öfke yumağına çevirdi. Kendimi artık ben bile tanıyamıyorum. Her an ağlar oldum, her yerde. Hayatın tüm yükü omuzlarımda. Sadece yaşamak zorunda olduğum için yaşıyor ve çocuklarım için uğraşıyorum.”
- ❖ “İhraç olduktan sonra hayatım boyunca hukuki bir süreç yaşamayan şahsimin adalete, hukuka güveni tamamen bitti! Devletimizin bile hakkımızı savunmadığı bir hukuka nasıl güvenebilirsiniz ki. Yaşamamızın en büyük kaidesi hakkın gözetilmesi mesel haklıyken neyle suçlandıığımızı bilmeden "hadi kendinizi savunun" deniyor.”
- ❖ “İhraç sonrası adeta hastalıklı insanlar gibi 1. Derce ailem hariç herkes bizden kaçmaya başladı. Bizleri gören yol değiştirmeye başladılar. Resmen tecrit edildik.”
- ❖ “İhraç sonrası pek çok kişi uzaklaştı, kimi şüphe ile baktı, kimi kendine de bir şey olur diye korktu.”
- ❖ “İhraç ve gözaltı ve sonrası yüz felci oldum, aradan 2 yıl geçti hâlâ iyileşmedim. Felçli bir şekilde gözaltına alındım ve tutuklandım. 11 ay felçli bir şekilde ceza evinde kaldım, sağlığım bozuldu. Normalde sağlık nedenlerinden dolayı tutuksuz yargılanmam gerekirken, tutuklandım. Ceza evindeyken hakkımda mektup yasağı konuldu. Avukatla konuşmam dinlendi, ailemle tek kişilik yerde görüştürüldüm. Aradan 2 yıl geçmesine rağmen hâlâ iyileşmedim...”

- ❖ *“İhraç edilip tutuklandıktan sonra eşim ben ve ailem çok büyük travmalar, çok zor günler geçirdik. Bunu anlatması bile çok zor.”*
- ❖ *“İhraçtan sonra şunu anladım. "Düşenin dostu olmazmış" gerçekten. Para çok etkiliymiş hayatta.”*
- ❖ *“İlgisizlik, boş vermişlik yani kendi kendimize kaldık. "Ateş düştüğü yeri yaktı", herkes de bu yangını seyretti.”*
- ❖ *“İlk başta maddi ve manevi sıkıntı. Psikolojik rahatsızlıklar Büyük çocuğum üniversite dondurdu Ortanca olanda 2 yıldır üniversite sınavına girmiyor 3. çocukta kalıcı psikolojik rahatsızlık belirtileri var. Aynı çevreden dolayı en büyük yarayı eşim aldı, psikolojik olarak.”*
- ❖ *“İlk başlarda kimse aramadı, sormadı, herkes korku içindeydi. Yolda görenler, yollarını değiştirdi. Yalnızlaştırıldık. Babam, ailem bile aramadı. Olayların etkisi azalınca biraz daha destek vermeye bizi anlamaya başladılar.”*
- ❖ *“İlk başta birkaç arkadaş "geçmiş olsun" diye aradı ancak sonra birkaç benim gibi ihraç edilen arkadaş hariç iş yerinden ve diğer sosyal çevremden ne arayan ne de soran var. Ailem ortada kaldı. Akrabalarımın çoğu ile iletişimim koptu. Yıllardır oturduğum evimden, ailem taşınmak zorunda kaldı.”*
- ❖ *“İlk başta çok kötü davrandılar, asla unutmayacağım. Eşimle boşandık. Çocuğumu 1.5 yıl oldu göremiyorum, aile baskısından. Aç kaldım, hem de çok açlık. Cidden kötü bir şey, hem de çok kötü. Sokaklarda seyyar satıcılık yaptım, kitap sattım okullarda MEB izin vermedi... İnşaatla çalışmaya gittim, bir hafta da az kaldı canımdan oluyordum... Yani anlayacağınız su bile vermediler...”*
- ❖ *“İlk zamanlar kimse aramadı, sormadı. Aileme geç söyledim fakat söyleyince de babam beni suçladı. Sanki hiç var olmamışım gibi davranıldı. Artık ben de öyle hissediyorum.”*
- ❖ *“İnanın yaşadıklarım buraya sığmaz. Komşular arkamdan gülüp gittiler. Yanımda eşlerine sarılıp nispet edenler oldu. Selamımı almayanlar oldu. Çok değer verdiklerim görmezden geldiler. Annem babam devamlı beni ve eşimi suçladı.”*
- ❖ *“İnsan yerine konmamaya başladık. Eşim ve çocuklarım para olmayınca değişti.”*
- ❖ *“İnsanlar aniden çevremden yok oldu. "Geçmiş olsun" bile diyemediler. Kültürümüzde normalde bir acı olay yaşayan kimselere geçmiş olsun denilir, bunu bile diyen çok az kişi.”*
- ❖ *İnsanlar artık beni umursamıyor, görmezden geliyor... İnsanlık ölmüş gerçekten.”*
- ❖ *“İnsanlar belli etmemeye çalışarak benden kaçıyor. Sevmeyenler, üzülmüş numarası yapıyor. Seven dostlar sanırım benim durumumla ilgili üzülmemek için iletişim sıklığını minimuma indiriyor. Ben de onlar her defasında, benim yüzümden üzülmesin diye uzak durmaya çalışıyorum.”*
- ❖ *“İnsanlar benden/bizden kaçır oldular. Yüzümüze zoraki gülüp arkamızdan bir ton laf eder oldular.”*

- ❖ *“İnsanlar bir şey yokmuş gibi hiçbir şey olmamış gibi davranıyor, bu duyarsızlığa dayanamıyorum.”*
- ❖ *“İnsanlar "bir şeyi varsa görevden alamazlardı" bakış acısı var ama beni tanıyan herkes bu hain grubun yanından bile geçmediğimi bilir.”*
- ❖ *“İnsanlar bizden uzaklaştılar. Yıllarca aynı yerde görev yaptığımız insanların bir kısmı korkudan, bir kısmı ise bizim "terörist" olduğumuza inandıklarından irtibatlarını kestiler. Akrabalarımızın bir kısmıyla, arkadaşlarımızla ve komşularla görüşemez olduk. Kendi içimize kapanıp her şeyi içimizde yaşamaya başladık. Sosyal çevremiz dağıldı ve sosyal bir hayatımız kalmadı.”*
- ❖ *“İnsanlar bizim yaşadıklarımıza karşı duyarsız. Kendimi işe yaramaz hissettim. Kısaca ölmek istiyorum.”*
- ❖ *“İnsanlar bizlerden vebalymışız gibi kaçtılar. Çok yalnız kaldık.”*
- ❖ *“İnsanlar da araştırma yok, yukarıdaki ne derse inanan cahil bir toplum var, koyun gibi. "Benim suçum ne?" diyorum susuyorlar. Ülkede adalet yok, "devlet yanlış yapmaz" diyorlar. "O zaman ben niye atıldım?" diyorum "Suçun yoksa geri dönersin, merak etme." diyor. Benim 2 tane çocuğum üniversitede okuyor. Hiçbir gelirim yok. "Bu adalet ne zaman gelecek, ben öldükten sonra mı?" diyorum susuyorlar. Millette şunu gözledim "bana değmeyen yılan bin yaşasın" hesabı var.”*
- ❖ *“İnsanlar genel itibariyle devlet ne derse ona inanmak istiyor. "suçsuzsan çıkarsın" gibi saçma bir düşünceye kapılıyorlar.”*
- ❖ *“İnsanlar genel manada bizlere büyük bir haksızlık yapıldığını; silahlı bir terör örgütü ile ilişkimizin olamayacağını; bundan sonra çevremizdeki ilişkilere dikkat etmemiz gerektiği söylüyorlar. Anne-baba, kayınvalide-kayınpeder, kardeşlerim ve birkaç arkadaşım hariç genel itibari ile telefon üzerinden irtibat kesildi. Herkes, farklı kanallardan selam gönderiyor ve yanımızda olduklarını beyan ediyor.”*
- ❖ *“İnsanlar iletişim kurmaktan kaçınıyorlar. "Vebalı" muamelesi yapıyorlar.”*
- ❖ *“İnsanlar kendi başlarına gelmediği için normal karşılıyorlar işten atılmayı, sosyal güvencenin elinizden alınmasını. Normal olması gereken ceza buymuş gibi düşünüyorlar. "Temizlik!" Çok sıradan herkesin normal gördüğü bir kelime olmuş durumda. Acınızı çok da paylaşmıyorlar, ailelerimiz eski oy tercihlerine devam ediyor, ateş düştüğü yeri yakıyor.”*
- ❖ *“İnsanlar o kadar korkutulmuş ki hiçbir suçum olmamasına rağmen insanların bana bakış açısı teröristmişim gibi oldu. Herkes benden uzaklaşıyor.”*
- ❖ *“İnsanlar selam vermek istemiyor, "vebalı" görmüş gibi kaçıyor.”*
- ❖ *“İnsanlar selam vermekten korkar hale geldi. Biz de insanlardan kaçır hale geldik.”*
- ❖ *“İnsanlar sizinle birlikte olmaktan, sizinle görülmekten, sizinle telefonla dahi konuşmaktan korkar hale geldiler.”*

- ❖ *“İnsanlar temas kurmaya korkuyorlar. Yıllarca dost olduğunu düşündüklerimiz sırtımızdan hançerledi.”*
- ❖ *“İnsanlar "terörist" gözüyle baktığı için kınamalar, küçümsemeler çok oldu. Özellikle eşimin ailesi “senin yüzünden güvenlik soruşturmalarından ailemiz geçemeyecek, çocuklarımız memur olamayacak” diye kaygılanıyorlar.”*
- ❖ *“İnsanlar "terörist" muamelesi yapıyor. Çevremde ki insanların bana karşı tavrı 180 derece değişti. Akrabalarımın çoğu iletişimi kesti.”*
- ❖ *“İnsanlar "vebalıymışız" gibi davrandı.”*
- ❖ *“İnsanlara bu durumu açıklayamıyorum. Birebir görüştüğüm insanların kafasında "Acaba?" Şeklinde düşünceleri beni çok üzer. O yüzden söylemiyorum. İllaki anlayan vardır. Ama kimse yüzüme vurup beni üzmedi.”*
- ❖ *“İnsanlara güvenim kalmadı. Eğer yasaklı olmasaydım yurtdışında olurum.”*
- ❖ *“İnsanlara karşı güvenim kalmadı. Özellikle Müslümanlara karşı.”*
- ❖ *“İnsanlara olan güvenimi kaybettim. İnanç değerlerimi sorgulamaya başladım ve başta diyanet görevlileri olmak üzere din adamlarına olan inancımı tamamen kaybettim. Dini ritüellere, cuma gününe ve kandil gecelerine olan inancım zayıfladı. Allah'ın dünyayı yarattığına ancak olaylara hiçbir şekilde müdahale etmediğine inanıyorum.”*
- ❖ *“İnsanlara topluma devlete güvenim kalmadı. Hepsini riyakâr gördüm.”*
- ❖ *“İnsanlarda korku hakimdi, bana da FETÖ'cü derler diye çok samimi olduğum arkadaşlarım komşularım dahi bir kere dahi aramadılar.”*
- ❖ *“İnsanlardan dışlandım, gazetelerde vs. ismim çıktıktan sonra kimse fazla iletişime geçmek istemiyor. Devlet, nereye elimi atsam benimle uğraşüyor, hiçbir şeye izin vermiyor. Ne çalışmaya ne de pasaporta. OHAL öncesi durum ne ise, OHAL sonrası da aynı. Sosyal ve ekonomik yönden öldürüldüm.”*
- ❖ *“İnsanlardan uzaklaşmak istiyorum, dışarı gerekmedikçe çıkmıyorum.”*
- ❖ *“İnsanların bakışları değişti irtibatlar kesildi.”*
- ❖ *“İnsanların bir kısmı korkudan Selamı bile kesti.”*
- ❖ *“İnsanların duyarsızlığı ve tepkisizliği beni çok derinden etkiledi. İnsanlar bilhassa kadınların çalışmasını zaten fazladan bir lütufmuş gibi gördüğünden işten atılmayı da önemsiz bir durum olarak algılıyor.”*
- ❖ *“İnsanların gözünde" terörist" olduk, itibarımız sarsıldı.”*
- ❖ *“İnsanların ne kadar zavallı olduklarını gördüm.”*
- ❖ *“İnsanları birçoğu görüşmeyi kesti benle, aile içinde tartışmalar büyüdükçe büyüdü. Herkes bana "senin psikolojin bozuk" demeye başladı...”*

- ❖ *“İnsanların bakışlarından ne demek istedikleri anlaşılıyor. Yakınlarımız, akrabalarımız arkamızdan konuştuklarını biliyoruz. Arkamızdan "salak, aptal, kafaları çalışmıyor, iyi olmuş, hak ettiler" gibi şeyler söylediklerini de biliyoruz.”*
- ❖ *“İnsanların bana acıyarak baktığını hissediyorum.”*
- ❖ *“İnsanların bana karşı davranışlarında pek bir değişiklik olmadı. İhracım dolayısıyla üzüldüklerini söylüyorlardı. Aynı zamanda kandırıldığımı ima ediyorlardı. Başlarda insanlara bir şeyler anlatmaya çalıştıysam da başaramadım. Elimden geldiğince darbe davalarını takip etmeye çalıştım. İnsanlara olayların yanlış aksettirildiğini söylesem de kimse ciddiye almadı. Ama ümidimi hiçbir zaman kaybetmedim. En büyük merakım bu yığınlar kandırıldığını ne zaman anlayacak ve anladığında ne yapacak?”*
- ❖ *“İnsanları, beni gördüğünde yolunu değiştirdi.”*
- ❖ *“İnsanların geneli "bir suçu olmasa devlet ihraç etmezdi" düşüncesinde. Her zaman kendimi savunma düşüncesinde hissediyorum.”*
- ❖ *“İnsanların gerçek yüzlerini tanıdım. Her şey menfaat üzerine kurulmuş.”*
- ❖ *“İnsanların tutumu aynı. Çoğu insan gerçek anlamda üzülüyor ancak korkudan dolayı yaklaşımdan çekiniyorlar. Tek sorun korku.”*
- ❖ *“İnsanlarla konuşurken bu konuya çok girmemeye çalışıyorum. Bir yıla yakın evde oturdum. Yabancı dil çalıştım. Haberleri veya tartışma programlarını izleyince psikolojim bozuluyordu. Bu yüzden haber kanallarının tamamını TV hafızasından aldım. Halen de izlemiyorum. Bir müddet günlük tuttum. Çocuklarım ileride bu yaşadıklarımızı unutmasınlar. Hak ve Adaletle bir gün belki ellerine gelirse hesabını sorsunlar. Çocuklarım da bu süreçten etkilendi. Okudukları okul kapatıldı. Onlar okullarını görmek istediler. Göttürdüğümde okulunu Cezaevi Eğitim Kampına çevrildiğini gördüler. Çocuklarım için bütün her şeyi ayaklarımın altına aldım. Çalışmam için iş ararsın bir firmanın İK birimi için yöneticileri ile görüştüğümde KHK ile atıldığımı öğrendiklerinde "Valiliğin talimatı olduğunu, beni işe alırlarsa zor durumda kalacaklarını" belirttiklerinde, benim bu ülke ile T.C. kimlik numarası haricinde bir bağımın olmadığını düşündüm... Mecliste bir milletvekili yanında yaşlı, sakallı, babamı tanıyan birisi "bir suçunuz var ki atıldınız" demesi bile psikolojik baskının nefret objesi haline gelmenin şokunu yaşadım. Bu süreçte bu insanların Müslümanlığından nefret ettim. İnsanların münafıkça tavır ve hallerini gördüm. Önceden etrafımda olan, telefonda konuşmak isteyen yakın çevremdeki kişilerin samimiyetsizliklerini gördüm... Bir yılın ardından 6 ay bir fotokopicide çalıştım. Hayatin acımasızlığına bir kez de orada şahit oldum. Fotokopi çekmeyi, spiral yapmayı öğrendim. Şükür şimdi kendi uzmanlık alanımla ilgili bir Danışmanlık işi ile çocuklarımın rızkını çıkarıyorum.”*
- ❖ *“İnsanlığa olan güvenim kayboldu. İkinci derece akrabalarım ve bazı komşularımın beni anlamadıklarını, hatta açıkça belli etmeseler de bana bir suçlu gibi şüpheyle yaklaştıklarına şahit oldum. Selam vermekten korkan, çekinen tanıdıklarla dolu çevrem.”*
- ❖ *“İntihar girişiminde bulundum, eşim kurtardı beni. Öyle gördükten sonra hastalığa yakalandı, ömür boyu kullanması gereken ilaçları oldu.”*
- ❖ *“İş arkadaşlarımdan birçoğu selam vermez oldu. Ailem her zaman yanımdaydı, en büyük desteğim oldu.”*

- ❖ *“İş aradım. Bir müddet bulamadım. İş verenler iş vermekte çekinceli davranıyorlardı. Daha sonra iş buldum. Ancak işverenim ödemelerini çok düzensiz yapıyordu. Ben de işi bıraktım. Çevremde beni iyi tanıyanlar bana tam destek verdiler. Beni tanımayanların hakkımda ne tür düşünceler sergilediler bilemiyorum. Ancak olumsuz duyular almadım.”*
- ❖ *“İş arkadaşlarımla diyalogum tamamen bitti. Ailemle ve yakınlarımla tutumlarıyla ilgili bir durum yok, ancak maddi sorunlar nedeniyle ailemle ilgili sorunlar yaşadım.”*
- ❖ *“İş arkadaşlarım hiç aramadılar, üniversite arkadaşlarımdan durumumu bilenlerden bazıları arayıp sormayı kestiler, bazılarından ise suçluymuşum gibi saklamak zorunda kaldım.”*
- ❖ *“İş arkadaşlarım tamamen koştular. Hiç aramadılar. Korktuklarını ifade ettiler. Komşularımın bir kısmı ile kopmalar oldu.”*
- ❖ *“İş arkadaşlarımla ve işten dolayı oluşan sosyal çevremle ilişkilerimin tamamına yakını bitti. İşsizlik ve ekonomik sıkıntılar yaşadım. Ben ve ailem psikolojik olarak çok yıprandık.”*
- ❖ *“İş başvurusu yaptığım firmalar hakkımdaki soruşturmadan dolayı işe almadılar.”*
- ❖ *“İş bulamadım. 3 üniversite bitirdim. Niteliksiz iş dahi vermeye çekiniyorlar.”*
- ❖ *“İş bulma konusunda inanılmaz zorluklar çıkartıldı. Anlaştığım birçok iş antlaşması gerekçe gösterilmeden iptal edildi.”*
- ❖ *“İş çevresinin yüzde doksan dokuzu korkudan aramadı bile. İlişkileri kestiler. Kimi dedi "ByLockçu". Kimi dedi "sınavdan kopya çekti". Kimi dedi "alttan dosya kaydırıldı." Kimi dedi, "FETÖ'cü." Kimi dedi... neler neler...”*
- ❖ *“İş istemeye gittiğinizde zaten size iş vermeyecek olan üç kuruluşluk adamların, "hayır" dedikten sonra bir de darbe edebiyatı yapmasına sinir oluyorum. ODTÜ /Boğaziçi mezunuyum, sanayide ufak tefek üretim yapan lise mezunu birisinin bana çaycı pozisyonunu bile layık görmemesi bu ülkeye dair inancımı sıfırladı. Darbeyle en ufak ilişkim olmadığı halde bu konunun her seferinde önüme sürülmesi beni iş arayışından uzaklaştırdı. Darbeden sonra piyasaya sürülen yalanlara inanan bu vahşi hoyrat ve anlayışsız güruha inancım ve aidiyetim kalmadı. Kendimi hiçbir yere ait hissetmiyorum. Çocuğumun bu hastalıklı zihniyetten etkilenmesini istemiyorum, dünya vatandaşı olmasını istiyorum ama pasaport tahdidi yüzünden yurt dışına çıkamıyorum.”*
- ❖ *“İş kaybetme. Korkularından dolayı çevremdekiler görüşmek istemiyorlar, biz de anlayışla karşılıyoruz.”*
- ❖ *“İş verilmiyor. "Alacağız" diyenler durumu öğrenince "vebali" gibi davranıyor. "Mutlaka bir suçun vardı ki, bu başına geldi" deniyor.”*
- ❖ *“İş yok, sigorta yok, komşu yok, akraba yok, ailede huzur yok, gelecek kaygısı ve sürekli bunalıma girerek yaşamak.”*

- ❖ “İşimden atıldıktan sonra uzun süre kimseye söylemedim. Sadece babam ve eşim biliyordu. En yakın arkadaşım dahi beni "terörist" olarak göreceğini düşündüğüm için kimseye derdimi açamadım.”
- ❖ “İşimden olmuştum ama eşim büyük destekçimdi. Yazık ki onu da saçma sapan nedenlerle tutuklayıp ceza evine koydular.16 aydır eşim yok. 2 kızıma bakmak zorundayım. Özel sektörde, sigortasız, 12 saat, asgari ücretle çalışıp, eve pert gelip, bir de çocuklarıma babalarının eksikliğini hissettirmeden ilgilenmeye çalışıyorum. Onlara yetmeye çalışırken, bedenim ve ruhum tükeniyor. Ne kadar daha güçlü durmaya çalışabilirim, bilmiyorum. Bu durum bitecek mi onu da bilmiyorum. Ümit etmeyi bile unutturdular bize.”
- ❖ “İslami ve milliyetçi çevrede olmama rağmen bu kesimden hiçbir destek almadım. Aksine İslami ve milliyetçi kesimlerin haricindeki şahıslardan yardım ve destek gördüm.”
- ❖ “İşsiz kaldım. İki defa gözaltına alındım, ikincisinde tutuklandım. Bu arada felç geçirdim, felçli bir şekilde tutuklandım. 2 yıla aşkın sağlığım iyi değil, ailemle aramız iyi değil, yakınların ve arkadaşlarımla konuşmuyorum, beni dışladılar.”
- ❖ “İşsiz kaldım. Nereye başvurduysam potansiyel suçlu gözüyle bakıyorlar. Hayattan bıktım, defalarca intihar etmeyi bile düşündüm.”
- ❖ “İşsizlik, sosyal çevrede dışlanma. Akrabalar tarafından suçlanma. Babamın evine sığındım. Onun emekli maaşıyla geçindim. Bana en ağır gelenlerden biri bu oldu. İki abim işyerleri olmasına rağmen yanlarında bize yer vermediler.”
- ❖ “İşsizlik, yalnızlık, ağaç kökü.”
- ❖ “İş yeri arkadaşlarıma baskı yapıldı, benle görüşürlerse aynı şeyi onlara da yapacaklarını söylemişler. Benle görüşmemeleri konusunda tehdit edildiler.”
- ❖ “İşyerindeki arkadaşlarla ilişkilerim tamamen bitti.”
- ❖ “İtibar kaybı, ötekileştirme, insanların uzak durması, yalnızlık, arkadaş ve akraba çevresinin çoğu kayboldu.”
- ❖ “İtibar kaybı, telefonlarıma çıkmama ve kendileri ile görüşmedim. Yaşananlardan ötürü selam vermeyi kestiler.”
- ❖ “İtibar kaybı. Suçlu gibi görme. Yanlış yaptınız düşüncesi. Teröristler sizi. Sakıncalı. Selam bile verilmez.”
- ❖ “İtibar suikastına maruz kaldım.”
- ❖ İtibarsızlaştırıcı ve suçlayıcı yaklaşımlar gördüm. Çocuğumun okuluna giderken hep içten, duygusal, boşalimler yaşadım.”
- ❖ “İtibarsızlaştırıldık, ötekileştirildik, aileye muhtaç hale getirildik, anayasal hakkımız olan çalışma ve eğitim alma hakkımız elimizden alındı. Komik ücretlerle, alakasız işler yapmaya çalışıyoruz...”
- ❖ “İtilme, kakılma, itibarsızlaştırma, güvenmeme, suçlu gibi görme.”

- ❖ *“İyi bir insan ve Müslüman olduğumu ama bana bunları hükümet yaptığı için hak ettiğimi ifade ettiler genelde.”*
- ❖ *“Kaçıyorlar, sanki hiçbir şey yaşanmamış gibi davranıyorlar.”*
- ❖ *“Kaçma, korkma, irtibatı kesme.”*
- ❖ *“Kamuda çalışanların çok büyük korku içinde olmasından dolayı uzak durdular. Diğerleri kaçmayı tercih etti. Ateş düştüğü yeri yaktı.”*
- ❖ *“Kandırılmış kişi olarak görüyorlar.”*
- ❖ *“Kara gün dostları ile tatlı su kurnazları tam olarak ayırt edildi.”*
- ❖ *“Karakterli olan destek verdi. Karaktersiz olanı konuşmaya gerek yok. Kara gün geçiriyoruz. Kimin adam olduğu yaşayarak öğreniyoruz. Onlara sonsuz şükranlarımı sunuyorum.”*
- ❖ *“Kardeş, akraba, arkadaş kelimelerinin anlamını ihraç olduktan sonra anladım...Hepsinin gerçek anlamının sadece sözlüklerde olduğunu anladım. İyi gün dostlarıyla etrafımızda kuşatılmış bunu çok iyi anladım.”*
- ❖ *“Kardeşlerim dahil olmak üzere herkes benden bir "vebalı" gibi kaçtılar.”*
- ❖ *“Kardeşlerimle hiçbir şekilde görüşüyoruz. Beni dışladılar. Annem beni sürekli suçluyor. Komşuların çoğuyla görüşüyorum. Eski evimizden taşındık, burada bir şey soracaklar diye kimseyle ilişki kurmuyoruz, sıradan yaşıyoruz. Çocuklarım çok üzülüyor.”*
- ❖ *“Kayın peder ve valideyle neredeyse konuşmuyorum. Birtakım arkadaşlarım geçmiş olsuna geldi. Ama çoğu sormadı bile, fakat korktuklarından olduğunu biliyorum.”*
- ❖ *“Kendi ailem maddi durumu olmadığı için destek olamadı, kayınvalide de "Başının çaresine bak" dedi.”*
- ❖ *“Kendi annem, "Niye bunu yaptınız?" dedi, Bir ablam, "İyi ki bankaya para yatırmamışım" dedi gözümün önünde, annem de onayladı. Bir diğer ablam, "Zamanında o kadar söylediler, siz de ona göre davransaydınız" dedi. İhraç olduktan sonra bana, "Çiğ köfte satabilirsin" dedi. Ablam olmasına rağmen eşiyile birlikte iktidar partisine ısrarla oy vermeye ve agresif bir şekilde savunmaya devam ediyorlar, Bir diğer ablam ise, "Acaba baştaki, tek adam, doğru yapıyor olabilir mi dedi?" Artık varın siz benim ve eşimin durumunu düşünün, ikimiz de ihraç olduk.”*
- ❖ *“Kendi çekirdek ailem ile daha sıkı sarıldık. Babam üç yıl önce vefat etti, onu çok özledim. Bütün kardeşlerim ihraç oldu, hepsi de derece ile mezun olmuşlardı. Ancak akraba ve arkadaşlarım çok acımasız davrandılar. 20 yıllık arkadaşlıklarım bitti.”*
- ❖ *“Kendi cenazesinde, başsağığına gelen insanlara lokum dağıtmak gibi. Gelen laf sokuyor, giden laf sokuyor, "Koskoca devlet demek ki bir şey" var diyorlar, kimi de, "Yok canım, olamaz" demeye cesaret edemiyor. "Üzülme, olsun" derken acıma ifadesi.”*
- ❖ *“Kendi durumları tehlikeye düşmesin diye iletişim kurmayı kestiler, ben de kendi halime kaldım.”*

- ❖ “Kendi masumlüğümü anlatamadım.”
- ❖ “Kendilerine bir zarar gelmesinden korktuklarından dolayı gördüklerinde yollarını değiştirenler, telefon rehberinden silenler, alışveriş yapmak istemeyenler. "Kamu kurumlarında teröristlere yardım edilmez." gibi sözlü tacizler. Camilerde hain fetvaları...”
- ❖ “Kendilerine zarar gelecek diye selam bile vermeye korkuyorlar.”
- ❖ “Kendimi anlatamadım ya da anlamak istemediler. Her şeyi akışına bıraktım.”
- ❖ “Kendimi ifade etme de yaşadığım sıkıntılar, anlaşılama ve suçlanma korkusu ile sosyal çevremden biraz uzaklaştım.”
- ❖ “Kendimi işe yaramaz hissediyorum. Mücadele aziminde düşüş olduğunu hissediyorum.”
- ❖ “Kendimi sağlıklı insanlar arasında gezinmek zorunda bırakılan "cüzzamlı" gibi hissediyorum. Suçsuz olduğunu halde insanlar bana" terörist" muamelesi yapıyor.”
- ❖ “Kendimi toplumdan dışlanmış, hatta bu gezegene ait olmayan bir canlı gibi hissettim. Kendi ülkemde, kendi devletim ve kendi milletim bana zulmetti. Resmi işlemlerimde bir Suriyeli kadar bile itibar görmedim. KHK'lı olduğumu duyan herkes burun kıvrıdı. Bu nedenlerle insanlardan olabildiğince kaçmaya çalıştım, çalışıyorum. "Ne iş yapıyorsun?" sorusuna muhatap olmak, ölüm gibi ağır geliyor. Cehaletinin zirvesindeki insanlara bir şey de anlatamıyorum. Ne KHK'dan haberleri var, ne de ihraçlardan. Beyinleri havuz medyası ile resmen uyuşturulmuş. Bildikleri tek doğru, televizyondan gördükleri. Bunun dışında hiçbir şeyi kabul etmeyen ilginç bir toplum var. Öncesinde etrafımdaki, işyerimdeki arkadaşlar etrafımda "Hocam, hocam" diye pervane olurken, ihracım sonrası 30-40 kişilik bölümümden 3-4 kişi dışında arayıp soran olmadı. Vicdan tutulması mı daha önde yoksa akıl tutulması mı, bilemiyorum. Ülkeye ve topluma OHAL sürecinde verilen bu zararın, insanların kişiliklerinde yapılan bu tahribatın tesiri tahminen 25-30 yılda ancak giderilebilir. OHAL resmen insanımızı hem inanç hem vicdan ve merhamet, hem de ekonomi açısından yıkıp gitti. Kurtuluş savaşında bile bu kadar ağır bir yıkım olmamıştır diye düşünüyorum.”
- ❖ “Kendimizden başka kimseye güvenmez olduk. Dindar görünen hiçbir kimseye yaklaşıyoruz. Konuşmama özen gösteriyoruz. Çocuklarımızı rol yaparak ayakta tutuyoruz.”
- ❖ “Kendime ailem destek oldu, eşimin ailesi tamamen terk etti, arkadaşlarımla çoğu beni görünce yol değiştiriyorlar, korkudan benimle konuşurken "acaba bir gören olur mu?" diye sağa sola bakmıyorlar.”
- ❖ “Kendini yapayalnız hisseden, akrabalar dahil, insanları sadece kalabalık olarak gören bir birey oldum...Daha önceki inanç değerlerimi sorgular oldum.”
- ❖ “Kesin bir şey yapmıştır da bize söylemiyordur" Evet aynen böyle. Kendi anne babam bile... Annem Temmuz 2018'deki mahkememe katılınca doğru söylediğimden emin oldu. Keşke babam da katılsaydı. Hatta keşke tüm mahkemeler canlı yayında yapılsaydı da artık şüpheli gözlerden kurtulsaydık... Keşke tüm mahkemeler canlı yayında verilse de herkes her şeyi görse.”
- ❖ “KHK'lı olduğumu sakladım, bir şekilde öğrendiklerinde de "vebalı" gibi davrandılar.”

- ❖ *“Kimi ön yargularından, kimisi de başına bir şey geleceğinden korktuğundan arkadaşlarımın birçoğu arayıp sormaz oldu.”*
- ❖ *“Kimi üzüldü, kimi sevindi.”*
- ❖ *“Kimse aramaz sormaz oldu. İş arkadaşlarından yüzümüze bile bakmayan var. Akrabalar da aynı şekilde, "vebalıyız" gibi davrandılar.”*
- ❖ *“Kimse aramıyor, sormuyor. Kendi halimdeyim.”*
- ❖ *“Kimse benimle konuşmak hatta selam dahi vermek istemedi.”*
- ❖ *“Kimse halden anlamıyor. Sadece "Bu da geçer diyorlar." O kadar.”*
- ❖ *“Kimse kapımı çalıp ihtiyacımı sormadı, ama karşılaştığımda hiçbir şey olmamış gibi konuştular.”*
- ❖ *“Kimse telefon etmiyor. Bayramda aramıyorlar. Yolda görmezden geliyorlar.”*
- ❖ *“Kimse yaklaşmak istemediler, bana da bir şey olur korkusu yaşadılar. Kardeşler bile aynı şeyi yaptılar, herkes acıyarak bakıyor.”*
- ❖ *“Kimsenin umurunda değiliz... Herkes bencil... Devlet adaletsiz...”*
- ❖ *“Kimseyle görüşmek, konuşmak istemedim. Herkesten kaçtım. Bu süreçte hamile olduğumu öğrendim. Önce bebeğimi aldirmayı düşündüm. Çünkü süreç ne getirecek belli değildi. Sonrasında vicdanen rahat etmedim ama bu sefer de diyabet hastası oldum buna bağlı hipertansiyon gelişti. Sonrasında preeklampsi oldum ve bebeğimi 32 haftalıkken kaybettim. Hem işimden hem çocuğumdan oldum. Eşimle de aramızda tartışmalar, kopukluklar başladı. Boşanma evresine kadar geldik. Kendimi işe yaramaz ve yetersiz hissetmeye başladım. Çevremdeki arkadaşlarım gittikçe azaldı. Şu anda iletişimde olduğum iki arkadaşım ve ailem var.”*
- ❖ *“Kısacası beni çok iyi tanıyan insanların bile şüphelenmesi, her şekilde bana değmeden uzak durmaya çalışması, korkaklıkları, ikiyüzlülüğü benim için en unutulmaz tecrübedir.”*
- ❖ *“Kızım çok tepki gösterdi. "Neden sendikaya üye oldun? Bizi düşürdüğün duruma bak. Senden ve dindar olan bütün insanlardan nefret ediyorum. Eğer ileride bu durumdan dolayı işe giremezsem seni de kendimi de öldürürüm" dedi. Bu beni çok yıktı. Akrabalarım, yaşadığım bu durumdan dolayı uzaklaştılar. Okuldaki öğretmen arkadaşlarımın büyük çoğunluğu için hâlâ değerli olduğumu hissettirirler. Onlar değişmediler... Komşularımızdan bitişik olan bize selam vermiyor. Düğün yaptı, çağırmadı. Ev sahibimiz, eşime, "Hocanın da görevinden atılmış" diyerek evden çıkmamız konusunda uyarı yapmış.”*
- ❖ *“Klasik bir dışlanmayla yaşadım uzun dönem. "Niye gelip, bizi kimse atmadı işten? Demek ki bir şey yapmışlar" diyen çok akraba, eş, dost gördüm tabii bunları yüzüme değil arkamdan benim olmadığım yerlerde söylediler. Soru çaldığıma kadar söyleyen akraba olduğumuzu düşündüğüm kişilerle karşılaştım. Sonra aklıma insanların yanıma acımı paylaşmaya değil de keyiflenmeye geldiklerini anladım. Kalabalık eş, dost ortamlarına girmeme kararı aldım ve halen devam ediyorum. Her şeyi artık her yüzüme gülen, her yanımda olan kişiye anlatmıyorum. Varsa yoksa benim için artık eşim ve kızım.”*

- ❖ *“Kızım intihar etti, gerisi boş.”*
- ❖ *“Komşular uğramaz oldu, arkadaşların büyük bölümüyle görüşmez olduk, herkes yüzümüze kapattı kapıları, sosyal linç uygulanıyor.”*
- ❖ *“Komşularım bilmiyor.”*
- ❖ *“Komşularım ve yakın akrabalarım hep "bir suçu varmış ki atıldı" gibi laflar söyledi, sokakta görmezden geldiler, ilk fırsatta hakaret ettiler.”*
- ❖ *“Komşumun birisi "vatan haini" diye sokakta bana bağırdı. Komşular balkonlara çıkıp bizi izlediler. Eskiden aynı sofrada yemek yediğimiz, beraber gülüp ağladığımız insanlar sokakta başını çevirdi. Verdiğim selamı bile almadılar. Sürekli gelen arkadaşlar artık kesinlikle irtibatı kestiler. Beraber görev yaptığımız arkadaşlar hâl hatır sormaya korkuyorlar.”*
- ❖ *“Korktukları için büyük çoğunluğu benimle konuşmayı kestiler.”*
- ❖ *“Çok ciddi bir korku var. Kimi bu korkuyu dile getiriyor. Açık açık "seni seviyorum ama korktuğum için görüşmek istemiyorum" diyor. Kimi de açıkça dile getiremeyip davranışlarıyla gösteriyor. Ben de uzak duruyorum.”*
- ❖ *“Korku hissi, tedirginlik, acıma, kınama her çeşit duygu karmaşası olabiliyor. Ben kırgın ve yorgunum.”*
- ❖ *“Korku, korkutma, "aynı şey başıma gelir mi?" ve oluşturulan korku şiddet ve süreklilik gibi medyadan topluma dayatılan korkudan olsa gerek herkes uzaklaştı.”*
- ❖ *“Korku yüzünden ya da farklı fikirlerden dolayı pek iletişim olmadı.”*
- ❖ *“Korkudan hiç kimse evimize gelemedi, en yakın arkadaşlarımız arayıp bir geçmiş olsun bile demediler.”*
- ❖ *“Korkudan insanlar selam bile veremediler, bizi görünce yönlerini değiştirdiler. Bir süre geçtikten sonra "sizin bir suçunuz yoktu ama olan size oldu demeye başladılar.”*
- ❖ *“Korkudan telefon bile açamayanlar var.”*
- ❖ *“Korkularından açık yerlerde görüşmekten kaçınıyorlar.”*
- ❖ *“Korkularından dolayı ilişkilerini kestiler benimle.”*
- ❖ *“Korkuyla karışık mesafeli yaklaşıyorlar. Zaman zaman "vebalı" muamelesi görüyorum.”*
- ❖ *“Korkuyorlardı, benim yüzümden başlarına bir şey gelmesinden.”*
- ❖ *“Kötü günde kimsenin yanımda olmadığını gördüm.”*
- ❖ *“Kur'an hafızı bir İlahiyatçı olmama rağmen bütün inandığım değerler gözümde anlamlarını yitirdi. İnançsızlık sınırına geldim. Normal bir insan olarak kendimi görmüyorum artık.”*

- ❖ “Küçük-büyük herkesin akıl danıştığı, derdi olduğunda başvurduğu, arabulucu, (sözde) tanıdıklarımın sevip saygı duyduğu bir insandım...Açığa alınmamdan, ardından da ihraç edilmemden sonra, çok yakın 2-3 arkadaşım dışında hiç kimse benimle görüşmek istemedi. 26 aydır çevremde olan kişi sayısı 10'u bulmaz. Bir defaya mahsus iletişim kurmuş az sayıdaki arkadaşımın uzaklaşma açıklaması, "Masum olduğumu biliyorum ama iletişimimiz devam ederse başıma bir şey gelebilir". Babam 1-2 hafta kararsızlık yaşadı ama bana güveni baskın geldi. Her zaman, "Devlet yanlış yapmaz" diyen bir insandı, artık devlete güvenmiyor. Akrabalarımız ihraç olduğumu bilmiyor, ilkokuldan sonra eğitim için evden ayrılmıştım, hayatım hem okuyarak hem çalışarak geçti, akraba-komşu kıskançlığı çoktu, ihracımı öğrenmeleri dedikodu malzemesi ve sevinç sebebi olması dışında bir anlam ifade etmeyecekti, yakın değiliz, bilgi vermeye gerek görmedim.”
- ❖ “Kurumdan şahsi eşyalarımı almaya gittiğimde güvenlik görevlisi eşliğinde eşyalarımı topladım ve geçmiş olsun dileğinde bulunmak isteyen çalışma arkadaşlarım, İnsan Kaynakları müdürünün talimatıyla odadan çıkartıldılar. Çok yakın olduğum arkadaşlarımın bir kısmı benimle iletişimi kestiler. Akrabalarımın ve sosyal çevremden selamı dahi kesenler oldu.”
- ❖ “Kurunun yanında yaş da yandı" gibi salakça sözler... "Hukuk yok" dediğimde, “Düzelir.”
- ❖ “Linç edildim ve tecrit edildim. Selam verdim almadılar veya selam vermiyorlar.”
- ❖ “Maddi hiçbir kaynağımız kalmadı. İş bulamıyordum. Maddi manevi bitiklik. Ne yazık ki toplumda, arkadaş gruplarında ve aile çevresinde de itibarsızlığa ve değersizliğe doğru gidişi beraberinde getirdi.”
- ❖ “Maddi konuda sıkıntıya düştüğümüz için eşim ile sorunlar yaşadım. Bulduğum durumdan dolayı eşimde zarar görür endişesiyle ayrıldık.”
- ❖ “Maddi manevi çok fazla sıkıntı yaşadık. Çok şükür ailem bize evinin kapılarını açtı. Ancak iş bulamadık, yakın arkadaş çevremiz bizden koştı. İhraç olduğunu söyleyince insanlar "vebalı" gibi davranıyor. Kurumlara gidince kovmaktan beter ediyorlar. İş görüşmeleri de keza öyle.”
- ❖ “Maddi manevi sıkıntılar yaşadık. Lojmanda kalıyorduk "terörist" gibi kapı dışarı edildik, horlandık aşağılanmaya maruz kaldık. En yakın arkadaşlar tarafından evlerinden kovulduk. İşten herhangi bir suç olmamasına rağmen atıldık. İş bulamaz olduk, açlığa mahkûm edildik. Eşim tutuklandı cezaevinde her türlü kötü muameleye maruz kaldık. Hiçbir yerde hakkımızı arayamadık. Ve daha birçok şey...”
- ❖ “Maddi manevi yıkım, vatan haini damgası, "terörist" muamelesi, "vebalı" gibi herkesin benden kaçması, yıllarca saygı duyulan biriyken bir gün de selam bile verilmemesi...”
- ❖ “Maddi olarak sıkıntı yaşadım. Ailem bu süreçte en büyük desteğim oldu. Yakın çevremdeki komşularım ve beni tanıyan kişiler de bu süreçte en büyük destekçim oldular. Çünkü ben bir suç işlemedim. Çevremdeki beni tanıyan komşularım ve mesai arkadaşlarım hepsi nasıl bir insan olduğumu görevimi ve bana verilen işleri nasıl yaptığımı bilirler.”
- ❖ “Maddi problemler, iş bulamama sıkıntısı, fizyolojik ve ruhsal sıkıntılar yaşadım. Sosyal çevrem, akraba ve arkadaşlarımla ilişkim neredeyse bitti. Sanki dışlanmış ve suçlu muamelesi gördüm.”

- ❖ *“Maddi sıkıntı. Ayaktayım, yıkılmadım, ekmek derdindeyim... Kendi ailemden Hiç kimse maddi yardımda bulunmadı. Eşimin tarafı daha çok maddi, manevi yardımcı oldu. Kimseyle derdimi paylaşmıyorum, biraz daha içime kapandım... Derdim bana sır olsun kardeşime bile bundan sonra... Yok! Kuyuya düşmeyen halden anlamıyor! Ateş düştüğü yeri yakıyor!”*
- ❖ *“Maddi sıkıntı. Eşim ve ben ihraç edildik. Adeta dilenci olduk. Sadaka ve zekât getirenler oldu. Yine de namerde ve devlete muhtaç olmadık.”*
- ❖ *“Maddi sıkıntılar. Yalnızlaştırma Sosyal çevre bitti. Sağlık desteği alamadık. Yakın akrabalarım, "suçsuzsan teslim ol" baskısı. Ruhsal çöküntü. Aile kavgaları. Toplumdan kaçma eve kapanma isteği. Polis ve kolluk kuvvetlerini görünce aşırı korku ve tedirginlik yaşıyorum.”*
- ❖ *“Maddi ve manevi yönden yalnızlaştırıldık. Psikolojik olarak allak bullak olduk.”*
- ❖ *“Maddi ve psikolojik sıkıntılar yaşadım.”*
- ❖ *“Maddi zorluk yaşadım. Kendimi gerçekten açık cezaevinde gibi hissettim, evden dışarı çıkamadım, her gün ağlıyorum. Evde sürekli tartışma yaşıyoruz, maneviyatım her gün kötüleşiyor.”*
- ❖ *“Mağdur olduğumuzu söyleyenler de "oh olsun" diyenler de var.”*
- ❖ *“Mahalle çevresinden taşındım. Akrabalar ile ilişkiler kesildi. Yurt dışına çıktım.”*
- ❖ *“Mahallede ezilmişlik duygusu, evim kira, ev sahibi çıkarmak istedi. İş çevresindeki arkadaşlarla hiç görüşmüyorum, herkes görüşmekten korktu.”*
- ❖ *“Masumiyetimi ispata çalışmam bile başlı başına bir problemken, bunda başarılı olamamam, bugüne kadarki sosyal konumunu, içinde bulunduğum çevreyi tekrar ve büyük bir karamsarlıkla değerlendirmeme sebep oldu.”*
- ❖ *“Mecbur kalmadığım sürece en yakınım dahi ihraç olduğumu söylemedim. Eşim ve bazı tanıdıklarım dışında durumumu paylaşmadım.”*
- ❖ *“Medya bombardımanı ile insanların gerçeğe ulaşması mağduriyetimize inanması için sorgulayıcı, alternatif kanallara bakmaları gerekiyor. Kütahya gibi illerde böyle beklentiye girmek hayalperestlik olur.”*
- ❖ *“Memleketimde yani akrabalarım söyleyemedik. Çünkü verecekleri tepki hoş olmayacaktı. Eşimin akrabaları daha sağlıklı yaklaştılar.”*
- ❖ *“Mesai arkadaşları tarafından "cüzzamlı" muamelesi yapıldı. Yakın akrabadan hiçbiri arayıp, "geçmiş olsun" demedi.”*
- ❖ *“Mesai arkadaşlarım yüzlerini çeviriyorlar, komşular selam dahi vermiyorlar, aile çevrem ile irtibatım kalmadı.”*
- ❖ *“Meslekteki arkadaşlarım tamamen iletişimi kesti. Komşularım ile ilişkilerim idare eder. Ailemle çok kötüyüm.”*

- ❖ “Meslektaşlarım beni gördüğünde benim "FETÖ'cü" olmadığımı bilseler de korkularından yolunu değiştirdi. Meslektaşlarım beni aramadı, ben aradığımda da büyük bir kısmı korkudan telefonumu açmadı. Ailem ve akraba çevrem onların hepsi benden emindi, bir tanesi de olumsuz tepki göstermedi, ilişkilerim aynen devam etti.”
- ❖ “Meslektaşlarımın çok büyük bir bölümü korktukları için aramadı, sormadı, destek olmadı. Akrabalarımın bir kısmı TV'deki haberlerden dolayı, "bir suç islemese, devlet atmaz." şeklinde yorumlar yaptı. Ailem ile ciddi problemler yaşadım. İhraç edildikten sonra sağlığım bozuldu. Aylarca eve kapandım. İş bulamadım. İş başvurularında ihraç sebebiyle olumsuz yanıtlar aldım. İki iş başvurusunda aşağılandım, sözlü tacize uğradım. Komşunun kiracısı ile yaşanan bir tartışmada ihraç edildiğimi bilmeyen komşunun "öğretmen olduğumu biliyoruz, seni şikâyet eder FETÖ'cü der attırırız" tehditleri ile karşılaştım.”
- ❖ “Meslektaşlarımın büyük çoğunluğunun fişlenme korkusu ile muhabbeti kesmesini normal karşılıyorum. Annemin psikolojik durumu gün geçtikçe bozuluyor, küçük kardeşimde iletişim problemleri oluştu.”
- ❖ “Mevcut siyasi konjonktüre uygun tavır takındılar.”
- ❖ “Müslüman bir ülkede insanların böyle olmaması gerekirdi. Siz içini doldurun artık inşallah.”
- ❖ “Mutlaka bir suçu vardır, aman bana da bulaşmasın tavrı, çok kırıcı.”
- ❖ “Mutlaka bir suçu vardır ki, bu başına geldi. Kardeşim kendisini ziyaret etmemi reddetti.”
- ❖ “Ne kadar iyi gün dostu varsa, hepsi defolup gitti. Güzel yanı bu bence. Müslümanlar yanlarındaki mağduriyeti görmedi. Boğulan çocuğa bile. "terörist" dedi, acımadı.”
- ❖ “Nerdeyse herkes ilişkiyi kesti.”
- ❖ “Niye beni gözaltına almadılar? Bir şey olmasa ihraç ederler miydi?”
- ❖ “Öcü gibi bakıyor bazıları.”
- ❖ “Öğretmen arkadaşlarım benimle irtibatı bir anda kestiler. Bana selam verirlerse onlar da işinden olacak kaygısı yaşadılar. Bu durum beni çok üzdü.”
- ❖ “Öğretmen arkadaşlarımın sözleri şöyleydi: "Sana eşimi, kızımı, paramı emanet edebileceğim en önde gelen insansın." Bir başka arkadaş, "Allah bana nasıl bir kardeş istersin diye sorsa ben direk olarak bana ... gibi değil. ...'i kardeş ver derim." Başka bir öğretmen arkadaşım, "Seni ben insanlık olarak da öğretmen olarak da kendime örnek aldığım kişisin Öğretmenliğin yüz akısın." dedi. Buna benzer birçok örnek yazabilirim...”
- ❖ “Öğretmen olmama ve çevremle çok iyi ilişkilerim olmasına rağmen bir anda uçurumdan aşağı sahipsizce boşluğa bırakılmış gibi hissettim. O anda ne bir ses ve ne bir el uzatan olmadı. Devletime karşı zerre suç işlemediğini adı gibi bilenler dahi sessizce bir kenara çekildiler. Devletin uyguladığı tecrit ve yalnızlaştırma politikasına direnen kimse olmadı çevremde. Dolayısıyla 1,5 ay için ilan edilmiş OHAL kalıcı hale geldi. Benim bu toplumdaki zerre kadar umudum kalmadı.”

- ❖ *“Okul arkadaşlarımın %99 arayıp sormadılar, akrabalarım bir kısmı "terörist" demiş arkamdan. İlişkimi kestim. Ben engelli kadrosundan öğretmenim, ne teröristliğimi görmüşler. Tamamen izole edilmişiz. Pasaportumu açsalar 1 dk. durmam. İş yok, sigorta yok. Toplumda "vebalı" muamelesi görüyoruz. Bir engelli öğretmene bunu yapıyorlarsa kim bilir başka kimlere neler yapmışlardır. Görme engelli arkadaşımı 7 aylık sendika üyeliğinden ihraç ettiler. Diyecek bir şey yok. Hükmü Allah verecek.”*
- ❖ *“Okuldan pek çok öğretmen arkadaş aramadı bile. Bu bir işe yarayacaksa söyleyeyim. İslamcıların hiçbiri aramadı sormadı. Kendisi sol dünya görüşünde olan arkadaşlar, "geçmiş olsun" için aradılar. Hatta benimle birlikte ihraç olmuş arkadaşına, kendisine ait kırtasiye dükkanında iş verdi.”*
- ❖ *“Okulumdaki arkadaşlarımın hiçbiri benimle görüşmedi. Arayıp sormadılar bile.”*
- ❖ *“Ölmüşüm gibi davrandılar. Aramadılar. Korktular.”*
- ❖ *“Önce görmezden gelme, duymazdan gelme. Sonra bahaneler üretme, bırakın aramayı telefonları bile açmama, sonra da tamamen ilişkiyi kesme. Çok şükür yalnızız. İnsan denen yaratıklarla temasımız azaldı.”*
- ❖ *“Önce kendinizi "cüzzamlı " gibi hissediyorsunuz. Size dokunanın mahvolduğu bir dünya, insanlar sizden bakışlarını kaçırıyor. Yolunu değiştiriyor sizinle konuşmamak için, konuşup da başına iş almamak için en yakınım şu dediğiniz kişi bile, dünyadan birden kayboluyor geriye bir siz, bir de sizi tanımayan benzinci, marketçi, manavcı kalıyor. Onların diyaloglarını bile yadırgıyorsunuz. Size "buyurun efendim" deyince. "Allah Allah bu nerden çıktı? Halbuki ben suçluyum." psikolojisine giriyorsunuz. Başına aynı duygu gelmeyen diğerleri sizin ne yaşadığınızı, nasıl aşağılandığınızı dahi hissetmiyor. Bazen "ne var bunda?" diyen, "devlet kendini koruyor, bunu böyle düşün." diyen bile çıkıyordu. İyi ama, neden, kimden koruyor devlet kendini? Benden mi? Peki ben ne yaptığım için koruyordu devlet kendini benden? Oysa ben de devleti korumak için 15 temmuzda sokağa çıkıp, bu darbeye direnmişim. Bunlarda şahitleriyle ve görüntülerle mevcut. Hatta tutanaklara geçti bu durum ve paylaşımlarım. Kısacası kendimi cadı avının ortasında aforoz edilmiş bir birey olarak buldum. Hâlâ da buluyorum.”*
- ❖ *“Önceleri beni takdir edip örnek gösteren insanlar, akraba ve komşular anlamsız ve tuhaf tutum içerisine girdiler. Doğrular biranda yanlışı oluverdi.”*
- ❖ *“Önceleri çok büyük sıkıntı çektim. İmzaya giderken tanıdıklarımın görmemesi için saklandım. Şehir dışı yasağından dolayı çok sevdiğim torunumun düğün merasiminde bulunamadığım için çok acı çektim. Neden düğüne gidemediğimi, hastalık bahanesine sığınarak geçiştirmeye çalıştım.”*
- ❖ *“Önceleri hep "terörist" gözü ile baktılar. Şimdi yeni yeni anlıyorlar, olayların çok farklı olduğunu, benim "terörist" olmadığını.”*
- ❖ *“Öncelikle tecrit. İnsanlar, "biliyoruz sizin bir suçunuz yok, gerçek anlaşılır." diyorlar ama başlarına bir şey gelir korkusu ile selam bile vermiyorlar. "Vebalı" gibi kaçıyorlar. Zorunlu ev hapsindeyim, ihtiyaç olmazsa evden dışarı çıkmıyorum.”*
- ❖ *“Onlar her ne kadar bizi "FETÖ'cü" gibi görse de alnımız ak, başımız dik çok şükür. Hiç kimsenin söylemini dikkate almıyorum. Hayatın, bana daha güzel şeyler getireceğine inanıyorum ama yapılan bu zulmü de unutacak, hakkımı aramayacak değilim elbet.”*

- ❖ “Öncelikle, bir suç işlemediğimi bildiğimden ve toplumun, basında çıkan haberlerden dolayı hangi siyasilerin bunlara devleti peşkeş çektiğini, parsel parsel verdiğini, sürekli selam gönderip, hasret çekenlerin kim olduğunu bildikleri halde, bunları hiçbir şekilde ifade etmeyip üç maymunu oynamalarına çok bozuldum. Ben böyle bir toplumun bir üyesi olamam diyerek öz kimliğimi reddettim. Bu zulmü yapanlar neye inanıyorsa ben artık ona inanmıyorum, "bana iftira atanlarla aynı safta olamam" diyerek camiye gitmeyi ben ve çocuklarım bıraktı.”
- ❖ “Öncelikli olan, yansımalarının iyi ya da kötü olduğuna bakılmaksızın, uğradığımız haksızlığın vurgulanmasıdır. Böyle idrake sığmaz bir vicdansızlığın, "Evet bu bir haksızlık, kanunsuzluktan öte insani duygulardan uzaklaşmanın yol açtığı bir vicdansızlıktır." psikolojik, sosyo-ekonomik ve hatta fizyolojik yansımalarının olmaması düşünülemez. İnançlarım ve belki karakterim gereği süreci dirençli bir duruşla atlatmaya çalışırken, sosyal itibar ve ekonomi başlıklarında benim yapabileceğim şeyler maalesef kısıtlı. Daha uzun anlatmanın, daha ağır mağduriyetler yaşayanlara karşı bir edepsizlik olabileceği endişesiyle sadece şu kadarını belirteyim: İhraç edildiğimi ve eşimin sözleşmesinin de sona erdirildiğini öğrendikten sonra, nakliye giderlerini karşılayarak yeni bir ev tutacak birikimimiz olmadığı için, özel anlam taşıyan parçalar dahil, eşyalarımızı satmak durumunda kaldık. Bir anlamı kalmayan mesleki ödülleri bırakırken tereddüt bile etmedim, fakat; belki çocukluğumdan kalma bir eksiklikle, çocuklarımız için aldığımız bisikletleri dahi orada bırakarak, çocuklarını teselli etmek ve onların süreçten en az hasarla çıkmalarını sağlamak için, içinde bulunduğumuz koşullara dair şakalar yaparak, başka bir şehirde eşimin ailesiyle yaşamak üzere bulunduğumuz yeri terk etmek, Anadolu koşullarında yetişmiş bir erkeği nasıl etkilerse öyle etkilendim...”
- ❖ “Onlar benden, ben de onlardan kaçtım.”
- ❖ “Onların bana değil, benim onlara tavır değişikliğim oldu:) Özellikle yaşlı insanlara nefretim daha fazla oldu. Ellerinde tespih ama Müslümanlar mı, emin değilim.”
- ❖ “Onların tutumları, genel Türkiye ortalamasıyla aynı. Benim kendime güvenim azaldı. Kendimi işe yaramaz, ailesine bakamayan, silik bir kişilik gibi görüyorum.”
- ❖ “Ötekileştirildik. Hain ilan edildik. Cezaevlerinde tutulduk. Taşındık. İşsiz kaldık. Açlığa mahkûm edildik. Geleceğimiz hunharca, gaddarca ellerimizden sökülüp alındı. Koskoca toplum da bunları gördüğü ve bildiği halde avuçları patlarcasına alkışladı.”
- ❖ “Ötekileştirildim. Kimse ile irtibat kuramadım. Her an birileri tarafından ihbar edileceğim endişesi ile hiç tanımadığım ve tanınmadığım bir şehre taşındım. Kimliğimi ve mesleğimi saklamak zorunda kaldım. Zorunlu haller dışında, evden dışarı çıkmadım.”
- ❖ “Ötekileştirme, yalnızlaşma, suçlama, "ben demiştim" gibi ifadelere muhatap oldum.”
- ❖ “Ötekileştirme, yokmuş gibi davranıyorlar, selam yok...”
- ❖ “Özellikle eşimin ailesi çok yardımcı oldu, ancak bizi "terörist" ve "vatan haini" olarak gördü. Taşınmak zorunda kaldım. Kızımın okulu için. Kiralık ev bulamadım. Baldızım kiracısını çıkarttı, onun evine oturdum. Uzun süre komşularım selam bile vermedi. Hâlâ sadece apartman görevlisi ve yönetici ile görüşüyorum. Başka hiçbir erkek komşu ile irtibatım yok. Bayanlar daha insaflı. Eşimin irtibatlı olduğu komşu daha fazla... Evine çok yakın akrabalar ziyaret etmekten korkuyor.”

- ❖ “Öz amcam eve gelip, "243 kişinin hesabı sorulacak." dedi. İşsiz kalmamı, sanki hak etmeden başkalarının kıyağıyla öğretmen olmuşum imasında bulundu. Kimisi "anlıyoruz" falan dediler.”
- ❖ “Özellikle iş arkadaşlarımdan hiçbiri korkudan arayamadılar. İşime zararı olur düşüncesi ile.”
- ❖ “Özellikle kamuda görev yapan arkadaşlar olmak üzere kendilerinin de mağdur edilebileceklerine dair genel kanaat nedeniyle irtibat kurmama, çekinme, görmezden gelme yolunu tercih edenler olmuştur. Önemli bir kısmı da yapılanların büyük bir haksızlık olduğunun bilincinde oldukları ancak yaratılan korku iklimi nedeniyle seslerini çıkaramadıklarını ifade etmişlerdir.”
- ❖ “Özellikle memur olanlar tamamen "arazi" oldular. Yani açıkçası, tek tük uzaklaşmayanlar vardı ama onlarla da ben uzaklaştım. Neticede "vebalı" gibiyiz, zarar vermek istemedim.”
- ❖ “Pek çoğu korkudan selam vermez oldu. İyi tanıyanlar teselli etti. Evlilik planı yaptığım kişiler bu durumundan dolayı beni ret ettiler. Yakınlarımdan en ufak bir destek görmedim.”
- ❖ “Pek çok arkadaştan şanslı olarak ailemle herhangi bir sorun yaşamadım ama arkadaş çevrem tamamen değişti. Daha doğrusu arkadaş olarak saydığım insanlarla ilişkilerim tamamen bitti. Şu an sadece kan bağımlı olan veya benimle aynı mağduriyetleri yaşamış insanlarla görüşebiliyorum.”
- ❖ Peşinen suçlu muamelesi görüyorum. Masumiyet karinesi yok edildi, vefasızlık, itibarsızlık çok kötü.”
- ❖ “Potansiyel "terörist" ilan edildik. Aile boyu maddi manevi soykırımı tabi tutulduk.”
- ❖ “Psikolojik rahatsızlığım oluştu. Özellikle vücudumda egzama rahatsızlığı çok fazla arttı.”
- ❖ “Resmen bir dışlanma oluyor, herkes suçlu gibi bakıyor.”
- ❖ “Saçma sapan suçlamalar, boş boş öğüt vermeler.”
- ❖ “Sadakatle işimi yaparken, birden işimi kaybettim ve" hain, terörist" ilan edildim. Bu durum çok zoruma gidiyor.”
- ❖ “Sadece babamın Bank Asya hesabı sebebiyle hem babama hem abime hem de bana ihraç ve soruşturma açılması sonucunda annem ve babam da yüksek tansiyon hastalığı başladı ve ilaç kullanmaya başladılar. Annem iki saat bilinç kaybı yaşayarak acile kaldırıldı. Yengem altı ay boyunca bunalıma girerek her günün yarısında yas ve ağlama krizleri geçirdi. İntihar etmek istedi. Ben ise her an içeri alınma korkusuyla aylarca diken üstünde bekledim. Hayatımda karakoldan adım atmamış olan ben cezaevinde abimi her hafta ziyaret etmek durumunda kaldım.”
- ❖ “Sadece bir KHK ile "Vatan haini" ilan edildim. Cahil kısım anlamadığından, söz de okumuş kişiler ise hükümetle karşı karşıya gelmemek için korktular. Yani benim yapmadığım darbe, hayatıma darbe vurdu.”

- ❖ *“Telefonumda 5000 arkadaş eş, dost, akraba vardı. En fazla 10 kişi kaldı.”*
- ❖ *“Samimi bulmuyorum. Arkadaşlar, sosyal çevre benle irtibatlarından sorun yaşarlar mı korkusundan uzaklaştılar.”*
- ❖ *“Samimi olduğum bazı arkadaşlar selamı sabahı kesti.”*
- ❖ *“Sanki hastalıklı bir birey gibi kimse aramaz sormaz oldu. Herkes benle iletişime geçer ise başına bir şeyler gelebileceğinden korkuyordu.”*
- ❖ *“Sanki o güne kadar melek olan bizler, bir anda "hastalıklı" gibi muamele gördük. Yaşananları biz yapmışız gibi, toptan cezalandırmaya uğramışız gibi hissediyorum hâlâ. İnsanlara olan güvenim sıfıra indi. İnsan sevgisi ile dolu olan ben artık kimseyi sevemez oldum.”*
- ❖ *“Sanki onlardan bir talebim olacakmış gibi benimle görüşmüyorlar ve hatta selamlaşacak mesafe de isek eğer o kişiler selam vermemek için yön değiştiriyorlar. Telefonumu silenler dahi var. Her türlü akraba ve arkadaş ilişkilerimiz kopmuş durumda.”*
- ❖ *“Sanki yabancıymışım gibi davranıyorlar, uzak duruyorlar, selam vermiyorlar, sosyal medyadan uzak duruyorlar, sürekli arkamdan konuşuyorlar. İş olsa dahi iş vermiyorlar ve aileme karşı da tavırları tamamen değişti ve daha niceleri.”*
- ❖ *“Saygınlığım insanların arasındaki kredibilitem tamam tükendi. Bunca yıl hizmet ettiğim ülkemi sanki satmışım gibi "vatan haini" ilan edildim. İnsanların, akrabalarımın bile şüpheli bakışlarının muhatabı oluyorum.”*
- ❖ *“Selam bile vermemeye başladılar.”*
- ❖ *“Selam vermekten korkanlar var, içten içe sevinenler var, az da olsa halimize üzülenler var.”*
- ❖ *“Selam vermeme, göz göze gelenekten kaçınma, telefon vb. iletişim kopukluğu üst düzeyde oldu, anlatılmaz yaşanır.”*
- ❖ *“Selam vermeye dahi korkar oldular, önyargı, tecrit.”*
- ❖ *“Selamı kestiler, halimi hatırıma sormaz oldular. Korku var insanlarda, herkes işi ile tehdit edildiği için, "aman ben uzak durayım" diyor.”*
- ❖ *“Sen suçsuzsun biliyoruz” diyenler ya da haber gönderenler oldu. Büyük kısmı arayıp sormadı.”*
- ❖ *“Sen suçsuzsun, işte devlet ayıracak suçluyu suçsuzu, siz de dönersiniz...”*
- ❖ *“Senin bir suçun olmadığına adımız gibi eminiz, gerçekler eninde sonunda çıkacaktır.” deniyor. Ancak başka kişilerin yüzünden bu sıkıntıların yaşandığı söyleniyor. Bu da ironi, çünkü bu taraftan, suçlu olabileceği ifade edilen kişilerin aileleri de kendi çocuklarının suçsuz olduğunu ancak bizlerin bir suçlu olabileceğini soyluyor.”*
- ❖ *“Senin bir suçun yok, işine geri dönersin” gibi hiçbir temeli olmayan teselli cümleleri.”*

- ❖ “Senin bir suçun yok. Ama sendikaya neden üye oldun?”
- ❖ “Senin suçsuz olduğunu biliyoruz.” dediler. Bir süre sonra, “suçu olmasa işine dönerdi” demeye başladılar. Şimdi, “masum olsa, devlet işten atmazdı, ” diyorlar.”
- ❖ “Sevenler bile çok korkuyordu. Aradıklarında sesleri titriyordu. Selam veren ihraç olacağını düşünüyordu. İlçe müdürümüz arkadaşlarımızı ihraç olanlarla konuşurlarsa, soruşturma açmakla tehdit etmiş. O nedenle uzak duruyorlardı, gizli görüşüyorlardı. Artık ben görüşmek istemiyorum.”
- ❖ “Sevgilim terk etti, borderline kişiliğim, bu psikiyatrik durumun kimyasal (ilaçla) bir tedavisi yok. İşim varken, maddi imkanların sağladığı olanaklarla bunun üstesinden gelebiliyordum. Şu an işsizim ve parasızım, sosyal çevrem bitti. Bu rahatsızlığım çok ciddi boyutlara ulaştı. Kendimi ve ailemi suçlayarak rahatsızlığımın etkisiyle kendime fiziksel zararlar veriyorum. Maddi imkansızlıklardan dolayı şu an tedavi olmam mümkün değil. Devlet hastaneleri, “Boşuna gelme, tedavi edecek zamanımız ve kapasitemiz yok” diyor. Özelde tedavi imkânı olmakla birlikte en az altı aylık bir terapi için aylık minimum bin lira istiyorlar. Ailemle ilişkilerim bitti, uzun bir süre kamp çadırında yaşadım. Bağlarda, bahçelerde ve tarlalarda çalıştım. Aylık gelirim 200-300 lira. İhraç olduğumdan bu yana 2 seneye yakın bir süre geçti, hâlâ evsizim. İkametgâh kaydım yok. Bir vatandaş bile değilim, seçimlerde oy bile kullanamadım. İhraç olduğum tarihte var olan bir borcum vardı, onu ödeyemedim. Banka tarafından icraya verildim.”
- ❖ “Sivil ölüme mahkûm ettiler. Ağaç kökü yemek istedim, “Ormancı ağaçlara zarar veremezsin” dedi. “Yoksa ceza keserim” dedi.”
- ❖ “Siz iyi insanlarız, sizi biliyoruz” falan gibi cümleler kullandılar ama zulmü alkışladılar.”
- ❖ “Siz suçsuzsunuz ama vardır bir durum” şeklinde saçmalyorlar.”
- ❖ “Sizi biliyoruz ancak görüşmeyelim”, dediler. Anlayışla karşılıyorum.”
- ❖ “Sıkıntılardan ne diyelim ki, Allah (c.c.)’ biliyor, ona arz edilmiştir. Yolunu değişinler, arayıp sormayanlar, yolunu değişinler, moral vermeye çalışınlar...Ancak herkesin tutumunda ortak kanaatim; ateş düştüğü yeri yakıyor.”
- ❖ “Sıradanlaştırma. Aslında beni tanıyanların bana karşı davranışları değişmedi. Kulaktan dolma bilgilerle hareket edenler ileri geri konuşular.”
- ❖ “Sokakta karşılaştığım tanıdıkların bir kısmı görmezden geldi, bir kısmı zorunluluktan konuştu, çok azı ilgi gösterdi.”
- ❖ “Sosyal bir ölü ne ifade ediyorsa o. Daha fazla kendimi yormak istemiyorum.”
- ❖ “Sosyal Çevrem dağıldı. İnsanlar benimle birlikte gözükmemek için yanıma dahi gelmediler. Korktukları için arayıp sormadılar.”
- ❖ “Sosyal çevrem değişti. Taşınmak zorunda kaldım. Yeni komşularım ise yapılan haksızlıkların farkında oldukları için çok yakın davrandılar. Herkesin ailesinde bir mağdur var çünkü.”

- ❖ *“Sosyal çevremdeki insanlar benim her türlü dini ve politik gruba hoşgörülü bir yapı içerisinde olduğumu bildikleri için ilişkilerimizde bir değişiklik olmadı. Lakin çalışma ortamındaki insanlarla her şey bitti. Kimisi iftiracı olduklarından, kimisi de başlarına bir şey gelir korkusundan bizlerden uzaklaştı. Sayıca çok az kişi ise hem maddi hem de manevi olarak destek olmaya çalıştı.”*
- ❖ *“Sosyal izolasyon. Hiç dostumuz yokmuş maalesef.”*
- ❖ *“Sosyal izolasyon. Eski meslektaşlarım özenle benden kaçıyorlar. Durumumu öğrenen insanların ilk anda yaşadıkları irkilme ve korku dikkat çekici.”*
- ❖ *“Sosyal medya hesabından ve telefon rehberinden beni silenler oldu. Sürekli görüştüğümüz ve suçsuz olduğumdan emin olan arkadaşlarım dahi benimle irtibatı kesti.”*
- ❖ *“Sosyal ölüme mahkûm edildim. İnsanlar "vebalıymışız" gibi bizi görünce yolunu çeviriyorlar.”*
- ❖ *“Sosyal ölüme terk edildim. Kimse ile görüşemez, konuşamaz oldum. Sanırım bir "AIDS" hastasının yaşadıklarının birkaç gömlek üstünü yaşadığımızı düşünüyorum.”*
- ❖ *“Sosyal yalnızlık, psikolojik travmalar, içe kapanma, anı ruhsal değişimler, maddi ve manevi sıkıntılarımız...”*
- ❖ *“Soykırım yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Sözleşmem iptal edildikten sonra akrabalarım beni vakti zamanında kendilerini dinlememekle suçladılar. Ben eşim ve kızım psikolojik destek almak zorunda kaldık. Sürekli adli bir süreç yaşama endişesi altında ezildik. Yurt dışına çıkmak zorunda kaldım. Bir yıldan fazladır eşim ve kızımdan ayrı yaşıyorum.”*
- ❖ *“Sözüme itibar edilmez oldu, söz hakkım bitti. Hep aynı sözler "mutlaka geri dönersin" veya "kesin bir şey vardır yoksa niye atılasın" veya "sabır, tevekkül" veya "şuraya yaz, buraya müracaat et vs." Herkesin tek tek sorularına cevap vermeye zorlandım. Artık evden dışarı çıkmıyorum, insanları görmek istemiyorum. İş için gittiğimde hep o şüpheli bakışlar. Bıktım artık, birçok defa ölmek istedim ama annem bir dakika bile yalnız bırakmadı ve halada bırakmıyor. Sanki 3 yaşındaki bir çocuğum daha neler neler yaşadım da hangisini yazayım.”*
- ❖ *“Şu an kandil ve bayramlarda sadece birkaç kişiden mesaj alıyorum dersem yeterli olur sanırım.”*
- ❖ *“Suç işlemedinse neden tutuklandın? İşinden neden atıldın? Olsun, size zulüm edenler ahrette hesabını verir” gibi yaklaşımlar. Mümkün olduğunca görüşmeme. Görüşürlerse işinden, aşından olurlar endişesi.”*
- ❖ *“Suçlama eğilimi içerisinde potansiyel "terörist" olarak gördüler. Mümkün olduğunca iletişim kestiler. Ellerimde büyüyen yeğenim kendisine zarar gelir endişesi ile tamamen irtibatı kopardı. Annem kanser oldu. Vefat etti. Son anına kadar iş bulup bulamadığımı, para kazanıp kazanamadığımı sordu. Çoğu zaman morali bozulmasın diye yalan söyledim, ümitle konuştum. Aile içerisinde çok tartışmalar yaşandı. İş konusunda, mevcut haksızlıklara karşı tutum konusunda, siyasi konularda.”*

- ❖ “Suç işlemediysen başkası değil de neden sen ihraç edildin?” şeklinde tepkiler gördüm.”
- ❖ “Suçlu değilsen dönersin” sözü çok söylendi ama hâlâ dönemediğimizden insanlar , "yapmıştır bir şeyler" diyorlar.”
- ❖ “Suçlu gibi görülmeğe başladım.”
- ❖ “Suçlu gözüyle bakıldı, acınası bakışlardan çok sıkıldım.”
- ❖ “Suçlu muamelesi görüyorum.”
- ❖ “Suçlu olduğumu ve kendilerine zarar vereceğimi düşündüklerinden uzak durdular.”
- ❖ “Suçlu olmadığımı bildikleri halde, ülkenin içinde bulunduğu durumdan dolayı korkmaları sebebi ile benden uzak durmaları.”
- ❖ “Suçlu olmasa ihraç etmezlerdi” dediler ilk zamanlar ama zamanla suçsuz olduğunu anladılar.”
- ❖ “Suçlu psikolojisine büründüm çünkü sosyal çevre bu baskıyı yapıyor.”
- ❖ “Suçsuz olduğumu dostlarımız bilmesine rağmen haksızlığa karşı ses çıkaramıyorlar ve uzak durmayı tercih ediyorlar.”
- ❖ “Suçsuzsan dönersin” telkini aldım bol bol.”
- ❖ “Suçu olmasa niye tutuklansın?” tepkileri aldım.”
- ❖ “Suçu var ki tutuklandı.” dediler. Akrabaların büyük çoğunluğu ile görüşmeyi kestik.”
- ❖ “Suçum olmadan böyle bir muameleye tabi tutulmam nedeniyle olayı kabullenemedim. Sebepsiz yere ağlıyordum, özellikle bazı arkadaşlarımın yapacak bir şeyimiz var mı? paraya ihtiyacın var mı? gibi sorular sorması durumunda. Çocukların okulları ve temel ihtiyaçlar nedeniyle ekonomik sıkıntılarım vardı. Şehir değiştirmek zorunda kaldım. Anne ve babam Parkinson hastasıydı. Bu süreçte onların durumları ağırlaştı. İlk başlarda kendime uygun iş aradım bulamadım. Yaşım ve sağlık sorunlarım nedeniyle her işte çalışamazdım. Bir süre sonra ebeveynlerimin rahatsızlıkları arttığı için, iş bulsam da çalışamazdım. Onların bu halleri benim moralimi iyice bozdu... Ben kendimi çaresiz hissediyorum. Elimden de bir şey gelmiyor. Çevremdeki insanların bir kısmı selamı kesti. Bir kısmı gönüllü gönülsüz hâl hatır soruyor. Ancak dinlemek istemiyor, sıkılıyor. Anlayacağınız zilli kurt olduk.”
- ❖ “Suçumun ne olduğunu bile bilmeden, çok suçlu birisiymişim gibi davranılması beni çok zorladı, kendimi ifade de savunmada çok zorlandım, ne diyebilirdim ki. Yüz binlerce suçsuz insanın hakkının yenmesine sessizce izleyenleri asla unutmayacağım, hakkımı yiyenlerden elbet bir gün hakkımı alacağım. Buna inancım tam.”
- ❖ “Suçun yoksa dönersin, devlet atmışsa vardır bir bildiği” tarzında. Genelde eğitim ve gelir düzeyi düşük yakın akrabalarım devletçi bir tutum takındılar. Olaya ideolojik ve partizanca baktıkları için tutumları bu şekildeydi. Yıllarca dost bildiğim arkadaşlarımdan iki kişi hariç herkes başıma bir şey gelir korkusuyla ilişkilerini kesti.”

- ❖ *“Suçun olmasa bunları yaşamazdın” selam vermeme, kaçmak, aramaya korkmak, arayıp sormamak, tarifi imkânsız önyargı, ötekileştirilmek.”*
- ❖ *“Şunu açık bir şekilde söyleyebiliriz, ötekileştirildik, toplumdaki soyutlandık, işsiz ve çaresiz kaldık.”*
- ❖ *“Şüpheli davrandıklarını "acaba" dediklerini hissetmek kahrediyor. Yakın olmanıza rağmen acabalar psikolojik sorunlara yol açtı. Maddi güvensizlik ya da maddi yardım etmeleri çok zoruma gitti.”*
- ❖ *“Şüpheli, suçlu, örgüt üyesi, "vatan haini" olarak gösterildim.”*
- ❖ *“Sürekli durumu anlatmak ve açıklama yapmak zorunda olmak ilişkimizi normalden uzaklaştırdı ve sosyal çevremde uzun bir süre bu konudan başka bir şey konuşamaz oldum.”*
- ❖ *“Tabi ki herkes tedirgin oldu, ilişki kurmaktan korktu, dışlandık. İş başvurularında çok sıkıntı oluyor. Ya yalan söyleyeceğiz, yalan söylemezsek çok kötü bir duruma düşüyorsun. Ama ben henüz iş ararken yalan söylemedim. Ama iş de bulmadım. İstesem istediğim özel okulda çalışırım, o derece donanımım var ama maalesef il milli eğitime yazılı baş vurdum, özelden çalışamazsın dediler. Yaşadıklarımızı bizden başka kimse anlayamaz. Çok yakın arkadaşlarım anlamakta güçlük çekiyor.”*
- ❖ *“Tam anlamıyla hayal kırıklığı ya da benim içinde bulunduğum duygu durumundan ben öyle hissettim. İnsanlardan korkar oldum. Paranoya içinde yaşamaya başladım, kimseye güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Tamamen itibarsızlaştırmaya yönelik suçlamalar oldu. Ancak kimseye bir şey demiyorum Allah yar ve yardımcımız olsun.”*
- ❖ *“Tamamen soyutlandık. Beni ve ailemi yok saydılar, görmezden geldiler, kaçtılar...Anlattıkça geriliyorum. O yüzden fazla yazamayacağım.”*
- ❖ *“Tamamen tam tersi değişti. Arama yok, sorma yok, maddi manevi terk edilmişlik.”*
- ❖ *“Tamamen "vatan haini" olarak dışlandık, yargısız eleştirildik.”*
- ❖ *“Tarihi mümkün olmayan çok acılar yaşadık anlatacak bir şey bulamıyorum. Bir an önce bu zulmün bitmesini, zulüm edenlerin de bir an evvel hesap vereceği günlerin tez zamanda gelmesini bekliyorum.”*
- ❖ *“Taşınmak zorunda kaldım. Eşim tutuklandı, iki yıl oldu, ceza aldı. 3 çocuğumla eşimin ailesine sığındım. Sağlık sorunları yaşadım. 2 gün önce kadın hastalıklarından ameliyat oldum. Sebebi belirsiz ağrılar yaşıyorum. Kimseyi görmek, konuşmak istemiyorum. Çocuklarıma okulda "terörist" çocuğu muamelesi yaptılar. Mahallede bizi istemediler. Kayınpederim sayesinde biraz bertaraf ettik baskıları...”*
- ❖ *“T.C. kimliği taşıyan yani bu milletten her tür insana karşı bakış açım çok değişti. Bir yönden iyi oldu ufukum genişledi.”*
- ❖ *“Tecrit edildiğimi hissettim. Arkadaşlarım telefonla bile aramaktan korktu.”*

- ❖ *“Tecrit edildik doğrusu. İnsanlar bizimle birlikte olmaktan/beraber görüntü vermekten kendileri adına korkuyorlar. Şikâyet, fişleme korkuları var. Telefon etmekten bile çekiniyorlar. Dinleniyoruz diye... Ötekileştirildik, yalnızlaştırıldık...”*
- ❖ *“Tecrit edildim, "bir suçu olmasa ihraç edilmezdi, mutlaka bir suçu vardır" vb. Bir gecede "terörist" oldum. İtibarsızlaştırıldım, çocuklarımın bile saygısını kaybettim. Okullarında sıkıntı yaşadılar. Maddi ve manevi çok sıkıntı yaşıyorum. Sivil ölüme mahkûm edildik.”*
- ❖ *“Tecrit! Tecrit! Tecrit! Koca ülkede hapis bir yaşam. İtibarı ayaklar altına alınmış. Maddi manevi yıkıma uğratılmış. Sadece ölüm gelene kadar "sık dişini, bekle" düşüncesi. Umut mu? Yok. Zerre kadar bile yok!”*
- ❖ *“Tek kelime ile Suriyelilerden daha beter beter bakıyorlar, "cüzzamlı" gibi kimse yaşamıyor, korkudan.”*
- ❖ *“Telefon açmaya ve ev ziyaretine korkan, lehimde tanıklık yapmaya çekinen pek çok gereksiz arkadaş edinmiş olduğumu gördüm.”*
- ❖ *“Telefon etmediler, arayıp sormadılar. Birçoğu ile bağlantım bitti.”*
- ❖ *“Telefon rehberindeki kişilerin aslında birer kişi olmadığını, dün sana kardeşim diyenlerin aslında kardeşin, dostun olmadığını, etrafında sadece parmaklarını geçmeyecek kadar arkadaşın olduğunu öğreniyorsun. Her gün arayanlar, aramadılar sormadılar, iş ister diye selam vermediler.”*
- ❖ *“Telefonla aramaya bile korkar oldu herkes. Veya gerçek yüzleri ortaya çıktı.”*
- ❖ *“Telefonum çalmaz oldu. Çoğu korkudan, birçoğu da bana zararı olmasın diye aramıyor. Ama anlıyorum onları sadece üzülüyorum.”*
- ❖ *“Temsil ettiğim ülkeye ihanet etmekle suçlandığımı cezasıyla aynı anda, Resmî Gazete'den, öğrendim. Bu durumun gerekçesi ile ispatı iki senedir açıklanamıyorken, hukuki ölçüler çerçevesinde yok iken, haklarımın hâlâ iade edilmemesinden başka sıkıntı belirtmeye lüzum görmüyorum.”*
- ❖ *“Terör örgütü ile ilişkilendirilip, "terörist" diye yaftalanmak çok ağırdı, ihraç olduğum gün benim için artık tek seçeneğin "ölmek" olduğunu düşünmüştüm.”*
- ❖ *“Terörist" muamelesi gördük. Birçoğu bizi hayatından çıkardı.”*
- ❖ *“Terörist" muamelesi görüyoruz. Toplum, paranoyaklaşmış.”*
- ❖ *“Toplum da terörist olarak tanımlanmak kadar kötü daha ne olabilirse hepsini tek tek yaşadık.”*
- ❖ *“Topluma yabancılaştığımı hissettim. Sanki farklı bir toplumda gibiydim. İnsanların davranışlarını kestiremedim. İnsanlar iletişimden korktular. Tarafsız olan arkadaşlarım hiç temas kurmamayı tercih ettiler.”*
- ❖ *“Toplumda "cüzzamlı" hasta muamelesi ile karşı karşıya kaldım. Yani anlatmaya cümleler yetmez...”*

- ❖ *“Toplumdan dışlandım, aşağılandım, suçlandım.”*
- ❖ *“Toplumdan dışlanmış, "cüzzamlı" muamelesi görüyoruz.”*
- ❖ *“Toplumdan soyutlanma, değersizlik duygusu oluşturdular, aşağılandım, maddi ve manevi yıkıma uğradım. Kıyametin kopmasını bekliyorum.”*
- ❖ *“Toplumdan tecrit edildik, arayıp soran olmadı.”*
- ❖ *“Toplumdan ve hayattan dışlandık veya öyle hissediyorum. Herkesi arkamdan konuşuyor düşüncesi içerisinde olduğunu düşünüyorum. Kişilere ve devlete güvenim bitti.”*
- ❖ *“Toplumsal dışlanmışlık, işsizlik, aile içi tartışma, toplumsal korku sebebiyle temas kurmak isteyip kuramayanlar, "ben seni biliyorum da" diye başlayan cümleler, yüzlerce iş başvurusuna cevap dahi verilmeyişi, Çocuklarına bir bayram harçlığı verememe, kurban dahi alacak paran olmayışı vs.”*
- ❖ *“Tüm akrabalarım ve arkadaşlarım tarafından suçsuz olduğum bilindiği halde dışlandım. Kendi kaderime terk edildim, aranmadım, sorulmadım.”*
- ❖ *“Tüm alacaklarımı alamadım, borçlarımı ödemek için, kendimi temize çıkarmak için çok uğraştım. 3 evimi, 3 arabamı, tüm mallarımı bitirdim. Kimseye ne "FETÖ'cü" olduğuma inanırdım, ne de olmadığımı. Sadece yıllarca çalışıp kazandığım her şeyi 240 TL Bank Asya hesabında para hareketi oldu diye kaybettim.”*
- ❖ *“Türk Toplumunu genel anlamda zalim bir toplum. Düşene bir tekme atıyor. Kürt kökenli insanlar bu konuda daha duyarlı.”*
- ❖ *“Tutarsızlık, ilgisizlik, ahmaklık, hukuksuzluk, adaletsizlik, mesafe koyma vb. genel, milli, yerli, duruş.”*
- ❖ *“Tutuklandığımda birkaç saat gözaltında tutarlar, ondan sonra bırakırlar diye düşünüyordum. Ancak yerel ve ulusal basına davanın yansıtılması için gidişatını değiştirdi. İlk 24 saatte nezarethanede gıda zehirlenmesi yaşadım. Tansiyonum yükseldi. Ambulans istedik, doktorsuz ambulans geldi. Uyardık, daha sonra doktor gelebildi. Acil müdahale edilmedi, hastaneye kaldırılmadım. Onlarca defa istifra ettim. Bu şekilde 7 gün göz altında tutuldum. Bu sürenin sonunda, sabaha karşı beş suları gibi, hâkim karşısına çıkarıldık. Sonra tutuklama. Tutukluluğum süresince arkadaşlarımdan samimi olanlarda bir sıkıntı olmadı. Normal sosyal çevrede ise bir sürü sorun yaşadım. En çok hoşuma giden ise ilkokul öğrencilerim kaymakamlığa dilekçe verip, "Müdürümüz suçsuz, onu bırakın" isteğinde bulunmuşlar. Bir de ilişik kesmeye gittiğim gün bahçede yüzlerce çocuk beni kucakladı, bunu unutmuyacağım. Hâlâ öğrencilerim beni çarşıda gördüğünde, "Müdürüm nasılsınız?" diyorlar bu bana yeter.”*
- ❖ *“Tutuklandım ve aileme hiçbir akrabam sahip çıkmadı. Kardeşlerim de aynı problemi yaşadı ve bu bende bütün akrabalara karşı nefret hissi oluşturdu. Etrafta saygın davranan kimileri hakaret ve tahripkâr durum takındılar. İçimde katliam hissi uyandırdılar ve sabra yöneldim, yalnızlığa gömüldüm.”*
- ❖ *“Ümidimi kaybettim, ölümü arzuladım.”*

- ❖ *“Üniversiteden hiç arkadaşım kalmadı neredeyse, oysa ki okuduğum 4 yıl kimseyle en ufak problem yaşamadım. Sevildiğimi dahi hissediyordum fakat malum bölümümüzün din kültürü; partizanlık ağır bastı ve beni suçladılar, saygısızca konuştular, yakın dostum konuşmaya bile gerek duymadan terk etti...”*
- ❖ *“Uzak durdular hep. Yakınlaşmak, aynı ortamda görülmek istemediler. Görmemezlikten geldiler.”*
- ❖ *“Uzak durdular. Yokmuşum gibi davrandılar. Hastalıklı biri gibi.”*
- ❖ *“Uzaklaşmaya başladılar, telefon ile aranmaktan korktular.”*
- ❖ *“Vatan haini” gözü ile baktılar, telefon dahi açmadılar.”*
- ❖ *“Vatan haini” gözüyle bakanlarda var, bizi bilip, tanıyıp, “nasıl size böyle bir yakıştırma yapıyor, siz hak etmiyorsunuz?” diyenlerde var. Rabbime sığındık ve devletimizin adaletine sonsuz güveniyoruz.”*
- ❖ *“Vatan haini” ilan edildim. Başka bir şey yazmama gerek kalmadı sanırım.”*
- ❖ *“Vatan haini” olarak görüyorlar. “Suçsuz olsaydın, devlet seni görevden almazdı” diyorlar.”*
- ❖ *“Vatana ihanet etmiş gibi, sanki darbeyi yapan, uçağı uçuran, tankı kullanan benmişim gibi hep onlarla aynı kefeye kondum.”*
- ❖ *“Virüslü” muamelesi gördük, sosyal çevrem benimle olan ilişkisini kesti, selam dahi vermez oldu. Komşular kapıdan bakmadılar, dışarı çıkamaz oldum, taşınmak zorunda kaldık. Şimdi kimseye bir şey anlatmıyorum ama kimlik karmaşası yaşıyorum, ben kimim? Kariyerim sosyal çevrem var mı, yok mu? Nasıl davranmalıyım biliyorum.”*
- ❖ *“Vatanını milletini seven, çevredeki çoğu insandan daha duyarlı iken insanların sizi “terörist” diye sorgusuz, sualsiz yaftalaması, hatta sizi çok yakından tanıyan insanların bile bu görüşte olması; sosyal hayatınızı bitiriyor ve kimse işe irtibata geçmek, görüşmek istemiyorsunuz. Artık bir müddet sonra bir daha hiç mutlu olmayacak gibi hissediyor ve ümidinizi tamamen yitiriyorsunuz. Allah inancım olmasa bir saniye daha hayatta kalmak istemezdim. Hayalleri olan 2 çocuğum var, gözlerimin içine bakıyorlar. Eşim tutuklu... Maddi olanaksızlıklar ve babasızlık, yalnızlık olduğu gibi omuzlarımda... Kelimeler kifayetsiz...”*
- ❖ *“Veba” mikrobu taşıyormuşum gibi herkes benden uzaklaştı ve uzak durmaya da devam ediyorlar.”*
- ❖ *“Vebalı” gibi beni gördükleri yerde yollarını değiştiriyorlar...”*
- ❖ *“Vebalı” muamelesi gördük.”*
- ❖ *“Vebalı” gibi davrandılar. Şehir değiştirdim. İş vermediler.”*
- ❖ *““Vebalı” gibi; görmek, duymak istemediler, görmediler, duymadılar, yolunu değiştirdiler.”*

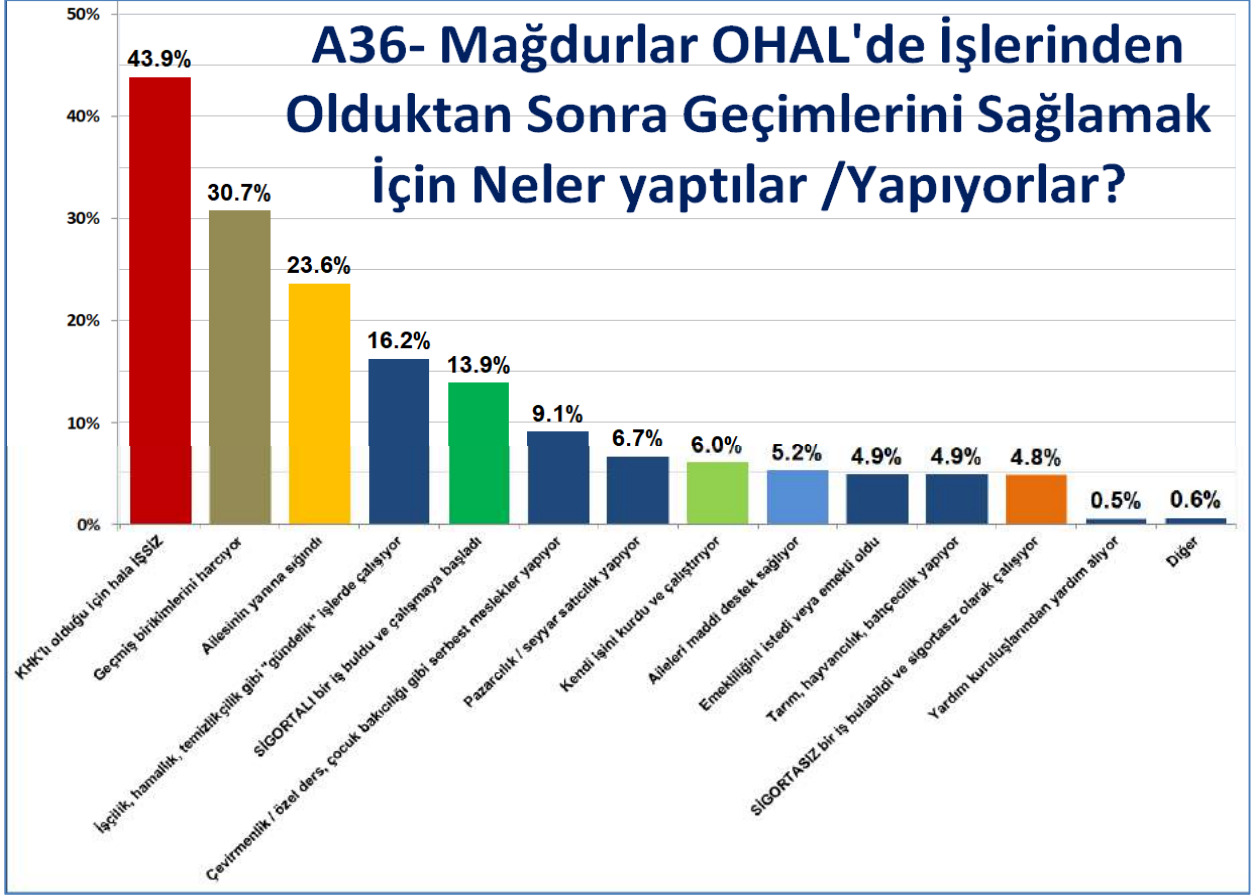
- ❖ *“Vebalı” muamelesi görüyorum. Beni gördüklerinde kendi aralarında fısıldaşıyorlar. Çocuklarıma kötü davranılıyor.”*
- ❖ *“Vebalıymış”, bulaşıcı hastalık taşıyormuşuz gibi bakmalarından öğreniyorum.”*
- ❖ *“Victor Hugo'nun "Sefiller" romanındaki "Jean Valjean " karakteri gibi oldum.”*
- ❖ *“Yaftalayıp dışladılar, sosyal çevrem kalmadı. Suriyeliler ve tinerciler bile daha geniş çevreye sahip.”*
- ❖ *“Yakın arkadaşım dediklerimin çoğu selamı sabahı kesti, mesajlarıma cevap vermez oldular. Yurtdışında yüksek lisansımı yapıyordum ve geçen mart ayında yabancı bir arkadaşım Google'da adımı yazmış, çıkan metinleri Google Translate aracında çevirmiş ve şaşkına dönmüş. Beni arayıp dedi ki, "Gitme seni tutuklarlar, sana bunu nasıl yaparlar?" Sadece Türkiye'de değil bütün dünyada rezil ediliyoruz. Hem de hiç alakamız yokken. Ben hiçbir cemiyete, cemaate mensup olmadım, kendi halinde Kemalist bir adamdım. "FETÖ" temizliği vs. dedikleri tamamen yalan, Atatürkçüleri, solcuları vb. kamudan atıyorlar. En başta kendileri "FETÖ'cü.”*
- ❖ *“Yakın çevrem ve beni gerçekten tanıyanlar asla "FETÖ'cü" olduğuma inanmıyor. Zaten değilim. Yedi göbek sülalemdede "FETÖ'cü" çıkmaz. Ama geçmişte arkadaş olduğum birçok önemli vekil, bakan Yrd. Müsteşar vb. Herkes benden uzaklaşmış durumda. Çünkü korku imparatorluğu yaşıyorlar ve aynı şeyin kendi başlarına da gelmesinden korkuyorlar. Çünkü adalet yok. Sesimizi duyurmak için görüşmek istediğimiz basın mensupları haber yapmaktan korkuyorlar. Ben 3 yıl basın ve halkla ilişkiler subayı olarak çalıştım. Neredeyse tüm basını tanırım. Emin olun aklandığım an gazetelerde boy boy resimlerim çıkacak.”*
- ❖ *“Yakın akraba ve arkadaş çevrem aramadı. Karşılaşınca bana suçlu gibi bakıyorlar o şekilde bakıyorlar. Her gün görüştüğüm insanlarla yakın akrabalarımınla görüşmez olduk.”*
- ❖ *“Yakın akrabalar ve apartman komşuları hariç kimse korkudan selam veremiyor, arayamıyor, soramıyor, ziyarete gelemiyor.”*
- ❖ *“Yakın akrabaların akbaba olduğu ortaya çıktı. Başarıyı sevmeyenleri gördüm Size olandan mutluluk duyanlar varmış anladım.”*
- ❖ *“Yakın arkadaş çevresi dışında arkadaşlarımla iletişimim koptu.”*
- ❖ *“Yakın arkadaş, eş, akraba, dost ve arkadaşlar tarafından dışlandım. Süreç içerisinde benim durumundan haberdar olmayan yeni bir çevre edindim.”*
- ❖ *“Yakın arkadaşlarım acıma duygusuyla diğer tanıdıklarım ise kendilerine zararım dokunur korkusuyla hareket ettiler.”*
- ❖ *“Yakın çevrem iyi bir destek verdi ancak arkadaş çevremden bazıları ve bazı uzak akrabalar cidden zalimden yana oldular.”*
- ❖ *“Yakın çevrem ve komşular suçlu ya da hain gibi davrandı. Birçok insandan ve bu millettten nefret ediyorum.”*

- ❖ *“Yakın çevremde çok sorun olmadı ama iş ve arkadaş çevremde tamamen kopma yaşadım.”*
- ❖ *“Yakın çevremin geneli yapılan bu kanunsuzluğu zulmü görmezden geldiler. Devlet ihraç etti ise vardır bir bildiği düşüncesindeler.”*
- ❖ *“Yakınlarım, "arkamdan vardır bir suçu" söylemlerinde bulunmuş. Geçmiş olsun diye bile aramadılar.”*
- ❖ *“Yaklaşık 40 yıldır tanıdıkları çocukları, kardeşlerini suçlamaları beni çok incitti. Bir süre sonra hatalarını anladılar ama eskisi gibi olamıyoruz. Birçok yakın arkadaşım görüşmeyi kesti, hatta telefonlarımı açmadı. Çocuğumun öğretmeni bile (çocuğumla ilgili bir meselede) ihraç olmamın ertesi günü telefonumu açmadı, mesajlarıma cevap vermedi. Komşularım selamı kesti, bir adımlık karşı komşum kapımı bir kez çalmadı, aramadı.”*
- ❖ *“Yalnız bırakıldım. İnsanlar korktu, uzaklaştı. Şimdi isteseler de benimle ilişki kuramayacaklarının farkındalar.”*
- ❖ *“Yalnızlaştım, insanlar muhatap olmak istemediler, aşırı üzüntü, düşünce gelecek kaygısı yaşıyorum.”*
- ❖ *“Yalnızlık, stres, kaygı bozukluğu, bir genel müdürlükte merkezi yerde çalışıp her gün yüzlerce telefon konuşması yaparken telefonum aylarca çalmadı. Umutsuzluk. Öfke patlamaları.”*
- ❖ *“Yani şunu diyebilirim Sivas küçük bir yer, resmen toplumdaki soyutlandık, nereye baş vursam, kapılar yüzümüze kapandı.”*
- ❖ *“Yanımda iken, "hukuksuzluk yapılıyor" dediler. Arkamdan neler neler söylediler.”*
- ❖ *“Yalnızlaştırıldık, yaşamayanlar anlamıyor bile sıkıntılarımızı, çoğu da "bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın" hesabında... Asıl acı veren, seni tanıyan, bilen insanların seni yargılaması.”*
- ❖ *“Yapmıştır bir şey!” Yüzüme söylemeyecek de olsalar, birçoğunun hissettiği bu!”*
- ❖ *“Yargısız infaz edildim. Hiçbir delil olmadan suçlu ilan edildim.”*
- ❖ *“Yaşadığım haksızlığı bildikleri halde TV haberlerinin etkisiyle "acaba?" düşüncesi hâkim oldu. Haset akrabalar gerçek yüzünü gösterdi.”*
- ❖ *“Yaşadığım il küçük bir yer olduğundan dolayı insanlar birbirlerini genelde tanır. Bu yüzden ihracıma kimse bir anlam veremedi. Herkes zamanla düzeleceğini söyledi ve ilişkilerimiz devam etti. İlk zamanlar evden dışarı çıkmama, kimseyle konuşmama, uyku bozukluğu, aile içinde ani parlamalar, çocuklara karşı daha sert davranışlar vb. şeyler yaşadım. Topluma ve devlete karşı güvensizlik oluştu. Şahsım ve çocuklarımla ilgili olarak gelecek kaygısı hasıl oldu. Zamanla insan her şeye alıştığı gibi bu duruma da alışıyor. Şimdi ise daha az insan ile görüşüyor, mümkünse bu konuyla ilgili konuşmuyorum. Yaşadığım haksızlığın ise düzeleceğini inanmıyor, en azından kendimi o şekilde daha rahat hissediyorum.”*

- ❖ *“Yaşadığım yerdeki komşular, “Bunları binada istemiyoruz” dedi. Gözaltına alındığımda herkesin duyacağı şekilde adresim ve ismim yazıldı. Okulda çocuklarıma psikolojik baskı yapıldı, dışlandı. “Onlarla oynamayın” telkinleri yapıldı. Dersleri çok iyi olan kızıma LGS denemelerinde 1. olduğunda, "Senin 1. olmanı değil, başka isim vererek onun 1. olmasını isterdim” denildi. “Baban kaç yıl ceza aldı?” diye sınıf ortasında soruldu. Ben gözaltına alınınca "O, fotoğraftaki senin annen mi?" diye tüm arkadaşlarının içinde bazı öğretmenler sordu. Evlatlarım günlerce ağladı. Buna rağmen şükür rabbime Fen lisesi lütfetti...”*
- ❖ *“Yazacak çok şey var ama bu süreçte yaşadığım önemli bir hatırayı yazmak istiyorum. Oğlumun okulunda öğretmenler günü kutlaması vardı ve velilerde davetliydi. Ben üzerimdeki baskıdan dolayı katılmak istemedim. Oğlum ben katılamayınca çok üzüldü ve kendini okulda çok yalnız hissettiğini uzayda yani boşlukta tek başına gibi kaldığını söyledi. Diğer veliler katılmış ve çocuklarıyla beraber kutlamışlardı. Oğlum dinleyince çok zoruma gitti, gözlerim doldu.”*
- ❖ *“Yazık oldu, haksızlık” falan filan diyorlar ama bizi mağdur edenlere desteklerinde bir eksilme de olmuyor. Hatta bazılarında "demek ki bir şeyler var ki bunlar oldu" gibisinden pişkinlikler bile oluyor.”*
- ❖ *“Yıllarca beraber kurban kestiğimiz, evlerinde 2-3 ay kaldığım, bayramlarda evini ziyaret edip ellerini öptüğüm insanlar, bana şüphe ile baktı, aramadı, sormadı, ziyaret etmedi, maddi manevi destek olmadı, sırtını döndü...”*
- ❖ *“Yılların kamu görevlisi olarak, Devlete ve insanımıza olan güvenimi kaybettim. Hukuk, insan hakları, evrensel insani değerler gibi temel değerlerin toplumda olmadığını bir tecrübe, idrak ettim.”*
- ❖ *“Yolda görüp yolunu değiştiren arkadaşlar. Maddi olarak kötü durumda olduğumu bile bile hiçbir maddi destek vermeyen aile bireyleri. Düştüğümüz durumdan ötürü sürekli suçlayıcı ifadelerle daha çok bunalıma sürüklediler.”*
- ❖ *“Yolda karşılaştıklarım selam bile vermiyor, tanımazlıktan geliyor, evime misafir gelmez oldu. Bayramlar bile artık zulüm. Kimseden yardım isteyemiyorum, kimseye yardıma gidemiyorum. Evimden dışarı çıkamıyorum...”*
- ❖ *“Yolunu görünce çeviren, selam vermeyen, "vebalı" gibi bakanlar oldu. Konuştukları zaman kendileri de ihraç edilecekler korkusu yaşadığını 2 yıl sonunda söyleyen arkadaşlar oldu. Bu süreçte özellikle yıllarca yanlarında bulunduğumuz ve ideolojilerine bizim de inandığımız muhafazakâr yakınlarımız bize sırt çevirirken, sosyal demokrat olanlar sahip çıktı. Bütün ideallerimiz ve ideolojilerimiz sarsıldı, farklı düşünmeye başladık. Oysaki bu zulme ilk karşı çıkması gereken Peygamber yolunda ilerlediğini iddia eden muhafazakâr dostlarımız olmalıydı.”*
- ❖ *“Yurtdışında burslu öğrenciydim, bursum kesildikten sonra ciddi anlamda ekonomik sıkıntılar yaşadım. Kendi alanımda iş buldum ve çalışıyorum. Şu anda okul paramı kendim ödüyorum, "terörist" olmadığımı bildiğim için eğitime ve eğitmeye devam. Umudumu kaybetmiyorum. Ailem her zaman arkamda. Çevrem de öyle beni bilen bilir ama tabi ki saray soytaruları her yerde var. Onlardan birkaçı ilişkiyi kesmeyi tercih ettiler ama umurumda değiller.”*

- ❖ *“Yurt dışına çıktım. Bu nedenle çevre baskısı beni yakalayamadı. Yurt dışında yalnızlık ve aileden uzak olmak, gelecek kaygısı kötü sonuçlardı.”*
- ❖ *“Yuvam dağıldı, evimi kapattım, sosyal çevrem bitti, akrabalarım vefat etti bu süreç nedeniyle.”*
- ❖ *“Yüze bir şey söylenmiyor ama, arkadan "Kim bilir ne yaptı da atıldı" gibi bolca dedikodu yapılıyor. İnsanlara durumumuzu anlatmada ciddi sıkıntılar yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Yüze gül. Arkadan konuş. Yüzüne, "birisi şikâyet etmiştir" de arkadan, "vardır bunun bir şeyi de yoksa atarlar mıydı aman uzak dur"... İnsanlar korkuyor, korkudan ilişkiler tamamen bitiyor.”*
- ❖ *“Yüzüme karşı, "sen çok iyi insansın" derken bile acıma bakışlarla, alay ve istihza ifadeleri ile beni güya teskin ettiler. Arkamdan ise ne enayiliğimiz kaldı ne aptallığımız. Bizi görüp hâl hatır soran insanlar daha sonra karşımızdan gelince yollarını değiştirdiler...”*
- ❖ *“Yüzümüze karşı, "biz seni tanıyoruz sen de böyle bir şey yok. Eninde sonunda geri işine dönersin" diyorlar ama arkadan demediklerini bırakmıyorlar. Özellikle yanınızda darbeden bahsederek sizi konuşturmaya çalışıyorlar ki acaba bir yerden tutabilir miyiz diye.”*
- ❖ *“Yüzüne, "sen öyle değilsin, hain değilsin" deyip arkadan konuşan insan müsveddelerini tanıdım. Menfaat için çevremde bulunanları tanıdım.”*
- ❖ *“Zaten hakkıyla girmemiştir işine, bir sıkıntısı vardır ki ihraç oldu” gibi OHAL klişeleri işte... Genelde arkadan konuşanlar oluyor...”*
- ❖ *“Zorunlu olmadıkça ilişki kurmuyor kimse.”*

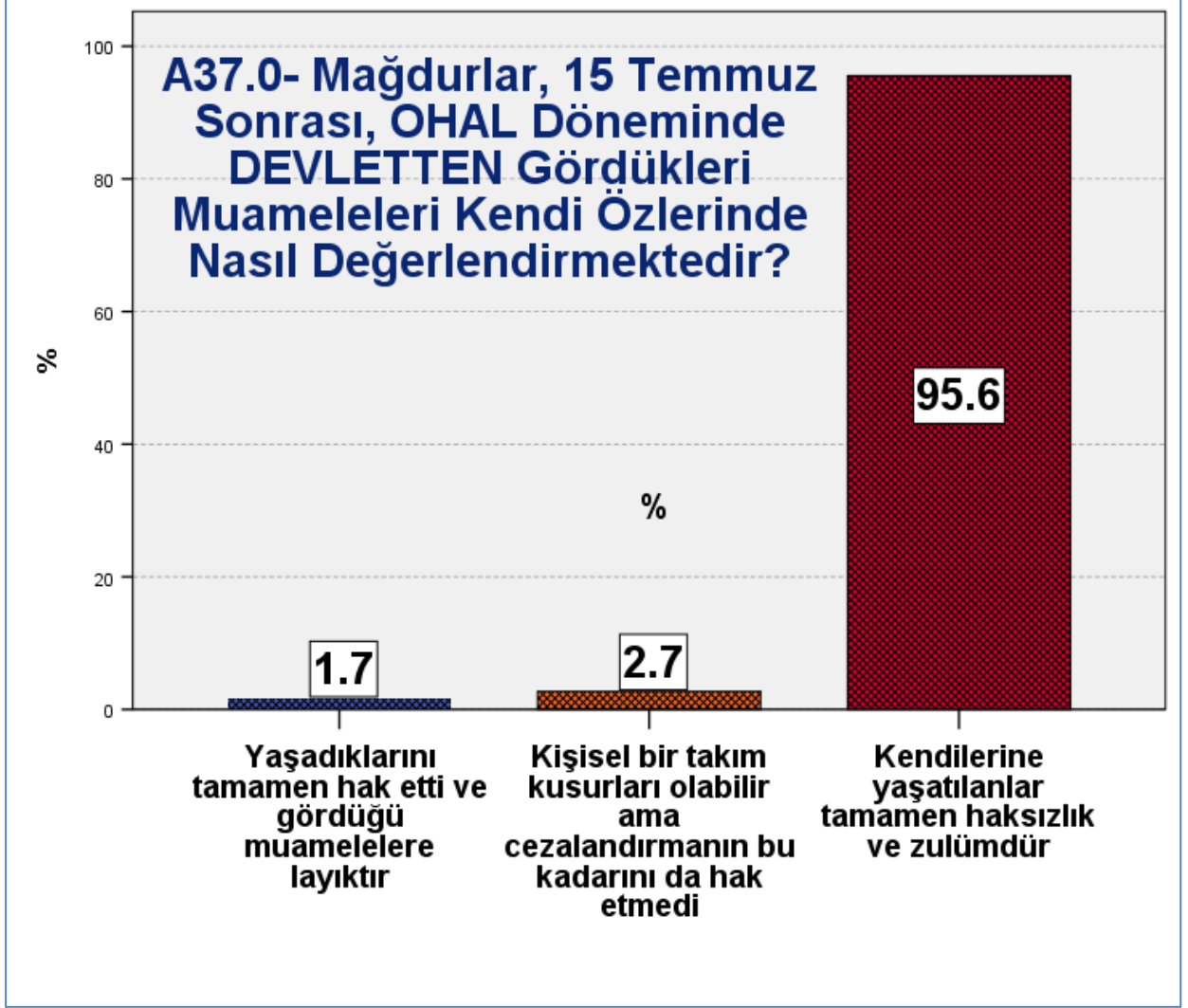
A36- Mağdurlar OHAL'de İşlerinden Olduktan Sonra Geçimlerini Sağlamak İçin Neler yaptılar /Yapıyorlar?

A36 no'lu görselden anlaşılacağı üzere OHAL mağdurlarının %80'i ya işsizdir ya da düzenli bir işleri bulunmamaktadır. Mağdurlar arasında sigortalı bir iş bulabilenlerin oranı %13,9, kendi işlerini kurup çalıştıranların oranının %6'dır. Emeklilik hakkı olup, emekli olabilenlerin de ekonomik kategori olarak "mutlak açlık / mutlak yoksulluk kategorisi" dışında bırakıldıklarında, geriye kalanların çok çetin bir açlıkla/yoksullukla mücadele veya hayatta kalma savaşı verdikleri söylenebilir. Bu süreç içerisinde mağdurlara bazı siyasal elitlerce, her ne kadar, "Ağaç kabuğu yemeleri" önerilmiş ise de bu önermeye ormanları koruma bürokrasisinden ciddi itirazlar yükseltilmiş ve mağdurların "Beslenme niyeti ile de olsa ağaçlara zarar veremeyecekleri, aksine davranışlar sergiledikleri takdirde kendilerine karşı gerekli güvenlik tedbirlerinin alınıp, idari ve adli cezalar da kesileceği" uyarısı yapılmıştır. Bu durumda "ağaç kökü bile yeme haklarının bile olmadığı" ortaya çıkan mağdurların "Sivil ölüm" tecrit, sosyal güvencesizlik, yoksulluk, açlık ve işsizlikle mücadeleleri oldukça çetin bir şekilde devam etmektedir. Çünkü birçoğunun kendi adlarına veya özel sektördeki başka kurumlarda çalışmalarının da engellenmiş olması yanında, yurtdışına çıkmaları dahi engellenerek tam bir çaresizlik sarmalına itilmişlerdir. Çaresizce, içerisinde tutuldukları cinnet ortamından kurtulmak için bazı mağdurlar hayatlarını da tehlikeye atarak dış ülkelere iltica yolunu bile deneyebilmektedir. Bu durumun ülkemiz adına utanç verici olması yanında ciddi bir itibar kaybına da sebep olduğu da söylenebilir. Bu akıl tutulması ortamının ülkenin sosyal sermayesine, yetiştirdiği beyin gücünün israfına, beyin göçüne sebep olması yanında ülkenin bilim, teknoloji, üretim ve rekabet kabiliyetine de zararlar vermektedir.

A37.0- Mağdurlar, 15 Temmuz Sonrası, OHAL Döneminde DEVLETTEN Gördükleri Muameleleri Kendi Özlerinde Nasıl Değerlendirmektedir?

Mağdurların tamamına yakını 15 Temmuz darbe girişim nedeniyle ‘devletin’ kedilerine layık gördüğü muameleleri ‘tam bir zulüm’ olarak görmektedirler. ‘Yaşadıklarımı hak ettim’ seçeneği ile ‘kişisel kusurlarım olabilir, ama ben bu muameleyi hak etmedim’ seçeneğini seçenlerin bile yaptıkları açıklamalarda aslında böyle düşünmedikleri, gerçekte “O güne kadar, devletim/milletim için, öylesine fedakârca, öylesine özverili, öylesine gayretli çalıştım ki “Bu kadar fedakârlık “cezasız” bırakılmamalı(!)” gibi bir söylem çerçevesinde” çoğunluğu dindar /muhafazakâr olduğunu iddia eden, ama ülkede yaşanan hukuksuzluğa, adaletsizliğe ve sivil ölüm uygulamalarına imza atan, destek veren veya ses çıkarmayan kesimlere ‘taşlama /yergi / /kinaye /hiciv /nükte /tersten algı’ ifadeleri yolu ile mesaj vermeye çalıştıkları görülmektedir.

A37.1- Mağdurların, OHAL Sürecinde DEVLET TARAFINDAN Kendilerine Yaşatılan Olaylarla İlgili İç Dünyalarında Yaşadıkları ve Duyguları?⁶⁴

- ❖ “Devletin, abus çehresini ve acımasız yüzünü görmüş olduk. - Devletin, toplu suçlama ardından toplu cezalandırma anlayışında 12 Eylül 1980'den bu yana pek bir değişiklik olmadığını devletin nazarında masumiyet karinesinin pek bir anlam ifade etmediğini, kaba ve şabloncu hukuk anlayışının devam ettiğini, 1839 Tanzimat Fermanı ile kaldırılan müsadere, soruşturma yapılmadan memuriyete son verme gibi adetlerin, devletin derin kodlarında halen mevcut olduğu görmüş oldum.”
- ❖ “Hak tanımaz, zorba, bütün evrensel değerlere (savunma hakkı, masumiyet karinesi, kişi hak ve özgürlükleri, yaygın işkence, adil yargılanma, hak arama hürriyeti) savaş açmış mafyatik bir yapı. Mafyanın bile asgari kuralları var. 15 Temmuz sonrası devletin bir mafya örgütü kadar bile itibarı yok. 11 yıllık avukatlığında ben, onurumla, her görüşten ve anlayıştan insanları savundum. Savunmanın itibarına leke sürdürmedim. Güzel Anadolu, bir gün tumar olacak. Tüm zorbalardan, zalimlerden, talancılardan, hırsızlardan arınacak. Bu mücadele, sağlığıma hürriyetime ve yaşamıma mal olsa da. Son tahlilde iyiler kazanacak.”
- ❖ “15 Temmuz'da yaralandım. İstirahatli iken evimden çıktım. Hep söylerlerdi, “Bu vatana yapılan hizmet, cezasız kalmaz” diye, demek ki doğru imiş.”
- ❖ “15 Temmuz gecesi kendi otomobilimle külliye tarafına gittim. Darbecilere direnen halkın arasına, ön saflarda katıldım. Vurulma tehlikesi atlattım. O gece bir patlama oldu ve o esnada aracımın içindeydim. Kullandığım aracın tavanına büyük bir parça düştü. O parçanın hasarı hâlâ arabamın üzerinde durmaktadır. Bu gurur verici davranışımı çalıştığım okuldaki arkadaşlarıma anlattım. Sonraki geceler demokrasi nöbetlerine, arkadaşlarımla katıldım. Bu durum 19 Ağustos 2016 Cuma günü okula gelen hakkımdaki açığa alınma yazısının bana tebliği ile bir şok yıkıma dönüştü. Canınızı uğruna hiçe saydığınız devlet, sizi darbecilerle aynı kefeye koyuyor. Siz olsanız ne hissederdiniz?”
- ❖ “Allah onlara da aynısını veya daha beterini yaşatsın, desem ne demek istediğimi anlarsınız.”
- ❖ “1998 yılında başladığım bu görevimi layığı ile yaptım. İşimle ilgili bana başvurulara her zaman yardımcı olmaktan kaçmadım ve bu benim görevim değil diyerek hiçbir işi reddetmedim. Mesai saati gözetmedim, sonucu bu olmamalıydı.”
- ❖ “10 yıl boyunca devlete ve millete sadakatle hizmet ettim. Karşılığının bu olamaması gerekiyordu.”

⁶⁴ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez

- ❖ *“12 Eylül darbesi sonrası Kürtlere yapılan ve sonrasında azan PKK olayını şimdi daha net anlamaya başladım...”*
- ❖ *“12 yıl boyunca devletimize karşı en iyi şekilde görevimi yaptığıma inanıyorum. İhraç edilmeyi hak etmedim. Suç işlemedim, ama yargılanıyorum. Hiçbir delil olmadan.”*
- ❖ *“2 yıldır her gün ve her an iç dünyamda gelgitler yaşıyorum. Uyanırken de uyurken de bilinç altımda, rüyalarımda. Sürekli bir iç muhasebesi yapıyorum, ama yapılan bu büyük haksızlık ve adaletsizliğe maruz kalma duygusu insanı perişan ediyor.”*
- ❖ *“15 Temmuz’un gerçek faillerinin bulunması yerine, kitlesel yok etme yaşanıyor. Bu da asıl amacın failleri bulmak ve cezalandırmak olmadığını, aslında muhalefet olarak görülen veya o pozisyonu alacaklara gözdağı vermek olduğu ve ayrıca istenilen yönetim şeklinin bu baskı ortamında temin edilmesinin arzulandığı anlaşılıyor. Dolayısıyla yaşadıklarımız siyasi bir nedenle topluma ayar vermek için kobay olarak toplumun bir kesimi seçilerek hırpalanmasından ibaret olduğunu düşünüyorum. Yoksa kanunlarda suç olmayan birtakım şeyleri suçmuş gibi kabul ederek hukuksuzca muamelelere maruz kalmanın başka bir anlamı olamaz. Zulüm, zulüm, zulüm. Yaşadığımız şey bu.”*
- ❖ *“16 yıl devletime asker olarak hizmet ettim. Bir savunmam bile alınmadı. 15 Temmuz kıyımından sonra; devlet beni terörist ilan etti. Dedim ya askerdim. Duygularımı nasıl anlatırım bilmiyorum, ama günden güne ruhumun sıkışıp bir yerlerde çocuklarımı ve eşimi babasız bırakma korkusu beni endişelendiriyor.”*
- ❖ *“18 yıl 8 ay kamu görevlisi olarak çalıştım. Kamu mallarını korumaya yönelik hassasiyetlerimle tanındım. İşimi hep hakkıyla yerine getirdim. Aldığım maaşı hak edebilme düşüncesiyle hep kendimi aşmaya gayret ettim. İş, aile ve sosyal çevremdeki insanlara elimden gelen her türlü yardımı yaptım. Amirlerimden, arkadaşlarımdan ve ailemden hep takdir gördüm. Sicilimde hiçbir suç veya soruşturma kaydı olmadı. Hep örnek alınan ve takdir edilen bir kamu çalışanı oldum. Her zaman milli duyguları hassas bir vatansever olarak yaşadım. Şimdiyse vatanseverliğime karşı atılan sebebin bile anlayamadığım bir iftirayla boğuşuyorum. Tüm hayatım ve kazanımlarım bir anda tepe taklak oldu. 2 yıldır adaletin gelmesini bekliyorum. Hiçbir suçumun olmadığını göstermek için başvurmadığım hiçbir makam kalmadı. Hiçbirinden bir açıklama yok. Sürecin başında oldukça ümitliydim. Çünkü hiçbir suçum yoktu, bir yanlış anlaşılma olmuş olabilirdi ve en kısa zamanda adalet makamları bunu çözebilir ve hayatımı bana geri iade edebilirler, diye düşünüyordum, ama yıllar geçiyor ve değişen hiçbir şey yok. Hâlâ tüm bunlar neden oldu, diye bilmeden anlamsızca her şeyin açığa çıkmasını bekliyorum. Zaman geçiyor ve adaletin ne zaman gerçekleşeceğini artık önemsemiyorum. Bunca zaman bende oluşan yıkımı artık tamir edebilecek bir adalet olduğuna inanmıyorum.”*
- ❖ *“18 yıllık devletin bir kağıdını bile kullanmamış, özverisi ile kurumun takdirini toplamış bir eski memur olarak, üstelik terörist damgası vurulması, bana tarifsiz acı yaşattı.”*
- ❖ *“2008 yılında üniversite okurken PKK ile mücadele için askerliğe çağrı yapılmıştı ve ben o dönem okulu bırakıp askere uzun dönem olarak gidip PKK’yla çalışmayı göze almış bir kişiyim, ama şu anda TSK’de vatanıma daha çok hizmet edebilirim derken 17 Şubat askeri servislerin patlatılmasında yaralanmışken, şu anda terörist muamelesi yemek gerçekten çok üzücü. Hiçbir şekilde şahsımın FETÖ ile bir ilişkisi olmamışken, bunların yaşanması, kabullenebilecek gibi değil.”*

- ❖ “21 yıl namusumla, şerefimle, tüm sevgimle görevimi yaptıktan sonra sorgusuz sualsiz terörist damgasıyla atılmak beni çok yıprattı. Bunu kaldırmak ve yaşamak çok zor. Vatan ve millet sevgimi sorgular oldum. Kendi milletime olan güvenimi ve saygımı kaybettim. Öfke doluyum. Haksızlığa uğradım ve bu kimsenin umurunda değil. Koca ülke yüz binlerce insanı yok saydı. Bize ne olduğu ne olacağı ne yaşadığımız ne zulümlere uğradığımız umurlarında değil. Hapiste yatan kadınlar, bebekler, intihar edenler, denizlerde boğulanlar, haber bile yapılmıyor. Filistin’de bir kadın hapse girdiğinde ortalığı ayağa kaldıranlar, karşı komşuları hapse atıldığında görmezden geliyor. Kendimi ülkesiz kalmış hissediyorum. Gördüğüm Suriyeliler bile bizden şanslı bu ülkede. Eskiden ülkem dışında bir yerde yaşayamam diyordum, şimdi gitmek istiyorum, öyle bir küstüm ki.”
- ❖ “22 yıl devletime hizmet ettim. Hiçbir suçum olmadığı halde terörist muamelesine maruz kaldım. Hak etmedim, devletime küsmedim, içimdeki sadece burukluk.”
- ❖ “23 yıllık emek ve çok sevdiğim mesleğimden oldum. Sağlık sektöründe çalıştım ve şu an doktora gidemiyorum, güvencem yok. Ne yaptım diyorum, sadece insan haklarını savundum, mesleğimin onurunu, hakkını korudum, iyi ki yapmışım, yine devam edeceğim. Bu ülkeden gitmek istiyorum, çocuklarımın bir geleceği yok burada, adalete güvenmiyorum.”
- ❖ “25 yaşındaki bir gencin, okulunu bitirmiş, mesleğini yaparken, tam evlilik hazırlıkları yaptığı esnada, bir günde gözaltına alınıp cezaevine tıklması ve işinden olması. İtibarının zedelenmesi, perişan halde eline kelepçe vurulup polis, hâkim, savcı, adliyeler önünde dolaştırılması gibi yaşadığım olayların bende açtığı dramı tarif etmem kelimelerle olmuyor. Tüm hayallerim, amaçlarım, umutlarım yerle bir oldu.”
- ❖ “25 yıl hizmet ettim. Hiçbir bağlantım olmadığı halde bu durumdayım. Bir gün adalet tecelli etse de ömrümüz kısalmıştır.”
- ❖ “25 yıl şerefimle TSK’de hep dağlarda görev yaptım. Ömrümde şehirde hiç görev yapamadım, ama hiç gocunmadım. Devletime ve milletime ettiğim hizmetin sonu böyle alçak suçlamalarla ilişkimi kesmek olmamalıydı. Benim ve çocuklarımın alınına sürülen bu lekeyi yine inanyorum ki devletimiz temizleyecektir.”
- ❖ “28 Şubat 1998 mağduruyum. 26 Nisan 2017 mağduruyum. 8 Temmuz 2018 mağduruyum. Fişleme ve kurum kanaatiyle, bize tuzak kuranlar, kul hakkını unuttular. Ölümü unuttular. Kalbimizi açıp baktılar sanki; sorgusuz sualsiz bizi diri diri gömdüler. Kardeşleri Yusuf’u kuyuya attı. Kardeşin kardeşe ahir zamanda büyük imtihanı... Sabırla bekliyoruz. Gerçekler er ya da geç ortaya çıkacak. Bizler hainlik yapmadık. Vatan sağ olsun!”
- ❖ “28 Şubat mağduruyum. O dönemi arayacağımı hiç düşünmemiştim.”
- ❖ “28 Şubat’ta yaşadıklarımın bir benzerini yaşıyorum. O zaman 14 yaşlarındaydım. Başörtülü ve imam hatip lisesi öğrencisi olduğum için medya ve kamu kurumlarında dolaylı linçlere maruz kalmıştım. Puanım kırıldı, başörtümü açtım, zor zamanlardı. O zamandan öğrendim dik durmayı. Çünkü masum olduğumu ben biliyorum. Umutla bekliyorum adaletin tecellisini, ama bu ülkenin evlatlarına güler yüzle eğitim verme hevesim artık yok. Bana göre birçoğu zulmedenlerin ve sessiz kalanların evlatları. İnsanların çoğunu, eskisi gibi sevmiyorum, sevmeyeceğim. Siyasetçilerin hepsinden nefret ediyorum, asla da sevmeyeceğim.”

- ❖ “29 yıl boyunca çalış çabala sağlığını ver, sonra suçum ne onu bile bilmeden ihraç ol. Haksızlık insafsızlık zulüm.”
- ❖ “32 yıl canla basla çalış, başkaları için kendi aileni çocuklarını ihmal et. Devletin malı beytülmaldir deyip kuru, kolla. Bir gece aniden vatan haini, terörist ol. Böyle adalet olur mu?”
- ❖ “37 yaşındayım. 2003’den bu yana öğretmenlik yaptım. Adli ve idari hiçbir suçum, soruşturmam olmadı. Hayatımda iki kere emniyete yolum düştü. 1 arkadaşımın çantası çalındı, şikâyet için. 2. pasaport başvurusu için. Hayatımda 1 kere adliyeye gittim. O da göreve başlarken sabıka kaydı için. Okulumda her zaman takdir gördüm. Hiçbir zaman amirlerimin sözlü uyarısına bile maruz kalmadım. Başarılı, gayretli bir öğretmen, saygıdeğer bir insanken, bir gecede terörist ilan edildim. Duygularımı anlatmaya kelimeler kifayet eder mi? Arkadaşlarım birer birer yüz çevirdi. Abim her türlü ilişkiyi kesti. Babam her fırsatta suçladı. Çevremizdeki insanlar selamı sabahı kesti. Suçsuzsanız görevinize dönersiniz klişesinde sözler. Hayatımızı sürdürmeye çalışıyoruz. 3 kızım var. Eşim de ihraç. İnşaatta, pazarda çalışmaya çalışıyor. Evimiz kira. Hem madden hem manen çok yıprandık ve maalesef yıpranmaya devam ediyoruz.”
- ❖ “40 yıl düşünsem, bir gün terörist yaftası yiyeceğim aklıma gelmezdi. Cezaevine girmeyi hele hiç düşünemezdim. Son birkaç yılda çok garip bir hayatım oldu.”
- ❖ “46 yaşındayım. 20 yıl aralıksız devletime hizmet ettim. 20 yıl öğretmenlikten başka hiçbir iş yapmayan biri olarak, piyasa işlerinde çalışırken çok zorlandım. 2 lisans, 1 yüksek lisans diplomam var. Doktorayı da bıraktırdılar. Küçümsemek istemem ama ilkokul okumamış insanların emrinde çalıştım. Müthiş bir tükenmişlik sendromu ve çaresizlik duygusu taşıyorum. Türkiye’den bir an önce ayrılma düşüncelerim var.”
- ❖ “50 civarı öğretmeni olan bir okulda çalışıyordum. En iyi öğretmenlerden birisiydim. Bunu rahatlıkla ispatlayabilirim, ya da okuluma giden herhangi biri beş dakika ayırıp öğrenebilir. Çocuklarımın zamanından çalıp, öğrencilerime verdim. Herkes durmadan rapor izin kullanırken ben yasal izinlerimi bile kullanmadım. Hamilelik iznimi bile tam kullanmadan işime döndüm. Bunu hak ettiğimi asla düşünmüyorum. Eğer bir gün dönersem, umudumu yitirmek üzereyim, umarım eski hevesim kalır. Ben zor şartlarda, zor zamanlarda okudum. Bir öğretmenin nasıl olması gerektiğine göre yetiştirmiştim kendimi. Kırgınım, kızgınım, öfkeliyim.”
- ❖ “50 yaşımı geride bıraktım. Devletin ve toplumun bu hale düşmemesi için daha fazla gayret göstermem gerekiyormuş. “Bu yol uzaktır. Menzili çoktur. Geçidi yoktur. Derin sular var” derim Yunus gibi. Gelse celalinden cefa yahut cemalinden vefa, ikisi de cana sefa, lütfun da hoş kahrın da diyorum.”
- ❖ “657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre çalışırken haksız hukuksuz bir şekilde tüm haklarım elimden alındı. Çeyrek yüzyıldan fazla devletime hizmetim var. Bir ömür verdiğim işimden aşımından ve tüm haklarımdan mahrum edildim. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabiyim. Bu durumumu anlatacak hiçbir otorite, kanuni merci yoktur. Ben özgür, bağımsız bir hukuk devletinde yaşayan bireyim. Hakkımı nasıl arayacağım? Bunun anlatılacak, anlaşılacak neresi var? Aklım, zihnim almıyor.”
- ❖ “Yaşanmamalıydı ama yaşatanlar bunu unutmasınlar. Biz kin tuttuk... Kindar bir insan değildim ben ama oldum. Hem de tam oldum.”

- ❖ *“Açıklamam mümkün bile değil. Bunlar ancak yaşanır. Sabahlara kadar hıçkırarak ağladığım günleri, duyduğum hakaretleri anlatamam. Tüm haklarımı ahirete erteledim.”*
- ❖ *“Açığa alındığımda 2 haftalık hamileymişim, Şimdi bir kızım var, fakat süreç o kadar zor geçti ki şimdi anlatmaya kelime bulamıyorum, Özellikle psikolojik olarak çok kötüydüm.”*
- ❖ *“Açığa alıp, kollarımı kestiler; ihraç edip bacaklarımı da kestiler. Terörist deyip gözaltı, iddianame, yargılama ile öldürdüler.”*
- ❖ *“Açıkçası çok da şaşırmadım. Bu topraklar, vatansever ve idealistleri hep cezalandırmıştır. Ama uzun vadede kazanan ben olacağım, bundan da şüphem yok.”*
- ❖ *“Açıkçası insanın devlet kurumuna olan güveni sarsılıyor. Hayatımda gördüğüm birçok temiz insan terörist suçlamasıyla karşı karşıya kalmıştır. Kendimi örnek verecek olursam okul hayatım özellikle lise dönemi boyunca daima başarılı bir insan oldum. Öğretmenlerim daima beni arkadaşlarıma örnek gösteriyorlardı, ama gelin görün ki örnek gösterdikleri kişi meğerse bir terörist! imiş. Devletin bu durumda oluşu en çok kendisine zarar veriyor maalesef. Adalet gecikmemeli, yoksa insanlarda umut adına bir şey kalmayacak ve devlet sadece belli bir kitlenin koruyuculuğuna soyunan ve vatandaşını kendinden tamamen soyutlayan bir varlık olacak insanların gözünde. Mahkemeler bir meta, bir araç olarak kullanılmamalı, hakimler cesur olmalı.”*
- ❖ *“Açıklamak çok zor, tarifi imkânsız, ancak şunu belirteyim ki, bir kızım var, onun geleceği için o kadar endişelendim ki, hiç bu kadar çaresiz yalnız hissetmedim kendimi.”*
- ❖ *“Açıklayamam, zaten gerek de yok. Vatan haini deniyor bize. Daha büyük zulüm mü olur. Bu listelerin altına imza atanların akıbetlerini merak ediyorum. Yaşama sebepim bu adeta.”*
- ❖ *“Açıklayamıyorum bile, bu mudur cezası yani, hayatım mahvoldu, bunları hak edecek ne yaptım ben. Kandırılma hakkım yok mu, hiçbir fiile suça karışmadım, hiçbir suç işlemedim, olsaydı kanunda böyle bir madde ben bile bile kanuna karşı gelir miydim.”*
- ❖ *“Açığa mahkûm edildik, horlandık. Ezildik.”*
- ❖ *“Adalet devleti tutan mekanizma, bugün bana yapılan, yarın tüm herkese yapılır.”*
- ❖ *“Adalet kavramım allak bullak oldu. Kanunların bu kadar keyfi yorumlanması, evlatlarımıza aslında çokta iyi bir gelecek bırakmadığımız anlamına gelir. Türkiye’de yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Adalet kavramının önemini bir kez daha anlamış oldum. Suçsuz olduğumu bildiğim için, çok yoğun duygu değişimi yaşamadım. Bu ülkenin artık yaşanılır bir tarafı yok, bu kadar cahil ve kültürsüz insanla yaşamaktan mutsuzum. Göz göre göre geleceğini tek kişiye bırakan aptallar yığını, başka bir şey değil, sırf oksijen israfı hepsi.”*
- ❖ *“Adalet mülkün temelidir. Maalesef biz bu temeli kaybettik ve neticesinde çok büyük zulme maruz kaldık.”*
- ❖ *“Adalet topaldır, ama er ya da geç gideceği yere varır. Biz devletimize küsmedik, sonuna kadar devletimizin arkasındayız. Devletimizin de bizim arkamızda durmasını istiyoruz.”*

- ❖ *“Adalet, vicdan, bu toprakları terk etmiş.”*
- ❖ *“Adaletle güvenim kalmadı, insanlara güvenim kalmadı. Hayata dair hiçbir inancım kalmadı. Dünya yıkılsa umurumda değil. Artık hiçbir şeyin düzeleceğine inanmıyorum.”*
- ❖ *“Adaletle olan güvenimiz bitti. İnsanların ne kadar alçalabileceğini gördük. Kendi istikballeri için, hakimlerin masumları içeri atmak için evrensel hukuk kurallarını nasıl yok ettiğini gördük. Hep, rencide edilmem korkusuyla sosyal hayattan geri durdum. İnsanlardan kaçtıkça yaşadıklarımızı daha kolay kabullenebileceğimi düşündüm.”*
- ❖ *“Adaletle olan inancım bitti, insanlara olan inancım bitti. Dindarlara olan inancım bitti. Din sömürücülerinden nefret ettim.”*
- ❖ *“Adaletle olan inancım kalmadı. Devletin kutsallığı ve üstünlüğü kavramı yok oldu, millete ülkeme olan sevgim artık yok. Yurt dışı çıkış yasağı kalkınca artık bu ülkeden gitmek istiyorum.”*
- ❖ *“Adaletle ve dindar geçinen kesime güvenim kalmadı. Tekrar göreve dönsen eski istek ve arzum kalmadı.”*
- ❖ *“Adaleti olmayan bu düzen ve bu devlet yıkılsa umurumda değil. Benim gibi bir insanı vatan haini sayıyorsa bu devlet, asıl hain beni hain sayanların ta kendileridir.”*
- ❖ *“Adaletin A’sı kalmamış, devlet akli böyle hareket edemez, etmemeli.”*
- ❖ *“Adaletin bir gün mutlaka geleceğine inanmaktan başka çarem yok. Rabbimin bu zulmü sonlandıracağına gönülden inanıyorum. Bu zulmü yapanlarla ve destekleyenlerle bu dünyada olmazsa ahirette hesaplaşacağım.”*
- ❖ *“Adaletin bittiği nokta; ülkemde adalet olduğunu düşünüyordum, yanılmışım meğerse. Kast sistemi varmış, onun için hakkımı mahşere bıraktım; boynuzsuz koçun, boynuzlu koçtan hesabının sorulacağı mahşere bıraktım.”*
- ❖ *“Adaletin bu kadar önemli olduğunu anladım. Bize haksızlık yapan, zulüm yapan veya sessiz kalanlar da bir gün adaletin geleceğini, o zaman bizleri anlayacaklarını düşünüyorum. Ama bunun hiç önemi yok. Allah’ın adaletine güveniyorum.”*
- ❖ *“Adaletin ne denli önemli olduğunu çok iyi anladım.”*
- ❖ *“Adaletin olduğu bir başka ülkeye gidip yaşamak istiyorum. Ahiret inancım ayakta tutuyor.”*
- ❖ *“Adaletin ve güvenin olmadığı bir ülkede can çekişmek gibi bir şey. Ne yaşayabiliyorsun ne de ölebiliyorsun.”*
- ❖ *“Adaletsizliğe göz yumanlar, bir gün haysiyet ve şereflerini kaybetmeye mahkumdurlar.”*
- ❖ *“Adıma kayıtlı bir telefon hattında ByLock kullanılmış. Bu eğer bir suç ise kesinlikle karşıındayım. Fakat böyle bir program veya hattı kullanmadığımı ve bu grupla alakam olmadığını belirtmem rağmen tutuklandım. Tutuklama tedbiri dışında alternatif tedbirler alınabilirdi. Soruşturma bu şekilde yapılmış olsaydı ailece maddi manevi bu kadar yıpranmazdık ve devlete karşı tutumumuz bu denli yıpranmazdı.”*

- ❖ *“Ağzlarında kirlettikleri, sömürdükleri din ve tarih söylemi nedeniyle kutsallardan, tarihten, o medeniyetten soğudum. Bu ülkeye ve millete hizmet etmek dürtüm kalmadı.”*
- ❖ *“Ağzımı bozmak istemiyorum, ama hiçbir firavun yalnız zulmetmez. Allah bu milleti kahreylesin. Malum mahkemelerde kararlar "Yüce ... Milleti Adına" diye açıklanıyor, yapanlarda millet adına yaptık diyor. O zaman kahrolsun bu zalimler topluluğu.”*
- ❖ *“Ahirette Hz. Ömer’in adaletini günümüz siyasetçilerine sormak isterim. Darbeyle benim ne alakam var ki, 2 yıldır bunları bana yaşatıyorlar. İyi ki hesap günü var.”*
- ❖ *“Aidiyet duygularımı sorguluyorum. Bu devletin benim olup olmadığı konusunu netleştirdim. Asla pişmanlığım yok. Asla yanlış işler yapmadım. Vicdanım rahat. Kötü ve zalim olanı biliyorum(z).”*
- ❖ *“Aidiyetim bitti, heyecan ve umut duymuyorum, bunu yapanlara karşı.”*
- ❖ *“Aile yapısı ve kendi karakterim ve yaşamım itibariyle hep düzenden yana olan, şiddet ve anarşi içeren her olaydan uzak kalan ve ülkesini çok seven, kendince dindar olmaya çalışıp bu amaçla bir şeyler yapmak isteyen biriydim. En ufak bir hukuksuzluk içinde dahi bulunmadım. Kamu mali konusunda çok hassasım, her hareketime dikkat ettim, çok çalıştım, orta sınıf ve muhafazakâr bir ailenin çocuğuyum. Tırnaklarımla kazıdım, bir yerlere gelmek için. Türkiye’de ilk 1000 kişi arasına girerek üniversiteyi kazandım. Tek bir bursum dahi olmadı. Zor şartlarda okudum, bu kadar zorluk ve emeğe karşılık yaşadıklarım çok ağır, orantısız. Dini bakış açısı olarak, yanlış şeyler yapmış olsam dahi, asla vatan haini, terörist olmadım. Bu nedenle çok öfkeliyim. Dini anlayışımı, şimdiye kadar inandığım her şeyi sorguladım. Hiçbir olayı tek taraflı yorumlamadım. Kendimi de eleştirdim, fakat genel olarak çok büyük bir ümitsizlik, çaresizlik içerisindeyim.”*
- ❖ *“Aklandım ve takipsizlik aldım. Bana yapılacak tek iyilik, yurtdışı yasağını kaldırmaktır.”*
- ❖ *“Aklanmadan kaçıp gitmeyi, illegal yollara başvurmayı düşünmüyorum, ama ne zaman olursa ilahi adalet tecelli edip aklandığım zaman, işime dönüp, istifa edip, daha sonra bu ülkeden gitmek istiyorum. Çok kırgınım.”*
- ❖ *“Aklıma gelecek en son şey bile olmayan "terörist" etiketine maruz bırakılmayı kendime yediremiyorum. İnsanlar bu kolay harcanmamalı. Ben atanmak için 9 sene bekledim, çok düşük ücretlere öğretmenlik yaptım, bu tamamen zulümdür.”*
- ❖ *“Aklımdan memleket hissi silindi. Kardeşlerimle olan kardeşlik ilişkim bitti. Tekrardan durum düzelse bile, Türkiye’ye dönmeyi düşünmüyorum.”*
- ❖ *“Aklımın ucundan bile geçmeyen bir suçlamayla, en kıymetlim olan vatanıma ihanetle suçlanmayı hak etmedim. Bu hayata devlet eliyle sürüklenmek çok zoruma gidiyor.”*
- ❖ *“Aklımıza hayalimize gelmeyen şeylerle suçlandık. Halen zulüm görüyoruz. İşimiz, itibarımız, geçmiş onca emeklerimiz, geleceğimiz, özgürlüğümüz her şeyimizi elimizden aldılar. Hayata dair bütün beklentilerimizi yok ettiler. Eşimde ben de ömrümüzü vatan sevgisi imandandır düşüncesiyle çalışarak geçirdik. Ama bir an olsun aklımıza gelmeyen çok ağır ithamlarla suçlandık.”*
- ❖ *“Allah bunu yapanlara da yaşatsın bunları.”*

- ❖ *“A... Parti hükümeti kendi kadrolaşmasını tamamlamak için, yaptığımız en küçük demokratik eylemleri bile gerekçe göstererek bizleri ihraç etti. Çünkü çalıştığımız kurumlarda, edinilen haklara saldırı, antidemokratik uygulamalara ve yanlışlara sesini yükselten örgütlü çalışanlardık. A... Partinin kadrolaşması önünde büyük bir engeldik. Eline geçen bu fırsatı değerlendirip, asla kendisine oy vermeyecek bizleri haksız, hukuksuz bir şekilde ihraç etti.”*
- ❖ *“Allah cezalarını hem bu dünyada hem ahirette versin inşallah.”*
- ❖ *“Allah en büyüktür. Zalimin zulmünden de.”*
- ❖ *“Allah haklarından gelsin.”*
- ❖ *“Allah inancı olmasa, intihar ederdim.”*
- ❖ *“Allah var, adaletin tecelli edeceği günü bekliyoruz.”*
- ❖ *“Allah, zalim olan kim varsa belasını versin.”*
- ❖ *“Allah'a, bu devleti, vatanımı, havale edeceğim aklıma gelmezdi. Zulmedici bir devlet oldu. Allah ıslah etsin bu devleti ve adaletsizliği. Bir kez daha anladım, bu ülkede haksızlık hiçbir zaman bitmez. Her dönem bir garibana vurulur kırbaç.”*
- ❖ *“Allah'ın adaleti, bana bunu yaşatan, her kademedede imzası olan, herkese beterini yaşatacaktır. Vatan uğruna vatansız bırakıldık.”*
- ❖ *“Anadolu insanından Hain ve Terörist çıkmaz...”*
- ❖ *“Anlam veremiyorum hâlâ, ne yaptım ben diyorum, bu muameleyi hak etmedim. Elimden geldiğince özverili çalıştım, karşılığı bu mu olmalıydı. Yazık vatana, millete, insanlığa yazık.”*
- ❖ *“Anlatmaya kelimeler yetmez. İşsiz kalmaktan çok, eşimin tutuklanması beni sarstı. 76 günlük bebeğimle baş başa kaldık. Ailem maddi ve manevi destek olmasaydı, her şey daha zor olurdu. Şimdi bebeğimle meşgul olarak bu zor günlerin geçmesini ve eşime, işime kavuşmayı bekliyorum.”*
- ❖ *“Anlatmaya kelimeler yetmez ki. Tüm düzeniniz bozuluyor, evinizden taşınmak zorunda kalıyorsunuz. Yeni gittiğiniz yerde insanlar sizi tanımadığı için durumunuzu gizlemek zorunda kalıyorsunuz. İnsanlardan kaçırıyorsunuz.”*
- ❖ *“Anlık yaşamayı öğrendim, psikolojimi bozmamak için. Bu olanlar, her gün bitecekmiş gibi ve ölene kadar bitmeyecekmiş gibi düşünerek yaşamaya çalışıyorum. Bir gün daha bitti diye gün sonunda mutlu oluyorum. Bu şekilde daha az yıpranıyorum. Bazı zamanlar eski yaşamım aklıma geliyor, üzülüyorum. Bazen de sanki hep bu hayatım varmış gibi hissedip bu hayatımda bir düzen kurmaya ve mutlu olmaya çalışıyorum.”*
- ❖ *“Artık bir vatanım olduğunu düşünmüyorum. Bu ülkeye bir aidiyet duygusu hissetmiyorum.”*
- ❖ *“Artık bu ülke için fedakârlık, vs. gibi işler yapmak istemiyorum. Bu ülkeye kırgınım ve kızgınım.”*

- ❖ *“Artık bir devletim ve vatanım yok. Böylesi daha iyi.”*
- ❖ *“Artık böyle bir ülkede yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Artık bu kadar zulümden dolayı kendimi ülkeme ait hissedemiyorum. Gönül kırgınlığım var. Çocuklarım için ilk hedef yurt dışı eğitimi. Artık, açılan bu zulüm kapısını gelen her iktidarın bu şekilde kullanacağından endişe ediyorum.”*
- ❖ *“Artık bu ülkede yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Artık bu ülkede yaşamak istemiyorum. Bu devletin benim devletim olmadığını düşünüyorum. Bunları yazmak yaşadıklarımı özetler diye düşünüyorum. Çünkü herhangi normal bir devlet suçsuz vatandaşlarına bunları yaşatmaz.”*
- ❖ *“Artık bu ülkede yaşamam mümkün değil.”*
- ❖ *“Artık devlet bizi istemiyor, ama pasaport ta vermiyor. Çıkmazdayız. Her an idam edecekler.”*
- ❖ *“Artık devlete olan bağlılığım, sevgim bitti sayılır. Bu ülkede kesinlikle yaşamak istemiyorum. Haksızlığa uğrayanlar için açık cezaevi olan bir yer burası. İmkânım olsa kesinlikle göç ederdim. Bu ülkenin halkı cahil ve kandırılmayı kabullenmiş. Cahil ve zalim bir halk ile yaşamak istemiyorum. Bu ülkede vatana hizmet en büyük ihanetmiş.”*
- ❖ *“Artık ezan dinlemekten zevk almıyorum. Ezanı siyasal İslamcıların, siyasi bir şovu olarak görüyorum. Eskiden radyodan ilahi dinlerdim, şimdi zevk almıyorum. Kanalı değiştiriyorum. Cuma günleri camiye erken gider, vaaz dinlerdim artık siyasi parti propagandasına dönüşmüş vaazlardan nefret ediyorum. Mümkün olduğu kadar ezan okunduktan sonra camiye gidiyorum. İmam hatip okullarına karşı bir sevgim vardı, artık nefret ediyorum. Eskiden müftü ve imamlara bir yakınlığım vardı, şimdi hemen hemen hepsinden nefret ediyorum. Havuz kanallarını izlemiyorum. Yalanlarıyla insanları İslam'dan uzaklaştırdıklarını düşünüyorum. Bir arkadaşımı ziyarete gitmiştim. Tutuklandığı için eşi ve oğlu vardı evde. Ev araması sonrası basında çıkan haberleri anlattılar. Evimizde hiç 1 dolar çıkmadığı halde sürekli TV ve gazetelerinde evimizde dolarlar çıktığını yazdılar, söylediler, dediler. Havuz kanalları ve partilerine olan nefretim bir kez daha arttı. Müslüman görünen insanların ne kadar esfel-i safilin'e düşebildiklerini gördüm. Bunların yaşadığı İslami görüp de İslam'dan nefret etmeyen var mıdır? Merak ediyorum.”*
- ❖ *“Artık her şeyin siyasete göre işlediğini, adaletin liderlere göre yapıldığını gördüm. İşin kötüsü bizden öncede bu tür haksızlıklar yapılmış, ama biz yeni öğrendik.”*
- ❖ *“Artık insan sevmiyorum. Hele hele bu ülkenin "insanımı"larını hiç sevmiyorum.”*
- ❖ *“Artık insani duygularımı kaybettim. Vicdanım zayıfladı. Acı çeken insanlara karşı duyarsız kalmadım.”*
- ❖ *“Artık, kendi devletim ve milletim olarak görmüyorum. Hayatımı mahvetti.”*
- ❖ *“Artık ne devlete güveniyorum ne de millete. Birkaç hayvan alıp, dağda tek başıma yaşamak istiyorum.”*

- ❖ *“Bana bunları yaşatanları Allah’a havale ettim, her şeyi o görüyor, en doğrusunu hem de!”*
- ❖ *“Aşırı devletçi ve Türkçü idim. Mükemmeliyetçi bir memurdum. Devlete olan güvenimi yitirdim.”*
- ❖ *“Askerliğimi yaptım ve devlete vergimi ödüyorum. Geçmişte tamamen devletin izin verdiği, onayladığı bir kurumda KPSS ile atanamadığım ve aileme yakın olduğum için çalıştığım; şimdi ise “buralarda çalıştın” diye cezalandırılıyorum. Bu kurumlara izin veren, açtıran kimselere hiçbir şey olmadı, “kandırıldık” deyip işin içinden sıyrıldılar, benim de “kandırıldım” deme hakkım yok mu?”*
- ❖ *“Askerlik ve iş hayatında, görev anlayışından dolayı takdir belgeleri almak, sonrasında ise yargılanmadan vatan haini damgası yemek. Yazık verdiğimiz, bunca emeğe yazık.”*
- ❖ *“Asli vazifesini yerine getirmeyen hiçbir organizmanın, varlığının anlamı yoktur. Benim devlete karşı yükümlülüklerim var ise, devletin de bireye karşı sorumlulukları vardır. Adalet. Can ve mal güvenliği, özgürlükler vs.”*
- ❖ *“Devlet tarafından kurulan bu tuzağı hâlâ hazmedemedim. Yani benden terörist çıkaran her şeyi yapar diye düşünüyorum. Bu güvensizlik duygusu yaşam boyu devam edecek, yaralar bıraktı bende. Hâlâ devletin en tepesinin vatandaşa muhbirlik çağrısını unutmadım. Aslında O da biliyormuş ne kadar kokuşmuş bir toplum olduğumuzu.”*
- ❖ *“At izi ile it izi birbirine karıştırıldı; kurunun yanında yaşlarda yandı. Adaletle güven kayboldu, hukuk devleti ilkesi unutuldu.”*
- ❖ *“Atalarımızın bize bıraktığı adaletli ve hakkaniyetli devlet bu hale getirilmemeliydi.”*
- ❖ *“Az da olsa her zaman bir devlet aklı olduğuna inanırdım. Derin bir hayal kırıklığı ve tarifi imkânsız bir şaşkınlıkla devletin, milletin gözünün içine baka baka ve dahi onayıyla nasıl çöktürülüp çürütüldüğünü izledim ve izliyorum. Artık devlet diye bir aygıt kalmamış, adeta bir kabile rejimine geçtiğimizi ve bu tahribatın on yıllarca giderilemeyeceğini düşünüyorum.”*
- ❖ *“Babalık izinde olduğum bir dönemde gözaltına alındım. 10 günlük bebeğimden ve lohusa haldeki eşimden yaklaşık 16 ay haksız hukuksuz bir şekilde ayrı bırakıldım, babalık sevincimi yaşamama bile müsaade edilmedi. Adaleti tesis etmek için gece gündüz demeden özveriyle çalışırken hiçbir kusurumuz olmadan adaletle muhtaç bırakıldık ve adaletle, hukuka olan tüm inancımı kaybettim. İnanılmaz zor, inanılmaz üzücü bir süreç benim için. Açıkçası çok da fazla sözcükler, yaşananlar ve duygularımı ifade etmeye kâfi gelmiyor.”*
- ❖ *“Ban Karadenizliyim. Devletçiydim, artık değilim. Bana bu zulmü yapanların yanında artık yerim yok.”*
- ❖ *“Bana göre devlet babadır, sahip çıkar, ağaç kökü yesin demez, yazıklar olsun bunlara. Onlar aldatıldık dediklerinde “tamam”, biz masum olduğumuz halde “terörist”. Allah her şeyi daha iyi bilir.”*
- ❖ *“Bana sahip çıkamayan devlete saygım yok oldu.”*

- ❖ *“Bana terörist diyen devlet ve buna onay veren milletin çoğunluğu ile önce hukuki yollarla, olmazsa mahşerde hesaplaşacağım.”*
- ❖ *“Bana zulmeden bir devlet, artık benim devletim değildir.”*
- ❖ *“Bana yapılanları devlet yapmadı, ben 25 yıl boyunca devletten bir vefasızlık görmedim. Kimse beni devletimden soğutamaz, bize bu zulmü şahıslar yaptı, kendi gibi düşünmeyen, kendilerine muhalefet eden herkesi yaftalayıp işten attılar. Ben o şahıslardan şikayetçiyim. Devletimden değil; ölene kadar da devletime sadık kalacağım.”*
- ❖ *“Başarılı üst düzey bir emniyet mensubu idim. Bunun için 13 yaşında okula girdim. 2 üniversite ve yüksek lisans mezunuyum. Birçok AB projesinde görev aldım. Verdiğim emeğin karşılığı bu olmamalıydı.”*
- ❖ *“Başıma gelenler tamamen devlet yararını gözetmekten kaynaklı olarak, istenmeyen personel oldum ve FETÖ bahane edilip ihraç edildim.”*
- ❖ *“Başıma gelenleri hiçbir şekilde hak etmediğim için ah ediyorum. Adalet bir gün onlara da lazım olacak. Dilerim Allah’tan, ölemesinler!”*
- ❖ *“Başıma gelenlerin bir devlet tarafından değil, ilk çağlarda obalara saldırıp yaşamını sürdürmekte olan köylülerin malına canına tasallut eden bir yığın tarafından yapıldığını düşündüm. Bu zamanda bize ilk çağların korkularını hissettirdiler. Ben de gündelik hayatıma devam etmekte iken, aklımın ermediği, haberdar olmadığım hesaplaşmaların önemsiz zayıflık durumuna düştüm. Daha evvelden devlet olarak kafamda süslediğim aygıtın, birkaç şark kurnazı, bir yığın utanmaz, şahsi emellerinin peşinde birkaç adamdan oluştuğunu fark edebilmek de benim kazanımım oldu.”*
- ❖ *“Başörtülü bir bayanım. Üniversitede okurken okulum da 2 yıl başörtüsünden dolayı uzamıştı. 1999’da mezun olacakken 2001’de mezun oldum. O zaman, en azından yakınlarım yine anlıyordu, ama şu an anlayan yok maalesef. O zaman başörtüsünü siyasi amaç için takıyorsunuz diyorlardı, şu an o siyasiler iktidar oldu ve görevime son verilip terörist ilan edildim 1-#*
- ❖ *“Başta çocuklarım büyük bir travma yaşadılar. Öyle ki; kendini dindar, muhafazakâr olarak tanıtan insanlardan, birtakım dini söylemlerden nefret eder duruma geldiler. Dinimizden soğudular gibi. Bu durum beni endişelendiriyor. Zaman zaman şöyle bir düşünce aklıma takılıyor: Müslüman bir ülkede diyanet camiasından 4500-5000 tane imam nasıl olur da terör üyesi olur? Bu nasıl izah edilebilir? vs. Tabi bu yaşananlardan sonra ülkem adına üzülüyorum. Tabi geçmişte de vardı ama yurdumda hiçbir şeyin doğru gittiğine inanmıyorum. Bugün ülkemizi yönetenlerin dindar olmaları da bu süreçte ayrı bir garabet. İnsanlarla ilişkilerimizde, bir Müslüman olarak dini referanslar göstererek konuşmaktan çekinir durumda olmak ne acı! Çünkü iyi şeyler çağrıştırmıyor. Bu durum dinimize zarar veriyor.”*
- ❖ *“Bazen diyorum hırsız olsaymışım. İşyerinde fuhuştan atılan memur vardı, mesleğe geri döndü. Ben de milletin namusuna baksaymışım, devletimin gözünde daha değerli olurdum diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Beceriksiz, başarısız ve liyakat sahibi olmayan idareciler OHAL KHK’leri sayesinde kendilerine muhalif/engel olarak gördükleri personeli ortadan kaldırma fırsatı buldu.”*

- ❖ “Bedelliden yararlanma imkânım olduğu halde sırf vatan sevgimden dolayı kısa dönem askerlik yapmışım. Ailemle yurt dışına çıkmak istiyorum ve bize bu zulmü yaşatanların başında olduğu devlet için ömrümün geri kalan kısmında ne ben ne ailemin hiçbir fedakârlıkta bulunmasını istemiyorum.”
- ❖ “Ben 14 Temmuz’da nasıl biriysen 15 Temmuz’dan sonra da aynı kişiydim. Ama devlet nazarında artık teröristtim. Hayal kırıklığı anlatamam.”
- ❖ “Ben 22 yıllık polisim. Devletime sadakat, milletime adaletle hizmet etmeye çalıştım. Bana diyorlar ki meslektaşın ile niye görüştün, bana 2 kişiyi soruyorlar ben diyorum ki, müdürüm ben herkesle görüşüyordum. Bunu suç olarak görüyorlar, ben görev esnasında vatandaşı ayırmadım ki, kendi meslektaşlarımı sınıflandırayım.”
- ❖ “Ben 28 Şubat mağduruyum. İmam hatip mezunu olmam dolayısıyla tıp kazanabilecekken ancak matematik bölümüne yerleşebildim. Başımı açarak okudum ve de çalıştım. Tek bir hedef uğruna, başkaları benim yaşadıklarımı yaşamasin, Türkiye cennet olsun, herkes mutlu olsun istedim. Ama devletin benim üzerimdeki oyunları daha bitmemiş ve şimdi de KHK mağduruyum. Bu durumda insan devletine nasıl güvenebilir ki? Sürekli hakları elinden alınırsa, sivil ölüme terk edilirse nasıl güvenir devletine? Zorla düşman haline getiriliyoruz. Çözümsüz bırakılıyoruz. Şu an geleceğe dair hiçbir ümidim yok, anlık yaşıyorum. Tek isteğim eşimin cezaevinden çıkması, bize çok görülen aile saadetine tekrar kavuşmak.”
- ❖ “Ben 28 yıl kendimi parçalayarak çalıştım. Hep aranan oldum. Savunma hakkı bile verilmedi. Devletime güvenim bitti.”
- ❖ “Ben artık bu ülkeye ait değilim.”
- ❖ “Ben bir öğretmenim. 12 yıllık bir öğretmen. Çalıştığım tüm kurumlarda her yıl ücretsiz kurslar verdim, öğrencilerim için. 12 yıl boyunca gelir seviyesi çok düşük çevrelerin öğrencilerini okuttum. Her yıl onları pikniklere, sinemalara, tiyatrolara, çevre illere geziye götürüp, onlar için farkındalık oluşturmaya çalıştım. Özellikle ...ilinde çalışırken köy köy dolaşıp, hiçbir kızın okula gönderilmediği köylerde, ailelerini, köy ağalarını, babaları, dedeleri ikna ederek, o çocukları okula kazandırmak için çalıştım. Çok şükür o ahırda saklanan kızlardan hemşireler, öğretmenler de çıktı. Herkes sıcak evlerinde eşleriyle, çocuklarıyla güllüp eğlenirken, ben kendimden, ailemden feragatte bulunup sokak sokak, ev ev öğrencilerimin peşinden koştum. Her yıl devletten aldığım kırtasiye ücretlerinin kuruşunu dahi kullanmadım. Öğrencilerim için kullandım. Onların hakkı olduğunu düşündüm. Herkes kettle çaydanlıklarda çay demleyip içerken, ben hep kantinden aldım. Yetimin, öksüzün hakkı geçmesin diye şarjı biten telefonumu bile okulda şarj etmedim hiçbir zaman. Kimsenin hakkı geçmesin diye. Öyle ortamlarda, idarecilerle iyi geçinmeye çalışan yalakalardan da olmadım. Devletimin malının yenmesine eğer haberim oldu ise asla müsaade de etmedim. Lakin bugün babam bile şüphyle bakıyor bana. Kayıp gitmesin diye peşinden sokak sokak koştuğum öğrenciler bile aileleriyle bir olup küfür eder oldular arkamdan. Birkaç saat önce birine beni sorsalardı; kendi halinde iyi bir insan derlerdi. Ne olduysa o geceden sonra içime zombi kaçmış gibi sanki, ben ben değilmişim gibi herkes bir iftirayla, hain nazarıyla baktı. Üstelik devletimin attığı iftirayla. Ben öğretmen olabilirim. Ben bir eş olabilirim. Bir evlat, bir anne, bir kardeş, bir komşu, bir dost olabilirim. Bazen sinirli de olabilirim. Belki sevimsiz de olabilirim. Ama asla hain olamam. Duygularım mı? Kırgınım. Artık kimse için iyilik yapmak istemiyorum.”
- ❖ “Ben askerim. 30 yıl hizmet ettim. Devlete, insanlara olan güvenim tamamen bitti.”

- ❖ *“Ben asla bir suç islemedim. Bana bu haksız hukuksuzluğu yaşatanlar suçlu!”*
- ❖ *“Ben asla devlete ihanet etmedim, vatan haini değilim, kim beni ihraç ettiyse asıl hain odur diyorum.”*
- ❖ *“Ben, bana yapılan muamelelerin hiçbirini hak edecek hiçbir şey yapmadım. Bilerek, isteyerek bu sürece dahil olanlar ile araştırmadan, peşin hüküm, önyargı vb. gerekçelerle bana yapılan isnatlara onay veren, yakın uzak hiç kimseye hakkımı helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Ben binlerce insan gibi haksızlığa uğradım. Ama şu anda vatan haini damgası yedim. Biz vatanımıza milletimize bağlı bir aileyiz. Yaşadıklarımızı hak etmedik.”*
- ❖ *“Ben bu muameleyi hak edecek ne yaptım?”*
- ❖ *“Ben bu zulmü kelimelerle ifade edemiyorum. Bana bunu yaşatan kim olursa olsun, onlara karşı sonsuz kin ve nefret duyuyorum. Bu durumda adalete, devlete, kurumlara, insanlara bakışım tamamen değişti.”*
- ❖ *“Ben bunları hak edecek hiçbir yanlış davranışta bulunmadım. Görevimi kötüye kullanmadım.”*
- ❖ *“Ben bunların hiçbirini hak edecek, devletimin, milletimin, bayrağımın ve insanlığın aleyhine hiçbir davranışım olmamıştır.”*
- ❖ *“Ben bunu hak etmedim, bana yapılan zulümdü. Çalıştığım tüm okullarda parmakla gösterilen öğretilimdim. Çok çalıştım.”*
- ❖ *“Ben burslu okudum. Devlet tarafından okutulduğum. Zorunlu hizmetimin bitmesine daha 1 yıl vardı, beni attıklarında. Devlet bu kötülüğü kendine nasıl yapar, iyi bir eğitimciyi, bu kadar ihtiyaç varken, nasıl haksız yere sistemin dışına atar diye çok düşündüm. Sonuç: yapmak ve inşa etmek zor, yıkmak çok kısa ve kolay. Kolay olanı ama sonuçları itibari ile hepimizi aşağı çeken bir süreci başlattılar.”*
- ❖ *“Ben çok vatansever olduğumu düşünen bir insan iken, birdenbire terörist olmakla suçlandım.”*
- ❖ *“Ben daima bu devlete ve millete nasıl daha iyi hizmet edebilirim diye düşünüp çabalıyor iken, devlet tarafından böylesi bir muameleye maruz kalmak beni ve ailemi derinden yaraladı, devlete olan güvenimi sarstı.”*
- ❖ *“Ben de yıllarca adli ve idari soruşturma yaptım. Böyle baskı yapmadım.”*
- ❖ *“Ben, devlete hizmet için vardım. 32 yıllık akademik hayatımda, hep bunu öncelendim. Ama şimdi sivil ölüme mahkûm edildim. Haksız yere itibar ve kariyer suikastına uğradım.”*
- ❖ *“Ben devlet memurluğum süresince, devlet memurluğun gereklerini yerine getirdim. Suça bulaşmadım, devamsızlık yapmadım, sağlık raporu almadım, aldığım maaşı sonuna kadar hak etmek için, elimden gelen gayreti gösterdim.”*
- ❖ *“Adalet ve hukuka olan güvenim yok oldu.”*

- ❖ *“Ben devletime ve milletime asla ve asla hainlik yapmadım ve hiç kimse bana bunu hiçbir nedenle yaptırılmaz. Ben gerçek vatanperverim. Bana reva gösterilen muameleleri asla hak etmedim. Bu yapılanları hazmedemiyorum. Devletin en zor zamanlarında, hayatım pahasına mücadele ettim. Gezi olaylarında iki defa yaralandım. Kayıtları vardır.”*
- ❖ *“Ben devletimi çok seviyorum, ama devletim bana bir düşmanmışım gibi davranıyor. Bunu hiç hak etmiyorum.”*
- ❖ *“Ben devletimi seven, milletine bayrağına bağlı bir vatandaşım ve bu muamele canımı çok açtı. Ruhumu incitti.”*
- ❖ *“Ben devletimi seviyorum. Bu ülkeden başka bir ülkeye gitmeyi kesinlikle istemiyorum. Burası benim ülkem, bu topraklarda öleceğim.”*
- ❖ *“Ben devletin bu kadar kullanılabilir bir aygıt olduğunu artık yaşayarak net bir şekilde tecrübe ettim. Devlete olan güvenim tamamen sarsıldı.”*
- ❖ *“Ben devletini ve ülkesini seven, yaptığım işin hakkını sonuna kadar verdiğini düşünen bir memurdum. 22 aydır bir açıklama olmadan, suçunu bilmeden, beklemek ölümden beter.”*
- ❖ *“Ben din görevlisi iken, toplumun derdine derman arardım. Toplumun birçok kesimine yardıma, desteğe koşar, merhamet duyardım. Şimdi ise merhametimi kaybettim. Vefasızlık beni bu duruma itti, maalesef.”*
- ❖ *“Ben dinine, devletine aşırı derecede bağlı birisiyim. Terör örgütü üyesi olmak ile suçlanmak, benim yaşam şeklime çok ters. Bu yüzden çok bunalıma girdim.”*
- ❖ *“Ben emekçiden yana tavır koymuştum, haksızlıklara karşı mücadele ettim. Öğrencilerimin iyi eğitim alması için çabaladım. Ülkemizi ve insanlarını sevdim. Bir kez daha anladım ki, ülkede hukuk yok, adalet yok. Umutsuzluğa düştüm, yalan yok. Yıllarımı verdiğim mesleğimi elimden aldılar. Hiçbir iş yapamıyorum. Elimden bir şey gelir mi bilmiyorum. Çalışmamızı istememeleri, bizi yaşayan ölüye çevirdi. Bu kan emici ahlaksız bürokratik yapı, umudumu tüketiyor.”*
- ❖ *“Ben, eşim ve çocuklarım, biz bu vatanın evladı değil miyiz, ne yapacağız şimdi diye dehşete düştük ve hâlâ böyle hissediyoruz. Oğlum sınava girecek, ama ümitsizlik duyguları ile. Ben, bazı insanlar kendini vatanın sahibi görüp, bize bunu nasıl yaparlar diye şok yaşıyorum.”*
- ❖ *“Ben, evli olarak 1995 yılında askere gittim. Oğlum henüz 1 yaşında ve eşim ikinci çocuğumuza hamileydi. Bu şartlar altında acemi eğitiminden sonra gönüllü olarak Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne gittim. Yani bizim için din, vatan, bayrak, millet ve mukaddesatımız hep birinci öncelikti. Ama rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu'nun dediği gibi vatani sevmenin ceremesini ben ve benim gibi masumlar çekti. Bizi hain ilan edenler ise, sefasını sürüyor. Bize de "Alma mazlumun ahını, çıkar aheste aheste " demek düşünüyor (son zamanlarda biraz züğürt tesellisi gibi geliyor bana.”*
- ❖ *“Ben hayatım boyunca hiç yalan söylemedim. Bir karıncayı bile incitmedim Tek derdim vardı bu ülkeye, faydalı olmak ve faydalı insanlar yetiştirmek. Hal böyleyken, terörist ilan edilince, keşke dedim; direkt idam etselerdi de yaşanan hiçbir şeye şahit olmazdım en azından.”*

- ❖ *“Ben hiçbir şekilde devletime ihanet etmedim, etmem.”*
- ❖ *“Ben hiç hak etmemiştim. Ben terörist değilim. Sadece kalem tutmuş bir insandan başka ne çıkabilir ki. Kuru, yaş; ilgili ilgisiz demeden yapılan bu uygulama. Tam bir kaos.”*
- ❖ *“Ben kendimi salak gibi hissediyorum, kullanılmış ve atılmış.”*
- ❖ *“Ben İran sınırında, ...Karakolu’nda görevde iken ihraç edildim ve 5 gün beni indirmediler aşağıya. İndiğim gün tabur komutanı, benim lojmanda kalamayacağımı ve hemen boşaltmamı istedi. Resmen dışarı atıldım. Terörist muamelesi yapıldı. Kapının önüne koydular. Hem de benim FETÖ ile hiçbir alakam yokken. Hiçbir kriterim yok. Kardeşim ise benden dolayı ihraç. Çok haksızlık yapıldı, devletime küsmedim, ama bu işte kimin parmağı varsa, Allah belasını versin. Ben ve suçsuzlar bunları hak etmedik.”*
- ❖ *“Ben kendi halinde barışçıl bir insanım. OHAL sürecine kadar gerçekleşen süreçte hiç alışkın olmadığım bir pozisyona düştüm. Devlet çalıştığım okulu hedef tahtasına koymuştu. Sonuçta ekmeğimizi kazandığımız bir yerdi ve sosyal çevremiz olmuştu. Olanları, devletin bir politikası olarak değil de hükümetin yaklaşımı olarak görmeye başlamıştık. Dolayısıyla, hayatımda hiç olmadığı kadar siyasal çekişmenin içine hapsoldük. Sonra 15 Temmuz darbe girişimi gerçekleşti. Dünyamız başımıza yıkıldı. Benim o gün ilk yaklaşımım cemaat böyle bir darbeye var olmuş olamaz, ama eğer ki, var olmuş ise, bir daha benim de cemaatle işim olmaz şeklindeydi. Fakat o gün yaşananlar benim gibi sıradan bir insanın çözebileceği şeyler değildi. Bir noktadan sonra o gün ne oldu ne bitti araştırmamaya başladım. Fakat cemaate karşı inancım derinden sarsılmış durumda. Hatta artık bütün cemaatsel yapılanmalara şüphe ile yaklaşıyorum. Kendimi artık demokratik hukuk devletinin gerekleri olan sivil toplum, hak, özgürlük, bireyselleşme gibi kavramlarla yeniden inşa etmeye çalışıyorum. Şu anda boşlukta dolanan meteorlar gibi hissediyorum kendimi. Kimsenin beni anlayamayacağı ve kendimi de anlatamayacağım bir dünya.”*
- ❖ *“Ben Kıbrıs gazisi bir babanın evladiyım. Benim babam bu vatan için kanını döktü ve bizi de vatanına ve milletine sadık milliyetçi ve vatansever bireyler olarak yetiştirdi, ama bir gecede terörist oldum daha ne diyeyim.”*
- ❖ *“Ben kötü bir şey yapmadım Devletime, milletime ihanet içinde hiç bulunmadım ve bulunmam da. Bize böyle yapanları Allah’a havale ediyorum. Elbet bir gün doğru çıkacak, ama bize böyle iftira yapan insanların, adalet yerini bulduğunda yüzlerini görmek isterim.”*
- ❖ *“Ben kürdüm, küçükken babam bizi okuttuğu için bazen çevremizde "Boşuna okutma, devlet Kürtlere hakkını vermez" deyip babamın bizi okumasını eleştiren insanların, bunca yıl sonra bir vesile ile haklı çıkmış olmaları canımı çok acıtıyor. Okuduğum için pişmanım.”*
- ❖ *“Ben menfaatçi biri değilim. Mesele vatansa hiç değilim. Ancak devletimiz bizi yok saydı. Terörist ilan etti. Mağdur etti. Dese ki, işin işinden çıkılmıyor, kurunun yanında yaş da yanıyor dese amenna. Ancak “Hak ediyorlar, beter olsunlar, acımayın” deniyor. Ne adalete ne devletime güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Ben hain isem, kahraman kim?”*

- ❖ “Ben öğretmenliği 8 saat değil 24 saat yapıyordum. Öğrencilerim benim hayat damarlarımdı. Onu kestiler. Yıllarca milli manevi değerlerimizle donatılmış çocuklar yetiştirdim. Vatanım, milletim, bayrağım için gözümü kırpmadan canımı verebilecek bir insanken, ihanetle suçlanıp, adımın bu şekilde dünyaya duyurulmuş olması beni kahrediyor. Bunu kesinlikle kabullenemiyorum.”
- ❖ “Ben okulunu derece ile bitirmiş bir polis memuruyum. Aynı zamanda eğitim fakültesi mezunu. Kamu Personeli Seçme Sınavı’ndan 85 aldığım halde, atanamamış bir öğretmenim. Bu yaşadıklarım nedeniyle ülkeden ayrılmak istiyorum. Her şeyi unutup tekrardan başlamak, beni anlayan insanlar ile olmak, ama yurt dışına bile çıkamıyorum.”
- ❖ “Ben ölsem de çocuklarımla hakkımı almasını sağlayacağım.”
- ❖ “Ben suç islemedim, vicdanım rahat. Eninde sonunda benden özür dileyecekler.”
- ❖ “Ben Terörle Mücadele Şubesi’nde çalışırken, hiçbir gerekçe gösterilmeksizin branştan çıkarıldım. Şubedeki arkadaşlar, idare mahkeme yoluyla geri döndü, ancak ben böyle bir şey yapmadım. Çünkü rahmetli babam %51 hissesi devletin olan ÇEAŞ yani UZAN grubu çalışanı ilken, 6 aylık maaşını alabilmek için açtığı dava sonucu işten çıkarıldı. Bu tecrübeye dayanarak dava açmadım, ama sonuç yine ihraç edildim. Dava açan arkadaşlar daha önce ihraç edildiler... Babam öldükten sonra en yakın olan amcam bile bir telefon dahi açmadı. Kimse iş vermediği gibi, itilip kakılıyorum. Sayın başkanımız şöyle demişti “İnanıyorum ki benim milletim bunlar cezalarını çekip çıktıktan sonra bile gereken tavrı gösterecektir” böyle bir devlet başkanımız varken bu millet kuru ekmek bile yedirmez.”
- ❖ “Ben terörist değilim, darbe yapmadım. Bir tane ispat varsa ellerinde, idam edilmeye razıyım. Kızgın ve kırgınım. Madem ben teröristim, madem kötü adamım, o zaman suçumu söyleyin ve hapse atın. Yok masum isem işimi verin. İkisini de yapmak işinize gelmiyor ise, özgürlüğümü verin. Bu ülkede yaşamak istemiyorum.”
- ❖ “Ben terörist değilim. Her şeyin tuzak olduğunu düşünüyorum. Zira siyasilere hiçbir şey olmadı.”
- ❖ “Ben teröristle mücadele ederken terörist ilan edildim. İçeri atıldım, vatan için canımı vermek isterken, vatan haini olduk.”
- ❖ “Ben üniversitede çalışırken, okuldaki öğrencilere, mesai saati bitince mantık dersi veriyordum. Hocaların iş yükünden dolayı, okulda kalıp onların sınavlarını okuyordum. Ama bu ikisi de zorunlu olduğum şeyler değildi. Tutuklandıktan sonra, bir tane hoca gelip ailemi aramadı. Öğrencilerden sadece 2 tanesi ile görüşüyorum. Geri kalan hepsi, sadece arkamdan konuşmuş. Canciğer olduğum arkadaşlarım, sadece netten mesaj atmakla yetinmişler. Şu anda eski hayatımdan bana kalan çok az insan var. Çevremdeki kuru kalabalığın boş, hayatın anlamsız insanların sadece iyi zamanlarda dost olduğunu gördüm. İnsan ve vatan sevgim ne yazık ki, eskisi gibi değil. Ne bu ülkede ne de bu insanlarla yaşamak istiyorum.”
- ❖ “Ben üniversitede çalışırken odamdaki sıvı sabunu, kâğıt havluyu, yazıcıyı, yazıcının kartuşunu, A4 kağıtlarını vb. kendi paramla aldım. Aman devletin malını kullanmayayım diye. Fakat ben ihraç oldum. Tanıdıkları vasıtasıyla TÜBİTAK’tan proje geçirip (kendi itirafı) projenin parasını yiyenler, daha iyi makam ve mevkilere geldiler. Bu bana şunu dedirtiyor “Bir kısım insanlar böyle istiyor ve bunu hak ediyor”. Ben ve benim gibiler buralara fazlamış, devletin imkanlarını kendi için kullanan insanları istiyorlarmış.”

- ❖ *“Ben vatan, millet sevdalısı, milli ve manevi değerlere düşkün bir öğretmen iken, savunmam alınmadan hiçbir yargılama yapılmadan bir gecede hain, terörist vb. ilan edildim. En adi suçları işleyen tecavüzcülerin, sapıkların, çocuk istismarcıların isimleri bile saklanırken gerek devletin resmî gazetesinde gerekse diğer basın yayım organlarında ismim çarşaf çarşaf yayınlanarak hain ilan edildim. Bir nevi pazarda limon bile satamaz hale getirildim.”*
- ❖ *“Benim bir devletimin olmadığı devlet nezdinde de öteki olduğum netleşti. Devletin kendi koyduğu kurallara söz konusu “öteki” olduğunda uyma zorunluluğu olmadığı aşikâr hale geldi. Modern bir devlet yapısı içinde yaşamadığımız netleşti.”*
- ❖ *“Ben vatan sevgisi imandır biliyorum. Vatanıma kimse küstüremez beni Bunun yanında devlet şahıs gibi düşünemez suç ve suçluyu tam tespit etmesi gerekir. Toptancı zihniyetle herkesi terörist ilan ederek insanları devlete düşman etmek istiyor. Bu dünyada hakkımı alamayabilirim. Bana yaşatılanların hesabını soramayabilirim. Çünkü adalet arayacağım yol bunu bana yapıyor, ama Allah şahit olsun ki, mahşerde hesap görülen yerde onlardan zirvasından zirvesine hepsinden davacı olacağım. Rabbime havale ettim. O her şeyin herkesin hakkından en iyi şekilde gelir.”*
- ❖ *“Ben vatanıma ihanet etmedim, ama bana vatanımın eliyle ihanet edildi.”*
- ❖ *“Ben yıllarca devlete ve millete hizmet ettim, bu durumu hak etmediğimi düşünüyorum.”*
- ❖ *“Ben yıllarca iş bulamadığım için, cemaat kurumunda çalışmış bir resim öğretmeniydim. Hatta hizmet referansım olmadığı için çok düşük maaş alıyordum. Kolej öncesinde hayatımda hiç alakam olmamıştı. Kolejde çalışırken de öğretmenlik yaptım. Okulun kapatılması zaten gereksiz bir durum ilken, benim okuduğum dört yıllık üniversiteyi hiç okumamışım gibi sayıp lisansımın iptal edilmesi tamamen haksızlık. E-devlet sisteminde kendimi lise mezunu olarak görmek beni tamamen yıktı.”*
- ❖ *“Bana yapılan tamamen zulüm. Ben 28 Şubat'ta da taciz edildim. Bir kere sunu açık olarak belirtiyim. Darbeyi kim yapmış, desteklemiş ise şiddetle lanetliyorum. Allah onları, en büyük azapla cezalandırsın. Ben devletimden gerçek darbecilerle mücadele beklerdim, ama ne yazık ki onlara güçleri yetmedi. Benim gibi adamı olmayan hiçbir şeyden haberi olmayanları seçti. Allah kimin ne yaptığını çok iyi biliyor. Elbette bir gün adalet yerini bulacak, onlar istemese de ben suçsuz olduğuma adım gibi eminim zaten. Onun için bize soru bile soramıyorlar.”*
- ❖ *“Bence darbe girişimine fülen katılanlar ya da direkt yardım edenler dışında, insanların banka, sendika gibi sebeplerle ihraç edilmesi tamamen hukuksuz, husumetlerle insanlar işinden atıldı. Örneğin KHK ile işe dönenler nereye başvurdu ve döndü? Bu isimler bakanlar kurulunun içine mi doğdu? Adaletsizlikte bile çok yoğun torpil olduğu çok açık, ben sol görüşlüyüm, iş yerinde şu anda il sağlık müdürü olan kişinin en yakın ekibi, eğer kriter ise; yüzde yüz ihraç edilmelidir, ama bazılarını dokundular. Menzil cemaatinden iseniz, banka hesabı varsa bir şey olmadı, tamamen dengesiz hukuksuzlukta bile adaletsiz kontrolsüz bir süreç yaşandı. İşimde en iyilerdendim, ancak şu anda göreve dönsen parmağımı kımlıdatmam. Zaten kadrolaşma rezil bir şekilde devam ediyor, kamu düzeni de iflas etmek üzere. Umarım adalet, bilim tekrar gelir ve ülkemiz bu anlayıştan kurtulur.”*
- ❖ *“Benim için Türkiye diye bir devlet yok ve Müslümanlar çok zalim.”*

- ❖ *“Binbir emekle çabayla hak ederek sahip olduğum mesleğim olan öğretmenlikten sorgusuz sualsiz hiçbir suçum yokken ihraç edilmeyi hazmedemiyorum. Çok zoruma gidiyor. Öğrencilerimi sık sık rüyamda görüyorum.”*
- ❖ *“Bir an önce kıyamet, mahşer, mizan ve Allah’ın adaletini ister oldum.”*
- ❖ *“Bir an önce kıyametin kopmasını ve hesap gününün gelmesini istiyorum.”*
- ❖ *“Bir anda bütün haklarıma el konuldu, sorgusuz sualsiz kanunda yeri olmayan sebeplerden, ben ve ailem telafisi mümkün olmayan bir durumla cezalandırıldık.”*
- ❖ *“Bir asker olarak, devlete ve adalete güvenim kalmadı. İmkânım olunca bu ülkeden taşınacağım.”*
- ❖ *“Bir Bank Asya hesabında bulunan 17 TL yüzünden ve kraldan çok kralcı emniyet teşkilatı personeli ve yöneticilerinin keyfi fişlemeleri neticesinde devlet değil hükümetin elde ettiği bu fırsatı çok iyi değerlendirmesi ile soyut ifadelerle irtibat, iltisak adı bir çok mağduriyet yaşadık.”*
- ❖ *“Bir büyük boşluk var. Kendi adıma değil, ülkem için çok üzülüyorum.”*
- ❖ *“Bir devlet asla ve kat'a vatandaşına tuzak kuramaz. Bize bu tuzakları hazırlayanlar âdil bir hukuk sisteminde yargılansın. Dileğimiz ve duamız budur.”*
- ❖ *“Bir devlet kendine bu zulümden daha büyük bir başka kötülük türü bulamaz ve yapamaz.”*
- ❖ *“Bir devlet memuru olarak, devletin kutsal olduğuna inanırdım, bu kutsal yıkıldı zihnimde. Diğer taraftan, milletimizin "necip bir millet" olmadığını öğrenmiş oldum.”*
- ❖ *“Bir gemide dokuz canı, bir masum varsa, o gemi masum için batırılmaz.”*
- ❖ *“Bir hiçmişiz devlet için.”*
- ❖ *“Bir insanın hayatını karartmak çok kolaya ve basite indirgenmiş. Üniversite rektörüne ihraç konusunda tam yetki verilmiş. Üniversitede kurulan soruşturma komisyonu, ihraç listesini görmemiş dahi, ama imzaları atmışlar. Üniversitede hazırlanan liste YÖK’e gittiğinde ek bir inceleme yapılmamış. (YÖK Başkanının) bu konuda basın duyurusu var). Böylece rektörün üniversitede şahsi hesapları görmesine imkân verilmiş.”*
- ❖ *“Bir istifa edilmiş sendika ve yapılan soruşturma sonucunda almış olduğum takipsizlik kararı. Yaklaşık olarak 22 yılımı güneydoğuda öğretmenlik yaparak geçirmiş ve ayrıca 2016 yılındaki terör olaylarında ağır bir şekilde yaralanmış ve bunun sonucunda terör mağduru olarak memleketime atanmış bir öğretmen olarak bu olay bende ve ailemde tarif edilemez izler bıraktı. Devlete olan güvenimi oldukça sarstı. Ama yine de suçsuz olduğumu düşünüyorum. Gerçek adalet tecelli ettiğinde ben ve benim durumumda olan on binlerce insanın temize çıkacağını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Bu kâbus uyanınca bitecek diye düşündüm hep.”*
- ❖ *“Bir kalemini, bir kağıdını ziyan etmediğim devletin yaptığı bu zulümle, hâlâ ayağımın vatan toprağına basmasına bile şaşıyorum. Devlet vatandaşına kumpas kurdu.”*

- ❖ “Bir kez daha ülkemizde adaletin üstünlüğünün değil, üstünlerin adaletinin geçerli olduğunu öğrendim.”
- ❖ “Bir memurun nasıl ihraç edileceği yasada açıkça bellidir. Savunmam alınmadan 6 günde ihraç edildim. Neden ihraç edildiğimi bilmiyorum. 22 aydır adli ve idari bir işlem görmedim.”
- ❖ “Bir Müslüman olarak böyle bir zulmü İslami şiar edindiğini iddia eden bir hükümet tarafından, kul hakkı hukuku ayaklar altına alınarak çiğnenmesi işin en acı yanı. Bu saatten sonra önceden çok güvendiğim adalete zerre güvenim kalmadı ve şuna inanıyorum; Müslümanlar bu dönemde yaşadığı zulmü 28 Şubat dahil hiçbir dönemde yaşamadı. Zalimler için yaşasın cehennem!”
- ❖ “Bir sabah uyandığınızda, terörist olduğunuz size söyleniyor. 48 yaşından sonra bir anda terörist ve vatan haini olarak yaftalamıyorsunuz. Bundan büyük yalan ve haksızlık olur mu?”
- ❖ “Bir şey demiyorum çünkü, kaza ve kadere inanıyorum bu yaşanacaktı. Allah'ın kullarına imtihanı bu. İmtihanımızın bitmesini bekliyoruz.”
- ❖ “Bir ülkede adaletin olmazsa olmaz olduğunu çok iyi anladım.”
- ❖ “Bir an önce bu rezil memleketten gitmek istiyorum. Yurt dışı yaşağım kalkar kalkmaz cehennem olup gideceğim.”
- ❖ “Birey olarak bir haksızlığa uğradığımızda sığınacağımız yer olan devlet tarafından haksızlığa uğramak, devlete olan inancımı ve güvenimi kaybetmeme neden oldu.”
- ❖ “Bireyler devlet için var. Devlet birkaç kişinin çıkarı için devam ediyor. İnsan hakları Türkiye’de sıfır. Yaşam hakkı, seyahat hakkı, çalışma hakkı gibi ihlali devlet yapıyor. Birey değil, dün birlikte olanlar bugün düşman görüntüsü gösteriliyor. Aslında amaç ülkeyi çökertmek ve ülkeye kendi çıkarları doğrultusunda dizayn etmek. Gerçek FETÖ’cüler dışarıda, ihraçları yapanlar da onlar. Ülkenin hiçbir icraatına inanmıyorum.”
- ❖ “Birileri mahalle dedikoduları üzerine sizi cezalandırıyor. Herhangi bir suç ve suç unsuru yok. Sizde bunu biliyor ve haksızlığın bu boyutta olabileceğine şaşırıyorsunuz.”
- ❖ “Bitmek bilmeyen kin ve nefret duygusu var artık. Güven ve güvenmek eylemleri benim için bitti. Devlet, mali devlet işi hassasiyeti ile yapılan fedakârlık kısmı tamamen gereksiz yere kendimi yıpratmak olmuş. Psikolojim olarak hiç iyi değilim. Polis çakar lambası bile korku veriyor. Evin önünde polis görsem, olduğum yerde kilitleniyorum, stres sinir başlıyor.”
- ❖ “Biz bunları devlet tarafından yaşamadık, yönetenler tarafından yaşatıldık ve dünyada eşi görülmemiş bir hukuk ve adaletsizliğin içerisindeyiz.”
- ❖ “Biz bunları hak etmedik. Devlete ve halka karşı güvenim çok kırıldı.”
- ❖ “Biz bunların hiçbirini hak etmedik. Tek kriterden dolayı insanlar terörist ilan edilemez. Açlığa ve sefaletle mahkûm edildik. Adalete ve devlete güvenim kalmadı. Siyasilerden nefret eder oldum.”

- ❖ *“Biz bunu hak etmedik. Çünkü biz kendimizi biliyoruz. Hiçbir zaman kötülük düşünmedik. Devlet refleksiyle hata yaptı. Kamudaki insanın darbe vb. hiçbir durumla ilgisi olmadığını bile bile bize kasten bunları yaptı.”*
- ❖ *“Biz eşimle beraber yıllarca devletimize derin bir bağlılıkla hizmet ettik. Eşimin bilfiil 4 yıl dağda terör bölgesinde hizmeti var. Her an şehit haberleri aldığımız günlerde biz çoluk çocuk korkuyla onun yolunu bekledik. Yurt dışında başarıyla ülkemizi temsil ettik. İşimiz çocuklarımızın önüne geçti çoğu zaman. Ben kendi işimi hep en iyi yapmaya çabaladım. Huzurla çalıştım. Şu anda gayet vicdanen rahatım. Haklarımı er geç geri kazanacağım. Çünkü ben bunu hak edecek hiçbir şey yapmadım.”*
- ❖ *“Biz mazlum olduk, onlar zalim.”*
- ❖ *“Biz ne devletimize ne vatanımıza zarar verici hiçbir şey yapmadık. Suçlandığımız her şeyi şu an başka cemaatler yapıyor. Geçmişe dayalı suç olmaz. Geçmişte yasal olan her şeyle şu an suçlanmak çok ağır bir durum. Adil yargılanmak istiyoruz, adaleti tekrar istiyoruz.”*
- ❖ *“Bize bu olayı yaşatanlar, kendileri bildikleri halde, kendileri yaşadıkları halde, zulüm ile bize yaşatıyorlar.”*
- ❖ *“Bize bu zulmü reva görenler kahrolsunlar. Yediğim ayazı unutmayacağım.”*
- ❖ *“Bize bu zulmü reva görenlerden, hakkımı helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Bize bunları yaşatanlar, yaşadıklarımızı yaşamadan ölmesinler.”*
- ❖ *“Bize hiç hak etmediğimiz, çok büyük bir zulüm ve travmalar yaşatıldı. Çocuklarımızın psikolojileri bozuldu okulda. Yaşadığımız çevrede etiketlendik. Güvensizlik, yalnızlık duygularını yoğun olarak hissettik. Bizi imanımız ve masum oluşumuz ayakta tuttu.”*
- ❖ *“Bize yapılan çok büyük bir haksızlık. Alın teriyle kazandığım mesleğimden bir KHK ile ihraç edilmek çok büyük bir adaletsizliktir.”*
- ❖ *“Bize yapılanlar haksızlık. Biz suç işlemedik. Devletimizi ve milletimizi çok sevdik.”*
- ❖ *“Bize yaşatılanlar tamamıyla zulümdür, adaletsizliktir. Milyonda birini hak edecek en ufak bir hareketimin olduğunu düşünmüyorum.”*
- ❖ *“Bizi yönetenlerin kendilerini bizim yerimize koysunlar o zaman görmek isterdim. Ayrıca yaptıklarıyla ve söyledikleriyle çelişki yaşayan kişiler hâlâ görevi başında.”*
- ❖ *“Bizim ne yaşadığımızı anlamaları için, aynısını yaşamalarını dilerim.”*
- ❖ *“Bırakın suçlu olmayı, taksirli olmayı bile kabul etmem. Hakikat ortaya er geç çıkar. Elbette sarsıldım, ancak yıkılmadım çok şükür. Elimdekilerin kıymetini çok iyi anladım bu süreçte. Gerçek dostları, zor zamanda mücadeleye etmeyi, adaletin nasıl değerli olduğunu, olaylara ve dünyaya bakış açımın geliştiğini bile düşünüyorum. Yaşadıklarımın daha ağırını yaşayanları düşündükçe, ülkenin kendisinin ve evlatlarının savrulduğunu gördükçe, ses çıkmadığını ve tarafgir insanların alkışlarını bildikçe kahroldum. Mücadelem devam edecek, hem de onların dediği gibi teröristçe değil, inadına adilce, dürüstçe, daha çok bilgiyle, gayretle, daha anlamlı, daha dik, daha onurluca.”*

- ❖ *“Bıraksalar ülkeyi terk edeceğim.”*
- ❖ *“Böcek gibi muamele görüp, böcek gibi ezilmek isteniyorum gibi geliyor.”*
- ❖ *“Böyle bir davranışı hiçbir şekilde hak etmedik. Bize yapılanlar tam anlamıyla bir zulüm. Bize yaşatılanların bir şekilde bunları yaşatanların ve bu durumdan hoşlananların da başlarına gelmesini arzu etmek.”*
- ❖ *“Böyle bir olayı hâlâ kabullenemiyorum. Yapılanları akıl tutulması olarak görüyorum. Bu durumu aklım hafızam almıyor.”*
- ❖ *“Hiç suçu olmayan insanlara, böyle bir şeyi nasıl yapabiliyorlar? diye, kahroluyorum.”*
- ❖ *“Böyle bir zulümle karşılaşacağımız aklıma gelmezdi. Oy verdiğim parti tarafından haksızlığa uğradım. Hiçbir suçum ve bağım yokken.”*
- ❖ *“Bırakın devleti, insanlara güven bitti, dünyam yıkıldı.”*
- ❖ *“Bu bir akıl tutulması, devlet nasıl böyle bir hata yapabilir dedim.”*
- ❖ *“Bu bir zulüm, soykırım, zerre suçu olmayan insanlara siyasi sebeplerle zulmediliyor.”*
- ❖ *“Bu devlet, millet için gece gündüz, zaman kavramsız çalışırken, böyle hainlerle anılmak çok acı.”*
- ❖ *“Bu devlet, bu millete hizmetimizin karşılığı bu olmamalıydı.”*
- ❖ *“Bu devlete ve millete karşı aidiyet duygum yok olmuştur.”*
- ❖ *“Bu devlete, bu vatana ve bu millete karşı hiçbir sorumluluğum ve borcum kalmadı. Artık buraya ait değilim.”*
- ❖ *“Bu devleti yönetenler benim yöneticim olmayı hak etmiyorlar. Onlara oy vermeme rağmen.”*
- ❖ *“Bu devletin genlerinde ve kodlarında zulüm olduğunu ve tüm toplumsal kesimlere karşı sırasıyla ve zamanı geldiğinde bu zalimliği işleyebildiğini yaşayarak gördüm. Artık hikmeti, hükümet ve devlet baba kavramlarını daha iyi tanıyorum. Ülkeme ve devletime karşı çok ümitsizim. Islahı çok zor bir toplum ve milletiz. Çok yaralıyım çok.”*
- ❖ *“Bu devletin vatandaşı olmaktan utanıyorum. Ben bu devletten kat be kat alacaklıyım. Kilo problemim olmasına rağmen, askere gittim, vergimi ödedim, hiç kimsenin, kurumun aleyhinde olmadım. Bana reva görüleni kabul etmiyorum. Hele ki kardeş ve eşinden dolayı cezalandırılmak. Eğer elime bir gün bir fırsat geçerse ne yapacağımı biliyorum.”*
- ❖ *“Bu devletten iğreniyorum.”*
- ❖ *“Bu dünyada hiçbir hukuk sistemi (medeni, ceza, hatta ve hatta ne de mafya hukuku) hiçbiri hakkımızı tam olarak veremez. Tek bir sabah yok, bu işleri hatırlamadan başladığım. Bu nedenle mahşerde adil-i mutlak olanın hükmünü bekliyorum.”*

- ❖ *“Bu dünyada adalet olmadığına, bu ülkede başınıza gelebilecek en kötü şeyin haklı olmak olduğuna, bu milletin hiçbir ahlaki ve vicdani değeri olmadığına şahit oldum. İnsanı insan yapan olgunun sözde, gösterişte olan din olgusu olmadığını, insan olmanın her şeyden öte ve önemli olduğunu, bunun hiçbir inançla açıklanamayacağını tecrübe ettim. Sağ dünyaya ait olduğunu söyleyen ve böyle yaşayan insanların bu erdemden uzak insanlar olduğunu fark ettim.”*
- ❖ *“Bu dünyada iyi ve dürüst insan olmak suç diye düşünüyorum artık.”*
- ❖ *“Bu duruma alıştık en acısı da alışmak zorunda kaldık. Camiye gidemez oldum. Beni gören hocalar kaçacak delik arıyorlar sanki. Benimle birlikte görülünce kendileri de görevlerinden atılır korkusu içindeler. Adamlar mikrofon uzatıp bir aşrı şerif bile okutmaya tırsıyorlar. Hem de bunu görev yaptığım köyün camisinde! Daha anlatayım mı?”*
- ❖ *“Bu durumun devlet tarafından verilen yetkiyi kötüye kullanan bürokratlar tarafından büyütüldüğünü düşünüyorum. Sürecin çok kötü bir şekilde yönetildiğini görüyorum. En azından beraat ve takipsizlik alarak adli yönden aklanmaların iade edilerek itibarlarının ve işlerinin geri verilmesi gerektiğini düşünüyorum. İlk zamanlarda korku, kaygı, uykusuzluk, iştahsızlık vb. şeyler yaşadım. Beynimde bunu hak edecek ne yaptım? sorusunu kendime sordum. Maneviyata inanan bir insan olarak bu durumun bir sınav ve dünyanın sınav dünyası olduğu gerçeğini düşünerek kendime sabredersem kazanacağımı düşündüm. Şu anda iş bulduğum için daha iyiyim. Ancak bu işin artık ahirete kaldığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Bu gruba mensup değilken, neden başıma bunca iş geldi, neden iki sene kimseye bu gerçeği anlatamadım. Bunun sıkıntısını yaşıyorum.”*
- ❖ *“Bu halkın ne kadar duyarsız ve çıkarıcı olduğunu gördüm ve artık bu ülkede yaşamak istemiyorum. İlk fırsatta normal yollardan başka bir ülkeye gitmek istiyorum.”*
- ❖ *“Bu kadar haksızlığı kabul edemiyorum.”*
- ❖ *“Bu kadar kültürlü ve dürüst insanın kasıtlı olarak zulme maruz kaldığını düşünüyorum. Devletin adaleti tesis etmek için hiçbir çaba sarf etmediğini düşünüyorum.”*
- ❖ *“Bu kadar zulüm nasıl olabilir aklım almıyor. Bunları yaşadığıma halen inanamıyorum. Sanki bir şeyler olacak, ben bu kabustan uyanacağım. Bu yaşadıklarım gerçek olamaz. Bu halk ne zamandan beri bu kadar korkunç bir hale geldi, vurdumduymaz mahluklar oldu anlayamıyorum.”*
- ❖ *“Bu kadar zulmü hak etmemiştim. Ülkem ve milletim adına yapabileceğim bir şey kalmamıştır. Yurt dışına gönderseler bir dakika durmam burada.”*
- ❖ *“Bu millete hakkımı helal etmiyorum. 26 yıl gece gündüz demeden doğuda çalıştım. Dul bir bayan öğretmen, iki çocuk. İki elim yakalarında olacak. Yarın öbür gün affetseler de bu hesap ahirete kalacak. Ben affetmiyorum, davacıyım.”*
- ❖ *“Bu millete ve devlete olan güvenim sarsılmadı, tamamen bitti.”*
- ❖ *“Bu muameleleri beklemiyordum. Terör yaftası beni çok üzdü. Kırgınım. Ama adaletin tecelli edeceğine inanıyorum. Devletimi seviyorum. Suçsuz insanlara daha şefkatli olacağını düşünüyorum.”*

- ❖ “Bu ne zulüm?”
- ❖ “Bu olayların siyasi irade tarafında kendi geleceklerini devam ettirebilmek için önceden planlanıp uygulamaya konulduğunu düşünüyorum. Bu siyasi iradeyi destekleyen muhafazakâr yığınların önemli bir çoğunluğunun cahil, düşünme yetisi olmaması, sorgulamaması ve de taparcasına desteklemesi ruh dünyamı oldukça olumsuz etkilemekte. Tekrar hukuk devletinin kurulmasının 8-10 yılı bulacağını düşünüyorum.”
- ❖ “Bu sadece soykırımdır. Başka hiçbir açıklaması yok.”
- ❖ “Bu süreçte sadece garibanlar cezalandırıldı, yukarıda tanıdık veya maddi siyasi gücü olana hiçbir şey olmadı yani. Adalet, Hz. Ömer ile birlikte ölmüş onu iyice anladım çocuklarıma da kimseye güvenmemelerini söylüyorum, devlete dahil.”
- ❖ “Bu topluma ve devlete küstüm diyebilirim. Dediğim gibi 28 Şubat katsayı mağduruyum. Doktor olacakken öğretmen oldum. Bu haksızlığı unutmadan bu defa çocuklarımla birlikte mağdur oldum. Bu ülkede artık hep, her dönem güçlü değilsen mağdur olursun diye düşünüyorum. Ben mahkemede savunmamda adalete güvenim tamdır cümlesini söylerken gözlerim doldu, ağlamamak için kendimi sıktım. Çünkü aslında inancım yoktu. Çünkü adalet olsaydı mahkemede olmamalıydım. Çocuklarımla bu ülkede yaşayıp benim gibi haksızlık yaşamalarından korkuyorum. Ben pamuk çapalarında çalışarak okudum. Devlet okullarında okudum ve hep okul birinciliklerim oldu ve “Soru çalıyormuş o sayede buralara gelmişler” diyen insanların laflarını duyup üzuldüm. Bu arada hâlâ AÖF okuyorum ve başarı belgelerim var. Derece aldığımı söyleyip davet ettiler, ama gitmeyeceğimi söyledim. Kırıldım, zeki bir insanım ve bu ülkede keşke aptal olsaydım, mutlu olurdu diyorum. Tek isteğim çocuklarımla mutlu olması buradan çok uzaklarda. Tek amacım bu hayatta, yoksa yaşamak istemiyorum.”
- ❖ “Bu toplumun yetiştirdiği bir birey değilmişim gibi hissettim kendimi. Umudum azaldı. İnsanlardan soğudum. Tarafgirlik yapan çevredeki insanlardan soğudum. Birçok milli değer, içimde değerini yitirdi.”
- ❖ “Bu topraklarda bırakın yaşamayı, ölmeyi bile istemiyorum. Mezarım bu topraklarda olmasın istiyorum.”
- ❖ “Bu topraklarda yaşıyorum ancak; kendimi buralara ait hissetmiyorum artık. Bir ülkeyi güzel kılan ilk etken insanlardır. Türk halkı bu süreçte sınıfta kaldı ve ülkeyi daha da çirkinleştirdi. Eğer halk en ufak bir tepki, bir refleks gösterebilseydi, yapılan zulümler iktidardakilere (devlet değil) atfedilebilirdi. Ancak haksızlık karşısında susan herkes bu insanlık suçuna bulaştı. Bu sebeple kendimi yuvamda hissedemiyorum artık. Yönetenlerin ve halkın istediği de bu zaten. Hatta daha fazlası.”
- ❖ “Bu ülke benim yaşamak istediğim bir ülke değil artık. İşime geri döndüğüm gün pasaportumu alıp istifamı vereceğim.”
- ❖ “Bu ülkede artık her şey başıma gelebilir diye düşünüyorum. Bu ülkeye işini seven, hakkını veren, namuslu, dürüst, çalışkan insanların işinin çok zor olduğunu, itibarsız olduğunu, adaletini hiç olmadığını, her şeyin dayı yeğen ilişkisi içinde halledildiğini düşünüyorum. Bence bu ihraçlar ile asıl FETÖ’cülerin kamufle edildiğini, ihaleyi masumların üzerine yaktıklarını düşünüyorum ve bu süreci uzattıkça uzatacaklarını düşünüyorum. Zaten olmayan adalet hiçbir zaman gelmeyecek, asıl suçlular koltuklarda oturmaya devam edecek ve biz mağdurların sesini duyan olmayacak.”

- ❖ *“Bu ülkede "bir insan bir gecede nasıl terörist yapılır" çıkarılan KHK’de adımları görerek öğrendim.”*
- ❖ *“Bu ülkede bu %52’lik kesim olduğu sürece ülkeye adaletin, huzurun ve refahın geleceğine olan ümidim sıfırdır. Pasaportlarımızdaki tahditleri kaldırırsalar yarın bu ülkeden çıkar giderim.”*
- ❖ *“Bu ülkede devlet kimin elindeyse mutlaka zulmedecek bir grup bulur. Bu ülkede insanın hiç kıymeti yoktur. Bu ülkede insanlar devletten korkar ve yalnızca kendinden olana acır. Bu ülkede erdemli insanlar çok azdır bu adliyede de böyledir, onun için adalet emir alır.”*
- ❖ *“Bu ülkede yaşamak istemiyorum. Eşimi serbest bıraksınlar, çocuklarımızı alıp gitmek istiyorum.”*
- ❖ *“Bu ülkeden duygusal olarak ben ve ailem tamamen koptuk. Bu ülke insanına bakış açım tamamen değişti Eski düşüncelerim kalmadı. Bu ülkenin tamamen güçten yana tavır aldığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Bu ülkeden gitmek istiyorum.”*
- ❖ *“Bu ülkeye olan bağlılığım yok artık.”*
- ❖ *“Bu ülkeye ve insanlara küstüm.”*
- ❖ *“Bu vatanın sahip olduğu tüm değerleri ile seven ve hayranı olan biri olarak yıkıldım. Gördüğüm muamelenin insanlık tarihinde örneği olduğunu okumadım duymadım.”*
- ❖ *“Bu zulmü hak etmemiştim.”*
- ❖ *“Bulduğum konuma gelebilmek için şahsımın ve ailemin bütün emekleri bir KHK ile çöpe atıldı.”*
- ❖ *“Bunca emeğin karşılığı bu olmamalıydı. Sorgusuz sualsiz ihraç edildim ve iki yıla yakındır neden ihraç edildiğimi öğrenemedim. Kaç kez ölümden döndüm hem İstanbul’da hem Şırnak’ta vatanım için, ama karşılık beklememekte böyle vefasızlığı hak etmedim. Şu an iş arıyor, ama bulamıyorum. Biraz inanç zayıflığı olsa, intiharı bile düşünebilirim. Ama Allah korusun. Umarım hak yerini bulur. Zira hak bu değil; eğer suçlu isem, yerim cezaevi, yok eğer değilsem, görevimin başına geçmeliyim. Saygılarımı sunuyorum.”*
- ❖ *“Bunlar yaşatılmamalıydı. Ortada bir suç varsa, suçlu suçsuz ayırt edilmeliydi. Toptancılık yapılmamalıydı. Anayasa ve kanunlar işletilmeliydi. Aile düzenimiz bozuldu. Yaşadıklarımızı çocuklarımıza anlatamıyoruz. Anlatmakta zorluk yaşıyoruz. Devlete karşı işlediğimiz bir suçumuz olmadığı için başımıza bunların geldiğini açıklayamıyoruz. Bu cezayı devlet bize verdi desek, çocuklarımızı devlete karşı duygularında bir değişiklik olmasın diye olumsuzluk anlamında söyleyemiyoruz. Bize bunları yaşatanlar devlet değil devleti yanlış yönetenler olduğunu düşünüyorum. Annem felç geçirdi, üzüntüsünden. Ölümden döndü. Şimdi çok şükür hayatta, ama eskisi gibi değil. Yaşadığımız hukuksuzlukla ilgili birçok yere müracaat ettik, ama sonuç alamadık. İşin ilginç yanı yaşadıklarımızla ilgili çevreden adli mercilere değil de il ve ilçe teşkilatlarına müracaat etmemizi söyleyenler az değil. Duyduğuma göre teşkilatlarda listeler tutuluyormuş. Senin hakkında adli mercilerin söyleyemediğini oralar sana söyleyebiliyormuş durumunla ilgili. Hasılı, yaşadıklarımızı ifade etmek için kelimeler cılız, cümleler kifayetsiz.”*

- ❖ *“Bunca yıl özveriyle yaptığım mesleğimden uzak kalmak beni çok üzdü. Çevremde sevilen biri olduğum için sürekli aradılar. Özellikle öğrencilerim. Yapılanların tamamen haksızlık olduğunu düşünüyorum. İhraç edildim, şimdi takipsizlik aldım ve hâlâ bekliyorum. Madem suçsuzdum neden araştırılmadan ihraç edildim. Hâlâ neyi bekliyorum, boşluktaım. Geleceğe dair plan yapamıyorum.”*
- ❖ *“Bunları hak edecek hiçbir şey yapmadım. İşimi severek yapan biriydim. Göreve dönersem aynı fedakarlığı gösterir miyim bilmiyorum.”*
- ❖ *“Bunları hiç hak etmediğimi düşünüyorum. İnsanlara karşı sevgim güvenim kalmadı. Gelecekte pek beklentim kalmadı.”*
- ❖ *“Bunları hiç hak etmedim, çünkü ben vatanımı çok seviyordum.”*
- ❖ *“Bunların hiçbirisini hak etmedik.”*
- ❖ *“İdama giden insana bile son arzusu sorulurken, benim gibi bir sürü insan, çöp gibi atıldı. Hiçbir şey söylenmeden, hiçbir şey sorulmadan, Kendim değil derdim, 2 tane yavrum var. Biri 4, biri 7 yaşında. Onlar, onlar beynimin ruhumun en kılcallarına kadar yoruyor. Beni onlar yoruyor derken, iyi ki varlar ama hocam. Evladına ayakkabı alamayacak hale gelmek için ne yaptım ben. Kurum kanaatiyle ihraç. Ne için kurum kanaat getirdi diye kim bu kurum kanaatini verenler, nasıl bir kanaat. Neyse hocam karanlıkları aydınlık yapan Allah, Yusuf’u sultan yapan Allah...”*
- ❖ *“Bunu anlatmaya gücüm yetmez. Benimle helâlleşmeye güçleri yetmez. Sadece şunu söyleyeyim; üniversitede dersler 4. katta idi ve ben koltuk değneklerimle çıkardım. Atletimde kuru bir yer kalmazdı.”*
- ❖ *“Bunu bize devlet yapmadı, yöneticiler yaptı. Biz vatanını, milletini, devletini seven kişileriz.”*
- ❖ *“Bunu hak etmediğimi biliyorum. Devletime sonuna kadar bağlıyken bu haksızlığı yaşamak beni mahvetti.”*
- ❖ *“Bunun devletle ilişkili olduğunu düşünmüyorum. Sadece ona hâkim bazı gruplar bizi kategorize edip düşmanlaştırdı.”*
- ❖ *“Ülkeden soğudum ve başka bir ülkede yaşamak istiyorum.”*
- ❖ *“Büyük bir haksızlığa uğramışlık duygusu. Her şey kapı duvar. Adaletin bir daha tecelli etmeyeceği, büyük bir buhran hissi. Bizlere bunu yaşatanlar, bu dünyada adalet karşısına çıkmadan son nefeslerini veremesinler. Âmin.”*
- ❖ *“Büyük bir kırılma oldu ve güven duygusunu yitirdim. Hatta hasta olduğumda hastaneye bile gitmeyip tedavi olmadım. Köksüz ağaç hissettim. Ölürsen cesedim bu topraklarda kalmasın diye krematoryum bile aradım. Devlet kurumlarına güvenmiyorum. Bir yandan da kendimi alabildiğine özgür hissediyorum, kaybedecek ne kaldı ki? Uç noktalarda yaşıyorum duygularımı, bir an mutlu bir an uzaklarda. Babamın adını kendi adım yanında gördükten sonra benim için film koptu. Her şey birden hiçliğe çevrildi. Şimdi sadece çocuklarımın eğitimi ve geleceği, hayallerini gerçekleştirmek için, ailemin desteğiyle dik durmaya, güçlü olmaya çalışıyoruz.”*

- ❖ *“Büyük bir zulüm var. Tamamen suçsuz olduğum halde başıma gelenler, diğerlerinin de benim gibi suçu olmama ihtimalinin olduğunu göstermekte. Bir Müslümanın hassasiyetine sahip olduğu için, başa getirdiğimiz iktidarın bunları bile bile bu zulme göz yumması asla kabul edilebilir bir şey değil. Benim bildiğim İslam, böyle bireyi kabul etmez. Benim bildiğin Müslüman bu tavrı sergilemez. Ben imam hatip lisesi mezunuyum ve hayatım boyunca en korktuğum şey kul hakkıdır. Öğrencilerimin sınav kağıtlarını hep bu hassasiyetle tekrar tekrar okurdum. Bu yaşadıklarım şahit olduklarım bu ülke Müslümanların sığılmasının ve aslında ne kadar İslam’dan uzak olduklarının kanıtıdır. Beni en çok ta bu üzmemekte.”*
- ❖ *“Çalıştığım kurumun en başarılı personeli idim. Daha sonra okuluma ziyaret için gittiğimde müdürüm tarafından okuldan kovuldum.”*
- ❖ *“Çalıştığım süre boyunca gerektiğinden daha fazla emek ve zaman harcayarak ve ülkenin çıkarlarını korumama rağmen hukuksuzca yapılan uygulamadan dolayı yapılanlardan kırgınım.”*
- ❖ *“Çalışkan, dürüst, işini seven bir akademisyen olarak bunları hak etmedim. Bu yapılanları asla unutamam...”*
- ❖ *“Çalıştığımız ortamı bırakıp, taşınmak aile içine girmek çok zor geldi. Her geçen gün tutuklamalar, gözaltılar arttıkça moralimiz bozuldu.”*
- ❖ *“Canın, malın ve namusun güvende olduğu yere devlet denir. Bunların olmadığı yer ise Mekke bile olsa çıkmayı gerektirir.”*
- ❖ *“Çaresiz kaldığımı hissettim, yurt dışında olmayı istedim. Adalet ve hukukun olmadığı bir yerde nefes dahi alınamayacağını anladım. Allah ve dinden bahsedilen yerlerde ruhum sıkıldı, camilere gitmek istemedim. Hiç kimsenin (çoğu kimsenin) umurunda olmadığını anladım. Ben, eşim ve çocuklarım depresyona girdi. Davranışları değişti (benim de değiştiğini söylüyorlar, farkında değilim).”*
- ❖ *“Çaresizlik, ümitsizlik, kırgınlık, üzüntü ve keder duygularını karışık bir şekilde yaşıyorum. İdealist ve mesleğine âşık biri olarak aşkla şevkle görevimi sürdürürken, nahak yere meslekten men edilmem, ciddi anlamda ruhumda tahribat yaptı. Olanlara anlam veremiyorum. Düşündükçe işin içinden çıkamıyorum. Düşünmeden de edemiyorum.”*
- ❖ *“Çaresizlik, yıkılmışlık duygusu içindeyim.”*
- ❖ *“Cehaletin karanlığına gömdüler ülkeyi. Mezarlığa cevirdiler. İnsanların hayallerini yıktılar, hayatlarını kararttılar. Giden hayatların hiçbirisi geri gelmeyecek ve bu kimsenin umurunda değil.”*
- ❖ *“Terörist ilan edildik ama devlet sizin kadar bile soru sormadı (Araştırma sorularımız kastediliyor).”*
- ❖ *“Ceza vermeden önce iyice araştırın. Bunca yetişmiş insana yapılan emek ve çabaya yazık ettiniz. Yapılan fişleme alenen ortadadır. Yaşananların failleri ve sorumluları kanun karşısında hesap vermelidir.”*
- ❖ *“Çok haksızlık yapıldı, yasal olan şeylerle suçlanmam çok ağırına gidiyor. Üstüne bir de işimi kaybettim. Devletin beni tuzağa düşürdüğüne inanıyorum.”*

- ❖ “Çocuklarımla, annemle, babamla birlikte ihraç edildikten sonra acıyla aldığımız her bir nefesin hakkının uykusuz geçirdiğimiz gecelerin suçlu gibi yaşadığımız günlerin hepsinin hesabını, buna sebep olanlardan sorulmasını istiyorum. Bu yaşananlar kolay şeyler değil. Sadece işimizi kaybetmedik. Çevremizi kaybettik. Dostlarımızı kaybettik. Ötekileştirildik. Aç kaldık. Susuz kaldık. İş bulamadık. Söylemeye cesaret bile edemedik. FETÖ sebebiyle ihraç edildiğimizi söylemeye utanıyorum. Bu utançla yaşıyorum. Yetmez mi. Kendi ülkemde yabancı gibi yaşıyorum yetmez mi. Her bir nefesimi acıyla alıyorum yetmezmiş. Yediğimiz içtiğimiz zehir oluyor yetmezmiş. Yaşamak zorunda olduğumuz için yaşıyoruz yetmezmiş. Öldük diyoruz ama ölmüyoruz yetmez mi. Çocuklarım için bir gelecek hayal edemiyorum. Bir geleceğe hazırlık planı bile oluşturamıyorum yetmez mi. İnsaf insaf, el insaf. Adalette bir gün gelecek elbet. Başka bir Türkiye yok. Hepimiz için adalet. İnsanlık için adalet. Doğmamış çocuklar için adalet. Yaşanabilir bir Türkiye için adalet istiyorum.”
- ❖ “Çoğu şeye bakışım değişti, hatta dine ve dindar olduğunu söyleyenlere.”
- ❖ “Çok açık bir adaletsizlik, zulüm yapıldı. Yapılanların hiçbir tarifi yok. Müslüman kimliği ön planda olan bir iktidar döneminde, yine ağırlıklı muhafazakâr insanların zulüm görmesi, en basit hukuk kuralının dahi bu insanlara uygulanmaması, kin, nefret duyguları tezahürlerinin görülmesi ve kötülükte aşırıya gidilmesi çok acı, kâbus gibi. Biz çoğu insanı "iyi " diye biliyorduk, kimseye güvenim kalmadı.”
- ❖ “Çok acımasızca bir şey yaşatılıyor, ama devletten beklenmeyecek bir şey de değil. Elbette insan öfkeleniyor, ama umudu yitirmemek lazım. Bunlar da geçer. En ciddi sorun önünü görememek, gelecek konusunda bir karar verememek, bu gündelik yaşamı da etkiliyor.”
- ❖ “Çok ağır geldi. Yaşama sevincim, gelecekte ümidim kalmadı.”
- ❖ “Çok ağır geliyor artık, kaldıramıyorum.”
- ❖ “Çok başarılı idim, kimseye zararım yoktu. İşinde, gücünde ve aranılan biri iken, şimdi yapayalnız terkedilmiş birisiyim. Bilgilerimi ve tecrübelerimi kullanacağım bir işim yok. Elimde avucumda ne varsa tükendi. Keşke ölssem.”
- ❖ “Çok büyük bir haksızlık yaşadığımı düşünüyorum. İhraç sebepimi bile henüz bilmiyorum (iki yıl geçmesine rağmen). Hiçbir suçum olmamasına rağmen, devlet tarafından üstelik "terörist" olarak ilan edildim, edildik.”
- ❖ “Çok büyük bir haksızlığa uğradığımı düşünüyorum ve bu durum çok çok zoruma gidiyor. Hak arama çalışmalarının sonuçsuz kalması, sürüncemede olması, çok yıpratıcı. Ne yapabileceğimin cevabını bulamamak çok ağır.”
- ❖ “Çok büyük bir şok yaşadım. Ne olduğunu bile hâlâ anlamış değilim. Devlete karşı güvenim sarsıldı.”
- ❖ “Çok büyük bir zulüm görüyoruz. Haksız yeter gözaltı ve tutukluluk hâlâ devam ediyor. Çocuklarım babasını çok özleyiyor. Bir evimiz bile yok. Olsa bile geçimimi sağlayacak bir isim yok.”
- ❖ “Çok büyük Bir zulüm. Kırgınlık, kızgınlık.”

- ❖ *“Çok büyük haksızlık yapıldı. Okullar kapatılmadığı halde biz tasnif edildik. 5-10 kişinin yüzünden binlerce insanın hayatıyla, geleceğiyle oynandı. Hayatları çalındı, o kadar kişinin kul hakkı alındı. Sadece bir şüphe uğruna.”*
- ❖ *“Çok çok kötü. Bir daha hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.”*
- ❖ *“Çok fedakâr şekilde çalışıyordum. Manevi anlamda tam bir çöküş yaşadım.”*
- ❖ *“Çok hırslandım. Bir devlet herhangi bir suça bulaşmamış vatandaşına nasıl böyle zulmeder. Vatana, millete, toprağa mukaddesata olan inancım sarsıldı.”*
- ❖ *“Çok kırgın ve ümitsizim.”*
- ❖ *“Çok kırgın, çok üzgünüm. İçimde bir zerre ümit bulmaya, onu beslemeye, büyütmeye çalışıyorum. Ümit edebiliyor olmayı ümit etmeye çalışıyorum.”*
- ❖ *“Çok kırıldım devlete. Hayatım insanlara eğitimle geçti. Hep köy okullarında çalıştım, maddi olarak ta çocukların eğitimine hep katkıda buldum. Kimseyi üzmedim. Hep sevilen bir öğretmendim. Bu olaydan sonra hiç kimse aramadı, çok kırıldım.”*
- ❖ *“Çok milliyetçi bir insanım. Ülkemi aşırı seven, bu sevginin platonik olduğunu düşünmeye başlıyorum gün geçtikçe. Devletin dini adalettir.”*
- ❖ *“Çok şaşkınım, üzgünüm ve öfkeliyim. Ben yurt dışında okudum. Kendi milli ve manevi duygularımıza çok şükrederdim. Kendi ülkemde oldukça güvende ve huzurlu hissederdim. Ancak yaşadıklarımın sonradan kendi ülkemde oldukça tedirgin, güvensiz ve huzursuz, mutsuzca yaşıyorum. Ülkeme karşı olan bütün milli ve manevi duygu ve düşüncelerim paramparça olmuş durumda. Milli ve kişisel onurum ve gururumla oynandı. Ayaklar altına alındı resmen.”*
- ❖ *“Çok sevdiğim devletimin, insanların benim için önemi kalmadı.”*
- ❖ *“Çok şükür zulmeden tarafta değilim.”*
- ❖ *Çok üzüldüm, çok ağladım, bunu yazarken bile duygu yüklüyüm. Kendim ucuz atlattım diye düşünüyorum, ama zulme maruz kalanlara çok şahit oldum. Onların acısı içimden hiç gitmeyecek, şartlar düzelse bile eskisi gibi mutlu olamayacağım sanırım.”*
- ❖ *“Çok vatansever bir insandım, aidiyet hissetmiyorum.”*
- ❖ *“Çok zor. Artık insanların büyük çoğunluğundan nefret ediyorum. Bunları asla hak etmedim. Büyük bir öfke doluyum.”*
- ❖ *“Dağa, taşta tapar oldu insanlar. Halbuki “insanı yaşat ki devlet yaşasın” düsturumuz vardı. Şimdi “İşini düzgün yapanı yok et ki... kimse konuşmasın.”*
- ❖ *“Üç beş çakala teslim olmayacağız. Sonuna kadar. Ancak bunlar çok büyük hain. Kendileri perde arkasında kardeşi kardeşe kuru iftiralar. Onun için vatandaş ile bu konuları tartışmıyorum. Sosyal medyada mücadeleye devam.”*
- ❖ *“Daha önce de bu devlet yapısında adaletin pek sağlıklı olmadığını düşünüyordum. İhraç edildikten sonra da aynı düşüncedeyim.”*

- ❖ *“Daha önce kendimi hiç terörist gibi hissetmemiştim. Devletin tüm kanallarınca böyle bir duyguyu yaşamaktansa ölmeyi tercih ederdim. Çünkü teröristlik benim rüyalarımın girse, rüyalarımı yakarım. Ben bir vatan sevdalısı Müslümanım hepsi bu.”*
- ❖ *“Çok keskin ve net bir şekilde ifade ediyorum ki, artı T.C. kimliği taşımaktan haya ediyorum. Verin pasaportumu bu yaşta bile defolup giderim. Başka ülkede tuvalet temizlerim, buradan daha iyi.”*
- ❖ *“Dairemden atılan ve soruşturma geçiren tek personelim. Sempatisi ve okul gibi iltisaklı olan personeller vardı. Belediyemiz müfettişi tarafından ifadeleri alınarak valiliğe isimleri ve ifadeleri bildirilmişti. Hiçbiri bir şey yaşamadı ve halen görevdeler. Bu ve bunun gibi yapılara tam ters bir yaşam tarzı ile yaşamışken, içinde bulunduğum durum beni kahrediyor.”*
- ❖ *“Damdan düşenin halinden damdan düşen anlarımış. Anlatmak mümkün değil. Her gün bunca haksızlık karşısında kıyametin kopması gerekir diye düşündüm. Ölmeyi hiç yaşamamış olmayı düşündüm.”*
- ❖ *“Darbe ile ilişkilendirme çok yanlış. Ben terörist değilim. Ben devletine, vatanına, milletine sadık biriyim. Nasıl böyle bir iftira ile yaftalandım.”*
- ❖ *“Darbe yapanlar cezasını çeksin. Ama ben darbenin karşısındayım. Cumhurbaşkanımızın meydanlara inin talimatı ile erken saatlerden itibaren meydanda idim.”*
- ❖ *“Darbecilere bürokrasiye ve siyasilere hakkım haram olsun. Ötede hepinizle görüşeceğiz.”*
- ❖ *“Darbeyi sanki ben yapmışım hissini yaşadım.”*
- ❖ *“Dargınım, kırgınım, üzgünüm, küskünüm, kızgınım.”*
- ❖ *“Defolup gitmek istiyoruz buralardan. Herhangi bir güç kaynağımız kalmadı. Sadece çocuklarım ve eşimle, gerekirse kuru soğan, ekmeğiyelim, ama bu ezici dışlanmayla suçlanmayla yaşamak zorunda kalmayalım.”*
- ❖ *“Demokrasi, ifade özgürlüğü, adalet, masumiyet karinesi. Bunlar orta çağda da yoktu. Şimdi de yok.”*
- ❖ *“Demokratik kazanımların yok olması, suç olmayan şeylerin suç kabul edilmesi ya da suç icat edilmesi, hayal kırıklığı ve devlet kurumlarına güvensizlik oluşması şeklinde duygusal kırılmalara sebep oldu.”*
- ❖ *“Depresyona girdim, hayatımın en kötü günlerini yaşıyorum.”*
- ❖ *“Derin hayal kırıklığı.”*
- ❖ *“Derler ya anlatılmaz yaşanılır. Öyle bir duygu.”*
- ❖ *“Devlete ve millete inancım kalmadı.”*
- ❖ *“Devlet adil olmak zorunda, değilse olması bir mana ifade etmiyor benim için.”*

- ❖ *“Devletin akli vicdanı kalmamış. Nasıl böyle haksızlık zulüm yapar. Kimsede karşı çıkmaz aklım almıyor. Devlet niçin var. Benim hakkımı korumayacak ise, niye var. Kafamdaki devlet kavramı tamamen yıkıldı. Haklı olduğum için kötü düşünüp, psikolojimi daha da bozmak istemiyorum. Devlet dairelerine gitmiyorum. Güvenim hiç kalmadı devlete karşı.”*
- ❖ *“Devlet akli yasalardan uzaklaştı. Kanun ve yasalara göre kim suçlu ise cezalandırılmalı. Fakat OHAL tamamı ile siyasi olduğundan zulme başvuruldu. Toplumun bir kesimine soykırım uygulandı.”*
- ❖ *“Devlet ani refleksle en az %90 yanlış yaptı.”*
- ❖ *“Devlet aygıtını tanımış oldum. Machiavelli'nin ruhu şad olsun!”*
- ❖ *“Devlet baba, beni öyle bir kucakladı ki, kemiklerim kırıldı.”*
- ❖ *“Devlet baba, her zaman bazı evlatlarını dövüyor, sıra bizde duygusu hakim bana. Önceden dayak yiyenlerle daha fazla empati kuruyorum doğal olarak. İnsanlar hep çıkarıcı ve güçlünün yanında. Sürü psikolojisiyle savrulup duruyorlar. Bu düzen böyle gider artık. Fazla bir şey beklemiyorum. Tekrar içeri alınmam, eşime, aileme bulaşmazlar. Zar zor kurduğumuz yeni hayatımız mahvolmaz inşallah diye dua ediyorum.”*
- ❖ *“Devlet baba, evladını en çirkin sıfatla suçladı, terörist dedi. Kabul etmiyorum.”*
- ❖ *“Devlet babadır, sever de döver de dedik, ama ırzıma geçen babanın cezasını elbet gelir bir gün veren olur...”*
- ❖ *“Devlet bakidir, yönetenler gelip geçici. Adalet varsa devlet vardır.”*
- ❖ *“Devlet bana haksızlık ve zulüm yaptıktan sonra ve kamuoyuna yansıtılanların ne kadar yanlış olduğunu görünce, daha önce devlet tarafından haksızlığa uğradığını söyleyen insanlara inanmayıp haksızlık yaptığımı anladım.”*
- ❖ *“Devlet beni dışladı. Ben devlet için hiç önemli değilmişim.”*
- ❖ *“Devlet benim devletim. Asla küsemem, darılmam. Hakkımı ararım ve alırım. Devlet görevlilerinin yaptıklarını, devletime mal edemem. Hatası olan devlet görevlileri de cezasını çekecek. Buna inanıyorum.”*
- ❖ *“Devlet, benim için artık yok.”*
- ❖ *“Devlet benim için her zaman kutsallarımdan biri oldu. Vatanını en çok seven insan iken (Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır); bir anda vatan için tehlikeli sayılan kişilerden biri yapıldım. Bunun tarifi imkânsız. Bu, çok ağır bir imtihan.”*
- ❖ *“Devlet benim öğretmen olma sürecimde hiç yanımda olmadı. Bir kuruluş desteği olmadı, ama beni bir gecede ihraç etme hakkını kendinde nasıl görüyor, bu beni çok öfkeliyor. Çalışma hakkımı elimden aldı ve ağaç kökü yesinler diye alay etti. Çok öfkeliyim. Sorgusuz sualsiz sadece onlar gibi düşünmediğim için ihraç etti. Çok öfkeliyim. Şunu biliyorum, evet onlar beni işimden attı, ama ben onlara boyun eğmeyeceğim. Bu da onlara dert olsun. Mutlaka bu yapılanların hesabı sorulacak ve biz işimizi geri alacağız.”*

- ❖ *“Devlet, bir anda tüm sorunları çözemeyebilir. Hele böyle bir FETÖ sorunu, OHAL’in süresini kısaltması gerekirdi, olmadı. Bizi FETÖ mağdur etmiş olabilir, katılıyorum, ama mağduriyeti bitirmek, devletin görevidir.”*
- ❖ *“Devlet bir azınlık tarafından ele geçiriliyor ve muhalif olan herkese düşman gözüyle bakılıyor.”*
- ❖ *“Devlet, birilerinin şahsi malı. Onların istediğine birebir uymazsak, kendi fikrimiz, inancımız olursa, özgür bir birey olursak, cezalandırılırız. Suyu sabuna dokunmamalı, devlet, hükümet ne derse sorgusuz sualsiz ona biat etmeliyiz. Bu dünyada ait olduğun hiçbir yer yok. Öz yurdunda garipsin. Bu memlekete ait değilsin. Hiçbir suç işlemesen de ülken için çok çalışsan da birileri öyle istiyor diye, sebepsiz hain damgası yiyebilirsin. Güçlünün yanında yer almazsan, tarafsız olursan, yaşama hakkın yok.”*
- ❖ *“Devlet, bize düşman muamelesi yapıyor.”*
- ❖ *“Devlet, bizim devletimiz, bize bunu yaşatan hükümettir.”*
- ❖ *“Devlet, darbe sebebiyle tedbirle bizleri açığa alsaydı idi. Yani açıkta bekleseydik, bu kadar zulüm olmazdı.”*
- ❖ *“Devlet dedikleri adaletsizlikmiş.”*
- ❖ *“Mağduriyetler devlet değil, hükümet ile alakalı, ama milletin bu kadar cahil olacağını hiç düşünmemiştim.”*
- ❖ *“Devlet değil, hükümet olarak bakıyorum meseleye. Bize yaşattıklarını yaşasınlar.”*
- ❖ *“Devlet değil, hükümet. Akrep fitratını bozmaz. Bende bozmam. Kim ne yaparsa kendine. Bunun diğer tarafı da var.”*
- ❖ *“Devlet demek, adalet demektir bana göre. Suç varsa ceza olmalıdır. Suç yoksa ceza zulümdür. Adalet siyasetten beri olmalıdır. Yoksa cadı avı kaçınılmaz oluyor. Basit gerekçelerle hayatında soruşturma geçirmemiş, meslek hayatı ödüllerle dolu, vatanını ve milletini seven bir kamu çalışanını işinden çevresinden sağlığından etmek benim devletime ve milletime güvenimi sarstı. Yaşamın anlamı neredeyse kalmadı. Sadece bana inanan ve beni seven kızım, annem ve kardeşlerim ile birkaç arkadaşımın desteği beni ayakta tutuyor. Ne devlete ne toplum vicdanına ne Türk adaletine ne de AİHM’e inancım kalmadı.”*
- ❖ *“Devlet demeye dilim varmıyor bunlara. Hiç hak etmediğim bir şekilde, yasal bir bankaya hem de ev peşinatı biriktirmek için yaptığım bir işlemi terör faaliyeti sayıldı. Sarı zarf verilip odam mühürlendi. Bunları hak edecek ne yaptım diye düşünüyorum ve artık Türkiye ve Türk milletiyle ilgili algılarım tamamen değişti. Artık öfkemle ve kinimle ayakta duruyorum.”*
- ❖ *“Devlet, dindar gözüküyor, ama kamuda dindar istemiyor, yanlışla yanlış diyeni istemiyor.”*
- ❖ *“Devlet, direk suçlu görüyor.”*
- ❖ *“Devlet düşündüğüm gibi değilmiş.”*

- ❖ *“Devlete hiçbir güvenim kalmadı, kendi çocuğumu bile okutmak istemiyorum.”*
- ❖ *“Devlete, millete güvenim sıfır.”*
- ❖ *“Devlete olan saygımı yitirdim Aidiyet bağım sıfırlandı.”*
- ❖ *“Devlet esasının, adalet olması gerektiğini anladım.”*
- ❖ *“Devlet, evet kötü bir süreci atlatmak zorunda kaldı. Ak ile karayı ayırması gerekiyordu, ama bu şekilde olmamalıydı, gerçekten darbeyi yapanlar ile diğer vatandaşını ayırt etmesi gerekiyordu. Ben takipsizlik aldığım, kanun önünde aklandığım halde, görevime iade edilmedim bu zulümden başka bir şey değildir.”*
- ❖ *“Devlet gelecek 20 yılını kendi elleriyle “umudu” yok ederek mahvetti. Kendime acımasam bile, ülkenin birbirine güvenmeyen fertlerine umudunu yitirmiş kitlelerine acıyorum. Caddelerde gezerken anlamsız ve birbiriyle konuşamayan kitleleri görünce acıyorum. İnsanlar birbiriyle konuşmaya korkar olmuş.”*
- ❖ *“Devlet, halkına zulmetmemeli, adil olmalı, devleti partilileştirmemeli.”*
- ❖ *“Devlet, her zaman baba gibiydi benim için. Hayatımın hiçbir döneminde devletle aramda böyle bir ilişki olmadı. Ben bunları hak edecek hiçbir şey yapmadım.”*
- ❖ *“Devlet, hukukun üstünlüğü ve temel hak özgürlükler açısından sınıfta kaldı. Benim ve ailemin devlete güveni sarsıldı. Siyasal konularda özgürce konuşamaz olduk. Herkesten her şeyden çekinir olduk. Ülkem adına üzgün ve karamsarım.”*
- ❖ *“Devlet ile ilgili problemim yok. Tek sorun devleti idare edenler ve onlardan korkanlar. Ben asıl bunlar gittikten sonra yaşanacak sıkıntıları düşünüyorum. Çok büyük bir ekonomik yıkım, halkımızı perişan edecek. Biz belki geri döneceğiz, ama bir çoğumuz eski çalışma azmini, vatan sevdasını, değil belki ama millet sevdasını kaybedecek. Çünkü birçok kurumda yan gelip yatan, sorumluluktan kaçan, edep ile alakası olmayan kişiler kaldı. (İstisnalar kaideyi bozmaz) Çoğu dürüst, çalışkan, işini severek yapan kişi ise atıldı. Bunu gören bazı atılmış dostlar, keşke biz de yan gelip yatsaydık. Şimdi bu başımıza gelmezdi diyorlar.”*
- ❖ *“Devlet kademesine liyakatsiz olarak yerleştirilenlerin haksızlıklarını çekiyorum.”*
- ❖ *“Devlet kavramı, kutsallığını devam ettirmek, birlikte, artık adalet diye bir kavramın, güzel ülkeden çıkıp, Kaf Dağı'nın ardında kendi yolunu yitirdiğini düşünüyor ve adil mutlak olan yüce yaratıcımdan kisas talep ediyorum.”*
- ❖ *“Devlet kavramını sorgulamaya başladım.”*
- ❖ *“Devlet, kendi eliyle kendini birilerine teslim ettiğini anlayınca, ona günah keçisi lazımdı ve bizi seçti.”*
- ❖ *“Devlet, kendi hatasını başkalarına yüklemeye çalışması kabul edilemez.”*
- ❖ *“Devlet, kendi evlatlarını yiyip bitiriyor. Bu devlet iyi, çalışkan, mert ve dürüst kişi istemiyor. Riyakâr insanları seviyor.”*

- ❖ “Devlet, kendi öz evlatlarını yemiştir. Vefasızlık yapmış ve köpeklerin önüne atmıştır. Türk devletinin acımasız ve hukuksuz bir devlet olduğunu, insan haklarını hiçe saydığını gördüm. Geçmişte Kürtler ve Ermeniler gibi diğer etnik ve dini gruplara da benzer haksızlıkların yapıldığını anladım. Devletin oluşturduğu "hain" kategorisini savunmanın pek mümkün olmadığını gördüm.”
- ❖ “Devlet, kurumlardaki yöneticilerle, memurlarla devlet olur. Bazen bir amirin yaptığı tecrübesizlik veya iş bilmezlikten dolayı, kurunun yanında yaşta yanar. Önce soruşturma açılrsa idi, ben ve benim gibiler mağdur olmazdı. Önce ihraç edip, sonra pardon demek, insanın hayatında, geleceğe dair öyle bir yara açar ki bir daha memuru alıp, müdür de yapsan o yarayı kapatamazsın. Bir amirin, bir memurun şikâyeti ki bu amir ve memurlarla kişisel şahsi problemi olan biriyim ve çıkıp gelen bir denetçinin yazdığı bir raporla pervasızca terör suçlaması yapmaları, benim ülkeme olan aşkımı, sevdami kimse soğutamaz. Ben bu ülkede yaşamadığım zaman, nefessiz kalıp ölenlerdenim. Hiç kimse alevi ve Kürt olduğum için vatan sevgimi elimden alamaz. Eğer ben kimliklerimden dolayı bu ülkede şikâyet konusu oluyorsam, bunu yapanların ayıbıdır. Onlar yüzünden ülkeme küsmedim, küsmeyeceğim.”
- ❖ “Devlet kavramını yeniden düşünmeye başladım. Milliyetçiliğim yok oldu. Başkalarının da mağduriyetlerini anlamaya başladım (Özellikle Kürtlerin mağduriyeti). Ben bir şey yapmadığım halde, bani teröristlikle yaftaladılar. Bundan böyle devletin “terörist” diye pazarladığına, asla terörist olarak bakmam.”
- ❖ “Devlet, kurumlarından hiçbir işe inisiyatif almıyor ve kurumların yukarıdan talimatla iş yaptığını alenen görür olduk. Yargı yukarıya tabiri caizse, takla atmak için kararlar veriyor.”
- ❖ “Devlet, kuruyla yaşı ayıracak maharette olmalıydı.”
- ❖ “Devlet, madem beni istemiyor, ben de onu istemiyorum. Bu millete elimden gelenin en iyisiyle hizmet ettim. Başkalarını da bu yolda teşvik ettim, ancak kahpeler ve namertler arkamdan bıçakladı.”
- ❖ “Devlet mantığı kalmadı, devlet artık benim değil, onların. Alsın başlarına çalsınlar.”
- ❖ “Devlet mekanizması sınıfta kaldı.”
- ❖ “Devlet mekanizmasını sorgulama, yaşadığım toplumu sorgulama, öfke, nefret ve kopuş. Şu an büyük oranda hiçbir kimseye güven duymuyorum. Sadece geçinmek için çalışıyorum.”
- ❖ “Devlet mi, hangi devletten bahsediyorsunuz?”
- ❖ “Devlet mi? Bir gece beni işsiz bırakıp, çocuklarımı açlık ile sınayan. Beni itibarsızlaştıran, sivil ölüme mahkûm eden, devlet mi? Her gece intihar etmeyi düşündüren devlet mi? Ben bu devlete 13 yıl hizmet ettim. Bunu bana yaşatanlar cezalandırılmadan affetmeyeceğim devleti.”
- ❖ Devlet mi? Hangi devlet? Araştırmadan, soruşturmadan bize zulmeden ve “Bu işte hiç mağdur yok, mağdur edebiyatı yapan çok” diyen devlet mi? Onu alkışlayan millet mi?”
- ❖ “Devlet, millet sevgim azaldı. Adalete güvenim kalmadı.”

- ❖ *“Devlete olan güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Devlet resmen zulüm yaptı. Sormadan, soruşturmadan beni hain ilan etti. Yapanlara hakkımı helal etmiyorum. Yapılanları asla unutmuyacağım.”*
- ❖ *“Devlete tabum yıkıldı. Bana bunları reva gören devlet, kim bilir kimlere neler yapmıştır diye düşündüm.”*
- ❖ *“Devlet tarafından "hain" olarak afişe edilmeyi ve cezalandırılmayı kabullenemiyorum. Hiçbir şeye tam olarak odaklanamıyorum. İnsanlarla sağlıklı ilişki kuramıyorum. İş hayatında da maksimum verimi veremiyorum.”*
- ❖ *“Devlette samimi, özverili ve vatan sevgisi içinde çalışmanın cezasız kalmayacağını eskiler hep söylerdi. Yaşayarak gördüm. Maalesef böyle imiş.”*
- ❖ *“Devlet, vatan, millet kavramlarının kutsal olmadığını anladım. Esas olanın adalet olduğunu ve geçmişte zulme uğrayanları görmezden geldiğimi düşündüm. Bir topluma en büyük zararın din, vatan edebiyatı yapılarak verdiğini anladım.”*
- ❖ *“Devlet, vatandaşına sahip çıkmadı. Haksız nedenlerle sahipsiz bıraktı. Kendi vatanıma beni ruhen yabancı bıraktı.”*
- ❖ *“Devlet ve hukuka güvenim kalmadı. Ülkede yaşamak istemiyorum. Fırsat olursa yurtdışında yaşamak istiyorum.”*
- ❖ *“Devlet ve millet hakkında gerçekçi olduğumu sandığım fikirlerin önemli ölçüde eksik olduğunu gördüm. Adalet ve tutarlılık diye bir sorunu olmayan insan yığını içinde bulunmak zorunda kalmak en ciddi sorun.”*
- ❖ *“Devlet ve millet için çalışmıştım. 2010’a kadar hükümet için de çalışmıştım. Siyasal İslamcılara hiç tanıyamamışım. Çok kızıyorum kendime.”*
- ❖ *“Devlet ve millet kavramına bakışım tamamen değişti. Sırtımdan hançerlenmiş biri gibi hissiyatım var artık. Artık, benim için vatan, insanca ve onurluca yaşadığım yerdir.”*
- ❖ *“Devlet ve millet öldü artık benim için.”*
- ❖ *“Devlet ve millete dair aidiyet duygusunu tamamen yitirdim.”*
- ❖ *“Devlet ve millete güvenmiyorum.”*
- ❖ *“Devlet ve milletimi hep aziz bildim ve kendimi adamıştım. Hayal kırıklığına uğradım. İnsanlara maddi ve manevi hep yardım ettim, hayal kırıklığına uğradım. İnsanlara ve devlete güvenim kalmadı. Her an başıma neler geleceğinden endişeliyim ve kendimi emniyette hissetmiyorum.”*
- ❖ *“Devlet ve milletle manevi bağım koptu.”*
- ❖ *“Devlet ve milletten nefret duyuyorum.”*

- ❖ *“Devlet ve onu yönetenler bana bunu yaşattıysa herkese her şeyi yapabilir düşüncesi oluştu. Devletime ve ses çıkarmadıkları için topluma olan güvenimi kaybettim. Bunun tamiri çok zor.”*
- ❖ *“Devlet yetkililerinin iç hesaplaşmalarının bedelini bize ödettiklerini, fillerin tepişip çimenler ezilmesi olarak yorumluyorum.”*
- ❖ *“Devlet yok, hiçbir şeyin garantisi de yok. Devleti ele geçirmiş azınlığın tahakkümü var. Bu azınlığı şu ve bu nedenle destekleyen etrafımızdaki insanlardan oluşan %50 toplum var.”*
- ❖ *“Devlet yönetimine vaziyet eden, bir suça bulaşmış bir iktidar tarafından keyfi hukuksuzluklara maruz kaldım, hürriyetim, işim, malvarlığım elimden alındı.”*
- ❖ *“Devlet zulme her zaman meyillidir. Bunu geç anladım.”*
- ❖ *“Devlet zulmediyor, halk alkış tutuyor. Fırtınalar kopuyor, ama halk bir şey yokmuş gibi devam ediyor. Devlete de kırgınım millete de.”*
- ❖ *“Devlet din, Müslümanlık, ezan, bayrak gibi kavramlar benim için bitti. Cuma namazlarına bile isteyerek gitmiyorum.”*
- ❖ *“Devletçi ve milli duygularım tamamen son buldu. İyi ve kötü insan kavram değerlendirmeleri çok fazla oluşmaya başladı.”*
- ❖ *“Devletçilik ve milliyetçilik kavramlarını yeniden gözden geçirdim.”*
- ❖ *“Devlete 27 yıl hizmet ettim. Bu millete değmezmiş diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Devlete, adalet ve İslam’a güvenim bitti.”*
- ❖ *“Devlete, adalete güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Devlete, adalete güvenmiyorum. Ben hiçbir şekilde bunları hak etmedim. Yabancı bir ülkeye gidip çalışmak istiyorum.”*
- ❖ *“Devlete, adalete ve insanlara inancım ve güvenimiz kalmadı.”*
- ❖ *“Devlete asla ihanet etmedim. Sebep olanlar asıl ihanet edenlerdir.”*
- ❖ *“Devlete değil, onu elinde tutan güçlere karşı içimde büyük bir kin var. Onlara karşı yapabileceğim tek şeyi yapıyorum. Beddua ediyorum. Hayal kırıklığı yaşadım. Bu suçlamaların hiçbirini hak etmedim. Ben bu ülkede yaşayanların 1000 de 999 undan daha iyi bir insan ve vatandaşım.”*
- ❖ *“Devlete en iyi hizmet “yalakalıkla” oluyormuş. Ne olduğu belirsizler yönetici, iyi eğitilmişler ise hain oluyormuş. Hiçbir iyilik cezasız kalmıyormuş bu devlette...”*
- ❖ *“Devlete güven duygum sarsıldı. Ben 2015 yılında ...ilinde yılın öğretmenini seçildim. 2016 Mayıs'ında okul müdürü tarafından 100 sicil notu ile değerlendirildim, 20 Haziran 2016 tarihinde ...Kaymakamlığı tarafından başarı belgesi ile taltif edildim ve üzerinden bir ay geçmeden terörist ilan edildim.”*

- ❖ *“Devlete güvenim kalmadı. Suç olmadan, bu şekilde muamele görmek çok ağır.”*
- ❖ *“Devlete güvenim tamamen bitti. Kendimi böyle bir devletin neferi olarak görmek zorunda kaldığım için çaresiz hissediyorum.”*
- ❖ *“Devlete güvenimi yitirdim, adalete ve insanlara güvenim bitti. Siyasal İslamcılardan ve dincilerden din tüccarlarından nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Devlete güvenimi yitirdim. Ancak sevgimi kaybetmedim. Bunların devletin uygulayıcıların art niyetli olmalarından kaynaklandığını düşünüyorum. Hiç kimse benim içimdeki vatan sevgimi ihraç edemez. Ruhuma benliğime dokunamaz.”*
- ❖ *“Devlete güvenmiyorum. Dini ve milli kavramların, siyasete alet edilmesi, özellikle başörtüsü ve milli kelimelerine karşı bir nefret oluşturdu. Allah'ın emri olduğuna inanmasam başımı açarım. Tarihte bize anlatılan isyan ve kahramanlık olaylarının gerçek olmayabileceğini düşünüyorum. Türk milletinin hiçte öyle merhametli ve hoşgörülü olmadığını anladım. Bu süreç bana Kürtlerin yaşadığı sıkıntıları anlamamı sağladı. Sokağa çıktığım zaman beni A... Partili sandıkları için boynumda kocaman harflerle yazılı hayır, ben o zalimlerden değilim yazısı taşımak istiyorum.”*
- ❖ *“Devlete güvenim kalmadı. Dine bakışım değişti.”*
- ❖ *“Devlete güvensizlik, geleceğe güvensizlik, bu ülkede çocuk büyütmek istememe, eskiden yaşanan zulümlerin bu çağda tekrarlanmasının verdiği huzursuzluk, zayıf hissetme, imtihan dünyası ve sabır deyip geçiyoruz.”*
- ❖ *“Devlete itimadım kalmadı. Güç zehirlenmesi nedir gördüm. İnsanların güce taptığını, menfaati için her şey yapacak kadar düşük olduğunu bu süreçle gördüm.”*
- ❖ *“Devlete karşı olan güvenim zedelendi. Hak etmediğim muameleyi gördüm.”*
- ❖ *“Devlete karşı olan güvenimi kaybettim.”*
- ❖ *“Devlete karşı tam bir duygusal kopuş içerisindeyim. Devletin beni vatandaşlıktan attığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Devlete karşı artık hiçbir bağ hissetmiyorum.”*
- ❖ *“Devlete karşı en küçük bir sadakatsizliğim olmadı. Bu muameleyi kesinlikle hak etmedim. Devletin kuruşu bile geçmesin diye zaman zaman harcırah almazdım. Sekretere bağlatmak yerine kendi cep telefonundan arardım. İş seyahati için taksi yerine belediye otobüsü kullanarak havaalanına giderdim ki, 80 milyonun vergilerinden alıyorum parayı. Adeta kendimden daha fazla kamunun hakkını gözetiyordum. Sonuç tam bir hayal kırıklığı. Şu duygu egemen oldu. Kötü insan olsam muhtemelen yaşamazdım bu sıkıntıları. Devletin çok kötü bir şekilde yönetildiğini görmüş oldum. Yıllarca boşu boşuna kasmışız duygusu oluştu. Bu devlet hep böyle idi de yeni anladım diye düşünüyorum. Bu ülkede bireyin hiçbir önemi yok. Devlet aygıtı toplumu, resmen ezip geçiyor. Bu nedenle de bu devletten ümidimi kestim. Böyle gelmiş böyle gidecek.”*
- ❖ *“Devlete karşı güvenim bitti. Adaletin bu topraklara uğramayacağına inanıyorum. Çevremdekilerin iyi gün dostu olduğunu gördüm. İnsanlara artık güvenmiyorum.”*

- ❖ *“Devlete karşı hiçbir hissiyatım ve güvenim yok. Elimde olsa bu ülkede bir dakika dahi durmam.”*
- ❖ *“Devlete karşı olumsuz duygular besliyorum. Hatta KHK’lı olmayan herkese karşı kötü duygulardayım.”*
- ❖ *“Devlete küskün değilim. İnsanlara kırgınım.”*
- ❖ *“Devlete küstüm ve bu ülkede yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Devlete küstüm. Adalete inancım hiç kalmadı.”*
- ❖ *“Devlete, millete ve onu ayakta tutan bütün değerlere karşı soğudum. Özellikle dini değerlere karşı. Çünkü ahlaki, insani hiçbir değeri olmayan bir din, zulümden başka bir şey değildir.”*
- ❖ *“Devlete olan aidiyetim kalmadı. İnsana yar olmayan devlet, yıkılsa ezadır. Zira dünyaya her insan bir defa geliyor. İnsan yoksa devlet yoktur. Devlet erkine inanmıyorum. Zulüm yapan devlet üyesi olmak, dünyada bir utanç olarak insana yeter. O yüzden bu aidiyetimi reddediyorum. İnsanca yaşayacağım başka bir devlette bu aidiyetim bakidir.”*
- ❖ *“Devlete olan güven ve sevgim kalmadı.”*
- ❖ *“Devlete olan güvenim artık yok. Böyle bir devletin vatandaşı olduğum için çok üzülüyorum. Benimle beraber hiç suçu olmayan binlerce kişiye yaşatılan mağduriyetler, devlete olan tüm güvenimi bitirdi. Çevremizde arkadaş dediğimiz insanların iki yüzlülükleri, vurdumduymazlıkları KHK öncesi hayatıma koca bir sünger çekti, daha az sosyal, daha az mutlu, daha az saygın bir hayata sıfırdan başladım.”*
- ❖ *“Devlete olan güvenim ciddi sarsıldı. Bu türden bir muamele ciddi soruşturmalar ve suçluluğun ispatı sonrası ancak olabilir. Bir ihtimal üzerine doğmamış bebeğim cezalandırılıyor. Yaşananları hatırlamak bile canımı çok acıtıyor.”*
- ❖ *“Devlete olan güvenim sarsıldı. Asıl suçlular cezalandırılmadı. Emsal durumda olan üst düzey devlet görevlileri bu durumdan etkilenmedi. Durumu lehlerine çevirdiler.”*
- ❖ *“Devlete olan güvenim sıfıra indi. Devlet halkına zulmedemez diye düşünüyorum. Soykırım bu, bize yaşama hakkı tanınmıyor. Eğer gitme imkânım olsa, bu ülkeden bir daha dönmek üzere gideceğim.”*
- ❖ *“Devlete olan güvenim ve aidiyet duygumu yitirdim.”*
- ❖ *“Devlete olan güvenim ve bağlılığım beni olumlu düşünmeye sevk etti hep. Çünkü, hiçbir suçum yoktu. Gizli kapaklı hiçbir şey olmadı, benim hayatımda. Ha bugün, ha yarın görevime iade olmayı beklerken, koskoca 2 yıl geçti. Artık dayanacak sabrımız ve gücümüz kalmadı. Maddi manevi çok yıprandık. Ailemin yanında değilim şu an. 2 aydır çocuklarımı öpüp koklayamadım. Anlatılacak çok şey var, ama kendimi hiç bu kadar çaresiz ve kötü hissetmemiştim. Çok acılar dramlar yaşıyor, devlet ne için vardır, devlet vatandaşının malını canını korumak için vardır. Süreç uzadıkça, benim devlete olan inancım ve güvenim zayıflıyor. Hâlâ zayıfta olsa, var olan güvenim inşallah tamamen yok olmaz.”*
- ❖ *“Devlete olan güvenim ve devlet mefhumu bitti.”*

- ❖ *“Devlete olan güvenimi tamamen yitirdim. Ülkede adaletin ve vicdanın kalmadığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Devlete olan güvenimi tamamen kaybettim. Pasaport tahdidi olmasa en kısa zamanda ülkeden çıkmanın planlarını yapıyorum.”*
- ❖ *“Devlete olan, yargıya olan güvenim bitti.”*
- ❖ *“Devlete saygı ve sevgim kalmadı.”*
- ❖ *“Devlete ve adalete güvenimi yitirdim. Bugün suç olmayanın, yarın suç olabileceği korkusu ve şüphesi ile devlete güvenim kayboldu.”*
- ❖ *“Devlete ve adalete olan güvenim bitti. Geleceğimin olmadığı bir yerde yaşadığımı hissediyorum.”*
- ❖ *“Devlete ve adalete olan güvenim çok çok çok sarsıldı. Artık söyledikleri hiçbir şeye inanmıyorum.”*
- ❖ *“Devlete ve adalete olan güvenim tamamen sarsıldı. Madem bu banka terörist bankası idi, neden kapatılmadı o zaman. Devlet vatandaşına kumpas kurdu, ya da sendika vb. devletin başındaki insanlar 13-14 yıl boyunca bu yapı ile beraber oldular, “Aldatıldık Allah affetsin” dedi ve olaydan sıyrıldı. Ben ise hiçbir destek ve beraberlik içinde olmadığım, ama kendi hakkımda kazandığım haklarım elimden alındı. Toplumda terörist muamelesi gördüm, tarifsiz duygular, anlatmak çok zor.”*
- ❖ *“Devlete ve adalete olan inancım kalmadı. Devlet kendi vatandaşına ve vatanını sevenlere eziyet etti.”*
- ❖ *“Devlete ve halka karşı güvenim kalmadı. İnsanların çoğundan nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Devlete ve hukuka olan inancım tamamen kayboldu.”*
- ❖ *“Devlete ve insanlara güvenim sıfırın altına indi.”*
- ❖ *“Devlete ve insanlara olan güven duygumu tamamen yitirdim Artık kimseden bir şey beklemiyorum.”*
- ❖ *“Devlete ve insanlara olan güvenim tamamen bitti. İnsanımızın ne kadar ahlaksız ve menfaatçi olduğunu gördüm. Vatan, millet, din, iman gibi kutsal değerlerimizin hepsini insanların kendi menfaati uğruna suiistimal ettiklerini düşünüyorum.”*
- ❖ *“Devlete ve insanlara olan inancım, maalesef önemli ölçüde azaldı.”*
- ❖ *“Devlete ve manevi değerlere hiç ama hiç güvenim kalmadı. Kendimi boşlukta hissediyorum. Bunun müsebbibi olarak bize bunu yaşatanları görüyorum.”*
- ❖ *“Devlete ve millete aidiyetim, onlara duyduğum sevgi, saygı, bağlılık tamamen bitmiştir. Toplum değerlerini reddediyorum. Bize bu muameleyi yapan ve ona destek olan, "FETÖ" iftirasını kullanan herkesten nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Devlete ve millete güvenim kalmadı. Ülkeyi terk etmek istiyorum.”*

- ❖ *“Devlete ve millete küskünüm. Türkiye’de insan olmak değil, devlet yalakası olmak önemli imiş.”*
- ❖ *“Devlete ve millete olan güvenim kayboldu. Hukuk vs. tamamen siyasi saikler ile karar veriyor olması da güvenimi yitirdi.”*
- ❖ *“Devlete ve millete olan güvenim tamamen sarsıldı Hayatımı milletime adanmış bir insan olarak, ideallerimi yıkma yolunda büyük bir adım oldu.”*
- ❖ *“Devlete ve millete olan güvenimi tamamen kaybettim. Kendimi vatansız hissediyorum.”*
- ❖ *“Devlete ve millete olan sevgimin sorgulanmasını dahi zül sayan, beni terörle hainlikle suçlanıyorum. Eğitime hizmet noktasında evini ihmal eden izin kullanmayan, 33 yıllık mesleğinde sadece 1 gün rapor alan ve mesleği başarılarla dolu olan ben ve benim gibi olan kişilere bu zulmü yapanları Allah'a havale ediyorum.”*
- ❖ *“Devlete ve milletime olan bağımlılık duygularım tamamen köreldi attık. Sadece eşimi ve çocuklarımı düşünüyorum bundan sonra. Türkiye yansa, geçer karşına çayımı içerim. O hale geldim yani.”*
- ❖ *“Devlete ve Müslümanlara olan güvenim tamamen bitti.”*
- ❖ *“Devlete ve özellikle haksızlık karşısında susan topluma dair umudumu yitirdim.”*
- ❖ *“Devlete ve topluma olan aidiyet duygum tamamen ortadan kalktı.”*
- ❖ *“Devlete verdiğim bütün emeklerim ve özverim için pişmanım, bunu hak etmemiştim.”*
- ❖ *“Devlete, yöneticilere, siyasetçilere güvenim kalmadı. Öz yurdumda çok garip hissettim kendimi.”*
- ❖ *“Devlete, adalet kurumlarına ve bunlara göz yuman topluma inancım kalmadı. Küstüm. Fırsatım olsa, bu ülkeden uzun süreliğine gitmeyi düşünüyorum.”*
- ❖ *“Devlete, adalete ve insanlara inancım kalmadı. Her gün içimde gelgitler yaşıyorum. Bizleri vatanımızdan soğuttular. Suç işleyenler cezasız kalırken, biz hiç suçumuz yokken açsız, işsiz kaldık. On binlerce insanı ve bunların ailelerini perişan ettiler. Yazacak o kadar çok şey var ki. Allah'ım sabır ver.”*
- ❖ *“Devlete, topluma, arkadaşlarıma güvenim, saygım, sevgim kalmadı. Benim için hayat boyu eğitim çok önemlidir, İhraç olduktan sonra, dikkatimi dağıtmak için üniversite sınavına hazırlandım, İngiliz dili ve edebiyatı bölümünü kazandım, işsiz olduğum için dondurmuştum, hâlâ işsizim, kaydım silinecek, atanana kadar maddi olarak çok sıkıntı yaşamıştım, ama o zaman bile fakirlik belgesi almak zorunda kalmamıştım. Kaydımı dondurmak için hayatımda ilk defa fakirlik belgesi almam gerekti. Girdiğim her yere sınavla girdim ve devlet kurumu olması, milletime hizmet etmemi sağlayacak gibi gelirdi, kamu sektörünü tercih ettim. Bunca emeğin karşılığı bir iftira ile hiç sayılmak ve hizmet etmek için vesileler bulduğum halkın emeklerimi, saygınlığımı, geleceğimi düşünmeden, sorgulamadan çiğneyip geçmesi. Soruşturma bile yapmadan, beni ihraç eden devlet ve devlete inanan toplum, bana güvenmiyor, ama (bence) daha kötüsü, benim artık devlete ve topluma güvenmeyecek oluşum.”*

- ❖ *“Devlete, Türklüğe, Müslümanlara., güvenim erozyona uğradı.”*
- ❖ *“Devleti baba olarak bilirdim. Ancak bu süreçte, devleti oluşturan bireylerin adalet yerine şahsi çıkarları uğruna her türlü kötülüğü yapabileceğini gördüm.”*
- ❖ *“Devleti ben böyle bilmiyordum, Devlet zulmetmez sanıyordum, toz pembe yaşamışım şimdiye kadar. Masum olanlar da iftiraya uğrayabiliyormuş ve bunu anlatmak çok zormuş.”*
- ❖ *“Devleti bir baba olarak görüyordum. Hatta 2016 Temmuz’da ...’yı rüyamda görmüştüm. Bana bir tokat atmıştı. Acaba beni uyarıyor mu diye yorumlamıştım. Devlet baba açlığını gidermek için evlatlarını yiyor. Tamamen gasp, haksızlık, hukuksuzluk.”*
- ❖ *“Devleti eşkiya olarak görmeye başladım.”*
- ❖ *“Devleti gerçekten sevdim ve severim, fakat şahısların devletini değil.”*
- ❖ *“Devleti hep bir baba ve anne olarak bilirdim, yanılmışım.”*
- ❖ *“Devleti sevmek, dürüst çalışmak, az biraz dindar olmak suçmuş. Beni dinlemeden birkaç tane yavşağın başka tabir bulamadım özür dilerim ifadesine binaen örgüt üyesi olmuşum.”*
- ❖ *“Devleti sevmiyorum, hem de hiç.”*
- ❖ *“Devleti yöneten ... Parti siyasi kadrolarıyla, cemaatin üst yönetimi arasında nasıl bir anlaşma yapıldı, neler yaşandı, bilemiyorum. Ancak sınav süreçlerinde yaşandığı belirtilen kopya vs. hukuksuz süreçlerle gelenler hariç, şahsi ve ailevi imkanlarıyla okuyup, bu ülkeye hizmet eden binlerce vatan evladı, insan kaynağı heba edildi. Bu süreç, bu kadar mağduriyete yol açmadan da yönetilebilirdi. Ama olmadı. Hiçbir şekilde hak etmediğimi düşündüğüm süreçten dolayı inancım adına, çocuklarımla geleceği adına, benden yardım bekleyen etrafımdaki bir yığın garip gurebaya yardım ve destek olmak zorunda kendimi hissettiğim için, yaşama zaman zaman kırılmalar yaşasam da tutunmak zorunda olduğumu kendime empoze ediyorum sürekli.”*
- ❖ *“Devleti yöneten siyasi kişilerin sistemli bir şekilde, vatandaşını tüm kurumlarıyla düşman görmesini her an yaşadım ve hissettim.”*
- ❖ *“Devleti yönetenler ve devlet batsın.”*
- ❖ *“Devleti yönetenlerle birlikte devlete adalete ve toplumun geneline olan güvenim tamamen bitti artık. Bu ülkede yaşamak istemiyorum. Zorla açık hava ceza evinde tutuluyorum sanki. Ülkeyi sevenleriyle baş başa bırakmak istiyorum.”*
- ❖ *“Devletim, suçluyla suçsuzu bunca zaman ayırt edemeyecek kadar aciz olmamalı. Suçlular cezalandırılmalı, ama suçlu olmayana da hakkını iade etmeli.”*
- ❖ *“Devletim ve milletime en iyi şekilde hizmet edip, kimsenin hakkını yemeden öğrencilerime en iyisini yapmaya çalıştım, gerektiğinde çocuklarımdan, eşimden feragat ettim, ama ödül olarak ihraç edildim. Kesinlikle hak etmediğim bir süreç yaşadım.”*

- ❖ *“Devletim ve milletimle ilgili duygularım olumsuzlaştı. Bir gün elimi kolumu sallayarak ülkeden gidebilme ihtimali olduğunda terk etmek için bir gün dahi beklemeyeceğim. En azından benden sonrakiler için bir başlangıç yapmış olacağım.”*
- ❖ *“Devletim ve ülkemi çok seviyorum. Gücü eline (devlet gücü dahil) geçirenler nasıl bu kadar zalim olur. Bunlara zulüm yapılırken zulme karşı çıkan yine benim gibileriydi. Herkesin zulme karşı çıkması, adalet dağıtan hukuk sistemi tek kurtuluşumuz.”*
- ❖ *“Devletimden ve insanlarımdan tamamen soğudum artık. Haksız hukuksuz yere zulüm gördük, işimizden çıkarıldık. Ne kuranda ne de kanunlarda olmayan şeyler yapıldı masum ve mazlum insanlara. Ama hak birdir deyip, kendimi teselli ediyorum.”*
- ❖ *“Devletime aidiyet hissetmiyorum artık.”*
- ❖ *“Devletime bağlılığım ve sadakatim her daim sürecektir, fakat yönetenlere ve yargılayanlara karşı zerre miktarınca güvenim yoktur.”*
- ❖ *“Devletime bayrağına sevgi duyarım. Ama devlet gücünü kullanarak insanlara zulmedenlerden dünya ve ahirette davacıyım.”*
- ❖ *“Devletime çok bağlı birisiyim. Devletimin bir gün bana sahip çıkacağından eminim. Bana bu zulmü yapanların belli bir grup olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Devletime çok kırgınım.”*
- ❖ *“Devletime güvenim bitti, insanlara olan sevgim ve hoşgörüm eskisi gibi değil. Bizim yaşadığımız sıkıntıyı, bu zulme karşı susanlar ve destekleyenler aynısını yaşamadan ölmesinler inşallah.”*
- ❖ *“Devletime güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Devletime güvenim tam, ama hükümetimle problemlerim var.”*
- ❖ *“Devletime hakkımı helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Devletime her zaman sadık kalarak görevimi ne pahasına olursa olsun yaptım. Bu yapılanlar beni çok üzdü ve devletime kırgınım. Çünkü hakkımı arayacağım bir tanecik bile merci yok. Herkes korku içinde ve bu dayatılan baskıya boyun eğiyor.”*
- ❖ *“Devletime karşı asla ihanet etmedim, yine etmem. Bu adaletsizliği hak etmedim.”*
- ❖ *“Devletime kırgınım. Yurt dışında iş bulabileceğimi bilsem ve gitme imkânım olsaydı giderdim. Çocuklarımı da imkânım olsa yurt dışına gönderirdim.”*
- ❖ *“Devletime küsmedim, küsmem, ancak iktidar hukuksuz, adaletsiz ve intikam duygusu ile zulmetti. Çocuklarımdan adalet ve devleti yönetenlere güveni kalmadı. Dünya ahiret hakkımı arayacağım. Hakkımızı haram ediyoruz.”*
- ❖ *“Devletime küsmedim, sadece hayal kırıklığına uğradım. Ama yöneticilerin, adaletsizliğini unutmayacağım.”*
- ❖ *“Devletime küstüm, toplumdaki ümidimi yitirdim.”*

- ❖ *“Devletime nerdeyse nefret etme noktasındayım. Düzeleceğini sanmıyorum adaletin.”*
- ❖ *“Devletime olan güvenimi kaybettim. İlk fırsatta yurt dışına gidip vatandaşlıktan çıkmak istiyorum.”*
- ❖ *“Devletime ve adaletine güvenmiyorum. Hayatım boyunca tek bir kanuna bile karşı gelmeden terörist damgası vurdu.”*
- ❖ *“Devletime ve dindar kesime olan güvenim tamamen bitti, asla ikisini de güvenmiyorum.”*
- ❖ *“Devletime ve milletime güvenim kalmadı. Bu kavramlar benim için hiçbir anlam ifade etmemekte, adaletin birilerinin lütfu olduğunu, hak olmadığını gördüm.”*
- ❖ *“Devletime ve milletime kırgınım.”*
- ❖ *“Devletime ve milletime vermedik bir canım kaldı. Bu süreçte 5,5 aylık çocuğumuzu kaybettik.”*
- ❖ *“Devletime yıllarca hizmet ettim, canım pahasına hiçbir suçum yokken bu zulme maruz bırakıldım. Onları hangi dinin mensubu iseler inandıkları Allah’a havale ediyorum.”*
- ❖ *“Devletimi, milletimi, vatanımı, bayrağımı hep sevdim, seviyorum ve seveceğim. Meslek hayatım boyunca hep devletim için, daha iyisini nasıl yapabilirim düşüncesiyle hareket edip, özveriyle çalıştım. Kamu hakkıdır diye telefonumu bile çalıştığım kurumda şarj etmedim. Fazladan kendim için bir kâğıt kullanmışımdır diye, çalıştığım kuruma cebimden ücret bıraktım. Maalesef terörist damgası yedim.”*
- ❖ *“Devletimi suçlamak istemiyorum. Yaşananlar sadece fillerin tepinmesi, doğal olarak çimlerin ezilmesi olarak görüyorum.”*
- ❖ *“Devletimi ülkemi çok seviyorum, ama bu yapılanlara ses çıkarmayanları ve bu zulmü yapanları asla affetmeyeceğim.”*
- ❖ *“Devletimi, vatanımızı çok seviyorum. Ömrü hayatımda silah görmedim, ancak silahlı terör örgütüne üye olmaktan yargılandım. Çok üzülüyorum ve zoruma gidiyor.”*
- ❖ *“Devletimi ve milletimi çok seven biri idim. Devletime ve milletime yapabileceğim bir şey olduğunda hep gönüllü oldum, ama uğradığım bu muameleden sonra artık her şey benim için değişti.”*
- ❖ *“Devletimi ve vatanımı eskisi kadar değerli, vazgeçilmez bulmuyorum. Kapıları açsalar hemen giderim.”*
- ❖ *“Devletimi, milletimi çok seviyorum. Bu açıdan sıkıntı yok. Ancak yönetici ve idarecilerin; hakkı, adaleti tecelli etme konusunda isteksiz oldukları için süreci sürekli sürüncemede bıraktıklarını düşünüyorum. Dolayısıyla adalet tecelli etmediği için mağduriyetimiz devam ediyor.”*
- ❖ *“Devletimin bana bazı sebepler vasıtasıyla tuzak kurduğunu, hatta iftira attığını düşünüyorum. Bunu bile bile, isteye isteye kasten bilinçli bir şekilde uygulandığı düşünüyorum.”*

- ❖ *“Devletimin ciddiyetine yakıştıramadım, yaşadığım hukuksuzluğu. Ben bu durumu rüyamda görsem inanmazdım.”*
- ❖ *“Devletimin nazarında değil, şu an devletimin yöneticilerince maalesef vatan haini konumundayım.”*
- ❖ *“Devletimin nerede mazlum biri varsa sahip çıkmasını beklerken, ülkemde binlerce mazlumun olmasına sebep olanlara karşı öfkeliyim. Ancak bir o kadar da çaresizim. Adaletin bir ülke için olmazsa olmaz bir unsur olduğunu tüm benliğimle hissettim.”*
- ❖ *“Devletimiz vefasız.”*
- ❖ *“Devletimize asla ama asla küsmeyiz. Birkaç kendini bilmez insanların verdiği karar, anca bizde sinek ısırığı kadar yer yapar. Ama içimizde yaşadığımız sıkıntılar çok ağır oldu. Bütün hayaller yıkıldı.”*
- ❖ *“Devletimize karşı yanlışım olmamıştır, olmayacakta.”*
- ❖ *“Devletimizin bana ihraç ettiğini, birinin arkamdan bıçakladığını hissediyor ve bu ülkede yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Devletimle herhangi bir sorunum yok. Devletim için yaptıklarımı bir daha yaparım, ama bunu bana yaşatanları ilk önce Allah’a daha sonra da yeryüzünde insanların ve adaletin vicdanına teslim ediyorum.”*
- ❖ *“Devletin açtığı, vergi aldığı bir yurt yüzünden, dersane yüzünden işimden olmak ve bu adaletsiz düzenden, sadece halk olarak benim zarar görmem devlete olan inancımı güvenimi tamamen bitirdi. Siyasi idaren gerçekten doğru yapsa dahi, yaptığı hiçbir iş umurumda değil. 0(sıfır) hükmünde, bir daha benim ve ailem için bittiler.”*
- ❖ *“Devletin, adalet anlayışına güvenim kalmadı. Demek ki güçlü, zengin olmak gerekiyor, suçsuz olduğunuzu ispat etmek için.”*
- ❖ *“Devletin adaletsiz, zorba ve zalim olduğunu gördüm.”*
- ❖ *“Devletin artık bittiğini, 100 yıl önceki Ermenilere yapılan tehcirin bir benzerini yaşattığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Devletin asıl evlatlarının bilinçli, zulme tabi tutulduğuna inanıyorum.”*
- ❖ *“Devletin bana yaptığı muamele umurumda değil, benim için devlet diye bir şey yok artık.”*
- ❖ *“Devletin bir bireyi olmadığını hissettim. Devlet bir elit grup adına sahipsiz bütün üyelerini ötekileştirip kendinden uzaklaştırıyor.”*
- ❖ *“Devletin bize bu muameleyi yapmasını hazmedemiyorum.”*
- ❖ *“Devletin bu kadar zulüm aracına dönüşebileceği hiç aklıma gelmezdi. T.C. bu kadar temelsiz ve birilerinin oyuncağı olmasına çok şaşırđım. Artık benim bir vatanım yok. Bütün bu yaralar, travmalar nasıl sarılacak merak ediyorum.”*

- ❖ *“Devletin bu muamelesinden dolayı adeta tıkanık. Çektiğimiz sıkıntılar çok ağırdı. Ailemin ve eşimin anlayışlı olması sebebiyle bu yükü beraber omuzlayabildik.”*
- ❖ *“Devletin de milletin de Allah belasını versin.”*
- ❖ *“Devletin gidişatına üzülüyorum. Türkiye’ye yazık ediyorlar.”*
- ❖ *“Devletin görevi vatandaşı illegal yapılardan korumaktır, ama bunu yapmadığı gibi saçma sapan ve kanunsuz üstünlerin hukuku yöntemiyle, insanları cezalandırma yoluna gidilmiştir.”*
- ❖ *“Devletin hakkını yıllarca, elimden geldiği kadarıyla korumaya çalışan biri olarak, yapılan muamele benim için tam bir hayal kırıklığıdır.”*
- ❖ *“Devletin her dönem birilerine zulmettiği gerçeğini bu defa da biz yaşadık. Hukukun ve özgürlüklerin önemini daha iyi anladım. Ülkeye olan aidiyet duygumu kaybettim. Pasaport yasağı dolayısıyla kendimi açık cezaevinde hissettim.”*
- ❖ *“Devletin herkesin devleti olduğuna inanamaz oldum. İslam’la olan çok yakınlığım neredeyse bitti. Cuma namazına dahi, imam hutbe konusunu okuduktan sonra gidiyorum. Demokrasiye, insan haklarına inanmaz oldum. Millet kavramını sorgular oldum. Diyanet işlerini inanılmaz buluyorum. Siyaset kurumlarını ve sivil toplum kuruluşlarına inanmıyorum. Kısaca iyi bildiğim tüm değer yargılarım yıkıldı.”*
- ❖ *“Devletin imkanlarını kullanmaktan imtina eden, yolluk almaktan kaçınan birisi olarak 25 yıl içinde doktor raporu dahi olmayan bir memurdum. Devleti FETÖ’ye peşkeş çekenlerin, binde birini yapmamış birisi olarak, beni vatan haini konumuna soktular. Yargılamada beraat ederken, idari tek ifadem bile alınmamışken ve yargılama sonucunu beklemeden ihraç edildim. Bunu kabul etmemiz mümkün değil. Eşim hâlâ polis ve çalışıyor. Hiçbir suçlamayla karşılaşmadı, ama benden dolayı eşim ve 3 çocuğum büyük sorunlar yaşadılar. Bunun telafisi mümkün değil.”*
- ❖ *“Devletin insanlara zulmettiğini kabul etmezdim önceden. Ama gördüm ki devlet denilen şey birilerinin eline güç geçtiğinde kendisi gibi düşünmeyen insanları nasıl silindir gibi ezip geçtiğine şahit oldum. Öyle şeyler yazmak istiyorum ki yazsam başım büyük belaya girecek, en iyisi susuyorum. Ama bana ve aileme bu zulmü yapanlar er ya da geç yargılanacak.”*
- ❖ *“Devletin işleri kendine göre nasıl yontabileceğine şahit oldum. Bize söylenenlerin aslında gerçeği yansıtmayacağını, devlet erkinin siyasi idare ile birlikte nasıl adaletten soyutlanacağını öğrendim.”*
- ❖ *“Devletin kılına zarar gelmesin diye çalışırken, bu yaftanın yapıştırılması çok kötü.”*
- ❖ *“Devletin olaylara soğuk kanlı yaklaşım suçluyu suçsuzu ayırmasını beklerdim. Devlet baba bunu yapmalıydı. Birde siyasal İslam’dan kim olursa olsun bir beklentim kalmadı.”*
- ❖ *“Devletin şefkatli yüzü sadece dayısı olanlara imiş.”*
- ❖ *“Devletin tarihsel süreç içinde ne olduğunu bildiğimden çok etkilenmedim. Sadece arkadaşlarımdan ayrı kalmak yordu beni ve yoruyor. Onun dışında zaten muhalif ve sosyalist olmamdan ötürü beklediğim bir süreçti.”*

- ❖ *“Devletin ülkesini seven ve hizmet edenleri sevmediğini istemediğini düşünüyorum. FETÖ adı altında birtakım hesaplaşmaların olduğu, bilindiği halde buna yönelik en ufak bir çaba görmediğim için, ülkem adına üzgünüm, yine de adalet sistemi işin bir yerinde işlevini yerine getirir diye bekliyorum.”*
- ❖ *“Devletin ve insanların gerçek yüzünü görmüş olmanın ve bu ülkede hiçbir değer ile kutsalın olmadığını acı olarak tecrübe ettik.”*
- ❖ *“Devletin ve sistemin kendi yarattığı kötülükleri bizim gibi masum insanları işinden ve ekmeğinden ederek cezalandırma yöntemi uyguladığını düşünüyorum. Barışı ve insan yaşamını savunmanın dünyanın en güzel duygusu olduğuna olan inancımı asla yitirmedim.”*
- ❖ *“Devletin yıkılmasını istiyorum. Çok öfkeliyim.”*
- ❖ *“Devletin, adil olması gereken hukuk, insanların tavırları, bu ülke ile kurduğum hayallerin bitmesine neden oldu. Şu anda bana dokunmasınlar, daha fazla hayatıma müdahale etmesinler; hiçbir şey talep etmiyorum, işleri de onların olsun psikolojisindeyim. Anksiyete ile hayatımıza devam ediyorum, çocuğumun geleceği için birçok endişem var.”*
- ❖ *“Devletinden değil, ama onu yönetenlerden nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Devletine bağlı bir insan iken, bir anda terörist ilan edildim. Bu duygu tarif edilemez asla.”*
- ❖ *“Devletine ve milletine tam bağlı, Allah inancı ve korkusu olan bir askerdim. Görevimi her zaman en iyi şekilde yapabilmek için çabalardım. İşimi çocuklarımdan bile önce tuttum birçok zaman. Devlete karşı zerre suç işlemedim. Evet dini duygularım gereği önceden görüşüyordum, cemaatten birileriyle. Asla FETÖ (örgüt) ile ilişkim olmadı. Şimdi hain muamelesi görüyorum. Eşimin ailesinin evine sığındık. Ölmeyi bekliyorum, gerçek mahkemeye çıkabilmek için.”*
- ❖ *“Devletime 17 yıl boyunca rapor dahi almamış biri olarak çok kırgınım.”*
- ❖ *“Devletini, ülkesini, mesleğini çok seven aldığım maaşı hak etmeye çalışan biri olarak bunları kesinlikle hak etmemiştim. Artık yaşadıklarım hiçbir şeyle telafi edilemez.”*
- ❖ *“Devletin inşesine dahi kıyamazken vatan hainliği ile suçlanıp, sorgusuz sualsiz işten atıldım, çok acı.”*
- ❖ *“Devletle aramdaki sözleşme anayasadır. Bir vatandaş olarak anayasaya dayanarak düzenlenmiş hukuk kuralları ve kanunlardır beni bağlayan. Yaşadıklarım "devlet", "toplum" ve "aidiyet" kavramlarını sorgulamama neden oldu. Devletin aramızdaki sözleşmeyi ve hukuku tek taraflı ve keyfi olarak bozduğunu üzümlere tecrübe ettim. Hukuksuzlukların benden önce de pek çok kesime uygulandığını, dahası devletin hiçbir zaman bunlarla yüzleşmediğini, toplumun kolektif hata ve ötekileştirme davranışları da özeleştiride bulunmadığını da tespit ettim. Sonuç olarak devlete güvenmiyor, topluma saygı duymuyor, ikisine de aidiyet hissetmiyorum.”*
- ❖ *“Devletle olan duygusal bağım her geçen gün azalıyor.”*

- ❖ “Devletle ve Türkiye ile olan fiziksel ve duygusal bağım koptu. Tarihi sorgulamaya başladım. Baskı gören bütün kesimlere karşı daha duyarlı olmaya başladım.”
- ❖ “Devlette asıl vatan hainleri, bayrağın arkasına sığınarak her türlü yolsuzluk ve pisliği yapanlar yüzünden ihraç olmak ve bu tür insanların kurumların başında olmasını hazmedemiyorum.”
- ❖ “Devlette masum suçlu ayırımının yapılması için gerekli özen yapılmadan, işlemlerin yapılması çok büyük mağduriyetler oluşturmaktadır. Adalet ve hukuk devleti kurallarının ortadan kalktığını ve kanunsuz uygulamaların (kurum kanaati gibi) yapıldığını görmek adalete olan güvenimi sarstı.”
- ❖ “Devlette, meğerse adalet yokmuş, bir öğretmen olarak yıllarca devletin şefkatli kolları derdik, eğer koca bir yalanmış.”
- ❖ “Devletten de halktan da nefret ediyorum.”
- ❖ “Devletten önce millet, hatta bireyin geldiğini düşünen biri oldum. Hep ama devletimi, ülkemi de severdim. Ama şimdi bu ülkenin başarısı, iyiliği, bu zulmü yapanlara mal edileceği için muhtemelen, istemiyorum. Buna sessiz kalan milyonlar ile ortaklık istemiyorum. İşime heves ve heyecanımı kaybetmemiş olmaktan dolayı mutluyum...”
- ❖ “Devletten ve halktan tiksiniyorum.”
- ❖ “Devletten ziyade, devletin içine sızmış hainlerin bu oyunu kurguladıklarını düşünüyorum ve siyasi iktidar da bu işin maşası. Ülkemi her şeye rağmen seviyorum.”
- ❖ “Din afyondur (hâlâ 5 vakit kılıyorum).”
- ❖ “Din, yaşam, insan ve adalet duygularım tamamen değişti.”
- ❖ “Dipsiz kuyularda kaldım.”
- ❖ “Doğduğumdan beri vatanım olan bu topraklarda bizi parya durumuna düşürdüler. Asıl aldatılan kendimizi hissettik. Çoluk çocuk depresyon geçiriyor.”
- ❖ “Dünya adına bir beklentim kalmadı (bu aslında iyi oldu). Devlet adına zulüm işleyenlere üzülüyorum. Ufak bir menfaat için, korku ya da kinin etkisiyle belki de ahiretlerini mahvediyorlar.”
- ❖ “Dünya, imtihan dünyasıdır. Başınıza gelenlere bu gözle bakabilirsiniz, her şey çok kolaylaşır. Bu olaylarda, bulunduğum yerden ve durumumdan son derece mutluym. Allah'a binlerce hamt ve senalar olsun. Dünya hayatının geçici olduğuna ve yaptığımız her şeyin hesabını vereceğimize inanyorsak, ona göre yaşamalıyız. Haksız yere zulme uğruyoruz, Sokrat'ın dediği gibi haklı yere olsa daha mı iyi? Allah elmas ile kömürü birbirinden ayırmak için kullarını imtihan ediyor, üzüntüm çevremde bu kadar kömür ruhlu insanlar olduğunu bilmemek. İçinde zerre kadar iman olan kişilere Allah hidayet versin, doğru yolu gösterebilir. Hidayeti mümkün olmayan zalimleri de iki cihanda kahru perişan etsin.”
- ❖ “Dünya yansa umurumda değil. İntihar etmeyi çok düşündüm, ama dinim buna izin vermiyor.”

- ❖ *“Dünyadaki en kutsal haklarından biri savunma hakkıdır. Bu hak verilmeden sorgusuz sualsiz işlem yapılarak, yıllarca emek verdiğim her şey elimden haksızca alındı.”*
- ❖ *“Dünyanın rahat yeri olmadığını çok çok iyi anladım.”*
- ❖ *“Dünyanın herhangi bir yeri buradan daha iyidir. İncancımız mı, devlet mi? Devlet, dinin yerine geçti. Ne işim var bu memlekette., milletimiz bu muymuş? Tanısı dışına çıkan canlılar gibiyim. Çevremde bu kadar bozukluk nasıl varmış hayret.”*
- ❖ *“Dürüst ve özverili çalışmak yetmiyor, biraz da yalaka olmak lazım.”*
- ❖ *“Duygularım sürekli değişiyor. Bazen bunun bir imtihan olduğunu, sadece sabretmem gerektiğini, günahlarımın kefareti olduğunu, kimseyi suçlamamam gerektiğini düşünüyorum. Bazen bu muamelelere uğrayacak en son kişi bile olamayacağımı bilip, bana bunları yapanlardan nefret ediyor, beddualarını esirgemiyorum. Sonra yine beddua ettiğim için değil de sabretmediğim için üzüliyorum, kendime kızıyorum. Hiç kimseyi görmek, konuşmak istemiyorum. Herkes ikiyüzlü ve nankör gibi geliyor, düşünüyorum. Kimseyi suçlamıyorum.”*
- ❖ *“İşimi geri döndüğüm zaman, karşılarında öfkesini, nefretini büyütmiş çok daha güçlü, misliyle muhalif bir insan bulacaklar.”*
- ❖ *“Eğer 25 yıl devlet memurluğunda (beklentisiz ve mesai mefhumu gözetmeden çok çalıştığım için) arkadaşlarından defalarca “enayi” lafını işiten, beni bile FETÖ ile ilişkilendiriyorlar ve görevden ihraç ediyorlarsa, herkes her an, her suçlama ve yaptırımla karşılaşabilir, hukuki güvenlik falan yok diye düşünüyorum. Tek öğrenebildiğim, dosyamda hiç ikamet etmediğim bir şehirde cemaat yurdunda kaldığıma dar bir ihbar dilekçesi varmış. Onu da öğrenmek suçmuş. Bir hukukçu olarak savunma hakkını kullanamamak ve etrafımda duyduğum mağduriyet hikayeleri beni çok üzüyor. İşe iade edileceğime incancım devam ediyor, ancak geri döndüğümde eskisi gibi özverili çalışabileceğimden pek emin değilim.”*
- ❖ *“Emeklerimin boşa gittiğini, bir hiç olduğumu, değersiz olduğumu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Emeklerine zorbaca el konulan herkesin hissedeceği öfke ve zorbalığa katlanmak zorunda olanların içindeki sıkışmışlık duygusu.”*
- ❖ *“Emekli hakkım olduğu halde, milli savunma bakanı bir yıldır KHK’lıların emeklilik işlemlerini onaylamadığı içi emekli olamıyorum. Genel Sağlık Sigortasını, para yatırmak durumundayım. Birikimlerim OYAK’tan aldığım bitmek üzere. Bizler emekli edilmeyerek te cezalandırılıyor.”*
- ❖ *“Devlete ve millete karşı duygularım tamamen bitti. Adalet yok, hukuk yok, kanun yok, aidiyet duygusu kalmadı, mahkemeler sonunda vatandaşlıktan çıkma yolunu bile deneyeceğim.”*
- ❖ *“Devlete, adalete ve milletime sevgim, saygım ve güvenim tamamen bitti.”*
- ❖ *“Devlete artık hiç güvenmiyorum.”*
- ❖ *“Devlete, adalete güven, saygı, aile boyu kayboldu.”*

- ❖ *“Emsallerini tarihte bulabileceğimiz bir akıl tutulmasıdır ülkemizde yaşanan. Böyle bir süreç ancak inanç, kişilik, inat ve benzer moral değerler sayesinde az bir hasarla atlatılabilir. Devletin bir tüzel kişilik olduğunu bilecek kadar okumuşluğum var, ancak; devlet aygıtını kullanma yetkisini elinde bulunduranlar dönem itibarıyla yaptıkları haksızlıkların bedelini ödemeli. Bunun için, bir dönem desteklediğim siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları ve benzer oluşumlara karşı muhalefet etmeyi insanlık onuru gereği sayarım. Bu muhalif tutumla, asla yaşadığım mağduriyetle birlikte başlamadı... Süreçle beraber, teorik olarak zihnimde taşıdığım evrensel değerleri, hayat sahasında tatbik etmekten geri bırakmayacak bir ruh hali kazandığımı hissediyorum. 'Mevcut halde mazlum ve mağdur olan, bir evvelki aşamada bana zulmeden dahi olsa, onun haklarına kavuşması için elimden geleni yaparım, cümlesini tereddüt etmeden kurarım. Bununla beraber, kişisel inançlarımız, benimsediğimiz değerler ne kadar ulvî olursa olsun, toplumsal yaşamın temel direğinin hukuk olduğuna dair kanaatim pekişti. Öyle ki; bu süreçte ben ve benim gibi yüzbinlerce masuma bu zulmü reva görenlerin, dini inançlarımız gereği, Allah'la aralarındaki bağdan azade olarak, bu dünyada tüm yaşattıklarına rağmen, hak ettiklerinin ötesinde bir cezaya çarptırılmamaları için sağlıklı bir yargı sürecinden geçirilmelerini tüm kalbimle dilerim. Böylece, ahiretteki azapları da bir nebze hafifleyebilir. Bu dünyada bizim içine düşürüldüğümüz durum bazılarında para, makam, iltifat ve itibar kazandırmış olabilir, fakat; yaptıkları haksızlıklara mukabil onların göreceği azabın benim mertebemi yükseltmeyeceğini biliyorum. Bunun için, bu zulme rağmen, inancım gereği, hiç değilse topluma karşı bir suç işlemek adına 'İyi' olma çabamı sürdürüleceğim. Yaşadıklarının bir hikmet dahilinde olduğuna inanmakla teselli bulduğum çocuklarımızın da “kul hakkı” bilinciyle yetişmeleri için örnek olmaya çalışacağım. Bu süreci yaşatanların cezalandırılmasına gelince, yürekte dilerim, pişman olup mağdur ettiklerinden af dilemelerini. Fakat; canlar gitti, bu saatten sonra hukuk zemininde atılması gereken adımları atmamak, bu insanları hiç değilse beşerî bir sistem içinde hak ettikleri cezaya çarptırılmaları için uğraşmamak, sadece sürecin mağdurlarının hakkını değil, gelecek nesillerin hakkını da gasp etmek olur. Asıl hesabınsa, mahşere kaldığına inanan bir mağdur olarak, yürekte temennim, adaleti sağlamaya çalışan gerçek hukuk devletlerinin insanların saadetini öncelediği bir dünya düzeni.”*
- ❖ *“En azından suçum tebliğ edilip savunmam alınabilirdi. Ama olmayınca alınamıyor. Şahsi husumetlerin bu noktaya gelmesi, beni bilir savunur dediklerimin sessizliği. Tabi ilk etapta herkese yayılan ByLockçu imiş şayiasının büyük katkısı. Elbet hesaplaşacağız birileriyle.”*
- ❖ *“En çok işimden edilmek, beni çok üzdü, bir alakam olmadığı halde işten atılmam bunu doğrular nitelikteydi. Hamileliğimin son zamanları psikolojik olarak zor geçti, bebeğim huzursuz doğdu.”*
- ❖ *“Ergenlik çağındaki kızımın ve benim adalet duygusu tamamen rencide oldu. Kızım deist oldu, benim de adalet anlayışım ve inandığım tüm değerler yerle bir oldu. Şimdi boşlukta savrulan yaprak gibiyim, kime neye inanacağımı bilmiyorum, yaşamak çok anlamsız ve yersiz.”*
- ❖ *“Esasen kendileri bu safta olanlar bana bu kelimeyi kullanıyor. Aynı nitelemenin şimdi ittifak halindeki Ergenekon davasına konu olanlar için de söylendiğini kendim de maruz kalınca öğrendim. Gerçek pislik safra, İslam ülke toplumlarını hangi sıfatla olursa olsun ötekileştiren, bölen kafirlere eş başkanlık yapanlar ve yardımcıları ile soru, makam, para çalan ve bunlara seyirci kalan tüm kişilerdir. Zaman, tarih bunu bize gösterecektir, inşallah.”*

- ❖ *“Eşim çalışma hayatı boyunca hak ettiği harcırahları bile almazken, daire başkanlığına varıncaya kadar bulunduğu görevleri sırasında devletin kuruluşuna kadar sahip çıkarken "hain" damgası yedi. Bundan daha üzücü, kırıcı bir şey olamaz.”*
- ❖ *“Eşim ve ben daima vatanımız ve milletimiz için çalışan öğrencilerimizi kendi yavrularımız olarak gören fedakâr öğretmenlerdik. Eşim tutukluluğu ve ihracı hak etmedi. Ben de ihraç edilmeyi hak etmedim. Artık bu olumsuz surecin bitmesini istiyoruz. Önce eşimin özgürlüğüne kavuşmasını, sonra da çok sevdiğimiz öğretmenlik mesleklerimize ve yavrularımız olarak gördüğümüz öğrencilerimize kavuşmak istiyoruz. Yine ahlaklı, vicdanlı, tertemiz bireyler yetiştirmek istiyoruz.”*
- ❖ *“Eşim 7 aydır mahkeme günü bekliyor cezaevinde. Ben iki çocuğum evde yalnızım. Duruşması hiç olmadı. Bobini 2,5 liradan bone kesip, ekmek parası çıkarıyorum. Çocuklarımın gerçekleri öğrenmemesi için yüzüm hep gülüyor. Psikiyatriye gittim ne yapayım diye. Gerçekleri anlat dedi. Ne yapayım dedim, güvendiğim devlet bize bunları yaptı, suçsuz babanı cezaevinde deyip devlet düşmanı mı yetiştireyim. Yarın bu çocuklar öğretmen, polis olacak belki. Ya da baban bu suçtan cezaevinde deyip kahramanlarını tek kalemde sileyim mi. Suçsuz olduğunu bile bile. O da tıkanıp bir şey söyleyemedi. Kullandığım ilaçlar olmasa, şu an çoktan canıma kıymıştım. Rabbim gösterecek on tırnağımla bunları yapanların sebep olanların gırtlığına yapışıp hesap soracağım. İçindeki öfkeyi ve hayal kırıklığını size anlatmam mümkün değil. Maalesef bütün bunlara sebep olanlar da (darbeyi yapanlar) darbeden sonra bizi bu hale koyanlar da Müslüman görünümlü insanlar. Artık dindar görünen insanlardan kaçır olduk.”*
- ❖ *“Eski zulümlerin nasıl yapılabildiğini kabullenemezken, devletin ve milletin nasıl alet edildiğini birebir yaşadım. Rabbimin zalimle mazlumun sınavının devam ettiğini gördüm.”*
- ❖ *“Eskiden sağ görüşlü ve muhafazakardım, artık değilim.”*
- ❖ *“Eşkiyalar devlete çöreklandılar, kişisel hiçbir sorunum yoktur, ben yine yolumu buldum, ama ülkeyi, arkadaşlarımı, koca bir nesli yerle bir ettiler. Üzüntüm sıkıntım tamamen bundandır.”*
- ❖ *“Evrensel değerlere sahip bir insan oldum. İnsan haklarının kutsallığını kavradım. Medeniyetin ölçüsünün adalet anlayışı olduğunu anladım.”*
- ❖ *“Evsiz, yuvasız hissediyorum.”*
- ❖ *“FETÖ’yle hiçbir kriterim yokken ihraç edilmem, devlete olan güvenimi bitirdi. Halen adalet gelmedi. Göreve iademi bekliyorum.”*
- ❖ *“Fişleme ve soruşturmalardan dolayı özgür hareket edemedim, düşüncelerime terörist damgası vuruldu.”*
- ❖ *“Gecem gündüzüm birbirine karıştı, sağlıklı uyku diye bir şey kalmadı, uyanık kalmak istemiyorum, ama sorun da bu ya uyuyamıyorum, kafamda sürekli düşünceler, gelecek kaygısı, belirsizlik iş bulamamanın verdiği stres, sevdiğim kişiyle evlenememenin verdiği üzüntü, 45 bin TL borç, sanki dünyanın yükü omuzlarımda, genç yasta kendimi 70 yaşında bir insan gibi hissediyorum. Hiçbir şey tat vermiyor, öylesine gün geçiriyorum. Ümitlerim tükendi, sık sık alkol kullanıyorum, eskiden çok nadir yapardım bunu, ama şu an param olsa her gün alkol kullanırım. Çünkü aklımla yaşamak bana eziyet oldu. Derin bir çukurdayım ve çıkmak için hiçbir ümidim de yok.”*

- ❖ *“Geçmişin telafisi olmayacak bu bilinmeli, ama en azından gelecekte bu millet ve devlet adalet ile yaşamalı.”*
- ❖ *“Geçmişinde hiçbir gayri meşru hareketi bulunmayan ve anayasaya karşı en ufak bir suç işlemeyi bırakın sivil toplum bilinciyle bu ülkenin demokrasisinin gelişmesi için gecesini gündüzüne katmış düşünce kuruluşu, dernek, kulüp kuruculuğu yapmış olan şahsıma; devlete ve millete hainlik ettin diyolarlar. Asıl olan; devletim ve milletim bana ihanet etmiştir. Lanet olsun bu ucuzluğa.”*
- ❖ *“Geleceğe umutla bakmak için, umudumu kaybetmemek için yoğun bir çaba sarf ediyorum. Her şeye rağmen bir gün hakkımızı alacağımıza inanıyorum.”*
- ❖ *“Geleceğimden karamsarım.”*
- ❖ *“Gelecek kaygısı taşıyorum.”*
- ❖ *“Gelecekle ilgili hayal kuramamak kadar kötü bir şey yokmuş. Özgürlüğün alınma korkusu da eklenince bazen ümitlerimizin bitme noktasına geldiği oluyor.”*
- ❖ *“Gelecekte aile kuramında eş ve çocuklar için uzun süreli planlama yapma ya da herhangi bir şekilde gelecekle ilgili bu ülkede bir yaşam kurmanın güvenilir bir tarafının kalmadığı ağır basmaktadır.”*
- ❖ *“Gençlik yıllarımdan beri milliyetçi ve devletçi bir insan iken, şu an bu hükümet yüzünden nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Gerçek bir terörist olsaydım ya da bir hırsız, tacizci, gaspçı olsaydım gerçekten daha kıymetli, daha da el üstünde tutulacağımı düşündüm. Bunu düşünmeme binlerce sebep söyleyebilirim. Parkta oynayan çocuklara gürültü yaptıkları için kurşun sıkıp birini yaralaysaydım daha az başım ağrırdı diye düşünmeme sebep olacak olaylar görünce çok üzülüyorum.”*
- ❖ *“Gerçek suçlularının yerine olan bir sürü dini imanı için çalışan ya da iyi niyetli olan gariban Anadolu'nun tertemiz vatandaşına oldu. Yapılanlar tamamen haksızlık, zulüm, ama tarih bunu da yazacak.”*
- ❖ *“Gerçekten bu hain yapıyla bir ilişkim olsaydı, hiç üzülmezdim. Ancak haram olmasın diye faizsiz bankada hesap açmam beni bu duruma düşürdü. Yine de pişman değilim, ahirete inancımız var. Kim haklı, kim haksız hesaplar ortaya çıkacak nasıl olsa.”*
- ❖ *“Gerçekten suçu olanlardan sonuna kadar hesap sorulmalı. Ancak hiçbir suçu olmayan gariban insanların üzerine gidilip toplum bu insanlara karşı kıskırtılıyor.”*
- ❖ *“Gerek darbe dönemlerinde, gerek 28 Şubat zamanında, Ergenekon davaları ve son OHAL döneminde, adaletin yok sayılması elinde güç bulunduranların adaletsizce davranmaları, ümitsizliğe itiyor insanı. Ülkenin geleceği hakkında karamsarım.”*
- ❖ *“Gönlüm rahat. Zerre kadar yanlış olmadı hayatımda. Muhteris kişiler hedef tahtası ve siyasi malzeme olarak bir kesimi seçti. İdama götürseler de ben haklıyım. Günahsız, masumum. Adalet yerini bulur mu. Bu memlekette asla. Ama mahşerde her şeyin bir karşılığı olsa gerek.”*

- ❖ *“Görev yaptığım sürece ne devletime ne de vatandaşlarıma anayasa ve mevzuatların dışında bir işlem yapmadım. Aksine maddi ve manevi fedakârlıktan kaçınmadım. Özveriyle gece gündüz sahiplendiğim devletimin ve milletimin bu olaylarda yüzüstü bırakması, sorgusuz sualsiz en ağır suçlamalarla yargılaması, tamamen bir hayal kırıklığı.”*
- ❖ *“Gözümde, gönlümde, var olan çocuklarıma ya da yakınlarıma anlatmaya çalıştığım devlet kavramı, tamamen değişti. Çevremdeki insanlara artık güvenmiyorum.”*
- ❖ *“Gün geçtikçe nefret duyguları oluşuyor.”*
- ❖ *“Güven duymuyorum. Öfke duyuyorum. Bazen nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Güvenim, inancım sarsıldı, onurumun kırıldığını, incitildiğini hissettim.”*
- ❖ *Güvensizlik, çaresizlik, hayal kırıklığı, yaşam sevincimi yitirdim.”*
- ❖ *“Güzel ülkeme yazık oluyor.”*
- ❖ *“Hak, adalet ve devlete güvenme duygularımı kaybettim.”*
- ❖ *“Hak, adalet ve özgürlük kavramlarının içinin maalesef boş olduğunu gördük.”*
- ❖ *“Hak arama yollarının kapalı olması üzücü. Türkiye'nin hukuk, adalet, özgürlükler, insan hakları alanında çok eksiği var. Bu alanlarda çalışmak, bu alanları geliştirmek gerek.”*
- ❖ *“Hak etmedim, ama adaletin geç de olsa geleceğine inancım hiç bitmedi. Hırsızlık, arsızlık, rüşvetçilik yapmadım. Alnım beyaz, klişe lafı kullanmak dahi istemiyorum. Devletime asla küsmedim, ama bu hükümet zamanında olanları da hiç unutmayacağım.”*
- ❖ *“Hak etmediğim muamele ile adaletin önemini anladım.”*
- ❖ *“Hak etmeyen birçok kişi varken, görevimden ihraç olmak zoruma gidiyor.”*
- ❖ *“Hak etmedik. Bize bu zulmü yapanlar ve devletimizi zafiyete uğratarak güçsüz düşürenler, yaptıklarının hesabını er veya geç hem bu dünyada hem de ahirette verecekler. Yaşasın zalimler için cehennem.”*
- ❖ *“Hak etmedim. Tek hissiyatım bu.”*
- ❖ *“Hak etmedim, keşke okumasaydım, bu kadar emek harcamasaydım.”*
- ❖ *“Hakkım haram olsun. Bize bunları yapanların ve alkış tutanların zayi ettikleri hakkım yarına kalsa da yanlarına kalmayacak. İyi ki Allah'ın adaleti var...”*
- ❖ *“Hakkım tek kelimeyle gasp edildi, ediliyor. Bu bir imtihan, Allah'tan. Varlık da darlık da diyerek kendimi, ruhumu korumaya çalışıyorum, ama bu haksız muamele ve iftiralarla emeğim yok sayılıyor. Bunu hazmetmeye çalışmak insana çok büyük yük. Gelecekte umudum, her şeyin düzeleceğine ümidim ve en kötüsü de bu devlete ve adalete güvenim yok. Allah biliyor ve şahit ki bana ve benim gibi birçok kişiye zulmediliyor. Benim ve benim gibi birçok kişinin hakkı yeniyor. Allah yanlarına bırakmasın, bu dünyada da hesap gününde de.”*

- ❖ *“Hakkımı helal etmiyorum. Bunları bize yaşatanlar, aynılarını yaşamadan ölmesinler.”*
- ❖ *“Hakkımı bunları yaşatanların hiçbirine helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Hakkımı helal etmiyorum. Allah’a havale ediyorum.”*
- ❖ *“Hakkımı helal etmiyorum. Bunu yapanların aynı şeyleri yaşamasını istiyorum.”*
- ❖ *“Hakkımı hiç kimseye helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Haklıyım, doğruyım, Hiç aldatılmadım, kandırılmadım, biat etmedim. Yıllar sonra çocukları gurur duyacağı bir duruş sergiledim, sergiliyorum.”*
- ❖ *“Haksızlık, bürokrasi tarafından dinlenilmedim. Bu vatanda yokmuşum gibi davranıldığı için önemsiz birey oldum.”*
- ❖ *“Haksız, hukuksuz şekilde gözaltına alındım. Savunmam dahi alınmadan KHK ile listeye ismim yazılarak bir terörist gibi, tüm medyada yayımlandı. Vatandaşlık onurum, itibarım zedelendi. Özel sektörde dahi iş bulma imkânı verilmeyerek sivil ölüme terk edildim.”*
- ❖ *“Haksız yere evlatlıktan reddedilmiş, evinden kovulmuş çocuk gibi kaldık.”*
- ❖ *“Haksız yere hakkımızda hiçbir soruşturma dahi yapmadan, bizleri ihraç ettiler. Hakkımızı arayacak hiçbir merci yok. Allah'a havale ediyoruz.”*
- ❖ *“Haksız yere ihraç edilmem kaynaklı huzursuz oldum. FETÖ/PDY ile ilişkilendirmem de ayrı bir huzursuzluk yaşattı. Eğitim-Sen üyesiyim ve sendikamla gurur duyuyorum. Sosyalist düşünceye sahibim.”*
- ❖ *“Haksız yere yaşadığım bu olayları konuşurken bile ağlıyorum, tarifi imkânsız bir acı içindeyim, öfkemi bastırıyorum.”*
- ❖ *“Haksız, hukuksuz ve adaletsiz bir muamele. Ben kendimi ve ne olduğumu biliyorum. Bana ve masum yavrularıma yaşatılanları rabbime havale ediyorum. Bize bu haksızlıkları yapanlara hakkımı helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Haksızlığa uğradığımı düşünüyorum. Hiçbir kazanılmış hak yargılanmadan sonlandırılmaz. Ben hâlâ ihraç sebebimi bile bilmiyorum. Adaletin olmadığı bir ülke burası.”*
- ❖ *“Haksızlığa uğradığımı, zulme maruz kaldığımı, hayatım boyunca gösterdiğim emeklerimin boşa gittiğini hissettim.”*
- ❖ *“Haksızlık, adaletsizlik, hukuksuzluk, tecrit, sivil ölüm.”*
- ❖ *“Haksızlık ve zulmün acısı kötü. Eğer bir suç varsa ortada yargı gereğini yapmalı idi. Devletin adalet anlayışına kesinlikle güvenim kalmadı. En kötüsü çocuklarıma nefret tohumları ekildi.”*
- ❖ *“En çok ağrıma giden, hiçbir somut delil olmadan, bunları yaşamış olmam ve karşımda derdimi anlatacak muhatap bulamamış olmam.”*

- ❖ *“Haksızlık ve zulüm. Devlet yöneticilerinin kendi iadeleriyle: Beğenmedikleri bir proje (15 Temmuz darbesi) ile, derin devletin isteklerini (FETÖ’cü adı altında muhalif gördüklerini saf dışı) yaparak kendilerini tek adamlık rejimiyle korumaya aldılar.”*
- ❖ *“Haksızlık, vicdansızlık, zalimlik.”*
- ❖ *“Haksızlık, hukuk ilkelerini uygulamadan cezalandırma, adaletsiz kararlar.”*
- ❖ *“Haksızlık, hukuksuzluk, vicdansızca, zulüm.”*
- ❖ *“Haksızlıklar ve gözyaşının bedeli bu dünyada ödenemez.”*
- ❖ *“Hâlâ hakkımda kesinleşmiş bir mahkeme kararı yokken, neden devlet görevinden çıkarıldığımı anlamakta zorluk çekiyorum.”*
- ❖ *“Hâlâ şok bir durumdayım. İnanamıyorum.”*
- ❖ *“Hamaset derecesinde bir milliyetçi iken, tam aksi bir konuma geldim. Kürtleri ve Ermenileri çok daha iyi anladım. Yunanlılar kardeşim oldu. Azınlıklara empati ile bakma duygusu gelişti. Din ibadetten öte ahlak ve muamelatmış bunu anladım. Sakal, sarık ve namaz münafiklar için çok kullanışlı malzemelermiş; dilsiz şeytanları tanımış olduk.”*
- ❖ *“Hangi birinden başlayayım bilmiyorum. Günlerce bu olaylar için eşimle birlikte göz yaşı döktük. Çok şey yazdım sildim. Kısacası tüm insanlara ve adalete güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Hangi birini açıklayayım ki! Ötekileştirildim, itibarsızlaştırıldım ve en önemlisi aç bırakıldım. Hangi kitapta, hangi dinde, hangi insan mezhepte insanların işlerinin elinden alınıp aç bırakılması var?”*
- ❖ *“Hangi devlet, kimin devleti?”*
- ❖ *“Hangi gerekçe ile atıldığını bilmeden, halk nezdinde itibarsızlaştırılarak yapılan bu hukuksuzluk, er ya da geç adalet tecelli ederek son bulacaktır.”*
- ❖ *“Hayal kırıklığı, hüsrân. Bunları hak etmediğimi düşünüyorum.”*
- ❖ *“Hayal kırıklığı yaşadık. Devlete ve yargıya güvenimizi yitirdik.”*
- ❖ *“Hayal kırıklığı, güvensizlik, maneviyatı yitirme, yaşam sevincini yitirme.”*
- ❖ *“Hayal kırıklığı, yıkım, güvensizlik, yalnızlık, hukuka ve adalete inanmama.”*
- ❖ *“Hayal kırıklığı. Artık çocuklarım için yaşıyorum.”*
- ❖ *“Hayal kırıklığı. Eğitime aşık biriyken, okulda her sene etkinliklerde baş aktörken, müdürümün, idaremin, meslektaşlarımın beni çok sevip desteklediğini görüyorken böyle bir şeyle suçlanacağım aklımın ucundan bile geçmezken, bin bir zorlukla ve emekle elde ettiğim mesleğimden, böyle ağır bir suçlamayla ihraç edileceğim beni çok ama çok üzdü. Ben vatanımı, milletimi, devletimi aşırı derecede seven bir vatandaşım.”*
- ❖ *“Hayal kırıklığım ve bitkinliğim artı, hiçbir şeyden zevk almaz oldum, günlük yaşıyorum, ölümü arzuluyorum.”*

- ❖ *“Hayal kırıklığı. Ben devletin bir kalemini bile kendi özelim için kullanmamışken, bu muameleyi asla hak etmediğimi düşünüyorum. Ayrıca artık devletin benim gibi ahlaklı, işini iyi yapan birini hak etmediğini de düşünüyorum. Ben ve benim gibiler bu devlet için fazla iyiymişiz. Hırsız, ahlaksız biri olsaymışım el üstünde tutulurdum eminim.”*
- ❖ *“Hayallerim vardı, artık geleceğimle veya ülkemle ilgili o kadar ümitsizlik taşıyorum ki, devlet şu an beni geri alıp tazminat ödese bile, ben yine umutlarım körelmiş halde yaşayabilirim, ancak bu ülkede, artık fişlendiğim aşikâr 3 gün sonra başka bir darbeye yine bizi bulurlar, o yüzden pek ümitli değilim, geleceğimle de ilgili o kadar belirsizlik var ki, ben ihraç olduğum zaman, eşim hamileydi, şimdi küçücük bebeğim 17 aylık bir tek o bana yaşama sevinci veriyor. Başka hiçbir şey vermiyor. Büyüdüğü zaman ona anlatacağım çok şey var.”*
- ❖ *“Hayallerimi, geleceğimi çaldılar.”*
- ❖ *“Hayatım boyunca, 44 yaşımıdayım. Karakola dahi çağrılmamış bir insan olarak, terör örgütü üyesi olarak suçlanmak çok acı verici ve ironik. Hayatımın gayesi Allah, ahiret, ahlak, adalet, hukuk, insan hakları, ezan, bayrak, vatan.”*
- ❖ *“Hayat devam ediyor. Zulmeden tarafta olmadığım için şükrediyorum.”*
- ❖ *“Hayata dair hiçbir beklentim kalmadı. Defalarca intiharı düşündüm. Allah korkusu ağır bastı, gozyaşı dökmediğim günüm geçmedi.”*
- ❖ *“Hayata küstüm, bir beklentim kalmadı.”*
- ❖ *“Hayata küstüm. Gerçekten üzölmek duygusunu yaşadım.”*
- ❖ *“Hayatım boyunca bunların bir çayını içmedim, beni öldüren bu.”*
- ❖ *“Hayatım boyunca kendimle alakalı böyle bir suçlamayla karşılaşacağım bin yıl yaşasam aklıma gelmezdi.”*
- ❖ *“Hayatımda yaşadığım hiçbir sıkıntıda kendimi bu kadar aşağılanmış hissetmedim. Devletime ve hukuk sistemine duyduğum güvensizlik hiçbir zaman bu kadar travmatik olmamıştı. Bu öyle bir durum ki, öfke duygumu bile kaybettim. Diğer yandan, KHK mağdurlarını gözlerinden tanır hale geldim. Kişisel yaşamımda, elde ettiğim başarılarımla bir destan yazmama rağmen, devletim, sırf bazı odaklardan intikam almak için beni ve benzerlerimi korkunç bir lağım çukuruna attı...”*
- ❖ *“Hayatım, hayallerim, ümitlerim mahvoldu. Berbat bir kâbusun içinde gibi hissediyorum. Bir an önce uyanıp rahatlamak istiyorum, ama bu kâbus hiç bitmeyecek diye düşünmeye başladım.”*
- ❖ *“Hayatımda bir kere bile karakola veya bir mahkemeye dahi gitmiş değilken, hiç suç işlememişken, işe gittiğinizde işinize son verilmesi nasıl bir duygu, tarifi yok.”*
- ❖ *“Hayatımı bitirdiler, her yeni güne nefretle uyanıyorum. Bekliyorum artık, biri veya birileri çıksın, bu işi çözsün, bu kadar olamaz. Bir hâkim karşısına çıkıp konuşamadık, beni görmeden, araştırmadan ret veriliyor. Kafayı yemek üzereyim. Buna dur diyecek birileri olmalı, bıktık artık.”*

- ❖ “Hayatımızda polis, karakol, nezaret, hâkim vb. hiç görmemiş insanlarız. İki yıldır her kapı çalışında sıra bize mi geldi, diye yüreğimiz ağzımıza geliyor. Suçlu olduğumuz için değil, etrafımızda tanıdığımız bir sürü suçsuz insan içerde olduğu için. İşsiz kaldık, beş kuruş paramız yok, iş bulamıyoruz. Sağlık güvencemiz yok, hastanelere gidemiyoruz. Psikolojimiz çok bozuldu. Yıllarca fedakârca bu ülke için öğrenci yetiştirdik. Karşılığı bu olmamalıydı. En kötüsü vatan haini olarak görülüyor. Bu insanın çok zoruna gidiyor. Ülkede adalet, hukuk yok. Allah'ın adaletini bekliyoruz.”
- ❖ “Hayattan beklentim kalmadı. Çocuklarımı düşünüyorum bir tek.”
- ❖ “Hayattan bir beklentim kalmadı, umutsuzum.”
- ❖ “Hayattan gram tat almamaya başladım. TC, toplumuna yabancılaştım. Kişisel mağduriyetimden değil, ama bebekli annelere yaşatılanlardan, Meriç'te boğulanlardan dolayı.”
- ❖ “Hayatımda ailemde dahil, karakola hiç gitmedim. Hiç kimse ile bir husumetim olmadı. Köyümde ve çevremde sevilen ve sosyal yönü güçlü biri idim. 1 gün içinde terörist yapıldım. Dışlandım, 56 yaşındayım, ben, böyle sosyal linç görmedim. İnsanlar 1 gün içinde değişti, değiştirildi. Çevremiz adeta düşmanlarla sarıldı.”
- ❖ “Hem maddi hem de manevi yönden büyük bir zulüm yaşatılıyor.”
- ❖ “Her alanda dışlandım. Oğlum özel bir liseye gidiyor iken, teşvikten yararlanırken, bir anda kesildi. Halk eğitim merkezinde açılan çevre ve trafik konulu bir kursa dört kere baş vurmama rağmen müracaatım kabul görmedi.”
- ❖ “Her an suçsuz olsam bile, tutuklanma korkusu. Hiçbir adli soruşturma olmamasına rağmen yurt dışı çıkış yasağı. Devlet bankalarının kredi vermemesi.”
- ❖ “Her iktidar öldürür, kimisi az, kimi çok öldürür.”
- ❖ “Her insanın küçük kıyameti içindedir derdi, babaannem, ben gönülümde ve ruhumun derinliklerinde kendi küçük kıyametimi yaşadım. Dünyam başıma yıkıldı. Artık hiçbir şeyin tamiri ve tedavisi mümkün değildi. Tekrar işe dönmek bile, yaşadığım haksızlığı telafi edemezdi, bundan sonra mutlu olmam imkansızdı. Bana kıyameti yaşattılar.”
- ❖ “Her türlü bağın kopması, kimliksizlik.”
- ❖ “Her zaman devletimin yanında oldum. Bunu hiçbir zaman hak etmediğimi düşünüyorum. 15 Temmuz'da 27 gün devletim için nöbet tuttum.”
- ❖ “Her zaman devletine ve milletine bağlı bir insan olarak yaşadım. Ülkemin ve devletimin menfaatlerini kendi menfaatimin üstünde gördüm. Bu kadar büyük bir haksızlığa uğrayacak kanunsuz hiçbir işlem faaliyetim ya da düşüncem olmadı. Neden bana ve aileme bunların yaşatıldığını anlamakta güçlük çekiyorum. 3 çocuk annesiyim. Çocuklarımın ileride bu yaşadıklarımızı yanlış yorumlayıp devlete düşman olmalarından endişe ediyorum.”
- ❖ “Her gün, beni ihbar eden insanla yüzleşeceğim günü düşünüyorum. Neden yaptın, ben sana ne yaptım, demek için her gün iade edileceğim ve o kişiyle yüzleşeceğim günü bekliyorum.”

- ❖ *“Herkesse kırgınım.”*
- ❖ *“Herkes ve her şeye olan inancım zayıfladı. Artık devlete ve hukuka hiç inanmıyor ve güvenmiyorum. İçimde kırgınlık ve kızgınlıklarım var.”*
- ❖ *“Herkesin içindesin, ama nefes alamıyorsun. Boğuluyorsun, ama kimse duymuyor. Suçsuzsan geri dönersin diyorlar. Ama benim boğazımda yutkunamadığım bir yumrukle yaşadım, aylarca. Soruşturmada ortaya çıkacaktı, alakasız bir insan olduğum, ama soruşturma bile yapılmadı. Yüzlerce kişi tanıyorum işyerinde, sadece 15 tanesi aradı. Bazıları başka numaralardan aradı. Vebalı gibi hissettim kendimi. Sonra tüm kişiler listemden sildim.”*
- ❖ *“Her şey bittiğinde ne olacak, merak ediyorum.”*
- ❖ *“Her şeyden men edildik. İŞKUR’da işe başladım, 40 gün sonra kovdular.”*
- ❖ *“Her şeyden ve herkesten nefret eder oldum.”*
- ❖ *“Her şeye rağmen ben bu ülkenin çocuğuyum. Ben vatanımı, milletimi satmam. Bölmem. Birileri dedi diye terörist olmam. Vatana karşı en ufak bir kötülük geçirse beynim, onu önce ben patlatırım. 6 yıl 3 ayla kurtulamaz yani.”*
- ❖ *“Heyecanımızı, tecrübelerimizi yitirmiş, bir kenara atılmış durumdayız.”*
- ❖ *“Hiçbir ilgi alakam yokken sırf ...liyim diye ihraç oldum. Ankaralı olsaydım, şu anda çalışıyor olacaktım.”*
- ❖ *“Hiçbir kimse, kuruluş ve sosyal oluşumlara güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Hiçbir kuruma güvenim kalmadı, özellikle de adalet ve diyanet kurumlarına. Bu ülkeden çıkmak istedim.”*
- ❖ *“Hiçbir şekilde devletime yan gözle dahi bakmadım. Eşimde aynı şekilde, eşim sendikalı olduğu için, bende ihraç edildim, tabi ki, bu çok büyük haksızlık. Suçun şahsiliği ilkesine aykırı, dinimize aykırı.”*
- ❖ *“Hiçbir şeye güvenim kalmadı. Tüm insanlara küskünüm. Başka bir ülkede olmak isterdim.”*
- ❖ *“Hiç hak etmediğimiz bir muamele ile karşılaştık. Devlet bu kadar insana, bu boyutta haksızlık yapabilen bir aygıtta dönüşmemeliydi.”*
- ❖ *“Hiç hak etmedim. Bir vatansaver nasıl cezalandırılır, vatan sevgisi köreltilir, bunu gördüm. Gerçi vatan sevgim, ezelden de vardı ebede kadar devam edecek. Müslümanlığım da öyle.”*
- ❖ *“Hiçbir insan ve kuruma güvenim kalmadı. Adalet dedikleri, ancak toprağın altında tecelli edecek.”*
- ❖ *“Hiç kimsenin beni anladığını düşünmüyorum, ama bize bunları yaşatanların kendileri yaşasınlar istiyorum. Bir yanım öyle dese de bir yanım dayanamıyor.”*

- ❖ *“Hiç kimseye delilsiz suçlu muamelesi yapmamam gerektiğini anladım. Empati yapıyorum. Tarih bu zulmü yazacaktır diye, ümitliyim.”*
- ❖ *“Hiç kimseye güven duymuyorum. Aşırı stres, sıkıntı. İntihar etmek üzereyim.”*
- ❖ *“Hiç kimseye, kuruma, sahsa, lidere vb. güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Hiç kimseyi görmek istemiyorum, insan içine çıkamadım, milliyetçi bir ailenin kızının, vatan haini ilan edilmesi, en çok bunu kaldıramıyorum. Dağdaki şerefsizle aynı kefeye konmak çok ağır.”*
- ❖ *“Hiç şaşırmadım doğrusu. Her gün gündemi takip ediyordum, zaten. Beklediğim bir durumdu. Sadece Allah’a olan inancım, ondan beklentim var. Tez zamanda adaletin tecelli etmesi lazım. Doğru olanın kazandığını gözler önüne sermesi duam. Bu nasıl olur bilemiyorum, ama sultana yol göstermek, edepsizliktir. Sultana sultanlık gerek gedaya geda, sükunetle bekliyorum.”*
- ❖ *“Hiç yalan söylemeyen, karıncayı dahi incitmeyen, kendimce dinini yaşamaya çalışan masum, vatanını çok seven bir insan iken, vatan haini ilan edilmek, azılı suçlu muamelesi görmek, toplumdaki dışlanmak, çok adaletsiz. Hatta öyle ki, sadece sendika üyeliğim var iken, bütün bunları yaşıyorum, ama başka bir şehirde sendika üyeliği olanlar takipsizlik alıyor. Şehirden şehre değişen bir adalet anlayışı. Söyleyecek çok şey var.”*
- ❖ *“Hiçbir adli işlem söz konusu değil ve sebebi bile belli olmayan bir durumdan ihraç edildik. Ne bu devlet yöneticileri ne de onları destekleyenler ne çalıştığım kurumun gözümde bir kuruluşluk değerleri kalmadı. Devlet, adalet dengesini bozduysa ve insanları bu denli ülkesine güvensiz hale getirdiyse, biz bölünmeye giden yollara çoktan girmişiz de bunu göstermiyorlar insanlara.”*
- ❖ *“Hiçbir alakam yokken, tutuklu abimden dolayı ihraç edildim. Fakat aynı durumu, suçun şahsiliği deyip üst kademeye uygulamadılar.”*
- ❖ *“Hiçbir iyilik cezasız kalmaz, yaptığımız onca insani, ahlaki ve vicdani melekeler yok sayılarak ötekileştirildik. Kendi vatanımızda mülteci durumuna düştük, örselendik. İnsanı yaşat ki, devlet yaşasın, düsturundan; devlet yaşasın, kime ne olursa olsunculuğa terfi ettik.”*
- ❖ *“Hiçbir devlet/ülke, hiçbir memuruna/vatandaşına, hukuki olmayan ve insanlık dışı hiçbir şey yaşatamayacakken, benim vatandaşı olmanın yanı sıra özveri ile kamu görevlisi olarak bir parçası olduğum ülkenin insanların ve devletin reva gördüğü tüm bu yaşadıklarım ve yaşayacak olduklarım en küçüğünden en büyüğüne birer utanç vesikası. Bu ülkeye vatandaşlık bağıyla bağlı olan hiçbir yurttaşın kendisine yaşatılmasını kabul edemeyeceği birçok şey, on binlerce kişiye, hiçbir değer gözetilmeden yaşatılmakta. Bu yapılırken haklar ihlal edildi, haklara tecavüz edildi, insanlık onuru çiğnendi, en kötü muamelelere maruz bırakıldı. Onursuzlukta, namussuzlukta, vahşilikte ve insanlıktan payını almamışlıkta adeta yarışıldı, yarışılmakta.”*
- ❖ *“Hiçbir illegal örgüte üye değilim, terörist hiç değilim. Vatanıma 25 yıl boyunca ailemi göz ardı ederek özveri ile çalıştım. Bir gecede birilerinin söylemi ile mi terörist oldum, kesinlikle; hiçbir suçlamayı kabul etmiyorum. Hukuki, insani, vicdani ve İslami bulmuyorum.”*

- ❖ *“Hiç kimsenin benim yaşadıklarımı yaşamasını istemem, ancak 2 yıl boyunca bana dayatılan bu hayatı yaşamama sebep olanlar, aynısı yaşasın istiyorum.”*
- ❖ *“Hiçbir şekilde, acıma kalmadı, acıma hissini yitirdim. Öğle aram olmadı, ekstra para almadan mesai yaptım. Sonuç bu. Bundan sonra sadece kendim, çocuklarım ve ailem, gerisi umurumda değil.”*
- ❖ *“Hiçbir şeyden bir beklentim yok, bir an önce kıyamet kopsa da huzuru ilahide bu insanlarla hesaplaşırsak, gerçek adalet bir tecelli etse.”*
- ❖ *“Hiçbir suçum yokken mağdur edildim. Psikolojim ve düzenim bozuldu. İtibarımı kaybettim, sorunlarım arttı, güvensizlik başladı. Bunalıma girdim, depresyon bas gösterdi. Bir sağlıkçı olarak kendime yetemiyorum, tedavi olmak da istemiyorum. Zaten tedavi olacak bir güvencem yok. Artık ölmek istiyorum, bu durumu kaldıracak gücüm yok. Onca emeğim heba oldu. Çok zor şartlarda okudum. Ailemin emekleri boşa gitti. Darbeden sonra atanmıştım. Bir yıl devlet memuru olarak kaldım. Sonra gerekçesini bilmediğim bir suçlamayla ihraç edildim, bunu hak etmedim. Atanmadan önce güvenlik soruşturmasından geçtim, hiçbir sorun olmadı, ama neden daha sonra ihraç edildim, neden, neden, neden.”*
- ❖ *“Hiçbir suçumuz olmadığı halde, hiç hak etmediğimiz cezalar verildi. Bu yaşadıklarımız insanlığa karşı işlenen soykırım suçundan farksız.”*
- ❖ *“Hiçbir zaman, hiçbir şekilde hak etmediğimiz hukuksuz muameleye tabi tutulduk.”*
- ❖ *“Hiçbirini hak etmediğimi düşünüyorum. Bunca yıldır boşuna okumuşuz, demek ki bu ülkeye okumuş insan lazım değil.”*
- ❖ *“Hiçlik duygusu, hiçbir şey yaramaz, bir eşya gibi kenara atılmışlık duygusu hâkim oluyor. Çevremizdeki herkes, hayatına, normal devam ediyor. Ateş düştüğü yeri yakıyor. Eşim ceza aldı ve içeri girecek. İki küçük çocukla sığınacak yerim bile yok. Ne yaparım ne ederim, çocuklarımla aylarca. Baba baba diye ağladıklarında ne diyeyim. Onca çocuğu anasına babasız bırakan bir adalet sistemini tanımıyorum. Kimsesizlik, kimseye halini açamamak yalnızlık kadar kötü bir şey yok.”*
- ❖ *“Hissizleştim, mutlu olamıyorum, mutluluk neydi, mutluluk astsubay olmaktı, en kötüsü de hayallerimin oluyormuş gibi olmasıydı.”*
- ❖ *“Hukuk çerçevesinde olan her şey kabulümdür. Ama uluslararası geçerliliği olan hukuk. Hiçbir surette alakamın olmadığı darbe ile suçlanıyorum, terörist oluyorum, örgüt üyesi oluyorum, delil yok, savunma yok.”*
- ❖ *“Hukuk devleti olduğumuza olan inancım kalmadı maalesef. Adaletin kişilere ve zümrelere göre değiştiğini gördüm. Siyasetin maşası olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Hukuk olmayınca hesaplaşma, Mahkemeyi Kübra'ya kalacak.”*
- ❖ *“Hukuka güvenmiyorum artık.”*
- ❖ *“Hukuksuz bir şekilde, sorgu sual olmadan, suçlu suçsuz araştırmadan, işimizden edildik. Kendi ülkemizde resmen tecrit ettirildik.”*

- ❖ *“Hukuksuz, kanunsuz, haksız yapılan bu işler devletimin değil, siyasi iktidarın tasarrufuymuş B... B...’ın ifadesiyle. Siyasi iktidar, kendinden olmayan herkese bu yaftayı yapıştiriyor. Örneği çok. Bu nedenle devlet hepimizin devleti. Devlet baki, siyaset değişken. Elbet bir gün hukuk işleyecek. Üstünlerin hukuku değil, hukukun üstünlüğü olacak bir gün.”*
- ❖ *“Hukuksuzluk, ötekileştirme, adaletsizlik, hak arayamama, yollarının kapatılması ve uzun süren komisyon gibi bir garabet uygulama. Uzun süren yargılama süreci.”*
- ❖ *“Hukuk, yargı bağımsızlığı ve basın özgürlüğü, meğer en önemli şeylermiş.”*
- ❖ *“Hukuksuzluğun toplumda yarattığı mağduriyet, hukukun gerekliliği, insana verilen değer, emek sömürüsü.”*
- ❖ *“Hukukun bu kadar hiçe sayılması, hiçbir ülke, kanununda ve hiçbir dini kitapta bulunmayan, hatta ateistlerin bile kurallarında olmayan, kriter denilen şeylerle ihraç olmak her şeyden soğuttu. Bu saatten sonra kıyamet kopsa, yaşı da yansa, kurusu da yansa, umurumda olmaz. Suriyelilerin bile el üstünde tutulup, kendi ırkından olan insanlara zulüm eden insanlardan, bu saatten sonra bir şey beklemiyorum.”*
- ❖ *“Hukukun gereğine olan inancım arttı.”*
- ❖ *“İç dünyam apaydınlık. Devlete küsmek, kızmak, laf söylemek bizim haddimize değil ki, yanımda devlete laf söyleyen olursa dilini koparırım. Bir Kadir gider, bin Kadir gelir. Esas mesele şahısların keyfi tutumları. Adalet kelimesinin anlamından bir haber, giyotinsiz idam etmeye çalışan cellatların elindeki kalemler, şu an eziyet etmekten başka bir işe yaramıyor.”*
- ❖ *“İç dünyam karamsar oldu. Uyku sorunum baş gösterdi, 2 yıldır uyuyamıyorum ve bu koşullarda kötü olsam bile, bebeğim olduğu için iyi gözükme zorundayım.”*
- ❖ *“İç dünyam karanlık, yaz yaz bitmez. Ölmek istiyorum, bu yeterli olur.”*
- ❖ *“İç dünyam yıkıldı, ölü gibiyim. Her şeyden vazgeçtim. İçim her gün kan ağlıyor, çok üzüntülüüyüm, üzgünüm, stresliyim, mutsuzum.”*
- ❖ *“İç dünyamda yaşadıklarım tarifsizdir. Ne buraya yazmayla sığar ne de anlatma ile biter. Sadece yaşayan bilir.”*
- ❖ *“İdareciler, dolmuşta yolculuk yapan yolcular gibidirler. Hayatın akışı içerisinde muhakkak bir durakta inip başka birileri onların yerini alacaktır. Ama devlet bakidir. Bize yaşatılanlar, devlet tarafından değil, liyakatsiz ve vasıfsız zavallı insanların egolarıdır.”*
- ❖ *“İç dünyamın bana söyledikleri şunlar: Bu ülke benim gibi bir insanı hak etmiyor ve bu ülkenin önemli bir kısmı, iyi insanları ve iyi bir ülkeyi hak etmiyor. "Nasılmanız öyle yönetilirsiniz" diyor Peygamberimiz (sav). Bunca zulme sağır, kör, dilsiz olan, hatta destek veren ülke insanının başına, Alman halkının 2. Dünya Savaşı sonunda başına gelen felaket gibi bir felaket gelirse ancak uyanacağını düşünüyorum. Artık benim için devlet, vatan kavramları kutsal değil. Kutsal olan, canlı ve cansız her varlığın yaratılış doğasına uygun, var olma ve yaşama hakkıdır. Bu hakkı gasp eden, engelleyen bir devlet yok olmalıdır. Kırgın değilim. Öfkeliyim, kızgınım. Din tüccarlarından, şarlatanlardan, siyasilerden nefret ediyorum. Bu nedenle cumaya gitmeyi de bıraktım.”*

- ❖ “İçimde keşkeler yok. Çok rahatım. Kimseye yanlışım olmadı. Bu da geçer beeeee.”
- ❖ “İçimde yaşadığım şu: ...Üniversitesi bünyesinde kişiye özel soruşturmalarda, siyasi çevremiz olmadığı için, rektör seçimi öncesi destek toplantısına gitmediğim için cezalandırıldım. Bana göre çok fazla kriteri olanlar ise siyasi çevre, yani sözde A... Parti sevicilikleri sayesinde hayatına devam ediyor.”
- ❖ “İçimdeki değerlerin hepsi yıkıldı.”
- ❖ “İçime kapanma, çaresizliği kabul etme; devlet, vatan, millet koca bir yalan.”
- ❖ “İdealist bir şekilde başladığım öğretmenlik mesleğim tamamen bitti. Özel dahi olsa çalışmamak, haklarımın elimden alınması, beni psikoloji hastası yaptı. Şu an kendime güvensizlik, insanların tutumu ve psikolojim sebebiyle evden dışarı dahi çıkmıyorum.”
- ❖ “İdeallerimi ve prensiplerimi çöpe attım. Güven duygumu, devlete ve insanlara karşı kaybettim. Artık herkese ve olaylara, şüpheli bir yaklaşım içindeyim. Umutlarımı ve ümidimi yitirdim.”
- ❖ “İğfal edilmiş hissediyorum, psikolojik olarak. Sanki tecavüze uğramış gibi öğreniyorum.”
- ❖ “İhraç edilen insanların, benim bildiğim insanların, yüz de yüzü vatanını seven, çalışkan, devlet malını koruyan, ahlaklı, erdemli insanlar. Bırakın terör merör gibi saçmalıkları, hiç kimseye zarar vermeyecek dürüst insanlar. Analizlerim sonunda ulaştığım sonuç, Türk toplumu gibi çürümüş, ahlak ve etik değerleri olmayan bir toplum için bu insan grubu tüm standartların üstünde olduğundan, bu problemin olduğu. Bu insanlar son derece basit metotlarla MİT, emniyet ve ...Parti merkezlerde, hiçbir hukuk kaidesi dikkate alınmadan fişlenmiş. Yani yaşanan sürecin tamamı başlı başına uluslararası suç zaten. Merakla bekliyorum, bunlara yol açanlar nasıl yırtacaklarını zannediyorlar.”
- ❖ “İhraç edilip işsiz kalmam sonucu; kamu haricinde de çalışma imkânı olduğu ve devlette değil de özelde çalışmış olsaydım, bana çok ciddi kişisel ve ekonomik getirileri olacağını gördüm, fakat ihraç dolayısıyla, devlet eliyle bu şekilde çalışma imkânım da ortadan kaldırılmış oldu. Çok büyük sıkıntılar içinde yine de yaşamımızı devam ettirmeye çalışıyoruz. Muhakkak ki bu şekilde yaşamaya çalışan diğer insanlar için çok zorlu bir durum. İş fırsatlarında kapıların sadece bu yüzden kapalı olması insanı ümitsizliğe sevk ediyor. Özellikle çaresizlik, aileyi geçindiremiyor olma korkusu, aynı zamanda da eğer aile içinde de yeterli destek yok ise, insanı intihara kadar götürebilecek olumsuz bir yol var. Daha da kötüsü, bu tip işinden edilmiş insanlara yardım etmek istiyor olduğum halde, korkudan yardım etmek için adım bile atamıyorum.”
- ❖ “İfade edemem. Şu an halimi aklım başımda değil, ama deli değilim. Rabbim haksız yere bana bunları reva görenlerden sorsun hesabını.”
- ❖ “İhraç olmadan önce herhangi bir idari veya ceza davası açılmamış, sürekli özveri ile çalışmış biriyken, bir günde vatan haini olmak nasıl bir şeyse, öyle bir şey. Bana bunu yaşatanları dilerim Allah bu dünyada ve ahirette aynısını yaşatır, ruhu halindeyim.”
- ❖ “İhraç tarihime kadar, yetimin hakkı olur anlayışıyla devletteki görevimi hakkıyla yerine getirmeye çalıştım. İşini savsaklayanlar, devlet malını kendi için kullananlar, çalışıyor, ama ben ihraç edildim, bunu hak etmedim.”

- ❖ *“İhracın en başından beri haksız hukuksuz gerekçesiz bir şekilde ihraç olduğumu biliyorum. Devletime küsmeden, suçsuzluğumu kanıtlamak için başvurulması gereken her yere başvurdum ve hiçbir sonuç alamadım, Her geçen gün umutlarım azalıyor ve daha kötü günlerin/uygulamaların geleceğini düşünmekten kendimi alamıyorum.”*
- ❖ *“İki yılı geçti. İlk bir yıl boyunca ne zaman konuşsam ağladım. Artık konuşmak, anlatmak istemiyorum. Her ne kadar bu çalışmayı yapanlar iyi niyetli olsa da toplum kör, sağır ve dilsizmiş gibi davranıyor. Gerçekten öyle olsalar başımın üstünde yeri var insanların. Ama toplum her şeyi görüyor, duyuyor, biliyor ve anlıyor. Ama zulmü ve haksızlığı sessizce destekliyorlar. Kimi kime şikâyet ediyoruz. Bu insanlara bir şey anlatmak ağır geliyor artık.”*
- ❖ *“İlahi adalete inanıyorum.”*
- ❖ *“İlk başlarda devletim, refleks gösterdi, düşündüm. Öyle ya, hayatında iftiraya uğrayan ilk ve son insan da ben değildim. Ancak mahkeme hakkının tanınmaması; işte o andan itibaren tarafıma haksız, gaddar bir linç yapıldığı idrakine vardım. Allah (c.c.) her şeye şahit. Ona havale!”*
- ❖ *“İlk ihraçlardanım. Daha ihracın şokunu atlatamadan evleri basıp, aradıklarını duydum. Şaka dedim. Biz ne yapmıştık ki? Evimizin basılması, gözaltına alınmak, benim için korkunç şeylerdir. Ben ...'nın köyünde büyüdüm. Bizde değil karakola gitmek, önünden geçmek bile abestir. Böyle bir düşünceyle büyüyünce, üniformalı birinin yanından geçerken bile korkarım. Evimin aranması, karakola gidip ifade vermek, bana çok çok zor geliyordu. Adi bir suçlu gibi muamele görmek, yaşadığım en büyük hakaret ve zulümdü benim için. Sonradan hızlı bir şekilde gözaltı haberlerini duyunca yıkıldık. Bize sıranın ne zaman geleceğini bekledik. İkimiz birden alınırsak çocuklarımıza ne olacağını düşünüyorduk. Bu süreçte, ailemde benimle birlikte diken üstünde oturdu. İhracımızdan iki ay sonra korktuğumuz ve beklediğimiz ev aranması ve eşimin gözaltına alınması olayı oldu. Ben telefonla davet edildim. Hayatımın en kötü günlerinden biriydi. Hayatım boyunca haram-helal, yanlış-doğru ve Allah korkusu olgularıyla hareket eden ben, kendimi aklamak için uğraştım. Kendimi aklama çabasına girdim. Duygularımı anlatamıyorum. Çok zordu, başım dik, vicdanım rahat, ama ruhumda fırtınalar koptu ki, en az zorluk çeken benimdir. Çevremdekileri duydukça delirmedişime şaşıyorum.”*
- ❖ *“İnanamıyorum, hâlâ bir kamera şakası gibi geliyor. Yüksek bir yerden bütün dünyaya biz suçsuzuz diye haykırmak istiyorum. Bazen de kendimi meydanda yakmak istiyorum.”*
- ❖ *“İnancımı kaybettim, her şeyi.”*
- ❖ *“İnancım arttı şükür! Bizi bir yaratan var ve "O birden hesap görücüdür" ayette geçtiği üzere. Onun hesabı uzamaz, yanılmaz ve bu bana güç veriyor. Artık 2 sene sonunda yaşadıklarımaya duyarsızlaştım, ne haliniz varsa görün, işiniz de unvanınız da sizin olsun kafasındayım. Tabi 7 aydır artık çalışıyor olmamın verdiği bir rahatlıktan, biraz da bu hislerim.”*
- ❖ *“İnancımı ve umudumu kaybettim.”*
- ❖ *“İnanmadığım bütün değerlerden soğudum, özgüvenimi kaybettim, yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“İnanılmaz derecede güvensizlik hissediyorum.”*

- ❖ *İnsan hayatının önemi yok, değeri yok. Hakkın yok, verileni kabul et ya da öl.”*
- ❖ *“İnsan kendi devletine küser mi? Benim için devlet bitti. Yurt dışı çıkış yasağım kalkar kalkmaz ülkeyi terk edeceğim. Allah mezarımı buraya koymayı nasip etmesin.”*
- ❖ *“İnsan sevdiği, güven duyduğu yere, sırtını döner ya, işte tam oradan, mermi yediğimi düşünüyorum.”*
- ❖ *“İnsani yaşat ki, devlet yaşasın yalanını ve kuralını, devletin uymadığını gördüm. Hukuku arkadan dolanarak zan yaptılar. Vatandaşına tuzak kuran bir devlet gördüm. Top sakal ve uzun parkeliye komünist diyen, sakalı uzun cüppeliye irticacı diyen bir devlet anlayışı üzerinden yönetildiğini gördüm. Bu durum karşısında bencil insanları tanıdım. Algi oyunları ile gününü kurtaran bir devlet gördüm.”*
- ❖ *“İnsanlar zulüm etse de kader adalet tecilli eder sözü uyarınca içim hep rahat, şu geçici dünya için.”*
- ❖ *“İnsanlara hiç güvenim kalmadı. İnsanlara güvenilmeyeceğini, yalan ve iftiraya uğrayabileceğimi, adaletin zulüm olduğunu yaşayarak öğrendim.”*
- ❖ *“İnsanlara karşı güven duygumu yitirdim.”*
- ❖ *“İnsanlara ve adalete olan güvenimi kaybettim. Geleceğimden endişeliyim. Bu şartlarda ülkeye adalet gelmeyecek diye düşünüyorum. Bütün yaşanmışlıklardan sonra daha fazla rencide olmamak adına kendi içime kapanmayı seçtim. Mümkün olduğu kadar sosyal hayattan kaçtım. Kendi kendime yetmeye çalıştım.”*
- ❖ *“İnsanlara ve devlete olan güvenim bitti.”*
- ❖ *“İnsanlara ve devleti yönetenlere inancım kalmadı.”*
- ❖ *İnsanlara yardım etmek için bin bir zorlukla uğraşıp elde ettiğim meslek elimden alındı ve üstüne bir de vatan haini-terörist konumuna getirilmek isteniyorum. Eşimi, çocuğumu 1,5 yıldır göremiyorum. Devlet ve bu zulmü alkışlayan, Müslüman geçinen insanlarımızın insanlık-dindarlık namına sınıfta kaldığını düşünüyorum. Bunları hak edecek hiçbir kötülük yapmadım, aksine iyi olmaya çalıştım. Beni ayakta tutan tek şey her şeyin Allah’tan geldiğine olan inancım.”*
- ❖ *“İnsanlardan nefret etmeye başladım.”*
- ❖ *“İnsanları şucu bucu diyerek ötekileştiren her insandan nefret ettim. Biz terörist değiliz. Asıl terörist, bize bu mağduriyeti yaşatanların olduğunu bilmemiz lazım.”*
- ❖ *“İnsanların, boş yere devlet düşmanı olmadığını anladım. Devlete ve bu millete öfkeliyim.”*
- ❖ *“İnsanların ne kadar da yargısız infazcı olduğunu görmüş oldum. Önemli olan delil değil, devlet yetkililerinin ne dediğiymiş meğer.”*
- ❖ *“İnsanoğlunun ne kadar menfaatperest olduğunu, dinin ne kadar afyon olarak kullanıldığını, toplumun kafasının hâlâ gerilerde kaldığını, adaletin bittiğini.”*

- ❖ *“İntihar etmeyi düşünmeyenin, yalan söylediğini düşünüyorum (inancı, ne ve hangi derecede olursa olsun).”*
- ❖ *“İş hayatımda pişmanlık duyduğum hiçbir şey yok. Yatılı okuyup işe başladım. Kendimi ülkeye ve millete hizmet borçlusu hissettim. Severek ve isteyerek çalıştım. Kimseye haksızlık/hukuksuzluk yapmadım. Liyakatli olanların işbaşına gelmesini istedim. Eski görevlerime iade edilsem yine aynısını yaparım.”*
- ❖ *“İşimi en iyi şekilde yapmaya çalışırdım. Bu şekilde sosyo ekonomik linç edilmeyi asla beklemezdim ve hak etmemiştim.”*
- ❖ *“İşlemediğim suçun bedelini ödüyorum. Terörist olarak damgalandım, genç yaşta hayatım alt üst oldu, adil yargılama yapılmadan peşinen suçlu muamelesi gördüm. Geleceğe dair umutlarım, hayallerim çalındı, sivil ölüme terk edildim.”*
- ❖ *“İşlemlerini memurları eliyle yürüten devletin, hata yapma lüksü olduğuna, ancak, hatasını düzeltmeyerek, "güvenilir olma" özelliğinden vazgeçme lüksü olmadığına inanıyorum. Devletimiz maalesef güvenilir olma özelliğini kaybetmektedir.”*
- ❖ *“İşsiz kaldım, arkadaşsız kaldım. Çok yalnız kaldım.”*
- ❖ *“İşsiz kalmak yetmiyormuş gibi ne ben ne de benden dolayı eşim, uzun bir süre iş bulamadı. Bulduysa da öğrenince çıkardılar.”*
- ❖ *“İşsizlik, ötekileştirilme, hakaret, iftira. Her gittiğin kapının yüzüne kapanması. Kendini ifade etmene izin verilmeyişi. Bilgi alamama. Yargısız infaz. Sosyal linç ve bunlarla mücadele etmek hiç de kolay değil. Sanki başka bir dünyanın insanı muamelesi görmek. Kendi vatanımda mülteci, vebalı gibi herkesin benden kaçtığı birisiyim uzun zamandır.”*
- ❖ *“İstiklal Marşı bilmeyen öğrenciye kırık not veren, İstiklal Marşı aşığı bir öğretmenden bugün geldiğim nokta. Utancımдан söylemek istemiyorum. Bugün tek çözüm, doğduğum topraklardan çok çok uzak ülkelere gitmek gibi geliyor.”*
- ❖ *“İyi ki ölüm var, iyi ki hesap var. Bu dünya da hesap sorabileceğimi düşünmüyorum.”*
- ❖ *“İyiye, güzele olan inancım bitti. Hayatta değer verdiğim bir şey kalmadı.”*
- ❖ *“İzahı yok, gerçek adalet gelse hayali kuruyorum.”*
- ❖ *“Kabul edilemez bir eylemin sorumluluğu üzerimize bırakıldı. İşlemediğimiz suçun cezasını ailecek çekiyoruz. Herkes gibi darbeyi lanetlerken, onun parçası haline getirilmek, hain, terörist ilan edilmek büyük haksızlık.”*
- ❖ *“Kabullenemediğim ve hiç kabul etmeyeceğim bir durum. Sosyal medya ortamlarındaki iş ve unvan durumumu değiştirmedim, pasif direniş amaçlı. Yönetici pozisyonundaki insanların bu kadar vicdansız ve insanlık dışı davranabileceklerine hiç ihtimal vermezdim. İnanılmaz şeyler yaşadım ve yaşıyorum.”*
- ❖ *“Kabullenemiyorum. Bu kadarı da olmaz diyebiliyorum.”*
- ❖ *“Kâbus.”*

- ❖ *“Kader planında zulme uğramak, zalim olmaktan iyidir. Bu tesellim oldu. Ancak insanlara gönüllü hizmet etmenin gereksizliğine inandım. Toplumsal yerine, bireysel kazanıma öncelik verme anlayışı gittikçe yerleşti. Topluma yaptığım hizmetin çok da kıymeti yokmuş, toplum nazarında. Bundan sonra bireysel kazanım ve bu kazanımlarımı en iyilerle paylaşma düşüncesi oluştu.”*
- ❖ *“Kafayı yemek üzereyim.”*
- ❖ *“Kalbim kırık, öğretmen olurken tek amacım milletime hizmet idi. Daha iyi maaşı ve kaloriferli evimi bırakıp, 7 sene kerpiç evde kalacağım bir köye tayin oldum. 7 yıl önce tayin bile istemedim. İdareciliği reddettim. Sonuç 24 sene 10 ay hizmetim varken ihraç oldum.”*
- ❖ *“Kamu hakkına dikkat eden bir insan olarak, devletin bir kâğıdı bile kendim için kullanmadım, kullandıysam da ücretini fazlasıyla verdim. Terör suçuyla yaftalanmak beni çok incitmiştir.”*
- ❖ *“Kanuna güvendik, hata ettik.”*
- ❖ *“Kanunlara güvenilmeyeceğini öğrendim.”*
- ❖ *“Kanunlara ve yasalara hep saygı duydum. Bir disiplin cezası dahi almadım, ama şimdi suçlama çok ağır. Muamele çok kötü. Toplum çok acımasız, dün çok sevdikleri, parmakla gösterdikleri ben, bir anda yanından uzaklaşılana biri oldum. Devlete güvenim sarsıldı. Ümidim yok ve ciddi ciddi intihar etmeyi düşünüyorum.”*
- ❖ *“Karakolun önünden geçmemiş, 1 TL vergi borcu olmayan bir insan olarak, yaşananlar tek kelimeyle zulüm. Çoluk çocuğumuzun, sen öğretmen değil misin? sorusuna cevap vermemek ayrı bir zulüm. Adalet inancım iyice yok oldu. İnsanların bana şüpheyle bakmaları ayrı bir problem. Türkiye’de yaşayan insanların, medyadan bu yaşananlar hakkında yeterince bilgilendirilmemesi, sesimizi duyuramamamız, normalleşti. Bu durumları, herkes kanıksadı. Beklentimiz de giderek zayıflıyor.”*
- ❖ *“Karamsarlığa kapılmış bulunuyorum, ne olacağımız belli değil.”*
- ❖ *“Karanlık bir gelecek korkusu. Adalet olan inancımı yitirdim.”*
- ❖ *“Karanlık bir tüneldeyim ve hâlâ en karanlık yerindeyim.”*
- ❖ *Kararlarının çoğu onanan, hafta sonu bile adliyede çalışan biri olarak, şu anda liyakatsiz, partili, hakimlere işin verilmesi zoruma gidiyor. Cumhurbaşkanına hakaret dosyasında beraat verdiğim için, beni ihbar eden Başsavcı ... soruşturma yaparak, bu kararın Yargıtay 16 ceza tarafından onanmasına rağmen bir yaptırım görmediler. Vicdanım ve bilgimle kararlar verirken, bu zulme sadece HSYK seçiminde YBP’ye fiili olarak çalışmadığım için maruz kaldığımı yine HSYK’dan kişiler söyledi. Bazı itirafçı veya gizli tanıklar halen hâkim savcı veya izinle avukatlık yapıyor. Korunan kollanan çok isim var. Bunlar zoruma gidiyor ve devlete güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Kardeşim, dostum, arkadaşım dediğim kişilerin, hakkımda yapmış oldukları iftiralar ve kahpelikler dayanılacak gibi değil.”*

- ❖ *“Karıncayı dahi incitmemeye çalışan biri olarak, bunları yaşamam, insanlara ve devlete karşı bakışımı olumsuz yönde değiştirdi.”*
- ❖ *“Karıncayı incitmekten çekinen, işini yaparken kuyumcu titizliği ile çalışan, iş yerinde dürüstlükte örnek olarak gösterilen vatan ve milleti için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan, daha önce adliyenin önünden dahi geçmemiş, geçmişi tertemiz biri olarak terör bağlantısı ithamıyla haksız yere bir gecede işimden ve onurumdan ihraç edildim. Terör örgütü iltisaki ithamıyla şüpheli durumuna sokuldum. Hayatım kabusa döndü. Aklıma hayalime gelmeyecek sıkıntıların ve ithamların içinde boğuluyorum adeta. Tek sığınağım Allah'ın ilahi adaletine olan inancım.”*
- ❖ *“Karmakarışık. Rabbim devletimizin, milletimizin, askerimizin birliğini, dirliğini bozmasın. Kazadan beladan korusun; hak, hukuk adalet olsun.”*
- ❖ *“Karmakarışık duygular içindeyim.”*
- ❖ *“Karmaşık duygular, öfke.”*
- ❖ *“Karmaşık ve devlete küskün, millet böyle takdir etti. Sen kahvede börek sat dedi. Ben 1992 yılında fen lisesi sınavında Türkiye 199.'su olmuştum. Beyinler harcanyor.”*
- ❖ *“Kelime bulamıyorum. Devlet tarafından haksızlığa uğradım. Kendimi savunmak için mahkeme veya devlete ait hiçbir kurum, merci bulamadım. Devlet tüm kapıları kapattı. Medya kanalları vasıtasıyla hedef gösterildim. Topluma hitaben ve bizleri kast ederek "bunları aranızda barındırmayın vb." sözlerle hedefe konuldum. Buradan anladığım linç edilmem, evimin halk tarafından basılması, benimle birlikte çocuklarım ve tüm ailemin katledilmesi isteniyordu. İş bulmakta çok zorlandım. Açlığa ve çaresizliğe mahkûm edildim. Evimi ailemi alıp başka yerlere gitmek istedim, ama maddi imkanlarım kesildiği için bunu yapamadım. Geceleri sürekli tedirgindim. Evimin kitleler tarafından basılmasından, ailemin katledilmesinden kaygı duyuyordum. Bu kaygı ve endişelerim hâlâ devam ediyor. Geçmedi. Daha bir sürü şey.”*
- ❖ *“Kelimeler kifayetsiz kalıyor.”*
- ❖ *“Kelimeler yetmez. Aidiyetimi, bağlılığımı, vatanımı, davamı, geçmişimi, devletimi kaybettim.”*
- ❖ *“Kelimelere dökmek, benim için imkânsız, kendi vatanınızda yabancı gibisiniz.”*
- ❖ *“Kelimelerle açıklanamayacak bir zulüm. Sanki Türk ve Müslüman düşmanı bir güç, devleti ele geçirmiş ve tarihin gördüğü en profesyonel şekilde bilinçli ve kararlı bir şekilde zulmediyor. Öyle ki en yakınlarını kandırmayı başarıyor. En korkunç olanı da zulüm git gide kararlılıkla artarak ilerliyor.”*
- ❖ *“Kelimelerle bile ifade edilemeyecek kadar zor, rüya görsek inanmayacağımız ve ailemizin, çocuklarımızın dahi ömür boyu unutamayacağı zorluklar.”*
- ❖ *“Kelimelerle ifade edilemiyor, o kadar doluyum ki. Bebeğim olacak, onu bile işim kadar düşünemiyorum. İşsiz kaldık, vatanımızda damga yedik. Hiçbir suçumuz günahımız yokken, nelerle karşılaştık. Akıl almıyor ki.”*
- ❖ *“Kelimelerle bunu anlatmam, çok güç. Hayal bile edemeyecek kadar bir kâbus.”*

- ❖ “Kelimenin tam anlamıyla zulüm.”
- ❖ “Kendi adıma suç işlemedim, işleyenlere destek vermedim, beraber de olmadım. Bu yaşadıklarım, bana yapılmış zulümdür ve devlet, zalim konumunda şu an.”
- ❖ “Kendi içimde bile açıklaması yok.”
- ❖ “Kendi kendimizin suçlu olduğumuza inanmamızı sağladılar. Gerek siyasilerin görüşleri, medyanın yayınları ve çevremizdeki insanların korkutulup bizden kaçmalarını sağlayarak sivil ölüme terk edildik.”
- ❖ “Kendi koltuğunu korumak için, biz temizlendik diyerek isim yazma yarışına giren iftiracılar yüzünden, yaşadıklarımın tarifi izahı yok. Kırgınım, hem de çok kırgın.”
- ❖ “Kendi krallıklarını kurmak için, önünde engel olarak gördükleri kişileri, kurumlara OHAL ve KHK çuvallarına atarak toptan yok etme stratejisidir bu.”
- ❖ “Kendi menfaat ve çıkarları doğrultusunda kimseye acımayan ve suçlu suçsuz ayırt etmeden, zulmeden insanlar gördüm.”
- ❖ “Kendi pencereden baktığım zaman: Bu yapılanlar vatana, millete ve vatandaşa yazıktır, günahıdır. Devletim beni 11 yıl yatılı okulda yetiştirdi, meslek sahibi yaptı, sonra da hiçbir uçum yokken bir kenara attı. Yazık olan bu işte. Bunun içinde yitik olan devlette var, vatan da var, vatandaş ta var. Başka ne denir ki.”
- ❖ “Kendi ülkemde gurbetteyim, inanılmaz derecede ülkeme, insanımıza kırgınım. Belki bugünler geçer, ama kalbimde açılan yaranın geçeceğini sanmıyorum.”
- ❖ “Kendi ülkemde terörist muamelesi görüp, dışlamak asla aklıma dahi getiremediğim bir durumdu. Nasıl olup ta ölmediğime şaşıyorum.”
- ❖ “Kendi ülkesinde gurbeti yaşayan insanlara dönüştük. Bunu yapan bir devlet, tarihte yoktur. Hitler bile kendi vatandaşını değil, başka bir ırka zulüm etmiştir. Bize cahiliye dönemini yaşatan, Müslüman bir hükümetimiz var.”
- ❖ “Kendi vatanımda parya. Bir mülteci kadar bile kıymetim yok. Suya ulaşmamak için, binbir tuzak kurdular.”
- ❖ “Kendi vatanımda ikinci sınıf insan muamelesi görmek çok ağrıma gidiyor artık. Bu hafta yaşadığım bir hadise, hamallık yapmak için bir arkadaş vasıtasıyla bir işyerine gittik. 2 KHK’lı arkadaş. Kamyona eşya yüklenecek, iş için 4 kişi lazım. Diğer 2 kişi Suriyeli. Bizi götüren arkadaş, “Sakin KHK’lı olduğunuzu söylemeyin, yoksa geri gönderirler sizi” dedi. Ben de “Ama Suriyeliler de var” dedim. Arkadaş ta “Olsun, onlara sıkıntı yok, ama size var” dedi. Bırakıp gitmek istedim, ama gidemedim, çünkü ihtiyacım vardı.”
- ❖ “Kendi yaşadıklarım çok umurumda değil açıkçası. Ben ilk okula başladığım gün, öğretmen sınıfa girdiğinde ayağa kalkmam gerektiğini öğrendiğimde, zulüm yaşamaya başlamıştım zaten. Yani deneyimliyim. Ama çocuğumun artık böyle bir ortamda yetişmesini istemiyorum. Yurt dışı için imkân kolluyorum.”
- ❖ “Kendimi hiç ama hiç bu topraklara ait hissetmiyorum artık.”

- ❖ *“Kendileri, benim girdiğim sendikadan, (eğer suçsa) benden daha suçlu olmasına rağmen, bana terörist demeleri, iki yüzlülüktür, haksızlıktır. Benim suçum yok, herkes öğretmenlikte sendikanın ne olduğunu bilir.”*
- ❖ *“Kendimden çok diğer ihraç arkadaşlarımın durumuna daha çok üzülüyorum. Benden daha zor durumda olduklarını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Kendime güvenimi kaybettim.”*
- ❖ *“Kendime olan güvenimi yitirdim. Kendimi işe yaramaz biri olarak görüyorum. Herhangi bir mesleğim olmadığı için, yaşımın 37 olması nedeniyle iş bulamıyorum.”*
- ❖ *“Kendimi bir mengine de sıkılıyor gibi hissediyorum. Hayattan hiç beklentim yok. Yaşamak, insanlarla muhatap olmak istemiyorum. Ruhum daralıyor, eski inançlarım kalmadı. Dinden, diyanetten özellikle de kendini dindar addedenlerden nefret eder vaziyetteyim. İbadet yapmak içimden gelmiyor.”*
- ❖ *“Kendimi bu devlete ve millete bağlı hissetmiyorum.”*
- ❖ *“Kendimi bu ülke vatandaşı değil de yabancı gibi hissediyorum. Suriyeli mültecilere bile maaş bağlandı, ama benim çaldığım kapılar yüzüme kapandı.”*
- ❖ *“Kendimi bu ülkenin üvey evladı gibi hissediyorum. Dış ülkeden gelen bir sığınmacı olsam daha iyi itibar görürdüm diye düşünüyorum. Devlete olan güvenimi tamamen yitirdim. Bütün bu yaşadıklarımıza bir türlü anlam veremiyorum. Hâlâ aklım hayalim almıyor, ama maalesef birebir bu zulmü yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Kendimi bu ülkeye ait hissetmiyorum.”*
- ❖ *“Kendimi çöpe atılmış gibi hissettim. Her şeyi bırakıp gitmeyi çok istedim. Artık bu ülkede çalışmak, yaşamak vs. istemiyorum.”*
- ❖ *“Kendimi intihara zorlanıyormuşum gibi hissediyorum. İntihar eden insanları çok iyi anlıyorum. Şu ana kadar yaşadığım hayat ve tüm çabalarım boşa gitti. Tüm emeğim. Bunu yaşamamın tek nedeninin şimdiye kadar belki de vicdanlı bir insan olmak. Toplumsal olarak ne kadar çürüdüğümüze yakından şahitlik ettim. Ben kiramı ödeyemezken, hâlâ memur olan kardeşlerim, yanımda çekinmeden mobilya alışverişi, tatil planı yapmaktan çekinmediler. Yaşlı annem babamdan başka kimsem kalmadı. Evlere temizliğe gitmemi öğütleyen arkadaşlarım oldu. Sağlığım ve yaşım buna el vermiyor. Mimar olan çevrem, benim üzerimden rant elde etme peşinde, iş istediğim insanlar tarafından dilenci muamelesine maruz bırakıldım. Başta meslek odam tarafından. Avukatım tutuklandığı için hukuki destek alamıyorum. Basit danışmanlık hizmetleri için bile, kimse yardım etmiyor. Annem babam hayatta olmasaydı çoktan intihar etmiştim. Şu an kendimi bir ölüden farksız görüyorum. Benden çok daha kötü durumda olan insanların acıları, beni çok üzüyor. Bunca haksızlığı aklım almıyor. Bunca haksızlığa uğramanın acısını ailem de dahil kimse anlamıyor. Bütün bunları sindirmem, kabul etmem bekleniyor. Acı içindeyim. Her gün uyanmak ve hayatta kalmak bana acı veriyor. Geleceğimi çok karanlık görüyorum. Daha doğrusu bir gelecek göremiyorum. Hayatta kalma çabalarım sonuç vermiyor. İş bulduğumda, KHK'lı olduğum için her reddedildiğimde ihraç olduğum günkü acımı tekrar tekrar yaşıyorum. Hâlâ insanların bir araya gelememesi beni çok üzüyor. Her an sokaklara düşebilirim gibi hissediyorum.”*

- ❖ *“Kendimi sadece ezilenlere yakın görüyorum. 'Toplum vicdanı' diye bir şeyin olmadığını gördüm. Benim devletim, bayrağı altında yaşadığım millet bir PKK'lıya gösterdiği adaletin 1/100'ini, hiçbir yanlışı olmayan, kullandığı kâğıdın, elektriğin dahi parasını ödeyen bana, bu milletin öz evladına çok gördü. Hukuk, adalet güçlünün sopasından başka bir şey değil. Eğer bir evladım olmasaydı bir mülteci olurum. Meriç'in azgın sularında, Ege'nin soğuk dalgalarında bu topraklardakinden daha çok umut var.”*
- ❖ *“Kendimi tanıyamıyorum. Çok agresif ve ani değişen tepkiler vermeye başladım. Etrafımdaki herkesi kırıyorum, elimde olmadan.”*
- ❖ *“Kendimi, ülkeye sığınan Suriyelilerden daha zor durumda gördüm. Onlara az ücret te olsa, iş vardı, bize yok. Onlara bedava sigorta, ben de gelir olmamasına rağmen 52 TL GSS primi, onlara devlet bankasından hesap ve her ay yatan bin küsur para. Bize hesap açamayız, bloke var, kredi kartı sorulmadan iptal. Kendimin sendikadan dolayı ve muhalif kimliğe sahip olduğum için atıldığımı düşünüyorum ve devrin lanetlisi olarak bir nevi faşist yönetim tarafından toplumsal soykırımı uğradığımı, bunu da bilerek ve isteyerek yaptıklarını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Kendinden emin olup, hiçbir hata olmamasına rağmen, devlet nezdinde terör örgütü mensubu olmanın vermiş olduğu burukluk var.”*
- ❖ *“Kendime ve çevreme güvenmiyorum. Kendimi yalnız ve çok çaresiz hissediyorum.”*
- ❖ *“Kendini bu ülkeden dışlanmış hissediyorsunuz, bir anda umutsuzluk ve çaresizlik içinde yapayalnız kalıyorsunuz, hâlâ aynı psikolojik durum mevcut.”*
- ❖ *“Kendini hiçbir işe yaramayan, insanların benden kaçtığı, hayata küsmüş biriyim.”*
- ❖ *“Kesinlikle bu devlet ve yöneticilerini hiçbir zaman affetmeyeceğim. Kendi vatandaşının masum olup olmadığını bilmeden, işinden edip açlığa mahkûm eden bu sisteme hiçbir zaman güvenmeyeceğim.”*
- ❖ *“Kesinlikle bu yaşananları hak etmedim, hak edecek bir şey yapsa idim, paşa paşa cezama razı olurum. Adalete olan inancım, sıfırın altında, eksilerde, insanlara güvenim yok.”*
- ❖ *“Kesinlikle bu zalimce ve insanı olmayan bir karar. Darbe olsaydı ne olurdu diye düşünmeye gerek yok zaten. Ülkenin hukuk, adalet ve ekonomi anlamında tablosu ortada. Sadece bunlar, daha ileri giderler mi diye düşünüyorum. Galiba ülke o noktaya geliyor.”*
- ❖ *“Keşke açıklayabilsem. Kendimi ifade edebilmek için Bimer, Cimer, OHAL Komisyonu ve en sonda mahkemeler oldu, ama sonuçsuz kalması ümitlerimi kırdı. Devletimin, hükümetin beni ve ailemi kandırıp tuzağa düşürdüğünü. Hukuksuzluk yapıldığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Keşke devletin şefkatli yüzünü görseydim.”*
- ❖ *“Keşke sadece bir kere kendimi savunma hakkı verselerdi. Sadece bir kere, sen şunu yaptın mı diye sorsalardı.”*
- ❖ *“KHK ile kamu görevinden çıkartılarak ismin listede bir terörist gibi medyada yayımlandı. Toplumdan dışlandım. Özel sektörde dahi iş verilmeyerek adete sivil ölüme terk edildim.”*

- ❖ “KHK’lar ve KHK’ları çıkarana gidecek, biz döneceğiz.”
- ❖ “Kimse bizi ciddiye almıyor, herkes geçiştirmeyi tercih ediyor.”
- ❖ “Kimseye güvenim kalmadı ve hep bir korku halim var.”
- ❖ “Kimseye güvenme, hele adalete asla.”
- ❖ “Kimseye güvenmiyorum. İnsanlara karşı sevgim azaldı. Bir an önce kıyametin kopmasını istiyorum.”
- ❖ “Kimseye güvenmiyorum. İyi niyetim yok. Kimsenin ne mutluluğuna ne mutsuzluğuna katılmıyorum.”
- ❖ “Kimseyi suçlamak istemiyorum, ama çok kötü günler yaşadım. Bu süreçte sadece eğitimime odaklandım ve doktoramı bitirdim. Makaleler yazmaya deva ediyorum. Ben akademisyenim ve akademisyen kalacağım.”
- ❖ “Kin ve nefret barındırmamaya çalışıyorum, ancak insanların maruz kaldığı muameleleri gördükçe beddualar dilime geliyor, ama yine de çoğunu yutuyorum.”
- ❖ “Kin ve nefret doluyum herkese, bırakın bu ülkeyi, bu dünyadan kaçmak istiyorum. Hani bazen haberlerde görürüz ya, bir aile trafik kazası sonucu bir tırın altına girmiştir de yok olup gitmiştir, aynen bunu istiyorum.”
- ❖ “Kinci, ayrıştırıcı, adaletten uzak. Elinden gelse bir kaşık suda boğacak kadar gözü dönmüş. Yalaka hâkim savcılar.”
- ❖ “Kırılma, sahipsizlik, öz yurdunda garip, öz yurdunda yabancı, öz yurdunda parya.”
- ❖ “Kişiler bana yanlış yapabilir. Gruplar, yapılar, cemaatlerde yapabilir. Bunlara karşı koyacak güç ve seçeneklerim vardır. Ancak devletin vatandaşına yanlış yapmasına karşı, kişinin yapabileceği hiçbir şey yok. Bu süreçte beni yıkan, devletin bana kumpas kurması, yalnız bırakması, hedef göstermesi oldu. Devleti yöneten tüm yetkililer masum, hiçbir şeyden habersiz, benim gibi kişiler terörist muamelesi gördük.”
- ❖ “Kişiye göre muamele edilmesi, üniversitede alakasız insanların canı yakılarak rektör tarafından kelle avcılığı şovu yapıldı. Bunları yapan rektör hakkında iki tane FETÖ’den savcılıkta dosya açıldı, ama malum rektör hâlâ görevde.”
- ❖ “Kızgınım, öfkeliyim, devlete güvenmiyorum artık.”
- ❖ “Kırgın, küskün, boşa yapılmış fedakârlık. Neden salla başı al maaşı yapmadım.”
- ❖ “Kırgın ve öfkeliyim, elimde olsa ülkemizde üzümlere olsa terk ederim.”
- ❖ “Kırgın ve yorgunum. İnsanların hayallerinin çalınması çok feci imiş. İmanda olmasa zombisin demek. Canlı bomba veya intiharı şimdi anlıyorum. İnsan kalmak! Müslüman kalmak gibi zormuş. Dünya hakikaten insana sevdirelmemiş. Hırslar, korkular, ene varmış. İnsanlık ölmüş. Neme lazım.”
- ❖ “Kırgınım, bir daha iyi olamayacak kadar.”

- ❖ *“Kırgınım devlete. İmkânım olsa bir dakika durmam. Bizi açlığa mahkûm etti. Biz bunu hak etmedik.”*
- ❖ *“Kırgınım. Müslüman görünümlülerle görüşmek istemiyorum. Hayatta hiçbir şey bilmediğimi anladım.”*
- ❖ *“Kırgınlık, büyük hukuksuz bir şekilde kenara atılmak, büyük yıkım. Dinlenmemek, insan yerine koyulmamak, onur kırıcı.”*
- ❖ *“Kırk yaşından sonra devlet, millet gibi değerler üzerindeki anlayışım tamamen değişti. Yaşama sevincim kalmadı. Devletim zulüm etti, milletim alkışladı. Allah’a havale ediyorum.”*
- ❖ *“Kısaca aidiyet ve güven duygumu yitirdim.”*
- ❖ *“Kısaca iki isimsiz ihbar listesinde ismimin geçmesiyle hiçbir araştırma yapmadan ekranımın karartılmasını hazmedemiyorum. Eee hadi ekranı kararttın da 2 senedir hâlâ benim terörist olmadığımı anlayamayan devlete lanet ediyorum.”*
- ❖ *“Kızım olursa ismi, adalet olacak. Yani bu ülkede adalet, isimden öteye geçemeyecek.”*
- ❖ *“Kızımın da benimde adalet duygum tamamen rencide oldu. İlahi adaleti bile sorgular duruma geldik. Kızım bu olaylardan sonra deist oldu. Büyük bir boşluktayım, dua dahi edemiyorum. Kesinlikle devletin büyüklüğü, adaleti gibi kavramlar yok oldu. Milliyetçiliğim bitti, sol görüşlü bir insan oldum. Sağ görüş ve muhafazakâr yapıdan tamamen tiksindim.”*
- ❖ *“Koca bir devlet aygıtı, tüm gücüyle var oluşumuma tecavüz ediyor ve bundan kurtuluş için, ülke içinde yapabileceğim hiçbir şey yok.”*
- ❖ *“Koltukları yıkılsın, mazlumların ahını alanların.”*
- ❖ *“Koşulsuz, yargısız ve tamamen hukuk kurallarını aykırı bir şekilde devletin tarafından, kolu kanadı kırılmış ve ölüme terk edilmiş gibi hissediyorum.”*
- ❖ *“Küçük yaşta anne babamızı kaybettik. Tam hayatımızı kurmuşken, bir düzene girmişken, hayatımız alt üst oldu. Hep mi kaybeden olacağız bu hayatta. Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak gibi hissediyorum, toparlamaya da gücüm yok artık.”*
- ❖ *“Kürt asıllıyım, yıllarca onun ezikliğini yaşadık. 28 Şubat’ta imam hatipte okuyordum. İrticacı olduk, örümcek kafalı olduk. Şimdi de FETÖ’cü olduk. Kemal Sunal’ın ünlü filmindeki gibi, canı sıkıldığında “Mazlum” hep biz olduk. “Mazlumunu getirin bana”...”*
- ❖ *“Kurtuluş savaşı gazisi bir dedenin torunu, bir Yörük, aynı zamanda bir vatansever vatandaş olarak terörist ve vatan haini muamelesi görmektense ölmeyi istedim.”*
- ❖ *“Kurum içerisinde birilerinin, kendi istikballerini garanti altına almak için şikâyet yoluyla bizlerin başına bu zulmü açtıklarına inanıyorum. Adil-i mutlak olan Allah'a dayanıyorum.”*
- ❖ *“Küskünlük, yılgınlık ülkeyi terk edip gitme isteği.”*

- ❖ *“Küskünüm devletime.”*
- ❖ *“Küskünüm, kırgınım.”*
- ❖ *“Kuvvetli imana sahip olmasaydım, iyi bir ateist olurum.”*
- ❖ *“Maddi, manevi bir sıkıntı çekmedim. Fakat terörist diyerek işten attılar. Devlete ve millete olan sevgimi kaybettim.”*
- ❖ *“Maddi sorunum olmadığı halde, intiharı düşündüm. Gururuma yediremedim. Yargısız infaz yapıldı. Karakol yüzü görmemiş, trafik cezası bile olmayan biri olarak vatan hainliği ile suçlandım.”*
- ❖ *“Maddi ve manevi yoksunluk, gelecek kaygısı, yalnızlık hissi, her an daha kötüsü olacak hissi.”*
- ❖ *“Maddi ve manevi zorluklardan dolayı ruhsal bunalımlar yaşadım. Zaman zaman hayatıma son vermeyi düşündüm.”*
- ❖ *“Mahalle yanarken orospu saçını tararmış. Eskiden mahalle yanarken mahallenin ya bıçkın delikanlısı ya da itfaiyecisiydim. Şimdi sayelerinde orospu oldum, şimdiki mahalle yangınlarında saçımı taramakla iktifa ediyorum. Devlete güvenim yok. Herhangi bir aidiyet hissim de kalmadı.”*
- ❖ *“Mahkeme yok, konu terör olunca mahkemeler taraflı, çözüm yok, Allah'a sığındım.”*
- ❖ *“Mahşer yerindeyim. Allah beni sınıyor. Allah günahlarımı af etsin.”*
- ❖ *“Manen her gün bin kez idam edilmek hissindeyiz. Bunlar Müslümansa, bu Müslümanlık derhal yok edilmesi gereken bir şeymiş. Dindar gözükiüp Allah, peygamber diye ortalıkta böğüren bu zalimlerin inandığı ne varsa reddediyoruz. Böyle din, İslam olmaz. Bunların anlattıkları, yaşattıkları din, kesinlikle İslam değil. Bizim inandığımız İslam'da zulüm, işkence, inanılmaz kötü muamele, bu insanları köle, savaş esiri görme, eşlerini, mallarını ganimet gibi görme olamaz. Bunlar nasıl bir dine inanıyor şaşırıyoruz.”*
- ❖ *“Manevi olarak dipteyim. İnancım, ümidim sarsıldı.”*
- ❖ *“Mantıkla açıklanabilecek hadiseler değil bunlar, metafizik açıklamalar yaparak olayları kavramaya çalışıyorum. Devletin gücü, elinde bulundurmanın ve bazı insanların rahatlıkla zorbalık yaptığını ve savunmasız, çaresiz bırakıldığımızı görüyorum. Kötülük binbir kılıf altında çoğunluk tarafından işlenebiliyormuş ve o çoğunluk hiçbir sorumluluk, yaptırım ile de karşılaşmayabiliyormuş. Bu gerçek insanı kaygılı yapıyor aslında. Sınırları yok çoğunun. İlkeleri, utanma duyguları, vicdanları. Tuhaf! Açıkçası güçlü olmak, merkezde olmak, kalabalık olmak (bu kadar melun işler yaptırıyorsa insana) hiç de iyi değilmiş. Bu tuhaf sürecin mağduru olduğum için çok şanslı olduğumu düşünüyorum. Kişisel gelişimim için çok faydalı oldu.”*
- ❖ *Maruz kaldığım bu sıkıntıların birer imtihan vesilesi olduğunu düşünüyorum. Tamamen Allah'a bıraktım. İnsan anca o şekilde bir teslimiyet ile rahat edebilir. Büyük bir haksızlık var ve ben kesinlikle hakkımı helal etmiyorum. Zulme uğruyoruz. Bu şekilde bile Afrika'da, Afganistan'da yaşayan insanlar aklıma geliyor. Ne çok sabırsızlık gösteriyorsun diyorum. İnşallah bu süreç geçecek.”*

- ❖ *“Masumum, ama en ağır biçimde ceza çekiyorum. Bu çok ağrıma gidiyor.”*
- ❖ *“Mazlumun savunan büyük bir güç yok. Sesimiz ve soluğumuz olmadı. Devlette bizim elimiz ayağımız yok gibi.”*
- ❖ *“Meseleleri eleştirel bakan bir kişiyim. Yaşadıklarım birçok şeye bakışımı değiştirdi. Eski kullandığım kavramları çöpe attım. Kendimi her alanda yeniden inşa etmeye başladım. Okumalarım daha zenginleşti. Zaten bu duruma yakın bir hayatım vardı. Devlet memuruydum, ama devletçi değildim. Her şeyde insan merkezli düşünen bir insanım ve böyle olmaya devam edeceğim.”*
- ❖ *“Mesleki olarak çalışmalarımız ortada. Gerek veliler, idareciler ve öğrenciler tarafından sevilen ve başarılı bir öğretmendim. Devlete sadakatimizin sorgulanması çok üzücü. Neye göre sadakat. Ölçüsü belli değil. Devlete küsmedim, ama yöneticilere hakkımı helal etmiyorum. Bu zulme ortak olan alkış tutan, gerçek suçluları değil de biz sıradan insanları hedef tahtasına koyanlara karşı çok nefret duygularım var. Onları Allaha havale ediyorum.”*
- ❖ *“Mesulleri, iftiracıları, mazlumun ahını alanları Allah’a havale ediyorum. Adaletin tecelli edeceğine inanıyorum. Yetkili olup ta sorumluluğunu bilmeyenler hesabi nasıl vereceklerini merak ediyorum.”*
- ❖ *“Mezarımın dahi bu ülkede olmasını istemiyorum.”*
- ❖ *“Millete dair herhangi bir sevgim kalmadı. Vatan, millet gibi kavramları sorguladım ve anlamsız gelmeye başladı.”*
- ❖ *“Millet, hukuk, adalet, insan, hak, hukuk adına kocaman bir kayıp. Hiçlik olarak görüyorum.”*
- ❖ *“Millete inancım kalmadı.”*
- ❖ *“Millete küstüm.”*
- ❖ *“Milletimden ve bu ülkeden ümidim kalmadı, pasaport alabilsem bir dakika bile durmayacağım.”*
- ❖ *“Milli benliğimi ve inancımı yitirdim. Artık kimse için Allah rahmet eylesin demiyorum. Kimin hakkını yediyse karşılığını bulsun, iyi insan ise Allah kusurlarını affetsin diyorum. Kimse hakkında şefaatçi olmuyorum. Âmin demiyorum. Kim adaletten uzaklaştı ve suçsuz insanların hakkına girdiyse cezasını fazlasıyla çekmesini diliyor ve temenni ediyorum.”*
- ❖ *“Milli, muhafazakâr kesime öfkeliyim. Yüzünüze, size haksızlık yapıldı deyip, kılını kıpırdatmayan eş, dost, akrabaya kırgınım.”*
- ❖ *“Milliyetçiliğimle öğünen biri olarak, vatandaşlığı ciddi ciddi sorgulamaya ve daha önce, ön yargıyla baktığım Kürt kökenli insanlara hak vermeye başladım.”*
- ❖ *“Muamelenin haksız olduğunu düşünüyorum, çünkü süreç gerçek anlamda adil bir şekilde yürütülmedi, yürütülüyor. Bana yöneltilen suçlamaları taşımasına rağmen, gazete üyeliği olmuş, bu örgütle bir şekilde bağı olup ta hiçbir sıkıntıya, soruşturmaya muhatap olmayan çok sayıda eski iş arkadaşım var.”*

- ❖ *“Muhafazakâr, dinci, siyasetten nefret; ana akım medyadan tikslenme ve bu medyanın haberlerini gerçeklik zanneden sokaktaki çoğunluktan soğuma, yabancılaşma, aidiyetsizlik, karamsarlık hissediyorum.”*
- ❖ *“Mülteciler bizden daha iyi durumdalar. Adeta vatansız muamelesi gördüm.”*
- ❖ *“Mümkün değil pek ama, bu dönemde cinnet geçirmenin veya intiharın sınırına gelmenin ne kadar kolay olduğunu anladım. Üstelik ne kadar dindar olsan da kolaymış.”*
- ❖ *“Müslüman bir toplumda, Müslümanlar eliyle böyle bir zulme uğratılmak, din inancımı zayıflattı. Hani hak ve adalet, İslam için çok önemliydi. Ey din kardeşlerim! İçinde yaşadığın topluma olan güvenim azaldı.”*
- ❖ *“Müslümanım, muhafazakârım diyen insanlara asla güvenmiyorum.”*
- ❖ *“Müslümanlar tarafından, din adına bir Müslümana yapılanlar, İslamiyet'in neresinde bilmek isterim.”*
- ❖ *“Nasıl bir devlet, eğitilmiş insanlarını bu kadar kolay heba edebilir? Böyle bir devlet, ne kadar süre ayakta kalabilir? Bu gidişin sonu Suriye'ye dönüşmekten başka bir şey değil.”*
- ❖ *“Nasıl bir insan olduğuma, işimi nasıl yaptığıma, bakılmadı. Kendimi koyamadığım bir torbaya konuldum ve bir çöp gibi bir kenara atıldım.”*
- ❖ *“Nasıl böyle muameleye tabi tutulurum aklım almıyor.”*
- ❖ *“Nasıl oluyor da hiç tanımadıkları insanların hakkıyla kazandığı mesleğine kolay bir şekilde imza atabiliyorlar. Bunun Müslümanlıkla ne alakası olabilir.”*
- ❖ *“Ne denebilir ki; ömrümü, her şeyimi adadığım devletim, bana hainsin dedi. Bundan daha beter bir durum olabilir mi?”*
- ❖ *“Ne iş yapıyorsun diye sorduklarında; ben teröristim diye cevap veriyorum. Devlet beni terörist olarak görüyor.”*
- ❖ *“Ne vatan, ne bayrak, ne ana baba, ne arkadaş, ne dost hepsinin yalan olduğunu, dini olarak camiye terk ettim. Cuma'ya gitmiyorum.”*
- ❖ *“Ne yaşattılar ise, yaşamadan ölmesinler. En ilkel kabile devletleri de dahil, tüm topluluklarda, 1215 Magna Carta'da, anayasa ve tabii olduğumuz sözleşmelerde suçun şahsiliği esastır. Ben suç işlemedim. Bu süreç hukuki değil tamamen kinle yönetildi. Devletine, milletine, insanlığa hizmet eden bir sürü insan mağdur ve devletine küstürüldü.”*
- ❖ *“Necip millet dediğimiz bu milletin aslında, kokuşmuş ve menfaatçi bir millet olduğunu gördüm. Güç kimdeyse onun yanında yer alan bir millet olduğunu gördüm. Hak, hukuk, adalet hak getire.”*
- ❖ *“Nefret ettim, bu Ortadoğu coğrafyasında yaşamaktan, Müslüman olmaktan, Türkiye'de yaşamaktan tiksindim. Keşke ihraç ettikten sonra, vatandaşlıktan da atsalardı dedim.”*

- ❖ *“Nefret, kin ve öfke ile doluyum. Görevime iade etsinler de itibar onların olsun. Yalancı değil, dolandırıcı değil, hırsız değil, tecavüzcü değil, sapık değil, insanım ve suçsuzum. 18 aydır aşımından, işimden edilip muhannete muhtaç edildim, sebepsiz yere sebep olanın Allah belasını versin. Alnumdaki kara leke kalksın artık. Kamu görevinden çıkarılmak, memuriyet hayatında karşılaşılabilecek en ağır yaptırımdır.”*
- ❖ *“Nefret suçu işlenerek yalnızlığa ve itibarsızlığa mahkûm edildim.”*
- ❖ *“Nefret. Nefret üstü, lanet ediyorum. Tertemiz masum insanları, intikam duygusu ile hareket edip, bu hallere düşürenlere. Her sabah öfke ile uyanıyorum. Vatandaşı olduğum bu ülkede olmamayı diliyorum, ama yapacak bir şey yok.”*
- ❖ *“Neler yaşamadım ki, ailem olmasa çoktan yurt dışına kaçmıştım. Her gün anlamsız, hayatta gayemi kaybettim. Biz toplumda yokuz aslında, kimse bizi dikkate almıyor ki, böyle bir yalnızlık, insanlık tarihinde yok, gerçekten yok. Dünya tarihinin en yalnız, mazlumları. Çok bunaldım, terörist diye damgalanmak çok ağır. Kimseye izahta edemiyoruz. 10 yıl önce bıraktığım sigaraya geri döndüm, ne yapayım, başka çarem kalmadı, kafayı sıyracaktım, sigaradan hırsımı çıkarıyorum. Önce kilo aldım, şimdi de hızla kilo veriyorum. Eskiden yaptığım hiçbir şeyi yapamıyorum. Eşim bana destek oldu, ama eski hayatımız yok ki. Hayattan hiçbir zevk almıyoruz. Çocuğumuz için mutluluk oyunu oynuyoruz.”*
- ❖ *“Neredeyse her şeye ve herkese karşı güvensizlik. Yeni ilişkiler kuramama ve eve kapanma. Antidepresanlar ve psikolojik destekler. Karşımdakine, kendimle ilgili basit bir şey (zevklerim, eğitimim vs.) açıklarken bile aşırı kaygı duymam ve açıklayamamam. Ağzımdan çıkan her şeyin aleyhime kullanılacağı korkusu.”*
- ❖ *“Normal hayatımda ve iş hayatımda o kadar çok karşılıksız işler, yardımlar, her türden yapmışım. Ama hiçbirinin değeri yokmuş diye düşünüyorum. İnsanlara gereğinden fazla önem vermemek gerekiyormuş. Ama geriye dönüp yaptıklarım için hiç pişman değilim. Sadece bir insan ne yapacaksa onları yaptım çünkü.”*
- ❖ *“Normalde zulümleri hükümetler yapar, devlet sahip çıkar. Devlet bu sefer sahip çıkmadı ve sivil ölüme terk edildik.”*
- ❖ *“Devlet hiçbir zaman bize adil davranmadı, sadece darbeyi fırsata çevirdi, kozu eline geçince.”*
- ❖ *“Bu zamana kadar emek, zaman, para harcayıp hakkımla kazanmış olduğum işimden, hiçbir suç unsuru olmadan, sebep belirtilmeden ihraç edildim. Bunun yanında matematik öğretmeni olan eşim, 2 yıl emek verdiği 2016 KPSS’de 350 bin öğretmen adayı arasından 650. ve kendi branşından sınava giren 35 bin kişi arasından 212. oldu. Mülakata çağrıldı ve 50 küsur puan verilerek, aslında fazlasıyla hak etmiş olduğu öğretmen olarak atanma durumu alçak bir değerlendirme ile elinden alındı. Anne baba desenez nihayet çocuklarımız yıllardır vermiş oldukları emeklerinin karşılıklarını alıyorlar diye sevinirken işsiz bırakılmamızın üzüntüsünü yaşadılar. Siyasi iktidarın bu zalimce tavrı karşısında vatanıma karşı asla isyan etmedim. Hatta zulmeden tarafta olmadığım için şükrettim. Ama bu haksızlığı yapanların yaptıkları, uğrattıkları mağduriyetlerin hesaplaşmasının bu dünyada yapılmasını diledim. Tabi orasını yüce Allah bilir.”*
- ❖ *“Öfke, çaresizlik.”*

- ❖ *“Öfke, üzüntü, isyan, mücadele etme.”*
- ❖ *“Öfke ve hayal kırıklığı doluyum. Ahirette 10 tırnağımla gırtlaklarına yapışacağım inşallah.”*
- ❖ *“Öfke ve mücadele iradem çok kuvvetli. "Kendi bahçesinde dal olamayanlar, bahçemize girmiş, ağaçlık taşıyorlar" Asla biat etmeyecek, asla teslim olmayacağım. Bu ülkenin bunlardan kurtulması için direnmeye devam edeceğim. Onlar kim ki? Bir avuç zorba. Bizleri yenemezler. Emperyalizme hizmet edenler bu ülkeyi teslim alamayacaklar.”*
- ❖ *“Öfkeleniyorum, çökmüş oluyorum, ara ara hayatım alt üst oldu düşünceleri, itibarsızlık hissi ruhumu sarıyor.”*
- ❖ *“Öfkeliyim, çünkü suçumuzun ne olduğunu bilmiyoruz.”*
- ❖ *“Öfkeliyim, bir yandan da 2 çocuğum için çok endişeliyim. Çocuklarım da benden dolayı, devlet kapısında rahat etmeyeceklerini düşünüyorum.”*
- ❖ *“Öfkeliyim, şu an yazmak isteyip de yazamadıklarımı oğlum engellediği için yazmıyorum. Ona göre beni içeri alırlarmış. Benden çok, ona korku saldıkları için öfkeliyim.”*
- ❖ *“Öfkeliyim, hakkımı helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Öğrenilmiş çaresizliği yaşıyorum. Hiçbir şekilde adaletin var olduğunu hissedemiyorum. Bana ve benim gibilere iftira atanların düzenleri bozulmadı, belki de daha da iyi hale geldiğini düşünüyorum.”*
- ❖ *“Öğretmenlik yaptığım iki yıl boyunca, öğrenci ve velilerle iyi ilişkiler kurup, herkese yardım etmeye, daha iyi ortam hazırlamaya çalıştım. Elimden geleni yaptım. Bunların devlet nazarında bir önemi yokmuş.”*
- ❖ *“OHAL bürosundan "Vatana ve millete ihanetler" bürosuna git dediler. Bu çok ağrıma gitti.”*
- ❖ *“Okul müdürü, “listede sen de varsın” dediğinde, “ben zaten muhaliftim, şimdi en sevmeyen olurum” demiştim. O da” şaka değil, gerçek” demişti... Kızgınım, kırgınım.”*
- ❖ *“Okulumun en çalışkan öğretmenlerinden biriydim, maaşımı helalinden kazanmak için canla başla çalışırdım.”*
- ❖ *“Okuyup öğretmen olduğuma pişman oldum, Türkiye 10. 'su olarak üniversite kazandım. İlk görev yerim Şırnak. 12 sene devlete, millete hizmet etmenin karşılığı bu olmamalı idi. Adli, idari hiçbir ceza, soruşturma yaşamadım. Polis, jandarma ile adliye ile yolum kesişmedi. Silahla terörle bağım olmadı. MEB ve disiplin amirlerinden başka kimseden emir komuta yönlendirme almadım. Ama sorgusuz sualsiz kapıya kondum. Tazminat yok. Sosyal hak yok. Diri diri toprağa gömülmüş gibi hissettim. Ötekileştirdim, yaftalandım, yalnızlaştırdım. İşe yaramaz, vasıfsız hissettim. Çaresiz, kimsesiz, tek başıma kalmış gibi, kimse anlamadı, bilmedi, duymadı, görmedi mağduriyetimi, mazlumiyetimi. Eşimin çalışıyor olması, örtüyor benim yaşadıklarımı.”*
- ❖ *“Olayı yapanlardan nefret ediyorum ve hiç kimseye hakkımı helal etmiyorum.”*

- ❖ *“Olaylara anlam veremiyorum. Ne suçum olduğunu bilmediğim için, kendimi ihanete uğramış hissediyorum.”*
- ❖ *“Ölmek istiyorum, bunları hak edecek bir şey yapmadım.”*
- ❖ *“Ölseydim de bu muameleyi görmeseydim, bu terörist yaftası benim gibi vatan aşığı birine yapıştırılmasaydı.”*
- ❖ *“Ölüme ve yokluğa mahkûm edildiğimizi düşünüyorum.”*
- ❖ *“Ölümü özledim.”*
- ❖ *“Önyargılı, ötekileştirici, kaba bir muamele gördük.”*
- ❖ *“Onarılmayacak yaralar açtı hayatımızda. Psikolojik sıkıntılar.”*
- ❖ *“Onarılamaz bir hal aldı. Bu ülkede yaşama isteğim yok ve kendimi buraya ait hissetmiyorum. Bu dünyanın ne kadar boş olduğunu anladım.”*
- ❖ *“Onca yıl dürüst bir şekilde işimi yaptıktan sonra, bir iftira ile işten atılmam, değersizlik duygusunu yaşattı. Üvey evlat gibi hissettim. Gözyaşlarımı içime akıttım. Hukukun nasıl bu kadar çöktüğünü anlayamadım. Sade ve basit bir insanken, hiçbir iddiam yokken, nasıl da bir anda terörist oldum? Fare ilaçlama sırasında can çekişen bir fareyi görünce hüüngür hüüngür ağlayan ben mi terörist idim? Hâlâ rüyamda görüyorum, eski iş yerimi, arkadaşlarımı. Onlarla Hz. Yusuf’un kardeşleri ile konuştuğu gibi konuşuyorum. Sonra uyanıyorum, yine işim yok, yine mutsuzluk yine kaygı.”*
- ❖ *“Onca yıllık emeğim heba oldu. Doktora tez aşamasında öğrenci iken, üniversitem öğrenciliğimi bile iptal etti. Psikolojik bunalım da çabası.”*
- ❖ *“Öncelikle bana bunları yaşatan devlet değil. Devlet adı altında geçici olarak hüküm süren zevattır. T.C. Devleti bakidir. Bu zevat benim düzenimi elimden aldı. Hayatımı, birikimlerimi elimden aldı. Kendileri daha beter olur inşallah. Hakkımı hiçbirine helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Öz yurdunda garip, öz vatanına parya ifadesi bunu açıklamaya yeter sanırım.”*
- ❖ *“Öncelikle büyük bir şok yaşadım, inanamadım. Aklıma gelen ilk soru "Kim Yaptı?" oldu. Çünkü ihracımı gerektirecek hiçbir şey yapmamıştım (Pek çok kişi gibi). Biliyorum ki, varlığımdan rahatsız olan vicdansızların marifeti bu. Devletçi anlayışla çalışan bir memur iken, bir anda vatan haini ilan edilmek kabul edilebilir değil. İlk zamanlar büyük bir boşluk ve çaresizlik hissettim. Nasıl geçineceğim, çocuğuma nasıl bakacağım, ona nasıl bir gelecek vereceğim. Bunu hak edecek ne yaptım vs. şeklinde düşüncelerde boğuldum adeta. Yalnız ben değil, 12 yaşında çocuğum, annem, babam, kardeşlerim, sevenlerim de altüst oldular. Kızımın bana teselli vermeye çalışması, içimi öylesine acıttı ki, çünkü o henüz bir çocuk ve çocukça telaşları olmalıydı. Annesine teselli vermek zorunda kalmamalıydı, gelecek kaygısı yaşamamalıydı. İlk 1 ay çıldırma boyutuna geldim. Halen düşündükçe kalbim sıkışıyor sanki. Haksızlığa uğramış olmak, insanların kötülüğünün sınırı olmadığını bir kez daha görmek, her anını kaygıyla ve güvensizlikle yaşamak, toplum tarafından uygulanan tecrit vs. yoruyor. Bu ülkedeki adalet mekanizmasına da insanlara da devlete de güvenim yok artık. Yaşadığımız bu durum, yalnızca iş ve aş meselesi değil, onur meselesi benim için.”*

- ❖ “Öncelikle orantısız bir hukuk, hukuksuzluk yaşadığım ve çevrem de dahil sesini çıkartmadığı için Türk milletinden, daha doğrusu Türkiye’de yaşayan herkesten nefret ettim. Bir coğrafya öğretmeni olarak yıllarca vatan ve milletimin en güzel değerlerini anlattım, ancak şu an milletimi, necip bir millet olarak anlatabilir miyim, emin değilim. 16 yaşındaki kızımın, bu adaletsizlikleri ve susanları, destekleyenleri gördükçe ben, Türk değilim, hatta beni dini siyasete alet eden dindarlardan zannederler diye dışarıya örtümle çıkmak istemiyorum. Dini hiçbir şey dinlemek istemiyorum demeci veren, çok ihtiyacı olduğu dönemde örnek bir dini yaşantı görememesi ve benim anlatmada yetersiz kalmam dolayısıyla bunu yaşatanlara her gün lanet okuyorum. Yani bu ülkede yaşamaktan nefret ettim.”
- ❖ “Öncelikle TC’nin kimliğini artık taşımaktan utanan eski bir polis olarak göreve dönerim, dönmem fark etmez. İçimde devlet, millet ve bayrak sevgisinin zerresi kalmadı. Şu an deseler falanca ülke vatandaşlığına alacak, geçer misin saniye düşünmem. O kadar soğudum tarifi yok. Zaten yapı gereği kinci biriyim, asla unutmam yaşatılanları. Bir bardak sularını içmediğim bu pisliklerle aynı kefeye koyan bu hükümete olan düşmanlığım ilelebet devam edecektir. O yüzdendir ki düşmanımın düşmanı dostumdur hesabı hayatımda ilk defa bir ilke imza attım ve ...Partiye oy verdim. Çok huzurluyum. 22aydır bizi bir hayvan yerine bile koymayan, elimizi kolumuzu bağlayan, bizi açlığa, strese mahkûm eden, ... ve A... Partisine hakkımı helal etmiyorum. İki cihanda da elim yakalarında.”
- ❖ “Oy vererek iktidara getirdiğimiz bir partinin, bir zamanlar bir elmanın iki yarısı gibi oldukları FETÖ ile olan pastadaki payı paylaşamama kavgalarında fillerin tepişirken ezdiği çimlerimiz biz.”
- ❖ “Öz yurdumda garip, öz yurdumda parya.”
- ❖ “Panik atak hastası oldum. En ufak sıkıntıda kalp krizi geçirebilirim, diye korkuyorum. Suçlu olmamama rağmen, çevreme karşı suçluluk psikolojisi oluştu.”
- ❖ “Parayı, makamı, gücü çok önemseyerek büyütülen insanlar, işte dünyayı bu hale getiriyor. Ahlâkı, camiye uğramayan babamdan öğrendim diyebilirim. Değme hocalardan daha iyi bir biçimde. O, bana dürüstlüğü ve ihtiyaç sahiplerine el uzatmayı öğretti. Haksızlığa karşı olmayı. O da 12 Eylül’de solculuktan hapis yattı. O zaman da insanlar kapılarını kapatıp sırt çevirmişler. Ben çocuktum. Şimdi benzerini yaşıyorum. Ama babam diyor ki, biz hapisten çıktık, gittik, iş bulduk, çalıştık, bu size yapılan bizden beter. Tam bir boykot hali. Bugün Ermeni bir vatandaşın sosyal medya hesabından çocuğuna, öğretmeninini söylediklerini okudum. Yüzüne tükürün demiş. İnsan ne görerek büyürse aşağı yukarı onu yapıyor büyüyünce. O öğretmen de böyle vicdansızca büyütülmüş herhalde. Sadece kendi mahallesini severek büyümüş. Bize vicdan eğitimi lazım her şeyden önce. Annem 12 Eylül zamanında babam hapisteyken bir hadise yaşamış: "İkiniz de küçüktünüz. Sokağa çıkma yasağının başlamasına az kalmıştı. Eve yetişemem diye bir akrabamın kapısını çaldım. Bu gece onlarda kalırız dedim. Açan olmadı. Baktım olmayacak, olanca hızımla sizle beraber eve kendimi zor attım. Dışarıda görürlerse sıkıntı yaşamamak için. Sizi divanın üstüne koymuşum, ben de yerde o soğukta yorgunluktan uyuya kalmışım. Sonradan öğrendim ki, o akrabamız evdeymiş. Bilerek kapıyı açmamış. O sırada bulunduğumuz şehirde akrabalarımızın %90'ı oturuyordu. Ama para sıkıntısı nedeniyle en son dayım, oturduğu şehirden gelip para bırakmış anneme. En sonunda da dedem dayımı göndermiş, al getir onları diye. İşte böyle. İnsanlara vicdan lazım. Herkese karşı vicdan.”

- ❖ *“Öz yurdumda hain ilan edildim, kendi öz yurdumda yalnızım. Yakın akrabalarım tarafından bana atılan bu iftira karşısında sesiz kalmalarını halen anlamış değilim. Böyle bir dönem sanırım tarihte yaşanmadı. Kendi ablam ve ağabeylerim tarafından değil, çünkü onlarda benim yaşadığım zulmü yaşadılar. Acaba onlar yaşamıyorsa, onlarda diğerleri gibi mi olurdu, ya da ben bu zulmü yaşamıyordum ben de mi onlar gibi olurum, bilmiyorum. Gerçekler karşısında insanların kör ve sağır oluşlarını anlamlandıramıyorum. Bazen ben mi yanlış taraftan bakıyorum diyorum.”*
- ❖ *“Masum olduğu bilindiği halde, insanlardan intikam alındığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“PDY ile hiçbir bağlantım olmadığı halde, böyle bir suçlama ile muhatap olmak, ülkeme, milletime ve devlete olan güvenimi zedeledi. Ama vicdanen rahatım.”*
- ❖ *“Pek çoğunuz hayatında hiçbir suç işlememiş olabilir. Ama biz sizi yok etmeye kararlıyız. Bu yüzden işsiz ve aç bırakarak, hapse atarak, işkence ederek, insanları korkutup size yardım etmelerini önleyerek, çoluk çocuk hepinizi toptan perişan edeceğiz. Size su bile yok. Ağaç kabuğu yiyin. Biz de zevkle yok oluşunuzu izleyelim. Devlet hakkımızda bunları düşünüyor. Bende de o kadar nefret birikiyor.”*
- ❖ *“PKK'dan daha kötü bir iş yapmış sandım, kendimi.”*
- ❖ *“PKK sempatizanlarına bile yapılmayanları bizlere yaptılar. Devletime lafım yok, ama hükümet yöneticilerine zerre kadar hakkım helal değil.”*
- ❖ *“PKK'lı teröristler bile TV de kod isimleriyle çıkarken, bizim isimlerimiz tüm Türkiye ye hain diye servis edildi, çok kırgınım.”*
- ❖ *“Polis olarak darbeyi bastırdık, ama yine de suçlu ilan edildik.”*
- ❖ *“Polis olmam nedeniyle, şark görevim esnasında ...'da birçok terör operasyonuna katıldım. Defalarca yaralandım. Birçok ödül aldım. 18 yıllık meslek hayatım boyunca en ufak disiplin cezası bile almadım. Bu yaşadıklarımı daha önce rüyamda görsem inanmazdım. Bu haksızlığı bana ve aileme yaşatanlara karşı çok büyük bir öfke ve kızgınlık duyuyorum.”*
- ❖ *“Psikolojik olarak çok sıkıntılar geçirsem de ayakta durmaya çalışıyorum.”*
- ❖ *“Rabbim, yaşatanlara aynısını yaşatmadan canlarını almasın.”*
- ❖ *“Rabbime havale ettim.”*
- ❖ *“Rabbimin adaletine güveniyorum. Bir gün adalet olacak, ama insanlara hiç güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Rızık sahibi Allah'tır, kimse onun biçtiği rızktan fazlasına vermeye kâdir değildir. Şükür geçimimizi sağlıyor. Ağaç kabuğuna muhtaç olmadık. Ben şerefimle görevimi yaptım. Bazı olayları kaderi ilahi olarak gördüğüm için fazla bir psikolojik sıkıntı çekmedim. Allah bir yaprağın dahi kılmıdamasında söz sahibi ise, elbet bildiği bir şey var diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Ruhen öldüm, bedenim de öylesine yaşıyorum.”*

- ❖ *“Ruhi çöküntü, terörist olarak yaftalanma en kötüsü. Ailemi kaybetme endişesi. İnançlı olmasam intihar ederdim. Devletin yaptığı ve milletin de yapılan basın yayın ve propagandanın neticesi olarak bizi dışlaması ve terörist görmesi anlatılabilecek gibi değil. Ben yıllarca hayatımın gayesi olarak milletime hizmet etmekten başka bir düşüncem olmadı. Bu vefasızlık en kötü tavır oldu.”*
- ❖ *“Ruhsal anlamda uzaylı olsam, bu kadar yalnız kalamazdım, diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Rüyada görsem inanmam hâlâ.”*
- ❖ *“Rüyamda görsem, kendimi suçlu sayacağım, ithamlara maruz kalmış olmam nedeniyle büyük bir şaşkınlık ve memleketin içerisine düşürüldüğü durum nedeni ile tarif edilemez bir üzüntü yaşadım.”*
- ❖ *“Sabırla bu zulmün bitmesini bekliyorum ve biteceğine inanıyorum.”*
- ❖ *“Saçma bir durumla karşı karşıyayız. Adaletsiz hareket ediliyor. Bunalımdan kurtulmaya çalışıyorum. Bir anda ihraç olmayı anlayamadım.”*
- ❖ *“Saçma sapan bir durumdu. En çok ağır geleni de gerçek suçlular, herkes gözüne baka baka ise devam etti, işinde yükseldi, biz durduk yere ihraç olduk. En komiği de askerden geliyorum, sıkıntısız hop ihraç, terörist adam askere gider mi, isteyerek hadi gitti ne yapar çok saçmaydı. Vatani korumak için gitti, askerliğimizi yaptık, 1 ay sonra durduk yere memurluktan ihraç olduk.”*
- ❖ *“Sadakatle hizmeti hak etmiyormuş, benim devletim çalacaksın, yiyeceksin.”*
- ❖ *“Sadece adalet istiyorum, ama adalete olan güvenim sarsıldı.”*
- ❖ *“Sadece artık burayı kendi ülkem olarak hissetmiyorum, dünyanın herhangi başka bir yerinde çocuklarımı büyütmeyi tercih ederim. Bugün bana yapılan haksızlıkların ilerde çocuklarıma da yapılmasından endişeliyim. Adalet ve hukuk olmayan bir ülkede yaşanmaz, çocukların geleceği olmaz.”*
- ❖ *“Sadece bir anlam veremedim. Bir deli, bir kuyuya taş atmış, 40 kişi çıkaramıyor.”*
- ❖ *“Sadece bizi anlasınlar diye, 1 günlüğüne bize bunları yaşatanlar aynı şeyleri yaşasın diye dua ediyorum. Sonra bir günden fazla olmasın istiyorum, çünkü öyle acı şeyler ki, başkası yaşarsa bile izlerken çok üzülürüm.”*
- ❖ *“Sadece bu olanlara susanlara ve devletin araştırma yapmadan suç olmayan, bir iddia olan ve şüpheliden suça gitme yöntemi beni hayata bakış açısı mı değiştirdi.”*
- ❖ *“Sadece şunu söyleyebilirim. İçimde volkanlar patlarken sadece sustum.”*
- ❖ *“Sadece yazıklar olsun. Kurumdaki kişisel hesaplaşmaları KHK’yi ve devleti kullanarak, bürokrat kesimi gerçekleştirdi. Devlet üst yönetimini kandırdı bu tayfa. Zaten bizim gibi garibanlarında bir sıkımlık canı vardı, o da çıktı. Allah’ından bulsunlar. Zerre kadar suçum yok, ama kâğıt üstünde vatan hainiyim.”*
- ❖ *“Sağlıklı düşünemez oldum. Allah bir dense doğruluğu kabul derim, başka hiçbir şeyi kabul etmem, fikrine geldim. İnsanlara güvenimi tamamen kaybettim.”*

- ❖ *“Sahipsiz, güvensiz bırakıldım, muhatap bulamadık.”*
- ❖ *“Şahsıma yüklenen terörist yarası beni çok üzdü. Devletine çalıştığım 25 yılda hiç hainlik yapmadım. Canımı alsalar yine yapmam.”*
- ❖ *“Şaka gibi, böyle bir hukuksuzluğu vefasızlığı hayal bile edemezdim.”*
- ❖ *“Şaka gibi şeyler yaşıyorum, sanki aklım almıyor bunları yaşadığıma.”*
- ❖ *“Sanki ben, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı değilim gibi, beni ve ailemi ötekileştirdiler. Değerimiz bitti. Ama ben hâlâ daha, ülkeme ve vatanıma aşığım. Çünkü ben terörist değilim.”*
- ❖ *“Sanki beyin hücrelerim dumura uğradı. Verimliliğim düştü. Üretkenliğim azaldı, tembelleştim.”*
- ❖ *“Sanki bu devlet benim devletim değil. Keşke Suriyeli falan olsaydım diyesim geliyor.”*
- ❖ *“Sanki köprüye ben çıktım, ben dedim ateş edin diye sanki, ben ateş ettim. Ama günah keçisi ben oldum.”*
- ❖ *“Sapla samanı iyi ayırt etmek için, daha gayret göstermeleri 2 yıllık kaybımı maddi ve manevi olarak bana teslim edilmesi.”*
- ❖ *“Satırlar almaz, devlete yakınlarıma ve topluma kırgınım, hani suçun şahsiliği ilkesi.”*
- ❖ *“Savcılıktan takipsizlik aldığım halde, devlet tüm kurumları ile bana terörist muamelesi yaptı.”*
- ❖ *“Savunma en kutsal bir şeydir. Müfettiş marifetiyle yapmadan direk ihraç çok incitici. Devlet olma vasfını kaybetti. Bu hukuksuzluğa destek verenler de millet olma vasfını kaybetti.”*
- ❖ *“Senelerce namuslu, şerefli ve dürüstçe, severek, mesai mefhumu gözetmeksizin, bayram, tatil ve izinlerden fedakârlık ederek, gece gündüz fark etmeksizin, aldığım maaşı hak etmek için çabalamanın sonucunun 'terörist ve hain' olarak ilan edilmesinin hayal kırıklığını yaşıyorum ve bana yapılanları hazmedemiyorum.”*
- ❖ *“Şimdiye kadar hiçbir kavgaya karışıp, hiçbir kişiye karşı şiddet kullanmadım. Herhangi bir yasa dışı iş yapmadım. Hakkımda hiçbir adli işlem yapılmadı. Bilakis çalıştığım kurum tarafından takdir belgesiyle ödüllendirildim. Kamu görevinde bulunduğum süre içinde, kamu yararı için fazlasıyla mesai yaptığım için diğer meslektaşlarım tarafından tenkit edildim. Ancak şimdi hakkımda hiçbir somut bilgi, belge, delil ve emare olmadığı halde ihraç edildim. Buna karşılık yakın çevremde tepkisiz kalan kişileri görmek ülkeme vatanıma inancıma olan bağlılığımı derinden sarstı. Vatanım diye yaşadığım bu topraklarda ne can güvenliğim ne mal güvenliğim ne manevi güvenliğim mevcut değil. İnşallah bir gün, hak yerini bulur da beraat edersem bir dakika daha bu topraklarda yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Sinir, aşırı ve hızlı öfkelenme ile birlikte artık Türkiye’de yaşayan insanlara karşı inanılmaz sevgisizlik, ne olacaklarda olsun biz millet için bir tarafımızı yurttıyorduk, onların evlatları için gerek yokmuş dini zayıflama, ibadetlerde azalma.”*

- ❖ “Sivil ölümü yaşıyorum.”
- ❖ “Sivil ölüme mahkûm ettiler ve zulüm yaptılar.”
- ❖ “Siyasetin dindar kesimine karşı nefret duyma noktasındayım. Küstüm onlara. Ben ki, en çok oy verdiğim parti olan A... Partiye tamamen küstüm. 80’li yıllardan beri hep milli görüş çizgisinde olan partileri izledim ve oy verme zamanında da hep onlara oy verdim. Hiçbir yönlendirmeye tâbi olmadım ve gerçekten hep A... Partiye oy verdim. Partiye küfreden öğretmenlerin hâlâ görevine devam ettiklerini görmek beni çok üzdü. Ama devleti yönetenlerimiz onları görmezden geliyor, benim gibi vatan delilerini görevden kolayca atıyor. Yazık, yazık, yazık.”
- ❖ “Siyasi görüş olarak devleti yönetenlerle aynı görüşte olmam, yıllarca her yerde hükümeti savunmuş olmama rağmen, bu haksızlıkların başıma gelmesi beni çok derinden etkiledi. Buradan kendime çok büyük dersler çıkardım, önce adalet, önce insan. Siyasi görüşten dolayı insanları kırmaya değmediğini öğrendim. Adalet olmadığı zaman gerisinin pek önemi olmadığını öğrendim. Özellikle hak aramanın karşıt olmuş olduğum görüştekiler de daha iyi olduğunu gördüm.”
- ❖ “Siyasi görüşüm değişti.”
- ❖ “Sizin hiçbir şeyden haberiniz olmayacak, suçunuzun ne olduğu bile belli değil, sorgu yok, soruşturma yok, işten atılacaksınız. Hem de terör yaftası vurularak. İzahı yok bunların, anlatılmaz yaşanır, yaşıyoruz. Rahman en iyisini bilir.”
- ❖ “Sonsuz bir öfke ile doluyum. Pasaport tahdidi kalktığı anda, ülkeyi terk edeceğim. Çocuğumu benim doğup büyüdüğüm ülkede yetiştirmeyeceğim. Yeminliyim.”
- ❖ “Sonuçta devlet dediğimiz soyut bir kavram. Maalesef farklı zamanlarda devlet adına sıklıkla yanlış yapanların yaşadığı ülkenin adıdır Türkiye. Daha önceleri de değişik zulümler yaşanmıştı, ama bu kadar kapsamlı olanını izah etmek kolay olmasa gerek. Bu yüzden son derece ümitsiz ve hayal kırıklığı içerisindeyim. Fırsatını bulur bulmaz bu ülkeyi terk etmek arzusundayım. Amacım en azından çocuklarımın daha özgürlükçü, insan haklarına saygılı, adil bir ülkede yaşamasını sağlamak.”
- ❖ “Sorgusuz sualsiz infaz. Tarafıma yapılanlar zulümden ibaret.”
- ❖ “Sorgusuz sualsiz ömür boyu cezalandırma. Sosyal tecrit. Yokluğa mahkûm etme. Hiçbir dahilin yokken, vatana ihanetle suçlanma. Daha kötü ne olabilir, bilmiyorum.”
- ❖ “Sosyal soykırım olarak görüyorum. Bize yaşattıklarını yaşamadan ölmesinler istiyorum.”
- ❖ “Soykırım.”
- ❖ “Söylenecek bir şey bulamıyorum.”
- ❖ “Stres ve bunalım yaşıyorum. Devlete zerre güvenim kalmadı.”
- ❖ “Şu an devletten nefret ediyorum. Hiçbir güvenim kalmadı. Ne devlete, ne de halka karşı. İlk fırsatta yurt dışına çıkıp hayatımın geri kalanını huzur içinde yaşayabileceğim bir ülkede geçirmek istiyorum.”

- ❖ “Şu anki siyasilere ve bunu bana yapanlara karşı tüm duygularım değişti.”
- ❖ “Şu ana kadar hiç hissetmediğim duyguları yaşadım. Adeta her durum fitratıma muhalifti. Saçlarım iyice beyazladı.”
- ❖ “Şu anda yurt dışı yasağımız var. Hem eşimin, hem benim. İmkânım olsa bu ülkede bir dakika bile durmam. Beyin göçü denilen şeyi bizzat kendimde yaşadım. Artık göreve dönsem bile, asla bu milletin insanlarına çocuklarına eskisi gibi aşk ve heyecanla samimi ve iyi duygularla hizmet edeceğimi düşünmüyorum.”
- ❖ “Suç isnadı yapılmadan, savunmamız alınmadan yapılan işlem, devlete olan güvenimi derinden sarstı.”
- ❖ “Suç kişiseldir ilkesi toplumsal taban bulunduğu anda askıdan kaldırılabilirdi. Alın secdeli polis, işkence edebiliyordu. En çok buna üzüldüm. Eğer dindarlar hükmederse işkence biter sanıyordum ... İlinde bir hâkim, Ya Latif çeke çeke elindeki tespihiyle suç unsuru teşkil etmeyen sıradan mesajlara 6 yıl 3 ay ceza verebiliyordu.”
- ❖ “Suç olmayan, her yaptığın bir gün suç olabilir.”
- ❖ “Suçlu isem adli işlem yapsınlar. Ben Kemalist adamım, ne FETÖ’sü. Hakkımda asılsız taciz dilekçesi verildi, fos çıktı. Dava ettim, davaya cevap veremediler. Geçmişten husumeti olanların iftirası dedim. Tüm ayrıntıları ile anlattım, belgelendirdim, hâlâ sonuç yok.”
- ❖ “Suçlu olsun olmasın bütün mağdur edilmiş insanların çocukları, eşleri gözünde devlet, kötü konumda yer alıyor. Bir nevi hükümet kendi eliyle kendine düşman ediniyor.”
- ❖ “Suçlu ve hain damgası yemek çok koydu, üstelik vatanıma, milletime, görevime, çevremdeki herkesten daha sadık olmama rağmen.”
- ❖ “Suçluların hak ettiği cezayı, biz masumlar olarak çekiyoruz. Türkiye’de zengin azınlığın haricindeki nüfusun çoğunluğu gibi, biz de hak ettiğimiz ekonomik refahın çok altında bir hayatı yaşıyoruz.”
- ❖ “Suçsuz olan birine, etrafından sürekli sen suçlusun, şeklinde baskı yaparak, olmayan suçu kabul ettirilmeye çalışılması yanlış.”
- ❖ “Suçsuz olduğum halde, hiçbir idari ve adli soruşturma geçirmeden görevimizden ihraç edilmemiz bizi psikolojik olarak yıprattı. Çocuklarımızın okulundaki ders başarılarını olumsuz etkiledi. Kendimden çok ailemin üzülmelerini kaldıramıyorum. Bu süreçte babam üzüntüden hastalandı ve 10 gün hastanede tedavi gördü, halen evde ilaçla tedavisi sürüyor. 15 Temmuz gecesi olaylarını yapan ve bu olayların arkasında kim varsa, olaylardan bilgisi olup ta devletimizin yetkililerine bilgi vermeyen kim varsa Allah kahretsin. Bu suçu işleyenleri devletin polisine, askerine, meclisine ve bu millete silah çekenleri, bomba atanları meydanlarda assınlar. Ama benim gibi suçsuz hiçbir olaydan haberi olmayanları da ayırt edip görevimize döndürsünler, devletimizden isteğimiz budur.”
- ❖ “Suçsuz olduğumu biliyorum, ama anlayabileceği merci yok şu an. Samimiyetle mağduriyet giderme dertlerinin olduğuna inanmıyorum. Güçlü torpili olanın işi hallediliyor diye düşünüyorum.”

- ❖ *“Suçsuz ve haksız yere terörist gibi muamele görmek. Bazı tanıdık şahısların benimle konuşmaktan ve telefonla aramaktan korkarak aramamaları vs.”*
- ❖ *“Suçsuz yere neden yargılandığımı sorsam da çocuğumla uğraşıp haksızlığın geçmesini bekliyorum.”*
- ❖ *“Suçsuz yere yapılanları içime sindiremiyorum ve kabul edemiyorum. Ne devletime küstüm ne de inancımı yitirdim. Bazı kişilerin egosunu tatmin etmek için, bizi bu hale getirdiler.”*
- ❖ *“Suçsuzum, bu yüzden vicdanım rahat, başım dik. Ama bana bu zulümleri yapanlara acıyorum. Yaptıklarının karşılığını bu dünyada görmelerini istiyorum. En kısa zamanda bütün suçsuzlarla birlikte aklanmak istiyorum.”*
- ❖ *“Suçsuzum ve yargılanmadan bana bu yapılanlardan dolayı devletin adaletine güvenim ve inancım son derece azaldı. Borçlarım o kadar çoğaldı ki, banka borçlarını ödeyemiyorum. Gün geçtikçe daha kötü oluyorum. Son 1 yıllık yaşamımda çok mutsuzum, ne yaşadığımı bilmiyorum.”*
- ❖ *“Suçun şahsiliği ilkesine binaen bana yapılanlar ne hukuka, ne evrensel değerlere, ne de dinimize uygun değil zulümdür. 10 yıllık öğretmenlik hayatımda devletim ve milletim adına bilmeyerek dahi olsa yanlış bir şey yapmadım. Bana ve aileme bu zulmü reva görenleri ve destekleyenleri Allah'a havale ettim.”*
- ❖ *“Devletimiz vatandaşına zulüm etmez. Birileri ismimi vermiş ve ihraç edildim. Hani keşke isimler araştırılıp gerçeklik payı var mı, bakılıp öyle işlem yapılsaydı. Ben yine de masum olduğumun anlaşılacağı günü bekliyorum ve inanıyorum ki o gün yakındır.”*
- ❖ *“Sürekli sorgulama ve inancımı kaybetme noktasına geldim. Güzel bir an bile yaşayamaz oldum, çok gencim ve yeni evliyim, ancak çocuk sahibi olmak istemiyorum.”*
- ❖ *“Tam 2 yıldır doğru düzgün uyumuyorum. Kimseden habersiz bazen ağlıyorum, yediremiyorum bu yaşattıklarını. Kendi kendime çok konuşuyorum. Bazen aşırı sinir ne diyeyim ben ve vatana ihanet bu iki kelimeyi yan yana getiremiyor, getirenleri öldürmek istiyorum.”*
- ❖ *“Tam bir hayal kırıklığı içindeyim.”*
- ❖ *“Tamamen adaletsizlik ve vicdansızlık.”*
- ❖ *“Tamamen bitmiş durumdayım. Eşimin, ailemin, çevremın gözünde rezil bir durumdayım.”*
- ❖ *“Tamamen duygusal bir kopuş yaşadım bu devletten. Milli maçlarda, karşı tarafı destekliyorum.”*
- ❖ *“Tamamen fikirlerim değişti, her şeye tarafsız bakıyorum. Geleceğe olan güvenim çok zarar gördü. Kesinlikle tarafsız bir devlet değil.”*
- ❖ *“Tamamen haksız ve hukuksuz muameleye maruz kalarak, açlığa mahkûm bırakıldık. Akrabalarımızın ve ailemizin yardımıyla geçinmeye çalıştık.”*

- ❖ *“Tamamen haksızlığa uğradım. Üyesi olduğum sendika, biz öğretmenlere kurumlarımıza gönderilen resmi yazı ile duyuruldu. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından açılışı onaylanmış Millî Eğitim Bakanlığı tarafından da kurumlara ilan edilmiş bir sendikaydı. İlegal bir yapılanması varsa, bunu denetlemek devletin sorumluluğundaydı. Eğer böyle bir durumu biliyorsa devlet, bu sendikayı kapatıp yine bir resmi yazı ile biz memurlarına duyurmak zorundaydı. Çünkü devletin dili resmidir. Bizzat devlet tarafından fişlenip tuzağa düşürüldüğümü düşünüyorum.”*
- ❖ *“Tamamen haksızlık ve zulüm gördüğümü düşünüyorum.”*
- ❖ *“Tamamen hayal kırıklığı, bir insan vatan haini terörist ilan edildiğinde nasıl olabilir, durumu o haldeyim işte.”*
- ❖ *“Tamamen kimlik ve sendikal faaliyetlerimin başarılı olması ve ilçede en iyi okula müdür oluşum, benim bertaraf edilmeme sebep olmuştur.”*
- ❖ *“Tamamen üvey çocuk muamelesinin ötesi bir durumda olduğumuzu düşünüyorum. Türkiye sınırları içerisinde açık hapisanede gibiyiz. Diplomanın bir değeri yok, iş yapamıyoruz, ama yurt dışına da çıkıp çalışmıyoruz. Yurt dışı yasağımız var çünkü. “Burada kalıp öleceksin” deniliyor herhalde.”*
- ❖ *“Tamamen psikolojik buhran geçirdim ve geçiriyorum.”*
- ❖ *“Tamamen psikolojik çöküntü yaşadım. Sadece Allah’tan yardım istedim, kardeşim hapse atılınca, onun acısı acılarımızı iki katına çıkardı. Küçük erkek kardeşimin okulu kapatıldı, ekmekleri heba edildi, kardeşimi mahvettiler. Parasını alıp vermediler. Annem iki yılda 10 yıl yaşlandı. İçime kapandım, eşimle bile görüşmek istemiyordum. Kardeşlerim arıyor çoğu zaman, görmemezlikten geliyordum. Kimseyle konuşmak istemiyordum. Kayınvalidem defalarca beni evden kovdu. Sürekli kavga ederdi bizimle. İçim ölmüştü, günlerce Allah’ım baktım, dayanamıyorum. Benim ve çocuklarımın canını beraber al, ben ölürsem kimse onlara bakmaz diye dua ediyordum. Uyku bozukluğu başladı, ilaç almaya başladım, psikolojik destek aldım birkaç defa. Her cuma beni de mi götürecekler acaba korkusu yaşadım. Dilim damağım kururdu o cuma günleri.”*
- ❖ *“Tamamen ruhsuzlarmış bir toplumla baş başa kalmak, inanmadığı şeylere inanarak yaşamaya çalışan kişilerle dolup, taşmak.”*
- ❖ *“Tamamen sorgusuz sualsiz yargılanmadan, araştırılmadan işlemediğimiz bir suç yüzünden yargısız infaz edilmek.”*
- ❖ *“Tamamen suçsuz bir kişi olarak. Ağır ve sürekli bir iftira kampanyasına maruz kaldım. Fakat iç huzurum zirvede.”*
- ❖ *“Tamamen yalnızlaştım, insanları sevmiyorum. Bu dünyada yaşamak istemiyorum. Hiçbir şey yapasım yok, bu dünyada iyi veya kötü adına.”*
- ❖ *“Tamamen yaşanan süreç kanunsuz olduğu gibi hiçbir hukuk ilkesine uymamakta, uydurma kurallar ile işlerin günü birlik devam etmesi sağlanmakta. Tek bir kişiden emir ve talimat alınmakta. Benim gibilerin sorunu da bugün verilecek sözlü bir emirle, yarın çözülecek gibi gözüküyor, ancak o emir geciktikçe devlerimiz bu işten zarar görüyor, düşman sayısı artıyor.”*

- ❖ *“Tamamen soykırım.”*
- ❖ *“Tamir edilmesi mümkün olmayan derin ve cerahatli yaralar.”*
- ❖ *“Tamiri imkânsız bir durum söz konusu. Bilmem anlatabildiniz mi?”*
- ❖ *“Tariif edemem. Ama sözlü olarak, insanlara çok derin acılar yaşadığımı, daha iyi anlatabiliyorum. Hem acılar hem yazmak bana biraz daha acı veriyor.”*
- ❖ *“Tariif edilemez, sadece yaşayan bilir dışlanma ve soykırımı.”*
- ❖ *“Tariifi yok. Tariifi yok. Tariifi yok. Bana bunu yaşatanları, bunun altına imza atanları, bu uygulamaları destekleyenleri, özellikle de bu zalimliklere sessiz kalanları affetmem mümkün değil. Bu olay beni derinden değiştirdi. Artık insan kelimesinin ne kadar derin bir anlam ifade ettiğini ne kadar yüksek ve ne kadar çukur olabileceğini çok daha iyi anlayabiliyorum. Ama bu insanlar gibi olmadığımı da binlerce kez şükrediyorum. Ben bunu bana yapan insanlar gibi değilim ve asla onlar gibi de olmayacağım.”*
- ❖ *“Tariifi zor, başta devlet olmak üzere hiçbir resmi kuruma, mahkeme ve adliyeye güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Tarihimiz kurbanlar yaratmakla dolu, bu dönemin kurbanlarına dahil oldum.”*
- ❖ *“TC'de bir insanın nasıl terörist muamelesine tabi tutulduğunu bizzat yaşamak. İşte bir yaşadığım vaka. "Bugün, 2 yıl aradan sonra eski çalıştığım kurum olan SGK Başkanlığına bir dilekçe vereyim dedim. Peşime güvenlik taktılar. Üst yönetim talimatı imiş. Yazıklar olsun. Bunda imzası olan o üst yönetici kimse, elbet bir gün hesabı sorulur. Ben terörist değilim, ama bu psikolojik baskıyı yaptıranların terörist türlü oldukları kesin.”*
- ❖ *“Tecrit edildim. Onurum zedelendi. Hayata bakışım olumsuz yönde değişti. Ülkem ve geleceğim adıma ümidim kalmadı.”*
- ❖ *“Tek cümle ile zulme uğradım.”*
- ❖ *“Tek dileğim bizi rahat bırakıp vatandaşlıktan çıkarması. Yok eğer illa öldüreceğim diyorsa, bunu mertçe ve acil olarak yapması. Yavaş yavaş ölüme mahkûm ederek değil. Ülkemi sevmesem düşmanı olurum. Ama seviyorum. Ancak devlet denen 'ruh' şu an için bir canavar. Hem de en acımasız olanından.”*
- ❖ *“Tek kelimeyle ağaç kökü yiyoruz.”*
- ❖ *“Tek kelimeyle aşırı nefret hissediyorum.”*
- ❖ *“Tek kelimeyle zulüm.”*
- ❖ *“Bu işleri devlet değil, hükümet yaptı. Sorumlusu onlar, devlet ayrı hükümet ayrı. Devlete küsemezsin, suçlayamazsın, sorumlusu yönetenler. Kendileri yediler, içtiler, bu yapıyla her imkânı tanıdılar, imtiyazı verdiler, sonra faturayı bize kestiler. Kendilerini, yandaşlarını muaf tuttular.”*
- ❖ *“Terör örgütü üyeliği bana kaldıysa bu memleket bitmiş abi. Bu nasıl bir dönemdir.”*

- ❖ *“Terörist gözüyle bakıldı. Çünkü hem özel sektör hem kamuda, asla işe kabul edilmiyorum. Bazen çok çaresiz kaldım. Çünkü iki çocuğum var ve öğrenci, maddi anlamda sıkıntı çekiyorum, ama devlet bunu duymuyor. Kendimi yetersiz hissediyorum.”*
- ❖ *“Terörist ilan edildim. Açmaya gerek var mı? Bundan beteri nedir?”*
- ❖ *“Teröristlerle savaşırken, onlarla yan yana 11 gün kaldım. ...İlde ismini bilemeyeceğiniz dağlarda, karı eritip su yaparken, nezarethanelerde bulgurla beslediler ne diyeyim.”*
- ❖ *“Terörle mücadelede etkin bir vatansever olarak terörist muamelesi görmek, kucaklarında arkadaşlarımı şehit verip sırtımda yaralı taşırken bu muameleyle karşılaşmak vatana olan sevgimi ve güvenimi derinden zedeledi.”*
- ❖ *“Terörle mücadele eden bir insanı terörist ilan eden devletime karşı hiçbir gönül bağım kalmadı. Vatan kelimesinin içi boş benim için bundan sonra.”*
- ❖ *“Toplu bir zulüm katliamı yapıldı. Suçlu suçsuz ayrımı yapılmadan ve özellikle de hakkında soruşturma olmadan. İhraç öncesi hiçbir cezanız, soruşturmanız yok, bir anda hain, terörist olmuştunuz. Böyle mücadele olmaz. Eğer ki suçlu aranıyorsa başta kendileri. Aldatıldık demeye birileri kurtuluyor. Ama biz hem hain oluyor, hem ihraç oluyor hem de yargılanıyoruz.”*
- ❖ *“Toplumdan ister istemez kendimi soyutladım. İçime kapandım ve mümkün merteye dışarı çıkmadım. İnsanlarla münasebette bulunmadım. Gelecek adına bir beklentim kalmadı. Karamsarlığa kapıldım. Gelecek kaygısı oluştu. Yalnızlaştırılmaya ve ötekileştirilmeye mahkûm edildim. Zaten var olan psikolojik sorunlarım daha da arttı. Devlete ve adalete olan güvenim sıfıra indi. Yaşama sevincim kalmadı. Gerçek manada canım acıdı. Sürekli bir tedirginlik hali baş gösterdi.”*
- ❖ *“Toplumdan tecrit edildik gibi hissediyoruz. Topluma karışmayı istemiyoruz. İnsan sevgisi, milliyetçilik duyguları dumura uğradı, oldu sayılır.”*
- ❖ *“Toplumdan tecrit edildim. Haksızlığa toplum sahip çıktı. Aptal yerine koyulduk. Kimliğimiz hiçleştirildi. Milliyetçilik duygularımız sömürüldü.”*
- ❖ *“Toplumsal duyarlılığım azaldı, vicdan duygum azaldı.”*
- ❖ *“Toplumun bir kesimine yapılan bu muamele, adeta bir soykırım gibi.”*
- ❖ *“Torpilli olanlar ve siyasi olanlar FETÖ’cü olsalar bile aldandıkları için suçsuzlar.”*
- ❖ *“Travma, Travma.”*
- ❖ *“Tükenmişlik hali.”*
- ❖ *“Tüm dini ve milli değerlerimi sorguluyorum.”*
- ❖ *“Tüm hayatını devletine ve milletine faydalı insanlar yetiştiren bir öğretmen olarak hayal kırıklığı.”*

- ❖ *“Tüm meslek hayatım borç içinde geçtiği için, ihraç sonrası psikolojik olarak hiç sıkıntı yaşamadım, alışkın olduğum bir durumdu. Üstüme yapıştırmak istedikleri damgayı da çok önemsemiyorum, ülkenin yarısının diğer yarısına hain dediği bir ülkede çokta takmamak lazım bu durumu.”*
- ❖ *“Tüm milli hislerim zedelendi artık, kendimi normal bir vatandaş gibi hissetmiyorum, devlete olan güvenim sıfır oldu, burada yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Tüm umutlarım bitti, devlet benim için sadece bir zulüm organı.”*
- ❖ *“Tüm yaşadıklarımı düşündüğüm zaman net bir biçimde şunu söyleyebilirim: "Devlet bana küçük yaşta kız çocuğuna tecavüz etmiş bir kişiye davrandığından kat be kat daha kötü ve daha acımasız davrandı. O kişiye tanıdığı hakların yarısını bana tanımadı ve bunu bana sırf benim sahip olduğum düşüncelerden dolayı yaptı.”*
- ❖ *“Türk asildir! Artık laf. Müslüman millet! Hadi canım. Adalet, öldü. Acıma hissi, bitti Düşene, acırsan acınacak hale gelirsin. Kelimeler kıfayetsiz duygulara. Daha neler söylerim ama.”*
- ❖ *“Türkeş'in dediği gibi. Kendim dışarıdayım, ama fikrim sandığım nesne iktidarda. Bu hukuksuzluk ve zulmü yapmak, yapanlara destek olmak yerine işsiz kalayım daha iyi. Bunun bir de ahireti var. Soruşturma diye oynadıkları saçma sapan senaryoda sadece cemaatçi olduğum söylentisini sordular. Değilim dedim. Daha sonra sempatzan olduğunu düşündüklerini birisini sordular. Tanık olmadığımı söyledim. Soruşturma oyunu bitti. Halbuki o kişiye iftira atsaydım şu an işimdeydim. O nedenle vicdanım rahat. Zorluklar ise bu ülkede yaşamının faturası artık.”*
- ❖ *“Türkiye Cumhuriyeti devleti kendi vatandaşının haklarını nasıl hiçe sayabilir nasıl yargısız, sorgusuz, sualsiz bu ülke üzerinden eşit haklara sahip birini kendi ülkesine kusturur, hâlâ anlayamıyorum, kendime izah edemiyorum.”*
- ❖ *“Türkiye halkından ve devletinden nefret.”*
- ❖ *“Türkiye hiç değişmemiş, hâlâ eski Türkiye.”*
- ❖ *“Türkiye insanını çok yanlış tanımışız. Vicdanlı, ahlaklı bir toplum sanıyordum, ama menfaatinin peşinde koşan çok ahlaksız bir toplum olduğunu anladım.”*
- ❖ *“Türkiye'yi ve Türkiye halkını yüreği aydınlık dostlar hariç sildim. Zaten Türkiye ile tek bağım gönül bağıydı (doğma-büyüme Türkiyeli değilim) o da kırıldı!”*
- ❖ *“Türkiye’de doğan biri olarak bunun Allah'ın bir laneti olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Tuzağa düşürülmüş gibi hissettim. Devletin siyasal bir intikam aracı olduğu duygusunu yaşadım.”*
- ❖ *“Uğradığım haksızlık, hukuksuzluğu, gururuma yediremiyorum. Yıllarca devlete hizmet edip, ödül olarak ihraç edilmek tam da bu hissettiğim ayrıca en yakınınız tarafından aldatılmak gibi.”*
- ❖ *“Uğruna ölmeyi düşündükleriniz, bırakın şefkat etmeyi, adaleti ve hukuku bile uygulamayı esirgeyebiliyor.”*

- ❖ *“Ülke için fedakârca çalıştım. Bu ülkede bir şeyler üretebilir miyim, geliştirebilir miyim diye on yıl durmadan çalıştım. Ama devlet tüm ideallerimi, heveslerimi yok etti. Lanet olsun keşke bu kadar emek harcamasaydım, bu topluma da bu ülkeye de değmezmiş diyorum.”*
- ❖ *“Ülke üç-beş hainin elinde oyuncak oldu. Vesselam.”*
- ❖ *“Ülkede yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Ülkede yaşamak istemiyorum. Başka ülke vatandaşı olup bir daha buraya dönmek istemiyorum.”*
- ❖ *“Ülkeden çıkmak belki terapi olur. 22 yıllık devlet hizmetim boşmuş. Yurtdışında bu yaşımdan sonra daha fazla kazanıp daha fazla saygı görürüm diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Ülkeden tamamen olmasa da ümidimi yitirdim.”*
- ❖ *“Ülkem ve milletimle gönül bağlarım koptu.”*
- ❖ *“Ülkemden nefret ettirmek için her şeyi yapıyorlar. Etmemek için direniyorum.”*
- ❖ *“Ülkemden ve devletimden soğudum.”*
- ❖ *“Ülkemden ve insanlarından duygusal olarak koptum.”*
- ❖ *“Ülkeme en iyi şekilde hizmet ettiğimi düşünür ödül beklerken ceza aldım. İhraç edilmeden önce parmakla gösterilen ve tavsiye edilen bir matematik öğretmeniydim. Tüm deneyim ve çalışmalarım devlet bünyesindeydi. Özel dersleri bile geri çeviriyordum. Ülkeme haksızlık olmaması için ama şimdi özel dersler ile geçiniyorum.”*
- ❖ *“Ülkeme hizmet etmek istedim, askeri okula girdim. Darbe girişimi yapan hain grup ile hiçbir bağım olmadığı halde ihraç edilerek şüpheli durumuna düştüm ve bununla ilgili hiçbir yargı kararı verilmeden ve hiçbir soruşturma yapılmadan böyle bir duruma sokulmak çaresiz hissettiriyor.”*
- ❖ *“Ülkeme ve insanlarına karşı kırgınım, bu ülkede kaç gerçek ve bu kadar katma değer veren akademisyen var mı idi ki, bu kadar kolay insanlar harcanıyor. Bu ülkeyi terk etmek istiyorum ve bu duyarsız millettten olduğum için utanıyorum. En kısa vadede pasaportumu alır almaz yurt dışına gitmek ve çöpçülük de olsa orada yaşamak istiyorum. Kendimi özgür hissetmiyorum.”*
- ❖ *“Ülkemi çok severken, şimdi bu ülkeden gitmek istiyorum. İleride haklarım iade edilecek dahi olsa, bu ülkede Sayıştay denetçisi olarak yaşamaktansa, yurt dışında çöpçü olmayı tercih ediyorum.”*
- ❖ *“Ülkemi ve milletimi çok severdim, ama şimdi bana azap veriyor.”*
- ❖ *“Ülkemin adaleti bu olmamalıydı.”*
- ❖ *“Ülkemin geleceği hakkında endişelerim oluştu.”*
- ❖ *“Ülkeye, milletine karşı hayal kırıklığı.”*

- ❖ *“Ülkemizi seviyorum, terk etmeyi hiçbir zaman düşünmedim, ama demokrasi açısından 30 yıl geriye gittiğimizi düşünüyorum. Bir beklentim kalmadı. Sevgi ve saygımı kaybettim. Artık insanların başına sıkıntı geldiğinde üzülmiyorum.”*
- ❖ *“Ülkenin tek kuruluşuna kendi malından daha çok sahip çıkan ben nasıl terörist oldum? Bu ülke işgale uğrasa gözünü kırpmadan savunacak olan ben, haindim.”*
- ❖ *“Ülkesini en çok seven insanlar olarak, hain muamelesi görmek çok acı bir şey.”*
- ❖ *“Ülkeye aidiyet bağlarım yok oldu. Ne mutlu insanım diyebilene.”*
- ❖ *“Ülkeyi terk etmek, dönüp arkama bile bakmak istemiyorum. Kendimi bu ülkenin bir parçası olarak görmüyorum.”*
- ❖ *“Ülkeyle duygusal bağım koptu.”*
- ❖ *“Ümidim kalmadı.”*
- ❖ *“Ümitlerimizi ve yaşama sevincimizi çaldılar. Gülüşümü, arkadaşlarımı ve hayatımı çaldılar.”*
- ❖ *“Ümitsizlik, karamsarlık, güven duygusu yerle bir.”*
- ❖ *“Ümitsizlik. Kimseye güvenmeme. Yıkım. Çaresizlik. En çok çaresizliği hissettim.”*
- ❖ *“Üniversiteden mezun olduğumda bir prensibim vardı ya, devlete hizmet edecektim, ya da yurt dışına gidecektim. Patron şirketlerinde para için çalışmak istemiyordum. Ama 13 yıllık emeğim hiç uğruna yok edildi ve yurt dışına çıkmama da engel konuldu.”*
- ❖ *“Üvey evlat muamelesi, devlet tarafından tuzağa düşürülme hissi.”*
- ❖ *“Uykusuz gecelerin bile sözle izahı yok. Aklımı koruduğuma şükür.”*
- ❖ *“Uzaklaştırılmamdan 3 ay sonra yargısız infaz yapılarak ihraç edildim. Adaletе güvenim aşırı derecede zedelendi.”*
- ❖ *“Üzgünüm, kırgınım, küskünüm, artık insanlara güvenmiyorum.”*
- ❖ *“Uzun sürer. Hep baskı, işkence ve zulüm. 15 Temmuz öncesinde de vardı, sonrasında da devam etti. Diyarbakır zindanını yaşamış biri ne anlatabilir ki!”*
- ❖ *“Uzun yıllarca yurt dışında yaşayıp ama hiçbir zaman böyle bir muamele görmeden yaşayan biriydim. 2014’te Türkiye’ye yerleştikten sonra suçsuz yere göz altına alındım. Çocuklarımı 3 gün göremedim. Göğsümdeki sütü lavaboya sıkmak zorunda kaldım. Tarifi çok zor, üzüntü yaşattılar. Etrafımdaki insanların çirkin ve kötü bakışlarına maruz kaldım. Evimdeki bütün elektronik malzemeler alındı. Hepsi yurt dışından getirdiğim ve pahalı şeylerdi. 2 yıldır geri vermiyorlar. 2 yıldır yurt dışına gidemiyorum, eşimi göremiyorum. 3 yaşındaki oğlumu aralıklarla dünyanı bir ucuna babasını görmeye yolluyorum. Çocuğumun babadan ve benden ayrıldığında haftalarca üzüntü ve travmasını yaşıyorum. Her an tekrar alınma korkusu yaşıyorum. Genç kızlarımı da alırlar korkusu da var. Birde karı koca evlilik hayatımızı bitirmeye doğru bir sıkıntı yaşıyorum.”*

- ❖ “Üzüntü, kin ve nefret. Bitkinlik. Kıyamet kopsun artık.”
- ❖ “Valla adalet er veya geç tecelli edecek, bundan sonraki hayatımı, hukukun üstünlüğü ilkesine inanarak yaşamak ve yaşatmak inancı. Ne olursa olsun kimsenin ekmeğiyle oynanmaması gerektiği ilkelisini savunmak, iç dünyamda bunu yaşıyorum.”
- ❖ “Varlık barışı zamanında 6-7 Eylül döneminde gayrimüslimleri 90’larda Kürt vatandaşlarımızın neler çektiğini daha iyi anlıyorum.”
- ❖ “Vatan haini damgası yemek çok ağrıma gitti. Başka bir ülkede yaşamayı bile düşündüm.”
- ❖ “Vatan haini ilan edildim. Vatanseverliğim elimden alındı. Sevgim aşkım üniformalarımı benden aldılar.”
- ❖ “Vatan haininden daha büyük suç yok benim gözümde. Ben milliyetçi biri olarak yıkıldım.”
- ❖ “Vatan, millet sevgisiyle büyüdük, vatana hizmet hakka hizmettir dedik. Görevde iken başarılarımdan dolayı parmakla gösterilen kişiydim. Sonra vatan haini yapıldım, ötekileştirildim. Söylenecek söz çok.”
- ❖ “Vatan savunmasını bırakıp Türkiye’ye sığınan genç Suriyelilerden daha değersiz hissediyorum.”
- ❖ “Vatan sevgim zedelendi, hasar gördü.”
- ❖ “Vatan sevgisi ve iş ahlakını her şeyin üstünde tutan biri olarak asıl ihanete uğrayanın ben olduğumu düşünüyorum.”
- ❖ “Vatan ve millet sevgim ve saygım tamamen bitti. Bir yabancı devlete bu kadar hizmet etsem herhalde ödül üstüne ödül alırdım.”
- ❖ “Vatan, millet sevgim bitti. İnsanlara yardım etme duygum yok oldu.”
- ❖ “Vatan, millet, devlet gibi kavramların altının boş olduğunu öğrendim. Kendi vatandaşını terörist olarak gören devlette yaşanmayacağını düşündüm aylarca, hâlâ da düşünüyorum.”
- ❖ “Vatan, millet, devlet ve din gibi kavramlar öcüleşti nazarımda.”
- ❖ “Vatan, millet, devlet sevgim bitti. Adalet inancım yok oldu. Hiçbir şeye ve hiç kimseye güvenim kalmadı, Allaha başka.”
- ❖ “Vatana, millete sahip çıkmanın karşılığı bu olmamalıydı.”
- ❖ “Vatandaşlıktan çıkma planı yapıyor hale geldim.”
- ❖ “Vatanımın, musluktan akan bir damla suyuna bile kıyamazken, ben nasıl vatan haini olurum ve terörist gibi bir suçla suçlanırım, bunlar beni kahrediyor. Çalışırken aldığım maaşı kuruluşuna kadar hak etmeye çalışırken hiç işlemediğim bir suçtan ilgim alakam yokken suçlandım. Kısacası aklıma hayaline gelmeyecek kâbus gibi olayları, sadece film sahnelerinde gördüğüm şeyleri gerçek hayatta yaşadım. Halen gerçek olduğuna inanamıyorum. Uyanınca bu kâbus bitecek diyorum ama halen bu kâbusu yaşıyorum.”

- ❖ *“Vatanım için canımı verecekken, şu an sadece haklarımı alıp aklandıktan sonra bu ülkede yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Vatanıma aşığım. Milletime aşığım. Devletimizi seviyorum. Ben vatan haini değilim. Bu konuda kimse benim vatan sevgimi ölçemez.”*
- ❖ *“Vatanıma asla ihanetim olmadı, olmaz. Lakin bu devlet bana ihanet etti.”*
- ❖ *“Vatanıma, milletime sadakatim değişmedi. Ancak bize haksız sıkıntı yaşatanlara hakkımı helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Vatanımı, milletimi bu kadar severken hainlikle suçlanmak beni adeta öldürdü. İftira çok öldürücü bir zehir. Küskünüm artık devlete.”*
- ❖ *“Vatanını aşırı seven biri olarak vatan haini damgası yemek ölümden sonra insanın başına gelebilecek en korkunç şey.”*
- ❖ *“Vatanını seven bir kişi olarak bu uygulamaya maruz kalmayı hak etmedim.”*
- ❖ *“Vatanını seven bir öğretmen iken, terörist muamelesi görmek beni çok üzüyor. İç dünyamın özeti ise şu: Bir an önce kıyamet kopsun, mizan kurulsun istiyorum. Daha fazla yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Vatanını, milletini, bayrağını ve değerlerini bu kadar seven bir insana ve ailesine yapılanları hiç hak etmediğimizi düşünüyorum.”*
- ❖ *“Vatanını ve milletini çok seven bir insan olarak terörist muamelesi suçlaması çok ağır bir söylem, hiç unutamayacağım.”*
- ❖ *“Vatansever bir insanım. Beni canımla tehdit etseler dahi, vatanımın aleyhine tek eylemde, düşüncede dahi bulunmam asla. Ama bunu hak etmedik.”*
- ❖ *“Vatansever biri olarak kesinlikle hak etmediğim bir muamele ile karşılaştım.”*
- ❖ *“Vatansever biriyim. Hainlik düşünseydim PKK’lı olurum. Yine de devleti suçlamıyorum. Adalet geç de olsa tecelli etsin istiyorum.”*
- ❖ *“Vefasız devlet.”*
- ❖ *“Vergisini her türlü sonuna kadar ödeyen, ama hak adına adi bir köleden farkı olmayan kişi gibi hissediyorum.”*
- ❖ *“Vicdan ve merhamet duygularım yok olmaya başladı. Kimseye inancım güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Vicdanım rahat çok şükür. İhraç edenlerin veya onlara alkış tutanların tarafında olmadığım için hamt ediyorum. Demircide çalıştım, belimi sakatladım, ama haram yemedim çok şükür. Fakat öğrencilerimi, sınıf ortamını çok özledim.”*
- ❖ *“Yaşadıklarımın hiçbirini hak etmedim.”*
- ❖ *“Yalnızlaştım, yönetenlerin Müslüman olması daha fazla üzdü.”*

- ❖ “Yalnızlık, itibarsızlık, gerçekten ben suç mu işledim diye defalarca kendime sordum. Vicdanım rahat en azından. Ben kendimi biliyorum, ama çevredekilerin bakışı beni rahatsız ediyor.”
- ❖ “Yani hiç öğrenemediğim şeylerle suçlandım. Çok kötü bir duygu, ölmek çok tatlı geliyor insana, yani bu kadarını söyleyebilirim.”
- ❖ “Yanlış bir şey yaptığıma inanmıyorum. Devletimin gerçekleri görmesini bekliyorum.”
- ❖ “Yanlış bir şey yapmadığı halde cezalandırılan bir çocuk gibiyim.”
- ❖ “Yanlış ülkenin vatandaşı olarak dünyaya gelmişim. Daha çağdaş ve adil bir ülkede doğmak isterdim, neye inandıkları önemli değil.”
- ❖ “Yapanların Allah belasını versin, darbe hayatımızı, kariyerimizi, bizim ve çocuklarımızın geleceğini belirsiz, karanlık bir tünele soktu. Masum yüz binler gibi bir gecede işimizi, kariyerimizi, evimizi, ülkemizi kaybettik. Türkiye bitti bizim için, asla bir daha dönmeyeceğiz!”
- ❖ “Yapılan muameleyi kesinlikle hak etmedim. Çalışma hayatım boyunca hep dürüst ve kimsenin hakkını yememeye özen gösterdim. Hep adalet ve eşitlikten yana oldum. Bu süreçte bebeğimi kaybettim. Binbir zorlukla okuduğum, emek verdiğim işimi mesleğimi kaybettim. Yuvam dağıldı, evim eşyalarım yok, eşim yanımda değil. Psikolojim bozuldu zaman zaman intiharı düşünüyorum, ama Allah korkusundan vazgeçiyorum.”
- ❖ “Yapılanlar zulümdür, biz bunu hak edecek bir şey yapmadık, bize yapılanların bin de biri PKK’ya yapılmadı. Şu an gözümde hiçbir şey yok, dünyadan bir beklentim kalmadı. Her şeyden soğuttular. Suçum olsa bu kadar zoruma gitmezdi. Vicdanım suçsuz olduğum için rahat, en büyük dayanağım o zaten. Yurt dışı yasağım ve çocuklar olmasa çeker giderim buralardan. O kadar bıktım artık her şeyden. Özellikle de bize bu zulmü yapanların çıkıp ekranlarda yalan yanlış konuşmalarından.”
- ❖ “Yapılan zulümdür. Asla suçlamayı ve ihraç işlemi kabul etmiyorum. Son derece üzgünüm. Telifisi imkânsız sorunlar yaşadım ve hâlâ yaşatılıyorum. Devlet, adaleti tez sağlamalıdır.”
- ❖ “Yapmayacağımız, yapamayacağımız bir suçun cezasını çektiriyorlar. Biz devletimiz için hep güzel, iyi hayaller, güzel gelecekler düşünüyor. Ülkemiz için neler yapabiliriz hayallerini kurup iyilik düşünüyorduk. Büyük bir hayal kırıklığı yaşadık. Hiç kimsenin iyiliğini düşünmeseydik bunların hiçbiri başımıza gelmezdi.”
- ❖ “Yaptıklarını yaşamadan ölmesinler. Hakkımı helal etmiyorum. Allah iki dünyada da sorsun. Suçsuzsan dönersin ya da bir şey yapmış ki, ihraç olmuş diyenlere Allah bulunduğu durumu nasip etsin diyorum. Gün geçtikçe içime kapandım. Daha az sosyal oldum. Kimseyi görmek konuşmak istemiyorum. Alıp başımı girmek istiyorum. Bu ülkeye olan aidiyet duygum gün geçtikçe azalıyor.”
- ❖ “Yargı kararı olmadan terörist ilan edilmek çok acı.”
- ❖ “Yargısız infaz.”
- ❖ “Yaşadığım en ağır iftira ve imtihan.”

- ❖ *“Yaşadığım iki yılın özeti inanın buraya sığmayacak. Kesinlikle bunları hak etmedim, hak edecek bir şey yapsaydım sesimi çıkarmaz oturur cezam neyse razı olurum. Sadece hakkaniyet istiyorum, sadece adaletli olunsun istiyorum. Adamı olan, siyasi tanıdığı olanlar görevine başlıyor. Benim gibi torpili olmayanlar cefa çekiyor. Eşitlik ve adalet sadece bu isteğim.”*
- ❖ *“Yaşadığımız coğrafyada yaklaşık her 30 yılda bir yaşanan durum maalesef. Benim de başıma geldi, devlet mekanizmasının bu kadar acımasız davranmış olmasına şaşırmadım, zira yapmış olduğum görev gereği aktif olarak çalıştığım dönemde çok daha büyük ve gereksiz muamelelerle karşılaştım, ama bu dönem içinde ilkokul birinci sınıftan itibaren bize empoze edilmeye çalışılan "Türk insanı iyidir, güzeldir, cömerttir, çalışkandır, akıllıdır, hakkaniyetlidir " gibi safsataların tamamen uydurma olduğunu gördüm, uydurma değilse bile zayıf, güce tapan cahiller topluluğunun bu vesile ile bir parça düzeltilmesinin hedeflendiğini ama başarıya ulaşamadığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Yaşadıklarımın hiçbirini hak etmedim.”*
- ❖ *“Yaşadıklarımızı hak etmediğimi ve devlete karşı güvensizlik ve kızgınlık meydana getirdi.”*
- ❖ *“Yaşadım hâlâ da yaşıyorum. Keşke benim gibileri suçlayarak güzel ülkem düzelseydi, ama suçlular vatanperver suçsuzlarda vatan haini oldu. İnşallah bir an önce gerçek suçlular cezasını çeker, masumlarda bu hain iftiralarından kurtulur. Allah'tan dileğim budur.”*
- ❖ *“Yaşam hakkımın olmadığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Yaşama dair umutlarım tükendi.”*
- ❖ *“Yaşama isteğim kalmadı. Kolumu, kanadımı kestiler zannettim.”*
- ❖ *“Yaşama sevincim yok. Yaşayan bir ölü gibiyim. Sevinçlerim bile yarım, hüznü. Öfkeli olmak istemememe rağmen, öfkeliyim ne yazık ki. Öfkem, dini kullananlara ve alimlerimizin, hocalarımızın, ilahiyatçılarımızın hiç ses çıkarmaması.”*
- ❖ *“Yaşama sevincimiz, emeklerimiz elimizden alındı. Evlatlarım olmasa çoktan intihar etmiştim. Evlatlarıma bugün ne yedireceğim kaygısı çok yaşadım.”*
- ❖ *“Yaşamak için hiçbir nedenim ve sevincim kalmadı. Başka bir yerde yaşama imkânı da vermedikleri için en büyük temennimiz iyi bir ölüm.”*
- ❖ *“Yaşamak istiyorum, ama kanadım kırık, kolum kırık, gönlüm kırık. Çocuğumun, eşimin kalbi kırık. Her gün baba, sen askersin demi, deyişini duymak ve inan, hayır kızım asker değilim artık diyememek çok zor be usta.”*
- ❖ *“Yaşananlar inanılır gibi değil. Çünkü ortada suç teşkil edecek bir şey yok. Bazen kendimi boşlukta ya da zamanda kaybolmuş gibi hissediyorum.”*
- ❖ *“Yaşanılanlar en büyük darbeyi Müslümanlığa vurdu. Çünkü Müslümanın ya da sözde Müslüman diyelim, güvenilir birisi olmayacağı, her türlü zulmü, haksızlığı yapabileceği, en büyük iftiraları atabilecek insanlar olabileceğini anladım.”*
- ❖ *“Yaşatanlar, yaşanmadan ölmesin diyeceğim, ama ödül olur onlara. Yaratana havale ediyorum. O benim için, mağdurlar için, en güzel karşılığı verecektir.”*

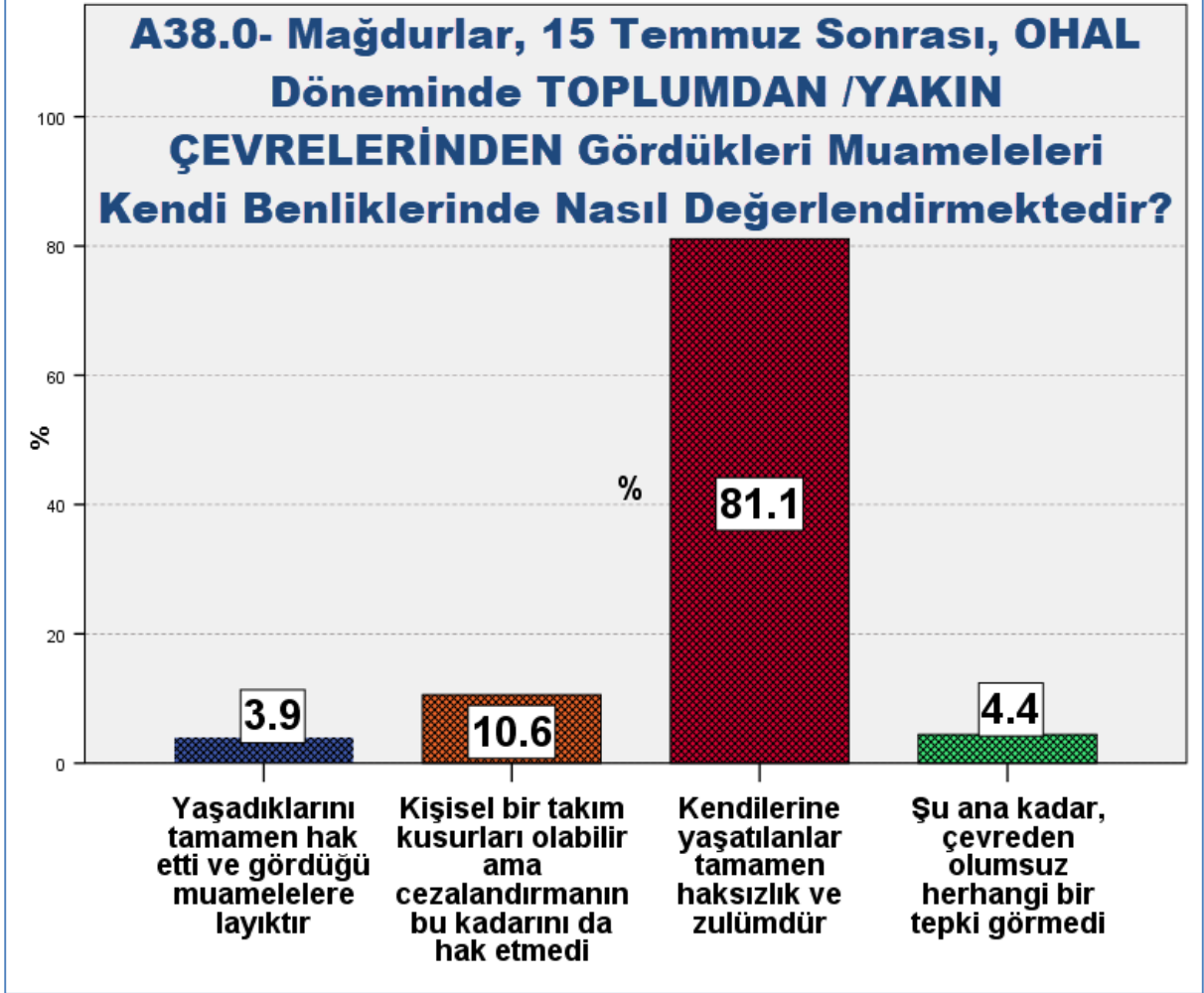

- ❖ *“Yaşatılan bu travmanın müsebbibi devlet değil de mevcut karar alıcılar iken, "devlet" kavramının bana artık eskisi gibi sıcak gelmemesinin nedenini ben bile anlayamıyorum.”*
- ❖ *“Yaşattıklarını yaşamadan ölmesinler.”*
- ❖ *“Yaşattıklarının kat be katını yaşamadan ölmesinler.”*
- ❖ *“Yazıklar olsun bu adaletsizliğe, savcı ve hakimler bile adil karar veremiyorlar, suçsuz olduğumuz halde, 2 yıldır takipsizlik bekliyorum verilmiyor.”*
- ❖ *“Yeni evlenmişim ve memuriyetim gidince bir anda hem çevrem tarafından hem de yaşadığım çaresizlik yüzünden bir boşlukta gibiydim. Eşimin ailesi bizden ümidi kesti. Memuriyetim gidince yabancı oldular, ne düğün yaptılar, ne eşya aldılar, ne de sahip çıktılar. Torunları oldu, hâlâ arayıp sormuyorlar. Maddi olarak onlardan bir şey talep ederiz diye, ben ne hayalini kurduğum evde oturabildim, ne istediğim düğünü yapabildim. Annemlerin yanına memlekete eşimle birlikte sığındık. Allah razı olsun, bizi bağırlarına bastılar, ama onların ellerinden gelen kısıtlı. Bir bebeğim oldu ve hiçbir şeyini biz alamadık. Her şeyini anneanesi, teyzesi üstlendi. Eşin, dostun verdikleri ile kıyafeti oldu çocuğumun. Şu anda bir şeyleri idrak etmiyor, ne verirsek giyiyor, yiyor, ama artık bu zulüm bitmeli. Hak etmediğimiz muameleden artık kurtulmalıyız diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Yıllar boyunca yapılan birçok faaliyet suç teşkil etmediği gibi devlet büyüklerince teşvik edildiği halde; bir günde suç olarak görülmeye başladı ve hüküm aldım. 10 yıl önce çalıştığınız kurum veya çocuğumun gittiği kreş ve ilkokul nedeniyle suçlu olarak görünüyorsam, burada adaletten bahsetmek mümkün değildir.”*
- ❖ *“Yıllarca hizmet ettiğimiz devletimiz hukuksuz şekilde hayatımızı altüst etti. Temel insani haklarımızdan mahrum bıraktı. Artık bu ülkede yaşamak bile istemiyorum.”*
- ❖ *“Yıllardır gece gündüz çalışarak bu vatana hizmet ettim. Eşimin doğumuna bile zor yetiştim. Aileme gerekli vakit ayıramadım, işlerimin yoğunluğundan dolayı. Ama bir günde kurumum tarafından sorgusuz sualsiz terörist ilan edildim. Fakat hakkımda hâlâ hukuki bir dava yok.”*
- ❖ *“Yıllardır güvenlik bürokrasinde görev yaptım. Yıllardır terör ile mücadele ettim. İstesem terörist nasıl olur onu da gösteririm. Ama ben vatanımı onların sevdiği gibi değil daha çok seviyorum.”*
- ❖ *“Yıkıldık, devletimizin bunu bize reva görmesi karşısında kahrolduk.”*
- ❖ *“Yıkıldım. Her şey bir anda bitti, yılların emeği itibarım. Yavrum bazen soruyor ise de öğretmensin dimi anne diye, o zaman mahvoluyorum. Keşke ailecek yok olsak, bile diye düşündüğüm oldu.”*
- ❖ *“Yıllarca binlerce öğrencime hakkı adaleti bütün erdemleri öğretmekle geçirdim. Fakat terörist yaftasıyla ithamıyla, iftirasıyla karşılaşacağımı rüyamda görsem inanmazdım. Fakat şimdi eli kanlı katillerden daha tehlikeli gösterilmek çok ağrıma gidiyor. Ben bu topluma, millete, devlete iyilikten başka bir şey vermedim. Zulmü ve bu zulme sessizliği anlamıyorum hafızam almıyor.”*
- ❖ *“Yıllarca boşa çalışmışım, içimde çok büyük öfke oluştu.”*
- ❖ *“Yıllarca çalışıp çabaladık. Emeğimizle bir yerlere geldik. Sonra birden haklarımız elimizden alındı. Çocuklarımızla beraber zulme uğradık.”*

- ❖ “Yıllarca devletime ve milletime gece gündüz hizmetten sonra bu haksızlığa maruz kalmak, iftira mektuplarıyla isimsiz imzasız mektuplara ve kanı beş kuruş etmez devlete ve millete bir kuruluş faydası olmayan fırsatını buldukça kurum imkanlarını kendi menfaatleri doğrultusunda kullanan insanların ifadesiyle mağdur edilmek zoruma gidiyor. Suçsuz yere ihraç olmak ve suçu bilmemek zor geliyor.”
- ❖ “Yıllarca eğitimci olarak milletime, devletime hizmet ettim. Elimden gelen en iyisini yaptım. Pek çok ödül ve takdirname aldım. Herkesle birlikte bugün bu zulmü yapanların evlatlarına da hizmet verdim. Gördüğüm bu muamele milletime olan inancımı yok etti.”
- ❖ “Yıllarca fedakârca çalıştığım devletime güvenim kalmadı. Millet için fedakârca çalıştım, millet maalesef iftiralara aldandı. Devlete ve millete güvenim bitti. Artık sadece Rabbime güveniyorum. Gerisi boşmuş.”
- ❖ “Yıllarca öğrencilerime yalan söylemeyin, yanlış islere bulaşmayın, anne babanıza saygılı olun, insan doğru dürüst yaşarsa, iki cihanda da mutlu olur felsefesi ile örnek olmaya çalıştım. Bir anda sakıncalı kişi konumuna düşürüldüm. Cüzzamlıymışız gibi selamı sabahı kesenler oldu. Artık dünyadan maddi manevi bir beklentim kalmadı. İçteki duygular kelimelerle tarif edilebilir şeyler değil, tek dayanağımız Allah'ın adil- i mutlak olması. İsterse burada, isterse ötede elimizden alınan hakların karşılığını verir.”
- ❖ “Yıllarca vatana millete hizmet ettim, devlet düşmanları işinde, biz hain olduk.”
- ❖ “Yıllardır emek verip bileğimin hakkıyla kazandığım mesleğimin elimden alınması her şeye olan güvenimi sarstı. Kendimi değersiz hissettim, aşırı gelecek kaygısı oluştu.”
- ❖ “Zamanında bu örgütle birlikte hareket ederek abi kardeş olanlar şimdi masumları cezalandırarak kendilerini soyutluyorlar. Vicdanları rahattır herhalde. Herkes bir gün ölecek bunun ahireti de var. Çoluk çocuğumun hakkını bunlara helal etmiyorum. Benim işimi ...Parti hükümeti vermedi, ama işimi, Allah'ın verdiği rızık elimden onlar aldı. Kendileri zeytinyağı gibi suyun üzerindedeler.”
- ❖ “İyi bir vatansever, milletini ve bayrağını seven ve özellikle 16 yıla yakın bir zamandır oy verdiğim bir partinin böyle bir duruma sebep olmasını kabul edemiyorum. O yüzden iktidar partisi ile ilgili hiçbir bağlantıya girmedim ve girmek de istemiyorum. Siyasetten uzak kalmaya çalışıyorum.”
- ❖ “Yıllardır kılı kırk yarararak ve devlet malına zarar vermenin tüm halkın hakkına girmek olduğunu benimseyerek ve öğrencilerime de anlatarak öğretmenlik yaptım. Tüm yasadışı faaliyet ve örgütlerden uzak kalmaya özen gösterdim. Amirlerim tarafından verilen görevler dışında hiçbir yerden emir ve talimat almadım. Sürekli devletin bekasına duacı bir insan, bir şehit haberi duyduğunda gözleri yaşaran ve 15 Temmuz şehitleri için yardım kampanyasına katıldığı için başbakan tarafından teşekkür mektubu yollanan birisi olarak terörist muamelesi görmek, resmen ruhumu yaraladı. Beni dağdaki teröristten daha vahşi gören bir anlayışı kabul etmek mümkün değildi. Oysaki Çanakkale kahramanlıklarını ağlayarak dinleyen, şehitler için gözyaşı döküp dua eden bir insanım.”
- ❖ “Yokluğa mahkûm edilmek. Bunu hak edecek ne yaptım?”
- ❖ “Benim atılmamın sebebi hükümete yakın sendika şube başkanının hırsızlık olayını ortaya çıkarmamdan kaynaklanıyor. Benim KESK'e bağlı ... sendikası üyesi, ... etnisite ve ...'lı olmam, atılmam için yeterli bir sebep gibi görünüyor.”

- ❖ *“Yurtdışında bu duruma düştüğüm zaman, ateist bir arkadaşım, satmayı düşündüğü evinin anahtarlarını getirdi ve git istediğin kadar kal dedi. Danimarkalı başka bir arkadaş, ülkesindeki evinin boş olduğunu, istersek dilediğimiz kadar kalabileceğimizi söyledi. Başka birileri aralarından topladığı paraları yardım maksadıyla getirdi. Bir diğeri gizlice kapımıza yiyecek poşetleri bıraktı ve daha bunun gibi niceleri. Bunları kâfir dediğimiz insanlar yaparken, Müslüman olan kendi soydaşlarımız bize vatan haini muamelesi yaptı. Bizi takip edip hakkımızda bilgi topladı, adresimizi öğrenip evimize baskın yapmaya kalktılar. Akrabalarım doğrudan suçlu muamelesi yaptı.”*
- ❖ *“Zalim olmaksızın mazlum olmak iyidir diyorum ve zalime acıyorum.”*
- ❖ *“Zalimin zulmü varsa mazlumun Allah'ı var.”*
- ❖ *“Zalimler için yaşasın cehennem.”*
- ❖ *“Zalimlik, gaddarlık, ihanet, vatan hainliği, millet düşmanlığıdır yapılanlar. Ben bu düzende katkısı olan kim varsa nefret ettim.”*
- ❖ *“Zaten topal olan adaletin diğer bacağını da kırarak kötürüm hale getiren bu hükümdür. Allah devletimize zeval vermesin. Böyle zulüm dünya tarihinde görülmemiştir.”*
- ❖ *“Zulmün olduğu bir ülkede er geç herkes nasibini alır. Ülkenin geldiği durum bunun en büyük örneği. Bu yaşadıklarımın telafisi mümkün değil.”*
- ❖ *“Zulüm, haksızlık ve sivil ölüme mahkûm ettiler.”*
- ❖ *“Zulüm, sadece zulüm.”*
- ❖ *“Zulüm, sivil ölüm, algı operasyonları ile şeytanlaştırma, tüm haklarım çiğnendi.”*
- ❖ *“Üzgünüm, kırgınım, ama yine de ümitliyim.”*

A38.0- Mağdurlar, 15 Temmuz Sonrası, OHAL Döneminde TOPLUMDAN /YAKIN ÇEVRELERİNDEN Gördükleri Muameleleri Kendi Özlerinde Nasıl Değerlendirmektedir?

Mağdurların büyük çoğunluğu yakını 15 Temmuz darbe girişim nedeniyle ‘toplumun’ kendilerine layık gördüğü muameleleri ‘büyük bir haksızlık’ olarak görmektedirler. ‘Yaşadıklarımı hak ettim’ seçeneği ile ‘kişisel kusurlarım olabilir, ama ben bu muameleyi hak etmedim’ seçeneğini seçenlerin bile yaptıkları açıklamalarda aslında böyle düşünmedikleri, gerçekte ““O güne kadar, yakınlarındakilere, çevrelerine öylesine iyi niyetle yaklaştılar ki “Bu kadar ‘iyi niyetin /safiyane davranışın / iyilik yapmanın /fedakârlığın “bir bedeli /cezası olmalı (!)” gibi bir söylem çerçevesinde” çoğunluğu dindar /muhafazakâr olduğunu iddia eden, ama ülkede yaşanan hukuksuzluğa, adaletsizliğe, tecrit ve sivil ölüm uygulamalarına destek veren veya ses çıkarmayan hatta “Oh olsun” tutum veya davranışı bile gösterebilen kesimlere ‘taşlama /yergi /kinaye /hiciv /nükte /tersten algı’ ifadeleri yolu ile mesaj vermeye çalıştıkları görülmektedir.

A38.1- Mağdurların, OHAL Sürecinde TOPLUMDAN /YAKIN ÇEVRELERİNDEN Kendilerine Yaşatılanlarla İlgili İç Dünyalarında Yaşadıkları ve Duyguları?⁶⁵

- ❖ *“Kaybolmuşluk, aidiyetsizlik, kimliksizlik, kandırılmışlık, değersizlik sendromları yaşıyorum.”*
- ❖ *“Birinci derece ailem hariç kimseyle görüşmüyorum.”*
- ❖ *“2. dereceden akrabalarım hariç kimseyle ilişki kurmadım.”*
- ❖ *“10 kişi kalmadı 10 yıllık meslek hayatımdan...Sıfırlandı ömrüm bir Rabbim var bir ailem.”*
- ❖ *“21 yıl namusumla, şerefimle, tüm sevgimle görevimi yaptıktan sonra sorgusuz sualsiz terörist damgasıyla atılmak beni çok yıprattı. Bunu kaldırmak ve yaşamak çok zor. Vatan ve millet sevgimi sorgular oldum. Kendi milletime olan güvenimi ve saygımı kaybettim. Öfke doluyum. Haksızlığa uğradım ve bu kimsenin umurunda değil. Koca ülke yüzbinlerce insanı yok saydı. Bize ne olduğu ne olacağı ne yaşadığımız ne zulümlere uğradığımız umurlarında değil. Hapiste yatan kadınlar, bebekler; intihar edenler, denizlerde boğulanlar haber bile yapılmıyor. Filistin’de bir kadın hapse girdiğinde ortalığı ayağa kaldıranlar karşı komşuları hapse atıldığında görmezden geliyor. Kendimi ülkesiz kalmış hissediyorum. Gördüğüm Suriyeliler bile bizden şanslı bu ülkede...Eskiden ülkem dışında bir yerde yaşayamam diyordum, şimdi gitmek istiyorum, öyle bir küstüm ki...”*
- ❖ *“28 Şubat'ta yaşadıklarımın bir benzerini yaşıyorum. O zaman 14 yaşlarındaydım. Başörtülü ve imam hatip lisesi öğrencisi olduğum için medya ve kamu kurumlarında dolaylı olarak linçe maruz kalmıştım. Puanım kırıldı, başörtümü açtım, zor zamanlardı. O zamandan öğrendim dik durmayı. Çünkü masum olduğumu ben biliyorum. Umutla bekliyorum adaletin tecellisini. Ama bu ülkenin evlatlarına güler yüzle eğitim verme hevesim artık yok. Bana göre birçoğu zulmedenlerin ve sessiz kalanların evlatları. İnsanların çoğunu eskisi gibi sevmiyorum, sevmeyeceğim. Siyasetçilerin hepsinden nefret ediyorum, onları asla da sevmeyeceğim.”*
- ❖ *“44 yıllık hayatımın bomboş olduğu kanaatindeyim ve herkes menfaatperest.”*
- ❖ *“Abim bile suçlu olmasan böyle olmazdı dedi.”*
- ❖ *“Açıkkçası hayata dik bakabilenler yanınızda duruyor. Bakamayanlar kaçıyor. Zamanında sendikal olarak her şeylerine yardım ettiğim insanların böyle yapması beni sinirlendiriyor.”*

⁶⁵ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez

- ❖ *“Açıkçası insanlar zor durumda kalmasin diye ben kendi kabuğuma çekildim. Allah'tan ailem var yanımda.”*
- ❖ *“Acıya acı katıyor. Yaşananlara dayanmayı güçleştiriyor. Psikolojik olarak yıpranmayı arttırıyor.”*
- ❖ *“Adaletin olmadığı bir toplumda yaşanmaz.”*
- ❖ *“Ağlama krizine giriyordum.”*
- ❖ *“Ahiret günü o bakışları atanlardan da hesap soracağım.”*
- ❖ *“Aile kavramı çok önemli bir o kadar da yalanmış.”*
- ❖ *“Aile olmanın önemini çok iyi anladım. Onlar olmaz ise ben ne yapardım diye her gün düşünüyorum, rabbime şükrediyorum.”*
- ❖ *“Ailece görüştüğünüz, dertleştiğiniz sık sık buluştuğunuz ve omuz omuza namaz kıldığınız insanların 'Geçmiş olsun' demek için bile arayıp sormadığı bir süreçte, gerçek bir iç sorgulamanın kapısını araladığı için, şükri de gerektiriyor durduğum yer... Bunca insanı acıya gark ettiren bir ortamda dünya hayatımı bunalıp sıkılmadan geçirmek için bir onursuzluğa düşmektense, vicdanıyla baş başa kaldığımda rahat, sadece kişisel günahlarım için yaş dökmeyi tercih ederim... Aslında bu şerefli konumu hak edecek kadar iyi bir insan da değilim, sanırım Allah, şu dünya hayatında hep okuyup geçtiğimiz gönül kahramanlarının iç alemlerinden bir sayfa olsun açabilelim diye lütfetti... Bu büyük ihşanda bulunan Rabbim, geçimlik vermekten de aciz değil ki! Süreç nereye varır bilemem ama ülkemin bu sıkıntılı döneminde hiçbir olumsuz payım olmadığını bilmenin rahatlığı bile yeter, yaşadığımız haksızlıkların tesellisi için...”*
- ❖ *“Ailem beni biliyor problem yok fakat komşular da, arkadaş dediklerim de mutlaka bir şey vardır dediler.”*
- ❖ *“Ailem ile artık görüşmüyorum.”*
- ❖ *“Ailevi huzursuzluklarım arttı. Yalnızlığa ve ötekileştirilmeye mahkûm edildim. İnsanların bana bakışları dahi değişti. Toplumdan soyutlandım. Var olan psikolojik sorunlarım arttı. Çoğu yakın akrabam ve arkadaş çevrem ile ilişkilerim tamamen kesildi. İçime kapandım ve mümkün oldukça dışarı çıkmadım. İnsanlar ile münasebette bulunmadım. Yaşama sevincim elimden alındı. Sürekli tedirginlik hali baş gösterdi. Karamsar bir hava hâkim. İnsanlara olan mesafem arttı.”*
- ❖ *“Akıl tutulması nedir, gördüm. Aynı karında yattığım insanlar bana sırt çevirdi. Ne diyeyim yazık ettiler kendilerine.”*
- ❖ *“...Parti onlar için kutsal, yaptıkları doğru.”*
- ❖ *“Akraba ve arkadaşlarım dar zaman dostu değiller.”*
- ❖ *“Akraba ve arkadaş çevremden dışlandım. Toplumda yalnızlaştırıldık.”*
- ❖ *“Akrabalar aramaz sormaz oldu bazıları hariç.”*

- ❖ *“Akrabalardan uzaklaştım. Hiç kimse ile görüşmek, durumum hakkında konuşmak istemiyorum.”*
- ❖ *“Akrabalarım beni dışlamadı aksine daha fazla destek verdiler çevremde ise arkamdan konuşuyorlardı yüzüme gülüyorlardı. Beni şikâyet etmekle ilgili konuşanlar oluyordu.”*
- ❖ *“Akrabalığın yalan olduğunu öğrendim.”*
- ❖ *“Akrabalarımın bile bu yaşananları savunması en acı verici olay.”*
- ❖ *“Anlamayacaklarını düşündüğüm için hiç bahsetmiyorum...Anlayan çok az insan var. Üzülmemeleri veya bir hastalık geçirmemeleri için anne babama söylemedim.”*
- ❖ *“Aldatıldım. İşime ve eşime sadık bir insandım. İş ve evlilik kurumu ikisi de bana aynı şeyi yaptı belki öldürmediler ama yaşadığımı da iddia edemem.”*
- ❖ *“Allah’tan başka yar olmadığını, ölmeden tek başına kalmanın nasıl olacağını hissettirdiler.”*
- ❖ *“Allah böyle hukuksuzluğu, vefasızlığı kimseye yaşatmasın.”*
- ❖ *“Allah canımızı alsın da toplumda rahatlasın, biz de daha fazla rezalete şahit olmayalım.”*
- ❖ *“Allah hepsinin belasını versin.”*
- ❖ *“Allah razı olsun bizi bilen tanıyan İnsanlardan hiç kötü muamele görmedik ama onun dışında bizi tanımayan ihraç olanların tamamına orda burada atıp tutan insanlara hakkımı helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Allah yar ve yardımcıları olsun çünkü öbür dünyada zulmü desteklemekten sorgulanacaktır.”*
- ❖ *“Allaha havale ettim.”*
- ❖ *“Allaha yakın olayım onlardan uzak:).”*
- ❖ *“Allah’ımın adaletine güveniyorum.”*
- ❖ *“Anam ağladı. Böyle bir şey görmemiştim.”*
- ❖ *“Anlatmak bile midemi bulandırıyor artık.”*
- ❖ *“Anne, babamı ve bizleri yıllardır yaşadığımız köyümüzden, akrabalarımız, kovmaya çalıştılar.”*
- ❖ *“Annelik, babalık, kardeşlik, arkadaşlık, dostluk... Hepsi yalan.”*
- ❖ *“Annemin, babamın ve kardeşlerimin dahi bana inanmadığı bir hayatta herkesten ve her şeyden uzaklaşmak. Yurt dışına çıkıp kendime yeni bir hayat kurmayı ve bir daha Türkiye’ye dönmemeyi düşünüyorum.”*
- ❖ *“Arayan kimsem kalmadı. Hepsinin canı sağ olsun...”*

- ❖ *“Arkadaş çevrem bu yapıyla bağım olmadığını bildiği halde belki de kendilerinden korktukları için beni terk etti.”*
- ❖ *“Arkadaş görünenlerle arkadaş olanların ayrımını yapar hale geldim.”*
- ❖ *“Arkadaş sandığım bazı kişilerle irtibatımın kesilmesi dışında olumsuzluklarla karşılaştım diyemem.”*
- ❖ *“Arkadaş yakın çevrem çok da yakın olmadığını gördüm. Yanlış kişilere değer vermişim.”*
- ❖ *“Arkadaşlarımın bir kısmına daha çok yakınlaştım ama bu halktan duygusal kopuş yaşadım.”*
- ❖ *“Arkadaşlarım ve akrabalarım genel olarak iktidardan elde ettikleri kişisel menfaatlerinden dolayı yapılan zulümler ve haksızlıklar karşısında susmayı veya yapılan adaletsiz uygulamaları savundular.”*
- ❖ *“Arkadaşlarımın hiçbirini görmek istemiyorum.”*
- ❖ *“Artık duygusuzum insan her şeye alışıyor.”*
- ❖ *“Artık hiç kimseyle samimi olamam, herkese sadece merhaba merhaba.”*
- ❖ *“Artık iç dünyam o kadar parçalandı ki ezan duymak istemiyor, bayrak sallayan birini görünce kavga edesim geliyor. Vatan sevgisi...Meçhul olduğumu bildiğimiz kişiler bize vatan sevdalısı kesildi. Gerçekten ben terörist olsam yıllarca da bu işin eğitimini almış birisi olarak yakmadık ve yıkmadık yer bırakmazdım.”*
- ❖ *“Artık yakın çevremde çok az insan biriktiriyorum ve bana bu muameleyi reva görenleri destekleyen insanları hayatımdan çıkardım.”*
- ❖ *“Artık bu çevre ve toplumda yaşanan hiçbir şey beni zerre kadar ilgilendirmiyor.”*
- ❖ *“Artık bu insanların çoğuyla ortak bir şeyimiz olduğunu düşünmüyorum.”*
- ❖ *“Artık bu toplumda yaşamak istemiyorum. Aidiyetimi kaybettim.”*
- ❖ *“Artık herkes ile ilişki kurarken araya kesinlikle mesafe koyacağım.”*
- ❖ *“Artık kimseye güvenmiyorum. Hayatı da sadece öylesine yaşıyorum.”*
- ❖ *“Artık kimseyle muhatap olmak, konuşmak istemiyorum. Herkesten uzaklaşmak hatta gitmek istiyorum.”*
- ❖ *“Artık nerdeyse kendim bile terörist olduğuma inanmaya başladım. Özellikle cami imamlarının vaaz ve hutbelerde bizi terörist olmakla itham etmeleri beni cumaya bile gitmekten alıkoydu. Kendimi tamamıyla kopmuş hissediyorum.”*
- ❖ *“Artık ölünceye kadar akrabalarımın selamı sabahı kesmeyi düşünüyorum.”*
- ❖ *“Artık telefon rehberim daha temiz.”*

- ❖ *“Asıl vatan hainleri kendi mevki ve makamlarını korumak ve yükseltmek için ihraç olmama sebep olan çıkar guruplarıdır diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Asla hak etmediğim olaylar yaşadık. Toplum insanlığını yitirmiş.”*
- ❖ *“Asla hak etmediğim bir şeyle suçlanıyorum, bu duruma sebep olanları asla affetmiyorum.”*
- ❖ *“Aslında pusuda bekleyen ve fırsatını bulunca üzerinize basacak insanları az da olsa görmek üzücü...Velhasıl ilkel bir toplumda yaşıyormuşum hissi oluştu bende...”*
- ❖ *“Ateş düştüğü yeri yakar.” atasözünün gerçeğini yaşayarak öğrendim. Toplumda diğerine karşı duyarsız ve suçlayıcı tavrı hâkim.”*
- ❖ *“Ateş düştüğü yeri yakarmış bunu çok iyi anladım. Kimseden kimseye fayda olmazmış. Bunun tek istisnası anne, baba ve kardeşler. Onun dışında akraba, arkadaş, komşu hep boşmuş...”*
- ❖ *“Ateş düştüğü yeri yakıyor. Etrafımdaki en yakınlarım bile benim çektiklerimden bihaber.”*
- ❖ *“Aziz Nesin'in dediğini diyeceğim: “Türk toplumunun %50'si aptaldır.”*
- ❖ *“Babam ne olduğunu bile anlamadı. Annem “Canım yavrumsana nasıl kıydılar” dedi. Abim ara sıra nasılsın diye arar. Küçük kardeşimin biri geçmiş olsun bile demedi. En küçük kardeşim ise kendine bulaşacak diye benimle telefonda bile konuşmaktan korkuyor. Arkadaşları zaten anlatmaya gerek yok. Arkadaş sayım 300 kişiden 3 veya 4'e indi. Ne büyükler büyüklüklerini yaptılar ne küçükler küçüklüklerini...”*
- ❖ *“Babamdan dahi çok sevdiğim amcam bana “Kendin düştün kendin kalk” dedi eşim içeri girdiğinde. Açıkçası gördüklerim, duyduklarım içimdeki insani sevgiyi, merhameti azalttı.”*
- ❖ *“Bana bu zulmü yaşatanlar, bu zulmü yaşamadan ölmesinler.”*
- ❖ *“Bana destek veren, beni teselli eden, bu haksızlığın giderileceğini söyleyen çevremdeki insanların “samimiyetine” inanmıyorum. Sadece görmek istediklerini görüyor, görmek istemediklerini görmüyorlar.”*
- ❖ *“Bana dokunmayan yılan bin yaşasın modundalar. Vurdumduymazlar ve vicdan, merhametlerini kaybetmiş durumdalar...”*
- ❖ *“Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın mantığı. Suçsuzsun, bir gün dönersin, sabret diyen gamsız insanlar.”*
- ❖ *“Bana karşı bu kadar kini ne ara biriktirmişler anlam veremiyorum. Amcadan dayıya, haladan teyzeye, onların çocuklarına, hepsinde müthiş bir kin var. Elhamdülillah namazını kılmaya çalışan birisiyim. Akrabalarımın ömründe bir vakit namaz kılmamış, bir canlıya faydası dokunmamış insanlar; beni münafıklıkla terörist olmakla suçluyor. Bazen aklım duracak gibi oluyor.”*
- ❖ *“Bana ve aileme yapılanların insanlık suçu olduğunu düşünüyorum.”*

- ❖ *“Başardınız... Benden bir canavar yarattınız.”*
- ❖ *“Başkalarının “İmtihan, geçer.” demesinden yoruldum. Sanki cennet sadece bizim için var. Günahlarını çekiyorum diye düşünüyorlar.”*
- ❖ *“Bazen hayal kuruyorum... Resulü Ekrem benim gibi bir günahkara gelse dese ki ne istersin? Ondan Hz. Hamza'nın yüreğini Hz. Ömer'in adaletini isterdim... Hamza gibi yürekli olup vurduğumu devirmek ama adaleti de sımsıkı ayakta tutup mazlumu korumak isterdim... Şu an da yazarken bile her yerim kasıldı !..”*
- ❖ *“Bazen kendime "Vay be ne kadar salakmışsın! Bunları insan yerine koymuşsun" diyorum.”*
- ❖ *“Bazen suçlayıcı, şüpheli gözler gördüm çevremde; kendimi açıklama yapmak zorunda hissettim çoğu zaman.”*
- ❖ *“Bazı arkadaşlarımın beni tanımazlıktan gelmesini hazmedemiyorum.”*
- ❖ *“Amcam ve bazı halalarım ile benim ve ailemin yıllardır devam eden güçlü bağları bu olay nedeniyle tamamen kopmuş durumdadır.”*
- ❖ *“Bazı insanlar çok cahil ve acımasız.”*
- ❖ *“Bazı insanların ebediyen yok olmasını, bir daha onlarla hiç karşılaşmamayı umuyorum.”*
- ❖ *“Bazı kişiler “haksızlık” derken bazılarıysa bilmeden suçladılar.”*
- ❖ *“Bazı yakınlarımın beni terörize etmesi, bana selam vermeye korkması, bir şey yapmasaydı ihraç olmazdı vb. bakış açısı; insanlardan kaçmama, mecbur olmadıkça evden dışarı çıkmamaya neden oldu.”*
- ❖ *“Bedüzzaman der ki 'Beşer zulmeder, kader adalet eder'. Kader planın da var bunun. Sabredip Allah'tan af dileyip, yapanların da cezasını bulması için dua ediyorum. Hangi birini yazayım.”*
- ❖ *“Belli bir çevreyle konuşmak, görüşmek bile istemiyorum.”*
- ❖ *“Belli bir yaştan sonra her şeyin insanın elinden alınması kötü bir durum.”*
- ❖ *“Ben ateşte yanıyorum, onlar ateşi eğlence ateşi görüp benim çevremde eğleniyorlar sadece.”*
- ❖ *“Ben bana yapılan muamelelerin hiçbirini hak edecek hiçbir şey yapmadım. Bilerek, isteyerek bu sürece dahil olanlar ile araştırmadan ön yargı vb. gerekçelerle bana yapılan isnatlara onay veren yakın uzak hiç kimseye hakkımı helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Ben de eşim de ailelerimizin kıymetini bir kez daha anladık. Türk toplumunun pek çok konuda olduğu gibi hissi davrandığını, tahkik ve tetkikten uzak bir şekilde hareket ettiğini, Türkiye'deki hukuki zeminin ne kadar zayıf olduğunu, kurumların boğazına kadar siyaset ve keyfiliğe battığını görmüş olduk. Ben olmasam da çocuklarımın hukuki ve medeni bir ülkede yaşamasını istiyorum.”*

- ❖ *“Dünyam berbat olsa da onların ahireti berbat oldu.”*
- ❖ *“Ben dinimin emirlerini elimden geldiği kadar yerine getirmeye çalışan biriyim. Bana yaşatılanlar, hain, dinini kaybeden, ülke düşmanı vb. yaftalarla yaşatılıyor. Kim tarafından? Birçok işlerinde dini terimleri kullanarak yine birtakım yanlışlar yapanlar tarafından. Bu çok hazin bir tablo.”*
- ❖ *“Ben doğru yolda giderken ters yönde giden hırsız, zalim ve teröristlerle yolumun çatışmaması mümkün değildi. Onlara paralel yürümediğim için çarpışma kaçınılmazdı.”*
- ❖ *“Ben hesabımı ahirete bıraktım. Kimde hakkım varsa kesinlikle helal etmeyeceğim. İnşallah nefret duygusu intikama dönüşmez.”*
- ❖ *“Ben kendimi daha özgür hissediyorum. Zulme rıza gösterenleri ise esir olarak görüyorum. Onlara acıyorum çünkü çocuklarına çok kötü bir miras bırakacaklar.”*
- ❖ *“Ben kimse ile küsmedim. Ama insanlar çevrem benimle küsmezse işleri ters gidecekmiş gibi davranıyorlar. Yadırgıyorum, şaşkınlıkla karşılıyorum. Hiç de medenice bulmuyorum.”*
- ❖ *“Beni niye atmadılar?”, “Bana niye dokunmuyorlar?”, “Var ki bir şey atıldın?” gibi. Şunu çok iyi öğrendim atalar bir şey söylemişse doğrudur; yaşamışlar, söylemişler. “Dost kötü günde belli olur.”*
- ❖ *“Beni sanki yıllardır tanıyıyormuşçasına aman bize de af edersiniz pisliği bulaşır diye korkarak çil yavrusu gibi dağılan arkadaş ve komşu çevrem tutumuna kızıyordum ama şu an elendiler az kişi çok huzurmuş diyorum. Konuşan çok oldu, oluyor; onlardan da sevap alacağım ya da günahlarımdan vereceğim diye keyif içerisindeyim.”*
- ❖ *“Beni şikâyet eden kişi ile en son doğum yaptığında hastanede birlikteydik. En özel günlerinde hep yanındaydım. Yaptığı vefasızlığın acısı çok ağır. Bu arada ben de hamileydim. Aynı müftülükteki arkadaşlar açığa alınmamdan dolayı ne aradılar ne sordular. Bir toplum tarafından bir günde itelenmek nasıl ağır bir bir şey anlatamam.”*
- ❖ *“Beni tanıyanlar herhangi bir yapı ile irtibatlı-iltisaklı olmadığını bilir. Dolayısı ile yakın çevremden bu anlamda negatif bir karşılık görmedim. Sorun, yaratılan korku ortamı nedeniyle ortaya çıkan iletişimsizlik.”*
- ❖ *“Benim bu yaşananları hak etmediğimi her ortamda dile getiren en az benim kadar şaşkın olan arkadaş çevresine sahibim.”*
- ❖ *“Benim için artık İslam, Müslüman cemaati diye bir kavram yok. Akrabalık falan da ne kadar boş, bunu anladım.”*
- ❖ *“Benim küçüklüğümü bilen insanların benim anlattıklarına değil de TV’de hiç tanımadıkları sadece ekranda gördükleri için aşına oldukları insanların sözlerine delilsiz ve koşulsuz inanmaları hayal kırıklığı yarattı. Üzerinde artık daha az konuşuyorum.”*
- ❖ *“Benimle yapılan diyaloglarda “Güç nerdeyse oraya geçmek gerekiyordu. Sen manyaksın” mantığı dikkat çekiyor.”*

- ❖ *“Berbat bir duygu düşmanım bile yaşasın istemem çok ciddiym. Merhametsizlik acımasızlık çok zor çok.”*
- ❖ *“Berbat haldeyim, eskiden itibar gösteren akrabalarım aramaya bile korkuyorlar.”*
- ❖ *“Birçok yakınımınla alakamı kestim ve bütün akrabalık bağlarımız koptu.”*
- ❖ *“Bilmeden hüküm veren bir kitle var.”*
- ❖ *“Birçok mağdur söylenecek sözü yutuyor ve üzülüyor ama benim durumum farklı. Ben toplumun anlayamayacak durumda olduğumu biliyorum. Kişileri duvarlar olarak görüyor ve bu labirentin şifresini çözmüş biri olarak işimi yürütmeye bakıyorum. Yurt dışına çıkıncaya kadar.”*
- ❖ *“Bir daha kimseye iyilik yapmamam gerektiğini öğrendim.”*
- ❖ *“Bir defa bir insan olarak Allah kimseye böyle bir şey yaşatmasın. Bunları bizlere yaşatanları yaratana havale ediyoruz. Kalbimiz o kadar kırık ki ne anlatsak boş kalpsizlere.”*
- ❖ *“Bir denizin ortasında dümeni kırılmış, yelkeni paramparça olmuş ve yavaş yavaş su alan bir teknenin durumundayız. Sadece tekne batsa da kurtulsam modundayım inancım beni bazı şeylerden alıkoymasa...”*
- ❖ *“Bir düşene sen de vur, sırt çevir.”*
- ❖ *“Bir gece öncesinde saygıdeğer bir avukat iken bir gece sonra azılı bir terörist oldum.”*
- ❖ *“Bir gün önce bizden iyi kimse yokken bir gün sonra terörist olduk.”*
- ❖ *“Birkaç kişi dışında geçmiş olsun bile denmedi. Telefonlarıma bakmadılar. Görmemezlikten gelenler oldu...”*
- ❖ *“Bir kere çevre kalmadı. Herkes suçsuz olduğumuzu biliyor ama her mecrada dile getiremiyor. Çünkü uyuyan ve göremeyen bir güruh var.”*
- ❖ *“Bir kişinin keyfi için bunları yaşamak zorunda kaldığımız için menfaatinin peşinden gidenleri Allah islah etsin.”*
- ❖ *“Bir kısmı haksızlık var burada diyor, bir kısmı hak ettiniz diyor. Yakın çevrem biz sizi tanyorum aklanacaksınız diyor.”*
- ❖ *“Bir kısmı beni hep teselli etti, bir kısmı umursamadı. Değer verdiğim insanlar azaldı hayatımda.”*
- ❖ *“Bir kısmı zulüm, imtihan açısından görüyor. Bir kısmı ise önceden uyardı devlet diyor...”*
- ❖ *“Bir kısmının yapılan haksızlığa duyarsız kalması çok incitici.”*
- ❖ *“Bir soğan doğranınca yaşıyor da gözler... Üzülüyorum ama aklıma Şair Eşref gibiler geliyor.”*

- ❖ *“Bir suçlama, hiç yapmadığım şeylerle itham edilme, hukuk suçladıysa suçludur akladıysa suçsuzdur bakış açısı. En yakınlarım bile beni suçladı. Ama bana yapılan haksızlığı, hukuksuzluğu, zulmü görmediler.”*
- ❖ *“Bir sürü ahmak insan varmış toplumda ve maalesef ben de daha önce bunlar gibi düşünen ahmaktardan biriymişim...”*
- ❖ *“Bir toplum aynı zamanda Müslüman görünüp aslında zalimin ta kendisi olabiliyormuş.”*
- ❖ *“Bir yönü ile iyi oldu, tanımış oldum onları ve hayatım bayağı sadeleşti.”*
- ❖ *“Biraz düşünmelerini isterdim: Öncesi, sonrası ne?”*
- ❖ *“Birçok akrabanın, arkadaşın; sizin onlara verdiğiniz değeri hak etmediklerini gördüm.”*
- ❖ *“Birçok kişinin menfaatçi olduğunu anladım. Dostum olmadığını gördüm.”*
- ❖ *“Bireyin yıllardır birikimini, emeğini görmezden gelip her şeyini elinden alıp 40 yaşında “Hadi git kendine başka hayat kur, kurabilirsen.” diyen Devlet'e minnet duyuyorum. Oğlum elimden almadığı için...Yapabilir mi, evet yapabilir.”*
- ❖ *“Biz "KHK"lılar linçe maruz kaldık. Vatan hainliğiyle suçlandık. Hiçbirimiz işlerimizi kötü yaptığımız, başarısız olduğumuz için değil, çoğunluğumuz yasal üyelikler nedeniyle işsiz bırakıldık. Toplumumuzda hak, hukuk, kanun vb. kavramlar bilinmiyor. “Vatandaşlık bilinci” değil “aidiyet ve taraftarlık” açısından yaşananlar değerlendiriliyor. Ötekileştirme süratle ve şiddetle uygulanıyor. Başta devlet şiddeti aynı zamanda toplum linçiyile baş etmek zor oldu, Çok korktum. Sonra okuyup araştırınca sorunun tipik “Türk Toplumunun Sorun Çözememe” durumu olduğunu gördüm. Yaşadığım süreçte kendimi yetiştirmek ve düzeltmek için çabalıyorum. Değerler üzerinden düşünmeye, yaşamaya, karar vermeye çalışıyorum.”*
- ❖ *“Biz nasıl bu hale geldik, diye hayıflandım.”*
- ❖ *“Biz size söylemiştik” sözünden nefret ediyorum. En cahili de aynı sözü söylüyor en okumuşu da.”*
- ❖ *“Bize bu muameleyi yapacaklarına öldürseydiler daha iyi olurdu. Benim için hiçbir şey eskisi gibi değil ve olmayacak.”*
- ❖ *“Bize bunu yaşatan ve destekleyenlerden nefret ediyorum. Asla affedemeyeceğim. Hukuk içinde hesap sormak istiyorum. Birkaç kişi hariç diğer tüm siyasetçilerden hesap sormak istiyorum. Ahirette elim gırtlaklarında olacak.”*
- ❖ *“Bize, “Oh olsun!” diyenler yaşadıklarımızı yaşamadan ölmesin. Ama halkın yüzde 90'ı bunun zulüm olduğunu biliyor. Korkudan sesini çıkaramıyor. Bu nedenle halkımı seviyorum.”*
- ❖ *“Bize yaşatılanlar toplum vicdanında yer bulamadı. Hemen herkes hatta hükümet mensupları dahil bu durumu doğru görmüyor. Ancak insanlar kendi baslarına bir şey gelmesinden korkup susuyor.”*

- ❖ *“Bize yaşatılanları hiç kimse yaşamasin elbette ama bize bunları layık görüp yaşayanlar da bizim yaşadıklarımızı yaşamadan ölmesin. Fazlasını demiyorum bakın sadece bizim yaşadıklarımızı yaşamadan ölmesinler tek duamdır her zaman.”*
- ❖ *“Bizi anlamayanlar başlarına aynı şeyler gelmeden anlayacak gibi durmuyorlar. Allah büyük...”*
- ❖ *“Bizim söylediğimiz hiçbir şeye inanmadılar. Ne söylesek de derdimizi anlatamadık. Asla hak etmediğimiz hain muamelesi görmek bizi çok üzdü.”*
- ❖ *“Bizim toplumumuzda yeter ki yolun altına düş, hemen tekmelemeye hazır kesimler var. Oh çekenler çekemeyenlerin hepsi kına yaktılar bir yerlerine...”*
- ❖ *“Bizimle aynı görüşte olmayan insanların çoğunluğunun yanımızda olmalarını, bize yakın düşündüklerini sandıklarımızın bazılarının bizi yalnız bırakmalarını unutabileceğimizi sanmıyorum. Bu sürecin üzerimizdeki en bariz etkisi empati oldu. Geçmişte ve hâlâ zulüm gören herkesin acısını artık anlayabildiğimizi düşünüyoruz.”*
- ❖ *“Bizleri çok iyi tanımalarına rağmen tepkisiz, sessiz kalmaları zorumuza gidiyor.”*
- ❖ *“Boş vermişlik içinde, insanlar sizi suçlamanın rahatlığını seçmiş; düşünmek yok, sorgulama yok.”*
- ❖ *“Böyle bir toplumda nasıl yaşamışız; böyle iki yüzlü çıkarıcı, vefasız insanlar ne zaman türedi anlatamıyorum...”*
- ❖ *“Böyle bir toplumda yaşamak ihraç olmaktan daha kötü ve ıstırap verici.”*
- ❖ *“Bu acı, hain darbe ve bu Allah'ın lütfu bahanesiyle yapılan zulümler. Karakterli ve karaktersiz insan ayırımına turnusol kâğıdı oldu.”*
- ❖ *“Bu dünyada hiçbir hukuk sistemi (medeni, ceza...hatta ve hatta ne de mafya hukuku) hiçbiri hakkımızı tam olarak veremez. Tek bir sabah yok ki bu işleri hatırlamadan başladığım. Bu nedenle mahşerde Adil-i mutlak olanın hükmünü bekliyorum.”*
- ❖ *“Bu durumu yaşayanlar hariç beni anlayan pek yok.”*
- ❖ *“Bu haksızlığı yapanlara ve destekleyenlere son derece kırgınım çünkü bahsedilen mevzuyla ilgili ne bir dahilim ne de bir suçum var.”*
- ❖ *“Bu halk haklılığını korkmadan ifade edenlere hemen olmasa da zamanla saygı duyuyor. Pislik troller ve faşist örgütlülükler dışında bir kötülük görmedim. Karşıt görüşlü insanlar bile saygı duyuyor, destek oluyor. Halka güvenmekte isabetli davranmışım.”*
- ❖ *“Bu kadar fedakârlık yapmaya değmezmiş. İyiler hep kazanmazmış.”*
- ❖ *“Bu kadarını hak etmedim. Kimseye inancım kalmadı. Eskiden insanlar yanlış da yapsa onların özünde iyi olduğuna dair inancım vardı. Bu inancımı kaybettim. İnsanların özünde çok kötü olduğuna, gücü ve imkânı bulduğunda vicdan ve merhameti olmayacağına inanıyorum. Hatta dinin emirleri bile kimsenin umurunda olmuyor. Bunu gördüm. Kimse bana samimi, inandırıcı gelmiyor.”*

- ❖ *“Bu konuda bencil ve kibirli duran tüm insanlara hakkımı helal ettim. İlk baştan beri böyle düşünüyorum sadece benden uzak durup işime karışmasınlar onu istiyorum, Allah’ın hak ve hukukuna ben karışmam. Her şeyin iyisini o bilir deyip bir an önce aradan çekilmeli bence insan. Ben de bunu yapıyorum ilk baştan beri.”*
- ❖ *“Bu millete bizim gibi ahlaklı, dürüst, çalışkan insan fazla. Ben artık bu milletin içinde yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Bu milletin bu kadar manipülasyona açık olduğunu, eğriyi doğruyu bu kadar muhakeme edemediğini, bugün ak dediğine yarın kara dediğini, zulme meyilli olduğunu, bu kadar cahil, vefasız, bencil, sağduyusuz olduğunu bilmiyordum. Şok oldum.”*
- ❖ *“Bu muameleyi hak ettiniz diye yüzüme söyleyen kimse olmadı ama arkamdan konuşanları duydum. Genel itibari ile bize yapılanlar eğer yanlışlık veya haksızlık gereği ise döneceğimiz temennisinde bulundular.”*
- ❖ *“Bu ortamdan fırsat bulursam en uzağa gitmek o da zor. Gitmiş gibi yapıp kendimizi soyutluyoruz sanırım. İyi ki nefes alabildiğim aile ortamı var.”*
- ❖ *“Bu süreç sayesinde milletimizin gerçekler karşısında ne kadar duyarsız ve yalanlarla aldatıldığına bizzat şahit oldum. Milletimiz mazlumun değil güçlünün tarafında durarak bu yapılan toplu kıyıma destek olmuştur.”*
- ❖ *“Bu süreçte canım ciğerim annem dayanamadı vefat etti, kimseyi affetmeyeceğim.”*
- ❖ *“Bu süreçte yaşanan haksızlık ve hukuksuzluklara sessiz kalanlara hakkımı helal etmiyorum, herkese karşı öfke patlaması yaşıyorum. Kimseye selam dahi veresim kalmadı. İnsanlara saygı duymuyorum artık. Özellikle dindar geçinen ama bana dokunmayan yılan bin yaşasın diyenlere...”*
- ❖ *“Bu sürede vicdanlı ve vicdansız insanları tanıma fırsatı buldum, kendi haksızlığa uğramadıkça başkalarının acısını gören insan sayısı ne yazık ki az ama ilahi adalete inanyorum.”*
- ❖ *“Bu topluma ait hissetmiyorum kendimi.”*
- ❖ *“Bu toplumdan bir an önce kurtulmak istiyorum.”*
- ❖ *“Bu toplumdan ne köy olur ne kasaba. Beni yargısız infaz ettiler.”*
- ❖ *“Bu toplumun boğazından geçene dokunmadığın müddetçe: din, iman, hukuk, adalet, adil yönetim umurunda değil.”*
- ❖ *“Bu toplumun tarih boyunca mağdurun, mazlumun güçsüzün, hakkın, haklının yanında olduğu kabulünün safsatadan ibaret olduğunu, aslında güçlüden ve haksızdan yana olduğunu yakından müşahade ettim. Toplumla güven duygum kalmadı.”*
- ❖ *“Bu yaşa kadar parmakla gösterilen Türkiye derecelerine sahip zeki ahlaklı başarılı her zaman övülen bireyken bir gün içerisinde savunmam alınmadan suçum söylenmeden terörist vatan haini ilan edilmek bu topraklara ait olmadığım fikrini oluşturdu bende. Önceden aşırı milliyetçi bir yapıdayken ülkem için ölürüm derken şu an tek düşüncem aklanıp buralardan gitmek ve kendime en uzak diyarlarda yeni bir yaşam kurmak.”*

- ❖ *“Bu vatan, bu toplum, çevrem, verdiğim değeri hak etmiyormuş. Bunca emek ve güven boşanmış.”*
- ❖ *“Bu zulme destek olan ve sessiz kalan bir toplumda yaşıyor olmak insanın çok zoruna gidiyor. 15 Temmuz öncesi her anlamda toplum tarafından takdir edilen, sevilen ve örnek*
- ❖ *“Gösterilen biri iken ve sizin hiçbir suçunuzun olmadığını bildikleri halde zulme ses çıkarmayıp bilakis destek olmaları her gün her dakika bana yurtdışı hayalleri kurdurtmakta.”*
- ❖ *“Bu zulme en azından "yanlış yapıyor hükümet" diyebilirlerdi. Ama bu bir imtihan deyip geçiştiriyorlar.”*
- ❖ *“Bu zulme rıza gösterenin, hoş karşılayanın, sebep olanın, vicdanında rahatsızlık duymayanın, kurunun yanında yaş da yanar diyerek zalimin yanında olan herkesin Allah belasını versin, herkesin katkısı oranında cezasını versin. Ben hakkımı helal etmiyorum ve gerek yerel gerekse uluslararası hukuk arenasında hakkımı kovalayacağım. Bu saydıklarımın hepsinden bu dünyada hakkımı almam imkânsız, onları da imkansız yaratana havale ediyorum...Kul hakkına karışmam diyor. Güvenim tam ve sonsuz...”*
- ❖ *“Bu zulmü bana yaşatanlar aynısını yaşamadan ölmesinler.”*
- ❖ *“Bugünümde beni tanıyanların korkup da yanımda durmadıysa bundan sonra da hayatımda yerleri yok diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“Bulduğum şehri terk ettim, kimseyle muhatap olmak istemiyorum. Yüzlerini görmek istemiyorum...”*
- ❖ *“Bunalıma girdim; adalete, hukuka güvenim kalmadı. Psikolojim bozuldu, yeni yeni toparlanıyorum. Ailenin de psikolojisi bozuldu.”*
- ❖ *“Bunalıma girdim. Eş dost ve akrabalarım karşı başım öne eğildi. Herkesin bakışı, sözleri suçluymuşum gibi. Hayattan beklentim kalmadı...”*
- ❖ *“Bütün işyerindeki arkadaş çevrem ilişkisini kopardı benimle. Akrabalarım bile şunları duyuyorum: “Bir halt etmese başına bunlar gelmezdi.” diye.”*
- ❖ *“Bütün tanıdıklarımı aslında tanımamışım. Hepsi de menfaatçi yalaka tiplermiş. Onlardan kurtulduğuma memnunum.”*
- ❖ *“Büyük bir hayal kırıklığı içindeyim. Teşekkür beklerken hain oldum.”*
- ❖ *“Büyük bir hayal kırıklığı yaşıyorum. Çaresizim.”*
- ❖ *“Cahil ile tartışıp da kazanan bir alim tanımıyorum. Cehaletin en dibi nasıl olur onu öğrendim.”*
- ❖ *“Cahil kesimden alakasız yorumlar almak ve herkese dert anlatmaktan yoruldum.”*
- ❖ *“Cahillik diz boyuymuş ve her şey menfaatmiş.”*
- ❖ *“Cahillik ve bencillikten umursamıyorlar. Haksızlık karşısında susuyorlar.”*

- ❖ *“Çalışma arkadaşlarım bir selamı bile çok gördüler. Ama hepsi benim masum olduğuma inandıklarını söylüyorlarmış. Korkularından benimle görüşmüyorlar, tabi ben de onlarla görüşmüyorum. Hâlâ senin içi ifade verir, sana şahitlik yaparız diyen çok sayıda komşum var.10 yıldır sabit ikametgahta oturuyorum.”*
- ❖ *“Çevredeki fazla kalabalığa gerek yokmuş.”*
- ❖ *“Çevredeki insanların kendi menfaatleri dışında hiçbir derdi olmadığını gördüm.”*
- ❖ *“Çevrem benden uzaklaştı. İnsanlar selam vermeye dahi çekinir oldu.”*
- ❖ *“Çevrem korktuğu için bizi terörist olarak görmek zorunda bırakıldı. Memurlar açısından akraba olmana gerek yok, suçlamak için delil olarak görüyorlar görüşü hâkim.”*
- ❖ *“Çevremde beni gerçekten tanıyanların olumsuz bir tepkisi olmadı. Biz uzak duralım başımıza bir şey gelmesin, diyenleri gördüm. Korkunun insanları nasıl başkalaştırdığını gördüm. Gerçek dostluğu gördüm. Aslında sosyal bir aydınlanma yaşadım.”*
- ❖ *“Çevremde birçok kişi benimle ilişkisini kesti ama birçok kişi de bana destek oldu.”*
- ❖ *“Çevremde hiçbir dostum kalmadı.”*
- ❖ *“Çevremde kimse kalmadı herkes uzaklaştı. Olanlar da haksızlığa uğradığımı düşünüyor.”*
- ❖ *“Çevremdeki bazı kişiler beni sanki vatana ihanet etmişim gibi görüyor.”*
- ❖ *Çevremdeki birçok arkadaşım ve tanıdıklarımla ilgili olumlu düşüncelerim değişti.”*
- ❖ *“Çevremdeki insan yığınlarının farkına vardım sanki...Çevremde varlığı anlamlı olan insan sayısı bir elin parmaklarını geçmez.”*
- ❖ *“Çevremdeki insanların bu olayla ilgili bana olan inançları tam olduğundan bu konuyla alakalı herhangi bir olumsuzluk yok.”*
- ❖ *“Çevremdeki insanların gerçek yüzlerini görme fırsatı buldum.”*
- ❖ *“Çevremdeki kalabalığın çok azı insani değerler taşıyormuş. Gerçekten düşenin dostu olmuyormuş. Anne basası bile çıkarları olmayınca ya da bekleyecek bir şeyleri kalmayınca sırt çevirebiliyormuş. İnsanlara iyilik ve fedakârlık yapmaya değmezmiş. İnsan iyilikten anlayanın yanında iyiymiş, kıymet bileninin yanında değerli oluyormuş...”*
- ❖ *“Çevremi tanıma fırsatım oldu.”*
- ❖ *“Çevremizdekilerin çoğu hükümet destekçisi. Yüzümüze karşı kötü söylemeyenlerin arkamızdan suçladıklarını duyuyoruz.”*
- ❖ *“Çevremizdekilerin gerçek yüzlerini gördüm.”*
- ❖ *“Çevremizi temiz tutamamışız.”*
- ❖ *“Çevremle ilgili çok büyük sorunlar yaşamadım.”*

- ❖ *“Cezaevinde bir arkadaş intihar etti. Savcı elleri cebinde keşfe geldi. Esrar koğuşuna öyle girebiliyorlar mı? Bir insan ölmüş ve adam elleri cebinde geldi koğuşa... Nur içinde yatsın. Nasıl bir teröristse başkasına değil sadece kendine zarar veriyor.”*
- ❖ *“Çoğu arkadaşım iletişimi kesti, avukatım avukatlığını bıraktı ama beni gerçekten bilip güvenenler bana destek oldular. Bu sayede dost kara günde belli olur sözünü öğrendim.”*
- ❖ *“Çoğu şaşkın olmakla birlikte cahilce hareket eden insanlar da var. Bilinçli insanlar adaletsizliğin farkında.”*
- ❖ *“Çok derin bir kırgınlık, insanlığa inancını kaybetme, insanların fırsatçılığına karşı büyük bir hayret ve öfke, duyarsızlaşma, her şeyden korkma...”.*
- ❖ *“Çok mutsuzum. Hayallerimi çaldılar. Umutlarımı yıktılar. Çocuklarımın daha iyi eğitim almalarına engel oldular. Kendimce ailemle mutlu ve huzurlu bir yaşıntımız vardı. Ailecek yıkıldık. Memleketime gidemez oldum. Tanıdıklardan kaçır oldum. İçime kapandım...”*
- ❖ *“Çok rahat kötülük yapıyor, bu kaygı verici... Bir de zalimlik yapanların henüz ilahi bir ceza ile karşılaşmamış olmaları da insanı daha da endişeye itiyor.”*
- ❖ *“Çok sevdiğim arkadaşlarımı kaybettim, dostum dediğim kişiler terk ettiler. Bu benim için acı vericiydi. Hâlâ anlamakta güçlük çekiyorum beni hiç tanımamışlar. Tüm bunların yanında beni terk etmeyen, destek olan arkadaşlarım da var tabii; 5 ya da 6 kişi buna şükür.”*
- ❖ *“Çok şey var A... Partililer tamam da diğer partiler bile bizim durumumuzdan faydalanarak tahfif, tazyik ve eziyette bulundu.”*
- ❖ *“Çok yakın arkadaşlarım tarafından yalnız bırakıldım; yalnızlık, öfke, kırgınlık...”*
- ❖ *“Çok yakın çevremde sorun yaşamadım ama bazı insanlar beni görmezden geldi. Evime gelmeye korktuklarını söylediler. Bazı birinci derece akrabalarım da aramadı, gelmedi.”*
- ❖ *“Çok yalnız kaldım bunca zaman hiç mi dost edinememişim hepsi mi çıkar amaçlıymış? Çok ağır bununla yaşamak.”*
- ❖ *“Çok yıprandım, kırıldım. Gururum incindi... Ama asla unutamam bunları.”*
- ❖ *“Çok yoğun bir algı operasyonu yürütülüyor, nasıl ki gözleriyle görüp kulaklarıyla duyup yolsuzluklara inanmıyorlarsa...Bu algı düzeninde kendinizi ifade etmeniz çok zor.”*
- ❖ *“Çok zor zamanlar geçirdik eşim, çocuklarım, ben ve eşimin anne ve babası... Geleceğe ve adalete karşı ufacık bir umudum yok. Hukuksuzluk var.”*
- ❖ *“Cüzzamlıya yapılan muamele gibi.”*
- ❖ *“Daha doğru bir kelime olmalı ama şimdi bulamadım. İki yüzlü, menfaatçi ve korkak insanlarla dolu çevrem. Bu insanlardan iğreniyorum.”*
- ❖ *“Daha önceden gösterdikleri saygınlığı göstermiyorlar. Birçoğu ile ilişkiler koptu.”*
- ❖ *“Darbeci ve terörist muamelesi gördüm.”*

- ❖ *“Deveye hendek atlatmak kişilere 15 Temmuz’u anlatmaktan çok daha kolay.”*
- ❖ *“Devlet hakkımı geri iade etmedikçe toplum bana suçlu gözüyle bakıyor. Kimse benim mağdur olduğuma bakmıyor.”*
- ❖ *“Devlet her şeydir; yaşama sebebiniz, amacınız, sizi ayakta tutan en önemli değerdir! Annem ile babamı kaybettim ama devletim kadar beni üzmemişti!..”*
- ❖ *“Devlete ve millete küskünüm. Türkiye’de insan olmak değil devlet yalakası olmak önemli imiş.”*
- ❖ *“Devletim beni terörist ilan etti, yakın çevremse ahmak ve aptal.”*
- ❖ *“Devletime ve hukuk sistemine olan güvenimi tamamen kaybettim. Toplumsal duyarlılığa ilişkin duygularımı kaybettim. Sadece varlığımı devam ettirme gibi bir amacım kaldı.”*
- ❖ *“Din ve milliyetçiliği kullanarak her şeyi herkese yaptırırsın, herkes de seni alkışlar.”*
- ❖ *“Dindar ve devleti kutsayan bütün kişilerden nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Dindar veya dindar insanlara şüpheyle bakmaya başladım.”*
- ❖ *“Dinin her kötülüğü örtebildiğini, adaletin olmadığını, toplumun menfaatperest olduğunu öğrendim.”*
- ❖ *“Dinlemeden, savunma hakkı vermeden belki de suçsuzluğumu bile bile itham ettiler.”*
- ❖ *“Dışlandım, iş bulamadım, sıkıntı çektim ama Allah diyor ya “Kulum benim için sabret.” sabrediyorum Allah diyerek...”*
- ❖ *“Dışlandım, toplum tarafından vatan haini ilan edildim.”*
- ❖ *“Dışlandık, tecrit edildik, terörist muamelesi gördük. Facebook gibi sosyal paylaşım sitelerinde ihraç olduğumuzu paylaşıp ağza alınmayacak hakaretlere maruz bırakıldık.”*
- ❖ *“Dışlandım. Suçsuz olduğumu bildikleri halde dışladılar.”*
- ❖ *“Dışlanma, anlaşılama ve gariipsenme. En yakındakilerim bile bir akıl tutulması içerisinde. Ne yapabilirim ki? Gitmeyi ve buralardan uzaklaşmayı çok düşünüyorum. Artık bu ülkede beraber yaşama ümidimi kaybettim. Bu merhametsiz ve menfaatçi toplum ile bir arada yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Döneceksin sabret dediler, 2 yıl bitti.”*
- ❖ *“Dost bildiğim insanların yılan olduğunu gördüm.”*
- ❖ *“Dost görünenlerin sevindiğini gördükçe insanlardan nefret ettim. Ailem içinden sevinenler oldu. Onlardan nefret ediyorum. İnsanlara her zaman yardım ederim ama benimle dağla geçenler ölseler dönüp bakmam. O kadar çok kişiye içerliyorum ki kimse bilmiyor.”*

- ❖ *“Dost kötü günde belli oldu. Çevremdekilerin bu kadar kişiliksiz olduğunu hayal bile edemezdim. Yardım ettiklerinizin size sırtını çevirmesi çok üzücü.”*
- ❖ *“Dost ve akrabalık ilişkileri içi doldurulması ve sınanması gereken kavramlarmış.”*
- ❖ *“Dostlarım hayal kırıklığına uğrattı beni.”*
- ❖ *“Dostu düşmanı gördük, gözümüz açıldı çok şükür.”*
- ❖ *“Dostum, akrabam ne kadar azmış; onu anladım.”*
- ❖ *“Düne kadar etrafımızda olanlar selam vermemek için kafayı çeviriyor, yazıklar olsun! Demek ki hiçbirini tanımamışım, bir kısmı da kendi toto korkularından dolayı uzaklaşıyor! Akrabalar desen yüzüme tükürmek için bekleyenden vah tüh diyene karışık bir durumdalar! Değersizliğin dibindeyim...”*
- ❖ *“Dünya dönmeye devam ediyor. Herkes bir şekilde hayatına devam ediyor. Bizler terörist değiliz. Çalıştığımız süre boyunca insanlara ve devlete faydalı olmaya çalıştık. Her şeye azami dikkat gösterdik ama bu ülke ve insanına değmezmiş.”*
- ❖ *“Dünyadaki insanları artık sadece 2'ye ayırıyorum: Vicdan sahibi olanlar ve olmayanlar.”*
- ❖ *“Düşenin dostu gerçekten olmazmış.”*
- ❖ *“Düşenin dostu olmazı yaşadık.”*
- ❖ *“Duyarsız bir toplumuz. Yaşamadan bilemeyecekleri yoksunluk, haksızlık ve zulüm. Okumuyorlar, sorgulamıyorlar, empatinin zerresi yok. Toplumsal vicdan yok. Geç çalışan bir mekanizma.”*
- ❖ *“Eğer ahirette bir hesap varsa yarım kalanı tamamlarız.”*
- ❖ *“Elinden tuttuklarım, zor zamanlarında yanında olduklarım, sıkıntılı işlerden uzak tuttuklarım, bu konular ile ilgili çok önceden uyardıklarım, hepsi sessiz...”*
- ❖ *“Eline doğduğum, beni 36 yıldır tanıyan öz dayım bile bana şüpheyle yaklaşıyor. Başıma gelenleri hak ettiğimi söylüyor. Dile getirmese bile içten içe "hain" olduğumu düşündüğünü hissediyorum.”*
- ❖ *“Emeklerime yazık olmuş.”*
- ❖ *“En büyük zulüm insanların bizden bir vebali gibi kaçması oldu.”*
- ❖ *“En hafif ifadeyle kırgınım. Savunmam alınmadan, neyle suçlandığımı bilmeden hain ve terörist ilan edildim. Açlığa ve yokluğa terk edildim. İki yıldır adeta ölü gibiyim.”*
- ❖ *“En ufak sıkıntılarında yanıma gelen, gece gündüz fark etmeden arayan insanlar en zor günlerimde sırt döndüler ki terörist olmadığımı bildikleri halde.”*
- ❖ *“En yakın akrabalarım A Haber tarafından efsunlanmışlar. Hain olarak bakıyorlar, o şekilde bahsediyorlar bizden.”*

- ❖ “En yakınımızda olup da ruhen bizden uzaklar. Bize karşılık açıktan yalan söyleyenlere inanmaları hayret ve ibret verici...”
- ❖ “En yakın akraba ve arkadaşlarım benimle görüşmüyorlar. Camide namaz kılan arkadaşım, meslektaşım beni tanımıyor, selam vermiyor, yolunu değiştirenlere rastladım, çoğu görmezden geliyor.”
- ❖ “En yakın akrabalarım ve arkadaşlarım bile benden uzaklaştı ucu kendilerine de dokunur diye.”
- ❖ “En yakın arkadaşlarım irtibatı kesti...Akrabalarımın -özellikle devlet memurluğu yapanlar-bizi suçlu ilan etti, tavır yaptılar ve ilişkilerini kopardılar...Eğitim düzeyi düşük olan kesim daha insancıl yaklaşımlarda bulundu...”
- ❖ “En yakın bildiğim insanlar dahi bize zararı olur düşüncesi ile arayamadı. Çok üzüldüm.”
- ❖ “En yakın bildiğiniz insanlar bile arayıp sormayı kesti. Resmen terörist muamelesi gördüm, bu beni çok yaraladı.”
- ❖ “En yakın çevrem benimle iletişimi keserken yedi kat yabancı insanlardan iyilik gördüm.”
- ❖ “En yakınınız bile size bir an olsun şüpheyle yaklaşıyor. Ama neyse ki ailemin desteği her zaman tam oldu. Bazı arkadaşlarımın desteği olurken bazıları tamamen değişti.”
- ❖ “En yakınlarımız bile tanıdıkları halde bizlere terörist gözüyle bakıyor. Bu insanın çok ağrına gidiyor.”
- ❖ “Eşimin ailesi ve arkadaşları tarafından tamamen dışlandım. Esimle ilişkimiz de bitti ama çocuktan kaynaklı boşanamıyoruz. Yakın bir iki dostum yurtdışında ve telefonda çok nadir görüşebiliyoruz. Kızım için diri durmaya çalışıyorum.”
- ❖ “Eski çevremizi kaybettik ve dışlandık, aileme çok büyük psikolojik etkileri oldu.”
- ❖ “Eski kurumuma annemin hac kaydı için gittiğimde hiç unutmam “Sen FETÖ’den atıldın, burada ne işin var?” demişlerdi. Bu her şeyin özeti aslında.”
- ❖ “Etrafımda hiç halden anlayan yok. Nerdeyse en yakınınızdakilerin bile hâlâ körü körüne bize bunları yaşatanları desteklemeleri çok sinir bozucu. Kime kızıp nasıl bir tepki vereceğinizi bilemiyorsunuz.”
- ❖ “Etrafımda yaşadıklarımı haksızlık olarak değerlendirenler olmakla birlikte, görme ve duyma engelli olan birçok insan olduğunu da üzümlere gördüm. Duyarsızlığın ve bencilliğin bu kadar yaygın ve hükümdar olduğunu görmek hayal/kalp kırıklığına neden oldu. Ümidim onarım sürecinin bir an önce başlaması yönünde.”
- ❖ “Ettiğinizi çekin! Ne yaptık ise?”
- ❖ “Ev ararken FETÖ’cü diye ev vermek istemeyen vatandaşlar oldu.”
- ❖ “Evde oturuyor, evde oturuyor ve hâlâ oturuyorum sanki başka bir ülkedeyim.”
- ❖ “Ezilmiş, horlanmış, tüm hakları elinden alınmış hissediyorum.”

- ❖ *“FETÖ’cüler FETÖ’cü olmayanları FETÖ’cü, terörist ilan ediyor. FETÖ’cü olmayanlar ise FETÖ’cü olmadığını ispat etmeye çalışıyorlar. Zulmedenlere ve destekleyenlere Allah’ın laneti ve gazabı üzerlerine olsun.”*
- ❖ *“Geçmiş yaşantımda herhangi bir kimsenin kalbini kırmadan, herkese elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışırdım; çok pişmanım.”*
- ❖ *“Genel olarak yakınlarım korkularından arta kalan vakitlerde yardımcı olmaya çalıştılar ama zor zamanda dahi yok sayan "yakın " grubundakiler için hissettiğim tek şey hayal kırıklığı...”*
- ❖ *“Genelde herkesten destek aldım ama bazen samimi arkadaşlarınız bile uzaklaşıyor, korkuyor, ben de uzaklaştım içime kapandım.”*
- ❖ *“Gerçek dost, arkadaş, akraba zor günde belli olur.”*
- ❖ *“Gerçek dost ve gereksiz insanlar ayrıldı, beni bilenler hep yanımda hangi düşünceden olursa olsun. Toplum önünde dürüstlüğümüzle anılırdık, Allah büyüktür.”*
- ❖ *“Gerçek dostlar ortaya çıkıyor.”*
- ❖ *“Gerçek dostlarım ve sevenlerim, inananlarım benimle; gerisinin canı cehenneme. Bu süreçte safralarımından arındım. Dünya görüşüm, politik görüşüm değişti.”*
- ❖ *“Gerçek dostlarımı tanıma şansım oldu ve yeni yeni dostluklar kurdum. Allah’a olan inancım daha da kuvvetlendi. Kur’anı Kerim’de bildirilen kıssaların ve geçmiş kavimlerin ibretlik durumlarını bire bir yaşadığımızı müşahade ettim.”*
- ❖ *“Gerçek yüzlerini gördüğüme şükrediyorum.”*
- ❖ *“Gerçekten anlatmadığım bir suçum olduğunu düşünüyorlar, 10 keredede beraat alsam algı değişmeyecek.”*
- ❖ *“Gerektiğinden fazla zaman harcayarak kendimin ve çocuklarımın zamanından çalmışım. Fazla değer yüklemişim insanlara, kendi mutsuzluğuma sebep olsalar bile. Toplum, hatta yan komşunun acısı ve mutluluğu, aç kalması ve tokluğu bile beni ilgilendirmiyor. Bu durum beni tarif edemediğim bir yaratığa dönüştürdü gibi...”*
- ❖ *“Görevde iken diyanetin önde olan hocalarından birisi idim. Bu yüzden meslektaşlarım tarafından pek itibar edilirdim. Şimdi bazı görüştüğüm arkadaşlar 'hocam 'demeye bile tenezzül etmiyorlar. Oysa bir kısmına hocalık bile yaptım.”*
- ❖ *“Gün gelir devran döner. Rabbim elbet bizi aklayacak. Kara gün hep kara kalmayacak. Benim yüzüm ak, işime döndüğümde nasıl yüzüme bakacaklar.”*
- ❖ *“Güven duygusu kalmadı. Çevremdeki herkese ispiyoncu gözüyle bakar oldum.”*
- ❖ *“Güvenimi yitirdim, aşırı kaygılı oldum, gelecek kaygısı taşıyorum.”*
- ❖ *“Hak etmediğime inanmakla birlikte bunu bana yapanların yanında duranları, haklılık payı verenleri affedemiyorum.”*

- ❖ *“Yillardır bizi tanıyan insanlar sanki hiç tanımamış gibi hak etmediğimiz şekilde davrandılar.”*
- ❖ *“Hak ettiğimizi düşünüyorlar.”*
- ❖ *“Hak ettiğimi düşünen insanları görmek istemiyorum. İyilik, güzellik, yardım, merhamet bütün güzel duygularım dumura uğradı; adeta duyarsız, tepkisiz bir insan haline geldim. Hiçbir şeye inancım kalmadı.”*
- ❖ *“Haksızlığı görüp susan dostlarımla ilişkiyi kestim ya da onlar benimle iletişimi kesti. Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın diyerek zulmün, haksızlığın farkında olarak bizi yalnız bıraktılar.”*
- ❖ *“Haksızlık karşısında herkes kendinden korkuyor.”*
- ❖ *“Haksızlık karşısında susan insan müsveddeleri, destekçileri, siz düşünün artık.”*
- ❖ *“Haksızlık olduğunu herkes söylüyor “ama” diye de devam ediyorlar maalesef.”*
- ❖ *“Haksızlık olduğunu, gerçek hainlerin cezalandırılmasını, berat ve takipsizlik alanların iadesini talep ediyorum...”*
- ❖ *“Hâlâ anlamış değilim, darbeyi kim yaptı, beni neden suçlayıp işten attılar?”*
- ❖ *“Halen olayın ciddiyetini kavrayamamışlar.”*
- ❖ *“Hangi toplum? Ben toplum göremiyorum. Sosyal çevremde ise yedi sülalesinde tek bir memur bile varsa ilkin korkudan muhabbeti kesti, şimdi de aramaya yüzleri yok. Allah affetsin onları.”*
- ❖ *“Hasta oldum, haksızlığa dayanamıyorum.”*
- ❖ *“Hayal kırıklığı, rüyadan uyanma. Topluma karşı olan bütün hüsnü zannım yerle bir. Bu olaylardan sonra milletimizin menfaatperest ve güce tapan klasik bir Ortadoğu toplumu olduğunu yakından görmüş oldum.”*
- ❖ *“Hayal kırıklığı yaşamadım dersem doğru olmaz.”*
- ❖ *“Hayal kırıklığı, dostlukların sahte olduğu, insanların korkak ve kaypak olduğu, empati duygusunun sıfır olduğu bir çevre.”*
- ❖ *“Hayaletmişim gibi hissediyorum.”*
- ❖ *“Hayat bir imtihan. Kötüler burada olmasa da öbür dünyada mutlaka cezalarını çekecekler.”*
- ❖ *“Hayata dair ümitlerim yok oldu, kırgınım, her şey yalan ve boşmuş...”*
- ❖ *“Hayatta olanlara karşı kırgınlığımız bitmiyor. Hayata tutunmaya çalışıyoruz. Bizden daha zor durumda olan insanları düşündükçe şükrediyoruz halimize.”*
- ❖ *“Hayata tutunmanın anlamı da yok oldu (Kardeşimin intiharından sonra).”*

- ❖ *“Hayata ve yaşama küstüm. Her gün içimde gelgitler yaşıyorum. Bizleri vatanımızdan soğuttular. On binlerce insanı ve ailesini perişan ettiler. Yaşananlar, yaşatılanlar çok kötü. Yazacak o kadar çok şey var ki. Allah’ım sabır ver.”*
- ❖ *“Hayatım boyunca herhangi bir insana haksızlık, kötülük yapmadım. Kul hakkına girmekten korktuğum kadar hiçbir şeyden korkmadım. FETÖ’cü dedikleri insanların yaptıkları soru çalma, hak yeme, kumpas kurma gibi şeyleri hayalimde bile yaşamadım. Buna rağmen bana terörist deniyor. Bununla yaşamak çok zor...”*
- ❖ *“Hayatımda ilk defa öteki oldum. Öteki olmanın ne menem bir şey olduğunu da bu süreçte anladım. Sürekli kafamda birileriyle konuştum, bağırdım “Ben terörist değilim, ben kötü bir şey yapmadım.” herkese anlatmak istedim. İlk defa intihar eden insanları anladım. Maddi sıkıntılarının ötesinde ilk defa onurumun dahi elimden alındığını hissettim. Dışlanma hissini iliklerime kadar hücrelerime kadar hissettim. Nasıl anlamaz nasıl görmez gibi düşünceler sürekli kafamı meşgul etti. Sadece Allah’a olan inancıma tutundum “içimi sen görüyorsun, sen biliyorsun Rabbim.” dedim. İnsanlardan soğudum; her şeyden, herkesten. Ama bir o kadar da aydınlandım. Binlerce hukuki kitap okusam öğrenemeyeceğim değerleri öğrendim bir hukukçu olarak buna kazanım olarak baktım. Eskiden çok sığ bir bakış açısına sahip olduğumu anladım. Kendi muhasebemi yaptım.”*
- ❖ *“Hayatımdan birtakım omurgasız insanlar çıkmış oldu.”*
- ❖ *“Hayatında hiçbir başarısı veya buna çabası olmayan ve asla olamayacağını bilen insanların sürü psikolojinin dayanılmaz hafifliğine dayanarak kıskançlıklarının da verdiği itici kuvvetle temiz ve aydınlık insanlara olan kininin dışa vurumu. İşten atılanlara çocuklarımıza yer açıldı diye sevinip torpil bulma derdine düşülmesi. Kedi ulaşamadığı ciğere mundar der... Bir gün gerçekler ortaya çıkınca hakaret ettikleri masum insanların yüzüne nasıl bakacaklar gibi şeyler...”*
- ❖ *“Hayattan bıktım, çalışmak, para kazanmak, yatırım yapmak, ülke ekonomisine katkı vs. hiç olumlu bir şey düşünemiyorum. İç savaş ve hesaplaşma ortamında olduğumuzu düşündüğüm için 2018 başından beri cuma namazlarına gitmiyorum. Maneviyattan ve ibadetten, insanlıktan soğudum. Değersizlik, yalnızlık yaşıyorum.”*
- ❖ *“Hemen hemen hepsinin aslında dost olmadığı sonucunu çıkarıyorum Kimi korku kimi de hak verdiği için bütün ilişkilerimizi kopardılar Çok büyük bir yalnızlık ile baş başa kaldım.”*
- ❖ *“Hep kaçmak hatta ülkeyi terk etmek istedim. Çocuklarımın nafakasını karşılayamıyorum.”*
- ❖ *“Hep suçlu olduğumu ima eden gözler ile karşılaştım, kendimi bir türlü anlatamadım, suçsuzluğuma ikna edemedim. Kaçtım, öğrendim, insanlıktan utandım, insan olduğuma utandım.”*
- ❖ *“Hepsi iyi gün dostuymuş, korkularından yaklaşmak istemiyorlar.”*
- ❖ *“Hepsi kör gibi, büyülenmiş gibi, gözlerinin önünde kalın bir perde var gibi... Konuşuyorsunuz, konuşuyorsunuz, bırakın sizi anlamayı duyan bile yok. Geçtim vicdanlarında bu sızıyı duymayı... Ateş düştüğü yeri yakarı şiar edinmiş aşırı (!) diğerkâm bir necip millet.”*

- ❖ *“Hepsi vebalıymışım gibi kaçtı ne aradı ne sordu ben de arayıp sormadım.”*
- ❖ *“Hepsini Allah’a havale ettim, o meseleyi biliyor zaten.”*
- ❖ *“Hepsini dost arkadaş akraba zannetmişim.”*
- ❖ *“Hepsinin canı cehenneme.”*
- ❖ *“Hepsinin derdi menfaat. Menfaatleri için bu kadar adi oldular. Tiksinç ikiyüzlüler.”*
- ❖ *“Hepsiyle öte tarafta buluşmak üzere...”*
- ❖ *“Herkes hatamın olmadığına inanıyor. Ancak gerekli tepkiyi gösteremiyorlar.”*
- ❖ *“Her şeye herkese karşı öfkeliyim gibi.”*
- ❖ *“Her zaman iyi bir insan oldum fakat düşenin dostu olmazmış bunu gördüm ve insanlığın bu halini görünce ümidimi, güvenimi kaybettim.”*
- ❖ *“Herkes benden vebalıymışım gibi kaçıyor, yalnızlığa itildim.”*
- ❖ *“Herkes benim mağdur olduğumu, haklı olduğumu düşünüyor ama mağdur edenlere de söz söyletmiyor. Anlayamıyorum.”*
- ❖ *“Herkes bize sırtını dönüp hiçbir sorun yokmuş gibi hayatına devam etti. Toplum zalim.”*
- ❖ *“Herkes çok bencil. Az insan mağdurun yanında.”*
- ❖ *“Herkes dışladı resmen.”*
- ❖ *“Herkes dışladı telefon, gelme vs. tamamen bitti. Yalnızlığa mahkûm edildim.”*
- ❖ *“Herkes en ağır şekilde hakaretler etti.”*
- ❖ *“Herkes güç kimdeyse ona inanmayı tercih ediyor.”*
- ❖ *“Herkes haklı olduğumu biliyor ama korku ile yönetilen ülkemizde başlarına bir şey gelmesinden korkuyorlar.”*
- ❖ *“Herkes ‘Haksızlık yapıldı diyordu da inanmıyorduk, senden sonra inandık.’ dedi.”*
- ❖ *“Herkes kendi karakterinin gereğini yapar diye düşündüm hep, benim suçsuz olduğumu bildikleri halde sırf hükümetten korktukları için benimle iletişimi kesmeleri zaten kişilik sahibi olmadıklarının en büyük göstergesiydi. Kişiliği olmayan insanlar zaten 1 m yakınımda bile olmasın.”*
- ❖ *“Herkes kendi ruh dünyasında, kendi çerçevesinde yaşıyor ama bundan sonra ülkenin başına ne gelirse gelsin üzülmem gibi geliyor.”*
- ❖ *“Herkes kendine yakışanı yapar.”*
- ❖ *“Herkes korktu, telefon etmekten bile korktu.”*

- ❖ *“Herkes sanki “oh iyi oldu! Diyormuş gibi. Kimseye güvenmiyorum.”*
- ❖ *“Herkes size bir şekilde "suçlu" gözüyle bakıyor. Kendinizi anlatamamak çok kötü.”*
- ❖ *“Herkes uzak durmaya başladı.”*
- ❖ *“Herkes kızgın ve kırgınım.”*
- ❖ *“Herkesi tanımış olduk.”*
- ❖ *“Herkesin böyle şüpheli olmasına üzuldüm.”*
- ❖ *“Herkesin gerçek karakterini gördük.”*
- ❖ *“Herkesin iç yüzü ortaya çıktı. Meğer insanlar ne kadar yalancı, üç kağıtçı, çıkarıcı imiş.”*
- ❖ *“Herkesin kaçtığı, yalnız bıraktığı bir insan gibi...Yabancı bir ülkede yaşıyormuş gibi...”*
- ❖ *“Herkesin parmakla gösterdiği bir kişi iken bir anda teröristleştirilmek insanlardan soğuttu beni.”*
- ❖ *“Herkesin sizden uzak durmak istemesi, temkinli yaklaşması, şüphe ile bakması çok kötü bir durum.”*
- ❖ *“Herkesten, çıkarıcı insanlardan haklının değil de güçlünün yanında olan insanlardan nefret ediyorum, hayata dair beklentim kalmadı.”*
- ❖ *“Herkesten nefret eder duruma geldim.”*
- ❖ *“Herkesten soğudum. İlişkilerimi minimuma aldım.”*
- ❖ *“Herkesten uzak kalmakla cezalandırıldım.”*
- ❖ *“Her şey yalanmış; dostluk, arkadaşlık, akrabalık vb. Kimseye güvenim kalmadı. Çaresizlik.”*
- ❖ *“Her şeye küstüm, zorunlu olmadıkça hiç kimseyle görüşmek istemiyorum. Devlete ve özellikle halkımıza çok kırgınım.”*
- ❖ *Her şeyin bir kâbus olduğunu birazdan uyanacağımı hayal ediyorum... Kâbus, cehennem...”*
- ❖ *“Hiçbirini görmek istemiyorum.”*
- ❖ *“Hiç kandırılmadım, aldatılmadım, biat etmedim. Doğrusunu, hukuki olanları yaptım. Yıllar sonra çocukları gurur duyacağı, övüneceği bir duruş sergiledim, sergiliyorum.”*
- ❖ *“Hiç kimse bizi anlamadı; hayaldi, hayal kaldı.”*
- ❖ *“Hiç kimsenin samimiyeti yokmuş. Kimse menfaatine dokunmadıkça yapılan haksızlıklara ses çıkarmıyor. Maalesef duyarsız bir toplum olmuşuz.”*

- ❖ *“Hiç kimseye güvenim kalmadı. Zira en yakınlarım beni terk etti...”*
- ❖ *“Hiç sadece hiç olduk.”*
- ❖ *“Hiç. Şimdiye kadar boşuna yaşadım.”*
- ❖ *“Hiçbiri adam değilmiş hepsi çıkarıcı ve iyi gün dostu olduğunu öğrendim.”*
- ❖ *“Hiçbirine bir şey demiyorum çünkü hepsini Allah’a havale ettim. Rabbim bildiği gibi yapsın.”*
- ❖ *“Horlandık, dışlandık, yalnızlığa ve açlığa mahkûm edildik.”*
- ❖ *“Hukuksuz bir şekilde ihraç edilmem ve eşimden ayrılmak beni çok yıprattı.”*
- ❖ *“Hümanist biriyken tersi oldu. İnsanları duyarsız, “kendine Müslüman”, zararlı bir mahluk olarak görüyorum, hayal kırıklığı.”*
- ❖ *“İç dünyamda insanlara olan bakış açım değişti. Artık birçok insana güvenim kalmadı. Bir tek yakınımda bulunan insanlar gerçek diğer hepsi sahteymiş.”*
- ❖ *“İç dünya mı kaldı? Ne dünyası? Yaşarken mezara koydular. Ölüm yalnız ruhun bedenden ayrılması mı?”*
- ❖ *“İçimde insan sevgisi kalmadı.”*
- ❖ *“İhraç edilmemin mantığını anlamadıklarını ya da anlamak istemediklerini düşünüyorum. Bu kadar aptal oldukları için toplumun %65’ine öfkeliyim. Koyun gibi bir toplumda yaşamak bana üzüntü veriyor. Güzel bir geleceğe olan inancım sarsıldı.”*
- ❖ *“İhraç olalı sadece bir yakınım geçmiş olsun diye beni aradı oysa biz çok büyük bir sülaleyiz. Önceden gülüp oynadığımız, birlikte düğün dernek yaptığımız kişilerle şimdi pek görüşmüyoruz.”*
- ❖ *“İhraç olana kadar gayet saygın biri idim, herkes çocuklarına beni örnek gösterir, bir tercih ile ilgili durumlarda aranırdım. Şimdi hak etmiş olduk her şeyi...”*
- ❖ *“İhraç olduğunuz için kimseye kendinizi anlatamıyorsunuz ve birinci derece yakınların bile sana şüpheyle bakıyor, tam bir akıl tutulması.”*
- ❖ *“İhraçtan önce cep telefonumda –rehberde-1600 kişi vardı. Şimdi 37 kişi var. Vatan haini ilan edilmek bu kadar kolay olmamalı...”*
- ❖ *“İki tercihim olsa ve bunlardan birisi ne iş olursa olsun yurtdışına gidip hayatını kurabilirsin denilse, bir dakika bile durmadan giderim. Zaten, benim sahip olduğum disipline, düzene, ahlaka en son çalıştığım kurum ve onun zihniyetinde olan hiçbir devlet kurumu layık değil!”*
- ❖ *“İlk defa ölümü istedim.”*
- ❖ *“İmanım sarsıldı.”*

- ❖ *“İmkânım olsa bulunduğum mahallede bir gün kalmam!”*
- ❖ *“İktidar partisini destekleyen yakınlarıma karşı nefretim arttı. Toplum içinde konuşurken bir suçlu gibi durmuyorum. Onlarla sürekli mücadele ediyorum. Gerçek suçlular, düzenbazlar onlar çünkü. Devlete, millete karşı artık sevgi beslemiyorum. Ülkenin bir yerinde felaket olduğunda eskiden çok üzülürdüm. Şimdi hiç üzülmiyorum. Onlar bize hiç üzülmediler. Artık Türk milleti diye bir kavramın doğru olmadığını düşünüyorum. Çünkü millet olmanın özelliklerini taşıyor bu ülkede yaşayanlar. Millet tasada, kıvançta beraber olmayı gerektirir. Oysa bu ülkede beraber olma yok olmuş. Meriç Irmağı'nda küçük çocuklar ve anneleri boğuluyor bazılarının uykusu kaçmıyor, bazıları “Ölenler denizi kirletti.” diye yazıyor. Ankara Kızılay'da patlama oluyor, 100 kişi ölüyor. “Sorun değil, ölenler paralelci ve PKK'lıymış.” diye tweet atanlar oluyor. ...'da maçta seyirciler ikiye bölünmüş. Birazı öbürüne İŞİT'çi diye, diğerleri öbürlerine PKK'lı diye bağırıyor.”*
- ❖ *“İnsan gerçekten hayret ediyor. Korku iklimi bu kadar içine işlemiş bir toplum daha var mıdır acaba? İnsanların kendini dindar zannedip etrafına bu kadar duyarsız, kayıtsız kalması çok ilginç.”*
- ❖ *“İnsan görmek istemiyorum, özellikle tanıdık.”*
- ❖ *“İnsan nihai olarak yalnızdır!..”*
- ❖ *“İnsan olmanın gereği olan duygu ve düşüncelerini rahatça ifade edememek en kötüsü. İnsanlara karşı hem güvenimi hem merhametimi kaybettim, bundan rahatsızım.”*
- ❖ *“İnsan olmayanlara fazla değer vermişim.”*
- ❖ *“İnsanın yaşamadan anlayamayacağı duygular için kimseyi suçlamaya gerek olmadığını düşünüyorum. Başkaları tarafından anlaşılacak gibi amacım olmadığı için bu konunun benim için pek önemi yok artık.”*
- ❖ *“İnsanımıza ve ülkeme olan güvenimi kaybettim. Fazla beklentiye kapılmışım.”*
- ❖ *“İnsanın iyi ve güzel yıllarında dost ve akrabaları ne kadar çok. Zor anlarda ise başta en yakın akrabaların olmak üzere hak ve doğruyu aramadan hüküm veren dostluklara layık olmayan ne kadar da fazla insan varmış hayatımızda.”*
- ❖ *“İnsanlar alakasını kesti. Halbuki öğrenci velileri çok saygı duyardı. Ailem tamamen ilgisiz davrandı. Evde çocuklarıma bakıyorum ama çok bunaldım. Baya kilo verdim.”*
- ❖ *“İnsanlar bana dokunmayan yılan bin yaşasın diyor ve en yakın arkadaşların dostların yüzünü dönüyor. Oysaki kendilerinden korkacak bir şeyleri olmasa bunu yapmazlar. Bir elin parmağını geçmeyecek kadar halimi hatırımlı soran, kendinden emin, cesur arkadaşım varmış onca kalabalık arasında; onu anladım.”*
- ❖ *“İnsanlar beni bildiği, bana güvendiği halde ihraç olduğum için aramaya korkanlar, benimle ilişkisini kesenler oldu.”*
- ❖ *“İnsanlar çok acımasız ve merhametsiz. Herkes bana dokunmayan yılan bin yaşasın ruh halini yaşıyor. İnsanların haksız yere hürriyetlerinden olması ve insan olma haklarından mahrum edilmesi pek çok kişinin umurunda değil.”*

- ❖ “İnsanlar devlet bir şey diyorsa tamamen kabulleniyorlar. Vardır bir suçu anlayışı ile düşünmeden ve sorgulamadan hem hâkim hem cellat rolüne bürünmüşler.”
- ❖ “İnsanlar düşündüğümde daha çok menfaatperestmiş, daha korkakmış.”
- ❖ “İnsanlara güvenim ve sevgim azaldı.”
- ❖ “İnsanlar hâlâ korkuyor. Bana yapılanları bazen zulüm olarak kabul etseler de ne sözle ne de bir eylemle bunu ifade ediyorlar. Ve ben insanlara güvenimi yitirdim.”
- ❖ “İnsanlar halime üzüldüklerini söylüyorlar genel olarak. Ama hiç kimse "gerçekten" duygudaşlık geliştirme peşinde değil sanki. "El elin eşeğini ıslık çalarak arar." durumları var gibi. Bir dizide gördüklerine ağlıyor insanlar ama yanı başlarında karartılan hayatlar, intiharlar filan umurlarında değil. Amin Malouf'un tarif ettiği Ortadoğu insanı. Bu ülke bu duruma gelmemeliydi.”
- ❖ “İnsanların hangi ideolojiye mensup olurlarsa olsunlar önce vicdan sahibi olmaları lazımmış, bunu anladım.”
- ❖ “İnsanlar iki yüzlü; yanında başka, arkadan başka.”
- ❖ “İnsanlar liderlerini, hocalarını ilah edinip onların görüşleri doğrultusunda benim hain oluşuma inanmış durumdadır. Vicdanlarına göre değil görüşüne önem verdikleri kişilerin fikirlerince hareket ediyorlar. İnsanlık ölmüş.”
- ❖ “İnsanlar ne kadar zavallı ve korkakmış diye düşündüm. İnsanlara olan güvenim, inancım yıkıldı.”
- ❖ “İnsanlar sahiden darbeyi benim yaptığımı sanıyorlar, yakın çevrem değil ama tanımayanlar örgüte üye olduğumu düşünüyor.”
- ❖ “İnsanlar benden selam almak ve bana selam vermekten korkuyor.”
- ❖ “İnsanlar ya gerçekten televizyon kanallarında geçen her bir cümleye inanıyor ve ezberliyor ya da yönetim (güç sahibi kimseler) bu şekilde düşünerek ve uygulamalarını bu yönde sağladığı için güçlü tarafta yer almak isteyen insanlar size hayatı zindan ediyor. Bu olay bizlerin sahip olmamız gereken asgari yaşam düzeyine ulaşmamamıza neden oldu, çekmiş olduğumuz sıkıntılar hor görüldü, aşağılandık ve buna benzer şeyler yaşadık.”
- ❖ “İnsanlar yaşadıklarımın aynısını yaşamadan anlayamazlar. Anlatınca dinliyorlar; yardımcı olmaya çalışıyorlar ama bir süre sonra sıkılıp kader, imtihan deyip geçiyorlar. Düzeltmek için de bir şey yapmıyorlar. Herkes haksızlığa uğradığını kabul ediyor ama kimseden çıt çıkmıyor.”
- ❖ “İnsanlar yaşananlara karşı duyarsız ve medya aracılığı ile kötü kalpli hale getirilmiş; beyinleri, duyguları, vicdanları esir alınmış durumda.”
- ❖ “İnsanlar yıllarca planlı bir şekilde uygulanan eğitimsizlik / cahilleştirme sürecinde profesyonelce hissiz, adaletsiz, çıkarıcı, inançsız, bencil ve namert bir yapıya büründürülmüş. Prensip uğruna -inandığı değerler uğruna-Allah rızası için doğru bildiği konusunda dimdik ayakta duran insan kalmamış. Varsa da böyle yapmanın ahmaklık olduğu aşılansın.”

- ❖ “İnsanlar zalimin yanında olmayı tercih ediyor ya da gelecek kaygısı ile öyle görünmeye çalışıyorlar.”
- ❖ “İnsanlara asla güvenmiyorum, özellikle imamlara.”
- ❖ “İnsanlara bunu anlatmakta güçlük çekiyorsun. Sana şüpheyle bakıyorlar.”
- ❖ “İnsanlara değer vermeye değmezmiş.”
- ❖ “İnsanlara güvenim kalmadı.”
- ❖ “İnsanlara güvenim kalmadı. Tek güç kaynağımın ailem-annem, babam ve kardeşlerim-olduğunu gördüm.”
- ❖ “İnsanlara güvenmiyorum artık. Böyle durumlarda sadece ailenin yanınızda olduğunu anladım. Onlar da bir yere kadar yanınızdalar.”
- ❖ “İnsanlara güvenmiyorum, kıyamet kopsa da olur.”
- ❖ “İnsanlara olan güvenim nerdeyse sıfırlandı, devlete hiçbir zaman güvenmedim zaten.”
- ❖ “İnsanlara olan güvenimi tamamen kaybettim, bazı değerlerim zayıfladı.”
- ❖ “İnsanlara olan iyi niyet ve hoşgörümü kaybettim. İnsanlarla iyi olan ilişkim bitti.”
- ❖ “İnsanlara, topluma ve devletin adaletine güvenim bitti. Kendimi umutsuz ve çaresiz hissediyorum.”
- ❖ “İnsanlarda korku var. Ondan kardeş kardeşi aramıyor, öyle bir devir yaşattılar.”
- ❖ “İnsanlarda vicdan ve adalet duygusunun olmadığını öğrendim.”
- ❖ “İnsanlardan iyice soğudum. Kendimden de onlardan da nefret ediyorum.”
- ❖ “İnsanlardan korkuyorum ve yanımda onları istemiyorum.”
- ❖ “İnsanlardan nefret ediyorum, özellikle Müslümanlardan.”
- ❖ “İnsanlardan soğudum. Kimseyle konuşmak, toplum içine girmek bile istemiyorum artık.”
- ❖ “İnsanlardan uzaklaşma, merhamet ve empati duygusunun kaybı.”
- ❖ “İnsanlardan uzaklaştım.”
- ❖ “İnsanlardan uzakta yaşamak istiyorum.”
- ❖ “İnsanlardan ve ülkemden soğudum.”
- ❖ “İnsanları daha iyi tanıdım. Kime nasıl muamele edeceğimi daha iyi biliyorum artık. Koşulsuz iyi olmayacağım. Hak edene hak ettiği kadar saygı göstereceğim. Kendimi daha çok düşüneceğim.”

- ❖ *“İnsanların basitliğini, adalet anlayışlarını ve menfaatçılığını gördüm ve milletimden midem bulanıyor.”*
- ❖ *“İnsanların bunca zulme sessiz kalmaları içimi çok acıtıyor. Yapılan zulümler karşısında haykırmak tüm dünyaya bunun zulüm olduğunu haykırmak istiyorum. Ama elimden hiçbir şey gelmiyor ya kahroluyorum.”*
- ❖ *“İnsanların ne kadar korkak ve basit olduklarını anladım. Bu durum bütün insanlara karşı tavrımı değiştirdi. İnsanlara merhamet duygum azaldı.”*
- ❖ *“İnsanların teröristmişim gibi davranmasından bıktım.”*
- ❖ *“İnsanları anlamakta hâlâ zorlanıyorum. Biz ne ara bu hale geldik diye. Acaba hep böylediler de bir rüzgârın esmesi mi gerekiyordu gerçekleri görebilmek için diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“İnsanları tanıdım, ne kadar alçalabileceklerini gördüm, iki yüzlülüklerini gördüm, vefasızlıklarını gördüm.”*
- ❖ *“İnsanları tanımak için bir fırsat oldu. Büyüdüm bu süreçte.”*
- ❖ *“İnsanları tanımamışım iyi gün dostuymuş bir kısmı.”*
- ❖ *“İnsanları yanlış tanımışım, çok iyi niyetliymişim.”*
- ❖ *“İnsanların bu zulme karşı 3 maymunu oynaması, toplumun her konuda geldiği bu vurdumduymazlık beni çok üzüyor. Bu ülkede yaşamak istemiyorum, ona da müsaade edilmiyor.”*
- ❖ *“İnsanların çoğunlukla “mutluluğu” paylaştığını, sıkıntı varsa uzak durduğunu, çevremdekilerin aslında gerçek yüzlerini saklamış olduklarını gördüm.”*
- ❖ *“İnsanların gerçek yüzleri açığa çıktı.”*
- ❖ *“İnsanların gerçek yüzlerini görmüş olduk.”*
- ❖ *“İnsanların gerçek yüzünü görme şansım oldu.”*
- ❖ *“İnsanların hasetleri akıllarının önüne geçmiş.”*
- ❖ *“Hiçbir şekilde yaşadığımız mağduriyetlerin insanların umurlarında olmadığını ve herkes için en önemli şeyin çıkarları olduğunu bizzat gördüm.”*
- ❖ *“İnsanların ikiyüzlü ve menfaatperest olduğuna, adalet ve haklının yanında duramayacak kadar korkak olduğuna inanıyorum.”*
- ❖ *“İnsanların ne kadar duyarsız olduğunu, kin ve nefretle dolu olduklarını, bana dokunulmasın da ne olursa olsun, rahatım bozulmasın derdinde olduğunu gördük.”*
- ❖ *“İnsanların ne kadar kıskanç ve haset dolu olduklarına şahit oldum. Zulme alkış tutup dedikodu yapmayı tercih eden bir milletmişiz. Ayrıca toplum çok ayrılmış durumda hiç olmadığı kadar. Herkes ötekenden nefret ediyor. Hatta eline geçince öldürüyor.”*

- ❖ *“İnsanların ne kadar korkak ikiyüzlü ve dinden nasibini almamış olduklarını gördüm.”*
- ❖ *“İnsanların ne kadar korkak olduğunu ne kadar bencil olduğunu gördüm.”*
- ❖ *“İnsanların ne kadar korkak olduklarını, ikiyüzlü olduklarını gördüm. Kendi inandıklarının ve tanıdıklarının arkasında duramayan bu güruh toplum içinde hiç de azımsanacak kadar değilmiş.”*
- ❖ *“İnsanların ne kadar menfaatperest ve ikiyüzlü olduğunu görmek inancımı sarstı.”*
- ❖ *“İnsanların riyakâr davranmasından nefret ediyorum.”*
- ❖ *“İnsanların sizi haklı görüp size acımaları da sizi suçlu olarak görmeleri de beni rahatsız ediyor.”*
- ❖ *“İnsanların, dost/yakın bildiklerimizin arayıp sormaması bizi çok üzüyor. Ama toplumdaki ayrışma ve çevredekilerin bizim gibi mağdurlar ile iletişim kurarlarsa sorun yaşayacakları korkusundan dolayı böyle davrandıkları gerçeği ülkemizin geleceği için daha da kötü.”*
- ❖ *“İnsanlarla yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“İnsanlık ölmüş. İnsanlar ikiyüzlü ve yalancı. Bile bile yalan söylemekten çekinmiyorlarsa elden ne gelir?”*
- ❖ *“İntiharı düşünmek olağandışı bir şey değilmiş, anlıyor bunu insan.”*
- ❖ *“İntiharın eşiğine geldim.”*
- ❖ *“İş arkadaşlarımdan arayan soran kalmadı nerdeyse, akrabalarından ve tanıdıklardan da çok az kişi kaldı. Benim durumumda olan arkadaşlarımla görüşüyorum.”*
- ❖ *“İtibarsızlaştırma, ölüme terk edilme.”*
- ❖ *“İyi bir insan olduğumu ve bir sıkıntı karşısında çevremde el uzatacak birçok insan olduğunu düşünürdüm ama ne yazık ki yanıldım.”*
- ❖ *“İyi gün dostu olanları tanıyabildim. Bir de akrabalarım dahil herkesin hak adalet değil güç yanlısı olduğunu görmek insanlara olan güvenimi kaybettirdi.”*
- ❖ *“İyi günümde yanımda olanlar, kötü günümde benden kaçır oldu. İsnat edilen suçtan beraat ettikten sonra tekrar aramaya başlayan arkadaşlarım oldu. Toplumun büyük kesimi, (kendi yakınlarına dahi) haksızlık yapıldığını göre göre, haksız olanın değil güçlü olanın tarafında görünmeyi yeğledi. Büyük çoğunluk haksızlıkları dillendiremedi.”*
- ❖ *“İyi ki ölüm var iyi ki hesap var. Bu dünyada hesap soracağıma inanmıyorum.”*
- ❖ *“İyi ve dürüst insan olmak suç diye düşünüyorum.”*
- ❖ *“İyi ki ahiret var.”*
- ❖ *“Karamsarlık, ümitsizlik, korku... Geleceğimizin gidişatını hiç iyi görmüyorum.”*

- ❖ *“Kardeşim, dostum, arkadaşım dediğim kişilerin hakkımda yapmış oldukları iftiralar ve kahpelikler dayanılacak gibi değil.”*
- ❖ *“Karşımdaki herkes kötü, onları tanıdıkça ben iyi olduklarına karar veriyorum” yeni düşüncem bu.”*
- ❖ *“Kayınpederim eşyalarımı kapının önüne koydu. Kız kardeşim evine kabul etmedi...”*
- ❖ *“Kelimeler anlamsız kalır bu zulme, Elbet biri çıkar dikilir karşına. Sonumuz ne olursa olsun kesinlikte hak ve adalet yerini bulacaktır. Zalimlerin bize yaşattıklarının elbet bir gün hesabı sorulacaktır. Ben buna inandım ve de inanmak istiyorum.”*
- ❖ *“Kendi babamız bile bize suçlu gözüyle baktı, işten atıldık. Bir sene hiçbir akraba ve komşu kapımızı çalmadı. Evdeki asma yapraklarını kayısı çekirdeklerini yakıp ısınmaya çalıştık. Sabunu rendeleyip deterjan sıvı sabun yaptım. Hiçbir akraba neye ihtiyacın var demedi. Evimizden yurdumuzdan olduk. Sığındık baba evine. İki minder üstünde aylarca yattık. Herkes karşıdan baktı bize, korktular onlara da bir şey olur diye.”*
- ❖ *“Kendi ismini bana vermiş, en çok sevdiği torunu olan beni 15 Temmuz’dan tam 9 ay sonra arayan dedem var benim. İhraç edildiğimi bilip yüzüme geçmiş olsun diyemeyip ağızdan laf arayan izne mi geldin diyen eniştem. Benim çocuklarım üniversite okuyor, memur olacak sizinle telefonla dahi konuşmam diyen dayım. Sana geçmiş olsun telefonu edemedim, korktum, telefonum kirlenir diyen 8 yıllık arkadaşım var benim.”*
- ❖ *“Kendimce gerçek dostlarımı tanıdığımı düşünüyorum.”*
- ❖ *“Kendime güvenim kalmadı, insanlara güvenim kalmadı. Kendimi çaresiz hissediyorum. Halbuki meslek hayatımda başarılı biriydim. Birçok kimse tarafından sevilen, saygı duyulan birisi santıyordum, demek ki değişmişim.”*
- ❖ *“Kendimi bir an boşlukta hissettim. Nasıl yapılabilir diye düşündüm. Adalet duygumu yitirdim.”*
- ❖ *“Kendimi bir hiçmişim gibi hissediyorum. Bu dünyada olsam da olur olmasam da. Çünkü bu toplumun benim oluşturacağım katma değere ihtiyacı yokmuş meğer...Birkaç kişi hariç arayan soran da yok yüzlerce tanıdık arasından...Rastladığımda söyledikleri "Bir gün suçsuzluğun açığa çıkacak, sabret." sözlerinden başka bu yaşanan hukuksuzluklara karşı hiçbir tepkileri yok. Başlarda anlayabiliyordum insanların korku ve çekingenliklerini. Çünkü işinden ve hayatından yoksun bırakılmak için suçlu olmaya gerek olmadığını görüyorlardı ve bu hukuksuzluğun kendi başlarına da gelebileceğinden korkuyorlardı. Ama aradan geçen aylar ve hiçbir hukuksuzluğun giderilmemesi, insanların bu suskunluğuna ve tepkisizliğine tahammülümü iyice azalttı. Sonuçta ateş düştüğü yeri yakıyor ve insanlar bu ateşi görmemek için gözlerini kapatıyor. Küskünüm artık insanlara, kendime, devlete. Umursamıyorum artık zaten yeterince geciken adaletin yerini bulup bulmayacağını. Artık iş aramaya bile çıkmıyorum. Alıştım yüzüme kapanan kapılara, insanların durumdan istifade eden lakayt tavırlarına. Sadece yaşıyorum işte hiçbir şeyi düşünmeden öylesine...”*
- ❖ *“Kendimi bulaşıcı hastalık taşıyan birisi gibi hissediyorum. Çevremde kimse kalmadı.”*
- ❖ *“Kendimi şu koca ülkede yapayalnız hissettim. İyi ki Allah’a inanıyorum, inancım olmasa kim bilir neler yapardım.”*

- ❖ *“Kendimi değersizleştirilmiş gibi hissediyorum. Sokağa atılmış, açlığa ve yokluğa mahkûm edilmiş, özgürlüğü kısıtlanmış durumdayım. Çok yoruldum ve yıprandım. İstenmediğim yerde kalmak istemiyorum. Yurtdışına çıkmak kendime yeni bir hayat kurmak istiyorum ama yurtdışına da yasaklandı. Burada aç kalmamak, geçimimi sağlamak için çalışıyorum ancak bu ülkede koca bir hapisanede yaşıyor gibiyim. Umarım normal yaşamımıza döneriz ancak benim geleceğe dair fazla bir ümidim yok.”*
- ❖ *“Kendimi tamamen yalnız ve zavallı hissediyorum.”*
- ❖ *“Kendimizi Parya gibi hissediyoruz.”*
- ❖ *“Kendini ifade edememe, toplumdaki genel algı, ateş olmayan yerden duman çıkmaz lafları ve suçunuz yoksa dönersiniz yaklaşımı.”*
- ❖ *“Keşke dünyaya gelmeseydim. Evlenmeseydim ve çocuk sahibi olmasaydım.”*
- ❖ *“Keşke hiç doğmamış olsaydım. Çocuklarımla sürekli hastalığı var. Ben bunlarla uğraşırken bir de talihsiz olay yaşandı. Ekonomik zorluklar da cabası.”*
- ❖ *“Kıç korkusu Allah korkusunu bastırınca beşerî normaller aşıyor.”*
- ❖ *“Kime neyi anlatacaksın seni dinlemedikten sonra. Aklını tv.ye borçlu olan bir kısım insanların beni anlayacağını zannetmiyorum.”*
- ❖ *“Kimin ne olduğunu öğrendim.”*
- ❖ *“Kimisi canmış, kimisi sadece iyi günde varmış.”*
- ❖ *“Kimse benimle konuşmak istemiyor. Resmen öldüm.”*
- ❖ *“Kimse hatırımızı sormadı, aramadı.”*
- ❖ *“Kimse ile konuşmak istemiyorum.”*
- ❖ *“Kimse kendine dokunmadıkça haksızlıktan şikâyet etmiyor. Son derece duyarsız ve bencil bir toplumuz.”*
- ❖ *“Kimsem kalmadı; annem, babam, kardeşim, eşim, oğlum başka bir şey kalmadı hayatımda.”*
- ❖ *“Kimsem yok artık.”*
- ❖ *“Kimsenin umurunda değiliz, aç kalarak ölmüş olsam kimsenin 1 ekmek vermeye niyeti de yok. İş dersiniz zaten yok, KHK’lı olduğunuzu öğrenen veremli zannediyor galiba, hiç kimse iş vermek istemiyor çünkü onlar da korkuyor.”*
- ❖ *“Kimsesiz olduğumu anladım.”*
- ❖ *“Kimseye güvenim kalmadı, topluma ve çevreme yabancılaştım.”*
- ❖ *“Kimseye masum olduğunuzu ifade edemiyorsunuz.”*

- ❖ *“Kimseyle görüşmek istemedim. Yalnız kalmayı tercih ettim.”*
- ❖ *“Kimseyle konuşmak istemedim bu konuyu konuşmak zor geliyor.”*
- ❖ *“Kimyam bozuldu.”*
- ❖ *“Kırgınım. Gelecekte ümitsizim. Kimseye güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Kişisel olarak haklısınız ama inanç ve fikir olarak yanlış, kandırılmışsınız” görüşü hâkim.”*
- ❖ *“Kırgın bir kalbe sahibim.”*
- ❖ *“Kırgın ve kızgınım. Devlet ve adalete olan inanç ve güvenim hiç kalmadı.”*
- ❖ *“Kırgınım, dindarlara ve camilerimizi parti merkezi haline getirenlere.”*
- ❖ *“Kırgınım ve davacıyım. Hakkımı helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Kırgınım, üzgünüm, insanlara kızgınım.”*
- ❖ *“Kısaca eşimle birlikte yaşam sevincimizi kaybettik.”*
- ❖ *“Kocaman bir boşluk. Herkesi kaybettim en önemlisi ailemi. Sorunlarla baş edebilmek için çok direndim ama yapabileceklerim çok sınırlıydı. Çevremdekilerle olmayan iletişimimi kopardım, sağlığım için beni anlamayan herkesten uzaklaştım, kabuğuma çekildim. Çok yalnız kaldım, aylarca odamdan ve evden çıkmadım. Sonra uzaklaştım o evden. Beni anlamayan kalabalıklar içindeki yalnızlığımdan böyle kurtulmak istedim. Yine yalnızım ama biliyorum ki benimle aynı ve çok zor durumda olan binlerce insan var. Onları düşündüm, dua ettim böyle tutundum hayata. Nefes almaya başladım. Kimin yarası kanasa ona merhem olmaya çalışmak, insana kendi yaralarını unutturuyor çünkü. Unutmaya çalışmak değil ama yaşadıklarımı kendime bile hatırlatıp yarımı kanatmak istemedim. Çünkü yalnızsın, çünkü güçlü olmak zorundasın dedim kendi kendime...”*
- ❖ *“Koltukları yıkılsın mazlumların ahını alanların.”*
- ❖ *“Korku imparatorluğu.”*
- ❖ *“Korkuyorlar; anlayabiliyorum onları, şu ortamda herkes için bir suç oluşturulabilir.”*
- ❖ *“Korkuyorlar. Korkmakta da haklılar. Ben hepsine hak veriyorum. Bu günler geçer, tekrar samimi oluruz onlarla. Beni suçlayana denk gelmedim hiç.”*
- ❖ *“Korkmayın ve sahip çıkın.”*
- ❖ *“Kumpasa düşürülmüş gibiyim. Hukuk içinde kalmakta bir anlam ifade etmiyor bu ülkede.”*
- ❖ *“Kurum amirlerim derdimi dinlemedi herkes kaçtı benden vebalı gibi.”*
- ❖ *“Küskünüm.”*

- ❖ *“Lojmanda oturuyordum. 15 gün içinde boşaltmam gerekti. Eşyayı taşıyacak nakliyeciyi bulamadım çünkü nakliyeciler FETÖ’cülerin eşyasını taşıyamayız dediler. Abim arkadaşlarını ayarladı ve eşyayı lojmandan taşıttı. Suçsuz yere damgalandım ve vatan haini ilan edildim.”*
- ❖ *“Maalesef insanlar yıllardır içlerinde biriktirdikleri kıskançlıkları bu vesileyle, bu dönemde bize karşı kustu.”*
- ❖ *“Mağduriyetimizi anlatacak cümle bulamıyorum, cümlelerle anlatılacak bir durum değil bu. Yaşanılır...”*
- ❖ *“Mağdurum. Anlaşılmıyorum.”*
- ❖ *“Maalesef siz de sendikaya üye olmasaydınız, bilmiyor muydunuz, ... Devlet Yöneticisi sizi uyarmıştı gibi hakla hukukla alakasız söylemler bizi çok yaraladı.”*
- ❖ *“Maalesef vefasızlık yanında ikiyüzlü, samimi olmayan, yalakalığın, kifayetsizliğin ve muhterisliğin ön planda olduğu bir toplumun varlığını çok yakinen teşhis etme ve gözleme imkanını buldum. Yaşadığım toplum açısından üzgünüm. Allah affetsin. İnşallah sağlıklı bir topluma kavuşuruz ama uzun bir süre alacaktır bu.”*
- ❖ *“Maalesef yakınlarımız medyadan çok etkilendikleri için bir geçmiş olsun demeyi bile çok gördüler. Bizi hiç aramayan akrabalarımız oldu. Daha önce sık görüştüğümüz akraba ve arkadaşlardan irtibatını tamamen kesenler oldu. Artık devletimizin yanında olacağız diyen yakınlarımız oldu (Sanki devletimize karşıymışız gibi).”*
- ❖ *“Matematik öğretmeniyim. Gittim özel dersane ve kolejlere başvurduğum. Kaymakamın, ilçe milli eğitim müdürlerinin sık sık toplantı yaptığını ve KHK ihraçlarının işe alınmaması gerektiği konusunda uyarıldıklarını söylediler. Bir de SGK 36 ile kodlamış.”*
- ❖ *“Elbet geriye döndüğümüzde yüzümüze bakacaklar, o zaman onların yaptığını yapmayacağım.”*
- ❖ *“Menfaatçiliği gördüm. Dinin ruhundan bihaber oluşunu gördüm. Acıdım...”*
- ❖ *“Merhamet duygumu kaybettim ülke yıkılsa umurumda değil.”*
- ❖ *“Mesulleri, iftiracıları, mazlumun ahını alanları Allah’a havale ediyorum. Adaletin tecelli edeceğine inanıyorum. Yetkili olup da sorumluluğunu bilmeyenlerin yaptıklarının hesabını nasıl vereceklerini merak ediyorum.”*
- ❖ *“Böyle menfaati uğruna, korktuğundan, benim de başım yanar düşüncesinden göz göre göre zulüm edildiğini bilmesine rağmen bir Allah'ın kulu da sizin yanınızdayız demedi ya. Bu millet “Bu millet aziz millettir.” sözünü bu davranışlarıyla bitirdi benim için. Bu milletin -yine de genelleme yapmak istemiyorum ama-büyük çoğunluğu menfaatçi, millet kaypak, millet sürü milleti.”*
- ❖ *“Milletin ne kadar boş, menfaatçi ve acımasız olduğunu gördüm.”*
- ❖ *“Muhafazakârlar çok korkaklarmış.”*

- ❖ *“Münafık yaklaşımlardan başka da bir şey görmedim. Bukalemun gibi bir toplumda yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Müslüman kesime ön yargılı olmaya başladım.”*
- ❖ *“Müslümanlara güvenim kalmadı.”*
- ❖ *“Ne dine ne de hukuka uyan keyfi uygulamalar ve bir grubun sosyal ölüme terkedilmesi...”*
- ❖ *“Ne diyeyim de ne söyleyeyim? Bayramlarda, özel günlerde telefonuma bakmaktan eve gelen misafirlerle zor ilgileniyordum. En az 300 kişi tarafından aranırken bir tek anacığım arıyor şimdi...”*
- ❖ *“Ne düşündükleri umurumda değil.”*
- ❖ *“Necip bir millet olmadığımızı, korkak, hislerini tam bilmeyen yığınlar...”*
- ❖ *“Nefret ediyorum bu millettten. Fırsat olsa bu ülkeyi terk ederim.”*
- ❖ *“Nefret ettim her şeyden ve herkesten.”*
- ❖ *“Nefret ettim o insanlardan.”*
- ❖ *“Neredeyse gelin beni öldürün, devlet de sistem de düzen de rahatlasın diyecektim. O kadar bunalmıştım.”*
- ❖ *“Neyle suçlandığınızı bilmediğiniz bir ortamda, insanlara masum olduğunuzu anlatmak ne kadar zor...”*
- ❖ *“O kadar ağır bir suçlama ki hiçbir kelime bunu ifade edemez.”*
- ❖ *“O kadar büyük bir hüznün ki bu...Tarif edemiyorum...Kalbime bıçak gibi saplanmış adeta...Çok kocaman bir yalnızlığa mahkûmiyet yaşıyorum...”*
- ❖ *“Öcü oldum. Özeti bu kadar basit.”*
- ❖ *“Öfke, kızgınlık, kimi zaman da hiçlik, tüm dünyaya kırgınım.”*
- ❖ *“Öfkeliyim. Devlet yararına çalışıp, devlet tarafından atılmayı hazmedemiyorum.”*
- ❖ *“Oğluma çok istediği oyuncakları alamayınca ona yalan söylemek zorunda kaldım insanların ne kadar ikiyüzlü olabileceklerini gördüm...”*
- ❖ *“Oh olsun denildi kısaca.”*
- ❖ *“Oh diyenler de yaşasınlar yaşadıklarımızı.”*
- ❖ *“Okulda çok temiz bir dünyadaymışız, dışarıda kötü, niyeti bozuk, kin, nefret dolu insanların olduğunu görmek üzüyor.”*
- ❖ *“Okuldaki birkaç kişi hariç selam veren olmadı.”*

- ❖ *“Olan bitene tamamen duyarsız bir milletiz. Ta ki başımıza aynısı gelene kadar. İyi niyetimin suiistimal edilmesini kabullenemiyorum.”*
- ❖ *“Olanları ne aklıma ne kalbime anlatabiliyorum. Hiçbir şekilde kabullenemiyorum.”*
- ❖ *“Olmaz olsunlar artık.”*
- ❖ *“Ölsek de kurtulsak dediğimiz anlar çok oldu.”*
- ❖ *“Ölünce unuturum.”*
- ❖ *“Olur böyle şeyler haksızlığa uğradın ama kurunun yanında yaş da yanar dediği için kimseyle görüşme, konuşma, güvenme isteği kalmadı. Adalet hissini duymayan kalplere bir şey anlatılmaz.”*
- ❖ *“Oluşturulan siyasi dalgaların insanları nasıl çer çöp gibi önüne katıp sürüklediğini acı bir şekilde görmüş olduk. İnsanlar yıllardır çok iyi tanıdıklarına değil, TV’lerden tanıdıklarına inanmayı tercih etti maalesef. Ve yine maalesef vefa sadece isyanda bir semt adıymış.”*
- ❖ *“Ömrümüzü boşa harcamışız gibi geliyor. Vatana, millete, devlete faydalı olmak için çok çalıştık. Doğru insan olarak yaşamaya çalıştık. Demek ki kendimizi insanlara anlatamamışız. Bizden terörist olmayacağını anlatamamışız. Eşim evdeki böcekleri bile öldürmeyip yakalayıp dışarı atan bir insan. Yolda ölmüş hayvanları ezilmesin diye durup yol kenarına çeken bir insandan, ölen hayvanlara bile merhamet eden bir insandan terörist olamayacağını anlatamamışız. Tek hedefimiz insanlara faydalı olmaktı. Bütün ömrümüz çabamız boşaymış. Öyle hissediyorum. Toplum da bu zulme rıza gösterdi, destek verdi, zulmü görmezden geldi. Bu zulmü eziyeti sadece bizler yaşıyoruz. Toplum zulüm yokmuş gibi davranıyor. Herkes kendi yaşantısını yaşıyor.”*
- ❖ *“Önce müthiş bir öfke ve tiksinti, şimdi ise zavallı bir acıma duygusu.”*
- ❖ *“Önceden biriktirdikleri kıskançlıklarını bu vesileyle su yüzüne çıkarttılar.”*
- ❖ *“Soyutlandık, ötekileştirdiler. Aramadılar, sormadılar. Korktuklarını söylediler. Çocuklarım olmasa yaşamak istemiyorum. Onların da başarılı olup bu ülkeden gitmelerini istiyorum. Çünkü ben kendi ülkemde çok haksızlık yaşadım bu çok acı. İnsanı yıkıyor. Onlar yaşamasın. En azından zeki insanların kıymetinin bilindiği yerlerde olsunlar.”*
- ❖ *“Onlar beni terk etti Allah da onları terk etsin.”*
- ❖ *“Onlara acıyorum sadece. Düşmez kalkmaz bir Allah. Hayatın hiç tadı yok ve keşke anlasalar cennete gitmek hiç kolay değilmiş.”*
- ❖ *“Onlara olan güvenim, sevgim, saygım bitti.”*
- ❖ *“Onlarca arkadaşım vardı ve bir gün hepsi yok oldular.”*
- ❖ *“Onlarda baskı altında olduğu için onları da anlayabiliyorum. Herkes birilerine yaranmaya çalışıyor.”*
- ❖ *“Onları da Allaha havale ettim.”*

- ❖ *“Onların da neye kızdıklarını bilmeden sürü psikolojisi ile hareket ederek eleştiri yaptıklarını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Oportünist olduklarını biliyordum zaten. Çiğ insanlar. Çok da şaşırmadım.”*
- ❖ *“Ötekileştirildik, itildik. Bize hor gözle baktılar, günlerce ağladım, dua ettim, çocuklarım bilmedi. Küçük kızım hâlâ okula gittiğimizi sanıyor.”*
- ❖ *“Ötekileştirildik.”*
- ❖ *“Ötekileştirildim, itibarsızlaştırıldım. Terörle damgalandım. İntihar girişimlerim oldu, psikolojim aşırı bozuldu.”*
- ❖ *“Öyle olmadığım halde herkes teröristmişim gibi bakıyor hissine kapılıyorum. Biz bu devletin vatandaşı değiliz herhalde diyorum. Suriye ve birçok devletteki mazlumlara yardım ediliyor. Kendi vatandaşına haksız yere zulüm.”*
- ❖ *“Oyumu verdiğim partiden bunu gördüğümüz için düştüğümüz duruma sevinenler de oldu. (2-3 aile).”*
- ❖ *“Öz yurdumda garip, öz yurdumda parya.”*
- ❖ *“Özellikle babam yerine koyduğum amcamın bizi suçlaması bizi yıktı. Arkadaşlarımın korku bahanesi ile arayıp sormaması beni çok üzdü. Hep fedakâr bir insan olduğumu, birleştirici, barışçıl bir insan olduğumu, öğrencileri için hiçbir fedakârlıktan kaçmayan bir öğretmen olduğumu, beni tanıdıkları için çok şanslı olduklarını söylerlerdi. Bir gecede mi korkulan insan oldum aklım almıyor. İki yıl sonra yavaş yavaş aramaya başladılar. Ama ben çok yalnız bırakıldım. Kimse beni anlayamadı. Herkes üzerime geliyor, mahvolmuş bir insan olmama rağmen hep benden bir şeyler bekliyorlardı. Yapamıyorum üzerime gelmeyin diyordum. Yani anlatamıyorum olanı biteni. Şu an Türkiye’den uzaktayım, çıkmak zorunda kaldım ama ruhum ikiye ayrıldı. Bir yarım ülkemde, kardeşlerim ve annemde kaldı; bir yarım burada ve burada da yabancıyım ama en azından cuma günleri korkmuyorum.”*
- ❖ *“Özellikle kendi ailemden duyduklarımı asla unutmayacağım ve babam haricinde herhangi bir olumsuzluk yaşandığında üzülmeyeceğim, ağlamayacağım, anne babam maddi olarak katkı sağlamaya çalıştı ama asla beklediğim moral desteği bulamadım.”*
- ❖ *“Özellikle şahsımı iyi tanıyan yakın sandığım kişilerin birden sırt çevirmesi beni üzdü. İyi dost zor günde belli oluyormuş gerçekten. Gerçek iyi dost çok az bulunuyormuş bunu anladık.”*
- ❖ *“Özellikle akrabalar hiç yardımcı olmadı, hepsi bizi düşman bildi, sadece anne ve baba yardımcı oldu.”*
- ❖ *“Partizan ve militan olan akrabalarım terörist olarak görüyor...Yakinen arkadaş çevrem zulüm yapıldığını, haksızlık yapıldığını düşünüyor.”*
- ❖ *“Propaganda ile kitlelerin nasıl kandırıldığını, masum kişilerin nasıl şeytanlaştırılıp suçlu gösterildiğini vs. yaşayarak görüyoruz.”*
- ❖ *“Resmen sosyal dışlanma süreci yaşatılıyor.”*

- ❖ *“Ruhen bilgili olmasaydım kafayı yerdim veya olmadık şeyler yapardım.”*
- ❖ *“Ruhsal bir çöküş yaşadım adalete olan güveni yok ettiler.”*
- ❖ *“Sabırla beklemem gerektiğini, bundan fazla yapacak bir şeyin olmadığını, bunun bir imtihan olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Sabret, her şey düzelir.”*
- ❖ *“Saçma, anlamsız, yargısız infaz, üzerime edilmiş ve kenara atılmış gibi hissediyorum.”*
- ❖ *“Sadece ailemden destek aldım, onun dışında genellikle dışlandım. Böylece insanların gerçek yüzünü görmüş oldum.”*
- ❖ *“Sadece üzülüyorum ve gülüyorum.”*
- ❖ *“Sadece vefasızlık.”*
- ❖ *“Sahte, korkak, çıkarıcı inançsız, imansız, faşist insanlardan kurtuldum.”*
- ❖ *“Sana yapılan zulüm ancak elimizden bir şey gelmez. Biz reise mahkumuz, o giderse acımızdan ölürüz, ülke bölünür, batır. Ama senin batmanla bana bir şey olmaz, sen rezilliğe devam et. Bana dokunmayan yılan bin yaşasın...”*
- ❖ *“Sanki dünyada en büyük suçlu benmişim veya en büyük suçu işlemişim gibi bir hayat yaşadım. Küçük kız çocuklarına tecavüz edip öldüren bir caniden daha büyük bir suç işlemişim hissiyatı yaşatıldı tüm çevre ve medyada.”*
- ❖ *“Sanki hiç beni tanımamışlar gibi aman bizden uzak dur muamelesine maruz kaldım.”*
- ❖ *“Sanki onlar süttten çıkma ak kaşık bir tek ben suçluyum gibi kendimi savunmak zorunda kalmak çok ağrıma gidiyor. Hâlbuki ben suçsuzum, her şeyden bihaber çocuklarımın rızkı için hakkıyla, namusuyla tek bir kavgaya karışmadan hayat mücadelesi veriyordum. Tefeci, tacizci, rüşvetçi velhasıl her kötülüğü olan insanlar bir anda iktidar yanlısı devletçi, milli; ben ise FETÖ ile iltisaklı oldum. Suçum ise 2014’ten sonra açılmasına devlet tarafından müsaade edilen sendika. İstifam bile beni aklamadı.”*
- ❖ *“Selam dâhi verilmiyor.”*
- ❖ *“Selam verip de sonrasında yutkunmak nasıl bir duyguysa öyle. Kendi camilerimizde imamlar tarafından kürsülerde beddua edilerek cemaate âmin dedirtmek nasıl bir duyguysa öyle.”*
- ❖ *“Selam vermez oldular, hapisten çıktım kimse gelmedi geçmiş olsuna bile.”*
- ❖ *“Ses çıkarmayıp, arkadan yakınan tiplerin hayatlarını güzelce sürdürmelerine öfkeliyim.”*
- ❖ *“Selam vermekten bile korkan insanlar oldu.”*
- ❖ *“Silkelesem yakamdan düşmeyecek parazitlerden kurtuldum.”*

- ❖ *“Sistemik bir şekilde cahil bırakılmış bir toplumun duygu ve düşünceleri benim için artık yok hükmündedir. Toplumsal bağlılığım kalmamıştır. Artık kendimi o cahil toplumun bir parçası olarak görmüyorum. Aidiyet duygumu kaybettim. Anneme babama kardeşlerime ve az da olsa benzer zulmü görenlere, hâlâ hak ve adalet peşinde koşanlara selam olsun gerisi umurumda değil. Beter olsunlar bedel ödesinler ki demokrasinin, eşitliğin, hak ve adaletin değerini anlasınlar.”*
- ❖ *“Sivil ölüme terk edildim. Kimse selam bile vermedi.”*
- ❖ *“Siz de uzak dursaydınız. Ya da eşin suçsuzsa çıkar. Ya da çok abartıyorsun. Benimle görüşmek istemiyor çoğu kimse zaten. Herkesten uzaklaştım ürkek bir insan oldum.”*
- ❖ *“Siz suçsuzsunuz ama ne yapalım söz konusu devlet.”*
- ❖ *“Sizi tamamen sizin durumunuzdakiler anlıyor gerisi hikâye.”*
- ❖ *“Sıkıntı, psikolojik baskı, stres, hayallerin çalınmışsa zombisin. Ha varsın ha yoksun. Kırgınım, yorgunum.”*
- ❖ *“Sosyal çevre için diyecek pek bir şey yok bence. Onlar tercihlerini ceplerinden yana kullandı. Vicdanlarının sesini bununla bastırdılar.”*
- ❖ *“Sosyal ilişkilerin çıkarla kurulduğunu korkuyla bozulduğunu öğrendim.”*
- ❖ *“Şöyle bakmak istiyorum yaşadığımız onur kırıcı olaylara: etrafımızdaki bu kadar karaktersiz makam ve para için dost satmayı ya da dilsiz şeytan olmayı seçen insan görünen embesilleri başka türlü hayatımızdan çıkaramazdık.”*
- ❖ *“Şu anda bile yazmaktan sıkıntı çekiyorum. Bütün bu olanları Allah'a havale ediyorum.”*
- ❖ *“Şu bir gerçek ki gerçek kardeşlik veya akrabalık kan bağıyla değil de gönül bağıyla oluyormuş. Diğer bir husus çevremdekilerin ve şahit olduklarımın iman cebindeki parası kadarmış.”*
- ❖ *“Şu an sağlıklı düşünmem bile mucize.”*
- ❖ *“Suçlu görülmenin psikolojisi çok zor geliyor.”*
- ❖ *“Suçlular vardı ama size yazık oldu, ayıklanacak, suçsuzlar dönecek gibi kısır açıklamalar.”*
- ❖ *“Suçluluk psikolojisi yüklediler. İçime kapandım. Kimseye kendimi açıklayamadım. Suçlu olmadığımı bile açıklayamadım bana inanmazlar diye.”*
- ❖ *“Suçluymuşum gibi bakışlar rahatsız edici. Bir şey var ki bunları yaşıyorum bakışları.”*
- ❖ *“Suçluymuşum gibi tavırlar.”*
- ❖ *“Suçsuz olduğumu anlatamadım, içimde biriktirdiğim sıkıntı ve stresle sağlık sorunları yaşıyorum...”*

- ❖ *“Suçsuz olduğunu anlatamamak, yıllarca sizi tanıyan insanların bunu anlamamaları, insana güven duygusunu alıp götürdü en yakınındaki insanlara özellikle.”*
- ❖ *“Suçu olmasaydı bu durumda olmazdı, sende var mıydı böylesi bir şey gibi... Toplum tamamen inanmış, devlete düşman görüyorlar, diyecek başka ne var ki? Uğrunda ölümü göze aldığım ülkemdeki halim bu.”*
- ❖ *“Suçun olmasa atılmazdın.”*
- ❖ *“Suçun olmasa seni niye memurluktan atsınlar. Dile getirip söylemeseler de iç dünyaları böyle söylüyor.”*
- ❖ *“Suçun şahsiliği ilkesi ayaklar altına alınınca ve toplumumuz her zaman gücünün yanında olduğundan dolayı sanki darbeye payım varmış gibi muamele görmekten nefret ediyorum. Bu anlayışsız, nobran, vahşi güruha karşı bir aidiyet hissetmiyorum. Çocuğumun bu vahşiler arasında yetişmesini istemiyorum.”*
- ❖ *“Suçun şahsiliği ilkesi hiçe sayıldı, suçlu muamelesi yapıldı.”*
- ❖ *“Şuna iman ettim ki; bu milletin ahlakla, adaletle, insan hakları ile, suçun şahsiliği ve kanunsuz suç olmaz ilkesi ile zerre kadar alakası yoktur. MS. 2 binli yıllarda yaşıyor görünse de bu millet aslında peygamberimiz öncesi cahiliye devrinde yaşıyor. Çünkü olaylara verdiği refleksler tamamen kabile asabiyeti ile ilgili. Aynı fiili yapan (kanunda suç olmasa da) iki kişiysen kendinden olanı suçsuz görürken, kendinden olmayanı suçlu görüyor.”*
- ❖ *“Sürekli telkinlerde bulunuyorum kendime... Akıl, ruh ve beden sağlığımı korumak adına... Önce herkes beni haklı bulacak zannettim. Tepkileri görünce şok oldum. Hatta bir ara can güvenliğimizden bile şüphe ettim. Bir gün komşularımın kapımı kırıp çocuklarımı ve beni linç edeceklerini düşünüyordum. Ciddi ciddi... Kendimi çok değersiz hissediyordum... Sabahlara kadar uyuyamama, ani ağlama krizleri... Şimdi biraz daha topladım kendimi diye düşünüyorum... Nur topu gibi bir migren, geçmeyen kansızlık, doktorun bile şaşıracağı kireçlenmeye bağlı zedelenme, mide krampları, panik atak belirtileri gibi ufak sağlık sorunlarım hediye kalacak galiba.”*
- ❖ *“Tamamen bitmiş durumdayım; eşimin, ailemin ve çevrenin gözünde rezil bir durumdayım.”*
- ❖ *“Tamamen gasp, haksızlık, hukuksuzluk. Devlet Baba açlığını gidermek için evlatlarını yiyor. 2016 Temmuz’da ... Devlet başkanını rüyamda görmüştüm. Bana bir tokat atmıştı. Acaba beni uyarıyor mu diye yorumlamıştım.”*
- ❖ *“Tamamen hayal kırıklığı yaşıyorum, çoğu arkadaşlığın, akrabalığın yalan olduğunu görüyorum.”*
- ❖ *“Tamamen olmasa da gelecek adına ümidim kalmadı.”*
- ❖ *“Tamamen riyakarlık, insanlığından utansınlar.”*
- ❖ *“Tamamen terk edilmişlik ve dışlanmışlık hissiyatı içerisindeyim.”*
- ❖ *“Tamamen yalnızlaştım, tecrit edildim. Hem arkadaşlarım hem akrabalarım tarafından.”*

- ❖ *“Tarihi bir zulüm dönemini yaşamak çok zor oluyor.”*
- ❖ *“Taşınmak zorunda kaldım.”*
- ❖ *“Tek kelimeyle " zulüm".”*
- ❖ *“Tek kelimeyle haksızlığa uğradım. Umutsuzum. Mutlu değilim. Geleceğimi aldılar. Hiçbir güvencem yok. Çok üzgünüm.”*
- ❖ *“Televizyon seyreden herkes olanların haksızlık olduğunu düşünüyor ancak devletin bir bildiği vardır diyorlar. Bence bize yaşatılanlar tamamen haksızlık, zorla üye yapıldığım sendikayı devlet kurdu, aylık aidatını devletimiz ödüyordu başka ne diyeyim.”*
- ❖ *“Terk edilmek, en yakın bir iki dostun aramaması sormaması. Çok zormuş. Maddi sıkıntı yaşadığım söylenemez. Nasıl evlerinde işlerinde rahat ediyorlar anlayamıyorum. Anlamayı da Allah nasip etmesin. Eğer ömrüm varsa, bu eziyetleri edenler ve sessiz kalanlar, arayıp sormayanlar benim yaşadığımı ve daha kötüsünü yaşarsa, inşallah maddi manevi yanlarında olmaya çalışacağım.”*
- ❖ *“Terörist diye tanımlanıyorum, lekelendim.”*
- ❖ *“Terörist ilan edildim ama vicdanım rahat. Akşam rahat yatıyorum. Çünkü ben hiçbir şey yapmadım.”*
- ❖ *“Terörist ilan edilip toplumdaki tecrit edildik.”*
- ❖ *“Toplum beni şok etti. Korku ve menfaat vicdanları teslim almış. Yakın çevrem beni tanıdıkları için mağduriyetime inanıyor. Az da olsa bir kısmı bana destek oluyor.”*
- ❖ *“Toplum bu konuda çok ciddi bilgi kirliliğine maruz bırakıldı. Önüne ne konulursa inanmak zorunda kaldı.”*
- ❖ *“Toplum çok cahilmiş ve sadece gücün, güçlünün yanında duruyormuş; günahkarmış, bol bol iftira ediyor ve dedikodu yapıyor.”*
- ❖ *“Toplumun cüzzamlıymışız gibi yaklaşıyor olması üzücü. Yakın çevrenizin sizi anlıyor gibi yapıp aslında empati kuramaması.”*
- ❖ *“Toplum devlet tarafından yanlış yönlendirilmiş ve bize baskı yapılmıştır.”*
- ❖ *“Toplum ‘Hak ettiniz, bir şey yaptınız yoksa niye alsınlar, işten atsınlar?’ demekte. Yakınlarımız ise bir kısmı bu kadar olmaz derken bir kısmı yüzümüze ayrı arkamızdan ayrı.”*
- ❖ *“Toplum haklı haksız yerine güçlü olandan yana tavır sergilemeyi ve susmayı tercih ediyor.”*
- ❖ *“Toplum haklının değil güçlüünün yanında, menfaatinden başka bir şey düşünmüyor.”*
- ❖ *“Toplum, İslam dünyası adalet ve barış yoksunu. 'Barış dini' diyarlarında bin yıllık kavga. Kesen kesene...”*

- ❖ *“Toplum kendi canı yandığı zaman ses çıkartıyor ama başkasına haksızlık yapıldı mı belki üzülerken belki de keyifle tiyatroya izler gibi izliyor.”*
- ❖ *“Toplum kokuşmuş, maddiyatçı, her şeyi göstermelik olan ve bir kriteri bile olmayan vatanseverlik edebiyatını yapan riyakâr bir toplum.”*
- ❖ *“Toplum olarak birbirimizi sevmeyen ve kıskanan bir yapımız olduğu için, yaşanan olumsuz bu durumlara içten içe sevinmeler ve “oh olsun”cu tavırlar gözlemliyorum.”*
- ❖ *“Toplum parasız insanlara saygı duymuyor, paranın nerden geldiğini önemsemiyor. Hırsızlar, yolsuzlar uyuşturucu satıcıları emeğiyle çalışandan daha fazla saygı görüyor. İnsanların çok azı sevgiyi hak ediyor.”*
- ❖ *“Toplum parçalı halde. Çoğunluk hak ettiler diye düşünüyor. Oh oldu diyor. Daha az bir kesim, kurunun yanında yaş da yanyor, size haksızlık yapıyor görüşünde. Ama bu kesim, özellikle yakın çevremizde bulunanlar iktidara destek olmaya devam ediyor. Beni en çok bu kahrediyor. Verdikleri destekle bana yapılan zulmün devam etmesini sağladığını düşünmüyor. Ya da da kötüsü, bunun farkında ama umursamıyor. Yalandan bana üzülüyor gibi görünüyor.”*
- ❖ *“Toplum tamamen ilaçla uyutulmuş gibi tepki veriyor. Beni 30 yıldır tanıyan kişiler bana değil de hayatında hiç tanımadığı görüşmediği birinin söylediklerine inandılar ve inanmaya devam ediyorlar.”*
- ❖ *“Toplum tamamen üç maymunu oynadı hatta dördüncüsü de eklendi: **Oh olsun.**”*
- ❖ *Toplumun ve yakın çevrem bana haksızlık ve zulüm yapıldığının farkında olduklarından dolayı mutluyum.”*
- ❖ *“Toplum ve yakın çevremiz suçsuzluğumuzu bilmelerine rağmen acaba merhaba dersem ben de sıkıntı yaşar mıyım kaygısı ile maalesef ki paranoyaklaşmış durumdadır.”*
- ❖ *“Toplum, ortada dolaşan yalan haberlere itibar edip yüz binlerce insan onurunu çok kolay çiğneyip ezmiştir. Bizzat tanıdıkları insanlara zanla yaklaşmıştır. Siyasi iktidara sahip olmayı adil olmaya tercih etmiştir.”*
- ❖ *“Topluma karışmak istemedim. Çünkü herkes aynı soruyu soruyor ve bana acıyarak bakıyor. Saygın bir kişi iken bu duruma düşmek çok acı.”*
- ❖ *“Topluma kırgınım.”*
- ❖ *“Topluma olan inancımı yitirdim.”*
- ❖ *“Topluma ve ülkeye karşı bakışım değişti, Eskiden değer verdiğim birçok kavram şu an boş geliyor.”*
- ❖ *“Toplumda kendimi ifade edemiyorum. Aile fertlerimin sosyal mecralarda yaptığı paylaşımları görünce beyhude uğraşmış olduğumu, okumamın gereksiz olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Toplum da yakın çevrem de nankör. Zaman zaman hepsine rahmet okuyorum.”*

- ❖ *“Toplumdaki insanların bir kısmı bana değmeyen yılan bin yaşasın modunda.”*
- ❖ *“Toplumdan hep dışlandım. Herkes benimle konuşmaya, görüşmeye korkar oldu.”*
- ❖ *“Toplumdan koptum.”*
- ❖ *“Toplumdan soyutlandık, sokakta gezemez olduk.”*
- ❖ *“Toplumdan ve eskiden yakın diyebileceğim arkadaşlarımdan iyice soğudum.”*
- ❖ *“Toplumdan ve gelecekte hiç ümidim kalmadı.”*
- ❖ *“Toplumdan ve insanlardan nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Toplumdan ve yakın çevremden olumsuz bir tepki almadım. Çevrem haksızlığa uğradığımı düşünüyor. Sadece görüştüğüm insanlar azaldı. Hem ben benden dolayı zarar görmelerini istemediğim için pek görüşmüyorum. Hem de çevremdeki bazı insanlar endişeli ve tedirgin olduğu için arayıp sormaya çekiniyorlar. Tabi ki üzücü bir durum.”*
- ❖ *“Toplumdan ve yakın çevremden dışlandım. Sanki bir vebalı, suçlu gibi görüldük. Akrabalarımız iletişimi kesti, Herkes gördüğü yerde bizleri görmezden geldi, bizden yüzünü çevirdi, selamı sabahı kesti. Bu durum bende ve ailemde büyük üzüntüye ve travmalara yol açtı. Sanki çok büyük suçluymuş gibi insanlardan kaçtık. Onlarla yüz yüze gelmemeye çalıştık.”*
- ❖ *“Toplumsal bilinçsizlik, kutuplaşma toplumsal barışı bozuyor.”*
- ❖ *“Toplumsal olarak dışlandım, potansiyel suçlu muamelesi gördüm, vebalıymışız davranıldı bize. Bir telefonla, bir çay içmek ile fişlenilen bir ülkedeyiz. Aslında işin daha kötüsü de şu ki toplum bunu kanıksamış, benim ihraç olmam birine selam vermemden veya biriyle çay içmemdense de ben yaptığım şeyden pişman değilim.”*
- ❖ *“Toplumumuz yaşatılan travmanın etkisiyle algısı yönetilerek bir kesime karşı düşmanlaştırılmak istendi ve bunda kısmen başarılı olunduğunu görüyorum. Sağ duyusunu kaybetmeyenler azınlıkta olmakla birlikte, kandırılma, korku, cezalandırılma, ikna, menfaat elde etme, haset, yaranma duygularıyla kitle psikolojisiyle her türlü kötülüğe uygun hale getirildi. Kitlesel katliam bile uzak görünmüyor. Bir gün komşunun evini surla, pompalı tüfekte basıp katliam yapmaya hevesli çok tiplerin türediğini gözlemliyorum. Bu çok korkunç geliyor bana. Eğer adalet temin edilip bir an önce suçlu suçsuz ayırt edilip toplum dengelenmezse parçalanmamız kaçınılmaz olabilir.”*
- ❖ *“Toplumun bu kadar tepkisiz kalması, mesafeli davranması, suçlu gözüyle bakması, en yakın dostların bile sırt dönmesi çok acı verici.”*
- ❖ *“Toplumun çoğu kesiminin bizi anlamadığını düşünüyorum. Başına gelmeyen bilmez. Ayrıca meslektaşlarımdan ihraç listesinde gördüğüm bir sürü insan çok mütevazı, hoşgörülü, iyi diyeceğim insanlardı. Genel olarak dindar, ağırbaşlı, sabreden insanlar bu çileyi çekiyor. Sabır, imtihan derken susuyoruz, sesimizi duyuramıyoruz. Bir sürü insanın kaybettikleri, acıları hiçbir şekilde geri gelmez. Onlar için çok üzülüyorum. Keşke param ve imkânım olsa onlara yardım etsem dediğim dönemde ben de mağdurum bir şey yapamıyorum. İçimde sıkıntı, acı, üzümlük var ama bir umut ışığı var o da Allah'a olan iman, dünyada adalet yok zaten.”*

- ❖ *“Toplumumuzun tamamen zayıfın hayatta kalamayacağı vahşi doğa hayatı olduğunu hissettim. Ve öyle çok dile getirildiği gibi milletimizin (maalesef) merhametli, cesur, yardımsever, mazlumun yanında, adaletli olmadığını yaşayarak öğrendim.”*
- ❖ *“Toplumun duyarsızlığı ve riyakarlığı devletin pervasız ve adaletsiz tutumu da dahil tüm güvenimi milli duygularımı altüst etti. Ayrıca acıma, vicdan duygularım da tahrip oldu. Kendimi itilmiş, değersiz, sahipsiz ve mültecilerden bile daha vatansız gibi hissediyorum.”*
- ❖ *“Toplumun haksızlığa ve adaletsizliğe ses çıkarmaması üzüntü verici.”*
- ❖ *“Toplumun ikiyüzlü, kaypak, haktan ve hukuktan yana olmadığı, sadece menfaat ve güçten yana olduğunu anladım. Demokrasinin bir hikâye olduğunu anladım. Dinin insanlara hiç tesir etmediğini, ahiret inancının göstermelik olduğunu anladım. Allah’tan korkmayanların Müslümanlar olduğunu anladım.”*
- ❖ *“Toplum nezdinde şeytanlaştırıldık ve karakter suikastına maruz kaldık.”*
- ❖ *“Toplumun ne kadar korkak ve kişiliksiz bir toplum olduğunu bizzat gördüm. Yıllardır tanıdığı bildiği sevdiği (ya da öyle görüldüğü) yeğenin, akrabasının bu zulme sessiz kalması beni adeta çıldırtıyor. Ne kadar da ilkel bir toplummuşuz meğer. Bana dokunmayan yılan bin yaşasın. Devletin vardır bir bildiği diye inanmış insan topluluğu. Allah bu milletin şerrinden cümle masumları korusun.”*
- ❖ *“Toplumun önemli bir kısmının vicdanını, ahlakını ve de insanlığını yitirdiğinden zerre kadar şüphem kalmadı (Belki de hiç yoktu).”*
- ❖ *“Toplumun sessiz kalışına şahit oldum ve bir insan bile “Kardeşim bu insan pırlanta gibidir, geçmişine bakın, yöneticiliğine bakın, insaniyetine bakın, biz kefiliz” demedi.”*
- ❖ *“Toplumun üç maymunu oynamasına çok kızıyorum. İnsanlar işsiz, hapiste, bugüne kadar bizzat devletin desteklediği faaliyetler nedeniyle suçlu, terörist ilan edilmiş. Kimse umursamıyor. Herkes çıkar pesinde. Arkadaşını, akrabasını, komşusunu, evladını ihbar edenleri duydukça insanoğlunun ki bizim toplumumuzun nasıl aşağılık olabildiklerini gördüm. Ama biz Allah'a güvenip ona sarıldık. İyi ki büyük hesap günü var.”*
- ❖ *“Toplumun vicdanı ölmüş, korkakmış, adaletin bir topluluk için en önemli şey olduğunun bilincini yitirmiş. Sadece güce tapanlardan oluşmuş.”*
- ❖ *“Tüm çevre korku içinde, kapımı çalan yok. Herkes korkudan uzaklaştı.”*
- ❖ *“Tüm duygularım erozyona uğradı.”*
- ❖ *“Tüm yaşama sevincimi, öğretmenlik duygusunu, gelecek ümidimi kaybettim.”*
- ❖ *“Türkiye toplumu yargısız infaz yapmakta meşhurdur. Her dönem olduğu gibi bu zamanda da adaletin yeri ve zamanında insanlara yetişmediğini düşünüyorum. Geç gelen adalet benim hasarlarımı, yıkımımı toparlamaz ve de insanların geç anlaması doğruyu görmesi.”*
- ❖ *“Türkiye’nin bu kadar hukuksuzluk yaşatan bir ülke olmasını sindiremiyorum.”*
- ❖ *“Tutuklandığımda 6 aylık evliydim. En büyük destekçim eşim oldu. İyi ki onunla evlenmişim.”*

- ❖ *“Tutturmuşlar bir kuru-yaş türküsü gidiyorlar. Teselli için arayanların dahi 'Suçsuz isen' diye başlayan cümleler kurmaları, ses tonları ile de 'vardır bir şey' inancında olduklarını ele vermeleri çok can yakıcı. Toplumsal vicdan diye bir şeyden bahsediliyor ya işte öyle bir şey yok. Kendine zulüm dokunmayan çoğu insanın gözünde 'hak etmişiz'. Benim milletim de ailem de ezilenlerdir. Ben hiçbir dine, inanca, siyasi görüşe, milliyete ait değilim. Ben sadece insanım, dünyalıyım. Eğer ki bir gün uzayda başka bir yaşam formu bulunursa işte o zaman bu tanımlamam daha da genişleyecek.”*
- ❖ *“Üç beş hasetçi ve menfaat düşkününün düşüncelerine takılmak yakışmaz.”*
- ❖ *“Uğradığımız zulme meyil edenlere karşı vicdanımızdaki merhamet hissi yerini acıma duygusuna bıraktı. Hakkımızı son hissesine kadar Rabbimize havale ettik.”*
- ❖ *“Ülkede insan yokmuş.”*
- ❖ *“Ümitsizlik ve karamsarlık. Yaşama sevincimi aldılar elimden.”*
- ❖ *“Uzak ve ilgisiz davranış sergiliyorlar. Daha önce peşimizi bırakmayanlar artık gelmez sormaz oldular.”*
- ❖ *“Uzaklaştık toplumun sessizliği bizi öldürüyor.”*
- ❖ *“Uzaylı muamelesi gördüm, insanlar korkup kaçır oldu.”*
- ❖ *“Üzgünüm ve de çok kızgınım.”*
- ❖ *“Üzüntü ve güvensizlik. Artık akrabalarım güvenmiyorum mesela.”*
- ❖ *“Vatan haini, terörist damgası ihraç olayından daha çok yıktı. Ben bir öğretmendir. Çalıştığım okulda sürekli boşa akan muslukları kapatır, açık unutulmuş lambaları söndürürdüm devletin enerjisi boşa gitmesin diye. Çok çalışkandım, hak etmedim.”*
- ❖ *“Vatan haini, terörist muamelesi gördüm. Ya da kandırılmış muamelesi.”*
- ❖ *“Vatan haini yaftası ile yaşamaya 14 ay sonra alıştım ve dışarı çıkmaya başladım ama halen ürkek bir kuş gibi yaşıyorum. Her konuyu suçsuzluğuma, uğradığım zulme bağlıyorum; hep aynı şeyleri anlatıyorum.”*
- ❖ *“Vatan, millet sevgim bitti. İnsanlara yardım etme duygum yok oldu.”*
- ❖ *“Vefasız bir toplumda yaşıyoruz.”*
- ❖ *“Vefasızlık. Korkaklık. Güçlüye yalakalık. Duyarsızlık.”*
- ❖ *“Vurdumduymaz tavırlarıyla yaşadıklarımı yok saydılar, önemsiz hissettirdiler.”*
- ❖ *“Yakın çevre mi kaldı ki. Onlar beni hayatlarından sildi ben onları hayatımdan sildim.”*
- ❖ *“Yakın aile çevremde bir sorun yaşamadım, ailem tam anlamıyla yanımdaydı ama eğitim hayatı boyunca burs verdiğim tarih okuyan şimdi ise polis olan bir arkadaşın çocuğu bana FETÖ'cü muamelesi yapmıştı. Bundan sonra kimseye zerre kadar iyilik yapmam diye kendime telkin etmişim.”*

- ❖ *“Yağcılar oldu satıcı!..”*
- ❖ *“Yakın akrabalar bile yeterince ilgili değil, acıyarak bakmalarını değil, haksızlığa uğradığımızı bilmeleri ve bunu ifade etmeleri benim için yeterli ama birçoğu bundan bile aciz.”*
- ❖ *“Yakın arkadaşlarım hariç tüm sosyal çevre tarafından baskı gördüm.”*
- ❖ *“Yakın çevre beni bildiği için hep arkamda ama yakın gözükkenler aramayı sormayı, selamı sabahı kesti.”*
- ❖ *“Yakın çevre diyebildiklerimin menfaat çevresi olduğunu gördüm.”*
- ❖ *“Yakın çevre ile görüşmüyorum, bana güvenmeyip suçlu olduğumu düşünen herkes ile bağımı kopardım.”*
- ❖ *“Yakın çevre yok artık. Yeterince açık sanırım.”*
- ❖ *“Yakın çevrede korku ile yaklaşanlar var.”*
- ❖ *“Yakın çevrem beni bilir, diyecek sözleri yok, yanlış düzelir diye dua ederler ama uzaktan ise vardır bir şey diyorlarmış. Özellikle aşırı yalakalar daha yüzüme karşı öyle bir delikanlı çıkmadı, çıkmaz inşallah, sabrediyorum. İnşallah biri karşıma çıkıp densizlik yapmaz.”*
- ❖ *“Yakın çevrem kalmadı. Olmaması daha makbul.”*
- ❖ *“Yakın çevrem suçluymuşum gibi davrandı.”*
- ❖ *“Yakın çevrem yanlışlık olduğunun farkındaydı. Ailem hep yanımdaydı. Meslektaşlarım, meslektaşım yokmuş iyi gün dostlarıymış; korkudan kayboldular ama biliyorum döndüğümde biz seni biliyorduk diyecekler. Onlara da bir şey denmez, herkes ekmeğini kaybetmekten korktu. Kimseye sitemim yok hayat maalesef böyledir.”*
- ❖ *“Yakın çevremde güzel bir temizlik yaşadım. İnsanların gerçek karakterlerini su yüzüne çıkaran bir deneyim oldu.”*
- ❖ *“Yakın çevremden A... Partiye gözü kapalı itimat eden insanlarla ilişkim tamamen bitmiştir.”*
- ❖ *“Yakın çevremden dışlandım, ötekileştirildim.”*
- ❖ *“Yakın çevreme ve çocuklarıma dahi durumumu anlatmadım. Devlet bizim için kutsaldır. Yapılan yanlışlıklar muhakkak düzeltilir. Ahirete bırakılırsa vay hallerine.”*
- ❖ *“Yakın çevreme yapılan eziyetin benden kaynaklı olduğunu biliyorum ve yüklerini hafifletmek için hiçbir şey yapamıyorum.”*
- ❖ *“Yakın çevremi tamamen sildim ve hayatımdan çıkardım. Fiziksel olarak zorunluluklardan dolayı yan yana gözüksek de artık hayatımda sadece ailem ve ben kaldım.”*

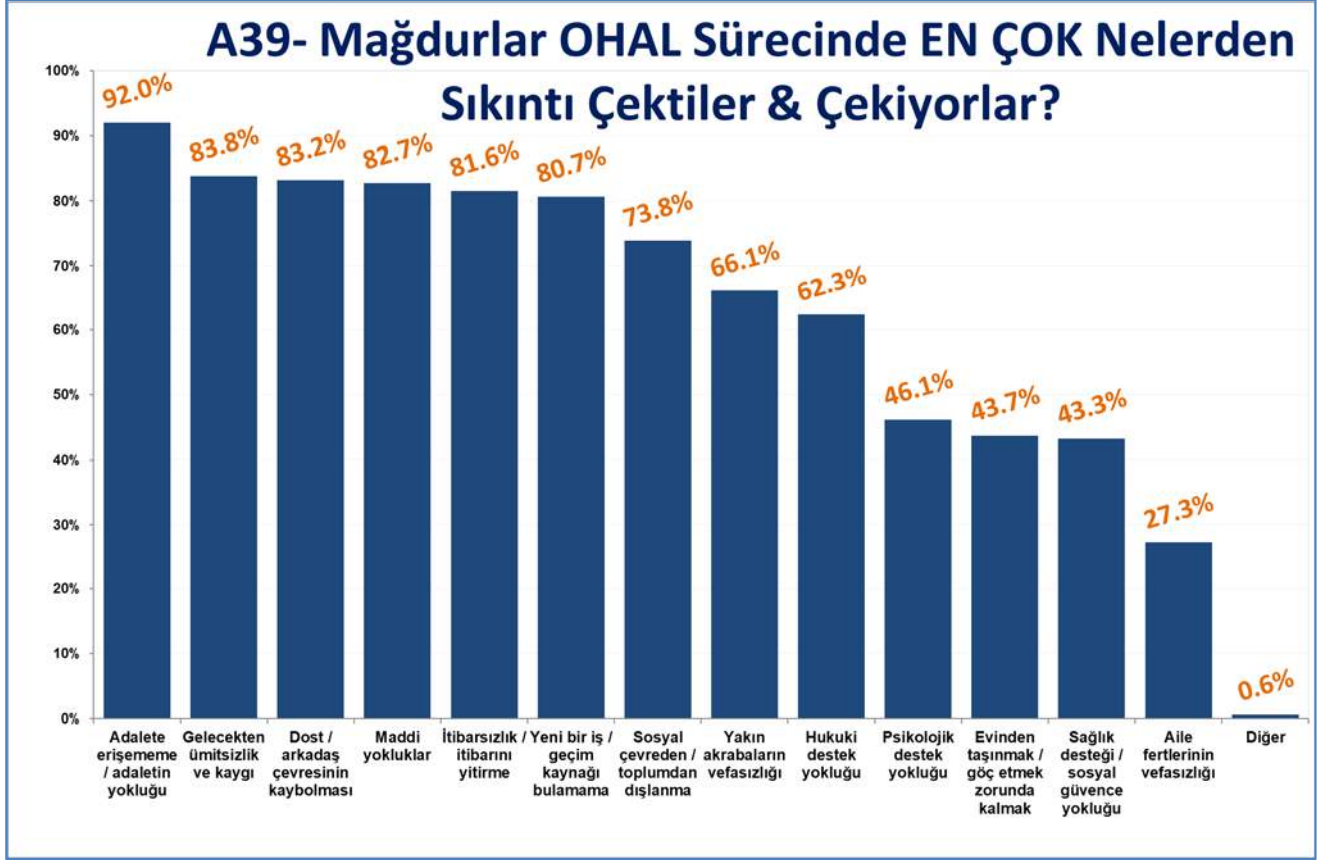
- ❖ *“Yakın çevremi tanıdım. Muhafazakâr insanlara artık mesafeliyim. Allah akıl tutulmasından bizleri korusun.”*
- ❖ *“Yakın çevrem suçsuzluğuma inanıyor ancak bu ilişkilerimizin bozulmasına engel olmadı.”*
- ❖ *“Yakın dostum dediğim insanların aslında hiç de yakın olmadıklarını gördüm. Belki de daha büyük kazıklarından korundum diye şükrediyorum.”*
- ❖ *“Yakınım diyebileceğim kimse olmadığını anlamış oldum.”*
- ❖ *“Yakınlar bıraktı, arkadaşlar terk etti, akrabalar dışladı. Toplum beter olun modunda. Çaresizlik diz boyu.”*
- ❖ *“Yakınlarımdan bir kısmı gördüklerinden sonra beni iyi tanıdıkları halde riyakâr davranıyor aklım almıyor.”*
- ❖ *“Yakınlarım ve akrabalarımın hemen hepsi beni telefonla aramaya korkar oldu. Hâlâ da böyle.”*
- ❖ *“Yakınlarımdan bazıları biz seni biliyoruz, sen masumsun ama diğerleri suçlu diyor. Bazıları muhatap olmak istemiyor. Benim kanaatim bunca sıkıntının yaşanmasındaki ana etken, akraba ve yakın çevrenin kıskançlığını etkisi olduğunu düşünüyorum. Bu hissiyatla insanlar hem suçsuz olduğunuzu söylüyorlar hem de iyi olmuş havasını yansıtıyorlar.”*
- ❖ *“Bilhassa beni suçlayan, iktidarı destekleyen yakınlarımdan uzaklaştım. Bayramlarda bile aramıyoruz. Diğerleri de korkudan bizimle görüşmüyor. Bazılarıyla tartışıyoruz.”*
- ❖ *“Yalnızlaştırma ve ötekileştirme oldu.”*
- ❖ *“Yalnızlık duygusu sanki bir veba hastası gibi kaçılan bir insan gibi hissettim. Aslında insanın hep yalnız olduğunu öğrendim. Anne babanın bile evladından korktuğu şüphe ettiği bir hayat, çok üzücü. Ötekileştirilmiş, insanların korktuğu varlıklar olduk ama onların yerinde olmak istemezdim kendimi şanslı hissediyorum. Zulme destek olan taraftansa mazlum olmayı tercih ederim.”*
- ❖ *“Yalnız bırakıldık. Tam bir hayal kırıklığı.”*
- ❖ *“Yalnız bırakıldım. Neredeyse kimse ile konuşamadım.”*
- ❖ *“Yalnız bırakılma, insanların söylemeseler de sizi suçlu gibi gördüklerini düşünmek tüm hayatımı altüst etti.”*
- ❖ *“Yalnız kaldığımı fark ettim.”*
- ❖ *“Yalnız kalmak, hak edilmeyen suçlamalardan dolayı huzursuzum.”*
- ❖ *“Yalnızlık, kimsesizlik, ortada bırakılmışlık, karşıdan izleyip hiçbir şey yokmuş gibi davranma, duyarsızlık. Oh olsun, iyi olduculuk, daha neler neler...Para pul yok, aile yanına sığınıp iki minderin üzerinde 9 ay geçirdik. Sobada asma yaprağı kayısı çekirdeği kabuğu yaktık. Sabundan deterjan yaptım daha ne anlatayım. Çevremizde sadece izlediler bizi o kadar. Kimse korkudan bir şey yapmadılar.”*

- ❖ *“Yalnızlık ve güvensizlik duygusu içerisindeyim, kimseye güvenmiyorum. İnsanların bencil olduğunu düşünüyorum.”*
- ❖ *“Yalnızlık ve ihanete uğramışlık hissini yaşıyorum.”*
- ❖ *“Yalnızlık, acı, nasıl, neden gibi sorular. Şimdi ise teslimiyet. Hz. Asiye'nin hayat hikayesi bana çok yardım etti bu süreçte.”*
- ❖ *“Yalnızlık, vefasızlık.”*
- ❖ *“Yalnızlık, kaderine terk edilmek.”*
- ❖ *“Yanınızda herkes size haksızlık yapıldı diyor, ama bunu yapanları da savunmaktan geri kalmıyorlar.”*
- ❖ *“Yalnız kaldım ve dost neymiş, akraba neymiş öğrenmiş oldum.”*
- ❖ *“Yapayalnız kalıp kendini ifade edememek çok zordu.”*
- ❖ *“Yapayalnızım ancak Allah bilir ne halde olduğumu.”*
- ❖ *“Yapılan zulüm elbet yapan kişileri bulacaktır...”*
- ❖ *“Yapılan haksızlığa karşı hiç sesimizi çıkarmadığımızdan bastırılmış, çaresiz, kaygılı, normal düşünemediğim bir duygu hali.”*
- ❖ *“Yaratana havale ediyorum.”*
- ❖ *“Yaratanın bir imtihanı diye düşünüyorum. Er ya da geç geçeceği konusunda en ufak bir tereddüdüm yok sadece biraz aktif sabır.”*
- ❖ *“Yargısız infaz edildim ve gördüm ki en büyük düşmanımızın cehalet olduğunu anladım.”*
- ❖ *“Yargısız infaz, vefasızlık, haksızlık, vicdansızlık.”*
- ❖ *“Yarın bir gün işime iade edildiğimde yüzüme nasıl bakacaklarını merak ediyorum.”*
- ❖ *“Yarı açık cezaevinde yaşar gibi yaşıyoruz. Dışlanmışlık var.”*
- ❖ *“Yaşadığım toplumdaki ve devletimden ümidimi kestim.”*
- ❖ *“Yaşadığımı yaşatanlar mislini yaşasın diliyorum zira ben bu zulmü hak etmedim. Ama yine de Rabbime şükrediyorum ve sabrediyorum.”*
- ❖ *“Yaşadıklarımı anlatacak hiçbir kelime yok.”*
- ❖ *“Yaşadıklarımızı anlatmaya kelimeler yetmez. Abartmıyorum.”*
- ❖ *“Yaşamak istemiyorum.”*
- ❖ *“Yaşattıklarını yaşasınlar.”*

- ❖ *“Yaşamayan anlamaz. Onlar ne kadar anlayabilir ki? Anlatınca hak veriyorlar ama “Masumlar zamanla temizlenir” diyorlar. Ne güzel değil mi? “Zamanla (!)”. Ya kendisi olsaydı?”*
- ❖ *“Yaşamım boyun demokrasi, insan hakları, barış ve kardeşliği, anadilde eğitimi savundum ve savunmaya devam edeceğim. Bu duyguyu yaşamım boyunca koruyacağım.”*
- ❖ *“Yaşamış olduğum zulmü görmelerine rağmen o partiye hâlâ oy vermeye devam ediyorlar. Çevreme karşı güven ve inancım bitti.”*
- ❖ *“Yazık... Ne gerek vardı ve ne kazandılar bu tutumlarıyla diye düşünüyorum çoğu zaman.”*
- ❖ *“Yeni bir semte taşındım. İşsiz bir şekilde ve komşularıma hep “Ev hanımıyım” diye yalan söylüyorum. Daha doğrusu mecbur kalmadıkça irtibat kurmuyorum, kurunca yalan söylemek zorunda kalıyorum. Çocuklarıma yeni okulunda. Onlara “Sakin KHK’lı olduğumu söylemeyin” diyorum ve bu korkunç bir şey çünkü ben vatana ihanet adına hiçbir şey yapmadım. Ve beni düşman gören zihniyetteki şahısların suratlarına 24 saat tükürmek istiyorum. İnşallah öbür dünyada yapacağım ve asla affetmiyorum. Destekleyen babam bile olsa.”*
- ❖ *“Yıllarca “Çok iyi insansın, harikasın” diyen insanlar düşman olarak görüyor, konuşuyor, hepsinden nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Yozlaşmış bir toplumdaki artık hiçbir beklentim yok.”*
- ❖ *“Yüzüme konuşulanla arkamdan konuşulan farklı.”*
- ❖ *“Zalimler için yaşasın cehennem diyorum.”*
- ❖ *“Zaten haklarında olan düşüncelerimin, aynen ve çoğunluğu itibariyle aynen çıktı. Bir beklentim yoktu. İçlerinde iyiliğe ve iyi insanlara olan bir kinleri vardı, o patladı resmen...”*
- ❖ *“Zekâ yoksunu yakınlarım yaşadıklarımı ciddiye almayı hükumete hak verip cemaat okulunda okuduğum için üstü örtülü beni itham eder tutum takındılar.”*
- ❖ *“Zor zamanlarında maddi manevi yanında olduğumuz insanlar bile yüz çevirdi. Ama hiçbir faydamız olmayan sadece selam verdiğimiz bazı komşularımız hâlâ sıcacık gülümseyip selam veriyorlar demek ki paranız varken insansınız bu dünyada.”*
- ❖ *“Zulmedenlere hakkımı helal etmiyorum.”*
- ❖ *“Zulüm haksızlık ve sivil ölüme mahkûm ettiler.”*
- ❖ *“Zulüm yapılıyor. En kötüsü bunu yapanlar kendini Müslüman olarak niteleyen insanlar...”*
- ❖ *“Zulüm. Ölüme zorlamak. Aç bırakmak. Hasta edip, tedavi olanaklarını elinden almak. Ölüncelike cenaze arabası bile vermemek. Cezaevlerinde insanları ölüme terk etmek...”*
- ❖ *“Zulme karşı sessizlik beni çok korkuttu. Her şey olabilir. Toplum “ölüler diyarı” gibi.”*

A39- Mağdurlar OHAL Sürecinde En Çok Nelerden Sıkıntı Çektiler / Çekiyorlar?

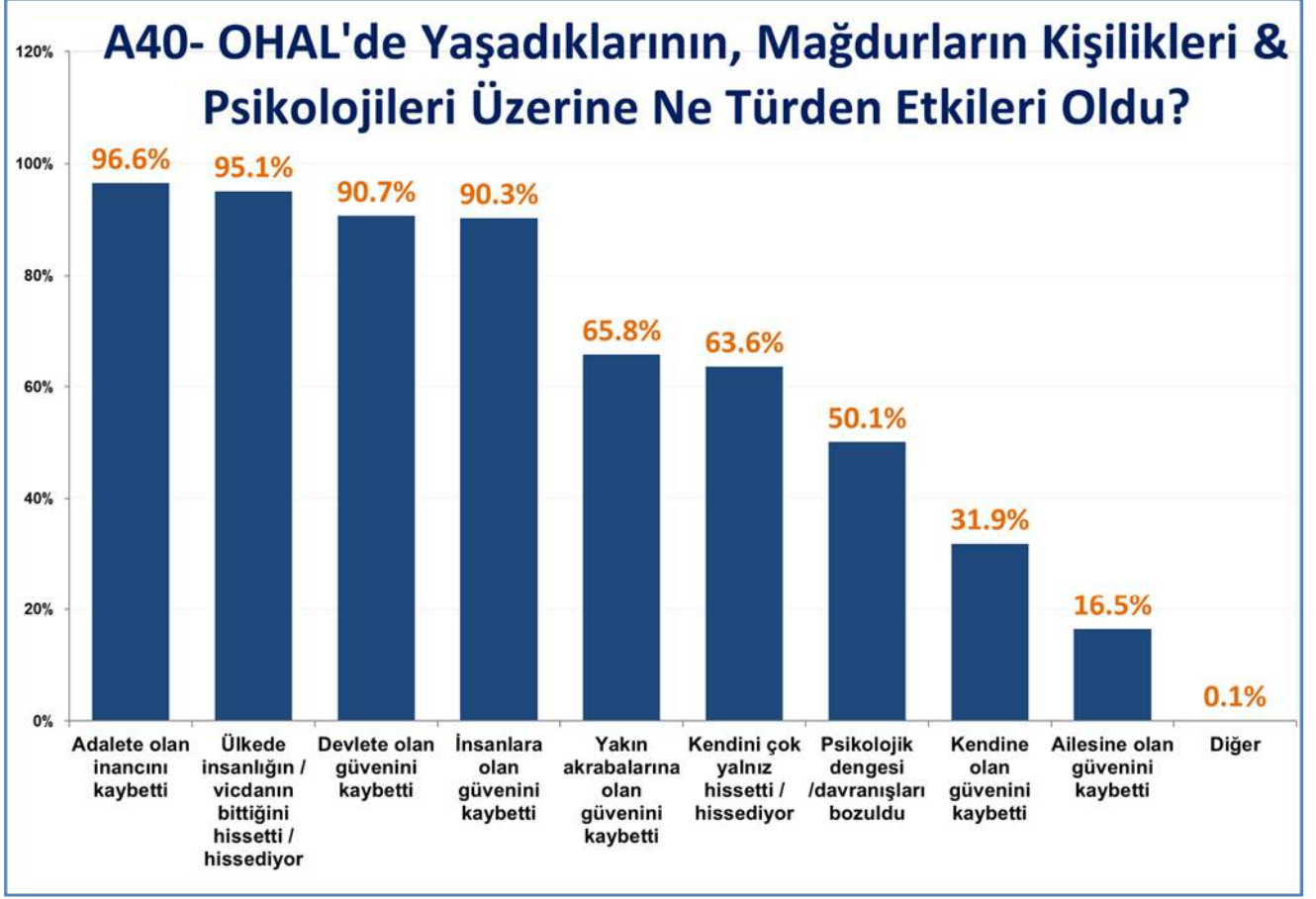

Mağdurlarının OHAL sürecinde en çok çektiği sıkıntılar, çoktan aza doğru sırası ile: Adalete erişememe / adaletin yokluğu (92.0%), Gelecekte ümitsizlik ve kaygı (83.8%), Dost / arkadaş çevresinin kaybolması (83.2%), Maddi yokluklar (82.7%), İtibarsızlık / itibarını yitirme (81.6%), Yeni bir iş / geçim kaynağı bulamama (80.7%), Sosyal çevreden / toplumdaki dışlanma (73.8%), Yakın akrabaların vefasızlığı (66.1%), Hukuki destek yokluğu (62.3%), Psikolojik destek yokluğu (46.1%), Evinden taşınmak / göç etmek zorunda kalmak (43.7%), Sağlık desteği / sosyal güvence yokluğu (43.3%), Aile fertlerinin vefasızlığı (27.3%), Diğer (0.6%) şeklinde sıralanmıştır.

Diğer seçeneğini işaretleyenler takip eden açıklamalarda da bulunmuşlardır: “Yurtdışına çıkışın engellenmesi /Pasaport yasağı”, “Ailelerinin ve özellikle çocuklarının yaşadığı psikolojik sıkıntılar”, “Çocuklarının dışlanması”, “Süreç nedeniyle, Ölüm. Aile fertlerinden birisinin vefatı”, “Toplumun yapılan zulme duyarsız kalması”, “Sevdikleri kişilerden ayrılmak zorunda kalma”.

A39 no’lu soruya verilen cevaplar ile A32 kodlu “Mağdurların ihraç/gözaltı/tutuklanma sonrası yaşadıkları genel sıkıntılarını” sorulduğu soruya verilen yanıtlar birbirini onaylamaktadır. İki soruya da verilen yanıtlar mağdurların ekonomik anlamda ciddi bunalımda olduklarını, sosyal çevrelerinden soyutlandıklarını, fiziksel ve/veya ruhsal sağlık problemleri yaşadıklarını net bir şekilde ortaya koymaktadır.

A40- OHAL'de Yaşadıklarının, Mağdurların Kişilikleri & Psikolojileri Üzerine Ne Türden Etkileri Oldu?

OHAL'de yaşadıklarının, mağdurların kişilikleri ve/veya psikolojileri üzerine etkileri, çoktan aza doğru sırası ile: Adaletle olan inancını kaybetme (96.6%), Ülkede insanlığın / vicdanın bittiğini hissetme (95.1%), Devlete olan güvenini kaybetme (90.7%), İnsanlara olan güvenini kaybetme (90.3%), Yakın akrabalarına olan güvenini kaybetme (65.8%), Kendini çok yalnız hissetme (63.6%), Psikolojik denge /davranışlarında bozulma görülmesi (50.1%), Kendine olan güvenini kaybetme (31.9%), Ailesine olan güvenini kaybetme (16.5%), Diğer (0.1%) psikolojik etkiler şeklinde olmuştur.

Diğer seçeneğini de işaretleyenler takip eden açıklamalarda bulunmuşlardır:

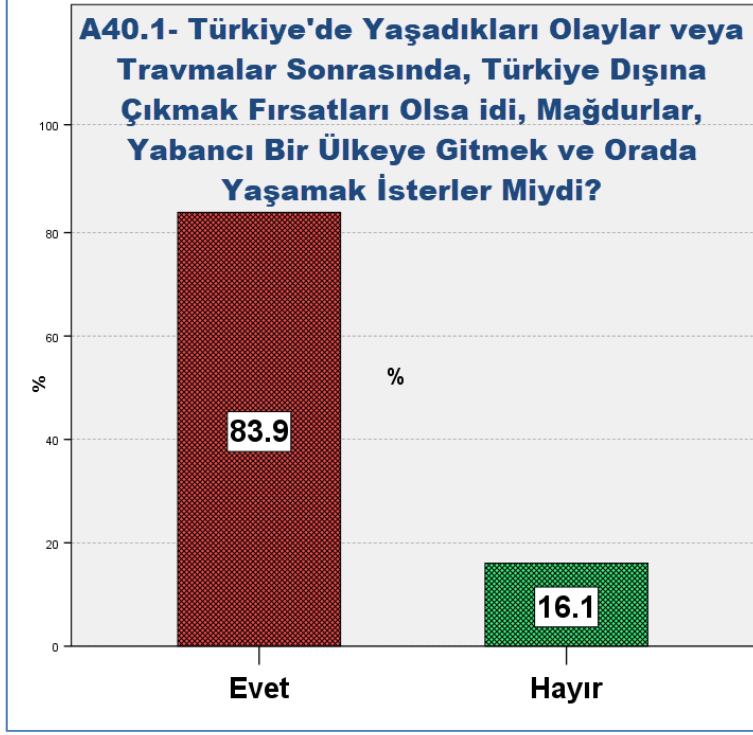
- “Adaletsizlik zaten vardı. Bu sefer de beni buldu. Yakın akrabalara da adalet yoktu. Babamın ve annemin 12 Eylül'de yaşadıklarından biliyordum. İnsanlara güvenim yok zaten. Ama onları olduğu gibi kabul etmeye çalışıyorum. Şu an arayıp sormayan arkadaş, çok fakirlik çekmiş çocukken. Bilinçaltı işte, yönlendiriyor insanı farkına varmadan. Yoksa arayıp sormaması gerçekten çok acı verici. Sorudaki, ilk 7 madde zaten eskiden de öyleydi. Şimdi de beni buldu, 12'den. Yarın devir değişir bu sefer başkalarına saldırır vahşice, kontrolden çıkmış hırslar ve öfkeleriyle gücü ele geçirenler.”
- “Beni öldürmeyen şey beni güçlendirdi galiba.”
- “Adalet sistemi iktidarın kölesi!”

- *“Adaletle hukuka inancım sarsıldı. İnsanların bu kadar acımasız ve umursamaz olmasına hayret ediyorum.”*
- *“Adaletle ve Müslümanım diye geçinenlere güvenim kalmadı.”*
- *“Bu kadar kötü müyüm diye hissettim. Kızım bana baba “Sen terörist misin gerçekten?” diye sordu. O an benim için son noktaydı.”*
- *“Bu nefret duygum bitmeyecek.”*
- *“Bu süreç tüm ülkenin imtihanı. Kimisi adaletsizlik yaparak, kimisi de adaletsizliğe maruz kalarak bu süreci yaşıyor...”*
- *“Bu ülkeye adaletin geleceğine olan inancım kayboldu ve insanlar nasıl bu kadar kötü ve zalim olabiliyor.”*
- *“Çocuklarımın bunları yaşamasını kabul edemiyorum.”*
- *“Çok ağır etkilendim, bu ağır travmanın sonuçlarını yaşam boyu hissedeceğim muhtemelen.”*
- *“Değer yargılarım değişti. Bir söz gördüm, bir kişi Twitter’ında isminin altında şu söz yazıyordu. “Gönlü solda atan sağcı”.”*
- *“Devleti kutsamayıp geliştirmek gerektiğini, onun uğruna insanların canının yanacağı bir ülkü değil; yurttaşlarının huzuru için hizmet vermesi gereken bir gerçeklik olduğunu öğreten bir etkisi oldu bu sürecin. İnsanlara dair kanaatlerime gelince, galiba beklentisiz olmanın en büyük huzur kaynağı olduğunu da öğrendim...”*
- *“Devletin kurumlarına, kanunlarına ve adaletle olan güvenimi yitirdim. Bugün yasal olan yarın yasal değildir, illegaldir deniliyorsa, adaletin en temel değerleri yok sayılıyorsa, orada söz bitmiştir. İhraç edilirken tüm dünyaya isimlerimiz çarşaf çarşaf ilan edildi. OHAL komisyonunun göreve iade ettiği kişilerin isimleri devlet sırrı gibi korunuyor.”*
- *“Dindar insan imajı maalesef tamamen deforme oldu...”*
- *“Dine ve dincilere olan inancımı kaybettim.”*
- *“Dün el ele beraber yürüyen kendi aralarında hesapları bulunan insanların kendi aralarındaki kavgaları nedeniyle bir gecede işinden ekmeğinden geleceğinden mahrum kalıyorsunuz bu insan beyninde zihninde vücudunda derin tahribatlar oluşturuyor.”*
- *“Evlence planım altüst edildi. Evlence planımı ertelemek zorunda bırakıldım. OHAL süreci bitene kadar...”*
- *“Gelecek kaygısı giderek daha da artıyor.”*
- *“Güç ve para adaletin önünde imiş. Yüz kızartıcı bir suçum yok vicdanen de rahatım.”*
- *“Hiçbir yargılama olmadan görevimize son verilmesi yöneticilerimizin ve idarecilerimizin üst amirlerimizin bizimle ilgili araştırma yapmadığı hissi veriyor. Çünkü bizi en iyi tanıyan çalışma arkadaşlarımız ve amirlerimizdir. Üst amirlerimizin adil olduğunu düşünmüyorum.”*
- *“Hiçbir sebep yokken 15 ay hapis yattım. Eşim hamile idi. Ben içerideyken doğum yaptı. Çocuklarım psikolojik tedavi aldılar.”*

- *“İmanım sayesinde dik durup çökmemeye çalışıyorum. Türkiye’deki enkazı yine biz kaldıracığımız için kinlenmemeye çalışıyorum.”*
- *“İnanmıyorum; dine karşı kuşku içindeyim. Eğer Allah varsa; niye hep kötüler haklı? Bu kötülüğü alkışlayanlar cami cemaati.”*
- *“İnsan görünümlü hiçbir mahluk görmek isteniyorum.”*
- *“İnsanlarda Allah korkusu kalmamış. Bizim gibi masum insanlara bunları yapmaları haksızlık ve zulümdür.”*
- *“İnsanlarımızın temel değerler konusundaki eksikliklerini gördüm. Üzücü bir gerçektir.”*
- *“Kafeste gibiyim. İşime dönmekten korkuyorum geri dönsen nasıl çalışacağım ne yaparım hem öğrencilerle hem idarecilerle hem de öğretmen arkadaşlarla.”*
- *“Kaygılı korkak ümitsiz bir oldum, kimseyle selâmlaşmak bile gelmiyor içimden.”*
- *“Kısacası ben yok oldum, yaşayan bir ölüyüm inancım engel olmasa çoktan intihar etmiştim.”*
- *“Ortadoğu ülkelerini hep merak etmişimdir ve çok sorgulamışumdur. Bu halk neden hep zulüm içinde diye? Biz de yaşayarak gördük işte...”*
- *“Öz vatanımda garip olduğumu öğrendim Müslüman muhafazakâr insanların Allaha çok kuldandıklarını öğrendim.”*
- *“Psikolojik ilaç kullanmak zorunda kaldım buna rağmen zihinsel dengesizlik yaşıyorum.”*
- *“Psikolojim bozuldu ölmek istiyorum bu dünyayı sevmiyorum.”*
- *“Sanki derin bir uykudaymışım da acı bir şekilde uyanmışım gibi.”*
- *“Siyasal İslam’ın gerçek yüzünü gördüm.”*
- *“Sünni "iyi ve merhametli tanrı" inancının ve Sünni siyaset/toplum anlayışının gerçek yaşamla ilgisi olmadığı kanaatine vardım.”*
- *“Sürekli depresif ruh halinden ötürü genç yaşında dahi yaşadığını hissedememek, fazlasıyla elem.”*
- *“Tüm inancımı, değerlerimi insanlara olan güven ve merhamet duygularımı kaybettim bunun ötesi var mı bilemiyorum?”*
- *“Ülkenin eğitimsiz ve yobaz olduğunu düşündüm, insanların dini inançlarının içinin boş olduğunu, “Allah”, “kitap”, diyenlerin aslında sadece güce taptıklarını düşündüm. Dini inançlarım zayıfladı tarikatları cemaatleri ve ülkedeki kurulu din düzenini ciddi anlamda sorguladım ve bunlardan uzaklaştım. Cuma namazlarına gitmek bile yük gibi gelmeye başladı. Takım elbiseli insanlardan, devlet dairelerinden, memurlardan nefret eder oldum.”*
- *“Vatandan milletten soğudum başka diyarlarda yaşamak istiyorum.”*
- *“Yaşayan ölüyüz.”*

A40.1- Türkiye'de Yaşadıkları Olaylar veya Travmalar Sonrasında, Türkiye Dışına Çıkmak Fırsatları Olsa idi, Mağdurlar, Yabancı Bir Ülkeye Gitmek ve Orada Yaşamak İsterler Miydi?

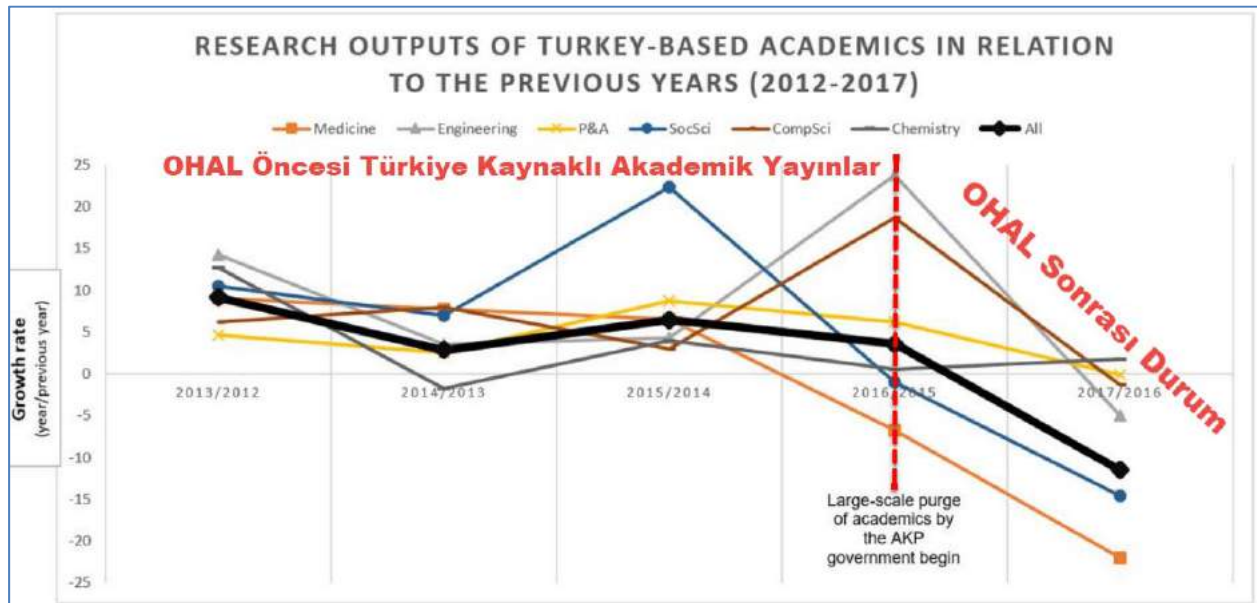

TÜİK verilerine göre Türkiye’de, toplam nüfus içerisindeki, Yüksekokul / Fakülte / Yüksek Lisans ve / Doktora mezunlarının genel toplam oranları %17’yi geçmezken; araştırmamıza katılan mağdurların %98,7’sinin yüksekokul ve üzeri okullardan mezunu oldukları, %25’inin ise yüksek lisans ve doktora mezunu oldukları dikkate alındığında; böylesine yüksek eğitilmiş ve oldukça ileri seviyede bilgi ve yeteneklere sahip olan

kalifiye elemanın %83,9’unun yurt dışına çıkmak istemesi ülkenin geleceği adına alarm verici ve oldukça kaygı uyandırıcı bir görüntüdür. Çünkü OHAL ve KHK’larla ülkenin en eğitilmiş, en yeniliklere açık ve de dünya ile rekabete en fazla hazırlıklı kesimleri mağdur edilmek suretiyle, ülkenin insan sermayesine, onların bu ülke için çalışma ve üretme motivasyonlarına çok büyük zararlar vermektedir. Bu görünüm ülkenin bekası ve dünya ulusları arasındaki rekabetçiliğinin korunabilmesi açısından oldukça endişe vericidir. Ülkenin yüksek eğitilmiş insanlarına karşı yapılan akıl durdurucu, paranoid ve de “sosyal ve siyasal cinnet” semptomları oldukları açıkça görülen tepkisel davranışların ülkenin insan kaynaklarına, sosyal sermayesine, yetiştirdiği beyin gücünün yok edilmesi veya israfına, yetişmiş beyinlerinin dışarıya göçlerine sebep olması yanında ülkenin bilim, teknoloji, üretim ve rekabet kabiliyetine de çok büyük zararlar vermiştir. Ayrıca, oldukça yüksek nitelikli olan mağdur kişilerin, edindikleri vasıflara ulaşabilmek için harcadıkları yıllar, emek ve zihin-teri göz ardı edilmiş olsa bile, yurt içinde ve yurtdışında aldıkları lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin ekonomiye maliyetleri yüz milyarlarca doları geçmektedir ki bu kadar mali ve beşerî sermaye israfını veya kaybını dünyada çok az ekonomi kaldırabilir ki zaten Türkiye ekonomisinin de bu yükü kaldıramadığına dair birçok işaretler de ortaya çıkmıştı.

“Hikmet-i hükümet” veya “Devlet akı” olarak da ifade edilen, geleneksel bakışla, “Sırrına akıl ermez” ama “Basiretle hareket eden devlet geleneği” ile de izah edilmesi mümkün olmayan paranoid-tepkisel davranışların ülkenin insan sermayesine verdiği zararların ilk işaretleri uluslararası akademik ilişkiler ve akademik yayınlarda görülen düşüşlerle hemen görülmeye başlamıştır ve yaşanan paranoyanın sürdürülmesi halinde daha büyük kayıplara da sebep olacağı muhakkaktır. Ülkenin kısa vadede yaşadığı kayıpların ilk işareti olarak, 3 yıl önce, dünya sıralamalarında ilk 300’e girebilen 3 üniversitemiz varken artık bir tane bile kalmamıştır.⁶⁶

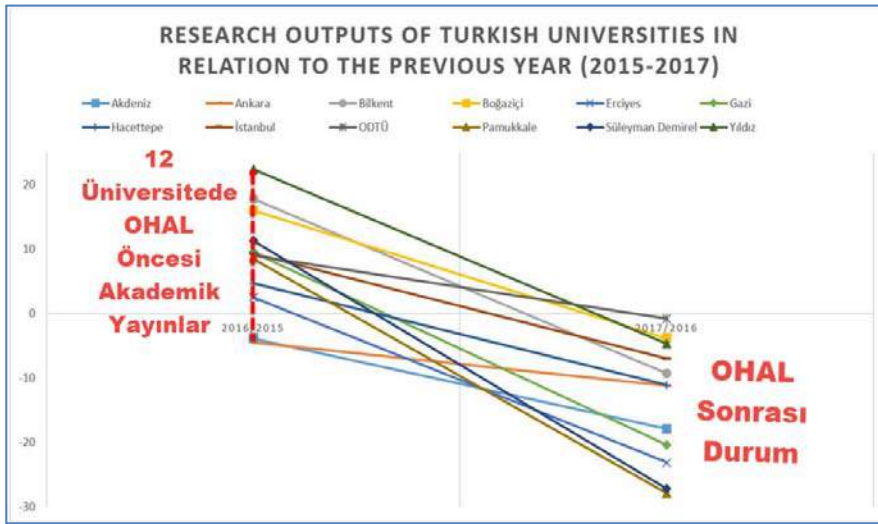
Belirtilen endişe ve alarm verici veriye ilaveten, uluslararası akademik işbirliği çalışmaları yürüten Freedom for Academia adlı bir akademisyen grubunun hazırladığı “Freedom for Academia, Annual Report 2017” isimli raporda⁶⁷ OHAL öncesi ve sonrasında Türkiye kaynaklı tıp, mühendislik, fen bilimleri, sosyal bilimler vb. alanları dahil tüm akademik çalışma alanlarında yapılan yayınları karşılaştıran raporu, ülkenin, OHAL sonrası akademik çıktılarının %30’a varan oranlarda düştüğünü belgelemiştir ki bu da ülkenin geleceği hakkındaki endişeleri artıracak niteliktedir.

Ülkenin en gelişmiş beyinlerine verilen zarar, ülkenin sadece bugüne değil geleceği için de en büyük tehlike oluşturmaktadır. Çünkü bu ülkenin yetiştirdiği beyinleri bu ülke için çalışmak yerine, rakibimiz olan ülkeler için çalışmak zorunda bırakmak bu ülkenin değil o ülkelerin gelişmesine yardım etmek anlamına gelecektir. Bu ülkenin yetiştirdiği doktorunu, mühendisini, akademisyenini, iş adamını aşağıdaki sayfada bir kısmı sıralanan sözleri söyler hale getirmek asla bu ülkenin menfaatine olmaz.

⁶⁶ <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2018/world-ranking>
<https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2018>
<http://www.shanghairanking.com/ARWU2018.html>

⁶⁷ <http://www.freedomforacademia.org/wp-content/uploads/2018/02/FfA-Annual-Report-2017.pdf>

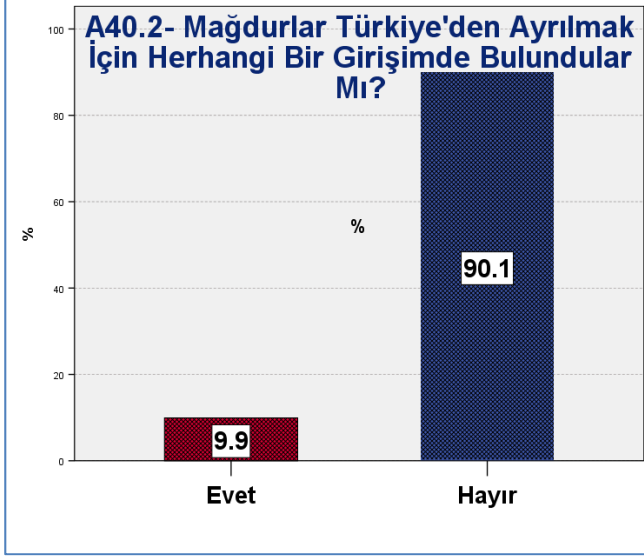
❖ “Artık bu ülkede yaşamak istemiyorum. Sebep olanları Allah’a havale ediyorum. Eğer ki imkân bulursam dönmek üzere Avrupa ülkelerinden birisine yerleşeceğim.”

❖ “Artık Türkiye’de yaşamak istemiyorum. Pasaport verilmediğinden ülkeden de çıkamıyorum. Ülkemin bana ihanet

ettiğini düşünüyorum. Halbuki ben defalarca ücret almadan çalıştım. Toplam meslek hayatımda 1 hafta raporum ya vardır ya da yoktur. Ama "vatana ihanet ettin" diyorlar...”

- ❖ “Hiçbir soruşturma geçirmedim gibi “Neden işten atıldığımı” araştırdığımda bütün kapılar yüzüme kapanıyor. İşsizim ve devleti yönetenlerle halka çok kızgın ve kırgınım. Eğittiğim öğrenciler Türkiye dereceleri alıyor haberlerini alıyorum. Meğer ben de okul çıkışı ücretsiz ders anlatmak yerine, meslektaşlarım gibi kahvehane köşelerinde olsa idim terfi alacakmışım. Heyhat geç fark ettim. Madem teröristim, madem hainim bu açık cezaevinden elimi kolumu sallayarak gitmek istiyorum pasaportumu versinler arkama dahi bakmayacağım bu millet benim gibi bir insanı hak etmiyor!”
- ❖ “Beni saçma sapan nedenlerle döven ve bunu anlamsız gayretlerle izah etmeye çalışan, bir deliye “Beni, sen dövdün, kendini cezalandır” demek kadar anlamsız her şey. Artık bu ülke benim ülkem değil, mesleğimi, birikimlerimi, polis tarafından alınan eşyalarımı istemiyorum. Pasaportum versinler gideyim dönmek üzere...”
- ❖ “Yargılama süreci bir önce bitmeli. Ceza vereceklerse versinler. Cezamı çekip pasaportumu yeniden almak istiyorum. Yurtdışında çalışmak istiyorum. Ceza-karar süreci bitsin bir an evvel. Hapisse hapis cezası alalım. Cezamı çekip yurtdışına çıkmak istiyorum. KHK’lıların %90’ı üniversite eğitimi almış. Hangi ülkeye başvursam sahip olduğum eğitim, sertifika, yeterlilik belgelerine göre vatandaşlığa kabul eder diye düşünüyorum.”
- ❖ “Çocuklarım olmasa, ölümü göze alıp; bu ülkeden defolur giderdim.”
- ❖ “Vatanıma küstüm. Pasaportumu versinler gideceğim.”
- ❖ “Benim düşüncem çocuğumdur. Bize bunu yaşatanları Allah’a havale ettim. Lakin benim artık bu ülkede yaşayacak bir nedenim kalmadı. Pasaport tehditleri kalktığı an ülkemden gitmek istiyorum.
- ❖ “Bu ülke benim yaşamak istediğim bir ülke değil artık.”
- ❖ “Bu ülkeye adaletin, huzurun ve refahın geleceğine olan ümidim sıfırdır. Pasaportlarımızdaki tehditleri kaldırsalar yarın bu ülkeden çıkar giderim.”
- ❖ “Devlete olan güvenimi tamamen kaybettim. Pasaport tahdidi olmasa en kısa zamanda ülkeden çıkmanın planlarını yapıyorum.”
- ❖ “Milletimden ve bu ülkeden ümidim kalmadı, pasaport alabilsem bir dakika bile durmayacağım.”
- ❖ “Sonsuz bir öfke ile doluyum. Pasaport tahdidi kalktığı anda, ülkeyi terk edeceğim. Çocuğumu benim doğup büyüdüğüm ülkede yetiştirmeyeceğim. Yeminliyorum.”

A40.2- Mağdurlar Türkiye'den Ayrılmak ve Yurtdışına gitmek için Herhangi Bir Girişimde Bulundular Mı?

A40.2 numaralı görselden, mağdurların sadece %9,9'unun Türkiye'den ayrılmak için girişimde bulunduğu anlaşılmaktadır. Ancak, ülkenin içerisinde bulunduğu baskı ve gerilim ortamı devam ederken, bu durum onların ayrılmak istemediği veya ayrılmak için girişimde bulunmayacağı anlamına gelmemelidir. Çünkü çoğunluk bir an önce soruşturmasının tamamlanması ve yurtdışı çıkış yasaklarının kaldırılması sonrası bir çıkış yolu arama düşüncesi taşımaktadır. Bir

katılımcı ifadesi bu durumu açık bir şekilde beyan etmektedir: *“Hakkımda var olan soruşturma 2 yıldır sonuçlanmadığı için herhangi bir girişimde bulunmadım. Ancak soruşturmada takipsizlik aldığım zaman ülkeyi terk etmeyi düşünüyorum. Şimdi gidersem kaçtı derler.”*

A40.3- Mağdurlar Türkiye'den Ayrılıp Yurtdışın Çıkış için Herhangi Bir Girişimde Bulunma Durumları veya Girişimde Bulunmama Sebepleri

- ❖ *“28 yaşına kadar hayalim bu ülke için şehit olmaktı. Şimdi ise başka bir ülkede adaletin olduğu topraklarda ölmek istiyorum. Bir girişimde bulunmadım, kaçmanın çözüm olmadığını düşünüyorum. Bir gün bana yapılanların haksızlık olduğu ortaya çıkacak ve aklanacağım işte o zaman bavulumu alıp gideceğim.”*
- ❖ *“Ayrılmak için uygun ortam ve şartların oluşmasını bekliyorum.”*
- ❖ *“5000 avro para borçlanıp, insan kaçakçılara verip, binlerce insanın öldüğü yollardan geçip kaçtım. İltica etmiş değilim. Kısa bir süre sonra da burs buldum, üniversitede araştırmacı konumu buldum. Geçici de olsa.”*
- ❖ *“Böyle bir girişimde bulunmadım zaten hakkımda yurt dışına çıkış yasağı var. Ancak imkânım olsa bir dakika bile durmam artık bu ülkede yaşamak istemiyorum bu ülkeye olan inancım ve bağım kalmadı.”*
- ❖ *“ABD'nin Green Card çekilişinde eşim seçildi. Pasaport alamadığımız için çıkamadık.”*
- ❖ *“Ayrılmak veya iltica etmek için hiçbir girişimde bulunmadım. Düşünmüyorum da. Çünkü çok azıcıkta olsa suçsuzluğum anlaşılacaktır.”*
- ❖ *“Çocuğuma pasaport alamıyorum.”*

- ❖ *“Pasaport yenilemesine başvurduğum. Ancak yurtdışı yasağım olduğunu öğrenince vazgeçtim.”*
- ❖ *“Dil sorunu ve maddi sıkıntılar nedeniyle ayrılma girişimim olmadı.”*
- ❖ *“Baş vurmam çünkü yurtdışı yasağım var.”*
- ❖ *“Başka ülkelere gittim Türk konsolosluktan herhangi bir belge alamadığım için iltica ya da oturma başvurusu gibi bir şansım olmadı.”*
- ❖ *“Başvuramadım çünkü yurt dışı yasağımız var. Ya botlarda sandallarda boğulacaktık ya da sürünecektik. Sürünmeyi tercih ettik.”*
- ❖ *“Ben risk altındaki akademisyenler bursu için başvurduğum. Bir sene bekleyeceklerini söylediler. Yurtdışındaki hocalarım bu konuda çok destek oluyor. Tek sorun pasaport.”*
- ❖ *“Ben USA vatandaşıyım buna rağmen çıkışıma müsaade edilmiyor hakkımda suçlama da yok.”*
- ❖ *“Benim yurtdışına çıkış yasağım vardı, eşim ve 2 çocuğumla kaçak yollarla çıkmak istedik fakat ihbar üzerine yakalandık. Şu an eşim tutuklu.”*
- ❖ *“Pasaport yasağı olduğundan bir girişimde bulunamadım.”*
- ❖ *“Bir kez insan kaçakçılığı yapanlar ile görüştim fakat şartların çocuklarımla çıkmak için çok ağır olduğunu düşündüğüm için vazgeçtim.”*
- ❖ *“Bir gün adaletin yerini bulacağından adım gibi eminim o yüzden bu tür bir girişim hiç düşünmedim.”*
- ❖ *“Böyle bir girişimde bulunmadım ama bana nefes alma imkânı vermiyorlar.”*
- ❖ *“Bulunamıyoruz çünkü çıkış yasak.”*
- ❖ *“Bulunmadım çünkü çıkış yasağı devam ediyor. Pasaportum iptal edildi.”*
- ❖ *“Çevremde eşimin yurtdışında olduğu bilindiğinden sanırım birçok insan kaçakçısından teklif aldım. Fakat bir suçum olmadığını düşünüp hâlâ resmi olarak pasaportumu alma derdindeyim.”*
- ❖ *“Çıkış yasağı var, suçlu gibi kaçmayacağım suçsuzum.”*
- ❖ *“Çıkmak için uğraştım ama param olmadığı için çıkamadım.”*
- ❖ *“Dağlardan atla kaçmak zorunda kaldım. Sınırı geçtikten sonra attan düşmek suretiyle beyin kanaması geçirdim. Allah bir can daha bağışladı. Ölmedim. Bir hafta yoğun bakımda kaldım. Ama maalesef kalıcı rahatsızlık kaldı. Psikiyatrik ve nörolojik. Şimdi günde iki ilaç alıyorum. Bu mevcut sağlık durumu ile ileride mesleğimi (Avukatlık) idame ettirmem çok güç. Kaldığım ülkeden de tedavi ve güvenlik sıkıntısı olduğu için Bir Avrupa ülkesine iltica ettim. İlticam kabul edildi. Asgari sağlık güvenlik ve maddi unsurlarına kavuştum. Şimdi burada hayata tutunmaya çalışıyor Anadolu’ma adaletin gelmesini bekliyorum.”*
- ❖ *“Başvurmadım pasaportum yok ve olsa da çıkış yasağı var.”*

- ❖ *“Çok sıkıntılı günlerdi Meriç'ten geçerek Yunan'a geldim tek başımaydım, yapayalnızdım, dil bilemiyordum ne yapacağımı şaşırıştım. Atina'ya oradan da Norveç'e geldim. Çamurlara bata çıka boğulma tehlikesi geçire geçire zor bir süreçten geçtim. Yaşadıklarımı polise anlatınca kolaylık sağladılar Türkiye'de yaşanan hukuksuzluklardan haberlerinin olduğunu ve bana yardımcı olacaklarını söylediler. Bir buçuk yıl kamplarda kaldım ailem çok zor durumdaydı burada bana verdikleri parayı biriktirip onlara gönderiyordum bende yarı aç yaşadım. Aylarca yırtık söküük kıyafet giydim. Marketlerden günü geçmiş yiyecekleri topladım. Bir buçuk yıl sonra geçici oturma aldım. Eş birleşimine başvurdum eşimin pasaportu iptal olduğu için konsoloslukta işleri olmadı eşim korkusundan dışarı çıkamıyordu. İki yılın sonunda borçla onları da sınırdan geçirmek zorunda kaldım. Ayrılık psikolojisi ile sürekli kavga ediyorduk benimle telefonda bile konuşmaya korkuyordu. “Beni de alırlar sen gittin seni bulamazlarsa beni alırlar” diyordu. Medyada duyduğu haberler, tecavüz, taciz olaylarından çok korkuyordu. “Çocuklarıma kim bakar” diyordu. Bu yüzden konsoloslukta bile gidemedi. En sonunda çıkmaya karar verdi. Yine zor günler geçiriyoruz ama elhamdülillah çocuklarım o ortamdan kurtuldu.”*
- ❖ *“Dünyada itibar görecektir birkaç yazılım projem var. Şirketlere sunuyorum. Muhatap bulunca taşınacağım.”*
- ❖ *“Düşündüm ancak kaçak yoldan çıkmaya cesaret edemedim. Çoluk çocuk var neticede. KHK'ye rağmen pasaport temini için eski bir MV dahil görüşmem oldu. Ancak eski dostlar da satmış bizleri...”*
- ❖ *“Düşündüm cesaret edemedim. Maddi imkânım olmadığı için bir şey yapamadım.”*
- ❖ *“Düşündüm kaçmayı yapamadım ailemi ve iki çocuğumu bırakamadım.”*
- ❖ *“En azından değişiklik olması için umreye gitmek istedim. Takipsizlik almış olmama rağmen, pasaportumda İçişleri Bakanlığının koymuş olduğu şerh olması sebebiyle, yurt dışına çıkamıyorum.”*
- ❖ *“Eşim tutuklu pasaportlara el konulmuş durumda. Şu durumda hiçbir yere gidemem. Eşimin bizim desteğimize ihtiyacı var. Hiç denemedim. Eşim çıksa yurt dışında adil bir ülkede yaşamak isterdim.”*
- ❖ *“Eşim ve çocuklarımdan dolayı herhangi bir girişimde bulunmadım.”*
- ❖ *“Eşim ve çocuklarımla önden Avrupa'ya gönderdim, yaklaşık 1 yıl ayrı kaldık. Bu süreçte Bulgaristan, Sırbistan ve Bosna'da bekledim. Sırbistan'da AB vizesi alabilmek için 6 ay kendime şirket kurup oturma aldım ve konsoloslukta ikna etmeyi başarıp ailemin yanına çıkabildim. Oturumum henüz onaylandı hayatımdan 2 koca boş sene geçip gitti.”*
- ❖ *“Fiili olarak çıkma girişimim olmadı henüz. Ama zemin yoklamalarım oldu.”*
- ❖ *“Girişimde bulundum ancak pasaport tahdidi nedeniyle çıkamadım.”*
- ❖ *“Girişimde bulunmadım ama fırsat verilirse çocukların geleceği için ikinci ölüm yolculuğunu denerim.”*
- ❖ *“Girişimde bulunmadım, bunun riskli ve tehlikeli olduğunu sonrasının çok daha zor olduğunu düşünüyorum.”*

- ❖ *“Girişimim devam etmekte, fakat hiçbir şey eskisi kadar kolay değil. Çıkışlar artık zor.”*
- ❖ *“Girişimim olmadı çünkü pasaportumuz iptal edildi.”*
- ❖ *“Gitmek istedim ama şu an biraz daha bekleyeceğim.”*
- ❖ *“Gittiğim ülkede çok duyarlı karşılandım. Ama geçiş çok zordu. İltica ederken kendimden nefret ettim ama mecburdum.”*
- ❖ *“Göç ettiğim ülkede henüz iltica etmedim.”*
- ❖ *“Green Card ve Kanada vatandaşlığına başvurduğum.”*
- ❖ *“Gürcistan’a gününbirlik geziye gitmek istemiştim. Sonra sınırda oluşabilecek bir kanaatle yurtdışına kaçtığımdan şüphelenirler diye gezi fikrinden vazgeçtim. Kendi ülkemde hain damgası yedikten sonra, başka ülkede yaşamak bana hiç zor gelmez. Oralarda hainlikle itham edilsem hiç zoruma gitmez artık. Öyle ya “Türk’üm, vatanım farklı diye bunu reva gördüler derim”. Beni haksızlığa uğramamdan ötürü sahiplenecek başka bir devlette yaşamak isterdim, böyle yapanlar utansın!”*
- ❖ *“Hâkimin bizzat üzerimdeki tüm tedbirleri (yurtdışına çıkış yasağı vardı bildiğim kadarıyla) kaldırmasına rağmen halen daha pasaport çıkartıp çıkartamayacağımdan, çıkartsam bile yurtdışına çıkabileceğimden emin değilim, bu insanlara GÜ-VEN-Mİ-YO-RUM!!!”*
- ❖ *“Hakkımda hiçbir idari ve adli bir soruşturma veya yargılama olmamasına rağmen pasaportum elkonuldu ve geri verilmiyor.”*
- ❖ *“Havaalanında pasaportuma zayi pasaport denilerek el konuldu.”*
- ❖ *“Hayır bulunmadım ama araştırma yapıyorum.”*
- ❖ *“Henüz çıkamadım ama vazgeçmedim.”*
- ❖ *“Her şeyi hazırladım kaçak yollarla gidip iltica talebinde bulunacaktım, yârimin gözyaşları engel oldu.”*
- ❖ *“İade olmadan gitmeyeceğim.”*
- ❖ *“İhraçtan dolayı pasaport yok! Dolayısıyla yurtdışı da yok!”*
- ❖ *“İki defa ölümden döndük. İltica ettim ve kabul edildi.”*
- ❖ *“İlk başta vize almakta sıkıntı çektim yurt dışında iş aramaya gitmek için. Sonra eğitimi yüksek olanlara özel bir programdan yararlanıp çıktım.”*
- ❖ *“İlk olarak hakkımda herhangi bir husus bulunmaz iken Atatürk havalimanında, geçerli olan pasaportumla yurtdışına çıkmayı denedim. Ancak pasaportumun iptal edildiğini söylediler. İhraç olduktan sonra ise yasadışı yollardan Yunanistan’a geçme girişimim oldu. Ancak daha su üzerindeyken Yunan makamları tarafından yakalanarak Türk makamlarına teslim edildik. Teslim işlemi sonrası hakkımda gözaltı/tutuklama/yargılama işlemleri başladı.”*

- ❖ *“İlk yurtdışına çıkış girişimimde tüm ailemle gözaltına alınıp serbest bırakıldım. Ve çıkamadım. Yasal olmayan yollardan hayati tehlikeli bir metotla, karımla yurtdışına çıktım. Şimdi mülteciyim. İnsan kendini çok aşağılanmış hissediyor. Burada tüm ailemizle adeta hayata yeniden başlıyoruz. Hayatımız hâlâ belirsizliklerle dolu.”*
- ❖ *“İltica başvurusu yapmadım zira pozisyonum yurtdışında kendi statümü koruma imkânı verdi. Ancak iltica başvurusu yapan birçok yakınım arkadaşımın durumunu izledim. Onlarca örneği gördüm.”*
- ❖ *“İltica etme yollarını aradım ama yasal yollar ile yurt dışına çıkamayacağımı öğrendim. Kanun zoru ile tutuluyorum burada. Pasaportumdaki tahdit kalkar kalmaz Türkiye'yi terk edeceğim.”*
- ❖ *“İltica etmedim. Ama yurt dışında oturma aldım.”*
- ❖ *“İltica ettim. İnsan gibi muamele gördüm görmeye devam ediyorum.”*
- ❖ *“İltica ettiğimiz yerde insan muamelesi gördük. Hukuk ve adaletin hâlâ varlığını hissettik.”*
- ❖ *“Kaçak yollardan bir girişimde asla bulunmadım bulunmam sadece valiliğe gidip yurt dışı çıkış yasağım olup olmadığını öğrendim. 2 yıldır hakkımda hiçbir işlem yapılmadığı halde hakkımda yurtdışı çıkış yasağı varmış. Ülkemden asla kaçak yollarla ayrılmak istemem çünkü ben bir suç işlemedim.”*
- ❖ *“Kaçak yollarla denedik maddi sıkıntılardan gidemedik.”*
- ❖ *“Kendi canımızı ve çocuklarımızın canını tehlikeye atarak, Türkiye’de her gün yaşadığımız ve yaşayacağımız sorunları aşabilmek umudıyla, ömrüm boyunca çok uzak olduğumuz insan kaçakçılarıyla anlaşarak büyük meblağlar ödeyerek insanlık dışı bir şekilde Türkiye’den çıkmayı başarabildik. Türkiye’den çıktıktan sonra vardığımız sahilde ıslandık sonrasında engelli çocuğum sırtımda 8 saat yürümek zorunda kaldık. TR den çıktıktan sonra insan gibi muamele görmeye başladık diyebilirim. İltica ettiğimiz ülkede kabul aldık. Ben ve eşim dil kursuna çocuklarım ise okula gidiyor.”*
- ❖ *“Keşke gidebilseydim, ama pasaport tahdidi dolayısıyla hiçbir yere gidemedim. OHAL sonrası tahdit sormaya gittiğimizde ilçe nüfus müdürlüğüne, eşimin tahdidinin kalkmadığını ama benimkinin kalktığını öğrendik. Sonra ben de KHK’liyim ama nasıl olur deyince biz, yanlışlık olmalı deyip hemen T.C.mi aldılar, çok aşırı kibar (!) davrandılar. Oradaki polis hanımlara bize bir pislik muamelesi yapmaları dolayısıyla bir taç takarlar sanıyorum...”*
- ❖ *“Korka korka binbir endişeyle çıktım. Ailem benden on beş gün sonra çıktı. O gün daha çok endişelendim.”*
- ❖ *“Meriç üzerinden Yunanistan’a geçtim. Orada bir süre yaşadktan sonra Almanya’ya gelip iltica ettim. Alman görevli ve yetkili mercilerden insani muamele gördüm. Aynı şekilde Yunanistan’da kaçak geldiğim için göz altına alındığımda da polisler çok sıcak kanlı ve insani davrandı. Kendi ülkemde görmediğim insani muameleyi burada gördüm. Bu ise ülkemden devletimden kendi insanımdan daha fazla nefret etmeme sebep oldu. Bir daha ülkeye geri dönmeyi düşünmüyorum. Şartlar ne olursa olsun. Yarın devlet hakkımdaki bütün suçlamaları kaldırırsa göreve geri iade etse ve tüm haklarımı verse yine de ülkeye dönmeyi düşünmem.”*

- ❖ *“Maddi imkânım olsaydı düşünürdüm.”*
- ❖ *“Maalesef pasaport alamıyorum.”*
- ❖ *“Meriç engel.”*
- ❖ *“Meriç’i geçtim. Şu an Prof. vizem var.”*
- ❖ *“Meriç’te ölüm tehlikesi atlattım.”*
- ❖ *“Nasıl yapabilirimi araştırdım.”*
- ❖ *“Normal yolla yurtdışına çıktım. Yurtdışındayken pasaportuma konsolosluk tarafından el kondu ve bir belge de verilmedi. İstedğim zaman Türkiye ye dönmek için verilebileceği söylendi. Çalıştığım hastaneye konsolosluk tarafından baskı yapılarak işimden olmama neden olduğu. Bulduğum ülke iltica kabul eden bir ülke değil.”*
- ❖ *“Öğrenci vizesiyle Amerika’ya göç ettim. Ancak hiçbir gerekçe gösterilmeden ve bize bilgi de verilmeden iki yıldan fazladır eşime pasaport verilmiyor.”*
- ❖ *“OHAL bitmesine rağmen pasaport alamadım.”*
- ❖ *“Ölebilirdik. Çaremiz kalmadığı için olumu göze alarak yola çıktık.”*
- ❖ *“Pasaport vermiyorlar bana.”*
- ❖ *“Ölümlerle burun buruna geldim. Yolda en iyi arkadaşını kaybettim.”*
- ❖ *“Param olsa bir dakika durmazdım.”*
- ❖ *“Pasaport alamama durumuyla karşılaştım. Takipsizlik almama rağmen.”*
- ❖ *“Pasaport alma imkânı ve maddi imkânlarım olmadığından dolayı böyle bir girişimde bulunmadım.”*
- ❖ *“Pasaport almak için nüfus idaresine gittik. Yurt dışı yasağımız olduğu için pasaport veremeyeceklerini söylediler. Hatta OHAL sürecinde ihraç olanların beraat etmiş olsalar bile pasaport alamayacağını söyleyerek bizi geri çevirdiler.”*
- ❖ *“Pasaport almak istedim üç defa alamadım tahdit var kalkmadı kaçak yollardan gitmek istedim ölen çocukları görünce isteğim kırıldı mecbur kalırsam kaçmak istiyorum çocuklarım küçük 3 ve 6 yaşındalar onun için cesaret edemiyorum.”*
- ❖ *“Pasaport almaya gittim kimse belge bile vermek istemiyor. Pasaport alamazsın bir yere de gidemezsin deniliyor. Bugün başıma gelen olayda pasaport için dava açmak için gittiğimde “Adli yardım talebinde niye bulundun sizlere adli yardım verilmiyor” dendi ve hemen 5 dk. da reddedildi. Yuh dedim insan bu kadar mı topluca cezalandırır. Belki benim durum farklı hiç dinlenmiyor.”*
- ❖ *“Pasaport iptal edildiği için illegal çıkış yapmak, yakalanma korkusu, donma tehlikesi geçirme, iltica başvurumuzun kabul edilip edilmeyeceği korkusu girişimde bulunmama engel oldu.”*

- ❖ *“Pasaport verilmedi. Boğulmayı göze alarak kaçak yollarla Yunanistan’a iltica ettim.”*
- ❖ *“Pasaport vermedikleri için diğer işlemleri yapamıyorum yoksa 1 saniye bile burada durmak istemiyorum. Başka bir ülkede yaşayıp orada ölüp orada gömülmek istiyorum.”*
- ❖ *“Pasaport yok. 2 küçük kızım var. Üstelik para da yok. Yurtdışı riskine giremedim.”*
- ❖ *“Pasaportumuza ailece tahdit var... yurtdışına çıkmamıza izin verilmiyor.”*
- ❖ *“Pasaportumuzun verilmemesi nedeniyle. Bu ülkeye mecburi hapsedilmiş gibi hissediyorum.”*
- ❖ *“Passport tahdidi olduğu için başka bir yol denemedim.”*
- ❖ *“Rahatça gidebilecek durumdayım. Daha önce 10 yıl yurtdışında çalıştım ve dil sorunum yok. Ama kaçmak istemiyorum. Pasaportumu aldığımda yasal yoldan hemen gideceğim.”*
- ❖ *“Resmi yollardan gitmek için bekledim. Beraat aldım ve yurtdışı yasağım kaldırılmasına rağmen pasaport almam engellendi. Pasaport alabilse idim yurtdışında yaşıyor olacaktım şu anda.”*
- ❖ *“Şu an yurt dışındayım. Dünyanın en başarılı üniversitelerinden birinde (ilk 50’de) alanımda ders veriyorum. Çalışma vizemi aldım. İltica başvurusu yapmadım. Ama pasaportum iptal olduğu için şu an buradan ayrılamıyorum. Ülkemde bana yapılanları insanlara anlatıyorum. Ülkemi seviyorum ama bize bunları yapanları lanetliyorum.”*
- ❖ *“Şu an yurt dışındayım iltica süreci devam ediyor süreçte herhangi bir sıkıntı yaşamıyorum ama Türkiye’den illegal çıkarken büyük sorun yaşadım botumuz battı 2 çocuğum eşim ve ben ölümden döndük.”*
- ❖ *“Süreçten etkilenmemeleri için eşimi ve çocuklarımı göndermek istedim (Eylül 2016), fakat; hukuksuz bir biçimde çıkışlarına izin verilmedi.”*
- ❖ *“Türkiye dışına çıktıktan sonra neden suçlandığımızı sorduklarında verdiğimiz cevaplara şaşırıyorlar. Sendika, banka, çocukların okulu, Kimse Yok mu derneğine bağış.”*
- ❖ *“Ülkeyi illegal olarak terk etmek zorunda kaldım. Ciddi hayati riskleri olan sıkıntılı bir yolculukla vatanımdan belki de bir daha dönmek üzere ayrıldım. Şimdi bir ülkede iltica başvurumun kabul edilmesi için beklemekteyim.”*
- ❖ *“Uzun ve yıpratıcı iltica süreçleri yaşadım. 1 yıldır ailemden ayrırım. Ailem farklı ülkede yalnız, ben ise farklı bir ülkede yalnızım.”*
- ❖ *“Yunanistan üzerinden Avrupa’ya giriş yaptım iki çocuğumla beraber. Yunan polisinden insanca muamele gördük. Yürüyüş, gece sineklerin saldırısı, kızımın için için ağlaması beni çok yaraladı ama kurtulmuştuk artık. Nefes aldığımı hissediyordum.4 gün çok zordu birçok insan tanıdım OHAL mağduru hepsinin hikayesi ayrıydı. Hapis yatıp işkence gördükten sonra hastalanıp çıkan eşini kaybeden daha niceleri hepsinde bir huzur var. Aynı şeyi söylüyorlar, “nefes alıyoruz”. Sonra eşimin yanına geldik Burada da çok iyi davrandılar hep merhaba diyorlar gülümsüyorlar ama acı bitiyor mu burada da... Şimdi ülkeme üzülüyorum ağlıyorum Allah’ım bitir bu zulmü diyorum yine kalbim rahat değil ama çocuklarım kurtuldu.”*

- ❖ *“Yasal yollardan çıkmak istedim pasaport vermiyorlarmış oysa yasal bir engel de yoktu ve inşaat işçisi olarak çalışmaya ekme parası kazanmaya gidecektim.”*
- ❖ *“Verilen cezanın bitmesinden sonra Allah nasip ederse gitmek istiyorum. İkinci dil öğreniyorum.”*
- ❖ *“Yunanistan'a kaçak yollarla geçiş yaptık. Çok şükür rabbime. Polisi de BM görevlileri de oldukça samimiydiler. 4 gün gözaltı, 3 gün kamp ve sonra salıverildik.”*
- ❖ *“Yurt dışı çıkış yasağı var zaten. İstinaf mahkemesi kaldırdı güya ama resmiyette nasıl bilmiyorum zaten eşimin de cezası var Yargıtay aşamasında.”*
- ❖ *“Yurt Dışı Çıkış yasağım var. Hayatımda hukukun dışına çıkmadım. Yine öyle yapacağım. Ancak devlet bir gün müsaade ederse burada bir dakika daha yaşamak istemiyorum. Hele hele bu ülkeye bir akademisyen olarak hizmet etmek benim için ayrı bir üzüntü kaynağı olacaktır. Elbet bir gün bu ülkeden gitmek için devlet beni serbest bırakacak. Ya ceza almadan ya da verilen bütün cezayı çektikten sonra bu yurt dışı yasağım kalkacak. O zaman bir daha arkama bile bakarsam namerdim.”*
- ❖ *“Yurt dışı yasağı nedeniyle bir girişimde bulunmadım. Yasağın kalktığı gün, pasaportumu alıp gideceğim.”*
- ❖ *“Yurt dışı yasağı var olmasa bir dakika durmam.”*
- ❖ *“Yurt dışı yasağın var. Ama bu ülkede yaşamak istemiyorum artık.”*
- ❖ *“Yurt dışına çıkış yasağı var ve yargılamam devam ediyor. Ben masumum ve temize çıkmadan da bir yere gitmem.”*
- ❖ *“Yurt dışından geri dönmedim. Türkiye ye hukuk gelene kadar da dönmeyi düşünmüyorum.”*
- ❖ *“Yurt dışındayım. Atıldığımda yüksek lisans öğrencisiydim, şimdi doktora. Pasaportum iptal edilir, eğitimime devam edememe endişesiyle Türkiye'ye hiç gelemedim. MEB müsteşarı toplantıda atılan öğrencilerle ilgili bir planları olduğunu belirtmiş. Bursu devam eden arkadaşım bana aktardı. Türkiye'ye gitmememi tavsiye etti.”*
- ❖ *“Bir ülkeye iltica ettim. Burada devlet bize çok iyi davranıyor. Bizim kötü insanlar olmadığımızı biliyorlar. Kucaklarını sonuna kadar açıyorlar. Bize yıllarca düşman olarak gösterilen Yunanistan gibi bir ülkenin bile ne kadar insaflı, hümanist olduğunu gördük.”*
- ❖ *“Yurtdışında iş buldum ve pasaportlarımızın kapalı olması sebebiyle yurtdışına çıkamıyoruz.”*
- ❖ *“Yurtdışı yasağın var. O kalkana kadar adaletle mücadele etmeyi yeğlerim.”*
- ❖ *“Yurtdışına çıkış yasağım olduğundan ve pasaportuma da el konulduğundan. Yasadışı yollarla da gitmek istemediğimden öyle bir teşebbüsüm olmadı.”*

A40.4- Tek Başlarınıza veya Aileleriyle Birlikte Türkiye'den Ayrılma Girişiminde Bulunan Mağdurlar; Yakalanma, Hapis, Kaza, Ölüm Gibi Riskleri Neden Göze Aldılar?

- ❖ “11,5 ay tutuklu kalıp tahliye olduğumda hayata dair ümitlerim ve planlarım vardı. Ancak tahliye olduktan 4 gün sonra kayınpederime ziyaret için gittiğimde tekrar gözaltına alındım ve 1 yıl önce yaşadığım süreci tekrar yaşadım. Sosyal medyada 2. kez tutuklanan insanları da duyduğum için bu ülkede bize huzur olmadığı kanaati pekişti. Her kapı çaldığında, apartmanın önüne her araç geldiğinde büyük tedirginlik yaşıyorduk. Ayrıca eşim hakkında da bir soruşturma yürütülüyordu. Ülkemde kalıp her gün korku ve sıkıntı içerisinde yaşamaktansa, bir gece daha büyük bir risk alarak sonrasında ömrümüzün sonuna kadar rahat yaşayabileceğiniz düşüncesi bize bu kararı aldırdı.”
- ❖ “2 yıl geçmesine rağmen hiçbir işlem yapılmadı. Ama bu yapılmayacak anlamına gelmez. Benimle aynı kriterleri olanlar 6 yıl ceza alıyorlar. Karım benden daha fazla ceza alabilir diye çıktık (dernek kurmuşlar). Ayrıca çocuklar da devletin gözünde suçlu.”
- ❖ “Adaletin olduğu bir yere gitmek istedim.”
- ❖ “Adaletsizlik zorbalık çok zoruma gitti. Sekiz yıl din kültürü anlattım öğrencilerime evlatlarımı ihmal ettim, eşimi ihmal ettim, nesil kurtulsun, doğru dini öğrensinler dedim. Aileleri ile ilgilendim. O yüzden yaşadıklarım çok zoruma gitti. Beş parasız kaldık. İşkence haberleri Gökhan Açikkollu cinayeti korkutmuştu beni. O yüzden tek çare çıkmaktı.”
- ❖ “Ailecek göç ettik. Çünkü hukuksuzluk vardı En büyük nimet özgürlük için yurt dışına çıkmaya karar verdik.”
- ❖ “Ailemle birlikte insanca yaşayabilmek ve çocuklarımla iyi bir eğitim alması için.”
- ❖ “Arkanızda ümitsizlik var, önünüzde ise en azından ümidin ufak parıltıları.”
- ❖ “Artık bunca zulümden sonra. Bu ülkede yaşamak istemiyordum.”
- ❖ “Artık son çarem başka umudum yoktu.”
- ❖ “Başka çaremiz yoktu.”
- ❖ “Havasızlıktan, ümitsizlikten, kendi kardeşlerince boğulmaktan bir umuda, bir kurtuluşa doğru yola çıkmak daha iyidir. Hiç olmazsa zerre kadar bir umut var. Burada o zerre de yok. İnsan her zaman suçlu olduğu için kaçmaz. Bazen suçlanmamak için kaçarsın, umutsuzluğun girdabından umudun köpürdüğü Meriç'in sularına, Ege'nin dalgalarına sığınırsın.”
- ❖ “Ben kendimi güvende hissedeceğim bir yerde yaşamak istiyorum. Haksız yere evimin basılmayacağı, malıma mülküme el konulmayacağı, kızımın eğitimi için kaygılanmayacağım bir yere. Ben ABD de 7 yıl yaşadım eğitimimi orada aldım. Bu bir seçenek benim için.”
- ❖ “Çocuklarımla için daha iyi bir gelecek adına.”

- ❖ *“Bir insana kafir demekle hain veya terörist deme arasında bir fark yoktur. Söz gelimi vefat eden bazı kimselere dini merasim yaptırılmadı-yapılamadı, cenaze arabası verilmedi vs. Ama şunu çokları bilmez: Bir insana kafir demekle (ben bu noktada terörist denilmesini kafir ithamına eşdeğer sayıyorum) şunlar söylenmektedir: Sen kafirsin; sana selam verilmez, selamın alınmaz, evli isen eşin boş olur, öldüğünde cenaze namazın kılınmaz, Müslüman mezarlığına defnedilemezsin ve yakınlarınla aranızdaki miras hukuku düşer. Belki daha farklı şeyler. Bir insana terörist ithamında bulunmanın ne anlama geldiğini bu ülkede yaşayanlar bilemiyor. Aslında bu itham Allah korusun bu sözü inanarak-bilerek söyleyenlere lanet olarak dönebilir. Siz bu gibi insanların arasında yaşamak ister misiniz? Çoğu insan yurtdışı olmasa da o ana kadar yaşadığı bölgeden göç etmektedir. Sizce sebep ne olabilir?”*
- ❖ *“Bir yolculuk yapamadım ama ülkemden o kadar nefret eder duruma geldim ki gittiğim yerlerde işkence dahi görsem umursamayacaktım sadece gitmek istiyorum.”*
- ❖ *“Birinde çoluk çocuğunuzun yüzüne karşı küfür edile edile işsiz ve her an işkence riski ile yaşayacaksınız, ya da diğeri. Onurlu yaşadık, hiçbir suçumuz yok, onurlu ve özgür bir hayat peşinde yola çıktık.”*
- ❖ *“Bulduğunuz yerde güvende olduğunuzu hissetmediğiniz anda mecburen her türlü riski göze alıyorsunuz. Ancak, bu yolcular esnasında kayıplar yaşayanlar için çok üzüliyorum.”*
- ❖ *“Burada şu anda yaşadıklarımız her gün ölüm sayılır. İnsanların mağdurların tümü bu yaşananlardan kurtulmak istiyor. Başına ne geleceği umurunda değil.”*
- ❖ *“Burada yaşama, çalışma, mutlu olma imkânı kalmadı. Öz akrabalarımız bile bize terörist diyor.”*
- ❖ *“Burada yaşama, nefes alma durumumuz kalmadı.”*
- ❖ *“Çünkü buradan hiçbir ümidim kalmadı.”*
- ❖ *“Çünkü devlet ülkede bize yaşam hakkı tanımıyor.”*
- ❖ *“Çünkü geride açık bariz kati bir tutuklanma işkence görme ve adil yargılanmama riski vardı. Zaten Avrupa bunu gördüğü için Cenevre sözleşmesine göre ilticamı kabul etti.”*
- ❖ *“Çünkü ne adalete ne bu ülkeye ne de millete güvenemiyorum.”*
- ❖ *“Çünkü tiksiniyorum bu ülkede adalet cümlesi bile tiksindiriyor beni attığım her adım bana zulüm geliyor.”*
- ❖ *“Çünkü ülkede kalırsam tutuklanacaktım. Geleceğimi, işimi elimden aldıkları gibi özgürlüğümü de elimden alacaklardı.”*
- ❖ *“Çünkü ülkede nefes alamaz hale geldik. Sosyal baskı kamu kurumlarında 2. sınıf vatandaş muamelesi görme kimi yerlerde "Aranıyor musunuz? Bir bakmam lazım" muamelesi.”*
- ❖ *“Doğduğum, yaşadığım, çalıştığım ve doydüğüm ülkeden; yaşayamadığım, çalışamadığım ve doyamadığımdan ötürü gitmek istedim. Geleceğe yönelik olarak ise karamsar olarak bakıyorum. Çünkü yaşanan tüm bu olaylar beni bu şekilde düşünmeye sevk ediyor.”*

- ❖ *“Devlet bilerek ve isteyerek bize kötülük yapıyor. Bir haftada ihraç eden yargı, bizi iki yılda görevimize iade etmiyorsa bu kasıtlı bir girişimdir. Bu kör zihniyetle başa çıkamayız. Yanlış bir şekilde kurulmuş cumhuriyetin bir asırdır acısını yaşayanların evlatlarıyız. Her iktidar devleti ele geçirip zamanında kendi tabanına yapılan zulümlerin intikamını kendisi gibi düşünmeyenleri yok ederek alıyor. Devlet her vatandaşın devleti olmalı. Oysa biz vatandaşlar da bir asırdır Kemalist gericelerle radikal İslamcı gericiler arasında yok oluyoruz. Bu ülkede gelecek yok, umut yok. İktidar elden gitmesin diye halk bilerek cahil bırakılıyor. Bilimde ve felsefede sorgulayıcı eğitim bitirildi. Ülke giderek kötüleşecek. Gitmek gerekiyor.”*
- ❖ *“Ekmeksiz yaşıyor hürriyetsiz yaşanmıyor.”*
- ❖ *“Evlatlarım için çıktım. Benim bir soruşturmam yoktu ama evlatlarımın geleceği için çıkmam gerekiyordu. Seçimden sonra OHAL kalkar her şey bir nebze olsun düzelir dedim olmadı her şey eskisi gibi devam etti. Hatta daha kötü günler geldi bunca sıkıntıya bir de ekonomik sıkıntılar eklendi.”*
- ❖ *“Geleceğimiz olmayan, hukuk adalet olmayan yerde durmak istemedik. Çocuklarımıza daha iyi bir gelecek için terk ettik.”*
- ❖ *“Gözaltına alınma ardından işkence yapılma korkusu. Yıllarca hapis yatma. Kısacası hayatimin kararması.”*
- ❖ *“Güvende olma hissi...”*
- ❖ *“Hakkımda tutuklama kararı olduğu için geri dönmedim. Bulduğum ülkeyi de terk etmek zorunda kaldım.”*
- ❖ *“Haksızlık.”*
- ❖ *“Hapis ve hücrede tutulma riskine karşı yol risklerini göze almak zorunda kaldım.”*
- ❖ *“Hapis, işkence ve işkenceden ölmekten korktuğum için.”*
- ❖ *“Hapse girip işkenceye maruz kalmamak ve adaletin yok olması dışarı çıkmak zorunda bıraktı.”*
- ❖ *“Hayatımı ve geleceğimi güvende görmediğim için buna teşebbüs ettim.”*
- ❖ *“Her gün ölmektense bir kere ölmeyi tercih ettik.”*
- ❖ *“Her gün yakalanma ve haksız yere özgürlüğümünden alıkonulma tedirginliği, annemin babamın bana olacıklara karşı kaldıramama endişesi.”*
- ❖ *“Hukuk hukuk hukuk.”*
- ❖ *“Hürriyet için.”*
- ❖ *“Huzurlu ve güvenli bir hayat sahibi olabilmek.”*
- ❖ *“İnsan olmak ve insanlarla yaşamak isteği. Çocukların eğitimi.”*
- ❖ *“İşimi yapmak, mücadelemi sürdürmek beni yurt dışına itti.”*

- ❖ *“İtibar ve namuslu bir hayat önemlidir. Özgürlük ise her şeyden daha çok önemlidir. İtibarımı yeniden kazanmak ve namuslu hayatıma devam edebilmek için yurtdışına çıktım. Hayatını maddi olarak kazanmak için en yakın arkadaşına iftira etmek gibi bir namussuz hiç olmadık.”*
- ❖ *“Kendi ülkemde kendi insanlarım içinde insanca hayatıma devam etme fırsatım kalmamıştı. Markete bile güvenle gidemez olmuştum. Her an yakalanma korkusu ve böyle bir durum vaki olursa yaşanan hukuksuzluklar bu konudaki çaresizlik beni bitap düşürmüştü.”*
- ❖ *“Kendi ve özellikle çocuklarımın geleceği için zorunlu gördüm. Bu şartlarda çocuklarımın gerek maddi gerek ruhsal sağlıklı bir şekilde büyüyeceklerini düşünmüyorum.”*
- ❖ *“Öncelik aç kalmamak! Başkasına ya da aileye muhtaç olmamak adına yurtdışına giderdim. Kendi ülkemi çok seviyordum ve zerre ihanetin söz konusu bile olamayacağı biriyim ve buna rağmen terörist damgası yemek çok zor çok! Madem hükümet beni istemiyor, beni ailemden bile koparıyor bırakın sosyal çevreyi bıraksın gideyim! Kendileri de teröristten kurtulsun! Madem ben öyleysem neden ülkesinde terörist istiyor?”*
- ❖ *“Özgürlük için.”*
- ❖ *“Riskli yolculuk yapmadım ama her an yapabilirim. Çünkü Türkiye ile ilgili ümidim artık tükenme noktasına geldi. İki yıl geçmesine rağmen daha eşler üzerindeki pasaport tahditleri tamamen kaldırılmadı. Bir de benim aklanmam artık ne kadar sürer?”*
- ❖ *“Seviye olarak bırakın sıfıra düşmeyi, negatif değerlere çakıldım, bu riski göze alarak en azından sıfıra gelmeyi, sıfırdan her şeyi yeniden inşa etmek şart.”*
- ❖ *“Sosyal olarak zaten ölü sayılırdık. Bu noktadan sonra daha kötü ne olabilirdik.”*
- ❖ *“Sosyal, ailevi ve maddi çevrem tamamen bitmişti. Yakalansam 10 yıl ceza alacaktım. Bu süre zarfında aileme kim bakacaktı.”*
- ❖ *“Tekrar yakalanmamak ve tekrar o hapse dönmek için.”*
- ❖ *“Türkiye de kalmak ile riskli bir yolculuk arasında bir fark yok. Her iki durumda da yakalanma, gözaltı, hapis ve ölüm söz konusu. Ülke de kalsaydık bir gün bir şekilde gözaltına alınacak, belki hapis yatacak ve işkence görecektik.”*
- ❖ *“Türkiye ki o zulüm ve maddi ve manevi linç ortamından kaçmak için. Özgürlüğümü garantiye almak için. Çocuklarıma el konulmaması için. Ya da onlara acılar yaşatmamak için. Aç kalmamak için. Demokrasi, insan hakları ve adaletin olduğu bir ülkede yaşamak için...”*
- ❖ *Türkiye'de artık hak hukuk diye bir şey kalmadı. Özgürlük maalesef yok... Türkiye'de iş yok, özgürlük yok, hak yok, hukuk yok... Biz "ötekiler" Türkiye'de Suriyelilerden daha "mülteciyiz". Başka ülkede mülteci olmaktan niye korkayım ki şartları buradakinden iyi ilken...”*
- ❖ *“Türkiye'de ki şartlar bunu gerektiriyordu. 9 aylık bir bebek, 4 yaşında bir çocuğumuz ile kaçak yollarla sınırı geçtik.”*
- ❖ *“İnsanca ve özgürce yaşamak.”*

- ❖ *“Türkiye’de nefes alamıyorum.”*
- ❖ *“Türkiye’de ümit kalmadı cadı avı devam ediyor ve sanırım muhaliflere yaşam hakkı kalmadı.”*
- ❖ *“Türkiye’deki ortam en kötüsü olduğundan, intikam adaleti güdüldüğünden, hapiste ölmektense, yaşamak ve özgür olmak ihtimaline tutundum.”*
- ❖ *“Türkiye’de 5-10 yıl sürünmek istemedim.”*
- ❖ *“Türkiye’de kalsaydım psikolojik olarak buna daha fazla katlanamazdım. Biri kimliksiz, iki küçük çocuğumu, yaşanabilecek çok daha kötü şeylerden korumak istedim.”*
- ❖ *“Ülkede hukuk olmadığı için, suç olmayan faaliyetlerden dolayı karı koca hapiste olmamak için.”*
- ❖ *“Ülkeden ümidimin kalmaması. Bu topluma anlatacak öğretecek bir şeyin kalmayışı. Bazen hicret edip yeni temiz sinelere doğruları anlatmanın daha doğru olabileceğine inanmam.”*
- ❖ *“Ülkemde her gün öleceğime yola çıkar bir kere ölür veya kurtulurum diye düşündüm. Eğer orada kalsam birileri tarafından öldürülecek veya gördüğüm muamele dolayısıyla bir gün cinnet geçirip birilerine zarar verecektim.”*
- ❖ *“Ülkemde yaşam alanı bırakılmadı. Adalet, ahlak çöktü. Çocuklarımla Böyle bir ortamda yetişmesini istemedim.”*
- ❖ *“Ülkeme ve insanımıza olan kırgınlığım, yapılanlar karşısındaki duyarsızlıkları nedeniyle.”*
- ❖ *“Ülkemizde yaşayan ölümleriz çünkü. Memleketimizde yaşama hakkımız yok.”*
- ❖ *“Var olabilmek için, yaşam hakkı, sağlıklı, düşünen bir birey olmaya devam etmek için başka çare kalmadı. Sivil ölü haline getirilme politikasına maruz kalıyoruz.”*
- ❖ *“Ne yapacağım, burada yaşayan cenazeyim zaten.”*
- ❖ *“Yapmadım ama yapmak isterim. Bu ülkeden kaçmak istiyorum. Aslında ülkemden değil buradaki cahil insanlardan.”*
- ❖ *“Yaşamak için.”*
- ❖ *“Yaşamak için bu ülkeden ayrılmam gerek, iş bulamıyorum iş vermek isteyen korkuyor, bu ülkede açlığa mahkûm yaşıyorum.”*
- ❖ *“Yaşayabilmek ve Türkiye’de yaşanan zulümlerden kurtulmak için. Ailemin geçimini temin etmek için.”*
- ❖ *“Yeni bir başlangıç, iş bulma, normal bir hayat.”*
- ❖ *“Zorla kabul ettirilmeye çalışılan terörist ithamını kabul etmek zorunda kalkmaktan korktuğum için çıktım.”*
- ❖ *“Doğacak olan bebeğimizin hapisanede büyümemesi için.”*

A40.5- Yabancı Ülkede Bulunan Mağdurların, Ailelerinin ve Çocuklarının Yaşadıkları Sorunlar Hakkındaki Açıklamaları

- ❖ *“Adaptasyon, dil problemi, geçim sıkıntısı, işsizlik, sağlık güvencesi yokluğu, yalnızlık.”*
- ❖ *“Ailem üçüncü bir ülkede daha. Aile birleşim sürecini bekliyoruz. Ama eşim ve çocuklarımın psikolojik olarak iyi değiller tabii bir de geçim zorluğu.”*
- ❖ *“Avrupa'da o ülkenin dilini bilmeden özel sektörde iş bulmak epey zor. İltica girişiminde bulunmadığım için kalma sürem de kısıtlı.”*
- ❖ *“Başka mültecilerle sağlıksız ortamları paylaştım. Dil problemi devam ediyor. İletişim zorlukları var. Helal yiyecek bulma ve alıştığımız tatları yeme sıkıntısı oldu. Ama her şey çok güzel. Zulümden kurtuldum.”*
- ❖ *“Bekarım. İlk zamanlar ekonomik olarak çok zorlandım ama şimdi kendimi geçindirecek ve eğitim masraflarımı karşılayabilecek kadar para kazanıyorum. Mesleğim öğretmenlik ve bu işi yapıyorum ara sıra tercümanlıkta yapıyorum.”*
- ❖ *“Ben doktorum. Bir hastanede çalışıyordum fakat hastane Türkiye kökenli olduğu için hastane sahiplerine baskı yapılarak korkutuldu ve işimden oldum. Sonrasında pasaportum olmadığı için denklik için de başvuru yapamıyorum. Kaçak çalışmak durumundayım. Hastanelerde bunu kullanıp ücretlendirmede kısıntı yapıyorlar ki kabul etmeme rağmen yine de durumdan dolayı işe almakta çekiniyorlar. Halen de iş bulmuş değilim. Artık yavaştan maddi sıkıntılar da başlayacak gibi.”*
- ❖ *“Bulduğum ülkede burs buldum. Çocuğum ve eşim de benim gibi lisan öğreniyor. Burada devlet bunları da karşılıyor. Bir sorun yok.”*
- ❖ *“Bulduğum ülkede özgürüm birtakım sıkıntılar var fakat ülkemde yaşadığım sıkıntılar yanına sözü edilmez.”*
- ❖ *“Bulduğumuz devlet maddi olarak yardımcı oluyor. Ancak dil problemi yaşıyoruz. Çocuklar okula gidiyor ve arkadaşları yok. Yabancı bir ülkede dil bilmemek "okuryazar" olmamak.”*
- ❖ *“Bilmediğiniz bir ülkede, konuşmadan, sıfırlanmış bir şekilde yeniden hayata başlıyorsunuz.”*
- ❖ *“Burada hayata tutunmaya çalışıyoruz. Dil eğitimi alıyoruz. Çocuklarımız okula devam ediyor. Taksicilik ve yemek dağıtımı yaparak hayatımızı devam ettiriyoruz.”*
- ❖ *“Çocuklar ilk yıl dil problemlerinden okulda hiçbir şey öğrenemediler. Çok ağladılar dönmek istediler. İş kurmaya çalıştım ama ortam, mevzuat, dil vs. devam ettiremedim. Eşim 25 yıl okumuş bir akademisyen, mecbur ilk bulduğu işi kabul etti. Dil ve kültür farklı, uyum sağlamak zor.”*
- ❖ *“Çok sıkıntılar çektim. Maddi açıdan. Yasal prosedürler açısından. Çocuklarımın eğitimi açısından...”*
- ❖ *“Dil problemi yaşıyoruz bunun dışında bir sıkıntı yok çok şükür.”*

- ❖ *“Dil bilmemek ve belirli yaştan sonra öğrenmek zor. İşsizlik, uyum problemi, hasret çok zor.”*
- ❖ *“Dil problemi. Geleceği dair karanlık düşünceler. Çocuklarımın eğitimi. İş bulma. Oturum alma problemleri.”*
- ❖ *“Dil vb. sorunu yaşamadım zira meslektaşlarım destek oldu ve kendi dil eğitim birikimim var. Eğitim, uyum, yerleşme sorunu yaşamadım. Ancak bu birikimimi ülkem için kullanamıyor olmak acı veriyor.”*
- ❖ *“Dil ve ülkemizin durumunu anlatmak çok zordu. İnsanlar anlamıyordu.”*
- ❖ *“Dilim var, çocuklarım küçük. Sorun eşim oldu. Dili ve arkadaşı yok. Yalnızlıktan, olan bitenlerden çok etkilendi. Onu teselli etmek için çok çaba sarf ediyorum. Psikolojik problemleri baş göstermeye başladı. Hâlâ da devam ediyor.”*
- ❖ *“En büyük problem dil ve maddiyat. Geldiğimiz ülkelerde çoğu zaman ailelerimizden bile daha iyi muamele gördük.”*
- ❖ *“En büyük sorun iş bulmak. İş bulursanız gerisi kolay.”*
- ❖ *“Eşim ve ailem AB vatandaşı oldukları için çok sıkıntı çekmedik entegrasyon konusunda. Benim oturum onaylana kadar 2 sene geçti. Bu süreçte sürekli farklı ülkelerde olduğum için iş bulamadım geçimimizi geçmişten kalan birikimleri yiyerek geçirdik. Psikolojik sorunları aşip işime odaklanmaya çalışıyorum.”*
- ❖ *“Norveç hükümeti çok insani, her şeyimizi karşılıyorlar.”*
- ❖ *“Eşimin yurtdışı vatandaşlığı olduğu için oturum aldım. Bu süreçte tüm maddi birikimimiz bitti. Eşim çok ciddi psikolojik sorunlar yaşadı. Ben 2 yıldır işsizim. Buradaki Türkler de Türkiye’dekilerden beter olduğu için cuma namazına dahi gidemiyorum. Konsolosluk zaten hiçbir işimizi yapmıyor. Çocuklarım henüz küçükler.”*
- ❖ *“Halen yurt dışındayız ailemle ve birçok problem yaşıyoruz. Öncelikle yasal kalma süreci çok uzun ve halen devam ediyor. Ayrıca iş bulma imkânı kısıtlı ve maddi sorunlar hemen baş gösteriyor. Bunun yanın da çocuklarım en büyük sorunları yaşayanlar. Hem yepyeni bir ortam hem de arkadaşsızlık yüzünden çok mutsuz oluyorlar.”*
- ❖ *“Halen bulunduğum ülkede daimî bir statü elde edemedim. Eski mesleki bilgilerimle herhangi bir iş yapmam da mümkün değil, ancak buradaki tanıdıklarımın yardımıyla hayata tutunduk çok şükür. Allah yardım ediyor, birçok sorun bizim için Allah’ın izniyle problem bile olmadan çözüldü.”*
- ❖ *“Henüz iş bulma aşamasında değiliz ama neden geldiğimizi öğrenen herkes çok iyi davranıyor.”*
- ❖ *“Hiçbir sorun yok. Sadece ülkemizin bir an önce demokratik kurallara uyan bir şekle dönmesini umut ediyoruz.”*
- ❖ *“İletişim zor oluyor her ne kadar iyi derecede İngilizce bilsem de. Göçebe halindeyim ve bunun getirdiği zorluklar var.”*
- ❖ *“İlk 1 yılınız kamp, iltica süreçleri, kalacak bir yer bulmakla geçiyor. Zorlu bir süreç.”*

- ❖ *“Hiçbir zorluk sevdiğimizimizin işkence sonucu cenazemizi bile alamadıkları daha durumdan kötü değil.”*
- ❖ *“İlk yıllar çok zor oldu elhamdulillah oturumdan sonra her şey düzeldi. Şu an maddi sıkıntılar oluyor çocuklar uyum problemi yaşıyor.”*
- ❖ *“İltica etmemiz hasebiyle ve memlekete bu durumlar geçene kadar dönemeyeceğimiz için çocuklarım aşırı üzgün ve travma yaşıyorlar. Buna mecbur olmak onlara çok ağır geliyor. Bambaşka iklim yemek, kültür ve eğitim sistemine alışmada zorluk yaşıyoruz. Dil çok büyük bir problem olarak bizi zorluyor. Dili iyi konuşamadıklarından dolayı arkadaş edinme zorlukları yaşıyorlar. İyice içlerine kapandılar. Kendilerine olan güvenleri zarar gördü.”*
- ❖ *“İngilizce bildiğim için dil problemi çok yaşamadık ancak uyum, ikamet, iş bulma neredeyse 1 yıl daha sıkıntı çektik, ikamet ve uyum sorunu çözdük. İş problemi devam ediyor. Eğitim problemi yaşamadık.”*
- ❖ *“Mülteci olduğunuz için kimse ev vermek istemedi. Çok zor ev bulduk, İngilizce bildiğimiz için iletişim sorun olmadı. Çocuğum ilk dönem dil sorunu yaşadı. Türkiye'yi özleyiyor, iltica başvurumuzun onayı için 18 aydan fazla bekledik. İş imkanları kısıtlı, iş bulmak için bu ülkede bir işte çalışıp tecrübe edinmiş olma şartı söz konusu.”*
- ❖ *“Oryantasyon her daim devam edemeyen bir süreç. Ama yabancı dilimiz olduğu için çok zorluk çekmiyoruz.”*
- ❖ *“Pilot olmama rağmen lisanslarımız iptal edildi. Şu anda yurt dışında her şeye en baştan başladım. Yakın zamanda lisansımı alacağım. Tüm sınavlarda ve uçuş testlerinden geçtim. Yakında da iş bulacağımı tahmin ediyorum.”*
- ❖ *“Sadece doğal olarak dil öğrenme ile ilgili sorunlar yaşıyoruz. Bunun dışında asgari düzeyde hayatımızı idame edebilecek yardımda devlet bulunuyor. Çok şükür özgürüz.”*
- ❖ *“Sadece kendim yurtdışındayım ve ailemi yanıma getirtemiyorum.”*
- ❖ *“Üç ülke gezdik dil büyük problem iş bulmak başka problem.”*
- ❖ *“Yabancı bir ülkedeyim ve ailemden pasaport yasağından dolayı ayrırım. Her ne kadar yabancı dil meselesiyle ilgili bir sıkıntım olmasa da iş bulma olanaklarının çok güç olduğunu söyleyebilirim.”*
- ❖ *“Yabancı bir ülkedeyim. Mühendis olmama rağmen çalışma iznim olmadığı için şoförlük yapmaktayım.”*
- ❖ *“Yüksek lisansım yine yurt dışından olduğu için üniversitede iş bulabildim. Bunun haricinde çok iyi derecede yabancı diliniz yoksa iş bulma süreci çok uzun zaman alabiliyor.”*
- ❖ *“Yurtdışında yaşadığım en büyük zorluk iltica kamplarında yaşamak zorunda kalmak.”*
- ❖ *“Zorluklar var. Ama özgür olmak bambaşka bir şey... Her şeyden ziyade insanlık var. İnsani değerlere saygı var.”*
- ❖ *“Çocuklar dil yetersizliğinden okullarında 1 yıl sınıf kaybettiler.”*

BÖLÜM VIII

İKİNCİ YILINDA “OHAL” UYGULAMALARI HAKKINDA TOPLUMSAL ALGILAR VE YARGILAR

GİRİŞ

Bu bölümde, ‘OHAL mağduru’, ‘mağdur yakını’ ve ‘doğrudan mağdur olmamakla birlikte, OHAL uygulamaları hakkında fikirlerini beyan etmek isteyen’ katılımcılara OHAL sürecinde, bireylere ve topluma yapılan ve yaşatılan politik uygulamaların, fiili muamelelerin, takınılan tutum ve söylemlerin, belirtilen katılımcı grupları tarafından nasıl algılandığı veya değerlendirildiği ile ilgili sorulan sorulara alınan cevapların analizleri yapılmıştır.

Bu bölümde katılımcılara, ‘Likert’ soru/araştırma tekniğine göre yöneltilmiş sorulara verdikleri cevapların analizleri bulunmaktadır. Likert tipi soru/araştırma teknikleri, ‘tutum ölçekleme’ teknikleri arasında en çok kullanılan tekniklerdendir. Likert tipi araştırma soruları, yapıları itibarı ile uygulandıkları konuda, ‘pozitif’ veya ‘negatif’; ‘kesin bir yargıyı’ belirtir ve sorulan soruların cevapları da ‘Hiç katılmıyorum’dan ‘Kesinlikle/Tamamen katılıyorum’a kadar ± 4 ’lü, 5’li veya 7’li olarak derecelendirilir/ölçeklenir. Bizim araştırmamızda 5’li Likert tekniği kullanılmıştır.

Likert sorularında kullanılan ‘yargı önermeleri’ veya ‘yargıların türleri’; soruyu soranların öyle düşündükleri veya düşünmedikleri anlamına gelmez. Sorulan soruların amacı, sadece, araştırma cümlesi/yargısı hususunda, katılımcıların algılarını/yargılarını/tepkilerini ölçmektir. Birbirinden farklı birçok türdeki araştırmalarda kullanılan; açık-uçlu sorular, kapalı uçlu sorular, çoktan-seçmeli sorular, tekli/çoklu seçenekli sorular, evet-hayır, doğru-yanlış, demografik sorular, olgusal sorular, Thurstone, Bogardus, Osgood soruları vs. gibi araştırmalarda kullanılan soru tiplerinde olduğu gibi, Likert soruları da herhangi bir araştırma konusunda bilgi toplamaya ve analiz etmeye yarayan nispeten farklı bir tekniktir. Temel amaç, diğer tekniklerde de olduğu gibi katılımcıların tutum ve algılarını ölçmeye yöneliktir.

Araştırmamızın başlangıç bölümlerinde neden Likert tipi soruların seçildiği, sorularımızı hazırlarken neden “‘mağdurların/mazlumların dili” yerine “egemenlerin/iktidar seçkinlerinin dilinin” seçildiği hususunda gerekli açıklamalar yapıldığından aynı konuları burada tekrara lüzum görmüyoruz. Araştırmamızın bu bölümünde kullanmak zorunda kaldığımız dilin en az “1500” katılımcımızı ürkütüp/korkutup/çekindirip araştırmamızı tamamlamaktan uzaklaştırmış olabileceğinin de da farkındayız, ancak içerisinden geçtiğimiz bu “olağanüstü” süreçlerde; bizlerin de üyelerimiz ve araştırmamızın selameti açısından ‘egemenlerin dilini’ kullanmanın en güvenilir yol/yöntem olduğunu değerlendirdiğimizi belirtmek isteriz.

Araştırmamızda sorulan soruların tamamı OHAL’de yaşanan, yaşanmakta olan adli/ıdari/siyasi fiili durum, eylem ve söylemlerle ilgilidir. Sorular, katılanlara/okuyanlara ne kadar rahatsız edici gelirse gelsin, OHAL’de yaşanan gerçek olay ve uygulamalardan derlenmiş veriler çerçevesinde hazırlanmışlardır. Zaten raporun içeriğinde yer alan, ‘mağdur’ ve ‘mağdur yakınlarının’ ifadeleri incelendiğinde, bu bölümde sorulan hiçbir sorunun afaki olarak sorulmadığı da anlaşılmaktadır.

Araştırmamızın bu bölümümde, tüm katılımcılara sorulan, onların OHAL hakkındaki algı ve yargılarını ölçmeyi amaçlayan, 63 adet, Likert tipi sorular aşağıda sıralanmıştır:

- OHAL’in sıradan vatandaşların hayatını etkileyip etkilemediği;
- OHAL yönetim düzeninin, "devlete" ve "adalete" olan inanç ve güveni artırıp artırmadığı;
- OHAL sayesinde devlet kurumlarının daha etkili ve verimli bir şekilde çalışıp çalışmadığı;
- OHAL’in iki yıl sürmesinin ülkenin yararına olup olmadığı;
- OHAL’in, kaldırılması sonrasında, örtülü olarak, 3 yıl daha sürdürülmesinin ülkenin yararına olup olmayacağı;
- OHAL sebebiyle mağdur olan kimselerin olup olmadığı veya OHAL’de, herkesin hak ettiği muameleyi "adilce" görüp görmediği;
- OHAL’de kapıları & zilleri, kimseyi beklemedikleri bir saatte çalındığında "polis & jandarma" olabileceği endişesine kapılmadan "sütçü, kapıcı, komşu, postacı, kargo..."olduğundan emin olarak kapılarını açıp açamadıkları;
- OHAL’de devlet yetkililerinin "suçlu & hain" ilan ettiği kişilerin gerçekten "suçlu ve hain" olarak görülüp görülmediği;
- OHAL & KHK'ların hedefindeki kişilerin ağaç kabuğu yemeyi & yedirilmeyi hak edip etmedikleri;
- Kamuda işe girişler için yapılan "güvenlik soruşturmalarının" adil ve de hiç kimseyi mağdur etmeyecek şekilde yapılıp yapılmadığı;
- Kamuda işe alımlarda ve yükseltmelerde kullanılan "mülakat sisteminin & usulünün" adil olup olmadığı & adil işletilip işletilmediği;
- OHAL KHK'larına resmen son verilmesi sonrası, işten atılmaların & ihraçların bakanlıklara devredilmesinin, mevcut olarak, çalışan personelin iş güvenliğine zarar verip vermediği;
- OHAL’in resmi olarak sona erdirilmesi sonrası, kendilerini daha fazla güvende ve özgür hissedip hissetmedikleri;

- ↪ Geçmiş yıllarla karşılaştırıldığında ülkenin geleceğinin daha iyi olacağından daha fazla emin olup olmadıkları;
- ↪ OHAL hukuku ile hapse konulan “kadınların” gerçekten başlarına gelenleri hak edip etmedikleri;
- ↪ OHAL hukuku ile hapse konulan “yaşlıların” gerçekten başlarına gelenleri hak edip etmedikleri;
- ↪ OHAL hukuku ile hapse konulan “engellilerin” gerçekten başlarına gelenleri hak edip etmedikleri;
- ↪ OHAL’de terör örgütü üyeliğinden tutuklananların tümünün mutlaka suçlu & terörist görülüp görülmediği;
- ↪ Hapishanede tutuklu olanlara, hapishane personeline gerekli insani muamelelerin yapılıp yapılmadığı;
- ↪ Hapishanede tutuklu olanların insani şartlarda tutularak, ihtiyaçlarının tam ve eksiksiz olarak karşılanıp karşılanmadığı;
- ↪ Hapishanelerdeki sanıkların & şüphelilerin kendilerini rahatça savunabilmeleri için gerekli imkânların kendilerine verilip verilmediği;
- ↪ Sanık & şüpheli avukatlarının herhangi bir taciz veya tutuklama endişesi taşımadan, rahatça, müvekkillerini adliyede, nezarethanede, hapishanede ziyaret ederek, savunmalarını yapıp yapamadıkları;
- ↪ Cezaevlerinde, bazı mahkûmların & tutukluların sağlık hizmeti alamamaktan & tedavisizlikten & bakımsızlıktan dolayı öldükleri iddialarını doğru bulup bulmadıkları;
- ↪ Cezaevlerinde, bazı mahkûmların kötü muameleden dolayı intihar ettikleri iddialarına inanıp inanmadıkları;
- ↪ Hamile, yeni doğum yapmış ve küçük çocuklu kadınların, çocukları ile birlikte, hapiste kalarak, tutuklu yargılanmalarını onaylayıp onaylamadıkları;
- ↪ 5275 sayılı “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun” madde 16/4’ün "Hamile veya bebekli kadınlar" hakkındaki “Hapis cezasının infazı, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır” hükümlerinin OHAL’de ve sonrasında, terör örgütü üyeliği iddiası ile, hapse konulan kadınlar için uygulanmamasının onaylanıp onaylanmadığı;
- ↪ Engellilerin tutuklu yargılanmasının onaylanıp onaylanmadığı;
- ↪ Yaşlıların tutuklu yargılanmasının onaylanıp onaylanmadığı;
- ↪ Örgütsel suçlardan yargılanan şahısların, hapiste, yanlarında olan küçük çocukları için kumanya & yiyecek verilmemesinin onaylanıp onaylanmadığı;

- Örgütsel suçlardan yargılanan şahısların, hapiste, yanlarında olan küçük çocukları için yatak verilmemesinin onaylanıp onaylanmadığı;
- Annesi & babası örgütsel suçlardan yargılananların “engelli çocuklara” engelli aylığı veya bakım ücreti verilmemesinin onaylanıp onaylanmadığı;
- Türkiye'den başka ülkelere sığınmak için kaçak olarak seyahat ederken kaza, boğulma sonucu ölenlerin cenazelerinin mezarlarına taşınmaları için, belediyelerce "cenaze aracı" verilmemesinin onaylanıp onaylanmadığı;
- OHAL’de, darbeci olmakla suçlanıp tutuklu yargılanan sanıkların ve şüphelilerin tamamının gerçekten öyle görülüp görülmediği;
- OHAL’de tutuklu yargılanan sanıkların ve şüphelilerin tamamının gerçekten örgüt üyesi veya yöneticisi olarak suç işlemiş kişiler olarak görülüp görülmediği;
- Devletin, özel sektör şirketlerinde & kurumlarında örgüt üyesi olduğunu değerlendirdiği çalışanların işlerine son vermeleri için özel kurum sahiplerine & yöneticilerine baskı yapmasının doğru bulunup bulunmadığı;
- Devletin, özel sektör şirketlerinde örgüt üyelerinin yakını & akrabası olduğunu değerlendirdiği çalışanların işlerine son vermeleri için kurum sahiplerine baskı yapmasının doğru bulunup bulunmadığı;
- OHAL’de "silahlı terör örgütü propagandası yapma, terör örgütüne üyelik veya terör örgütüne yardım suçlarından tutuklanan gazetecilerin gerçekten "terörist" olduğuna ve teröre destek verdiklerine inanıp inanmadıkları;
- Hükümet politikaları aleyhine yayın yapan, muhalif medyanın yayınlarına inanç & güvenlerinin olup olmadığı;
- Türkiye'deki olaylar ve gelişmelerle ilgili en güvenilir haber kaynağının, hükümetin kontrolündeki "havuz" medyası olarak görülüp görülmediği;
- Sosyal medyada, fişlenme, soruşturma geçirme, tutuklanma vb. korkusu olmadan kendilerini özgürce ifade edip edemedikleri;
- Türkiye’nin bir hukuk devleti ve tüm şüpheli ifadelerinin karakollarda baskı veya kötü muamele yapılmadan alınıp alınmadığı;
- Nezarethanede gözaltında tutulanlara polis & jandarma personeline insani muamele yapılıp, karakollarda kötü muamele işkencenin olup olmadığı;
- Nezarethanede gözaltında tutulanların insani şartlarda tutulmakta ve bütün ihtiyaçlarının tam ve eksiksiz olarak karşılanıp karşılanmadığı;
- Türkiye’nin bir hukuk devleti olarak görülüp, tüm şüpheli ifadelerinin savcılıklarda, herhangi bir baskı, kötü muamele yapılmadan alınıp alınmadığı;
- Türkiye’nin bir hukuk devleti olarak görülüp, adli soruşturmaların açık, şeffaf ve adil bir şekilde yürütülüp yürütülmediği;

- Türkiye’deki adalet mekanizmasının sanıkların mağduriyetlerine yol açmayacak şekilde ve süratte işleyip işlemediği;
- Türkiye’deki adalet kurumlarının, mahkemelerin, hâkimlerin iktidardan, bağımsız olarak çalışarak, karar verip vermedikleri;
- Türkiye’deki adalet kurumlarının, mahkemelerin, hâkimlerin iktidar söylem ve politikalarından etkilenmeden tarafsız olarak karar verip vermedikleri;
- Terör örgütüne üyelik iddiası ile yargılanan sanıkların & şüphelilerin, yargılanmalardaki “gözaltı ve tutukluluk” süreçlerinin bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılıp kullanılmadığı;
- Adli yargılamalarda davaların ve kararların hak ve adalet ilkelerine uygun ve adil bir şekilde yürütülüp yürütülmediği;
- Adli süreçlerde, sanıkların & şüphelilerin lehine ve aleyhine olan tüm delillerin, adilce toplanıp, tüm tarafların denetimine & bilgisine sunulmakta olup olmadığı;
- OHAL’de adalet teşkilatına olan güvenin artıp artmadığı;
- Bir şahıs & kurum hakkında örgüt üyeliği ihbarı yapıldığında, herhangi bir adli işlem yapılmadan önce; ihbarın gerçekliği önceden araştırılıp kimsenin kuru iftira mağduru olmasına müsaade edilip edilmediği;
- Adli süreçlerde, “kuru”nun yanında “yaş” olanların yanmasına müsaade edilip edilmediği;
- Tutuklu yargılananların tamamının gerçekten örgüt üyesi ve yöneticileri olup olmadıkları;
- KHK’lıların rahatlıkla özel sektörde iş bulup bulamadıkları;
- KHK’lıların rahatlıkla kendi işlerini & işyerlerini kurup kuramadıkları;
- KHK’lılara devlet kurumlarında önyargı ile bakılarak, ayırıcılık yapıp yapılmadığı;
- KHK’lılara toplumda önyargı ile bakılarak, ayırıcılık yapıp yapılmadığı;
- KHK’lı yakınlarının rahatlıkla özel sektörde iş bulup bulamadıkları;
- KHK’lı yakınlarının rahatlıkla devlet kurumlarında işe girip giremedikleri;
- KHK’lı yakınlarına toplumda hiçbir şekilde önyargı ile bakılıp; kendilerine ayırıcılık, dışlanma yapıp yapılmadığı;
- KHK’lı yakınlarına devlet kurumlarında önyargı ile bakılarak; kendilerine ayırıcılık, dışlanma vb. yapıp yapılmadığı.

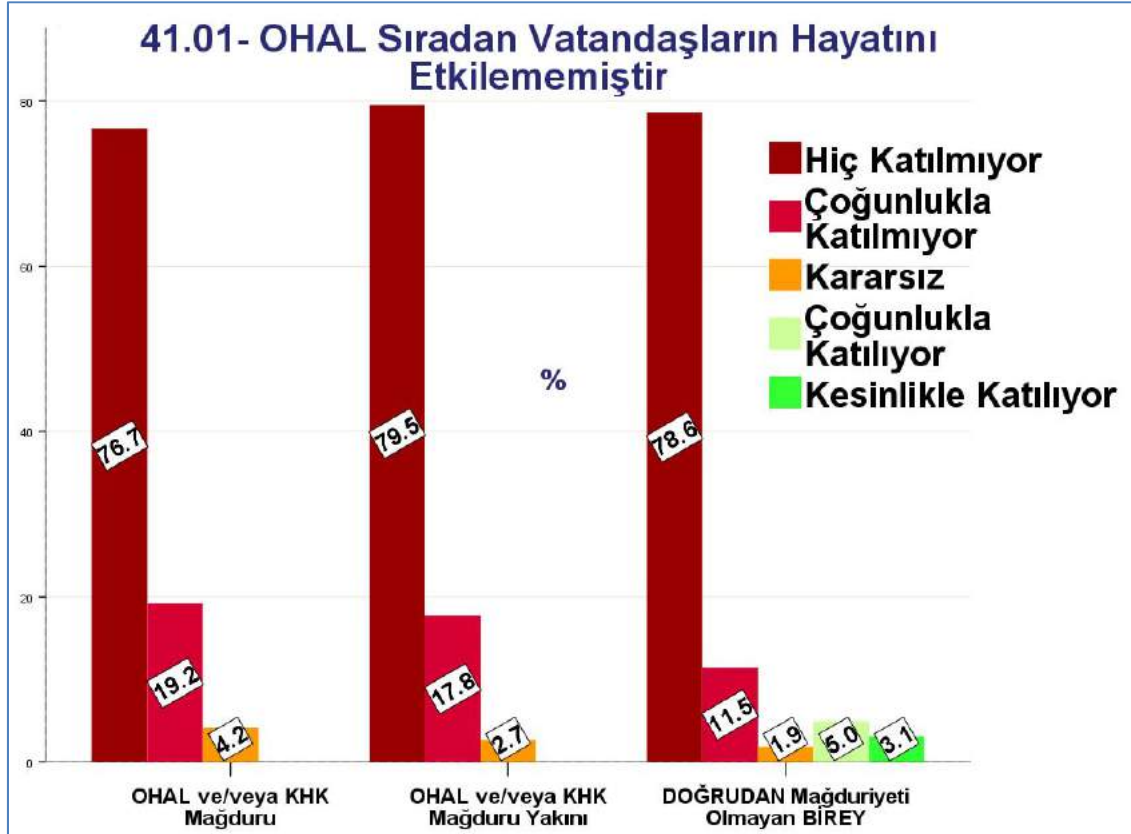
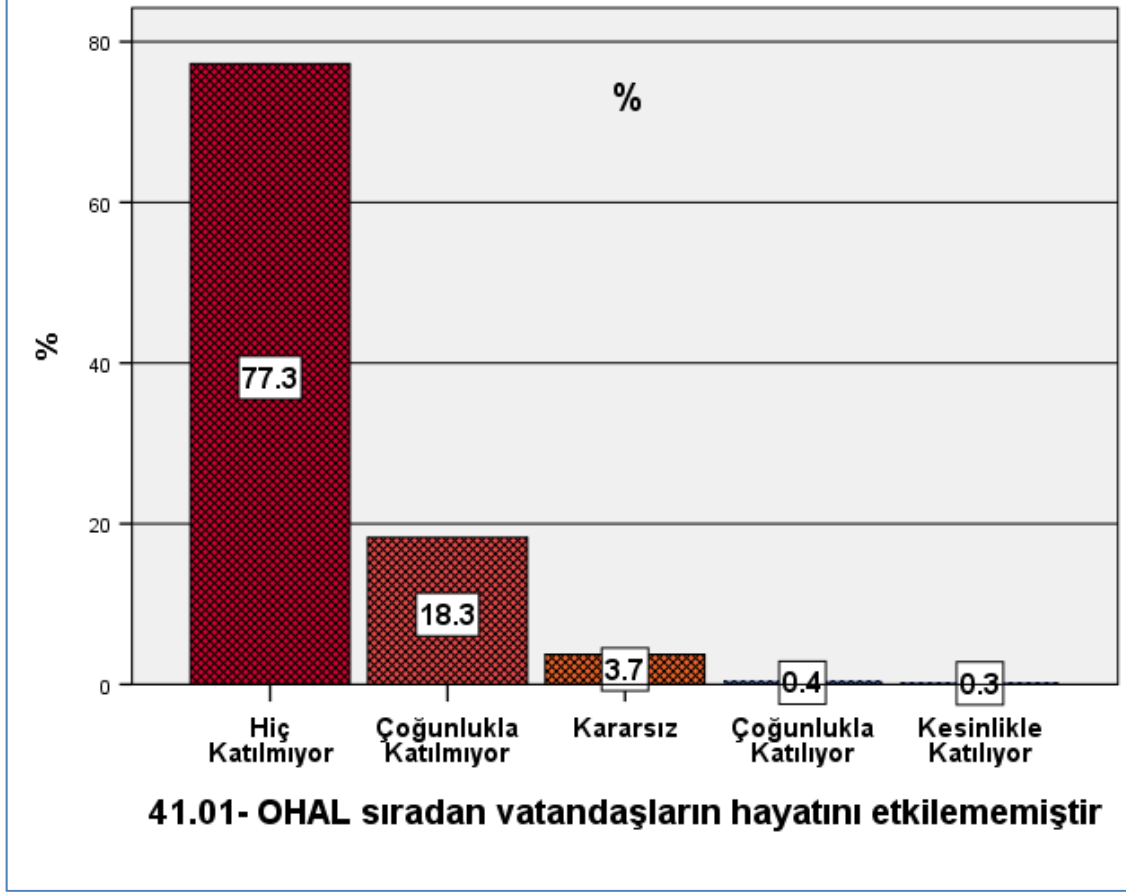
Yukarıdaki sayfalarda sıralanan sorulara verilen cevapların 5’li Likert ölçeği çerçevesindeki görsel analizleri bu bölümde yer almıştır. Belirtilen soruların analizleri, her bir soru için, iki görsel kullanılarak yapılmıştır. Birinci görsel araştırmamıza katılan tüm katılımcıların, o soru hakkındaki genel/toplam algı ve yargılarını içermektedir. İkinci görsel ise aynı soru ile ilgili ‘mağdurların’, ‘mağdur yakınlarının’ ve de ‘doğrudan mağdur olmasalar bile araştırmamıza katılma duyarlılığı gösteren bireylerin’ algıları/yargıları, tutumları arasında ne gibi farklar olduğunu gösteren “gruplar-arası” algı/yargı farkları (tutum) analizleri yer almaktadır. Bu bölümdeki görsellerin yorumu okuyucularımıza bırakılmış olup, yorumsuz olarak sunulmuştur.

Katılımcıların, OHAL algı/yargı sorularına verdikleri cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde; hiçbir soruya verilen cevaplarda, OHAL’de yapılan uygulamaların yerinde olduğuna yönelik herhangi bir eğilime rastlanmamıştır. Bazı sorulara verilen cevaplar arasında katılımcı grupları arası algı farkları görülse de ne mağdur gruplarından ne de doğrudan mağdur olmayan gruplardan, OHAL’de yapılan uygulamaların ‘yerinde bulunduğu’, ‘doğru görüldüğü’, ‘onaylandığına’ dair herhangi bir eğilim gözlemlenmemiştir.

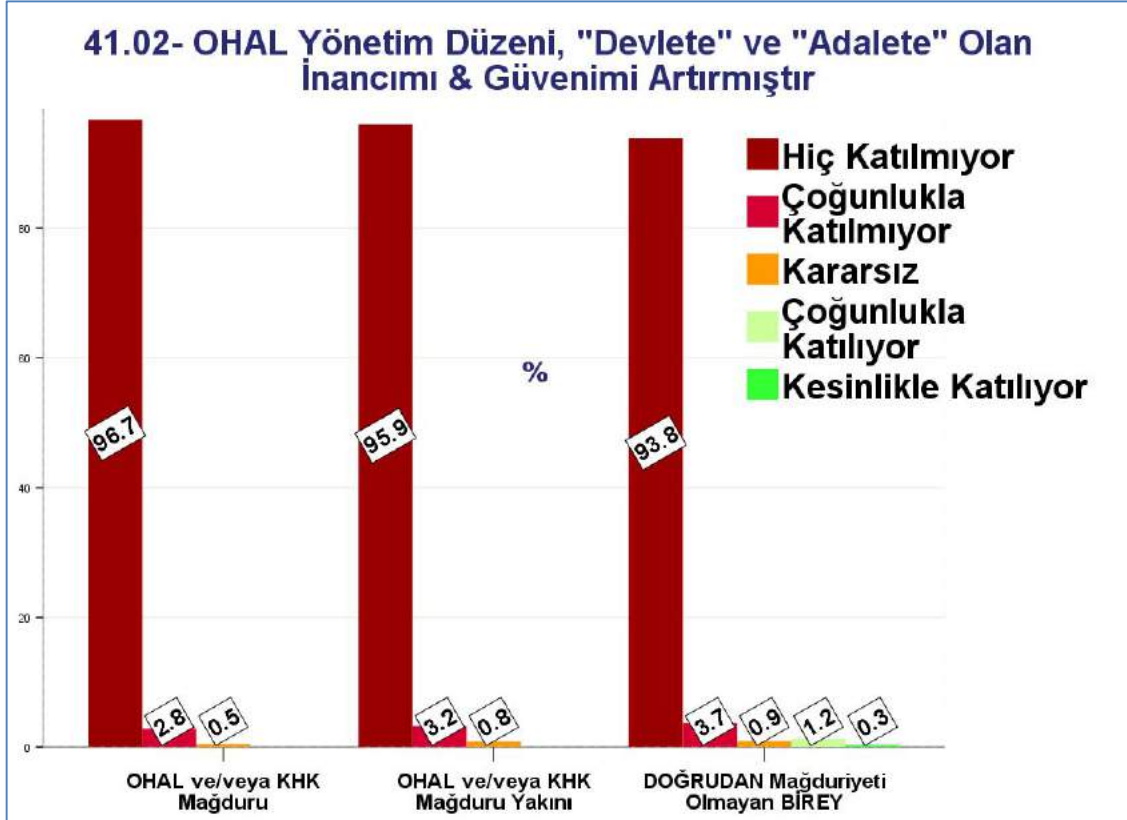
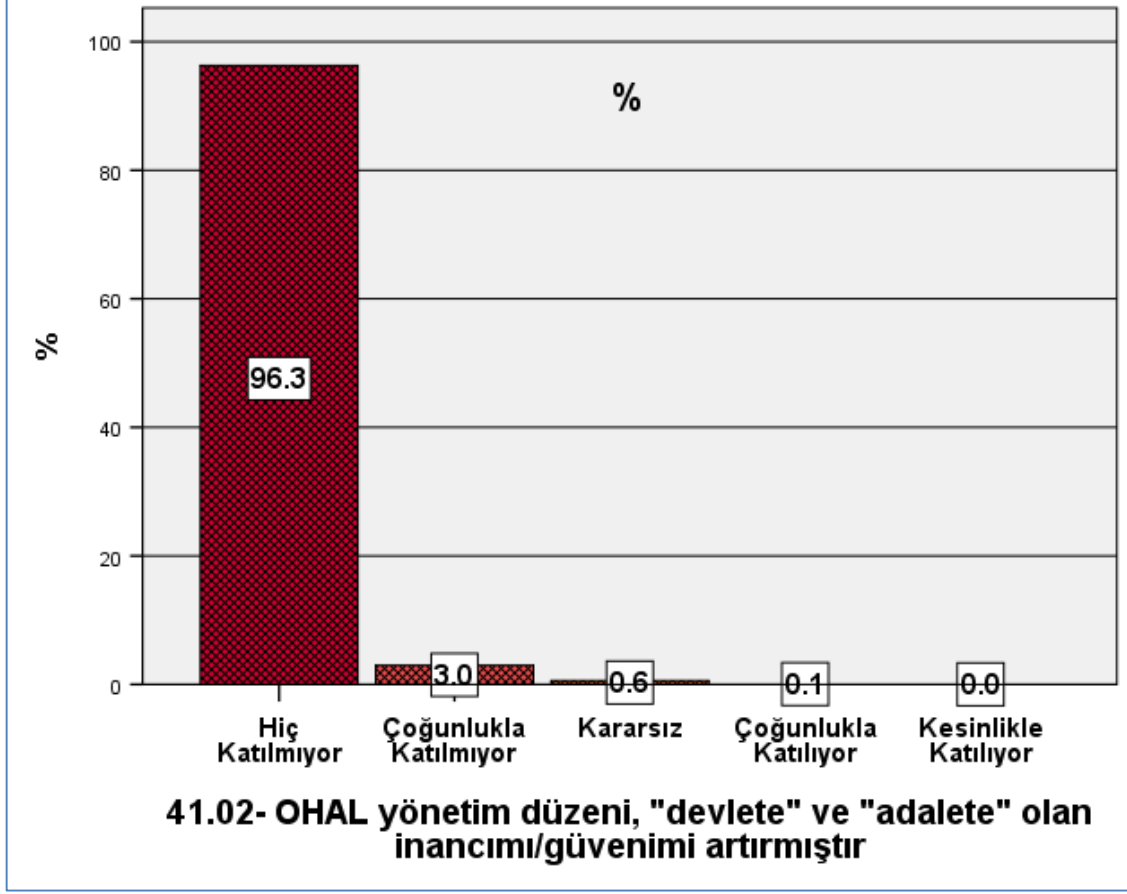
Gruplar arasındaki algı ve yargıların ne kadar benzeşik veya ayrı/farklı olduğuna dair olarak yaptığımız, non-parametrik, bağımsız örneklem istatistiki test analizleri; soruların en az %45’inde katılımcı grupları arasında anlamlı bir fark bulamamıştır. Mesela katılımcılara “OHAL’in sıradan vatandaşların hayatını etkileyip etkilemediği”, “OHAL’in iki yıl sürmesinin ülkenin yararına olup olmadığı;” “OHAL’in, kaldırılması sonrasında, örtülü olarak, 3 yıl daha sürdürülmesinin ülkenin yararına olup olmayacağı” konularında sorulan sorulara alınan cevaplarda, gruplar arası istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Diğer bir ifade ile tüm grupların algıları aynı /benzeşik bulunmuştur. Ayrıca, insan hakları ile ilgili birçok konuda “Doğrudan mağdur Olmayanların” diğer iki gruba göre insan haklarına daha duyarlı tavırlar sergilediği dahi görülmektedir. Bu bulgunun anlamı şudur: İster OHAL mağduru olsun, ister mağdur yakını, ister ‘Doğrudan mağdur olmayan bireylerden’ olsunlar, katılımcılar, OHAL’in ülkeye, topluma, ekonomiye, verdiği zararlar konusunda hemfikirdirler. Tüm katılımcı grupları OHAL’in hiç kimseye, hukuk güvencesi, özgürlük, refah, huzur getirmediğini düşünmektedir.” OHAL’in ülkeye, topluma, ekonomiye verdiği zararlar hususunda tam bir konsensüs vardır.

Kısaca OHAL, birincil mağdurların da, mağdur yakınlarının da (ikincil mağdurlar), doğrudan mağdur olmayan (üçüncül mağdur) sıradan insanların da hayatlarını “tamamen olumsuz” bir biçimde etkilemiştir ve etkilemeye de devam etmektedir. Eğer OHAL’in görüntüde kaldırılmış, gerçekte ise fiilin yürürlükte olan uygulamaları bir an önce kaldırılmaz ise; ortaya çıkardığı sosyal maliyetler hem ülkeye hem de toplumun önemli bir kesimine getirdiği yükleri daha da artıracak ve sebep olduğu sosyal ve ekonomik yıkımlar taşınamaz hale gelecektir.

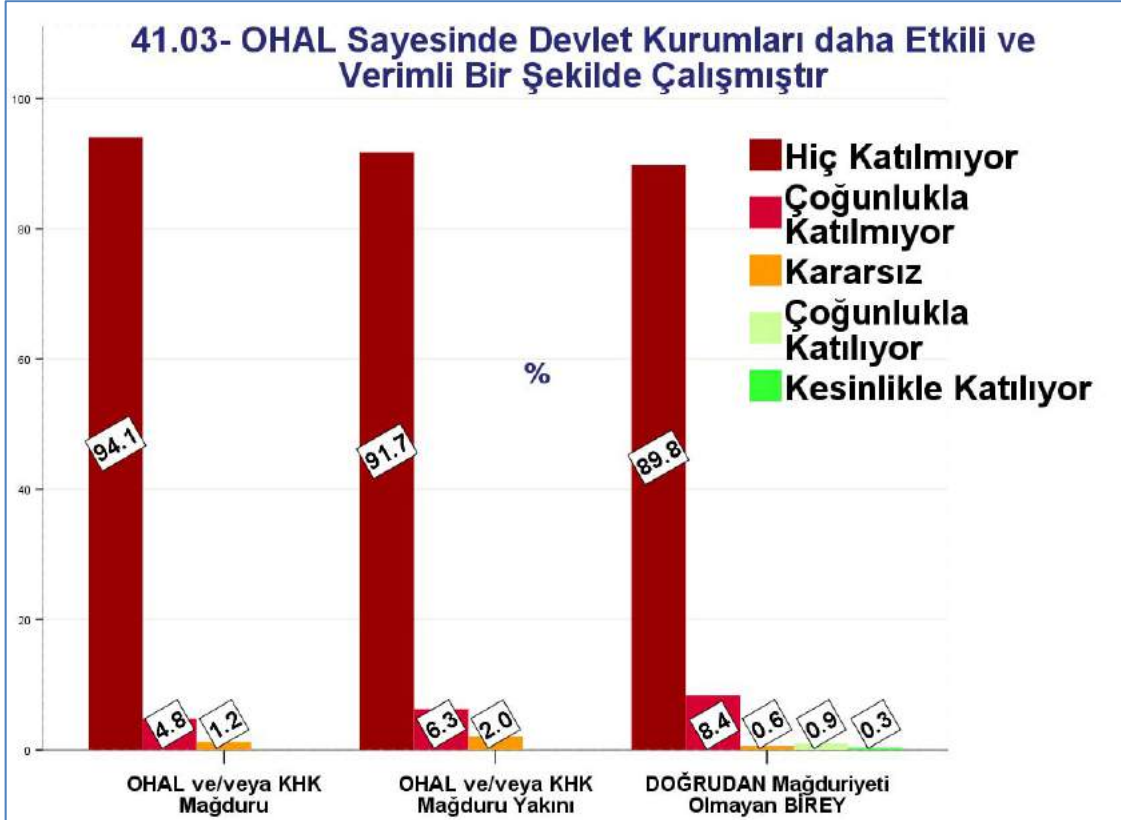
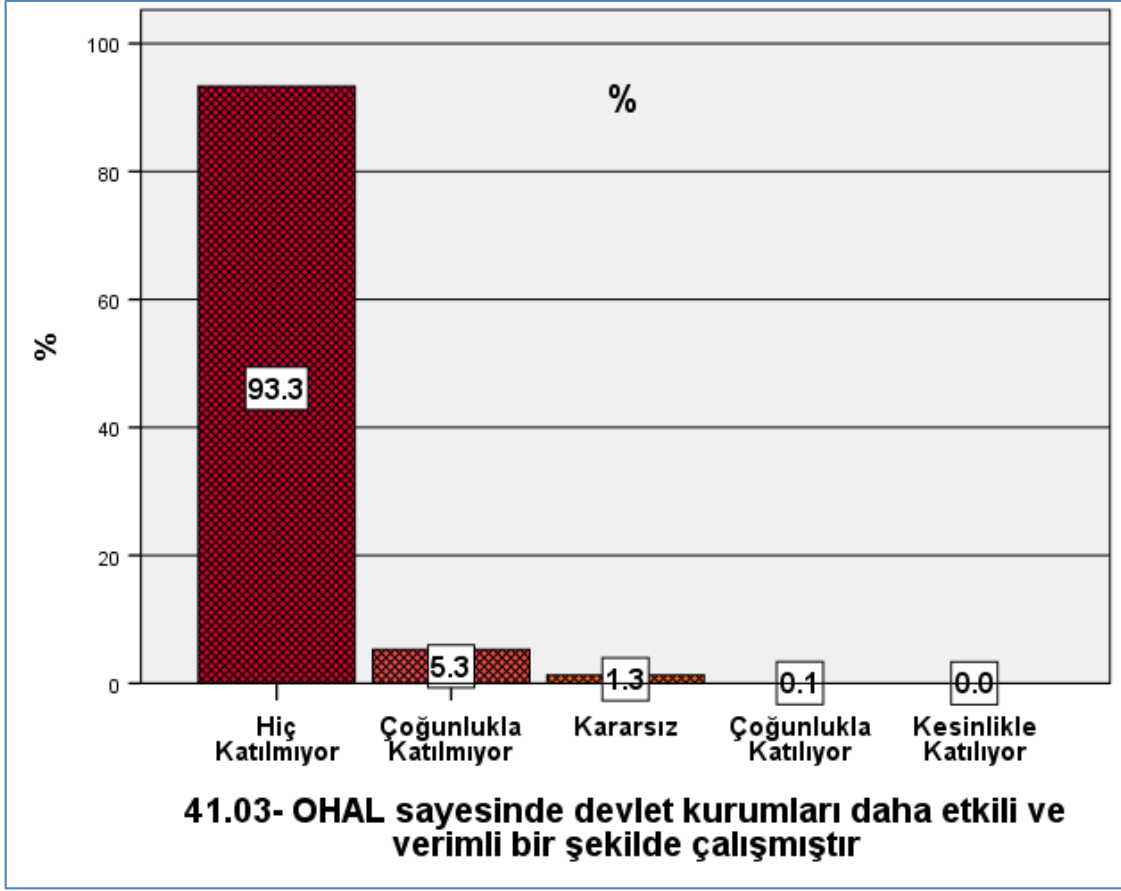
41.01- OHAL'in Sıradan Vatandaşların Hayatını Etkileme Algısı

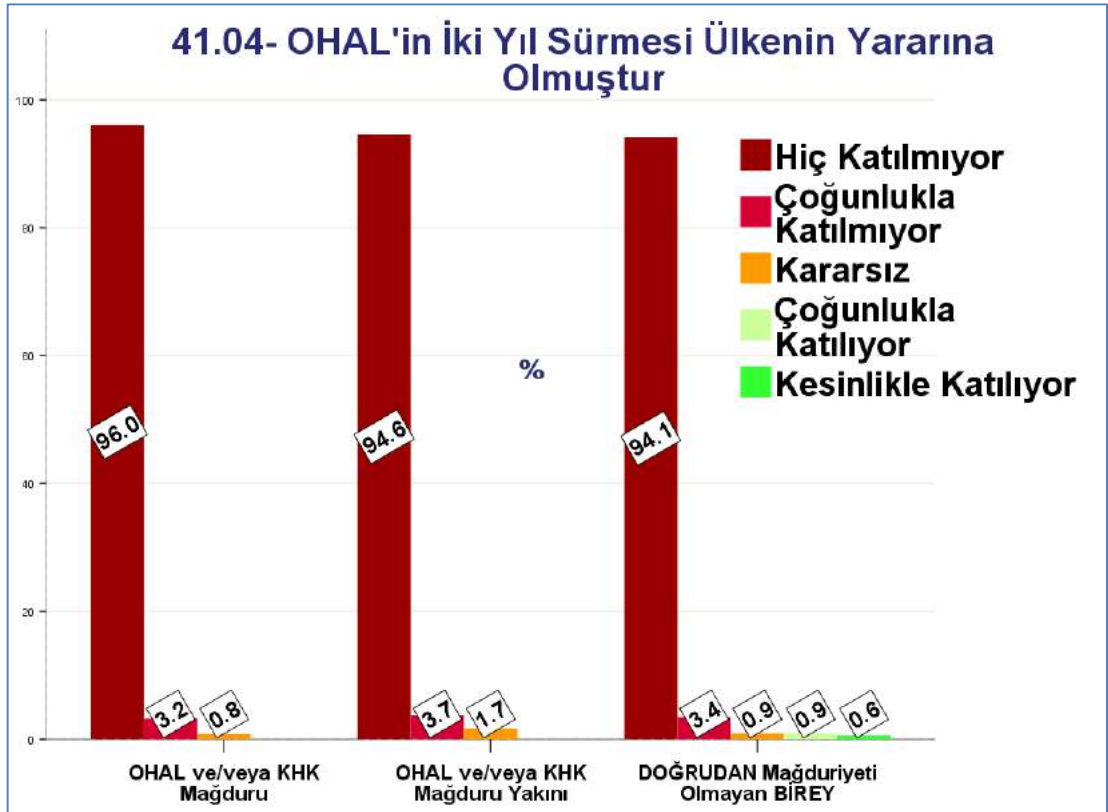
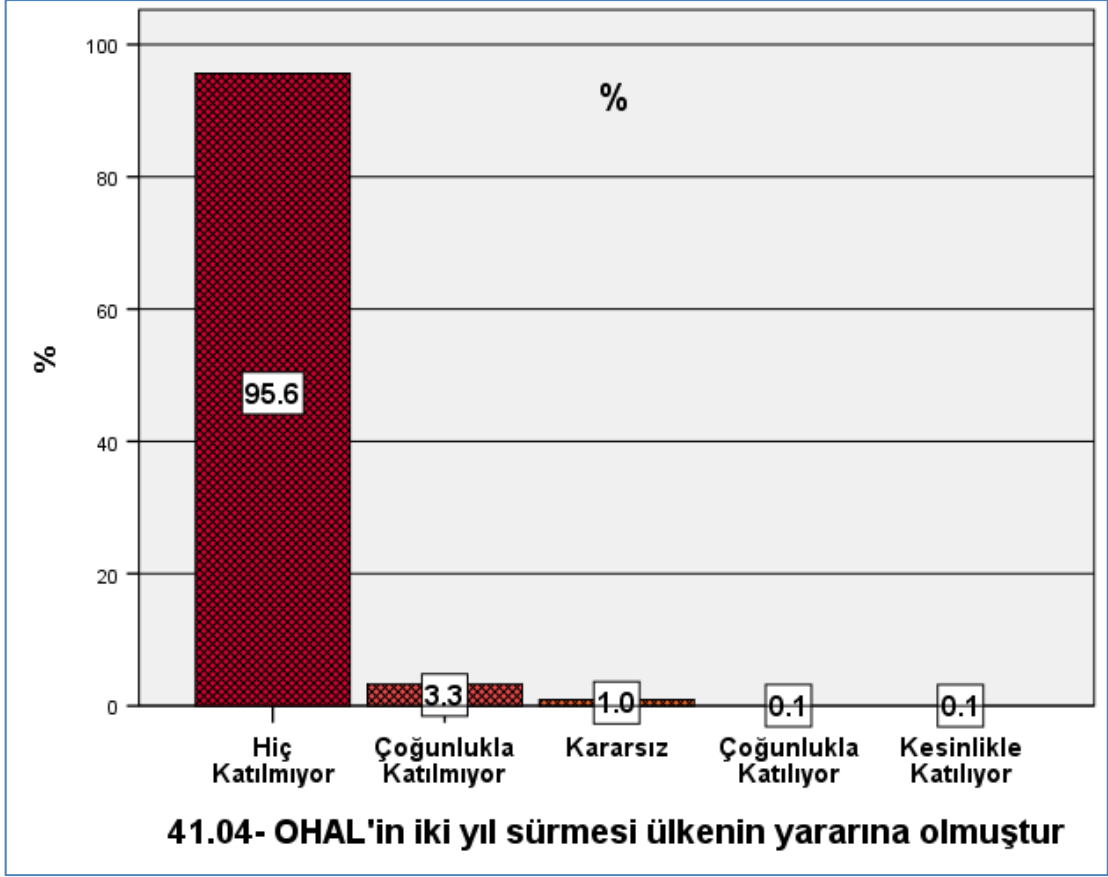
41.02- OHAL Yönetim Düzeninin, "Devlete" ve "Adalet" Olan İnanç ve Güveni Artırma Algısı

41.03- OHAL Sayesinde Devlet Kurumlarının daha Etkili ve Verimli Bir Şekilde Çalışma Algısı

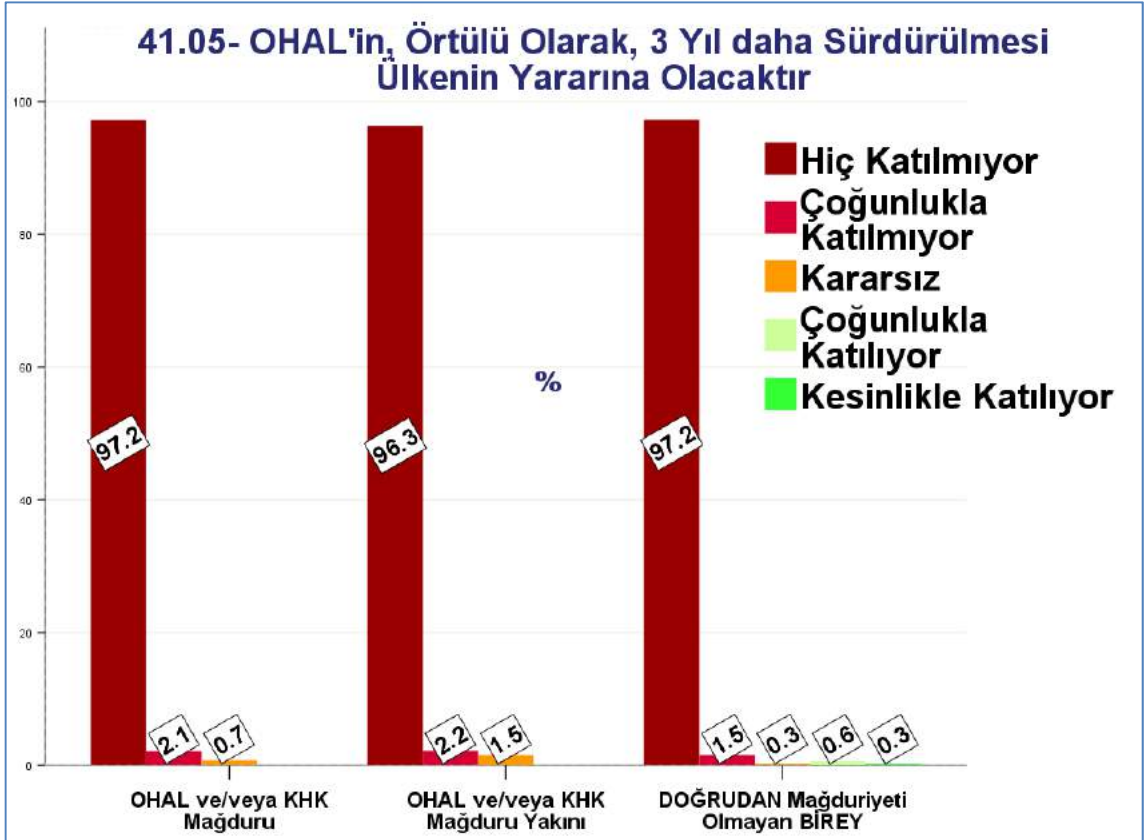
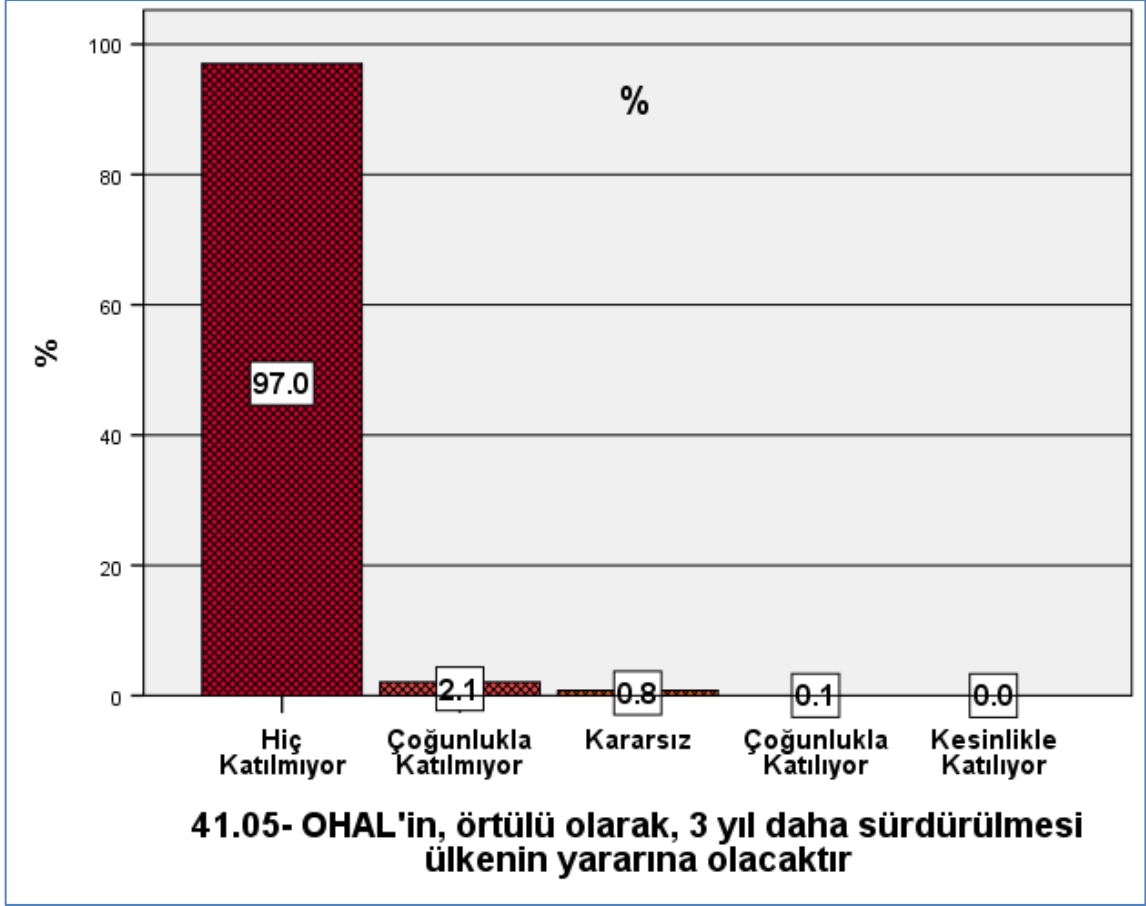

41.04- OHAL'ın İki Yıl Sürmesinin Ülkenin Yararına Olma Algısı

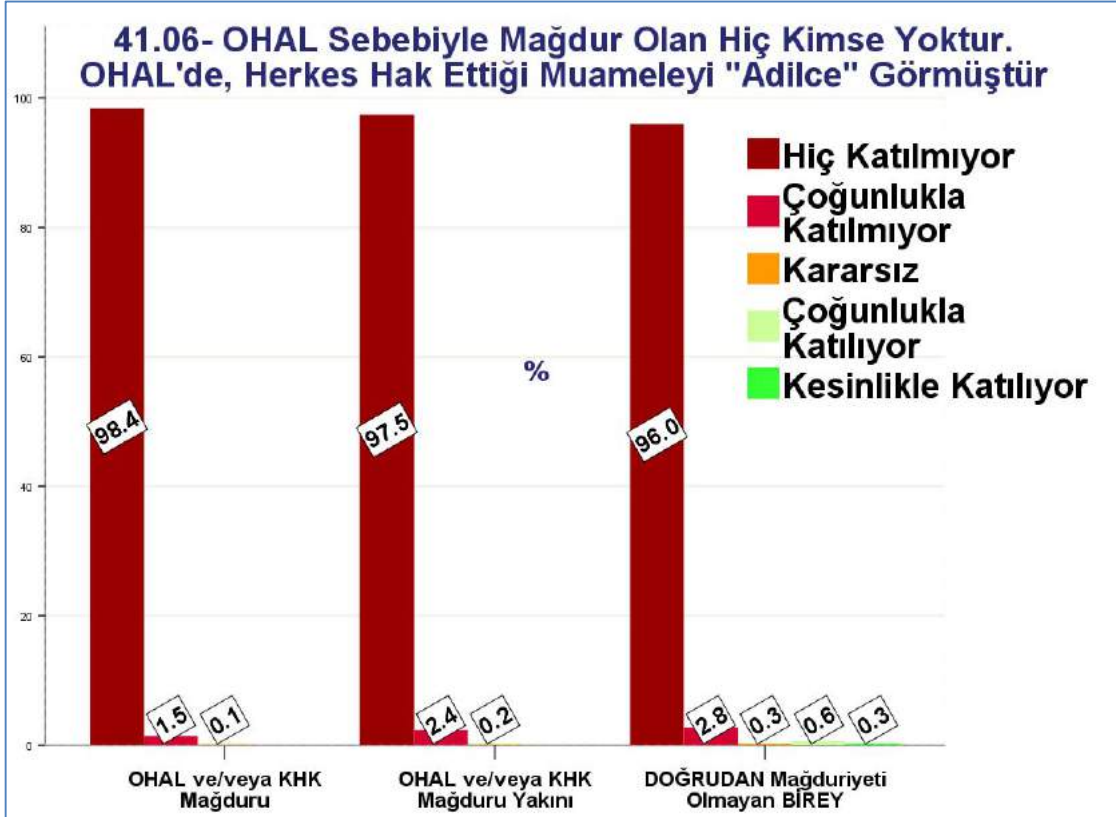
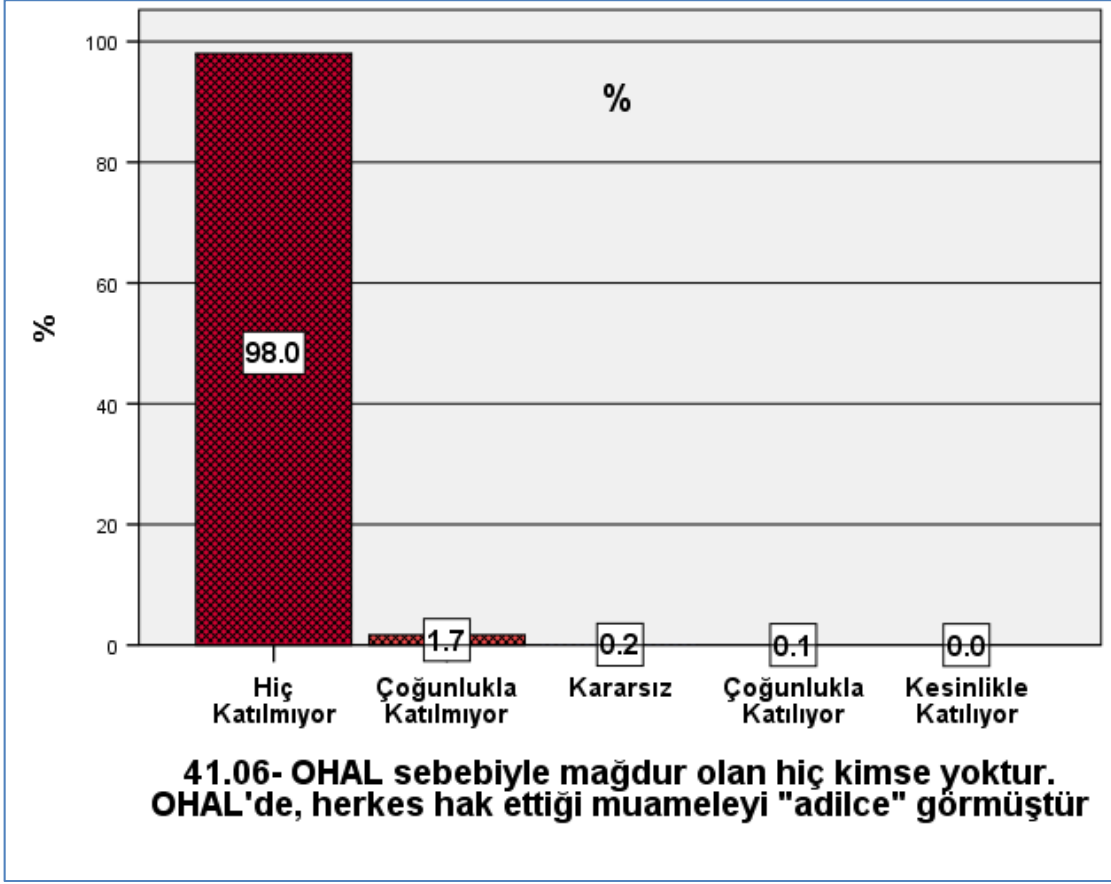

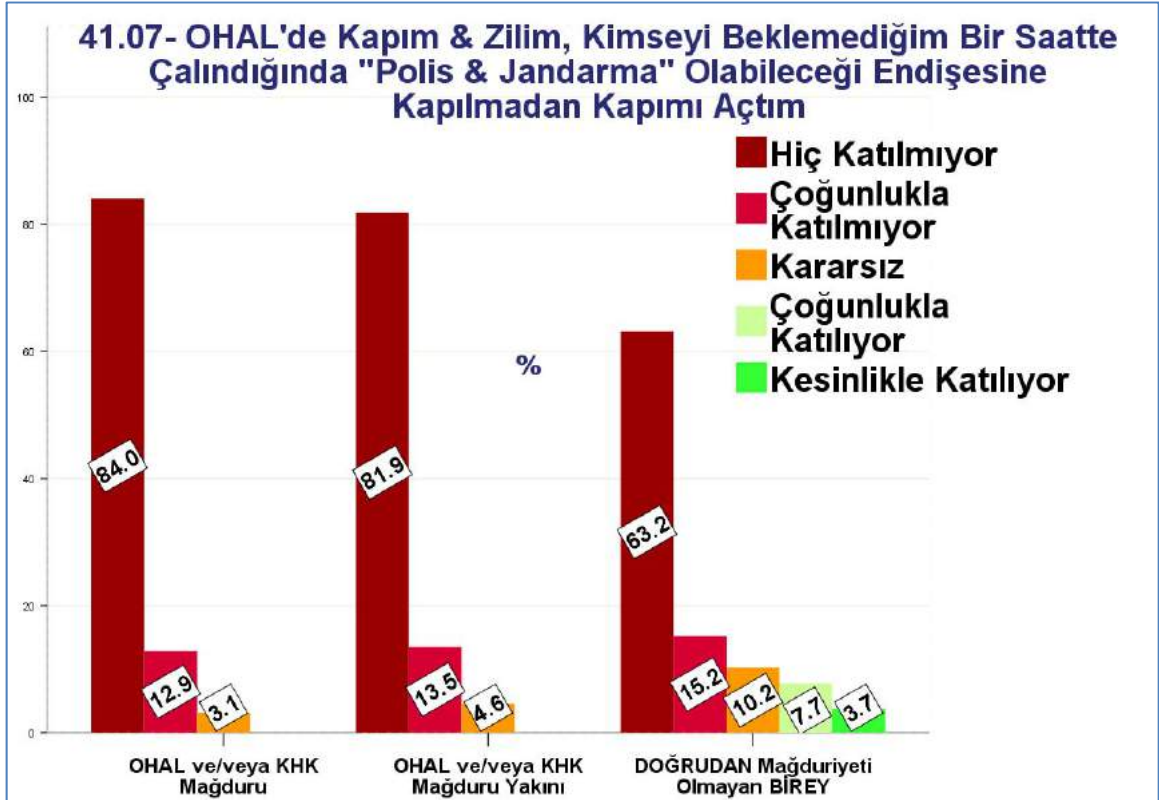
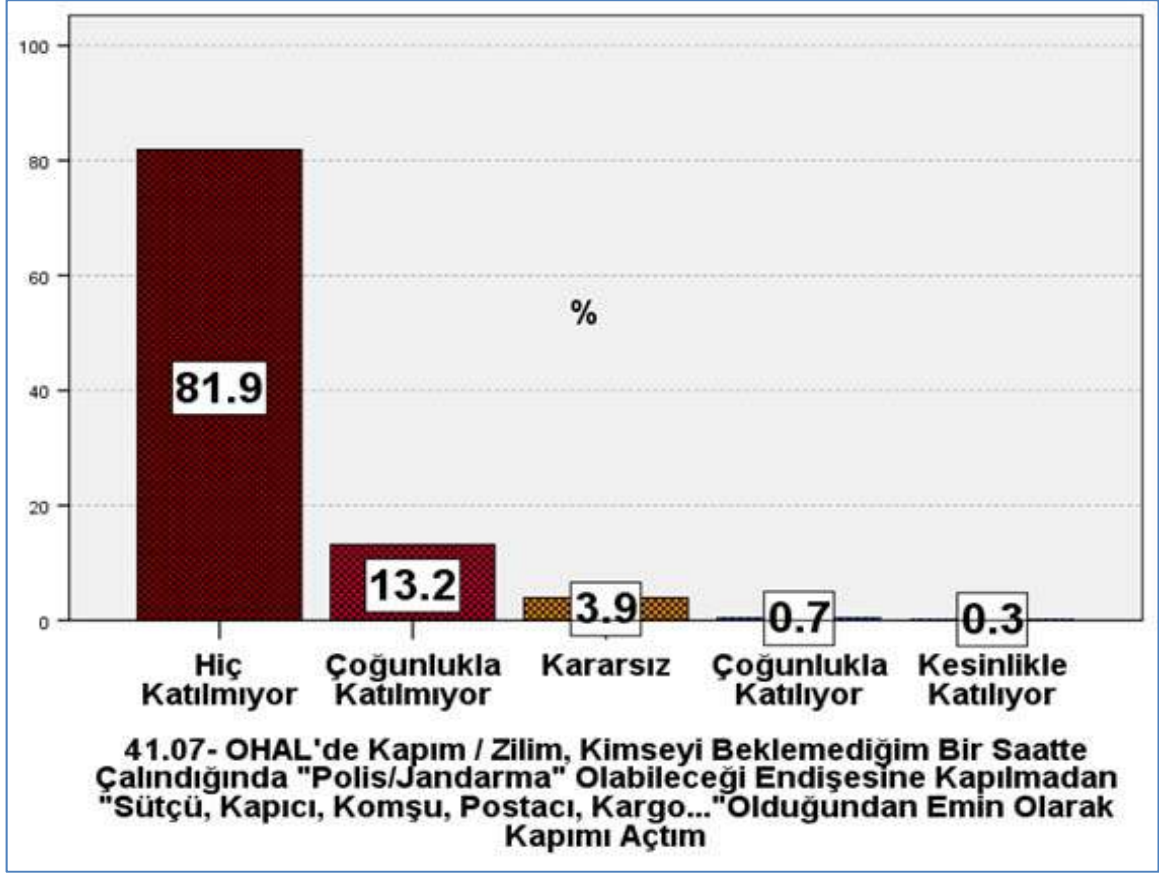
41.05- OHAL'in, Örtülü Olarak, 3 Yıl daha Sürdürülmesinin Ülkenin Yararına Olama Algısı

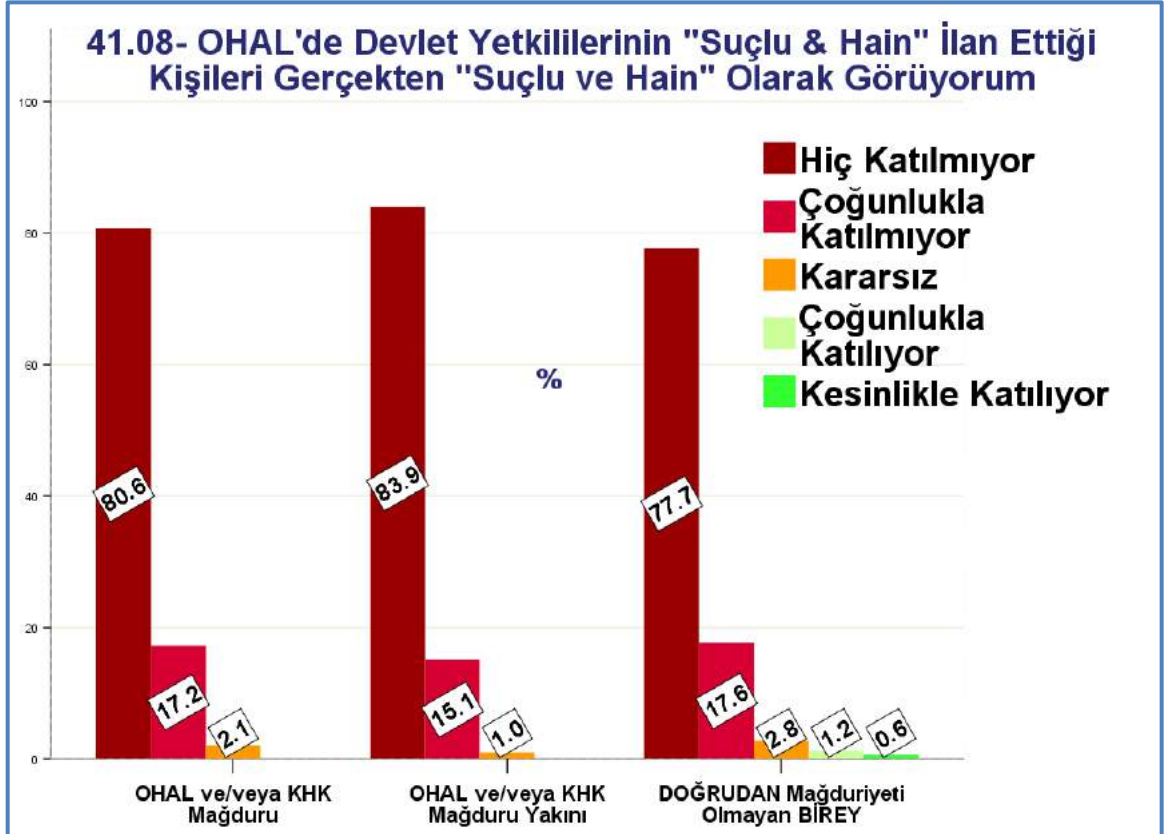
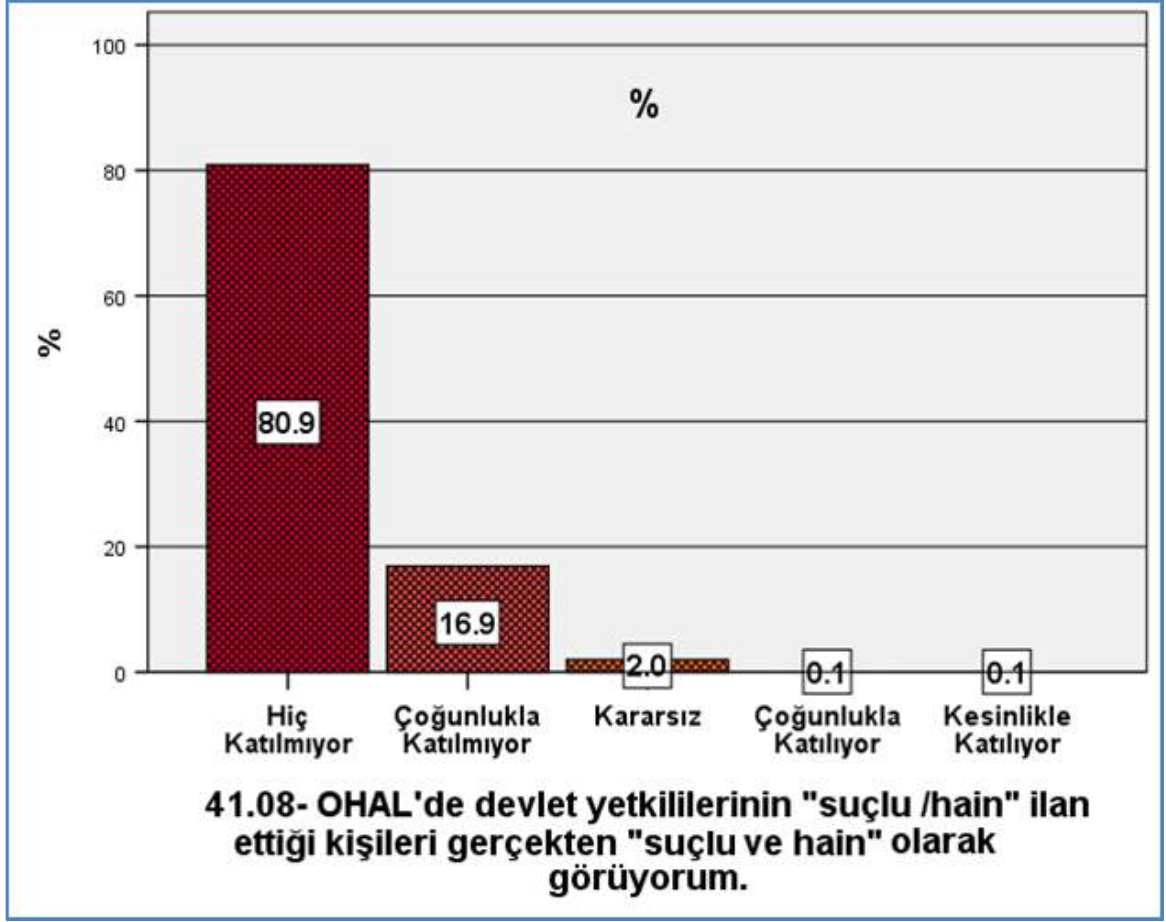
41.06- OHAL Sebebiyle Hiç Kimsenin Mağdur Edilmeme. OHAL'de, Herkesin Hak Ettiği Muameleyi "Adilce" Görme Algısı

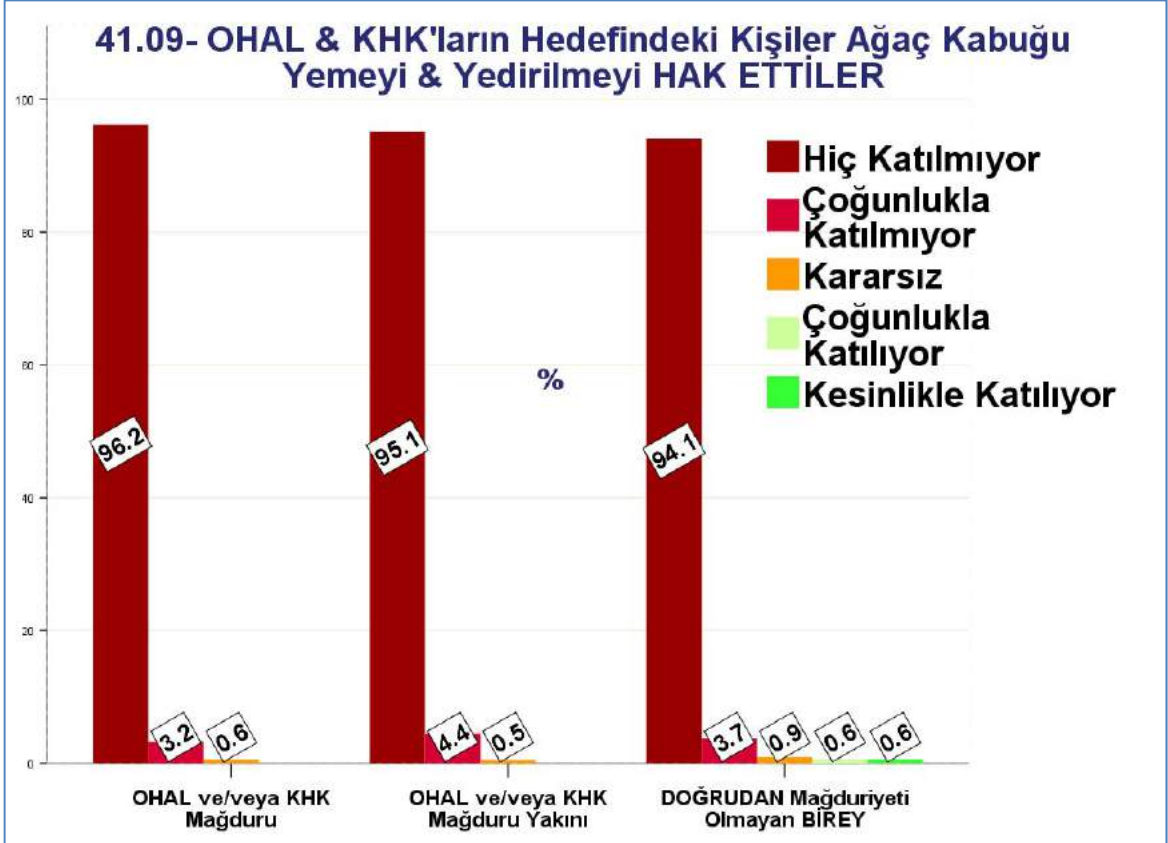
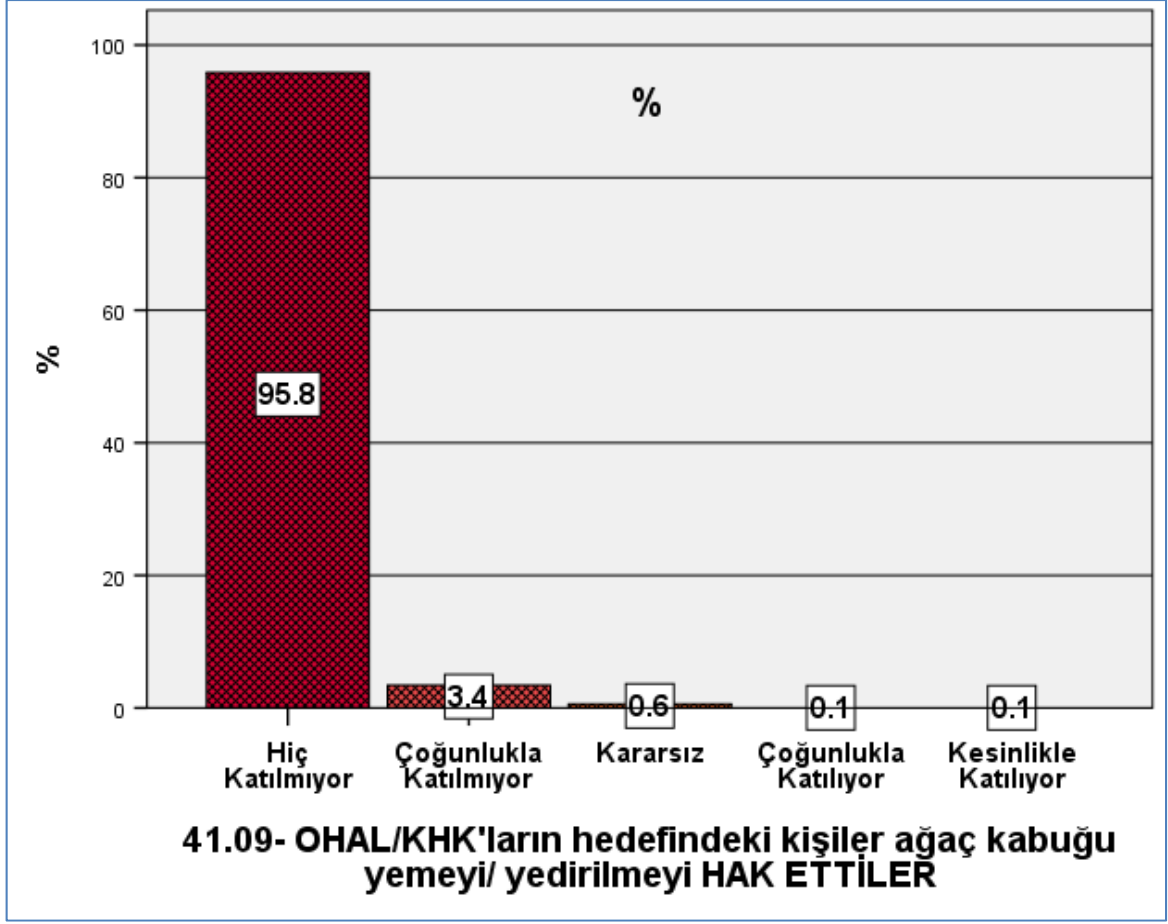
41.07- OHAL'de Kapının / Zilin, Kimsenin Beklenmediği Bir Saatte Çalması Halinde "Polis/Jandarma" Olabileceği Endişesine Kapılmadan Açma Algısı

41.08- OHAL'de Devlet Yetkililerinin "Suçlu /Hain" İlan Ettiği Kişileri Gerçekten "Suçlu ve Hain" Olarak Görme Algısı

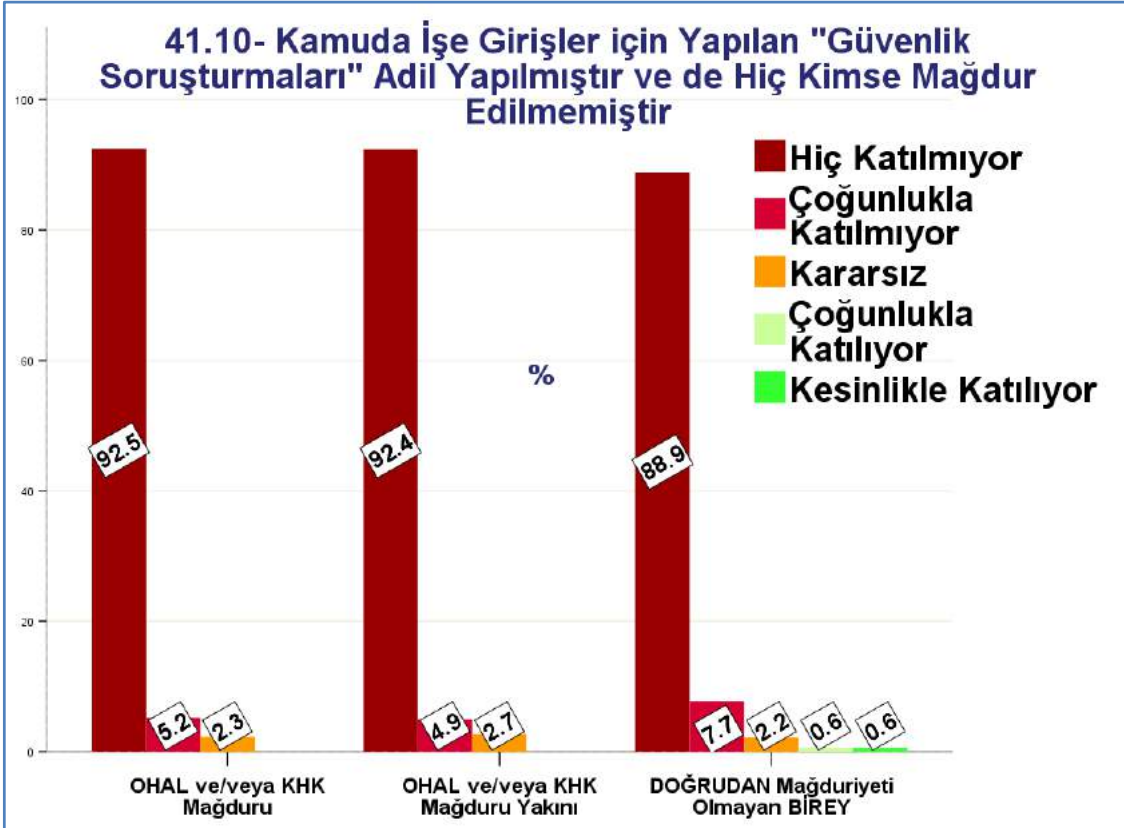
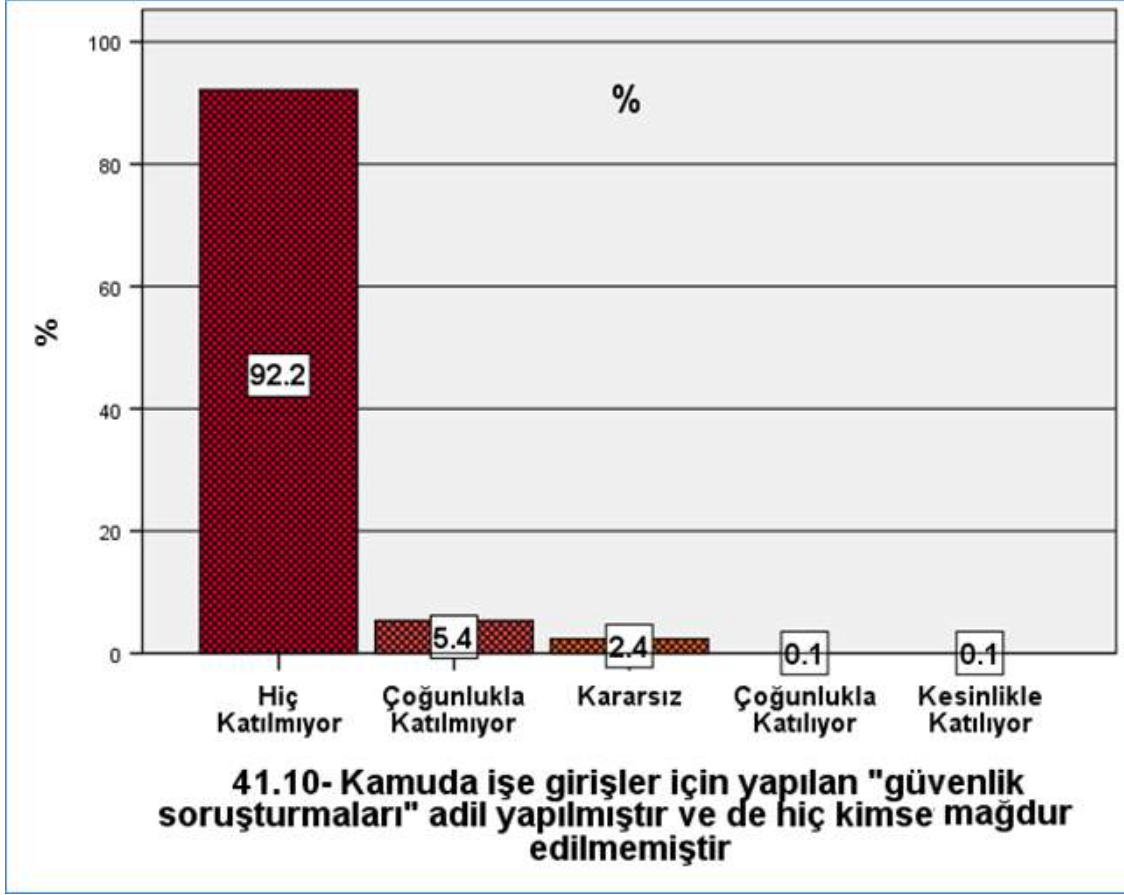

41.09- OHAL /KHK'ların Hedefindeki Kişilerin “Ağaç Kabuğu Yemeyi/ Yedirilmeyi” Hak Etme Durumları Algısı

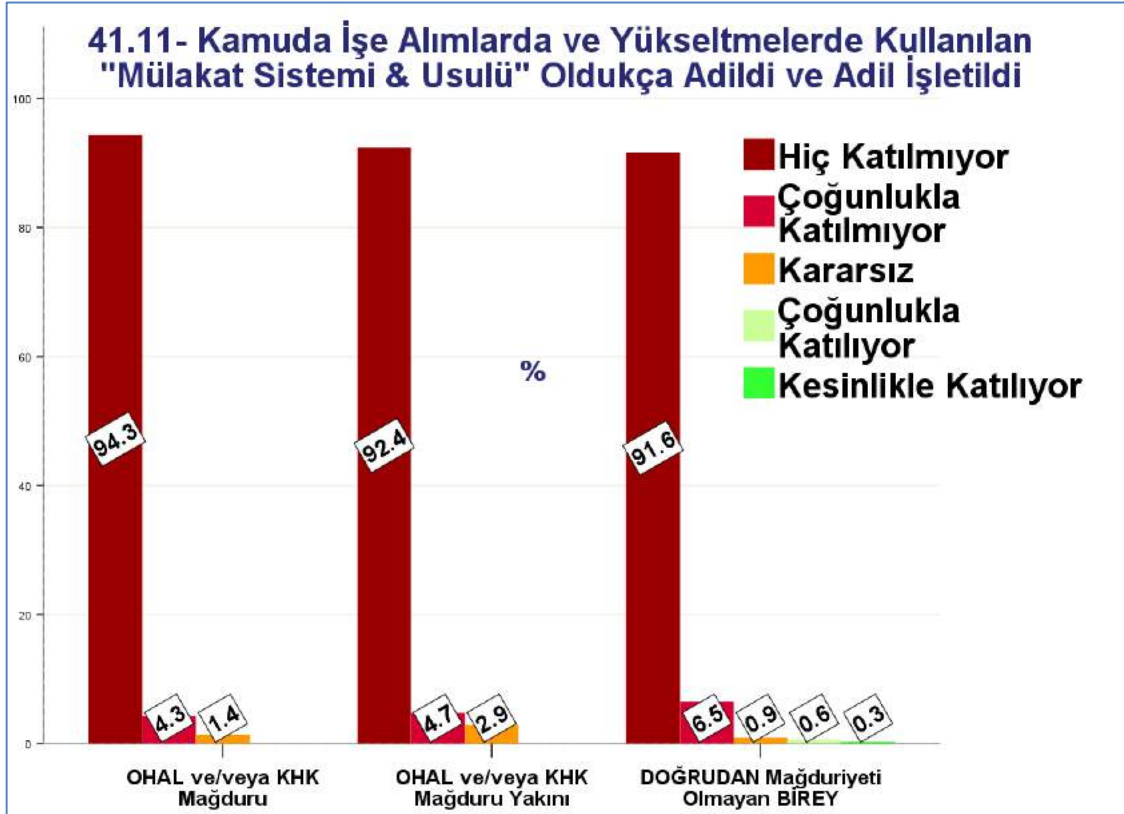
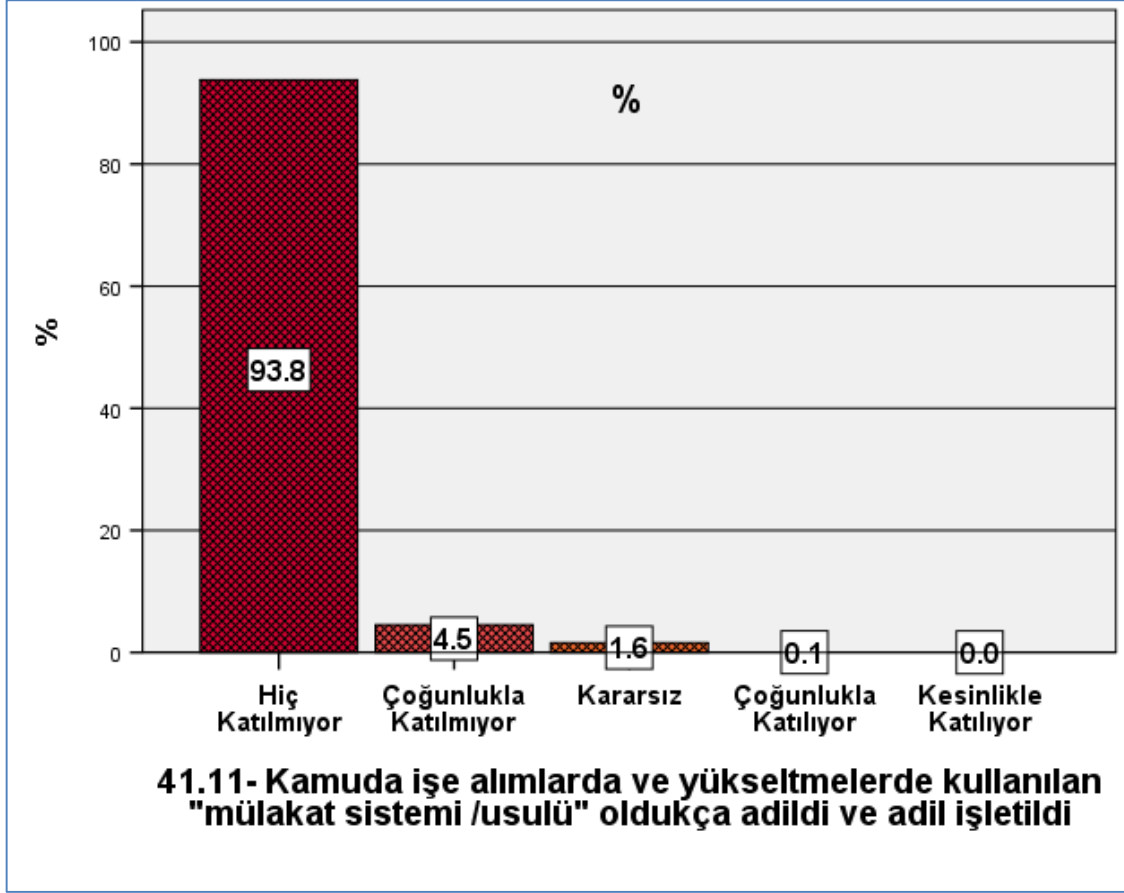

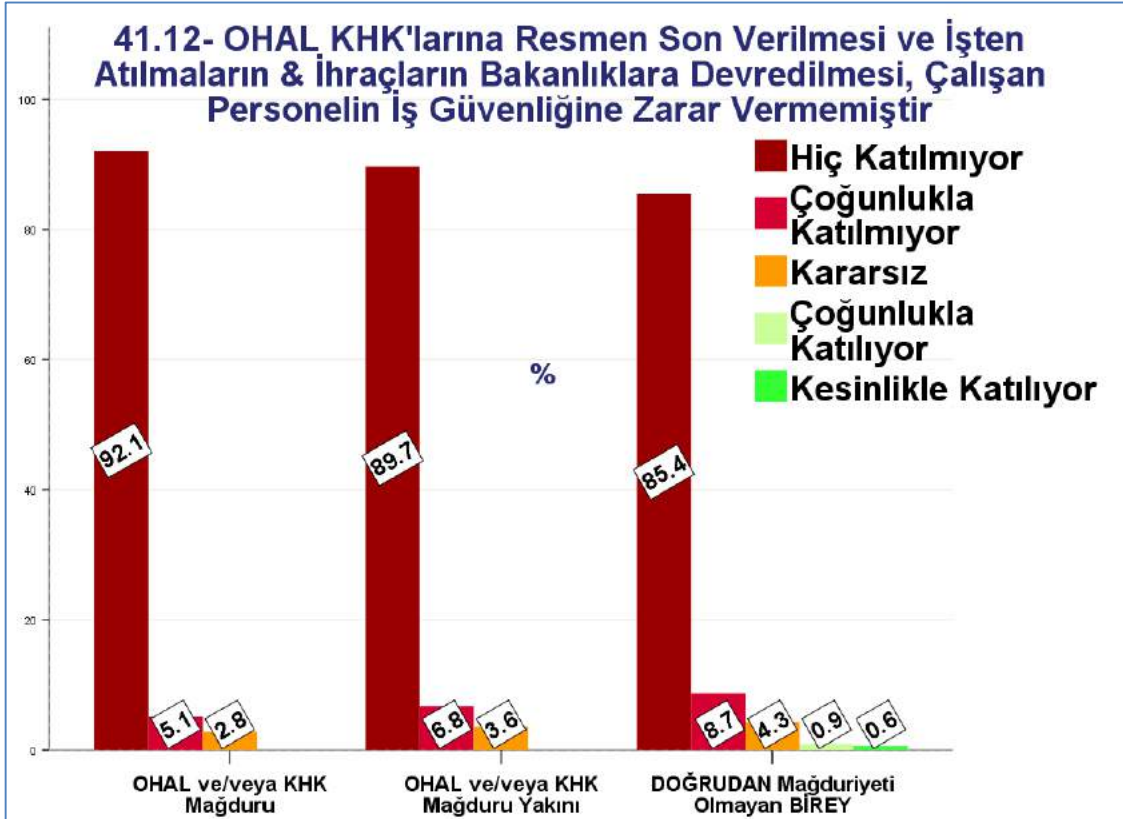
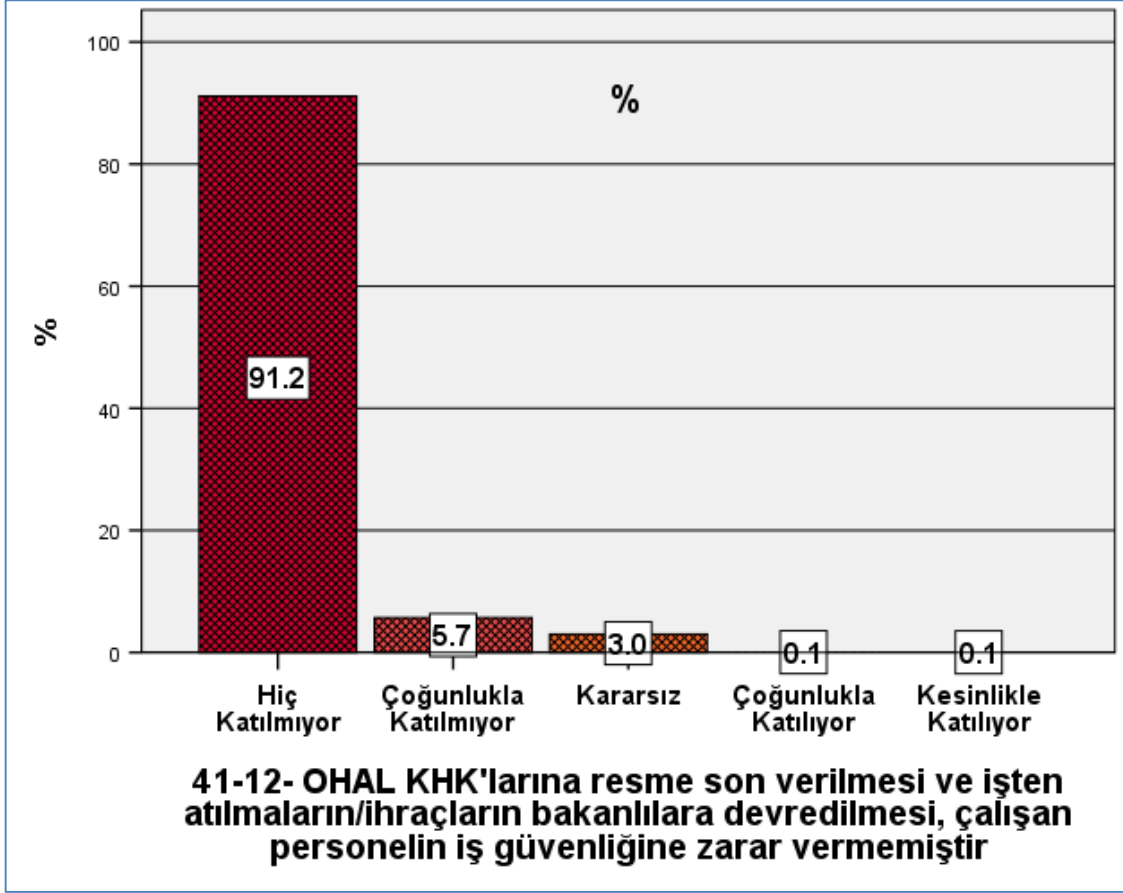
41.10- Kamuda İşe Girişler için Yapılan "Güvenlik Soruşturmalarının" Adil Yapılma ve de Hiç Kimsenin Mağdur Edilmeme Algısı

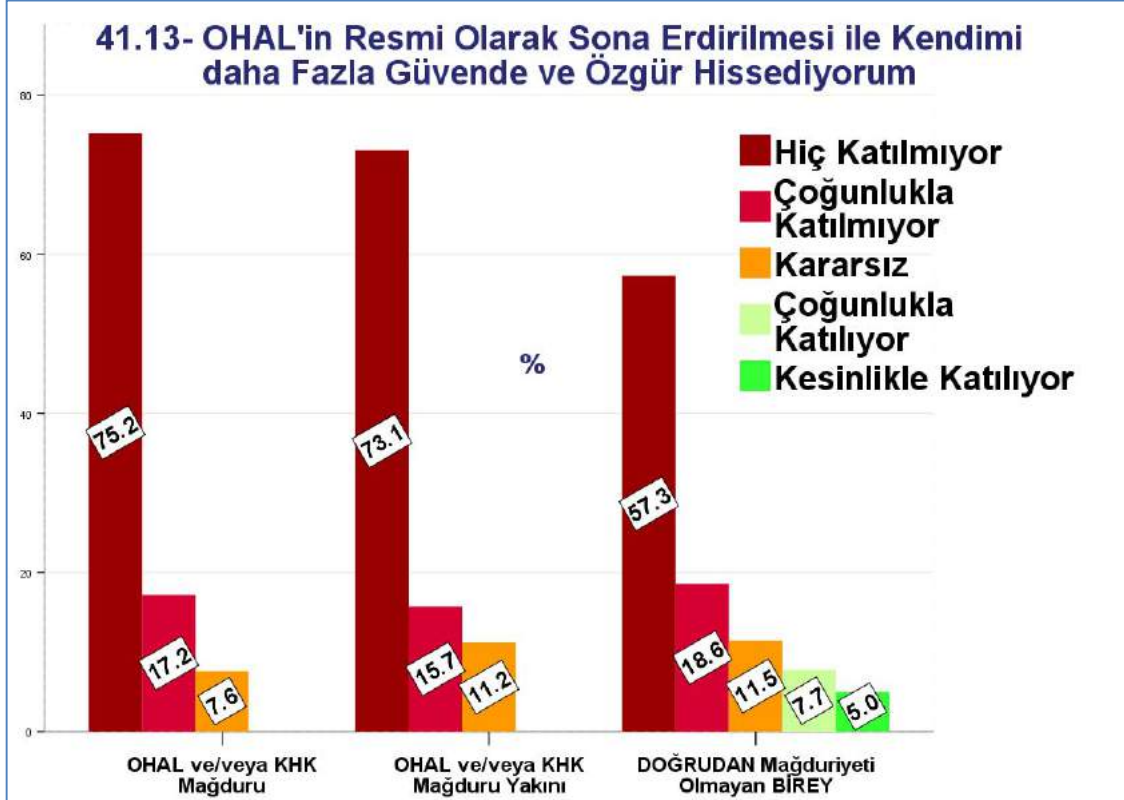
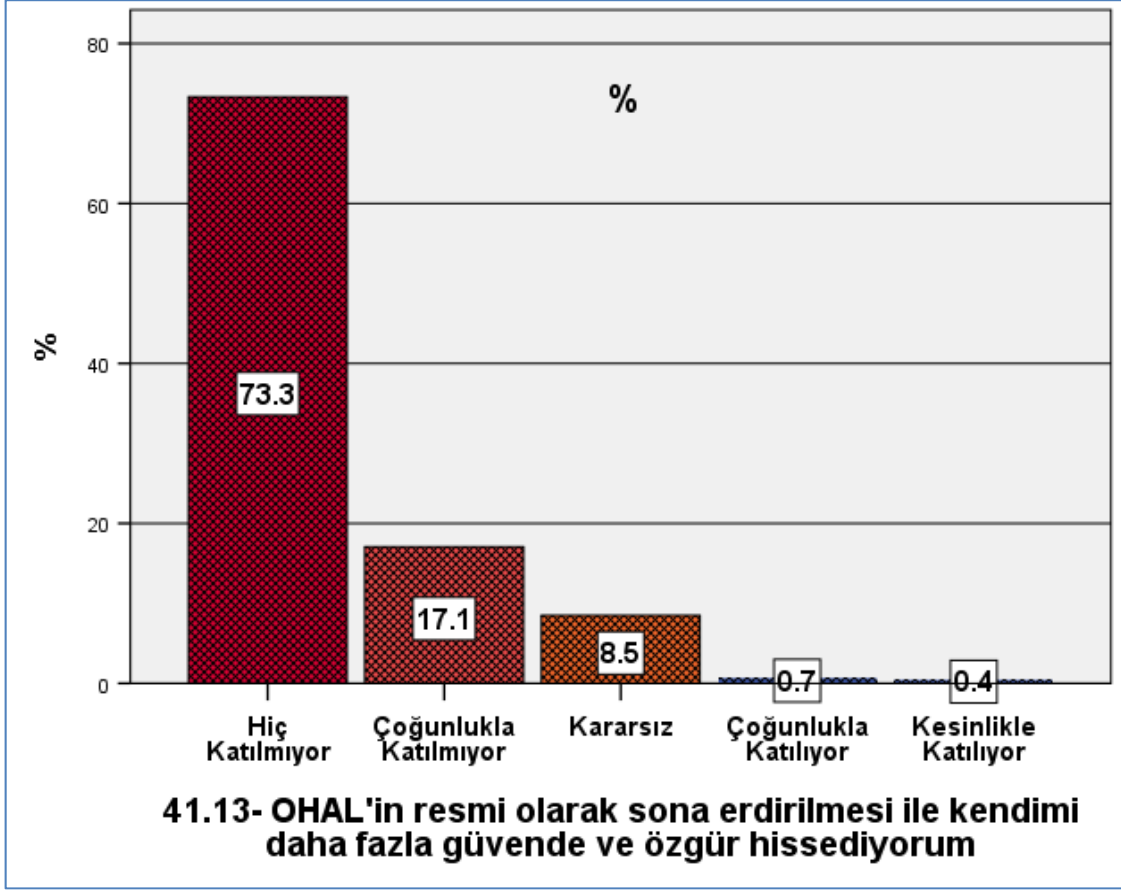
41.11- Kamuda İşe Alımlarda ve Yükseltmelerde Kullanılan "Mülakat Sistemi /Usulünün" Oldukça Adil Olma ve Adil İşletilme Algısı

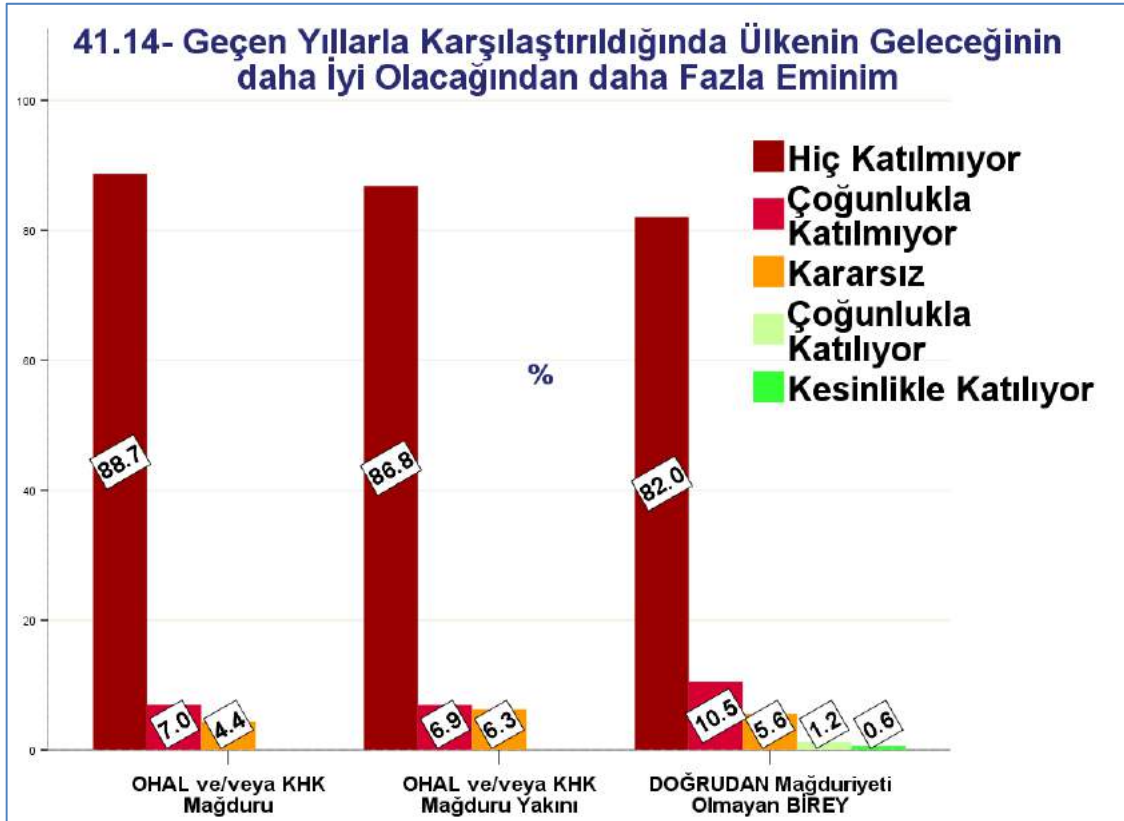
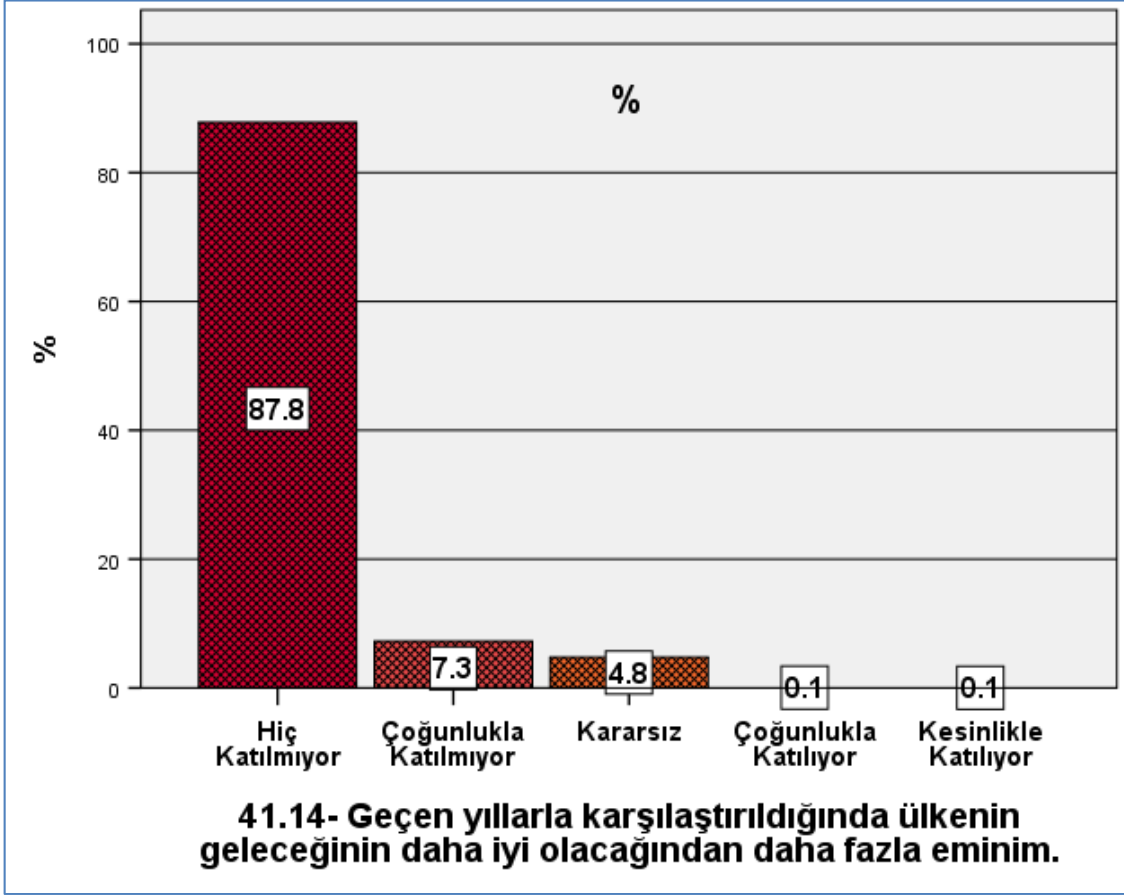
41-12- OHAL KHK'larına Resmen Son Verilmesi ve İşten Atılmaların Bakanlıklara Devredilmesinin, Çalışan Personelin İş Güvenliğine Zarar Verme Algısı

41.13- OHAL'in Resmi Olarak Sona Erdirilmesi ile Katılımcıların Kendilerini daha Fazla Güvende ve Özgür Hissetme Algısı

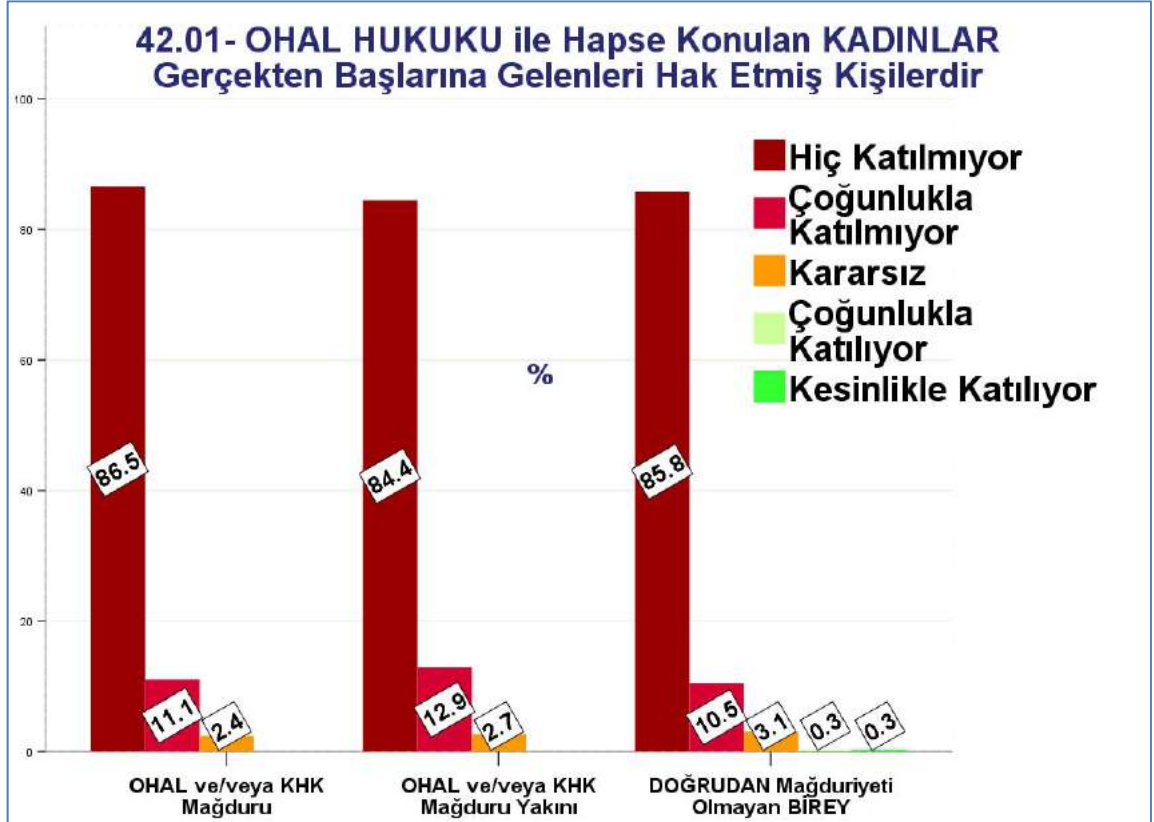
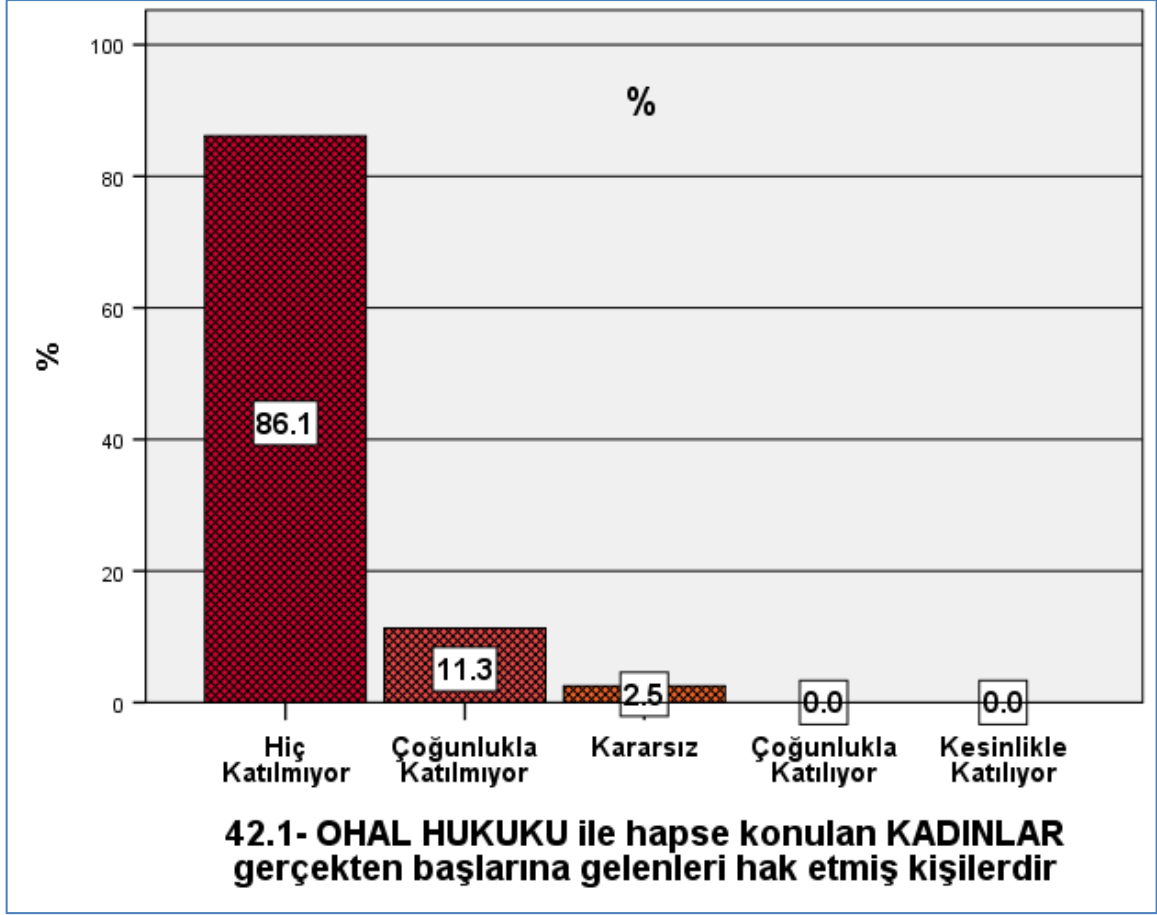

41.14- Geçen Yıllarla Karşılaştırıldığında Ülkenin Geleceğinin daha İyi Olacağından Emin Olma Algısı

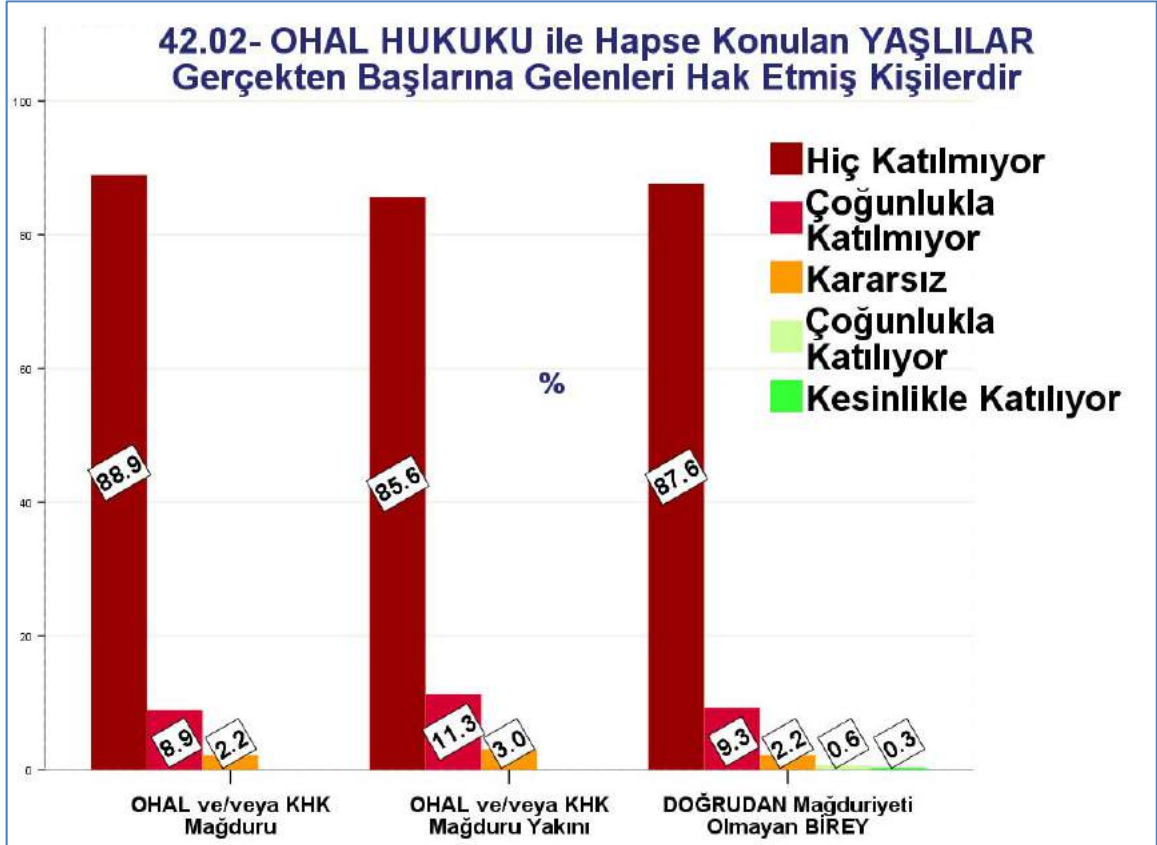
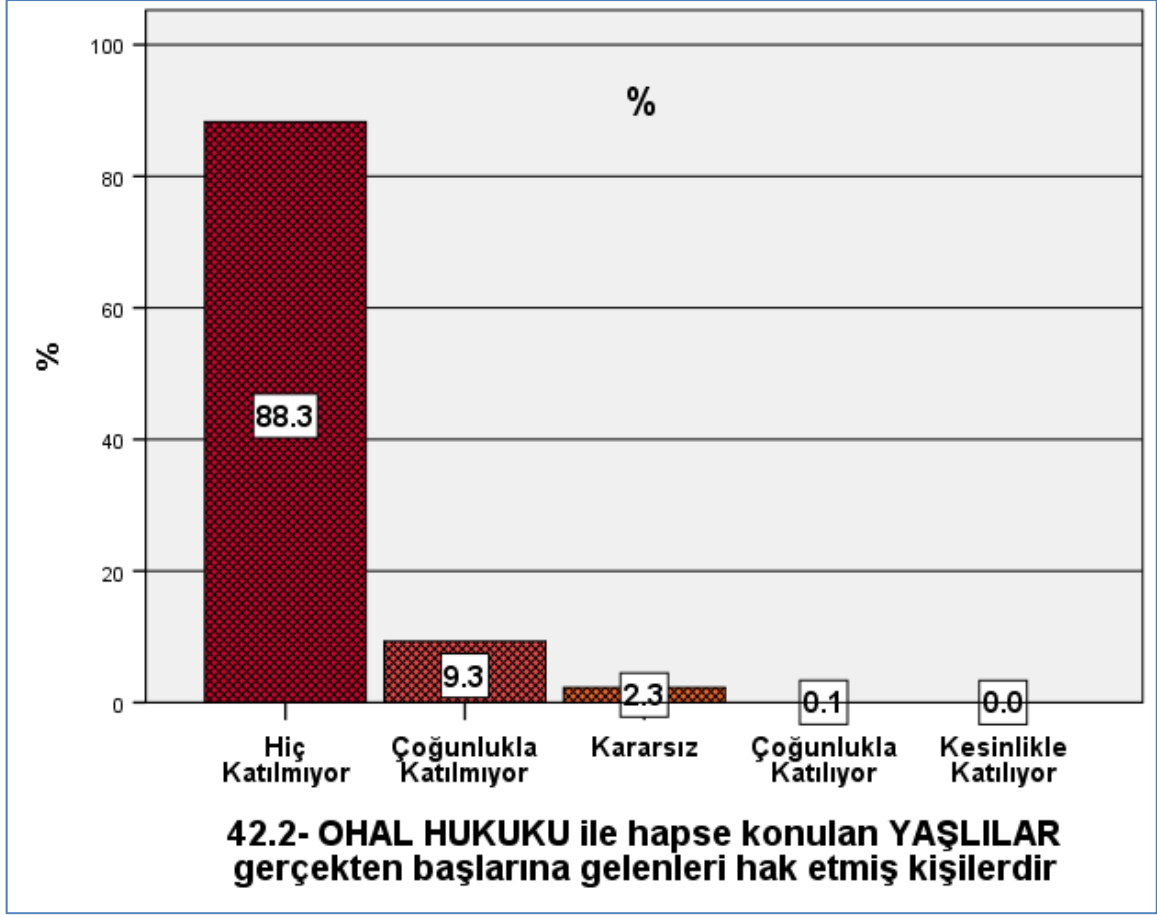

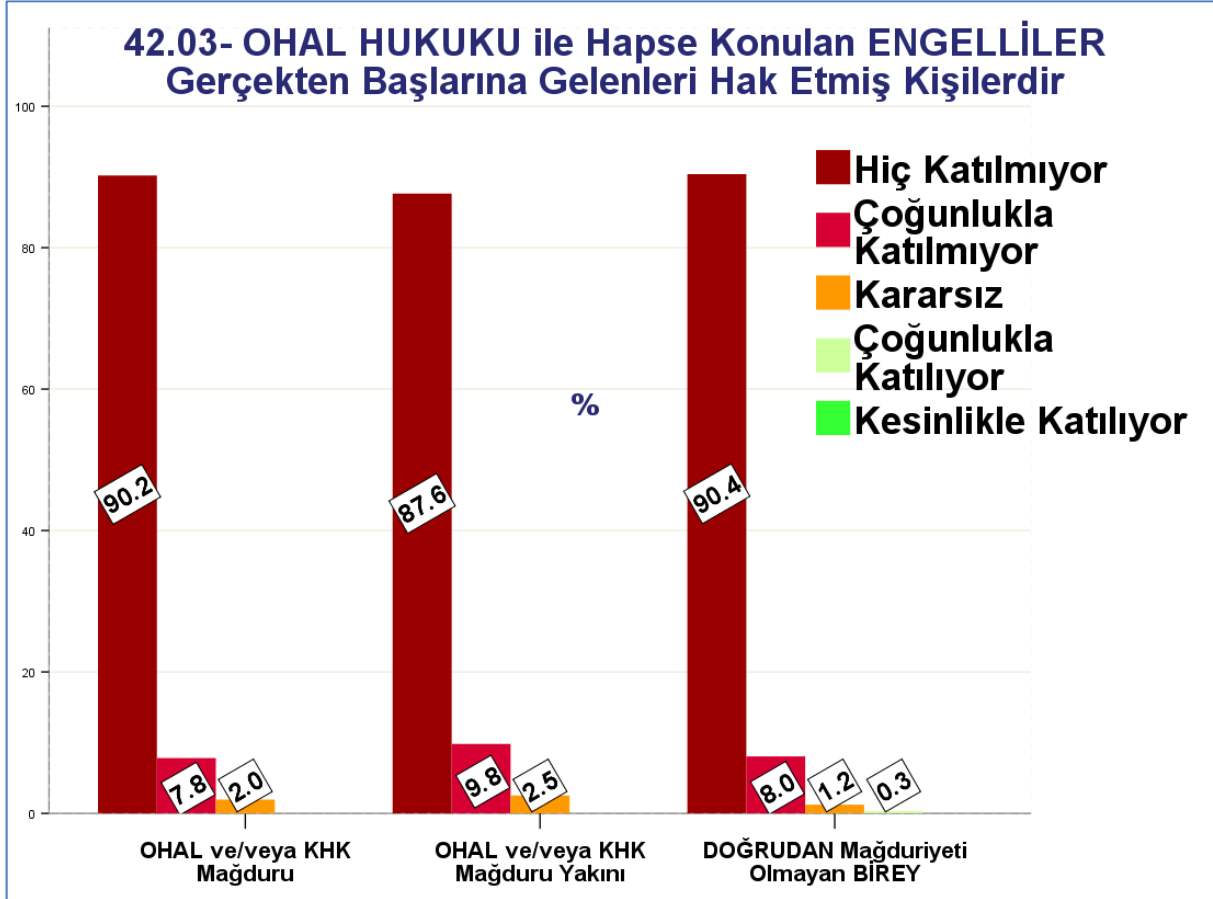
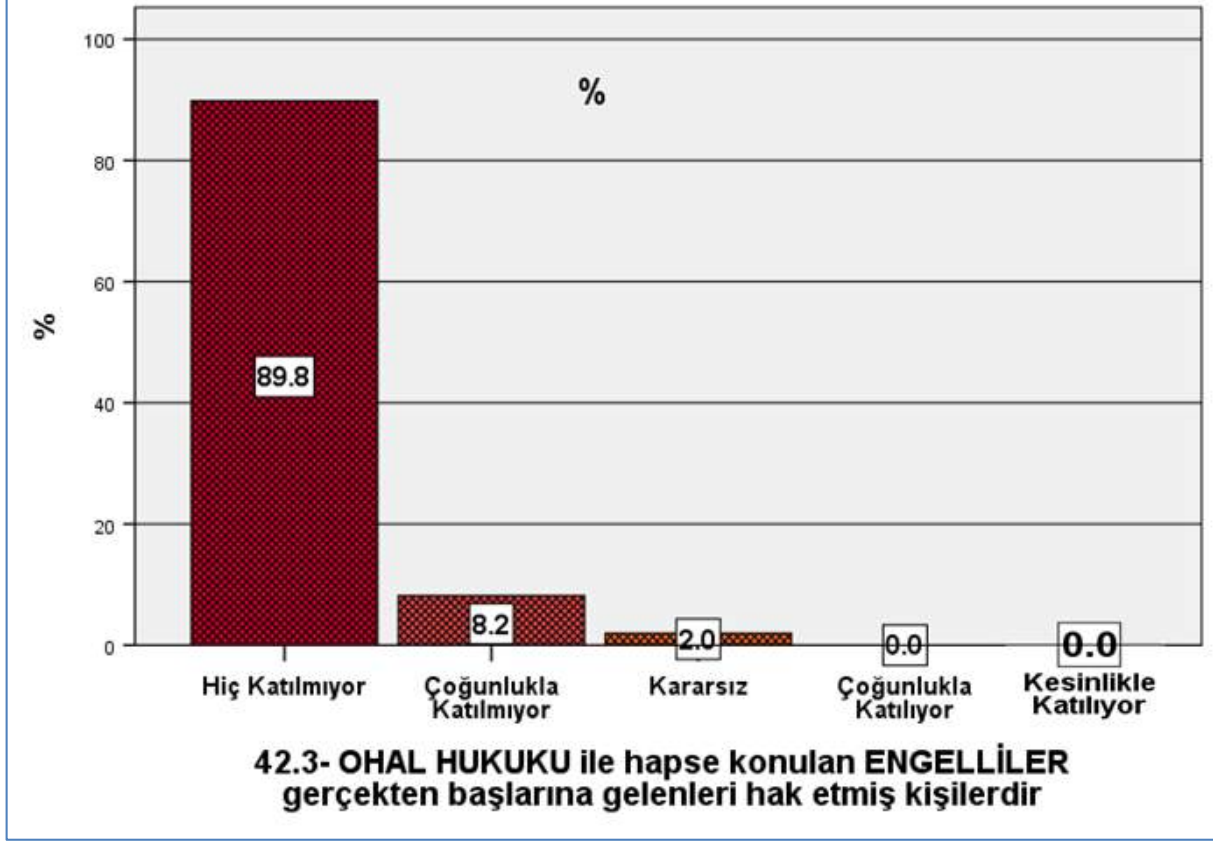
42.01- OHAL HUKUKU ile Hapse Konulan KADINLARIN Gerçekten Başlarına Gelenleri Hak Etmiş Olmaları Algısı

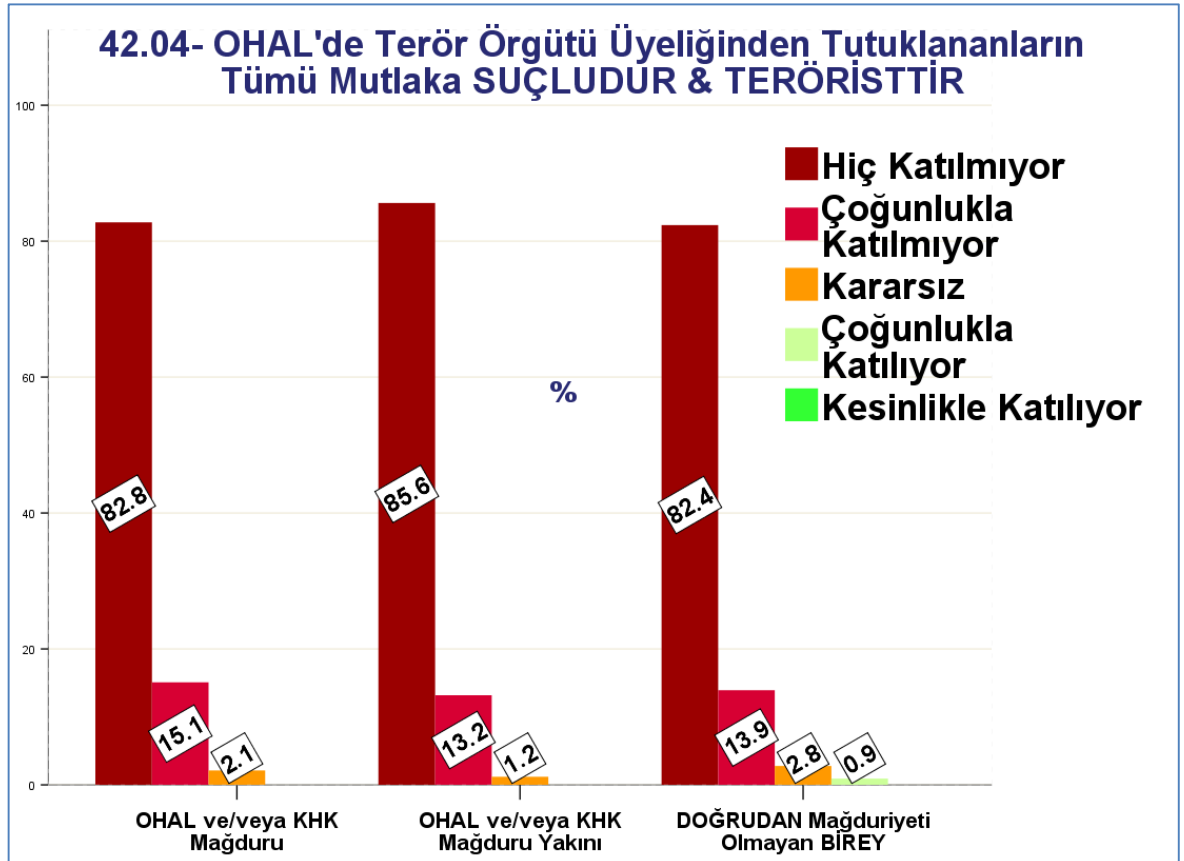
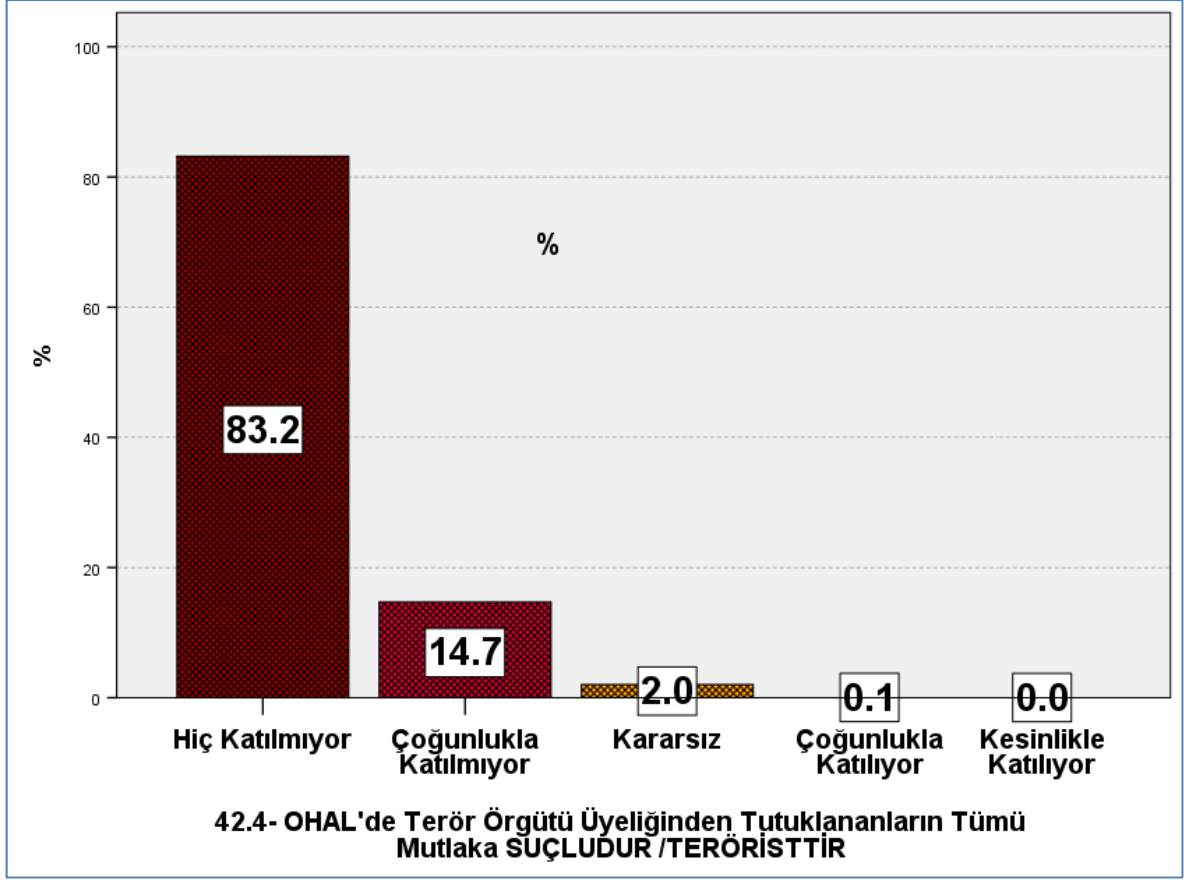
42.02- OHAL HUKUKU ile Hapse Konulan YAŞLILARIN Gerçekten Başlarına Gelenleri Etmiş Olmaları Algısı

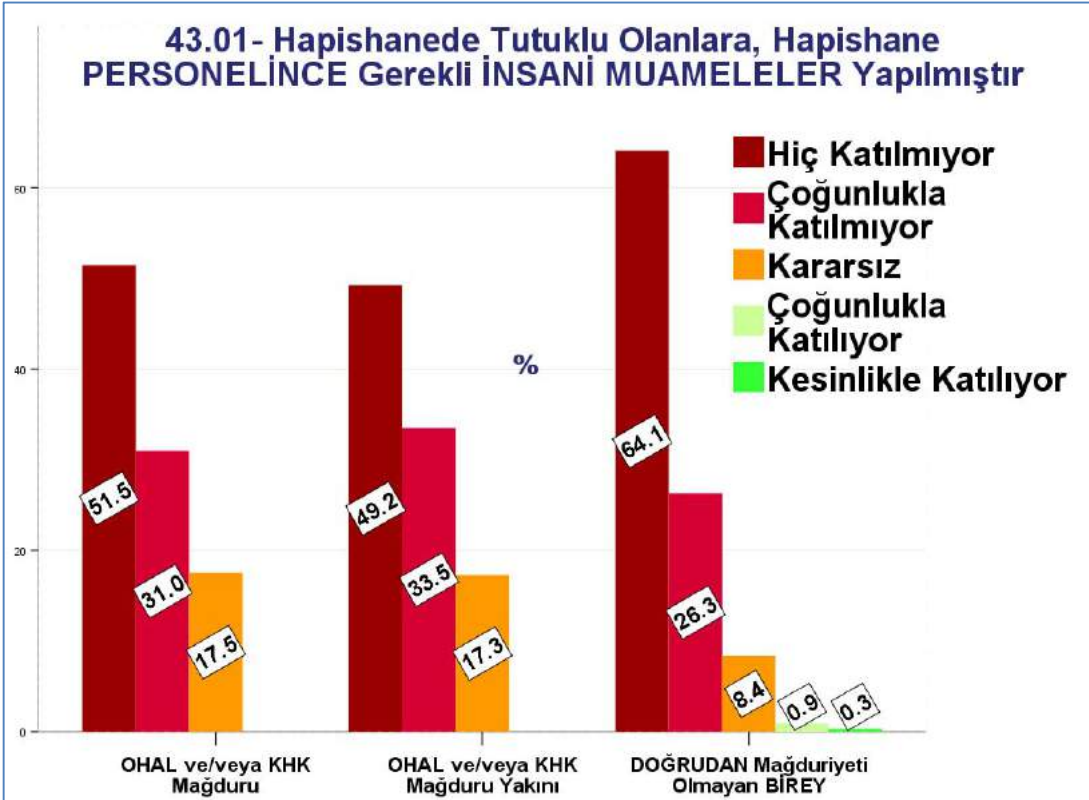
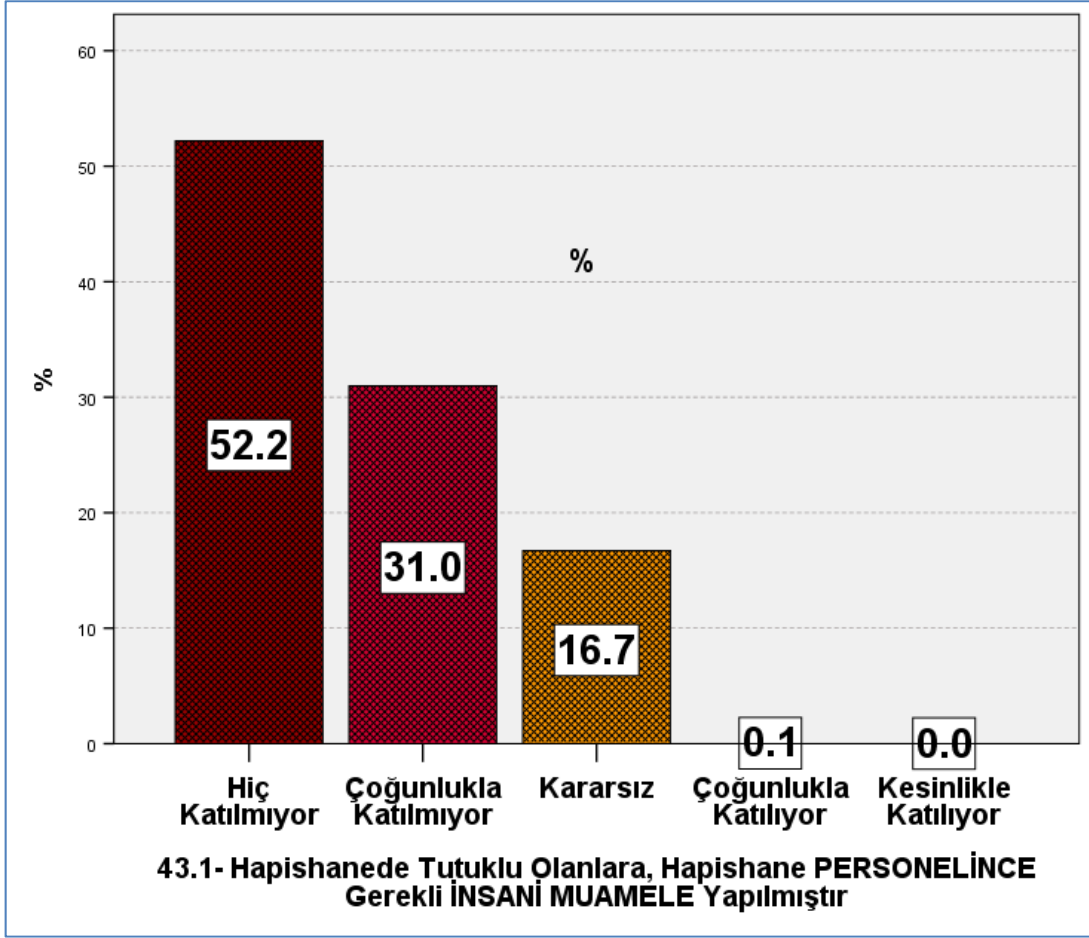
42.03- OHAL HUKUKU ile Hapse Konulan ENGELLİLERİN Gerçekten Başlarına Gelenleri Etmiş Olmaları Algısı

42.04- OHAL'de Terör Örgütü Üyelüğinden Tutuklananların Tümünün Mutlaka SUÇLU /TERÖRİST Olmaları Algısı

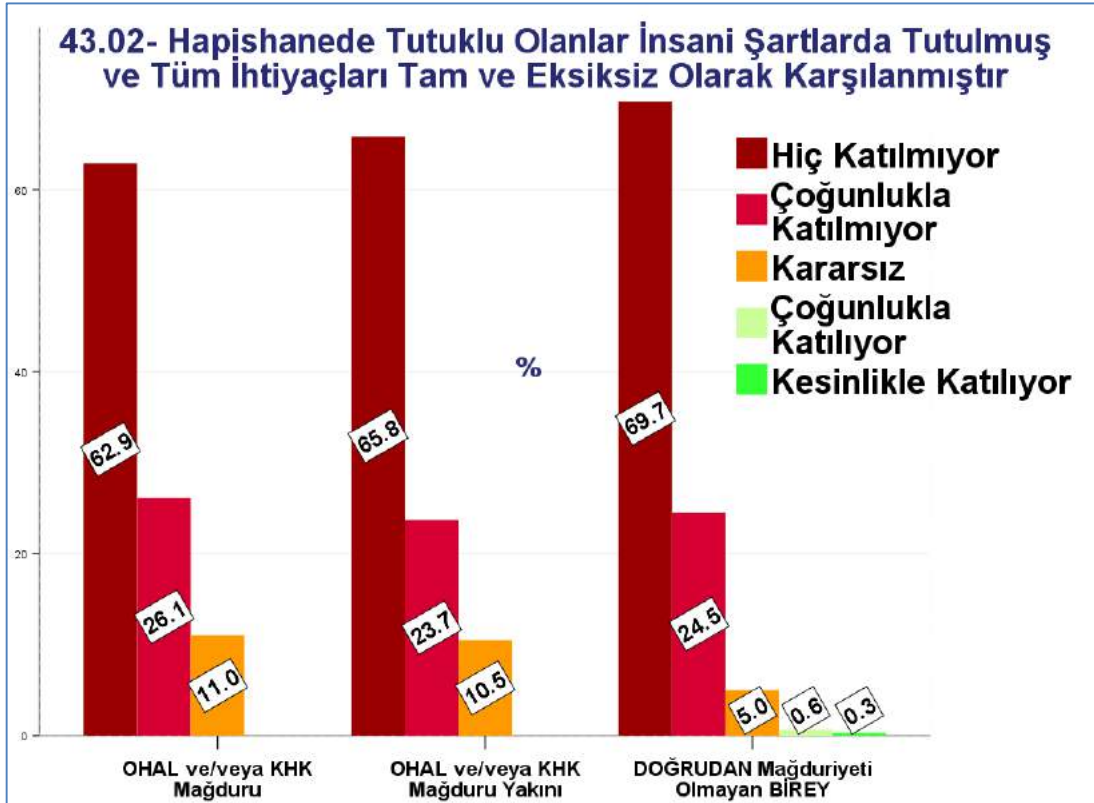
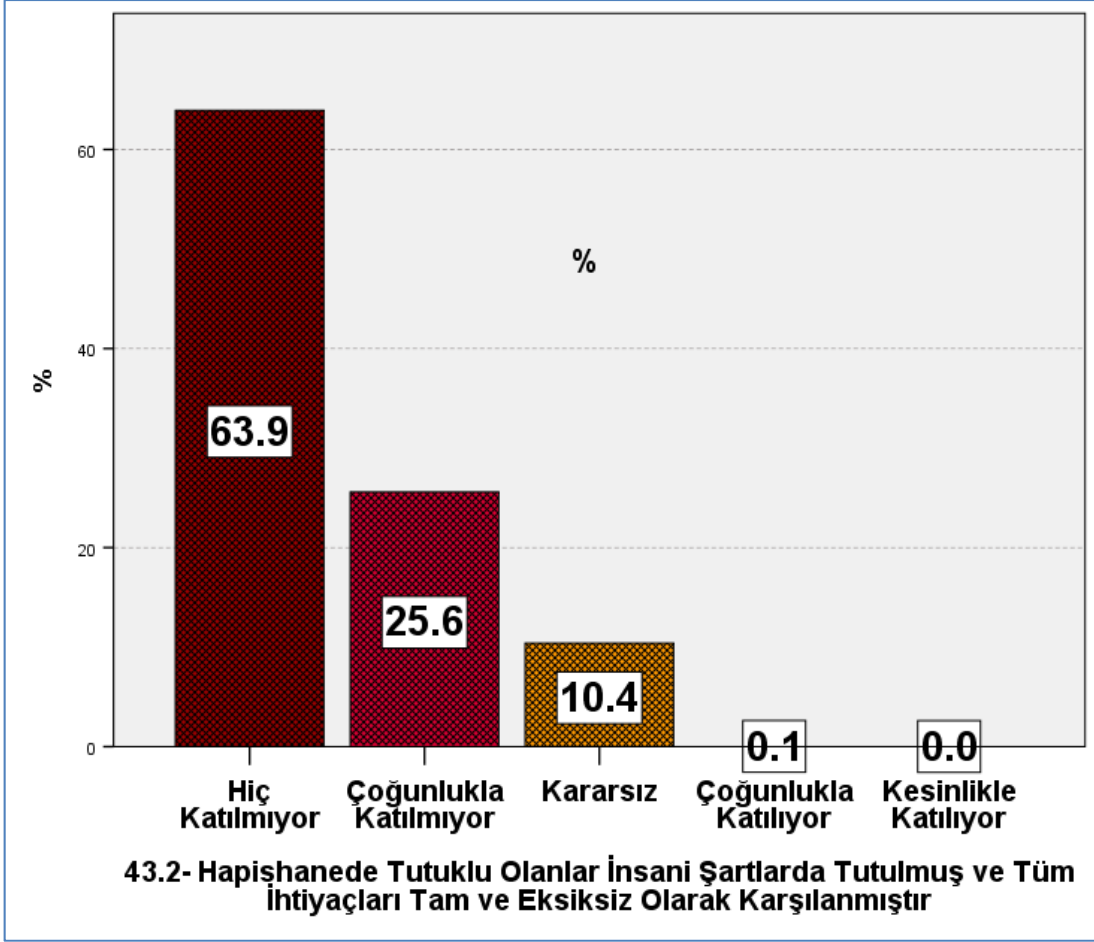

43.01- Hapishanelerde Tutuklu Olanlara, Hapishane Personelince Gerekli İnsani Muamelelerin Yapılma Durumu Algısı

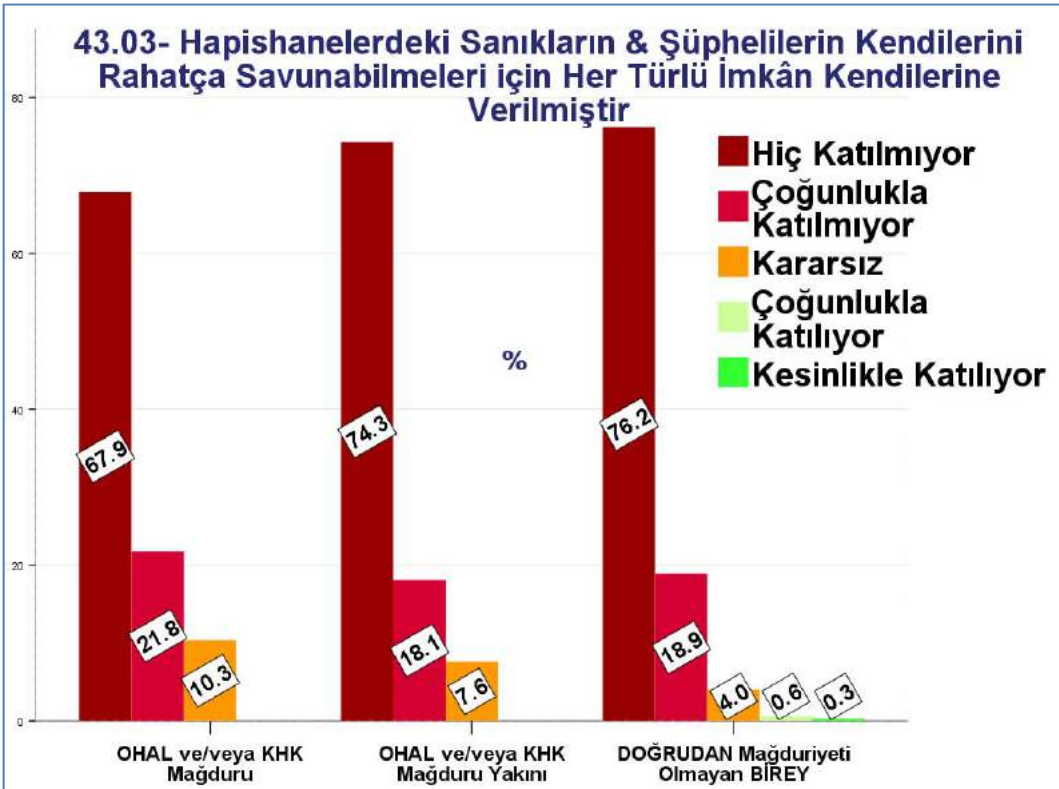
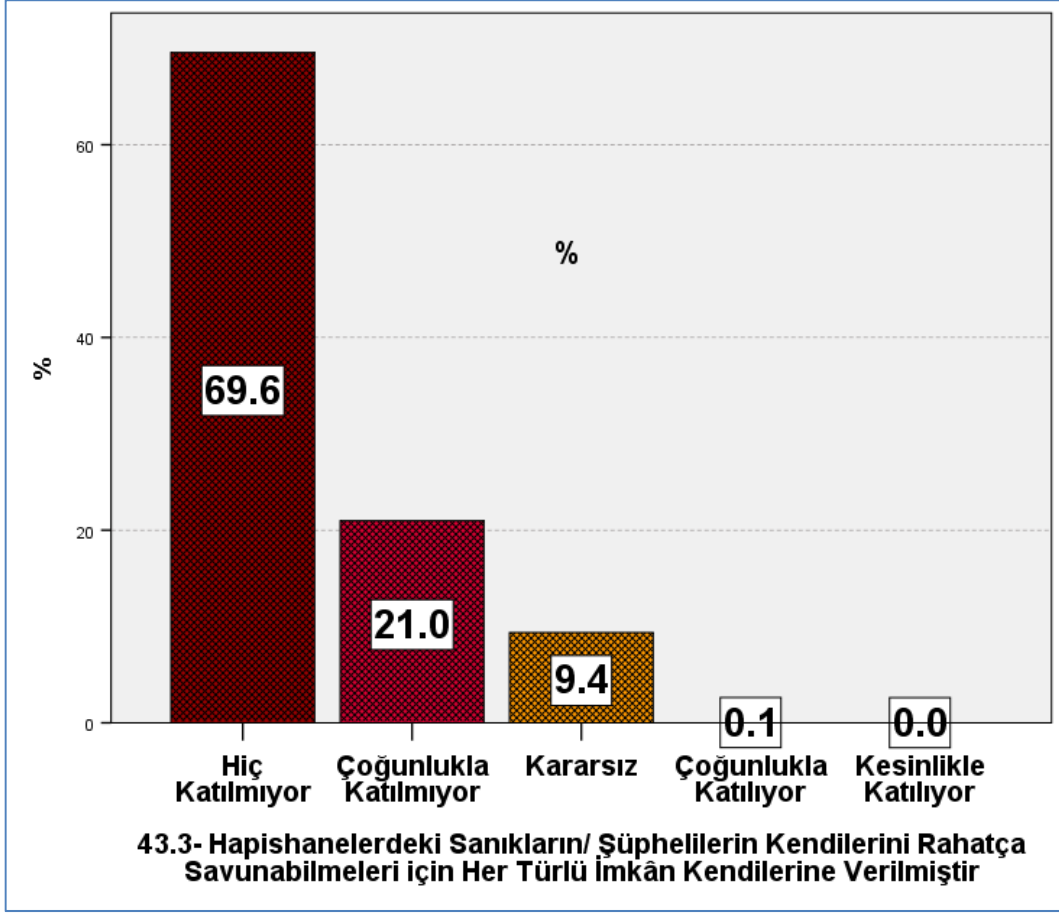

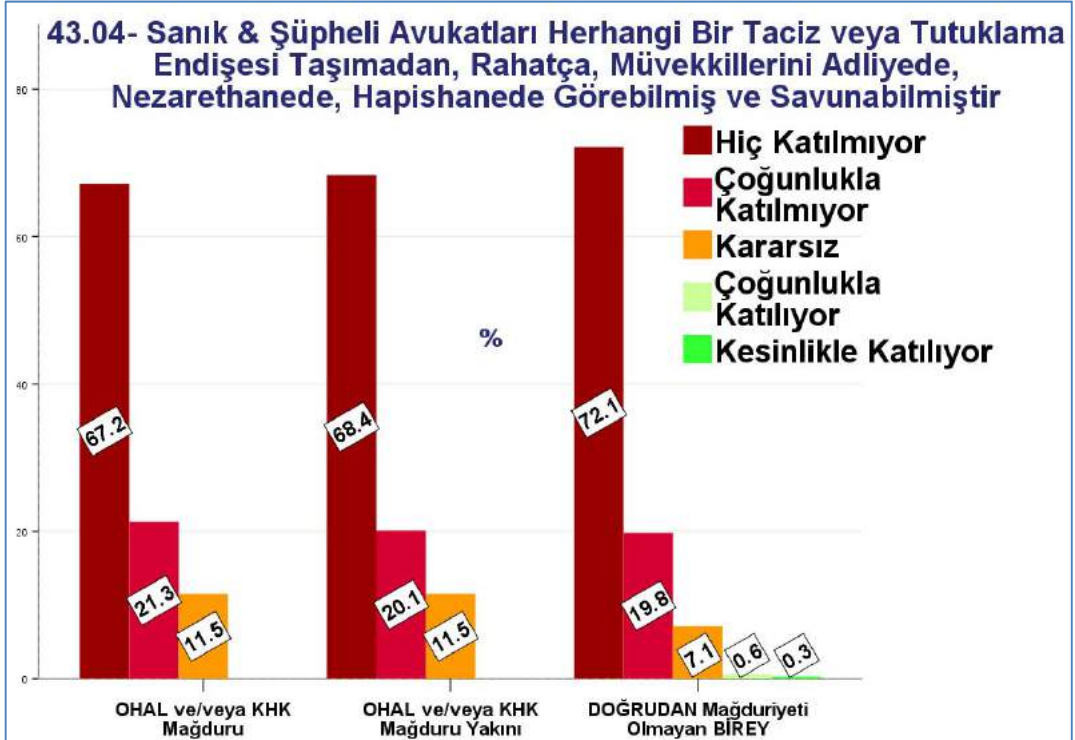
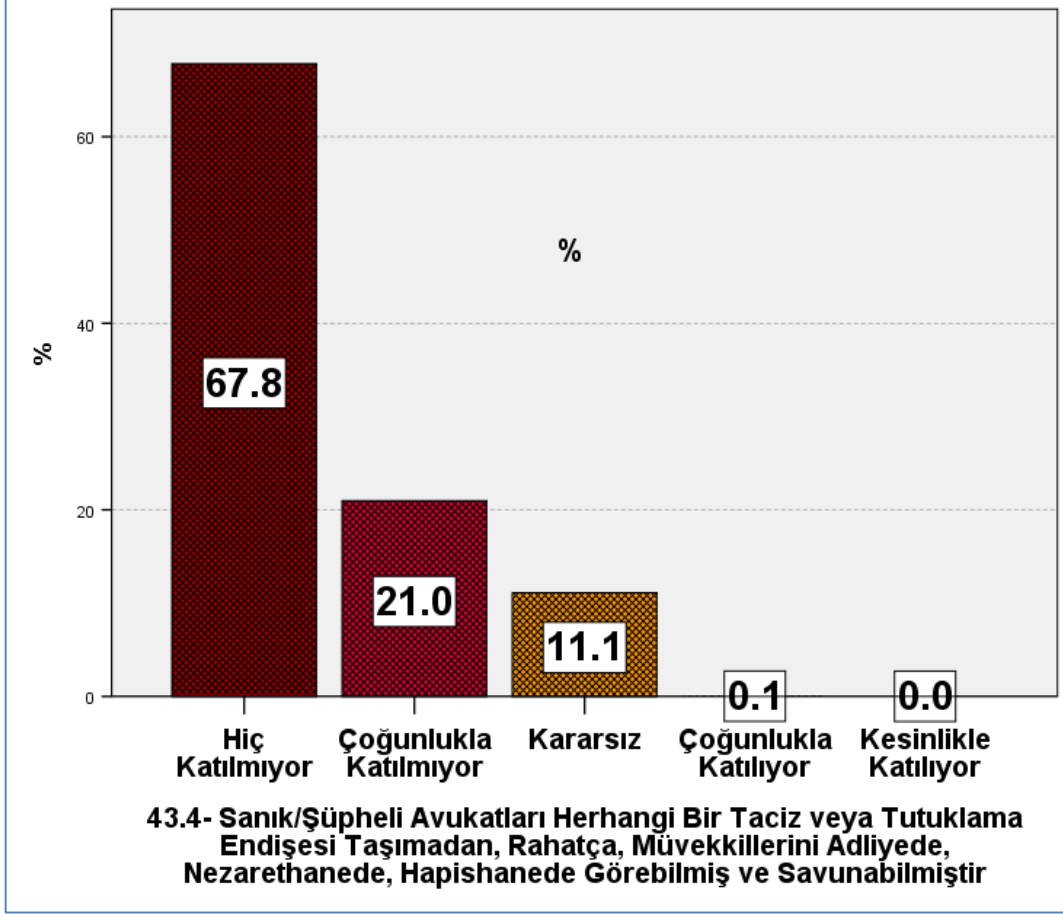
43.02- Hapishanede Tutuklu Olanların İnsani Şartlarda Tutulma ve Tüm İhtiyaçlarının Tam Olarak Karşılanma Algısı

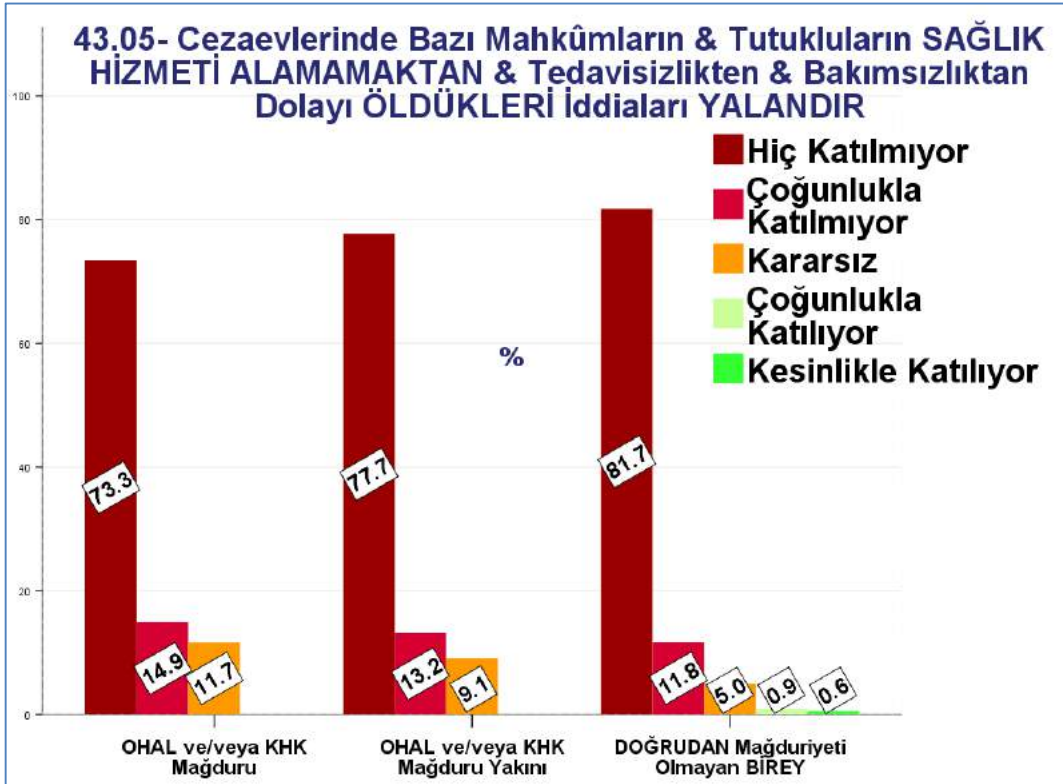
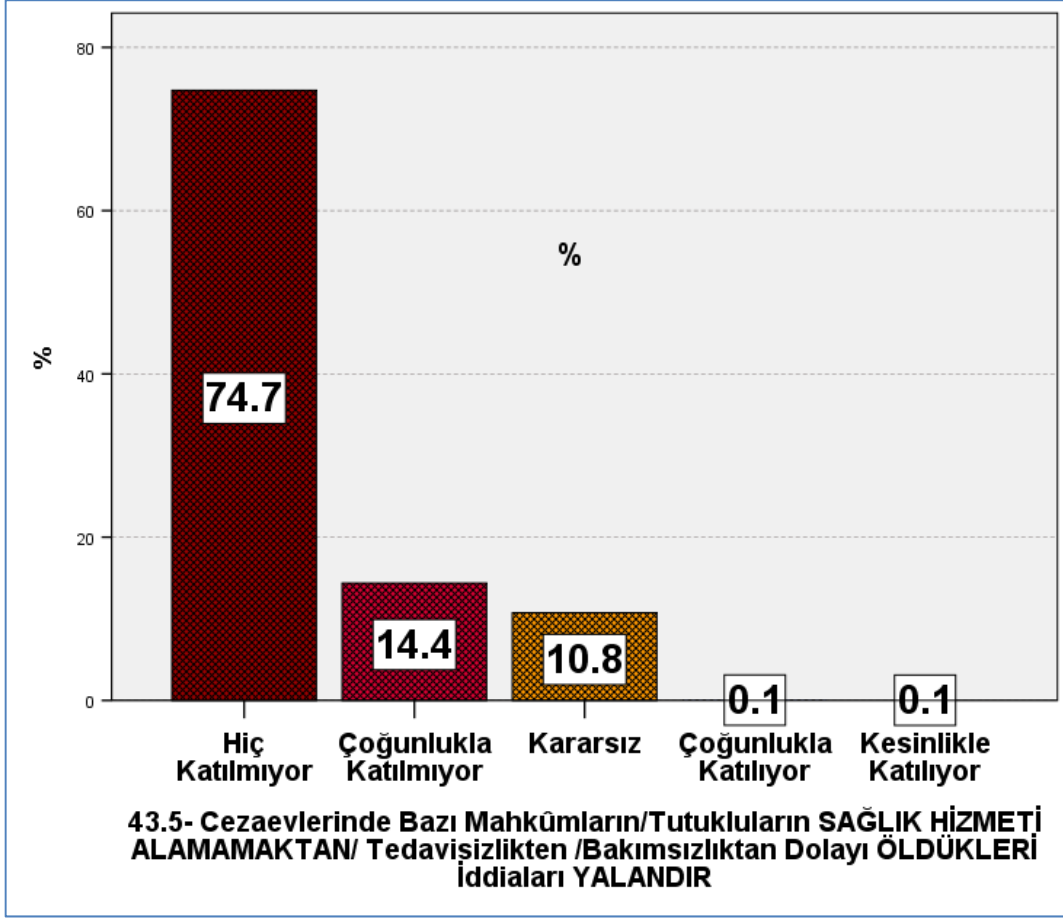
43.03- Hapishanelerdeki Sanıkların / Şüphelilerin Kendilerini Rahatça Savunabilmeleri için Gerekli İmkânların Kendilerine Verilme Algısı

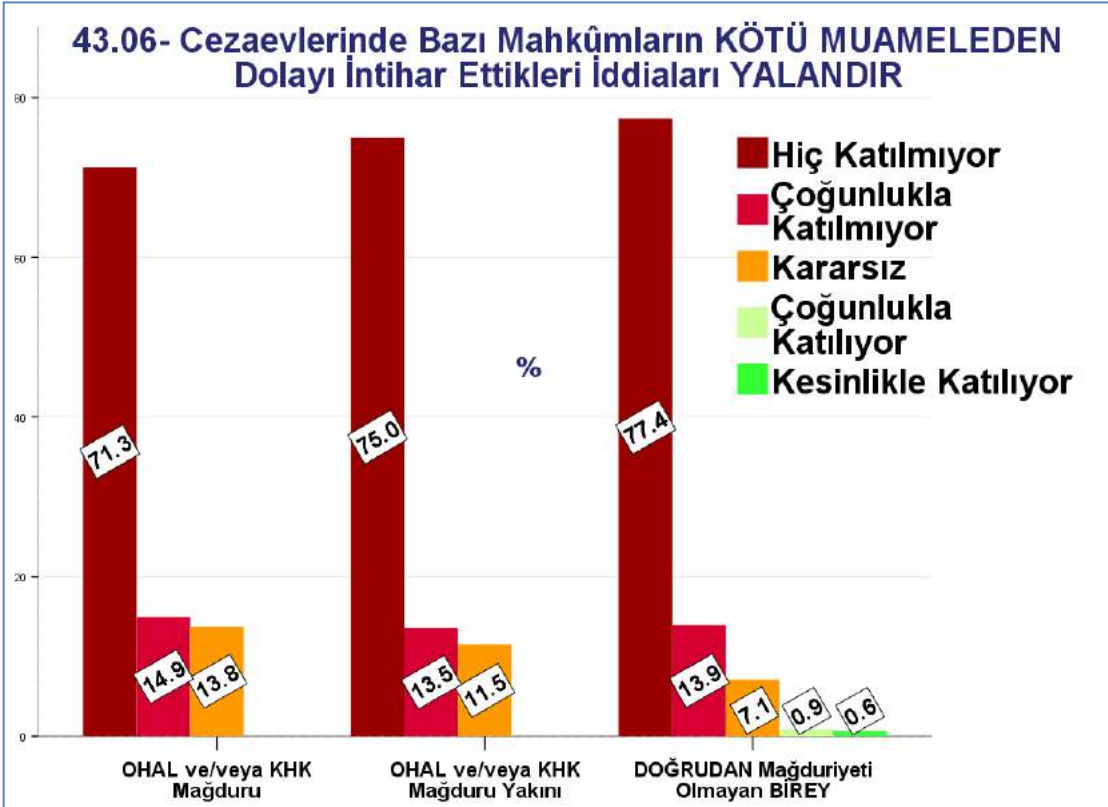
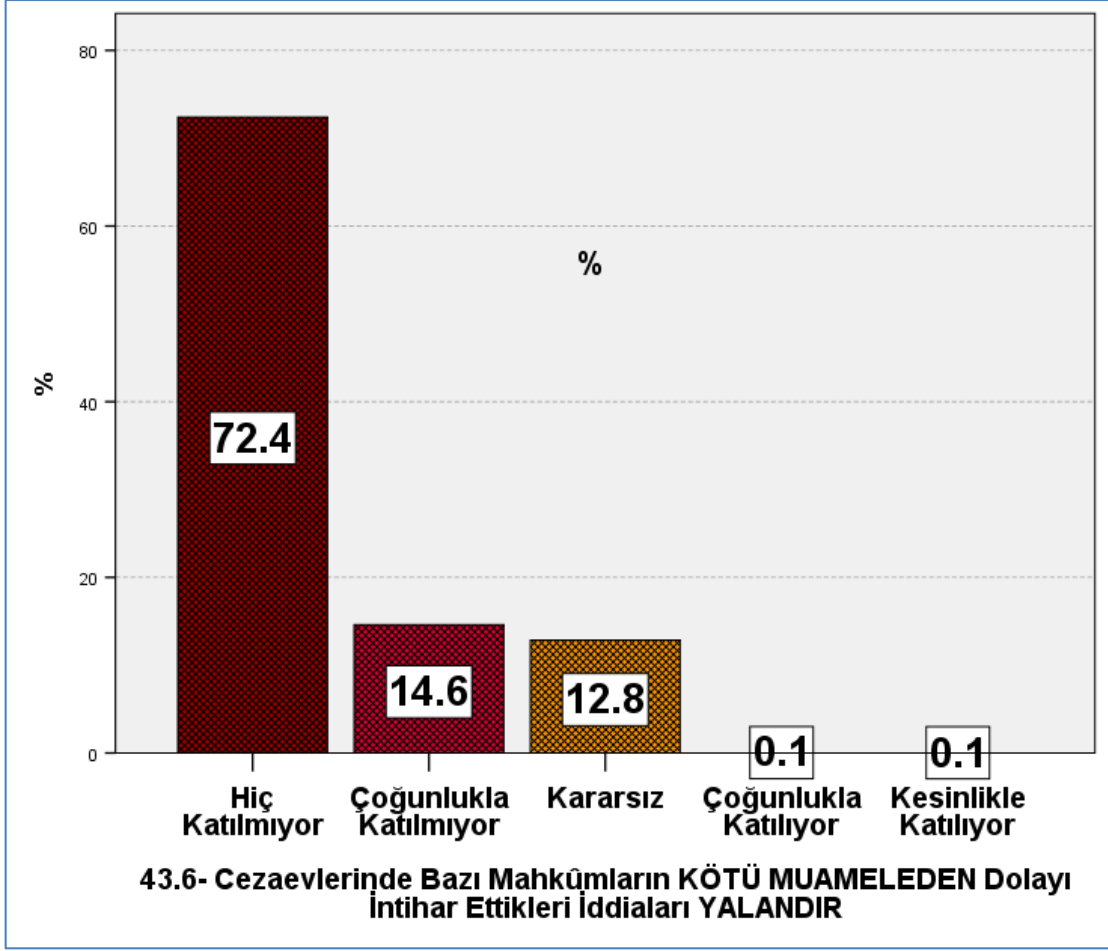
43.04- Sanık/Şüpheli Avukatlarının Herhangi Bir Taciz veya Tutuklama Endişesi Taşımadan, Rahatça, Müvekkillerini Adliyede, Nezarethanede, Hapishanede Görebilme ve Savunabilme Algısı

43.05- Cezaevlerinde Bazı Mahkûmların/Tutukluların SAĞLIK HİZMETİ ALAMAMAKTAN/ Tedavisizlikten /Bakımsızlıktan Dolayı ÖLDÜKLERİ İddialarına İnanma Algısı

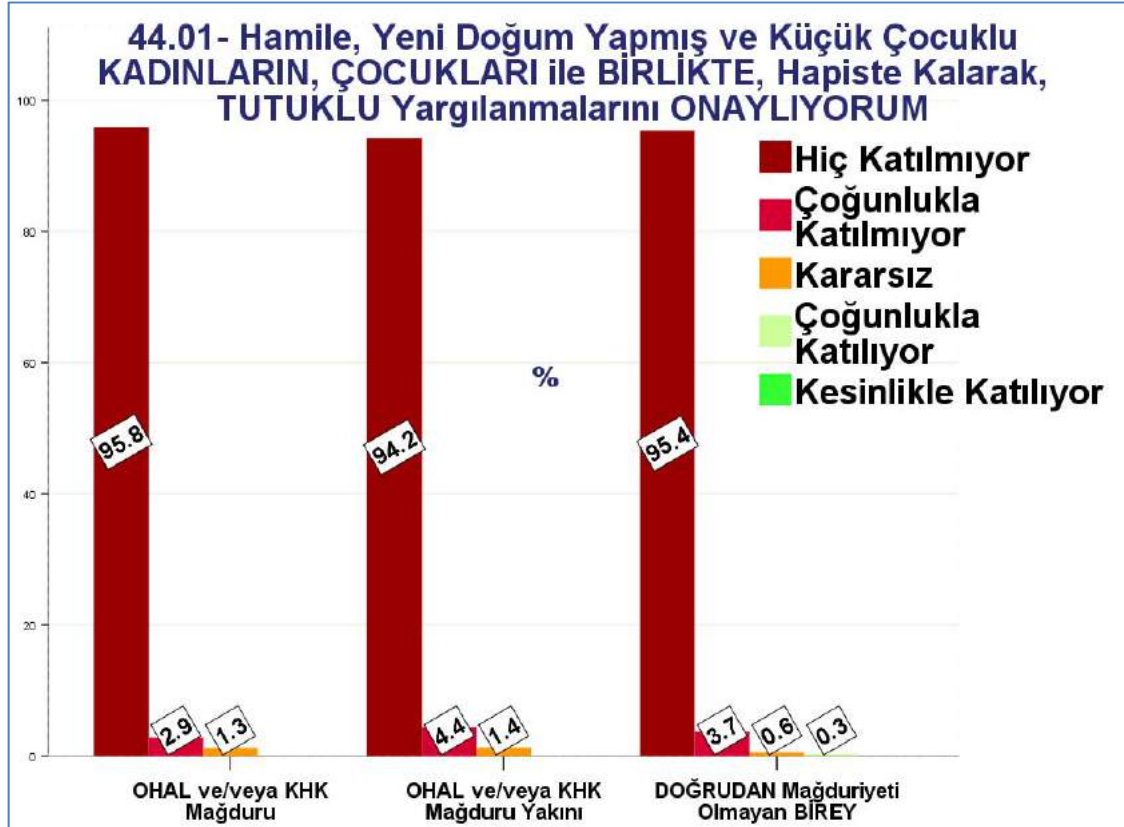
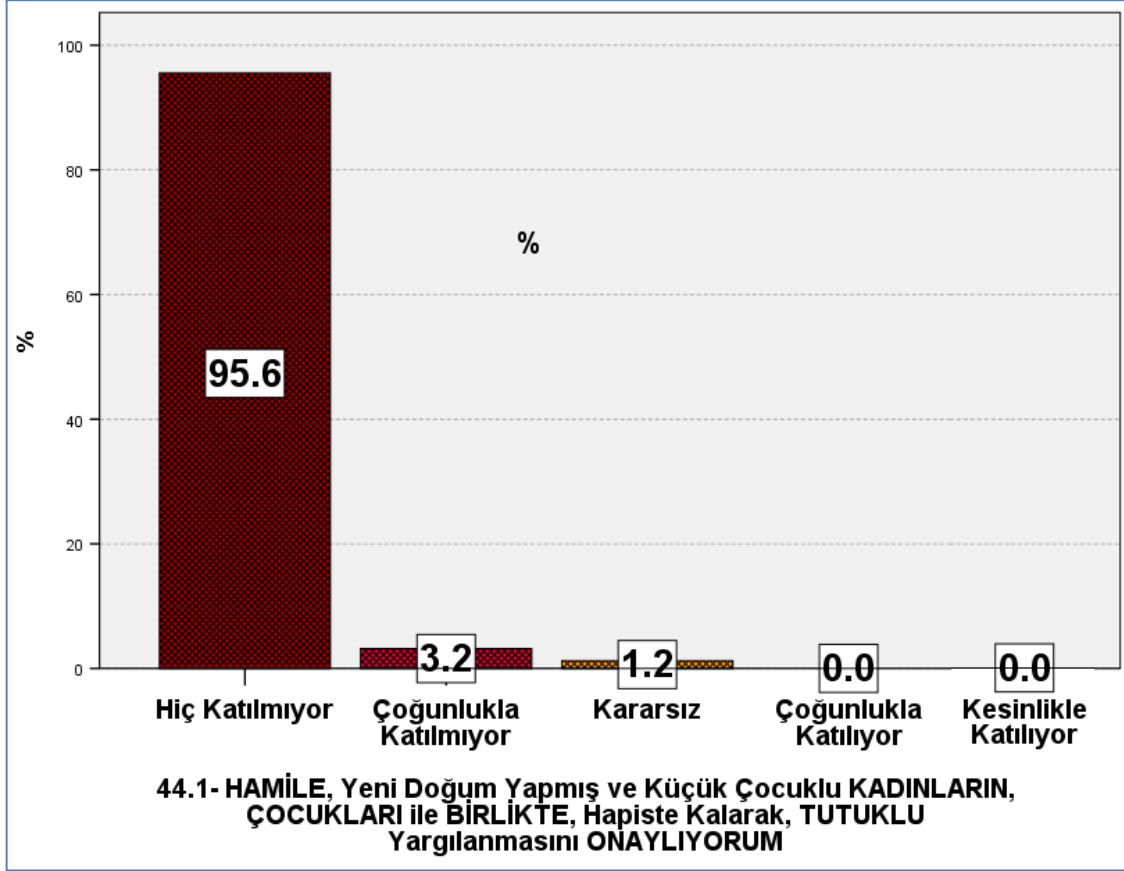

43.06- Cezaevlerinde Bazı Mahkûmların KÖTÜ MUAMELEDEN Dolayı İntihar Ettikleri İddialarına İnanma Algısı

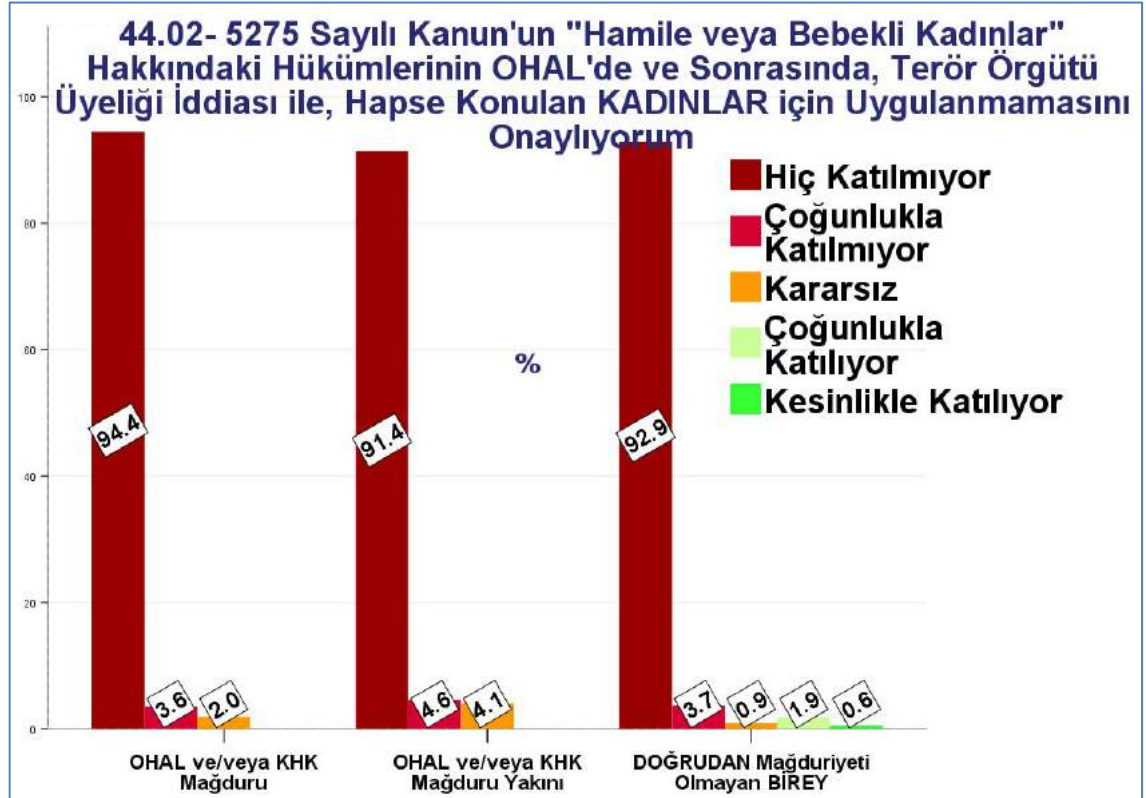
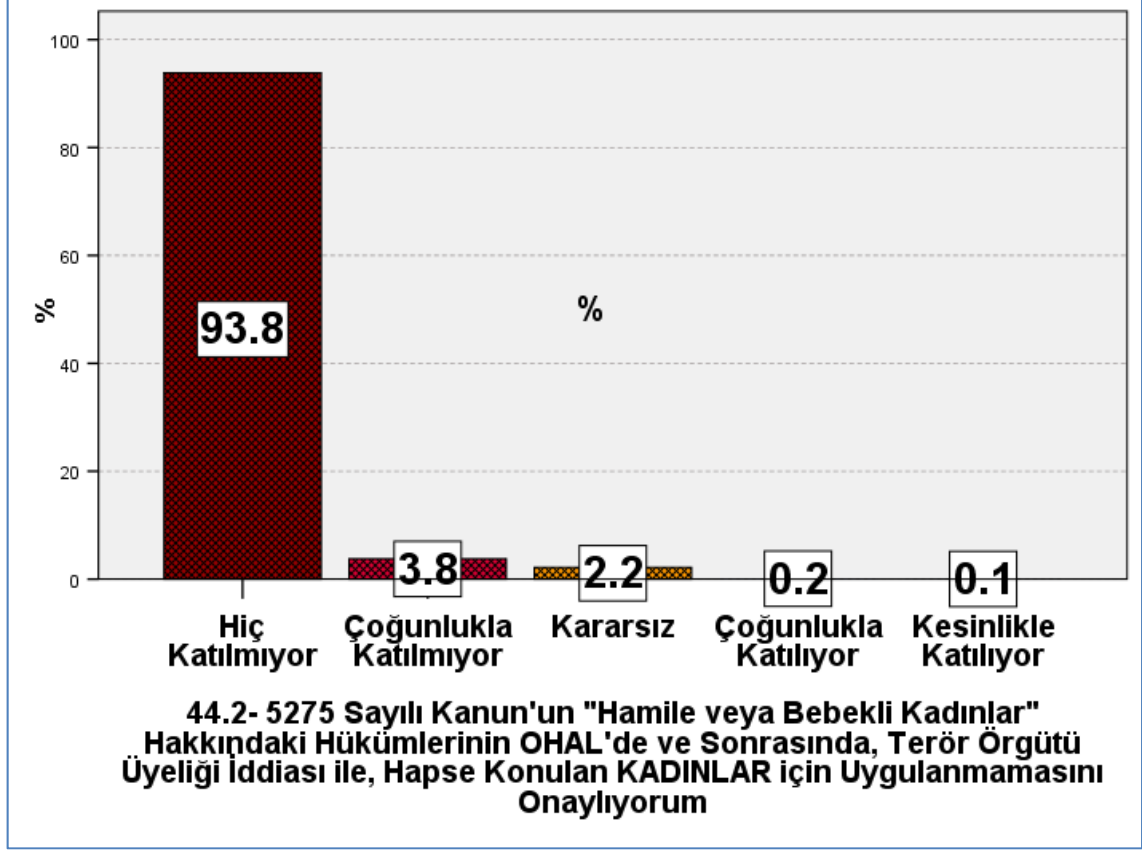

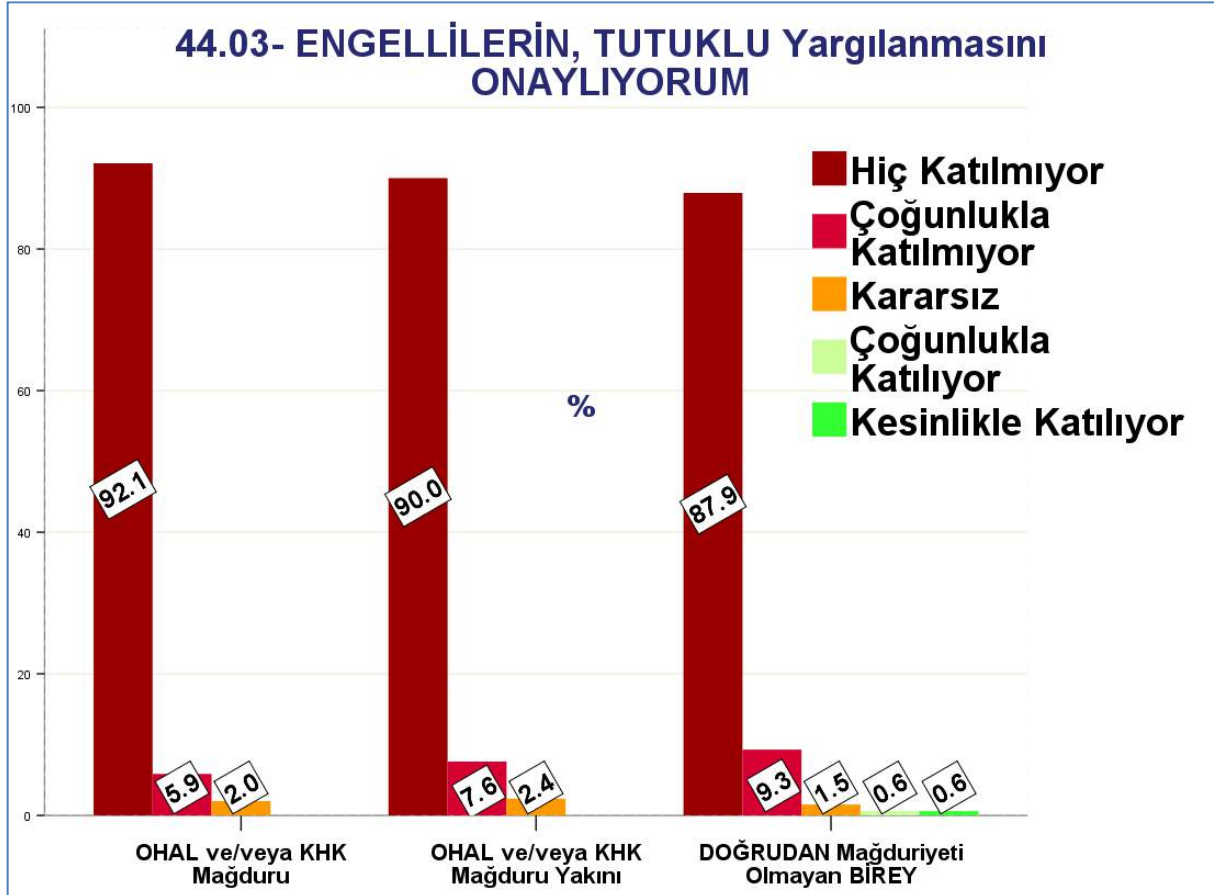
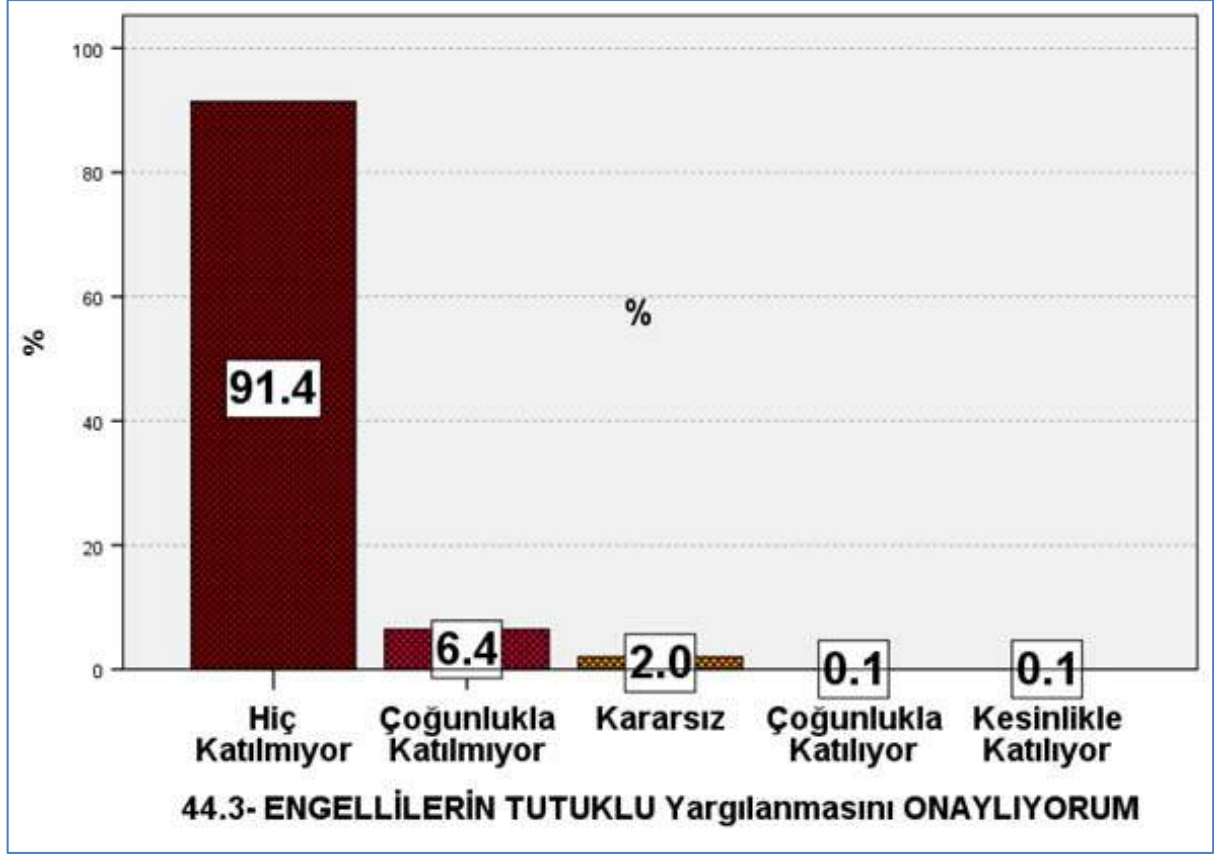
44.01- HAMİLE, Yeni Doğum Yapmış ve Küçük Çocuklu KADINLARIN, ÇOCUKLARI ile BİRLİKTE, Hapiste Kalarak, TUTUKLU Yargılanmasını Onaylama Tutumu

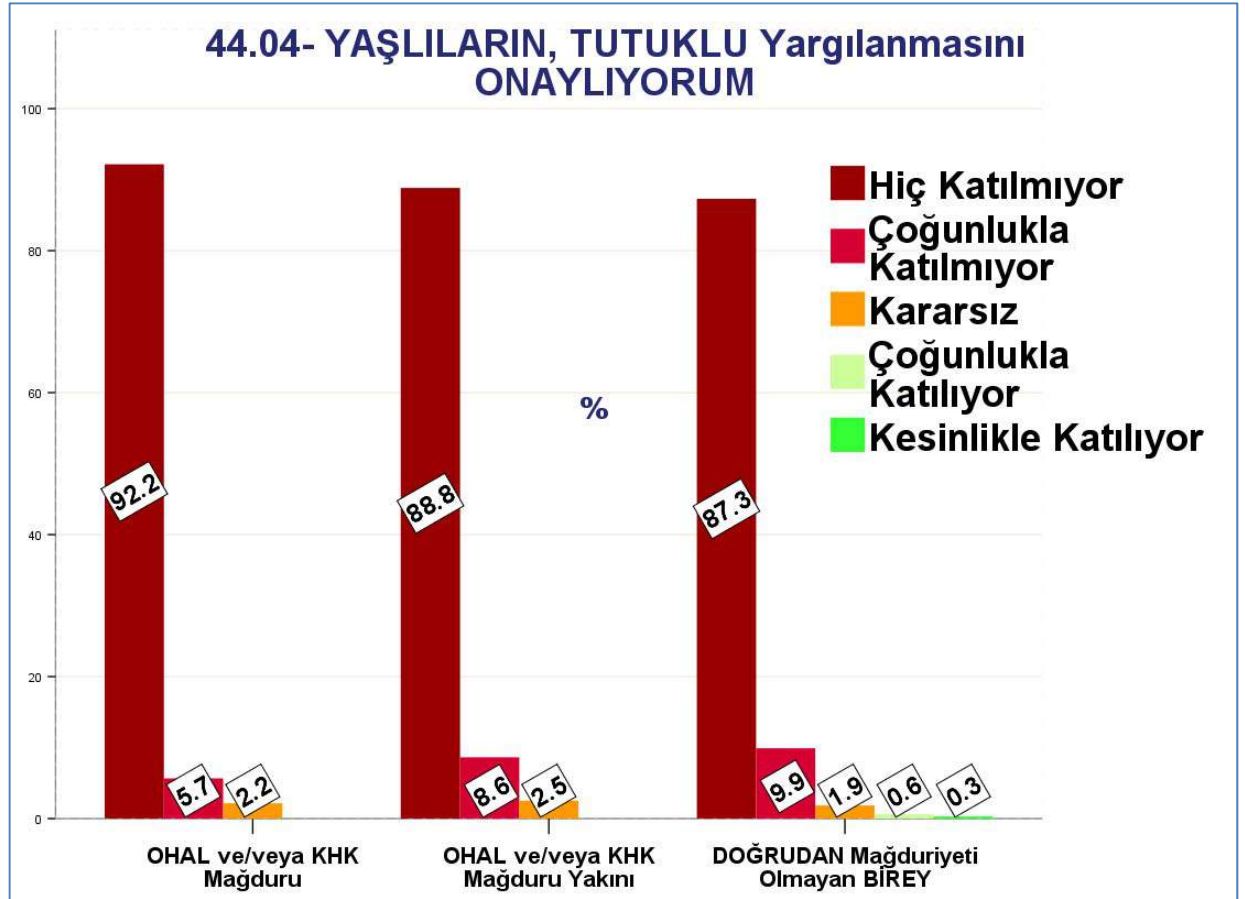
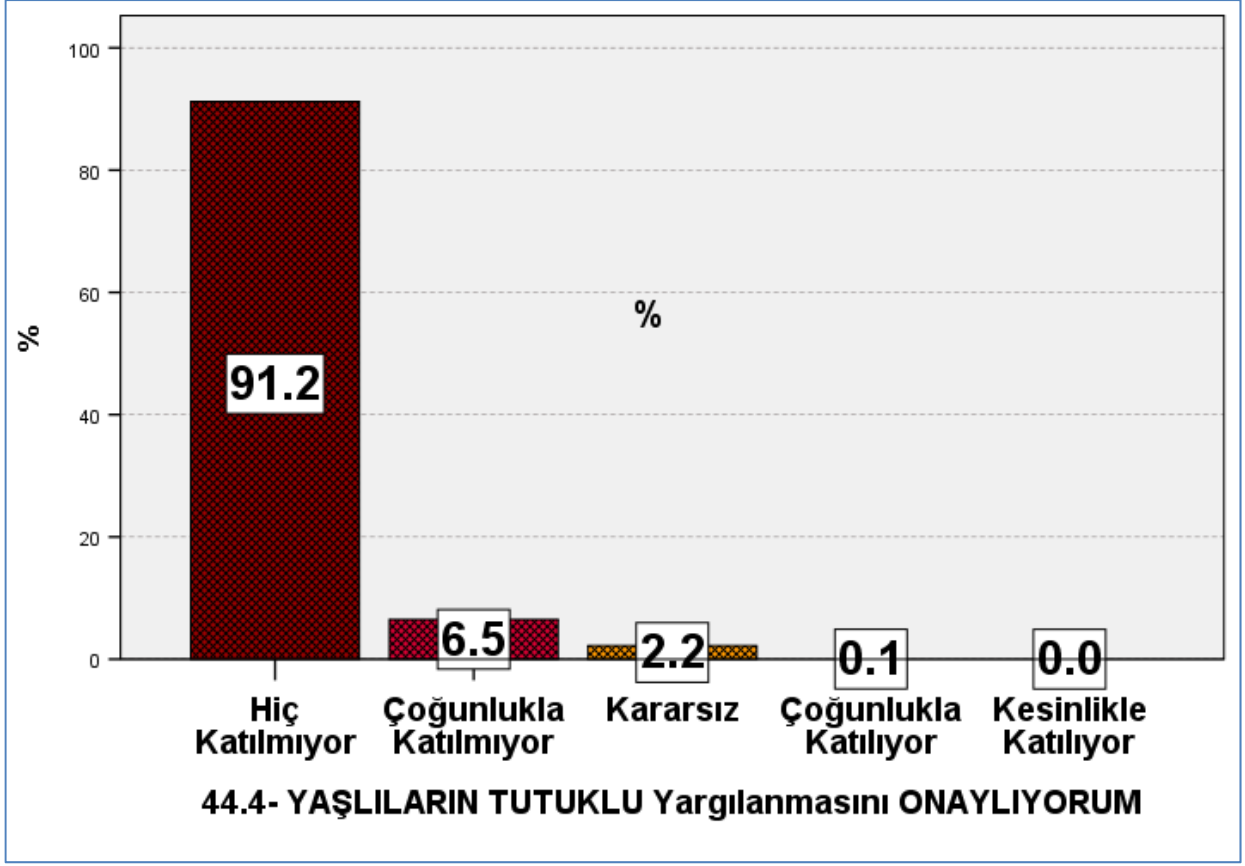
44.02- 5275 Sayılı Kanun'un "Hamile veya Bebekli Kadınlar" Hakkındaki Hükümlerinin OHAL'de ve Sonrasında, Terör Örgütü Üyeliği İddiası ile, Hapse Konulan KADINLAR için Uygulanmamasını Onaylama Tutumu

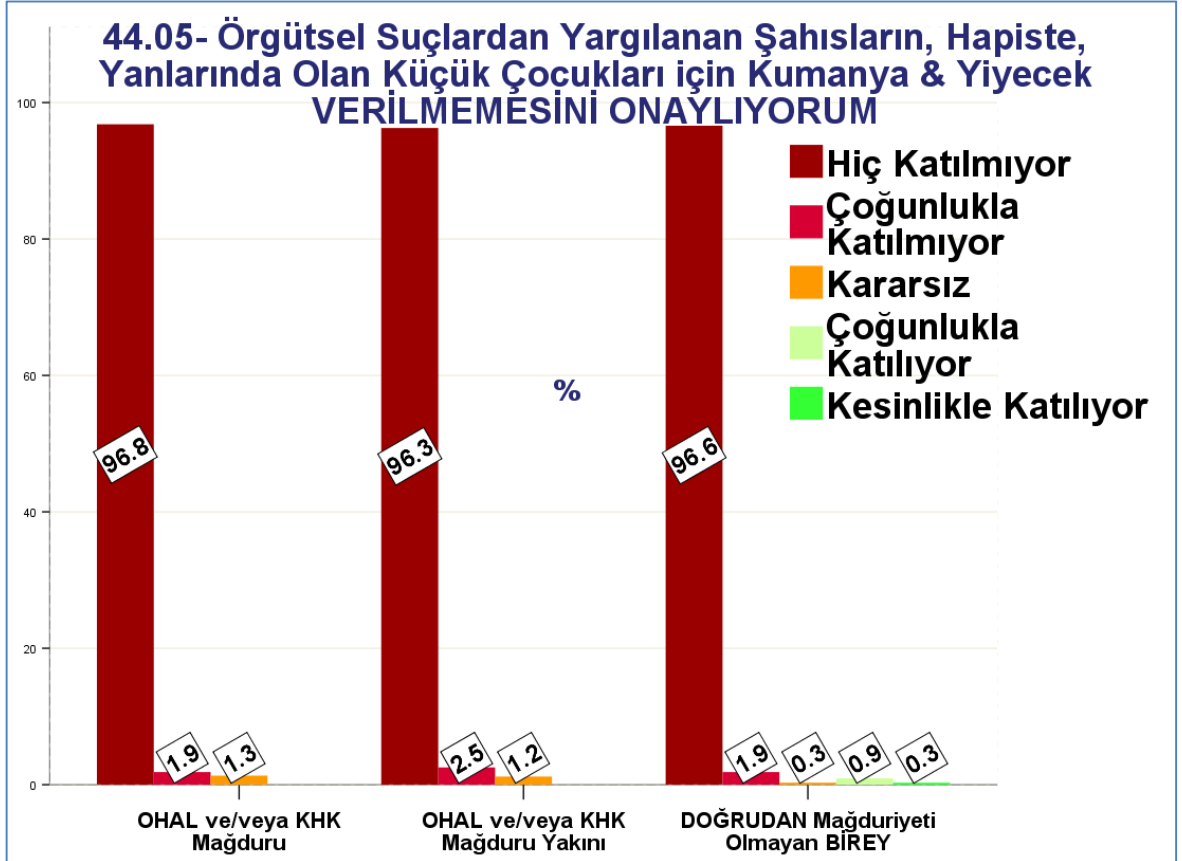
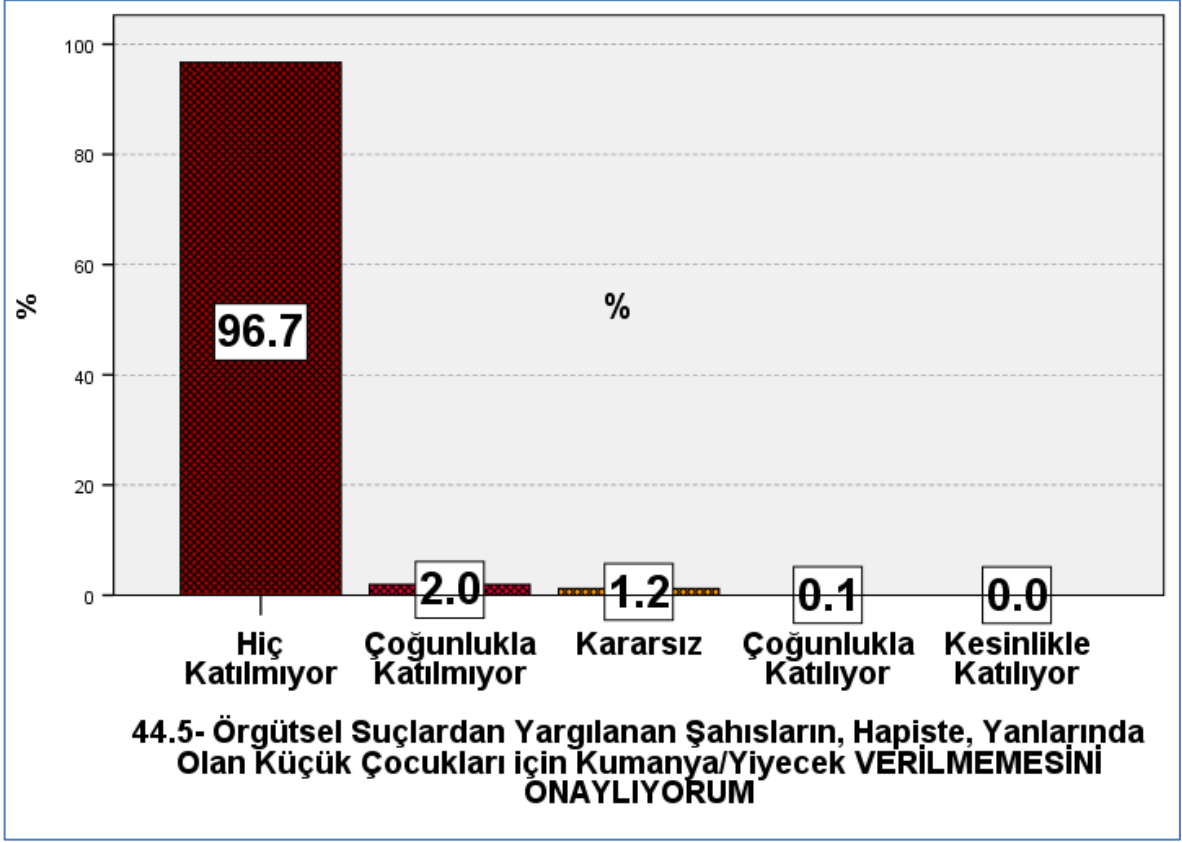
44.03- ENGELLİLERİN, TUTUKLU Yargılanmasını Onaylama Tutumu

44.04- YAŞLILARIN, TUTUKLU Yargılanmasını Onaylama Tutumu

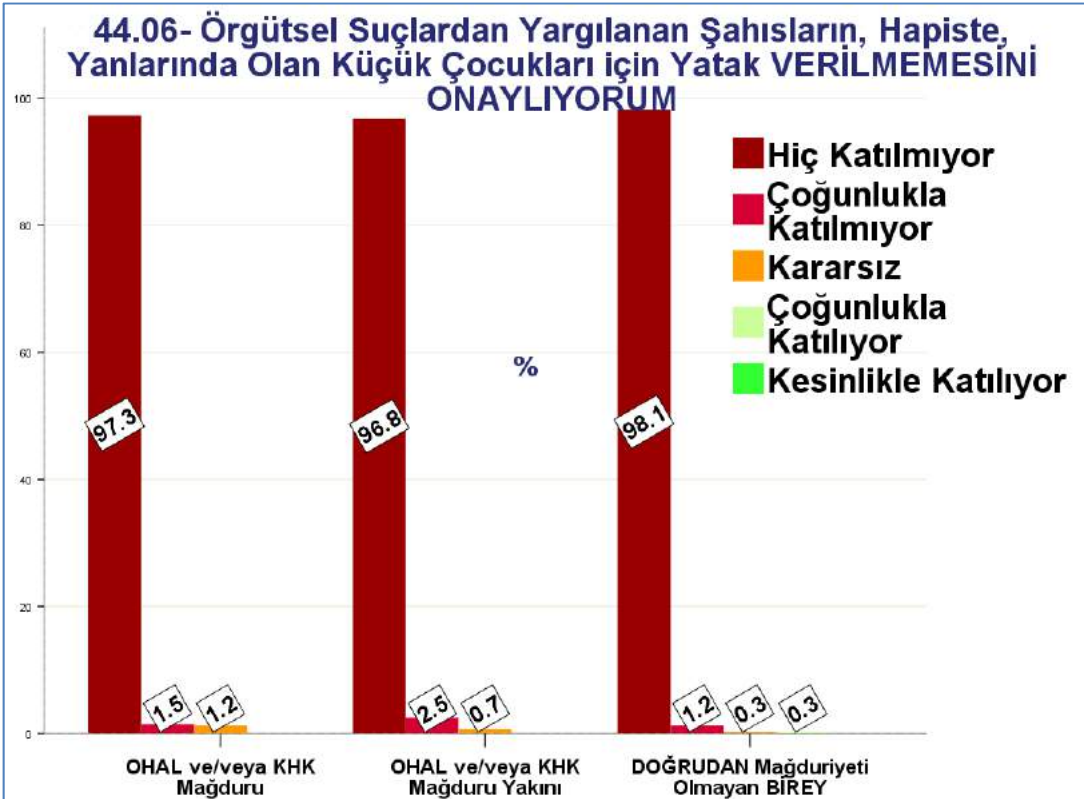
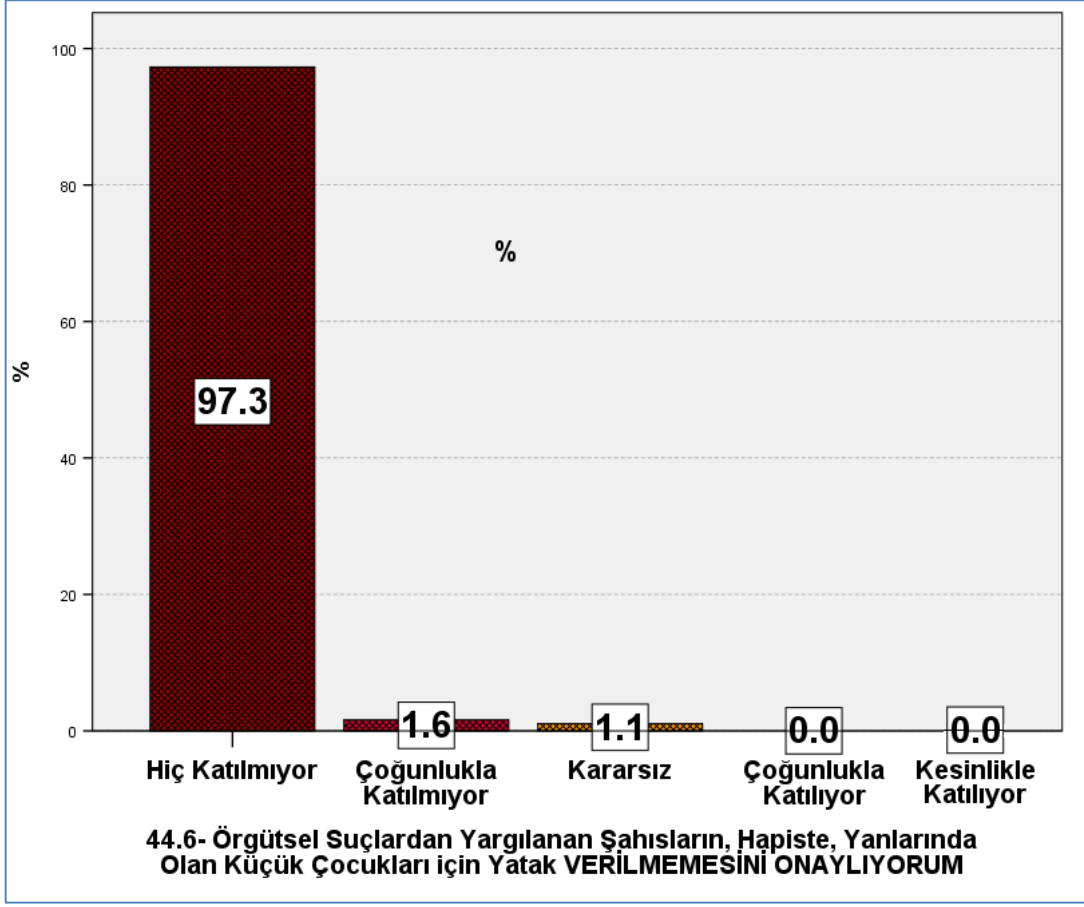

44.05- Örgütsel Suçlardan Yargılanan Şahısların, Hapiste, Yanlarında Olan Küçük Çocukları için Kumanya/Yiyecek VERİLMEMESİNİ Onaylama Tutumu

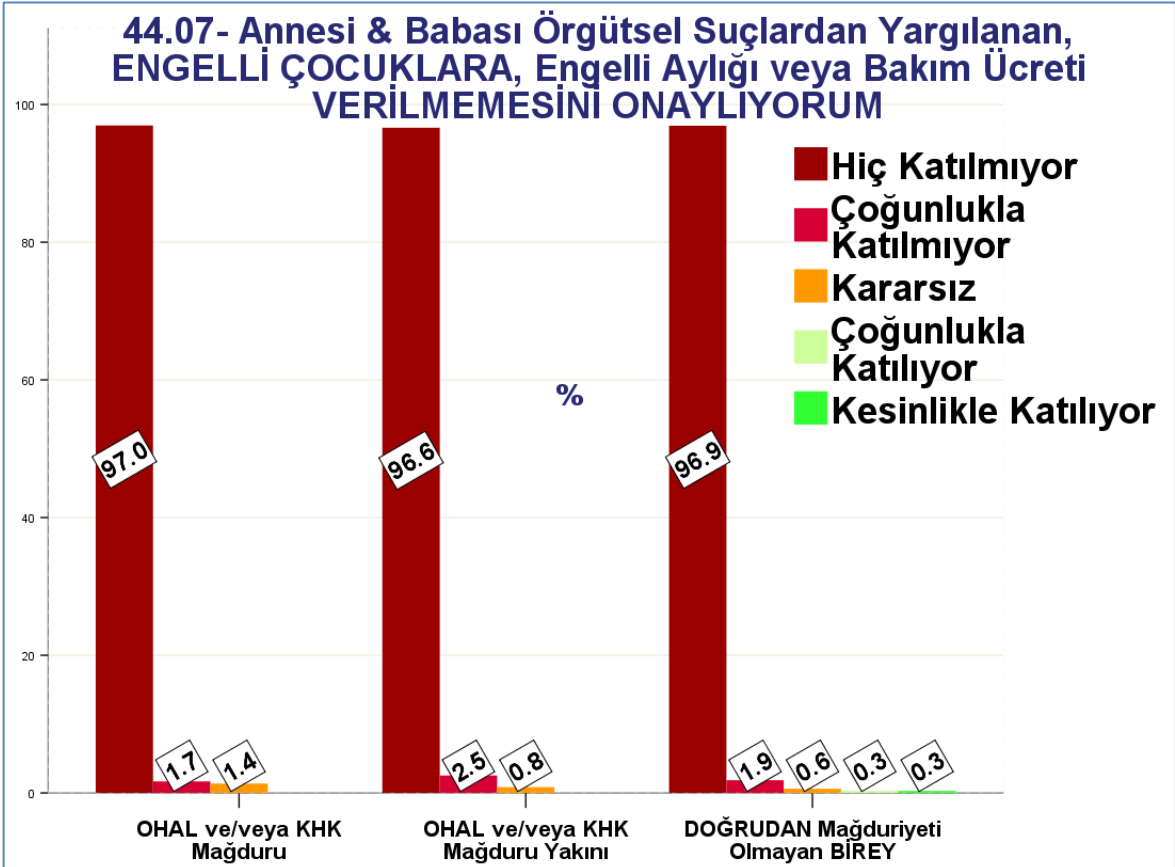
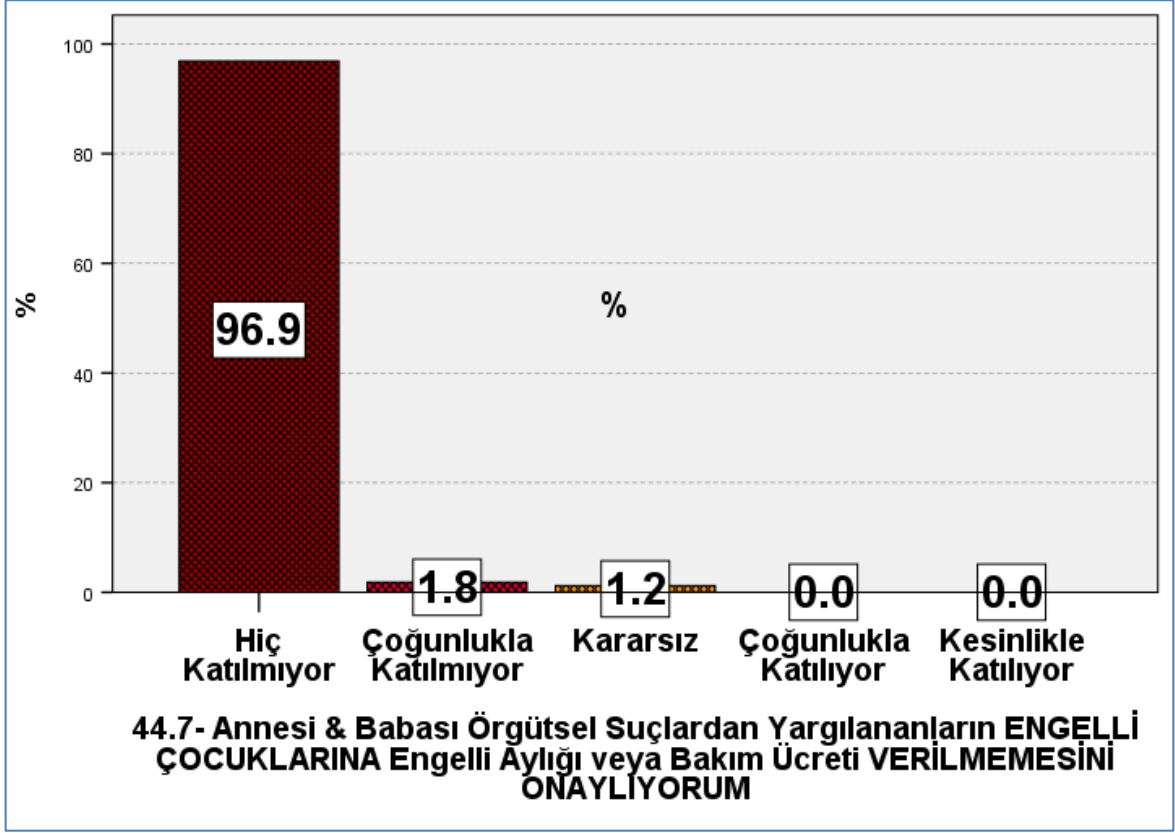

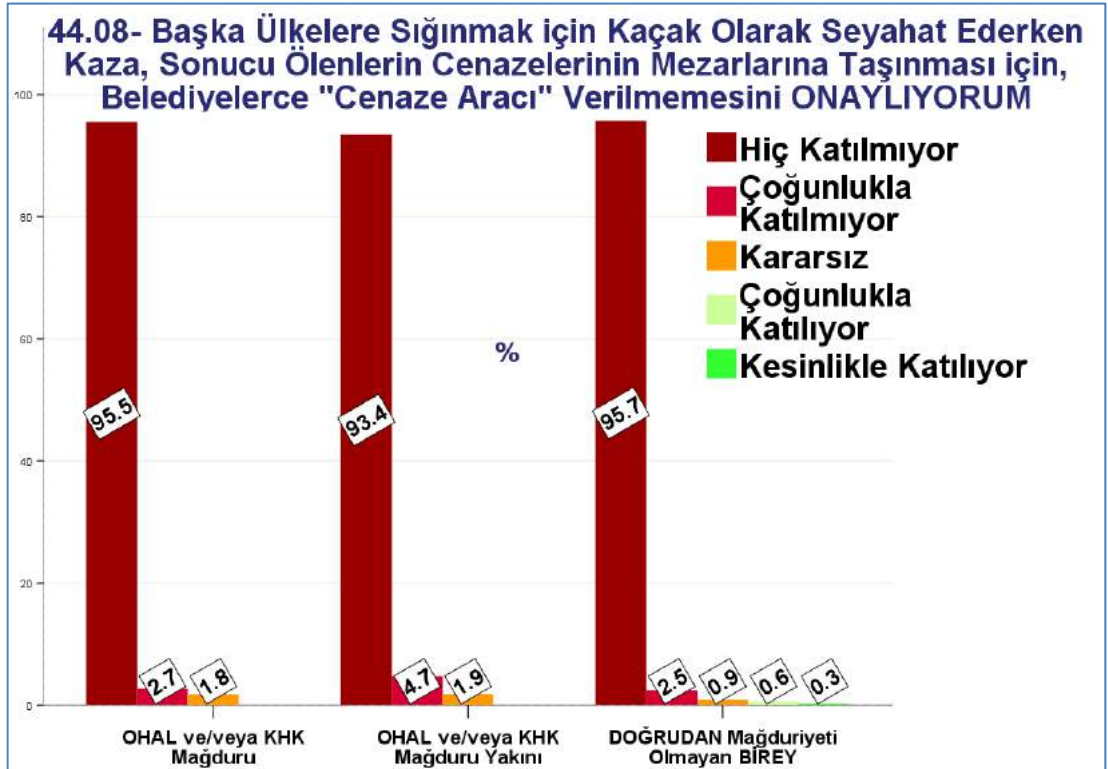
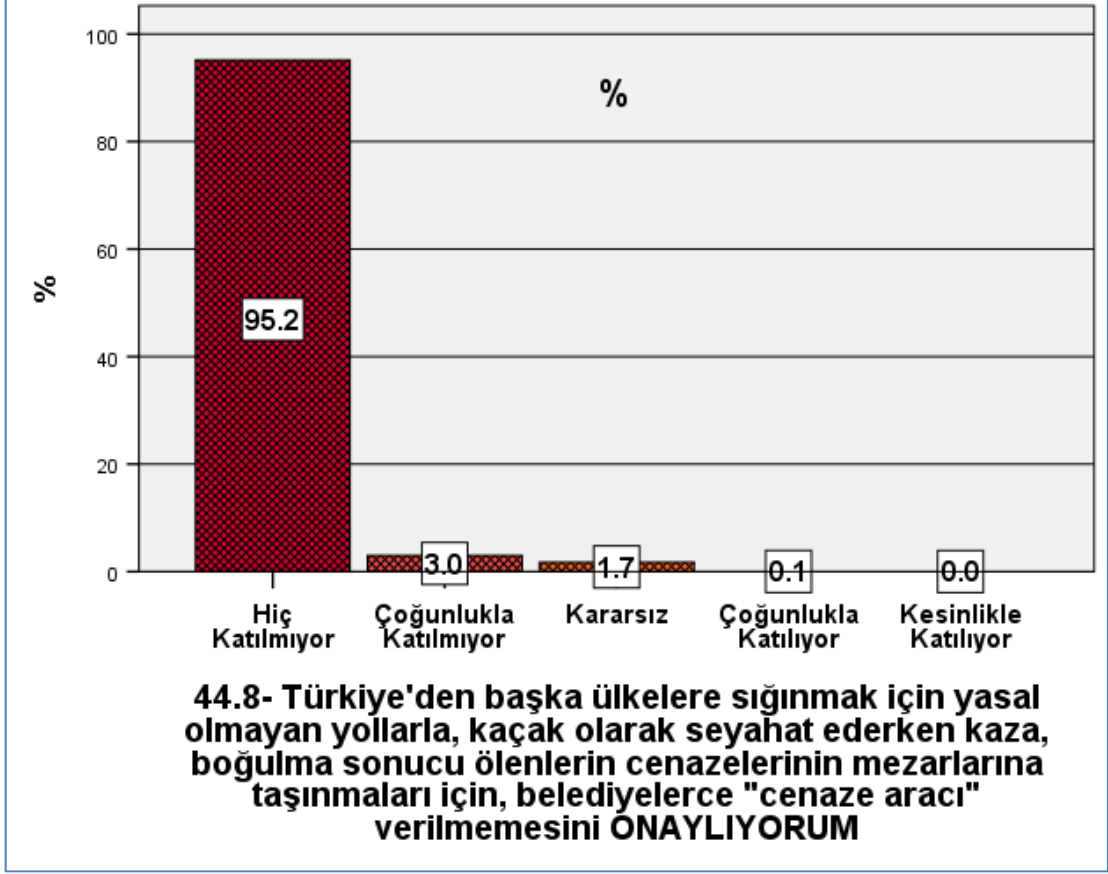
44.06- Örgütsel Suçlardan Yargılanan Şahısların, Hapiste, Yanlarında Olan Küçük Çocukları için Yatak VERİLMEMESİNİ Onaylama Tutumu

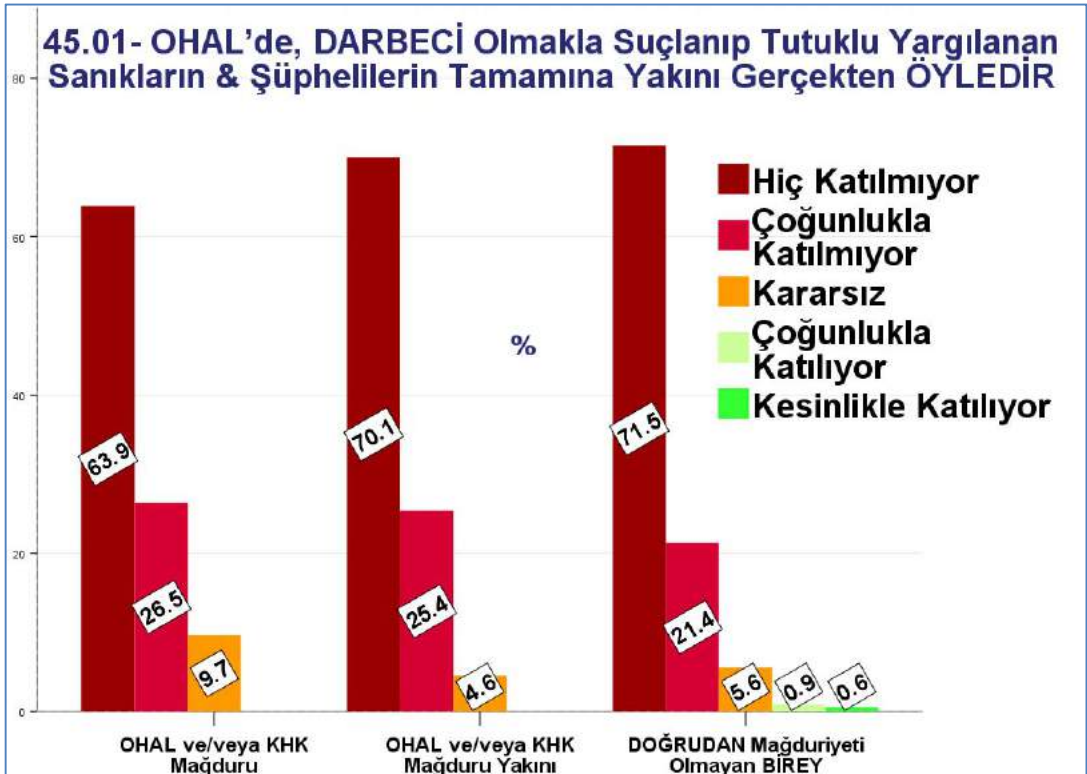
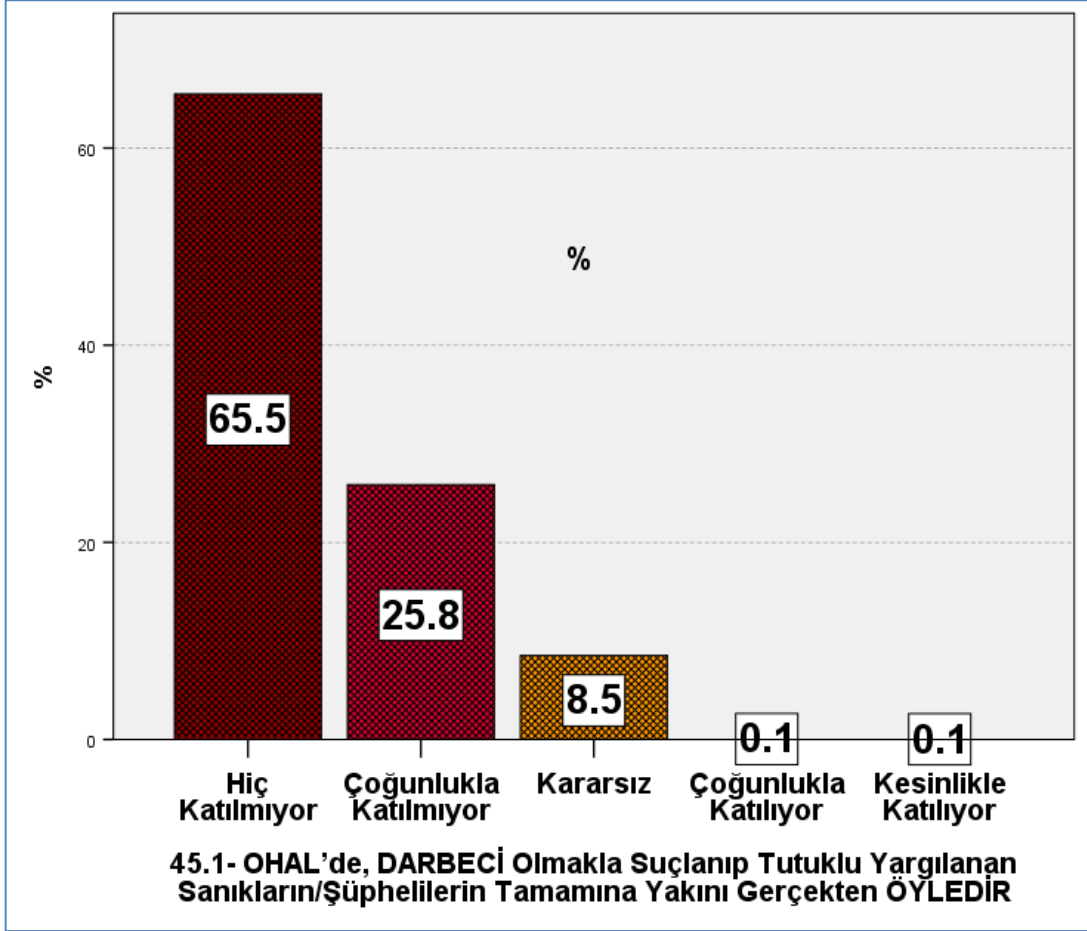
44.07- Annesi & Babası Örgütsel Suçlardan Yargılananların ENGELLİ ÇOCUKLARINA Engelli Aylığı veya Bakım Ücreti VERİLMEMESİNİ Onaylama Tutumu

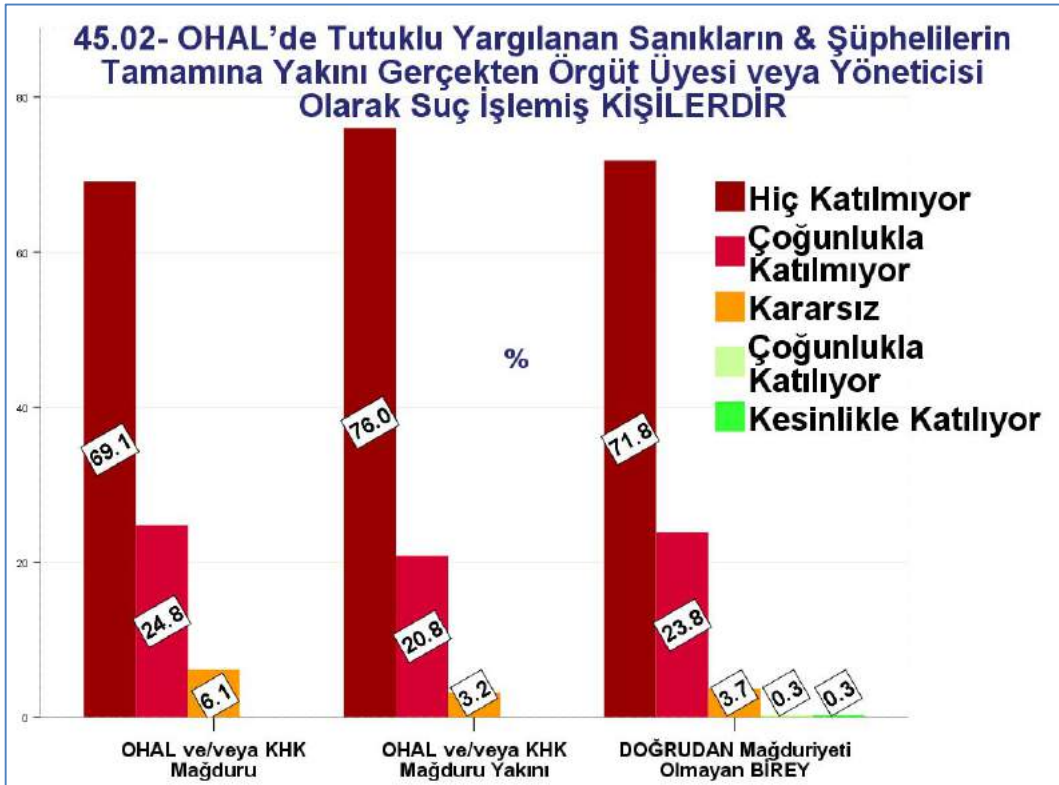
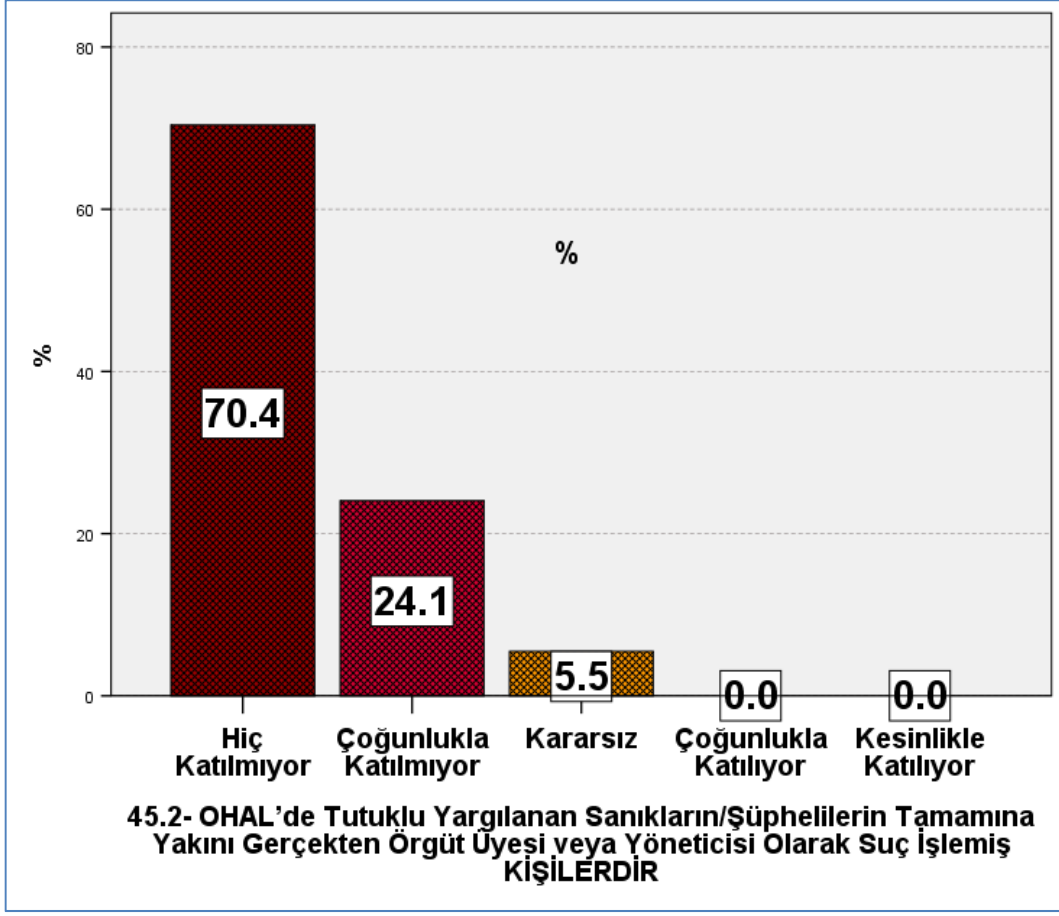
44.08- Türkiye'den Başka Ükelere Sığınmak için Kaçak Olarak Seyahat Ederken Kaza, Boğulma Sonucu Ölenlerin Cenazelerinin Mezarlarına Taşınmaları için, Belediyelerce "Cenaze Aracı" Verilmemesini Onaylama Tutumu

45.01- OHAL'de, DARBECİ Olmakla Suçlanıp Tutuklu Yargılanan Sanıkların/Şüphelilerin Tamamına Yakını Gerçekten Öyle Görme Algısı

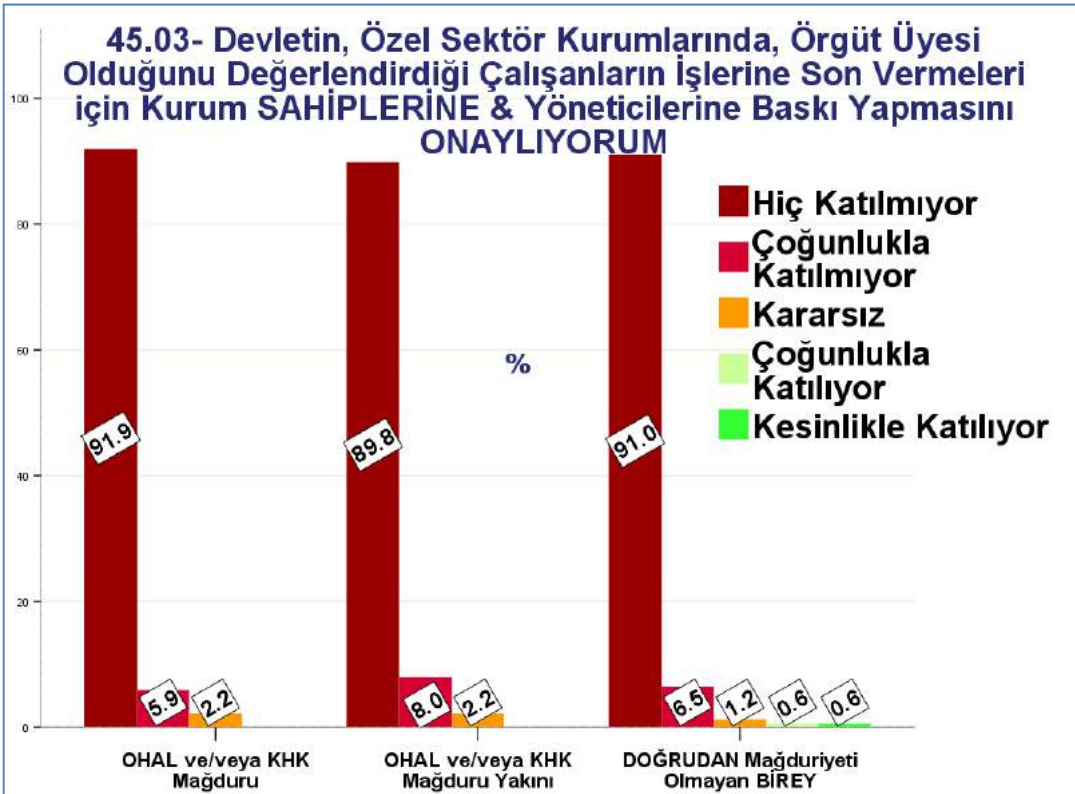
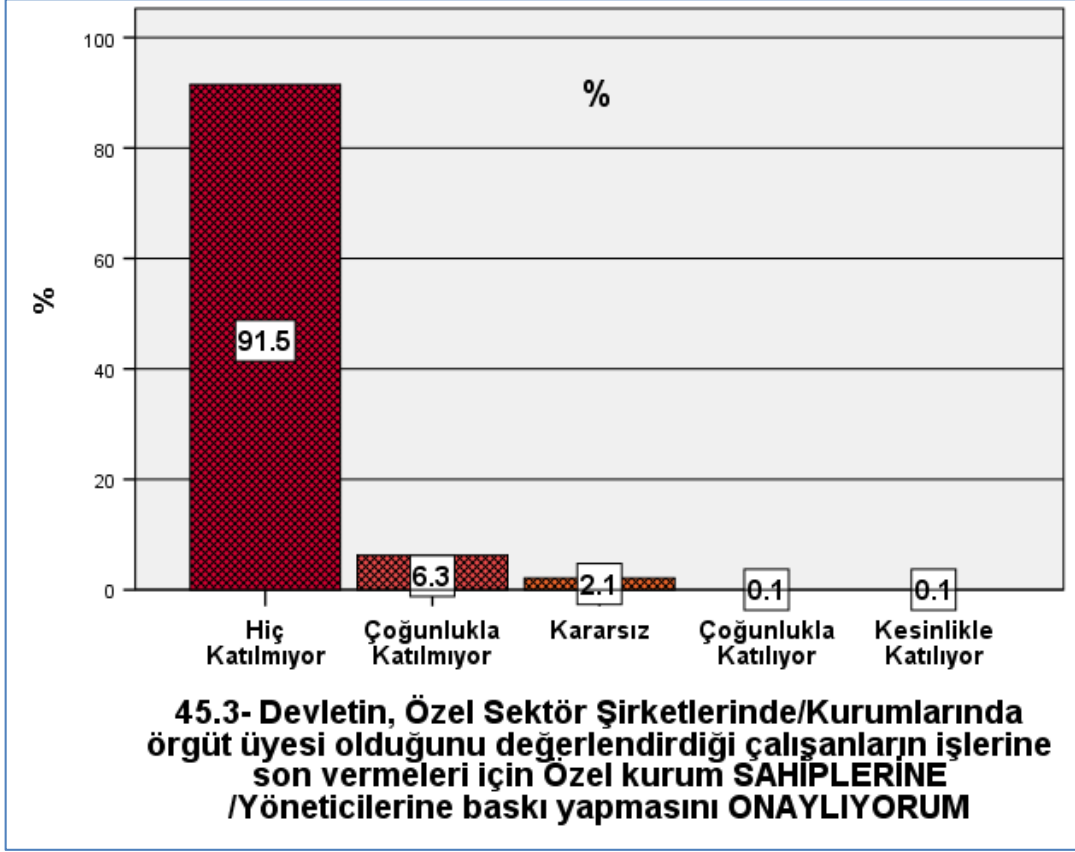

45.02- OHAL'de Tutuklu Yargılanan Sanıkların/Şüphelilerin Tamamına Yakını Gerçekten Örgüt Üyesi veya Yöneticisi, Suç İşlemiş Kişiler Olarak Görme Algısı

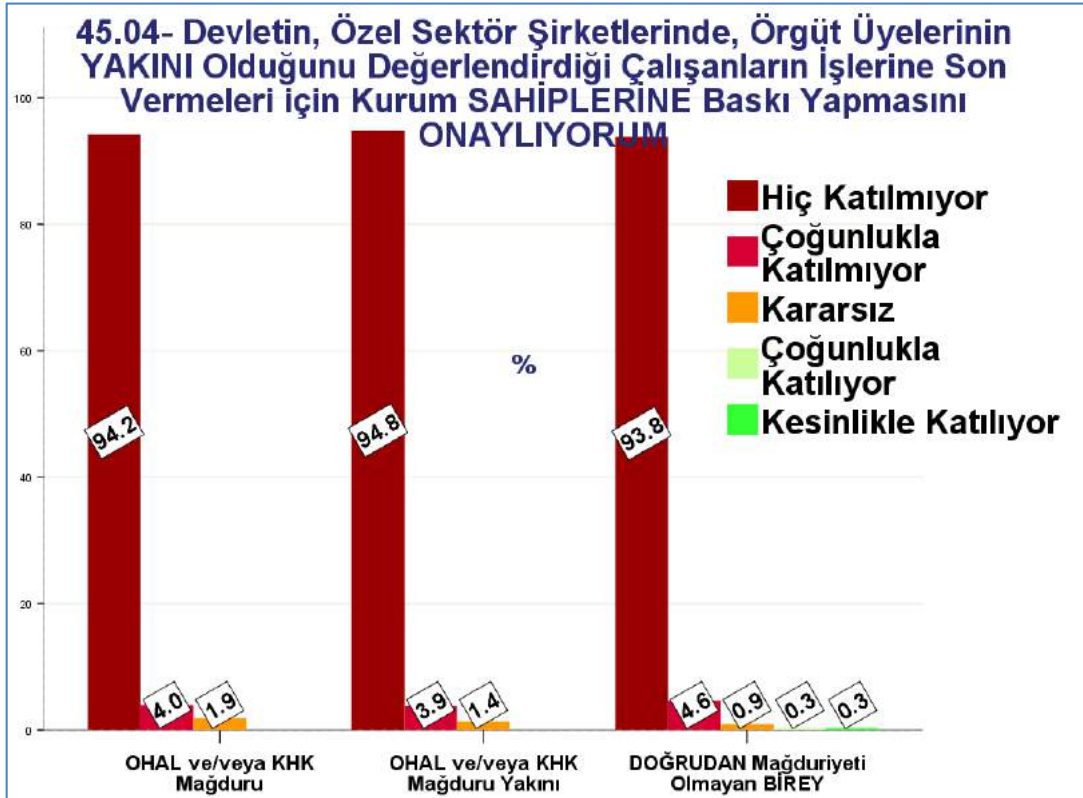
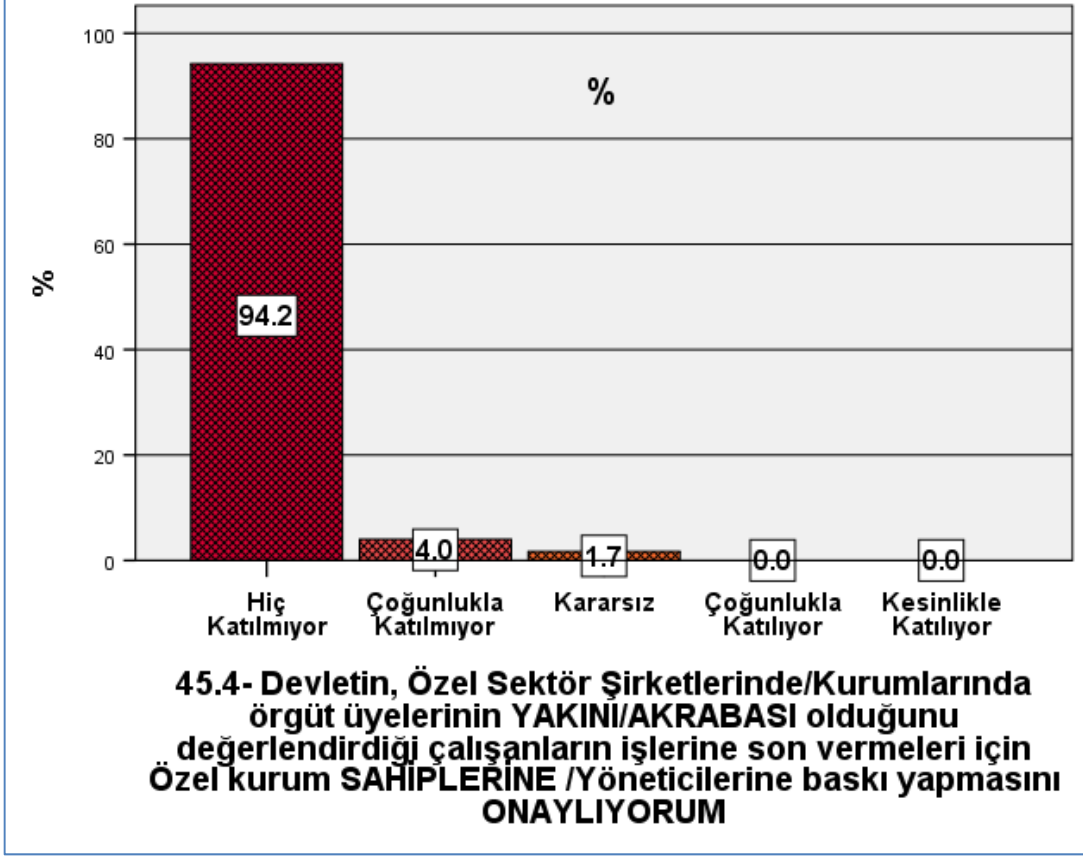

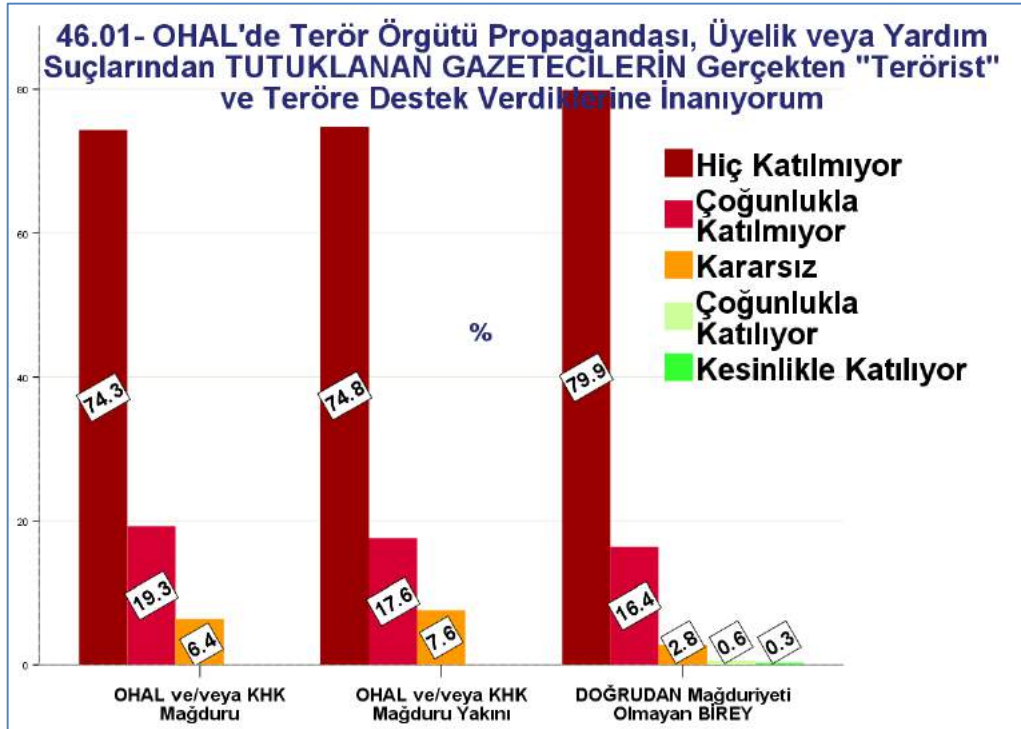
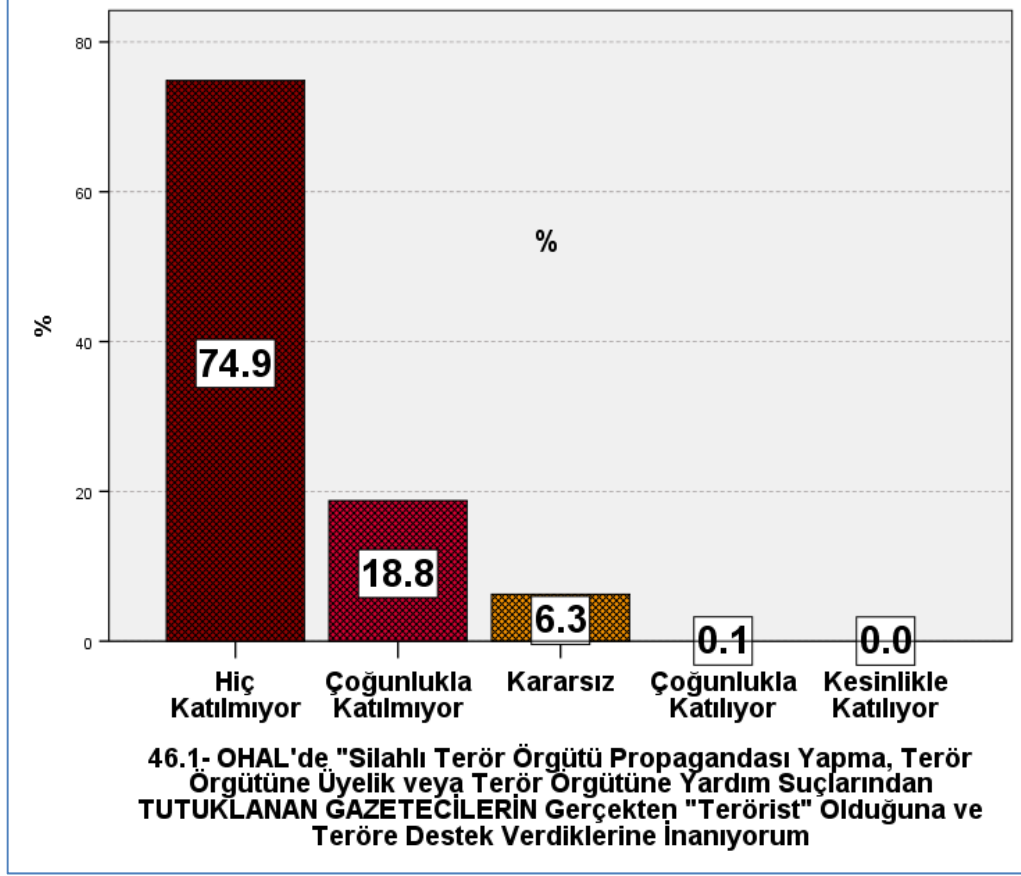
45.03- Devletin, Özel Sektör Şirketlerinde/Kurumlarında Örgüt Üyesi Olduğunu Değerlendirdiği Çalışanların İşlerine Son Vermeleri için Özel Kurum SAHİPLERİNE /Yöneticilerine Baskı Yapmasını Onaylama Tutumu

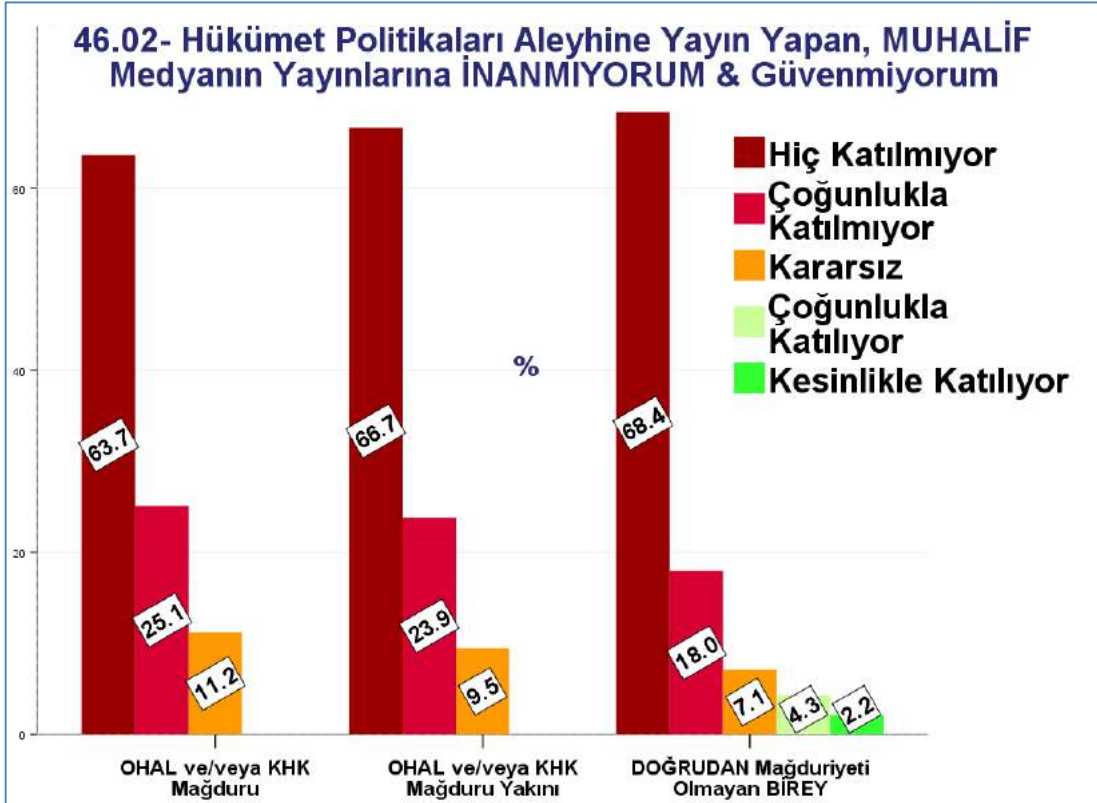
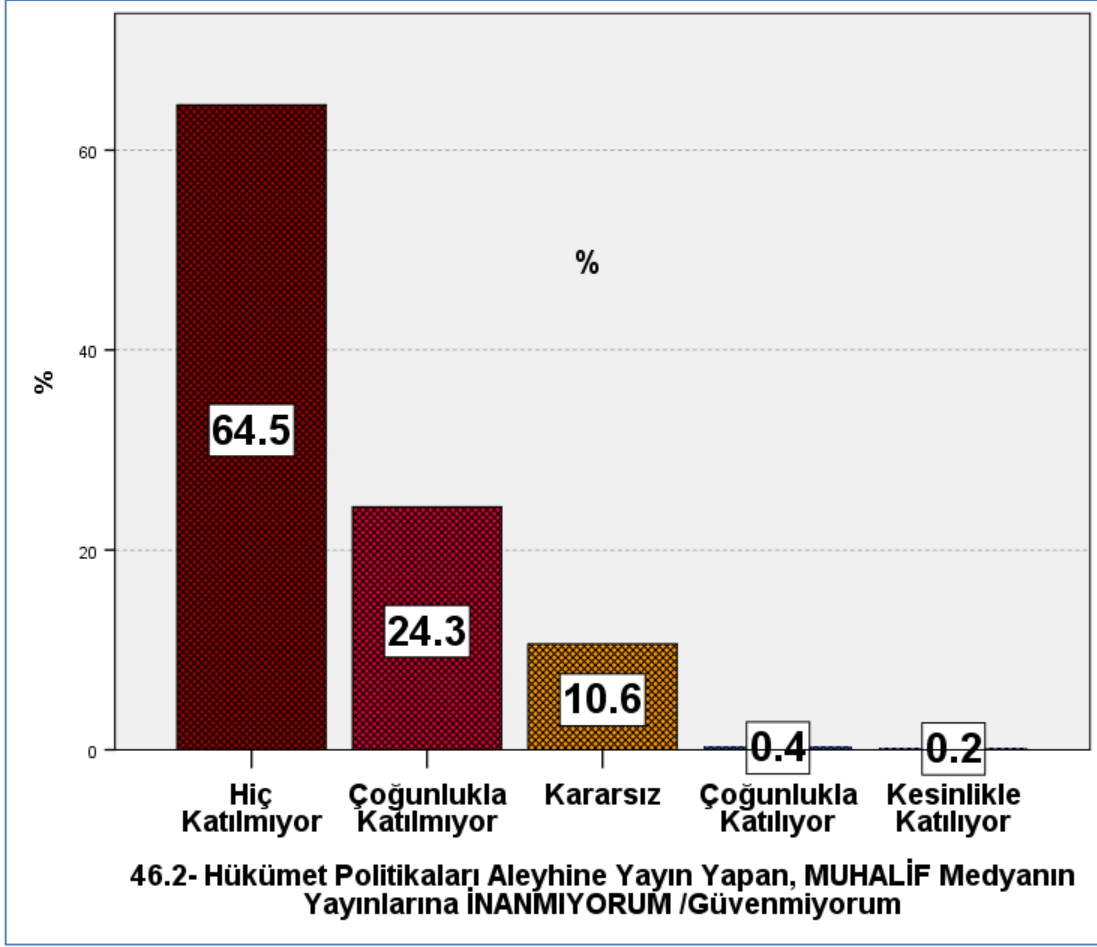
45.04- Devletin, Özel Sektör Şirketlerinde Örgüt Üyelerinin YAKINI/AKRABASI Olduğunu Değerlendirdiği Çalışanların İşlerine Son Vermeleri için Özel Kurum SAHİPLERİNE Baskı Yapmasını Onaylama Tutumu

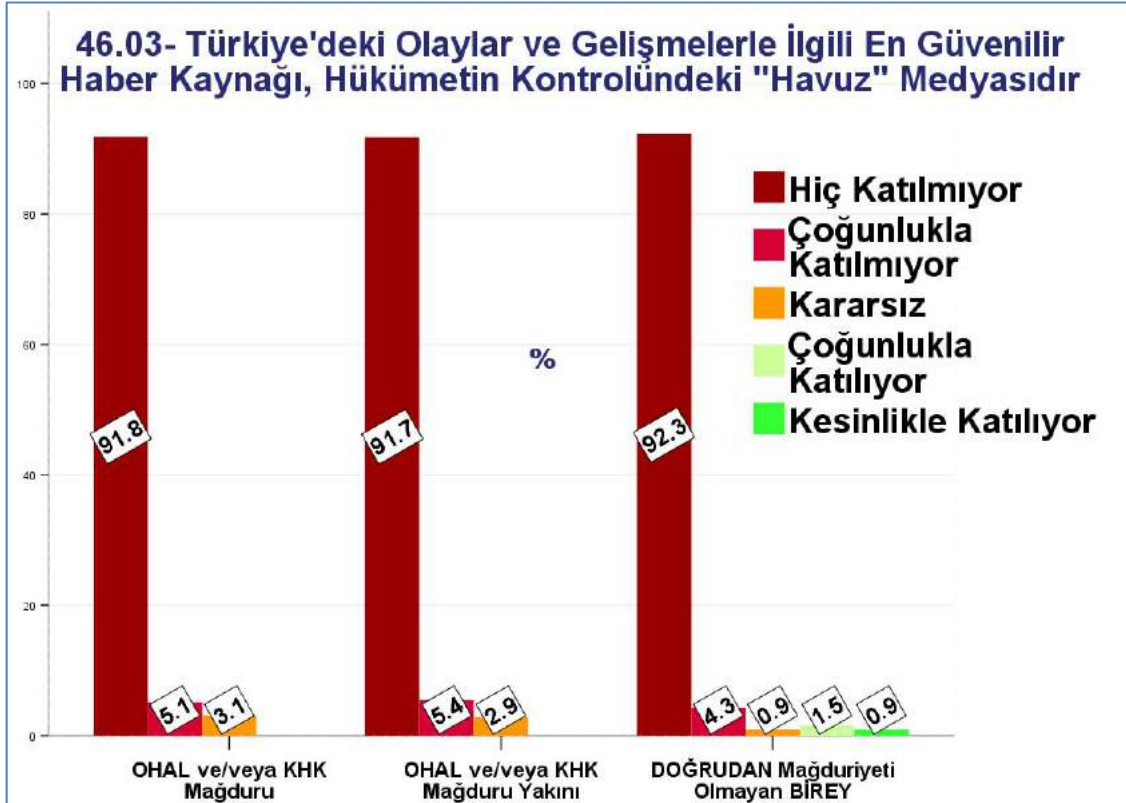
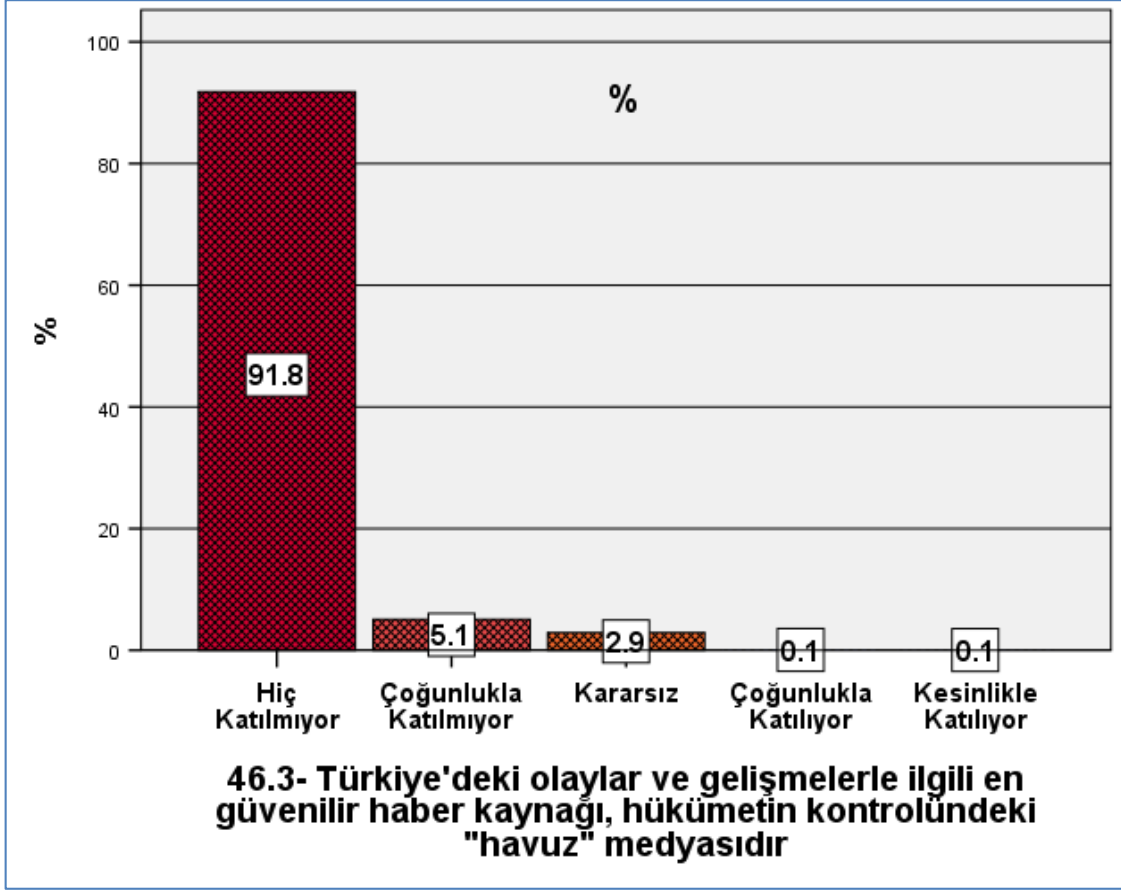
46.01- OHAL'de "Silahlı Terör Örgütü Propagandası Yapma, Terör Örgütüne Üyelik veya Terör Örgütüne Yardım Suçlarından TUTUKLANAN GAZETECİLERİN Gerçekten "Terörist" Olduğuna ve Teröre Destek Verdiklerine İnanma Tutumu

46.02- Hükümet Politikaları Aleyhine Yayın Yapan, MUHALİF Medyanın Yayınlarına İNANMAMA /Güvenmeme Tutumu

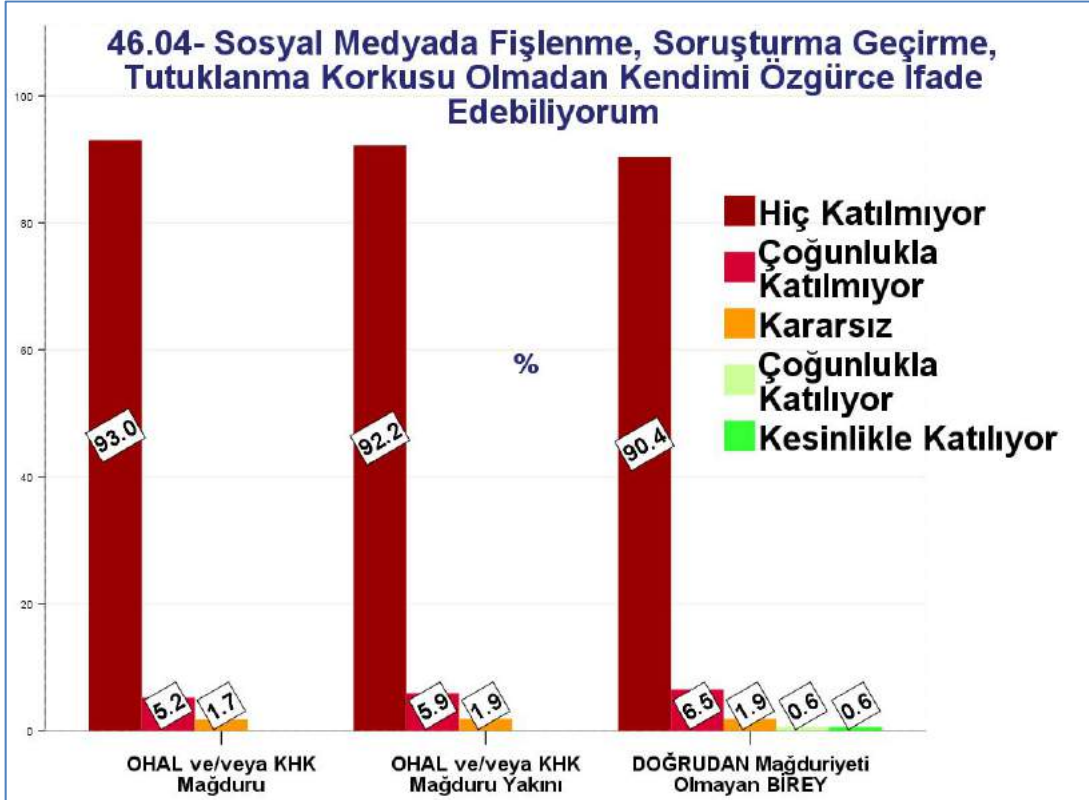
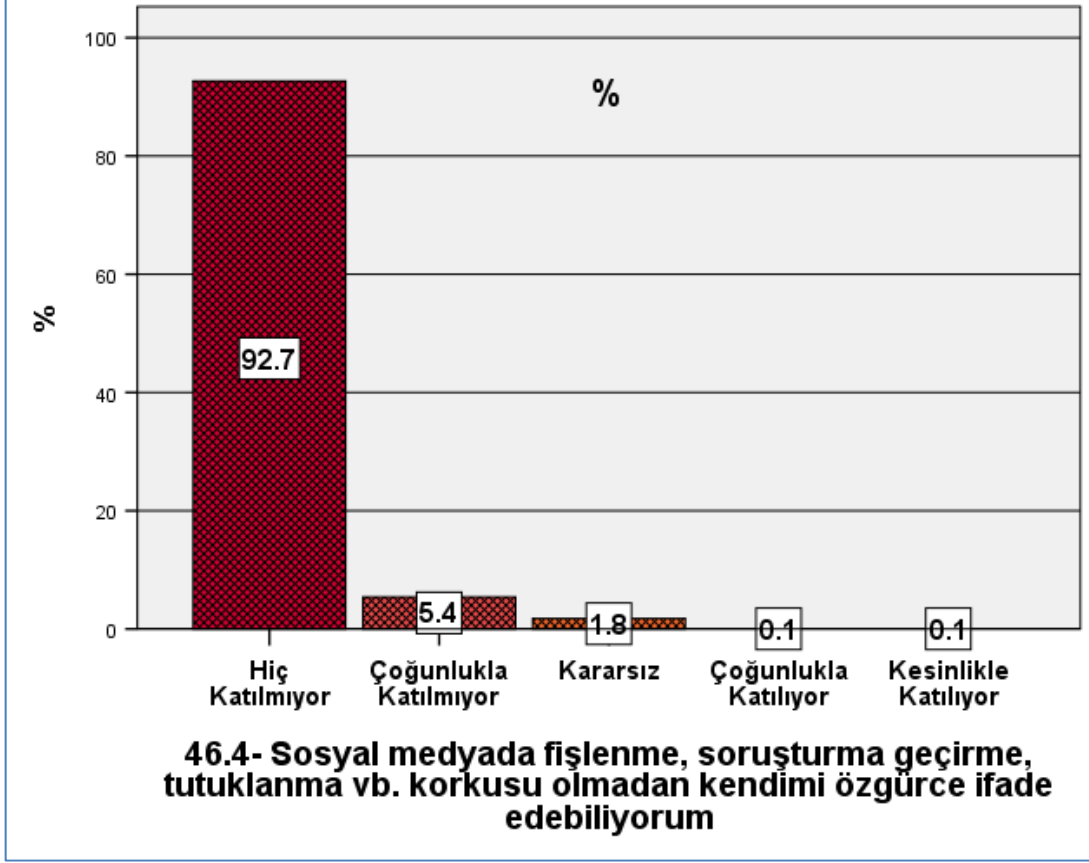

46.03- Türkiye'deki Olaylar ve Gelişmelerle İlgili En Güvenilir Haber Kaynağı, Olarak Hükümetin Kontrolündeki "Havuz" Medyasını Görme Algısı

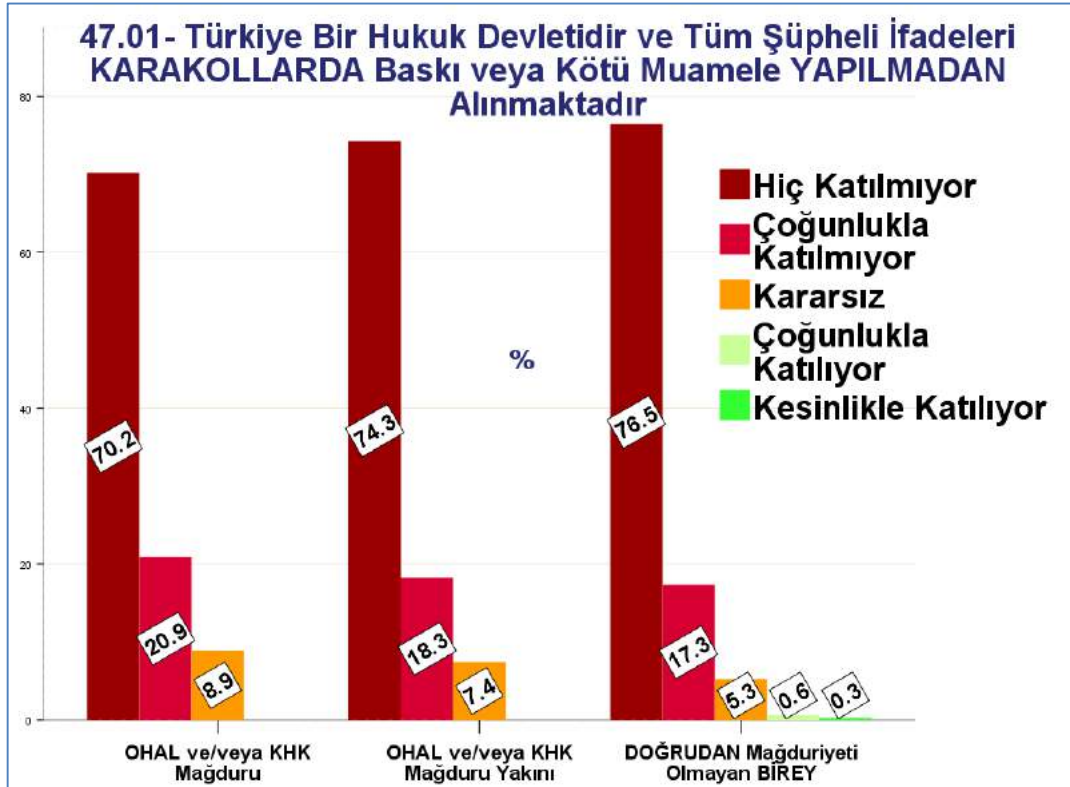
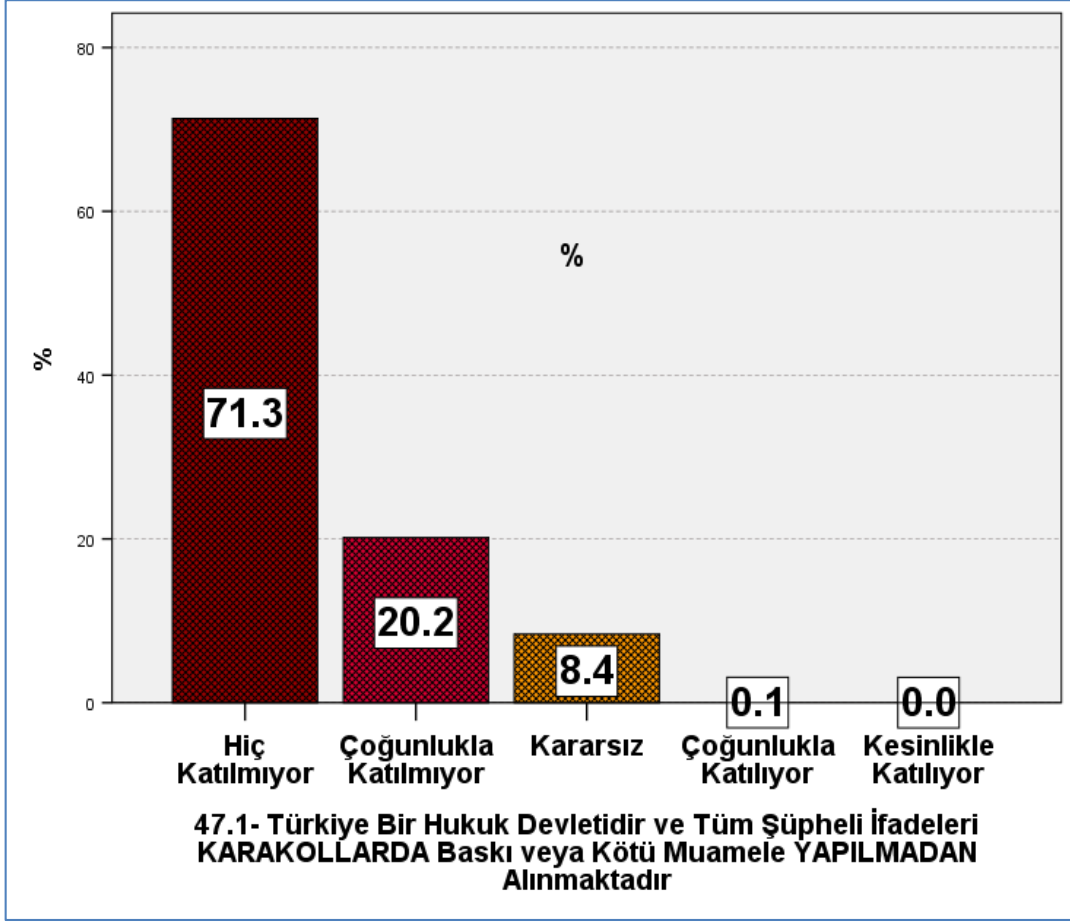

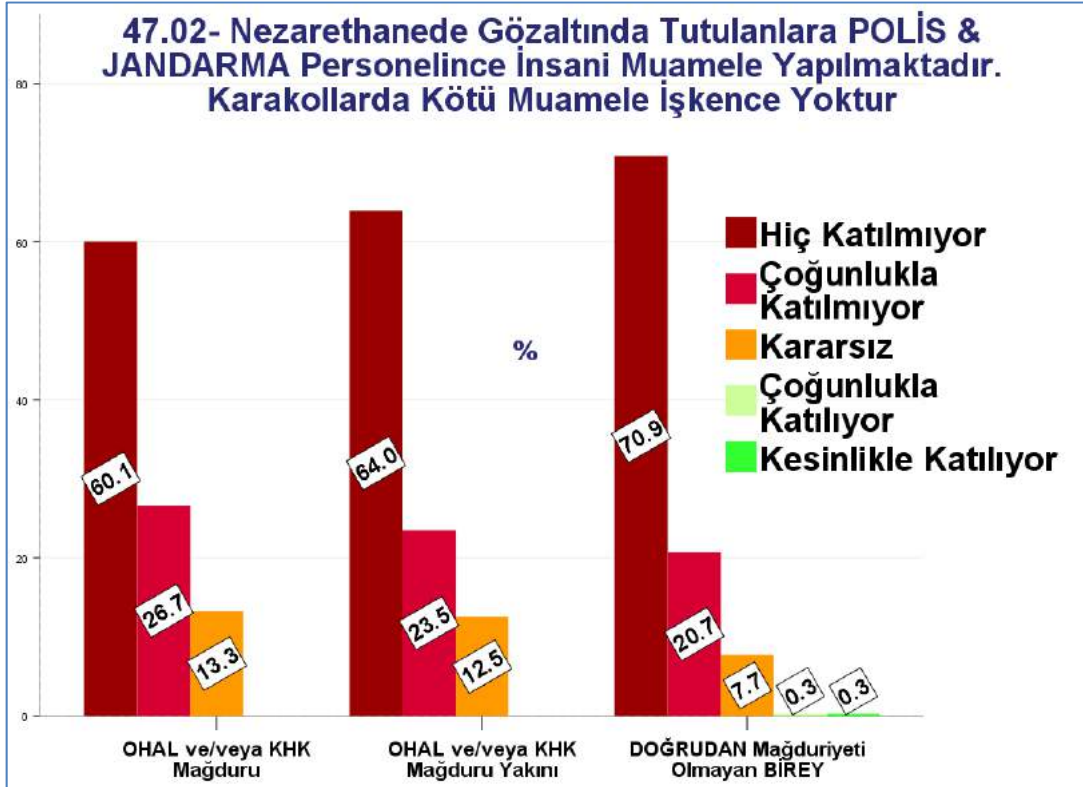
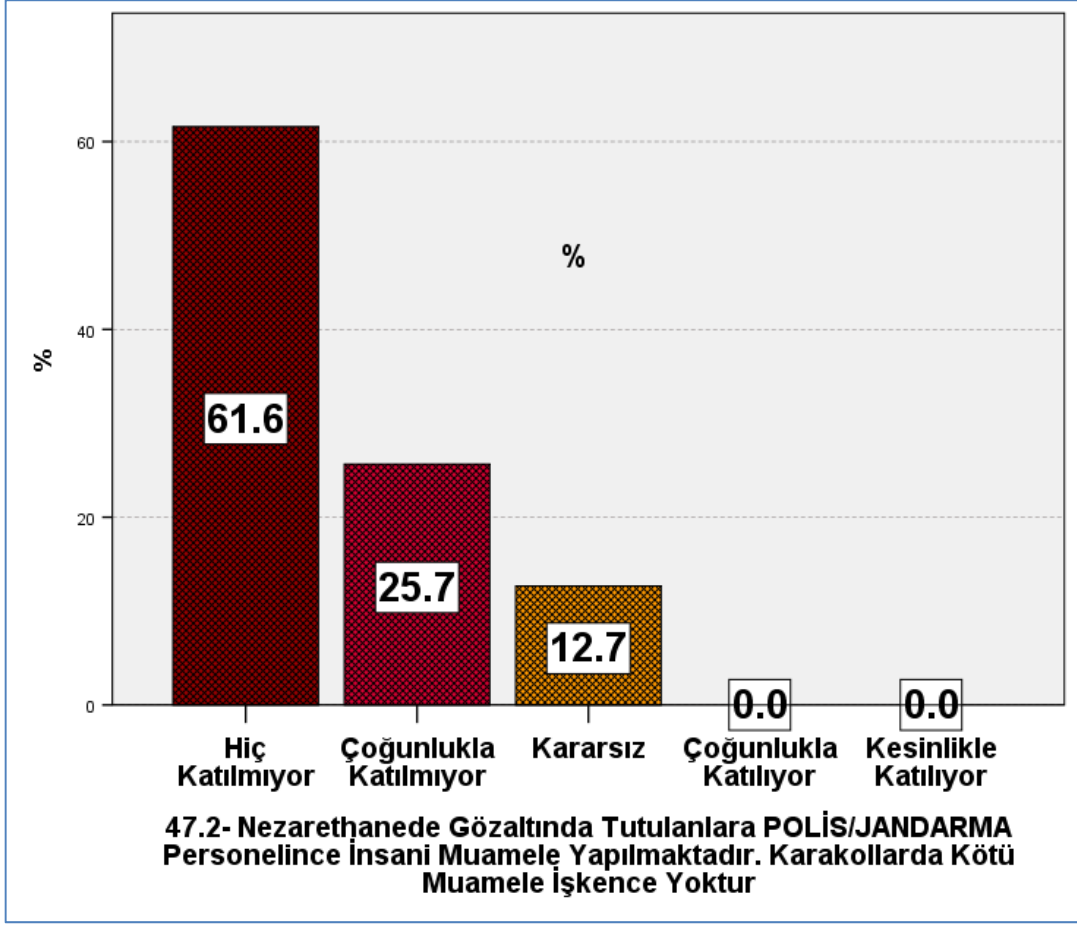
46.04- Sosyal Medyada Fişlenme, Soruşturma Geçirme, Tutuklanma vb. Korkusu Olmadan Katılımcıların Kendilerini Özgürce İfade Edebiliyor Olma Algısı

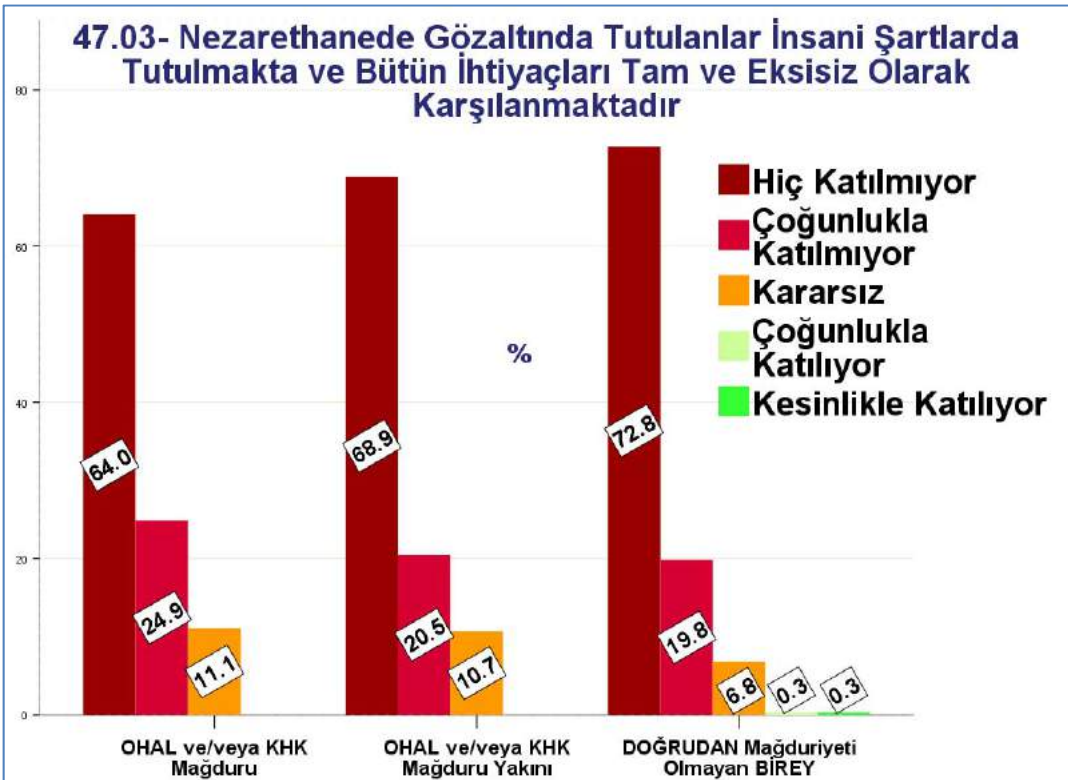
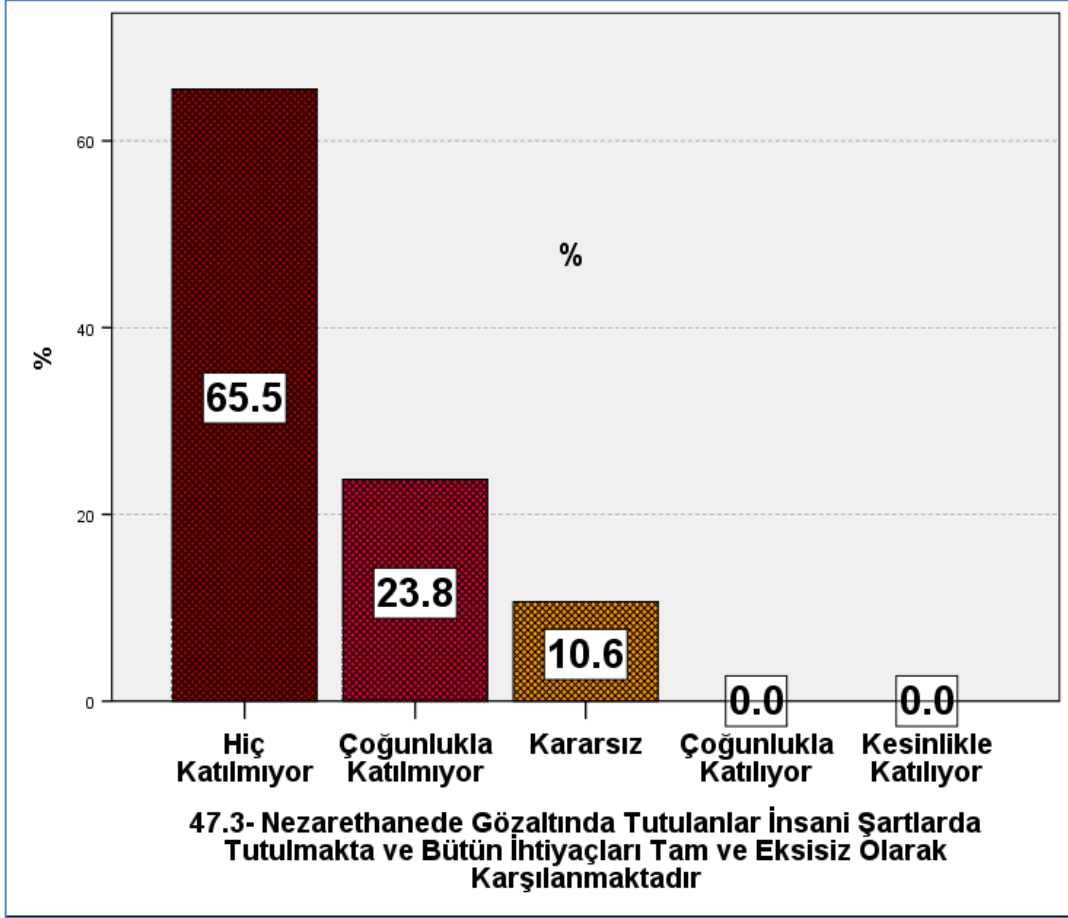
47.01- Türkiye'yi Bir Hukuk Devleti Olarak Görüp, Tüm Şüpheli İfadelerinin KARAKOLLARDA Herhangi Bir Baskı veya Kötü Muamele YAPILMADAN Alınması Algısı

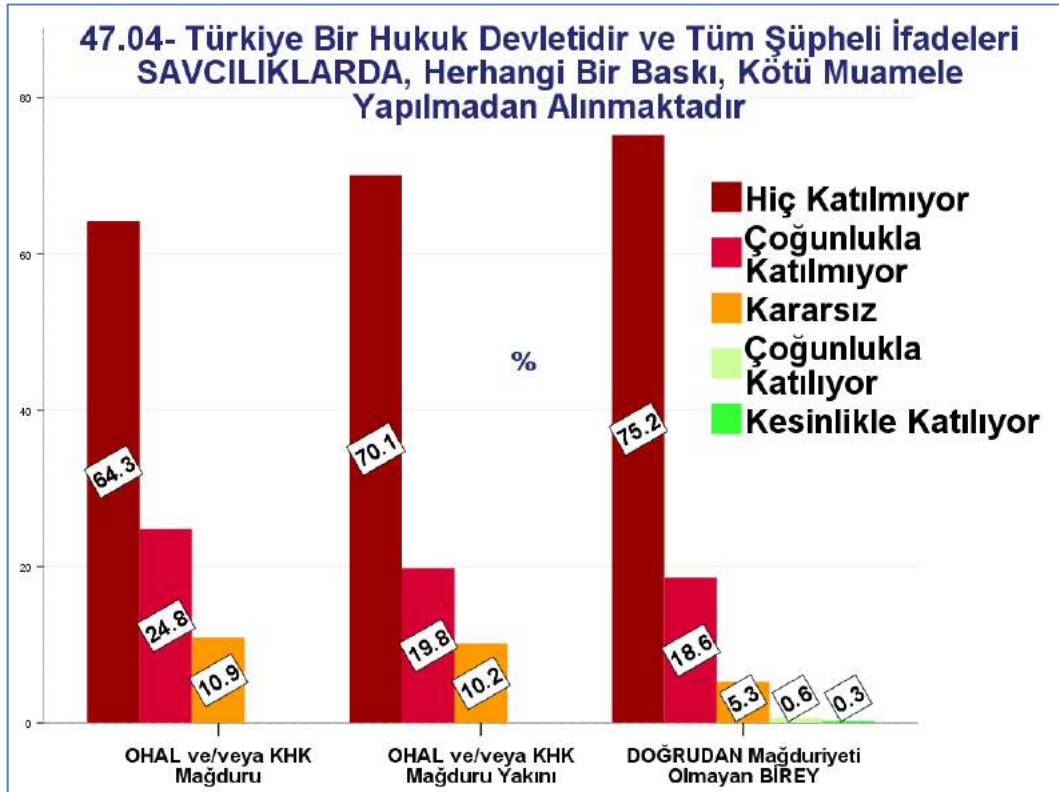
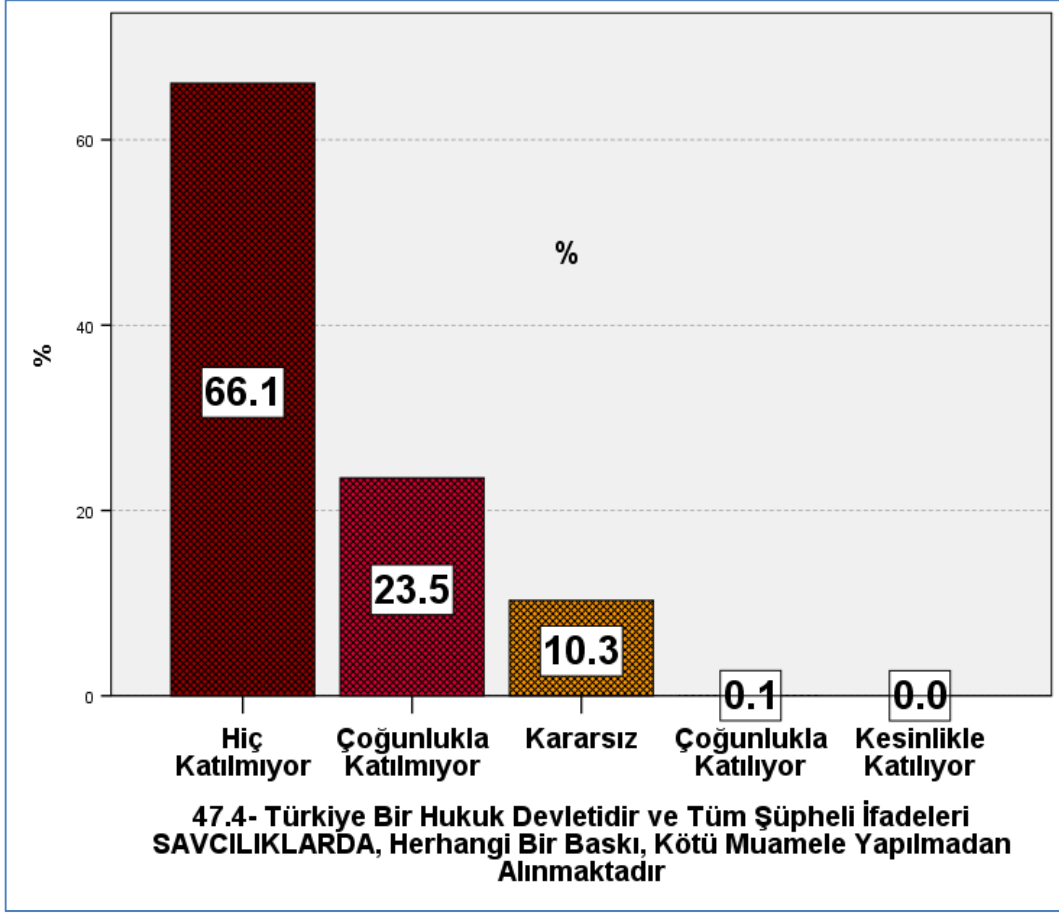
47.02- Nezarethanede Gözaltında Tutulanlara POLİS/JANDARMA Personelince İnsani Muamele Yapılma, Karakollarda Kötü Muamele İşkence Olmaması Algısı

47.03- Nezarethanede Gözaltında Tutulanların İnsani Şartlarda Tutulma ve Bütün İhtiyaçlarının Tam Olarak Karşılanması Algısı

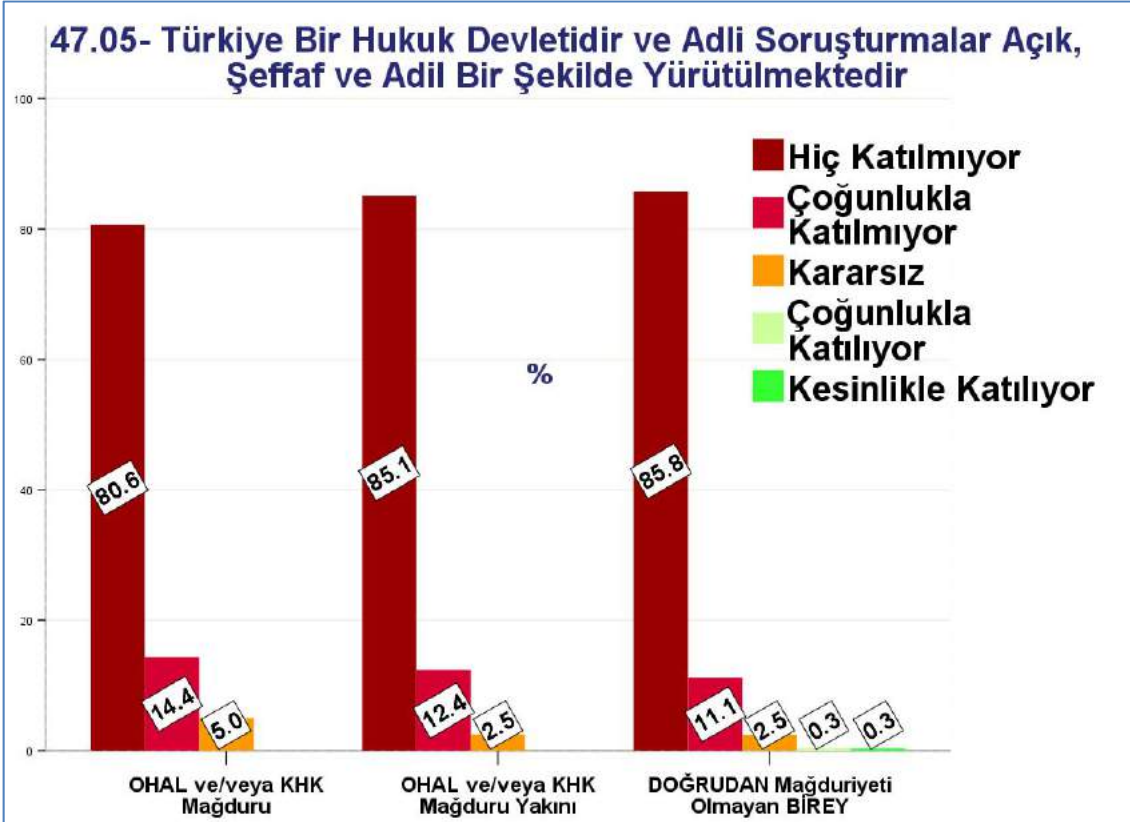
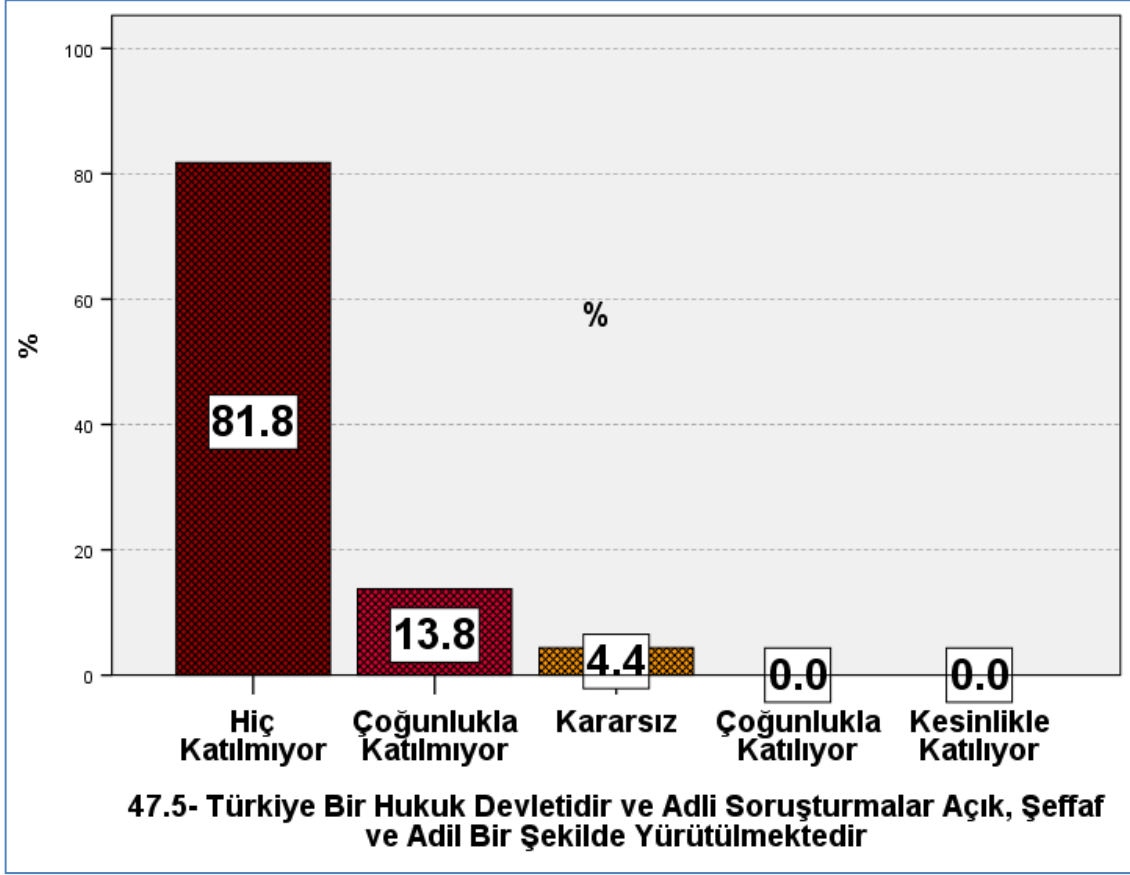

47.04- Türkiye'nin Bir Hukuk Devleti Olarak, Tüm Şüpheli İfadelerinin SAVCILIKLARDA, Herhangi Bir Baskı, Kötü Muamele Yapılmadan Alınma Algısı

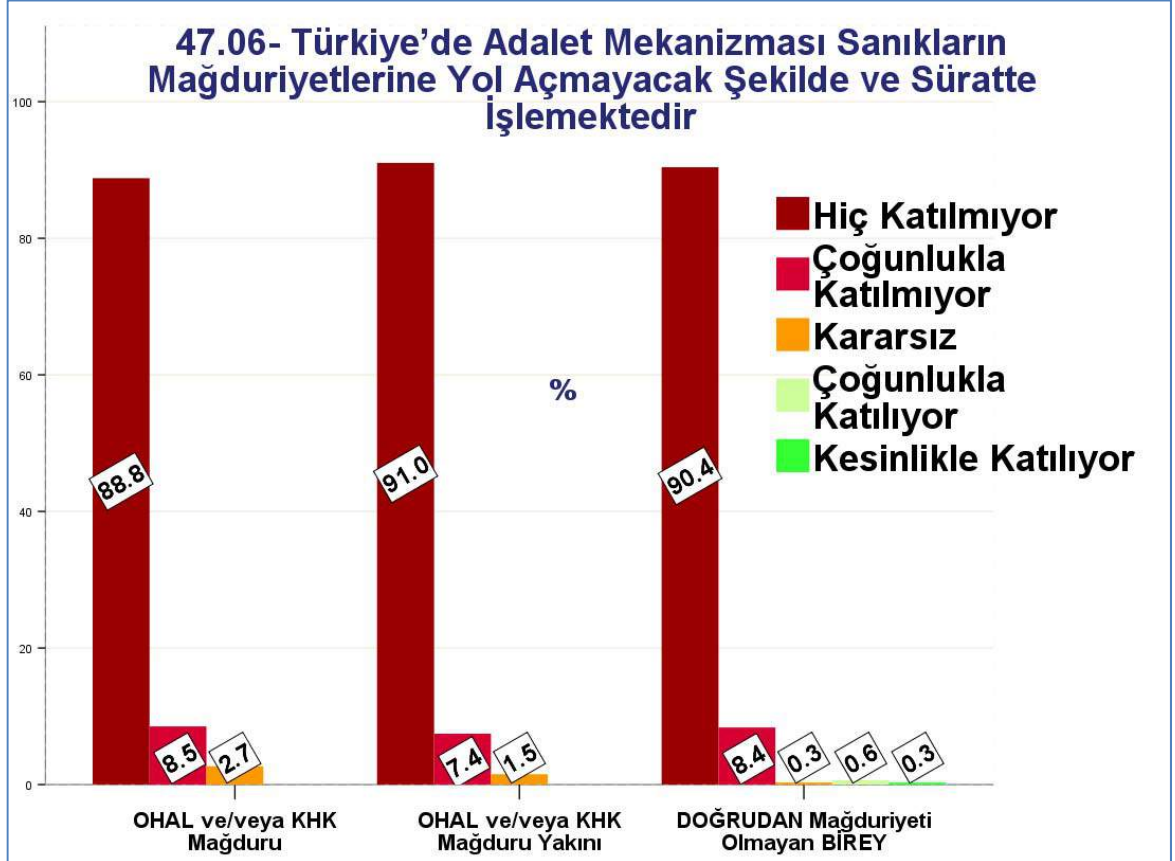
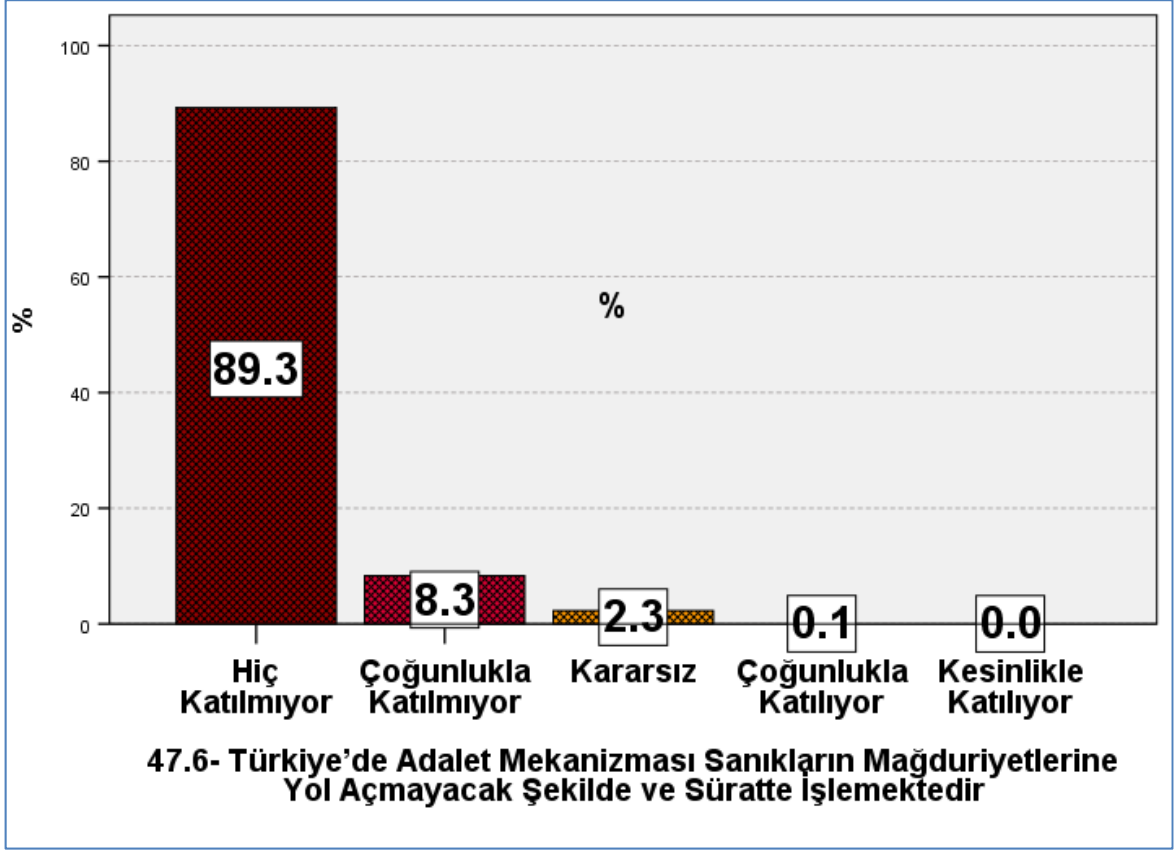

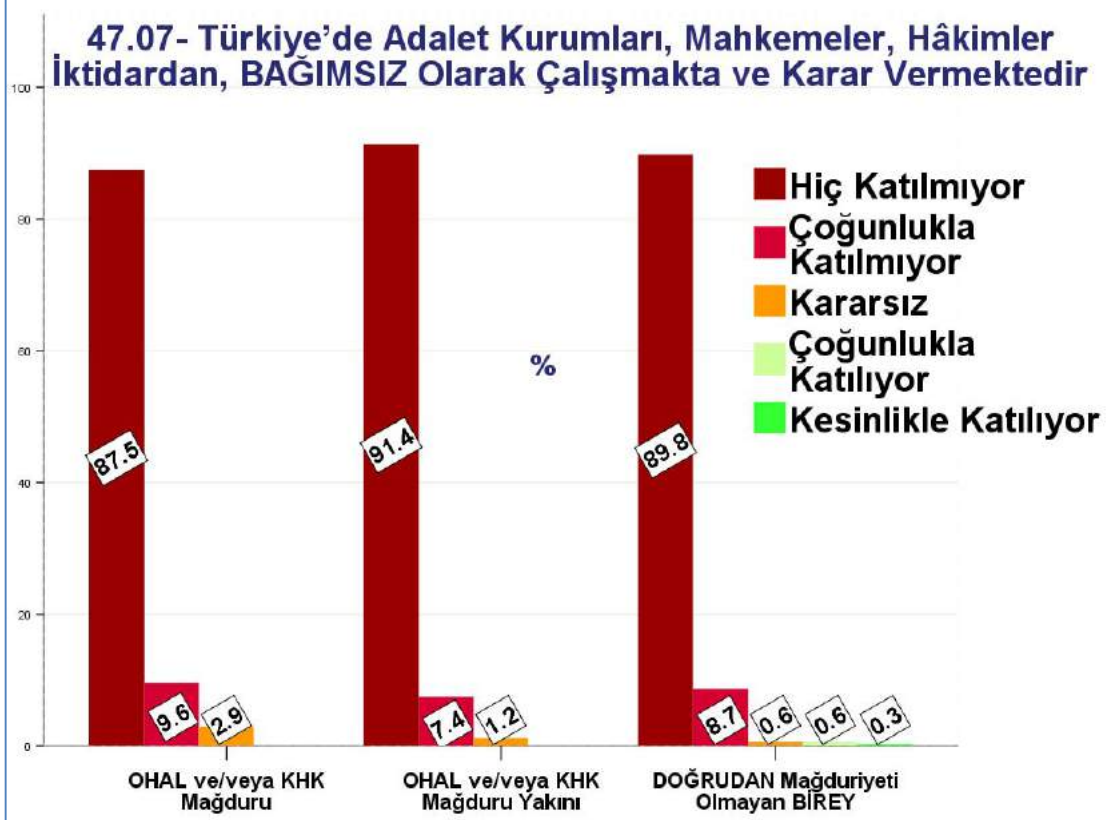
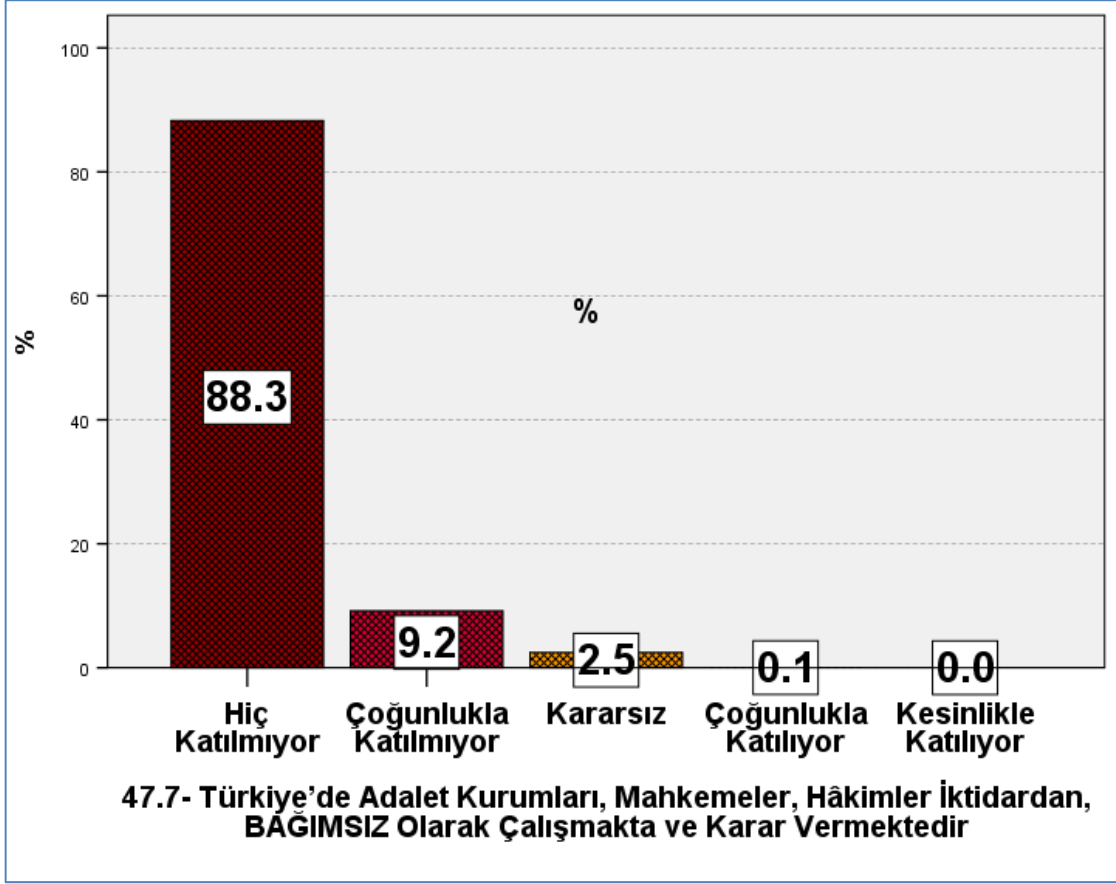
47.05- Türkiye'nin Bir Hukuk Devleti Olarak, Adli Soruşturmanın Açık, Şeffaf ve Adil Bir Şekilde Yürütülme Algısı

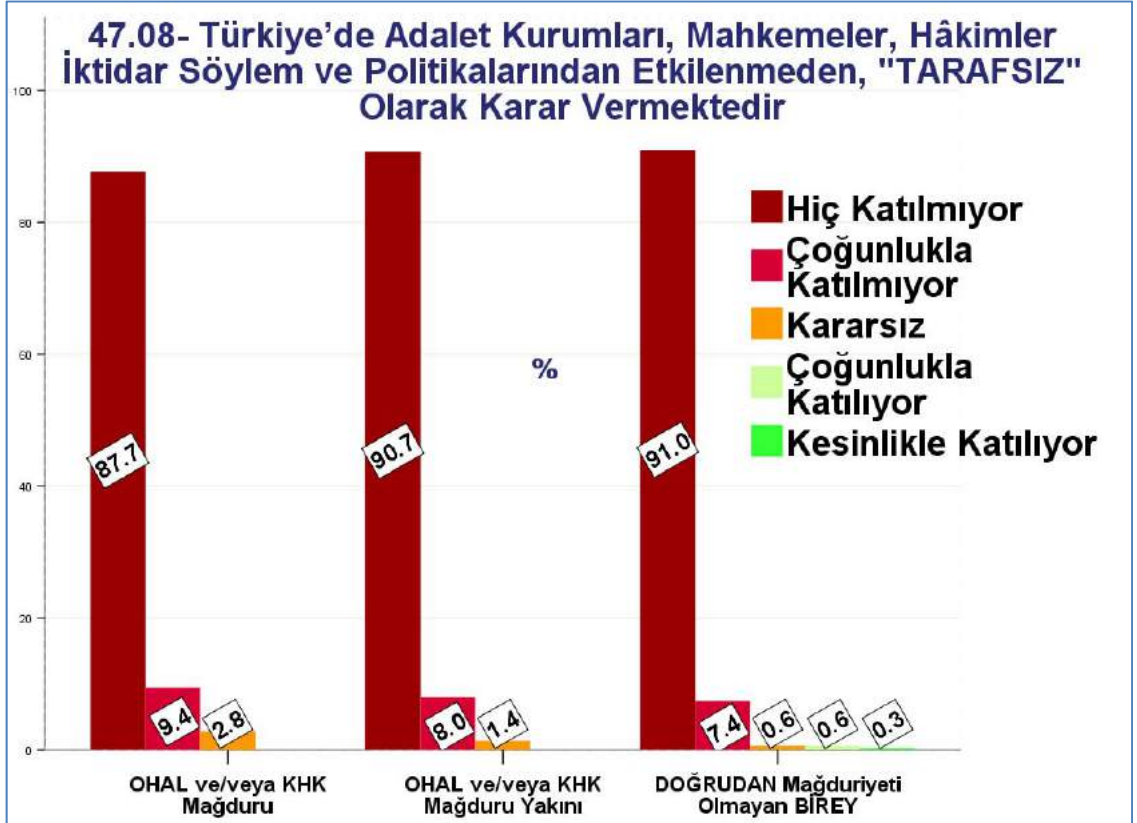
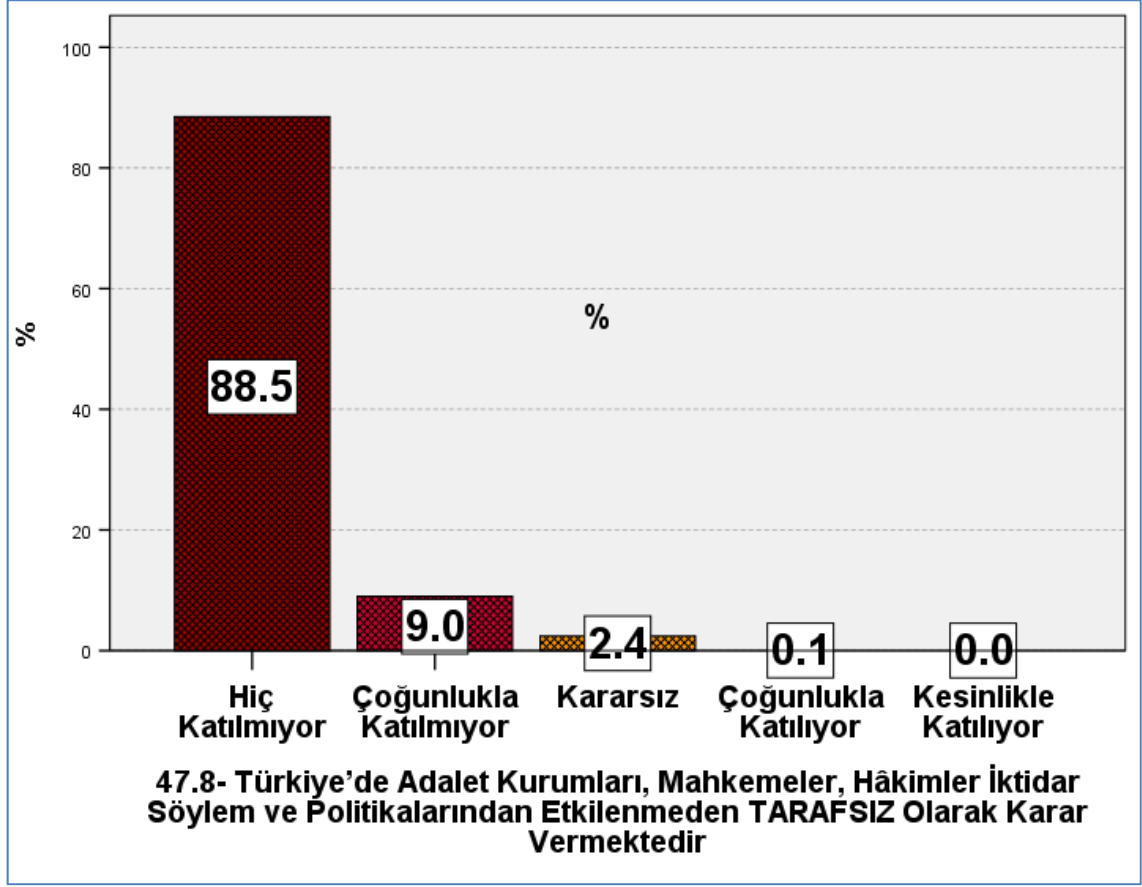
47.06- Türkiye’de Adalet Mekanizmasının Sanıkların Mağduriyetlerine Yol Açmayacak Şekilde ve Süratte İşleme Algısı

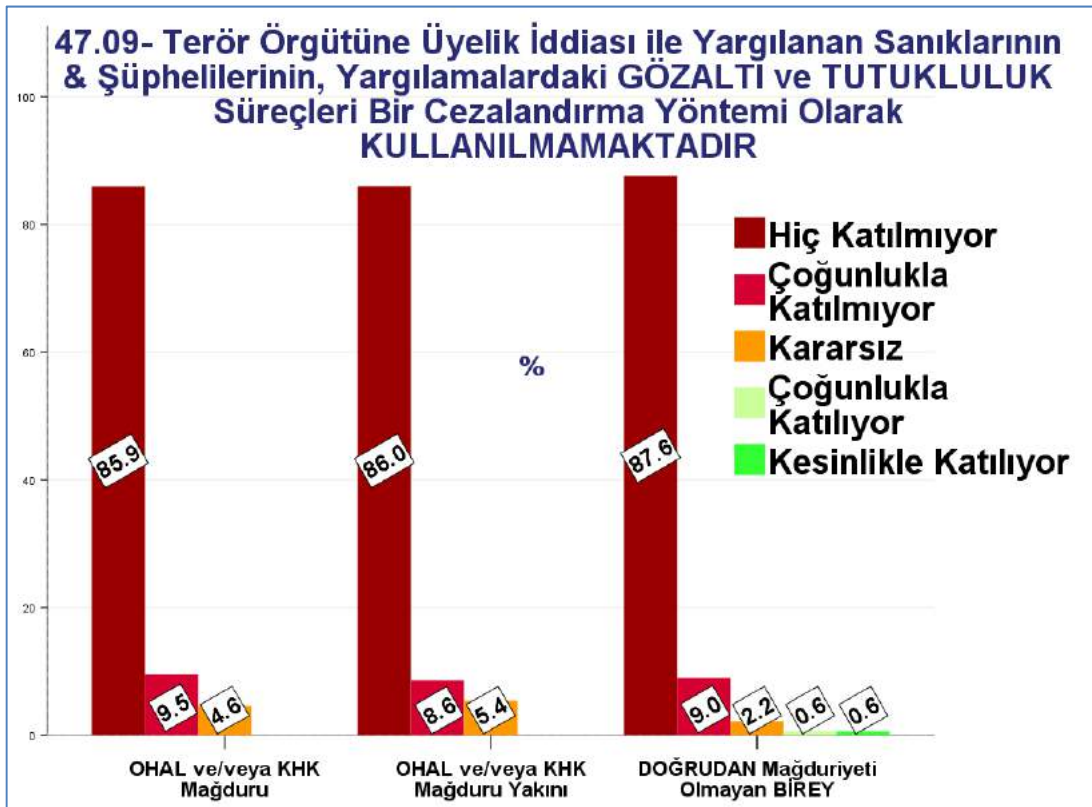
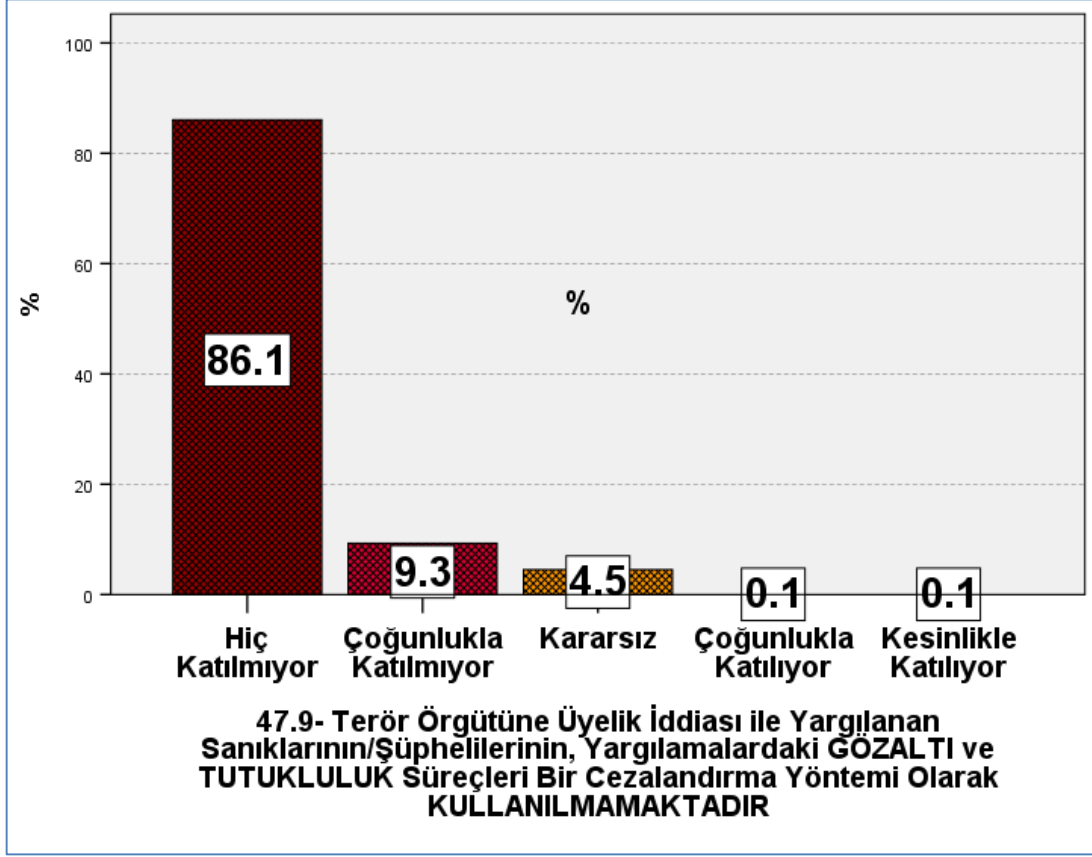
47.07- Türkiye’de Adalet Kurumlarının, Mahkemelerin, Hâkimlerin İktidardan, BAĞIMSIZ Olarak Çalışma ve Karar Verme Algısı

47.08- Türkiye’de Adalet Kurumları, Mahkemeler, Hâkimler İktidar Söylem ve Politikalarından Etkilenmeden TARAFSIZ Olarak Karar Vermektedir

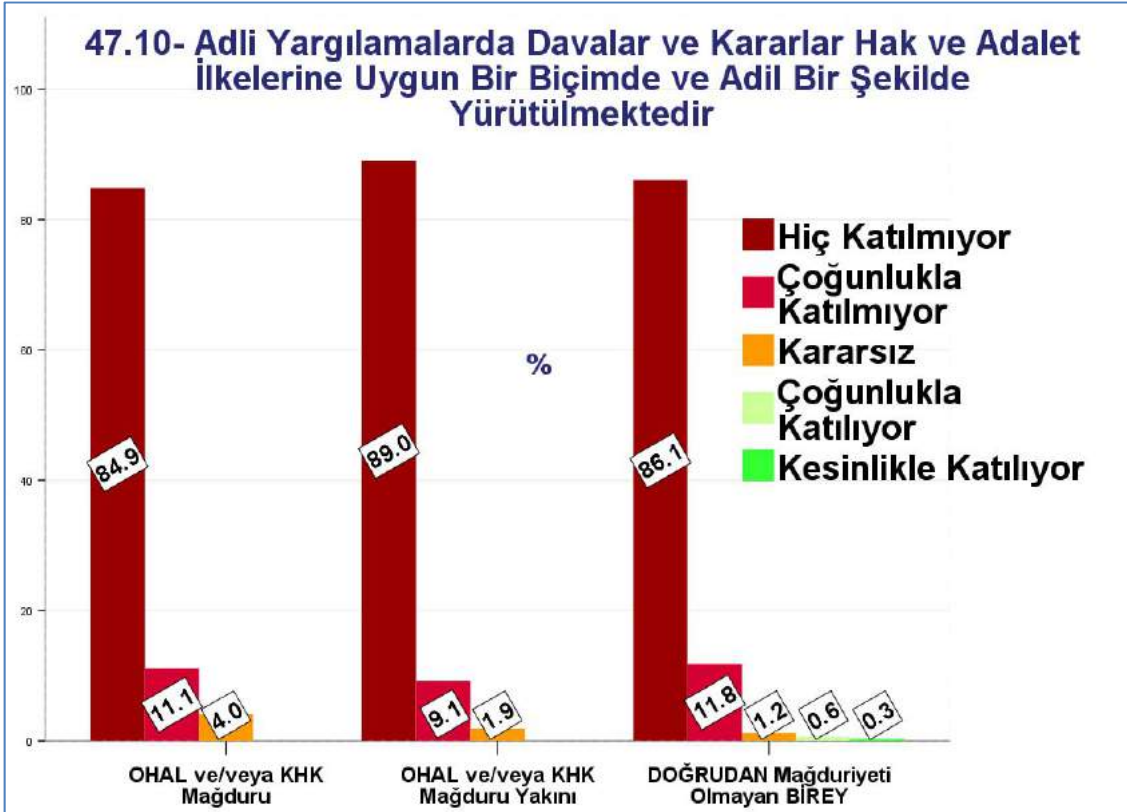
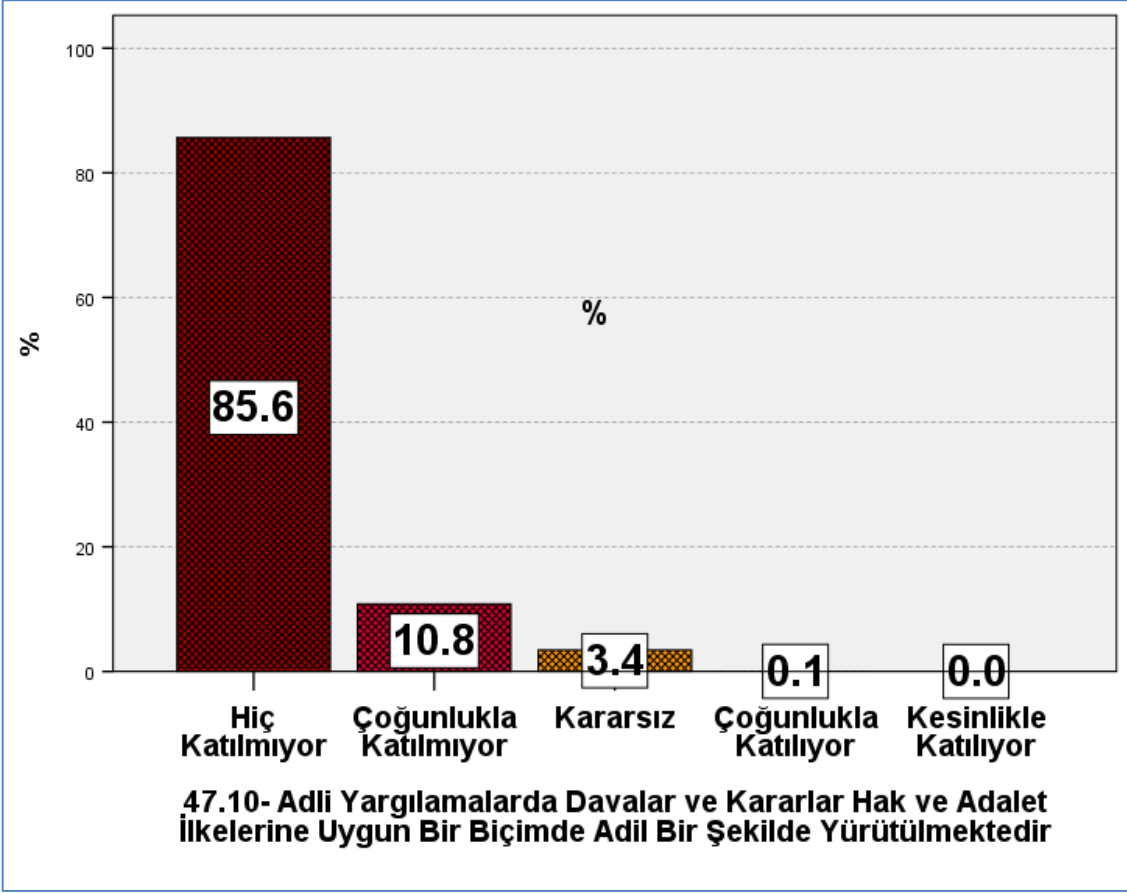

47.09- Terör Örgütüne Üyelik İddiası ile Yargılanan Sanıklarının/Şüphelilerinin, Yargılamalardaki GÖZALTI ve TUTUKLULUK Süreçlerinin Bir Cezalandırma Yöntemi Olarak Kullanılma Algısı

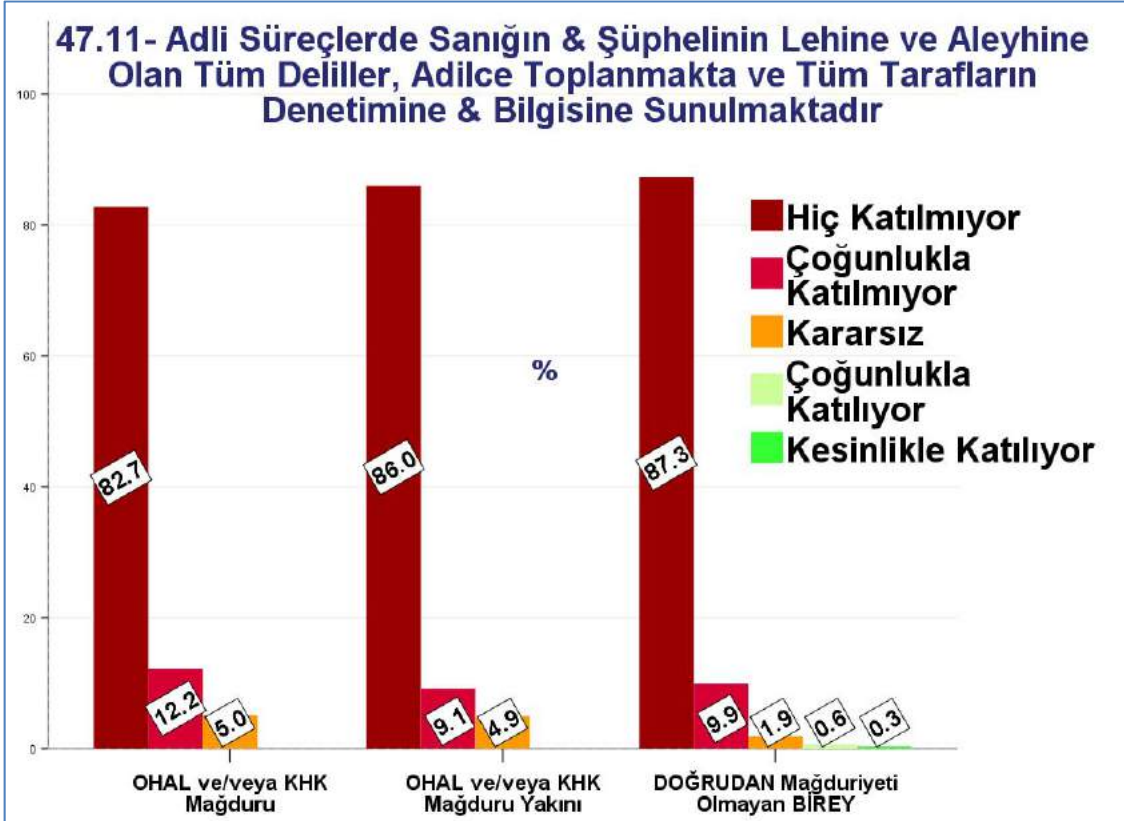
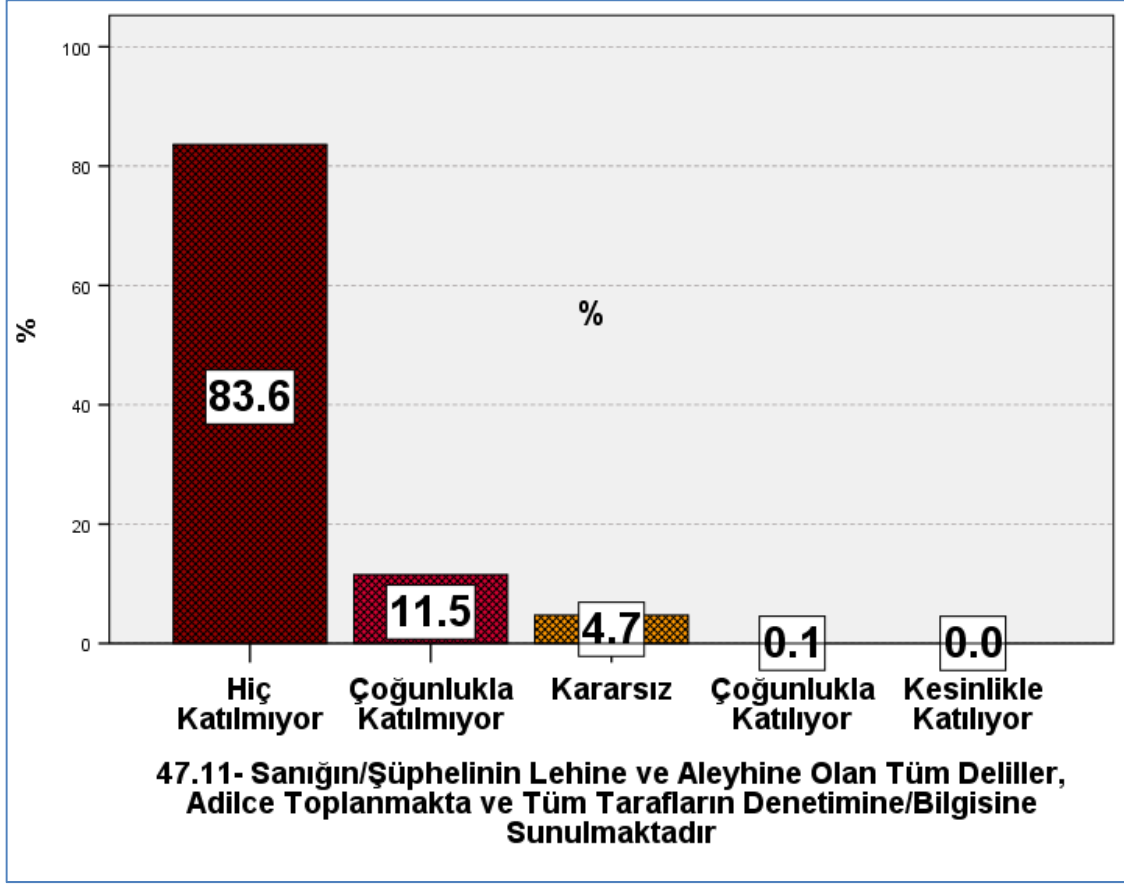

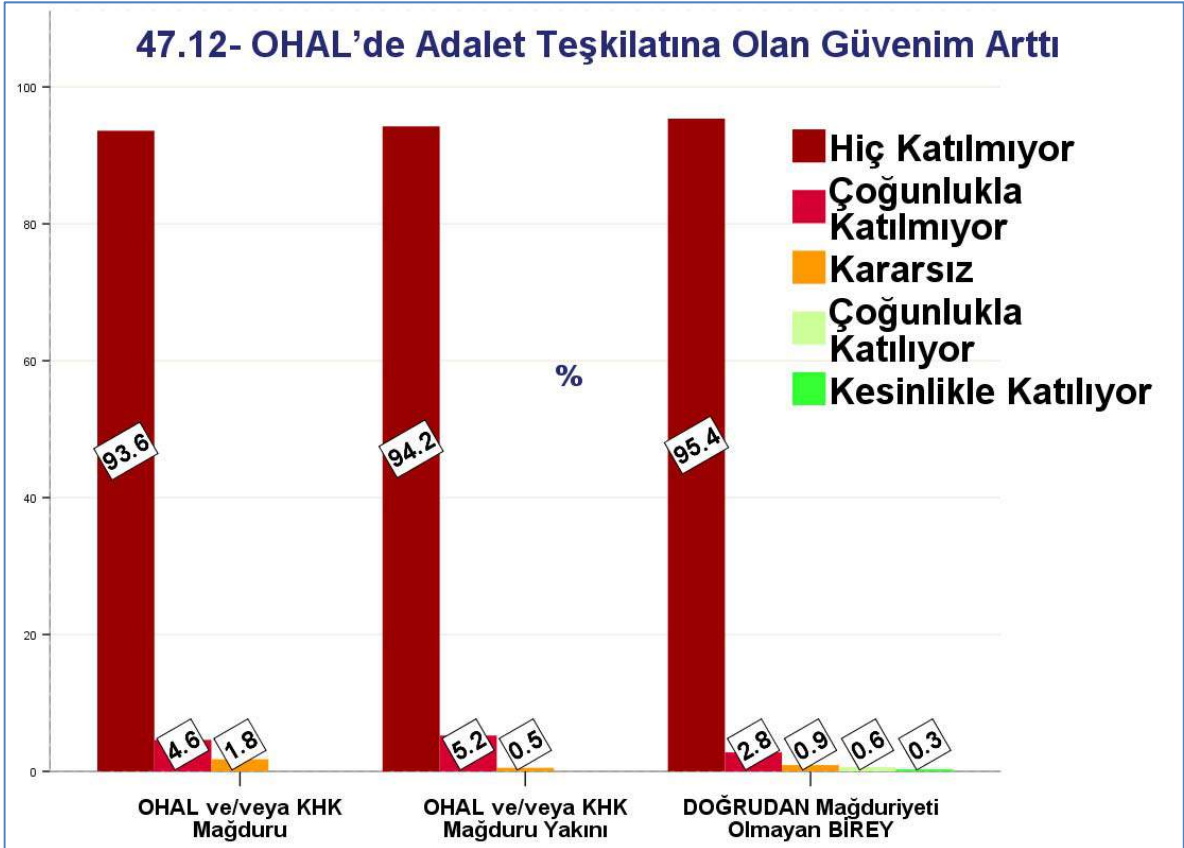
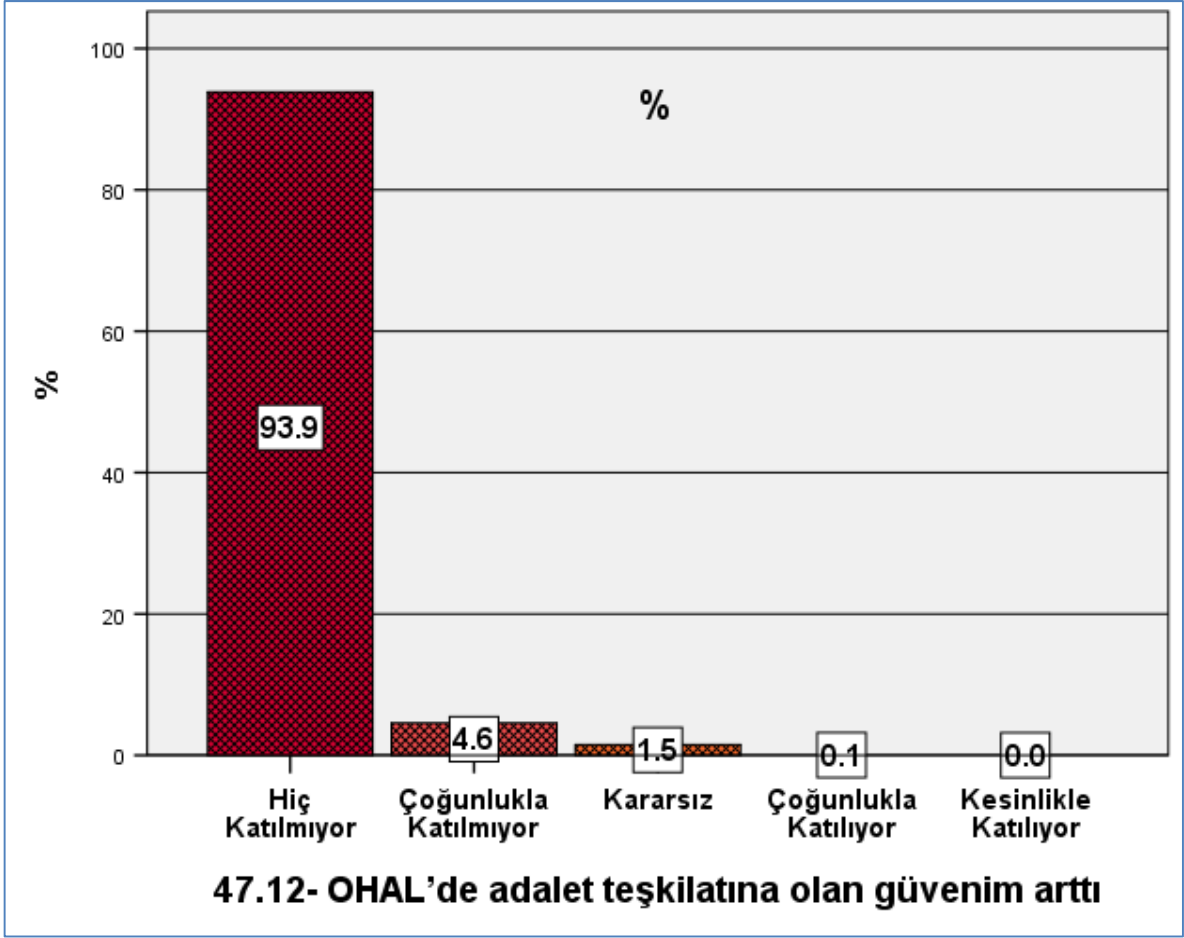
47.10- Adli Yargılamalarda Davalar ve Kararların Hak ve Adalet İlkelerine Uygun Bir Biçimde Adil Bir Şekilde Yürütülme Algısı

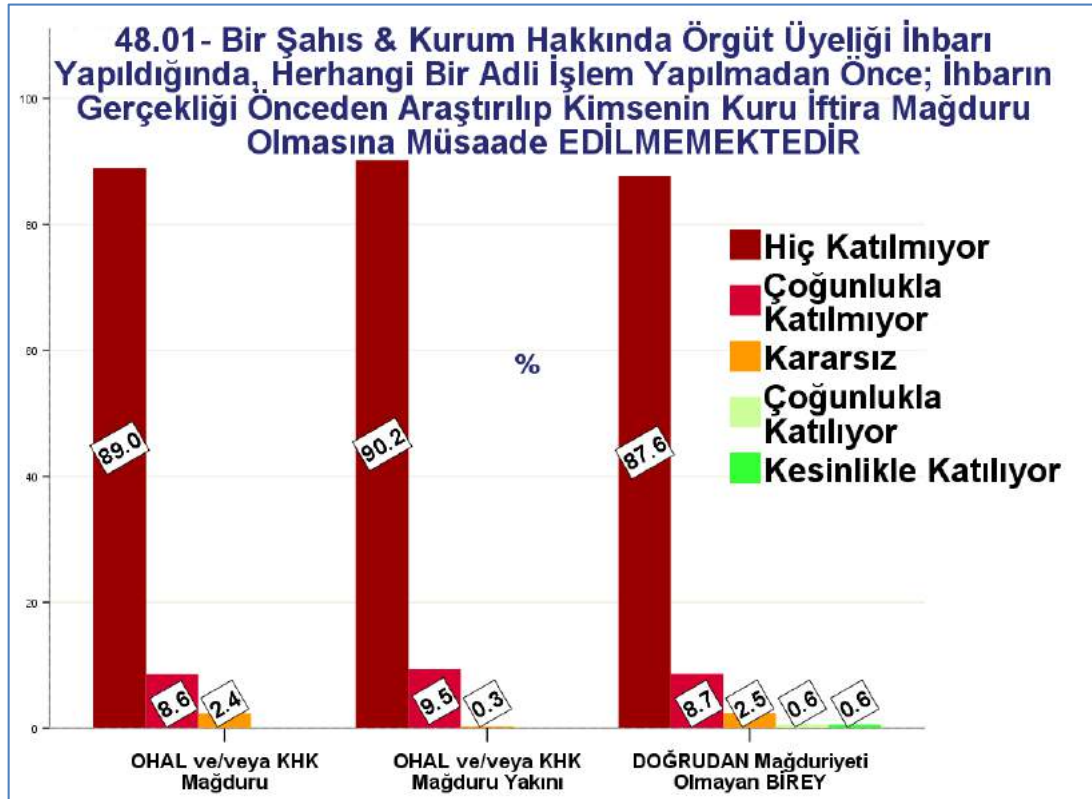
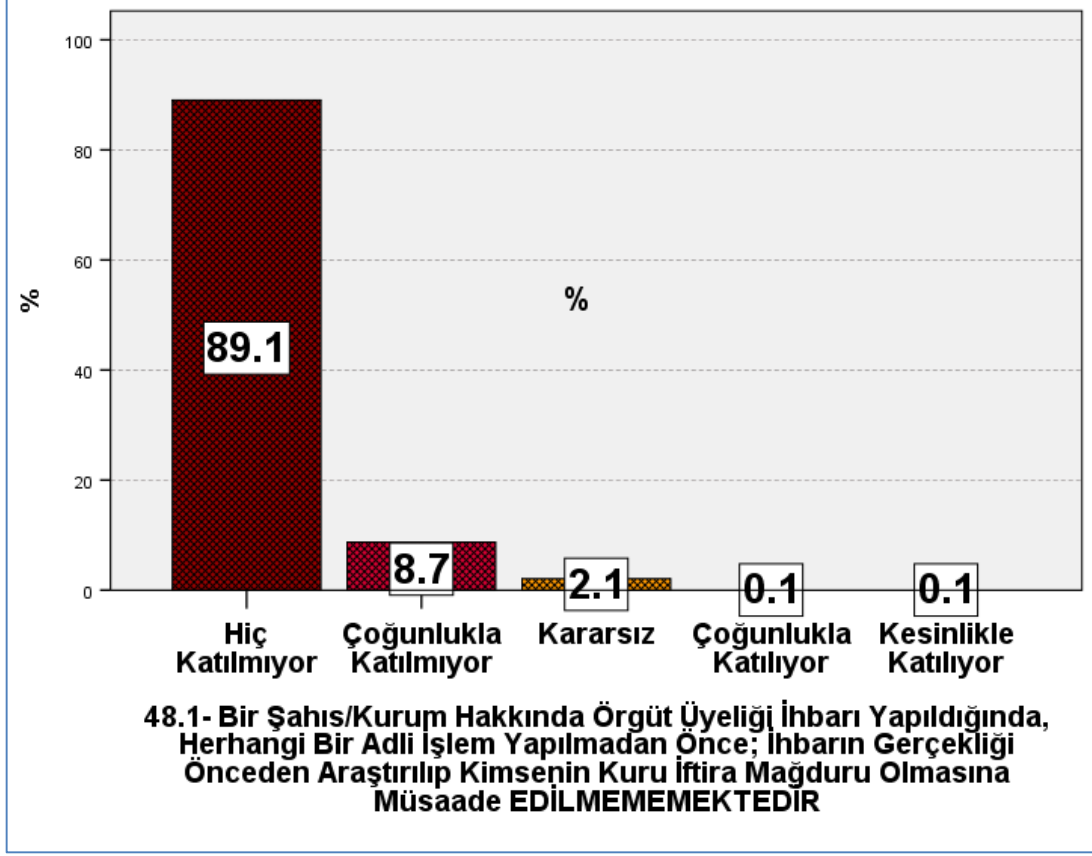
47.11- Sanığın/Şüphelinin Lehine ve Aleyhine Olan Tüm Delillerin, Adilce Toplanma ve Tüm Tarafların Denetimine/Bilgisine Sunulma Algısı

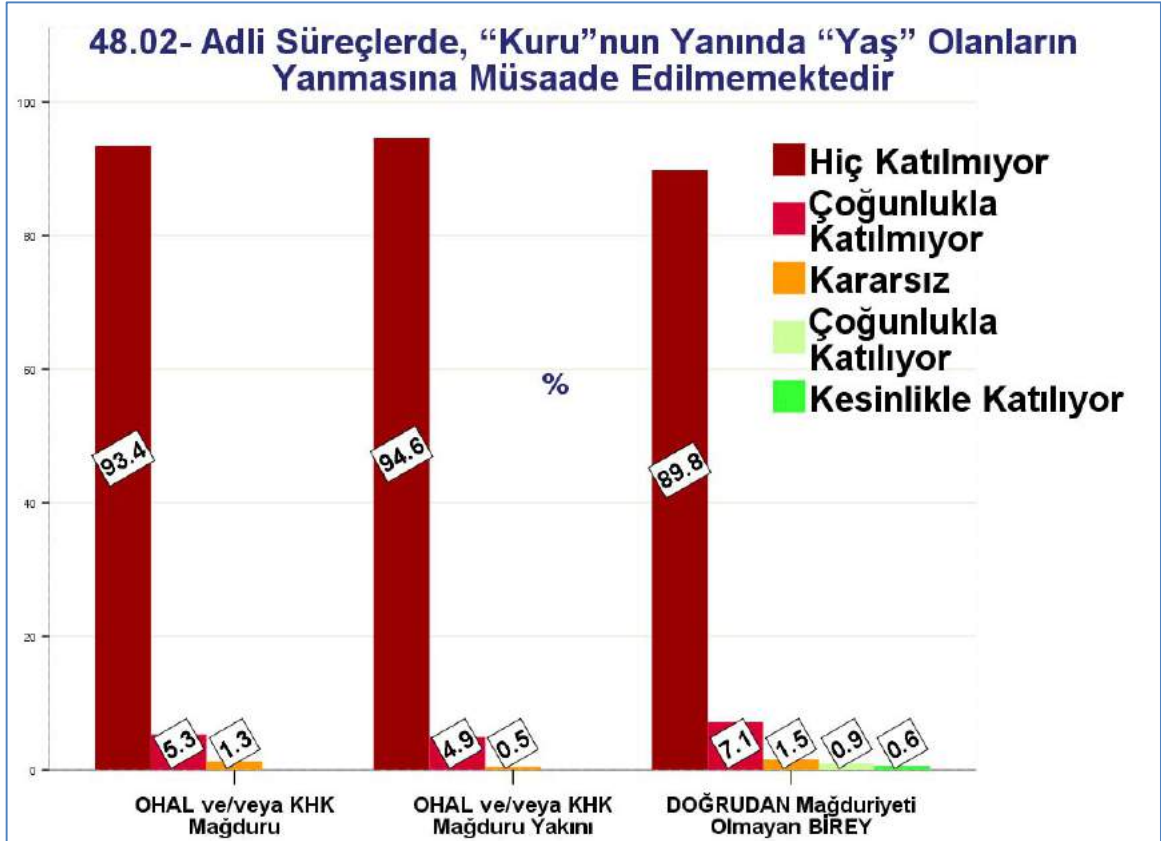
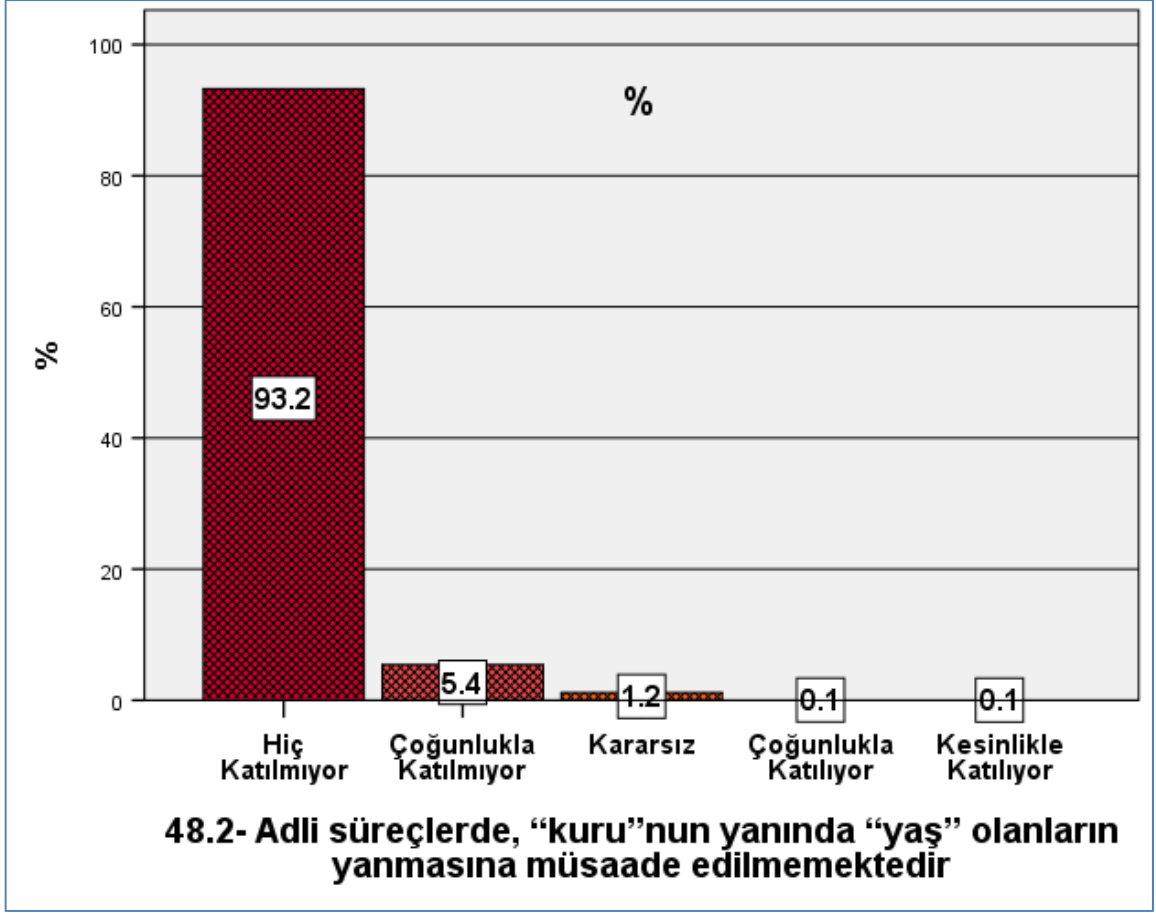
47.12- OHAL'de Adalet Teşkilatına Olan Güven Algısı

48.01- Bir Şahıs/Kurum Hakkında Örgüt Üyeliği İhbarı Yapıldığında, Herhangi Bir Adli İşlem Yapılmadan Önce; İhbarın Gerçekliğinin Önceden Araştırılıp Kimsenin Kuru İftira Mağduru Olmasına Müsaade EDİLMEME Algısı

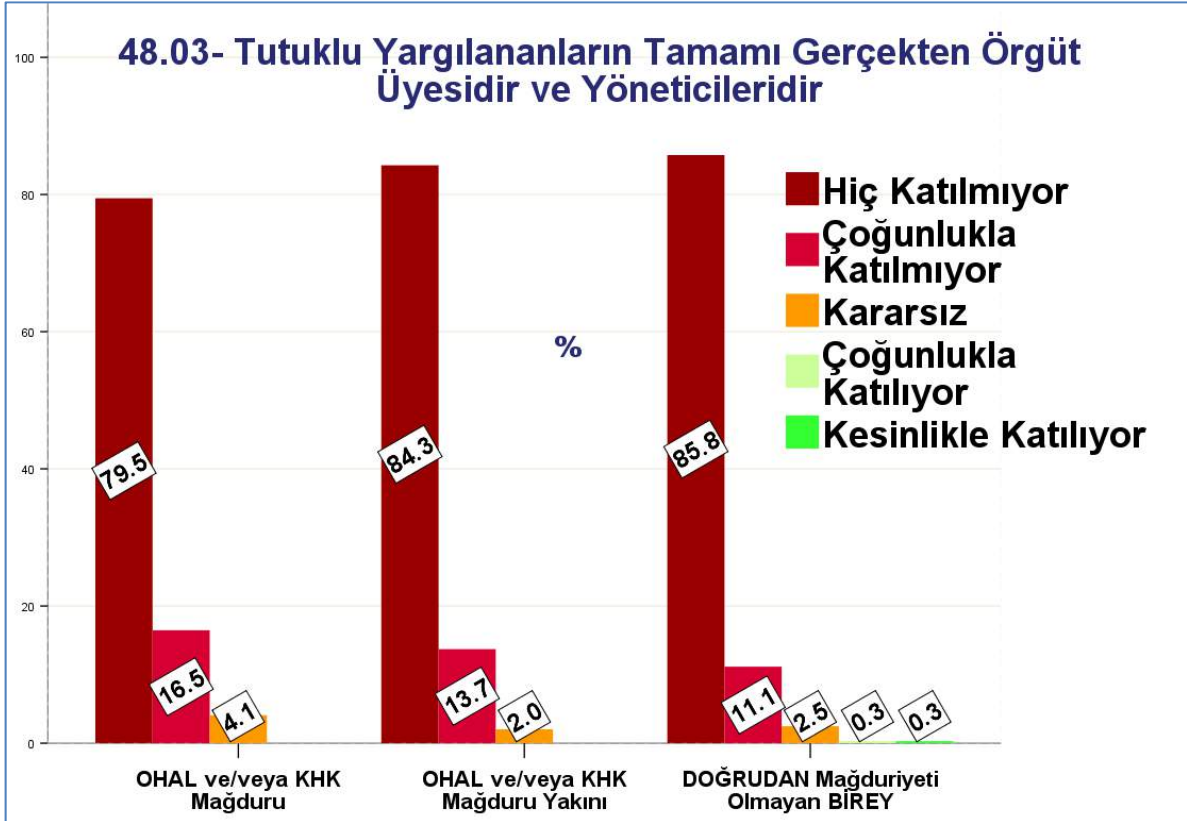
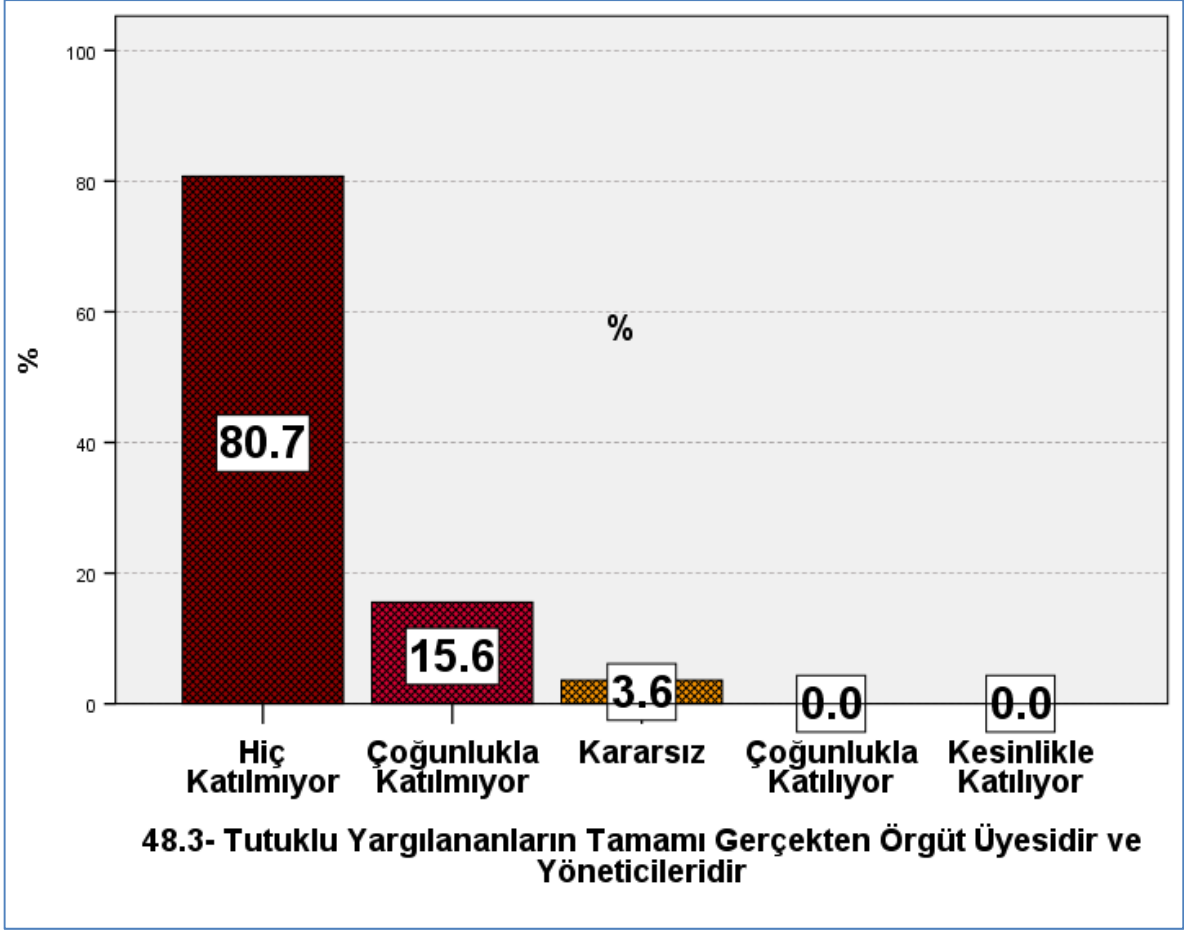

48.02- Adli Süreçlerde, “Kuru”nun Yanında “Yaş” Olanların Yanmasına Müsaade Edilmeme Algısı

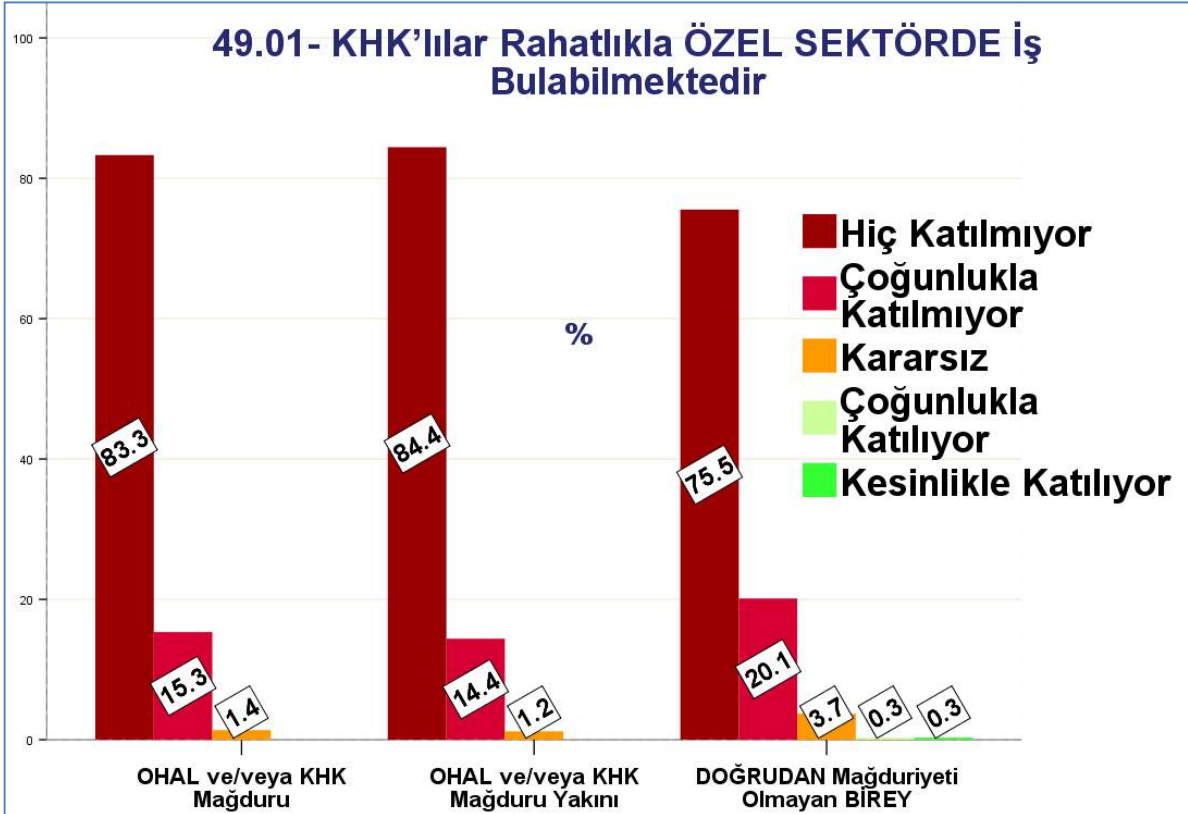
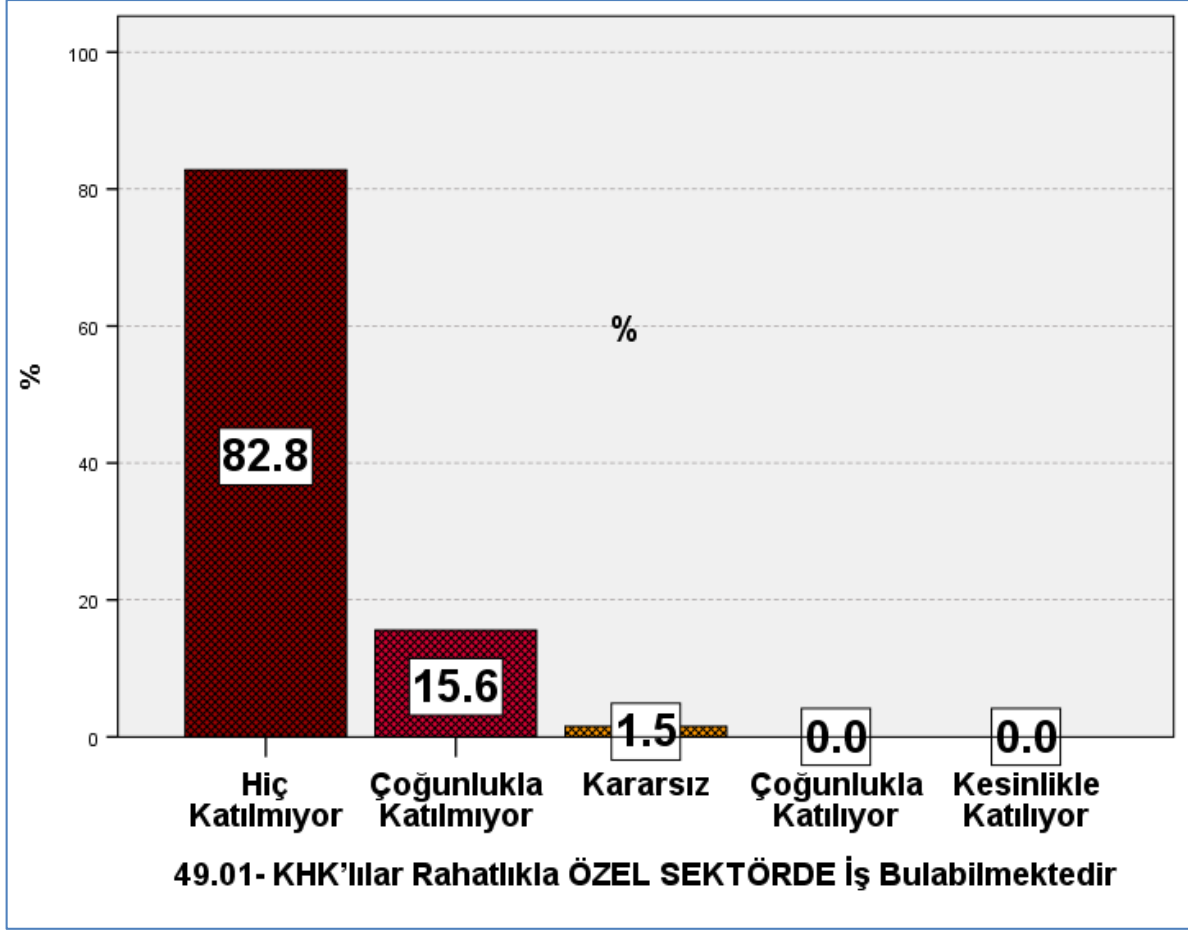

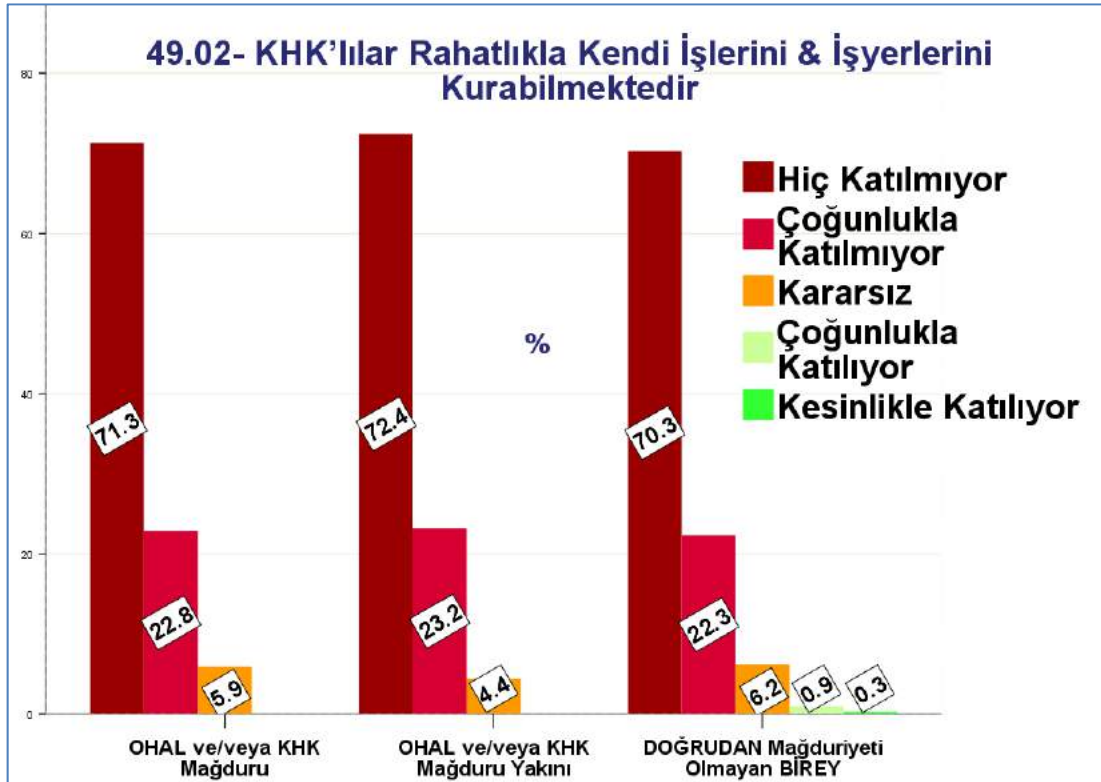
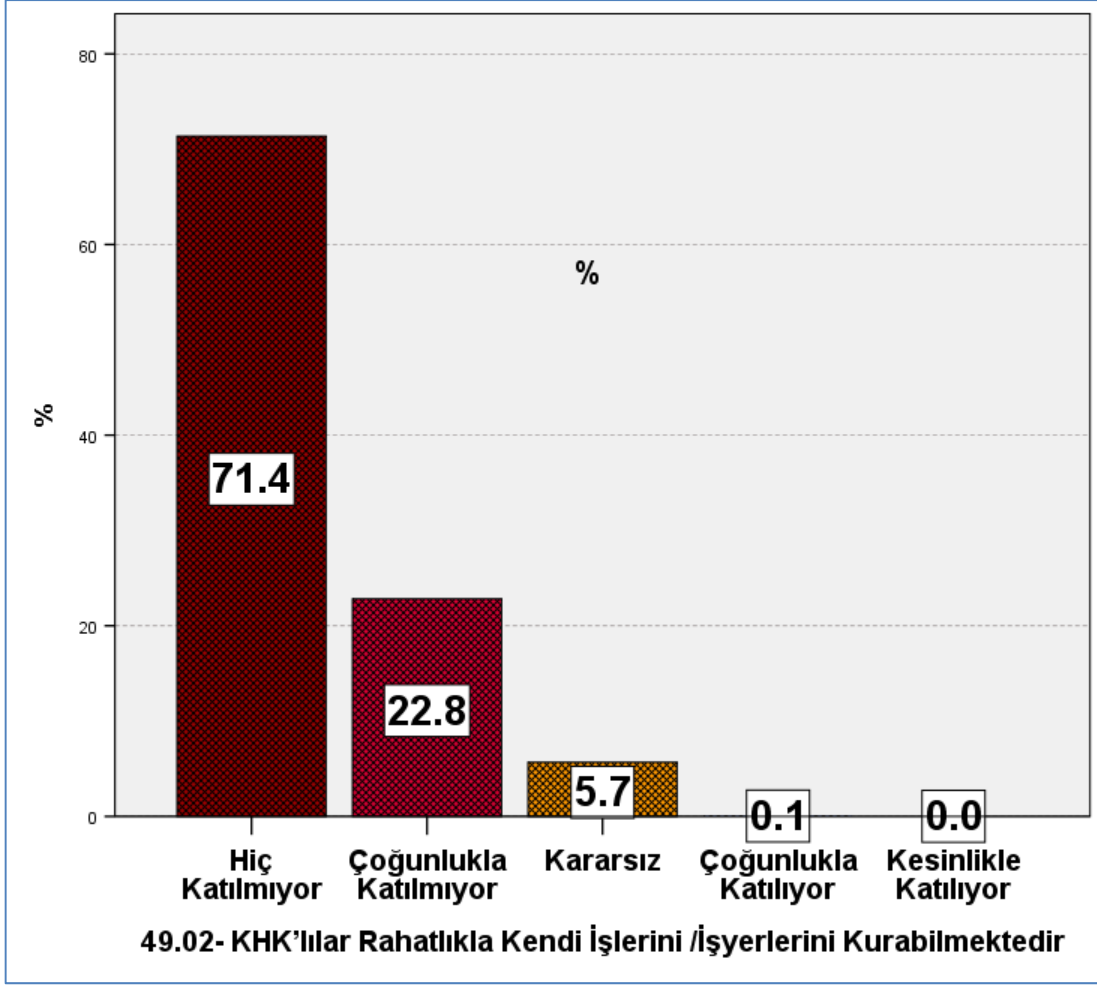
48.03- Tutuklu Yargılananların Tamamını Gerçekten Örgüt Üyesi ve Yöneticisi Görme Algısı

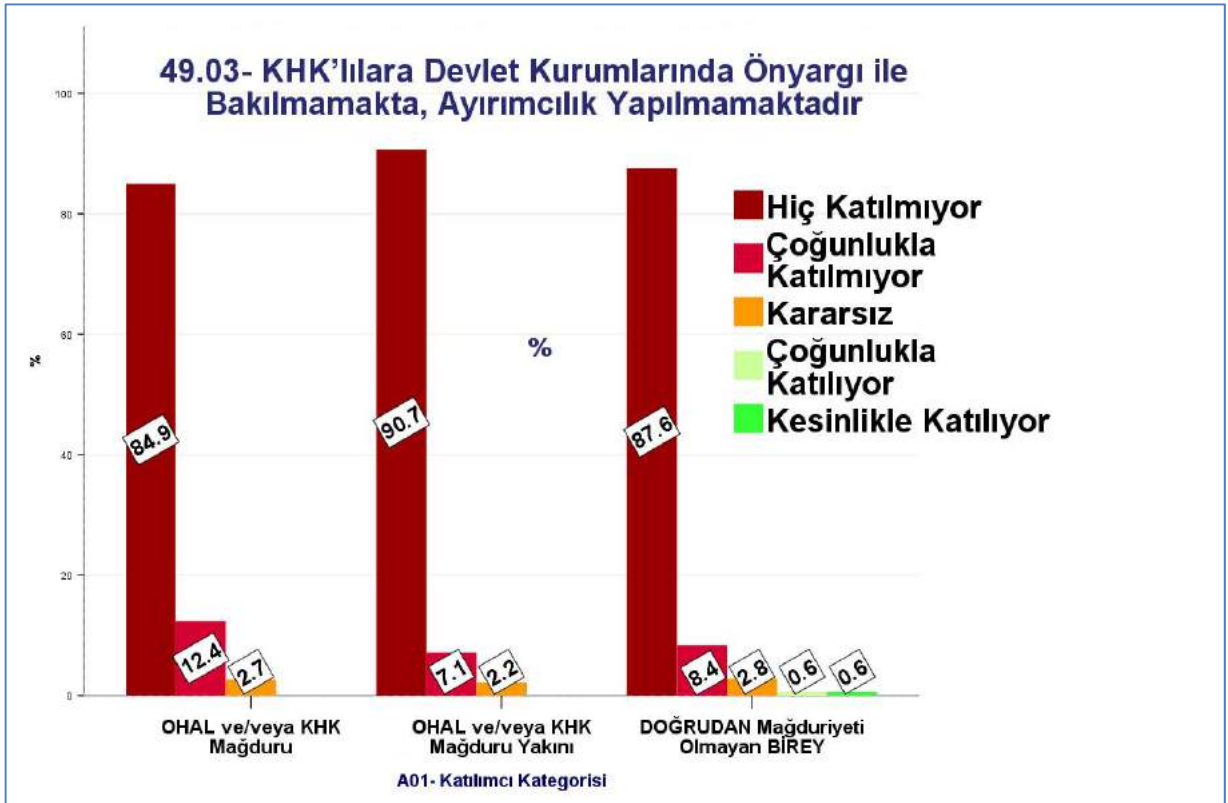
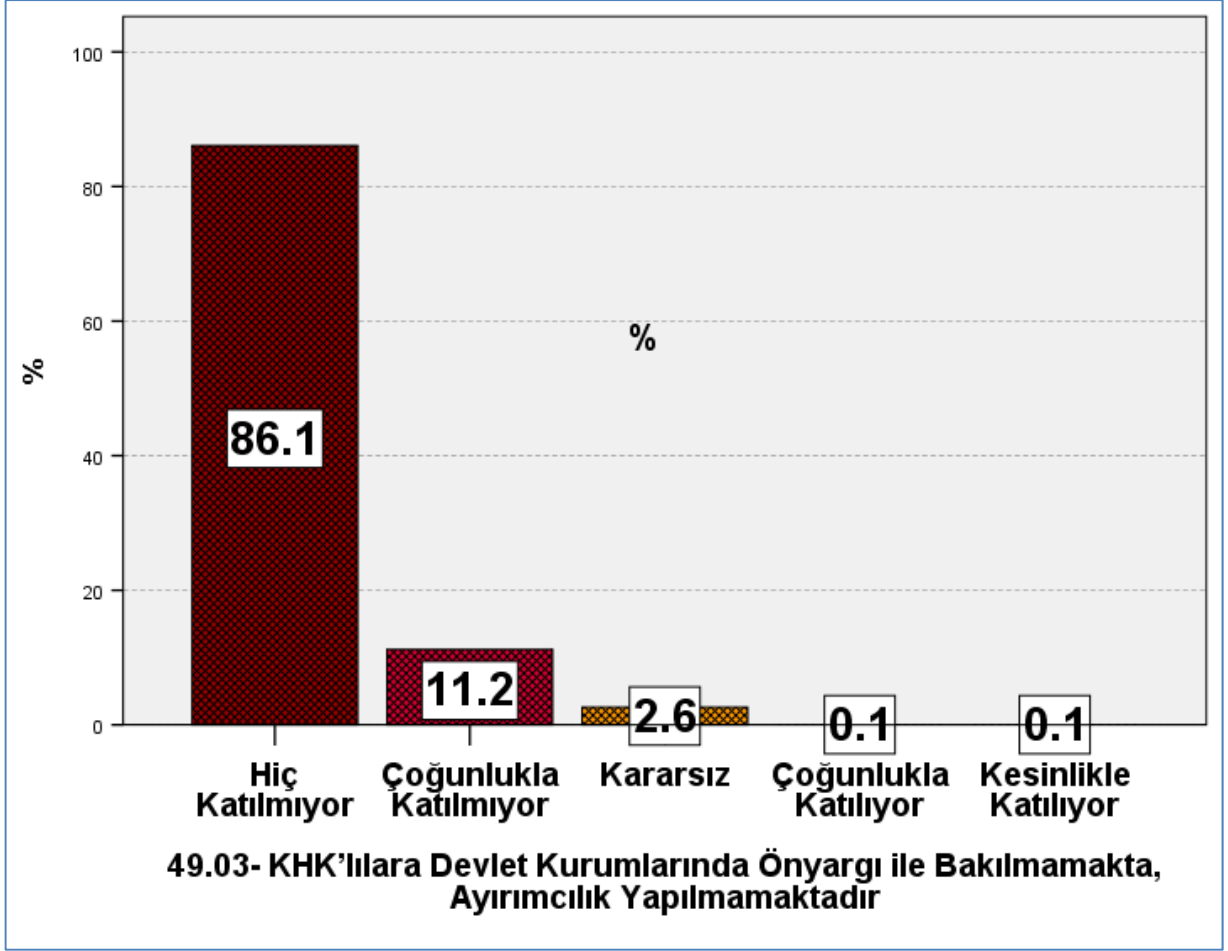
49.01- KHK'lıların Rahatlıkla ÖZEL SEKTÖRDE İş Bulabilme Algısı

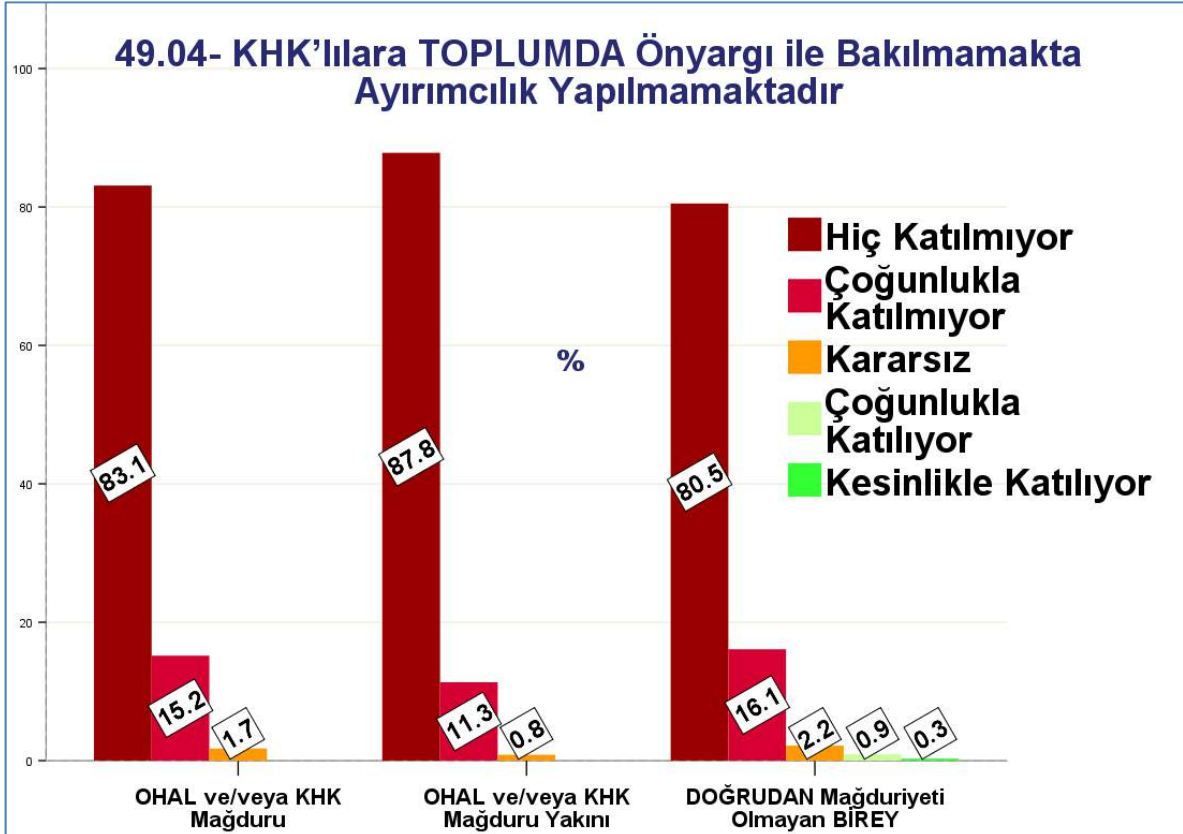
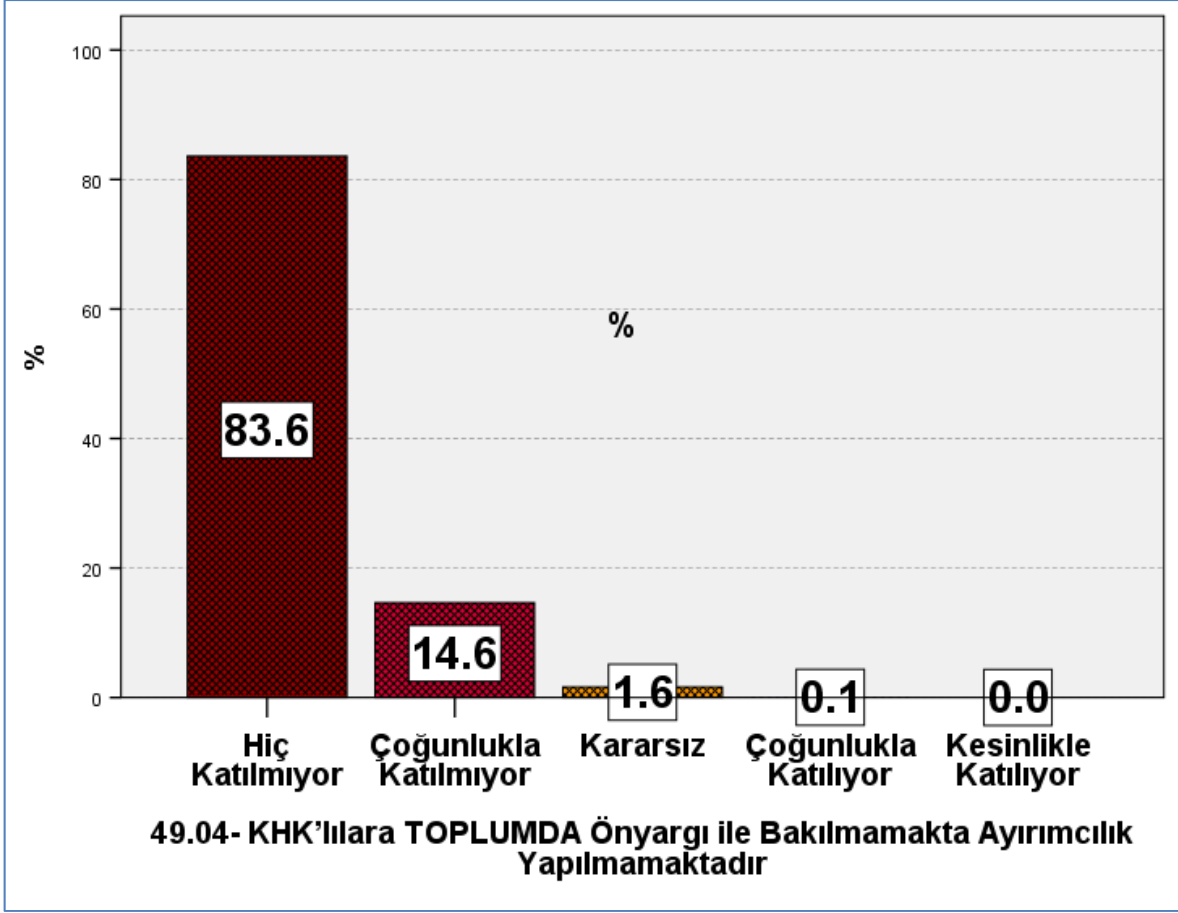
49.02- KHK'lıların Rahatlıkla Kendi İşlerini /İşyerlerini Kurabilme Algısı

49.03- KHK'lılara Devlet Kurumlarında Önyargı ile Bakılmama, Ayırmacılık Yapılmama Algısı

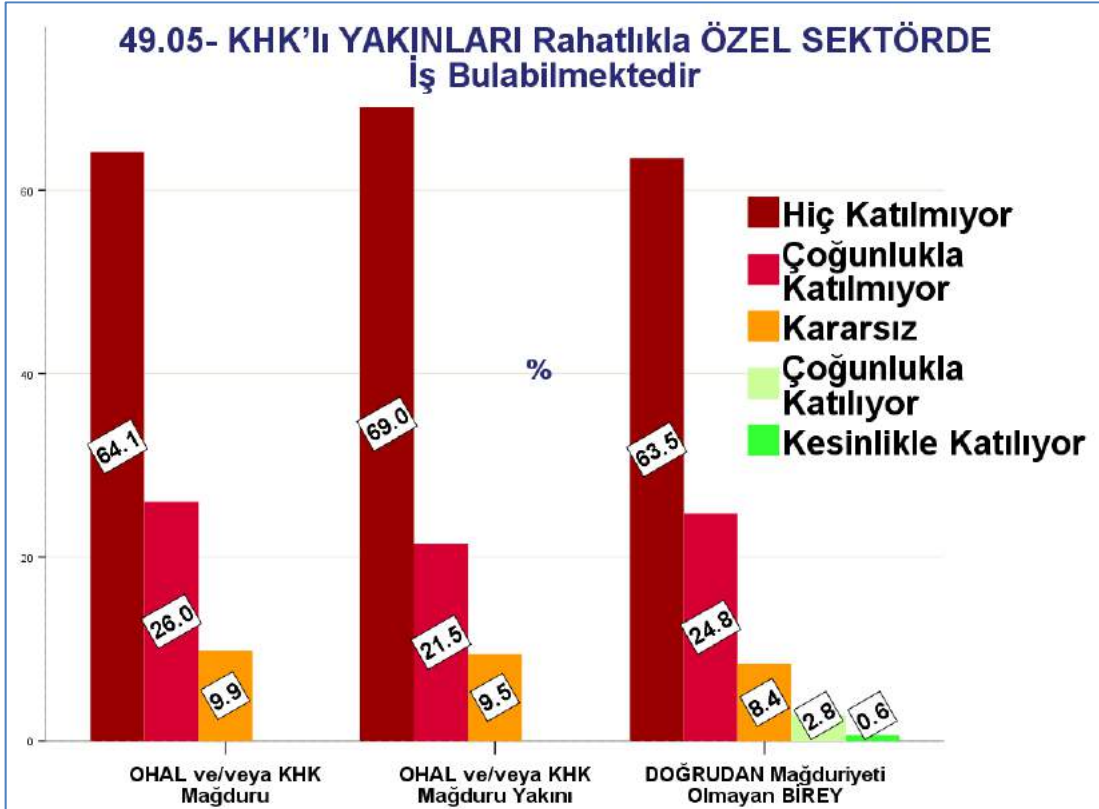
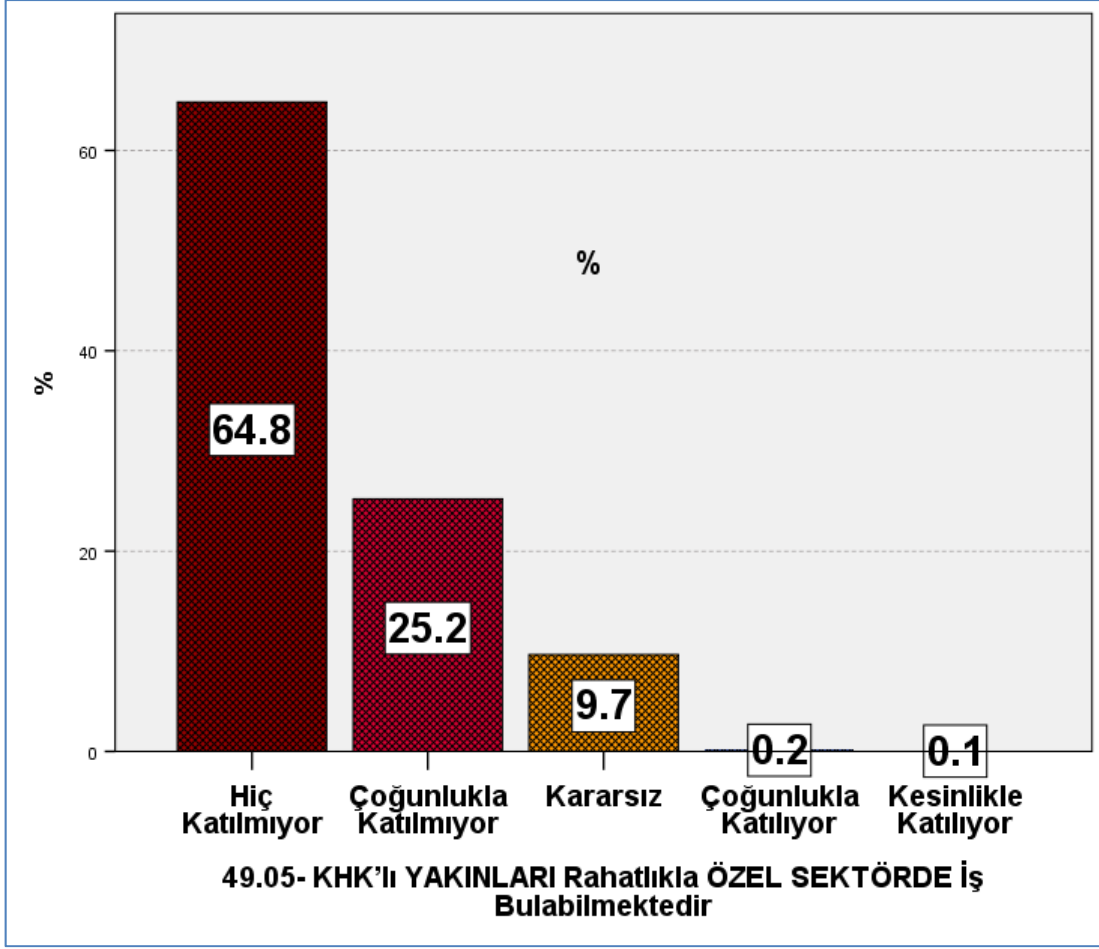

49.04- KHK'lılara TOPLUMDA Önyargı ile Bakılmama Ayırmıcılık Yapılmama Algısı

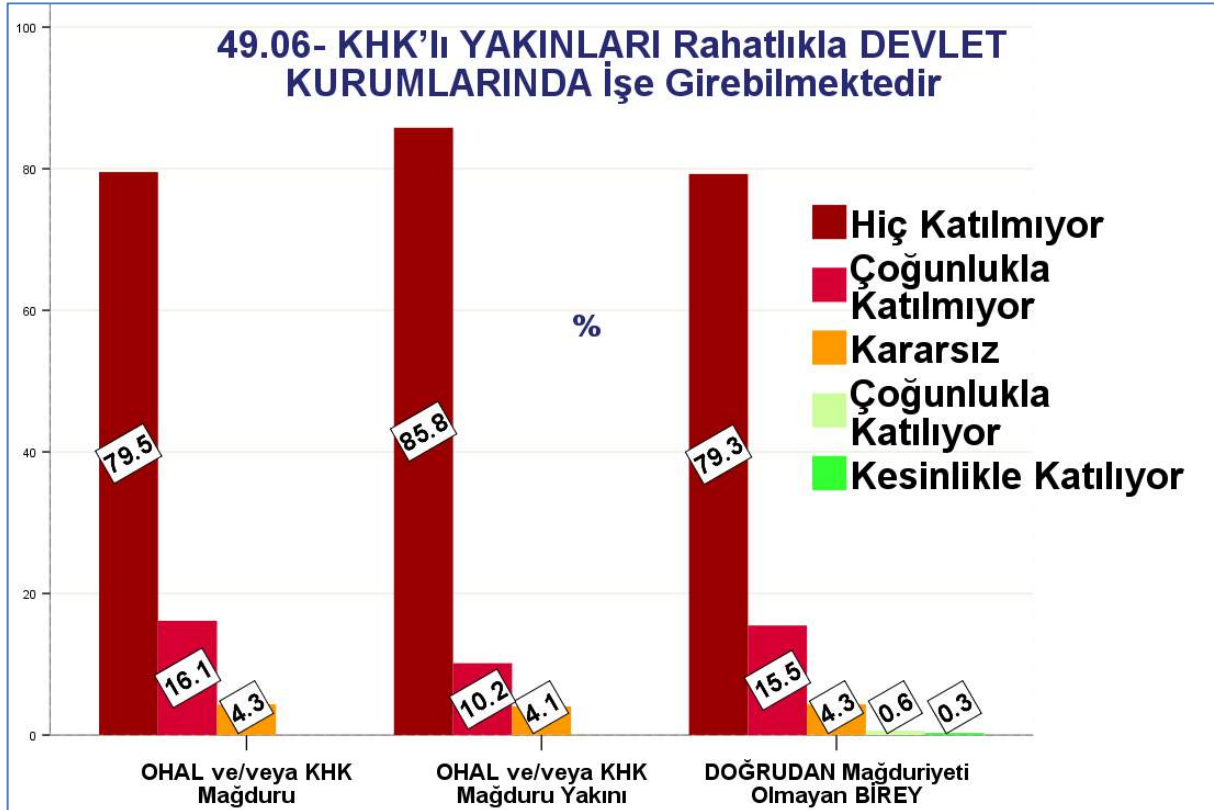
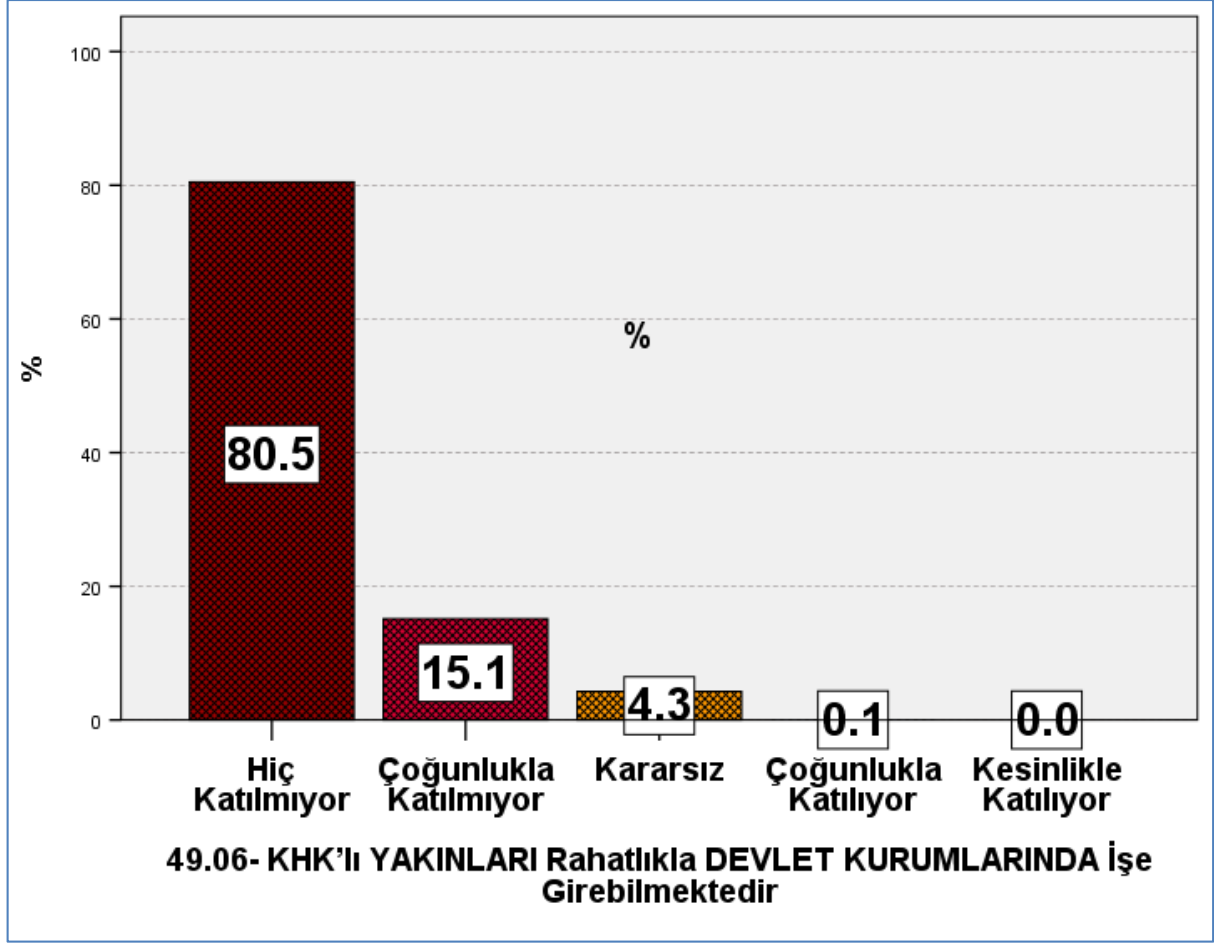

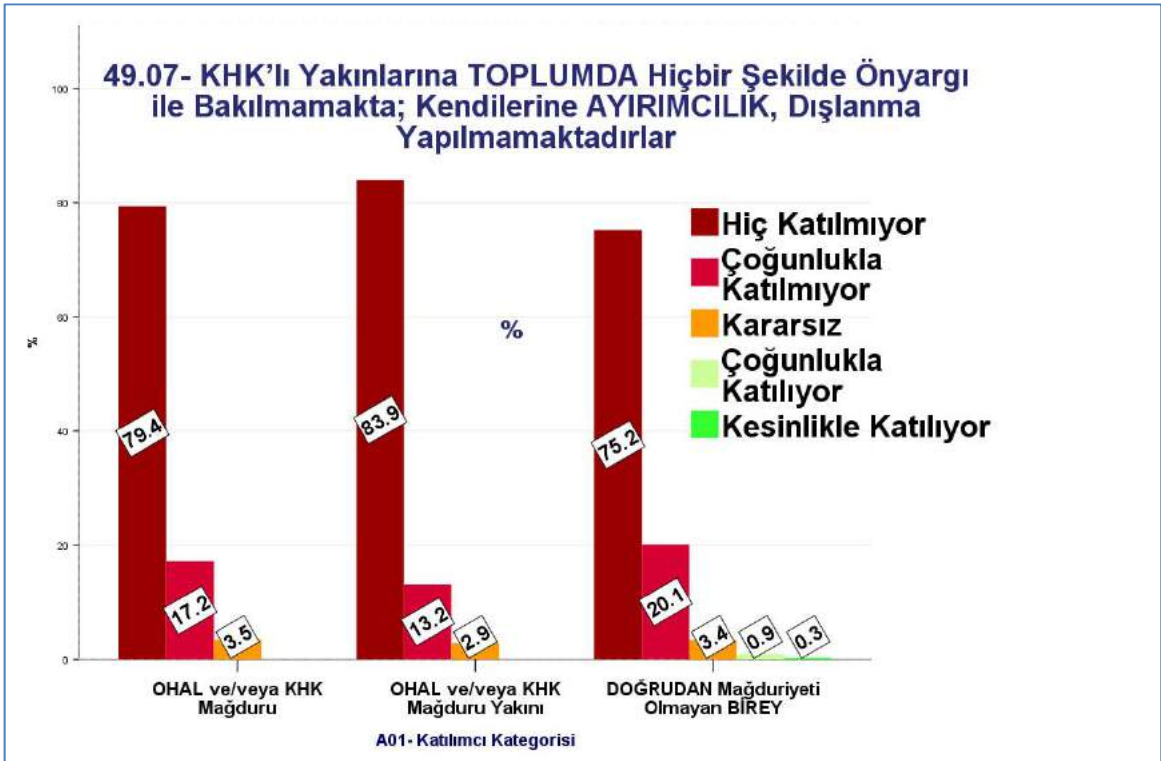
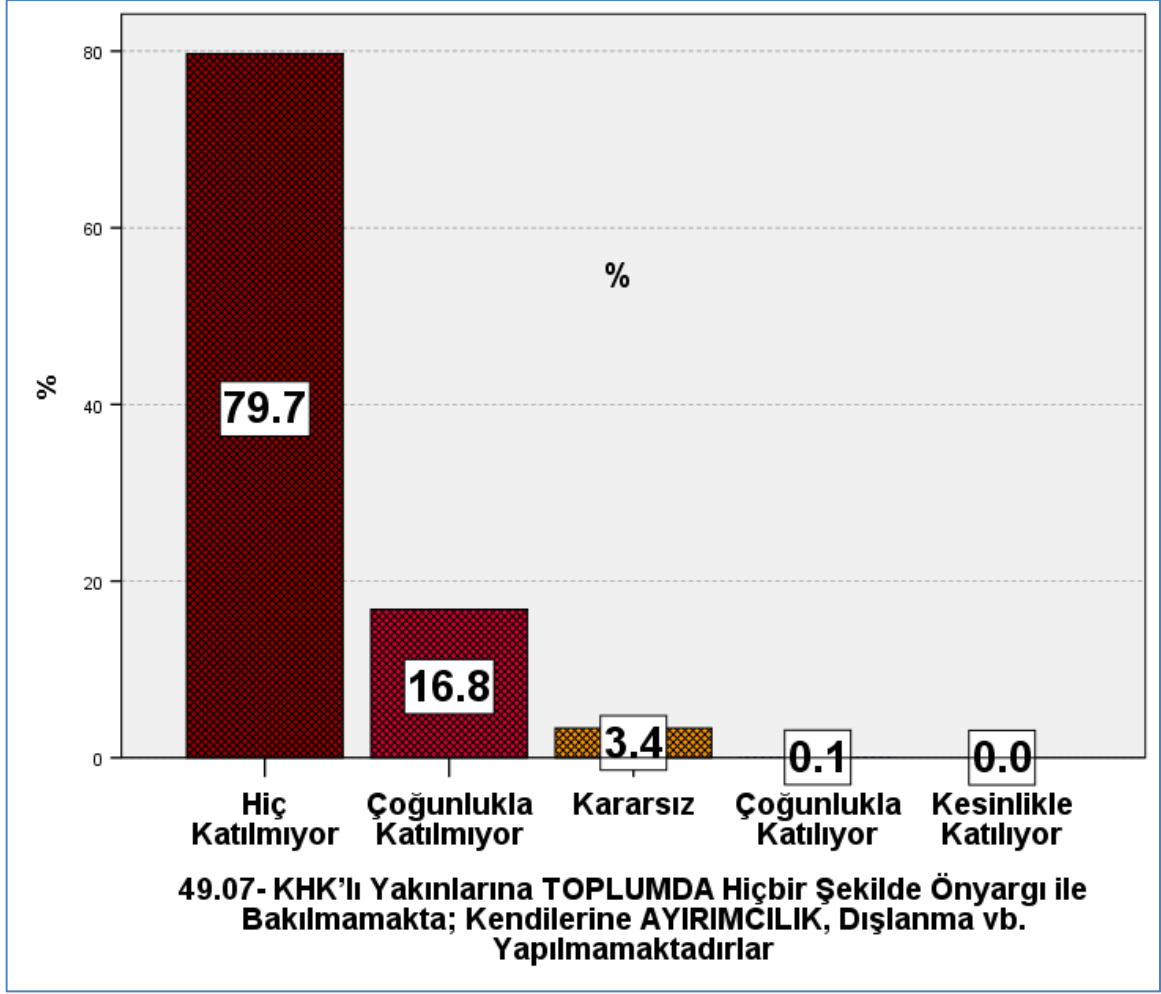
49.05- KHK'lı YAKINLARININ Rahatlıkla ÖZEL SEKTÖRDE İş Bulabilme Algısı

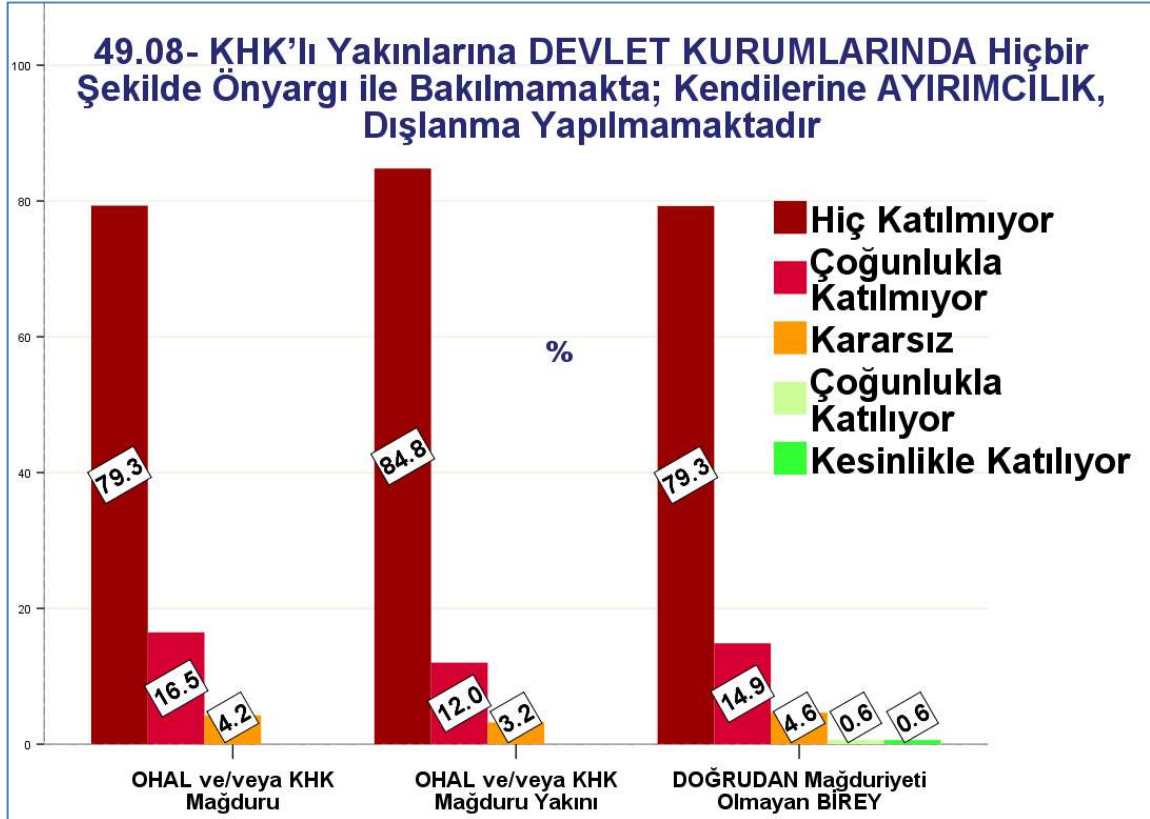
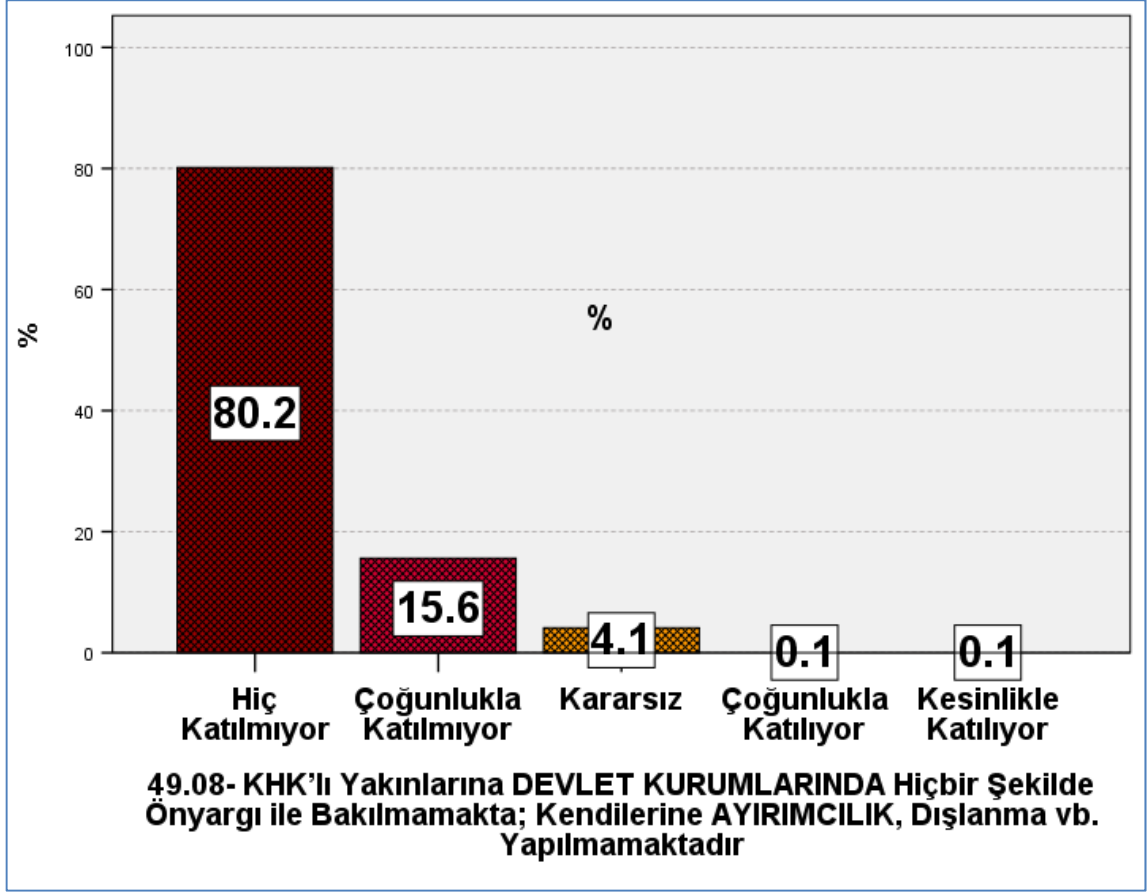
49.06- KHK'lı YAKINLARININ Rahatlıkla DEVLET KURUMLARINDA İşe Girebilme Algısı

49.07- KHK'lı Yakınlarına TOPLUMDA Önyargı ile Bakılmama; Kendilerine AYIRIMCILIK, Dışlanma vb. Yapılmama Algısı

49.08- KHK'lı Yakınlarına DEVLET KURUMLARINDA Önyargı ile Bakılmama; Kendilerine AYIRIMCILIK, Dışlanma vb. Yapılmama Algısı

BÖLÜM IX

SON ANALİZ VE DEĞERLENDİRMELER

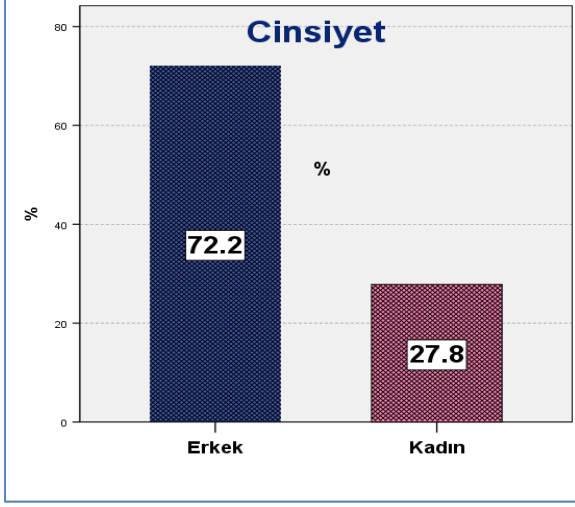
GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, üç farklı grup analizleri yapılmıştır. İlk olarak, birinci bölümde de bir kısım analizleri yapılan “Katılımcıların Genel Sosyo-Demografik Gösterge” analizleri yer almaktadır. Belirtilen bağlamda araştırmaya katılan 3776 katılımcının sosyo-demografik kategori analizleri; cinsiyet analizleri, medeni durum analizleri, katılımcılardan herhangi bir şekilde evlilik hayatı yaşayanlarının çocuk sayısı analizleri, öğrenim durumları analizleri, katılımcıların yaş kategorileri analizleri, engellilik durum analizleri, katılımcıların, OHAL mağduriyetleri "öncesi" ve “sonrası”, “bireysel” olarak ve “hane halkları” bazında aylık ortalama gelir değişim durumları analizleri, katılımcıların kendilerini etnik, siyasal, inançsal ve mezhepsel olarak tanımlama analizleri, yaşadıkları yerleşim alanları, katılımcıların OHAL öncesi çalıştıkları iş kolları ve mevcut geçim durum analizleri, katılımcıların yaşadıkları konut / mesken türleri, önceden yaşadıkları mekanlardan taşıma durum analizler, araştırmaya katılanların Türkiye’de yaşadıkları iller veya katılımları dış ülkelerin analiz sonuçları aktarılmıştır.

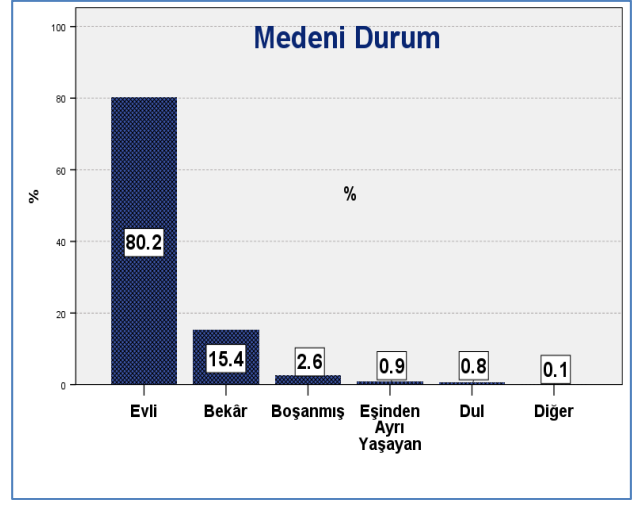
Bu bölümde, ikinci olarak OHAL/KHK uygulamaları nedeniyle mağdurlar ve mağdur yakınlarının yaşadıkları deneyimlerin, inançları, sosyal & siyasal benlik algıları ve tutumları üzerindeki etkilerinin analizleri yapılmıştır. Bu bölümde yapılan veri analizleri mağdurların, inançları, sosyal & siyasal benlik algıları ve tutumları açısından ciddi travmalar yaşadıklarını gösterir mahiyettedir.

Üçüncü olarak da tüm katılımcılara sorulan “OHAL’le geçen iki yılın sonunda ülkede yaşananları dikkate aldığımızda; çevrenizde gözlemlediğiniz kadarı ile "OHAL’de mağduriyete uğrayanlar /uğratılanların profilleri" resmi söylemde ifade edilen, 'Türkiye ve demokrasisi aleyhine zararlı veya haince eylemlerde bulunan kişiler' tarifine ne ölçüde uymaktadırlar?” sorusuna, mağdurlar veya mağdur yakınlarına göre, daha tarafsız gözlemci sıfatı taşıyacakları değerlendirilen, “Doğrudan hiçbir mağduriyeti olmayan bireyler” kategorisindeki katılımcıların verdikleri cevaplar, yaptıkları yorum ve değerlendirmelere yer verilmiştir. Bu bölümde yapılan katılımcı yorum ve değerlendirmelerinin tamamına yakını, OHAL’de birincil ve ikincil mağdurlara yaşıttılan hak ihlallerine karşı ciddi eleştirel ifadeler içermekte ve OHAL mağduriyetlerine bir an önce son verilmesi yönünde çok sayıda beyan ve talepler yer almaktadır.

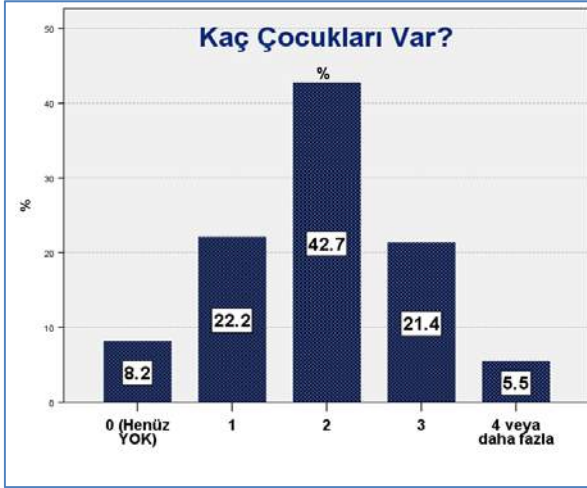
Katılımcı Cinsiyetleri

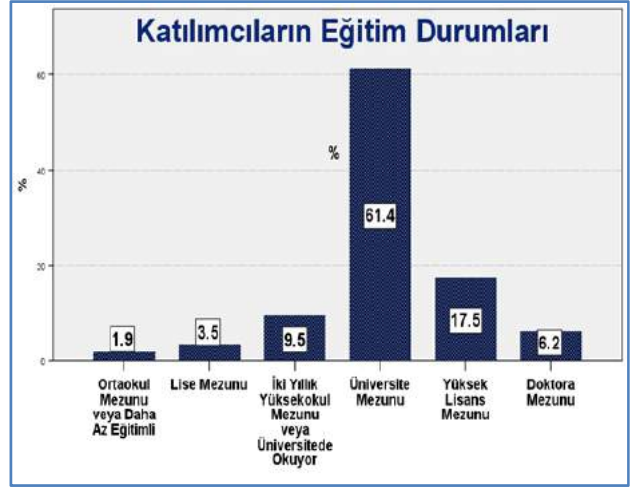
Katılımcı Medeni Durumları

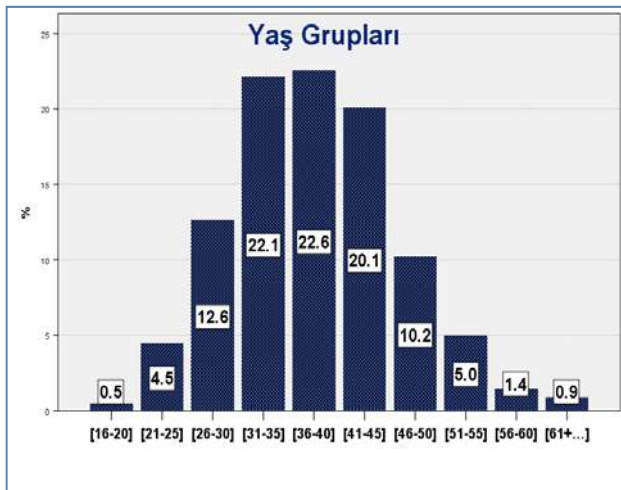
Katılımcıların Çocuk Sayıları

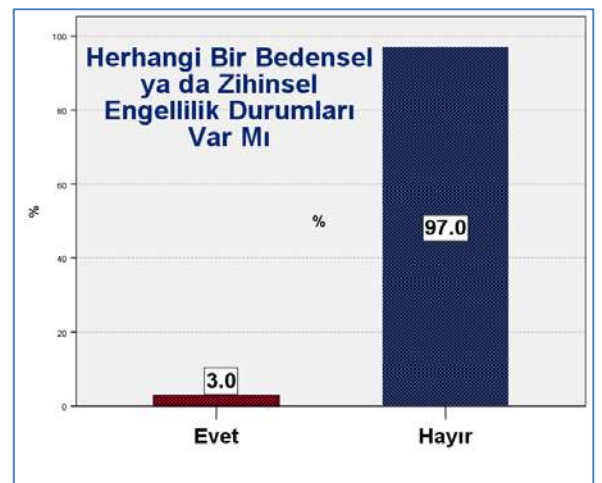
Katılımcıların Öğrenim Durumları

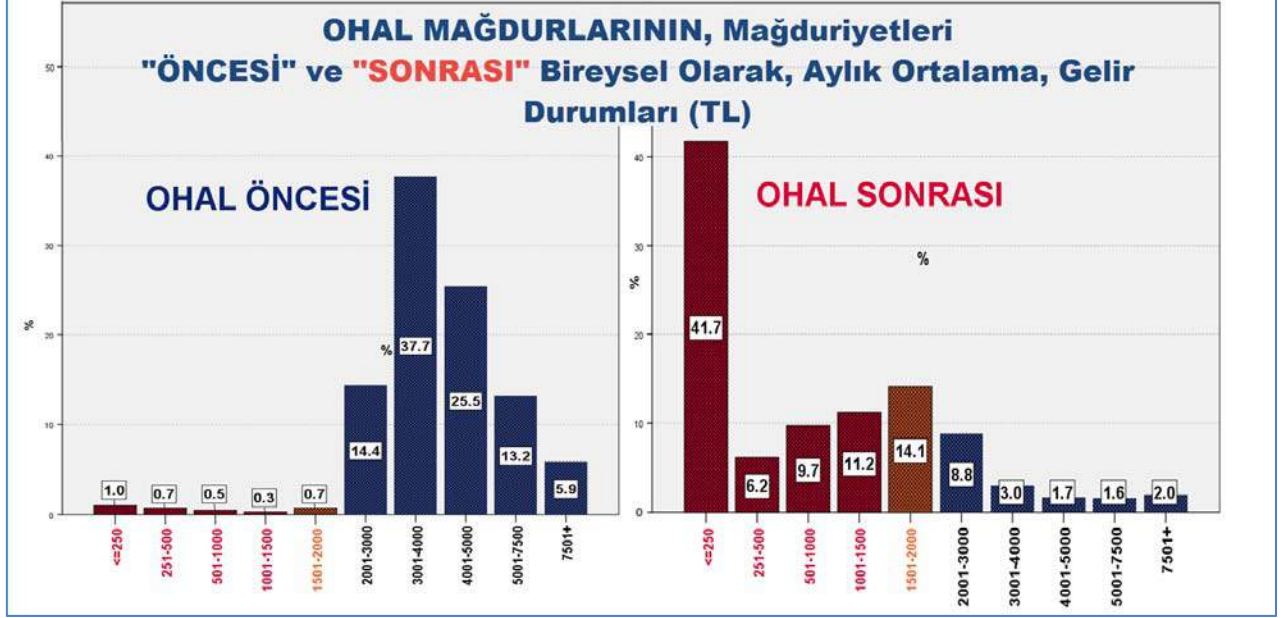
Katılımcı Yaş Grupları

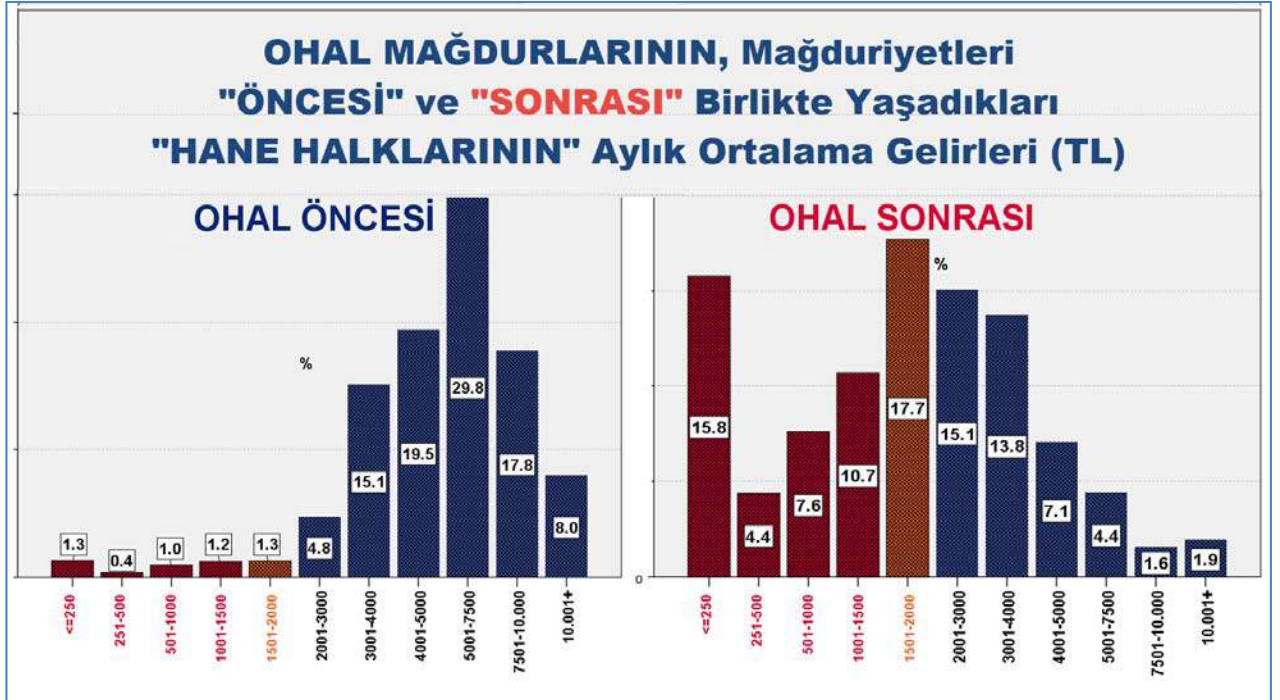
Katılımcıların Engellilik Durumları

OHAL Mağdurlarının, OHAL Mağduriyetleri "ÖNCESİ" ve "SONRASI" Aylık Ortalama, Bireysel, Gelirleri (TL)

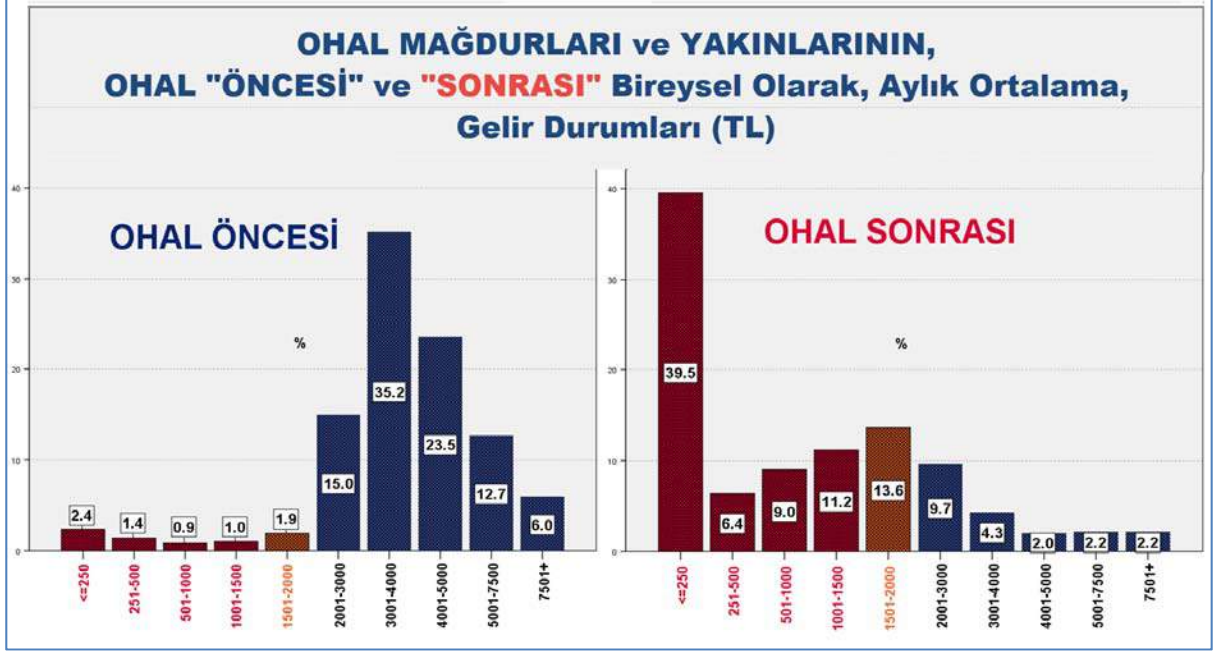

OHAL Mağdurlarının, Hane Halklarının, OHAL Mağduriyetleri "ÖNCESİ" ve "SONRASI" Aylık Ortalama Gelirleri (TL)

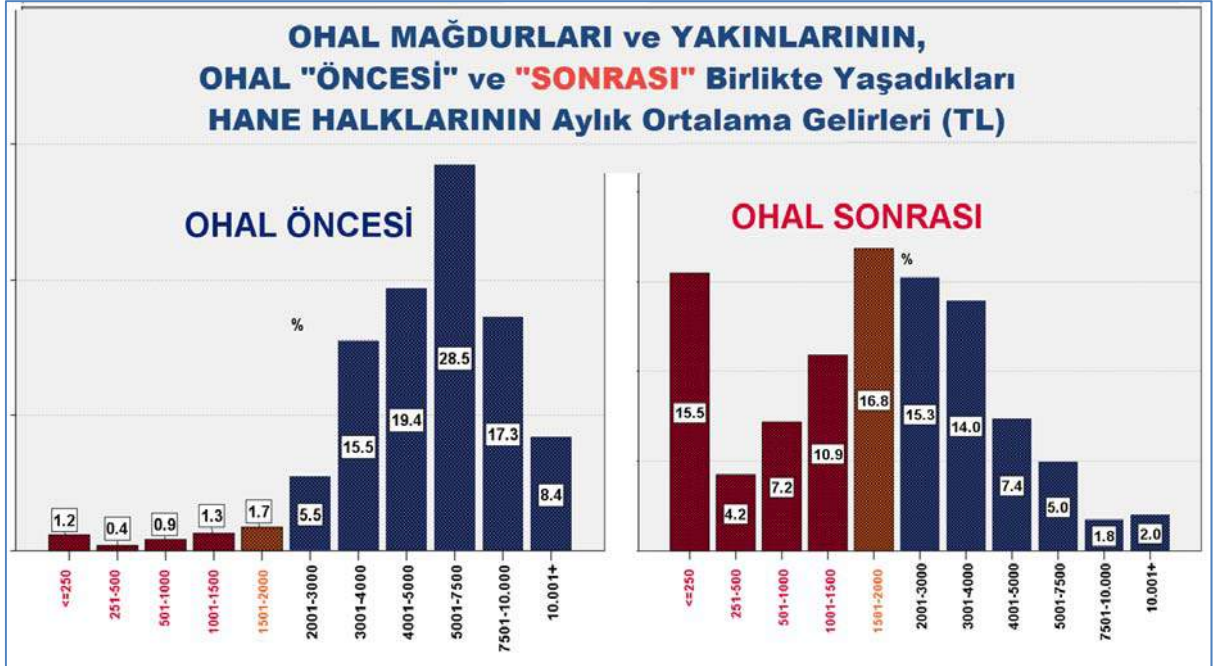

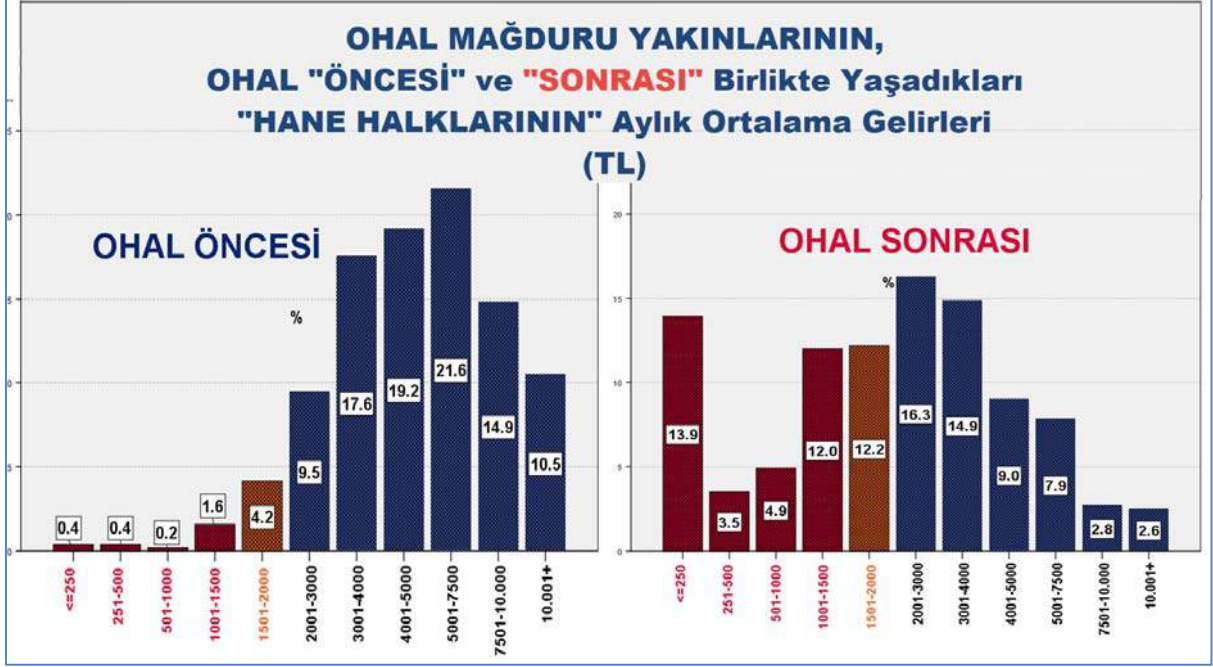
OHAL Mağdurları ve Yakınlarının, OHAL "ÖNCESİ" ve "SONRASI" Bireysel Olarak Aylık Ortalama Gelirleri (TL)

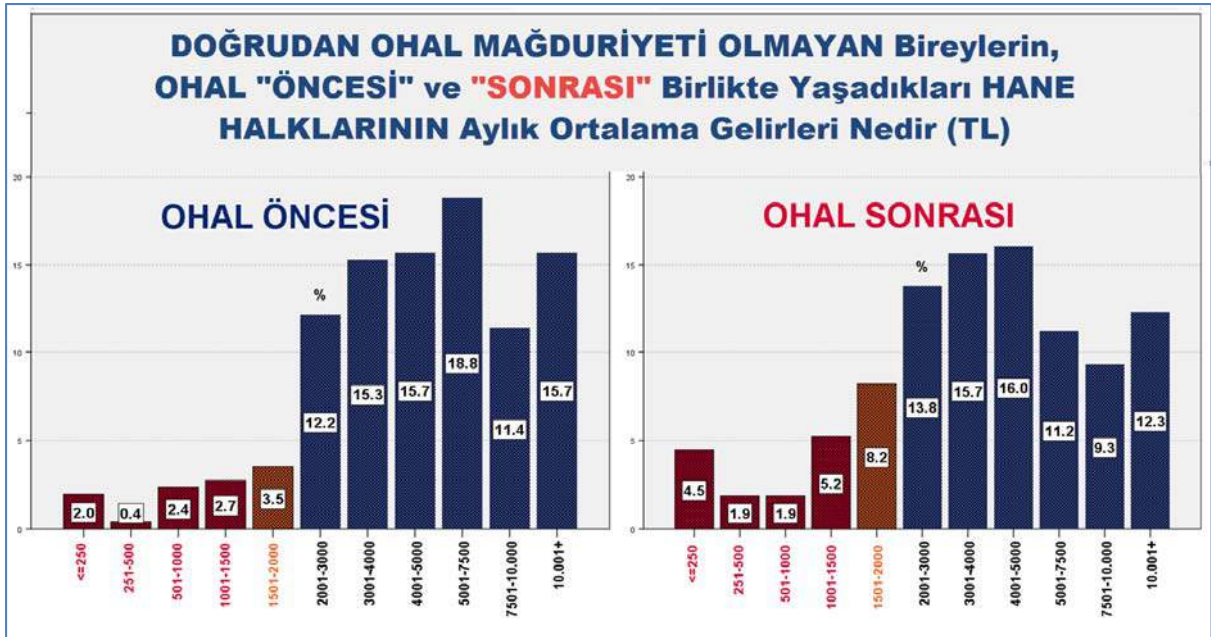
OHAL Mağdurları ve Yakınlarının, Hane Halklarının OHAL "ÖNCESİ" ve "SONRASI" Aylık Ortalama Gelirleri (TL)

OHAL Mağdur Yakınlarının, Birlikte Yaşadıkları HANE HALKLARININ OHAL "ÖNCESİ" ve "SONRASI" Aylık Ortalama Gelirleri (TL)

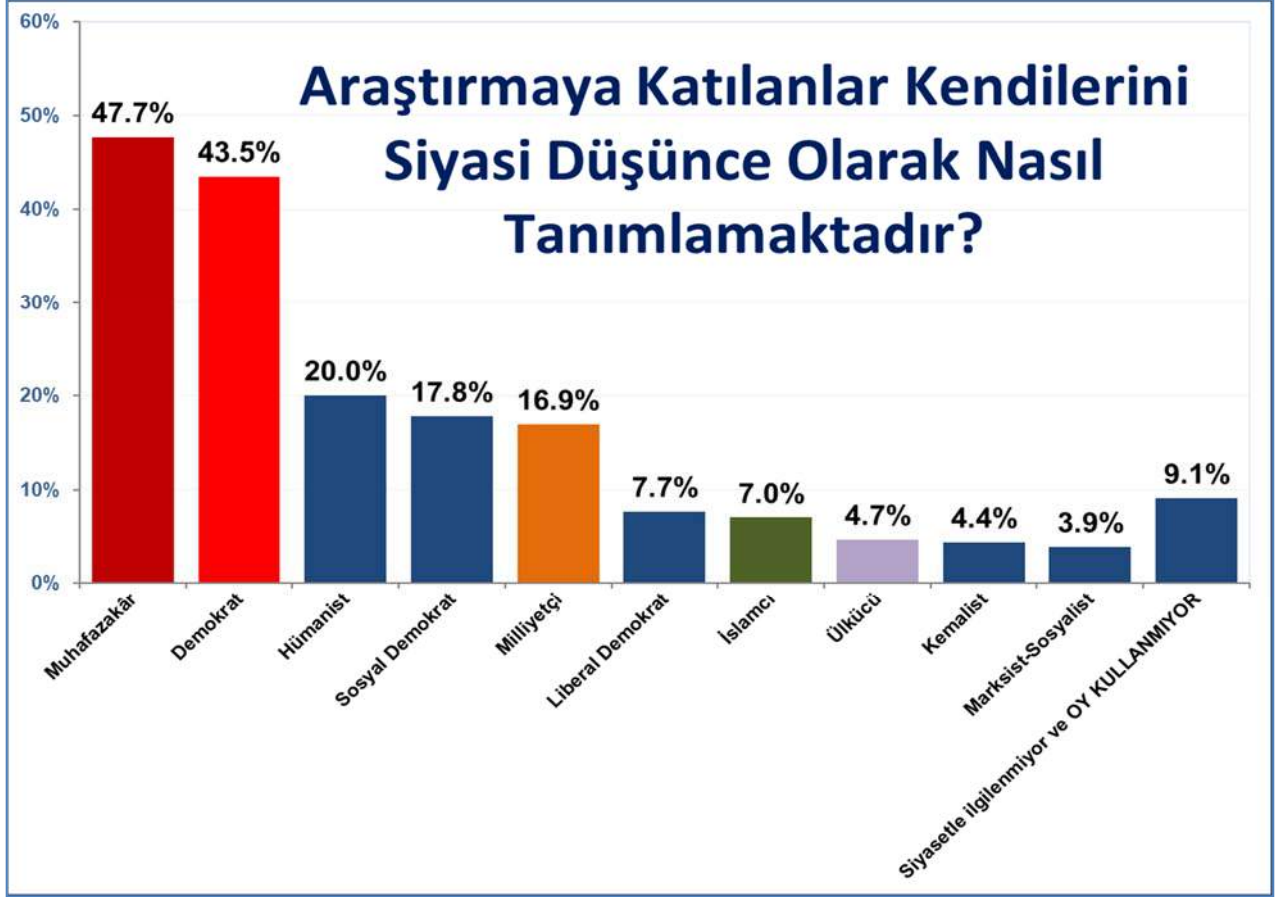

Doğrudan OHAL Mağduriyeti Olmayan Bireylerin, Birlikte Yaşadıkları HANE HALKLARININ OHAL "ÖNCESİ" ve "SONRASI" Aylık Ortalama Gelirleri (TL)

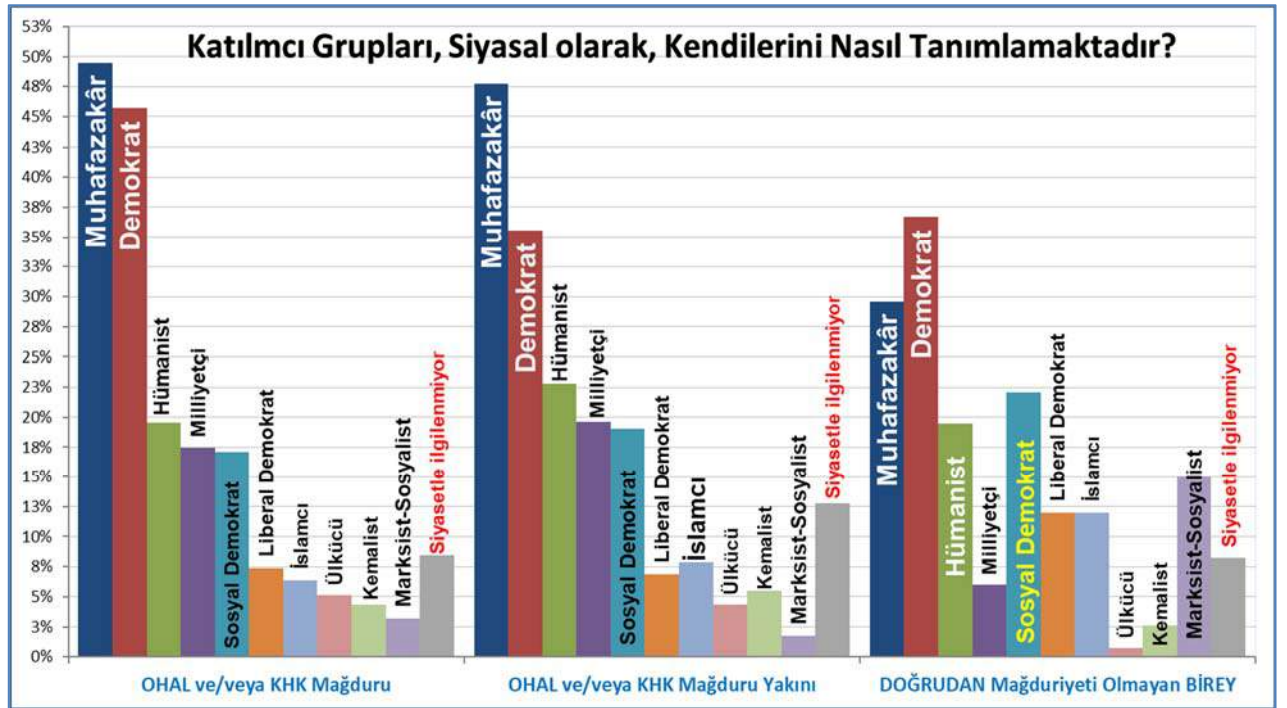

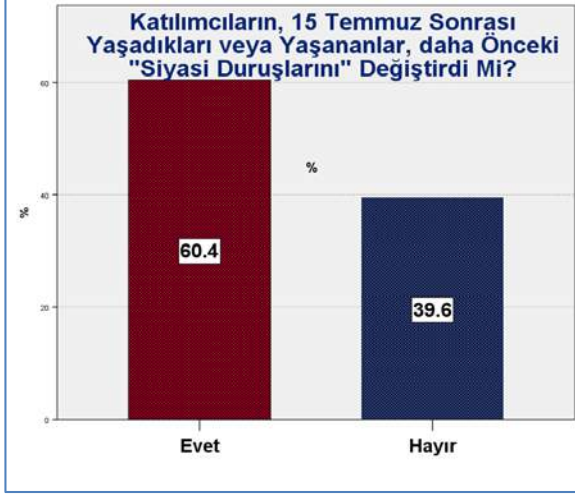
Araştırmaya Katılanların, Kendilerini, Siyasi Düşünce Olarak Tanımlamaları

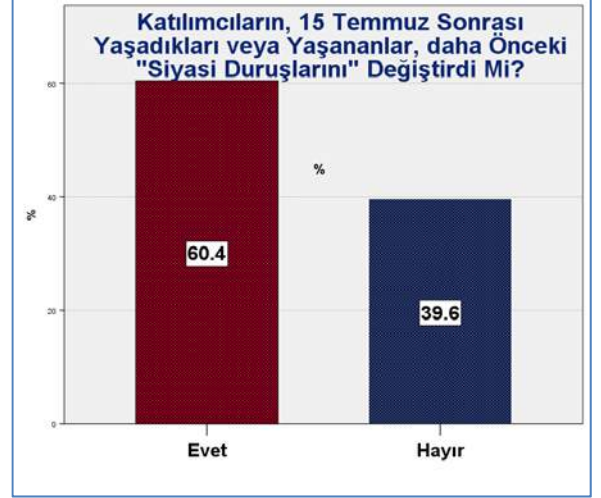
Katılımcı Gruplarına Göre, Araştırmaya Katılanların Kendilerini, Siyasi Düşünce Olarak Tanımlamaları

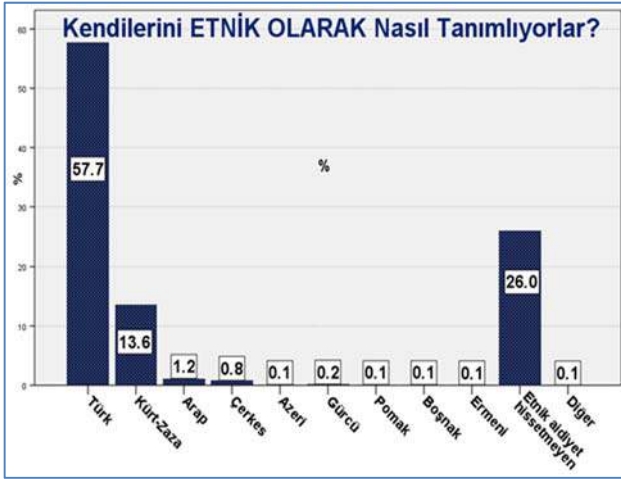
15 Temmuz Sonrası Yaşananlar, Katılımcıların, Siyasi Duruşlarını Etkiledi Mi?

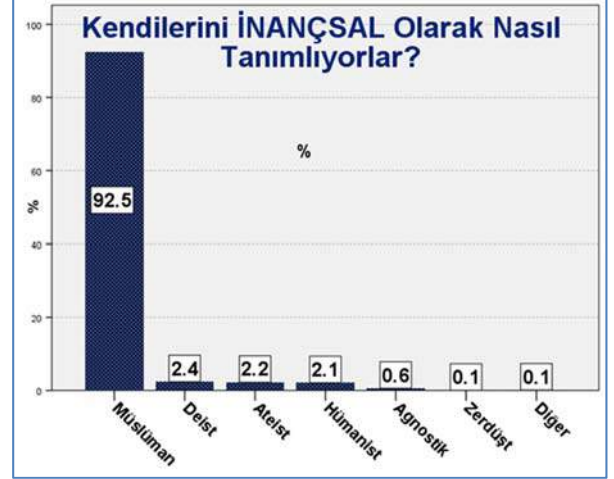
15 Temmuz Sonrası Yaşananlar, Siyasi Parti Tercihlerini Etkiledi Mi?

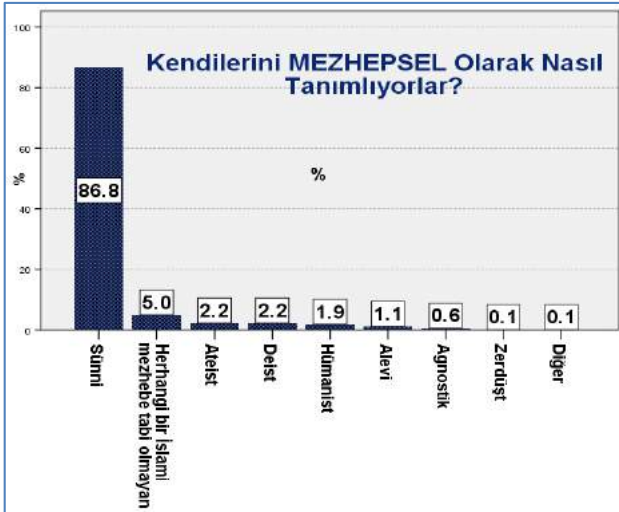
Katılımcıların, Kendilerini, ETNİK Olarak, Tanımlamaları

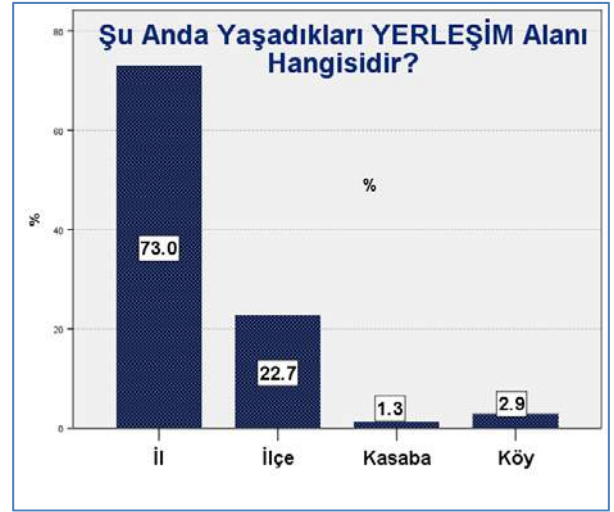
Kendilerini İNANÇSAL Olarak, Tanımlamaları

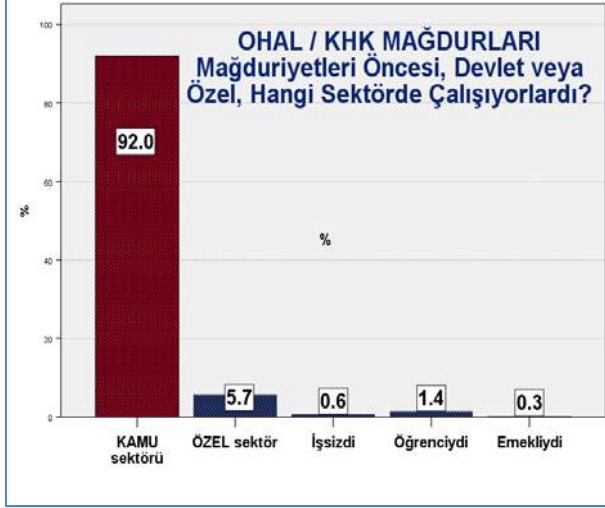
Kendilerini, MEZHEPSEL Olarak, Tanımlamaları

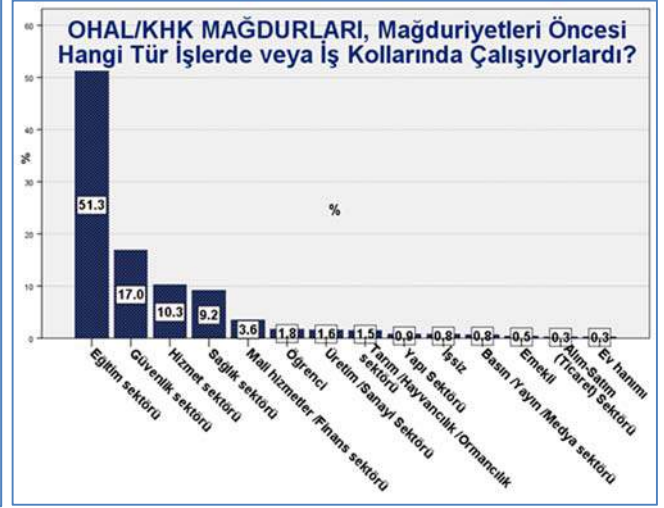
Katılımcıların Yaşadıkları YERLEŞİM Alanları

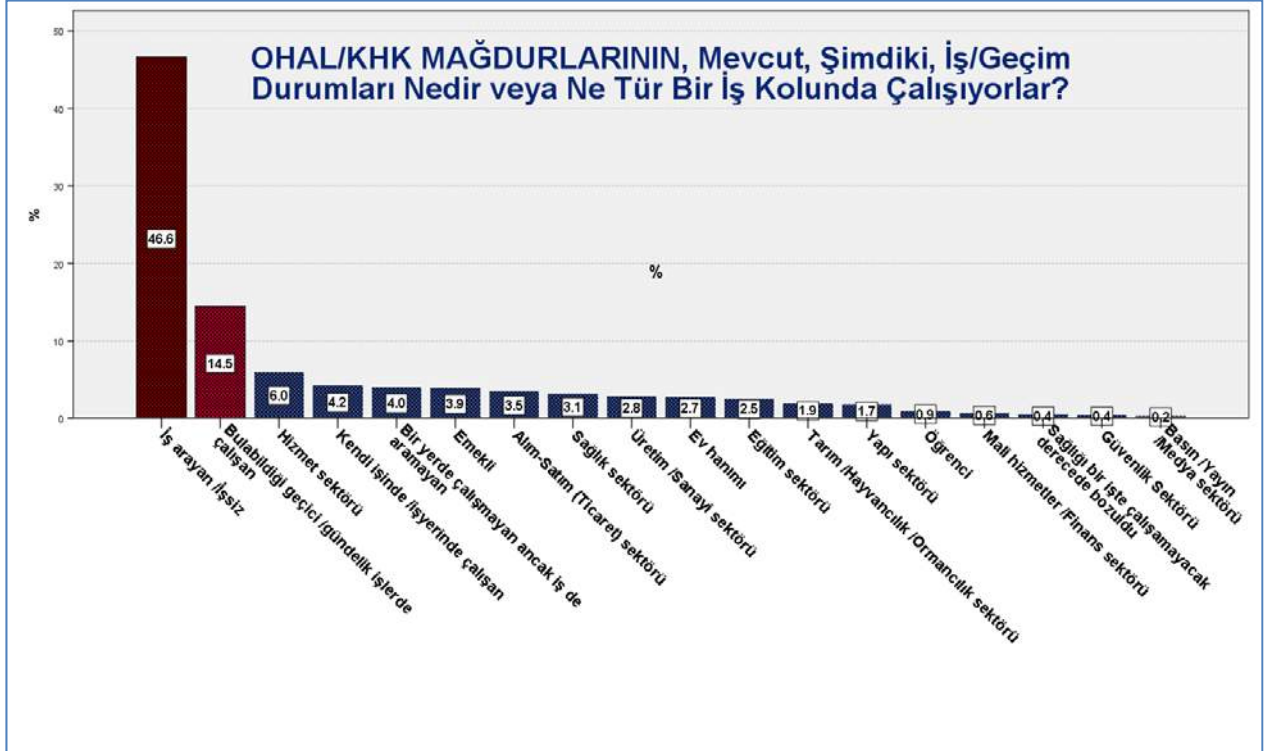
OHAL /KHK Mağdurlarının; Mağduriyetleri Öncesi, Çalıştıkları Sektörler

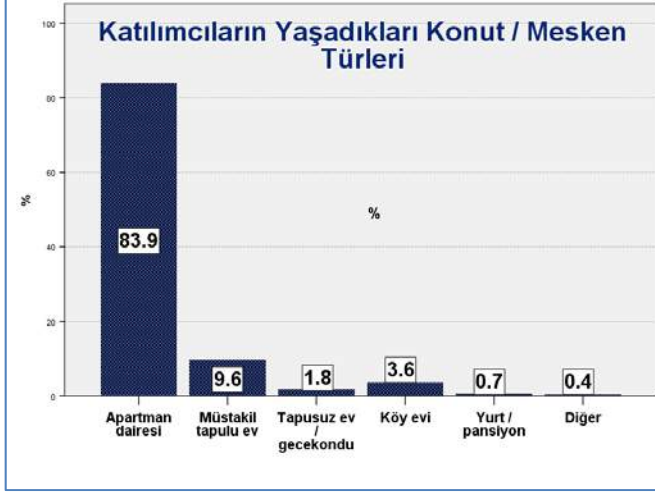
OHAL /KHK Mağdurlarının; Mağduriyetleri Öncesi, Çalıştıkları İş Kolları

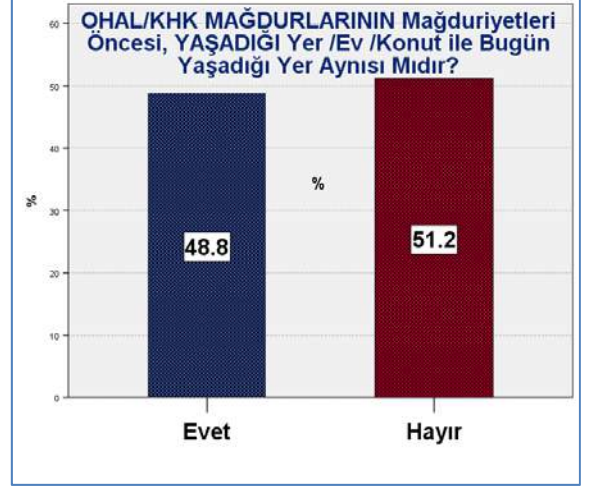
OHAL /KHK MAĞDURLARININ, Mevcut, İş/Geçim Durumları

Katılımcıların Yaşadıkları Konut / Mesken Türleri

OHAL /KHK Mağdurlarının Mağduriyetleri Öncesi, Yaşadıkları Yerlerle Bugünküler Aynı mıdır?

Araştırmaya Türkiye Dışından Katılan 187 Katılımcıların Bildirdikleri Yer veya Ülke Adları

ABD
Afrika
Almanya
Arnavutluk
Avrupa
Avustralya
Azerbaycan
Birleşik Arap Emirlikleri
Belçika
Beyaz Rusya
Danimarka
Finlandiya
Fransa
Güney Afrika
Güney Kore
Gürcistan
Hollanda
İngiltere
Irak
İrlanda

İspanya
İsveç
İsviçre
İtalya
Japonya
Kanada
Kazakistan
Kenya
Kırgızistan
Malezya
Moldova
Norveç
Papua Yeni Gine
Polonya
Romanya
Rusya
Uganda
Yunanistan
ÜLKE ADI VERMEKTEN ÇEKİLEN
(12 KİŞİ)

Araştırmaya Türkiye İçinden Katılan Katılımcıların İlleri

Türkiye'nin 81 ilinin tamamından araştırmamıza katılanlar olmuştur. Ayrıca 33 katılımcı, güvenlik endişeleri nedeniyle katıldıkları illerin adını vermekten çekinmişlerdir.

OHAL/KHK UYGULAMALARI NEDENİYLE MAĞDURLAR VE MAĞDUR YAKINLARININ YAŞADIKLARI DENEYİMLERİN, İNANÇLARI, SOSYAL & SİYASAL BENLİK ALGILARI VE TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ ANALİZİ

Araştırma analizlerimiz, OHAL/KHK mağdurlarının ve yakınlarının, OHAL döneminde yaşadıkları kötü deneyimlerin, onlar için sosyal, ekonomik, psikolojik birçok sıkıntılar yaratması yanında, inançları, sosyal/siyasal benlik ve zihinsel algıları/yargıları veya tutumları üzerinde de çok ciddi değişimler yaratacak etkileri olduğunu da göstermektedir.

Bu bölümde yapılacak sosyal/siyasal etki analizlerinin, psikolojik analizlere kayan yönleri de olmaktadır. Ancak, mağdurların ve yakınlarının “psikolojik travma” analizleri ayrıca yapılacağından dolayı, bu bölümdeki psikolojiye kayan bahislerinin, Myers-Briggs yaklaşımına göre ‘kişilik tipleri’⁶⁸ ve ‘sosyal psikoloji’ çerçevesinde yapılan analizler olarak anlaşılması gerektiğini hatırlatmakta yarar görüyoruz.

OHAL mağdurlarının ve yakınlarının, ağırlıklı olarak ‘muhafazakâr-dindar-milliyetçi’ kesimlerden geldikleri dikkate alındığında, sosyal çevrelerinin de genel hatlarıyla ‘muhafazakâr-dindar-milliyetçi’ kesimlerden oluştuğu da öngörülebilir. Bunlara ilave olarak, OHAL mağduriyetlerini yaratan siyasal elitlerin de kendilerini, benzer bir şekilde, ‘muhafazakâr-dindar-milliyetçi-demokrat’ olarak tanımladıkları dikkate alındığında, OHAL sonrasında mağdurların, siyasal iktidarla birlikte, sosyal çevrelerinin de takındıkları tutum ve davranışlar, onların yaşadıkları travmalarla baş edebilme veya edememe yetilerini ve yöntemlerini önemli ölçüde etkilemiş, mağdurların, siyasal veya toplumsal deneyimlerinin mahiyetine göre inanç ve sosyal benlik algılarını da gözden geçirmelerine neden olmuştur. Başka bir ifadeyle, OHAL mağdurlarının, mağduriyetleri sonrası, sosyal ve siyasal çevrelerinden gördükleri tepkiler onlardan birçoklarının kendilerini yeniden tanımlamalarını ve zihin dünyalarını yeniden programlamalarını da gerektirmiştir.

⁶⁸ Myers-Briggs yaklaşımına göre 4 farklı kişilik özelliğinin 16 farklı kişilik tipi kombinasyonu bulunmaktadır: “E (Dışadönük) / I (İçedönük); S (Sağduyulu) / N (Sezgisel); T (Düşünsel) / F (Duygusal); J (Yargılayıcı) / P (Algılayıcı)

OHAL/KHK MAĞDURLARININ ÇEVREDEN GÖRDÜKLERİ GENEL TEPKİ ve TAVİR ÖRNEKLERİ

OHAL mağdurlarının, mağduriyetleri sonrası, sosyal çevrelerinde ağırlıklı olarak karşılaştıkları Tutum ve Davranışlarla ilgili anlatımlardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

- ❖ *“Mesai arkadaşları oğlumla telefonda görüşmek bile istemediler içlerinden sadece bir tanesi onu aradı ve nasıl olduğunu sordu. Karşılaştığı mesai arkadaşları "Biliyorum senin bu örgütle ilişkin yok Ama Bana da sıçrar diye korkuyorum o yüzden lütfen beni arama” dediler. Oğlumun Stresten bir gözü dışarı doğru fırladı, muayene için gittiğinde 850 lira para ödedik. Düşünmemek için çok çalıştı Haftanın 6 günü, günde 10 saat sigortasız işlerde çalıştı, Ayrıca mesleğinden kopmamak için iki tane kitap çıkarttı. İnsanlara ve devlete güvenini kaybetti. Hiçbir kriteri olmadığı halde ve öğrenim hayatı dahil hiçbir zaman bu grupta ilişkisi olmadığı halde Başına gelenlere bir anlam veremedi. Bana gelince ben Çevremdeki insanların duyarsızlığı karşısında öfke nöbetleri, zaman zaman ümitsizlik ve en çokta hayal kırıklığı yaşadım. Uyku problemim ortaya çıktı oğlum 21 ay ihraçta kaldı ve şimdi işine iade edildi ama hâlâ uyku problemim devam ediyor. Oğlum zaten dindar biri değildi ama ben dindar biriydim ve inancım da ciddi sarsılmalar meydana geldi. Artık haberleri bile izlemiyorum, siyasilere güvenmiyorum. Bu süreçte sosyal psikoloji ile ilgili çok kitap okudum. Türkiye'nin siyasi tarihini okudum, İslam coğrafyasındaki iç savaşları ve siyasi tarihi okudum özellikle George Orwell'in 1984 ve “Hayvan Çiftliği” kitapları ile Zülfü Livaneli'nin “Son Ada”sını okudum. Yaşanan tüm bu süreçler bana Mustafa Kemal Atatürk'ün ne kadar haklı olduğunu bir kez daha ispatladı ve Atatürk'e olan saygım daha fazla arttı.”*
- ❖ *“5 vakit namazını camide kılmaya çalışan biriydim. Camideki insanların bakışları ve konuşmaları beni camiden uzaklaştırdı.”*
- ❖ *“Yolunu görünce çeviren, selam vermeyen, "vebalı" gibi bakanlar oldu. Konuştukları zaman kendileri de ihraç edilecekler korkusu yaşadığını 2 yıl sonunda söyleyen arkadaşlar oldu. Bu süreçte özellikle yıllarca yanlarında bulunduğumuz ve ideolojilerine bizim de inandığımız muhafazakâr yakınlarımız bize sırt çevirirken, sosyal demokrat olanlar sahip çıktı. Bütün ideallerimiz ve ideolojilerimiz sarsıldı, farklı düşünmeye başladık. Oysaki bu zulme ilk karşı çıkması gereken Peygamber yolunda ilerlediğini iddia eden muhafazakâr dostlarımız olmalıydı.”*
- ❖ *“Bize öyle bir damga vuruldu ki toplum içinde hor görülür hakir görülür hale geldik. Bize hiçbir şey demeyen "Beni niye almıyorlar? Bize niye dokunmuyorlar, işten atmıyorlar? Bir şeyin olmasa almazlar" gibi laflar söylüyorlar fakat bizim suçsuz olduğumuzu bilmiyorlar. Bir de mağdur ettikleri yetmiyormuş gibi özel sektör de seni çalıştırmaya korkuyor İŞKUR'a başvuruyorsun orada da çalıştırmıyorlar... Birileri bizim aç kalıp ölmemizi istiyor herhâlde. Ama Allah öl demeyince olmaz o da. Hiçbir suçum yokken 4 gün göz altın da kaldım sonra serbest bıraktılar. 2 yıl oldu mahkemem olmadı ve dosyama bir türlü kapatmadılar.”*
- ❖ *“Ben ailemle ilgili bir sorun yaşamadım... Ama kendim de İHL mezunuyum ve sözde dindar, duyarlı bir çevrem olduğumu zannediyordum. Onların bu süreçteki tepkisizliği, korkaklığı ve kendilerine zarar gelmemesi için aleni ifade ettikleri bu zulmü yapanları desteklemeleri benim insanlara olan güven duygumu tarumar etti...”*

- ❖ *“Bizim çocuklar suçsuz ama bulaşmışlar bir kere”, “Ateş olmayan yerden duman çıkmaz”, “Devletin vardır bir bildiği”, “Kim bilir neler yaptılar?”, “Suçsuzlar ise anlaşılır zaten” ...”*
- ❖ *“Beni suçlu buluyorlar. Dinsiz gibi görüyorlar. Siyaset meydanına dönmüş Cuma'lara “niye gitmediğimi” sorguladılar mesela. Şaka değil bu; “Halife”ye yanlış yaptığımı düşünüyor.”*
- ❖ *“Beni değil “Biz’i” suçladıklarını görüyorum. Ben de “Biz’den değil, ben, benden sorumluyum.” diyorum. “Bana ne ‘biz’den diyorum” özetle. Ama “Kurunun yanında yaş da yandı, maalesef.” diyorlar. Ben de “Yanan hep yaşlar kardeşim, kurular yurt dışına uçalı çook oldu.” diyorum. Bağnaz insanları, hep dindarların dışındakilerden oluşur zannetmiştim ama maalesef dindarlarmış gerçek bağnazlar. Ben de bir dindarım ama bağnaz değilim. Dinsiz gördüğümüz insanlar beni veya bizi daha iyi anladılar bu süreçte. Yazık ki, ne yazık. Birebir konuşmalarında kimse beni suçlayamadı. Darbe yapanlara hiç küfredmeyen ben, küfredince konuştuğum yakınlarım tabii şaşırdılar, şaşıyorlar da.”*
- ❖ *“Benim suçlu olduğuma kesinlikle inanmıyorlar. Ancak bana bu zulmü yaşatanların da zalim olduklarına ve haksızlık yaptıklarına inanmıyorlar.”*
- ❖ *“Çok yakın bulduğum, muhafazakâr görüşlü dost, arkadaş ve akrabaların hemen hepsi suçlayıcı tavır takınarak uzaklaştı. Öte yandan, sol görüşlü tanıdığım bazı insanlar, büyük ilgi ve alaka ile destek oldular.”*
- ❖ *“... Mecliste bir milletvekili yanında yaşlı, sakallı, babamı tanıyan birisi “bir suçunuz var ki atıldınız” demesi bile psikolojik baskının nefret objesi haline gelmenin şokunu yaşadım. Bu süreçte bu insanların Müslümanlığından nefret ettim. İnsanların münafıkça tavır ve hallerini gördüm. Önceden etrafımda olan, telefonda konuşmak isteyen yakın çevremdeki kişilerin samimiyetsizliklerini gördüm.”*
- ❖ *“İslami ve milliyetçi çevrede olmama rağmen bu kesimden hiçbir destek almadım. Aksine İslami ve milliyetçi kesimlerin haricindeki şahıslardan yardım ve destek gördüm.”*
- ❖ *“İyi bir insan ve Müslüman olduğumu ama bana bunları hükümet yaptığı için hak ettiğimi ifade ettiler genelde.”*
- ❖ *(Bir memur) “Yurtdışında KHK’lı durumuna düştüğüm zaman, ateist bir arkadaşım, satmayı düşündüğü evinin anahtarlarını getirdi ve “Git istediğin kadar kal” dedi. Danimarkalı başka bir arkadaş, “Ülkesindeki evinin boş olduğunu, istersek dilediğimiz kadar kalabileceğimizi” söyledi. Başka birileri aralarından topladığı paraları yardım maksadıyla getirdi. Bir diğeri gizlice kapımıza yiyecek poşetleri bıraktı ve daha bunun gibi niceleri... Bunları kâfir dediğimiz insanlar yaparken, Müslüman olan kendi soydaşlarımız bize vatan haini muamelesi yaptı. Bizi takip edip hakkımızda bilgi topladı, adresimizi öğrenip evimize baskın yapmaya kalktılar. Akrabalarım doğrudan suçlu muamelesi yaptı.”*

ÇEVRELERİNDEN GELEN TEPKİLER KARŞISINDA MAĞDURLARDA OLUŞAN YENİ ALGI VE TUTUM DEĞİŞİKLİKLERİ

- ❖ *“Artık din kisvesi altında konuşan kimseye güvenemiyorum çünkü bir çıkarları bir kötülükleri vardır diyorum. Hiçbir şeyin iyiye gideceğine inanmıyorum.”*
- ❖ *“Bu süreç, binlerce kez ‘Elhamdülillah Müslümanız’ dedirtti. Bize bunları reva görenlere bakıp kesinlikle Müslümanlığı seçmezdim. Allah muhafaza.”*
- ❖ *“Hiç kimseye güvenim kalmadı. Dini ortamlardan sıkılıyorum.”*
- ❖ *“Hayata bakışım tamamen değişti. İnsanlara güvenim kalmadı. İnançları sorguladım.”*
- ❖ *“İnsanlardan tiksindim.”*
- ❖ *“İnsanlardan, “Dindarım deyip, namaz kılanlardan iğrenmek”. Çocuklarla beraber ölmeyi istemek. Dayanamıyorum artık. Meriç’e, Ege’ye ağlamaktan, insanların duyarsızlığından, görmeyenlerden tiksindim.”*
- ❖ *“A... Parti nedeniyle Müslümanlıktan soğudum. Cuma namazlarına gitmez oldum. Din değiştirmeyi düşünüyorum...”*
- ❖ *“Camiye gitmiyorum cuma namazlarını bıraktım.”*
- ❖ *“Adalet, din algularım çok değişti.”*
- ❖ *“Dine olan inancımı kaybettim. Artık inanmıyorum; çocuklarım olmasa, ölümü göze alıp; bu ülkeden defolurdum.”*
- ❖ *“Devletime güveni hiç kaybetmedim. Ama adalete olan inancım sarsıldı. Dindarlığın sadece hamaset olduğunu ve iman akide probleminin bu ülkenin ciddi sorunu olduğunu anladım. “Komşusu açken tok yatan bizden değildir” diyen peygamberin ümmeti olmakla övünen bu millet işini kaybeden tecride uğrayan ötekileştirilen akrabasını kardeşini dostunu hayattan sildi. Unuttu yaşamıyor kabul etti. Halbuki 2 yıl sonunda takipsizlik aldık. Tabi ihraç edilirken davul zurnayla ilan edildim. Takipsizlik aldığımı sadece ben biliyorum.”*
- ❖ *“Fare gibi yaşıyorum. Korku içinde. Boşanmak isteyip boşanmak istemeyen bir eşe sahip olup sürekli ondan dayak yeme korkusu yaşayan üstelik evden çıkmasına da müsaade edilmeyen biri gibi hissediyorum. Her üniformalı gördüğümde bir çarpıntı oluyor. Geceleri uyuyamıyorum. Gezmek tozmak da keyif vermiyor ve hemen düşünceli hale geçiyorum. Bu nedenle eşimin de hayattan zevk almasına mâni oluyorum. Bu süreçten dindar olduğunu iddia eden kesimler sorumlu olduğu için dindarlara karşı da soğudum. Annem dışında başörtülü görmek istemiyorum, onlarla sosyalleşmek aynı ortamdan bulunmak istemiyorum. Canıma kastediyorlar diye düşünüyorum. Normalde milliyetçi muhafazakâr biriyimdir ama artık zerre kadar milliyetçi değilim ve dindar da değilim artık. Psikolojik olarak büyük bir boşluktayım. İntiharı hiç düşünmedim ama ölmekten hiç korkmuyorum. Eşim ve çocuğum olmasa ölmemin olumsuz bir yanı olmayacağını düşünüyorum.”*

- ❖ *“İlahiyat okudum. Aksi takdirde ateist olmuşum. Dindar görünen bir parti ve dindar bildiğimiz iç yüzünü görmediğimiz insanlar bana bunu yaşattı. Adalete ve inançlara insanlara inancım zayıfladı. Namazımı artık zoraki kılıyorum.”*
- ❖ *“Çocuğumu yavaş yavaş kaybettiğimi düşünüyorum. Toplumdan kendini soyutluyor. İmam Hatip lisesine giden bir çocuk namazdan soğudu. Tedaviyi de kabul etmiyor.”*
- ❖ *“Toplumdaki önyargıdan dolayı Camiye bile gidemedim. İki yıldır cuma namazı bile kılmadım. Maneviyat çöktü.”*
- ❖ *“Toplumsal olarak inandığım her şey yıkıldı.”*
- ❖ *“Bunu yapanlar Müslümansa ben değilim; inanmıyorum artık.”*
- ❖ *“Çocuklarıma bugüne kadar öğretmeye çalıştığım her şey yerle bir oldu. İçinde yaşadığı ülkeye bağlılığı zayıflayan dini değerleri sorgulayan çocuklarımın olması, benim açımdan, bu sürecin en üzücü yanı olmuştur.”*
- ❖ *“Dindar biri olmama rağmen bu olaylardan sonra Din ve dincilerden nefret etmeye başladım. Tek dileğim yeryüzünde tek bir Müslümanın kalmaması.”*
- ❖ *“Hayatımın gayesi değişti. Toplumun iyiliği için çaba sarf etmeyi öncelemekten vazgeçip kendi var oluş meselelerime ve düşünceye yöneldim. İyiliğe inanmıyorum. Topluma inanmıyorum. İslamcılardan, bütün yalancılardan ve bencillerden nefret ediyorum.”*
- *“İnançlarımı kaybettim.”*
- *“İnanmadığım İslami değerlere olan bağlılığım kopma noktasına geldi. Yeryüzünde adaletin kalmadığına inanıyorum.”*
- ❖ *“İki yıldır cuma ve bayram namazlarına gitmiyorum...namazları evde kılıyorum...”*
- ❖ *“Sık sık inancımı sorguladım. Neden sorusunu çok sordum. Şeytanın vesveselerine yenildim zaman zaman. Dualarım neden kabul olmuyor dedim.”*
- ❖ *“Topluma karşı sürekli öfke duygusu yaşıyorum. Cuma namazına gitmeyi bıraktım.”*
- ❖ *“Boşluğa düştüm, dini inancımı sorguladım. Dünyadan ümidimi kestim.”*
- ❖ *“Bu bir kitlesel soykırım projesidir. Suçlu, suçsuz ayırt etmeden herkesin sorgusuz linç edildiği, psikolojik alt yapısının kitlelere işlendiği bir proje. Kendi öz oğlunun suçsuzluğunu bilerek, "Olsun, bir suçu yok ama devlete kafa tuttu." cümlesini makul gösteren bir kitlesel imha projesi. Bu düşüncelerim zaten yaşadıklarımı anlatıyordur.”*
- ❖ *“İktidardaki partiyi destekleyen yakınlarımı artık hiç sevmiyorum. Eskiden "solcu" diye mesafeli durduğumuz kişilerin bunlardan çok daha haysiyetli, namuslu ve şerefli olduklarını gördüm. Siyasal İslam'ın nasıl adi bir sistem olduğunu anladım. Bu partiye destek verenlerle kesinlikle aynı ortamda yaşamak istemem.”*
- ❖ *“Herkes, "vardır bir suçu ki, gözaltına aldılar" diyor. Güvenim, merhamet duyğum, adalet duyğum köreldi, hatta Allah affetsin, "dindarım" diyenden kaçır oldum.”*

- ❖ *“İnsanlara karşı güvenim kalmadı. Özellikle Müslümanlara karşı.”*
- ❖ *“İnsanlara olan güvenimi kaybettim. İnanç değerlerimi sorgulamaya başladım ve basta diyanet görevlileri olmak üzere din adamlarına olan inancımı tamamen kaybettim. Dini ritüellere, cuma gününe ve kandil gecelerine olan inancım zayıfladı. Allah'ın dünyayı yarattığına ancak olaylara hiçbir şekilde müdahale etmediğine inanıyorum.”*
- ❖ *“Kendimizden başka kimseye güvenmez olduk. Dindar görünen hiçbir kimseye yaklaşıyoruz. Konuşmama özen gösteriyoruz. Çocuklarımızı rol oynayarak ayakta tutuyoruz.”*
- ❖ *“Kendini yapayalnız hisseden, akrabalar dahil, insanları sadece kalabalık olarak gören bir birey oldum...Daha önceki inanç değerlerimi sorgular oldum.”*
- ❖ *“Kızım çok tepki gösterdi. "Neden sendikaya üye oldun? Bizi düşürdüğün duruma bak. Senden ve dindar olan bütün insanlardan nefret ediyorum. Eğer ileride bu durumdan dolayı işe giremezsem seni de kendimi de öldürürüm" dedi. Bu beni çok yıktı.*
- ❖ *“Kur'an hafızı bir İlahiyatçı olmama rağmen bütün inandığım değerler gözümde anlamlarını yitirdi. İnançsızlık sınırına geldim. Normal bir insan olarak kendimi görmüyorum artık.”*
- ❖ *“Müslüman bir ülkede insanların böyle olmaması gerekirdi. Siz içini doldurun artık inşallah.”*
- ❖ *“Müslümanlar yanlarındaki mağduriyeti görmedi. Boğulan çocuğa bile. "terörist" dedi, acımadı.”*
- ❖ *“Onların bana değil, benim onlara tavır değişikliğim oldu:) Özellikle yaşlı insanlara nefretim daha fazla oldu. Ellerinde tespih ama Müslümanlar mı, emin değilim.”*
- ❖ *“Adalet olan inancım bitti, insanlara olan inancım bitti. Dindarlara olan inancım bitti. Din sömürücülerinden nefret ettim.”*
- ❖ *“Artık ezan dinlemekten zevk almıyorum. Ezanı siyasi İslamcıların, siyasi bir şovu olarak görüyorum. Eskiden radyodan ilahi dinlerdim, şimdi zevk almıyorum. Kanalı değiştiriyorum. Cuma günleri camiye erken gider, vaaz dinlerdim artık siyasi parti propagandasına dönüşmüş vaazlardan nefret ediyorum. Mümkün olduğu kadar ezan okunduktan sonra camiye gidiyorum. İmam hatip okullarına karşı bir sevgim vardı, artık nefret ediyorum. Eskiden müftü ve imamlara bir yakınlığım vardı, şimdi hemen hemen hepsinden nefret ediyorum. Havuz kanallarını izlemiyorum. Yalanlarıyla insanları İslam'dan uzaklaştırdıklarını düşünüyorum. Bir arkadaşımı ziyarete gitmiştim. Tutuklandığı için eşi ve oğlu vardı evde. Ev araması sonrası basında çıkan haberleri anlattılar. Evimizde hiç 1 dolar çıkmadığı halde sürekli TV ve gazetelerinde evimizde dolarlar çıktığını yazdılar, söylediler, dediler. Havuz kanalları ve partilerine olan nefretim bir kez daha arttı. Müslüman görünen insanların ne kadar esfel-i safilin'e düşebildiklerini gördüm. Bunların yaşadığı İslami görüp de İslam'dan nefret etmeyen var mıdır? Merak ediyorum.”*

- ❖ *“Adalet ve dindar geçinen kesime güvenim kalmadı. Tekrar göreve dönssem eski istek ve arzum kalmadı.”*
- ❖ *“Ağızlarında kirlettikleri, sömürdükleri din ve tarih söylemi nedeniyle kutsallardan, tarihten, o medeniyetten soğudum. O ülkeye ve millete hizmet etmek dürtüm kalmadı.”*
- ❖ *“Benim için Türkiye diye bir devlet yok ve Müslümanlar çok zalim.”*
- ❖ *“Bir anda terörist oldum, oysa darbe gecesi bağdan gelmişim. Artık devletine güvenmeyen biriyim. Dindarlardan nefret ediyorum. İki dindar kitle yüzünden hayatım mahvoldu Allah iki tarafın da ...”*
- ❖ *“Çaresiz kaldığımı hissettim, yurt dışında olmayı istedim. Adalet ve hukukun olmadığı bir yerde nefes dahi alınamayacağını anladım. Allah ve dinden bahsedilen yerlerde ruhum sıkıldı, camilere gitmek istemedim. Hiç kimsenin (çoğu kimsenin) umurunda olmadığını anladım. Ben, eşim ve çocuklarım depresyona girdi. Davranışları değişti (benim de değiştiğini söylüyorlar, farkında değilim).”*
- ❖ *“Çevremdeki dindar veya dindar insanlara karşı soğuk davranmaya veya şüpheyle bakmaya başladım.”*
- ❖ *“Çoğu şeye bakışım değişti, hatta dine ve dindar olduğunu söyleyenlere.”*
- ❖ *“Devlet din, Müslümanlık, ezan, bayrak gibi kavramlar benim için bitti. Cuma namazlarına bile isteyerek gitmiyorum.”*
- ❖ *“Devlete, adalet ve İslam’a güvenim bitti.”*
- ❖ *“Devlete güvenim kalmadı. Dine bakışım değişti.”*
- ❖ *“Devlete güvenimi yitirdim, adalet ve insanlara güvenim bitti. Siyasal İslamcılardan ve dincilerden din tüccarlarından nefret ediyorum.”*
- ❖ *“Devlete güvenmiyorum. Dini ve milli kavramların, siyasete alet edilmesi, özellikle başörtüsü ve milli kelimelerine karşı bir nefret oluşturdu. Allah’ın emri olduğuna inanmasam başımı açarım. Tarihte bize anlatılan isyan ve kahramanlık olaylarının gerçek olmayabileceğini düşünüyorum. Türk milletinin hiçte öyle merhametli ve hoşgörülü olmadığını anladım. Bu süreç bana Kürtlerin yaşadığı sıkıntıları anlamamı sağladı. Sokağa çıktığım zaman beni A... Partili sandıkları için boynumda kocaman harflerle yazılı hayır, ben o zalimlerden değilim yazısı taşımak istiyorum.”*
- ❖ *“Devlete ve Müslümanlara olan güvenim tamamen bitti.”*
- ❖ *“Devlete, Türklüğe, Müslümanlara., güvenim erozyona uğradı.”*
- ❖ *“Devletime ve dindar kesime olan güvenim tamamen bitti, asla ikisini de güvenmiyorum.”*
- ❖ *“Devletin herkesin devleti olduğuna inanamaz oldum. İslam’la olan çok yakınlığım neredeyse bitti. Cuma namazına dahi, imam hutbe konusunu okuduktan sonra gidiyorum. Demokrasiye, insan haklarına inanmaz oldum. Millet kavramını sorgular oldum. Diyanet işlerini inanılmaz buluyorum. Siyaset kurumlarını ve sivil toplum kuruluşlarına inanmıyorum. Kısaca iyi bildiğim tüm değer yargılarım yıkıldı.”*

- ❖ *“Devletin olaylara soğuk kanlı yaklaşım suçluyu suçsuzu ayırmasını beklerdim. Devlet baba bunu yapmalıydı. Bir de siyasal İslam’dan kim olursa olsun bir beklentim kalmadı.”*
- ❖ *“Eskiden sağ görüşlü ve muhafazakardım, artık değilim.”*
- ❖ *“Hamaset derecesinde bir milliyetçi iken, tam aksi bir konuma geldim. Kürtleri ve Ermenileri çok daha iyi anladım. Yunanlılar kardeşim oldu. Azınlıklara empati ile bakma duygusu gelişti. Din ibadetten öte ahlak ve muameleymiş bunu anladım. Sakal, sarık ve namaz münafiklar için çok kullanışlı malzemelermiş; dilsiz şeytanları tanımış olduk.”*
- ❖ *“Kuvvetli imana sahip olmasaydım, iyi bir ateist olurum.”*
- ❖ *“Manen her gün bin kez idam edilmek hissindeyiz. Bunlar Müslümanca, bu Müslümanlık derhal yok edilmesi gereken bir şeymiş. Dindar gözüki Allah, peygamber diye ortalıkta böğüren bu zalimlerin inandığı ne varsa reddediyoruz. Böyle din, İslam olmaz. Bunların anlattıkları, yaşattıkları din, kesinlikle İslam değil. Bizim inandığımız İslam’da zulüm, işkence, inanılmaz kötü muamele, bu insanları köle, savaş esiri görme, eşlerini, mallarını ganimet gibi görme olamaz. Bunlar nasıl bir dine inanıyor şaşırıyoruz.”*
- ❖ *“Manevi olarak dipteyim. İnancım, ümidim sarsıldı.”*
- ❖ *“Milli, muhafazakâr kesime öfkeliyim. Yüzünüze, size haksızlık yapıldı deyip, kılını kıpırdatmayan eş, dost, akrabaya kırgınım.”*
- ❖ *“Muhafazakâr, dinci, siyasetten nefret; ana akım medyadan tikslenme ve bu medyanın haberlerini gerçeklik zanneden sokaktaki çoğunluktan soğuma, yabancılaşma, aidiyetsizlik, karamsarlık.”*
- ❖ *“Müslüman bir toplumda, Müslümanlar eliyle böyle bir zulme uğratılmak, din inancımı zayıflattı. Hani hak ve adalet, İslam için çok önemliydi. Ey din kardeşlerim! İçinde yaşadığın topluma olan güvenim azaldı.”*
- ❖ *“Müslümanım, muhafazakârım diyen insanlara asla güvenmiyorum.”*
- ❖ *“Müslümanlar tarafından, din adına bir Müslümana yapılanlar, İslamiyet’in neresinde bilmek isterim.”*
- ❖ *“Ne vatan, ne bayrak, ne ana baba, ne arkadaş, ne dost hepsinin yalan olduğunu, dini olarak camiye terk ettim. Cuma’ya gitmiyorum.”*
- ❖ *“Nefret ettim, bu Ortadoğu coğrafyasında yaşamaktan, Müslüman olmaktan, Türkiye’de yaşamaktan tiksindim. Keşke ihraç ettikten sonra, vatandaşlıktan da atsalardı dedim.”*
- ❖ *“Siyasetin dindar kesimine karşı nefret duyma noktasındayım. Küstüm onlara. Ben ki, en çok oy verdiğim parti olan A... Partiye tamamen küstüm. 80’li yıllardan beri hep milli görüş çizgisinde olan partileri izledim ve oy verme zamanında da hep onlara oy verdim. Hiçbir yönlendirmeye tâbi olmadım ve gerçekten hep A... Partiye oy verdim. Partiye küfreden öğretmenlerin hâlâ görevine devam ettiklerini görmek beni çok üzdü. Ama devleti yönetenlerimiz onları görmezden geliyor, benim gibi vatan delilerini görevden kolayca atıyor. Yazık, yazık, yazık.”*

- ❖ *“Suç kişiseldir ilkesi toplumsal taban bulunduğu anda askıdan kaldırılabilirdi. Alın secdeleri polis, işkence edebiliyor. En çok buna üzdüm. Eğer dindarlar hükmederse işkence biter sanıyordum ... İlinde bir hâkim, Ya Latif çeke çeke elindeki tespihiyle suç unsuru teşkil etmeyen sıradan mesajlara 6 yıl 3 ay ceza verebiliyor.”*
- ❖ *“Sürekli sorgulama ve inancımı kaybetme noktasına geldim. Güzel bir an bile yaşayamaz oldum, çok gencim ve yeni evliyim, ancak çocuk sahibi olmak istemiyorum.”*
- ❖ *“Tüm dini ve milli değerlerimi sorguluyorum.”*
- ❖ *“Türk asildir! Artık laf. Müslüman millet! Hadi canım. Adalet, öldü. Acıma hissi, bitti Düşene, acırsan acınacak hale gelirsin. Kelimeler kifayetsiz duygulara. Daha neler söylerim ama.”*
- ❖ *“Yalnızlaştım, yönetenlerin Müslüman olması daha fazla üzdü.”*
- ❖ *“Yaşanılanlar en büyük darbeyi Müslümanlığa vurdu. Çünkü Müslümanın ya da sözde Müslüman diyelim, güvenilir birisi olmayacağı, her türlü zulmü, haksızlığı yapabileceği, en büyük iftiralara atabilecek insanlar olabileceğini anladım.”*
- ❖ *“Yaşama sevincim yok. Yaşayan bir ölü gibiyim. Sevinçlerim bile yarım, hüznü. Öfkeli olmak istemememe rağmen, öfkeliyim ne yazık ki. Öfkem, dini kullananlara ve alimlerimizin, hocalarımızın, ilahiyatçılarımızın hiç ses çıkarmaması.”*
- ❖ *“Artık nerdeyse kendim bile terörist olduğuma inanmaya başladım. Özellikle cami imamlarının vaaz ve hutbelerde bizi terörist olmakla itham etmeleri beni cumaya bile gitmekten alıkoydu. Kendimi tamamıyla kopmuş hissediyorum.”*
- ❖ *“Benim için artık İslam, Müslüman cemaati diye bir kavram yok. Akrabalık falan da ne kadar boş, bunu anladım.”*
- ❖ *“Bir toplum aynı zamanda Müslüman görünüp aslında zalimin ta kendisi olabiliyor.”*
- ❖ *“Dinin her kötülüğü örtebildiğini, adaletin olmadığını, toplumun menfaatperest olduğunu öğrendim.”*
- ❖ *“Hümanist biriyken tersi oldu. İnsanları duyarsız, kendine Müslüman, zararlı bir mahluk olarak görüyorum, hayal kırıklığı.”*
- ❖ *“İmanım sarsıldı.”*
- ❖ *“İnsanlara asla güvenmiyorum, özellikle imamlara.”*
- ❖ *“İnsanlardan nefret ediyorum, özellikle Müslümanlardan.”*
- ❖ *“Kırgınım, dindarlara ve camilerimizi parti merkezi haline getirenlere.”*
- ❖ *“Müslüman kesime ön yargılı olmaya başladım.”*
- ❖ *“Müslümanlara güvenim kalmadı.”*

- ❖ *“Zulüm yapılıyor. En kötüsü bunu yapanlar kendini Müslüman olarak niteleyen insanlar...”*
- ❖ *“Adalete ve Müslümanım diye geçinenlere güvenim kalmadı*
- ❖ *“Dine ve dincilere olan inancımı kaybettim.”*
- ❖ *“İnanmıyorum; dine karşı kuşku içindeyim. Eğer Allah varsa; niye hep kötüler haklı? Bu kötülüğü alkışlayanlar cami cemaati.”*
- ❖ *“Öz vatanımda garip olduğumu öğrendim Müslüman muhafazakâr insanların Allahtan çok kuldan korktuklarını öğrendim.”*
- ❖ *“Siyasal İslam’ın gerçek yüzünü gördüm.”*
- ❖ *“Sünni "iyi ve merhametli tanrı" inancının ve Sünni siyaset/toplum anlayışının gerçek yaşamla ilgisi olmadığı kanaatine vardım.”*
- ❖ *“Ülkenin eğitimsiz ve yobaz olduğunu düşündüm, insanların dini inançlarının içinin boş olduğunu, Allah kitap diyenlerin aslında sadece güce taptıklarını düşündüm. Dini inançlarım zayıfladı tarikatları cemaatleri ve ülkedeki kurulu din düzenini ciddi anlamda sorguladım ve bunlardan uzaklaştım. Cuma namazlarına gitmek bile yük gibi gelmeye başladı. Takım elbiseli insanlardan devlet dairelerinden memurlardan nefret eder oldum.”*

YAŞANAN HAKSIZLIKLAR VE HAKSIZ TUTUMLAR KARŞISINDA MAĞDURLARIN KENDİLERİNCE GELİŞTİRDİKLERİ KARŞI DAYANMA YÖNTEM VEYA TAKTİKLERİ

- ❖ *“Birkaç defa ciddi ciddi intihar etmeyi düşündüm ama Allaha şükür her seferinde bu günlerin geçeceğine ve ilahi adaletin er geç tecelli edeceğine olan inancım beni engelledi. Ama dini olarak inancım da bir yandan çok zayıfladı. Artık hiçbir şekilde başörtülü, badem bıyıklı gibi insanın dindar olduğu izlenimini veren sembollerden hoşlanmıyorum. Cuma’ya ve de özellikle camiye gitmeyi bıraktım. Camilerin artık siyasi iktidarın mahalle teşkilatı gibi görev yaptığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Bana bunları yaşatanlara hayatı zehir etmeden ölmeyi düşünmüyorum...”*
- ❖ *“Türkiye’de kesinlikle yaşamamaya karar verdim.”*
- ❖ *“Öncelikle, bir suç işlemediğimi bildiğimden ve toplumun, basında çıkan haberlerden dolayı hangi siyasilerin bunlara devleti peşkeş çektiğini, parsel parsel verdiğini, sürekli selam gönderip, hasret çekenlerin kim olduğunu bildikleri halde, bunları hiçbir şekilde ifade etmeyip üç maymunu oynamalarına çok bozuldum. Ben böyle bir toplumun bir üyesi olamam diyerek öz kimliğimi reddettim. Bu zulmü yapanlar neye inanıyorsa ben artık ona inanmıyorum, "bana iftira atanlarla aynı safta olamam" diyerek camiye gitmeyi ben ve çocuklarım bıraktı.”*

- ❖ *“Ben din görevlisi iken, toplumun derdine derman arardım. Toplumun birçok kesimine yardıma, desteğe koşar, merhamet duyardım. Şimdi ise merhametimi kaybettim. Vefasızlık beni bu duruma itti, maalesef.”*
- ❖ *“Kırgınım. Müslüman görünümlülerle görüşmek istemiyorum. Hayatta hiçbir şey bilmediğimi anladım.”*

Yukarıda bazı örnekleri aktarılan ifadelerden, OHAL/KHK uygulamaları nedeniyle mağdurlar ve mağdur yakınlarının yaşadıkları deneyimlerin sosyal ve siyasal benlik algıları, inanç ve tutumları üzerindeki önemli etkilerinin olduğu görülmektedir. Ancak, mağdur ifadelerinden anlaşılan şekli ile mağdurlar devletten ve çevreden gördükleri genel tutum ve davranışlara farklı şekillerde ‘anımlar’ yükleyerek tepkilerini o çerçevede şekillendirmişlerdir.

OHAL’de yaşadıklarını tanrının bir ‘sınavı’ olarak görenler, ‘tanrıya’ daha çok yönelmeyi tercih ederken; yaşananların kaynağını ‘din’ veya ‘dindarlar’ olarak görüp kendilerine yaşatılanları hak etmediklerini düşüneler, ‘dinden ve dindarlardan’ uzaklaşmayı ve/veya onlara cephe elmayı tercih etmişlerdir.

OHAL’de yaşanan haksızlıklarla mücadele yöntemi olarak, dindar kesim çoğunlukla, “sabır, dua/beddua ve tevekkül ile selamete çıkmayı” hedeflerken, diğer kesimlerin daha aktif direniş, dindar gruplara destek vermeme, karşıt gruplarla iş birliğine girme vb. gibi farklı mücadele yöntemleri geliştirmeye çalıştıkları görülmektedir.

A50- OHAL'le Geçen İki Yılın Sonunda Ülkede Yaşananlar ve Bireysel Gözlemlere Dayalı Olarak "OHAL'de Mağduriyete Uğratılanların Profillerinin" Resmi Söylemde İfade Edilenlere Uygunluk Değerlendirmeleri ⁶⁹

Bu başlık altında araştırmanın tüm katılımcılarına sorulan, “OHAL'le geçen iki yılın sonunda ülkede yaşananları dikkate aldığınızda; çevrenizde gözlemlediğiniz kadarı ile "OHAL'de mağduriyete uğrayanlar /uğratılanların profilleri" resmi söylemde ifade edilen, 'Türkiye ve demokrasisi aleyhine zararlı veya haince eylemlerde bulunan kişiler' tarifine ne ölçüde uymaktadırlar?” sorusuna alınan cevaplardan, yalnızca, “Doğrudan hiçbir mağduriyeti olmayan bireylerin” verdikleri yanıtlar süzülerek elde edilen cevap, yorum ve değerlendirmelere yer verilmiştir. Bunu yapmamızın temel gerekçesi, “Doğrudan hiçbir OHAL mağduriyeti yaşamayan bireylerin” ülkede yaşanan hukuksuz olaylara nispi olarak daha az duygusal veya daha fazla rasyonel bakacakları, neticede de diğer iki mağdur grubuna göre daha bağımsız ve tarafsız olabilecekleri hususunda yaptığımız değerlendirmelerden kaynaklanmaktadır.

Yukarıda metni sunulan soruya “Doğrudan hiçbir OHAL mağduriyeti yaşamayan bireylerin” verdikleri cevapların bir kısmı aşağıdadır:

- ❖ “%90-95'i masum sivillerdir. Devlet bence halkına barbarca davranmıştır ve davranıyor da.”
- ❖ “%99 unun alakası olmayan sıradan kişiler. Gerçek suçlular ekran karşısında seyrediyor...”
- ❖ “Profiller ve iddialar arasında 180 derece gerçek fark var.”
- ❖ “Bahane bulup muhalif olanlar sindiriliyor.”
- ❖ “Asılsız suçlamalar olduğuna inanıyorum. Zaten objektif olarak idari ve adli soruşturma açılmaması da bu işin savsaklandığını gösteriyor.”

---

⁶⁹ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez

- ❖ "İhanet" tabakası olarak nitelendirilenler bir şekilde yurtdışına kaçmışlardır. "Ticaret" tabakası olarak nitelendirilenler ise "FETÖ borsası" kurulmuş bu sayede gayri kanuni yollarla kurtulmuşlardır. Adamını bulan kurtulmuştur. Kişinin yakınlarına ve gücüne göre farklı uygulamalar yapılmış ve yapılmaktadır. Olan "ibadet" tabakası denilen ve darbecilikle ilgisi ispatlanamamış/ispatlanamayan gariban tabakaya olmuştur. Dahası "FETÖ" ile alakası hiç olmamış, Marksist, aşırı solcu vb. kişiler de OHAL fırsatçılığı ile işlerinden edilmiş, kimileri tutuklanmış, sıkıntılı ve mağdur kitle büyütülmüştür. Evrensel hukukta geçerli olan suç ve cezanın şahsiliği ilkesi, masumiyet karinesi, adil yargılanma hakkı gibi birçok hak ayaklar altına alınmış, yargı iktidarın isteği doğrultusunda karar alır hale gelmiş, mahkemelerin tarafsızlığı artık mazide kalan bir durum olmuştur. Bu mevzuda uluslararası alandaki itibar kaybımızın dip yapması bir yana, kendi vatandaşına zulmeden bir idare/devlet konumuna düşülmesi, hapisanelerde çekilen büyük sıkıntılar, bütün çekilen sıkıntı ve zulümlerin telafisinin çok zor olması insanda ve toplumda -mağdur ve yakınları için maddi sıkıntılar bir yana- derin manevi travmalar meydana getirmiştir. Kutuplaştırıcı, ayrıştırıcı söylemler ile cemiyette huzursuzluk epeyce artmış, millet yarınundan emin olmayan, huzursuz bir hale getirilmiştir. OHAL'in -sözüm onakaldırılarak yerine getirilen kanunla ikame edilen kimi cihetlerden daha da ağırlaştırılan bir nevi olağanüstü hâl durumu ise toplumun ümitlerini iyice söndürmüştür."
- ❖ "Benim gördüğüm şu hükümet kendi aleyhine sıkıntı yaratabilecek kesimden insanları etkisiz hala getirmeye çalışıp vasıfsız insanları sahada tutmaya çalışarak akıllı, bilgili insanları saf dışı bırakmaya çalışıyor ve kesinlikle bu yapılan sadece bir hedef kitleye değil genel anlamda solcu, demokrat, liberal, Atatürkçü vb. kişilere de uygulanmaktadır."
- ❖ "Bir avukat olarak katıldığım tüm dosyalarda ve cezaevi ziyaretlerimde gördüğüm medyaya ve toplumun geneline yansıtıldığının aksine, KHK'ların ve soruşturmaların muhatabı olan kişiler, toplumun geri kalanından farklı bir hayat hikayesi olmayan kimselerdir. Gözlemlediğim kadarıyla neredeyse tamamı ülkesini ve insanları seven insanlardır. Korkarım ki süreç bu şekilde gitmeye devam ederse telafisi mümkün olmayan zararlar ortaya çıkacak ve bu insanlar ülkeye aidiyetini sorgular hale geleceklerdir."
- ❖ "Nedense bu hain kişiler hep muhalefetten, farklı düşünen gruplardan çıkıyor? Hükümet ya da iktidarın içinde bu oluşuma yıllarca destek vermiş belki vermeye devam eden hiç kimse yok. Süttten çıkmış ak kaşık durumu. İftiralar, ikiyüzlülükler, Allah'ın lütfu kabul edilen fırsatlar, sindirmeler, hukuksuzluklar vs. de cabası!"
- ❖ "OHAL'de mağdur edilenlerin siyasi görüşü ne olursa olsun genellikle kendinden fedakârlık edip bu ülke için çalışan kişiler olduğunu gördüm. Hain/zararlı/terörist olmaları şöyle dursun, ben onlara idealist/vatan sever derim. İşkenceyle öldürülen Gökhan Açikkollu'dan, Yüksel direnişindeki yiğit hocalarıma kadar."
- ❖ "Atı alanlar Üsküdar'ı çoktan geçtiler. Atı besleyen, gezdiren, tımarlayan hiçbir şeyden habersizce masumane yaşayanlar zulme uğramaya devam ediyorlar."
- ❖ "Adaletin tesis edilmediği değerlendirmelerle, binlerce vatan evladının mağdur edildiği gerçeği, ...'ya yalakaçlık olsun diye insanları terörist sınıfına koyan yöneticilerin varlığı ülkeye zarar vermektedir."
- ❖ "Asla uymamaktadır. Bilgi, birikim, uzmanlık, eğitim cezalandırılmaktadır. Ülke karanlık bir geleceğe sürüklenmektedir."

- ❖ *“Tutuklanan, ihraç edilen insanların çoğunluğu sıradan insanlar gibi ve yalnızca hükümet gibi aldanarak dine hizmet ettiğini zanneden insanlar oluşturmaktadır. Yaptıkları tek şey ise dini cemaat görünümündeki cemaatin dini faaliyetlerine iştirak ederek vatana millete dine hizmet ettiğini düşünmek. Ancak bu cemaat yapılanmasının içinde bulunan gerçek hainler ise bence serbestçe işinde gücünde içimizde dolaşiyor. Bir kısmı da yurt dışında hayatını yaşıyor. Yani asıl hainler ve onlara destek olanlar serbest, gerçekten aldanmış masum insanlar tutuklu veya ihraç... Asıl hain oldukları kesin tespit edilip yakalanan hainlerin ise ömür boyu devlet tarafından bakılmalarına karşıyım hain olduğu kesin delillerle sabit olanların derhal idam edilmeleri taraftarıyım. Rabbim vatanımızı, milletimizi, dinimizi ve tüm İslam alemini her türlü hainlerden, şerlerden, düşmanlardan, afet, bela ve krizlerden muhafaza etsin. Âmin.”*
- ❖ *“Asıl şu an ülkeyi yönetenler, onlara destek verenler ve OHAL'i destekleyenler demokrasi adına haince eylemlerine devam etmektedir.”*
- ❖ *“Aydınlatılması gereken birçok unsur olduğunu düşünüyorum. Ayrıca suç kapsamına giren hususlar, evrensel hukuk ilkelerine uygun olmalı.”*
- ❖ *“Bağımsız yargı tarafından, tutuksuz olarak yargılanmalılar.”*
- ❖ *“Bence kesinlikle uymuyor. Resmi söyleme herhangi bir şekilde inanmıyorum.”*
- ❖ *“Bence sadece muhalif oldukları için linç ediliyorlar.”*
- ❖ *“Benim görebildiğim kadarıyla, durum, bu resmi ifadenin tam tersi. Çalışkan, dürüst, akraba ve komşularına yetime, muhtaca yardım eden faydalı insanlar.”*
- ❖ *“Benim tanıdıklarımın hiçbiri o tariflere uymamaktadır. Son derece sıradan yıllarca beraber yaşadığımız, hasbelkader yolları belli okullardan ve bankalardan geçmiş insanların dertlerini anlatamayışlarına tanık olmak çok acı. Polis, öğretmen, müdür, hâkim vs. çocukluğunu bildiğimiz insanlara isnat edilen suçlamalar kabul edilebilir boyutta değildir. Allah hepimizin yardımcısı olsun. Kur'an-ı Kerim, 5:8, İnananlar! Allah için adaleti gözeterek tanıklık edin. Bir topluluğa olan kininiz sizi adaletli davranmaktan alıkoymasın. Adaletli davranmak daha erdemlidir. Allah'ı dinleyin. Allah yaptıklarınızı haber alır" ayetinden yola çıkarak hak, adalet özgürlük ve barış bir gün tam anlamıyla dünyaya hâkim olur inşallah diyorum.”*
- ❖ *“Bir an önce KHK'lılar göreve dönmeli.”*
- ❖ *“Birçoğu vatanına milletine bağlı dürüst insanlar bu muameleyi hak etmiyorlar.”*
- ❖ *“Bir karıncayı bile incitmeyecek kadar merhametli insanlardı.”*
- ❖ *“Bire bir yaşadığım özel bir gözlem yok. Ancak çok iyi biliyorum ki OHAL'i fırsata çevirerek özellikle kamuda büyük bir muhalif kıyımı yapılmıştır. Dolayısıyla sorunuzda ki tanım OHAL kıyımına kılıf uydurmaktan öteye gitmemektedir.”*
- ❖ *“Böyle bir algı oluşturulmak istendi ama sonuç olarak toplumca büyük bir travma yaşıyoruz. Anketi ağlayarak doldurdum. Umarım bir farkındalık yaratır ki şimdiden yarattığına eminim, vicdaniyla düşünüp hazırlayan tüm güzel insanlara teşekkürler.”*

- ❖ *“Bu eylemler tamamen hukuk dışı ve bir zümreyi hayattan kazımak ve yok etmek adına yapılmış ve iktidarda kaldıkça yapılmaya devam edecek zulümdür.”*
- ❖ *“Bu görüşe kesinlikle katılmıyorum zira ifade edilen kişilerin hepsi başka ülkelere kaçtılar.”*
- ❖ *“Bu işin zararı genelde cemaatlere, özelde ise Müslümanlara ve karanlık güçlere muhalif bazı vatandaşlara olmuştur.”*
- ❖ *“Bu kişiler demokrasinin aleyhine değil lehine çalışmış insanlardır en azından benim tanıdıklarım öyle. Darbeyi televizyondan öğrenen insanlar darbe yaptılar diye evlerine baskınlar yapıp uygunsuz bir biçimde gözaltına alınmıştır. Hiçbir delil olmadan da tutuklanmışlardır. Kendilerini savunma hakkı bile verilmemiştir. Aileler parçalanmış en çok da çocuklar mağdur edilmiştir. 700’ü aşkın bebek ceza evlerinde kötü şartlar altında hayat mücadelesi vermektedir. Hasta tutuklular tedavi edilmiyor, ölüme mahkûm edildiler. Bu ülke için gece gündüz çalışan polis, savcı, hâkim, doktor, akademisyen, öğretmen, fakir öğrencilere burs vermek için kermesler yapan ev hanımları hapiste ama darbeyi önlemek ve haber vermekle yükümlü olanlar hâlâ görevde.”*
- ❖ *“Bu kişiler toplumdaki en temiz kişilerdir. Asıl suçlular dışarda daha iyi bir yaşam sürerken bu insanların hiçbir suçu olmadığı halde asıl suçlulardan daha kötü durumdadırlar.”*
- ❖ *“Bu süreçte hain ilan edilip, mağdur edilen herkes bana göre bu ülkenin değerleridir, mükemmel kişilerdir.”*
- ❖ *“Bu kişilerin profilleri kesinlikle resmi söylemde ifade edilen tarife uymamaktadır. Ayrıca kapsamı daraltacak bir tanımlamadan kaçınılması, bu gelişigüzel tanımlamaların iktidarcı lehine kullanıldığı ve kullanılacağı bir göstergesidir. Bu nedenle ne bu tanımlamalara ne de bu tanımlamalar ışığında gerçekleştirilen soruşturma ve yargılamalara adaletin sağlanması amacıyla yapılmış eylemler gözüyle bakılabilir.”*
- ❖ *“Bu mağdurların değil hain aksine vatanını çok sevdiğine her gün şahit oluyoruz. Zira bu insanlar devleti ve milleti için içerde yatmayı bile görev şuuru ile yapıyor, gardiyan yakınlarımız ve arkadaşlarımız ile konuşurken onlar gibi tutukluların bugüne kadar gelmediğini duyuyoruz. Sadece bu tablo bile aslında kimin suçlu kimin suçsuz olduğunu göstermeye yetmektedir. Kendi evlatlarını ve kendisini yakmamak için, binlerce aileyi binlerce evladı yakan benciller yüzünden mağdur olmuş kişiler bence. Ancak 2 yıl geçti ve bu insanlar yoruldu artık. İçerdekilerin ayrı sıkıntıları var. Zira insani muamele asla yok. Dışarda olanların, toplum tarafından dışlanmaları, iş görüşmelerinden kovulanların durumu daha vahim... Bir de güzelim ülkesini bırakıp kaçmak zorunda kalanlar var. Gittikleri yerlerde toplum tarafından hor görülmeseler de ülkelere laf gelmesine bile dayanamayacak kadar da vefalılar. Kısacası adalet, er ya geç tecelli edecek. Buna tarih şahit. Ancak 2018 yılında bu olaylar artık bitsin. Zira 1 yıl bile geçiremeyecek durumda olanlar var... Ancak masumiyetin verdiği haklılıkla kadere teslim de söz konusu. Ancak onlar teslim olsalar da biz onları kaderlerine teslim etmemeliyiz...”*
- ❖ *“Bu tarif çok tehlikeli ve toplumu kutuplaştıran bir söylemdir. “İmam tükürürse cemaat ne yapar?” sorusundan hareketle, devlet yetkililerinin ve siyasilerin böyle bir ayrımcı ve düşmanlaştırıcı bir dil kullanmasının, şu an da toplumda açılmış bulunan derin yaraların ve düşmanlıkların saliki olarak görüyorum.”*

- ❖ *“Bu süreçte terörist diye işlerinden atılan, gözaltına alınan ve tutuklanan insanları gözlemlediğim; özgürlüklerini kaybeden, yuvası dağılan tüm dünyalık kazanımlarını bir çırpıda kaybeden bu insanların hiçbir taşkınlık göstermemesini hayretle izliyorum. Kendimi onların yerine koyduğumda onlar gibi sabırlı olabilir miydim bilemiyorum. O yüzden bunlardan ne terörist ne de vatan haini olamaz. Bir gün her şeyin tüm gerçekliği ile ortaya çıkacağını umut ediyorum. O gün geldiğin de bu insanlara kendimizi nasıl affettiririm bilemiyorum...”*
- ❖ *“Bu tanımlama tamamen iktidarın kendi yönetimimin devamını sağlamak adına ürettiği bir propagandadır.”*
- ❖ *“Bu tarife hiçbir şekilde uyduklarını düşünmüyorum. Yüzbinlerce insanın, çoğunun kaynağı dahi belirsiz beyanlara dayanarak işlerinden, özgürlüklerinden ve hatta canlarından edilmeleri tamamen politik görüşlerinden duydukları rahatsızlıktan kaynaklanmaktadır. Bu kadar insanın bu kadar kısa sürede suç ile olan bağları tespit edilmiş olamaz, olsa dahi hukuk önünde ispatlanmış olamaz. Hukukun ne kadar hassas olması gerektiği düşünülürse, bu kadar insanın uydurma delillerle cezalandırılmasından başka bir ihtimal görünmemektedir.”*
- ❖ *“Bu tarife hiç uymamaktadırlar. Yaş kuru, haklı haksız birbirine karışmış, asıl suç sahiplerinin ardına düşmek yerine, sıradan halk zulme uğratılmaktadır.”*
- ❖ *“Bu tarife uymayan ve uyan da var tabii. Tam olarak “Kurunun yanında yaş da yanar.” durumu söz konusu.”*
- ❖ *“Bu tasvire uyan kişilere henüz rastlamadım.”*
- ❖ *“Bu tür kişiler mevcut iktidara muhalif olan kişilerdir, bahis edildiği gibi bir suçları yoktur. Siyasi iktidar kendisinden olmayan herkesi terörist ilan etmektedir.”*
- ❖ *“Bu ülkeyi yönetenler zamanında bu örgütü o kadar çok övdüler ki bir nevi bu insanları bu örgüte katılmaları için teşvik ettiler.”*
- ❖ *“Bu yapılanlar, senaryo bir darbe ile iktidar sahillerinin kendilerine engel gördüklerine yönelik yaptıkları bir zulümdür.”*
- ❖ *“Bunların arasında tanıma uyanlar varsa da geneli bir intikam ve muhalefeti sindirme politikası sonucunda cezalandırılmıştır.”*
- ❖ *“Büyük bir çoğunluğu mağdurdur. Herhangi bir terör eyleminde bulunmamıştır. Somut delil olmadan gizli tanık ihbarları ve soyut suçlamalarla hüküm verilmiştir. Devletin OHAL yetkilerinde KHK uygulaması toplumsal muhalefeti bastırmak için uyguladığı hukuksuz bir girişimdir!”*
- ❖ *“Cehaletin en derin çukurundaki halkım gerçekten inanıyor ve terörist gözüyle bakıyor. Sorunun en derin yanı burası bir suça karışmamış binler var. “Herkes hain, hepsi terörist” diyorlar gerçekten kitle algısıyla oynamak böyle bir şey.”*
- ❖ *“Çevremde gördüğüm OHAL mağdurlarının hiçbirisi resmi söylemde ifade edilen tarife uymamaktadır. Çoğunlukla ülkeye daha faydalı olabilecek kişiler olduğunu düşünüyorum.”*

- ❖ “Çevremde komşuluk yaptığım işyerini paylaştığım KHK mağdurlarından hiçbirinin. Devletine kötü gözle baktığına inanmıyorum.”
- ❖ “Çevremde tanık olup birebir tanıdığım insanların hiçbiri terörist tanımına uymuyor. Birçoğu gariban Anadolu insanı. Hele kadınlar. Yahu bu kadınların her tarafı FETÖ olsa ne olur? Birçoğu itibariyle 20-30 yaşlarında çocuklar bunlar. Yazık oluyor ülkeye. Bu kadar zulmü bu topraklar kaldırmaz. Hep beraber felakete doğru gidiyoruz. İnsanlar farkında değil. Kaç tane darbe gördük. Ama bu kadar insana hele hele kadına ve çocuğa bu denli zulüm görmedik.”
- ❖ “Çevremde; Küfür etmeyen, Dürüst olan. Kuru kafa milliyetçilik yapmayan çok az kişi kaldı...”
- ❖ “Çocuklar diyorum. Sadece o masum çocuklar. Kimisi hapiste, kimisi evlerinde geleceği alınmış çocuklar.”
- ❖ “Çoğunluğu bu tarife uyuyor. Masum birçok insan mağdur edildiğini düşünüyorum.”
- ❖ “Çoğunluğu suça bulaşmamış sadece bir derneğe, sendikaya, yardım kuruluşuna üye oldukları gerekçesiyle azgın terörist muamelesi gördüler ve bu kişilerin ne savunma hakkına ne de temel hak ve özgürlüklerine layık görülmemekle, yargı kararı olmadan hayatları karartılarak insanlık suçu işlenmiştir. Hatta oluşturulan paranoya sebebiyle kim daha çok FETÖ’cü düşmanlığı/zulmü işlerse o kadar vatan sevdalısı dürüst vatandaş olarak kabul göreceği paranoyasıyla adeta masum insanlara kıyım yapılmış, zulmü ifade edenler bile FETÖ’cülükle suçlanarak adil insanlar da sindirilmeye ve susturulmaya çalışılmıştır.”
- ❖ “Çoğunluğun bu tanıma uymadığını, ancak cemaat ehlinin önceki yıllarda işe alımlarda kayırıldıklarını ve özellikle sınavlarda yüksek puan alan öğrencilerin yerlerine atandıklarını düşünüyorum. Bu dahi bazı kişilerin işten alınmalarını haklı kılıyor. Ancak hakkıyla girenlerin haklarını değil elbet. İlginç olan şimdi de ... bunları görevden alıp kendi kadrosunu kurunca yine emek verip hak etmiş insanların hakkını aynen cemaat gibi gasp etmiş oluyor. Devran dönünce de yeni gelen iktidar bunları işten çıkaracak ve bu döngü böylece devam edecek. Çünkü ülkede hak, hukuk, adalet kavramları iktidarların koltuklarını koruyabilecekleri birer mekanizmaya dönüşmüş durumda ve şu muhalefetle de değişmeyecek gibi.”
- ❖ “Çoğunlukla bugüne kadar tek bir suç kaydı bile bulunmayan insanlar.”
- ❖ “Çoğunlukla çocuğunun geleceği için referans almaya mecbur bırakılan aileler ve çocuklarıdır.”
- ❖ “Çoğunlukla uymamaktadır. Muhalif olanların sesini kısmak, belki de hayat hakkı tanımayacak şekilde toplumdaki dışlanmış mağdur bir kitle oluşturulmuştur. Hak ve adalet ekseninde suçlu cezasını çekmeli, haksız yere terörist damgası yiyenlerin ki çoğunun böyle olduğu kanaatindeyim, itibarlarının acilen iade edilmesi gerektiğine inanıyorum çünkü ancak ülkemiz bu yolla normalleşmeye başlayacaktır. Devletin acilen şefkat elini uzatması gerekmektedir.”
- ❖ “Darbe girişiminin asil sorumluları cezalandırılmadığını düşünüyorum.”

- ❖ “Çok küçük bir grup Fetullahçı bu tanıma uysa da o grubun üyeleri de dahil olmak üzere suçlananların büyük çoğunluğu iktidara ters düştüğü için suçlanıp, soruşturma altına alınıp, cezalandırılmıştır ve cezalandırılmaktadır. Türkiye’de adalet ve hukuk kalmamıştır.”
- ❖ “Dayanışma yerine ihanet ve kıskançlık yaşandı. En yakınlar bile birbirini ihbar etti.”
- ❖ “Demek istediğim o kadar çok şey var ki -öldürülen tecavüz edilen küçük çocuklar ve hayvanlar - dünyalar güzeli ülkemizin güzelliklerinin yakılarak bu halkın ...ına koyacağız diyen ...lere peşkeş çekilmesi - gençlerin devlet eliyle öldürülmesi - ülkenin yanlış siyaset yüzünden bomba haline gelmesi ve yaşanan patlamalar ölen İnsanlar -bütün devlet kurumlarının satılması - insanlar üzerinde kurulan korku imparatorluğu diktatörlük-konuşanların, hak adalet arayanların yaşlı küçük demeden öldüresiye dövülmesi, yerde sürüklenmesi, cezaevlerinde yapılan işkencelerden dolayı insanların öldürülmesi - hasta tutukluların tedavisine izin verilmeyip göz göre göre ölüme mahkum edilmesi - suçsuz annelerin çocukları bebekleri ile beraber cezaevine atılması, kısacası adalet bu ülkede genelevde çalışıyorum, ama bakireyim demek gibi yalan pisliklerle dolu.”
- ❖ “Devletin söyleminin bir iftira olduğunu düşünüyorum. Varsa aralarında gerçek suçlular Onların da devletin bu hukuksuz ve zalimane davranışından dolayı maalesef doğru tespit edildiğini düşünmüyorum. İnsanlara, vatandaşlarına ve bir topluluğa karşı devletin bu şekilde kin nefret kusması ve tabiri caizse eşkiya gibi hareket etmesi akıllara ziyan bir durumdur. Adeta bir soykırım icra edilmektedir. Bu ülkede yaşamaktan, nefes alıp vermekten çok da mutlu değilim. Çok da mutlu değiliz. Yarına dair, bu ülkeye dair umutlarımız azalmış hayatımız adeta bir işkenceye dönmüştür. Kendimizden geçtik çocuklarımızın geleceğine dair bile güzel hayaller kuramıyoruz. Buna sebep olanları lanetliyor bu şekilde çalışan devlet sistemine kahrolsun diyorum.”
- ❖ “Devlet ve toplumda oluşturulan algı hedefine ulaşmıştır. Kesinlikle bunda suçlu olanlar değil suçsuz günahsız insanlar yaftalanmış ve cezalandırılmıştır. Bir gün gerçek anlamda hukuk gelirse bunu yapan yetkililerin mutlaka hakkettikleri cezaya çarptırılması ve bunlara inanan toplumun da uyanması gerekir. Gerçek hukuk bu hayattayken gelmezse şayet mutlak hukukun kaçınılmaz olduğu Mahkeme-i Kübra’da bu hesabın görüleceğine olan inancım tamdır.”
- ❖ “Devletin başındakiler kendilerini korumak için bir kalkana ihtiyaçları vardı ve tam bu noktada malzemesi insan olan bu kalkanı inşa etmekten geri durmadılar. Hem de hiçbir insanı ve ahlâkı kriteri tanımdan; Kadın, çocuk ve yaşlı demeden ezip geçtiler. Sonuç olarak baştan aşağı yangın yerine dönmüş bir coğrafyada zulmün en büyüğünü masum.ve korumasız olanlar yaşadı ve yaşıyor.”
- ❖ “Devletin OHAL suresince isine son verdiği, hapishaneye attığı, yurtdışına kaçmaya zorladığı insan grubu profili, bu ülkenin en eğitilmiş ve nezih insan grubunu oluşturmaktadır.”
- ❖ “Devletini canı pahasına seven bu insanlara devlet düşmanı demek kadar zor gelen başka bir şey yoktur.”
- ❖ “Düşüncüyü ifade özgürlüğünü, eleştiri hakkını kullananların "öteki" olarak adlandırıldığı 'ileri demokrat' ülkede mi?”

- ❖ “Şunu söyleyebilirim Türkiye’deki hukuk sistemi güçsüzü değil güçlüyü korumaya adanmış kendini. Bu ülkeye birçok konuda hizmet etmiş hizmet hareketi şimdi bir terör örgütü olarak kabul görülmeye başlandı halkın gözünde acaba diğer terör örgütleri de onlar kadar masum mu? İnsan merkezli bir adalet anlayışının ülkemize gelmesi biraz zor?”
- ❖ “Eline silah almışsa vurun kellesini gitsin. Ama almamışsa bu kadar zulmetmeyin.”
- ❖ “FETÖ kaynaklı değil de sadece muhalif veya sendikalı olanların yakından uzaktan yukardaki tanımla ilgisi bulunmamaktadır.”
- ❖ “Fetullahçılık, Menzilcilik, Özgürdencilik, İsmailağacılık Süleymancılık vb. tüm cılık/cilik’ler “aklı teslim etme” eylemleri olduğundan yanlıştır. Ama FETÖ tabiri siyasi bir tabirdir. FETÖ’cü uydurma ekolünün içinde %10’u bulmayacak projeci grup olabileceğine inanıyorum. Kamudan atılan 140.000 özel sektörden atılan 100.000 civarında insanın terörist olmadığına, 15 Temmuz olayları ile hiçbir alakaları olmadığına inanıyorum... Allah Kur’an’da “haksız yere bir cana kıyan tüm insanlığı öldürmüştür” ve buna benzer adalet ayetlerini düşününce siyasi iradenin haksız yere tüm insanlığı katletme suçuna muhatap olduğunu düşünüyorum.”
- ❖ “En ağır insan hakları ihlalleri nedeniyle yüzbinlerce insanın/ailelerinin mağdur olduğunu düşünüyorum. Hukuk geri gelmeden -ki kısa sürede mümkün görünmüyor- Türkiye’de hiçbir şey düzelmeyecektir.”
- ❖ “Genel olarak bakıldığında doğrudan veya dolaylı olarak mağduriyete uğrayanların çoğunluğunun doğrudan devlete veya demokrasiye bir zararı olmamış; örgütün alt tabakasından olan, örgütle zayıf bağları olan veya sadece iftira kurbanı olan insanlar olduğunu düşünüyorum.”
- ❖ “Genel gözlemim OHAL’de mağduriyete uğrayanlar/uğratılanların profilleri resmi söylemde yer alan tarife büyük ölçüde uymamaktadır. Özel gözlemim yoktur.”
- ❖ “Genel olarak devletin tüm kurumlarında birileri kendinden olmayanları ve kendilerine kayıtsız şartsız biat etmeyenleri “temizliyor. Bu amacı engelleyecek Sarı Öküz de katlediliyor.”
- ❖ “Genel olarak ve özel anlamda da çevremde gördüklerimi hesaba katarak söyleyebilirim ki birçoğu ya suçsuz ya da çok hafif yanlışları olmasına rağmen hayatları kaydırıldı, onarılmaz yaralar açıldı.”
- ❖ “Gerçeklerle alakası yok. Olay sosyolojik bir yaraya dönüşmüştür.”
- ❖ “Gözlediğim birçok kişinin bu profile uymadığı kanaatindeyim.”
- ❖ “Gözlemlediğim kadarı ile bu tarif sadece bir iftira. Türkiye ve demokrasisine asla haince eylemde bulunabilecek insanlar değiller. Asıl bu iftirayı atanlardır demokrasiye zarar verenlerdir!”
- ❖ “Gözlemlediğim kişilerin terör örgütleriyle hiçbir ilişkisi ve irtibatı yoktur. Hepsisi gerçek manada haksızlığa uğramışlardır. Haklarında hiçbir işlem yapılmayanlar, soruşturma açılmayanlar, ifadesi dahi alınmayanlar sebepsiz yere meslekten atıldılar. Hükümet eliyle mağdurlara zulmedilmektedir. Maalesef Türkiye’de adalet, hak, hukuk diye bir şey kalmamıştır.”

- ❖ *“Gözlemlediğim, resmi tarifin, keyfi bir biçimde ve "muz" cumhuriyetlerindeki benzer rahatlıkla kullanıldığı merkezindedir.”*
- ❖ *“Gücü olan suçsuz sayıldı. Masumlar eziyet çekiyor.”*
- ❖ *“Örgüt üyeliği adı altında tüm muhalif kesimleri gerçekçi olmayan suçlamalarla tutuklamak demokrasinin sona erdiğinin, muhalif kesimlerin susturulmak istenmesinin bir göstergesidir.”*
- ❖ *“Hepsi işinin ehli olan mütevazî sevgi dolu ayrımcı olmayan insanlardır teröristle alakaları yoktur.”*
- ❖ *“Hepsi iyi insanlar. Zararlı kişi tarifine uymuyorlar.”*
- ❖ *“Her zaman olduğu gibi, yönetenin görüşüne uymayanları, hain sayma cahilliği diyorum. Ahlaksızca insan hakkına girme olarak görüyorum. Az insanın(!) rahatı, ideolojisi için ailesine bile zarar verecek kadar alçaklığı olarak görüyorum.”*
- ❖ *“Herhangi bir kesimde emeğiyle çalışan insanlardır. Toplumumuzda rahatlıkla karşılaşabileceğimiz demokrat, huzurlu bir yaşamla çocuklarını yetiştirmek, topluma faydalı olmak isteyen insanlardır.”*
- ❖ *“Herkes örnekte olan alını açık dimdik duran hakikat erleri her biri. Böyle bir iftirayı ne Allah kabul eder ne de vicdanıyla hareket eden insanlar kabul eder.”*
- ❖ *“Her şeyleri yalan. Devleti temsil edenler her gün yalan söylüyorlar.”*
- ❖ *“Hiç alakaları yok. Sessiz sakin kaderlerine razı olmuş, süklüm püklüm olmuş insanlar.”*
- ❖ *“Hiç alakası olmayan çok sayıda OHAL mağduru insanların yaşamlarını alt üst ettiler. Ama onlar yine de dik duruyorlar BİAT Etmiyorlar.”*
- ❖ *“Hiçbir işe yaramayan sadece çıkar için yapılmış bir uygulamadır. Devletin değil hükümetin yaptığı bir zulümdür. Ve insanlar buna ortak olmaktadır. Adalet ve demokrasi olmazsa olmaz. Yoksa karanlık dönemler bizleri bekliyor.”*
- ❖ *“Hiç uymamaktadır tamamen iktidarın insanları kışkırtıp ülkeyi kutuplara ayırması ve insanlara kin ve nefreti aşılamıştır. İktidar kendinden olmayan suçsuz insanları içeri atmaktadır. Zalimler için yaşasın cehennem!”*
- ❖ *“Hiç uymamaktadır. Çevremde olup tutuklanmış veya işten atılmış insanların hepsi çok kaliteli üniversitelerden mezun olmuş, kültürlü, zeki, başarılı insanlar. Bu insanların baskı altına alınması beyin göçüne sebep olmaktadır ve nitekim, ÖSS’de ilk 1000’e girmiş onlarca arkadaşım yurtdışına göç etmek zorunda kaldılar.”*
- ❖ *“Hiç uymamaktadır. Hepsi yalaaaannnn, yalaaaannn. Ülkenin en kıymetli insan kaynakları imha edildi, en güzel insanları perişan edildi, milletin bindiği dalı bir meczup, müfteri, yalancı kesti. Toplumun kalitesi idraki, basireti bunu görmeye gelmedi ya da görmek istemedi, zulme, deliliğe onay verdi, dolayısı ile toplum yakında kahvaltısında “Az yağlı ağaç kabuğu kemirme dönemi”ne girecek.”*

- ❖ *“Hiç ama hiç terörle alakası olmayan kişilere iftira atılıyor. Bu kişiler yıllardır işsiz. Bunlar geçimlerini neyle sağlıyor hiç düşünen var mıdır?”*
- ❖ *“Hiç uymamaktadır hepsi hayırsever vatanını seven dürüst ahlaklı insanlardır. Büyük bir iftira kampanyasıyla ülkenin en dürüst insanları sadece bir kişi tarafından terörist ilan edilmiş ama dünya inanmamıştır. Böylelikle iftira atanlar vatani soymuşlardır.”*
- ❖ *“Hiç uymamaktadır. Çoğunlukla muhalif olanlar mağdur edilmiştir. Olayların asıl sorumluları başta siyasiler bugün kahraman gibi karşılanmaktadır. Geçmişte malum yapılanmanın içinde bulunan pek çok kişi de bugün adeta günah çıkarmak istercesine iktidar destekçisi, FETÖ karşıtı olmuş durumdadır.”*
- ❖ *“Hiçbir anlamda uymamaktalar. Muhalif olanların yıldırılması amaçlanıyor.”*
- ❖ *“Hiçbir ölçüde uymamaktadır. Devlet OHAL yetkilerini kullanarak KHK'larla toplumsal muhalefeti ezmek istemektedir. Demokrasi ve ülke aleyhine faaliyet yürüten bizzat devletin kendisidir!”*
- ❖ *“Hiçbir şekilde uymamaktadır. Bugünün hainleri yarının kahramanları olacağı gibi tam tersi de mümkündür. Egemen iktidarın söylemi nasılsa kavramlar ve kahramanlar değişmektedir. Evrensel hukuk ilkeleri yok sayılmaktadır oysa gelecekte bugünün zalimleri mağdur olduğunda bizim tarafımız yine hakikatten, doğruluktan ve evrensel insan haklarından yana olacaktır.”*
- ❖ *“Hiçbir şekilde uymamaktadırlar. Karıncayı bile incitmeyecek tipte insanlara iftira atılıyor.”*
- ❖ *“Hiçbir suçü olmadığı, hakkındaki iddialara zemin teşkil eden herhangi bir delil bulunmadığı halde mağdur olan, tutuklu yargılanan insanlar oldu, olmaya devam ediyor. Bunu son derece yanlış ve toplumun hukuka güveni açısından, toplumun ve ülkenin geleceği açısından son derece tehlikeli buluyorum.”*
- ❖ *“Hiçbirinin suçlu olduğuna inanmıyorum. Tamamen yönetimin nefretinden dolayı mağdurlar.”*
- ❖ *“Hukuk kurallarına göre hiç kimse suçü ispatlanana dek suçlu değildir. Ancak devletin mağdur ve gerçek suçluyu halka aynı şekilde empoze etmesi halkın tüm mağdurlara suçlu gözüyle bakmasına yol açmıştır.”*
- ❖ *“Hukuk ve adaleti özümseyerek demokrasiye inancını imanından alan herkes mağdur edilmemişse bile her mağdurun bu donanımda olduğunu gözlemliyor ve görüyorum.”*
- ❖ *“Hukuksuzca işlem yapılan daha çok.”*
- ❖ *“Hükümet OHAL'i kendi iktidarının bekası için her şekilde kullanmıştır. Tüm muhalifler susturulmuştur. Korku sindirme itirazsızlık ile baskın bir oligarşi oluşturulmuştur. FETÖ ile alakası olmayan hatta FETÖ eleştirilerini kendilerinden önce yapan kişiler bile görevden uzaklaştırılmıştır. Siyaset ekonomi hukuk yargı bağımsızlığı gibi en önemli görevlerde liyakatsiz ve taraflı bir bakış ile milyonların hayatı karartılmıştır.”*
- ❖ *“Kesinlikle uymamakta bilinçli olarak önyargı oluşturmaktadırlar.”*

- ❖ “Hükümet yanlısı olmayan her memur, doktor, Avukat, Öğretmen vs. hatta özel sektör çalışanları ve sahipleri devlet nezdinde de kamu nezdinde de terörist ve hain kabul edilmektedir. İşin gerçeğini araştırma ve yargılama ihtiyacı bile görülmeden suçlu damgası yapıştırılmaktadır. Halkta hangi siyasi görüşe sahip olursa olsun (ehli vicdan olanlar hariç) ses çıkarmamaktadır.”
- ❖ “Hükümetin çıkardığı OHAL tam anlamı ile ülkemizde demokrasi, insan hakları ihlalleri ve kardeşlik duygumuzu tamamen çökertmiştir.”
- ❖ “Hükümetin önceleri tutukladıkları kişilerle her şeyi ortak yapması ve kendi çıkarlarına dokunduğunda ise kandırıldık diyerek işten sıyrılması darbeden önce bu grupla öyle ya da böyle irtibatından dolayı herkesi terörist olarak yargılayıp tutuklamaları kesinlikle yanlıştır. Darbeyle ilgili hiçbir iletişimi veya bağı kurulamadığı halde bu grubun herhangi bir birimiyle ya da kişilerle irtibatla olanlara terörist denmesi hukuka uygun değildir.”
- ❖ “İçlerinden az bir kısmı cemaat adı altında bazı suçlar işlemişlerdir. Fakat bu onları hain, devlet düşmanı yapmaz.”
- ❖ “Kesinlikle katılmıyorum. Herkes suçu ispat edilene kadar masumdur ilkesi maalesef uygulanmamaktadır. Ben bu kategorideki insanların masumiyetine inanmaktayım.”
- ❖ “İnsanlar bu örgüte dini inançlarından veya kalacak yer ve maddi imkânsızlıklarından dolayı inandı bu örgütün içinde kalan çoğu kimse gariban Anadolu insani idi bu kişiler aynı zamanda örgüt içinde daha temiz daha dindar bir hayat yaşayacağına inanıyordu. Kimse darbe ile 251 kişiyi şehit etmesine kadar onların darbeci/terörist olduklarına inanmazdı. Bu örgütün üst kadrosu iyi takıyye yaptı ve kaçtı gitti. Olan gariban evinde ekmeğinde olan insanlara oldu. İnşallah devletimiz ve yöneticilerimiz bu hatadan bir an önce döner de bu mağduriyetler son bulur.”
- ❖ “İnsanlara yaşama hakkı tanınmamakta o kadar çok perişan olmuş insan var ki çevrede toplum tarafından dışlanan terörist gözüyle bakılan hangi birini anlatayım dağdan inmiş insanlara pişmanlık yasası var da bu insanlara neden yoktur? Pişmanlık yasası çıkarılmalı o insanlar ekmekleri için çalışmışlar. Böyle olacağını bilseler çalışırlar mıydı? Bir an önce bu konuda bir şeyler yapılması lazım.”
- ❖ “Kesinlikle doğru değildir bu bir önyargı hatta iftiradır.”
- ❖ “Kesinlikle katılmıyorum. Tamamen bir yapının isteği üzerine hazırlanmış listelerin uygulamaya konmasıdır.”
- ❖ “Kesinlikle öyle bir durum yok.”
- ❖ “Kesinlikle siyasi ideolojilere kurban edildi KHK’lılar. Çalıp çırpan kimseye dokunmaz iken, dürüst kim varsa turpan gibi kesti hükümet. Darbe marbe de kuru bir sebep oldu onlara.”
- ❖ “Kesinlikle söylenen tariflerle alakası yoktur. Devlet kadın erkek bebek yaşlı demeden kendi vatandaşına zulmü etmektedir.”
- ❖ “Kesinlikle terörist tanımına uymuyor.”

- ❖ *“Kesinlikle uymamaktadır, tanıdıklarımın tümü yıllarını devletine hizmete, çevresindekilere yardıma adanmış dosdoğru insanlar...Kefilim.”*
- ❖ *“Kesinlikle uymamaktadır! Evet, bazı kişiler darbe yapmaya kalktılar fakat cezalandırılanların onlardan çok bir şekilde iktidara muhalif kişiler oldu. Bırakın kurunun yanında yaşın yanmasını, aslında olan, yapılmak istenen bir yığın yaşın yanında eh biraz da kurunun yanmasıdır. Türkiye son dört beş yıldır, bitti denilen bir derin devlet grubu tarafından yönetiliyor. Önceleri gizli idi, şimdi ise bağıra bağıra yönetiyorlar. İktidar sanılanlar orada esirler aslında. Siyaset bir sanattır ve muradı toplumu dönüştürmektir. 2000’li yılların özgürlük, barış ve demokrasi taleplerini 2010’larda maalesef kuru milliyetçiliğe ve “yedi düvel düşman” sahtekarlığına dönüştürdüler. Beklenen başka idi... Müsebbibi meşveretsizliktir. Faklı fikirlere tahammülsüzlüktür. 12 Eylül’ün hediyesi, tek lider yanlısı siyasi partiler kanunudur. Başkası için doğrunun ne olduğunu bildiğini sanan aydınlanma kafasıdır. Kendini dinin sahibi sayan Ortodoks zihinlerdir.”*
- ❖ *“Kesinlikle uyuşmadığı kanaatindeyim. İktidar ve ona yakın olanlar gerçek suçluysen hiçbir şekilde kovuşturmayla uğramamıştır.”*
- ❖ *“Kesinlikle uymamaktadır. Keyfi delilsiz tutuklamalarla, zulümlerle insanları mağdur edilmektedirler.”*
- ❖ *“Kılıf olarak söylenmiş bir tarif hiçbir şekilde katılmıyorum. İnsanları net bir suç olmaksızın yargısız infaz edip terörist diye yaftaladılar. İnsanların dinini kullanıp sömürü yaptılar. Terörist dedikleri onca insanda nasıl bir silahlanma nasıl bir yapılanma var daha bunun cevabını devlet kendi veremedi. Üstelik madem cemaat terör örgütüydü ... irtibatını yalanlamadı sadece “Aldandım” dedi bu bir mazeretse onca insan da aldandı o zaman. Bunlar işin hikâye kısmı adalet yok ilk hüküm veren hakimler de şu an içerde. Aynı gemideyiz diyorlar ya gemi battı ama bu zulmü çıkaranların gözü filikalarda. Allah’ın adaleti büyük kendi oyunlarında helak olup gidecekler. Allah onca suçsuz özgürlüğü mesleği elinden alınmış insanların hakkını kimsede bırakmaz dualarını boş çevirmez, sabır...”*
- ❖ *“Kesinlikle uymamaktadır. Bu kabul edilebilir bir söylem değildir. Benim tanıdıklarım demokratik bir ülke olma yolunda üzerine düşen görevlerini hakkıyla yerine getirmiş insanlardır. Asla ve asla demokrasiden ödün vermeyecek demokratik insanlardır.”*
- ❖ *“...Tek bildiğim yüzlerce öğrenci için evine dahi gitmeyen öğretmenler kendi evladından önce öğrencisinin eksikliğini gideren ona hem ana hem baba olan gönül kahramanları gördük. Ücretsiz muayene eden doktor, özel ders veren öğretmen, para biriktirerek Afrika’da su kuyusu açan ev hanımlarını ve daha nicelerini gördük. Allah onların her birinden ebeden razı olsun.”*
- ❖ *“Kundaktaki bebeklerin mi ya da zavallı suçsuz anneleri mi hain? Ya da bir bankada ya da FETÖ okulunda okuyan bir öğretmen ya da banka çalışanı mı hain? Bakan B... A... ne o zaman?”*
- ❖ *“Kur'an-ı Kerim’in temel bir ilkesi olan “Birisinin hatasıyla başkası, hatta kardeşi de olsa mesul olamaz”. Birisinin hatasıyla başkası mesul olamaz. Kardeşi de olsa, aşireti ve taifesi de olsa, partisi de olsa o cinayete şerik sayılmaz. Olsa olsa o cinayete bir nevi tarafgirlikle yalnız manevî günahkâr olup ahirette mesul olur; dünyada değil.”*
- ❖ *“Kurunun yanında yaşın yandığı bir ortamdayız.”*

- ❖ *“Maalesef OHAL boyunca mağduriyetler devam etti, hâlâ da devam ediyor. Hükümet, yaptığı uygulamaları eleştirenleri dahi vatan haini ilan ediyor. Bu bağlamda yukarıda bahsedilen iki tanım birbirine uymamaktadır.”*
- ❖ *“Mağdur edilen kişiler genelde vatani, milletini seven, eline silah dahi almamış ama terörist diye yaftalanan masum, kendi hallerinde olan insanlar.”*
- ❖ *“Mağdur olanlar yıllarca ülkesi için kendini feda eden hasbilerdir. Onlara terörist demek asil vatana ihanettir.”*
- ❖ *“Mağdur olanlara hakları geri verilsin kurunun yanında yaşın yanmasını istemiyorum.”*
- ❖ *“Maalesef işlerine gelmeyen bir şey söylendiğinde o kişi hem vatan haini ilan ediliyor ve toplumun çoğu da buna inanıyor. Ama malum partidenseniz ne yapmanız yine de vatansever vb. söylemlerle anılıyorsunuz ve sıradan halk da bu durumu alkışlıyor.”*
- ❖ *“Mazlumlar çoğaldı, Zalim çoğaldı, adaletin çiğnenmesi, paranın gereksiz israf edilmesi canımı yakıyor.”*
- ❖ *“Memlekette "adalet" namına sadece iktidar partisinin ismi kalmıştır. Zulme ve mağduriyetlere son verilmesini diliyorum.”*
- ❖ *“Muktedirlerin söylediklerinin hiçbirisine inanmıyorum. Devlet kurumlarını KHK'larla boşaltıp, oralara kendi yandaşlarını yerleştirmektedir. Yapılan bir zulümdür, insanlık kıyımıdır. İktidarın yaptıklarını kesinlikle tasvip etmiyorum.”*
- ❖ *“OHAL bir yalan üzerine kurulmuş düzendir. Yargılanan çoğu insanın adil yargılanma hakkı, savunma hakkı ve daha niceleri ihlal edilmiştir. Türkiye demokrasisi aleyhine zararlı ve haince eylemlerde bulunan asıl kişiler, şu an hapisanelerde olanlar değil, hükümeti oluşturanlardır. Türkiye adaleti hiçbir zaman gerçek suçluyu yargılayıp cezalandırmamıştır.”*
- ❖ *“OHAL ile geçen iki yılın sonunda OHAL ile mağduriyet uğrayanların profilleri resmi söyleme ifade edilen "Türkiye ve demokrasisi aleyhine zararlı ve ha ince eylemlerde bulunan kişiler "tarifini hiçbir şekilde uymamaktadır. Tüm bu söylemler yalandır, iftiradır, cadı avı söylemleridir.”*
- ❖ *“OHAL ile hükümet kendine muhalif gördüğü her kesime asıl darbeyi yapmıştır. Kendi deyimleri ile “Allah'ın lütfü” olan darbe senaryosunu oynayarak binlerce masum insanlara zulüm edilmiştir.”*
- ❖ *“OHAL kapsamında tutuklanan gazeteciler, öğretmenler, avukat savcı hâkim ev hanımı çocuklu genç yaşlı hayırsever iş adamları... hiçbirinin hain olduğuna inanmıyorum. Hepsi masumdur ve onlar için adalet istiyorum. Bir an önce adalet gelir bu halk gerçekleri görür ve kardeşlerine besledikleri kin ve nefretten utanırlar.”*
- ❖ *“OHAL mağdurlarını bu şekilde tarif etmek tam anlamıyla soykırım kastıyla yapılmıştır.”*
- ❖ *“OHAL otokrasinin yeni yönetim şekli olması için bir araç olarak kullanılmıştır.”*
- ❖ *“OHAL özgürlükleri sıfırladı. Yetkileri tek kişiye devretti.”*

- ❖ *“OHAL süresince birçok vatandaş gereksiz yere uzun süre hapiste bekletildi. Bazılarının suçu ispat edilemediği halde OHAL nedeni ile hapiste kalmaya devam ettirilmiştir. Hükümet içinde bile gereksiz yere kendi önünü açmak için FETÖ’cü diye birbirlerini ihbar ettiler. Bunların içinden Atatürkçü olanlar dahil FETÖ’cü diye içeri tıkıldı. Bir kişinin ömür boyu hapis ile yargılanıp sonra da ceza almayıp beraat ettirilmesi adalete olan güvencimi ve inancımı yitirmiştir. Bu ülkenin vatandaşı bile devlet kurumuna iş başvurusu yapmak için müracaat ettiğinde kalabalığa "İçinizde Suriyeli var mı?" diye sorulup, olması durumunda yerli halka dönüp "Suriyelilere öncelik, açık kalırsa sonra yerliler yerleştirilecek" denmesi adalete ve hükümet yönetimine olan inancımı yitirmiştir. OHAL vatandaşlar için değil hükümet kendilerini güvene almak için uygulamaya soktuğu bir yöntemdir başka da bir açıklaması yoktur.”*
- ❖ *“OHAL uygulaması, adalete ve hukuku %100 aykırıdır. Türkiye’yi bölmüştür, büyük kötülük etmiştir. Bu kötülüğün giderilmesi yıllar alacaktır. Ama diğer yandan Türkiye, askerî darbelerle karşılaşıldığı gibi, bu sivil darbeye karşı da aşı geliştirecektir.”*
- ❖ *“OHAL, iktidarın bekası için; insan haklarının, demokrasinin, özgürlüklerin ve toplumsal gelişmenin önünü açan eleştirel düşüncenin de topyekûn askıya alınması amacıyla hizmet etmiştir. Bu şekildeki bir yönetim anlayışının ne demek olduğunu biliyorsunuz.”*
- ❖ *“OHAL, iktidarın kendine muhalif gördüğü en ufak fikirdeki insanları dahi hapse atmak, işkenceden geçirmek ve öldürmek için kullandığı hukuksuz, vicdansız ve 15 Temmuz’u bahane olarak kullandığı bir araçtır NOKTA.”*
- ❖ *“OHAL’de devlet eliyle yapılan hiçbir eylemin demokrasiyi koruma ile bir ilgisi olduğunu düşünmüyorum. OHAL’in Hükümete muhalif bir kesim ya da bazı kesimlere yapılan zulümlerin hukuksal zeminini oluşturmak için ilan edilip uzatıldığını düşünüyorum. Ben de bu süreçte işini, evini, toplumdaki saygın yerini kaybetmiş, toplumdan dışlanmış, açlığa mahkûm edilmiş, günlerce çocuk çoluğu ile saklanmak zorunda kalmış, yüksek eğitimimi yarıda bırakmak zorunda kalmış hem kendim hem de çok başarılı okul hayatı olan çocuklarımın eğitimi yarıda kalmış, kısacası hayatı altüst olmuş, hatta vatanını terk etmek zorunda kalıp, yabancı bir ülkede mülteci konumuna düşmüş, orta yaşının başında hayata sıfırdan başlamaya çalışan onbinlerce insandan biriyim. Bu yüzden hiçbir şekilde OHAL ve kararlarını kabul etmiyorum. Ben ve benim gibi onbinlercesinin ne darbe ile ne de vatan hainliğiyle doğrudan ya da dolaylı bir ilgisi yoktur. Bununla ilgili bir kanıt olmadığı için OHAL’e ihtiyaç duyuldu zaten. Bu yüzden medya susturuldu ya da satın alındı. Asıl vatana ihanet OHAL ile karartılan ve bitirilen hayatlardır. Türkiye’nin yetişmiş insanları ya hapiste ya dışarıda açlığa mahkûm ya yabancı ülkede ya da mezardadır. Bir de kaçırılanlar ve kayıplar var tabii. Kısacası OHAL saf kötülüğün cisimleşmiş halidir.”*
- ❖ *“OHAL’in yönetim biçimi olarak bireye ve topluma katkı sağlamadığı açık. Bireysel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması tüm ülkeye sosyal ve ekonomik maliyetler getiriyor.”*
- ❖ *“On üzerinden 0.”*
- ❖ *“Öncelikle OHAL bir darbe rejimi ve antidemokratiktir. Böyle bir sistemin uygulamaları da keyfi ve hukuksuz olacağından, resmi söyleme itibar etmem. Kaldı ki 16 Nisan halk oylaması ve 24 Haziran seçimi de OHAL’in antidemokratik ortamında yapılmış, demokratik parlamenter sistem, hukukun üstünlüğü ve kuvvetler ayrılığı yok edilmiştir. Böyle bir vahameti netice veren OHAL’i ve uygulamalarını kritiğe tabi tutmak (kanaatimce) abestir. Ve abesle iştigal olunmaz.”*

- ❖ *“Öyle birine hiç denk gelmedim.”*
- ❖ *“Öyle oldukları kanaatinde değilim.”*
- ❖ *“Pek çoğu suçsuzdur ve haklarını bile aramalarına izin verilmeden kaderlerine terkedilmiştir...”*
- ❖ *“Resmi söylem tamamen yalan üzerine kurulu birtakım mizansenlerdir. Gerçeği kasıtlı olarak gizlemektedir. Masumlar içeride, suçlular dışarıdadır.”*
- ❖ *“Resmi söylemdeki ifadelerin inandırıcı ve objektif bir tarafı bulunmadığını düşünmekle beraber bu süre zarfında ve devamında Türkiye ve demokrasisi aleyhine zararlı veya haince eylemlerde resmi kuruluşların artarak süren bir katkısı olduğunu düşünmekteyim.”*
- ❖ *“Resmî söylemin aksine ülkesine ve insanlığa faydalı kişilerdir.”*
- ❖ *“Sadece medyadaki resimlere bakarak söyleyebilirim ki bilhassa hanımlarda, ev kadını- anne görünümünü dikkate aldığımda kafamda tam oturmuyor isnatlar.”*
- ❖ *“Savunma hakkı verilmeden suçlu veya suçsuz araştırılmadan, insanlar ve aileleri mağdur edilmiştir. Benim devletim bu sorgulamayı yapamayacak kadar aciz değildi. Önce sorgulanmalı sonra hukuk özgürce haklıya haklı, suçluya suçlu diyebilmeliydi. Maalesef böyle olmadı ve birçok insanın hakkına girildi bu haklar nasıl ödenecek, o insanların hayatı hiçbir zaman eskisi gibi olmayacak Allah’ın adaleti büyüktür.”*
- ❖ *“Siyasi çıkarlar için insan hakları ve demokrasi büyük ölçüde göz ardı edildi, ediliyor.”*
- ❖ *“Söylenecek söz yok. Sadece KHK mağdurları ile de ilgili bir durum değil. Faşizm herkese uygulanıyor...”*
- ❖ *“Şu anda tutuklu olan birçok insanın suçlu olmadığını düşünüyorum.”*
- ❖ *“Suçlu olmak için sucun işlendiği yerde, saatte orada bulunulması gerektiğini zannedirdim ta ki OHAL başlatılana kadar. Suç işlendiği tarihten birkaç yıl önce bile vefat etmiş olsan da listede ismin olabilir evine baskına gelinebilir. OHAL ve getirdikleri mağduriyetler ekonomiye, ülkeye zarar vermekten öteye gidememiştir benim gözümde.”*
- ❖ *“Suçluların bir an önce cezalandırılması suçsuz ve mağdurların bir an önce aklanması gerektiğini düşünüyorum.”*
- ❖ *“Tamamen adaleti ortadan kaldırıp yerine hukuksuzluğu ve zulmü ön plana almış bir hükümet söz konusudur.”*
- ❖ *“Tamamen suçsuz ve masum insanlar haksızlığa uğramaktadır.”*
- ❖ *“Tanıdığım OHAL’den mağdur olan kişilerin hepsi vatanını seven ve asla ve asla bir darbe teşebbüsüne destek vermeyecek, çalışkan, namuslu, rızkını hep helal yollardan arayan insanlar. Bu insanlar bu kadar sıkıntı çekmelerine ve haksızlığa uğramalarına rağmen sokaklara dökülüyorlarsa, Allah ve milletlerine olan inançlarından dolayıdır. Bu insanlar sabırla adaletin tecelli edeceği günü bekliyorlar. Ve bunca sıkıntıya rağmen rızıklarını helal yoldan arıyorlar. KHK’lar artık kalksın.”*

- ❖ *“Taban diyebildiğimiz insanların tamamına yakını masumdur. Ordu, emniyet ve adalet makamında kurunun yanında yaş yanabilir, ancak diğer tüm geri kalanlar gözetimle takiple adilce yargılanabilirdi.”*
- ❖ *“Tanıdığım birçok kişi bu tarife uymamaktadır ama illaki uzaktan takip ettiklerim arasında şüpheli sıfatını olanlar vardır.”*
- ❖ *“Tanıdığım birkaç kişi görevinden atıldı. Ama haklarında hala bir suç bulunamadı. Kaldı ki darbe sırasında izinli ve bilinen bir yerde oldukları da biliniyor.”*
- ❖ *“Tanıdığım kişilerin onurlu duruşlarına, gözlerindeki ışığa ve idealist duruşlarına selam olsun.”*
- ❖ *“Tanıdığım öğretmenler vardı. İşlerinden atıldılar. Pırlanta gibi çocuktular. Özel sektörde çalıştırmıyorlar. Devlette özel sektörde çalışmalarına müsaade etmiyor. Çalıştıkları yerlere baskı yapıyor. Bu iş gariplerle başladı. Gariplerle devam ediyor vesselam.”*
- ❖ *“Tanıdığım ve çok sevdiğim, kendisinden iyilikten ve fedakarlıktan başka hiçbir şey görmediğim bir Din Kültürü öğretmeni haksız yere hapse atıldı ve beyin kanamasından öldü. Çok yakın arkadaşlarımdan 7 kişi haksız yere tutuklandı. 3’ü hâlâ cezaevinde, 4’ü mahkemelerle boğuşuyor, iş bulamıyorlar, vebalı gibi muamele görüyorlar. Halbuki hepsi işinde gücünde ahlaklı insanlardı. Darbe ile zerre kadar ilgileri yoktu.”*
- ❖ *“Tanıdıklarım arasındaki mağdurlardan bu tarife uyan hiç kimse yoktur.”*
- ❖ *“Tanıdıklarımın çoğu pırlanta gibi insanlardır.”*
- ❖ *“Tanıklarından karıncayı incitmeden insanlar var.”*
- ❖ *“T.C. devleti masum insanlara iftiralar atmakla, masum olan insanları suçlu göstererek, devlet vafasını ve işlevselliğini yitirmiştir.”*
- ❖ *“Tertemiz işinin hakkını veren hakka hukuka riayet eden arkadaşlarım ihraç oldu. Mağduriyetlerini gördüm bu insanlara. Yardım edenleri bile içeri aldılar. Adaletin olmadığı bir baskının had safhada olduğu bir dönemdeyiz.”*
- ❖ *“Tüm KHK’lılar işine iade edilsin.”*
- ❖ *“Türkiye de siyasiler tarafından insanlar düşüncelerinden ırklarından inançlarından dolayı ötekileştirme yapılmaktadır.”*
- ❖ *“Türkiye her şeyiyle çökmüştür.”*
- ❖ *“Türkiye ve demokrasiye zararlı veya haince eylemlerde bulunan kişiler tarifine hiç uymamaktadır. Aksine tanıdığım bu insanlar. Vatanına ve milletine sadık, içlerinde vatana ihanetin zerresi bulunmayan, vatani ve milletin iyiliği için çalışan. Toplum içerisinde de güvenilen sevilen insanlar olarak görüyorum. Bu mağdur insanlara herkes üzülüyor. Kendi veya çocuklarının başlarına bir şey gelir korkusuyla hiç kimse sesini çıkaramıyor.”*
- ❖ *“Tutuklanan insanların bir kısmının kıyafetlerinden, eski adıyla Fethullah Gülen Cemaati, yeni adıyla FETÖ mensubu dindar insanlar oldukları anlaşılıyor ancak kıyafetleri, suç ölçütü olamaz.”*

- ❖ *“Türkiye, bir hukuk devleti olmaktan çıkmış, insanlar, iftiralarla damgalanmaktadır, işlerinden atılmaktadır. Mağduriyetleri, hırsızlıkları, hukuksuzlukları, işkenceleri, zulümleri dile getiren, gerçekleri yazmaya çalışan gazeteciler bile tutuklanmaktadır. İktidar tam bir diktatörlük olmuştur. Her diktatörlükte olan paranoyak durumların aynısını yaşamaktadır. Ve Türkiye tarihinin en büyük kıyımlarından ve zulümlerinden insanların mağdur edildiği, açlığa mahkûm edildiği bir dönemi yaşıyoruz. İktidar, her şeyin kendisine biat etmesini istiyor, biat etmeyenlere yaşama hakkı vermiyor. Ümit ediyorum ki Türkiye’de bir gün, hukuk, adalet ve insani değerler hâkim olur ve zulüm ile abat olmaya çalışanlar, insanlığın yüz karası bir dönemi Türkiye’ye yaşatanlar hukuk önünde hesap verirler.”*
- ❖ *“Türkiye’de OHAL surecinde yargılananların %99’undan fazlası hakkında yapılan suçlamalar medeni hiçbir ülkede soruşturma mevzusu bile olmaz.”*
- ❖ *“Türkiye’yi en çok sevenler, geleceğini dert edinenler ve dolayısıyla yanlış gördüklerine eleştirilerini dile getirenler sıklıkla vatan haini ilan ediliyor.”*
- ❖ *“Türkiye’nin OHAL dönemi boyunca ve devam eden süreçte insanların temel hak ve özgürlüğüne mâni olunmuş devletin kadrolarına vatansever kişiler yerine para sever menfaat sever kişiler getirilmiştir Durum ortada her geçen gün ülkenin geleceğini bitirmeyi amaçlayan bir parti ona destek veren muhalefet ve cahil halk olduğu surece hak edildiğimiz gibi yönetilmeye devam ederiz Sonuç ortada millet olarak düzelir ya da yok oluruz.”*
- ❖ *“Türkiye’de demokrasiye, zaten yetersiz olan demokrasiye, bu bahane ile en büyük darbe vurulmuştur. İktidarın yaptığı asıl darbedir. Tüm muhalif farklı sesleri sindirip yok etmek için zalimane, Nemrudane bir tutumla masum birçok insan mağdur edilmiştir. Düne kadar beraber çalıştıkları bazı guruplara karşı verdikleri iktidar savaşını bahane ederek hem o gruptaki hem de diğer tüm muhalifleri ezmek darbesidir bu. Ama Nemruda bir sinek ibret-i alem için yetmiş iken bunlara ne düşecek bilemem. Allah'tan dileğim adaletini tez zamanda tüm mazlum halklara zulmeden zalimlere tecelli ettirip en çokta dini dünyaya satıp iktidarı alanlara dünyayı alanlara da bir ibretlik son vermesidir. Ve bu zaman diliminde belki de siyasi iktidarın da haberdar olmadığı iktidar yandaşı görünen menfaati için ilkelerini, inançlarını, namus ve haysiyetlerini beş kuruş etmeyen dünyaya satan zavallı yandaş diye anılan kişiler, en çok da size lanet olsun. Bugün soru çalarak zamanında bir yerlere gelen FETÖ’cülerini eleştirirken siz daha beterini sınavsız torpil ve adam kayırma ile yapıyorsunuz. Yüzünüzde şeref ve haysiyet dair bir damla meymenet kalmamış iken insanlığınızdaki utanacağınız rezil ve rüsva olacağınızı görmek ve müstahakkınızı bulmanızı Rabbimden diliyorum. Ama siz korkak ve omurgasızlar ancak bahane bulur, zor zamanında bugün kendinizi parçaladığınız bu iktidarı da satarsınız...”*
- ❖ *“Türkiye’yi bitirme olarak değerlendiriyorum.”*
- ❖ *“Ülke tam bir akıl tutulması yaşadı yaşıyor. Tutukluların %99’unun ilk adli vakası ve sanki 500 insan öldürmüş gibi muamele gördüler.”*
- ❖ *“Ülkede adalet fiilen askıya alınmıştır. Olumlu söylenebilecek hiçbir şey kalmamıştır.”*
- ❖ *“Ülkede adalet sistemi tamamen ortadan kalkmış yerini diktatörlük almış. Ülke korku cumhuriyeti haline haline gelmiş. Her şey bir kişinin ağzına bakar hale gelmiş... Kendi pisliklerine ortak edemediği ve karşısında duran herkesi terörle suçlamıştır. Ülkeyi bir bataklığa doğru sürüklemektedir.”*

- ❖ *“Uyanların hepsi ya zaten dışarıda kaldı ya da çıkartıldı.”*
- ❖ *“Uymamaktadır, iktidar partisi borç krizini ve çaldıklarının hesabını vermemek için 15 Temmuz’u yaratmıştır.”*
- ❖ *“Uymamaktadır. Çok büyük bir çoğunluğu, devletin başı gibi kandırılmış, fakat devletin başındakiler gibi kandırılma lüksü olmayan Anadolu insanidir.”*
- ❖ *“Uymuyor kesinlikle. İnsani, vicdani ve kişisel davranışlarına bakıyorum asla uymuyor. Hatta ve hatta hala daha “Hayırlısı olsun. Bu bizim imtihanımız. İnşallah bu da geçer” diyorlar. Yazık bu insanlara. Bu iktidar yazık etti milletimize.”*
- ❖ *“Uymuyor. Büyük bir adaletsizlik söz konusu.”*
- ❖ *“Uyuşmamaktadır. Kesinlikle söylemler yanlış. Masumlar. Beraat almalarını talep ederim.”*
- ❖ *“Uzaktan yakından ilgisi yok.”*
- ❖ *“Yargılanan şahısların bir kısmının kesinlikle adaletli bir şekilde yargılandığını düşünmüyorum...”*
- ❖ *“Yargılanan ve mağduriyetler yaşayan insanların suçlamaları çok ağır. Terör örgütü üyesi olmak bu kadar kolay olmamalı. Tamam bir suçları olabilir ama bu terör örgütü üyeliği olmamalı. Herkesin çevresinde tanıdıkları var ve terörist olmadıklarını düşünmekteler.”*
- ❖ *“Yeteri kadar araştırılmadığı için gerçekten mağdur olan insanlar var ne yazık ki...”*
- ❖ *“Yıllarca FETÖ aleyhine yazı yazmış birisi bile FETÖ’cü ilan edilerek gözaltına alınmış ise bu soruşturmaların tarafsız olduğunu düşünmüyorum.”*
- ❖ *“Zalimler için yaşasın cehennem...”*

BÖLÜM X

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kamu güvenliği tehdit altında olan ülkelerin olağanüstü hâl ilan ederek, belirli hak ve hürriyetleri sınırlandırmaları kabul edilebilen bir uygulamadır. Ancak bu tür uygulamaların, kamu güvenliğine karşı gelişen tehditlerin niteliğine uygun, temel insan hak ve hürriyetlerini yok saymayacak şekilde ölçülü, kapsam ve süre bakımından sınırlandırılmış olması da gerekmektedir. Ülkemizde, devlet ve toplumun tek yürek olarak birlikte karşı çıktığı ve akamete uğrattığı 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimine karşı geliştirilen önlemler çerçevesinde bir Olağanüstü Hâl (OHAL) ilan edilmesi de demokratik kurallar ve evrensel ilkeler çerçevesinde anlaşılabilir ve itiraz görmeyebilecek bir uygulamadır. Ancak meşru bir amaçla uygulamaya konulmuş olan OHAL süreci, geline aşamada, kabul edilebilirlik sınırlarının çok ötesine geçmiş, sayıları bir buçuk milyonu aşan Türkiye Cumhuriyeti yurttaşının bedensel ve ruhsal varlıklarının baskılanmasına ve hatta yok edilmesine yönelik bir tür adı konulmamış “sivil ölüm” programına dönüşmüştür.

İki yıllık uygulanmasının ardından, OHAL, geline noktada, toplumun tüm kesimlerine yeniden, can, mal, hukuk güvencesi, huzur ve refah sağlamayı amaçlayan bir kurum olmaktan daha ziyade ve maalesef, yüzbinlerce kişiyi birincil mağdur, milyonları aşan kişiyi ikincil mağdur haline getirmekle kalmamış, ortaya çıkardığı ağır sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel maliyetleri bakımından da tüm ülke vatandaşlarını üçüncül mağdur haline getirecek daha hacimli bir “sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel felakete” doğru hızla ilerletmektedir. OHAL uygulamaları, başlangıçtaki ilan amaçlarının aksine, hukuka aykırı muameleleri sıradanlaştıran ve meşrulaştıran mirası ve zihniyeti ile ülkemizdeki, hukuk düzenini kökünden sarsan, yurttaşların temel hak ve hürriyetlerini kalıcı bir şekilde yok eden bir mekanizma haline geldiğinden, ötekileştiren tutumu ile de “sivil ölümleri”ni hedeflediği birincil ve ikincil mağdurlarına telafisi imkânsız, sosyal, psikolojik, ekonomik ve varoluşsal zararlar vermesi yanında, OHAL’in doğrudan hedefine konulmadıkları için mağduriyet hissetmeyen bazı kesimlere de kısa, orta ve uzun vadede büyük ekonomik, sosyal ve siyasal zararlar vermeye başlayan bir sürece de dönüşmüştür. Esasen, hukukun askıya alındığı, kamu gücü kullanılarak geniş çaplı baskı, şiddet ve hak ihlallerinin yaşatıldığı bu tür ortamlarda, toplumun tüm kesimlerinin zarar görmeyeceği düşünülemez.

Kamu gücünün toplumsal baskı aracı olarak kullanıldığı bütün örneklerde olduğu gibi Türkiye’de de OHAL’in olumsuz yan etkileri hemen ortaya çıkmaya başlamış ve negatif etkilerini artırarak devam etmektedir. Özellikle, ülkenin bel kemiğini oluşturan, yüksek eğitimli ve dünya ile entegre toplum katmanlarına zarar veren OHAL uygulamalarının oluşturduğu baskı, şiddet, korku ve kaygı ortamının menfi yansımaları, ülkedeki diğer yurttaşlara da belirli ölçülerde sirayet ederek sosyal, ekonomik, siyasal, kültürel ilişkileri de etkilemeye başlamış, sosyal dokuyu ve toplumu bir arada tutan bağları önemli ölçüde zedelemiştir. Ortaya çıkan yeni toplumsal

paradigma karşısında yurttaşlar yeni pozisyonlar almaya itilmiş ve OHAL'in olumsuz etkileri şok dalgaları halinde toplumsal tüm katmanlara ve alanlara yayılmaya ve etkilerini göstermeye başlayarak, aşağıda sıralana bazı göstergelerde kendini acı bir şekilde hissettirmeye başlamıştır;

- ☒ **Finansal Sermayenin kaçıışı:** Ülkede istihdam, refah ve yenilik yaratma potansiyeline sahip olan sermaye milyarlarca dolarla ifade edilebilecek şekilde ve artan bir hızla ülkeyi terk etmiş ve etmeye devam etmektedir.
- ☒ **Sosyal sermayenin kaçıışı (Beyin göçü):** Farklı uzmanlık alanında mesleki bilgi ve becerileri oldukça yüksek, üstün niteliklere ve ileri düzeyde bilgi ve iş tecrübesine sahip insanların oluşturduğu eğitimli orta sınıfın, artan sayılarda, ülkeyi terk etmeye başlaması ile “beşerî sermaye kaçıışı” gittikçe hızlanmaktadır. Aynı eğilimler üniversitelerden yeni mezun olmuş, kabiliyetli gençler arasında da maalesef artmaktadır.
- ☒ **Sosyokültürel güçte zayıflama:** Modern toplumların üretim ve rekabet gücünü besleyen en önemli unsurlardan birisi sosyokültürel güçtür. Sosyokültürel güç; bilim ve teknoloji alanlarında nitelikli bilgilerle mücehhez, eğitilmiş, bilgili, kültürlü ve teknik olarak donanımlı fertlerin niteliklerinin bileşkesinin oluşturduğu güçtür. Bu güç, milletçe, üretme, kalkınma ve güvenlik politikalarının itici ve yönlendiricisi olma niteliği ile “**milli güç**” unsurları içinde önemli bir yere sahiptir. Ancak, OHAL'in yarattığı negatif sosyal dinamikler, maalesef ülkenin yenilikçilik, yaratıcılık ve endüstriyel gelişim potansiyeline de ciddi bir darbe vurarak **milli gücü** de zayıflatmıştır. Örneğin, artık dünya sıralamalarında ilk 300'e girebilen bir tek üniversitemiz bile kalmadığı gibi, ülkenin sosyokültürel gücünün işaretleri olan bilimsel araştırma, yenilik ve yayınlarında gözle görülür bir azalma da yaşanmaktadır. Bu zayıflamanın; askeri, siyasi, ekonomik ve teknolojik güce de negatif yansımaları olmaktadır.
- ☒ **Yeni üretim, modernizasyon, genişleme ve stratejik yatırımlardaki kayıplar:** Yurt içinde milli olarak gelişen sermayenin yurtdışına kaçıışı ve/veya yaşanan gerginlik ve güvensizlik ortamında, yatırımcıların, önlerini göremeyecek hale gelmesi ile birlikte yerli ve yabancı sermayeye yeni üretim işletmelerinin kurulması, mevcut işletmelerinin üretim kapasitesinin artırılması, gelişmiş teknoloji kullanıma ile yeni mal ve hizmetlerin geliştirilmesine yönelik yatırımlar hızla azaltılmaktadır. Bu manzara ülkenin üretim, kalkınma ve sosyal refahını artırmak bir yana, mevcudu muhafaza kapasitesine bile ciddi şekilde zararlar vermektedir.

Doğal kaynak zengini olmayan bir ülke için bu dört alanda ve onlarla ilişkili diğer sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel alanlarda ortaya çıkan en ufak bir olumsuz değişimin varlığı, her ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasi güvenliği için taşıdıkları potansiyel risk ve tehditlerin büyüklükleri açısından, alarm zillerinin çalmasını ve acil tedbirlerin ivedilikle alınabilmesi için gerekli çalışmaların başlatılmasını gerektirir. Ancak, Türkiye'de belirtilen alarm zillerinin bazıları

değil hepsi birden çalmakta olduğundan, ülkesinin ve halkının huzur, refah, mutluluk ve bekasını düşünen yönetimlerin bu menfi durum ve gidişata dur diyebilecek acil ve ciddi tedbirleri almaya başlamaları yönetsel bir zorunluluk olmaktan ziyade bir “**vatan borcu**” halini almaktadır.

OHAL’in görünürde sonlandırılmasına rağmen, OHAL uygulamaları, mirası ve zihniyetinin devam ettirilmesinin, Türkiye’ye ve halkına sebep olduğu zararlar ve yukarıda yalnızca birkaçı sıralanan ve her biri ülkede ciddi sosyal, ekonomik ve siyasal yıkımlar oluşturma potansiyelindeki olumsuz gidişatın mahiyetine ilişkin veri kaynaklarına, The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD -Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü), The Institute for Employment Research (IAB -İstihdam Araştırma Enstitüsü), United Nations (UN -Birleşmiş Milletler), International Labour Organization (ILO -Uluslararası Çalışma Örgütü) gibi birçok uluslararası kuruluşlar tarafından üretilen çalışma ve indekslerden ulaşılabilir.

Belirtilen verilerin bu raporda daha detaylı olarak analiz edilmeleri, raporun asıl amacı olan, sayıları milyonları aşan, OHAL’in birincil ve ikincil mağdurlarının yaşadıkları hak ihlallerinin ve travmaların raporlanması hedefini aşacağından dolayı yapılmamıştır. Ancak belirtilen alanlarda ülkede oluşan hasarların tespiti ve gerekli olan çözüm yollarının bulunabilmesi için yeterli miktarda veri bilimsel literatür ve kaynaklarda mevcut olduğundan, bu konularda yapılacak daha farklı araştırmalar, OHAL’in ülkeye ve de üçüncül mağdurlardan olan ülkedeki tüm vatandaşlara yüklediği maliyetlerin daha kapsamlı boyut ve detayları ile ortaya çıkarılmasına ve de bir an önce akılcı çözümlerin üretilmesine önemli katkılar sağlayacaktır. Ayrıca, bu türden çalışmaların yapılmasının, ülkenin içinde tutulduğu, mevcut, akıl tutulması, deli gömleği veya cadı kazanı olarak ifade edilebilecek ortam ve şartlardan çıkabilmesi için önemli katkılar sunacağı da beklenebilir. Belirtilen bağlamda, bu raporumuzun, OHAL mağdurlarının, her biri birer insan ve yurttaş olarak maruz bırakıldıkları hak ihlallerinin ve travmalarının tarihe bir not olarak düşülmesini sağlamak yanında, onları 81 milyonluk bir popülasyon içerisinde görmezden gelinebilir, göz ardı edilebilir, önemsiz, minör, sayılar olmaktan da çıkarılmalarını sağlayacak bilgileri kamuoyuna sunarken, OHAL’in ekonomik, sosyal, siyasal, bilimsel ve düşünsel çok farklı alanlarda Türkiye’de oluşturduğu hasarların tespiti ve olası çözüm yollarına önderlik edecek yeni bilimsel araştırmalara da bir kılavuzluk işlevi görmesini umuyoruz.

Bu raporun bulgularının üzerine inşa edilmesi gereken en önemli nokta, evrensel ilkelere bağlı demokratik bir rejime, modern ve katılımcı bir yönetim anlayışına, temel birey hak ve özgümlüklerinin gerektiği gibi karşılandığı bir ülkeye dönüşmenin, toplumsal huzur, güven ve refah üretmede ne kadar önemli olduğu olacaktır. Diğer bir ifade ile hukukun, aklın ve vicdanın temel prensiplerine göre izah edilmesi mümkün olmayan uygulamalar yapılan bir ülkede, o ülkenin baş edebilmesi oldukça zor olacak ekonomik, sosyal ve siyasal krizlerle karşılaşmasının veya çok ağır toplumsal maliyetlerle karşılaşılmasının hiç de sürpriz olmayacağını betimlenmesidir.

Mağdurbilim ilkeleri çerçevesinde yürütülen raporumuzda detayları önceki bölümlerde verilen, birincil ve ikincil mağdurlar açısından OHAL'in, mirası ve zihniyetinin devamı niteliğinde olan uygulamaların birincil ve ikincil mağdurlar yanında, tüm toplumu da nasıl üçüncül mağdurlara dönüştürebildiği ile ilgili bir kısım bilgiler tekrardan ve özetle aşağıda sıralanmıştır;

↳ KHK/OHAL ile işlerinden atılan mağdurlarının %99,64'ü, 15 Temmuz 2016 öncesinde OHAL'de geçirdikleri, hiçbir adli veya cezai soruşturma veya kovuşturmaları geçirmemiş olan bireylerdir. Doğrudan darbe girişimine katıldıkları iddialarıyla haklarında başlatılan yargılama süreçleri devam eden 4 bin kişi bir kenara koyulduğunda sayıları birkaç yüzbine ulaşan KHK/OHAL mağdurları aleyhine 15 Temmuz sonrası açılan idari /adli soruşturmaların tamamına yakınının konjonktürel olduğu, bu kişilerin çoğunun 15 Temmuz öncesinde kamu tarafından bilinen ve takip edilen, yasal faaliyetleri gerekçe gösterilerek mağdur edildikleri görülmektedir. Bu sebeptendir ki mağdurların %93,7'si OHAL'de geçirdikleri adli & cezai soruşturmaların hem gerekçelerinin hem de yürütülüş tarzının adil olmadığını beyan etmişlerdir.

↳ Modern/Pozitif hukukun “*Masumiyet karinesi*” prensibi gereğince, “İddia edenin, iddiasını da ispat etmeyle yükümlü olması, iddia edenin, şüphelinin/sanığın işlediğini iddia ettiği suçları da kanıtlaması” gerekirken. OHAL/KHK mağdurları için hukukun bu temel prensibi işletilmemiş ve mağdurlar, “*Kendi masumiyetlerini ispat*” zorunda bırakılmışlardır. Nitekim oluşturulan baskı ortamında suçlu olduklarını kabul etmek istemeyenlerin birçoğunun, “*suçunu/suçluluğunu gizlemek*”, “*inkâr etmek*” veya “*örgütsel tavır* veya *davranış*” sergilemekle dahi itham edilerek daha şiddetli baskı ve muamelelere maruz bırakıldıklarına dair oldukça fazla sayıda mağduriyet verisi bulunmaktadır.

↳ OHAL rejimi ülkeyi birincil ve ikincil mağdurları açısından “*kapalı ve/veya açık bir hapishane*”ye veya mega bir “*toplama kampına*” dönüştürmüştür. OHAL yargılamalarının cereyan tarzına bakıldığında, adil yargılamalara benzemekten daha ziyade, kuru ile yaşın ayrılmadığı bir “*sürek avı / cadı avı*” şeklinde yürütüldüğünden, cadı avları ve cadı yargılamaları ile meşhur, Orta çağ Avrupası, Engizisyon uygulamalarına benzer yargılama yaklaşımlarının sergilendiği görülmüştür. Belirtilen bağlamda, mağdurlar işledikleri iddia edilen suçlardan bireysel olarak suçlanmak, bireysel olarak yargılanmak ve cezalandırılmak yerine aileleri, sosyal çevreleri ve/veya akrabaları ile birlikte “*Toplu suçlanma ve toplu cezalandırma*” uygulamalarına da maruz bırakılmışlardır. Örneğin, akrabaların iltisakı gerekçe gösterilerek ihraçlar yapılabilmemiş, insanların sosyal medya paylaşımları dosyalanarak otoriteye sadakatleri sorgulanmış, yıllara sâri iletişim kayıtları üzerinden sosyal çevre suçlamalarına konu edilmiş, kadınlara ve çocuklara karşı sert, özensiz ve hukuksuz uygulama

veya tavırlar sergilenmiştir. Bu görünüm, Nazi dönemi Almanya'sında Yahudilere karşı uygulanan "Nürnberg Yasaları", Endlösung uygulamaları veya modern hukukta "Nefret suçu" tanımına girebilecek cezalandırma, muamele ve uygulamalarına benzemektedir.

↳ OHAL ve devamındaki süreçte, mağdurların ve yakınlarının hukuk ve iş güvencelerinin de ellerinden alınması yanında, lisans iptalleri, SGK kodlamamaları, güvenlik soruşturmaları, mülakat, özel sektör işverenlerini taciz/tehdit vb. yöntemleri ile çalışma yasakları uygulamaları ve de yurtdışı yasaklarına maruz bırakılmak suretiyle tam bir "sivil ölüm" (civiliter mortuus) cezasına da mahkûm edilmelerinin tarihteki örnekleri oldukça azdır.

↳ OHAL mağdurlarından "gözetli ve/veya tutukluluk" deneyimi yaşayanlarıyla ilgili olarak elde edilen veriler, kendilerine, gözetiminde ve/veya hapishanelerde, "**Sistemik işkence**" uygulandığı yönündedir. Ayrıca, tutukluların önemli bir kısmı yakınlarının ikamet ettikleri yerlerden, yüzlerce kilometre uzakta tutulduklarından, ailelerinin onları ziyaret edebilmeleri için 1000 km'yi de aşabilen uzun yollara gidip gelmek mecburiyetinde bırakıldıkları da görülmektedir. Bu durum, ailelere yarattığı ilave maddi külfetler yanında, çok sayıda trafik kazası veya kaza atlama olaylarına da sebep olmuştur.

↳ OHAL'de ihraç edilip hiçbir soruşturmaya tabi tutulmayan ve/veya belirli bir süre gözetli ve/veya tutukluluk yaşadktan sonra denetimli veya denetimsiz olarak serbest bırakılan veya beraat /takipsizlik almış olsalar bile, mağdurlardan birçoğu için "**Sivil ölüm**", "**Sosyal güvencesizlik**" ve "**Açlığa mahkûmiyet**" uygulamaları devam ettirilmiştir. Bu uygulamaların devamında birçoğunun aile üyeleri ve akrabaları da işe alımlarda, bir takım ekonomik ve sosyal hak, fırsat veya projelerden yararlanmada, mesleki yeterlilik belge alımlarında, "güvenlik soruşturması", "mülakat", gizli talimat vb. gibi uygulamalarla mağdur edilerek bireysel suç ve bireysel ceza uygulamaları yerine, aileleri ile birlikte, "**toplular suç ve toplular cezalandırma**" uygulamalarına maruz bırakılabilmişlerdir.

↳ Tüm OHAL/KHK mağdurları, iş bulma, iş kurma, yurtdışına çıkma engelleri ve üzerlerine yapıştırılan "**stigmalar**" nedeniyle, tam bir "**sivil ölüm**", "**sosyal güvencesizlik**" ve "**açlığa terk edilme**" uygulamaları ile karşı karşıya bırakıldıklarından, maruz kaldıkları ağır ithamlar, muameleler ve mağduriyetler karşısında, birçoğunun, dayanma, ayakta kalma veya hayatta kalma güç ve yetileri zayıflamış ve yaşadıkları ağır mağduriyetlerin getirdiği travmalara dayanamayan çok sayıda mağdur ve yakınları intihar edebilmiş, yeni hastalıklara yakalanabilmiş veya yeniden nükseden, ağırlaşan hastalıkları sebebi ile çok büyük sıkıntılar çekmiş veya çok sayıda ölüm vakaları yaşanmıştır.

↳ Türel, sosyal, siyasal baskıcı ve dışlayıcı OHAL /KHK süreçleri, mağdurların, aile-içi ve yakın akrabalık ilişkilerine de önemli ölçülerde zararlar vermenin yanında; komşuluk ve

arkadaşlık ilişkilerinde de çok büyük tahribatlar yapmıştır. Bu sebeple, mağdur ailelerin birçoğu buldukları mekanlardan taşınmak zorunda kalmış, ayrıca, mağdur aileler arasında huzursuzluk, bölünme ve boşanma vakaları da ciddi oranlarda artmıştır.

↳ 5275 sayılı “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun”un, "Hamile, yeni doğum yapmış veya bebekli kadınlar" hakkındaki hükümlerinin OHAL’de ve sonrasında, OHAL mağdurlarına, “terör örgütüne üye oldukları” iddiası ile uygulanmamış, böylece hem annelerin hem de hiçbir suçları olmayan masum bebeklerin veya çocukların hukuki ve insani hakları bile ihlal edilmekten imtina edilmemiştir. Bu görünüm ötekileştirilenlerin aile kurumlarına karşı varoluşsal bir saldırı niteliğini de taşımaktadır.

↳ KHK/OHAL mağdurlarının çok önemli bir kısmı ilginçtir ki öğretmenler, öğretmenler ve akademisyenlerdendir. Sivil veya asker tüm kamu hizmetleri alanlarında çalışan doktor, mühendis, uzman, mesleki ve teknik eleman, yönetici veya ast/üst tüm memurların gördükleri haksız ve kötü muamelelere ilave olarak, özel sektörde çalışan kalifiye işçi, yönetici ve işverenlerin muhatap edildikleri haksız ve kötü muameleler, yalnızca onlara zarar vermeye kalmamış, ülkenin, ekonomisine, üretimine, rekabetine, eğitimine, bilimine, güvenliğine ve sağlığına da telafisi imkânsız zararlar vermiştir. OHAL’in ülkeye ve topluma olumsuz etkileri kısa dönemde bile gözle görülür haldedir. Orta ve uzun dönem etkilerinin tespiti için daha başka uzmanlık alanlarında bilimsel çalışmaların yapılmasına da ihtiyaç bulunmaktadır.

↳ Yüksekokul ve üzeri okul mezunlarının Türkiye ortalaması %17 iken OHAL mağdurlarının %98,7’sinin yüksekokul ve üzeri okul mezunları oldukları, ayrıca %25’inin yüksek lisans ve doktora mezunu oldukları dikkate alındığında, Türkiye’de yaşadıkları travmalar sonrasında, yurtdışına çıkmak fırsatı verilmiş olsa, %83,9’unun, yabancı bir ülkeye gitmek ve orada yaşamak isteyecek hale getirilmeleri Türkiye Cumhuriyeti için çok büyük bir sosyal sermaye, sosyokültürel güç kaybının işaretidir. OHAL’in ülkede yarattığı hak, hukuk, adalet ve özgürlük sorunları sadece bireysel veya sınırları belli olan minör toplumsal mağduriyetler yaratmamıştır. Gerçekte, ülkenin, yenilikçi, yaratıcı, özgün bilimsel araştırma, dünyadaki gelişmelere uyum, üretim ve rekabet kapasitesine de önemli ölçülerde zararlar vermiştir. Örneğin, OHAL uygulamalarının ülkedeki yüksek eğitimli kesimler arasında yarattığı moral ve motivasyon kayıpları nedeniyle artık dünya sıralamalarında ilk 300’e girebilen bir tane bile üniversite kalmadığı gibi Türkiye kaynaklı tıp, mühendislik, fen bilimleri, sosyal bilimler vb. alanlarındaki tüm akademik çıktılarda %30’a varan oranlarda azalma olmuştur. Bu görünüm, yaratılan mağduriyetlerin, telafi edilebilir zarar sınırlarını çoktan aşmış “milli güç” ve “milli güvenliği” de tehdit edecek büyüklükte sosyo-ekonomik sosyo-kültürel zararlar vermiş aşamasına geldiğinin kötü bir göstergesidir.

↳ OHAL uygulamalarının, ilk bakışta dikkat çekemeyebilen, bir başka sosyo-ekonomik

ve/veya sosyo-kültürel maliyeti de sayıları yüzbinleri aşan oldukça yüksek nitelikli olan mağdur kişilerin, edindikleri vasıflara ulaşabilmek için harcadıkları emekler ve bu kişilerin, yurtiçinde ve yurtdışında aldıkları lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin ekonomiye maliyetlerinin yüz milyarlarca doları geçmekte olmasıdır. Bu kadar mali ve beşerî sermaye kayıp veya israfını dünyadaki pek az ülke ekonomisi kaldırabilir durumdadır. Esasen, Türkiye'nin de OHAL'le oraya çıkan ekonomik, toplumsal ve yönetsel sorunlarını derinleştiren sebeplerden en önemlisinin de bu beşerî sermaye kaybının yerinin doldurulamamasının olduğunu da belirtmek mümkündür. Çünkü eğitim yatırımları, ancak, 20/30/40 yıl sonra ürün verebilecek yatırımlar olduğundan, bu alandaki kayıpların telafisi de aynı süreleri gerektirecektir ki dünyadaki hiçbir ülkenin bu kadar uzun süreyi bekleme veya kaybetme lüksü olamaz.

↳ Araştırma bir bütün olarak değerlendirildiğinde OHAL'de kurban seçilenlerin tamamı, sosyal ve siyasal baskılarla yalnızlaştırılmış, tümünün psikolojik, fiziksel, ruhsal ve varoluşsal olarak egemen irade karşısında sindirilmeleri veya çökertilmeleri hedeflenmiş görülmektedir. Bireylere karşı yapılan hukuksuz uygulamalar tek tek gözlemlendiğinde birbiri ile ilintisizmiş, gibi görülebilse de araştırma bulguları çerçevesinde bütüncül bakıldığında yapılan her şeyin belirli bir program çerçevesinde, belli bir kaynaktan yönlendirildiği, hangi muamelelerin, kimlere, nasıl yapılacağına önceden veya süreç içerisinde belirli bir karar mekanizması tarafından tanımlanmış ve tasarlanmış olduğu görüntüsünü vermektedir.

↳ Muvazzaf asker veya askeri öğrenci olarak askerlik mesleğini icra etmiş olan mağdurların yakınlarından /ailelerinden önemli bir kısmı, dikkat çekecek şekilde, "**Eşimi, Oğlumu, Kızımı... 'Terör saldırısı var', 'Kalkışma var', 'Tatbikat var', 'Gece görevi var'** ... gerekçeleri ile '**karargâhlara çağırdılar**', '**... yere gönderdiler**' böylece '**tuzağa düşürdüler**' ardından da "**Darbeci oldukları gerekçesi ile 2 yıldır hapisteler**". "**Bizler hain, darbeci, terörist değiliz! Vatanımızı seviyoruz...**" mahiyetinde beyanlarda bulunmuşlardır. Bu türden beyanların adli, idari veya siyasi yetkililerce ciddiyetle, dikkate alınarak detaylıca araştırılmasına önemle ihtiyaç bulunmaktadır.

↳ OHAL rejimi hak arama yollarını bilerek ve planlı olarak yavaşlatılıp sekteye de uğratmıştır. Nitekim mağdurların büyük çoğunluğunun, ihlal edilen haklarına, hukuki yollarla yeniden kavuşabilmeleri için, kendilerine, kullanmaları gereken mecburi istikamet olarak gösterilen "*OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu*"nun etkin bir yol olduğu son derece tartışmalıdır. Her şeyden önce haklarında ömür boyu kamudan yasaklılık gibi ağır sonuçlar doğuran bir işleme maruz bırakılan mağdurların başvurmak mecburiyetinde kaldıkları komisyonun kendileri hakkında yürüttüğü işlemlerinin hiçbirine müdahil edilmemekte, haklarında yapılan işleme esas olan dosyalarına erişim imkânı verilmemekte, dosyalarını görmeden ve

haklarındaki ithamları hiç bilmeden savunma yapmak zorunda bırakılmaktadırlar. Komisyon, kendilerine yapılan başvurularda, maalesef, hukuki/objektif kriterler kullanmaktan daha ziyade siyasi iktidarca belirlenen “siyasi kriterleri” kullanarak, mağdurların, mağduriyetlerini uzatmakta ve sorunlarının çözümünü geciktirmektedir. OHAL’ mağduriyetlerinin bir an önce sonlandırılması açısından, Komisyonun, bu türden yaklaşım ve uygulamalara son vererek, kendilerine yapılan müracaatları değerlendirme ve karara bağlama süreçlerinde AİHM ve/veya Avrupa Konseyi, Venedik Komisyonu’nca önerilen kriterleri uygulanmaya başlamaları adil hükümler verebilmeleri açısından gereklidir.

Özet ve Sonuç olarak: OHAL/KHK’lar ve devamında yürürlüğe konulan uygulamalar Türkiye’yi “*Hukuk Devleti*” olmaktan tamamen uzaklaştırmış ve hiç kimsenin hukuk güvencesinin olmadığı bir devlet statüsüne getirmiştir. Hukuk Devleti olamamanın ülkeyi iki yılda getirdiği nokta, yalnızca, 250.000 birincil mağdur, 1.500.000 ikincil mağdur üretme sınırlarını çoktan aşmış ve 80.000.000 üçüncül mağdur üretme noktasına doğru hızla yaklaşmaktadır. Elbette bu hukuksuzluk ortamı ve sürecinden yararlanan birtakım kesimler bu baskıcı sitemi desteklemeye ve beslemeye devam etmek istemekte veya hukuksuz uygulamalara itiraz etmeleri halinde, bazı gruplar, menfaatlerine ciddi zararlar geleceği endişesi ile sessiz kalmayı da tercih edebilmektedir. Ancak, tüm ülkeye verilen ve verilmesi muhtemel olan sosyal, siyasal ve ekonomik zararların işaretçisi olan ciddi krizler şimdiden görünmeye başlamış ve de daha büyük şok dalgaları halinde artarak devam etme eğilimi gösterirken ülke çapında ortaya çıkacak daha şiddetli bir kriz veya zarardan, hukuksuzlukları destekleyen veya sessiz kalanların azade kalmalarını beklemek mümkün olmayabilir.

OHAL ve devamında yapılan eylem, işlem ve uygulamaların hiçbirinin sivil toplumda ve modern hukukta yeri, karşılığı ve dayanağı yoktur. Bu sebeple, çağdaş hukukta ve sivil toplumda desteği olmayan “OHAL mirası ve zihniyeti” uygulamalardan bir an önce vazgeçilerek, ülkenin barışı, huzuru, refahı ve güvenliği açısından “*Hukuk Devleti*” sistemine geçilmesi bir zorunluluktur. Ülkede yaşanan, ekonomik, sosyal ve siyasal sorunların çözümü için atılması gereken en önemli ilk adım bir an önce “*Hukuk Devleti*”nin inşasıdır. Şu bir sosyolojik gerçekliktir ki hukukun olmadığı ülkeler asla barış, huzur ve refah üretememişlerdir. Aksini düşünmek dünyanın sosyal ve siyasal tarih birikimini bilmemektir. Devlet-toplum ilişkilerinde huzur ve refaha ermenin yolunun akıl, bilgi, adalet ve tüm topluma karşı güneş gibi eşit ve kuşatıcı olarak yaklaşan bir yönetim yaklaşımını gerektirdiğini görmek için, Yusuf Has Hacib’in, 1070 yılında yazdığı “Kutadgu Bilig” kitabına bakmak dahi yeterlidir. Bizler Türkiye’de ve dünyada üstünlerin hukukunun değil, hukukun üstünlüğünün geçerli ve yürürlükte olduğu, hak, hukuk ve adaletin hâkim olduğu günlerin bir an önce gelmesi uğrunda, cesaretle, sabırla ve asla vazgeçmeden çalışmaya devam edeceğiz.

Bizler güçlünün haklı olduğu değil, haklının güçlü olduğu bir ülke ve dünyayı arzu ediyoruz. Öncelikli olarak ülkemizde ve daha sonra dünyada dil, din, ırk, etnisite, cinsiyet, yaşam tarzı, sosyal, siyasal, kültürel, ideolojik tercihlerinden dolayı haksızlığa uğramış insanlar karşısında, mağdurdan veya mazlumdan yana taraf olmayı tercih ediyoruz.